ANUL XVII NR. 15 (671) — 6 aprilie 1968

flacăra

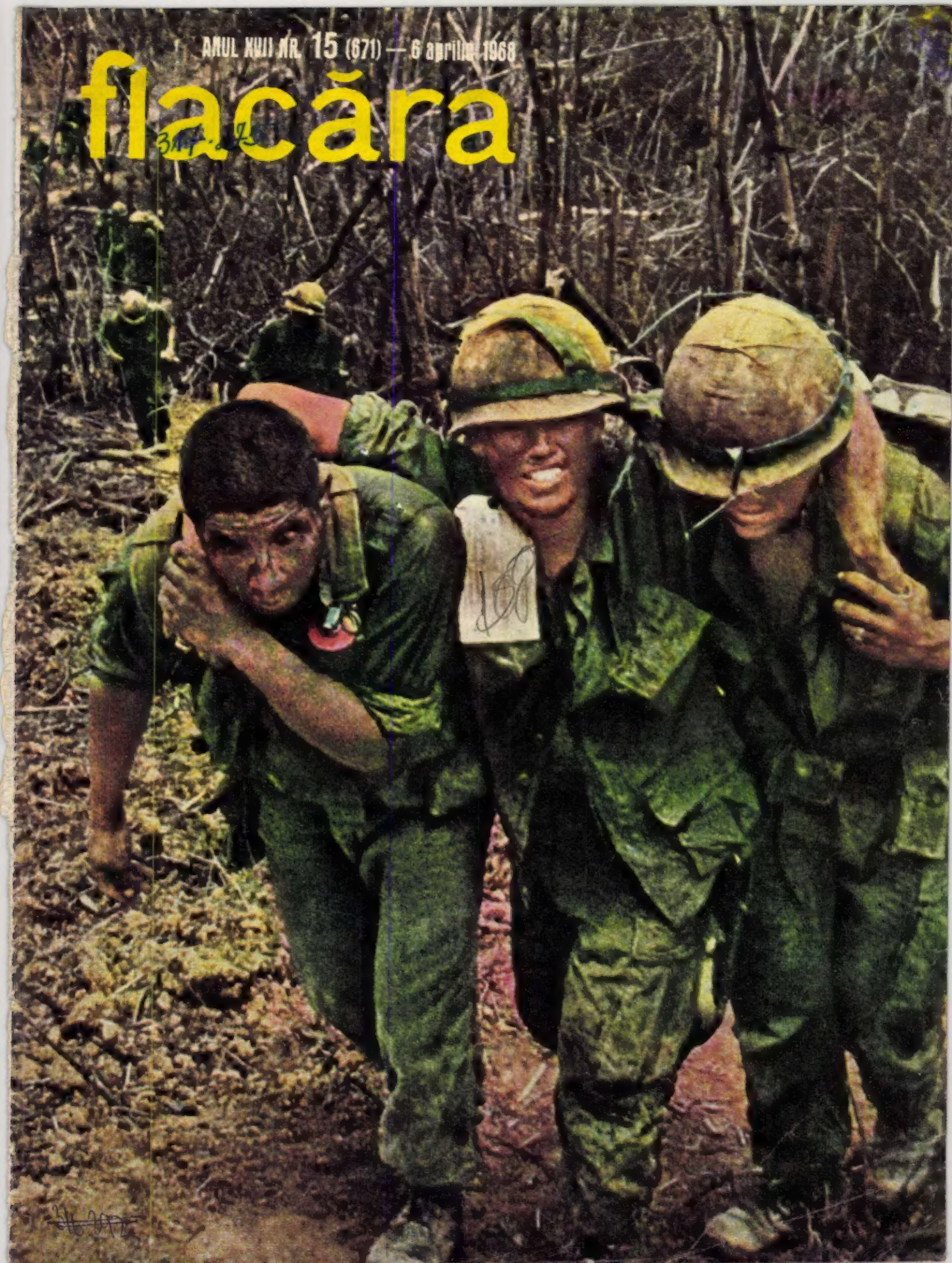

PE MARGINEA DECLARAȚIEI GUVERNULUI R. D. VIETNAM

Întreaga opinie publică mondială își manifestă sub cele mai variate forme dorința de a se pune capăt războiului agresiv desfășurat de S.U.A. în Vietnam, de a vedea reinstaurată pacea pe pămîntul vietnamez, iar poporul acestei țări atît de greu încercate să fie lăsat să-și soluționeze singur problemele. În acest context, a stîrnit un deosebit interes Declarația guvernului Republicii Democrate Vietnam cu privire la «limitarea bombardamentelor» asupra Vietnamului de nord, care ne-a parvenit la închiderea ediției acestui număr.

Subliniind că, prin lupta sa eroică, poporul vietnamez a dat grele lovituri agresorilor, care prin acțiunile lor barbare în Vietnam violează flagrant acordurile de la Geneva din 1954, Declarația scoate în evidență faptul că guvernul american a fost pus în fața unei situații critice în urma eșecului grav al războiului, a unor mari dificultăți politice, sociale și financiare — consecință directă a acestuia — precum și a presiunilor din partea opiniei publice mondiale și a celei progresiste americane. Această situație a constrîns autoritățile americane să anunțe «limitarea bombardamentelor» asupra Vietnamului de nord.

Guvernul de la Hanoi a subliniat în repetate rînduri că este dispus să înceapă convorbiri cu Statele Unite imediat ce acestea dovedesc că au oprit în mod real, necondiționat și complet raidurile de bombardamente și celelalte acte de război împotriva R.D. Vietnam. Deși S.U.A. nu au satisfăcut cu seriozitate aceste cereri legitime, în Declarația guvernului R.D. Vietnam se arată că «în ce-l privește, guvernul R.D. Vietnam se declară dispus să numească un reprezentant care să stabilească contactul cu un reprezentant al S.U.A., pentru a hotărî, împreună cu partea americană, încetarea necondiționată a bombardamentelor S.U.A. și a altor acte de război împotriva R.D. Vietnam, astfel încît să poată începe convorbirile».

În fața opiniei publice din propria lor țară și de pe toate meridianele și paralelele globului, autoritățile S.U.A. au de trecut acum examenul sincerității repetatelor afirmații despre dorința lor de realizare a păcii în Vietnam. Este rîndul faptelor.

ORA PORUMBULUI

Primăvara a izbucnit din plin în întreaga țară. Pe ogoare, oameni și mașini pregătesc în ritm trepidant lucrările agricole menite să sporească tot mai mult recoltele acestui an.

Timpul prielnic din ultima vreme, gradul mărit de mecanizare, buna organizare a muncii au permis ca pînă la 1 aprilie să fie semănată cu diverse culturi o suprafață de peste 1 200 000 hectare. S-au depășit astfel cu aproape 300 000 hectare suprafețele însămînțate în aceeași perioadă a anului trecut. Un cuvînt de laudă se cuvine cooperativelor agricole din județele Ialomița, Dolj, Buzău, Teleorman, Prahova, Vîlcea care s-au situat în fruntea lucrărilor agricole. Succese însemnate au obținut și întreprinderile agricole de stat din județele Ilfov, Teleorman, Timiș, Prahova, Tulcea, Constanța ș.a.

Persistă însă destule lipsuri în organizarea campaniei de primăvară în unele județe. Cu toate că vremea s-a încălzit în întreaga țară, pînă la sfîrșitul lui martie în județele Brașov, Botoșani, Covasna, Harghita, Vaslui, Iași lucrările agricole erau mult întîrziate. Se știe că legumicultura a fost deficitară în anul 1967, fapt pentru care unitățile agricole au luat o serie de măsuri pentru ca în 1968 acest neajuns să fie înlăturat. Dar în județele Argeș, Brașov, Caraș-Severin, Mureș, Dîmbovița s-au semnalat evidente rămîneri în urmă la plantatul și semănatul legumelor. Situația aceasta trebuie grabnic îndreptată de unitățile agricole în cauză, fără să se aștepte vreo circulară de la direcțiile agricole sau uniunile cooperatiste.

În ultimele zile, în unele județe a început semănatul porumbului. Nu este cazul să mai amintim despre însemnătatea majoră a culturii porumbului pentru economia națională. Este necesar ca la semănatul porumbului să fie mobilizate toate forțele, pentru ca această lucrare să fie realizată la vreme și în bune condiții agrotehnice.

Avînd în vedere faptul că rezervele de apă în sol nu sînt prea mari, specialiștii din unitățile agricole trebuie să indice adîncimea la care trebuie semănat porumbul. Se cere, de asemenea, ca sub directa îndrumare a specialiștilor sistemele de irigație să fie urgent puse la punct, să funcționeze ireproșabil, pentru ca «ploile» la comandă să înceapă cu mult mai devreme ca anul trecut. Acum, cînd se seamănă boabe de aur din care vor crește păduri de porumb, nu poate fi risipit nici un ceas bun de muncă.

E ora semănatului porumbului. S-o folosim din plin!

G. MINIȘAN

Pregătirea solului pentru cultura porumbului se desfășoară din plin.

VOM PRODUCE AGAR-AGAR

În primăvara aceasta, nava de cercetări marine a stațiunii «Grigore Antipa» de la Mamaia — pescadorul «Marea Neagră» — va ridica ancora îndreptîndu-se spre larg pentru noi investigații în legătură cu găsirea celor mai bune posibilități de valorificare a resurselor marine. E vorba, între altele, de a se stabili în mod științific speciile de pește ce pot fi pescuite în Marea Neagră, «pocile optime, cantitățile și, bineînțeles, locurile cele mai favorabile.

În actuala campanie de cercetare, atenția specialiștilor se îndreaptă și spre o altă bogăție a Mării Negre: alga Philofora. Este vorba de o iarbă marină din care se extrage faimoasa substanță agar-agar, foarte necesară în industria alimentară ca liant pentru diverse produse (dulcețuri, înghețată, lactate etc.). Acest liant este solicitat în întreaga lume întrucît se produce în cantități mici.

Zona în care poate fi recoltată Philofora se află în largul mării, în dreptul gurilor Dunării, la circa 60 mile de coastă, unde ea crește la adîncimea de 40-50 metri.

Locul acesta a mai fost investigat și altă dată de cercetătorii noștri. De data aceasta, așa cum ni se spune la Stațiunea de cercetări marine de la Mamaia, se vor stabili la fața locului posibilitățile practice de recoltare a algelor producătoare de agar-agar, cantitățile ce pot fi valorificate, mijloacele de transport etc. Se preconizează, pentru prelucrarea lor, înființarea unei stații pilot la Sulina, urmînd ca în viitor această operație să se facă în larg, pe o navă specială, chiar o dată cu recoltarea.

Cercetări mai largi în legătură cu valorificarea algelor marine se fac și la Institutul de cercetări alimentare din București sub egida căruia se desfășoară, de altfel, și activitatea Stațiunii de cercetări marine de la Mamaia.

B. SURU

UNDE DUNĂREA SE UNEȘTE CU MAREA

În apropierea satului de pescari Sf. Gheorghe, acolo unde Dunărea se întîlnește cu marea, s-a înălțat un nou far pentru navigație. El este construit din mai multe tronsoane de oțel inoxidabil și are o înălțime de peste 50 de m. Fasciculul de lumină al farului de la Sf. Gheorghe poate fi văzut de navigatori, de pe mare și de pe Dunăre, pe o distanță de aproape 34 km.

Se știe că uriașele cantități de aluviuni aduse de bătrînul fluviu — circa 60 milioane tone anual — smulg mării importante suprafețe. Datorită acestui fapt, vechiul far de la Sulina, construit în 1802 lîngă malul mării, a rămas acum doar un element decorativ, la peste 8 km depărtare de coastă. De aceea la gurile Dunării se lucrează la prelungirea digurilor de protejare a gurii canalului Sulina — diguri care înaintează în fiecare an cu zeci de metri. Pentru aceasta, aici, la bara Sulinei, se transportă și se scufundă pe traseul viitoarelor diguri uriașe fascine (saltele din împletituri de salcie) cu o suprafață de 800-900 mp fiecare, ce sînt fixate cu pari din lemn și bolovani mari de piatră pe fundul mării. Peste acest «pat» se construiește apoi digul.

I. BRATU

«BONJOUR ROUMANIE!»

România este considerată drept sora latină a Franței. De ce?

Nu, dragi cititori, nu vă grăbiți să formulați răspunsul. Întrebarea ține, într-adevăr, de un concurs. Dar... suflatul este interzis... Pentru a putea participa la concursul la care ne referim în rîndurile de față, ca primă condiție, trebuie să te fi născut între 1 ianuarie 1950 și 31 decembrie 1953, să fii elev (sau elevă) și să trăiești în Franța. Așadar, în zilele care au mai rămas pînă la sfîrșitul lunii aprilie, elevii francezi — în vîrstă de 15, 16, 17 sau 18 ani — care candidează la concurs caută cu înfrigurare materialul bibliografic pentru a da răspunsul exact la toate întrebările. Candidații sînt supuși unor probe, între care multe destul de dificile. Bunăoară, identificarea unor fotografii sau reconstituirea decupajelor ilustrate reprezentînd ansambluri arhitecturale românești, decupaje din care participanții la concurs trebuie să alcătuiască un întreg, să-l numească și să-i precizeze amplasamentul. Toate întrebările au drept scop «cunoașterea acestei frumoase țări» — care este România — după cum precizează în regulament organizatorul concursului: touring club de France. Cele opt premii decernate cîștigătorilor reprezintă o excursie gratuită în țara noastră de care vor beneficia opt elevi.

Între 2 și 21 iulie 1968, laureații concursului vor putea deci să-i spună țării noastre, de aproape, «bonjour Roumanie!» Și, în afară de confruntarea cunoștințelor lor cu ceea ce vor vedea aievea la noi, elevii francezi sînt așteptați cu surprize, pe care le pregătesc, de pe acum, viitoarele gazde. Dar, fiind surprize, firește, nu avem dreptul să le deconspirăm.

Violeta IENICERU

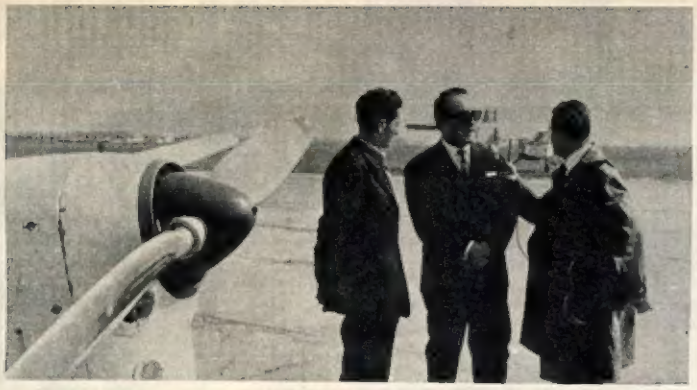

În urmă cu doi ani am publicat o fotografie reprezentînd animalele de experiență ale doctorului Stelian Ivașcu de la Sanatoriul Balotești, care punea la punct tehnica operatorie în autografa pulmonară.
În februarie a.c. am relatat prima intervenție pe om a aceluiași talentat chirurg, urîndu-i pacientului — Vasile Nicolcescu — grabnică însănătoșire.
Iată-l pe Vasile Nicolcescu (stînga) pe aeroportul Otopeni, lîngă avionul care l-a dus acasă, la Constanța, însănătoșit.

ÎNCEPÎND CU ABECEDARUL

Au luat drumul tiparului manualele pentru viitorul an școlar. Îmbunătățirea lor, sub toate aspectele, preocupă intens întregul nostru corp profesoral. Desigur, problemele majore de alcătuire a acestor călăuze ale elevilor nu pot fi rezolvate cît ai bate din palme, e nevoie nu numai de dezbateri profunde și la obiect, ci și de timp. Totuși unele aspecte, deși pot apărea mărunte, au în realitate o adîncă semnificație și trebuie puse la punct fără întîrziere. E vorba de numeroase greșeli ale actualelor manuale aflate în librării. Cîteva exemple:

La pagina 72 a abecedarului scrie, în loc de «mulți fragi», «mulțe fragi». Iată și o pagină din manualul pentru clasa a V-a, pagina 22: în bucata de lectură «Pupăza din tei» citim: *el-a* (subl. ns.) ad-o încoace la moșul s-o drămăluiască!» — în loc de: «la ad-o-ncoace la moșul s-o drămăluiască!»

O observație pe marginea unei lecții din manualul de clasa a VI-a: la pagina 61, un fragment din Al. Odobescu — «Pe plaiurile Bisoceii» — se încheie cu următoarea trimitere... la sursă: «Din vol. Pseudo- kinigetikos», Ed. tineretului, 1959».

Așadar, titlul celei mai importante scrieri a lui Odobescu este stîlcit fără milă. Semnalînd greșeala, profesorii de limba română au apelat la diverse surse pentru a indica elevilor titlul corect. Constatarea merită să fie relatată. Titlul acestei capodopere a literaturii române e scris în felurite chipuri, atît în edițiile de opere apărute în diferite edituri cît și în lucrări ale unor specialiști închinate lui Odobescu. Astfel, D. Păcurariu în broșura sa «Al. I. Odobescu» (Ed. tineretului) scrie: «Pseudo-Kynegheticos» (v. pag. 77), Ion Rotaru în lucrarea «Analize literare și stilistice» (Editura didactică și pedagogică) scrie: «Pseudokinegeticos» (v. pag. 180). În lucrarea lui Tudor Vianu «Despre stil și artă literară» (Ed. tineretului) stă scris: «Pseudo-Kinegheticos» (v. pag. 133).

Să răsfoim mai departe manualele? Renunțăm. Fiecare manual conține destule greșeli. Iată de ce cred că o discuție despre îmbunătățirea manualelor trebuie să înceapă... de la abecedar.

Ana CĂTĂLIN
directoare la Școala generală nr. 78 București

DE LA IUSTINIAN

Oltina, o veche localitate situată pe malul dobrogean al Dunării, între Cernavoda și Ostrov, se află chiar pe locul cetății romane Altinum.

O parte dintre locuitorii acestei comune se ocupă cu arderea cărămizilor cu care sînt aprovizionate șantierele de construcție din orașele și satele dobrogene. Despre cărămidarii de aici se știa că și-au moștenit meseria din generație în generație, dar nu se știa că meseria lor își are originea chiar din primele secole ale erei noastre. Aceasta pînă de curînd, cînd tînărul arheolog constănțean Mihai Irimia a descoperit la Oltina trei cuptoare de ars cărămidă și obiecte de ceramică folosite în secolele V și VI. Cu acest prilej s-au găsit urme deosebit de interesante în legătură cu arta ceramicarilor locali din antichitate și din evul mediu.

S-a mai stabilit că la Altinum, azi Oltina, era în secolul VI, pe vremea cînd împăratul Iustinian încerca să restabilească puterea Imperiului roman, un important centru de fabricare a cărămizilor necesare refacerii vechilor cetăți.

B. ALEXE

PILULE

Pe bd. 1 Mai pot fi văzute circulînd la orice oră noile tipuri de I.M.S.-«inscărate» aparținînd întreprinderii de electricitate București. Ingenioasa inovație nu este — cum ar fi predispuși să o creadă ageamiii — o perfecționare tehnică, ci o șmecherie administrativă. Prin simpla aplicare (formală) a unor scări metalice pe capota turismelor I.M.S. — destinate transportului de persoane — acestea pot fi încadrate ca autoutilitare și beneficia de un consum nelimitat de benzină.

Ar trebui identificați fără întîrziere autorii inovației pentru a li se aplica binemeritatele drepturi de autor!

•

Onor serviciul special 05 al P.T.T.R. nu primește pentru apeluri telefonice între orele 4,30 și 7 dimineața decît pe bază de abonament.

Pe marginea acestei iscusite măsuri se pot deduce două învățăminte:

1) Abonații să-și planifice lunar toate plecările neprevăzute și toate bolile ce reclamă un tratament la ore fixe — pe care nu le au dar le-ar putea contracta în luna următoare.

2) Fiecare posesor al unui telefon să se aboneze anticipat pentru un apel zilnic între orele 4,30 și 7, măsură de precauție ce ar putea să corespundă o dată și o dată unei nevoi pe care nu l-a tăiat capul să o prevadă din vreme.

Ar mai exista și al treilea învățămînt, pentru telefoane: să se răspundă solicitărilor abonaților la orice oră și de cîte ori e nevoie. Dar prea ar fi simplu și frumos!

•

În cutiile cu rezerve de autosifon continuă să se găsească cîte una-două capsule goale. Cît va mai dura neglijența aceasta care face nervi și pagubă celor care au avut încredere în autosifoane?

•

Pe bună dreptate I.I.S.-Electroaparataj nu mai fabrică întrerupătoare și comutatoare INTENC pentru că s-au dovedit de calitate necorespunzătoare. Însă nu fabrică nici altele noi, de bună calitate. Ca urmare, la miile de apartamente existente, care au instalația electrică încorporată în tencuială, de cîte ori se defectează comutatoarele și întrerupătoarele — și se defectează mereu — trebuie spart pereții pentru a putea fi montate șaltere obișnuite. Halal treabă!

M. MÎRZA

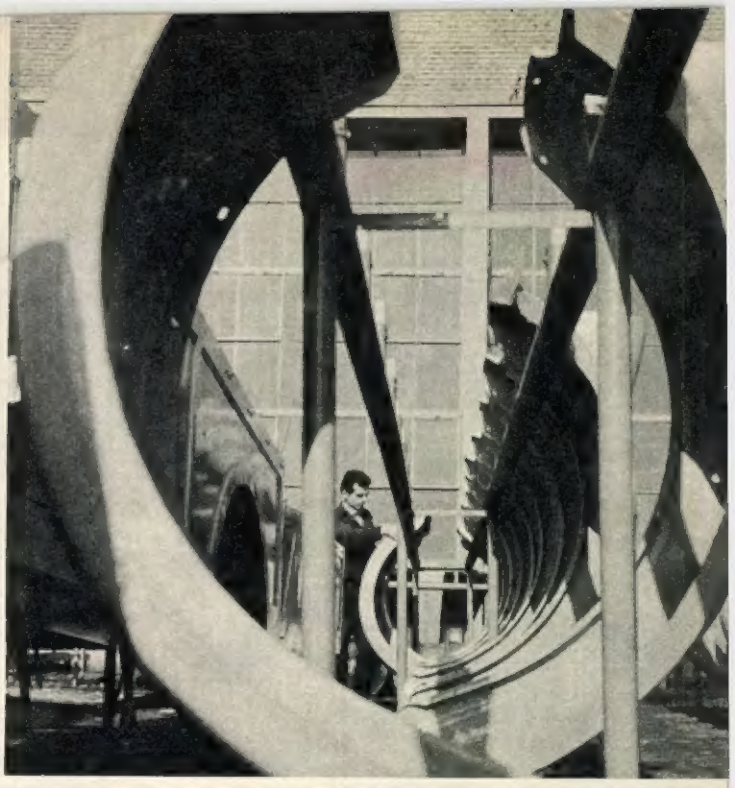

Sînt binecunoscute autovehiculele fabricate la uzina mecanică «Muscel» din Cîmpulung. Datorită unor calități care le fac utilizabile mai ales în condiții grele de drum, ele sînt foarte mult solicitate.
În fotografie: un aspect dintr-o hală a uzinei muscelene în care sînt fabricate aceste mașini.

SPORT

PUNCTE DE VEDERE

Cu două săptămîni în urmă, în pauzele unor jocuri de fotbal, am văzut un grup de atleți invadînd pista stadionului pentru a-și disputa un anonim trofeu ori poate nici măcar atît, mi-am zis că reînvie frumoasele obiceiuri ale unor ani nu tocmai îndepărtați și am fost pe punctul de a face loc, în colțul sportiv al «Flacării», unor cuvinte de laudă. Dar... am întîrziat. O singură săptămînă! După care aveam să constat că m-aș fi grăbit zadarnic. Fusese doar o întîmplare care nu s-a mai repetat sau poate (cine știe?) un compliment pentru atleții români care, în aceeași zi dacă nu mă înșel, cîștigau la Istanbul șase dintre cele opt titluri balcanice aflate în dispută sportivă.

Acest fapt, mărunt în aparență, mă determină să pun în discuție un altul mai important: cine anume trebuie să se preocupe de aspectul propagandistic al unui program sportiv?

Întrebarea poate părea naivă în exprimarea sa nudă. Dar nu este în realitate, pentru că, dacă trebuie să fim de acord că acel club care organizează, în calitate de gazdă, o întîlnire sportivă de mai mare interes, cum este cazul celor de fotbal (A, B și chiar C pentru unele orașe mai mici), trebuie să aibă latitudinea de a stabili condițiile (în limitele regulamentare), nu putem omite un alt adevăr: de propaganda unor sporturi (mai cu seamă de a celor olimpice!) e bine să se preocupe federațiile și consiliile județene pentru educație fizică și sport.

Orizontul «gazdelor» este de cele mai multe ori foarte limitat, chiar cînd acestea sînt cluburi mari și de tradiție. Sîmbătă după-amiază, de pildă, Steaua, scăpată de grija cuplajului, n-a găsit de cuviință să includă în programul sportiv de la București un meci de rugby de mare atracție: Grivița roșie-Steaua, care ar fi adus și beneficii materiale, deoarece există în Capitală cîteva mii de spectatori fideli sportului cu balonul oval.

Cînd la meciul din toamnă, de la Pitești — F.C. Argeșul-Ferencsvaros — am văzut, în pauză, și cîteva probe atletice, am înregistrat cu satisfacție reacția celor mai mulți spectatori, dintre care unii — să nu vi se pară de necrezut — asistau prima oară la o astfel de întrecere.

De ce nu se procedează întocmai și la Arad ori Craiova?

Poate pentru că nici la București, de unde se așteaptă de obicei tonul bunelor maniere, acesta nu se face auzit. Nu se crede totuși că o anume coordonare se impune începînd de la nivelul asociațiilor și cluburilor (și al celor școlare) pînă la cel al federațiilor, C.J.E.F.S. și C.N.E.F.S. cînd este vorba de a servi popularizării sportului?

Cine n-ar fi salutat cu simpatie, în aceste zile de vacanță, o repriză de gimnastică, a unor școlari, o partidă de oină sănătoasă, o urmărire pe biciclete, o cursă hipică, dacă cu atletismul și rugbiul se pare că este mai greu să se încerce?

Dacă iubitorii sau responsabilii activității sportive (categorii care nu se suprapun în mod obligatoriu — din nefericire) privesc cum crește și la noi, ca pretutindeni, concurența «industriei distracțiilor» și a televiziunii, de ce nu încearcă să-și rețină pasionații oferindu-le ceva în plus față de obișnuitul joc duminical de fotbal?

În fiecare din cazurile amintite — știu bine — organizatorii trebuie să răspundă.

Dar pe ansamblu cine s-o facă oare?

Em. VALERIU

Biblioteca județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

ÎN CURÎND
„FLACĂRA"
în haină nouă!

CĂLĂTORIE
Jumătate

Sub cupola de sticlă a serelor din Scornicești se pregătesc recolte care aduc țăranilor cooperatori venituri de sute de mii lei anual.

Olarii de la Oboga Balșului înscriu în cronica contemporană a locurilor o mărturie certă despre străvechile origini ale artei lor. Dar mii de alte dovezi atestă că ținutul e locuit, într-o neîntreruptă continuitate, încă din îndepărtate ere ale antropogenezei.

La Stoicănești, un tînăr profesor de istorie e pe cale să deschidă un muzeu local pe baza unui inventar din care cele mai vechi piese au vîrsta primelor începuturi ale civilizației pietrei. La Slatina, așezare care împlinește 600 de ani de istorie documentară, specialiștii localnici au arătat că de fapt vechimea așezării coboară cu mult mai adînc în trecut decît ar rezulta din documentele scrise (un act al domnitorului Vlaicu-Vladislav, de la 1368, fiind cel mai vechi cunoscut) și că o așezare paleolitică a precedat aici pe cea neolitică, bogat atestată de o serie de cercetări întreprinse mai demult în Valea Sopotului. Fiind cel dintîi oraș medieval de pe

De 4 ori ecuatorul terestru — aceasta e lungimea cablului ce s-ar putea face din aluminiul produs într-un singur an de aceste moderne agregate.

▼

■

Noile obiective arhitectonic—edilitare cu care se ocupă în acest an constructorii Caracalului sînt în număr de 15 și valorează în total 9 000 000 lei. Amintim că acest oraș are 97,7 ha de parcuri și grădini. Cît privește renumele său de centru al industriei alimentare, e de ajuns să arătăm că în acest al doilea an de existență a fabricii locale de conserve marca acesteia va figura pe un număr de cutii metalice și borcane cu un conținut total de 22 500 tone conserve.

■

Recent, la Cooperativa de consum din Stoicănești au fost aduse două camioane cu televizoare care s-au vîndut... ca pîinea caldă. Strănepoții celor 10 țărani condamnați la moarte în 1907 lucrează azi într-o cooperativă agricolă de producție care are un fond de bază de 18 560 547 lei.

■

În județul Olt funcționează 383 școli de cultură generală, 12 licee, 4 licee de specialitate și 9 școli profesionale. În total, 80 000 elevi. Fiecare al șaselea locuitor cunoaște «pe viu» emoțiile extemporalelor și examenelor.

NOUĂ:
te de milion de creatori pe Olt

Reportaj de Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de S. STEINER

• METAFORĂ ÎN GLAZURĂ DE OBOGA • ALUMINIU, UZINE ȘI FLORI • CE ȘTIAM ȘI CE ȘTIM DESPRE CARACAL ȘI CORABIA • CÎND MANUALUL DE GEOGRAFIE E DEPĂȘIT DE VIAȚĂ • MITUL SĂRĂCIEI PODZOLULUI

stînga Oltului, Slatina a fost și prima reședință de județ.

Coborînd de sub dealurile Vedei, într-un unghi aproape constant, pe stînga Oltului, județul se mărginește la sud cu Dunărea. Acolo, cu două milenii în urmă, meșterii daci au clădit o cunoscută cetate (Sucidava) și o șosea de calcar pe care, în cîteva puncte, circulă și azi vehicule echipate cu anvelope pneumatice.

Cînd porneau la drum spre tîrguri și iarmaroace, în căruțele lor cu coviltir încărcate cu oale, bătrînii obogeni treceau pe la marginea Slatinei, exact prin mijlocul dreptunghiului de 40 ha unde a fost amplasată în zilele noastre citadela aluminiului românesc. Mi s-a spus că un urmaș de-al lor, pionier, un maestru artizan în devenire, ar fi realizat, în glazură, profilul unei admirabile păsări albe care ar putea fi adoptat ca emblemă pe frontispiciul marii uzine. Dar avînd deocamdată alte treburi, metalurgiștii Slatinei au amînat studiul propunerii. Poate pînă cînd vor ajunge să producă 100 000 tone de aluminiu pe an, ceea ce, date fiind producția actuală de 75 000 și ritmul alert în care se lucrează la mărirea capacității, nu va întîrzia decît cel mult pînă în 1970. Între timp, metalul rafinat în cuptoarele lor va ajunge ca, sub forma unui cablu (imaginar) gros de 1 cm, să lege pămîntul cu luna de 28 de ori.

*

În trecut, industria n-a putut prinde rădăcini în actualul județ Olt după cum nici ogoarele nu dădeau totdeauna rod bogat, pămîntul fiind, după calificative azi depășite, nu tocmai bun pentru agricultură. Și iată că în anul 1968, 13 întreprinderi industriale (din care 4 de importanță republicană) înscriu în bilanțul economiei județului o producție globală de aproape un miliard și jumătate lei anual, în timp ce recoltele de pe cele 440 000 ha teren arabil depășesc valoarea celor mai ridicate producții agricole obținute aici pînă în anul 1950. Cu aceasta începe, de fapt, istoria contemporană a județului Olt. Aproape o jumătate de milion de oameni, locuind în 4 orașe și 136 de comune, imprimă locurilor o fizionomie aparte, adăugînd prin munca lor o pagină nouă la cronica veche a județului.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu primii secretari ai comitetelor județene de partid și primii vicepreședinți ai comitetelor executive ale consiliilor populare județene, «hotărîtor pentru înfăptuirea măsurilor stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională, pentru asigurarea mersului rapid înainte în toate sectoarele societății socialiste, este felul în care organele de partid și de stat, organizațiile de partid, comuniștii vor ști să muncească, să-și ducă la îndeplinire sarcinile ce le revin».

În județul Olt primele realizări ale organelor de partid și de stat județene arată că premisele unei activități rodnice au fost de la început temeinic și multilateral asigurate.

În afară de cetatea «păsării albe» de la Slatina (unde bauxita se transformă zilnic în 175 de tone din cel mai ușor și mai multiplu utilizat dintre metalele cunoscute), pe stînga Oltului au mai apărut și continuă să se ridice cîteva fabrici și uzine mari.

La *Caracal*, o fabrică de conserve de legume și fructe... Ce se putea spune, pînă nu demult, despre acest oraș? Că e al florilor, parcurile și scuarurile lui transformîndu-se, primăvara, printr-o lăudabilă tradiție păstrată pînă azi, într-un adevărat eden al policromiilor vegetale. Că locuitorii lui doreau un teatru cu stagiune permanentă, avînd la dispoziție o clădire adecvată, opera unui arhitect austriac din secolul trecut, și alta, nouă, ridicată în ultimii ani. Pasiunea pentru artă agită aici spiritele în favoarea unei ample acțiuni de extindere a pinacotecii locale, începută în 1947 printr-o donație a pictoriței Hortensia Lecca și îmbogățită printr-un număr de lucrări din colecția Marius Bunescu reprezentînd cîțiva maeștri ai picturii din secolul XX între care Verona, Iser, St. Dumitrescu și Ghiață. Toate acestea sînt reflexul unei înscrieri rapide pe orbita urbanismului modern operate de tot mai pronunțatul caracter industrial pe care îl capătă orașul.

Corabia? Un port dunărean «care murea» — ca să utilizăm expresia unui cunoscut reporter oltean — și cam atît. O fabrică de zahăr concepută în spiritul celei mai moderne tehnici, capabilă să prelucreze, în prima etapă (trimestrul IV a.c.), 3 000 de tone de sfeclă în 24 de ore și noua tăbăcărie minerală — 40 tone produse finite pe zi, capacitate proiectată — iată obiectivele industriale care au pus și aici amprenta vieții contemporane, atrăgînd în industrie resurse umane și materiale care cereau cu insistență o rapidă punere în valoare.

Iată și *Balșul*, micul orășel de altădată despre care Nicolae Iorga, în trecere pe aici (după ce înregistrase în memorialul său «streaja obosită a vechilor felinare gîrbove» din Slatina), se întreba dacă n-ar fi cumva totuși un sat mai mare, negăsindu-i nici una dintre trăsăturile unei așezări urbane. Orașul se profilează tot mai mult ca centru industrial. Uzina de reparații de tractoare și utilaje agricole, recent intrată în producție, are o capacitate de 6 000 unități convenționale (tractoare și motoare de tractor) pe an, la care se adaugă recondiționarea și confecționarea, în aceeași unitate de timp, a peste 15 000 tone de piese pentru diferite mașini agricole. Tot aici, o fabrică în curs de construcție va produce anual — din oțelul Hunedoarei, Reșiței și Galațiului — 50 000 de osii de vagoane pentru calea ferată, ceea ce subliniază o tradiție a acestui centru «contaminat» de vecinătatea unuia dintre cele mai importante noduri feroviare din țară, orașul *Piatra Olt*. În rețeaua acestui schelet industrial, petrolul subsolurilor oltene și-a încrustat și el semne distincte, transformînd într-o manieră inedită peisajul tradițional al dealurilor din nordul județului. Nenumărate sonde, transpunînd în balansul continuu al pompelor canadiene «un balet al aurului negru» (expresia aparține unui tînăr confrate care scrie la ziarul «Oltul», foarte tînăr și el), și toate celelalte elemente ale unui veritabil ținut al petrolului (Schela Ciurești dispune azi de instalații complexe de tratare a țițeiului, de desalinare și dezbenzinare) arată călătorului mai vîrstnic că unele dintre afirmațiile manualului după care a învățat geografie la școală s-au perimat, rămînînd dintr-o dată fără suport în realitate. E cazul, de exemplu, cu următoarea aserțiune, de altfel înscrisă de geografii generațiilor trecute sub denumirile multor altor județe: «Economia județului Olt este exclusiv agrară, subsolul fiind sărac în alte resurse».

Măcelarii din Slatina n-au oră de vîrf la toate orele. Și ce bine e să te odihnești puțin după ce ai hrănit un cartier întreg!

*

Se spunea și despre sol cam același lucru. Podzol, sărătură. Rareori recoltele a două veri consecutive se întîmpla să fie bune și prea puțin din produsul ogoarelor rămînea în hambare.

Ce se constată azi? Că pămîntul județului de pe Olt are resurse imposibil de comparat chiar cu cele mai optimiste previziuni făcute în urmă cu două-trei decenii. La Scornicești, țăranii cooperatori au construit 8 ha de seră. Patru dintre ele au și dat primele recolte de legume timpurii, adăugînd la bilanțul anului trecut un venit de 3 256 000 lei. Serele acestea, amplasate pe un teren nu prea generos din Lunca Piscanilor, dovedesc (dar nu numai ele) că pămîntul poate produce mult dacă-i lucrat cu rîvnă și chibzuință. Cooperativa agricolă de producție din Strejești de Jos, sat cu 1 400 de familii, cultivă, între altele, 50 de ha de legume pe un teren altădată foarte slab productiv. Iar exemplele s-ar putea înșira pe multe pagini. Marile cooperative agricole milionare, între care și cea de la Stoicănești, cea mai veche din județ, distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, au spulberat definitiv mitul pămîntului neroditor. Cooperatorii olteni construiesc azi din venituri proprii clădiri de școală (ca cea de la Tătulești, cu 8 săli de clasă dispuse pe două nivele, în valoare de 600 000 lei), cămine culturale, case de nașteri și dispensare. Oare manualele de geografie au operat modificările corespunzătoare la ceea ce spuneau pînă nu demult despre teritoriul județului Olt?

Poposesc într-un atelier de olar, la Oboga. Se află aici, în talgerele de lapislazuli și-n ulcioarele care sînt păsări stilizate (poate din familia acelor păsări măiestre cu care Brâncuși a cucerit, pentru prestigiul artei românești, o faimă încă neegalată) semnele clar exprimate ale unor resurse de energie și sensibilitate ce nu puteau să nu dea roade pe multiple planuri. «Triunghiul călușarilor», reprezentat de trei sate: Optași, Colonești și Sîrbii Măgura (ce-și disputâ faima de a avea cele mai bune echipe de dansatori din județ), și numele unei copile, Mariana Catrina (12 ani) care a deschis la Piatra-Șat o expoziție de desene inspirate din lumea legendelor auzite de la bunic, trebuie înscrise în acest tablou foarte sumar al cîtorva elemente de viață din județul Olt. Dar cîte altele nu-și așteaptă rîndul la consemnare? O monografie cu ample descinderi în intimitatea preocupărilor cotidiene din care se nasc, pe meleagurile oltene, uzine, opere de artă și recolte bogate, ar răsplăti generos efortul celor ce s-ar încumeta s-o facă.

Însă cum să cuprinzi într-o singură imagine strădaniile atît de multiple ale unei jumătăți de milion de creatori?

Frumoasele costume din ținutul Balșu-
lui și cîteva dintre frumoasele care le
poartă.

ABEC

Există cititor care să ne ceară explicații abundente la aceste fotografii? Opoziția lor e suficientă. Contrastele dintre ele sfidează explicațiile, eventualele cuvinte ar friza topica abecedarului sau a primelor lecții din manualele pentru limbi străine:

Aceasta e o femeie cu copilul ei — aceea e o femeie cu copilul ei.

Acesta e un soldat american rănit — aceasta e o domnișoară la un concert al Beatlesilor.

Aceștia sînt doi îndrăgostiți — aceia sînt oameni din Hanoi.

Acela e un om torturat — acesta e un copil nounăscut.

Aceștia sînt oameni vii pe front — aceia sînt oameni vii, la mare.

Cu cît vom fi mai concișI, cu atît vom fi mai aproape de spiritul limbii pe care acest manual ne propune s-o învățăm din nou. E o limbă veche, foarte veche, Biblia și tragedia greacă o cunoșteau, secolul 20 s-a prefăcut c-o uită considerînd-o ca o expresie prea vulnerabilă a slăbiciunilor noastre sufletești, a «sentimentalismului nostru melodramatic». E limbajul strigătelor patetice, vocabularul patetic, patosul, acel «esperanto» imprudent și impudic al glasului cutremurat de contrastele tragice ale existenței. Melodrama e a artei, viața nu e melodramatică, ci patetică. Manualul din care sînt extrase aceste fotografii puse față-n față fără teamă sau pudoare vrea să ne alfabetizeze întru patetism. Nimeni nu are de ce să se simtă rușinat.

Mai greu ne va fi să traducem pe românește titlul acestei cărți cu cuvinte puține și multe «poze». Apărută în Statele Unite, cartea se numește în engleză: «And — or». Adică: «Și — sau». Dar ce înseamnă «și — sau»?

«Și» — ar fi continuitatea gesturilor omenești, a mișcărilor noastre. Mecanica. Fluidul. Poate chiar stereotipia. Un bărbat urlînd de durere și o domnișoară urlînd de entuziasm pentru Beatlesi au — ată — același rictus al feței, aceeași expresie a gurii. Aceeași poziție — iat-o: cu capu-n jos — «leagă» măsurarea unui nou-născut cu tortura la care e supus un patriot luptător vietnamez. Aceeași privire, același gest, același fluid se nasc între o femeie și copilul ei, fie că rătăcesc pe cîmpurile arse de bombele americane fie «dincolo», în paradisul unui apartament confortabil vegheați doar de o pisică.

«Sau» — e drama. Modificarea. Adîncul. Condiția alternativei: război sau pace?; e războiul odios din Vietnam care face imposibilă orice pace a conștiinței americane; e pacea, care face insuportabil orice război, și mai ales acesta — «nu întîmplător toate fotografiile de război sînt din Vietnam» se subliniază în prefața cărții. E coșmarul Statelor Unite ale Americii, marea lor vină în fața omenirii. Doi îndrăgostiți se ascund, la mare, de privirile celor indiscreți și — iată — simultan, acolo, la Hanoi, alți oameni se ascund în «adăposturi individuale» din pricina barbarelor bombardamente americane. În declicul de o secundă al confruntării dintre război și pace, dintre iad și rai, strigătul patetic se înalță ca o rachetă, luminînd pînă departe întregul front sufletesc, cu toate tranșeele lui de comoditate, egoism și nepăsare. «And — or» întreabă deschis milioanele de americani: mai puteți să vă iubiți pe plajă cînd oameni ca și voi sînt măcelăriți în Vietnam? Și mai puteți asculta pe Beatlesi cînd «marineri de-ai noștri» urlă de durere îngrozită la Khe-Sanh? Vă mai puteți juca prin valurile mării cînd însîngerăm mari platouri, rîuri ale Parfumului și cîmpii nevinovate? Această nebunie nu se poate sfîrși?

Întrebări mari, fundamentale. Robert Kennedy socotește cartea «profund emoționantă, demonstrînd mai limpede decît orice cuvînt scris anormala și tragica inconsistență a existenței noastre». Senatorul Fullbright apreciază că această carte cu poze «ne interesează pe toți». Spiritele puternice nu se feresc niciodată de marile întrebări, de răscolitoarele întrebări. Prins în jocul atîtor complexități, captivat de înțelegerea atîtor nuanțe, omul are nevoie din cînd în cînd de contraste puternice, de șocuri violente, de imagini «schematice» — fie și «didactice», ca ale abecedarului — care să-l trezească, să-l mențină treaz și limpede.

C. RADU

EDAR

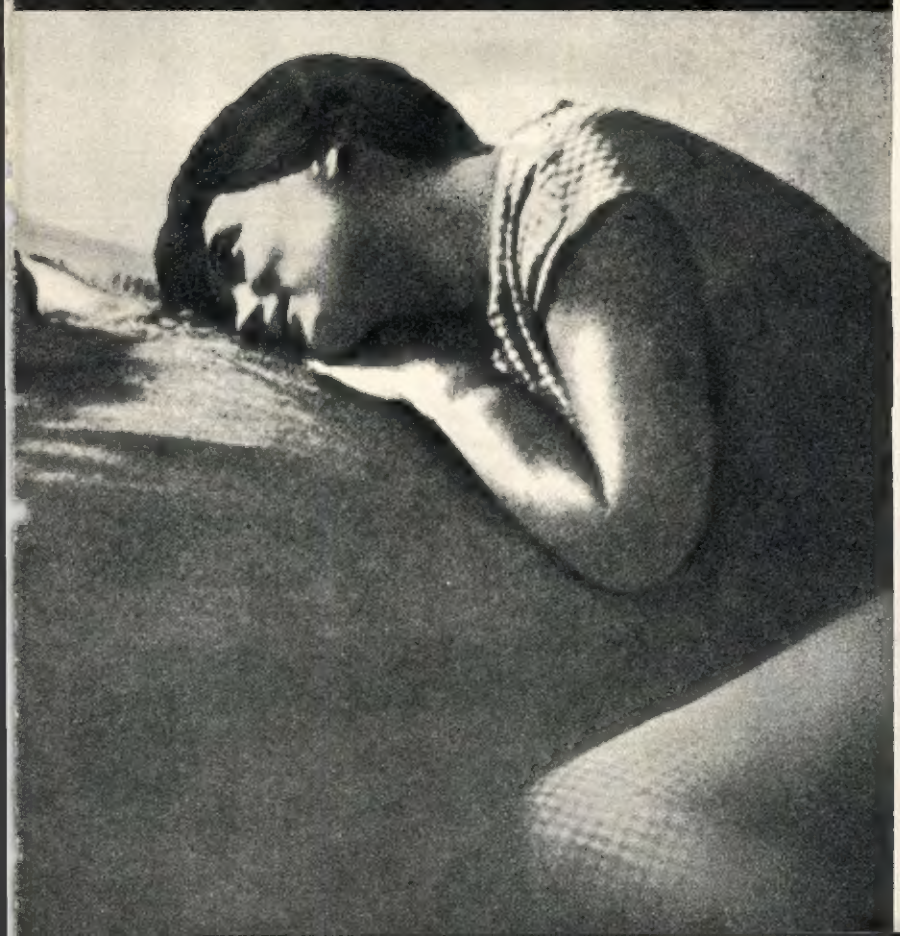

ABECEDAR

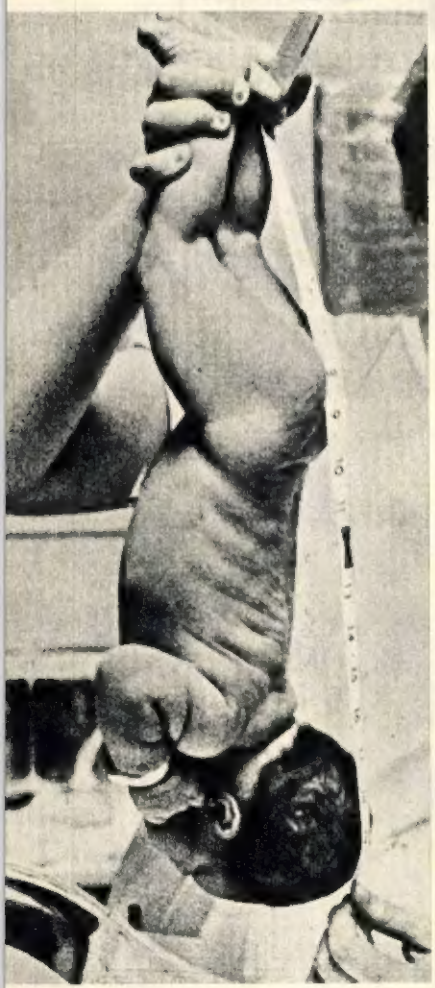

MĂSEAUA ȘI CLEȘTELE

de Eugen FRUNZĂ

Ieri un amic îmi povestea cum l-a cunoscut pe Mitache în postură de dentist

Statuse bietul om la rînd, chinuit de o măsea ucigașă. Cînd să intre și el pe ușa izbăvirii, Mitache tocmai ieșea din cabinet. Lipsi cîteva minute și se întoarse însoțit de o duduie grațioasă. Ușa se închise la loc și pacienții rămaseră să mai aștepte. Peste cîtva timp duduia plecă triumfătoare, iar Mitache — după ce dispăru iarăși din cabinetul său — se întoarse întovărășit de un domn cu ochelari fumurii și cu pași legănați. De data asta pacienții scoaseră un murmur de nemulțumire, pe care Mitache se prefăcu a nu-l auzi. Dar cînd procedeul se repetă și a treia oară, amicul meu — cap de rînd — cutează să formuleze un protest. La care Mitache, furios

— Ce vrei, dom'le? Ce nu-ți convine?

— Păi văd că introduceți alte persoane.

— Și d-ta ce treabă ai? Ești în control?

— Bine, dar..

— Nici un dar! — i-o tăie Mitache și îi trînti ușa în nas

Căci Mitache nu se lasă călcat pe bătături. Cînd întîmplarea face să fie dentist, dumnealui știe să-și apere autoritatea și nu uită să privească măselele pacienților prin parbrizul vitezei «Renault»

— Am pierdut vreo trei ore și am plecat cum am venit, mi se plîngea amicul. Refuza pur și simplu să mă primească. Trecea ostentativ peste mine și îi chema în cabinet pe alții, sosiți mai tîrziu. Închipuie-ți ce purtare! A trebuit să caut alt dentist ca să-mi scoată nenorocita de măsea

— Zi Mitache și nu te necăji — i-am răspuns consolator. Să-ți spun eu una fără măsele, însă cu haz și cu necaz. Un amic din provincie, avînd nevoie de o adeverință de la o instituție bucureșteană în care lucrase mai de mult, se gîndi să i se adreseze prin poștă. Trimise deci o cerere și se puse pe așteptat. Nici un răspuns! Mai trimise una, mai expedie și a treia. Nimic! Atunci îl rugă pe un văr domiciliat în Capitală să se intereseze de soarta celor trei petiții. Vărul îi răspunse numaidecît: «Funcționarul în cauză, unul Mitache, nici nu vrea să discute cu mine, cică să aștepți și să nu-i bați capul!»

«Bine-bine, să aștept, dar pînă cînd?!» își zise amicul. Luă trenul și veni la București. Între timp însă Mitache se transferase în altă parte, iar funcționarul numit în locul lui încă nu-și luase postul în primire. Amicul mai scrise o cerere, o lăsă la registratură și se întoarse acasă cu moralul mai ridicat. Oricum, scăpase de un adversar. Trece însă o lună, trec două și trei. Nici un răspuns! Nedumerit, omul apelează din nou la vărușău: «Vezi, dragă, ce mai e cu adeverința mea, că tot nu mi-au trimis-o». Vărul îi răspunde repede și stupefiant: «Află, dragă, că nu pot face nimic. Funcționarul în cauză, unul Mitache, nici nu vrea să discute cu mine, cică să aștepți și să nu-i bați capul!»

«Ei, comedie! Aceleași vorbe! Cum adică Mitache? Doar s-a transferat! Minte vărumeu, parol că minte!» se supără omul. Și expediază o telegramă: «De ce duci nas. Stop. Mitache mutat. Stop». La care vărul îi răspunde tot telegrafic: «Nu duc nas. Stop. Alt Mitache. Stop».

Asta-i povestea, prietene. Ți-a plăcut?

— Ha, ha, grozavă! — rise amicul cu măseaua. Dar știi ceva?

— Ce?

— Pînă la urmă nu e măsea stricată să nu-și găsească un clește pe potrivă

DAR OARE NU ARE PUBLICUL DREPTATE ?

Oricît ne-am scandaliza sau ne-am îngrijora părinteşte, oricît de mustrător ar fi tonul cronicilor teatrale şi oricît ne-am certa cu publicul, reproşîndu-i cu asprime didactică preferinţele sale cam facile în materie de repertoriu (obişnuim să spunem: un «anume» gust, al unui «anume» public, dar să recunoaştem faţă de noi înşine că sfera acestui «anume» e destul de largă), realitatea rămîne aceasta: spre «Heidelbergul de altădată» nu poţi păşi fără a fi supus, la fiecare doi paşi, la un interogatoriu asupra existenţei sau non-existenţei unui bilet de prisos în buzunarul tău. Numai dacă te rogi frumos de tovarăşul Soare, responsabilul sălii, poţi spera, tu, gazetar, să obţii un loc în... «Luna cea albastră». Tristele «Femei singure» sînt grozav de anturate de spectatori, iar afluenţa la virstnica piesă «Topaze» dovedeşte că nu toate iubirile au viaţă scurtă...

Să fie oare aici vorba numai de atracţia pe care continuă să o exercite meloul, de dorinţa publicului de a hohoti, nepăsător, cele două ceasuri cît ţine comedioara? E şi asta, desigur. Dar nu numai. Gonit uneori din sălile de «mare repertoriu» şi de faptul că ambiţioase montări de capodopere mai eşuează (fie dintr-un soi de căutare snoabă a unei originalităţi cu orice preţ, fie din prea slaba putinţă de a pune de acord intenţia cu realizarea, fie dintr-o idee iniţial greşită), publicul îşi caută satisfacţii artistice în altă parte. Da, satisfacţii artistice: pentru că nici lacrima nu alunecă din ochi la o melodramă jucată prost, şi nici rîsul nu ţîşneşte atunci cînd gagul e stîngaci. Iar satisfacţiile artistice publicul le găseşte, nu o dată, la aceste spectacole strecurate discret în repertoriu, de la care teatrul aşteaptă salvarea planului de încasări, acceptînd cu resemnare succesul de casă în locul celui de prestigiu — cum se spune. Încropind spectacolul la iuţeală, cu regizorii aflaţi mai la îndemînă, acesta nu se poate însă lipsi de «capetele de afiş», cele care cheamă şi reţin publicul: la ora actuală «micile» spectacole aşazise de agrement sînt jucate de mari actori şi sînt jucate bine — de aici, cred eu, porneşte marele lor succes, de aici marea lor priză la public. Pomeneam la început de «Heidelbergul de altădată»: povestioara aceasta dulceagă a lui Mayer Förster despre un prinţ amorezat de o nepoată de circiumar, dar care, firească, trebuie să-şi smulgă iubirea fierbinte din piept pentru că nu face de rangul său, povestioara aceasta deci a făcut cîndva deliciile bunicelor noastre sentimentale, dar oare cum, pe unde, în ce chip mai poate avea ea audienţă la sensibilitatea spectatorului de azi? Toată lumea de specialitate s-a supărat pe concesia de repertoriu făcută astfel de Naţional, uitînd să menţioneze că Naţionalul a făcut concesia cu eleganţă şi cu spirit practic: adică cu Florin Piersic şi cu Ilinca Tomoroveanu, cuplul de amorezi nr. 1 al teatrului nostru, în rolurile principale, şi cu Chiril Economu în marele rol comic al piesei. Şi iată că Piersic îl scoate pe Karl Heinz de la naftalină, îi scutură binişor hainele lui de o eleganţă germanică şi le umple mai întîi cu candoarea şi nevinovăţia prinţului crescut în incubator, mai apoi cu drama profundă a unei imposibile iubiri. Şi prinţul de operetă se transformă sub ochii noştri într-un om apăsat de condiţia sa umană, strivit de imposibilitatea de a-şi făuri singur o existenţă reală, şi publicul îl crede şi compătimeşte cu el, puţin jenat că mai poate vibra la o asemenea demodată istorie. Dar spectacolul place pentru că actorii au convins publicul şi pentru că lumea mai vine la teatru — să nu ne înşelăm — ca să admire farmecul actorului favorit, frumuseţea ingenuei preferate, ca să-i vadă brodînd pe scenă o gingaşă poveste de iubire, şi nu găsesc în asta nici un păcat cîtă vreme totul se face cu sinceritate artistică, cu talent.

Sau iată cele trei monologe ale «Femeilor singure», în care trei bărbaţi — francezul Marcel Mithois, italianul Mario Fratti şi americanul Tennessee Williams — au dovedit că psihologia feminină, şi mai ales psihologia solitudinii feminine, nu le este scriitorilor de sex masculin o ţară necunoscută — cum mai pretind cîteodată. Calitatea dovezilor nu e aceeaşi: Italianul atacă forte, pe stilul «sospinatore», vorbind despre ingratitudinea copiilor şi suferinţa mamelor bătrîne uitate, cam ca în «Cuore»; americanul Williams e, ca de obicei, plin de obsesii freudiste, dar portretul bătrînei domnişoare demente, care-şi creează în singurătatea ei o lume de fantasme stranii şi ridicole, e gravat cu dalta fină; francezul ştie multe despre singurătatea feminină care doare ca o rană, despre aşteptările chinuitoare şi vane, despre acest fenomen social ce însoţeşte îndeaproape emanciparea femeii şi războaiele şi care poartă numele viaţă de una singură. Liliana Tomescu urcă pe scenă şi ne povesteşte, printre hohote false de rîs, printre lacrimi ce întind fardul albastru de pe pleoape, cam ce se întîmplă în sufletul unei profesoare cuminţi, urîţele şi singure din zilele noastre; şi mărturisirea e decentă, amară, şi actriţa îşi urcă personajul mult mai sus decît acolo unde l-au dus puterile scriitorului. Şi apoi vine Gilda Marinescu care ne taie răsuflarea prin fiorul tragic al trăirilor ei, prin apele de lumină şi umbră, de lucidităţe şi demenţă ce-i lunecă pe chip, prin zbaterea ei interioară, şi eroina ei nu mai reprezintă cazul patologic pe care scena nu-l poate suporta, ci cazul uman limită, consecinţa ultimă a solitudinii impuse de o lume, de prejudecăţile unei anume lumi. Iar drama mamei părăsite ne-o spune, cu simţire şi simplitate, o actriţă — Maria Gheorghiu-Săniuţă — pe care nu înţelegem — după această demonstraţie actoricească — de ce nu am văzut-o de mult pe scena Nottaraului.

Nici unul dintre spectacolele pomenite mai sus — ca şi «Topaze» sau «Cînd luna e albastră», de altfel — nu au fost binecuvîntate de o regie care să se remarce prin altceva decît o neutralitate cumsecade (iar în artă, se ştie, cumsecădenia nu prea este o virtute!). Ele rămîn exclusiv spectacole de actori; şi iar remarcăm că teatrul nostru munteşte de valori actoriceşti, că pe toate treptele virstelor avem personalităţi artistice viguroase care nu au întotdeauna posibilitatea să se manifeste. Şi iar remarcăm că — în afara cîtorva proeminenţe regizorale care aduc stagiunilor momentele ei de supremă împlinire — regia noastră se mulţumeşte să ne dăruie spectacole sălcii, de peste săptămînă, care nu atrag nici elogiile dar nici fulgerele criticii, în care totul e lăsat pe umerii actorilor talentaţi care, oricum, ştiu să ducă înainte căruţa spectacolului fără să o răstoarne în vreo groapă. Să ne mai supărăm pe public că rămîne credincios actorilor, chiar cînd acestora nu le sînt hărăzite marile roluri ale repertoriului mondial, în mari şi memorabile spectacole? Am fi nedrepţi, şi asta nu se prea cuvine.

Sanda FAUR

În fotografiile noastre: Cele trei «Femei singure», care ne povestesc visele, tristeţile şi aşteptările lor pe scena Teatrului «Nottara»: Liliana Tomescu, Gilda Marinescu şi Maria Gheorghiu-Săniuţă.

JANE FONDA. Numele spune mai totul despre ea. Este fiica actorului Henry Fonda. Stabilită în Franța, s-a remarcat în filmele regizate de soțul ei, cineastul Roger Vadim.

trei demonstrații

Trei regizori — în ordinea intrării în scenă, Titi Acs, Miron Niculescu și Letiția Popa — au demonstrat, cu mijloace diverse, ce înseamnă un spectacol dramatic de televiziune: nici teatru filmat, nici film cinematografic, ci o punere în scenă de un tip aparte, posibilă doar cu complicitatea bine îndrumată a camerei de luat vederi. Este o revenire la normal după eclipsele de nescuzat ale calității teatrului în studio, deplinse într-o cronică precedentă. Satisfacția produsă de cele trei spectacole despre care va fi vorba mai jos nu anulează semnalul de alarmă. Faptul că ștacheta exigenței poate fi coborîtă uneori atît de jos denotă carențe serioase în sectorul care coordonează această activitate.

În ce constau meritele celor trei regizori? În primul rînd, au știut să aleagă texte valoroase și totodată perfect adaptabile specificului televiziunii. În al doilea rînd, soluțiile regizorale, ingenioase și inspirate, au servit admirabil, în fiecare caz, ideea dramatică. În sfîrșit, distribuția nu numai că a reunit nume de prestigiu ale scenei românești (ceea ce, oricum, nu e puțin dacă ținem seama de mediocritatea unor distribuții precedente) dar a tins cu succes către găsirea interpretului ideal pentru fiecare rol. De mult nu l-am văzut pe Grigore Vasiliu-Birlic într-o postură care să i se potrivească atît de bine ca cea a lui Bartolomeu din «Cameleonul păstorului», personaj repetabil de un număr infinit de ori. Ion Marinescu, actor cu o înaltă conștiință artistică și cetățenească, mereu dornic să se autodepășească și să insufle publicului respect și dragoste pentru teatrul de ținută, împreună cu Adela Mărculescu au tălmăcit cu sensibilitate mesajul lui Lucian Blaga. Firul liric al «Dialogului poetic», substanța sa filozofică și-au găsit drumul spre sufletul nostru pentru că misiunea de a le vehicula a fost încredințată unor actori care, în mod evident, le-au simțit și înțeles. Sculpturalitatea imagini, jocurile de umbre și lumini au conferit și o deosebită valoare plastică acestui spectacol.

Dacă Titi Acs a știut să-și muleze concepția regizorală după jocul neastîmpărat al spiritului lui Eugen Ionescu, dacă Miron Niculescu l-a intuit și slujit cu dăruire pe Lucian Blaga, Letiția Popa ne-a condus cu o mînă sigură în complexul univers faulknerian. Letiția Popa trebuie să-i mulțumească lui Fory Etterle. Fory Etterle trebuie să-i mulțumească Letiției Popa. Pentru că fiecare dintre ei a realizat, cu ajutorul celuilalt, o creație memorabilă. Orice intrigă polițistă presupune, pentru a fi prezentată cu acuratețe, o perfectă stăpînire a secretelor genului (slăbiciunile filmelor polițiste românești decurg mai toate din necunoașterea sau inabila aplicare a regulilor jocului). Pe o treaptă mai înaltă, folosirea pretextului polițist ca suport al investigației psihologice este o întreprindere pretențioasă. Mulți încearcă, puțini izbutesc. Faulkner se citește cu dificultate, fiind adesea necesar să revii la textul parcurs anterior. Ținînd seama de toate acestea, prezentarea dramatizată a nuvelei «Fum», în răstimpul restrîns al unei singure ore, a fost o demonstrație de virtuozitate. Ghemul încîlcit al relațiilor dintre personajele greoaie, opace, de o masivitate aproape animalică, amestecate în dubla crimă, este depănat cu eleganță, parcă în joacă, de procurorul Fory Etterle. Partenerii săi, Mircea Albulescu, în rolul unei brute violente, incapabile de vicleșuguri, Boris Ciornei, namilă blîndă, muncitoare, înceată la minte, ca și Florin Scărlătescu, prim-jurat sigur de sine, dar care pricepe greu, au adus cu prezența și cu puținele lor replici atmosfera mediului descris de predilecție de romancierul american. În fața lor, provocîndu-i și apoi liniștindu-i iar, sugerîndu-le idei care nu le-ar fi trecut niciodată prin cap, admirîndu-și singur logica strînsă și savurînd fiecare dintre cuvintele și argumentele sale, procurorul întruchipează inteligența luminată, limpede, infinit superioară măruntei vicleni a criminalului, un fel de Snopes primejdios dar vulnerabil. A fost un recital de măiestrie actoricească, finisat pînă în cele mai mici detalii ale gesticei și inflexiunilor vocale. În creația lui Fory Etterle, rolul din «Fum» se înscrie între cele care îl recomandă încă o dată ca pe unul dintre primii noștri actori. Și poate că niciodată n-au fost atît de bine puse în valoare expresivitatea figurii și a vocii lui.

Cusururi? Au fost, desigur. Am fi preferat ca interpreții «Dialogului poetic» să cunoască textul pe dinafară sau să-l citească fățiș, scena autodemascării predicatorului din «Fum» ar fi fost mai explicită dacă i s-ar fi acordat o jumătate de minut în plus etc. Dar astea sînt detalii perfectibile. Esențială rămîne demonstrarea faptului că, dînd cale liberă manifestării talentului regizorilor ei, stimulîndu-i să se orienteze spre reprezentanții de prim rang ai literaturii române și universale, televiziunea poate face, în orele consacrate teatrului, o reală operă de cultură.

Felicia ANTIP

VIKINGII FAȚĂ CU CIBERNETICA

NOTAȚII DINTR-O CĂLĂTORIE DIN SUEDIA

de Eugen MANDRIC

▲ **Linie de montaj la Volvo. În hale, nici un inginer.**

Am inclus cuvîntul **viking** în titlul acestor note numai pentru a excita imaginația latină a eventualilor noștri cititori. În realitate, Suedia sugerează mai curînd că te afli în incinta fără margini a unei uriașe întreprinderi în care totul este super și minuțios organizat: pentru vikingi trebuie să te adresezi muzeului naval al Nordului, dacă e să fim serioși, sau lui Kirk Douglas, dacă ne arde de glume istorice. Cît privește **cibernetica,** ea a fost introdusă pentru că creierele electronice joacă rolul de vîrf, pe care îl-l cunoaștem, în revoluția tehnico-științifică contemporană. Asociați, vikingii și cibernetica intenționează să vă transmită senzația pe care o poți avea în fața realităților suedeze. N-aveți decît să vi-l închipuiți pe Kirk Douglas escaladînd poarta castelului asediat pe muchii de securi: suedezii moderni au atacat epoca acestei revoluții tehnico-științifice cu agresivitatea crispată și curajul obstinat al celor mai încăpățînați și războinici vikingi.

Probabil că pe suedezi i-ar amuza — ah! latinii! — atîtea ocoluri prin tradiție pentru a spune că economia lor e prosperă pe baze științifice. Mai ales că faptul cel mai pozitiv și mai prezent din lunga istorie a Suediei este că, în ultimii peste 150 de ani, urmașii vikingilor n-au participat la nici un război. (La o astfel de distanță, vitejia înaintașilor e mult mai simpatică.)

Fapt este că, printre motivările fundamentale a ceea ce poate fi numit în mod propriu, și în sens pozitiv și pentru exagerările conținute, actuala «legendă suedeză», se numără în loc de frunte cei 150 de ani de pace.

Pentru că, într-adevăr, ceea ce la început era un fel de marca fabricii, o garanție de calitate pentru mărfuri și de eficiență pentru întreprinderi, a sfîrșit prin a căpăta proporții de legendă pentru sistemul suedez în ansamblu, cu nivelul său de trai cu tot.

Una dintre cărțile cele mai importante care s-au scris în Franța despre destinele Europei capitaliste, «Sfidarea americană», a lui Jean-Jaques Servan Schreiber, citează Suedia drept singura țară din occidentul continentului nostru care se situează, cu siguranță, la nivelul (primejdios, după părerea aceluiași autor, pentru țări ca Franța și R.F.G.) dezvoltării industriale, a competitivității structurilor, produselor și, implicit, a nivelului de trai american.

Pentru o țară de aproape 8 milioane de locuitori, și care la începutul acestui secol mai era agrară și săracă, a fi astăzi unanim recunoscută drept cea mai dezvoltată economic din întreaga Europă occidentală (inclusiv insulele britanice), recordul este uimitor, îndreptățind dezbaterile tot mai largi în jurul «experienței suedeze».

Pentru a înțelege acest record trebuie să facem, oricît de sumar și incomplet, o incursiune în istoricul expansiunii industriale a Suediei.

La începutul acestui secol, Suedia era după aproape 100 de ani de pace. Înapoiate economic, preponderent agrare, structurile societății suedeze se resimțeau totuși profund de anii pașnici, între altele datorită faptului că instrucțiunea publică pătrunsese, încă la 1900, pînă la păturile sărace ale populației.

Industrializarea a început, în Suedia, de la vaste resurse naturale (mai ales minereuri și lemn), cu o populație relativ cultivată.

Încă din primele decenii ale secolului, industria suedeză începuse să se specializeze: exploatare industrială a lemnului, construcții mecanice, electrice și navale. Capitalismul industrial suedez, intrat tîrziu în competiție, a început să se dezvolte plătind salarii proaste în uzinele cele mai moderne ale vremii și ocolind două războaie mondiale.

Marea criză din 1929 a lovit mai puțin Suedia decît alte țări și, mai ales, a marcat un fapt de o importanță care se prelungește pînă azi: în 1932, o țară în care proletariatul era deosebit de puternic, alegea un guvern social-democrat, iar acest guvern începea să aplice o politică de **deplină folosire a brațelor de muncă.**

Aici începe partea a doua a legendei, cea contestabilă, despre ceea ce dl. Krister Wickman, ministru al economiei, numea recent, pentru uzul discuției, «socialismul funcțional» suedez. (Pînă la această oră sectorul de stat cuprinde doar circa 7 la sută din ansamblul economiei suedeze.)

Pe un șantier în care se construiește un oraș pentru 60 000 de locuitori, abia dacă sînt cîteva sute de muncitori. În schimb, printre prefabricate, nici un rebut. ▶

Plafonul special tratat, panourile, florile, distanțele, totul a fost calculat în decibeli pentru liniște și în minute pentru eficiență. E foarte greu să fii birocrat, aici. ▶

Fără a tenta o dezbatere teoretică, vom nota aici că social-democrații suedezi la putere, din 1932, n-au intenționat, nu intenționează și nici nu susțin să fi construit o societate socialistă. Dar dacă ei n-au împiedicat ca, în dezvoltarea capitalismului industrial, bogații să devină mai bogați, guvernele social-democrate suedeze au încercat, cu mult înaintea altor țări dezvoltate din Occident, ca săracii să nu devină mai săraci, și au obținut ca nivelul de trai al clasei muncitoare suedeze să descrie, pînă în ultimii ani, o curbă constant ascendentă (dar care a devenit staționară, din diferite motive, în ultimii ani).

În acest context s-a vorbit despre «egalitarismul» societății suedeze contemporane.

O politică fiscală de o neobișnuită asprime (cele mai mari impozite directe din Europa) tinde să asigure, prin proporționalitate cu mărimea veniturilor, un caracter «egalitar». Muncitorii pe care am avut prilejul să-i întîlnesc cîștigau în jurul a 1 000-1 200 coroane pe lună, în vreme ce un cadru superior, să zicem directorul unei întreprinderi mijlocii, 7 000-8 000 coroane. Prin politica de impozite, venitul net al directorului nu va fi însă de opt ori mai mare decît al muncitorului, ci de numai 4-5 ori mai mare. Numai că marile averi, proprietarii băncilor și acționarii de prim rang ai industriilor, au largi posibilități legale să ocolească această operație egalizatoare. Rămîne însă un fapt că această politică fiscală: 1) corijează, într-o anumită măsură, inegalitatea socială; 2) a oferit statului suedez posibilitatea să practice o politică de întrebuințare deplină a forței de muncă (prin finanțarea, în perioada de criză, a vaste lucrări de interes public și prin organizarea unor largi programe de recalificare, cerute de mutațiile actualei revoluții tehnico-științifice) și 3) a permis Suediei să adopte poate cel mai înaintat sistem de asigurări sociale și de subvenționare a învățămîntului și culturii din întreaga lume capitalistă.

Tot așa cum rămîne un fapt că profiturile societăților, băncilor și întreprinderilor cresc mai repede decît salariile, că ele sînt secrete, că impozitul nu poate depăși 50% din valoarea lor declarată și că 15 familii legate între ele sînt stăpîne absolute în principalele ramuri industriale suedeze și ramificațiile lor internaționale.

Caracteristică pentru relațiile dintre guvern și marile familii este următoarea butadă atribuită președintelui partidului social-democrat la adresa dinastiei bancaro-industriale Wallenberg: «Există ceva care nu le poate fi negat și care-i face foarte simpatici: au oroare de deficit».

Din acest punct de vedere, modestul călător, care a fost subsemnatul, în Suedia trebuie să declare că-și scoate pălăria, afirmația fiind riguros exactă.

■

Cu privire la eficiența absolut remarcabilă a structurilor industriale suedeze, ea este datorată, îmi pare, mai ales următorilor patru factori, dintre care primii doi deosebit de importanți: 1) foarte înalta calificare a clasei muncitoare, tehnicienilor și inginerilor suedezi; 2) faptului că, mult înaintea altor țări puternic dezvoltate, în Suedia știința joacă un rol de mijloc de producție, ideea este, dacă se poate spune așa, o unealtă concretă de producție; 3) pe aceste baze, descentralizarea (proces care continuă) conducerii întreprinderilor este o doctrină: fiecare hotărîre să se ia la nivelul cel mai jos cu putință; 4) competițională pe plan mondial prin noutate, specializare și calitate, economia suedeză își permite să fie agresivă în exporturi, chiar la prețuri de cost mai ridicate.

Iată cîteva exemple, alese dintre multe altele. Am vizitat uzina de automobile a concernului Volvo (2 la sută din suedezii apți de muncă lucrează la Volvo, mi se spune). Uzina din Göteborg folosește circa 9 000 de muncitori. Aici se asamblează (proiectate în detaliu de centrala de proiectări Volvo, și din părți componente fabricate în zeci de alte locuri) cîteva tipuri de autoturisme.

Din cei circa 150 de ingineri ai acestei uzine, nici unul nu lucrează direct în hale, în orice caz nu ca inginer. Munca puternic automatizată, la banda rulantă, supravegherea și controlul de calitate sînt treaba muncitorilor și maiștrilor. Inginerii sînt concentrați în laboratorul uzinei, însărcinați să perfecționeze uneltele și metodele. De unde, firește, o înaltă productivitate.

Göteborgul fiind și sediul centralei concernului, aici a fost instalat un mare calculator electronic, unul dintre faimoasele I.B.M.-uri căruia centrala, uzinele și laboratoarele din Göteborg, precum și cele din alte orașe, îi cer calcule și soluții. Pentru aceasta a fost constituită însă o nouă societate, VOLVO-DATA, care face toate aceste operații contra cost. Fiecare, inclusiv președintele consiliului de administrație, plătește fiecare secundă cerută computerului și răspunde astfel, în coroane, de efortul cheltuit.

În fine, despre funcționarii de la Volvo. Recent ei au fost mutați într-un sediu nou, cu cîteva birouri a 1 000 metri pătrați fiecare.

Birourile sînt astfel dispuse, după ce s-au făcut calcule savante, încît un funcționar să ajungă la cea mai îndepărtată legătură posibilă, în cadrul problemelor de care se ocupă el, în cel mult 2 minute. Calculată pe loc de muncă, această construcție a costat cu 50% mai mult decît după metodele obișnuite, dar, după metodele obișnuite, aceeași legătură cu distanța maximă se realiza într-o oră. Greu să mai fii birocrat la Volvo.

Pentru a da un exemplu despre calitatea produselor suedeze, aș vrea să spun cîteva lucruri despre Siporex.

Siporexul este, mai întîi de toate, un brevet: din ciment, nisip, apă și pudră de aluminiu se obțin, în uzine de prefabricate, după metode și cu mașini de asemeni brevetate, blocuri de beton celular autoclavat, de diverse forme, mărimi și greutăți, care constituie elementii celor mai diferite tipuri de construcții. Din Siporex se fac de la case la blocuri și hale industriale, de la pereți la acoperișuri și pardoseli. Acest prefabricat, care nu cîntărește decît un sfert din greutatea betonului obișnuit, permite ridicarea unei case de două etaje, cu patru apartamente a cîte patru camere (și toate instalațiile la zi) în 36 de ore, de către o echipă de cîțiva oameni (4-5 pentru construcția propriu-zisă).

Am văzut la Salem, orășel-satelit al Stockholmului, cum se lucrează cu Siporexul. Este necesar, pentru ca montajul să nu sufere, o precizie de milimetri a elementelor. La zeci și zeci de mii de asemenea elemente, cîntărind de la kilograme la tone — ambalate în celofan ca roșiile timpurii — și destinate pereților, acoperișurilor sau încadrării ușilor și ferestrelor, ni s-a spus că nu s-a găsit nici unul rebut.

În fine, un exemplu din domeniul care-mi este, din păcate, foarte familiar, al industriei filmului. Domnul Kene Faut, directorul celor mai mari studiouri suedeze, mi-a explicat, stupefiindu-mă, cum lucrează o echipă de filmare cu numai 3-4 tehnicieni (pentru lumină, sunet, asistență de operatorie, traveling), cum, pentru o activitate în 4 platouri, a redus personalul angajat de la 172 la 40 și cum urmează să mai reducă 5 posturi. Numai Ingmar Bergman, mai de școală veche, risipește forță de muncă: de la operator pînă la tîmplari, lui îi trebuie în echipă, în unele perioade, pînă la 10 oameni, plus actorii. E drept însă că un film de-al domniei-sale se vinde în milioane de coroane, franci și dolari.

Dar despre filmul, teatrul, literatura, muzica și pictura suedeză îmi rezerv plăcerea de a reveni într-un viitor articol, pentru a discuta despre fondul lor de idei într-un context mai larg. Pentru că, oricît de pasionante ar fi realizările economiei suedeze, cu mult mai tulburător pentru observator este să-și pună întrebarea: ce gîndesc suedezii despre toate acestea?

Vom spune de pe acum că suedezii sînt mîndri de știința, cultura, industria, agricultura și expansiunea lor, că sînt, în marea lor majoritate, conștienți că au întrecut multe țări dezvoltate în privința nivelului de trai, dar că totuși fenomenul cel mai important din punct de vedere al gîndirii social-politice este, acum, un proces de radicalizare a maselor muncitorești și intelectuale, al tineretului în primul rînd. Niciodată n-au fost atît de citiți Marx și Lenin în Suedia ca acum, cînd la 1 000 de locuitori suedezii au 240 de mașini particulare, 480 de telefoane, 275 televizoare și cînd consumă, pe cap de locuitor, 5 850 kWh de energie electrică și 32 kg de hîrtie anual.

Numeric vorbind, procesul de radicalizare de stînga este departe de a antrena majoritatea suedezilor. Și totuși majoritatea observatorilor sînt de acord că acesta este fenomenul cel mai greu de consecințe din viața socială a Suediei contemporane. Vom încerca, în numărul viitor, să vedem de ce.

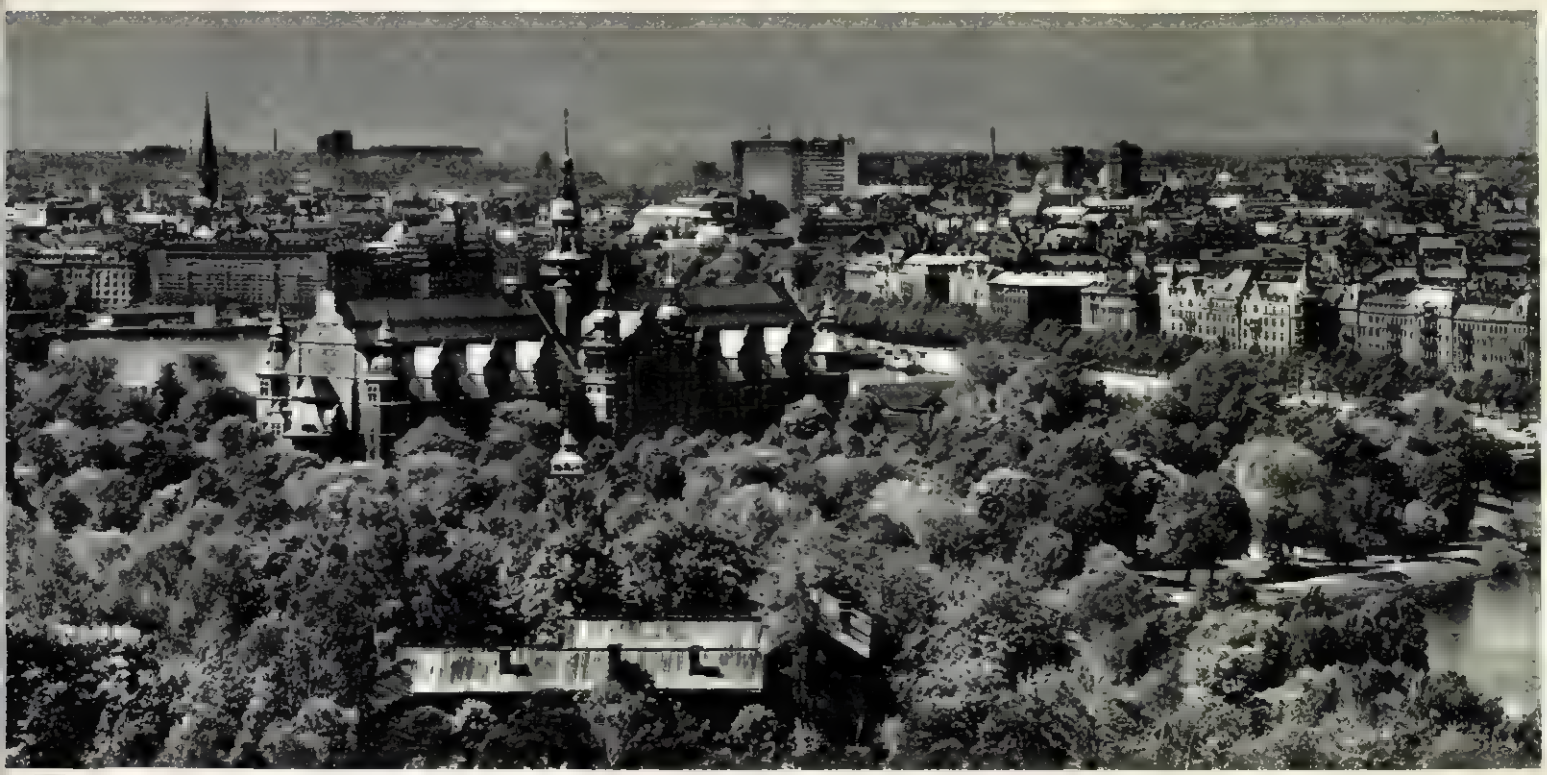

Centrul Stockholmului este datorat mai ales secolelor 18 și 19.

— De cîtva timp nu prea te-am văzut la față.

— — —

— Cu gheață sau fără?...

SATIRICE

de Teodor MAZILU

nu sînt un gurmand

Nu sînt un gurmand și metafizica presărată pe niște vrăbioare în loc de mujdei mi-a fost totdeauna străină. Dar, indiferent de înălțimile abstracte la care se ridică, omul trebuie să mănînce dimineața, la prînz și seara

În ziua de 11 martie, la orele 8 dimineața, am vrut să iau micul dejun în vagonul restaurant care se alinia la Sibiu acceleratului internațional de Curtici. N-are rost să dăm o prea mare solemnitate acestei firești îndeletniciri, și n-am să susțin că din pricina unui dejun prost servit existența mi s-a părut deodată searbădă și mi-am pierdut încrederea în om. O, nu, nici vorbă de așa ceva. În ciuda proastei deserviri am continuat să cred în om și-n măreția lui.

Cei doi ospătari apărură sumbru și mototoliți ca niște supraviețuitori ai unui cumplit dezastru. Halatele erau foarte murdare și, la drept vorbind, puteau să le spele... Mi se pare că există chiar și o obligație de serviciu în această privință, dar parcă pentru a te spăla nu-i nevoie chiar de dispoziție precisă, se mai spală omul și așa, din instinct. Ce, neapărat trebuie să se spună în ședință că trebuie să te speli? Dar cum am spus la început, nici aceste halate murdare nu m-au făcut să-mi pierd încrederea în esența divină a omului și continuam să caut tot ce e frumos și nesupus eroziunii. În timp ce eu le căutam esența divină, descoperii printre halatele murdare un zîmbet satanic, cam mototolit, dar autentic satanic. Cum a apărut acest zîmbet satanic așa de dimineață nu știam; unul dintre cei doi mototoliți mi-au oferit pentru micul dejun un pește oceanic Nu mă gîndeam să mănînc dimineața un pește oceanic, mă gîndeam că-i mai normal să iau un ceai. Un ceai, ușor de zis...

Degeaba voiam eu ceai, cînd mototolitul ținea să-mi vîndă peștele oceanic. El avea planul lui și ținea să nu facă nici o concesie. Abia mai tîrziu am aflat că vagonul restaurant putea servi un ceai cald, dar drama se săvîrșise.

Cu aceeași încredere în om, străin de orice ură, l-am întrebat pe unul dintre ei, pe cel al cărui halat mai puțin mototolit arăta că este superiorul ierarhic al celui mai mototolit, deci tot există o dreptate în lume, l-am întrebat deci de ce nu afișează o listă de bucate. S-a uitat la mine cu o superioritate imensă, pe care nici măcar murdăria halatului n-a reușit să o atenueze. Și atunci am aflat un răspuns senzațional. Nu afișează listele fiindcă se fură.

Cui dracu' i-ar trece prin cap să fure o listă de bucate? M-am uitat în restaurant și n-am văzut nici o figură care să poată fi stăpînită de un asemenea viciu. Dar responsabilul se grăbise să-și arunce lenea, că de ce să complicăm lucrurile, despre lene era vorba, s-a grăbit deci să-și arunce lenea pe seama celorlalți oameni. Aici am avut o oarecare șovăială în legătură cu esența divină a responsabilului... Că halatele erau murdare, treacă-meargă. Că fețele de masă erau într-un hal fără de hal, Dumnezeu cu mila. Că ți se oferea pește oceanic la micul dejun, mă rog, o obișnuință în competența negustorească... S-au mai văzut de-astea. Dar să faci pe alții hoți numai ca să justifici halatele murdare și competența, asta-i prea de tot. În fond poți să ai halatele murdare fără ca vecinul să fie hoț. Le ai murdare și gata... E mai sănătos așa.

purcel de lapte

Domnul X e, desigur, un om de treabă dar, ca mulți oameni de treabă, stă în pat pînă la zece dimineața și se hotărăște cu greu să părăsească dulceața principiilor și căldura patului. În timp ce nemernicul se trezește cu noaptea-n cap, ticălosul pune întotdeauna ceasul să sune, iar prietenul nostru își amînă de pe o zi pe alta aventurile generoase. În orice caz, deși foarte loial, individul cu pricina nu socotește cinstea o chestiune urgentă, presantă, ci un fel de lux care, nefiind de primă necesitate, mai poate să aștepte. În adîncul sufletului e convins că cinstea e, în fondul lucrurilor, o chestiune de snobism

Deși toată ziua bună ziua vorbește despre puritate, demnitate și cinste, deși trage după el toate principiile din lume, domnul X nu mișcă un deget pentru nimeni și pentru nimic. Convingerea că el e un om de treabă îi ajunge și nu mai simte nevoia s-o demonstreze: doarme cu cinstea de-a-n-picioarele. E atît de convins de noblețea principiilor încît nu mai simte nevoia să le aplice... Se gîndește la aceste principii de bază cu voluptate, așa cum alții se gîndesc la varză cu carne.

Cel mai mirat e domnul X cînd i se cere să facă ceva pentru un om. Tace atît de confortant în moliciunea principiilor încît de cîte ori e solicitat de cineva se mișcă greoi și capătă o privire de om beat.

Domnul X e din categoria acelor oameni de treabă incapabili să se îndureze de ceva, să întreprindă ceva; dacă ai un necaz, mai ușor te înțelege un hoț de cai decît dumnealui. Convins că pînă la urmă iese la suprafață, domnul X îl lasă în plata Domnului și-și îngrijește cinstea. Domnul X se poartă foarte delicat cu cinstea lui, o spală, o țesală, o îndoapă cu noi principii, o scarpină cu idei frumoase, o aranjează și-o dichisește. Domnul X nu-și folosește cinstea, are numai grijă de ea să nu pățească ceva, să nu răcească, să nu se strice. De atîta hrană bună și atîta lîncezeală, cinstea domnului X a început să se îngrașă. Societatea domnului X îl prieste atît de bine încît s-a îngrășat, s-a rumenit și a început să semene c-un purcel de lapte. E atît de rumenă încît mi-e teamă că într-o clipă de exaltare o s-o pună la cuptor, o s-o frigă și-o s-o mănînce.

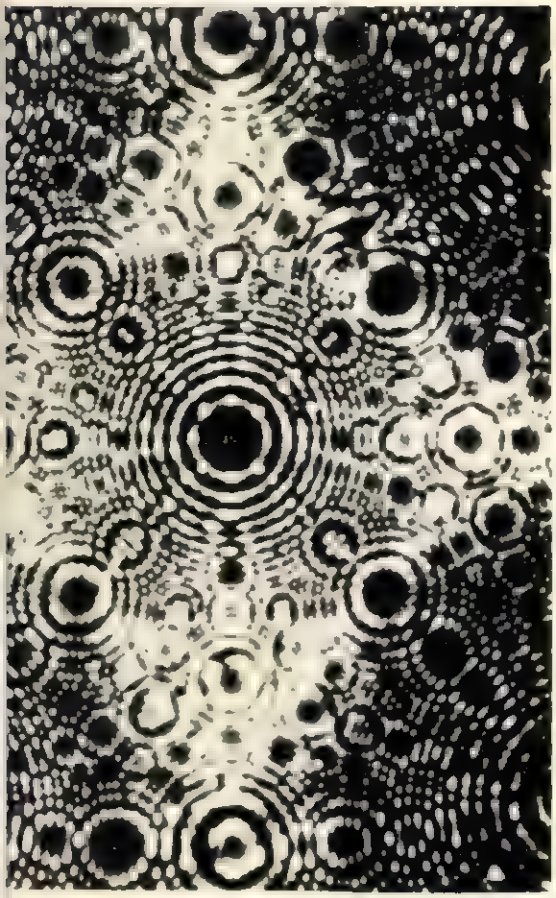

O imagine stranie, care ar putea fi denumită călătorie în infinitul mic. Această mărire de un milion de ori a unui **cristal, realizată prin cele mai perfecționate procedee ale microscopiei moderne, dezvăluie arhitectura intimă a materiei, tulburătoarea ei simetrie.**

Pătrunzînd în tainele palatelor cristaline, așezînd și îndepărtînd după voie moleculele captive, «cernînd» cu site invizibile sau efectuînd «ambalări» la scara microcosmosului, chimistul modern face o adevărată operă de

ARHITECTURĂ ÎN LUMEA MO

Cînd în anul 1885 profesorul de fizică al Universității din Würzburg, W. Röntgen, a comunicat descoperirea razelor X, fizicienii, chimiștii și medicii lumii au trăit sentimentul unei revelații. Apoi, din laboratorul profesorului descoperirea a pătruns direct în ziarele și revistele de mare tiraj. Coloanele lor nu mai conteneau să vorbească despre «fotografierea invizibilului». Fizicieni, experimentatori și teoreticieni își consacrau lucrările acestui nou mijloc de investigație care făgăduia descifrarea celor mai complicate probleme de structură a substanței.

În ultimii ani metoda de cercetare a structurii cristalelor cu raze X a atins un nivel de precizie și siguranță care depășește visurile cele mai îndrăznețe ale cercetătorilor de la începutul veacului. Pentru aceasta a fost necesar însă să apară calculatoarele electronice, prin intermediul cărora prelucrarea celor cîteva sute de milioane de valori pe care o cere descifrarea unei așa-numite röntgenograme de structură se efectuează în cîteva ore în loc de *un secol* cît i-ar trebui unui matematician neobosit pentru calculul «cu creionul». Iată, așadar, cum s-a putut pătrunde în arhitectura intimă a cristalului.

Mărit de cîteva miliarde de ori, un cristal de substanță se asemuiește cu un palat cu nenumărate camere *neocupate* (ochiurile rețelei), cu etaje de straturi moleculare suprapuse și canale de legătură. Forma și dimensiunile spațiilor dintre moleculele cristalului sînt potrivite pentru cuprinderea, ca în niște colivii microscopice, a unor molecule libere, *cu totul străine de cele care formează cristalul propriu-zis*. Este deci vorba de o potrivire de formă, de dimensiuni, de geometrie în primul rînd, și *nu* de o legătură chimică obișnuită.

Descifrarea acestor structuri deschide drumul unor foarte interesante aplicații care uimesc prin varietatea lor.

PE URMELE ULTRAMARINULUI, DE LA FARAONI LA CHIMIA MODERNĂ

Printre materialele anorganice care prezintă tocmai o asemenea constituție se află celebrul ultramarin, odinioară adus de la mari depărtări ca piatră semiprețioasă (lapislazuli) și renumit pentru splendida sa culoare albastră.

Numele, relativ recent, al ultramarinului vine de la cuvintele franțuzești «outre mèr», care înseamnă de dincolo de mare. Pe vremea faraonului Tutmes, ceea ce numim noi azi ultramarin era plătit ca tribut Egiptului de către regii Asiriei.

Risipit printre blocurile vulcanice și

O HARTĂ NEOBIȘNUITĂ

Recent s-a terminat alcătuirea unei hărți neobișnuite: o treime din planeta Venus a fost cartografiată cu ajutorul celui mai mare radiotelescop de pe glob, situat la Arecibo, pe insula Puerto Rico. Operația a fost executată de astronomi de la Universitatea Cornell din S.U.A.

«Este pentru prima dată că se alcătuiește o hartă de asemenea proporții a planetei» — a declarat Thomas Gold, directorul Centrului de radiofizică și cercetări spațiale al Universității Cornell.

Desigur, o hartă similară s-ar fi putut obține mai ușor cu un telescop optic foarte puternic dar, din păcate, după cum se știe, cuvertura deasă de nori care ascunde ochiului omenesc planeta Venus face inoperantă o asemenea metodă.

O primă constatare a specialiștilor: suprafața planetei este acoperită de o substanță mai densă decît în cazul Lunii. La ecuator s-a observat, tot pe calea undelor, un teren foarte accidentat, iar în emisfera sudică s-a detectat un lanț muntos abrupt. Atenție, cosmonauți!

DOCTORII BARNARD ASPIRANȚI SE «ANTRENEAZĂ»

La cel de-al VII-lea Tîrg internațional de jucării de la Paris face senzație un produs extrem de ingenios destinat, cum spunea un glumeț, tinerilor «dr. Barnard» aspiranți. Este vorba de o instalație miniaturală pentru efectuarea «la domiciliu» a unor complicate operații de transplantare de organe.

Copilul are în față un corp omenesc de carton, într-o imitație cît se poate de reușită. Cu un clește special chirurgul în pantaloni scurți trebuie să extragă diferite organe vătămate, între care și un rinichi din material plastic. Să nu credeți că e lucru simplu: tot felul de circuite electrice stau la pîndă. Dacă în decursul operației copilul atinge o porțiune nepermisă din corpul «suferindului» sau dacă — și mai grav — scapă din clești rinichiul cu pricina, intră în funcțiune circuitele electrice și, pe dată, nasul «pacientului» se luminează cu un bec roșu. Este semnul că... operația a reușit dar pacientul a murit.

Constructorul a prevăzut o soluție și în această situație dureroasă: copilul trebuie să procedeze de îndată la o transplantare a inimii.

Iată într-adevăr o îndeletnicire care face din plin apel la îndemînarea și puterea de observație a copilului și-i solicită cele mai nobile calități. Oare asemenea jucării științifice — care de fapt sînt mai mult decît simple jucării — nu ar merita atenție și din partea creatorilor români care nu prea ne răsfață cu ingeniozitatea lor, considerînd probabil că actualitatea științifică imediată este un apanaj doar al oamenilor de știință «adevărați»?

GEOTERMIA ÎN AJUTORUL GEOLOGILOR

Prin studiul geotermic, ca mijloc de cercetare a originii unor minerale, la Institutul geologic din București s-a reușit să se obțină în laborator importante rezultate referitoare la temperatura de formare a mineralelor, temperaturile respective fiind deduse din analiza incluziunilor primare din cristale. Pe această cale, relativ simplă și puțin costisitoare, se pot căpăta informații asupra posibilităților de existență a unor noi zăcăminte. Astfel s-a reușit punerea în evidență a unor zăcăminte necunoscute din munții metaliferi.

Metoda poate fi folosită și la determinarea condițiilor termodinamice de formare a rocilor vulcanice. Aplicarea acestei tehnici de cercetare în țara noastră a stîrnit interes și peste hotare.

...ȘI ULTRASUNETELE ÎN AJUTORUL CONSTRUCTORILOR

O metodă nouă elaborată de Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor se bazează pe viteza de propagare a ultrasunetelor. Ea permite cercetarea în condiții optime a procesului de întărire a lianților hidraulici de tipul cimentului și ipsosului și al celor pe bază de rășini sintetice. Cunoscîndu-se precis perioada de întărire a liantului, temperaturile minimă și maximă la care se poate lucra cu el și procesele fizico-chimice în intimitatea lor se pot stabili lianții optimi utilizabili în condițiile diverselor șantiere, precum și felul în care se poate acționa asupra compoziției în vederea sporirii rezistenței.

lava împietrită în jurul lacului Baikal, în Persia, în Argentina, ultramarinul natural atrage privirile prin minunatele sale nuanțe albastre și strălucirea sa sticloasă. El a alimentat, ca și alte pietre semiprețioase, nenumărate basme despre flori și frumusețî încremenite sub puterea vrăjilor.

Ultramarinul se produce astăzi curent în industrie, ba chiar s-a elaborat un procedeu de preparare a unui ultramarin de o rezistență la intemperii comparabilă cu aceea a pietrei naturale, care dăinuie de veacuri pe ornamente picturale.

Care este secretul metodelor moderne de preparare? Tocmai cunoașterea cît mai exactă a structurii mineralelor din natură, a palatelor cristaline despre care am vorbit mai sus. S-a constatat că nuanța ultramarinului depinde între altele de numărul de atomi de sulf «străini» prinși în rețeaua cristalină, nuanța schimbîndu-se de la alb (în lipsa sulfului) în verde și albastru. Jocul tonurilor care face splendoarea unei sculpturi depinde, așadar, de numărul de atomi de sulf captivi în rețeaua ultramarinului... Chimistul risipește vraja pentru a o putea apoi recrea mai bine.

LECULELOR

PIETRELE CARE FIERB

Cu două secole în urmă, mineralogul și chimistul suedez Axel Frederik Cronstadt, descoperitorul nichelului, a observat un fenomen care i s-a părut deosebit de curios. Încălzind niște minereuri cristaline pe care-și propusese să le studieze, ele *se topeau și păreau că fierb în același timp*, eliminînd vapori de apă! Savantul a dat acestor minerale numele de zeoliți (zeo = a fierbe; lithos = piatră), pietre care fierb.

O astfel de rețea zeolitică oferă nenumărate posibilități de găzduire temporară și de trecere pentru moleculele străine, anorganice și organice. Evident, trecerea este permisă numai pentru molecule cu diametrul potrivit cucel al canalului cristalin. Dar aceasta înseamnă a avea la dispoziție o «sită» naturală cu ajutorul căreia putem «cerne» moleculele! Pare de necrezut — și totuși este adevărat. Moleculele prea mari sînt oprite, cele mici trec. Iată o descoperire care ar putea face să pălească de invidie pe orice scriitor de romane științifico-fantastice...

Această însușire remarcabilă a determinat răspîndirea actuală a *sitelor moleculare*. Cunoscute fiind diametrul ochiului unei site moleculare și diametrul critic al moleculelor pe care vrem să le separăm dintr-un amestec, ne este dată posibilitatea unei purificări la scară moleculară. Dar nu numai atît. Aceste site pot fi astfel preparate încît în trecerea prin ele a unor soluții să se producă repede un «schimb». Mai precis, rețeaua cristalină a sitei preia din soluție ioni metalici (atomi metalici încărcați electric) și cedează în schimb din proprii săi ioni metalici. Este deci o sită schimbătoare de ioni.

Problema prezintă interes și pentru țara noastră. Apa din cazanele de abur ale termocentralelor, ca și cea care alimentează uzinele chimice, de fapt mai toată apa industrială, trebuie să treacă prin schimbătorî de ioni pentru a deveni mai puțin «dură», pentru a nu mai depune pe pereții cazanelor și reactoarelor cruste de piatră ca în ceainice. De altfel aceste cruste reprezintă nu numai un pericol grav pentru cazanele de presiune, ci duc și la o mare risipă de căldură.

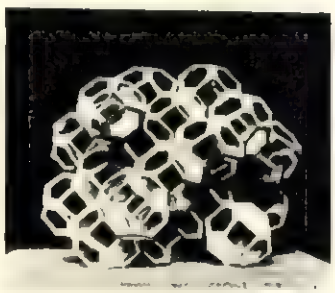

Așa arată «celulele-colivii» ale materialelor de felul ultramarinului. Descifrarea acestei structuri a permis chimiștilor să realizeze adevărate tururi de forță în palatele microcosmosului, creînd site invizibile și, în general, intervenind la scara moleculară, aidoma unui inginer sau arhitect în lumea noastră obișnuită.

Soluția? «Cernerea» apei de alimentare a cazanelor cu schimbătorî de ioni produși în țară.

Să mai amintim de o clasă de site moleculare (cu argint), care-și schimbă culoarea în contact cu cele mai fine urme de apă, oferind astfel un mijloc excepțional de control al umidității gazelor industriale; o astfel de sită schimbătoare de ioni — folosită de data aceasta la obținerea apei de băut din apa de mare — a adus nenumărate servicii în timpul ultimului război mondial salvînd naufragiații însetați în plin ocean.

În viitorul apropiat, cartușele de site moleculare, produse astăzi și în România, se vor răspîndi în toate laboratoarele și uzinele, ca instrument de purificare moleculară, de recuperare a unor substanțe pierdute azi în gazele reziduale, de uscare a gazelor folosite la sinteza chimică, în fine, de obținere a apei pure.

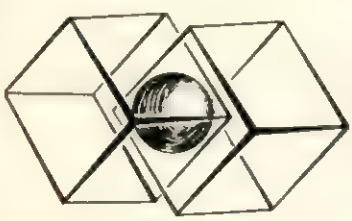

O moleculă «captivă». După cum se vede, ea este cu totul străină de cele care formează cristalul. Ca o pasăre în colivie...

«A CĂUTAT UN MĂGĂRUȘ ȘI A DESCOPERIT UN IMPERIU»

Cu această expresie spirituală a caracterizat chimistul H. Kolbe celebra sinteză efectuată de F. Wöhler în anul 1828, prin care a fost deschisă calea chimiei organice de sinteză, a industriei chimice moderne.

Wöhler încerca atunci să prepare, printr-un procedeu simplu, o anumită substanță anorganică și a obținut... prima substanță organică sintetizată în laborator din substanțe anorganice: ureea. Se întîmplase deci ca în povestea în care ciobanul își căuta măgarul și a ajuns să cucerească o fată de împărat și jumătate de împărăție.

Imperiul descoperit de Wöhler a fost sinteza organică în laborator, care a însemnat începutul istoriei coloranților sintetici, a medicamentelor sintetice, *maselor plastice* și *cauciucului sintetic*. O adevărată revoluție în chimie. Cam tot așa i s-a întîmplat lui M.T. Beugen cînd, efectuînd experiențe simple, a descoperit printr-o întîmplare așa-numiță aducți, amestecuri cristaline în care un component este înglobat în interstițiile rețelei cristaline a celui de-al doilea component. Deci ne întoarcem din nou la «colivîile» despre care vorbeam mai sus. Azi utilizarea aducților formează un capitol al chimiei bogat, în plină desfășurare și cu aplicații extrem de largi. Una dintre ele se referă la tehnologia produselor petroliere.

Separarea și izolarea fiecărui tip de hidrocarbură din amestecul pe care-l formează petrolul este problema fundamentală a tehnologiei petrochimice. De cît de perfect se efectuează această separare depind în cele din urmă calitatea benzinei pentru automobile și camioane, calitatea uleiurilor de uns, a materiei prime pentru masele plastice produse pe bază de petrol.

Folosind capacitatea de selectare a substanțelor care dau aducți se rezolvă problema fundamentală a separării hidrocarburilor foarte apropiate ca lungime și formă — greu, dacă nu chiar imposibil de realizat prin alte mijloace.

ALIMENTE ȘI... EXPLOZIBILE ÎN AMBALAJ MOLECULAR

O aplicație care are de pe acum, și va căpăta mai ales în viitorul apropiat un grad mare de generalitate este «ambalarea» chimică sau moleculară. Cristalele de uree sau tiouree — cristale-gazdă — pot proteja «oaspeții» lor moleculari, sensibili la atacul oxigenului, închise în canalele cristalelor-gazdă, substanțele alimentare nu se strică, explozivii așteaptă cuminți momentul utilizării lor la desfundarea galeriilor din mină, medicamentele alterabile la aer își păstrează nemodificate însușirile. Se pot «împacheta» astfel — la scara microcosmosului — substanțe distrugătoare de buruieni, substanțe radioactivizate, grăsimi lichide etc. Și cine știe ce substanțe de interes excepțional, suferind transformări radicale în contact cu aerul, nu vor putea fi transportate mîine, fără nici un risc, peste mări și țări sau chiar prin cosmos, în «ambalaj» molecular?

Și, în sfîrșit, aceeași metodă oferă «forme de turnare» moleculare, făcînd posibilă orientarea sintezei moleculelor uriașe, a vestiților polimeri, născuți din îmbinarea cap la cap a unor molecule mici (monomerii). Chimistul izbutește astfel — mai sigur decît pe alte căi — să dispună fragmentele moleculei de polimer în mod strict ordonat, după un plan în prealabil stabilit,și să le «sudeze». Tocmai aceasta este calea obținerii unor materiale noi cu însușiri excepționale.

Iată dar cum, cunoscînd tainele palatelor cristaline și așezînd și îndepărtînd după plac «moleculele captive», chimistul împlinește un vis de aur al științei, realizînd adevărate opere de arhitectură moleculară.

Max SOLOMON
Institutul de metrologie

La «Sidmar» un gestionar-gigant conștiincios, politicos și — pînă la proba contrară — infailibil: CALCULATORUL IBM 360

Nu totdeauna marile salturi în știință și tehnică primesc publicitatea cuvenită. Cei mai adesea nu numai că ele nu pot concura cu tam-tamul în jurul divorțului unei vedete de cinema ori al victoriei, meritate sau nemeritate, a echipei de fotbal favorite, dar cîteodată sînt pur și simplu ignorate de presa de mare tiraj și deci de publicul larg.

Evenimentul petrecut recent pe malul canalului maritim Gand-Terneuzen din Belgia nu a pasionat, se pare, pe nimeni în afară de participanții direcți și, desigur, pe specialiști și pe conducătorî de mari întreprinderi. Și totuși, prin implicațiile sale, evenimentul merită să fie trecut cu litere roșii în calendar deși, poate, nu este atît de cutremurător ca ultima știre despre trăirile yoga ale «Beatles»-ilor în India.

Despre ce e vorba? Pe o suprafață de 650 hectare pe malul canalului sus-amintit se ridică un grup de uzine al unuia dintre cele mai mari complexe siderurgice din Europa: «Société Sidérurgique Sidmar». Anul acesta societatea urmează să producă 800 000 tone de laminate pentru caroseriî de automobil și frigidere. Nu demult, la centrul «Sidmar» din Belgia a intrat în funcțiune, se pare pentru prima dată în Europa (și poate în lume, date fiind proporțiile operației), un calculator electronic gigant pentru gestiunea întreprinderii. De acum încolo conducerea tehnică și — într-un anumit sens — economică a operațiilor curente va fi preluată de calculator, debarasînd astfel personalul ingineresc și economic de un volum uriaș de muncă.

Calculatoare pentru supravegherea producției și efectuarea unor munci administrative se utilizează de mai multă vreme în marile întreprinderi. Mașina electronică de la «Sidmar» inaugurează însă *gestiunea integrală automată*.

Calculatorul urmărește atent fiecare fază a producției, începînd de la lansarea primelor comenzi și pînă la facturare și expediere; el păstrează continuu evidența ansamblului operațiilor și intervine instantaneu — în limitele memoriei și programelor sale — pentru rezolvarea unor dificultăți tehnice neprevăzute. În acest scop au fost instalate pe tot parcursul limilor de producție așa-numite posturi terminale, emițătoare și receptoare de date, conectate cu mașina electronică centrală. Pe această bază ea ia diferite «hotărîri», comandînd de pildă reafectarea unor utilaje în funcție de necesitățile curente. Posturile terminale sînt alimentate cu date de muncitorî-operatorî înzestrați cu claviaturi portative. Calculatorul primește mesajele respective, dar în cazul unei greșeli din partea operatorului le refuză politicos însă ferm...

Mașina electronică nu se mulțumește să urmărească producția curentă, ci privește și în viitor. Ea pregătește planurile de producție săptămînale, grupează comenzile în funcție de caracteristicile tehnice, de urgența lor și de considerații comerciale, iar în «timpul liber» (și îi rămîne suficient, dată fiind viteza-fulger cu care lucrează) se ocupă de gestiunea stocurilor și evidența salariilor.

Desigur, toate «hotărîrile» mașinii se întemeiază pe programul înscris de om. Nu se pune deci problema substituirii omului, a conducerii uzinei de către calculator, ci numai de o utilizare rațională a uriașei «capacități de muncă» a creierului electronic. Ușurați — dacă nu total cel puțin parțial — de povara operațiilor de rutină, care în cazul unui proces de producție complicat poate deveni acaparatoare, tehnicienii și personalul de conducere capătă posibilitatea de a desfășura o muncă realmente creatoare, de a se concentra asupra problemelor majore, de concepție, actuale și de perspectivă.

Eroul articolului de față are un nume care dispune prea puțin la visare: este un calculator IBM 360 model 40. Dar cîtînd despre performanțele lui gîndul te duce departe. Ce ne mai rezervă viitorul? Am intrat în era calculatoarelor, poate fără să ne dăm seama...

L. NIȚESCU

• memento •

carte

● **Biletul la control!** (eseuri) de Dumitru Popescu. O carte a cărei ideație e decantată dintr-o activă participare la viață și o foarte lucidă observare a contextului social. Două — ni se par — a fi atitudinile care formează osatura meditațiilor așternute pe paginile ei: una, de natură polemică îndreptată împotriva nocivităților care alterează personalitatea umană și frînează mersul înainte al societății, alta, de afirmare și promovare a acelor tendințe și certitudini — proprii nouă nouă nostre vieți — necesare progresului moral-individual și colectiv. Ideile fiecăreia dintre aceste enotații eseistice sînt expuse într-o ordine graduală, corespunzătoare necesității de a convinge, exprimarea lor e clară, precisă, fără însă a se exclude nuanțele și particularitățile ce individualizează un stil

De altfel, autorul cărții de față e posesorul unui stil de certe virtuți artistice cunoscute și din lucrările sale anterioare De aceea unele pagini caracterizate de nota polemică ating nivelul pamfletului de ținută, iar aserțiunile capătă în repetate rînduri concizia unor maxime **Biletul la control!** e un ghid spiritual, orientativ pentru comportamentul și rosturile noastre «pe marea autostradă spre comunism» (Editura tineretului).

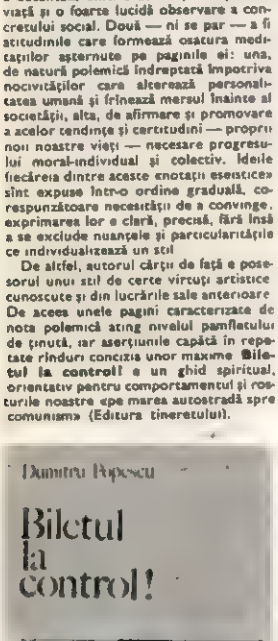

● O lăudabilă inițiativă a Editurii științifice: scoaterea unui volum de **Corespondență**, datorată marelui savant neurolog român Gheorghe Marinescu (1863-1938). Cartea, cuprinzînd selecționat o parte din vasta corespondență (cîteva mii de scrisori) a eminentului om de știință, e menită să solicite atenția unui public cititor mai larg, depășind astfel interesul strict al specialiștilor. Și aceasta pentru că schimbul de scrisori al dr. Gh. Marinescu cu mari personalități autohtone și de peste hotare (Nicolae Iorga, George Enescu, Victor Babeș, Dimitrie Onciul, Henri Bergson, Werner Sombart, A. Carrel, Ch. Richet ș.a.) nu numai că ne conturează nemijlocit profilul uman al savantului, dar ne dezvăluie și multe aspecte ale epocii. Ediția e îngrijită de Marioara G. Marinescu și G. Brătescu (Colecția «Savanți de pretutindeni»).

● Tot în colecția «Savanți de pretutindeni», Editura științifică prezintă: **Dimitrie Leonida** (remarcabilă personalitate a tehnicii românești, pionier al electrificării țării) de Ion Basgan și Camille Flamarion de Hilaire Cuny

● De reținut: Vasile Sadoveanu — **Bădia Mihai**, amintiri și evocări. Cu un cuvînt înainte de Șerban Cioculescu (Editura pentru literatură).

● Noi apariții în lirică: **Interiorul legii** de Gabriela Melinescu; **Dresoarea de fluturi** de Al. Lungu; **Globul din stînga** de Victor Frunză.

● De asemenea unele noi apariții și în epică: **Calul de duminică** (schițe și povestiri) de Ioana Orlea; **Cifrul Petre Petrescu** (roman) de Grigore Beuran, **Vopsește-ți părul castaniu** (nuvele) de Valentin Raus.

● Colecția «Bibliotecă pentru toți» a obișnuit numeroșii ei cititori cu surprize. Recent, aceasta ne-a oferit o **Antologie de poezie belgiană de limbă franceză** în traducerea inspirată a poetului Radu Boureanu, care asigură în același timp și prezentarea succintă dar definitorie a fiecărui poet antologat.

● În formatul ei primenit, a apărut al doilea număr din **Viața românească**. Sumarul revistei e bine reprezentat — printre altele — de cîteva studii cuprinzînd contribuții și date inedite, precum «Istorie și literatură» de Silvian Iosifescu, «Poezia mobilelor» de Eugen Luca, «Figura grafică și abstracția filozofică» de I. Banu, «Mitul ca formă literară» de C.I. Gulian. La cronica literară, Paul Georgescu prezintă: «Literatura română între cele două războaie» de Ov. S. Crohmălniceanu. Caietul-supliment al acestui număr e dedicat temei «poezii și tehnică»

disc

O bogată colecție de folclor românesc și al altor popoare.

● **Emil Gavriș**, cu orchestra lui Florian Economu, în «Cine-o făcut crișma-n drumu», «Mă duse într-o grădină» și altele. Excelent disc (EPC-908)!

● **Mia Barbu** cîntă cu mult farmec romanțe de inimă albastră ca: «Am iubit doi ochi albaștri», «Te duc și tu», «E prea tîrziu» (EPC-912).

● **Ion Luca Bănățeanu**, dirijor și violonist de prima mînă, în fruntea orchestrei «Carpații», ne-a lăsat o bogată mostenire (înregistrată pe benzile Radioteleviziunii) pe care casa noastră de discuri face bine că ne-o pune la îndemînă. Lăutar autentic, artist împlinit, folclorist pasionat, Ion Luca Bănățeanu rămîne un bun reprezentant al muzicii populare (EPD-1175).

● **Ștefan Lăzărescu**, o frumoasă voce, de altfel binecunoscută, însoțit de Nicu Stănescu și orchestra sa ne oferă «Măria neichii, Mărie» sau «Mîi ionele cu oraiu» (EPC-903).

● **Ascultați-l pe Madaraș Gabor** cu orchestra lui **Rózsa Béla** în cîteva minunate piese de muzică populară maghiară Rețineți: «La poarta iubitei mele» (EPC-914).

● **Grigore Kiazim**, la mandolină, împreună cu o formație orchestrală interpretează un mănunchi de opt melodii din folclorul turcesc (EPC-915).

cinema

● **Noul locatar**. Janus Majewski tînăr cineast polonez, autor a numeroase filme documentare, și-a făcut debutul cu acest lung-metraj artistic bine primit de iubitorii filmului din Polonia. Comedie grotească, cu serioase apeluri adresate conștiinței noastre în scopul de a fări individualitatea omenească de alterare, filmul — inegal în consistență cinematografică ca și în cea a ideilor — impune un nume de regizor ce trebuie reținut. În rolurile principale: Jan Mackulski, Barbara Ludwiżanka, Magda Zawadzka.

● **Trei grăsuni**. După acel excelent film care se numea «Mantaua», Alexei Batalov — regizorul, ne descumpănește. Iar lîngă acest sentiment încape și destulă dezamăgire. Bunele noastre sentimente, totdeauna treze cînd e vorba de Batalov, nu prea au pe ce să se opreaască. Ici, colo, un oarecare meșteșug, oarecare fantezie în transpunerea unei nuvele a lui I. Olesa. Prea puțin. În distribuție: Lina Braknite, Alexei Batalov, Petia Artemiev, V. Nikulin, A. Orlov.

● **Hocus-pocus**. E greu să-l recunoaștem pe spiritualul Kurt Hoffman («Copiii minunii», «Manul din Spessart» etc.) în această comedioară anemică în care preocuparea de cîpeteenie pare a fi fost doar stilizarea decorului. În rolurile principale apar Liselotte Pulver și Heinz Rühmann.

Liselotte Pulver

● **Cele trei nopți ale unei iubiri**. Un film ratat cu multă suferință. Numele autorului trebuie notat însă György Revesz. Este un cineast obsedat de poezia dragostei, un cineast pe care-l știm talentat. Interpreți: Benedeck Toth, Vera Venczel, Darvan Ivan, Latinovitz Zoltan, Sinkovitz Imre.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Akira Kurosawa** (Cei șapte samurai) **Alexandar Petrovici** (Am întîlnit țigani fericiți), **Zoltan Fabri** (Post-sezon), **Claude Lelouch** (Un bărbat și o femeie), **Stanley Kramer** (O lume nebună, nebună, nebună).

● Ziaristul italian Sergio Pastore debutează în regia de film cu o ecranizare după Othello, transpusă într-o ambianță tip western. Proaspătul cineast intenționează să-l solicite pentru rolul lui Iago pe P.P. Pasolini. În ceea ce privește interpretul principal, acesta va fi, se pare, Sidney Poitier. Alegerea se dovedește mai grea cînd e vorba de Desdemona. Pînă acum nu a fost anunțat nici un nume

muzică

● Concertul Filarmonicii este marcat de un adevărat eveniment artistic: prezența marelui pianist elvețian **Nikita Magaloff**, succesorul lui Dinu Lipatti la catedra de virtuozitate pianistică a Conservatorului genevez. Distinsul oaspete va interpreta la București o operă de culme a literaturii pianistice mondiale Concertul nr. 5 în Mi bemol major pentru pian și orchestră, famosul «imperial» de Ludwig van Beethoven. Programul mai cuprinde: «Dipticul pentru orchestră» de Adrian Rațiu și «Variațiunile și fuga» de Max Reger pe o temă de Mozart Dirijează **Mircea Popa** (6 aprilie 1968, sala Ateneu)

● În programul concertului Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii (dirijor, **Iosif Conta**) sînt înscrise două lucrări de mare popularitate Rapsodia a II-a de George Enescu și Concertul pentru vioară și orchestră de Johannes Brahms (solist, **Ștefan Ruha**), precum și o operă muzicală care la vremea ei (1913) a iscat — pentru ideile și mijloacele de expresie novatoare — un famos scandal, cu distrugerea mobilierului sălii de concert: poemul simfonic «Sărbătoarea primăverii» de Igor Stravinski (11 aprilie, Studioul de concerte al Radioteleviziunii).

● Ospeți la O.S.T.A. din domeniul muzicii ușoare. Este vorba de o formație engleză cuprinzînd un grup instrumental «The Switch», un trio vocal «The Reflections» și, se înțelege, un solist în persoana tînărului (de fapt toți sînt tineri) **Bill Williams**. Păstrînd justificate rezerve (O.S.T.A. ne-a mai «ars» uneori), recomandăm acest spectacol muzical din sala Palatului (6 aprilie)

● Patru operete perene în spectacole alternative pe scena bucureșteană «Ana Lugojana», «Secretul lui Marco Polo», «Singe vienez», «Contesa Maritza». Despre calitatea spectacolelor ce se poate spune? E loc și de mai bine'

plastică

● **Artă decorativă**. Peste 100 de lucrări (tapiserie, imprimeuri, sculptură decorativă, ceramică, sticlărie etc.) expuse de studenții Institutului «N. Grigorescu». Lucrări de clasă, de diplomă sau exponate de la concursuri internaționale (Faenza — Italia) ele vădesc căutări și certe reușite, dar și o lăudabilă finalitate practică care face ca această expoziție să fie cu atît mai oportună Remarcabilă ceramica cu caracter monumental (destinată Conservatorului) «Muzica populară» (D. Rădulescu, I. Berinde), «Muzica cultă» (Iulia Dinescu, Zaiade Lucreția), «Cain de o mare frumusețe plastică ai Constanței Gheorghe sau vasele decorative ale Monicăi Damian, Șerban Popa ș.a., ceramica Michaelei Stepănescu, tapiseriile Adrianei Luca, Monicăi Mosescu, Lilianei Lăzeanu ș.a. sau sculpturile în metal, vădind interesante căutări, ale lui Cornel Comarovschi, Dan Covătaru ș.a., ca să nu citîm decît cîteva exemple. O expoziție pe care o recomandăm (Sălile Kalinderu).

● **Balogh Lajos** — acuarele. În prima expoziție bucureșteană, artistul prezintă peste 50 de lucrări — peisaje și flori Balogh este un virtuos al peisajului surprins în clipele sale definitorii, de maximă intensitate vegetală și în același timp un poet al incantațiilor cromatice O natură calmă sau dinamică, relevată în toate ipostazele ei, ca în fermecătoarea suită a toamnei de un lirism coloristic nu prea adesea întîlnit («Toamnă argintie», «Toamnă roșie», «Toamnă în galben» etc.) (Galeriile de artă, bd. Magheru 20).

● **C. Calafeteanu** — pictură. Vocația artistului pare a fi peisajul și florile pe care le transcrie pe pînză în involburări cromatice reținînd adesea doar vibrația abia perceptibilă a petalelor. Privelișțile reprezintă mai degrabă arhitectura cromatică a unui colț de natură cu cerul și flora sa, decît descrierea ei, o transpunere în culori intense ca în «Delta,noaptea», «Delta — peisaj», «Peisaj dobrogean» sau «Sinaia». În expoziție se mai face remarcată o lucrare de ample «Lupta de la Rovine», subiect care a prilejuit artistului realizarea unei compoziții istorice dinamice, creată cu mijloace picturale moderne (holul Bibliotecii centrale universitare).

● **D. Negrea** — desen umoristic ilustrator de carte, asiduu colaborator al presei, D. Negrea este la a treia expoziție personală. Caricaturistul cultivă, cu vervă, un umor de situație, inocent, reluînd adesea variațiile pe aceeași temă ale umorului clasic (naufragiul, închisoarea). Desenul, laborios, mușcșteste de fantezie și adesea legenda e de prisos, ideea fiind evidentă. Dispuse pe scurte suite, desenele sînt un serial, în mai multe acte, care începe în preistorie și continuă pe firul timpului, satirizînd situații (Galeriile de artă, bd. Magheru 20)

● **V. Dobrian** de Mariana Vanci. O monografie concisă a unuia dintre cei mai reputați graficieni contemporani. Autoarea descrie evoluția artistului de la debutul său (1935) în publicațiile militante ale vremii, la activitatea prodigioasă de astăzi cînd Dobrian cultivă cu virtuozitate o gravură remarcabilă prin lucrul și puritatea desenului și riguroasa organizare a volumelor. 40 de reproduceri, multe color, completează volumul (Editura Meridiane)

● **G. Ionescu** de M. Mihalache. Dedicată unuia dintre cei mai importanți peisagiști contemporani, monografia face o documentată trecere în revistă a vieții și activității pictorului G Ionescu Cîrțeș al pămîntului românesc el îi relevă frumusețile și spiritualitatea, oprindu-se mai cu seamă la întinderile pline de farmec ale Bărăganului 48 de reproduceri ilustrează monografia (Editura Meridiane).

teatru

● Doi dramaturgi debutanți mai virstnici. Anca Bursan și Gh Panco, lansați de Teatrul de Comedie cu **Nicnic**. Un text viu, deseori spiritual, pe alocuri grațios, fără adîncimi și pretenții, precext al unui spectacol-divertisment bine făcut sub conducerea regizorului Moni Ghelerter. Ritm, duel de spirite și, mai ales, creația lui Virgil Ogășanu — un Don Quijote modern, îmbinînd farmecul personal cu certe virtuți artistice Excelentă, Sanda Toma; alături de ea, Amza Pellea și lurie Darie. Spectacol de actori și regie

● **Părinții teribili** de Cocteau la Teatrul Național «I.L. Caragiale». Comedie de investigație psihologică, ușor desuetă. Armonică, regia lui Miron Niculescu pune în lumină interpretările valoroase ale Irinei Răchițeanu, Tanți Cocea și compoziția Adelei Mărculescu. O prezență George Paul Avram.

● În dorința de a populariza opera dramatică a lui Camil Petrescu, Teatrul Național din Craiova a luat inițiativa organizării unui ciclu de spectacole. Și-au anunțat participarea teatrele din Pitești și Botoșani. Cu această ocazie se va prezenta și un simpozion: «Omul și opera» Se vor juca **Suflete tari** (teatrul din Craiova), **Mitică Popescu** (Pitești), **Iată femeia pe care o iubesc** (Botoșani), **Act venețian** (Craiova). Bună inițiativă, păcat că lipsesc tocmai cele mai semnificative opere ale lui Camil Petrescu «Danton» și «Jocul ielelor».

● Premieră originală **Moștenirea** de Maria Fölöes la Teatrul maghiar de stat din Cluj. Comedia satirică combate carierismul, egoismul. I Szabo a regizat un spectacol alert cu Marton Janos, Luiza Orosz, Negy Deszó, Török Katalin și Ana Szeles

● Mihai Berechet a montat la Teatrul de stat din Brașov comedioara polițistă a lui Robert Thomas, **Opt femei**, dîndu-i ritmul și atmosfera cuvenite. Se remarcă dintre actori Melania Niculescu alături de Mada Florian Puia Protopopescu Vivi Candrea. Scenografia, Cristina Udrea.

● Premieră la Sibiu: **Donna Diana** de Augusto Moreto. Regia, Christian Maurer. Scenografia, Maria Bodor. În rolurile principale: Rosemarie Müller, Ingrid Oyntzen, Inge Fronius.

Sanda Toma

Gaby Novak

televiziune

Teatru, cinema, folclor, sport (citește fotbal)... acestea sînt atracțiile programului televizat al săptămînii. Dacă nu ne înșelăm, săptămîna trecută lucrurile stăteau cam la fel. Elemente de surpriză puține, dar unul trebuie semnalat ca senzațional: penultimul episod «Evadatul». Slavă Domnului!

DUMINICĂ 7 APRILIE. **Fotbal și box** (după-amiază) ● Din repertoriul dramaturgului britanic J.P. Priestley (cunoscut la noi mai ales cu «Inspectorul de poliție») **Teatru în studio** a ales «Ziua mamei», asigurîndu-și colaborarea unor eminenți interpreți în frunte cu Eugenia Popovici și Silvia Dumitrescu-Timică (20.10) ● **Șlagăre în interpretarea actorilor**. O emisiune capabilă oricînd să ofere satisfacții telespectatorului (21.10) ● **Film**: «Babette pleacă la război». Babette nefiind alta decît Brigitte Bardot (21.30).

MARȚI 9 APRILIE. **Seară de teatru** afișează o piesă valoroasă din dramaturgia originală: «Act venețian» de Camil Petrescu. Interpretează actori ai Teatrului Național craiovean (20.40).

MIERCURI 10 APRILIE. «Dor de soare», o **emisiune muzical-coregrafică** structurată pe lucrări din creația pentru balet a lui Mihail Jora (20.00) ● **Telecinemateca** e pusă parcă pe fapte mari: ist-o dăruindu-ne două ore de delectare cu filmul «Erau 9 celibatari» ai căror eroi nu sînt alții decît Elvira Popescu și Sacha Guitry (20.45).

JOI 11 APRILIE. «Primăvara e sosit» — un **montaj folcloric** pe fond muzical-coregrafic cu: Irina Loghin, Maria Ciobanu, Rodica Bujor, Victoria Darvai, Marioara Tănase, Polina Manoilă, Banone Sinulescu, Ion Luican, Dumitru Sopon, Pop Simion, Ion Lăceanu. Dirijează Nicolae Bălușă (20.30) ● **Teleglob**: Tasmania (21.30) ● **Jean-Louis Barrault**, strălucită personalitate artistică contemporană (actor, regizor, om de teatru) ne prezintă un eveniment marcant din lumea Taliei: stagiunea «Teatrului Națiunilor» (22.00)

VINERI 12 APRILIE. Două nume păstrînd încă aldini rezonanțe: actorul **Charles Boyer** și regizorul Zoltan Korda se întîlnesc pe genericul filmului «Surîsul Giocondei», ecranizarea nuvelei cu același titlu de Aldous Huxley (21.15).

SÎMBĂTĂ 13 APRILIE Se consumă prima jumătate din programul bucureștean de fotbal (după-amiază) ● Îi ascultăm, ca întotdeauna cu multă plăcere, pe violoniștii Ștefan Ruha în emisiunea **Întîlnire cu...** (21.00) ● **Invitata noastră**: Gaby Novak. Presupunem că asta înseamnă că s-a pornit, în sfîrșit, la valorificarea prețioaselor pelicule prilejuite de Festivalul de la Brașov (22.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 14 din 7 aprilie 1968

I.	Steagul Roșu-Steaua	x
II.	U.T.A.-Petrolul	1
III.	Dinamo Bacău-Dinamo Buc.	x
IV.	Rapid-«U»-Cluj	1
V.	Farul-Jiul	1
VI.	F.C. Argeș-A S.A.	1
VII.	Chimia Suceava-Chimia Rm. Vîlcea	1
VIII	C.F.R. Pașcani-Polit. Iași	x
IX.	C.S.M Reșița-Polit. Timișoara	1
X.	Minerul Baia Mare-Crișul	1
XI	Ind. Sîrmei-Metalul Hunedoara	1
XII.	Olimpia Orade-C.S.M. Sibiu	2
XIII.	Gaz Metan Mediaș-Vagonul Arad	x

coperta noastră

«MOMENTUL ADEVĂRULUI»

În jungla vietnameză, trupele americane întîmpină rezistența dîrză și eficientă a eroicului popor al Vietnamului. Tributul de sînge plătit de agresori este din ce în ce mai mare.

PE MARGINEA UNEI EXPOZIȚII

Nu numai criticii, dar și unii dintre valoroșii tineri artiști participanți la recenta Expoziție de la Dalles a Cenaclului Uniunii artiștilor plastici reflectau cu acest prilej asupra perimetrului estetic destul de unilateral al artei lor, asupra inexplicabilei diminuări a prezenței figurii umane din această artă ca și în bună măsură din arta noastră maturâ. Această îngustare tehnică și tematică este evident că nu poate răspunde nevoii de diversitate a publicului, și mai ales, nu acoperă decît într-o mică măsură cîmpul real al posibilităților creatoare ale tinerilor artiști. Ceea ce singuri mărturisesau că își propun în urma acestei confruntări de la Dalles este de a filtra cu mai multă rigoare diversele soluții ale artei contemporane, interpretîndu-le creator în spiritul culturii plastice românești.

Cu cîțiva ani în urmă, pe cînd actualii expozanți de la Dalles se aflau încă pe băncile Institutului de artă plastică, un observator perspicace, atent la cărțile și reproducerile care circulau pe sub mînă prin ateliere, ar fi putut să prevadă configurația acestei expoziții. Fascinația fructului oprit din cosmeticele poze ale albumelor de buzunar, în lumea cenușie a ideilor didactice, avea darul să transforme fiecare ucenic într-un depozit de refulări, comprimate din ce în ce mai mult în tensiunea dogmatică a școlii, și la a căror eliberare asistăm acum. Dacă pentru studentul de ieri, școlarizat sub o anumită zodie estetică, fructul oprit se numea Van Gogh, Cézanne sau Gauguin, pentru cel de azi se numește Klee, Hartung, Kandinsky. Fructul oprit nu este o hrană, ci o tentație, dar cînd ucenicul rămîne flămînd în atelier, cînd foamea sa de cunoaștere nu se poate astîmpăra cu hrana precară a unei programe analitice învechite, fructul oprit e devorat cu aviditate. Indigest pentru mințile prea crude, obișnuite să consume materie inertă, de manual, alimentul viu cade greu ca stridiile și în loc să hrănească, amețește. O tinerețe respiră nu demult de pe băncile școlii își exprimă la Dalles dreptul la viața artistică, la afirmare. Puține din deprinderile învățate în școală se mai întrevăd în pînzele și cartoanele expuse. Învățătura, limitată de obicei la stereotipe studii de nud, portret sau compoziție, conduse de reguli empirice, în afara oricărei discipline teoretice a funcției mijloacelor de expresie și fără nici o corespondență cu estetica artei contemporane, era firesc să lase absolventului grave insatisfacții. E suficient, de pildă, să ne gîndim cîte preda pînă de curînd, în cadrul cursului de istoria artei la Institutul «Nicolae Grigorescu», pentru a realiza precaritatea inadmisibilă a noțiunilor transmise studentului în acest domeniu vital al gîndirii plastice moderne. Obișnuitul adagiu cu care fiecare absolvent de la noi pășește pragul carierei de pictor sau sculptor, «dacă vrei să ajungi artist trebuie să uiți tot ce ai învățat», pare să-și găsească o elocventă ilustrare. Din fericire, pierderea impusă prin uitare, adesea nu e de regretat. Ceea ce însă interesează este ce anume se pune în loc și din ce necesitate lăuntrică. Există, firește, o diversitate în lucrările expuse, dar predomină anumite soliloquii mai mult sau mai puțin expresive, pe teme cu totul neașteptate pentru peisajul calm și însorit de dincolo de ziduri al bulevardului Bălcescu. Dacă l-am transplanta, măcar pentru cîteva luni, pe oricare dintre tinerii anxioși, într-una din mașinile-gigant de locuit din vreo metropolă cu zece milioane de oameni, la etajul 80 sau 100, la care să se adauge, la proporții similare, problema existenței, neliniștea ar cobori din abstract în concret. Angoasa «metafizică» bucureșteană ar rămîne fragilă ca o păpădie. În raport cu ceea ce poate opera în suflete bisturiul supercivilizației. Tinerii absolvenți, e drept, au motive să aibă uneori sentimentul nesiguranței. Sînt artiști valoroși care expun regulat de cîțiva ani și nu au devenit încă membri ai breslei. Din această pricină nu li se achiziționează lucrările admise în expozițiile de stat, nici „în cele de grup; se descurcă cum pot, dar lucrează cu entuziasm și abnegație. În legătură cu această recentă expoziție sînt absolut necesare unele precizări: sala Dalles fusese rezervată în această perioadă pentru organizarea unei expoziții U.A.P. cu lucrări aduse din campania de documentări speciale, de pe marile șantiere ale țării. Campania avusese loc în vara lui 1967 și antrenase un număr important de artiști, cheltuindu-se o sumă substanțială din bugetul uniunii. Deși o bună parte dintre participanții la această campanie — artiști maturi în genere — pregătiseră lucrări, expoziția nu a mai avut loc întrucît unii artiști, din păcate chiar din conducerea U.A.P., nu au prezentat nici o lucrare. S-au semnalat cazuri cînd această documentare specială a fost transformată în campanie de agrement pe litoral... Rămasă astfel vacantă, sala Dalles a fost plombată peste noapte cu o expoziție de tineret. Chemați în pripă, tinerii au adus ce aveau în acel moment prin ateliere. Nu s-a făcut, așa cum ar fi fost normal pentru o expoziție de asemenea amploare, o pregătire de cel puțin cîteva luni înainte, cu o susținere materială și un manifest tematic, condiții la care tinerii ar fi răspuns fără îndoială cu mai multă promptitudine decît unii dintre colegii lor maturi... Și totuși, în condiții adesea deosebit de precare, absolvenții de ieri au devenit pictori și sculptori în sensul real al cuvîntului, cunoscînd deocamdată, în sens material, numai dezavantajele acestei meserii. Să fie oare aceasta sursa unei anumite mișcări interioare ce atinge uneori panica în pînzele tinerilor expozanți? Neliniștea lor să fie doar de ordinul condițiilor obiective de existență și lucru sau descinde dintr-o altă zonă, mai complexă, legată de destinul spiritual al acestei generații? Anii de studiu au reprezentat pentru majoritatea pictorilor și sculptorilor tineri — în afară de cei puțini care au beneficiat de șansa de a fi urmat cursurile în clasa unui maestru foarte valoros — o perioadă obscură, apăsătoare. Deși în școală erau constrînși să deseneze lucid și metodic, sub o supraveghere lipsită deseori de orice expresie, reflexele psihice de evaziune din banalul convenției academice erau încă de atunci mai puternice decît dresura pedagogică la care erau supuși. Paradoxal, dar tocmai aceste reflexe constituie punctele de sprijin în formarea unei viziuni estetice la artiștii tineri de azi. Pictura sau sculptura lor pare mai mult o reacție la deprinderile involuntare ale școlii, decît o concepție de perspectivă. De aceea, absolut toți tinerii (cel puțin ei) au acest drept la inconsecvență, în perioada de trecere de la faza reacției împotriva șablonului didactic la faza primelor tatonări ale personalității. Unii au trecut acest prag, alții se apropie de el. Talentul se remarcă însă și într-o categorie și în cealaltă. Cei care au îndurat școala cu talent, adică avînd aptitudini și caracter (componente inseparabile ale talentului), intră cu aceleași date în viața artistică. Ceilalți se străduie să-și transforme defectele în calități, și uneori izbutesc... Dar nu pe drumul artei, ci pe acela al relațiilor, al căpătuielii. Care este, așadar, sensul psihic al neliniștii unora dintre tineri, pictori, sculptori, graficieni? Evident, nu atît de natură «filozofică», ci mai degrabă nerăbdarea de a fora zone ale insolitului plastic (nu întotdeauna chiar atît de «insolite» precum se pretind). Senini sînt puțini, gravi — majoritatea: încă o trăsătură a generației. Această stare de spirit, împărțită între figurativ și abstract, e concretizată în teme purtînd deseori titlul inspirat «Compoziție» sau «Peisaj» (e de preferat ca titlul să enunțe tema, să nu fie o simplă etichetă). În general, universul temelor e destul de restrîns, ca și cel al mijloacelor de expresie. Evident, nu fiecare poate inventa pictura de la început, dar istoria artei moderne e totuși ceva mai bogată în soluții. Și în culoare! De altfel (paradoxal pentru un popor de coloriști) pictura de la Dalles cultivă mai mult structurile formei și ale liniei decît resursele vitale ale paletei. Poate pentru că, așa-cum nota Delacroix, culoarea «se învață». Instinctul singur nu duce departe în arta culă, cînd e vorba de culoare. Depășirea stadiului «optic» al culorii e o problemă de studiu, și acest lucru nu prea se face în școală. Reproducerea, oricît de fidelă, nu poate îndeplini strict vizual acest rol; e nevoie de o estetică a culorii, de o metodă. În ce privește linia, forma și compoziția, tinerii vădesc o surprinzătoare înțelegere a resurselor plastice ale acestora. Pentru că instinctul e suveran în acest caz, fantezia și gustul înnăscut afirmîndu-se nemijlocit. Se obișnuiește ca în final să se recomande cîte ceva. Aș recomanda mai multă generozitate din partea artistului față de viața și civilizația noastră, față de public, intuind noi teme sensibile ale condiției umane în devenirea modernă a socialismului, cît și a eroicelor noastre antecedente istorice; aș recomanda mai multă generozitate din partea criticului față de dificultățile și complexitatea acestei meserii în condițiile spirituale contemporane, mai multă generozitate din partea breslei noastre, Uniunea artiștilor plastici, față de această tinerețe ale cărei disponibilități și energii va trebui să le aducem cît mai curînd și complet în mijlocul nostru, fecundîndu-ne cu entuziasmul și puritatea lor. Intrînd în climatul fertil și prielnic dezvoltării unei puternice școli românești de artă — climat al cărui început va fi, sperăm, apropiata Conferință Națională a U.A.P. — mai tinerii noștri colegi vor ști să răspundă așteptărilor celor care astăzi își pun speranțele în ei.

Camilian DEMETRESCU

PLEDOARIE PENTRU CULTURĂ?

Una dintre cronicile de televiziune ale colaboratoarei noastre Felicia Antip, în care era apreciată critic o emisiune cu privire la «farfuriile zburătoare» prezentată pe micul ecran, ne-a adus în redacție mai multe scrisori ale unor cititori ce-și exprimă dezacordul cu punctul de vedere al cronicarei. Dat fiind interesul indiscutabil pe care problema în discuție îl stîrnește în rîndurile opiniei publice, facem loc în aceste coloane articolului adresat redacției noastre de scriitorul Ion Hobana.

Sub acest titlu (minus semnul întrebării, care-mi aparține), «Flacăra» din 9 martie a.c. a publicat un articol al tovarășei Felicia Antip despre modul în care a prezentat televiziunea problema obiectelor zburătoare neidentificate. Articolul se referă la două emisiuni. Una în care un cunoscut și stimat om de știință «a exclus, fără drept de apel, ipoteza unor vizitatori extraterestri» și alta în care un autor de literatură științifico-fantastică, recte subsemnatul, «a expus necritic argumentele curente ale preoților cultului farfuriilor zburătoare». Se citează și încheierea expunerii mele: «Personal, sînt convins că farfuriile zburătoare sînt nave extraterestre». E de mirare că o memorie atît de fidelă n-a înregistrat și fraza imediat următoare, care constituia veritabila concluzie a interviului: «Desigur însă că și în această problemă ultimul cuvînt aparține științei». Oricum, e o omisiune providențială pentru iluzoria justificare a brutalei încercări de intimidare a televiziunii.

Mai grav este însă altceva. Punînd față în față un om de știință și un scriitor, articolul vrea să acrediteze ideea că, în problema obiectelor zburătoare neidentificate, ar exista două tabere: reprezentanții științei și cei ai fanteziei. În sprijinul acestei tentative se dă o interpretare cel puțin ciudată filmului documentar prezentat la Teleenciclopedie, care oglindea, de fapt, cele trei poziții existente în momentul actual: negarea originii extraterestre, susținerea acestei origini și hotărîrea de a studia cu toată seriozitatea un fenomen a cărui importanță devine din ce în ce mai pregnantă. Așadar, dacă există, într-adevăr, nu două, ci trei tabere, ele sînt alcătuite în primul rînd din oameni de știință demni de toată încrederea. Altfel nici nu mi-aș fi îngăduit să-mi exprim punctul de vedere în afara domeniului ficțiunii artistice.

Aș vrea să pun vehemența și rigiditatea articolului doar pe seama lipsei de informare — cu toate că, abia cu o săptămînă înainte, «Contemporanul» publica scrisoarea către secretarul general al O.N.U. și declarația-memoriu semnate de James E. McDonald, decanul Institutului de fizică atmosferică și profesor la secția de meteorologie a Universității din Arizona, care afirmă: «Opinia mea actuală — bazată pe ceea ce consider a fi un examen științific suficient al ipotezelor ce se excludreciproc — este că ipoteza cea mai probabilă pentru explicarea fenomenului O.Z.N. este aceea că ele sînt un anumit tip de sonde cosmice de supraveghere, de origine extraterestră». Este o opinie împărtășită de Frank Halstead, directorul Observatorului din Duluth (Minnesota), Claudio Anguila, directorul Observatorului din Cerro (Chile), Mitrofan Zverev, astronom sovietic detașat la același observator, Seymour Hess, șeful departamentului meteorologic al Universității din Florida ș.a. Iar Hermann Oberth, care nu mai are nevoie de nici o prezentare, spunea, încă în iunie 1954: «Aceste obiecte sînt concepute și dirijate de ființe inteligente în cel mai înalt grad. Ele nu vin probabil din sistemul nostru solar, poate nici măcar din galaxia noastră». Mă opresc aici — și nu din lipsă de citate asemănătoare.

Un ultim cuvînt, în legătură cu caracterizarea opiniei exprimate mai sus drept «cea mai en vogue manifestare a obscurantismului deghizat în toga științei». La conferința de presă, ținută după numirea sa în fruntea noii comisii americane de anchetă a fenomenului O.Z.N., Edward U. Condon, profesor de fizică la Universitatea din Colorado, membru al Academiei Naționale de Științe, a spus: «Desigur, nu orice obiect neidentificat este neapărat un vizitator extraterestru. Dar asta nu înseamnă că toate obiectele neidentificate ar fi fenomene naturale, chiar dacă multe sînt. Atît de mare este vanitatea sau ignoranța unor negatori, încît tot ceea ce depășește înțelegerea lor este considerat ca de neconceput. Dar concepțiile umane sînt limitate de cunoașterea și experiența terestră și în vastul univers Pămîntul nostru este un fapt infinitezimal». Și, mai departe: «Amintiți-vă, de asemeni: pionierii astronomiei, Copernic, Galileu, Kepler și partizanii lor au fost denunțați ca lunatici sau eretici și persecutați de savanții și teologii care priveau Pămîntul drept centrul universului. Ei bine, în acest moment, aceeași atitudine antiștiințifică îi ridiculizează pe cei care consideră farfuriile zburătoare o problemă serioasă». Precizez că profesorul Condon s-a arătat pînă acum mult mai rezervat decît McDonald și ceilalți oameni de știință amintiți.

În introducerea articolului său, tovarășa Felicia Antip ne propune o declarație de principiu: «în materie de răspîndire a culturii, cea dintîi poruncă este să nu dezinformezi, să nu te faci vinovat de propagarea confuziilor, a ideilor false, a prejudecăților sau superstițiilor». Sînt întru totul de acord. Dar, pentru a nu dezinforma, trebuie să fii informat pentru a nu propaga confuzii, idei false, prejudecăți sau superstiții, trebuie să poți raporta toate acestea la problema în discuție. Altfel, pledoaria pentru cultură se transformă exact în contrariul ei.

Ion HOBANA

cadran internațional

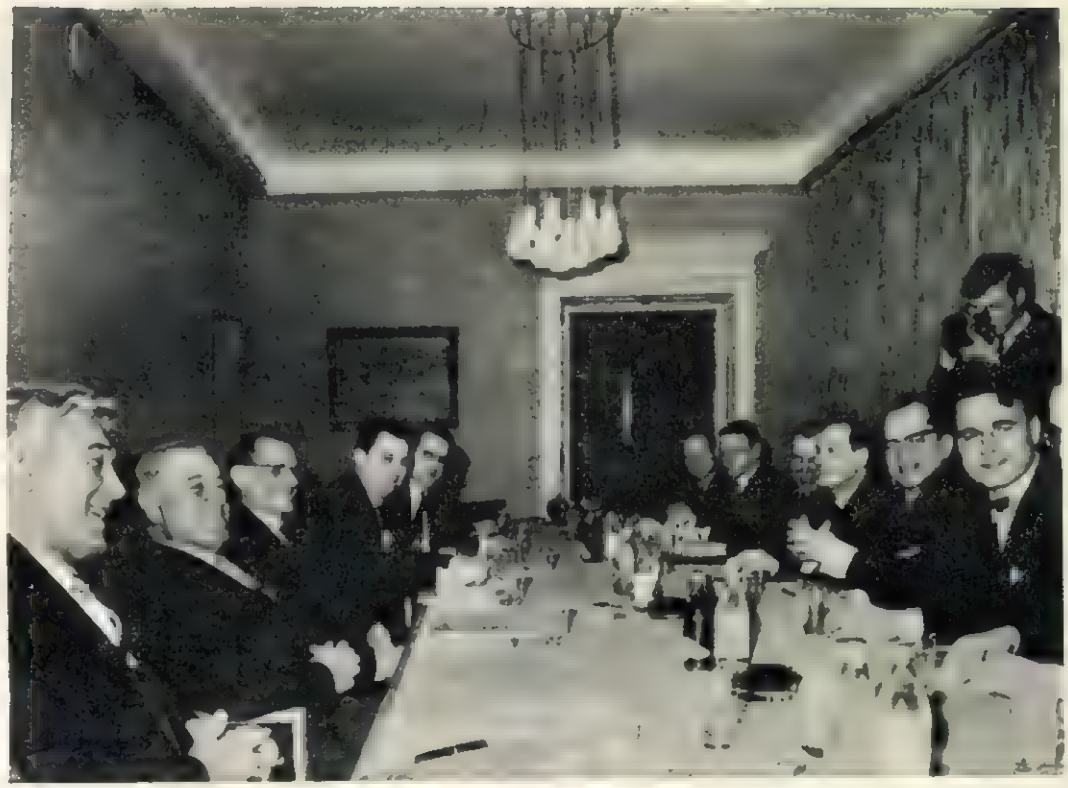

Aspect de la tratativele purtate cu prilejul vizitei oficiale făcute în cursul acestei săptămîni în Finlanda, la invitația guvernului acestei țări, de către președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu. Subliniind — la dineul oferit de președintele Consiliului de Miniștri al Finlandei, Mauno Koivisto — atitudinea plină de căldură și spirit prietenesc a gazdelor, președintele Consiliului de Miniștri al României a spus: «Ne bucură că în zilele noastre, pe deasupra depărtărilor geografice, între România și Finlanda s-au închegat relații tot mai ample de prietenie și respect reciproc, stimulate de afinitățile și spiritul de comprehensiune firești între popoare ale căror destine au avut de înfruntat de-a lungul timpurilor multe greutăți — în fața cărora ele s-au dovedit însă popoare de oameni dirji, neînduplecați în lupta pentru independență, cu nesecată dragoste pentru libertatea pămîntului patriei lor».

între sindicate și marele business

Ajungerea la un acord între cele 26 sindicate ale muncitorilor din industria americană a cuprului și cele «patru mari» companii din această ramură a pus capăt, în sfîrșit, «celei mai mari greve din industria minieră» — cum o caracterizează săptămînalul «Newsweek». Aprecierea se referă atît la durata acesteia — peste 8 luni — cît și la faptul că ea a cuprins 60 000 muncitori de la companiile «Phelps Dodge», «Kennecott», «Anaconda» și «American Smelting and Refining», afectînd 90 la sută din capacitatea extractivă și 80 la sută din capacitatea de rafinare în industria cuprului din S.U.A. Totodată comentatorii au ținut să remarce că obiectivul principal al revendicărilor celor 26 sindicate l-a constituit, de astă dată, nu atît majorarea propriu-zisă a salariilor ci impunerea «principiului reînnoirii în bloc a contractului colectiv pe întreaga companie». Or, în trecut, conducerile companiilor negociau separat cu personalul fiecăreia dintre minele sau rafinăriile lor. Această aplicare modernă a dictonului latin «divide et impera» ducea adesea la situația ca, în cadrul aceleiași companii, la muncă egale să se întîlnească salarii și condiții de lucru diferite. Privită la început ca un fapt puțin important — «nu va dura mai mult de cîteva săptămîni», se afirma pe atunci în cercurile patronale din industria americană a cuprului — greva declanșată la 15 iulie anul trecut avea să se impună foarte curînd, mai ales prin șocul produs asupra economiei americane în ansamblu și în mod special asupra industriei de război. Importurile de cupru din străinătate s-au triplat începînd din iulie 1967, ridicînd deficitul balanței de plăți numai în acest domeniu cu 240 milioane dolari la sfîrșitul lunii ianuarie a.c. Iar hotărîrea sindicatului muncitorilor portuari de a-și exprima solidaritatea cu greviștii, refuzînd să descarce cuprul importat din străinătate, nu putea decît să agraveze situația. Și astfel locul indiferenței manifestate inițial l-au luat semnalele de alarmă ca acela al președintelui companiei Chrysler, Lynn Townsend: «Consecințele acestei greve sînt extrem de serioase». Fapt oglindit de altfel și de intervenția președintelui Johnson care, în numele «intereselor naționale», a făcut apel la cele 4 companii și cele 26 sindicate în vederea găsirii unei soluții care să pună capăt grevei.

Acum, datorită acceptării în cele din urmă de către companii a revendicării sindicatelor, greva a luat sfîrșit. Dar ea rămîne înscrisă, cum se exprima «Newsweek», ca un «război sfînt — poate cel mai semnificativ în această decadă — între sindicate și marele business».

I. CIOARĂ

CRONICA DE TREI SECUNDE

SCUFIȚA ROȘIE

O specialistă în cardiologie s-a întors de la congresul confraților ei americani, ținut la San Francisco, și mărturisea în «Contemporanul» neliniștea ei față de forța crescîndă cu care azi tehnica — fie ea medicală — se impune înaintea umanului. E exact ce resimt ca profan citind despre avîntul, îmbucurător de altfel, al grefelor în toate domeniile acelui continent numit corpul omenesc : timpan, inimă, picior, rinichi etc. Profan cum sînt și prăpăstios la boală, mă trezesc însă cu Scufița Roșie în minte și aud dialogul ei cu lupul îmbrăcat în străiele bunicii și dotat cu toate ustensilele — ochelari, boneță, cămașă de noapte etc. — pentru a-și ascunde planul de îngurgitare a fetiței. Și aud cum Scufița Roșie îl întreabă «de ce porți ochelarii?» și el răspunde: «ca să te văd mai bine»; «de ce ai urechile așa de lungi?» —«ca să te aud mai bine» ș.a.m.d. Toate perfecționările «tehnice» ale jupînului lup aveau drept scop «înghițirea» fetei sau, cum am spune azi, înumanul. Pe urmă știți ce s-a întîmplat, fetița a învins ca în basme, umanul a dominat tehnica ș.a.m.d. Sigur că oamenii nu uită ușor basmele copilăriei, dar știu eu cîți mai cred în ele? Ce ar fi dacă marile ziare ale lumii ar înlocui din cînd în cînd înspăimîntătoarele lor romane-foileton de «science-fiction» cu povestea asta plină de suspense-uri violente și morală agreabilă? La urma urmei, la ce bun grefele de timpan dacă nu ne vor ajuta să deslușim mai bine basmele eterne cu Scufița Roșie?

FEMEIA «VERITABILĂ»

Din mai multe puncte de vedere, descalificarea atletei poloneze Eva Klobukowska, deținătoare a recordului mondial la 100 metri plat, e enervantă, chiar dacă-i justă. O comisie de specialitate a conchis — după un test cromozomic — că atleta nu e «o femeie veritabilă» și a propus să i se ia toate titlurile și recordurile stabilite. Sînt iritat în primul rînd ca lector: Shakespeare, Balzac, Stendhal, Tolstoi, Călinescu, Camil Petrescu, toți scriitorii la care țin ca la viață au stabilit că femeia e o enigmă și că știința, cu toate testele ei, e neputincioasă în a dezlega întrebarea frumoasă și fundamentală: ce e, domnule, femeia? Și dacă Balzac n-a putut niciodată să definească femeia «veritabilă», de ce aș crede că poate asta o comisie a Federației Internationale de Atletism? În al doilea rînd, ca bărbat, nu voi admite nici în ruptul capului că femeia se poate defini printr-un test cromozomic. Viața mi-ar deveni poate mai «științifică», dar searbădă ca o supă pentru convalescenți. Încît în locul expertizei cromozomice, prefer testul Stendhal: geniul unei femei se vede din felul în care știe să traverseze o stradă. Nu știu dacă așa pusă problema femeile «veritabile» vor alerga sub 11 secunde «suta de metri» dar Calea Victoriei va fi mai frumoasă. Poate că merită.

Radu COSAȘU

după «joia neagră»

Tradiționalul week-end britanic l-a găsit pe Harold Wilson la reședința sa de vară din insulele Scilly. Premierul a părăsit pentru cîteva zile Londra, cu atmosfera ei încărcată, spre a încerca, neturburat de prieteni și de adversari, să mediteze la viitorul guvernului său după «joia neagră». Eșecul electoral suferit de laburiști mai stăruie în editorialele ziarelor de pe malurile Tamisei. Pierzînd toate cele patru mandate puse în joc, înfrînți într-o circumscripție (Dudley) socotită «bastion invulnerabil» al partidului guvernamental (în care s-a ajuns de la o majoritate laburistă de 10 022 voturi, în martie 1966, la o majoritate conservatoare de 11 656 voturi în prezent) laburiștii sînt puși în fața unei situații fără precedent. «Times» afirma că «pierderile record de voturi reflectă ceva mult mai fundamental decît o deteriorare obișnuită a popularității partidului aflat la putere: pierderea încrederii în capacitatea laburiștilor de a conduce bine economia și destinele țării în general». Departe de redresarea economică promisă înainte de cucerirea puterii, partidul laburist și formația sa ministerială au impus măsuri de «superausteritate» care exprimă dificultăți crescînde ce nu pot fi înlăturate prin procedeele obișnuite. «Succesul conservatorilor — scria tot «Times» — nu derivă dintr-o sporire a prestigiului lor, ci este, mai degrabă, un profit recoltat de pe urma dezamăgirii provocate de laburiști».

La Londra, în unele cercuri apropiate de laburiști, se emite insistent ideea înlocuirii lui Wilson. Cecil King, «omul forte» din presa britanică, a lansat fățiș îndemnul de a se găsi «un nou șef de orchestră». Firește, ziarele conservatoare îi cer premierului, pe un ton violent, să demisioneze. Despre o schimbare în fruntea echipei laburiste s-a vorbit în lunile din urmă cu o frecvență neobișnuită (numele lui Jenkins a fost pomenit în legătură cu aceasta). De fiecare dată Wilson a dezmințit zvonurile care încolțeau pe terenul eșecurilor electorale și al impasului economic. În aceste zile furtunoase pentru laburiști, Wilson — ne asigură anturajul său — nu pare dispus să se dea bătut. El are în vedere o nouă remaniere a formației ministeriale și o răfuială cu «rebelii» din propriul partid. Premierul a asigurat că își «păstrează sîngele rece».

S-ar părea că remanierea vizată ar fi mai profundă decît cele precedente. S-ar realiza astfel ceea ce Richard Crossman, liderul laburist din Camera Comunelor, sugera a fi «cabinetul Wilson nr. 2». Se afirmă chiar că Richard Crossman ar urma să devină secretar general al partidului laburist.

În ceea ce privește prezența lui Wilson în fruntea guvernului, un ziar londonez afirma că premierul dispune încă de suficiente atuuri spre a-și păstra funcția. Dacă, bineînțeles, între timp, asemeni lui Johnson — care a declarat că renunță la bătălia pentru Casa Albă — nu va obosi să-și înfrunte adversarii mereu mai numeroși...

M. RAMURĂ

marginalii

Una dintre primele măsuri luate de noul ministru american al apărării, Clark Clifford, a fost ordonarea unei anchete în legătură cu «păstrarea secretelor» în departamentul pe care-l conduce. Preocuparea a fost stîrnită de constatarea că în presă apar unele articole care s-ar baza pe informații secrete. Ce exemple se aduc în sprijinul acestei afirmații? De pildă, faptul că în numărul din 20 martie al ziarului «New York Times» au apărut extrase dintr-un raport secret al generalului Westmoreland prezentat de acesta cu 29 de zile înainte de recenta ofensivă a forțelor patriotice. În raport, Westmoreland prezicea că «forțele americane își vor dubla succesele în anul 1968». Ceea ce s-a și văzut. Dar parcă este vorba numai de «secretul» lui Westmoreland? Toate oficialitățile Administrației, în declarațiile lor publice, au afișat același optimism spulberat de loviturile forțelor patriotice. Din spirit de echitate, ar trebui toți anchetați. Să nu mai facă pe viitor astfel de «dezvăluiri» confidențiale, care chiar dacă nu afectează serios securitatea Statelor Unite, îi subminează fără doar și poate prestigiul.

*

De cîteva luni, la bursa din Wall Street se constată un fenomen curios. De cîte ori circulă zvonuri cu privire la posibilitatea unei reglementări pașnice a războiului din Vietnam, acțiunile înregistrează creșteri serioase, iar cînd asemenea perspective sînt puse din nou sub semnul întrebării cursul acțiunilor scade apreciabil. Fenomenul este curios pentru că la începutul intervenției masive a Statelor Unite în Vietnam lucrurile se petreceau invers. Corespondentul săptămînalului englez «Economist» furnizează următoarea interpretare: «Încă de la începutul anului trecut, bursa a înregistrat faptul că profiturile corporațiilor pot să scadă substanțial chiar dacă războiul se extinde; cei din Wall Street au început să tragă concluzia că în cele din urmă comenzile militare sînt mai puțin profitabile decît afacerile civile»

Nicolae URECHE

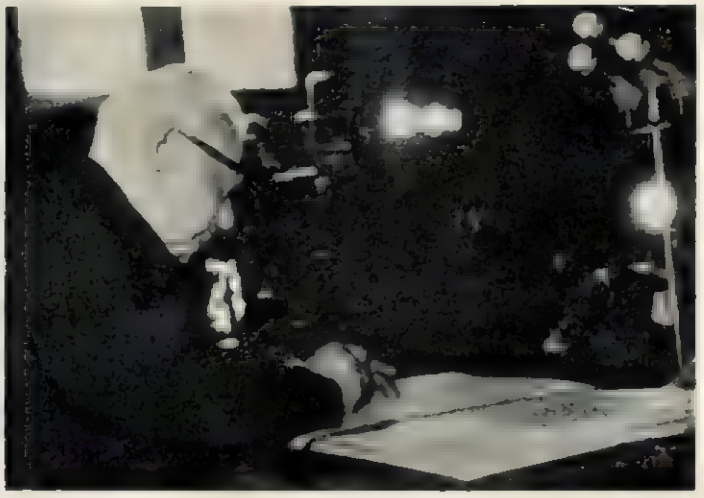

După alegerea sa, prin vot secret, în cadrul recentei sesiuni a Adunării Naționale a R.S. Cehoslovace, ca președinte al republicii, Ludvik Svoboda semnează jurămîntul prezidențial (în fotografie). Adresîndu-se imediat după alegerea sa cetățenilor capitalei cehoslovace, Ludvik Svoboda a spus: «Mă aflu pentru prima dată în fața dv., în calitate de președinte al republicii, cu un sentiment de adîncă stimă pentru muncitorii, țăranii și intelectualitatea acestei țări, cu un sentiment de deplină încredere în forțele creatoare ale cehilor, slovacilor și cetățenilor de alte naționalități din țara noastră, cu un sentiment de mare răspundere personală pentru dezvoltarea socialistă și democratică continuă a vieții noastre».

fotbal contra tv

De cîteva săptămîni între televiziunea vest-germană și principalele cluburi din liga federală de fotbal a R.F.G. se desfășoară o adevărată bătălie.

«Să fie sau să nu fie transmise prin televiziune meciurile decisive ale campionatului și marile întîlniri fotbalistice internaționale?» — iată întrebarea de fond ce domină litigiul acesta, pînă în prezent imposibil de aplanat.

Marile cluburi de fotbal acuză televiziunea că prin transmisiile ei de pe stadioane «racolează» pur și simplu un număr îngrijorător de mare de clienți obișnuiți ai derbiurilor fotbalistice.

Conducătorii televiziunii pretind la rîndul lor că sînt obligați față de milioanele de abonați pe care îi deservesc să includă în program principalele manifestări sportive din țară și de peste hotare. Este adevărat că pentru fiecare meci transmis televiziunea plătește clubului respectiv o anumită sumă, potrivit unui contract încheiat inițial. Dar suma aceasta, deși substanțială, nu mai acoperă — se pare — pierderile tot mai grele pe care le suferă cluburile la capitolul încasări. De unde revolta aproape generală a echipelor din liga federală, care se văd amenințate cu un faliment financiar. Așa se explică de ce recent, după meciul pentru Cupa Europei dintre formațiile «Bavaria-München» și «F.C. Valencia», președintele clubului vest-german, domnul Wilhelm Neudecker, a declarat plin de indignare: «Destul! Afară cu televiziunea! Oamenii să se reîntoarcă pe stadioane!»

La un asemenea meci, care altădată umplea pînă la refuz tribunele, nu s-au vîndut decît 18 483 bilete; în loc de 240 000 de mărci nu s-au încasat decît 125 000. Deși «onorariul» de 60 000 mărci oferit de televiziune a ridicat suma încasată la 185 000, pierderile clubului bavarez s-au cifrat numai la acest meci la 55 000 de mărci.

La semnalul de alarmă al clubului münchenez au sărit în ajutor echipele din Hamburg, Braunschweig, Wolfsburg și din alte orașe.

Televiziunea, intransigentă, a amenințat cu represalii: «Dacă atacurile cluburilor continuă, nu vom mai transmite timp de doi ani nici un meci de fotbal!» Perspectiva a generalizat scandalul, agitînd și mai mult spiritele. Au intrat în arenă telespectatorii care s-au împărțit și ei în două tabere. Cei mai combativi s-au dovedit muncitorii de la uzinele din Wolfsburg, care au manifestat cu pancarte pe străzi, amenințînd cu «greva de televiziune», adică hotărîrea lor de a boicota programele transmise, refuzînd de a mai plăti abonamentele respective.

Obligată să lupte pe două fronturi, conducerea televiziunii vest-germane se află acum în dificultate și mai mare, întrucît condițiile pe care vor să le impună fruntașele clasamentului de fotbal sînt considerate drept inacceptabile. Totalul onorariilor pe care televiziunea le virează anual în contul celor 18 cluburi din liga federală este de 800 000 mărci. Acum echipele respective, încercînd să iasă din criză, cer insistent majorarea sumei la 2 500 000 mărci.

Fiind amenințată la rîndul ei de criză financiară, televiziunea refuză să accepte ultimatumul și caută sprijin în rîndul pasionaților fotbalului transmis la domiciliu.

Și războiul fotbalului continuă...

Dic. BABOIAN

EXTERNE

OPȚIUNI ATLANTICE

de Silviu BRUCAN

Reuniunea de la Stockholm a miniștrilor de finanțe ai țărilor membre ale așa-numitului «club al celor zece» care grupează principalele puteri financiare ale lumii capitaliste s-a încheiat cu o nouă «criză atlantică», de data aceasta în domeniul sistemului monetar internațional.

Convocată pentru a găsi o ieșire din impasul în care se află în prezent dolarul, implicit rolul său ca monedă de rezervă și etalon mondial în schimburile internaționale, reuniunea n-a ajuns la un consens general întrucît Franța s-a opus măsurilor preconizate. Trebuie reamintit că la reuniunea anterioară a «clubului celor zece» de la Londra, din august 1967, s-a lansat proiectul «drepturilor speciale de emisiune» care urma să constituie practic modalitatea de constituire a unor noi lichidități internaționale menite să suplinească insuficiența celor oferite de dolar și lira sterlină — ambele monede de schimb aflîndu-se în dificultate din cauza balanței de plăți deficitare a S.U.A. și Angliei. Ulterior, la Rio de Janeiro, s-a ajuns la un compromis, un fel de armistițiu în timpul căruia de fapt taberele n-au făcut decît să-și consolideze pozițiile în vederea actualei confruntări. Compromisul a constat în aceea că s-a aprobat principiul «drepturilor speciale de emisiune», condiționîndu-se însă punerea lui în aplicare de echilibrarea balanței de plăți a celor două puteri anglo-saxone. Dată fiind însă precipitarea recentelor evenimente pe piața aurului și situația critică în care să găsește în prezent dolarul, Washingtonul a insistat că lichiditățile suplimentare să fie imediat lansate pe piața mondială. La Stockholm, cererea americană a fost sprijinită de Anglia, R.F.G., Italia și alții. Reprezentantul Franței, Michel Debré, le-a opus cunoscutele teze ale guvernului francez referitoare la necesitatea unei reforme radicale a structurii monetare capitaliste prin restabilirea etalonului aur.

Problema își are istoricul ei. Sistemul monetar actual al lumii capitaliste — Gold Exchange Standard — a fost creat de Statele Unite imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial, în cadrul ansamblului de organizații internaționale de plan militar, comercial, financiar menite a asigura hegemonia necontestată a Americii, înăbușirea rivalităților interimperialiste și subordonarea partenerilor față de politica americană. Pe atunci S.U.A. dețineau circa 70 la sută din rezervele de aur ale lumii capitaliste. Pentru «strategia globală anticomunistă» și politica de expansiune mondială a S.U.A., legate de enorme cheltuieli militare și politice, sistemul G.E.S. este un instrument indispensabil deoarece îi creează privilegiul unic de a-și acoperi soldul negativ al balanței de plăți cu dolari — moneda națională. Încă în anii 1958-1959, cînd deficitul balanței de plăți a S.U.A. se ridicase la 4 miliarde dolari, ivindu-se primejdia unei devalorizări forțate a dolarului, a izbucnit în sînul administrației Eisenhower o ascuțită divergență care a pus în lumină substratul politico-strategic al problemei. Ministrul de finanțe, Anderson, arătînd că principala cauză a deficitului rezidă în cheltuielile militare în străinătate și în «ajutorul economic», preconiza reducerea volumului acestora. Conducătorii militari, susținuți de Departamentul de Stat, argumentau că menținerea integrală a acestor activități în străinătate constituie piatra unghiulară a politicii externe a S.U.A. și că balanța de plăți trebuie subordonată acestora. Deși Anderson era sprijinit de marile bănci din Wall Street, Eisenhower l-a înlocuit cu Dillon și factorul strategic a precumpănit.

Dacă însă pe atunci Washingtonul decidea singur în problemele atlantice, în prezent lucrurile s-au schimbat. Iar la Stockholm s-a văzut că s-au schimbat și pe plan monetar. S.U.A. nu numai că dispun de rezerve de aur mult mai reduse decît partenerii vest-europeni, dar menținerea poziției dolarului depinde în mare măsură de bunăvoința acestora. Criza actuală, spre deosebire de cea a lirei sterline, cînd deținătorii de lire căutau să obțină alte monede mai sigure, se caracterizează prin «goana după aur» — ceea ce arată că neîncrederea se manifestă nu numai față de dolar ci față de sistemul monetar în ansamblu. Cumpărările de aur exprimă nu atît agitația față de actualul sistem monetar, cît dorința de a scăpa de el. Această criză de încredere se datorește faptului că în ultimul deceniu balanța americană de plăți a înregistrat un deficit cronic, iar împreună cu cea engleză a atins în 1967 un deficit de 5 miliarde dolari. Escaladarea războiului din Vietnam, însoțită de cheltuieli exorbitante, n-a făcut decît să ducă la umplerea cupei. Iar Washingtonul, ca și în 1958-1959, se cramponează de cursul dezastruos al unei politici și strategii care nu se mai potrivește lumii contemporane. Este unul dintre acele fenomene de «fixație politică», curente în perioade de rapide transformări, care împiedică percepția și înțelegerea noilor dezvoltări sociale și politice chiar atunci cînd ele devin evidente pentru toată lumea. Chiar și «Wall Street Journal», organul marii finanțe americane, scria de curînd: «Chestiunea, vorbind pe șleau, este de a vedea dacă Statele Unite sînt în măsură să finanțeze războiul (peste toate celelalte cheltuieli) fără a-și crea sieși și altora grave dificultăți economice. Dacă aceste dificultăți se produc, consecințele lor pot fi mai serioase decît soarta Vietnamului». Și acest ziar care știe să-și cîntărească cuvintele tot așa de bine ca și oamenii de afaceri, avertizează: «Nu este de loc sigur că sistemul libertății relative a întreprinderii în S.U.A. și în Occident va putea să le supraviețuiască». Cînd «Wall Street Journal» ajunge să pună la îndoială viitorul sistemului «free entreprise» — vaca sfîntă a societății americane — înseamnă că i-a ajuns cuțitul la os. Și alți comentatori tot atît de respectabili sînt alarmați de noua variantă a «balansării pe marginea prăpastiei» practicate de Administrație.

În ce privește Franța, problema necesității de a modifica sistemul monetar bazat pe dolar a fost ridicată de președintele De Gaulle încă de la conferința sa de presă din februarie 1965. Acum însă, pentru prima dată președintele Franței a subliniat că «criza dolarului și a lirei care se desfășoară în prezent demonstrează că actualul sistem bazat pe privilegiul monedelor de rezervă este nu numai inechitabil dar mai ales inaplicabil». Observatorii internaționali au remarcat acest ultim accent și, privindu-l în contextul refuzului francez de a participa la recentele măsuri bancare internaționale, au tras concluziile de rigoare. «Pare clar — scrie «Le Monde» — că pentru Franța adoptarea definitivă a planului cu privire la drepturile speciale de emisiune nu reprezintă decît un aspect al unei probleme mult mai vaste, ceea ce președintele republicii a numit «renovarea» sistemului monetar». Cu alte cuvinte, poziția fermă a Franței pornește de la convingerea că tocmai actualul moment de criză în care se află dolarul constituie conjunctura propice pentru a forța modificarea unui sistem monetar pe care-l socoate inechitabil și inoperant. «Franța — a precizat De Gaulle — este gata să ia parte la o asemenea renovare monetară internațională și speră să vadă Comunitatea Economică Europeană jucînd în această direcție rolul ce-i revine»

Deși criza monetară a lumii capitaliste are un moment propriu al ei, nu este mai puțin adevărat că rezolvarea ei depinde de opțiuni politico-strategice majore atît pentru Washington cît și pentru principalele puteri vest-europene.

**FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1
Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".**

NU UITAȚI, LA 12 APRILIE 1968

LOTO

TRAGEREA SPECIALĂ A PRIMĂVERII

vă oferă

perspectiva unei neuitate excursii la VIENA ORAȘUL MUZICII (70 de locuri)

premii nelimitate în autoturisme «FIAT 1800» «MOSKVICI 408» «RENAULT-GORDINI»

numeroase premii în bani

flacăra

7 ZILE

PROIECTUL CODULUI PENAL ÎN DEZBATERE

ÎN PAS CU VIAȚA

După cum se știe, săptămîna aceasta a fost supus dezbaterii proiectul noului Cod penal al Republicii Socialiste România. Documentul, după cum era și firesc, a stîrnit un real și viu interes.

Transformările petrecute în structura societății noastre, activitatea educativ-politică desfășurată de partid au determinat schimbări profunde, înnoitoare, în profilul spiritual al oamenilor muncii. Se dezvoltă o morală nouă, care are la bază înalte îndatoriri față de societate, atitudini noi, înaintate, față de muncă, față de proprietatea obștească, față de legile statului precum și față de regulile de conviețuire socială. E de la sine înțeles că noile realități să-și fi găsit reflectarea pe planul dreptului, ca o expresie a voinței și năzuințelor poporului de asigurare a progresului patriei. Codul penal în vigoare a fost adoptat cu mai mult de 30 de ani în urmă și cuprinde numeroase prevederi învechite, fiind depășit — deși de-a lungul timpului i s-au adus modificări și completări.

În sensul celor de mai sus am purtat o discuție cu **Dumitru POPESCU, procuror șef al Municipiului București.**

— Ce considerați că evidențiază, la «prima vedere», proiectul noului Cod penal?

— Prima idee care se degajă pregnant din lectura proiectului este mai buna sistematizare a noului Cod penal. Conținutul infracțiunilor se determină mai precis, și acest lucru va ajuta la aplicarea corectă a spiritului legii în activitatea practică.

În redactarea lui s-a ținut seama de greutățile care au apărut pe parcurs în aplicarea legii penale, cît și de problemele controversate pînă acum.

Pînă în prezent, pentru infracțiunile în dauna avutului obștesc sancțiunile erau în raport de cuantumul prejudiciului. Instanțele erau astfel îngrădite în justa dozare a pedepselor. În proiect s-a renunțat la acest sistem de incriminare, lăsîndu-se instanțelor inițiativa în dozarea pedepsei în raport de condițiile concrete în care a fost săvîrșit faptul și de persoana infractorului.

— În presă s-a vorbit uneori despre unele exagerări în dozarea pedepselor, în funcție de faptele comise. În sensul acesta proiectul noului Cod penal ce are în vedere?

— În concordanță cu etapa pe care o parcurgem, este de remarcat posibilitatea pe care o lasă noul proiect al Codului penal pentru a înlocui — și cu aceasta răspund întrebării puse — răspunderea penală, în unele cazuri, cu măsuri de influențare obștească. De asemenea, aș vrea să complectez ideea referindu-mă la faptele incriminate. Proiectul noului Cod penal reduce substanțial (cu vreo 60) faptele incriminate. Sînt incriminate numai acele fapte care reprezintă, într-adevăr, un pericol social și care obligă la luarea unor măsuri penale care să le îngrădească. În general incriminările au fost făcute cu toată atenția, ținîndu-se seama de realitățile societății noastre.

— Dar despre sancțiuni?

— Sancțiunile stabilite pentru săvîrșirea infracțiunilor țin seama de pericolul social al fiecărei categorii de fapte, lăsînd posibilitatea instanțelor să stabilească pedeapsa în fiecare caz în parte, proporțional cu gravitatea faptei și persoana făptuitorului. Pentru unele fapte cu pericol social mai redus, pedepsele au devenit mai blînde, în timp ce pentru faptele care prezintă pericole sociale grave sau foarte grave pedepsele s-au înăsprit, mergînd pînă la pedeapsa capitală.

Iată ce ne spune, despre alte probleme, **Vasile PAPADOPOL, judecător la Tribunalul suprem.**

— Dreptul penal nu-și poate realiza funcțiile sale sociale decît dacă ține permanent pasul cu schimbările ce au loc în economie, în viața social-politică și culturală a țării, în nivelul de conștiință cetățenească al oamenilor. În aceste condiții adoptarea unui nou Cod penal este impusă de transformările de importanță istorică — pe tărîm economic, politic și social-cultural — care și-au găsit reflectarea și consfințirea în Constituția Republicii Socialiste România.

O realitate incontestabilă a actualei etape de dezvoltare a țării noastre o constituie dezvoltarea democratismului socialist, creșterea continuă a rolului opiniei publice în viața socială; în prezent, multe din problemele a căror rezolvare era, în trecut, de competența exclusivă a organelor de stat, se rezolvă de către diferite comisii obștești. Dînd expresie procesului de continuă lărgire a democrației socialiste și ținînd seama de experiența de pînă acum a organelor sus-menționate, proiectul Codului penal prevede — pentru prima dată în legislația noastră penală — că, în cazul săvîrșirii unor fapte mai puțin grave, instanța de judecată poate trimite pe făptuitori în fața unor organe obștești, spre a li se aplica măsuri de influențare de natură să contribuie la educarea acestora sau li poate încredința, pe garanție, organizațiilor din care fac parte pentru a lua măsurile cele mai adecvate. Merită a fi subliniată însă și dispoziția potrivit căreia, în cazul în care făptuitorul nu dă dovezi de îndreptare, măsura de favoare luată în privința sa poate fi revocată.

— Proiectul Codului penal dă o nouă apreciere gradului de pericol social al diverselor infracțiuni?

— Da, ținîndu-se seama, pe de o parte, de importanța valorilor sociale ocrotite de legea penală, iar pe de altă parte, de măsura în care sînt periclitate aceste relații, prin săvîrșirea faptelor pe care legea penală le consideră infracțiuni.

— Ce ne puteți spune în legătură cu mijloacele de apărare penale prevăzute în proiect?

— Relevăm, printre altele, că în timp ce Codul penal în vigoare prevede șapte categorii de pedepse privative de libertate (muncă silnică, temniță grea, detențiune grea etc.) și reglementează diferit modul de executare a acestora, proiectul noului Cod penal prevede un singur fel de pedeapsă privativă de libertate — închisoarea — și un singur mod de executare a acesteia, întemeiat pe muncă.

Totodată, pornindu-se de la realitatea că în prezent există toate condițiile pentru ca educarea — prin muncă și alte metode educative — să se efectueze într-un timp mai scurt — maximul pedepsei cu închisoarea a fost fixat la 20 de ani, dar în cazuri excepționale putînd ajunge la 25 de ani (în prezent se poate aplica și munca silnică pe viață), iar minimul ei a fost stabilit la 15 zile (în prezent este de o lună).

Bazil DUNĂREANU

PĂMÎNTUL — O AVUȚIE NAȚIONALĂ

Recent a fost dat publicității proiectul de lege cu privire la apărarea și folosirea terenurilor agricole. Ca toate documentele de importanță majoră pentru economia națională, proiectul este supus unei largi dezbateri publice.

Publicăm mai jos părerile și observațiile a doi specialiști.

O LEGISLAȚIE BINEVENITĂ

Ne-am adresat tovarășului ing. **Nicolae POPESCU,** director general al Direcției generale fond funciar și organizarea teritoriului.

Iată ce ne spune:

— Cu toate că au existat o serie de indicații pentru folosirea rațională a pămîntului, abia acum se creează un cadru juridic menit să reglementeze și să apere fondul funciar al țării, bogăție uriașă ce reprezintă un bun al generației de azi și de mîine.

Trebuie să arăt că în privința folosirii raționale a pămîntului s-au manifestat uneori anumite lipsuri și greșeli care s-au soldat cu rele consecințe asupra producției agricole. În primul rînd, din circuitul agricol au fost scoase cu multă ușurință însemnate suprafețe de teren arabil, fapt care a diminuat producția agricolă. Pe de altă parte, există terenuri complet nefolosite.

— Vă rugăm să ne dați cîteva exemple.

— Mă voi referi numai la cîteva. Avem circa 90 000 hectare tufărișuri, mărăcinișuri și pîlcuri de arborete care pot fi defrișate și folosite în mod economic. Avem vii hibride vechi, cu producții foarte mici, avem livezi îmbătrînite care nu-și justifică prezența întrucît dau producții foarte reduse. Avem încă multe drumuri de exploatare inutile. În locul acestora și al altor terenuri folosite irațional se pot crea ogoare noi, de mare randament.

Așa cum se subliniază în proiectul de lege, suprafața arabilă a țării a avut de suferit și din cauză că în multe locuri construcțiilor industriale li s-au afectat terenuri excesiv de mari în raport cu necesitățile. Sînt și alte situații care ilustrează greșita gospodărire a terenurilor arabile sau totala lor nefolosire: locuri virane care de zeci de ani stau degeaba, terenuri degradate din cauza folosirii lor neraționale sau cărora li s-a dat o proastă destinație etc.

Am convingerea că legea privind gospodărirea pămîntului, al cărei proiect este supus dezbaterii maselor largi, va permite în cel mai scurt timp corectarea erorilor de care am vorbit. Este o cerință care vizează interese economice de covîrșitoare importanță pentru economia întregii țări.

TERENURI ARABILE RĂPITE

În continuare, inginerul **Ion MIULESCU,** președintele Cooperativei agricole de producție-Popești Leordeni, a ținut să precizeze: Eu lucrez într-o cooperativă agricolă unde există un teren arabil de primă mînă, teren din care ni s-au răpit suprafețe destul de însemnate (circa 50 ha). Voi arăta despre ce este vorba:

Zgura aruncată de Uzina metalurgică-Berceni, vecină cu noi, s-a întins ca o pecingine pe pămîntul nostru, făcîndu-l inutilizabil pe o suprafață de 15-20 ha. Oare nu era mai bine dacă această zgură ar fi fost depozitată în locuri care nu stînjenesc agricultura? Necazuri create prin răpirea unor terenuri am avut și din partea uzinei «Danubiana». Deșeurile industriale ale acestei fabrici, aruncate pe terenurile noastre, ne aduc mari prejudicii: ne împiedică să efectuăm lucrări în bune condiții agrotehnice și ne deteriorează mașinile agricole. Alt neajuns: parazăpezile fixate de-a lungul căii ferate pe o distanță de 10 km ne opresc să efectuăm la vreme o seamă de munci agricole. Aceste parazăpezi sînt instalate foarte devreme (încă înainte de sfîrșitul toamnei) și ridicate în tîrziul primăverii, cînd se cer făcute o mulțime de lucrări agricole. Trebuie să arăt că în acest an, la 1 aprilie, cînd însămînțările din epoca I urmau să fie terminate, parazăpezile nu erau încă ridicate.

Socotesc că, după ce proiectul de lege va fi dezbătut, îmbunătățit și supus spre aprobare în forul legislativ al țării, lucrurile se vor schimba în mod evident și multe din cauzele ce generează în ultimă instanță scăderi în producția agricolă vor dispărea.

În cadrul acțiunilor de folosire cît mai rațională a suprafețelor agricole, Cooperativa agricolă de producție din comuna Budești, județul Vrancea, execută lucrări de desfundare a peste 20 ha terenuri slab productive, care vor fi plantate cu viță de vie, după ce în prealabil vor fi supuse unor lucrări agrotehnice speciale.

SĂRBĂTOARE LA IAȘI

Cerul irizat de incendiul asfințitului, clocotul mulțimii și chipurile acelor vrednici și vestiți bărbați, aievea printre noi, ne aduc aminte, ne fac să trăim zilele fierbinți ale acelei primăveri revoluționare din 1848 la Iași. Românii intrau în primăvara aceea în concertul revoluției care zguduia bătrînul continent. Era lupta unei generații, dar nu numai a ei. Setea de neatîrnare, voința poporului de a trăi liber erau deziderate seculare. A spus-o Bălcescu răspicat: «Revoluția română de la 1848 n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcare generală europeană... Cauza ei se pierdea în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sînt 18 veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși».

În primăvara fierbinte a lui '48 acei bărbați vestiți luau cu asalt timpul și istoria, ca acest popor plin de vitalitate și cu minunate capacități creatoare să intre în rîndul națiunilor moderne. Împotriva barierelor feudalității și a boierimii retrograde, împotriva imperiilor feudale care ne înconjurau și își disputau sferele de influență și de dominație, aici, în această parte a Europei. O voință unanimă anima pe revoluționarii de la Iași, la fel ca pe cei din Țara Românească și pe cei din Transilvania. Frăție și unitate. Țara era un singur glas, un uriaș flux care va ajunge la victorie, ca românii din cele trei principate «să rămînă în lume nu un popor, ci o nație puternică și de sine stătătoare». La toate acestea ne gîndeam privind în această primăvară, la Iași, glorioase momente de istorie reînviate în sunet și lumină și pe acei bărbați care au pornit revoluția. Trăiam febra serii de 8 aprilie 1848 de la hotelul «Petersburg», ascultam aievea, impresionați, cuvintele lui Kogălniceanu, Avram Iancu, Bălcescu... Și ne gîndeam că dragostea lor de patrie n-a fost irosită, că ardoarea pașoptiștilor a rodit în marile înfăptuiri de astăzi ale socialismului. Așa cum spunea în cuvîntarea sa și tovarășul Emil Bodnăraș: «I-a revenit clasei muncitoare, partidului său comunist, misiunea istorică de a asigura, după aproape o sută de ani, realizarea deplină a aspirațiilor poporului la dreptate socială și libertate națională, de a crea condiții pentru progresul nestînjenit al țării».

Reînvie glorioasele evenimente care au avut loc cu 120 de ani în urmă la Iași, în emoționantul spectacol de sunet și lumină.

Cetățenii Iașului participă cu însuflețire la spectacolul evocator.

BURSA „HUMBOLDT" ACORDATĂ UNUI ROMÂN

Recent, pe adresa Centrului de mecanica solidelor al Academiei Republicii Socialiste România a sosit o scrisoare ce purta semnătura celebrului fizician atomist Werner Heisenberg. Savantul vest-german aducea la cunoștința conducerii acestei unități de cercetare hotărîrea de a se acorda tînărului specialist român, dr. ing. Cristian Teodosiu, prestigioasa bursă de studii ce poartă numele marelui om de știință Alexander von Humboldt (1769-1859).

Aceasta este una dintre cele mai vechi și mai valoroase burse de studii ce se acordă specialiștilor din acest important domeniu al creației științifice și tehnice contemporane.

Actualul ei titular este cercetător principal în secția de solide deformabile și are, ca de altfel mulți alți cercetători ai acestei instituții științifice, o dublă pregătire: matematică și mecanică. El a publicat în ultimii ani, în reviste de specialitate din țară și de peste hotare, peste 20 de lucrări, multe dintre ele marcînd contribuții originale, utile, în domeniul complex al studiului și combaterii fenomenelor de vibrație în construcția de mașini.

În cele zece luni de studiu intens prevăzute în cadrul «Bursei Humboldt», cercetătorul român va parcurge o nouă etapă în pregătirea și formarea sa ca specialist de înalt nivel.

C. TEODOR

TURISMUL ȘI... GERONTOLOGIA

De curînd O.N.T. a inițiat o nouă și interesantă formă de turism pentru oaspeții de peste hotare: cură de gerontologie de trei săptămîni în România, sub controlul direct al Institutului de geriatrie, combinată cu o cură de odihnă.

O.N.T. a ajuns la această formă de excursie în urma interesului tot mai mare arătat în diferite țări pentru rezultatele pozitive obținute de către Institutul de geriatrie din București în domeniul tratării pe cale medicală a bătrîneții.

Cincizeci de turiști suedezi, înscriși pentru a urma o asemenea cură, au și sosit în primele zile ale lunii martie. Șapte zile mai tîrziu, tot din Suedia, au mai sosit 21 de turiști. Un alt grup de 40 ne-a vizitat la sfîrșitul lunii, iar în aprilie urmează să mai sosească 77 oaspeți. Toți acești turiști au vîrsta între 50 și 90 de ani.

Cum decurge o asemenea cură? În primul rînd — ne informează dr. Cornel David, director adjunct al Institutului de geriatrie — totul începe printr-un amănunțit control medical la Institutul de geriatrie. Urmează un test important: suportă sau nu suportă candidatul la reîntinerire tratamentul cu gerovital, care unora le poate provoca anumite alergii? O dată stabilită cura, turiștii pleacă la Eforie, unde, sub controlul permanent al unui personal specializat în geriatrie (medici, surori ș.a.), efectuează tratamentul prescris și o cură de odihnă activă (plimbări, excursii, vizitarea de locuri interesante etc.). La fiecare zece zile, turiștii respectivi sînt supuși unor controale medicale.

F. URSEANU

CUMPĂRAȚI VAPOARE!

Ieri am intrat într-o «Alimentară» și am privit îndelung piramida clădită din cutii argintii cu pastă de tomate (3 kg). Am înțeles deodată că reclama veritabilă este o artă cu adevărat subtilă! «Pastă de tomate — 35 lei o cutie». Numai că nimeni nu cumpără pentru menaj trei kilograme de bulion superconcentrat, într-un ambalaj metalic. De ce sînt expuse atunci atît de generos aceste produse la «Alimentara»? Cine știe ce intenții a avut Direcția generală de conserve din M.I.A. cînd a aprobat confecționarea acelor bijuterii gastronomice de culoarea argintului și de ce comerțul s-a dovedit atît de receptiv cumpărîndu-le și distribuindu-le prin magazinele cu autoservire. Îmi mărturisea, dezamăgit, responsabilul «Alimentarei» de pe șoseaua Mihai Bravu (colț cu bd. Dimitrov) că din 210 cutii cu pastă de tomate de 3 kg s-au vîndut toată iarna... trei. În ansamblul de locuințe «Titan» și prin alte cartiere bucureștene, aceiași clienți insensibili! Toți caută și cumpără doar cutiuțe cu pastă de roșii de 1,50 lei. Spun că o cutie mare ar ocupa singură tot frigiderul și că este, în general, neeconomică. Dar nu, alta-i explicația: puțini pot să descifreze ingenioizitatea formulării, în subtext, a invitației: «Pasta de tomate, concentrată și închisă în cutii de cîte 3 kg, este un produs bogat în vitamine și hrănitor în călătoriile lungi pe mări și pe oceane». Ce ziceți, v-am convins? Nu vă cumpărați vapor? Treaba dumneavoastră. Păcat de banii care s-au investit și se irosesc în această «INOVAȚIE»!

V. TURCU

PILULE

● Mugurii plesnind de pulsul sevei s-au deschis de mult, crengile copacilor freamătă în noua haină de verde-crud, liliacul a dat în floare. La Arcul de Triumf din Capitală primăvara s-a instalat, exuberantă și proaspătă, în proporție de 95%. Restul de circa 5%, aflat la intrarea în parc, conservă — într-o seră intitulată «Realizări ale raionului 30 Decembrie» — anotimpul trecut. Nici măcar noua organizare a municipiului nu a ajuns aici. Să așteptăm vara!

● «Un ceaușaf, două fețe de perne, trei cămăși, șase perechi de — hm! — inexprimabili, cinci...»

Cu glas tare, și expunerea fiecărui obiect în parte preț de 10 secunde, recepționera curățătoriei Nufărul din Drumul Taberei la în primire rufele solicitantului înghesuit de alte 10-15 persoane cu-și așteaptă rîndul și purgatoriul public.

O întreprindere nouă, organizată după cele mai moderne concepții comerciale, ar trebui totuși să aibă măcar o cabină pentru recepționarea decentă a obiectelor aduse la curățat. Pentru că în asemenea condiții unii pot prefera zăi-și spele rufele în familie (la propriu, nu la figurat).

● Bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej 61 — București. Trei vitrine mari, frumoase, împodobite cu perdelușe și ghivece de flori, parcă zîmbesc trecătorilor. Circulație mare, trecători mulți, vad excelent. Cît s-au zbătut și cînd au reușit tovarășii din conducerea I.A.P.L. «Cotrocenii» să ia în custodie acest splendid spațiu comercial, nu știm. Singurul lucru de care avem cunoștință noi și toți cei ce trec prin fața vitrinelor este că acolo prieteții I.A.P.L.-iști și-au instalat o... magazie de rechizite. Ce drăguți! Le-ar trebui o fundă roșie, ca să nu se deoache!

M. MÎRZA

călătorie nouă:

JUDEȚUL MARAMUREȘ

Reportaj de Tudor JIANU — Fotografii de Sorin DAN și Iuliu POP

Despre Maramureș se scrie și se vorbește, de obicei, folosind tonul grav. M-am întrebat adesea, de ce? Și iată, eu însămi, acuma, în fața colii albe, încerc aceeași tentație: să-mi aleg cuvintele și să le rînduiesc într-un registru cu rezonanțe de orgă.

Îmi spunea, mai deunăzi, un băimărean veritabil: «Există pe alocuri o tendință nu lipsită de un anume snobism, potrivit căreia Maramureșul ar fi situat dincolo de hotarele lumii... Prin asta vrea să se înțeleagă nu atît distanța numărată în kilometri, cît mai ales o presupusă ciudățenie, insondabilă, a firii maramureșeanului. Și în realitate totul este atît de simplu, de firesc și apropiat!»

Cred că observația conținea în subtext intenția unui sfat...

ÎNCERCĂRI DE DEFINIȚIE

Care sînt însușirile caracteristice ale maramureșeanului? Dintîi: mîndria și dîrzenia. Izvorul celor două trăsături îl explică pînă departe, înapoi, vîrstele Maramureșului, care a fost leagănul dacilor liberi. Orice om din împrejurimile comunei Cuhea — care păstrează în mijlocul său vestita biserică de peste 600 de ani — îți va vorbi, complet avizat, despre această țară de baștină a voievozilor Dragoș și Bogdan. De la Baia Mare la Sighet, cît ține drumul peste Gutîi, mai fiecare colț amintește de Pintea Grigore (Viteazu²) — căpetenia haiducilor maramureșeni. Locuitorii acestor pămînturi au moștenit, generație după generație, aceeași neînduplecare cînd este vorba despre demnitatea lor de om. Și nu numai despre a lor. «A omeni» înseamnă în Maramureș a ospăta pe oricine îți trece pragul cu gînduri bune, adică a-i da toată cinstirea care i se cuvine. În satele maramureșene poarta pe unde intră căruțele este altminteri alcătuită decît portița. Aceasta de pe urmă închipuie un arc de triumf, loc anume ca să treacă pe sub el oamenii. Maramureșeanul se definește, așadar, nu numai ca un român mîndru și dîrz, ci, deopotrivă, ca gazdă generoasă, într-un sens înalt al cuvîntului.

Li se atribuie maramureșenilor o anumită sobrietate, ba chiar o asprime a firii. Din cauza economiei de cuvinte. Eu i-aș spune temeinicie, seriozitate în tot ceea ce întreprind și din care nu este exclus lirismul. Bunăoară, la mineri: ați întîlnit vreunul dintre ei care să nu aibă o colecție de flori din piatră (sau «flori de mină», cum li se spune)? La ieșirea din șut, poartă ca pe un giuvaer cîte o bucată ruptă din adîncuri, cu cristale transparente, cu sclipiri roșcate ori albăstrii.

Într-un sat de pe valea Marei, l-am întrebat pe un bătrîn cioplitor: «De ce încrustezi, bade, poarta aceea?» «Ca să nu fie singură» — mi-a răspuns. O gătea cu colaci și cu spice săpate în lemn, însuflețind-o cu o parte a ființei sale. Mîndru, dîrz, primitor, un om harnic și cu sensibilitate de artist — iată care ar fi rezultatul încercării de definiție a maramureșeanului.

ARGUMENTELE TRADIȚIEI

Descoperirile și interpretarea arheologilor fixează mineritului maramureșean o vechime datînd din secolul al III-lea. Urmele exploatărilor miniere de tip roman aflate la Baia Mare sau Cavnic atestă influența economică a romanilor asupra teritoriului locuit de comunitățile dacilor liberi. Grație metalelor scînteietoare din adîncul munților (metale după care jinduiau nobilii feudali), în secolele XII și XIII sînt colonizați, la poalele Gutîiului, sași — meșteri pricepuți în exploatarea minieră. Orașul Baia Mare fiind recunoscut, în scris, din anul 1327, sub numele de Rivulus Dominarum, își datorează existența avuțiilor subsolului...

—... care au întîrziat vreme îndelungată să-și reflecte strălucirea și asupra acestor așezări omenești. Ei, dar ce-a fost a trecut!

După această replică, tovarășul Gh Pop, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean provizoriu Maramureș, ia din nou creionul între degete și-ncepe să aștearnă pe hîrtie semne care seamănă cu o demonstrație matematică. Și, de fapt, ceea ce-mi spune dînsul este sinonim cu argumentarea bizuită pe știință: de ce este alcătuit județul în chipul acesta și nu într-alt fel?

Desenul din fața noastră parcă-i o secțiune de rozetă; fiecare nervură are cîte un nume: Băile Borșa, Săsar, Baia Sprie, Cavnic, Herja, Băiuț, Șuior, Ilba. Toate liniile se întîlnesc într-un punct comun: Baia Mare. Ca totdeauna, ai zice. Dar tradiția a căpătat astăzi alte nume: chimie metalurgică, automatizare. După acest popas în uriașul combinat băimărean, concentratul eliberează prețioasele metale neferoase. Și nu numai atît: gazele de sulf «strînse» acum de noile instalații sînt prefăcute în acidul care slujește altor uzine din țară la prepararea îngrășămintelor chimice. Mesageri de prestigiu ai industriei băimărene sînt și cuprul electrolitic — sub forma conductorilor care transportă aerian curentul electric — și complexele instalații pentru industria minieră, și sutele de tone de utilaje grele, construite la combinatul minier pentru șantierul hidrocentralei de pe Dunăre.

Certificatul de naștere a Băii Mari l-au scris, de mult, uriașele zăcăminte de metale neferoase cu care este înconjurat. Dar așezarea de pe Săsar a intrat în rîndul orașelor mari ale țării mai ieri abia, dacă-i raportăm prefacerile la vîrsta sa adevărată. Populația tînărului municipiu de sub Dealul Florilor a crescut între 1946 și 1966 de peste trei ori; 15 000 de familii din Baia Mare au devenit cu adevărat «orășene», trăind în ansamblurile noi de locuințe. Perspectivele, chiar imediate, ale Băii Mari au

Turnurile înalte și zvelte ale bisericilor punctează distinct arhitectura tradițională a satului maramureșean — mărturie a străvechiului meșteșug al oamenilor care trăiesc pe aceste meleaguri.

Secolul XV — Turnul lui Ștefan — în dialog cu doi cetățeni de azi și de mîine ai Băii Mari.

zentanți de prestigiu — iată alte argumente care definesc pregnant specificul maramureșean».

«Recenta consfătuire de lucru, care a avut loc la Comitetul Central al partidului cu conducătorii noilor județe, ne-a fost de un imens ajutor — a continuat interlocutorul nostru. În această ordine de idei aș vrea să adaug că, așa după cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu doar configurația teritorial-administrativă a județelor va duce la dezvoltarea multilaterală a României, ci valorificarea, superior calitativă, a potențialului material și uman de care dispune fiecare județ în parte. Această condiție este valabilă deopotrivă pentru Maramureș» — a conchis tovarășul Gh. Pop.

CANDIDATE LA TITLUL DE ORAȘ

Pe harta județului Maramureș cerculeţele convenționale consemnează deocamdată două municipii — Baia Mare și Sighetul Marmației — și două orașe — Baia Sprie și Vișeul de Sus.

Dar Cavnicul ce-o fi fiind? E greu să admiți accepția de comună pentru o așezare minieră al cărei pitoresc nu-i sugerat exclusiv de peisajul natural ci și de compoziția arhitecturală: aproximativ

(Continuare în pag. 6)

Lemnul secularelor păduri maramureșene trece azi prin metamorfoza industrială a combinatului din Sighetul Marmației.

Generații

și ele atîta consistență încît te sfiești să le transcri integral, de teamă să nu soliciți prea mult memoria cititorului. Iată totuși cîteva: 2 000 de apartamente — între cartierul Săsar și bd. Republicii — plus alte 3 200 (construcția lor începe la toamnă) în microraionul IV, un spital cu 1 000 de paturi, un hotel turistic, noul complex școlar minier (săli de studii, laboratoare, amfiteatru pentru 1 500 de elevi, două cămine mari). Știți că de la București la Baia Mare ajungeți cu avionul după 80 de minute de zbor, nu? Și că la sosire aterizați pe o pistă betonată? Ei bine, dacă spre sfîrșitul anului vă veți hotărî la această rută cu trenul (deocamdată viteza nu este egală cu cea a avionului...) prima compensație va fi gara nouă, cu arhitectură îndrăzneață și modernă.

Este cît se poate de firesc să pretinzi unei reședințe de județ o înfățișare pe măsura calității sale. Nu trebuie totuși înțeles de aici că doar Baia Mare beneficiază sau va beneficia de alte ascensiuni ale urbanizării. Vișeul, ca oraș, este destul de tînăr; Sighetul Marmației, cît s-o fi zis că-i fără de pereche în tot Maramureșul, și-a ridicat fruntea cu adevărat numai după construirea Combinatului de industrializare a lemnului. La Baia Sprie și Băile Borșa se ridică, din pămînt, alte microraioane. Județul Maramureș are o întindere de aproximativ 6 000 kmp și o populație de 415 000 locuitori — conform recensămîntului din 1966. E mai ușor de condus așa, nu numai datorită suprafeței, ci a specificului economic. Mineritul, prelucrarea lemnului, creșterea vitelor și pomicultura sînt îndeletniciri străvechi. Și tradiția lor poate fi mai lesne continuată într-o caligrafie nouă, așa cum este delimitat astăzi județul Maramureș. «O entitate economică armonioasă — ne spunea tov. Gh. Pop. Tradiții de cultură, de port și obiceiuri, vechea noastră școală de artă plastică băimăreană continuată azi prin repre-

700 de apartamente noi, două blocuri-hotel (pentru nefamiliști), băi, complexe comerciale, fabrică de pîine, două cinematografe, liceu, școli, cantină-restaurant, dispensar, farmacie și așa mai departe. Același echivoc între comună și oraș îți este sugerat și la Băile Borșa. Un lucru este sigur: cele două localități candidează cu șanse mari la titlul de urbe. «Pe cînd confirmarea oficială? Asta nu se știe, încă» — îmi adeverește pe jumătate presupunerile, tovarășul Valentin Bota, secretarul Comitetului popular județean. În schimb aflăm de la dînsul că și alte comune ale Maramureșului «vin din urmă» într-un ritm promițător de dezvoltare. Bunăoară Ulmenii, care în afara unor clădiri social-culturale și-a ridicat o topitorie de in și cînepă și a cărei mică industrie a materialelor de construcții (înlocuitori de cărămidă, tuburi de beton pentru podețe, agregate) capătă o faimă tot mai bună. Comuna Cîmpulung la Tisa deține de pe acuma o fabrică de cherestea, iar livezile ei întinse îi creează perpectiva prefacerii fructelor în magiun și — de ce nu? — chiar conservarea lor prin uscare, compoturi sau gemuri. La Tîrgu Lăpuș, un S.M.T. aflat în construcție va fi cea de-a doua unitate economică a comunei, pe lîngă întreprinderea forestieră care preia bușteni din bazinul Țibleș; Tîrgu Lăpuș înaintează, în aceste zile de primăvară, către Baia Mare pe o șosea asfaltată măsurînd 40 de kilometri. Industrie, șosele netezite de compresoare! Un snob dintre aceia despre care amintea primul meu interlocutor, «plîngea» dispariția producției de opinci pretinzînd că civilizația contemporană ar ucide tradiția portului și obiceiurilor «acestei țări izolate, care este Maramureșul». Îl poftesc, spre consolare, să meargă la Lăpuș și să vadă cum înflorește rotită în horă toată comuna. Și dacă argumentul nu-i îndestulător, să treacă și prin Tauții-Măgherăuș ori Seini ca să se convingă singur că pot conviețui în bună pace datinele cu baia comunală, cu complexul de deservire, cu trotuarele și canalizarea.

DE CE NUMAI LA POIANA BRAȘOV?

Am stat de vorbă și cu tov. Gh. Dițu, șeful serviciului turism intern și internațional de la Agenția O.N.T. din Baia Mare. Și tare m-au mai mirat unele informații ale sale. Mă interesa cîți turiști s-au bucurat anul trecut de priveliștea tulburătoare a bisericuțelor de lemn din Maramureș, de migala sculpturii vestitelor porți, de frumusețea costumelor și a horelor, și cîți au descoperit farmecul trecătorii Prislop. După o ezitare cam penibilă, interlocutorul meu mi-a spus o cifră foarte aproximativă: 2 000-3 000 de turiști din țară și vreo 250-300 din străinătate (socotindu-i, tot aproximativ, pe cei veniți cu mijloace proprii). Surprinzîndu-mi uimirea, tov. Dițu s-a scuzat: «Știți, pe noi ne interesează doar excursiile maramureșenilor în alte regiuni sau în alte țări. Invers nu prea avem cine știe ce obligații». Cu alte cuvinte, cine vrea să vină în Maramureș, bine, cine nu...

Chiar nefiind băimărean parcă îți pare rău că cei din Argeș sau de pe litoral, să zicem, nu cunosc decît de la televizor și din reviste, eventual, ce comori folclorice, etnografice ascunde județul din nordul țării.

Nu, nu s-ar putea spune că tradițiile nu se cultivă în Maramureș (la Teatrul de stat se repetă chiar o operă inspirată de haiducul Pintea). «Simbra oilor» a fost pregătită îndelung pentru... public. Abia anul trecut i s-a creat cadrul cuvenit (au fost, se povestește, mașini cîtă frunză și iarbă, din toată țara). Dar simbra se ține în Oaș, deci dincolo de actualele hotare ale județului. Au rămas în schimb alte tradiții: «Ruptul sterpelor» (sinonim cu simbra), «Tîrgul de cepe» din Asuajul de Sus, sărbătoarea culesului castanelor dulci, toamna, ca să amintim doar cîteva prilejuri care ar putea constitui, cu condiția să fie bine pregătite, o mare atracție pentru turiști.

Pe muntele Mogoșa (aproape de Baia Mare) există o admirabilă pîrtie pentru schi — chiar de performanță — iar la poalele muntelui se află lacul Bodi, unde iarna se poate face patinaj. I-am auzit pe mulți maramureșeni întrebîndu-se de ce oare toată lumea se înghesuie iarna la Poiana Brașov? Nedumerirea lor este legitimă, dar are nevoie de un post-scriptum: cînd teleschiul va fi gata, și vor fi locuri confortabile la cabane, cînd stația releu de pe vîrful muntelui va permite transmisia televizată a întrecerilor, o parte dintre iubitorii sporturilor de iarnă vor renunța la Poiana Brașov în favoarea Mogoșei. Neîndoielnic, sporul de activitate al Maramureșului depinde în măsură covîrșitoare de strădania statornică a gospodarilor județului.

*

Am convingerea că nici cu prețul unor îndelungi căutări condeiul reporterului n-ar putea rivaliza, în sinteză și elocvență, cu stihurile populare: «Cîtu-i Maramureșu'!/Îi mîndru ca aurul».

Și avem toate motivele să fim încredințați că diriguitorii tînărului județ, laolaltă cu oamenii de mare ispravă ce-l locuiesc, vor spori valoarea acestui nestemat din nordul României.

Unduind pe dealuri molcome, pitorestile sate maramureșene sînt o irezistibilă chemare pentru amatorii de drumeție și frumos.

Centrul nou al Băii Mari.

Construirea unui cartier de locuințe, lansarea în producție a unui nou model de pantofi sau a unei locomotive electrice, turnarea unui film, desfășurarea unei campanii agricole, pregătirea unei excursii au toate un element comun: el constă din înlănțuirea mai multor operații. Practica planificării curente în cele mai diverse domenii — de la lucrările de întreținere a unui colos petrochimic la efectuarea unei dificile operații de inimă — obține succese spectaculoase de pe urma a ceea ce s-ar putea denumi

«OPERAȚIUNEA PERT»

de ing. Dinu ANASTASIU

Montarea unui spectacol de teatru solicită nu numai har artistic, ci și o pricepere în planificare care poate atîrna greu în balanță. O scăpare din vedere aparent minoră, «tehnică», poate primejdui premiera... Dar PERT vine în ajutor, permițînd cuprinderea, dintr-o aruncătură de ochi, a întregului «plan de bătaie». Firește, schema noastră este doar ilustrativă și nu exhaustivă.

În urmă cu mai puțin de zece ani, două evenimente în aparență fără legături între ele au stîrnit un interes deosebit în întreaga lume; ele aveau să conducă la o adevărată revoluționare a metodelor de planificare curentă.

Primul eveniment: terminarea programului american de construire în serie a rachetei Polaris cu aproape doi ani mai devreme față de termenul estimat inițial, deși, pe parcurs, fiind vorba de un obiectiv de o complexitate cu totul neobișnuită, au intervenit o serie de dificultăți neprevăzute.

Al doilea eveniment la care ne referim este construirea de către firma Du Pont de Nemours a unei noi uzine chimice într-un termen foarte scurt, cu o economie de circa *un milion de dolari* față de valoarea stabilită inițial.

Vă veți întreba, desigur, care este legătura dintre aceste două fapte. Ea constă în aceea că, în ambele cazuri, acțiunile respective, la care au colaborat un număr considerabil de întreprinderi și organisme, au fost planificate și coordonate cu ajutorul unor metode noi, numite PERT (Program Evaluation and Review Technique — tehnica de evaluare și revizuire a programelor) și CPM (Critical Path Method — metoda drumului critic).

Cam în aceeași perioadă în Franța s-a aplicat pentru prima oară, la planificarea execuției unor noi construcții portuare, așa-numita «metodă a potențialelor».

Succesele răsunătoare datorate acestor metode precum și marea lor simplitate explică de ce în cîțiva ani ele s-au răspîndit pe întregul glob, găsindu-și mereu noi și noi domenii de aplicare.

RAMPS, LESS, OPI, OPA... ȘI UN JOC DE COPII

O uzină a reușit să-și mute una din secțiuni dintr-un sediu în altul «din mers», fără încetarea activității... Durata întreruperii pentru efectuarea lucrărilor de întreținere și reparații la o mare rafinărie de petrol s-a redus la jumătate... O complicată operație pe inimă a putut fi practicată într-un timp record...

Lista succeselor ar putea fi prelungită la nesfîrșit, și ele afectează cele mai diferite domenii: construcții, cercetări științifice, programe spațiale, lansarea în fabricație de noi produse (de la un nou model de pantofi la o locomotivă electrică sau un calculator electronic), elaborarea planurilor economice de perspectivă, turnarea unui film sau montarea unui spectacol, editarea unei cărți, desfășurarea unei campanii agricole și chiar pregătirea unui meniu sau a unei excursii!

Între timp metodele inițiale de planificare curentă s-au perfecționat și diversificat, pentru a se adapta în mod cît mai eficace diferitelor cerințe practice, și astfel au apărut tot felul de denumiri ciudate — RAMPS, LESS, OPI, OPA etc. — avînd însă la bază același principiu elementar ca PERT — motiv pentru care s-a convenit ca toate să fie considerate drept metode din clasa PERT.

Un studiu efectuat în S.U.A. a scos în evidență că economiile medii ce se realizează efectiv în acțiunile planificate prin PERT reprezintă circa 7,5% din valoarea operațiilor respective, iar duratele se scurtează cu circa 15-20%! Cum e posibil să se obțină efecte atît de importante numai prin simpla aplicare a unei tehnici de planificare, fie ea oricît de perfecționată? Nu este oare exagerat să i se atribuie toate aceste realizări?

O analogie sugestivă ne va permite să înțelegem mai ușor miezul problemei. Imaginați-vă un număr oarecare de bucăți de lemn de diferite forme, de felul celor din jocurile de construcții pentru copii. Ni se

(Continuare în pag. 8)

«OPERAȚIUNEA PERT»

cere să aranjăm aceste bucăți într-o cutie, astfel încît să ocupe un volum cît mai mic.

O primă posibilitate ar fi să le îngrămădim în cutie cum se nimerește, dar, evident, în acest fel nu vom realiza un volum minim; doar aranjînd corpurile cu grijă, volumul se va reduce. Repetînd de mai multe ori aceste încercări și căutînd să ne îmbunătățim sistematic «tehnica» de aranjare de la o încercare la alta, vom putea înfăptui în final o soluție optimă. După cum știm din experiență, volumul obținut printr-un aranjament îngrijit poate fi uneori de două ori mai mic decît cel realizat printr-un aranjament întîmplător.

Situația este similară și în ceea ce privește reducerea duratei unei acțiuni. Se știe că orice acțiune de anvergură este alcătuită dintr-un număr mai mic sau mai mare de operații, pe care le-am putea asemăna cu corpurile de lemn din exemplul de mai sus; prin analogie, durata totală a acțiunii corespunde volumului total ocupat de aceste corpuri. Există numeroase posibilități de a ordonui toate aceste operații, adică de a stabili termenele de începere și terminare. O aranjare la întîmplare, făcută «în focul» acțiunii, de azi pe mîine, va conduce la o durată totală mare, din cauza numeroaselor așteptări inutile; o ordonare atentă, sistematică, de la bun început, va duce, evident, la o durată mult mai scurtă.

DE CE NE «ÎMPOTMOLIM» DE OBICEI

Analizînd retrospectiv acțiuni la care ați participat dumneavoastră înșivă, stimați cititori, ați constatat cu siguranță că ele ar fi putut fi terminate mult mai repede, fără nici un efort material suplimentar.

Una din cele mai frecvente cauze de «împotmolire» este pierderea din vedere a unor operații, de cele mai multe ori foarte simple (cum ar fi de exemplu lansarea unei anumite comenzi), dar care conduc ulterior la amînări substanțiale ale termenului final. De exemplu, la construcția unuia din noile cinematografe din București toți zidarii fuseseră concentrați la un moment dat pentru executarea lucrărilor la sala de spectacol, în timp ce cabina de proiecție era complet neglijată datorită dimensiunilor ei reduse. Conducerea șantierului uitase însă cu desăvîrșire că după terminarea lucrărilor de *construcție* la cabina de proiecție — care într-adevăr necesitau puțin timp — urma executarea *instalațiilor* și echiparea cabinei, care erau lucrări de lungă durată. Datorită neglijării unei singure operații *aparent minore* (construirea cabinei) termenul final de dare în funcțiune a întregului cinematograf a fost periclitat! Aplicarea metodei PERT permite evitarea unor asemenea cazuri, deoarece pune în evidență operațiile cele mai mărunte care ar putea totuși produce, la un moment dat, dificultăți în respectarea termenului final.

Alteori executarea unor operații într-o ordine nejudicioasă este cea care duce la irosirea de timp și de bani. Un exemplu devenit clasic: executarea canalizărilor subterane *după* executarea «îmbrăcămintei» străzii.

În sfîrșit, realizarea unor operații *una după alta*, în cazuri în care ar fi putut fi înfăptuite tără mari eforturi, *simultan*, constituie o altă sursă de întîrziere.

S-ar părea, la prima vedere, că toate tipurile de deficiențe mai sus-arătate au un caracter subiectiv, că ele se datorează neglijenței și că o conducere atentă ar putea să le elimine chiar fără metode speciale. Realitatea este că, în condițiile complexității producției de azi, mintea omenească nu mai poate cuprinde întregul ansamblu al problemelor și deficiențe ca cele amintite devin inevitabile dacă nu se face apel la metodele moderne de conducere.

PERT poate fi considerată o tehnică de gîndire și de calcul care permite depistarea sistematică a cauzelor de întîrziere și a posibilităților de reducere a duratei și uneori a costului de producție, necesitînd în același timp — spre deosebire de metodele utilizate în trecut — un volum de muncă relativ redus.

PERT? NIMIC MAI SIMPLU! ȘI TOTUȘI...

După cum vom vedea, în principiu metoda este atît de simplă încît te întrebi, fără să vrei, cum de n-a fost inventată mai devreme.

În ce constă ea de fapt? Pentru a o putea aplica este necesară descompunerea acțiunii, care trebuie planificată, în operațiile componente, *oricît de nesemnate ar părea*.

Montarea unui spectacol, de exemplu, comportă efectuarea unei serii întregi de operații, de pildă: stabilirea regizorului și a echipei sale, alegerea distribuției, citirea la masă, repetiții fără costume, schițe de costume, schițe de decoruri, aprovizionarea cu materiale pentru costume, aprovizionarea cu materiale pentru decoruri, compunerea partiturii muzicale, execuția costumelor, execuția decorurilor, înregistrarea muzicii, repetiții cu costume, repetiția generală, redactarea programului de sală, tipărirea programului de sală, publicitatea în presă, premiera etc.

Nu toate aceste operații sînt de egală importanță și nu toate sînt executate de același colectiv. Din acest motiv este necesar ca diferitele activități să fie coordonate astfel încît să se evite întîrzierile din partea unora, dar și o grabă inutilă și costisitoare din partea altora. Numai în felul acesta se realizează un cost cît mai scăzut al spectacolului.

Este evident că operațiile enumerate în exemplul dat nu se pot executa într-o ordine indiferentă, ci trebuie să respecte o succesiune logică. De exemplu, tipărirea programului de sală nu se poate face decît... după ce acesta a fost redactat. Pentru a pune în evidență această relație de succesiune dintre cele două operații, ele se reprezintă grafic prin cîte un dreptunghi, iar ordinea în care trebuie executate, printr-o săgeată

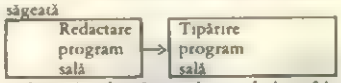

Această schemă se citește deci astfel: «tipărirea programului de sală poate începe numai după redactarea lui».

Reprezentînd prin dreptunghiuri *toate* operațiile enumerate mai sus și indicînd ordinea prin săgeți se ajunge la o schemă denumită *graf*. Schema din pruna pagină redă, pentru exemplificare, un graf foarte sintetic al acțiunii de **punere** în scenă a unui spectacol.

Grafurile care se elaborează pentru coordonarea diferitelor acțiuni de amploare pot avea mii și chiar *zeci de mii de operații*. Iată de ce conceperea grafului reprezintă activitatea cea mai laborioasă și mai creatoare în aplicarea metodei PERT, și ea nu poate fi dusă la bun sfîrșit decît de persoane care cunosc perfect acțiunea ce trebuie planificată.

ATENȚIUNE! DRUM CRITIC!

După elaborarea grafului urmează o a doua etapă, în care pe baza duratelor activităților se calculează termenele de începere și terminare a fiecărei operații, precum și durata totală. Regula de calcul este extrem de simplă, ea ficînd apel numai la adunări și scăderi de numere întregi, în general mai mici de 1 000.

Datorită simplității lor, calculele pot fi efectuate de orice elev de liceu, după cîteva *minute* de instruire, și ele pun în evidență acele operații (de cele mai multe ori puține la număr) de care depinde direct durata întregii acțiuni. Se conturează astfel operațiile care trebuie executate la timp pentru a putea respecta termenul final fixat și care din acest motiv se numesc «critice», înlănțuirea lor formînd «*drumul critic*». Scurtarea operațiilor necritice rămîne de fapt *fără efect* asupra termenului final; mai mult, din calcule reiese exact cît de mult pot fi amînate, fără a se lungi durata totală a acțiunii.

În acest fel metoda PERT permite aranjarea operațiilor astfel încît, pe de o parte, să nu se amîne termenul final, iar pe de altă parte să se folosească cît mai uniform forța de muncă, utilajele și materialele, prin amînarea corespunzătoare a activităților care nu sînt urgente.

Dacă execuția cinematografului bucureștean de care am amintit mai sus ar fi fost coordonată prin metoda PERT, conducerea șantierului și-ar fi dat seama că lucrările de construcție la cabina de proiecție erau «critice» (deși simple și cu o durată mică de execuție!), în timp ce lucrările la sala de spectacol (deși de volum mare) puteau fi amînate fără pericol cîteva zile.

În fine, un ultim aspect pe care dorim să-l relevăm: unul din cele mai însemnate avantaje ale metodei PERT este posibilitatea folosirii calculatoarelor electronice, care devine de altfel strict necesară în cazul cînd numărul operațiilor depășește cîteva sute.

PERT — ȘI MARELE ANSAMBLU DIN PIAȚA UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI

În țara noastră metoda PERT s-a utilizat în mod experimental începînd din anul 1964. Principalele aplicații au avut loc în

```
PROGRAMELE EXTREME     PROJECT    01      $POS=DESCH ANS.BEDECENI INDESINI

 TOATE ACTIVITATILE + IN ORDINE NUMERICA+FARA LIMITAREA RESURSELOR

S/P   EVEN   EVEN  I   COD                          CEL MAI DEVREME:   CEL MAI TIRZIU:   MARJA        RESURSE
      PRFC   URM   D   REED      DESCRIERE      DUR  INCEPUT TERMINAT  INCEPUT TERMINAT  TOTALA      R1        R2

01 A06 08 A06 09  0  IUT      DEMONTARE MACARA      .2  4DEC67  12DEC67  6DEC67  12DEC67     .0
                              BLOC A06

01 A06 08 A06 14  0  ICM4=82  TERASA FAZA II       4.0  8DEC67  16JAN68  15APR68  15MAY68   15.0
                              BLOC A06

01 A06 09 A06 10  0  ICM4=82  DEMONTARE CALE       1.0  12DEC67  21DEC67  12DEC67  21DEC67     .0
                              BLOC A06

01 A06 10 A06 14  0  ICM4=82  FATADA VINACET       5.0  21DEC67  6FEB68  21DEC67  6FEB68      .0     1TF 5.0
                              BLOC A06

01 A06 11 A06 14  0  IBPB     ALEI=ACCES            1.1  21DEC67  4JAN68  7MAY68  15MAY68    10.2
                              BLOC A06

01 A06 12 A06 14  0  IDEB     ECHIPARE HIBE E=      2.0  29APR68  15MAY68  29APR68  15MAY68     .0
                              LECTR.BL.A06

01 A06 12 A06 14  0  IGGN     ECHIPARE HIBE         2.0  29APR68  15MAY68  29APR68  15MAY68     .0
                              GAZE BL.A06

01 A06 12 A06 14  0  TELECON  ECHIPARE HIBE         2.0  29APR68  15MAY68  29APR68  15MAY68     .0
                              TELEFON  A06

01 A06 12 A06 14  0  IFMAR    MONTARE ASCENSOR      4.0  15APR68  15MAY68  15APR68  15MAY68     .0
                              BLOC A06

01 A06 12 A06 14  0  ICM4=82  FINISAJE FAZA II      7.0  25MAR68  15MAY68  25MAR68  15MAY68     .0
                              BLOC A6

01 A06 14 A06 15  0  STI      RECEPTIE              1.0  15MAY68  22MAY68  15MAY68  22MAY68     .0 -   44AP 1.0
                              BLOC A06

01 A06 52 A06 03  0  IDPB     NIVELARE ZONA         .2  12DEC67  14DEC67  29DEC67  30OCT67    2.3
                              BLOC A06

01 A07 01 A07 02  0  ICM4=82  RAPATURI=INCRA=      4.0  10JUN67      DED  13DEC67  20DEC67    10.0
                              STRUCT.  A07                 3JUL67?  10JUL67

01 A07 02 A07 03  0  ICM4=82  CALE MACARA          1.4  10JUL67  21JUL67  20DEC67  30OCT67    10.0
                              BLOC A07

01 A07 03 A07 04  0  IUT      MONTARE MACARA        .0  21JUL67  21JUL67  30OCT67  30OCT67    10.0
                              BLOC A07

01 A07 03 A07 09  0          MACARA ZB 65 FUN      .0  21JUL67  12DEC67  30OCT67  12DEC67     .0     1MA  .0
                             C-TIUNE  A07
N
```

Iată un aspect neobișnuit al ansamblului de locuințe Berceni din Capitală. Calculatorul electronic, «inspirîndu-se» din principiile metodei PERT, a elaborat un plan, specificînd detaliat felul lucrărilor de construcție, executantul (IUT — Întreprinderea de utilaj și transport, ICM4-S2 — Întreprinderea de construcții-montaj 4-șantierul 2, IDPB—Întreprinderea de drumuri și poduri-București etc.) și dînd diferite variante (cel mai devreme..., cel mai tîrziu). S-ar părea că mașina electronică dă totul, mură în gură, constructorului. De fapt cel din urmă este cel care a «dăscălit-o», programînd-o și furnizîndu-i toate datele. Scopul: evitarea «surprizelor» sau, mai pe românește spus, a gîfuirilor și întîrzierilor la termenele de execuție, prin utilizarea metodei PERT.

Locatarii acestor blocuri cochete din ansamblul bd. Armatei Poporului au ignorat probabil — cel puțin pînă la citirea acestor rînduri — că la buna desfășurare a unei părți a lucrărilor de construcție a contribuit și metoda PERT.

Un alt «cîmp de acțiune» al tehnicilor PERT: uzina «Policolor» din București.

cadrul marilor întreprinderi de construcții-montaj aparținînd Consiliului Popular al Municipiului București, Ministerului Construcțiilor pentru Industria Chimică și Rafinării. Ministerului Industriei Construcțiilor, Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Minelor, precum și diverselor întreprinderi județene. Ea este folosită și de uzine constructoare de mașini; de exemplu, Electroputere-Craiova s-a servit de ea la planificarea producției locomotivelor diesel-electrice.

Metoda PERT este folosită, printre altele, de către Institutul de proiectare Proiect București și Direcția generală construcții montaj-București la planificarea și coordonarea activității de proiectare și execuție a marelui ansamblu din piața Universității din București, cuprinzînd clădirile Teatrului Național și ale hotelului Intercontinental, construcție de 22 etaje.

Cu toate că se experimentează de cîțiva ani, trebuie să recunoaștem că la noi în țară aplicarea metodei PERT este încă sporadică și nu totdeauna eficientă. Una din explicații constă în faptul că aplicarea eficace a tehnicii PERT presupune folosirea continuă a unor calculatoare electronice de putere relativ mare, de care noi nu dispunem încă.

Se prevede ca programul, în curs de realizare, de dotare a economiei naționale cu echipament de calcul să lichideze în timp scurt această rămînere în urmă, permițînd generalizarea metodelor moderne de conducere bazate pe tehnica electronică de calcul.

Putem spera deci că în circa doi ani PERT să-și facă locul în cele mai felurite domenii ale vieții noastre economice și sociale.

DE CE NU ÎN LICEU?

În lumina celor arătate mai sus, credem că merită luată în studiu posibilitatea introducerii în programa de liceu a unui minim de cunoștințe privind metoda PERT. După cum am arătat, elementele ei de bază sînt simple și ușor accesibile elevilor, cărora de altfel li se predau noțiuni mult mai complexe de matematică dar de utilitate mai restrînsă.

PERT continuă să fie de aproape zece ani «metoda-vedetă» în materie de conducere și planificare. Anual apar sute de cărți dedicate acestei probleme. Au loc congrese și conferințe speciale, iar în cadrul congreselor de cercetare operațională și de organizare științifică «comunicările PERT» continuă să dețină un loc important.

Această vie activitate științifică este îndreptată spre perfecționarea metodei, căci, deși simplă în principiu, tehnica folosirii ei pe scară largă pune probleme complexe și este susceptibilă de îmbunătățiri continue, pe măsura complexității crescînde a producției moderne.

32 40 48

— NOTEAZĂ REPEDE, RODICO: 32... 40... 48...

— AL CUI TELEFON?

— CARE TELEFON? E NUMĂRUL DE PAGINI ÎN CARE VA APĂREA REVISTA «FLACĂRA»: 32, 40 SAU 48... ȘI MAI NOTEAZĂ IUTE: COSTĂ DOAR 3 LEI...

REFLECTOR ȘTIINȚIFIC

„takionii" întrec viteza luminii?

Întrebarea dacă există particule care se mișcă cu o viteză mai mare decît cea a luminii pare la prima vedere desprinsă de orice contingență practică. Să ne amintim însă că ceea ce în fizica teoretică este astăzi o speculație, o ipoteză sau, în cel mai bun caz, o afirmație verificată matematic, poate mîine să se transforme într-o realitate vie, palpabilă, afectînd destinele a milioane de oameni. Oare cîți ani au trecut de la descoperirea legilor microcosmosului, de la stabilirea de către Einstein a unor ecuații de bază ale mecanicii particulelor rapide (între care faimoasa relație între masă și energie: $E=mc^2$) și elaborarea mecanicii cuantice, și pînă la primele aplicații practice, la descătușarea — pentru bine sau pentru rău — a inepuizabilei energii nucleare? Poate astfel se explică și interesul general pentru cercetările de fizică teoretică. Și, în acest cadru, o știre foarte recentă este de natură să dea naștere la cele mai aprinse comentarii.

Cu tot izul ei senzațional, noua ipoteză merită toată atenția. Ea nu este vehiculată de un gazetar mărunt, ci de cronicarul științific al ziarului «New York Times» care, la rîndul său, citează publicația oficială a Societății de fizică a S.U.A., «Physical Review». Autorul noii teorii, dr. Gerald Feinberg, este profesor titular la una dintre cele mai reputate universități americane: Universitatea Columbia.

Nimic mai straniu decît particulele a căror existență o presupune dr. Feinberg. Într-adevăr, ele s-ar comporta exact invers față de cele obișnuite, și anume, ele nu ar putea să dăinuie decît la viteze mai mari decît cea a luminii, iar pe măsură ce ar suferi o încetinire, ar pierde din energie și ar cîștiga în masă, astfel încît la viteza luminii ar căpăta o masă infinită, iată de ce «încetinirea» lor pînă la această limită este imposibilă.

Noile particule au fost botezate takioni, de la un cuvînt grecesc care înseamnă «repede». Avînd în vedere că ne aflăm în sfera vitezelor de peste 300 000 km pe secundă, o asemenea denumire nu va surprinde pe nimeni...

«Takionii» nu reprezintă pentru moment decît o ipoteză; mai precis, ei există doar pentru că satisfac anumite ecuații. Să nu uităm însă că și actul de naștere al pozitronului (particulă elementară de aceeași masă ca electronul dar cu sarcină electrică pozitivă) l-a constituit, la vremea sa, tot o simplă ecuație — aceea a lui Dirac. Este drept că ulterior pozitronul a putut fi captat «în carne și oase». Rămîne ca și takionii să reziste, dacă nu la o asemenea «probă a focului» (cum poate fi observat «ceva» care se mișcă mai repede ca gîndul?...), cel puțin la verificări ulterioare.

Pînă atunci, noilor particule li s-a și găsit o întrebuințare — este drept, la fel de ipotetică deocamdată, ca însăși existența lor. Se știe că pentru a intra în comunicare cu eventuale lumi locuite din galaxia noastră semnalele radio sau luminoase ar trebui să călătorească mii sau poate zeci de mii de ani, cînd înșeși distanțele respective se măsoară în ani-lumină. Pentru takionii doctorului Feinberg asemenea distanțe s-ar părea că sînt floare la ureche...

Veți exclama: un asemenea mijloc de comunicare ar contrazice bunul-simț, ar încălca legile fizicii, pe scurt este de neconceput!... Fie-ne însă permis să citîm pe un om de știință sovietic, V. Smilga, doctor în științe fizico-matematice, care — după ce dovedește imposibilitatea de a învinge distanțele și a stabili contacte cu ființe raționale extraterestre prin mijloacele cunoscute azi — încheie astfel o carte a sa închinată teoriei relativității: «Se cere deci ceva Necunoscut. La fel de Necunoscut ca o centrală atomoelectrică pentru pitecantropi. Și credința în acest Necunoscut nu mă părăsește nici o clipă, așa cum nu-l părăsește probabil pe nici un om din secolul nostru».

Să fie oare «takionii» acest Necunoscut?

L. NIȚESCU

sub microscop — epifiza

Pentru prima dată în lume o echipă de endocrinologi români, în colaborare cu acad. C. Nenițescu, a realizat substanțe de sinteză prin combinația unui hormon cu o substanță chimică (citostatică).

De asemenea, s-au obținut rezultate importante și în studiul funcțiilor endocrine ale epifizei — glandă situată în «bolta» creierului — preocupare tradițională a școlii românești de endocrinologie. Din această glandă au fost izolate pentru prima oară în lume, la Institutul de endocrinologie «C.I. Parhon», trei substanțe noi, cu unele proprietăți curative. Această realizare va face obiectul unei comunicări la viitorul Congres internațional de endocrinologie de la Ciudad de Mexico.

unde dai și unde crapă...

Recent s-a descoperit în Suedia un fenomen care pune pe gînduri pe specialiști: reziduurile chimice evacuate în atmosferă de giganții industriali din Europa occidentală călătoresc mai departe decît se credea pînă acum. Ele urcă în atmosferă și apoi revin pe pămînt, mult mai la nord, împreună cu ploaia. Astfel, s-a observat, în special în locurile din sudul și vestul țării, o mortalitate crescută la pești; de asemenea, sînt afectate în mod negativ pădurile.

Solul suedez este în special sensibil la acidul sulfuric conținut în fumul industrial, or, în ultimii ani, din motivul mai sus-arătat, aciditatea apei de ploaie căzute asupra Suediei a crescut continuu. Evident, ploaia nu poate fi «controlată». Soluția ar consta, așadar, în luarea de noi măsuri, chiar la sursele de poluare, aflate la sute de kilometri depărtare, împotriva acestui flagel al civilizației moderne: poluarea atmosferei.

atenție! tineri la volan!

Nu demult a avut loc la Stockholm Congresul Asociației internaționale de medicină a accidentelor de circulație. Printre statistici, un deosebit interes l-au prezentat cifrele stabilite de Asociația automobilistă americană:

Grupe de vîrstă	Accidente mortale la 100 000 conducători-auto
20 - 24 ani	90
25 - 29 ani	62
40 - 44 ani	48
45 - 49 ani	46

Concluzia se desprinde net: cel mai impresionant număr de victime îl furnizează tinerii, adică tocmai acei la care timpii de reacție sînt cei mai rapizi! Iată un paradox a cărui explicație rezidă probabil nu în factorii fiziologici, ci psihologici. De altfel înșeși datele de mai sus se pretează la o analiză mai aprofundată. Astfel, s-a observat că bărbații produc mai multe accidente decît femeile și că celibatarii sînt mai «periculoși» decît... purtătorii de verighete, de aceeași vîrstă.

Concluziile? Fiecare este liber să le tragă după cum crede.

cel mai mare din lume

Construcția celui mai mare telescop din lume se apropie de sfîrșit. Într-adevăr, cu oglinda sa de șase metri telescopul «Lenin» va depăși substanțial pe «campionul» necontestat în materie, timp de decenii — observatorul astronomic de pe muntele Palomar din S.U.A., a cărui oglindă nu numără însă «decît» cinci metri.

Primele observații cu ajutorul instrumentului sovietic urmează să fie făcute chiar în cursul acestui an. Merită subliniat că pînă în prezent nu există nici un alt proiect de construcție a unui telescop de putere mai mare, așa că noul «campion» are toate șansele să-și păstreze încă multă vreme preeminența. Ce noi taine ale galaxiilor va releva el?

• memento •

carte

● O lucrare care, sîntem siguri, va satisface cititorul iubitor și interesat de fenomenul literar: **Pagini de critică literară** de Vladimir Streinu. Apărute în două volume, aceste «pagini» conțin, așa cum și autorul precizează, «materia... extrasă din activitatea de critic literar desfășurată... de-a lungul a douăzeci de ani» (1928-1948) (Editura pentru literatură)

● În colecția Biblioteca pentru toți a apărut cartea **Cimitirul Buna Vestire** de Tudor Arghezi, care concretizează atîtea frumuseți artistice, specifice marelui scriitor. Prefață de Dumitru Micu. Tabel cronologic de G. Pienescu.

● Un volum de nuvele: **Dreptul la dragoste**, publică scriitorul Corneliu Leu la Editura pentru literatură

● Despre noua carte: **Logos și Ethos** de acad. Athanase Joja, într-o recenzie din «Contemporanul» I. Didilescu concide cu constatarea că «gîndirea academicianului joja, ferm ancorată în filozofia marxistă, prezintă un caracter de profundă originalitate... Ea se realizează ca proces pe deplin creator, rămînînd consecventă cu principiile din care se originează, îmbogățindu-se și nuanțîndu-se continuu, participînd la procesul de dezvoltare a întregii științe omenești».

● **Cititori, fiți atenți!** De la un timp cartea pătrunde în librării bolnavă, schilodită, deteriorată. Mîini nepricepute și neglijente îi desfigurează frumusețea. Așa se face că în repetate rînduri volumele vin din tipografii cu coperțile ardeințuite, cu pagini rupte sau îngherțe, cînd nu sînt complet albe sau lipsă, ori mîzgălite, prin nu știu ce miracol, de la o carte la alta cu totul diferită... Presa a semnalat de atîtea ori defectiunile. Dar lucrurile tot continuă a nu fi în regulă. Iată, avem pe masă **Pagini de critică literară** de Vladimir Streinu; bucuria întîmpinării acestei cărți nou-a fost întunecată de fatalul defect. În exemplarul ce-l avem sînt introduse pagini anapoda, pe doi, încurcîndu-ne agasant lectura. Așa că nu ne rămîne decît ca noi, cititorii, să ne transformăm în tot atîția amatori-controlori tehnici de calitate pentru a respinge, pe loc, din librării, rebuturile scăpate, cu sau fără știrea de sub nasul celorlalți controlori de calitate, de astă dată profesioniști

muzică

● După Nikita Magaloff, un alt pianist de faimă mondială concertează la București. Este vorba de **Malcolm Troup** din Canada, strălucit discipol al lui Walter Giesseking. Pentru concertul de la București, la care va fi acompaniat de Filarmonica «George Enescu» (dirijor **Mihai Brediceanu**), artistul și-a ales din repertoriul său bogat două piese de mare dificultate: «Concertul pentru mîna stîngă» de Maurice Ravel și «Dans macabru» de Franz Liszt. Mai sînt înscrise în program: suita simfonică din baletul «Phedra» de compozitorul francez contemporan Georges Auric și «Feromorfiee — lucrare simfonică originală de Ștefan Niculescu (13 aprilie, sala Ateneu)

● Timpul și spațiul rezervat în mod obișnuit orchestrelor RTV au fost oferite în această săptămînă Filarmonicii clujene, dirijate de **Erich Bergel**. În program: Simfonia de Pascal Bentoiu, romanticul Concert pentru violoncel și orchestră de Robert Schumann, solist **Charles Renau** din Franța, și Simfonia în Re minor de César Frank. Precum se vede, un program extrem de acractiv (18 aprilie, sala de concerte a RTV).

● Activitatea interesantă a așa-numitului «**Studio '68**» al Operei Române, despre care am mai avut prilejul să vorbim în paginile revistei, continuă să se desfășoare în spectacole de bun-gust. La 14 aprilie, harnicul studio prezintă o seară de balet modern alcătuită din scrieri coregrafice ale unor artiști români după opere muzicale de o largă diversitate. **Tilde Urseanu** prezintă «După-amiaza unui faun de Claude Debussy (**Magdalena Popa** și **Eugen Mărcui**) și «Baladă lui Ciprian Porumbescu (**Valentina Massini, Cristina Hamel, Petre Ciortea**); **Oleg Danovski** semnează «Ziduri» pe muzică din Simfonia a II-a de H. Dutilleux (**Gh. Căciuleanu, Rodica Simon, Petre Ciortea** și **Cristina Saru**), iar **Vasile Marcu** — «Coloana fără sfîrșit» de Tiberiu Olah (**Irinel Liciu, Sergiu Stefanski**). În sfîrșit, se mai prezintă — ca un omagiu postum adus regretatului Gelu Matei — lucrarea sa «Baletele nopții» pe muzică de Lully

● Recomandăm, ca de obicei la această rubrică, concertul de muzică populară al Orchestrei «Barbu Lăutaru». Dirijor — **Nicu Stănescu**, soliști — excelenți. Tot respectul pentru artiști consacrați ca **Angela Moldovan, Irina Loghin, Ion Cristoreanu, Emil Gavriș. Benone Sinulescu** ș.a. Ne exprimăm totuși nedumerirea de ce în acest domeniu artistic nu apar nume noi, nu se încearcă promovarea unor tinere talente? Ne îndoim că n-ar fi de unde (14 aprilie, sala Ateneu)

disc

● Capodopera lui Delavrancea, «Viforul», în versiunea radiofonică din 1956, înregistrată pe bandă de magnetofon acum 12 ani, ne emoționează nu numai prin valoarea dramaturgiei ei ci și prin emoționanta reîntîlnire cu: **Al. Cristico, Marcel Gingulescu, Nicolae Sireteanu, Ramadan, Athanasescu, Nicolae Brancomir, Nucu Păunescu, Chirii Economu, Septimiu Sever, Al. Giugaru, Nicu Dimitriu, Aglae Metaxa, Elisa Petrăchescu** și alți din anii cei mai rodnici ai creației lor actoricești. Și să nu uităm că pe unii dintre ei nu-i mai putem vedea ci numai auzi dintre brazdele negre ale acestei minuni a vecului, microsionul (16 EXE-0317)!

● «**O noapte furtunoasă**», operă comică în două acte după comedia lui I.L. Caragiale (așa se intitulează aceasta antologică piesă a muzicii românești), de Paul Constantinescu, a fost în sfîrșit imprimată pe disc după o înregistrare de acum 14 ani, realizată în studiourile Radioteleviziunii în interpretarea solișilor **Barbu Dumitrescu, Silviu Gurău, Constantin Niculescu, Nella Dimitriu, Valentin Teodorian, Thea Rămurescu** și **Iolanda Mărculescu** (ECE-0276).

cinema-

● **Eddie Chapman, agent secret.** Terence Young, regizor englez specializat în filme «de țară», nu se înfățișează cu această peliculă dinamică, lucrată după regulile mai noi (au lipsesc nici poncifele «mai noi») ale genului de spionaj și agrementată din cînd în cînd cu un umor amabil. Despre mobilurile umane ale celor ce se întîmplă pe ecran, pentru a nu le judeca greșit, trebuie să ne pronunțăm după ce vom vedea și seria a II-a. În distribuție: Christofer Plummer, cunoscută prosapătă pentru noi, mobil, spiritual, Yul Brynner, Romy Schneider, Gert Froebe, Claudine Auger.

● **Întoarce-te.** O eliberare de șabloanele filmelor cu subiecte pedagogice, încercată cu unele bune consecințe pe linia adevărului și spontaneității, de către regizorii sovietici Eduard Gavrilov și Valeri Kremmer. Interpreți: Leonid Krugli, Maria Stanikova, Ella Nekrasova Serghei Iakovlav

● **Cinemateca**, cinstita instituție (de atîtea ori lăudată și în rubrica de față) care ne-a găzduit în ultima vreme pe Carné și pe Wajda, pe Ford și pe Demy, și-a deschis săptămîna aceasta ușile, cu o generozitate care ne înmărmurește, Sarității Montiel. Ei și filmului «Regina cîntecelor», al cărui afiș a fost însoțit de o reclamă luată de-a valma dintr-o anumită publicistică care nu are alt scop decît vinderea mărfii: «Pasionant, dramatic, sentimental, modern, emoționant, teribil de îndrăzneț — Sarita Montiel în Regina cîntecelor». Cum vom mai scrie de acum încolo despre Buñuel și Skolimowski, dacă aici totul este «modern, teribil de îndrăzneț»? Nu avem nimic cu această frumoasă doamnă (unsă ca vedetă pe bulevardele bucureștene», dar parcă nu-i stă bine lîngă Wajda și Ford

● Actori care trebuie văzuți: **Zbigniew Cyulski** («Cu toată viteza înainte»), **Rita Tushingham** («Capcanas») **Antal Pager** («Poso-sezons»), **Walter Chiari** («Eu, eu, eu... și ceilalți»), **Robert Mirsch** («Escroc fără voiee»). **Jan Machulski** («Noul locatar»).

● Philippe Noiret și Jean Rochefort vor fi parteneri în primul film al scenaristului Charles Tocchela «În toate duminicile», povestea unor băieți care încearcă să trăiască, fără bani, în modernele cartiere periferice ale Marsilhei.

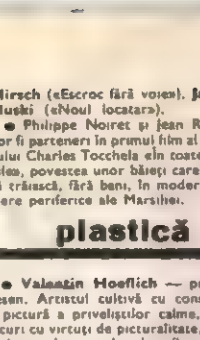

Romy Schneider

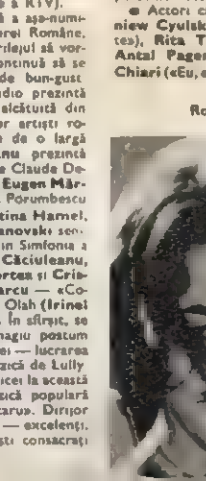

plastică

● **Valentin Hoeflich** — pictură și desen. Artistul cultivă cu consecvență o pictură a privelișilor calme, alegînd locuri cu virtuți de picturalitate, pe care le descrie într-un abundent flux de pastă delimitînd cromatic volumele și conferind peisajului adîncimi și mai ales vigoare. Ochiul soarbe nuanțele adeseori rafinate, remarcînd cu precădere clarna la Mogoșoaia», «Peisaj din Mogoșoaia», «Peisaj la Constanța» sau natura moartă «Ghivece la fereastră» (Galeriile de artă — Onești 2).

● **Spiru Vergulescu** — pictură. În căutarea unei personalități distincte, artistul nu ezită să facă apel la exemplul unor înaintași ilustri,învățînd morfologia culorii și dinamica gesturilor. Un interludiu necesar. O clarnă expresivă, un portret frapant («Gunkas»), puțin exterior, un «Peisaj din Floreasca», cromatic inspirat și care atestă capacități latente în sfîrșit, cîteva lucrări miniaturale, lucrate într-un curat stil clasic («Bunica», clarna pe Lutherană»), sînt printre cele mai semnificative lucrări ale expoziției Promisiunea e de partea autorului (holul Universității populare — Dalles)

● Fără a cultiva insolitul cu tot dinadinsul grupul de fotografi-artiști ai **Clubului «Germinal»-Belgia** sînt autorii unor peisaje și portrete frumoase Și poate doar atît, dacă n-ar fi și magia instantaneului care dă forță și emoționalitate unora dintre imagini, pentru că au în centrul lor omul în momente definitorii («Eva '66», «Singurătate de R. Huysecom, «Spionul» și «Fără titlu» de Boirmans etc.) (Galeriile de artă fotografică — Brezoianu 23-25)

● «**Vechi monumente hunedorene**» de Vasile Drăguș. După un succint preambul care trasează cadrul general de dezvoltare al vechii arhitecturi românești din Transilvania, autorul descrie monumente care reflectă complexitatea ambianței artistice din această parte a țării în decursul timpului. Facem cunoștință cu monumente faimoase: biserica din Densus (sec. XIII-XIV) — cu frescе din 1443 — cea din Pesteanca (sec. XIV), cetatea Colțului — ruină medievală învăluită în tainice legende (sec. XIV) — biserica cu aspect de fortăreață a acelei cetăți, biserica din Strei (sec. XIII) — cu picturi murale care pot fi numărate printre cele mai prețioase ansambluri de pictură medievală — cea din Crișcior, din Zlatna (sec. XV) etc. (Editura Meridiana).

teatru

● Teatrul Național sîrb din Novi Sad a fost prezent în Capitală. Cu această ocazie am făcut cunoștință cu un autor deosebit de interesant. **George Lebovici Piesa Victorie** e o dezbatere de mare forță dramatică, o originală pledoarie pentru înaltele idealuri umane care-l înscrie pe autorul ei printre certele prezențe ale scriitorii contemporan. Creații actoricești: Zlata Iacovlievici, Milița Clauci-Radscovici, Mirco Petcovici, Dragoliub Milosavlievici-Guia, Dragutin Colesar, Stevan Salsivi

● **Cine l-a ucis pe Carol al VI-lea** de Dominique Nohain la Teatrul «Barbu Delavrancea». O piesă politistă modiocră. Actorul, Dimitrie Dunea, își face debutul (nesemnificativ) ca regizor, fiind și unul dintre interpreții principali, alături de Mihai Stan, George Bănică, Adina Atanasiu-Poenaru și Marieta Luca.

● **Ca la Tănase**, spectacol marcînd întoarcerea lui H. Nicolaide (care e și coautor alături de Jack Fulga) la genul care l-a consacrat. Cupletele de actualitate sînt spuse de el cu un haz propriu și o discretă reliefare. De remarcat în spectacol mai ales scenografia (G. Voinescu) și coregrafia (Adriana Dumitrescu, Cornel Patrichi, Floria Capsali, Mitița Dumitrescu și Sandu Faier) Printre interpreții notabili: Gică Petrescu, Stela Popescu, Horia Căciulescu, Nicu Constantin, Al. Lulescu. Muzica: F. Delmar și V. Vesolovschi.

● Printre spectacolele microturneului pitețean în București: **Micul infern** de Mircea Ștefănescu. Comedia a rămas, în ciuda anilor, surprinzător de clnără și proaspătă. Cîteva pregnante prezențe actoricești: Telly Barbu, Sorin Grigorescu, Mioara Iatan.

● I. **Manger**, unul din cei mai mari și mai cunoscuți poeți ai literaturii de limbă idiș (care a trăit mulți ani la Iași), a fost înfățișat într-o interesantă transpunere scenică a operei sale pe scena Teatrului evreiesc de stat cu spectacolul. **Mangheriada**. În regia lui I. Bercovici, poemele, bogate în sentimente și imagini au devenit bune momente scenice, deseori pitorești, interpretate de Sonia Gurmann, Beatrice Simovici, Ruhale Heller-Schapira, Irina Dali, Bebe Bercovici, Adrian Lupu, Monu Grün, Manno Rippel ș.a.

Stela Popescu

● Așteptînd să fie reprezentată pe o scenă bucureșteană, ultima piesă a lui Al.Mirodan, **Camuflajul**, a văzut lumina rampei în premieră pe țară la Arad Inspirată din momentele dramatice și autentice ale premierei piesei lui Mihai Sebastian, lucrarea lui Mirodan poartă amprenta personalității sale dramaturgice. Cu ocazia premierei, teatrul arădan a inaugurat o nouă sală. «Studio 197». Regia discretă, poetică, aparține lui Dan Alexandrescu. Protagonist, un talentat tînăr — Dan Ivănescu.

televiziune

Cu șase emisiuni, sportul se situează și în această săptămînă pe primul plan al programului. Cu drept, de data asta' el nu se confundă cu fotbalul, ci include și box, gimnastică, rugbi și volei. Tot o ceva!

Așteptînd ziua (pare-se nu prea îndepărtată) în care vom putea sfătui pe telespectatori cum să iasă din impasul a două programe concomitente, continuăm obișnuitele noastre recomandări din... ceea ce este.

DUMINICĂ 14 APRILIE. Triptic sportiv: **fotbal** (Steaua-U.T.A.), **box** (Rocky Marciano-Joe Walcott), **gimnastică-femei**: (România-U.R.S.S.) (după-amiază) ● O vedem pe Audrey Hepburn în filmul «Risete în Paradis» (20.00) ● Dansezii Magdalena Popa și Amatto Checiulescu (21.35) ● **Caruselul varietăților** (22.05).

MARȚI 16 APRILIE. O emisiune în direct... capabilă să dezvăluie destule neajunsuri: «Bunuri de consum și servicii pentru populație» (18.00) ● **Seară de teatru**: «Ostaticul» de Radu Stanca, în interpretarea unui colectiv de actori ai Teatrului de stat din Sibiu (20.50)

MIERCURI 17 APRILIE. Fotbal — sferturi de finală în Cupa României (după-amiază) ● Încă un film care s-a înscris în istoria cinematografiei dintre cele două războaie ne este prezentat de **Telecinemateca**: «Antonio Adverso» cu Frederic March, Olivia de Haviland, Claude Rains (21.00)

JOI 18 APRILIE. Rugbi: Steaua-Dukla Praga (16.00) ● **Volei**: semifinala în Cupa campionilor europeni (masculin) — Dinamo-Legia Varșovia (17.30) ● «Bătălia corenzilor», «Alertă solară» «Caleidoscops — sînt titlurile actractive ale emisiunii de știință (21.00) ● **Teleglob** ne însoțește într-o croazieră în Gibraltar (21.35) ● «Pe scenele Parisului» se intitulează o emisiune de noutăți centrale pariziene prezentată de Manase Radnev (22.15).

VINERI 19 APRILIE. Recomandare celor care urmăresc emisiunile Studioului muzical: clasicismul vienez (II) — Mozart (20.00) ● Comedia cinematografică de succes pe ecranul mare «Vînătă la castelo» (Premiul Louis Delluc, 1966) Catherine Deneuve și Pierre Brasseur (21.15).

SÎMBĂTĂ 20 APRILIE. Întîlnire cu... mezzosoprana Elena Cernei (21.00) ● Nu pierdeți pe «Evadatul». E ultima sa apariție (21.15)! ● Opus-pocus (II) — emisiune muzical-distractivă de Valeriu Lazarov Pînă la ora aceasta ne sînt cunoscute doar numele șefilor de orchestră Paul Ghenței și Cornel Fugaru (22.05) ● **Parada vedetelor**: Cliff Richard (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 15 din 14 aprilie

I. Farul-Rapid	x
II. «U» Cluj-Petrolul	x
III. A.S.A.-Progresul	1
IV. F.C. Argeș-Jiul	1
V. «U» Craiova-Dinamo Bacău	1
VI. Steaua-U.T.A.	1
VII. Chimia Rm.V.-Polit. Iași	x
VIII. Vagonul-Polit. Timiș.	1
IX. Sampdoria-Inter	2
X. Milan-Torino	1
XI. Napoli-Varese	x
XII. Atalanta-Fiorentina	x
XIII. Lanerossi-Cagliari	x

SPORT

MULȚUMIRI ȘI REPROȘURI

Mergem săptămînă de săptămînă la fotbal, cu o regularitate pioasă, făcînd din această relaxare hebdomadară un lucru foarte serios, tocmai prin repetare.

Dar sîntem și ingrați adeseori, ca simbăta trecută, de pildă, cînd din zecile de mii de pasionați ai fotbalului doar cinci mii au ajuns pe stadionul de pe Dealul Spirii, restul reținîndu-se din impresionanta precauțiune laică.

De fapt, explicația nu stă în gratitudinea față de sportul-rege ci, dimpotrivă, în adorația sinceră stîrnită de balonul destinat meșteșugiților loviturii de bocanc, pentru că simbătă publicul dens ai unor tribune vaste, pline pînă la refuz, a fost dispersat în sute de mii de cămine în care micul ecran aduce imagini de la pealele Vitoșei, unde tot zeului Fotbal i se prosternau cam 85 000 de credincioși.

Trebuie să-i mulțumim televiziunii noastre pentru darul făcut, ori s-o mustrăm?

Și una, și alta.

Să-i mulțumim pentru că ne-a făcut părtași la o mare competiție europeană spre care, de ani de zile, echipele românești își refuzau accesul. Să-i mulțumim că ne-a permis să vedem un joc de o factură mai puțin obișnuită pentru noi: consolidarea unei onorabile tradiții,fundamentată în 1967 și nedezmințită pînă acum — invincibilitatea pe propriul teren a naționalei bulgare. Am și văzut cum se poate obține așa ceva: cu fidelitatea incandescentă a unui public fericit că a putut fi prezent în tribune (alți 10 mii de spectatori rămînînd dincolo de porți), deși jocul se transmitea și pe canalul televiziunii locale. Sînt sigur, toți acești oameni veniseră să-și vadă idolii, veniseră să asiste, ca de obicei, la o nouă victorie care le-a și fost dăruită

Or fi înțeles oare jucătorii noștri simbătă după-amiază că nu poate fi ceva mai frumos pentru un sportiv decît capacitatea de a învinge prin efortul și pasiunea lui zeci și sute de mii de concetățeni?

Meritî să mustrăm în același timp televiziunea nu pentru spotetica alungare a publicului simbătă trecută, ci pentru că nu ne-a dat posibilitatea să ne bucurăm la rîndul nostru de un succes cu totul remarcabil al sportului românesc. Undava, departe, dar nu atît de departe pentru a scăpa ochiului electronic, jucătorii clubului bucureștean Steaua susțineau o pledoarie în favoarea prestigiului internațional al handbalului românesc, într-o companie selectă. Lupta a fost dramatică, așa cum ne-a informat presa de specialitate, dar inaccesibilă nouă, celor de-acasă. Televiziunea ne-a refuzat acest spectacol chiar și în «reluare», invitîndu-ne parcă să ne potolim setea de entuziasm dintr-o singură sorbă: cele 2—3 poze apărute în presă. A reușit cineva în această încercare? Greu de crezut. Cînd din București se transmit toate meciurile mai importante ori mai puțin importante de handbal, dorința de a vedea finalele unor competiții de prestigiu apare profund legitimă și — ericum — din punctul de vedere al televiziunii noastre, drept o obligație morală.

Acestea fiind zise (și sperînd că vor fi și auzite) să consemnăm un fapt onorant: cucerirea celui de-al 2-lea titlu suprem european din actualul sezon de către acalaș club bucureștean, Steaua. După victoria scrimerilor, succesul jucătorilor de handbal vine să impună atenției continentale valoarea sportivilor de pa malul Dîmbovițeî. Adăugînd încă o verigă de prestigiu patrimoniului sportului național, succesele recente ale clubului Steaua atestă calitatea muncii antrenorilor și metodiștilor și, în general, profilul polisportiv, la nivelul calității internaționale, al clubului, raritate demnă de consemnat, mai ales că bucureștenii se înscriu ca pretendenți ai aceleiași supremații și la volei-masculin.

Poate că dublul succes european al redutabilului club va modifica impresia unora dintre cei care cred cu încăpățînare (sau naivitate) că în sport fericirea se cheamă fotbal.

Em. VALERIU

coperta noastră

Fotocompoziție de Elena GHERA

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

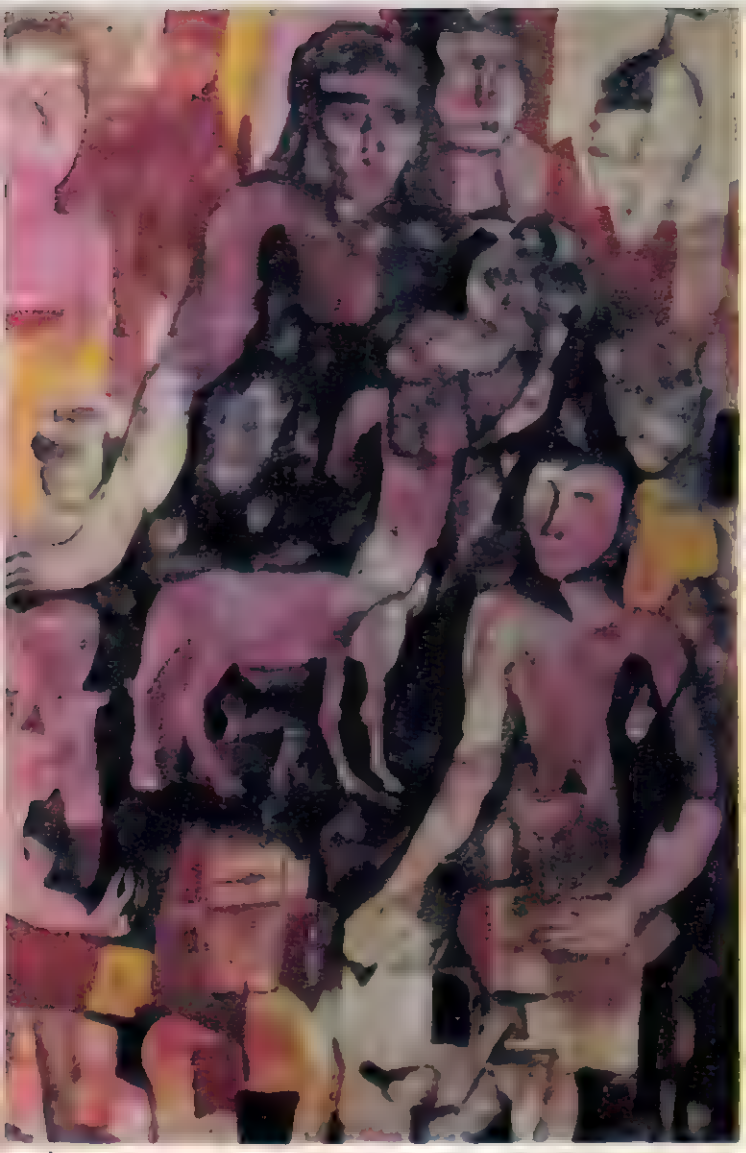

Octav GRIGORESCU: „Compoziție"

Georgeta NĂPĂRUȘ: „Ursitoarele"

DESPRE CREATI

Al. Ciucurencu

ÎNTRE CĂUTĂRI ȘI REALIZĂRI

A PLASTICĂ ÎȘI SPUN CUVÎNTUL:

Nu am intenția să polemizez cu nimeni în aceste puține rînduri, dar pentru că aud, în vremea din urmă, că se aruncă diferite vorbe pe seama învățămîntului nostru artistic superior aș vrea să spun despre această mai întîi cîteva cuvinte. Eu socot că învățămîntul nostru are o tradiție sănătoasă, de mare valoare, care nu poate fi nesocotită: să ne gîndim numai la faptul că, între cele două războaie, Tonitza, Șirato, Steriadi, Ressu au fost dascăli ai tinerei generații artistice de atunci și că ei nu numai că au creat mult, îmbogățind cu pînze valoroase toate muzeele țării, dar au și împărtășit, fără rezerve, tot ce știau, elevilor lor.

Cred, de asemeni, că școala noastră nu s-a caracterizat niciodată prin academism, încadrîndu-se întotdeauna spiritului epocii. Tonitza, oare, nu a fost el un artist foarte modern, un artist foarte al epocii sale? În prezent, la Institutul «Grigorescu» studenții sînt pregătiți cu multă seriozitate, cu rigoare științifică, fiind totodată informați — cel puțin de către o parte din profesori — asupra tuturor curentelor existente în artele plastice; și lucrul acesta mi se pare util pentru că unele din aceste curente au adus inovații în meșteșugul picturii, care nu pot fi ignorate: legile picturale trebuie bine însușite, pentru că

(Continuare în pag. 14)

Al. CIUCURENCU: „Ilegaliștii"

Ion PACEA: „Peisaj"

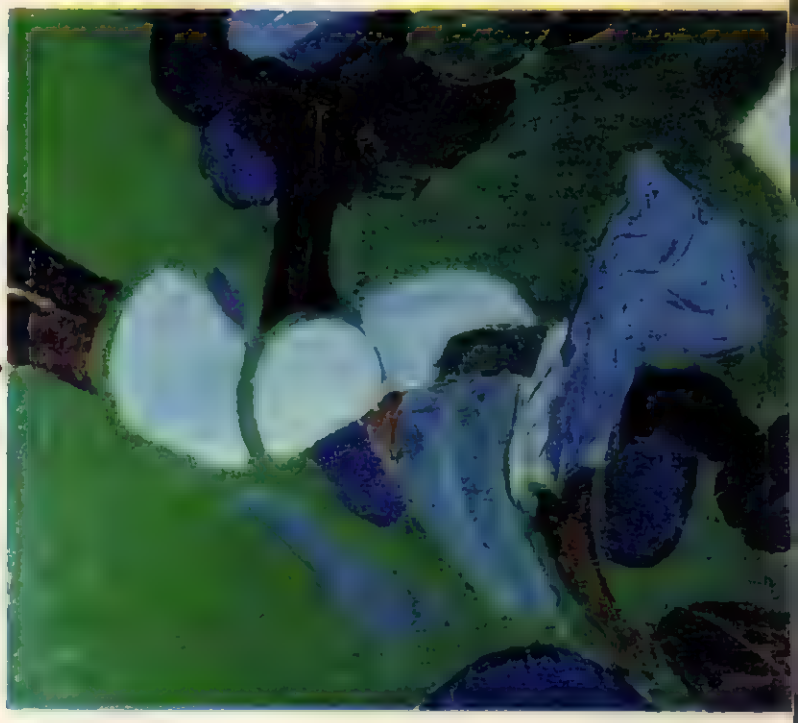

Ion GHEORGHIU: „Grădini suspendate"

V. Ciucurencu

ÎNTRE CĂUTĂRI ȘI REALIZĂRI

ele acționează la fel, în orice gen de exprimare plastică, fie realistă, fie abstractă. Ce mi se pare mie încă discutabil este felul în care se pornește învățătura viitorilor artiști: examenul de admitere în institut se dă pe secții — pictură, sculptură, grafică etc. — hotărîndu-se astfel specializarea artistică a tinerilor înainte ca profesorii să aibă posibilitatea de a le descoperi și îndruma înclinațiile. Acționează atunci numai simpla impresie a tînărului respectiv, a mamei sau a mătușii lui, că aceasta i-ar fi marea vocație, și se întîmplă să descopere abia prin anul III că intuiția l-a înșelat. Gîndesc că ar fi mai bine ca în primii doi ani toți studenții să urmeze aceleași cursuri — pentru că, fie că va face pictură monumentală, sculptură sau ceramică, artistul trebuie să știe la fel de bine să deseneze și să organizeze o suprafață picturală; abia din anul III, cînd personalitățile și înclinațiile studenților s-au mai precizat, abia atunci s-ar putea începe specializarea lor într-o direcție sau alta.

Că avem mulți artiști talentați, care au acumulat în școală temeinice cunoștințe ale meseriei, o dovedește și actuala expoziție de la Dalles. Destule dintre pînzele expuse arată că autorii lor știu să compună interesant, să organizeze bine suprafețele de culoare, să concentreze lumina într-un anumit loc al tabloului. Mi-aș permite să spun că tinerii aceștia știu chiar mai multă carte decît generația mijlocie de pictori. Dar în pictură, pe lîngă calitatea culorii, trebuie stabilită o relație a pastei cu lumina. Lumina fiind marea realitate a picturii. Fără lumină poate oare sufletul sau retina omului înregistra ceva? Dar iată că tinerii noștri, care compun atît de inteligent suprafața unui tablou, nu știu să folosească în egală măsură lumina și culoarea, și adesea pictura lor are o tonalitate sumbră, care umește dacă o raportăm la virtuțile coloristice tradiționale ale picturii noastre. După cum umește și o anume detașare tematică a lucrărilor expuse de realitatea zilelor noastre; este aici poate și goana teribilistă a acestor tineri după originalitate, pe care ei o caută printre lucruri de mult spuse și răsspuse; dar ei caută sincer, se caută pe ei înșiși, și fără îndoială că se vor găsi, căci talentul adevărat nu se pierde rătăcit.

Să mai spun cîteva vorbe și despre critică poate că nu ne dă încă tot ajutorul pe care îl așteptăm de la ea, trecînd adesea în goană, la suprafață, peste lucruri care ar merita, desigur, o analiză mult mai adîncă; poate că remarcăm nu o dată o sărăcie de documentare, ca să nu spun o supărătoare ignoranță, la unii critici semnatari ai rubricilor de artă plastică; poate că se manevrează adesea, în locul criteriilor științifice de apreciere, unele criterii subiective sau de conjunctură, care dau cronicilor fie un ton excesiv de amabil, fie o violență irevorențioasă.

Ion Pacea

RELAȚIA PUBLIC-ARTIST O RELAȚIE VITALĂ

La ora actuală, pe noi, artiștii plastici, ne frămîntă o seamă de probleme de o deosebită importanță. Și m-aș opri în primul rînd la relația dintre public și lucrările de artă. Am spus mai întîi public nu în mod întîmplător, ci oglindind o concepție de prioritate, și anume că noi nu putem lucra în afara acestui public, făcînd abstracție de el. Publicul însă nu este o entitate imuabilă. În rîndul publicului au loc mutații care nu sînt independente de poziția noastră artistică. Este vorba, pe de o parte, de acel public care are o sensibilitate nativă, în germene aș spune, și care se dezvoltă lent, pe baza educației estetice, care — de bună-seamă — ar trebui pregătită mult mai serios chiar din școală; pe de altă parte, e vorba și de un public pe care trebuie să-l stimulăm abia, să-l pregătim, să ni-l apropiem, să-l facem să ne înțeleagă. Care trebuie să fie poziția noastră în raport cu publicul? Este oare bine să lăsăm ca lucrurile să meargă de la sine? Să expunem orice, în orice condiții, pe criteriul că publicul alege de la sine? Sau să intervenim? Răspunsul meu este clar: noi trebuie să intervenim, dar nu cu orice mijloace, ci pe două căi care mi se par fundamentale. Mai întîi, prin calitatea lucrărilor pe care le expunem. La noi se consideră uneori că libertatea de a crea și dreptul de a expune nu implică nici o responsabilitate socială, ci numai una personală. Dar oare noi pictăm, sculptăm, desenăm pentru noi înșine? A concepe lucrurile astfel ar fi nu numai simplist ci și dăunător. A ne depărta de public înseamnă a ne depărta de misiunea noastră de artiști. A face pictură pentru toate gusturile, chiar și cele neevoluate, nu este însă nici aceasta o soluție, căci concesia nu înseamnă niciodată o rezolvare ci o aminare. A alege din public tocmai acea pătură care nu are de loc educație artistică sau care, mai grav, are una deformată, și a lucra numai în direcția acelui gust indoielnic este tot atît de dăunător. Bine, veți spune, dar cum știm să deosebim acest public de celălalt, cutare categorie de alta? Căutăm oare o linie de mijloc? Nu. Arta e un mijloc de cunoaștere și de comunicare. Comunicarea nu poate avea loc între doi interlocutori fără un limbaj comun. Limbajul nostru comun cu publicul nu se poate stabili altfel decît cu mijloacele noastre specifice: expozițiile. O expoziție însă nu reprezintă o etapă numerică de tablouri, statui, lucrări de grafică etc., așa cum se întîmplă în concepția unora, ci una calitativă, o fază de elaborare superioară, adică o nouă exigență față de tine însuți. La aceste expoziții însă ar trebui adăugate cît mai multe expoziții ale colecționarilor, organizarea unor mici muzee, case memoriale, care să deschidă gustul de a colecționa, deci de a selecționa, al unor noi colecționari. În felul acesta numărul celor care se interesează de artă va crește, așa va crea acel public de care avem nevoie ca stimulent și judecător. Ar trebui promovate mai curajos expozițiile de grup, expoziții colective pe bază de afinități artistice. Aceasta ne va obliga la o competiție sănătoasă și va oferi publicului ecuații comparative din care va învăța să aprecieze. Chiar muzeele noastre ar trebui să organizeze periodic galerii ale colecționarilor; această metodă va stimula noi colecționari și, în practică, va duce la lărgirea numărului de amatori.

Este de datoria noastră să ne interesăm și de alte aspecte ale muncii artistice și ale raportului cu publicul. A devenit un adevăr atît de evident că publicul este interesat să-și înfrumusețeze locuința, și deci viața de toate zilele, încît nu trebuie să mai insist asupra acestui lucru. Nu știu însă ce am făcut noi pentru a stăvili avalanșa de artizanat de prost-gust care a invadat debitele de tutun și alte magazine. Trecem nepăsători, uitînd însă că prin intermediul unei asemenea «arte» se educă un public imens, lăsat uneori și la discreția acelor orori de tablouri sau a acelor bucăți de pînză imprimate cu modele dezgustătoare, pentru pavoazarea bucătăriilor, care se vînd prin bilciuri. Dacă nu vom prinde în sfera noastră de interes și de influențare conștientă toate componentele esteticii cotidiene, nu ne putem aștepta la modificări sensibile în gustul artistic mediu al populației.

Nu spun nimic nou dacă insist asupra faptului că o artă de înaltă ținută nu se poate dezvolta în afara unui public de înaltă ținută. Această viziune asupra lucrurilor nu este însă independentă de exigență și autoexigență. Am auzit de multe ori vorbindu-se despre o largă îngăduință în expunere, pe criteriul că mai bine să expună toată lumea decît să rămînă cineva în afară. Principiu care influențează și folosirea fondurilor pe care statul ni le pune la dispoziție. Acest mod de a privi lucrurile seamănă cu binecunoscuta caricatură creștină și nu are nimic comun cu criteriile valorii...

Gheorghe Apostu

STATUILE – POEZIA ȘI ISTORIA ORAȘULUI

Un oraș fără statui mi se pare un oraș fără poezie. Și nu cred că putem trăi fără poezie, chiar dacă nu ne dăm întotdeauna seama de acest lucru. A spus-o foarte frumos un poet: «Cetatea fără statui e ca un cadran solar fără limbă, o cetate fără timp». Mergem pe stradă și căutăm în jur semnele timpului, semnele istoriei, și nu le căutăm numai în volumele geometrice și în ritmurile arhitecturale. La Grenoble, patrusprezece sculptori din diferite țări ale lumii am fost invitați de guvernul francez să dăm «timpo cetății, să-i dăm culoarea și gustul artei; nădăjduiesc că cei trei «Tată și Fiu» pe care i-am cioplit în piatră aduc acum, în inima acestui oraș francez consacrat de către momentul Olimpiadei, însemnele unui mod românesc de a gîndi și a simți arta, pe care l-am luat cu mine din creația populară. Dar oare orașele noastre au cîpătat, așa cum și-l doresc, așa cum și-l așteaptă, veșmîntul de artă ce le poate preciza personalitatea? Hoinărești prin București și te bucuri de frumusețea «Statuii aviatorilor», de «Gigantul» lui Paciurea, de «Brîncoveanul» lui Han, de «Centaurul» lui Jalea, de statuile înfățișînd pe Kogălniceanu sau Davila: în toate marile orașe ale lumii monumentul oficial, monumentul istoric, realizat cu grijă reprezentării cît mai fidele a personalității respective, capătă — la propriu — locul de cinste. Mie mi se pare că orașele noastre sînt încă vitregite din acest punct de vedere. Voievozii noștri, marile personalități ale istoriei, mai apropiate de veacul nostru, stau încă între filele cărților de istorie. Toate statuile pe care le-am pomenit mai sus, dacă e să facem o mică socoteală a virstelor lor, vedem că au o etate ce depășește sfertul de veac. Și totuși n-am putea spune că în aceste ultime două decenii nu s-au investit fonduri serioase în lucrări de artă monumentală. Dacă acestea nu se văd, nu se rețin, înseamnă că nu s-au făcut investițiile acolo unde și pentru ce trebuia. Poveștile cu statui proaste, plătite foarte scump, sînt prea binecunoscute ca să le reamintesc. Nu despre asta este vorba acum. Ci despre faptul că avem încă mari datorii față de arta de for public, față de grăuntele de artă semănat pe străzile noastre, în parcuri și piețe, la intrarea în orașe. Cred că prin aceste locuri pot fi instalate și unele lucrări nonfigurative — porți de intrare în oraș, arcuri de triumf; și mă gîndesc în acest sens la marea șansa pe care a avut-o Tg. Jiul de a cîpăta o asemenea pecete de artă ca cea dăruită de către lucrările lui Brâncuși. Să ne înțelegem: vorbesc despre arta abstractă de valoare, care e esență, care s-a purificat de povara detaliilor de prisos pentru a transmite cît mai direct ideea: tradiția artei populare românești este în acest sens o pildă desăvîrșită. Cînsider că un artist trebuie să creadă foarte tare în ceea ce face. Chiar și așa se mai întîmplă să dai o lucrare cu gust de apă de ploaie. Tu ai crezut în ea, dar ea te-a trădat: n-ai nimerit materialul, proporția, n-ai simțit bine ideea. Lucrarea aceea trebuie să rămînă în atelier. Nu ai voie să oferi publicului un eșec. Forurile răspunzătoare nu au voie să cumpere aceste eșecuri. Ceea ce subvenționează statul prin achiziții făcute din banii oamenilor muncii trebuie să se adreseze oamenilor muncii, nu credești?

Octav Grigorescu

CÎTEVA GÎNDURI DESPRE DRUMURILE GRAFICII NOASTRE

S-a subliniat adesea legătura care a existat și există între cuvîntul scris, între ideea literară și specificul grafic în plastică. Prin ea se explică și faptul că, în arta noastră plastică, grafica a fost aceea care a impus, acum cîțiva ani, un mod de exprimare metaforic pe care trecînd și l-au însușit, în limitele specificului lor, pictura și celelalte genuri ale artei plastice. O mare erupție a imaginației, favorizată de contactul cu poezia, a avut loc prin intermediul graficii în operele de artă plastică.

Cum era firesc, s-au produs și mutații fără rost ale procedeelor literare în metodele noastre de lucru. O dată cu traducerea seacă în imagini a unor alianțe între noțiuni, a apărut acea falsă fantezie sau, cum se cheamă mai sclipitor în limbajul semidoct orice asociere absurdă de elemente, «suprarealismul».

Triumfale uneori, deși sărace în expresie, supralicitarea formală a subconștientului, dicteul haotic s-au transformat într-un fel de logoree plastică atemporală, lipsită de dramă, înfricoșătoare doar prin îndepărtarea de naturalețea exprimării.

Este de reproșat, color care au întrezărit în grafică posibilitatea unor drumuri noi, faptul că le-au abandonat cu ușurință impostorilor, nestăruind în a *construi* aceste drumuri. Momentelor de tresărire poetică reală în unele lucrări de grafică le-au corespuns forme de expresie mai noi, pentru că însemnau un mod de contact direct și viu cu lumea în care trăim. Aceste forme de expresie erau poate și mai stîngace, fiind un început, o deșteptare.

După fiecare dintre aceste momente a urmat un fel de exploatare nefirească, exterioară, lipsită de angajament filozofic real, a acelor date formale mai ciudate pe care le cuprindeau inovațiile în stîngăcia lor. Trebuie să o spun, această exploatare a fost și este făcută încă uneori și cu sprijinul criticii, de către mulți nechemați, dar din păcate la ea contribuie și inconsecvența celor chemați, inconsecvență în urmărirea idealurilor, a desăvîrșirii meșteșugărești, de asemeni manifestă, și în autoimitația obosită.

În grafică, totdeauna au activat mulți buni meșteșugari; odinioară, reproducerea fidelă a unei picturi în gravură putea să însemne maxima demnitate a gravorului.

Vestigiile acestei dominații a meșteșugului insuficient luminat de harul artistic sînt prezente, deși mai greu de recunoscut, și la noi, în acele opere grafice parcă prea chinuite de preocuparea execuției, de importanța excesivă acordată tehnicii. Bănuindu-se de lipsă de fantezie, unii artiști încearcă să-și transforme lucrările în hieroglife tehnice.

Perspectivele graficii noastre îmi par a crește atunci cînd mă gîndesc la ilustrația de carte și la grafica publicitară. Aici drumurile celor mai semnificative idei ale epocii noastre se deschid deopotrivă gravorilor, pictorilor, sculptorilor, în măsura în care vom ști să eliberăm tocmai din lanțurile unui exclusivism meșteșugăresc aceste genuri ale graficii, nu pentru a face loc nepriceputilor și îndrăzneților de ocazie, ci pentru a mări sfera de comunicație, firească între arte, în planul înțelegerii filozofice purificatoare a formelor sculptate, încizate, pictate.

Va trebui să stimulăm experimentele în domeniul relației dintre imagine plastică și cuvînt ca forme ale gîndirii artistice, să publicăm, ca atare, experimentele reale necesare.

Experimentele care rămîn ascunse oamenilor nu au nici un rost. Ele trebuie să se epuizeze acolo unde se află sufletul adevărat al mulțimii, să se consume în experiența filozofică generală.

Cartea este un astfel de mediu în care se întîlnesc ideile cu formele, topindu-se în actul sublim uman pe care îl numim lectură, de esența căruia graficienii noștri nu pot spune că s-au ocupat îndeajuns și în adevărată măsură.

VIKINGII ȘI «SOCIETATEA DE CONSUM»

NOTAȚII DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN SUEDIA

de Eugen MANDRIC

Stockholm, un oraș cu un nivel de trai ridicat, chiar dacă se așteaptă cîte patru ani o locuință.

Interesul cu totul excepțional pe care-l trezește observatorului radicalizarea, mutațiile substanțiale și, după cum vom vedea, spectaculoase, către stînga, din societatea suedeză contemporană, decurg, după părerea mea, din particularitatea că, așa cum arătam în articolul nostru precedent, acest proces se desfășoară într-o țară a bunăstării, în țara socotită de mulți — pe bună dreptate — drept țara cu cel mai ridicat nivel de trai din Europa.

Condiționată de o seamă de factori istorici, sociali și geografici, societatea suedeză a adoptat o seamă de reforme care au favorizat și continuă să favorizeze o relativă pace socială. Cred că, dacă ceea ce **caracterizează** în primul rînd capitalismul suedez este extrema eficiență a structurilor sale industriale (eficiență perfect comparabilă cu cea americană), ceea ce-l **particularizează** este inteligența cu care, subscriind la o politică de deplină folosire a forței de muncă, de mai bună retribuire a muncii, de largi asigurări sociale, capitalismul industrial suedez a ocolit, de cîte ori i-a stat în putință, conflictele sociale. Felul în care, în aplicarea acestei orientări a fost folosit și întărit rolul statului este absolut remarcabil prin subtilitate și prin rezultatele obținute.

În Suedia nu se poate vorbi de mizerie decît în cazuri strict particulare și izolate, fără semnificații generalizatoare. Șomajul, acest cancer al multor țări industriale avansate, a fost mult timp necunoscut, iar în ultimii doi ani are proporții limitate, în vreme ce statul, prin organizații special create și puternic subvenționate, face eforturi realiste pentru recalificarea și canalizarea mîinii de lucru disponibile, ca și pentru crearea de noi locuri de muncă.

Locuințele (în majoritatea lor proprietate individuală, construite de către cei mai mulți în cadrul unui sistem de cooperative și împrumuturi pe termen lung) sînt, probabil, problema cea mai acută a nivelului de trai suedez. Un muncitor, sau un inginer, sau un medic, așteaptă, deopotrivă, pînă la 4 și chiar mai mulți ani să le vină rîndul la construirea unei locuințe, mai ales în marile orașe. Adică așteaptă să *schimbe* o locuință mai puțin bună, pentru una bună.

Concediile, această oază anuală de repaus și lumină, sînt, în mod gradat, firește, la îndemîna oricărui salariat. Cu eforturi de economie mai mari sau mai mici, orice salariat suedez își poate petrece concediul în insulele scandinave, sau în Europa, de pe Costa del Sol pînă la Mamaia.

Așadar, pentru a trage, în fine, o concluzie: din punct de vedere strict material suedezii trăiesc, în majoritatea lor aproape absolută, bine, ceea ce este o urmare a 150 de ani de pace, a peste 60 de ani de industrializare intensivă.

(Continuare în pag. 16)

Filarmonica din Stockholm, instituție muzicală în care unul dintre cei mai prețuiți artiști este dirijorul de origine română Sergiu Celibidache.

a introducerii științei într-o industrie specializată și descentralizată, a înaltei productivități a economiei lor și, în plus, a unei organizări sociale în care parte din racilele clasice ale capitalismului au fost fie ameliorate, fie estompate.

*

Acestea fiind zise (mai ales în articolul nostru din săptămîna trecută), ne mai rămîne să oferim cîteva informații (minimale) despre dezvoltarea culturii suedeze, pentru a ne face o imagine completă despre realizările acestei țări dinamice — și pentru a numi, apoi, ceea ce credem a fi limitele acestor realizări.

Chiar și la prima vedere, politica culturală care a cîștigat teren în Suedia impune cel puțin două reflecții: 1) În dezbaterea largă între diferite curente de cele mai variate orientări și nuanțe, tema este «ce trebuie să oferim publicului», în ce forme, cu ce conținut, și așa mai departe — nu «ce vrea publicul?». Nici un critic de teatru, de pildă, nu poate să arunce, în capul unei orientări, propriile sale păreri sub forma «așa cere opinia publică», pentru sfîntul motiv că, despre această opinie publică, se știe *precis*, *științific*, ce vrea.

Unul din cele mai groase studii pe care mi-a fost dat să-l văd în Suedia, un volum cam cît o jumătate din Anuarul statistic, compus în egală măsură numai din cifre și procente, era consacrat frecventării teatrelor din Stockholm, pe categorii sociale, pe genuri, pe curente artistice etc. Se știe exact cît și cine frecventează clasicii, se știe exact cît și cine prizează Eugen Ionesco. Pe aceste baze, toți factorii care-și aduc contribuția la elaborarea — în cazul de față — a repertoriilor, pot discuta serios. 2) Spre deosebire de țări mari și bogate din Occident, unde sprijinirea artelor se face (insuficient) prin subvenții de stat, suedezii aplică o concepție originală, pe care o voi explica prin exemplul cinematografului. În general, în Occident statul practică față de cinematograf o politică de impozite comparabilă cu cea din domeniile pur comerciale. Și după ce cîștigă bani buni cu impozite mari, statul acordă industriilor cinematografice, sub formă de «prime», subvenții mai mari sau mai mici, ceea ce creează filmului o relație, practic, de subordonare, pe fondul concepției că «n-ar putea trăi fără ajutorul statului».

Publicul și realizatorii suedezi au impus o altă concepție: Este sau nu filmul o operă culturală de interes național? S-a răspuns — da! Trăgîndu-se toate consecințele, filmul a fost degrevat de impozite. Pe fiecare bilet — al unui film suedez sau străin — se percepe numai o taxă de 10%, care însă nu este vărsată ca impozit, ci încasată de Institutul

VIKINGII ȘI «SOCIETATEA DE CONSUM»

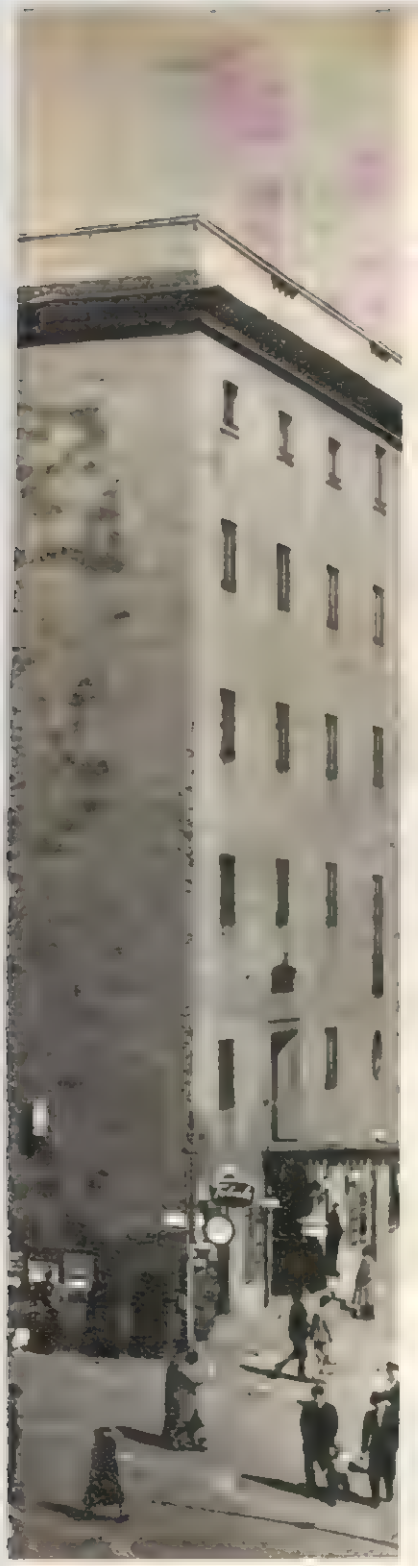

critică a contemporaneității, care n-ar fi fost posibilă în condițiile primatului criteriilor comerciale.

Această critică se exercită tot mai aprofundat la adresa a ceea ce se numește, în general, în Occident, «societate de consum».

Este vorba de societatea capitalistă ajunsă la un înalt nivel de dezvoltare industrială, în special, și economică, în general, în care idealul suprem ar putea fi formulat, pe scurt, «producem pentru a consuma», și anume, fiecare cît și cum poate, dacă poate.

Oricît modelul suedez al «societății de consum» ar fi ameliorat, în 35 de ani de guvernare social-democrată neîntreruptă, relațiile sociale, inegalitățile sociale, printr-o experiență stimabilă, *unică*, și după părerea unanimă *nerepetabilă* în nici o altă țară capitalistă, acest model, această «societate de consum» este supusă unei judecăți tot mai critice, traduse prin fenomenul de radicalizare de stînga, despre care, trebuie să repetăm, nu se poate afirma că este pe punctul să devină majoritar, dar care este cu atît mai semnificativ, acum, într-o țară care, din 1932 încoace, de pildă, n-a cunoscut nici o grevă notabilă.

Or, în iarna anului 1967 a fost cu greu evitată o grevă a 600 000 de metalurgiști, și încă, după opinia stîngii, spre regretul maselor muncitoare.

Ar fi neserios să tentez, după o vizită foarte scurtă și o studiere limitată a problemei, răspunsuri exhaustive la întrebarea privind motivele acestei radicalizări. Tot ce pot raporta cititorului sînt cîteva observații și reflecții.

Pare evident că, în actuala conjunctură internă și externă a economiei suedeze, este din ce în ce mai greu să fie echilibrate interesele dezvoltării, ale expansiunii și profitului industriei *particulare*, cu dezvoltarea *necesară* a realizărilor sociale colective (asigurări, învățămînt, locuințe, cultură), ca și cu politica, pînă acum 2-3 ani indiscutabil eficientă de *deplina* folosire a forțelor de muncă, și a cărei eficiență este acum pusă în discuție, într-o anumită măsură, de realități.

Or, tocmai aceste realizări și o anumită permanență în dezvoltarea lor au asigurat, pînă nu demult, estompînd inegalitățile, relativa pace socială de care vorbeam.

Subiecte despre care sîntem asigurați că ar fi fost inimaginabile acum cîțiva ani în Suedia pentru necomuniști, și-au făcut intrarea în preocupările unei părți cu mult mai largi a opiniei publice. Trezesc cel mai viu interes experimentele țărilor socialiste. (În această ordine de idei, în presa suedeză s-au auzit largi ecouri în legătură cu hotărîrile Conferinței Naționale a partidului nostru privitoare la îmbunătățirea conducerii și organizării economiei.)

Se discută despre introducerea controlului muncitoresc în întreprinderi; se aud voci care cer participarea statului în industria particulară, ceea ce înseamnă, implicit, un anumit grad de planificare a economiei, de amestec *public* în întreprinderi *particulare*. De aici și pînă la naționalizare distanța e la fel de mare cît de la București la Stockholm, dar fapt rămîne că preocupările suscitate și mai ales răspîndirea lor sînt elemente noi în viața politică suedeză.

Tot așa cum rămîne un fapt că, de la 3,8% voturi în 1962, comuniștii suedezi au ajuns la 6,4% în 1966, dublîndu-și numărul de deputați în parlament și afirmîndu-se ca un partid de importanță națională.

Trebuie spus însă că, chiar neorganizați încă într-un partid sau situîndu-se, în cazul unor social-democrați, mai la stînga decît partidul pentru care votează, muncitori, intelectuali și o parte foarte importantă a tineretului suedez aparținînd diferitelor categorii sociale, parcurge un proces de radicalizare politică, ale cărui concluzii le va trage, cu siguranță, viitorul apropiat.

Am lăsat pentru la urmă poziția-cheie de pe care este atacată, în Suedia, «societatea de consum». Această poziție-cheie este războiul din Vietnam.

Mult timp și mulți suedezi s-au mîndrit cu similitudinile între dezvoltarea Suediei și nivelul Americii. La extrema dreaptă a acestei atitudini se putea auzi «Sîntem al 51-lea stat al S.U.A.». La extrema stîngă a aceleiași atitudini se remarcau diferențele, în favoarea Suediei, pe planul cuceririlor sociale, dar mîndria de a fi la nivelul eficienței americane rămînea. Pe de altă parte, numărul mare al suedezilor care au emigrat în America, reușind acolo situații uneori strălucite, și alți factori, printre care rolul Americii în cel de-al doilea război mondial, alimentau sentimentele proamericane ale opiniei publice suedeze.

Iată de ce, fapt aparent paradoxal pentru o țară neutră, războiul Statelor Unite în Vietnam a devenit nu numai odios în Suedia, ceea ce s-a întîmplat, după cum știm, în toate țările lumii, dar a provocat și o adevărată criză de conștiință, aș îndrăzni să zic, națională: vechea prietenie a născut, aproape, un complex de culpabilitate, convertit în întrebări majore și, pentru unii, aproape dureroase. Dacă sistemul capitalist, gîndesc astăzi mulți în Suedia, poate naște orori ca războiul din Vietnam, atunci sistemul capitalist, *implicit sistemul nostru capitalist*, nu este bun.

Este cunoscută, și ne facem datoria din a o afirma încă o dată, aici, poziția de o înaltă etică internațională adoptată de guvernul suedez, de întreaga societate suedeză (mergînd, nuanțat, chiar pînă la partidele de dreapta) în problema Vietnamului.

Este mai puțin cunoscut, la noi, în ce măsură acest război a contribuit la procesul de radicalizare observabil azi în Suedia.

De unde se vede o dată mai mult cît de interdependente sînt conștiința și idealurile națiunilor acestui secol.

Un restaurant-cantină dintr-o mare uzină. În toate întreprinderile suedeze se lucrează pînă la orele 17-18.

suedez al filmului. Acest institut poate astfel subvenționa, în baza hotărîrilor luate de reprezentanți aleși ai profesiunii, cu 30 pînă la 80 la sută din valoarea unui film, *cu bani care-i aparțin de drept*.

Iată de ce, dintre toate cinematografiile occidentale, cea suedeză este mai înclinată către căutare, în conținut și în formă, către inovație, către îndrăzneală: așezată în drepturile ei, cinematografia experimentează pe banii ei.

Rezultă de aici opere de artă la fel de discutabile ca oricare alte opere de artă, dacă e să luăm fiecare film în parte. Dar, în climatul astfel creat, tendința generală a cinematografiei suedeze se fixează tot mai mult într-o atitudine de dezbatere

FILM

CONFRUNTĂRI LA FAȚA LOCULUI

MOMENTE AMERICANE ÎN CARNETUL UNUI ACTOR

de Silviu STĂNCULESCU

Pentru cel care și le-a notat acolo, pe pămîntul american, astfel de momente — îngrămădite în carnet cu cuvinte prescurtate cum dă Dumnezeu, iar din cînd în cînd cu cîte un desen în lege proprie — sînt, desigur, altceva, mult mai mult de cît un simplu material informativ și de amintire; printre altele, ele reprezintă — și cu asta nu spun nimic nou — confruntarea celor citite, auzite ori văzute... în filme, cu realitatea. Uneori este și o confruntare a legendelor pe care le purtăm cu noi fără știrea noastră, fără să vrem, mai ales de cînd se spune despre viață că este «ca-n filme».

Pentru cel care le citește însă acum, aici, nu știu ce-ar putea să însemne; poate o informație, două, în plus peste cele citite, auzite, văzute...

PE AICI AU TRECUT PAUL NEWMAN, JAMES DEAN. MARILYN N-A MAI AVUT TIMP

O clădire cît se poate de obișnuită, doar cu cîteva etaje, în centrul New Yorkului. Pare o casă de locuit a unor oameni așezați. Pe aici au trecut, de aici au ieșit James Dean și Paul Newman, Montgomery Clift și Marlon Brando, Shelley Winters și Lee Remick, Jack Palance și Eva Marie Saint, marii actori ai filmului american de după 1950. Este faimosul Actor's Studio, școala de artă dramatică înființată de către Elia Kazan, Robert Lewis și Cheryl Crawford în 1947, în ziua de 3 iulie. Un an mai tîrziu, cel de-al doilea asociat a fost înlocuit de Lee Strasberg, directorul de la «Group Theatre». În decursul anilor, numele lui Strasberg avea să devină aproape sinonim cu cel al lui Actor's Studio.

*

Pe pereții birourilor și ai holului — fotografii ale foștilor elevi. Orice școală din lume se mîndrește cu gloriile sale. Actor's Studio are un motiv chiar ceva mai greu decît simpla glorie: subvențiile sale vin din partea acestor foști elevi, unii ajunși foarte departe. Frumos acord între generațiile de artiști!...

*

În 1961, cînd simțea că se înăbușă *ca stor*, Marilyn Monroe a venit la Actor's Studio. Voia să devină, în primul rînd, *actriță*. Colegii ei își amintesc cum stătea, cuminte, în primele rînduri. Cît haz a făcut o anumită publicistică de scandal pe seama acestei imagini! Se pare totuși că Marilyn sosise prea tîrziu. Nu mai avea răbdare, nu pentru lecții, ci pentru viață.

*

La vizierul școlii surprinde mulțimea de anunțuri. Un fel de a spune «anunțe, căci multe din ele au caracterul unui adevărat material de studiu. Sînt documentări lăsate la cererea elevilor, altele sînt comunicări adresate personal de către profesor. Cîteva bilete conțineau solicitări de programări pentru exerciții.

CUVINTELE VIN DE DEPARTE

O sală de vreo 20 m lungime și vreo 10 m lățime. Jumătate din ea este ocupată de scaune. Nici un podium. O clasă pentru școlari, nu o sală de teatru. (Doar în spate de tot, un fel de punte ridicată cam la vreun metru și lată de 1,50 cm.) Acesta este studioul. Cînd am intrat noi, se aflau înăuntru 15 elevi (5-6 trecuți de 40 de ani) Au mai venit o dată cu noi încă 5, iar pe parcurs s-au mai furișat vreo 10 întîrziați.

*

De 20 de ani Lee Strasberg nu obosește să ceară actorului punerea în mișcare a unor resorturi neprevăzute, nu mecanismul convențional al jocului obișnuit. Fără îndoială, pentru americani a fost un mare noroc că au avut și au un astfel de profesor. Metoda lui generalizează și unifică — mi se pare mie — multe din practicile bune ale meseriei noastre. El a mers, aproape cu încăpățînare, împotriva tradiției care vrea ca actorul să încerce, mai bine-zis să reprezinte, o emoție reală. În locul ei a fost instalat procesul logic de *re-creare* a emoției, de includere a ei în mijlocul acțiunii. Interpretul trebuie nu să-și cunoască personajul pur și simplu, ci să-i deducă toate momentele care i-au precedat apariția în scenă, să-i știe marile lui probleme, micile capricii. Pentru evoluția propriu-zisă, cea de pe scenă, se lasă însă o considerabilă margine de improvizație. Lui Strasberg îi place să repete: «Nu anticipați. Nu trebuie să știți cum se termină piesa, ci s-o descoperiți o dată cu spectatorul. Cuvintele vin de departe. Numai după ce le-ai pronunțat trebuie să știi ce au vrut să spună». Cum se pot obține toate acestea? Printr-o neîncetată și sistematică acțiune de disciplinare a sensibilității, a gîndirii, a memoriei

CÎND NU ȘTII CE SĂ FACI, MAI BINE SĂ NU FACI NIMIC

Cînd am intrat pentru prima dată la lecțiile lui Strasberg — împreună cu cei 5 de care vorbeam mai sus — ne-am trezit în plin exercițiu actoricesc. Un băiat și o fată improvizau, pe o temă oarecare, o viitoare, o posibilă poveste de dragoste. Cei doi glumeau, el o lua în brațe, sărea cu ea, din cînd în cînd își aruncau unul altuia o mingiuță, făceau niște planuri de viitor. O senzație stăruia foarte clar: aceea că tinerii își doreau ca acest moment de început al iubirii să dureze cît mai mult. O dată exercițiul terminat, profesorul se adresează interpreților cerîndu-le să completeze și direct intențiile jocului. Apoi sondează impresiile celor din sală. Unii erau de părere că nu a existat suficientă surpriză, alții se fereau să-și spună o părere categorică, motivînd că dacă pe actor îl cunosc bine, pe actriță o știu mai puțin. Abia pe urmă urma *lecția* lui Lee Strasberg, observațiile sale pe marginea exercițiului. (Totul este imprimat de un magnetofon aflat în vecinătatea profesorului.) Așa se învață la Actor's Studio, pe viu, numai pe viu. Transcriu cîteva din întrebările metodice și din notațiile lui Strasberg, așa cum aș cita dintr-un curs ținut la catedră: «Ce s-a întîmplat cu oamenii aceștia pînă în clipa cînd îi cunoaștem? Trebuie să le intuim trecutul din ceva..., viața ne dă numai situații, aparențe, teatrul trebuie să dea și amănuntele realității, imaginea ei completă... Actorul trebuie să vină în fața noastră absolut liber, să nu fie stăpînit, obsedat de ceea ce urmează, de ceea ce are de făcut... Cînd nu știi ce să faci, mai bine să nu faci nimic... Cînd minți, să crezi și tu. Ca să te poți supăra cînd nu ești crezut că n-ai mințit, trebuie să crezi mai întîi tu»...

Exercițiul în sine a durat de la 11,10 la 11,35. Discuțiile — de la 11,35 la 12,25.

*

În timp ce profesorul Strasberg își susținea lecția sa fără titluri și capitole, am observat, în fundul sălii, o fată blondă, îmbrăcată în blue-jeans care, după ce și-a scos haina de pe ea, a aruncat-o jos, apoi a împins-o cu piciorul. Hm... Apoi și-a luat baticul, l-a agățat de ceva, pe perete, și a început să-și caute acea poziție din care să-l ia cu cît mai mult efort. Cred că toate acestea fac parte din ceea ce se cheamă la Actor's Studio «exercițiul obiectului», mișcări care prin repetiții îndelungate duc în cele din urmă la o percepere senzorială a unui obiect inexistent pe scenă: o carte, o fereastră, o ceașcă cu cafea. Fata și-a încheiat încălzirea, ca să spunem așa, de fapt un fel de pregătire pentru drumul pe care-l avea de parcurs ulterior, cu cîteva relaxări în stil apropiat de Yoga.

*

Pe această acțriță de teatru din California aveam s-o văd apoi în plină desfășurare a temei cu care se prezenta în fața profesorului: o interpretare a unui fragment din «Sfînta Ioana» a lui B. Shaw. Și-a terminat exercițiul, după cîte mi-am dat seama atunci, sfîșiată, doborîtă de gînduri, de incertitudini. Strasberg a venit cu o ploaie de observații. «Nu s-a văzut că ești prea amenințată... Unde este oboseala nopții de nesomn? Ce te-a făcut să ingenunchezi?... Ideea de sfîntă trebuie să vină înspre noi, să ne fie *dată*, *nu comunicată*. Așa, comunicînd-o, rămîi doar o actriță». Profesorul o sfătuia apoi să fie mai atentă la procesul de eliberare logică a emoțiilor, să lucreze mai mult în acest sens, să aibă grijă ca o stare să nu o mai ia înaintea alteia. Îi recomanda, de asemenea, să nu pună atîta preț pe cuvinte, care sînt comunicări, ci pe sugerarea prin amănunte a stărilor.

*

Stanislavski nu iubea prea mult cinematograful, de aceea nu se gîndea la el atunci cînd își educa elevii. Strasberg, fără să teoretizeze insistent asupra deosebirilor dintre actorul de teatru și cel de cinematograf, căutările lui fiind aplecate asupra Actorului, a pregătit, mai ales, interpreți de film. Nu e nici o mirare aici. Puterea aparatului de filmat — putere care uneori depășește posibilitatea noastră de control — de a smulge toate vălurile de pe fața actorului se întîlnește cu acel apel statornic la o eliberare de orice constrîngere. O eliberare prin disciplină. Cînd încercăm și noi izbutim să prindem în plasa subțire a cuvintelor jocul tulburător al lui Montgomery Clift ori Paul Newman, trebuie să ne gîndim neapărat la chinurile disciplinei.

*

Dincolo de Studio, Lee Strasberg vorbește puțin, pentru că nu vrea. Îi place să observe pe alții. În afară de aceasta, nu dorește să lase impresia că se consideră un teoretician, un șef de școală, ci doar un om care iubește teatrul, arta interpretării, în general. Un om care o apără, care ține să o apropie de condițiile adevărului și care se străduiește să-i facă și pe alții s-o iubească.

AICI S-AR PUTEA FACE FILME PENTRU TOT MAPAMONDUL...

...Asta îți spui după ce vizitezi, fie și «à l'américaine», cîteva din platourile de la Hollywood. Fiecare casă de filme are peste 10 platouri și, pe lîngă ele, «exterioare» cît niște adevărate orășele. Și totuși casele americane filmează din ce în ce mai des, în ultima vreme, în Europa; închiriază studiouri în Franța, în Spania, Italia, Anglia. Pare absolut nefiresc la prima vedere. Cauzele sînt multe, depășesc domeniul artei, intră în cel al economiei politice. Aș aminti însă un singur și mare motiv: mîna de lucru, de la mașinist pînă la vedetă, este mult mai ieftină în Europa.

*

Unul din muzeele uriașe ale Hollywoodului: decorurile marilor sale filme. Nu se distrug, se transformă pe ici, pe colo, pentru a fi folosite și în alte filme. Așa se face că, ieșind de pe un platou, te poți plimba printr-un oraș tip western, cu saloon și birou al șerifului, ori în piața unde vindea flori Eliza Doolittle din «My Fair Lady». Orice s-ar spune, Hollywoodul

Într-o pauză de filmare la «Sweet Charity»: Shirley Mc Laine împreună cu oaspeții români, actorul Silviu Stănculescu și criticul Valeriu Râpeanu (în dreapta, translatorul).

a știut, la vremea lui, să ne facă să simțim frumusețea materială a decorului.

•

La ora vizitei noastre, studioul Universal Picture părea cel mai animat. Acolo i-am întîlnit pe Shirley Mc Laine și pe Samy Davis filmînd în «Sweet Charity». Mi-a plăcut totdeauna să cred că marile vedete au alt chip spiritual decît cel cu care ne bombardează mecanismul publi-

citar. Shirley întrece însă orice închipuire. Este ușor să spui despre un actor că este *simplu*, în viața de toate zilele. A ajuns un loc comun. Ea este simplă cu inteligență, nu se simte prost dacă-i vorbești despre ea; este îndatoritoare, generoasă, directă. Și-a amintit cu vădită plăcere de oamenii pe care i-a cunoscut în România.

•

În timpul unei mese luate la restaurantul studiourilor Warner Brothers — devenite Warner Brothers Seven Arts — sîntem anunțați, cu multă politețe și cu scuzele de rigoare, că nu ni se va servi nimic alcoolic. Primim și o explicație. Această interdicție categorică datează dintr-o zi anume, cînd Humphrey Bogart și James Cagney au întîrziat la filmări din cauza unui păhărel în plus.

•

Un bărbat blond, cu ochi foarte albaștri, trece îngîndurat pe lîngă noi. Mai-mai să nu-l recunosc: era Steeve McQueen, unul din «Cei șapte magnifici». Pare mai puțin înalt decît bănuiam. A intrat pe o ușă de care era agățată inscripția: «Steeve Mc Queen, producător». Tot mai mulți actori americani se îndreaptă către producția de filme. Paul Newman a ales însă regia. Cînd i-am solicitat o întrevedere era ocupat pînă peste cap cu montarea filmului realizat de el.

•

Cinematograful american există. Cel hollywoodian însă, în accepția clasică a cuvîntului, cinematograful pe care criticul J.P. Coussodon îl numea «un produs barbar și extravagant al civilizației nord-americane», aparține trecutului. De ce? Răspunsul ține, într-un fel, de mitologia cinematografiei.

Una din speranțele actoricești ale cinematografului american: Candice Bergen. A debutat în filmul lui Sidney Lumet, «Grupul». Au «răpit-o» însă, în ultimul timp, europenii. Mai precis, Kakoyanis pentru filmul «Ziua în care vor ieși peștii» (ne-a fost făgăduit și nouă) și Claude Lelouch cu al său «A trăi pentru a trăi».

Charlton Heston («Marele spectacol», «Agonie și extaz»), președintele Asociației actorilor de film, într-o scenă din «Will Penny», producție recent realizată de Tom Gries în studiourile Paramount.

tv

printre arte

Din fiecare o sută de telespectatori, cîți au deprinderea de a citi cărți de literatură, cîți frecventează curent cinematografele, cîți merg la teatru, cîți vizitează expozițiile de artă plastică și cîți urmăresc concertele simfonice? Dacă și-ar pune asemenea întrebări, probabil că televiziunea ar dezvolta mai judicios emisiunile, urmărind informarea și îndrumarea gustului în fiecare dintre aceste domenii. De ani de zile se manifestă însă disproporții și discrepanțe care unilateralizează programele, micșorînd nemotivat numărul celor cărora li se adresează.

Privit în sine, «Curierul artelor» este un lucru bun. În structura generală a programelor de televiziune apare însă ca un obiect de lux într-o casă în care lipsesc obiectele de strictă necesitate. El cuprinde, de pildă, rubrica «Metronom», consacrată manifestărilor muzicale din săptămîna precedentă, dar este lipsit de o rubrică intitulată, să zicem, «Ecran», care să recomande filmele din săptămîna următoare. «Metronomul» — corect realizat — este aproape total ineficient. Marea majoritate a manifestărilor muzicale la care se referă sînt unicate. Cine a fost la concert nu mai are nevoie de comentarea lui decît cel mult pentru o confruntare a impresiilor. Pentru cei care n-au asistat la concert, «Metronomul» nu poate constitui o invitație. Concertele nu se repetă. Doar prezentarea premierelor de la operă și operetă (deși eu nu le-aș fi inclus pe acestea din urmă în rubrica muzicală a «Curierului artelor») este de natură să îndemne la o vizionare directă. Ar fi fost preferabil să se păstreze mai vechea «Cronică a discului», îmbogățită eventual cu unele incursiuni în viața muzicală a Capitalei, pe cît posibil orientată nu spre trecut ci spre viitor. Fără a contesta însemnătatea oricărei acțiuni, cît de modeste, urmărind stimularea interesului general față de muzică, am convingerea că cel mai bun serviciu pe care l-ar putea face televiziunea cauzei culturii muzicale ar fi înmulțirea emisiunilor atractive de muzică bună. Concertul de duminică dimineața este prost plasat, întrucît concurează cu concertele radiodifuzate. Alte emisiuni de muzică simfonică sau de cameră apar doar incidental, de exemplu cînd se programează rubrica «Mari interpreți». Ciclul consacrat istoriei muzicii are un caracter cam arid. Pe scurt, muzica simfonică nu și-a găsit încă locul cuvenit în configurația programelor dar ocupă în schimb în «Curierul artelor», un post pentru care ar fi trebuit să se acorde precădere altor solicitanți. Am citat filmul, s-ar putea adăuga cartea.

Am auzit că avancronica premierelor cinematografice ar fi cu neputință de realizat deoarece Direcția difuzării filmelor nu acceptă să pună la dispoziție fragmentele de filme necesare decît cu condiția ca nici unul dintre ele să nu fie criticat. Pentru reclamă da, le-ar oferi, dar pentru a ilustra cronici serioase — cu nici un chip. Înțeleg că cei ce ne barează de atîția ani accesul la marile creații ale cinematografiei mondiale, impunîndu-ne în schimb producții alese după un gust mai mult decît discutabil, nu apreciază opiniile obiective despre selecția lor. Cum nu au posibilitatea de a cenzura activitatea cronicarilor de la gazete, se mulțumesc s-o prevină pe cea a eventualilor cronicari ai televiziunii. Nu înțeleg însă cum de n-a reușit televiziunea să depășească acest obstacol cu ajutorul unor foruri culturale superioare. Și mă întreb dacă nu cumva e vorba și de o oarecare lipsă de interes față de această activitate, care poate da multă bătaie de cap. La urma urmelor, lipsa unei «Vitrine a cărții» nu se poate explica prin inaccesibilitatea volumelor de literatură. Nici o editură nu interzice achiziționarea lor, de critici literari nu ducem lipsă, actori și regizori care să ecranizeze episoade semnificative s-ar mai găsi. În ambele cazuri, absența televiziunii e cu atît mai regretabilă cu cît e mai mare numărul telespectatorilor care ar dori o îndrumare competentă. Și, în ambele cazuri, motivul fundamental al absenței mi se pare a fi dorința de a evita terenul uneori alunecos, semănat cu obstacole de tot felul, al fenomenului cultural actual. Rubricile literare se refugiază în zonele defrișate, calme, ale trecutului. După generic scris cu litere arhaice al emisiunii «Mult e dulce și frumoasă», urmează lecții, adesea interesante, de lingvistică, filologie, istorie a literaturii, teorie literară. «Ecranul literar», care debutase promițător, a început și el să ocolească zona contemporaneității. Prestigiul și farmecul personal al personalităților culturale invitate să susțină aceste rubrici, competența lor, nu ne pot face să uităm că televiziunea continuă să nu-și îndeplinească obligația primordială de a îndruma cu spirit de răspundere spectatorii pe tărîmul literelor și al altor forme ale culturii de masă. Despre rubricile «Gong» și «Atelier» — altă dată.

Felicia ANTIP

P.S. M-a mîhnit opinia exprimată de scriitorul Ion Hobana în numărul precedent al «Flăcării». Cronica intitulată «Mistica farfuriilor zburătoare» n-a fost «o brutală încercare de intimidare a televiziunii» ci, ca de obicei, o încercare de a contribui prietenește la o cît mai înaltă ținută a emisiunilor. Nu sînt de acord cu modalitatea polemică bazată pe punerea sub semnul întrebării a bunei-credințe și a competenței celui ca emite o judecată critică. Fondul problemei merită însă o discuție mai amplă și îmi rezerv dreptul de a-mi expune punctul de vedere în cadrul anchetei pe care «Flacăra» o va publica într-un număr viitor.

LIPSESC FURSECURILE...

«Tea Time» (ora ceaiului) se cheamă această «pălărie» prezentată la o expoziție londoneză de primăvară. Dacă nici excentrica Sandie Shaw, «cîntăreața descuiță», membră în juriu, nu și-a putut ascunde zîmbetul la vederea ridicolului model...

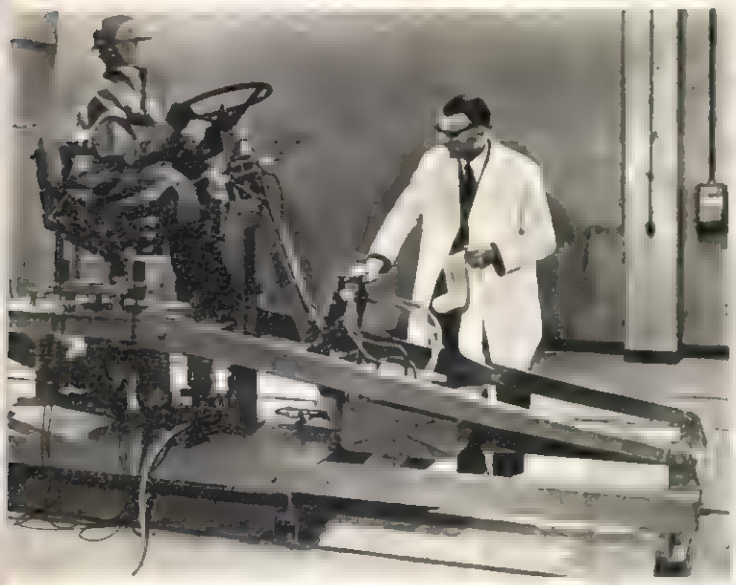

OSKAR, ALTRUISTUL...

24 ore pe zi tremură Oskar pentru securitatea și sănătatea altora. Păpușa experimentală, de mărimea unui om, este dotată în interior cu imitații perfecte ale organelor omenești, conexate unor aparate electrice de măsurătoare. Fotografia înfățișează clipa în care se înregistrează zdruncinările stomacului lui Oskar, în timp ce șade în fața volanului, pe scaunul vibrant. Acesta simulează mersul hurducat al unui tractor peste ogoare. Testul îi servește inventatorului lui Oskar, inginerul de electronică Sengewitz, la îmbunătățirea unui scaun confortabil construit de el pentru tractoare. Noul scaun urmează să provoace oscilații atît de reduse încît să nu fie dăunătoare sănătății conducătorului.

UMOR

V. TIMOC

— Problema asta, stimată doamnă, o veți discuta cu soția mea. Eu nu mă amestec unde nu-mi fierbe oala!...

— Vinece!

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRĂ

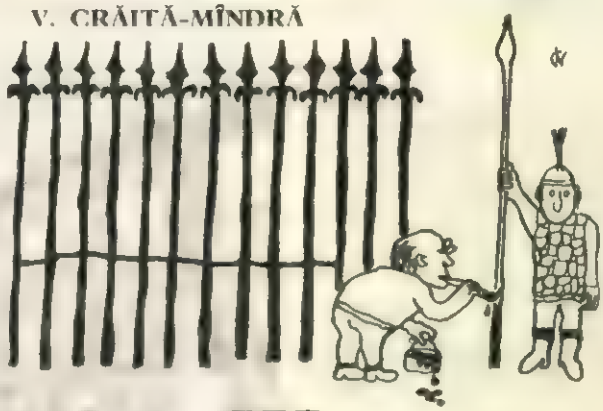

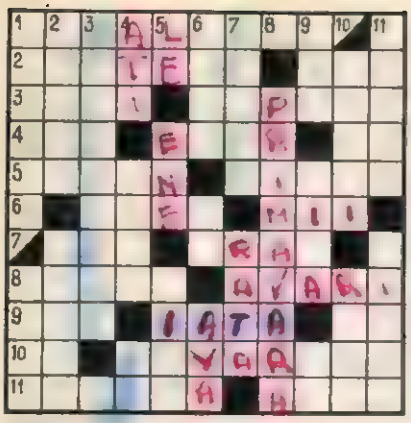

PRIER

ORIZONTAL: 1) Se asortează debutului lui prier. 2) Primăvara pe ogoare (pl.) — Plantă dată... în pîrg' 3) Vestitori — A trata cu deosebită căldură (fig.). 4) Interjecție — Floare la ureche — E întîi!... 5) Nu-și răcește gura fără rost — Vene ciocotitoare ale primăverii. 6) Prinse în trunchi — Cîtă frunză și iarbă. 7) Florar popular — Susținător vegetal. 8) Vițelie, avînt, explozie primăvăratică — Sînt în stare să nu-și dea nici măcar duhul. 9) Degetul mijlociu! — Privește... — ...Un viitor boboc. 10) Zeul rebusiștilor! — Cîmpul cu oile. 11) A da căldură și lumină — Cu iuțeală.

VERTICAL: 1) Mărțișoare din țările calde — Puricii șesului. 2) Se transmit cu buchetele — Un boboc de floare. 3) Păsările sezonului. 4) Armăsari dobrogeni — Ies din iernat cu blană (sing.) — Di, înapoi! 5) Un leu mai mic! — Moșul pentru care sună deșteptarea — Parte a corpului (pl.). 6) Vînător de inimi — Superbe! — Plasă de pescuit. 7) «Zăpada» primăverii — Primăvara-și numără bobocii. 8) Veșnic tînăra mireasă a anului 9) Descătușatele vremii — A arunca privirile — Mărțișor pentru toată lumea. 10) Pe un picior de plai (pl.) — Excursia celor harnice. 11) Scînteni de... grădină — Suplețe montană (pl.).

T. MICHINICI

MEȘTEȘUG

Fotografii de Gabriela COCORA și Sorin DAN

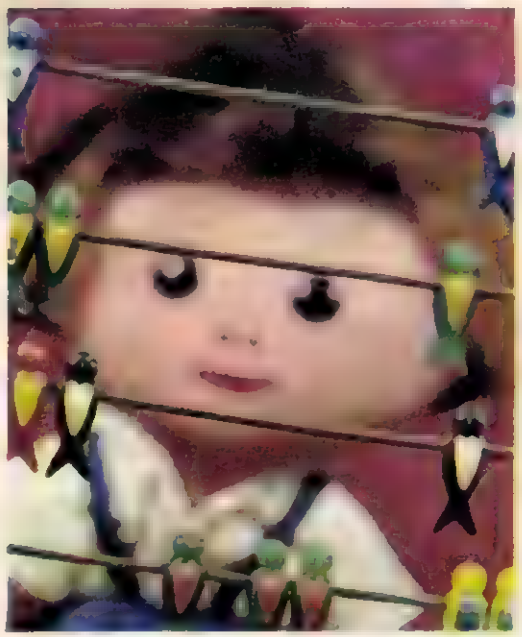

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● O plajă din apropierea Bangkokului a devenit celebră și atrage în ultima vreme numeroși vizitatori din toată lumea, datorită existenței unor peștișori de-a dreptul năzdrăvani. De îndată ce zăresc pe mal un om cu țigara aprinsă, acești peștișori țîșnesc la suprafață și proiectează din gură, ca dintr-o pușcă, o picătură de apă care nimerește fără greș capătul aprins al țigării.

● După o serie de eșecuri în previziunea vremii, meteorologul televiziunii spaniole a anunțat, într-una din emisiunile recente, că a doua zi va ploua cu certitudine în toată țara, adăugînd că dacă prognoza lui nu se va adeveri nici de astă dată își va rade mustața. La emisiunea următoare telespectatorii l-au văzut... cu mustața rasă.

● La Galveston, în Statele Unite, s-a născut un copil-fenomen care la vîrsta de trei luni a început să articuleze cuvinte perfect inteligibile. Medicii pediatri studiază cu mult interes acest caz de precocitate, unic în lume.

● Într-un studiu consacrat evoluției invențiilor, un grup de cercetători americani consemnează că singurul obiect care n-a suferit nici o modificare de cînd a apărut și pînă azi este clama de prins hîrtii. Aceasta a fost inventată în evul mediu și de atunci pînă în zilele noastre nimeni nu s-a gîndit să-i aducă vreo îmbunătățire.

● «Cele mai frumoase nuduri ale secolului XX» este titlul unei expoziții care se va deschide la Paris în luna mai. Vor fi expuse șapte tablouri semnate de Braque, Bonnard, Modigliani, Matisse, Renoir, Cézanne și Picasso.

● Pentru a preveni degradarea celebrelor picturi preistorice din grotele de la Altamira (Spania) din cauza excesului de bioxid de carbon emanat de mulțimea mare de vizitatori, se va instala un aparat electronic care va semnala în permanență compoziția aerului și numărul de vizitatori care pot fi admiși.

● Pentru a asigura un serviciu cît mai rapid, cîteva restaurante din Austria au dotat chelnerii și bucătăriile cu aparate de radiotransmisie.

● Mexicana Maria del Castillo, în vîrstă de 34 ani, a vrut probabil s-o întrecă pe faimoasa mamă a gemenelor Dionne. Ea a făcut șase gemeni, dar din aceștia trei s-au născut morți iar ceilalți trei n-au trăit decît cîteva ore.

COLIERUL DE PERLE

SCRISORI PE ADRESA ADMINISTRAȚIEI...

● «Fiind însurat cu o fată de șapte ani, sîntem la începutul căsătoriei noastre...»

● (Răspuns pe un chestionar administrativ, la prima rubrică): «Născut:... Da!»

● «Victima s-a servit de o lamă de ras pentru a-și deschide pulsul».

● «Este vorba de o femeie grasă, cu fața congestionată, foarte corporativă»

● «Pot să vă afirm că am o voce de centaur».

● «Vă rog să binevoiți a-mi preciza ora exactă la care pleacă trenul de 20 și 32 pentru Nantes».

● «Dorim să petrecem vacanța într-o stațiune balneară pe malul Ronului».

● «Șoferul anunță că va coti la stînga și, contrar prevederilor mele, coti la stînga»

(După Jean Charles «Les nouvelles perles du facteur»)

cadran internațional

Timp de cîteva zile în cursul acestei săptămîni, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a făcut o vizită oficială în Suedia, la invitația guvernului acestei țări.

«Ultimii ani — a subliniat președintele Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, în toastul rostit la dineul oferit de primul ministru al Suediei, Tage Erlander — au cunoscut așezarea unor temelii, după părerea noastră trainice, pentru dezvoltarea relațiilor prietenești dintre țările noastre. Sîntem bucuroși să constatăm că aceste relații înregistrează o continuă diversificare — prin legăturile comerciale în continuă creștere, prin schimburile culturale tot mai frecvente, prin rodnica colaborare în Organizația Națiunilor Unite și a altor organisme internaționale, prin vizitele și contactele directe între reprezentanții statelor noastre».

În fotografie: aspect de la convorbirile oficiale între președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, și primul ministru al Suediei, Tage Erlander.

«Perla albă a Oceanului Indian» — astfel a fost denumit, încă din vechime, Mogadiscio, capitala Somaliei. Pitorească îmbinare de vechi și nou — în vecinătatea unor moschei datînd din urmă cu un mileniu poți întîlni clădiri moderne — orașul s-a dezvoltat mult, ca și întreaga țară de altfel, în cei opt ani de la eliberarea Somaliei de sub dominația colonialistă, devenind principalul centru politic, economic și cultural al țării.

CRONICA DE TREI SECUNDE

TEZA D-NEI COOPE

Un ziar francez încheie la rubrica umoristică intitulată: «Cei serioși să nu citească...» (mai literar: «Nu-i pentru cei serioși»...) știrea că o biologistă de la Universitatea din Birmingham, Elisabeth Coope, lucrează la o teză prin care va dovedi că studiul picioarului, la femei, poate duce la caracterizări foarte științifice. Savanta a selecționat 1 000 perechi de membre inferioare feminine, dintre care 400 vor ajuta la determinarea caracteristicilor geografice iar celelalte 600 la fixarea clasei sociale. Cu alte cuvinte, d-na Coope spune cosexuatelor ei: «Arătați-mi piciorul și vă voi spune cine sînteți și de unde veniți...». Pînă acum, pentru asemenea prezicări se utilizau — după cum se știe — ochii, fruntea, uneori glasul, ca să nu mai vorbim de grafologie. Ingenioși cum sîntem și devorați de spiritul cunoașterii exacte, iată că descoperim noi zone de expresivitate științifică ale corpului omenesc. Piciorul feminin — și cîtă poezie sublimă s-a făcut pe seama lui! — ne poate duce, deci, la geografie și biografie. N-ar fi imposibil să ajungem la studiul cotului — cu care s-au operat prea multe ironii lejere — pentru a trage grave concluzii genealogice. Cine știe... S-ar putea ca și degetul mic, sau vertebra a șaptea, sau măseaua de minte, sau nara stîngă să devină capabile în a oferi date interesante despre trecutul și apartenența climatică a fiecărui om. Pe acest drum al noilor semnificații științifice ascunse în celulele noastre va veni vremea cînd și umbra va avea ceva de spus, de mărturisit, de «semnificat». Bravo. Problema e frumoasă. Problema e serioasă. Nu văd de ce oamenii serioși nu s-ar gîndi la ea. Căci nu-i de rîs

ZERO ȘI INDIVIDUL

Azi, cînd atîtea cifre catastrofale sau catastrofice (tone de bombe, rezerviști chemați sub drapel, case distruse în cutremure etc.) se rotunjesc cu inima ușoară pentru a cîștiga acel stupid prestigiu al multor zerouri în coadă — e o adevărată plăcere să citești cifrele spectatorilor la meciurile englezești de fotbal. Nu atît pentru proporții, cît mai ales pentru exactitatea lor, pentru scrupulul ulutor cu care omul e socotit la unitate. În cupa Angliei, meciul Tottenham-Liverpool a avut 53 653 de spectatori. Arsenal-Birmingham — 51 526 de oameni. Chelsea-Shefield Wednesday — 55 013 privitori. Nu 55 de mii în cap, nu, 55 de mii și 13 oameni, și aceștii 13 după zeroul care indică sutele sună mai straniu și mai vibrant decît dacă s-ar fi anunțat că au participat 5 000 000. Naiv cum sînt, și bolnav de fotbal, mă gîndesc că niciodată n-am citit cifra exactă a morților din ultimul război mondial, cifra pînă la unitate, pînă la ultima ființă. Naiv cum sînt, mă gîndesc că această rigoare în exactitate ar fi schimbat ceva pe chipul capricios al păcii.

Radu COSAȘU

marginalii

O afacere în care bagi 47 milioane lire sterline și în opt ani obții un cîștig mai mare decît de patru ori suma investită — iată ultima descoperire economică a guvernului sud-african.

Se cunoaște că Africa de sud este cea mai mare producătoare de aur din lumea capitalistă. Pînă la un anumit preț de cost și exploatarea aurului se poate dovedi nerentabilă. De aceea, pînă la ultima febră a aurului, exista în Africa de sud un plan eșalonat pe opt ani pentru închiderea unor mine neprofitabile. Situația creată ca urmare a politicii financiare americane, însoțită de speculațiile cu aurul, a determinat transformarea acestui plan de lichidare într-unul de dezvoltare. Se scontează că chiar și asemenea mine, ca urmare a perspectivelor creșterii prețului aurului, pot să aducă în opt ani beneficii în valoare de 190 milioane lire sterline și chiar mai mult. Calculul este făcut numai pentru minele care urmau să fie închise. Africa de sud vinde însă aur și din altele, mai rentabile. Și totul, spre dezolarea americanilor, va fi vîndut la piața liberă.

*

Recent, la Bonn, s-a încheiat un acord între Anglia și Republica Federală a Germaniei pentru acoperirea în valută străină a celor 92 milioane lire cheltuite pentru întreținerea trupelor britanice staționate pe teritoriul vest-german. Ziarul «Daily Telegraph» este de părere că Anglia a făcut anul acesta o afacere mult mai proastă decît în anul trecut, întrucît «contribuabilul englez va trebui să acopere mai bine de jumătate din cheltuieli».

Conservatorii nu pot uita, scrie același ziar, că atunci cînd actualul premier englez se afla în opoziție a promis că, în cazul că va prelua puterea, îi va face pe vest-germani să plătească mai mult decît în timpul guvernării conservatoare. De fapt, cea mai mare ușurare pentru contribuabili ar fi reîntoarcerea trupelor acasă. Atît pentru cei din Anglia cît și pentru cei din R.F. a Germaniei.

*

Într-un ziar studențesc american a apărut la Mica publicitate următorul anunț: «Pierdut patru bombe cu hidrogen în apropiere de Groenlanda. Dacă le găsiți, anunțați la numărul 456-141»

Numărul aparține Casei Albe. Se spune că foarte mulți au telefonat nu pentru a anunța găsirea obiectelor pierdute ci pentru a afla dacă s-au mai înregistrat și alte pierderi asemănătoare. Nu știm dacă numărul de telefon a fost schimbat, dar politica transportării și amplasării de asemenea bombe pe teritorii străine continuă

Nicolae URECHE

au venit ploile...

Plouă, o ploaie care nu conținește și care transformă șoselele în mlaștini impenetrabile, care înghite așezările izolate și care proiectează la dimensiuni înfricoșătoare umbra suferinței. Este anotimpul care paralizează zone întinse ale Nigeriei. Anotimpul acesta neprietenos găsește țara în plin război. Au trecut nouă luni istovitoare și ostilitățile, care pentru unii păreau a fi o banală înfruntare, s-au prelungit peste toate pronosticurile. Biafra secesionistă a suferit înfrîngeri, a pierdut majoritatea orașelor și a centrelor ei vitale, dar continuă să reziste cu o îndîrjire pe care corespondenții de presă o semnalează cotidian. Enugu, Onitsha, Calabar se găsesc în mîinile armatei federale. Trupele lui Gowon au ajuns la porțile ultimului bastion biafrez — Port Harcourt. Căderea acestui oraș ar însemna sfîrșitul aventurii lui Ojukwu, ultima pagină a singerosului război. Însă Port Harcourt reprezintă o formidabilă fortăreață amenajată nu numai de mîna omului ci și de capriciile naturii. Terenurile mlăștinoase din jurul orașului ușurează sarcina apărătorilor și exasperează pe atacanți. Optimismul unui ziarist din Lagos care afirma că ocuparea lui Port Harcourt «este o chestiune de ore» pare exagerat. S-ar putea ca trupele federale să ocupe orașul (mai devreme sau mai tîrziu), dar această posibilă victorie va fi extrem de costisitoare. Cu toate insuccesele, Biafra continuă să lupte și chiar să contraatace, cum se întîmplă pe frontul de la Onitsha. Dincolo de considerentele care pe bună dreptate sînt în general invocate în legătură cu nașterea Biafrei (ambițiile personale ale lui Ojukwu, interesele economice străine etc.) există și unul determinat de resentimentele tribului ibo, victimă a fanatismului întreținut de forțele retrograde dornice să păstreze Nigeria în orbita lor. Ceea ce se întîmplă în Nigeria reamintește Africii consecințele colonialismului și dezvăluie dificultățile incomensurabile de care se lovesc noile state, chiar după ce și-au cucerit independența. Este o realitate pe care locuitorii continentului negru fără îndoială o vor evoca cînd, la 15 aprilie, celebrează «Ziua libertății Africii».

Lunile de război din Nigeria au secătuit vistieria ambelor părți, au dezrădăcinat

sute de mii de oameni obligați să pribegească, au adus în nenumărate familii durerea morții. Beligeranții se arată de pe acum extenuați, deși declarațiile lor continuă să fie intransigente. Ojukwu promite, pe calea undelor, «apropiatul succes al luptei noastre», însă, concomitent, emisarii săi încearcă să obțină încheierea păcii. De astă dată, Ojukwu nu mai pune condiții. Dorește, pur și simplu, pace.

Ploile care au început, ca și oboseala beligeranților, promit o încetinire a luptelor și, poate, o soluție de compromis. Dar, deocamdată, autoritățile federale n-au renunțat la ideea atrăgătoare de a ocupa Port Harcourt, iar biafrezii au scos din arsenalul lor napalmul spre a-l folosi asupra orașului Onitsha. Ceea ce nu netezește drumul spre compromisul sugerat cu insistență de Biafra. Oare inamicii de astăzi nu se pot așeza, mîine, în jurul aceleiași mese a tratativelor?

M. RAMURĂ

Asasinarea lui Martin Luther King țintea, pe cît se pare, la intimidarea mișcării populației de culoare pentru drepturi civile, printre ai cărei lideri de frunte se număra pastorul King. Acesta pregătea de altfel un nou marș pentru drepturi civile, care să anunțe mai impunător decît cel organizat în urmă cu cinci ani la Washington — de clad datează fotografia-document ce-l înfățișează pe Martin Luther King salutînd mulțimea, atunci, la începutul toamnei lui 1963. Dar glonțele ucigaș a dus la declanșarea unui nou val de tulburări rasiale, anticipînd «vara fierbinte» prevăzută de mulți observatori ai vieții politice interne americane. Fotografiile de jos înfățișează un aspect din Chicago, precum și soldați păzind sediul Congresului S.U.A. din Washington, după tulburările ce au avut loc în aceste orașe. Comentînd asemenea imagini, cel mai mare săptămînal britanic, «News of the World», scria: «Nu, nu este Vietnam — este inima sîngerîndă a Americii».

EXTERNE

POST-MORTEM

de Silviu BRUCAN

Asasinarea lui Martin Luther King a străfulgerat brusc problema rasială a societății americane, caracterul ei dramatic și exploziv. Gloanțele trase în orașul Memphis au făcut să răsune mai puternic ca oricînd adevărul că Statele Unite au neglijat problema rasială din cauza războiului din Vietnam.

Tragicul asasinat al liderului populației de culoare s-a produs într-un moment de profundă criză a politicii americane. Un ziar occidental a grupat titlurile apărute în presa anglo-saxonă în ultimele două săptămîni: «Statele dezunite» (Sunday Times), «O săptămînă catastrofală pentru Johnson» (Sunday Telegraph), «O țară nefericită» (Financial Times), «Coșmarul american» (International Herald Tribune), «În drum spre apartheid» (Economist). Impasul militar din Vietnam, șubrezenia poziției dolarului, rezistența încheagă în Senat împotriva unor noi trimiteri masive de trupe — reflectate politic în succesul senatorului McCarthy în alegerile preliminare din New Hampshire și în decizia de a candida a lui Robert Kennedy — au dus la anunțarea de către președintele Johnson a celor trei hotărîri indisolubil legate între ele: schimbarea generalului Westmoreland, comandantul trupelor americane în Vietnam, încetarea parțială a bombardamentelor împotriva R.D. Vietnam și renunțarea sa de a mai candida în alegerile prezidențiale. După cum se știe, guvernul Republicii Democrate Vietnam a decis să numească un reprezentant care să discute cu un reprezentant al S.U.A. încetarea necondiționată a bombardamentelor și a celorlalte acte de război ale S.U.A.

Acum, monstruoasa crimă rasistă, prin ecoul ei larg și încărcătura emoțională declanșată, a pus la ordinea zilei cu o forță extraordinară adevărul conținut în recentul raport Kerner că «nu există pentru S.U.A. o problemă cu o mai înaltă prioritate ca problema rasială». Acest raport, întocmit de o comisie prezidențială însărcinată să studieze cauzele violentelor răscoale care au făcut ravagii vara trecută în aproape 100 de orașe americane, a ajuns la concluzii cu adevărat dramatice. America se dezbină în două societăți — neagră și albă, separate și inegale — iată constatarea principală a acestui document de o mie de pagini. Răscoalele nu sînt cauzate de conspiratori — se scrie în raport — ci de un «amestec exploziv» de discriminare, sărăcie și concentrare a negrilor în cartiere insalubre (slums). «Rasismul alb» este principalul responsabil al acestui amestec exploziv. «Discriminarea și segregația s-au infiltrat de mult în viața americană. Ele amenință acum viitorul fiecărui american».

Esența acestui raport, așa cum a definit-o Walter Lippmann, rezidă în aceea că «spune adevărul neplăcut că națiunea este condusă de o majoritate rasistă».

Însuși faptul că s-a ajuns să se folosească cuvinte atît de tari arată gravitatea și dimensiunea problemei. Într-adevăr, procesul de migrație sud-nord a dus la aglomerarea negrilor în marile metropole nordice, unde reprezintă în prezent o însemnată parte a populației: în New York — peste un milion și jumătate, în Chicago — un milion și jumătate, iar în Washington, capitala S.U.A. — aproape 60% din locuitori. Acest puhoi enorm și irezistibil a fost îngrămădit în cartiere închise și ferecat de măsuri municipale și de legi nescrise. În timpul verii, căldura în casele mizere din aceste ghetouri negre devine insuportabilă, iar cel mai mic incident este suficient pentru a dezlănțui tulburările. În ce privește sudul, acolo discriminarea și segregația se manifestă fățiș și brutal, așa cum s-au petrecut lucrurile și în Memphis. Manifestațiile de protest și acțiunile violente care au izbucnit imediat după aflarea știrii despre asasinarea lui Martin Luther King au cuprins Washingtonul, New Yorkul, Chicago, Detroit, Memphis și alte orașe, constituind — așa cum s-a exprimat presa americană — o repetiție în vederea «verii fierbinți». În unele din aceste orașe a fost nevoie să se aducă în sprijinul poliției trupe ale gărzii naționale, să se decreteze starea de asediu și să se intervină cu tancuri și automobile blindate. Zeci de morți, peste o mie de răniți, peste două mii de arestări — iată bilanțul acestor zile de furie și groază.

Constatînd că la rădăcina tulburărilor stă faptul că șomajul în rîndurile negrilor este foarte ridicat, raportul Kerner recomandă crearea a două milioane de locuri de muncă în sectoare publice și particulare. Recunoscînd existența unei segregații de facto în orașele nordice, comisia prezidențială propune un plan de sporire a numărului școlilor din ghetouri și de ridicare a nivelului lor. Comisia mai recomandă un efort masiv pentru a se construi în timp de cinci ani, din fonduri federale, șase milioane de locuințe decente și pentru a se ridica veniturile familiilor negre peste minimul vital. Potrivit aprecierilor experților, realizarea acestui program cere o reorientare radicală a cheltuielilor bugetare ale administrației. Or, așa cum constată Walter Lippmann, concluzia comisiei, numită de președinte și avînd sarcina de a raporta președintelui, vine în contradicție cu faptul că «războiul din Vietnam are o prioritate cu mult mai înaltă în mintea și conștiința președintelui».

Omorul premeditat din Memphis a făcut să apară evident pentru toată lumea ceea ce susțin de mult o serie de oameni politici și comentatori americani, anume că «datorită neglijării rezultate din 25 ani de preocupare pentru intervenții străine, orașele noastre explodează în proteste violente împotriva injustiției sociale ce dăinuie de generații» (William Fulbright). Acest mesaj a fost atît de grăitor încît președintele Johnson a fost nevoit să anuleze proiectata călătorie în Hawaii pentru a se întîlni acolo cu conducătorii direcți ai războiului din Vietnam. Implicația vitală pe care o are mișcarea celor peste 20 de milioane de negri pentru politica externă a Statelor Unite a răbufnit astfel mai strigătoare ca oricînd. Laitmotivul administrației că America este destul de bogată pentru a face față atît războiului din Vietnam cît și războiului împotriva sărăciei și mizeriei ghetourilor negre din metropole nu va mai putea fi repetat după Memphis.

Este știut însă că adepții continuării politicii imperialiste intervenționiste au pus în ultima vreme accentul pe latura represivă în tratarea problemei rasiale. Revista «Newsweek» a dezvăluit faptul că Pentagonul a pregătit stocuri mari de arme speciale pentru reprimarea sîngeroasă a tulburărilor rasiale, arme pe care le-a depozitat într-o serie de locuri secrete pentru a fi la îndemîna trupelor instruite pentru «antiguerila de oraș». Un imens arsenal — puști automate Stoner, gaze lacrimogene, chimicale care, împroșcate pe străzi, le fac alunecoase ca gheața, elicoptere, tancuri de stradă etc. — se află în rezervă pentru «vara fierbinte 1968».

Raportul Kerner dă alarma în ce privește consecințele dezastruoase pe care le-ar avea o asemenea politică: «Violența pe scară largă, urmată de represiune albă, poate avea ca rezultat separarea celor două comunități în cadrul unui stat-garnizoană».

Oricum, lupta negrilor pentru egalitate și drepturi civile va accentua, într-o măsură și mai mare decît pînă acum, conflictul major dintre forțele sociale antagoniste ale societății americane.

**FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1
Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".**

PREȚUL REVISTEI: 1 LEI 41 505

- FORME MODERNE
- O CALITATE IREPROȘABILĂ
- UN FINISAJ PERFECT.

ACESTEA SÎNT CALITĂȚILE BINECUNOSCUTE ALE ARTICOLELOR OFERITE DE ÎNTREPRINDEREA

„FLACĂRA ROȘIE"

BUCUREȘTI

ANUL XVII NR. 17 (873) — 20 APRILIE 1966

flacăra

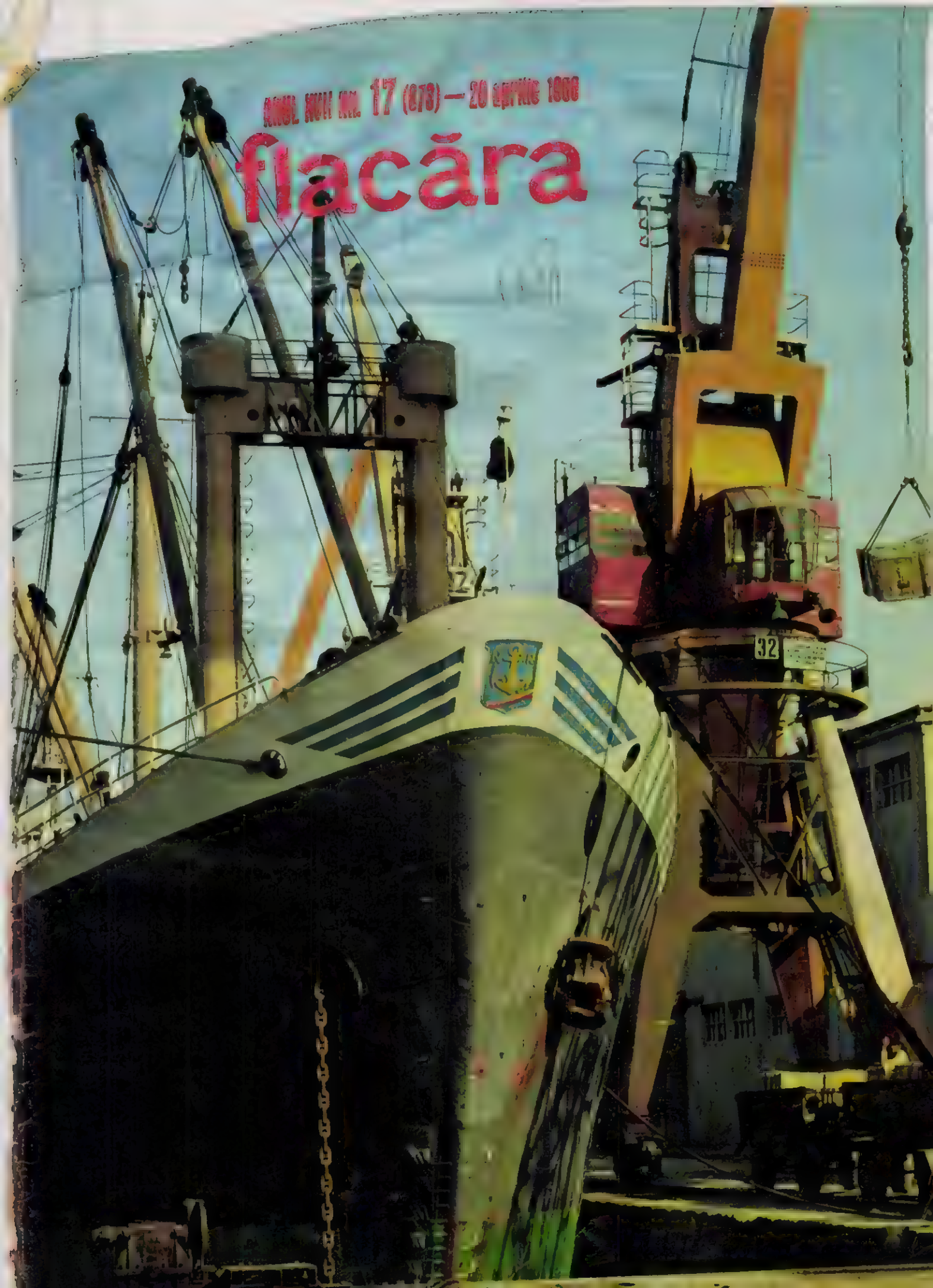

VIZITA CONDUCĂTORILO ÎN JUDEȚELE CONS

În orașul Medgidia, înalții oaspeți au fost primiți cu dragoste și căldură, expresie a încrederii neclintite a oamenilor muncii din patria noastră, în Partidul Comunist Român, în Comitetul său Central.

Pe navă, în gara maritimă a portului Constanța.

R DE PARTID ȘI DE STAT
TANȚA ȘI TULCEA

În zilele de 11-12 aprilie 1968, tovarășii Nicolae Ceaușescu, Emil Bodnăraș, Gheorghe Rădulescu, Vasile Vîlcu, Iosif Banc, Gheorghe Stoica, Vasile Patilineț au fost oaspeții locuitorilor celor două județe dintre Dunăre și Mare: Constanța și Tulcea. În timpul vizitei, care a avut un pronunțat caracter de lucru, înalții oaspeți au vizitat o serie de obiective economice și social-culturale și au avut ample consultări cu activul de partid și de stat, cu oamenii muncii, asupra rezultatelor obținute pînă în prezent în îndeplinirea planului cincinal și în aplicarea măsurilor cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării stabilite de Conferința Națională a partidului.

Pretutindeni, în cursul vizitei, oamenii muncii de pe meleagurile dobrogene au făcut conducătorilor de partid și de stat o caldă și entuziastă primire, manifestînd hotărîrea lor de a munci fără preget pentru înfăptuirea mărețului program de dezvoltare multilaterală a patriei trasat de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Locuitorii municipiului Constanța au întîmpinat cu însuflețire și cu urale pe conducătorii de partid și de stat.

La întreprinderea piscicolă Tulcea, înalții oaspeți au vizitat noile instalații și utilaje cu care a fost dotată această unitate a industriei alimentare.

călătorie nouă:

DÎMBOVIȚA—

PREZENT ȘI ISTORIE

de C. BOZBICI. Fotografii de Elena GHERA

Cetatea domnească: mărturie a unei glorioase istorii.

Stau și ascult o conversație: pe banca de alături, doi țărani, arși de soare, vorbesc despre Găești, ca de nu știu care oraș minunat.

— Voi ați fost la consultare?...

— Am trimis și o scrisoare. Și au venit de la județ.

— Și treceți la Dimbovița?

— La Găești...

— Păi tot Dimbovița e.

— Este, boierule.

«Boierul» nu se supără. Zîmbește.

Nu știam în clipa aceea ce-i cu acest faimos orășel. Aveam să aflu mai tîrziu. Conversația aceasta fugară, cu înțelesuri care nu se relevă dintr-o dată, avea să fie prima mărturie a marelui interes și a participării active a oamenilor la dezbaterile cetățenești care au precedat și au urmat noii împărțiri administrativ-teritoriale. Apele mari nu adună de-a lungul firului lor numai riurile mici hotărîndu-le destinul, ci și oamenii cu satele lor, după cum orașele mari polarizează în orbita lor comune și oameni. E o comunitate economică și una spirituală, nu întîmplătoare, ci coborîtă din vechime, pe care ne-o transmite tradiția și adeseori auzi spunîndu-se: «e dîmbovițean!»

După publicarea hărții cu noua împărțire administrativ-teritorială s-au primit la Tîrgoviște scrisori de la sătenii din cîteva comune: Răscăești, Morteni, Pătroaia, Cringuri, în care cereau să treacă la noul județ, date fiind legăturile lor economice cu Găeștii. De sute de ani ei își desfac produsele pe piața orășelului, drumurile converg spre acesta și distanța e mică. «Unde e Găeștii să fim și noi!» au zis și fraza a intrat în anecdotica orală.

TREPTELE PĂMÎNTULUI

Două riuri coboară din munți și străbat aceste pămînturi: Dîmbovița care le-a dăruit un nume și Ialomița care le-a înzestrat cu frumusețe și vigoare. Părăsind zona plină de răcori a fagului, Dîmbovița întîlnea, cu sute de ani în urmă, pădurile pline de tainițe ale codrului Vlăsiei. Fluviul purta adeseori pe valurile lui frunze de stejar și riul se recunoștea dintre multe altele după aceste covoare galbene, plutitoare, și de aceea populațiile migratoare l-au dat numele — după cum afirmă B.P. Hașdeu

— de «rîul care curge prin pădurile de stejar». Dar Dîmbovița a mai dăruit acestor pămînturi și văile moicome din amonte, pe care le-a dăltuit de-a lungul mileniilor, pe pantele cărora pomii fructiferi se simt în largul lor. Un bazin pomicol faimos în întreaga țară, care se întinde de la Voinești la Nucet. Trebuie reținută această localitate, Voinești. Aici s-a născut «frumosul din Voinești», măr realizat după 14 ani de selecție, despre care «părinții» lui spun că are: un conținut ridicat de fructuoză, o pulpă egală cu a ionatanului și rezistența frunzișului ca la Booskop. Voinești este o capitală încă nu decretată a celor aproximativ două milioane pomi fructiferi ai bazinului Dîmbovița, unde coexistă circa 750 de soiuri de măr, păr și prun.

Celălalt rîu — Ialomița — poartă cu el energii și nu prea departe de izvoare, la Scropoasa, un baraj îi zăgăzuiește apele reci, de cristal, iar la Dobrești se zbate printre paletele turbinelor hidrocentralei, ca mai apoi, în aval, să acționeze Hidrocentrala de la Moroeni.

O dată cu rîurile coboară și înălțimile, culmile sînt tot mai domoale, pînă cînd se topesc în platul orizontului. E un peisaj încîntător, cu văi dulci, cu lunci policrome, cu fragmente de păduri care le amintesc pe cele bătrîne, de demult, cu drumeaguri care șerpuiesc alene pe clinul dealurilor sau pe firul apelor și pe care oștile voievozilor munteni le vor fi străbătut, frămîntînd cu copitele cailor huma.

Peisajul are o plasticitate rar întîlnită și nu e de mirare că unii dintre marii pictori români, dacă nu s-au născut chiar aici, au făcut lungi popasuri, ca Petrașcu, Nicolae Grigorescu, născut în satul Pitaru, venea după 1890 cu chervanul de la Cîmpina și zăbovea adesea la Gemenea și Mănești, la Pucioasa sau Vulcana. Chipurile de țărance sau copii își au într-un fel și aici sorgintea, la fel cum imaginea hanurilor, a carelor cu boi, aerul privelиștilor tot aici le-a reținut artistul, de multe ori, pe retină.

Petroliști din județul Dîmbovița.

UN JUDEȚ ÎN PLINĂ EXPANSIUNE

— Sîntem un județ industrial-agrar care are o platformă economică importantă și reale perspective de dezvoltare — ne-a spus tov. Ion Călinescu, secretar al Comitetului județean de partid. Județul are o pondere industrială însemnată și dacă ar fi să dăm numai un exemplu am aminti că Dîmbovița se situează printre județele cele mai mari producătoare de țiței. De altfel avem și o îndelungată tradiție. În cele patru schele de extracție — Moreni, Gura Ocniței, Tîrgoviște și Titu — sînt ocupați aproape 7 000 de oameni. Pe lîngă preocupările de a găsi metode pentru creșterea factorului final de recuperare a țițeiului din zăcăminte, la noi se execută un volum important de foraje pentru cercetări geologice.

Pe teritoriul nostru sînt amplasate și cîteva uzine de importanță republicană, care dau vigoare economiei județului. Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște care produce armături industriale, racorduri speciale pentru foraj, instalații pentru foraj geologic, instalații pentru intervenții, în sfîrșit o gamă diversă de produse. Această uzină care dă o pătrime din valoarea producției globale pe județ, și al cărei export se cifrează la 153 milioane lei pe an, se va profila în viitor pe producția de armături industriale și instalații de foraj de diverse tipuri. Din enumerare nu poate lipsi «Steaua electrică» din Fieni. Este cea mai importantă fabrică de becuri din țară, cu o gamă largă de produse, de la becuri cu incandescență normală la becuri speciale pentru automobile, baterii, frigidere. Prin dezvoltarea ei — lucrările la o nouă hală sînt în curs — ea va fabrica 70 milioane de becuri pe an în 1970.

Uzina mecanică-Moreni, Fabrica de ciment-Fieni, Întreprinderea de prefabricate din beton celular autoclavizat (a cărei materie primă în proporție de 80% provine din arderea lignitului de la termocentrala Doicești), unitățile din Pucioasa: Întreprinderea textilă-Bucegi (18 milioane mp țesături bumbac anual și 9 200 tone fire de bumbac pe an) și «Trainica», apoi Termocentrala de la Doicești (120 MW) și hidrocentralele Dobrești și Moroeni (16 MW fiecare), iată doar cîteva dintre unitățile economice mai importante care dau județului acel caracter industrial preponderent de care aminteam la început.

Ce va fi în viitor? Județul Dîmbovița beneficiază în acest an, pentru dezvoltarea întreprinderilor existente și construirea altora noi, precum și pentru obiective social-culturale, de sume importante. La Găești se și pot vedea efectele acestor investiții: se construiesc uzina de piese de schimb pentru industria chimică, care are termen de intrare în trimestrul II al anului 1969 și fabrica de frigidere (200 000 bucăți pe an) a cărei construcție va începe în iulie. La Găești — care e una dintre localitățile în care industrializarea se face mult simțită după cum vedeți — se mai construiește o întreprindere industrială de prefabricate pentru construcții.

— Cu agricultura se ocupă o parte însemnată din populația județului...

— ...Da... Și avem condiții propice pentru întărirea și dezvoltarea ei. Vedeți, teritoriul județului este destul de variat în ceea ce privește reliefu și clima. Cele două rîuri importante care îl străbat au creat prin prezența lor condiții de microclimat specifice aproape fiecărei comune. Ca să vă faceți o imagine rapidă, dar globală, iată cîteva cifre ale suprafețelor principalelor culturi: porumb — 37 119 ha; grîu — 43 601 ha etc. În ambele bazine ale rîurilor avem terenuri care se pretează excelent pentru legumicultură. Avem și o tradiție în acest domeniu de care ținem seama. Sătenii din Băleni, Cătunu, Ulierști, cei de la marginea Tîrgoviștei etc. sînt legumicultori cu renume pe care îi întîlnești în piețele Tîrgoviștei și chiar și ale Bucureștiului și Brașovului. În atenția noastră este să îmbinăm această experiență și tradiție locală cu tehnica modernă, să extindem culturile forțate în sere și mai ales în solarii. Solariile, care au o mare eficacitate economică, vor ocupa suprafețe importante (18,5 ha) în cooperativele din Mogoșani, Găești, Matei Voievod, Jugureni etc.

În sfîrșit, trebuie să mai amintim strădania de a dezvolta bazinele pomicole prin plantarea de livezi (4 000 ha), ca mai tîrziu, peste cîțiva ani, să trecem la construcția unor mari depozite de păstrare a fructelor și la organizarea unor linii de prelucrare ale acestora.

PREZENTUL ȘI VIITORUL ORAȘELOR

Județul Dîmbovița are pe cuprinsul lui 3 orașe și un municipiu, Tîrgoviște. Noua împărțire administrativ-teritorială și dezvoltarea actuală și viitoare a industriei au o mare influență în dezvoltarea lor.

— Localitățile urbane — ne-a spus într-o convorbire tov. Ion Mărășescu, vicepreședinte al Consiliului popular județean provizoriu — au întocmite

(Continuare în pag. 6)

Tîrgoviște: ora 17

DÎMBOVIȚA —PREZENT ȘI ISTORIE

O după-amiază însorită pe artera principală a orașului Târgoviște.

schițe de sistematizare din 1965, 1966 sau 1967 cum e Găești. Dar cum între timp teritoriul a cunoscut dezvoltări deosebite, iar unele localități vor primi dotări economice mai mari, se impune reconsiderarea și armonizarea lor cu viitorul plan cincinal și cu planul de perspectivă pînă în 1980. Orașele, de altfel mici, nu pot avea o schiță statică. Să luăm Găeștii. Apariția în zona lui a unor fabrici face să i se schimbe profilul, apoi implicit numărul populației, care se prevede să crească de la 10 000 (cifră luată în considerație la prima schiță de sistematizare) la 25 000 într-un timp relativ scurt: 1970-1975. Am putea aminti și Târgoviște, proiectat ca oraș raional, cu funcție administrativă redusă, dar care acum va primi altă dezvoltare ca urmare a expansiunii industriale și a rolului său de reședință. Deci sîntem obligați să privim procesul de urbanizare printr-o nouă optică. După părerea mea, se impune în primul rînd întocmirea unui studiu general de sistematizare a județului, în care să fie precizate potențialul economic și uman, funcțiile localităților urbane și rurale, relațiile dintre localități, determinarea unor zone care se pretează la anumite industrii, în sfîrșit un studiu care să stabilească în perspectivă rezervele forței de muncă etc., ca să avem o imagine de ansamblu.

Județul beneficiază de un relief variat, de zone și puncte care prezintă un interes aparte și de aceea este necesar să se întocmească un plan de amenajări și dezvoltare turistică, care să determine perimetrele de protecție, zonele cu caracter etnografic și folcloric deosebite.

Să revenim la prezent. Sînt în curs de executare lucrări edilitare importante: alimentarea cu apă a municipiului Târgoviște, urmînd ca într-un viitor foarte apropiat să înceapă canalizarea și alimentarea cu apă a Găeștilor și canalizarea Târgoviștei, care vor ridica standardul urban al acestora.

— Și vechile monumente?...

— Sînt în centrul atenției noastre. Dar ceea ce s-a făcut mi se pare insuficient. Va trebui ca împreună cu Direcția monumentelor istorice să stabilim un program de perspectivă. Sînt monumente amenințate de ruină ca cele de la Văcărești sau Curtea lui Brîncoveanu de la Doicești, ca să nu dau decît aceste exemple...

POD PESTE TIMP

E un pămînt unde ierburile, florile și copacii au fost hrăniți de sîngele a nesfîrșite generații. E un pămînt al lacrimilor și al durerilor de demult, al sunetelor de corn care vesteau înfrîngerea oștilor străine, al victoriilor și strălucirilor de odinioară și nu-ți rămîne decît să pui urechea pe acest pămînt, să-i asculți respirația, ca să auzi tainicele glasuri ale atîtor milenii. Istoria țării aici își are vecaturi de strălucire și legende nemuritoare care s-au transmis din timpuri îndepărtate. Gemenea... Legenda spunea că locuitorii acestei așezări, amenințate de cetele barbare care se apropiau, au construit pe Dîmbovița un mare zăgaz stăvilind apele și apoi le-au dat drumul. Năvălitorii gemeau și se căinau înspăimîntați de îmbrățișarea riului care-i ducea spre moarte, și clipele acelea tragice au dat numele așezării: Gemenea. A doua zi, într-o lunică mai la vale, ierburile erau pline de leșuri tătărești, și imaginea a rămas întipărită în minte, și oamenii au numit locul Tătărani. Pe pămîntul acesta s-au scris mii de pagini din istoria națiunii române. Umbrele bătrînilor voievozi mai stăruie încă și chipurile lor ne privesc din zugrăveala frescei din Biserica domnească: Matei Basarab și Neagoe Basarab, Constantin Brîncoveanu și Petru Cercel, și încă alții așa cum i-au văzut vechii maiștori.

Documentele atestă că în 1394 Târgoviște era scaunul de domnie al lui Mircea cel Bătrîn. Istoria orașului se va împleti cu cea a țării timp de mai multe secole. Despre ei vor vorbi călătorii și cronicarii străini, uneori cu admirație, alteori cu teamă. Să-l ascultăm pe Laonic Chalcocondil: «Aceasta s-au întîmplat atunci așa; împăratul (Mahomed II — n.n) însă înaintînd de aici înăuntrul țării s-a grăbit să meargă drept asupra orașului (Târgoviște — n.n) în care însuși domnul Vlad își avea reședința... Împăratul trecînd pe lîngă oraș și nevăzînd nici un om pe ziduri decît tunari trăgînd cu tunurile asupra oștirii, nici tabără n-a așezat, nici de împresurat nu s-a apucat. Dar înaintînd a mers ca la douăzeci și șapte de stadii și... ceilalți turci văzînd mulțimea de oameni trași în țeapă s-au înspăimîntat foarte». Era decorul care — cum zice și cronicarul grec — Vlad Țepeș îl pregătise sultanului ca să-i demobilizeze armata.

În secolele XVI-XVII Târgoviște cunoaște o epocă de înflorire economică. În timpul lui Matei Basarab el număra — se spune — 40 000 de locuitori. De numele orașului se leagă prima tipăritură din Țara Românească, ieșită din teascurile tiparniței lui Macarie: Liturghierul (1508) și activitatea tipografică a diaconului Coresi, care va da limbii românești inestimabilele sale monumente și care va tipări aici, la cererea lui Mircea Ciobanul, dacă nu cele mai celebre cărți ale sale, dar acel Triod penticostar slavonesc cu minunatele sale ilustrații.

De peste veacuri Turnul Chindiei mai străjuie și astăzi împrejurimile. Vremurile au fost glorioase și aspre în același timp, și dezastrele abătute asupra țărișoarei de la Dunăre se abăteau și asupra scaunului său de domnie, dar de fiecare dată el renăștea din cenușa pîrjolului. Peste tot se pot vedea astăzi vestigiile acelor timpuri. Strămoșii au lăsat pe aici urme adînci. Ca să nu-i uităm, ca să-i venerăm, ca să ne aducem aminte. Bătrînele meleaguri cunosc în zilele noastre o nouă tinerețe, o adevărată renaștere, concretizată prin puternicul avînt economic, prin munca harnică, plină de elan a oamenilor, prin înflorirea și dezvoltarea multilaterală a orașelor și străvechilor locuri.

Pucioasa: primii vizitatori ai stațiunii, la odihnă.

Milioanele se fac și din baltă (60 ha) dacă faci piscicultură în sistem dirijat.

CUM SE FAC MILIOANELE

Reportaj de George CIUDAN. Fotografii de S. STEINER

Anul trecut, cînd holdele și grădinile erau îmbătate de parfumul lilacului, în cea mai mare cîmpie a țării — Bărăgan — și în alte locuri, s-a petrecut un eveniment de covîrșitoare importanță pentru agricultura românească: au fost înființate întreprinderile agricole de stat. În cadrul acestor mari unități agricole au fost create fermele care, pe bună dreptate, pot fi denumite organismele cele mai vii ale agriculturii românești.

Întreprinderile agricole de stat au fost înființate în urma unei înțelepte Hotărîri a Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Bineînțeles, ca în toate acțiunile de importanță națională, la crearea fermelor agricole s-a purces după o vastă experiență — și bună, și rea — și în urma unor aprofundate studii care au pus în balanță și realizările noastre, și tradițiile noastre, și experiența agriculturii pe plan mondial.

Se împlinește un an de la înființarea primelor ferme agricole. E deci momentul potrivit de a-i informa pe cititorii noștri în modul cel mai concret — al cifrelor și al faptelor — despre una din marile moșii din Bărăgan unde fermierul s-a conturat ca o figură centrală a agriculturii de stat. Am ales-o pe cea de la Lehliu.

REȚINEȚI DOUĂ CIFRE

Cîmpia Întreprinderii agricole de stat Lehliu pare că se întinde pînă la marginea cerului. Mai exact, ea însumează 13 445 ha, din care arabile 12 996 ha. Profil: grîne, lapte și carne, deci agrozootehnic. Predomină cerealele păioase — 65%, după care urmează porumbul și floarea-soarelui. Total ferme: 12, dintre care 7 de cîmp și 5 zootehnice. Conducători de ferme: 10 ingineri și 2 tehnicieni.

Aprilie 1967. Proaspeții fermieri au pîinea și cuțitul, adică inițiativa și răspunderea. Au pămînt bun, au vite frumoase, au mașini, au parale, au autonomie, au muncitori destoinici. Iată deci mijloace primordiale pentru a scoate din holde spic cît vrabia și din ugerul vacilor rîuri de lapte la un preț de cost scăzut; iată o seamă de condiții noi menite să concure la lichidarea unei dramatice tradiții create în multe din fostele gospodării agricole de stat: inexistența beneficiilor și creșterea pierderilor planificate.

Ce au făcut fermierii din Lehliu? Ei au fost printre primii din țară care, după ce au dezbătut amănunțit planul de producție cu muncitorii, au arătat în consiliul de administrație că bătălia pe diversele fronturi ale producției agrozootehnice are șanse să fie cîștigată cu succes. Deși erau în primul an al existenței lor, fermele și-au propus cifre de plan mărite, între 5 și 20%, față de sarcinile fostelor gostaturi.

Să însemnăm pentru început două cifre pe care e bine să le reținem pentru ca mai la urmă să le confruntăm cu alte cifre: 77 176 000 lei erau veniturile planificate pe '67 ale fermelor din Lehliu. La 8 813 000 lei erau prevăzute beneficiile în primul an de ființare a fermelor. Rețineți aceste două cifre pentru ca să vedeți ce se va întîmpla cu ele.

BRAVO, FERMIERILOR!

Am spus că la Lehliu pîinea se găsește în cea mai bună casă a ei. De aceea oamenii au crescut-o pe o suprafață foarte mare, 5 550 hectare. Producție medie planificată la hectar: 2 910 kg. Producție medie realizată la hectar: 3 711 kg. Beneficiu prevăzut la cultivarea grîului: 4 495 000 lei. Beneficiu realizat: 9 231 000 lei. Cum a fost posibil să se depășească beneficiul în asemenea proporție numai la o singură cerealâ? Prețul de cost pe tona de grîu a fost cu mult mai mic față de cel planificat. Acesta este un motiv. Fermele au livrat statului peste plan 3 800 tone grîu, acesta este al doilea motiv. Cam același lucru s-a petrecut și cu floarea-soarelui. Nu s-au recoltat 4 253 tone, cît a fost prevăzut, ci 4 845 tone. Nu s-a vîndut tona de floarea-soarelui cu prețul planificat, ci cu mai mult. Nu s-a realizat beneficiul planificat de 5 666 000 lei, ci unul de 6 302 000 lei. Vedeți cum se fac milioanele? Nu e chiar simplu, e bătaie de cap, dar se pot face. Fermierul, dacă are marfă excelentă, trebuie să fie și un negustor bun, altminteri nu e gospodar. Fermele Dîlga și Dor Mărunt au valorificat la export 5 800 tone grîu. Primele de export pe care le-au încasat s-au ridicat la peste 780 000 lei.

La porumb s-a petrecut o situație care la prima vedere pare paradoxală: unele ferme au realizat o producție medie cu ceva mai mică față de cea planificată. Și totuși porumbul a adus un beneficiu de un milion în plus față de cel planificat. Pe unde au scos oamenii cămașa? Pe la porumbul de sămînță, unde s-au realizat sensibile depășiri de plan.

De unde se mai scot milioanele? Din vite. Ziceau unii la începutul anului că e foarte greu, că nu sînt condiții; așa gîndeau, de pildă, cei de la ferma Dor Mărunt care și-au planificat un beneficiu de, nu rîdeți, 2 000 lei. Dar și-au dat apoi seama că au condiții și că, de vor lua taurul de coarne, la finele anului beneficiul nu va fi de

(Continuare în pag. 8)

Sub supravegherea atentă a oamenilor — la Lehliu — mașinile și tractoarele aduc la zi lucrările agricole de primăvară.

N-ați auzit de vestita herghelie de la ferma Dor Mărunt? Ea este una dintre podoabele fermei. A nu se uita: și herghelia și-a adus partea ei de contribuție la veniturile bănești.

2 000 lei, ci de 1 256 000 lei. Exact așa s-au petrecut lucrurile.

De unde se mai scot milioanele? Din baltă. Acolo, dacă nu crește nici porumbul, nici grîul, crește crapul. Transformi mlaștina nu în teren sărăturat, ci în iaz și obții 1 500 kg pește la hectar. Ceea ce e foarte rentabil. Așa se petrec lucrurile la ferma Valea Argovei.

IMPOSIBILUL POATE DEVENI POSIBIL

Tehnologul șef al I.A.S.-Lehliu, inginerul Alexandru Bobică, spune că la început au fost unele glasuri care susțineau că cifrele de plan sînt mari, că fermele fiind în primul an de existență e imposibil să realizeze un beneficiu mare. Practica a dovedit altfel. Pătrunși de simțul răspunderii totale și acționînd cu inițiativă în toate sectoarele de producție, fermierii au dovedit că sînt în stare să înlăture inerția și munca de mîntuială și să realizeze lucruri demne de laudă. Astfel a fost cu putință ca la ferma Ogorul (profil zootehnic) pierderea planificată de 454 000 lei să fie complet înmormîntată și la sfîrșitul anului să se realizeze un beneficiu de 259 000 lei. Același imposibil a fost făcut posibil la ferma Valea Argovei unde pierderile planificate — 93 000 lei — au fost transformate într-un beneficiu de 840 000 lei.

Bineînțeles, această cotitură de 180 grade n-a fost făcută prin nici un ordin al Departamentului întreprinderilor agricole de stat, nici prin hotărîri luate peste noapte de către Consiliul de administrație al I.A.S.-Lehliu. Nici nu era cu putință. Cotitura s-a făcut datorită fermierilor și muncitorilor care știau ca nimeni altcineva ce trebuie făcut, cum trebuie muncit pentru ca două lucruri care să meargă ca ceasul să fie pe deplin realizate: producții cît mai mari în toate sectoarele și preț de cost cît mai scăzut. Și aceste două lucruri de importanță capitală, la Lehliu au fost pe deplin realizate.

La începutul acestor însemnări v-am amintit două cifre pe care și le-au

Un vechi cîntec zice: «Ciobănaș cu trei sute de oi...» Poate s-ar cere un cîntec nou pentru a spune adevărul de la Lehliu: «Ciobănaș cu mii de oi...»

propus fermierii din Lehliu să le realizeze la sfîrșitul lui '67: un venit total de 77 176 000 lei și un beneficiu de 8 813 000 lei. Acum rețineți următoarele cifre: au realizat un venit de 84 058 000 lei și un beneficiu de 19 258 000. Splendid.

UN STEAG ȘI NIȘTE PREMII DE MILIOANE

La asemenea realizări excepționale, cum era și firesc, fermierii și muncitorii de la I.A.S.-Lehliu s-au ales cu un steag de mare cinste și onoare și cu niște premii substanțiale la care pot rîvni, dacă-i ține cureaua, toți cei ce lucrează în fermele agricole. Între 25 000 și 55 000 lei au fost premiile obținute de 11 fermieri din Lehliu. Ce-or face cu aceste sume inginerii Arcadie Loghin, Mihail Cojocaru, Claudiu Coțofană, e treaba domniilor lor. Să-i cheltuiască sănătoși și cu folos. Ce-or face cu frumoase premii de multe mii de lei o seamă de muncitori ca Gheorghe Ene, Constantin Costea, Nicolae Rîșnoveanu și alte cîteva sute, e tot treaba domniilor lor. Banii aceștia n-au venit din senin, n-au picat din cer. Îngrijitori de animale și tractoriști au muncit nu de puține ori din greu, i-au bătut vifornițele și ploile, i-au ars soarele de jar al Bărăganului. Dar a meritat!

UN FERMIER A DAT FALIMENT

Se mai întîmplă. Doamne ferește. Au dat faliment și alți fermieri, din țări cu agricultură mai avansată ca a noastră. I-au înghițit alții mai puternici sau i-au nenorocit calamitățile ori au tăbărît pe dînșii muncitorii neplătiți sau băncile. La noi, pe fermier nu-l înghite nimenea. Doar calamitatea îl poate păgubi. Delăsarea sau proasta organizare îi pot însă juca festa.

Și la Lehliu, din cei 12 fermieri unul a dat faliment. E cazul inginerului Emil Tudorin de la ferma de taurine Dîlga. Dumnealui trebuia să realizeze un beneficiu de 273 000 lei și a obținut o pierdere de 234 000 lei. A rămas dator cu 700 hectolitri. Știți cînd a rămas? Tocmai în cea mai bună perioadă a anului, tocmai în trimestrul IV, cînd baza furajeră e perfect echilibrată în toate unitățile agricole, cînd se obțin, de regulă, mari producții de lapte. Dar dacă lași vacile în paza Domnului, dacă nu dai pe la fermă cu săptămînile, dacă iubești foarte turismul și aventura sentimentală, te arzi. Omul e liber să facă cu viața sa ce vrea, dar nu e liber, mai cu seamă cînd e șef, să încurce munca și viața celor pe care îi conduce. La ferma de taurine Dîlga sînt o seamă de muncitori cu rezultate excepționale în muncă, oameni care și-au depășit sarcinile de producție dar care, datorită faptului că ferma nu are rezultate economice pozitive, n-au beneficiat de sistemul de premiere. Poate că acest sistem, bun în liniile lui generale, mai are pe undeva unele neajunsuri. La lucrul acesta trebuie să cugete șefii cei mari din agricultura de stat, oamenii cu munci de răspundere din Departamentul I.A.S. Dar ne punem o întrebare și ne adresăm d-voastră, tovarăși din Consiliul de administrație de la I.A.S.-Lehliu: de ce ați lăsat ca lucrurile să ajungă pînă aici, de ce n-ați pus piciorul în prag mai devreme? D-voastră ați luat, și pe bună dreptate, drept premii sume frumușele. Dar muncitorii de la taurine (Dîlga) care n-au nici o vină că șeful lor i-a dus la pagubă, n-au luat nimic. Poate că ar fi bine să mai gîndiți asupra acestui lucru.

•

Am văzut recent marile moșii de grîne de la Lehliu. Ele dau semne pentru un seceriș și mai bogat. Am văzut semănăturile de primăvară și am simțit cum se zbat în solul gras să se ridice către soare, boabele încolțite. Am văzut cirezile mari de vite alese, am văzut cum cresc mieii și crapii, am văzut mînjii cu priviri senine, am văzut vii, și pomii în floare.

Toate acestea le-am văzut în Bărăgan, la Lehliu, acolo unde un steag de mătase arată că oamenii, cînd vor, pot realiza lucruri excepționale.

Fermierii ne-au spus că, deși sarcinile de plan pe 1968 sînt substanțial mărite față de anul trecut, vor face tot ce le stă în putință pentru ca acest steag să nu plece de la Lehliu. Foarte frumos. Pentru menținerea gloriei se cere și multă perseverență. Și cînd te gîndești că gloria aceasta se lasă și cu cîteva milioane drept premii, e un motiv în plus să nu pierzi ce ai cîștigat.

120 DE ANI DE LA

ÎN MOLDOVA A FOST DAT SEMNALUL...

Evenimentele revoluționare desfășurate cu 120 de ani în urmă în țările române reprezintă o pagină de mari împliniri în istoria frămîntată a poporului nostru. Nu reprimarea rămîne faptul esențial al evenimentelor de la 1848, ci drumul pe care ele l-au deschis progresului, sprijinind procesul de constituire a României moderne.

Începutul procesului revoluționar a avut loc în Moldova, unde în primăvara anului 1848 a izbucnit vîlvătaia revoluției...

de **DAN BERINDEI**

Situația revoluționară — constatată în Moldova încă din 1846 atît în mediul orășenesc cît și în mediul rural — cunoaște în iarna 1847-1848 o evidentă intensificare. Sintetizînd starea de spirit a maselor țărănești, un boier arăta într-o reclamație din 1848 că «un duh de revoltă, de nesupunere și de anarhie se înfățoșează astăzi... între locuitorii». Vestea evenimentelor revoluționare europene a accentuat frămîntarea maselor moldovene. «Proclamarea republicii, fuga regelui Louis Philippe, manifestul lui Lamartine, răsculare tuturor naționalităților — arăta George Șion — electrizară inimile moldovenilor».

Centrul nemulțumirilor a fost în chip firesc orașul Iași, unde agitațiile au devenit din ce în ce mai puternice. În timpul nopții, pe ziduri se lipeau afișe ostile regimului regulamentar și însuși domnitorului, aveau loc întruniri și întreaga stare de spirit a populației indica iminența unor puternice manifestări social-politice.

LA 27 MARTIE, LA HOTELUL PETERSBURG DIN IAȘI...

Refuzul domnitorului Mihail Sturdza de a lua inițiativa unor reforme a făcut ca nemulțumirile să crească, determinînd concretizarea lor într-o mișcare revoluționară. La 27 martie s-au întrunit la hotelul Petersburg din Iași peste o mie de oameni aparținînd burgheziei, boierimii liberale și, în parte, opoziției boierești conservatoare. Această adunare, destul de eterogenă din punct de vedere social și politic, a adoptat hotărîrea ca un comitet să alcătuiască o petiție sintetizînd dorințele diferitelor pături și clase sociale, dorințe care — se nădăjduia încă — urmau să fie satisfăcute de domnitor.

Petiția, alcătuită în ziua următoare în casa lui Costache Sturdza, reflecta soluțiile de compromis la care ajunseseră grupările componente ale mișcării din martie 1848. Cele 35 de articole oglindeau, în general, un program moderat pe care îl anunța chiar și cel dintîi articol referitor la «sfînta păzire a Regulamentului».

Cu toate acestea, chiar și revendicările burgheze moderate veneau în evidentă contradicție cu regimul politic existent. Asigurarea libertății personale, responsabilitatea ministerială, inamovibilitatea funcționarilor, publicitatea ședințelor tribunalelor și ale Adunării obștești, eliberarea deținuților politici, reforma școlară pe o temelie națională și chiar și prevederea îmbunătățirii situației țăranilor — deși vag formulată — erau tot atîtea prevederi menite a duce în mod practic la înlăturarea orînduirii în ființă. Totuși domnitorul s-a arătat dispus să accepte aceste revendicări, mai ales cînd a constatat că petiția fusese semnată de sute de persoane și chiar de mitropolit, dar s-a opus stipulațiilor din petiție care prevedeau dizolvarea Adunării obștești și înființarea gărzii cetățenești, dîndu-și seama că acestea urmau să ducă la pierderea pozițiilor sale politice.

Întrunindu-se în mod succesiv la Costache

Pe străzile Iașului a fost pentru prima dată arborat falnica Revoluției de la 1848 din Moldova. Ieșenii au putut retrăi acest moment însuflețitor participînd la manifestările organizate recent cu prilejul aniversării a 120 de ani de la Revoluția din 1848

Iași în primăvara anului 1848. Sub aparența calmă, «de fiecare zi, clocotea revoluția...

REVOLUȚIA DIN 1848

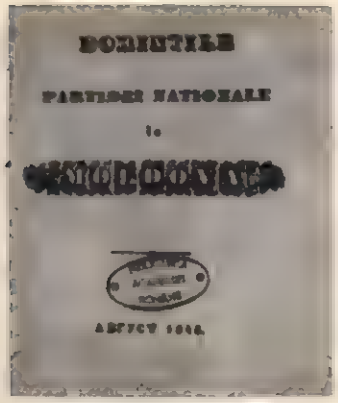
DOMNITELE
PARTIDEI NAȚIONALE
în
MOLDOVA
ANUL 1848

«Dorințile partidei naționale în Moldova», elaborate de Mihail Kogălniceanu, condamnau regulamentul organic, pledau pentru împroprietărirea țăranilor, schițau un larg program referitor la dezvoltarea economică a Moldovei.

exilați în Turcia, unii reușind însă ulterior să fugă de sub escortă.

Deși evenimentele de la Iași au avut un caracter revoluționar limitat, ele sînt departe de a înfățișa în toată amploarea ei mișcarea revoluționară pașoptistă moldoveană. În timp ce în țară situația revoluționară a continuat, și s-a accentuat îndeosebi în mediul rural, frămîntări revoluționari

«PRINȚIPIILE NOASTRE PENTRU REFORMAREA PATRIEI»

Conducători ai mișcării revoluționare moldovene s-au refugiat în Bucovina și în

Sturdza, iar apoi la Alexandru Mavrocordat, opoziționiștii s-au arătat intransigenți în susținerea programului expus în petiția-proclamație adresată domnitorului Sturdza și i-au cerut acceptarea integrală a acestora. Deși frînată de boierii conservatori și chiar și de cei liberali din cadrul opoziției, în cursul zilelor de 28 și 29 martie a început să se reliefeze din ce în ce mai evident o mișcare de masă. Străzile unde se aflau casele care au servit ca locuri de întrunire ale opoziției erau înțesate de lume, de mica burghezie orășenească și chiar și de unii lucrători. Totodată a început o acțiune de strîngere a armelor și s-a încercat organizarea unor acțiuni armate.

Era însă prea tîrziu: unitățile de mercenari ale domnitorului, conduse de însuși fiii acestuia, au trecut la reprimarea mișcării înainte ca aceasta să-și fi putut organiza temeinic acțiunile de luptă. S-au făcut peste 300 de arestări, unii opozanți fiind exilați pe la moșii sau mănăstiri, iar 13 dintre ei, îndeosebi fruntași liberali-democrați, au fost refugiați dincolo de granițe au adus o importantă contribuție pe plan ideologic prin elaborarea unor programe revoluționare și au conlucrat cu fruntașii revoluționari din celelalte țări românești, asigurînd prin aceasta un caracter unitar revoluției românești de la 1848.

«...CU FELURI DE CUVINTE ÎNDESTUL DE ATACARISITOARE ȘI CU SUMEȚII»

Starea de spirit a țărănimii moldovene a marcat o evidentă accentuare a tendințelor de revoltă. Țăranii de la Bozieni, în ținutul Neamțului, și-au manifestat fățiș credința «că ei n-ar avea mai mult a face boierescul, ci a se îngriji numai de lucrul lor». Pînă și pe moșiile lui Mihail Sturdza țăranii refuzau să presteze clacа.

Cînd în Moldova au sosit știrile despre izbînda revoluției în Țara Românească, frămîntările țărănimii au sporit și mai mult. Sătenii au refuzat să iasă la seceră în numeroase locuri și în altele au atacat conacele moșierești. La Mălăești, în ținutul Fălciu, stăpînul moșiei se plîngea în vara anului 1848 că țăranii refuzau să iasă la seceră și «ca niște bontușcici (revoltați) s-au atins și chiar de cinstea mea, cu feluri de cuvinte îndestul de atacarisitoare și cu sumeții».

Au existat centre ca la Grozești, Hangu și Bălțătești, unde sătenii au fost organizați în unități bine înarmate și dotați cu steaguri tricolore, prezența acestor unități punînd în primejdie regimul lui Mihail Sturdza.

Transilvania. Alecu Russo, George Sion, Lascăr Rosetti și alții au participat plini de entuziasm la marea adunare națională de la Blaj din 3/15 mai. Influențați de evoluția evenimentelor din Transilvania, revoluționarii moldoveni refugiați în această țară au elaborat la 12/24 mai la Brașov cel mai înaintat program al mișcării revoluționare românești din 1848, intitulat «Prințipule noastre pentru reformarea patriei».

Programul prevedea desființarea servituților feudale și împroprietărirea fără nici o despăgubire a țăranilor clăcași, desființarea privilegiilor și egalitatea în fața legilor, ca și unirea Moldovei și a Țării Românești «într-un singur stat neatîrnat românesc».

Exprimînd simțămintele cele mai profunde ale revoluționarilor români de pretutindeni, poetul patriot Vasile Alecsandri a publicat la 14 iunie în «Foaie pentru minte, inimă și literatură» din Brașov poezia «Hora Ardealului», cu versurile devenite celebre: «Hai să dăm mînă cu mînă/ Cei cu inimă română/ Să-nvîrtim hora frăției/ Pe pă mîntul României».

În vara anului 1848, mișcarea revoluționară moldoveană și-a centrat activitatea în Bucovina, unde s-a organizat un Comitet revoluționar moldovenesc și unde, din însărcinarea acestuia, liberalul-democrat Mihail Kogălniceanu a elaborat în luna august cel mai amplu program revoluționar românesc din 1848, intitulat «Dorințile partidei naționale în Moldova».

Autorul condamna regulamentul organic, pleda energic pentru desființarea boierescului și împroprietărirea țăranilor (dar prin răscumpărare!), schița un larg program referitor la dezvoltarea economică a Moldovei și totodată se pronunța pentru adoptarea unui șir de reforme cu caracter burghez menite a asigura, în cadrul unei noi orînduiri, egalitatea, libertatea, desființarea privilegiilor de clasă. Un rol deosebit era atribuit Unirii Moldovei și Țării Românești, acest act fiind considerat drept o «cunună» a reformelor ce se preconizau și drept «cheia boltii» edificiului național.

Deși n-a cîștigat amploarea din Țara Românească și Transilvania și cu toate că revoluționarii nu au putut prelua efectiv puterea, cum s-au petrecut lucrurile în celelalte două țări românești, mișcarea revoluționară din Moldova se înscrie la loc de cinste între evenimentele anului 1848. Tocmai în Moldova a fost dat semnalul luptei revoluționare, masele dînd dovadă aci de un spirit de luptă revoluționar de nezdruncinat, iar programele elaborate de fruntașii mișcării de eliberare revoluționare moldovene au adus o contribuție esențială ideologiei pașoptiste.

În ansamblul ei, mișcarea revoluționară din Moldova a înscris în istoria începuturilor României moderne un moment dintre cele mai însemnate și totodată o pagină de luptă în procesul secular de eliberare socială și națională a poporului român.

*

Programul anului 1848 și-a găsit împlinirea în marile evenimente ale deceniilor următoare. Unirea Principatelor, Independența României și desăvîrșirea unității naționale în 1918 au fost împliniri ale năzuințelor pașoptiste. Dar în condițiile compromisului claselor dominante, burghezia nu și-a înfăptuit pe toate planurile nici propriul ei program. Realizarea deplină a eliberării sociale și naționale a poporului a revenit clasei muncitoare, continuatoarea celor mai înaintate tradiții de luptă și stegar al ideilor înaintate.

Pe drumul deschis de insurecția victorioasă din august 1944, poporul român — sub conducerea Partidului Comunist Român — a înlăturat orînduirea capitalistă și a trecut la făurirea orînduirii socialiste, statornicind pe noi baze viața sa materială și spirituală.

În lupta pentru desăvîrșirea construcției României socialiste, poporul român găsește izvor de forță și energie în paginile eroice ale tradițiilor revoluționare, în momentele de seamă ale luptei de eliberare socială și națională, între care se înscriu și evenimentele revoluționare din Moldova anului 1848. La 120 de ani de la împlinirea lor, aceste evenimente impun cinstire și respect, patriotismul revoluționarilor pașoptiști, dîrzenia și jertfele lor înscriindu-se ca un luminos exemplu în frămîntata istorie a trecutului patriei.

NU VĂ LĂSAȚI FURAȚI DE „FRUMOS“!

DESPRE TREI FILME DOCUMENTARE

Simțindu-mă, probabil, mult mai mult ziarist decît cronicar, încerc o simpatie statornică — mărturisită și în alte rînduri, de altfel — pentru documentariștii de la *Sahia*. Se prea poate să-i iubesc și pentru faptul că ei fac gazetărie cu aparatul de filmat în mînă, deci sînt de două ori fericiți. Sufăr ori de cîte ori la *Patria* sau la *Republica* aud un vecin spunînd «of, completarea» și mă bucur cînd văd sala de la *Timpuri noi* fie și pe jumătate plină. Dar cum mai toate dragostele de pe lume cer ceva în schimb, mi-am îngăduit, adeseori, dreptul de a adăuga cuvintelor de laudă și altele sincer mustrătoare. Cu riscul de a repeta niște observații, voi încerca să spun și de data aceasta că, după modesta mea opinie, un dușman care părea pînă aproximativ anul trecut pentru totdeauna alungat de la *Sahia*, a început din nou să-și arate colții; cîndva, spuneam acestui dușman «descriptivism», descriptivismul care înăbușă ideile; acum, mi se pare că ființa lui, foarte mlădioasă, s-a strecurat într-o altă haină, aceea a extazului în fața frumosului fără acoperire, fără supunere la obiect, a frumosului care ne întoarce gîndul pe alte căi decît cele dorite de autori. Cel puțin pe parcursul a două dintre filmele văzute, nu demult, «Flori pentru litoral» (autori: D. Dădîrlat — regia, E. Ghidali și I. Cornea — imaginea) și «Cînd frumosul este util» (autori: Alexandru Sîrbu — regia, George Georgescu — imaginea), am avut sentimentul că s-a trecut pe lîngă idei, că cineaștii nu s-au îndurat ca la masa de montaj să renunțe la lungimea unor imagini,cu lumini și culori meșteșugite, în favoarea altora, poate mai puțin «poetizate» dar mult mai încărcate cu electricitatea informației, a noului, a celui ceva greu de descoperit tot timpul cu ochiul nostru de toate zilele. Plecînd de la sănătosul adevăr că la locul de muncă ne trăim o treime din zi, autorii documentarului «Cînd frumosul este util» își propun o mică investigație în estetica industrială. Vedem sau descoperim, cu reală plăcere, hale de uzine luminate cu știința care se cheltuiește în general pentru un spectacol, ne plimbăm printr-o grădină — tot a unei fabrici — asemănătoare cu cea din «Anul trecut la Marienbad», aflăm, și ne pare bine, că la sortarea bilelor de rulmenți, pentru ca operația să fie mai puțin obositoare, trebuie să se aibă grijă de direcția căderii razelor de soare prin fereastră. Mai departe, filmul ne face o mare promisiune, aceea de a ne vorbi puțin despre psihologia culorilor. Fiecare mai cunoaște unele lucruri, de la Delacroix citire, de la Goethe, de la specialiștii mai noi. (Unii dintre ei ne vorbesc chiar în acest film, comunicîndu-ne generalități care nu strică să le auzim de mai multe ori.) Dar numai pelicula ne poate convinge, nu vorbele, că un perete, luminat într-un anume chip «poate crea senzația zilei, a cerului cald». Tocmai acum însă aparatul trece în goană peste acest perete, chemat de incandescența unei surse, ce-i drept, mult mai fotogenică, dar nu cea mai potrivită aici. De ce n-au fixat cineaștii încă cinci-șase notații de genul acelein cu peretele, de ce au ratat prilejul de a comenta prin glasul particular al documentarului relația științifică culoare-psihologie-locul de muncă-eficacitate în producție? Și filmul «Flori pentru litoral» are făgăduințe demne de luat în seamă. Făgăduința, mi s-a părut, era materializată în cîteva vorbe care anunțau cum s-a schimbat destinul florilor, al acestor ființe care au cerut atîta trudă omenească pentru a fi obligate ca, în climatul litoralului nostru, să izbucnească sub forma acelor minuni vegetale. Nimic însă despre «schimbarea destinului». Desigur, ar fi stupid să reproșez că prea s-a invadat ecranul cu flori de toate neamurile și luate din toate unghiurile, mai ales că despre unele am aflat că au nume atît de simpatice precum: superstar, prima balerină, madame Pompadour etc. Dar în locul imaginilor cu o fată ținînd două în piept un buchet, al alteia care sapă și al plajei de la Mamaia am fi dorit ceva despre acel «destin». Sau am fi vrut să luăm parte la polemizarea gîdilcelor, căci cramicul ne spusese: «dacă aveți norocul, puteți asista la...» Dar cum să dăm de acest noroc? Să-l căutăm cu luminarea cînd cineaștii ni-l puteau aduce la doi pași de noi?

Observații asemănătoare se pot face și pe marginea documentarului «Țara Bîrsei» de Erwin Szeckler, film ambițios, care a ținut să spună totul despre Brașov, dar absolut totul. Din mulțimea de generalități a izbucnit însă un splendid răspuns al unei trecătoare. La nemaipomenita întrebare «ce părere aveți despre orașul dv?», dînsa a zis cu un exemplar simț al nuanței: «Avem o toamnă frumoasă».

Magda MIHĂILESCU

P.S. În programul anunțat de cotidiane em trecut și un film, «Digul», al lui Jean Petrovici, creator talentat, ale cărui documentare le-am așteptat totdeauna cu interes. Din păcate, nu i-am văzut filmul pe ecran. Nu știm de ce a lipsit.

NOUL VAL 1968

De zece ani încoace se tot vorbește de «noi valuri». Cu mai multă sau mai puțină seriozitate (o dată formula găsită, e atît de ușor să o aplici!). În ultimele săptămîni însă presa franceză vehiculează mai insistent ca oricînd cuvintele acestea destul de tocite. Pricina: ieșirea simultană pe piață a filmelor unui grup de potru realizatori dintre care nici unul nu a împlinit treizeci de ani: Yves Boisset, 28 de ani (Les jardins du diable), Guy Giles, 27 de ani (Au pan coupé), Francis Leroi, 21 de ani (Pop Game), Jean-Daniel Simon, 25 de ani (Le fille d'en face). Comentatorul revistei «l'Express», Pierre Billard, ni-i recomandă cu deosebită încredere. Să-l ascultăm: «Noul val 1968 cel care asaltează în aceste săptămîni ecranele, pare a fi mai bine înarmat împotriva loviturilor sorții. Ceea ce te izbește la acești tineri realizatori este profesionalismul lor deja foarte bine pus la punct. Desigur, au frecventat Cinemateca. Dar au mai și minuit o cameră încă din adolescență. Am putea spune că ei cunosc *fizicește* cinematograful...»

1) «Yves Boisset nu avea nici 20 de ani cînd l-a însoțit pe Yves Ciampi în Extremul Orient, fiindu-i asistent la «Cine ești dumneata,domnule Sorge?» Critic cinematografic, autor al unei lucrări despre filmul american, el a fost, rînd pe rînd, asistentul lui Jean-Pierre Melville, Vittorio de Sica, Claude Sautet. A fost colaboratorul direct al lui René Clément pentru «Arde oare Parisul?» A filmat pînă acum în Japonia, Senegal, Statele Unite, Uniunea Sovietică, Italia, Spania, Turcia. Harry Saltzmann, producătorul lui James Bond, l-a însărcinat să străbată lumea, în căutare de noi decoruri pentru filmele cu agentul 007. În opt ani de activitate profesională, Boisset a achiziționat bagajul de cunoștințe al unuia din marii tehnicieni ai anilor '30».

2) «Guy Giles și-a cumpărat la 19 ani prima bobină cu peliculă de 16 mm, de la un fotograf din Alger. Student la Artele plastice, el și-a consacrat timpul liber realizării unui film despre străzile agitate ale capitalei algeriene în timpul războiului... De atunci Guy nu s-a despărțit de aparat. Un aparat de împrumut, bineînțeles, cu peliculă dată ori de prieteni, de François Reichenbach ori de producătorul Pierre Braunberger. El este propriul său operator. Filmează precum respiră, fără să țină seama de normele administrative».

3) «Recordul vocației precoce este deținut de Francis Leroi. La 11 ani făcuse deja o adaptare după «Le Grand Meaulnes», cu o peliculă de 8 mm, cu toată împotrivirea tatălui său. La 16 ani a fost asistentul lui Claude Chabrol pentru «Landrul», tot împotriva voinței părintelui său care l-a învinuit pe Chabrol de «corupere de minori»... Pentru Leroi actorii și tehnicienii au acceptat să filmeze pe credit...»

4) «Jean-Daniel Simon, ca și primii trei, s-a hrănit tot cu cinematograf. A fost prietenul de boemie al cineastului polonez Roman Polanski. Înainte de a realiza emisiuni de televiziune, s-a numărat printre asistenții lui Fr. Reichenbach, Michel Boisrond, Roger Vadim».

«La fille d'en face» al atît de tînărului Jean-Daniel Simon lansează o vedetă: Marika Green (în fotografia noastră, alături de Bernard Verley)

Shirley Pickaine în filmul «De şapte ori femeie» (producţie a studiourilor «20th Century Fox»). De şapte ori mare actriţă.

cine cîntă?

În fiecare din ţările participante la festivalul anual al Euroviziunii, concurentul este selecţionat de televiziunea naţională. Massil, laureata concursului, n-a fost desemnată din capul locului. Televiziunea spaniolă anunţase iniţial la Londra că va fi reprezentată de Juan Manuel Serrat. Numai că acesta a refuzat condiţia pusă de autorităţile din ţara sa: să cînte în spaniola castiliană, limba oficială a statului. Juan Manuel Serrat a devenit celebru cîntînd în catalană, limba provinciei sale natale, şi n-a vrut să sacrifice de dragul unui premiu internaţional (e de presupus că dacă Massil l-a cucerit, l-ar fi cucerit cu atît mai uşor un cîntăreţ considerat mai bun decît ea) principiul de conduită pe care şi l-a impus o dată pentru totdeauna. În Spania, folosirea limbii catalane, limba Barcelonei, indică îndeobşte nu o tendinţă separatistă, ci opoziţia politică faţă de regim. Ziarele franceze au scris apoi că, alegînd un cîntec numit «La, la,la», cîntăreaţa laureată şi-a manifestat în felul ei solidaritatea cu răzvrătitul: cel puţin titlul cîntecului ei nu era nici el castilian.

Mi-am amintit, reflectînd la semnificaţia acestui incident, cîteva amănunte caracteristice ale biografiei altor tineri cîntăreţi străini. Joan Baez a făcut închisoare pentru vehemenţa cu care şi-a manifestat opoziţia faţă de războiul dus de Statele Unite în Vietnam. Bob Dylan şi-a închinat întreaga activitate muzicală cauzelor nobile pentru care militează cei mai buni dintre tinerii americani. Cînd Hugues Aufray a declarat că-l admiră pe Bob Dylan şi se străduieşte să contribuie la răspîndirea cîntecelor lui, pretutindeni, el ne-a mărturisit nu că imită o manieră artistică, ci că aderă la un crez, că s-a înrolat într-o luptă.

Cei mai buni reprezentanţi ai muzicii moderne dau glas năzuinţelor tinerei generaţii, care îi îndrăgeşte şi îi admiră nu numai pentru vocea lor, nu numai pentru stilul interpretării lor, ci pentru tot ce sînt şi tot ce fac. Scriu aceste rînduri gîndindu-mă că nu numai compozitorii, textierii şi cîntăreţii sînt vinovaţi de rămînerea în urmă a muzicii noastre uşoare, ci şi — poate în primul rînd — cei răspunzători de atmosfera în care se dezvoltă această muzică. Televiziunea, ca unul dintre principalii ei mentori, n-a demonstrat niciodată, pînă la şocul cerbilor, că ar fi conştientă de această responsabilitate. Acum s-a speriat, se pare, şi i-a izgonit pur şi simplu din programele ei pe cei ce au reprezentat-o la festivalul de la Braşov. În consecinţă, muzica uşoară şi profesioniştii ei sînt trataţi în continuare ca elemente periferice, cumva dubioase, ale vieţii artistice. Ar fi bine să se creeze secţii specializate la conservator, e necesar să se ia măsuri organizatorice în vederea stimulării creaţiei şi a perfecţionării măiestriei interpretative, dar pentru ca personalităţile valoroase ale generaţiei tinere, cei ce au ceva de spus, să-şi aleagă acest gen muzical spre a-şi exprima sentimentele şi gîndurile, e nevoie şi de altceva. Trebuie să se pornească, cred eu, de la schimbarea opticii factorilor de răspundere de la televiziune. Nu vom avea ca interpreţi oameni de o calitate deosebită atîta timp cît nu vor fi trataţi cu deferenţa cuvenită oricărui artist. Cei ce n-o merită se vor elimina automat din competiţie, dacă va exista o adevărată competiţie.

O dovadă flagrantă a desconsiderării muzicii uşoare şi a reprezentanţilor ei este teoria potrivit căreia ar fi degradant pentru un actor să coboare pînă la nivelul lor. Din această teorie profund dăunătoare a decurs interzicerea apariţiei actorilor pe micul ecran în postura de cîntăreţi. Am scris de cîteva ori că este o măsură absurdă şi de aceea m-am bucurat citind în programul de duminică 7 aprilie «Şlagăre în interpretarea actorilor». Departe de mine prezumţia că televiziunea ar fi luat în sfîrşit în seamă una dintre sugestiile formulate în această rubrică. Credeam însă că măcar atît se va înţelege din lecţia festivalului de la Braşov. Greşisem. În ultima clipă, programul a fost modificat. Doar Colea Răutu reuşise să se strecoare, spre satisfacţia generală, în spectacolul de varietăţi de 1 aprilie.

Sînt multe de spus despre plusul de frumuseţe, culoare şi sens pe care-l dau cîntăreţii-actori melodiilor interpretate, ca să nu mai vorbim de substanţa superioară a repertoriului lor. Deocamdată să notăm că, pentru înnobilarea şi purificarea atmosferei în muzica uşoară, ar fi preferabil ca vigilenţa televiziunii să se exercite în altă direcţie: să interzică accesul pe micul ecran celor ce se dedau la exhibiţii penibile, antiartistice, pe scenele teatrelor de revistă sau prin localuri.

Felicia ANTIP

ENIGMA „FARFURIILOR ZB SE APROPIE DE CLARI

«Farfuriile zburătoare» și modul în care ele și-au găsit reflectarea într-un program de televiziune au făcut recent obiectul unei cronici a colaboratoarei noastre Felicia Antip, precum și al unui articol al tovarășului Ion Hobana, publicat în «Flacăra», ceea ce a determinat, la rîndul său, o replică a tovarășei Antip.

Socotind că problema discutată prezintă un interes mai larg decît acela circumscris televiziunii, ne-am adresat unor specialiști în tehnica rachetelor și în astronomie, cerîndu-le părerea. Publicăm aici răspunsurile lor, împreună cu articolul tovarășei Antip. Desigur, într-o problemă atît de controversată ca cea a «farfuriilor zburătoare», nu ne putem aroga dreptul de a trage concluzii definitive. Este drept, specialiștii înclină spre a atribui o origine pur pămînteană «farfuriilor zburătoare», dar atrag atenția asupra pericolului de absolutizare, de încercare a explicării fenomenelor fizice doar prin prisma cunoștințelor științifice din zilele noastre. Nu este exclus ca știința veacurilor viitoare să răstoarne unele concepții adînc înrădăcinate, lărgind astfel tot mai mult viziunea noastră asupra Universului și a legilor sale...

«PERSONAL CRED CĂ ESTE VORBA DE ÎNCERCĂRI DE REALIZARE A UNOR MIJLOACE DE PROPULSIE MAI PUTERNICE»

de George STĂNILĂ
doctor în științe fizico — matematice,
șef de sector la Observatorul astronomic din București

...Să nu uităm însă că va exista o știință a secolului XXI și o știință a secolului XXX, în lumina cărora Universul ar putea să apară cu totul diferit de cel cunoscut de noi.

Este greu de făcut o istorie a obiectelor zburătoare neidentificate, cunoscute sub inițialele U.F.O. (Unidentified Flying Objects), și aceasta pentru simplul motiv că nici nu există un acord definitiv asupra datei primei apariții. Unii autori (Robert Charroux, Jacques Vallée și alții) susțin că despre «farfurii zburătoare» există mențiuni foarte vechi: în Odiseea, în Titus Livius, în piesa lui Shakespeare «Henric al VI-lea» și chiar în Biblie...

În ultimii 20 de ani, mai precis din 1946, astfel de apariții au fost observate deosebit de frecvent, ajungînd la aproximativ 7 000 în decurs de zece ani (1952-1962), iar în 1966 au fost semnalate circa 500 asemenea «farfurii». Cercetări ulterioare au dus la identificarea unui mare număr dintre aceste obiecte, cu baloane, sateliți, lumini reflectate de nori, fenomene atmosferice, meteori și chiar aurora boreală. Însă aproximativ 2% din «farfurii» au rămas totuși neidentificate. Unii oameni de știință susțin că ele ar putea fi vehicule din spațiul extraterestru. Însă alții resping o asemenea ipoteză.

Unul dintre cei mai stăruitori cercetători ai unor asemenea apariții — James E. McDonald, directorul Institutului de fizică atmosferică și profesor la Secția de meteorologie a Universității din Arizona (S.U.A.) — a cerut chiar ca problema să intre în sfera preocupărilor Organizației Națiunilor Unite în speranța de a se determina o acțiune internațională în favoarea unei cercetări serioase a problemei. Desigur că acesta este cel mai rezonabil punct de vedere. Dar pînă atunci să vedem care ar putea fi explicația cea mai plauzibilă a existenței «farfuriilor zburătoare». S-ar părea, la prima vedere, că acestea nu sînt altceva decît niște sonde extraterestre. Dar numai la prima vedere.

După cum se știe, în mod neîndoielnic, în sistemul nostru solar pe nici o planetă, în afara Pămîntului, nu există forme superioare de viață: Venus are o temperatură foarte ridicată, circa 300°, iar pe Marte ar putea exista doar forme foarte rudimentare de viață.

Această ipoteză devine și mai puțin plauzibilă dacă ne depărtăm de sistemul nostru solar.

Acceptarea existenței unor vehicule extraterestre subînțelege admiterea existenței în Univers a unor ființe mai inteligente decît omul, ceea ce desigur trebuie admis. Dar, pe bună dreptate, astronomul Karl Sagan de la Harvard afirmă că: «Dacă «farfuriile zburătoare» sosesc în mod regulat pe Pămînt, aceasta înseamnă că se acordă o însemnătate deosebită planetei noastre. Să ne amintim însă că Pămîntul se află la periferia Galaxiei. Mă îndoiesc că locuitorii din centrul Galaxiei s-ar interesa cîtuși de puțin de noi. Pămîntul este doar o planetă minoră care se învîrtește în jurul uneia din cele 100 miliarde de stele din Galaxie, la rîndul ei doar un element de proporții medii al unui Univers care s-ar putea să conțină 100 miliarde de galaxii». În plus, după cum se apreciază în prezent, în Galaxie ar putea exista circa *un milion* de planete locuite de civilizații avansate, dar ținînd cont de dimensiunile Galaxiei — diametrul de aproximativ 100 000 ani-lumină — *aceste civilizații s-ar afla despărțite una de alta, de distanțe cuprinse între 500 și 1 000 ani-lumină*.

Se pune totuși întrebarea firească, dacă nu cumva ar exista pe vreo planetă, aparținînd altui sistem solar, o civilizație foarte avansată care a reușit să trimită nave spre stele îndepărtate, cu viteze ce ar depăși cu mult limita actuală admisă de pămînteni (300 000 km/sec). În acest caz ar trebui să admitem că întreaga noastră știință pămînteană ar fi doar o ficțiune, toate legile fundamentale în care credem ar fi greșite. Dar după cum se constată de către oamenii de știință, atît mișcarea stelelor foarte îndepărtate, cît și reacțiile nucleare care se produc în interiorul lor *se supun legilor științei terestre*.

Admițînd că totuși pe vreuna dintre planetele aparținînd uneia dintre stelele cele mai apropiate de noi ar exista o civilizație capabilă să detecteze transmisiile radio de pe Pămînt, este puțin probabil ca o navă trimisă spre noi să fi putut ajunge pînă aici: lumina de la cea mai apropiată stea — Proxima Centauri — ajunge pînă la noi în 4,3 ani. Cum însă nici o formă a materiei nu poate călători cu o viteză mai mare sau cel puțin egală cu viteza luminii — deoarece aceasta, după teoria relativității, reprezintă viteza limită în Univers — sînt necesari mai mult decît 4,3 ani pentru ca o eventuală sondă extraterestră să atingă Pămîntul, venind de la *cea mai apropiată stea!* Pentru a ajunge pînă la această stea, unei nave cosmice terestre i-ar fi necesari aproximativ *170 000 de ani*.

Totuși existența unor astfel de apariții este incontestabilă și explicarea lor continuă să rămînă un mister pentru știință.

Desigur, această ignoranță a noastră nu poate fi ușor de înlăturat, dar este absolut necesar să se înceapă studierea științifică și sistematică a problemei U.F.O.

Personal, cred că este vorba de niște încercări privind realizarea unor mijloace de propulsie mai puternice.

Deocamdată, fie că aceste apariții sînt puse pe seama unor fenomene naturale necunoscute încă sau sînt considerate nori de plasmă sau cîmpuri magnetice, toate acestea nu sînt de fapt decît ipoteze «pămîntene». În acest sens putem menționa și declarația astronomului J. Alan Hynek, directorul Observatorului Dearbon de pe lîngă Universitatea Northwestern (S.U.A.): «În secolul al XX-lea există tendința să se uite că va exista o știință a secolului al XXI-lea și o știință a secolului al XXX-lea, în lumina cărora Universul ar putea să apară cu totul diferit de cel cunoscut de noi. Suferim poate de un provincialism temporar, de o formă de îngîmfare care a iritat întotdeauna posteritatea».

URĂTOARE“ FICARE?

U.F.O. LA BARIERA... VITEZEI LUMINII?

de ing. Dumitru ANDREESCU
membru în Comisia de astronautică a Academiei

Chiar descoperirea — foarte probabilă — că «farfuriile zburătoare» sînt de fapt fenomene naturale, atmosferice, va îmbogăți cunoștințele noastre asupra lumii înconjurătoare.

În fața uluitoarelor, fascinantelor progrese ale tehnicii, cînd maltratatul atom și-a înfrînt răzvrătirea, iar inteligența electronică își sporește miraculos vrednicia, cînd modelarea cerului a evadat din laborator confruntîndu-se cu referința, iar mințile se entuziasmează la perspectiva găsirii... celei de-a opta cifre caracteristice a valorii vitezei luminii (299 776,4?km/s), ei bine, în fața tuturor acestor multe dobîndiri ale epocii și a multor altora știute, e cît se poate de firesc sentimentul de planitudine al unor contemporani. Fotografie și televiziune în culori și în relief, telecomunicații prin sateliți, navigație cosmică, energetică nucleară — toate sînt împliniri. În toamna viitoare oamenii vor «ateriza», probabil, pe Lună, apoi, nu după multă vreme, vor călători spre Venus și spre Marte. Și după aceea? Mai devreme sau mai tîrziu ne vom lovi de Marea Barieră, marea limitare: viteza luminii. Și totuși, spațiul cunoașterii nu-și va atinge vreodată limitele, indiferent de dimensiunea explorată. Iscodită atent, fiecare barieră a naturii își are mecanismul propriu de «ridicare», iar dincolo de ea ne așteaptă întotdeauna *revelația*. De altminteri, în legătură cu viteza «limită» menționată, se știe că de curînd oameni de știință americani au argumentat științific existența unui regim de mișcare supralumină chiar în lumea imediat înconjurătoare

Ce legătură ar putea avea cele de mai sus cu controversata problemă a «farfuriilor zburătoare», sau U.F.O. (Unidentified Flying Objects) cum li se mai spune? Mai înainte de a mă explica, vreau să mai amintesc un fapt interesant. Nu demult o revistă străină nota acordul de opinii al unor savanți eminenți în privința existenței a cel puțin trei tipuri de civilizație în Univers: o civilizație de tip 3, corespunzătoare planetelor care nu exploatează industrial «furnalul atomic» solar, adică energia Soarelui «lor»; apoi o civilizație de tip 2, aceea a planetelor unde această energie este folosită în mod uzual; și o civilizație de tip 1, dezvoltată pe planete care întrebuințează pentru nevoile lor energia *galaxiei* «lor» (deci nu numai a Soarelui din preajma planetei respective).

Se mai afirma că între aceste tipuri de civilizații deosebirile sînt atît de radicale, încît o lume de tipul 3, ca lumea terestră, nu poate intra în contact cu o altă lume de rang superior, n-o poate cuprinde cu imaginația, nu-i poate concepe principiile, tot așa cum o bacterie nu poate dialoga cu un mamifer. În schimb, situația inversă este foarte probabilă.

Trecînd acum la subiect, doresc să precizez că nu pledez aici pentru însușirea ideii că «farfuriile zburătoare» ar fi de proveniență extraterestră. (Indiciile, foarte puține, în favoarea acestei teze sînt firave și toate suspecte.) Dar nici nu pot fi de acord cu cei care resping apriori această posibilitate, prezentînd argumente extrase din codul cunoștințelor științifice de *astăzi*. În orice caz, dacă vom admite ca posibilă abordarea unui regim de viteze superioare vitezei luminii — și realitatea va obliga la aceasta — și dacă vom accepta că propulsia prin reacție, cu marile ei neajunsuri și limitări, nu poate fi ultima sentință în materie de navigație spațială, atunci va trebui să ne revedem toate raționamentele pe tema considerată, fiind pregătiți pentru prăbușirea logicii lor. De altminteri, ieșirea explozivă a marilor adevăruri pe arena cunoașterii a fost precedată mai întotdeauna de afirmarea absurdului.

Fizicianul american Alan Hynek califică drept o mare greșeală «pretenția unor oameni de știință contemporani de a rezolva o problemă nouă (și «farfuriile zburătoare» constituie tocmai o asemenea problemă) prin metode vechi, consacrate». Iar dacă ar fi să supunem criticii teoria provenienței cosmice a obiectelor zburătoare necunoscute, atunci să ne ferim cu grijă de a vîri în tiparul normelor gîndirii noastre terestre toate fenomenele Universului. Altminteri, riscului de a diminua creditul autorității personale îi vom asocia în mod necesar riscul întîrzierii în promovarea unei descoperiri. E drept că operînd totdeauna cu prudență, vom fi absolviți total de riscul erorii, dar... nici nu vom descoperi ceva.

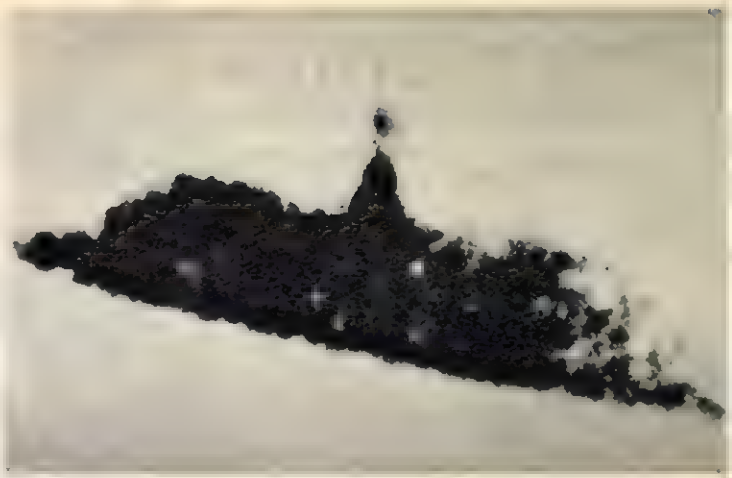

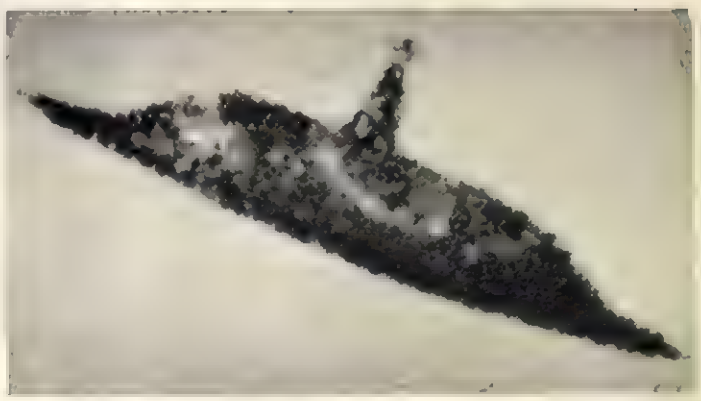

Aceste două fotografii, prima făcută la McMinnville, statul Oregon (S.U.A.), a doua la Rouen, în Franța, prezintă o izbitoare asemănare. Să fi fost oare același «obiect»?

Personal, dispun de prea puține elemente pentru a mă putea pronunța în problema de față. Aștept și eu cu aceeași nerăbdare ca și întregul public să cunosc rezultatele eforturilor dirijate și subvenționate de stat în U.R.S.S. și S.U.A. pe această linie. Se pare că Institutul sovietic de cercetări asupra obiectelor zburătoare neidentificate, înființat în toamna trecută, a progresat în clarificarea unora dintre fenomenele asociate. Iar Comisia americană Condon, căreia i s-au alocat de la buget 300 000 dolari (plus 180 000 dolari, din partea forțelor aeriene militare), este de așteptat să prezinte un raport interesant la finele anului în curs. Vom ști atunci mai bine dacă trebuie acceptată sau respinsă ipoteza provenienței extrapămîntene a «farfuriilor zburătoare», potrivit căreia intensificarea activităților nucleare și spațiale de pe Pămînt ar fi determinat creșterea frecvenței de apariție a «farfuriilor zburătoare», respectiv sporirea interesului altor civilizații pentru civilizația terestră.

Este într-adevăr o cercetare captivantă, chiar dacă își propune să lămurească doar 2% (din alte date, 6%) din evenimentele rămase neexplicate din totalul de cazuri înregistrate, și anume acele manifestări cărora nu li se pot asocia cauzal nici baloane-sondă, nici schije din obiectele «desatelizate», nici meteoriți, nici aerodine obișnuite sau noi, nici arme secrete în curs de experimentare, nici alte fenomene atmosferice obișnuite sau rare, nici iluzii optice sau mistificări. Aceste cazuri «cu semn de întrebare», în fața cărora se opresc explicațiile naturale sau tehnice, nu se poate să nu conducă la ipoteze noi asupra naturii înconjurătoare, la un avans în cunoaștere — răsplată copioasă a eforturilor angajate pentru elucidarea misterului.

În concluzie, chiar descoperirea — foarte probabilă — că «farfuriile zburătoare» sînt de fapt fenomene naturale atmosferice pe care nu le cunoaștem sub această înfățișare, chiar și numai explicarea genezei și naturii lor, va da merit deosebit acțiunii, va îmbogăți și perfecționa cunoașterea lumii înconjurătoare.

ASPECTE PSIHOSOCIALE ALE UNUI MIT MODERN

de Felicia ANTIP

Emisiunile științifice alte televiziunii girate de Corneliu Rusu și Ioan Petru sînt după cum am subliniat în repetate rînduri, ireproșabile din punct de vedere al sferei de cuprindere tematică, al pregătirii științifice a colaboratorilor și cel mai adesea și al formei accesibile de prezentare. Și, mai ales, prin filtrul exigenței celor doi redactori de specialitate nu trec improvizațiile pseudoștiințifice. La un nivel asemănător se situează și secvențele științifice ale Teleenciclopediei. Mărturisesc sincer că am considerat capitolul dedicat de Teleenciclopedie «farfuriilor, zburătoare» o autocritică indirectă dar foarte eficientă a televiziunii

(Continuare în pag. 20)

• memento •

carte

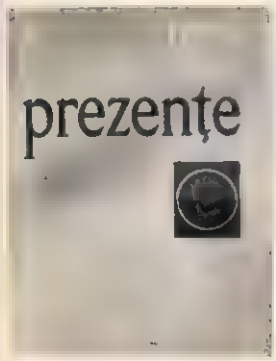

• În cuvîntul său introductiv la cartea lui Ion Pas, **Prezențe**, criticul Teodor Virgolici ne comunică, printre alte date și informații din viața și activitatea scriitorului, și următoarele rînduri, la care subscriem. Ion Pas «e prin excelență un scriitor-cetățean, un publicist militant, contopit organic cu viața, durerile, bucuriile și aspirațiile poporului, un creator care și-a pus în mod conștient și consecvent talentul în slujba idealurilor de dreptate, libertate și progres». **Prezențe**, între coperțile cărții sînt adunate articole scrise de Ion Pas între anii 1919 și 1967, se constituie ca o carte în care autenticul documentului e strîns împletic cu forța de sugestie a artei (Editura pentru literatură).

• În seria «Romane de ieri și de azi» semnalăm apariția romanului **Oameni de lut** de Demostene Botez.

• Alte lucrări în proză recent apărute: **Fața și bătrînul** (povestiri) de Mihai Giugariu, **Un om în halat vișiniu** (jurnal) de Teodor Vasco (Editura pentru literatură).

• În colecția «Bibliotecă pentru toți» a apărut în două volume: **Nuvela romantică germană** (1 — Urciorul de aur, 2 — Undina). Antologie, prefață și note de Ion Biberi.

• O carte menită a ne îmbogăți substanțial cunoștințele: **La izvoarele religiei și ale liberei cugetări** de I.P. Frantev, în care, pe baza unor concluzii științifice contemporane, se cercetează originea religiei, apariția creștinismului și nașterea ateismului (Editura științifică)

• Pavel Apostol e numele unui încă tînăr gînditor filozof, în ale cărui scrieri de pînă acum am putut constata, pe lîngă o impresionantă informație în materie, și efortul de a interpreta original temele ce și le-a propus spre cercetare. Ultima lui carte, **Normă etică și activitate normată**, vine să ne demonstreze faptul că «pentru statutul ontologic al omului dimensiunea etică e definitorie» și că deci «etica reprezintă o proprietate inalienabilă a modalității de existență a individului și a genului uman» (Editura științifică)

• Volumele **Remember** (I. Jurnal de călătorie; II. Fals jurnal de călătorie) de A.E. Baconschi se recomandă prin subtilitatea jocului generos asociate, ca și prin virtuțile artistice ale unui cuvînt cu meșteșug scris de o penită care-i cunoaște unele taine (Editura pentru literatură).

• La Editura științifică a apărut operativ volumul al doilea al valoroasei lucrări **Civilizația greacă** de A. Bonnard.

• Sub titlul **Oameni și idei** sînt reunite studii asupra literaturii franceze (clasice și moderne) datorate regretatei Elena Vianu (Editura pentru literatura universală).

• Din sumarul cărții postume a lui C.G. Nicolescu, **Studii și articole despre Eminescu**: Tematicile populare ale creației lui Eminescu; Erotica lui Eminescu; Eminescu în critica și istoria literară românească de pînă în 1944 (Editura pentru literatură).

cinema

• Eveniment cinematografic. Pe ecrane se află **Fragii sălbatici**, filmul unuia dintre cineaștii fundamentali ai Europei, suedezul Ingmar Bergman (cunoscut pînă acum la noi doar dintr-o singură creație «din pragul vieții» care a rulat cu nepotrivitul titlu «Voi fi mamă»). O construcție cinematografică de o maximă severitate și precizie, de o nobilă austeritate, închide în ea gîndurile unui artist obsedat de marile întrebări: viața, moartea (vom reveni asupra filmului). Interpreți: Victor Sjöström, Ingrid Thulin, Bibi Andersson, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow, Julian Kindahl. Filmul este deținătorul a trei premii: Marele Premiu «Ursul de aur» al Festivalului de la Berlin 1958, Marele Premiu al Festivalului de la Mar del Plata 1959, Marele Premiu al Asociației criticii britanice 1958.

• **Topkapi**. Jules Dassin, cineast de origină americană, stabilit în Franța după 1952, este mai puțin cunoscut spectatorilor noștri. Filmul de față, o comedie ce deconspiră cu inteligență cîteva dintre mecanismele genului polițist, nu-l reprezintă însă decît în parte pe agitatul Dassin. Interpreți de zile mari: Melina Mercouri (actriță de origine greacă), Maximilian Schell, Peter Ustinov («Spartacusul»), Akim Tamiroff («Lăsassa neagră»), Gilles Segal.

• **Sînt și eu surmai o femeie**. Metodele infailibile ale psihanalizei — pretext mediocru de speculație comică. Cînd e vorba de această materie — a psihanalizei — tot americanii știu mai bine să se autoironizeze. Regia — Alfred Weidenmann (R.F. a Germaniei). În distribuție: Maria Schell («Gervaise», «O viață»), Paul Hubschmidt, Hans Nielsen

• **Practica de aur** — parodie stîngace a westernului. Realizator — Radivoje Lola Djukic (R.S.F. Iugoslavia) Interpreți: Miodrag Petrovici («Dragostea și moda»), Vera Ilic Djukic («Fericirea în trantă»), Miodrag Popovici.

• Mari cineaști pe ecranele noastre: **Ingmar Bergman** («Fragii sălbatici»), **Stanley Kramer** («O lume nebună, nebună, nebună»), **Zoltan Fabri** («Postașul»), **Alexandar Petrovici** («Am întîlnit țigani fericiți»).

• **Annie Girardot** va apărea într-un film intitulat elocvent bate vîntul al unuia dintre cei mai tineri cineaști francezi, Guy Gilles. Producția va fi asigurată de către Claude Lelouch

• **Pierre Etaix** și-a anunțat cel de-al 4-lea film: «Mireasa dragostei» cu Annie Fratellini în rolul principal.

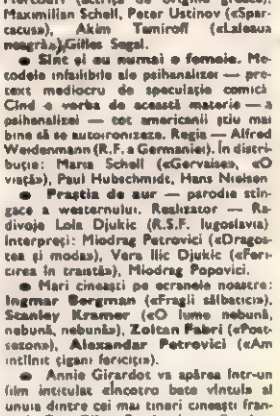

Ingrid Thulin

disc

• Vocea **Revecăi Săndulescu** răsună pe toate lungimile de undă ale Radioteleviziunii noastre și este receptată de toți cei ce iubesc cîntul românesc. «Cucule, cucuțule» și «Bate vîntul printre duzi» au găsit un meritat ecou și la **Simion Bănățeanu** care în fruntea formației sale reușește un acompaniament la un bun nivel (EPC-911)

• **Neiu Orian** între doi dirijori (**Vancu și Voinescu**) și în mijlocul Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii cîntă: «Inimioară, inimioară», «Mă dusei în cîmp să ar», «Mi-alesei mîndră mireasă» și «Eu ți-am spus de-atîtea ori» (EPC-933).

• **Marcel Budală** pe coate meleagurile cu acordeonul său fermecat: la Cotnari, la Suceava, la Constanța, la Argeș și pe discul EPC-934.

• **Ion Lăceanu** cîntă din ce vreți și ce nu vreți, «Ca pe Vlașca» (din caval), «Briulețul din Alexandria» (din fluier), «Horă» (din cimpoi), «Ască-iarnă era iarnă» (din solz de pește), «Ca la Brezza de la Roșiorii (din ocarină). Îl acompaniază (unde e nevoie) orchestra lui **Băluță** (EPC-906).

• **Victor Gore** reprezintă «partida vocală» din celebrul taraf al fraților Gore. Rarefori muzica «lăutărească» a fost servită mai bine (EPC-941).

• Jocuri populare din Transilvania interpretate de Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii, trei dirijori (**Vancu, Predescu și Voinescu**) și... țineți-vă bine, un grup de dansatori! Cum vor putea fi văzuți pe disc? (EPC-910).

muzică

Ion Pico

• Seria pianiștilor de renume mondial în turneu la București continuă. După răsvăcianul Nikita Magaloff și canadianul **Malcolm Troup** iată-l pe marele pianist sovietic **Dmitri Bașkirov** care apare în concertul Filarmonicii dirijat de Mircea Cristescu. El va interpreta, ca și colegul său canadian, cîte un concert de Beethoven și anume pe cel purtînd nr. 1 (Do major). Programul este completat de titlurile a două lucrări polifonice, dintre care una originală, stîrnind interes. Simfonia de Zoltan Aladar și cantata «Rinaldo» de Johannes Brahms, cu concursul tenorului **Ion Pico** și a două formații corale — corul bărbătesc al Filarmonicii condus de **V. Pîncea** și un grup al corului M.F.A. sub conducerea lui **Ion Vanica** (simbăta 20 aprilie sala Atenau).

• Orchestra de studio și corul RTV ne propun un program divers din care o oarecare notă de inedit nu lipsește. După Suita umoristică de Laurențiu Profeta și concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Maurice Ravel (solistă, **Georgeta Ștefănescu-Barnea**) vom asculta fragmente din... operete «O noapte la Veneția» a neîntrecutului **Johann Strauss**. Își dau concursul cîțiva soliști de seamă: **Iolanda Mărculescu, Corina Bărbulescu, Corneliu Fînățeanu, Vasile Micu** ș.a.

plastică

• **Salonul republican de desen și gravură**. Ediția 1968 a acestei prestigioase manifestări grupează toate generațiile de artiști care se dedică în întregime sau ocazional graficii. O unitate spirituală nedezmințită, împliniri și stadii de dezvoltare **Corneliu Baba** prezintă cîteva lavieri, studii premergătoare la tablouri actr de binecunoscute. **Gy Szabo Béla**, cîteva excelente xilografii lucrate cu finețe și măiestrie; **I. Perahim**, consecvent acelorași viziuni macilite, expune trei lucrări de mare rafinament; **V. Dobrian** cîteva xilogravuri saturate de culoare, riguros geometrice și sugestive («Prefabricate») etc.

• **Imaginarul rămîne una dintre tendințele salonului**. Introspecția, rememorarea onirică, arhitectura unor stări metaforice, pentru a căror crecere pe planul vizibilului se cheltuiesc ductul fin al desenului, virtuțile culorilor și fluxul nestăpînit al fanteziei, nasc lucrări de inventivitate în viziune și tehnică cu potențe emoționale de necontestat (**Paul Erdös**: «Aripi»; **C. Nițescu**: «Icar», **Alexandra Arghira Călinescu**: «Șah-mat» etc.) sau imagini simbolice mai absconse (**Ciprian Radovan**: «Metamorfoză»; **Socoliuc**: «Amintirile d-nei X» etc., etc.).

• **Personalități distincte, de o incontestabilă originalitate, fără putință de a fi confundate, domină salonul**. O enumerare exhaustivă ar fi fastidioasă. Reținem desenele colorate ale lui **C. Baciu**; sugestivele spații lucrate în tuș și acuarelă de o rară subtilitate ale lui **Ion Bițan** («Obiecte neidentificate», «Pasăre zburînd»); ilustrațiile la Gargantua și Pantagruel ale lui **B. Gănescu**; tușurile lui **Toma Roată**: «Centaur», «Pești»; transpunerile pop-art în grafică ale clujeanului **L. Feszt** («Minijupe», «Mozaic italian») ș.a.

• Acuarela cu intensitățile și transparențele ei seduce un grup important de artiști: **Gh. Tomaziu, Maria Constantin**, cu tensiuni cromatice mai picturale («Smolirea bărcii»), **Simion Ambrosi Marianne**, cu aceeași neliniștită investigație a spațiului («Forme de iarnă») Cîteva peisaje de o elevată frumusețe semnează **Adrian Podolean** («Ceahlăul»), **Ion Murariu** («Iarnă la Dorohoi»), **Mihai Cămărut** («Dealul Harbuzului») etc.

• Rare apelurile la sugestiile folclorului (**Teodora Moisescu-Stendl**: «Fata cu cocoș» etc.), la istorie (**Victor Rusu-Ciobanu**: «Străbunul»). Persajul mai preocupant. Sînt demne de reținut privelițile lui **Viorel Mărgineanu** («Coline», «Dealul Cireșoaia» etc.) și ale **Gabrielei Pătules-Drăguț** («Dealuri moldovene», «Către Ostra»)

• **Arca Indiei**. Un text de George Lawrence ne introduce în istoria și fascinanta lume a miniaturilor mogule în plină strălucire în secolele 16-17. Influențați de arta persană dar și de cea europeană, artiștii mogulii au creat capodopere ale genului, cîteva dintre acestea reproduse în culori și în acest album din «Mica enciclopedie de artă» (Editura Meridiane).

teatru

• **Construindu-și un adevărat program Shakespeare, Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» ne-a prezentat Macbeth** cu Liviu Ciulei în dublă calitate de regizor și scenograf. Acțiunea a prelungită în timp dincolo de locul istoric și spațiul geografic, de o costumație curioasă, pe alocuri cu implicații moderne, și o scenografie spectaculoasă. Reprezentația cuprinde grupuri, compoziții remarcabile plastice, dar suferă în ansamblu de lipsa de aderență a interpreților la valențele universale ale textului. Macbeth: O. Cotescu; Lady Macbeth: Clody Bertola

• **O casă onorabilă** — comedie polițistă surprinzînd un aspect mai puțin cunoscut al creației lui Horia Lovinescu Sacră vicleană, construită pe scenă cu mare vervă și fantezie comică de Lucian Giurchescu, cu o echipă actoricească remarcabilă, dintre care se remarcă în mod deosebit Ninetta Gusti alături de Liliana Tomescu, Dodi Caian, Nucu Păunescu, Ștefan Iordache, Anda Caropol, Radu Dunăreanu. Inspirat — decorul lui Dan Munteanu.

• **Jean Anouilh** este jucat la Cluj cu **Călător fără bagaje**, dramă psihologică, de o valoare medie, în regia lui Victor Tudor Popa cu Teodora Mazanitis Olimpia Arghir (o bună compoziție) Magda Tălvan, Gh. Radu etc. Scenografia — Mircea Matcaboi

• La Teatrul german de stat din Timișoara se joacă același autor cu **Beckee**, cunoscuta frescă istorică, pusă una dintre cele mai valoroase piese ale lui Anouilh. Regia aparține lui Dan Radu Ionescu Interpreții principali sînt Otto Grassel (regele) și Hans Baumert (Becket).

• O piesă de A. Cassona — **Primăvara, sinuciderea interzisă** — la Teatrul de stat din Oradea. Piesa, minoră, încearcă să dea o replică individualismului, filozofiei existențialiste și e regizată de Valeriu Grama, cu actorii N. Barosan G. Musceleanu, Dorina Urlățeanu, Gina Nicolae.

• Festivalul Teatrului studențesc la Cluj, un eveniment artistic asupra căruia vom reveni. Semnalăm cîteva titluri interesante abordate cu îndrăzneală de studenți: **Norii** de Aristofan, **Astăseară se joacă fără piesă** de Pirandello, **Lizzie Mack Kay** de J.P. Sartre Dintre autorii români sînt prezenți D. Solomon, Laurențiu Fulga, Sorana Coroamă și studenții de conservator Radu Tuculescu, autor al piesei **Ah, tinerețul acesta!**

• La Casa ziariștilor a avut loc un spectacol interesant. În cadrul manifestărilor «Ceteri ziariști — poeți, dramaturgi» (frumoasă inițiativă) s-a reprezentat piesa într-un act «Vineri 35 martie» de Adrian Dohotaru. Au interpretat Gita Popovici — studentă — și actorul Corneliu Dumitraș. Geta Vlad a semnat regia artistică, iar studenta Adriana Ioan și Cornel Ionescu, scenografia. Ing. Ina Brătescu a realizat ilustrația muzicală. Spectacolul a fost prezentat de criticul Andrei Băleanu.

Octavian Cotescu

Olga Tudorache

televiziune

Un capitol interesant la cîștigă teatrului românesc și un altul la «Studioul muzical», cîteva notabile manifestări sportive, iată principalele puncte de susținere ale programului televizat de săptămîna viitoare.

«Flacăra» recomandă:

DUMINICĂ 21 APRILIE. **Fotbal**. Mare cupă; mare: Progresul—Rapid, Steaua—Dinamo (după-amiază) • Olga Stănescu, Minodora Nemeș, Felician Fărcașu sînt soliști programului duminical de muzică populară românească (18.45) • Intervizionare ne oferă o **Seară de balet** transmisă de la Sofia (19.30) • **Filmul artistic «Corăbiile lungi»** (21.15).

MARȚI 23 APRILIE. Pentru iubitorii de versuri: **Album de poezie** — Lucian Blaga (20.26) • Alexandru Davila, personalitate marcantă a **istoriei teatrului românesc**. Exemplificări, fragte, din «Vlaicu Vodă» cu: Olga Tudorache, Ioana Manolescu, Ion Marinescu, Traian Stănescu, Mircea Albulescu, Matei Alexandru (20.40).

MIERCURI 24 APRILIE. **Volei masculin**. Semifinală a Cupei campionilor europeni: Steaua—Sparta-Brno (17.30) • **Telecinemateca**, credincioasă rosturilor ei, programează din nou un film mare: «Voci în insulă» de cineastul bulgar R. Vîlceanov (21.15).

JOI 25 APRILIE. «Vizita» de Aurel Storin la **Studioul mic**. În distribuție: Mihai Heroveanu, Coca Enescu, Ion Siminia, Andrei Codarcea, Alexandrina Halic, Cornelia Turian (22.00).

VINERI 26 APRILIE. **Studioul muzical** se oprește la un moment de răscruce din istoria muzicii: Beethoven (I) (20.00) • Din nou film **La Escondida** cu Maria Felix (21.15)

SÎMBĂTĂ 27 APRILIE. **Fotbal**. De la Praga se transmite un meci plin de promisiuni: Cehoslovacia—Iugoslavia (16.55) • **Întîlnire cu...** Nicolae Herlea (21.00) • O emisiune intitulată «Povestea cîntecului napolitan». Povestea cu povestea, dar cîteva cîntece sîntem gata să ascultăm cu plăcere (22.25).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 16 din 21 aprilie 1968

I) Steaua-Dinamo-Buc.	x
II) Progresul-Rapid	x
III) «U» Cluj-Farul	1
IV) Dinamo Bacău-F.C. Argeș	1
V) Jiul-A.S.A.	1
VI) Sc. roșu-U.T.A.	1
VII) Petrolul-«U» Craiova	1
VIII) C.F.R. Pașcani-Polit. Galați	x
IX) Chimia Rm. Vîlcea-Ceahlăul	1
X) A.S. Cugir-Vagonul	x
XI) Polit. Timiș.-Crișul	1
XII) C.F.R. Arad-C.F.R. Timiș.	x
XIII) Metalul Hunedoara-Gaz metan	1

coperta noastră

În portul Constanța.

Fotografie de Sorin DAN

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe

ÎN DEZBATEREA OPINIEI PUBLICE:

• Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.
• Proiectul noului cod penal.

SĂ NE DOARĂ INIMA PENTRU FIECARE PALMĂ DE PĂMÎNT

Trebuie spus că de mulți ani, în agricultura țării noastre se petrece un fenomen paradoxal. Pe de o parte cerem să folosim cu maximum de randament fiecare palmă de pămînt, pe de altă parte asistăm la o mare risipă a terenurilor agricole și, nu în puține cazuri, răpim sau folosim neeconomic însemnate suprafețe arabile.

În sfîrșit, iată-ne în situația de a pune capăt pentru totdeauna risipei de pămînt. Recentul Proiect de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, care se dezbate cu viu interes în întreaga țară, vine să reglementeze gospodărirea pămîntului. Propunerile care se fac în deplină cunoștință de cauză vor întări și întregi articolele acestui Proiect de lege și vor contribui la închegarea unei legislații a fondului funciar al țării.

S-o recunoaștem deschis: pămîntul nu e de cauciuc, nu se întinde și, ca atare, suprafața arabilă este cea pe care o știm. Este profund neeconomic și profund nejustificat s-o risipim, s-o răpim sau s-o lăsăm să zacă degeaba. Ne-am întins mult cu vetrele satelor, conturul orașelor a depășit limitele normale, drumuri inutile tăie multe tarlale din țară. În același timp o serie de obiective industriale, de construcții agrozootehnice și social-culturale au fost amplasate pe cele mai bune terenuri arabile, deși exista posibilitatea ca aceste construcții să fi fost amplasate nu în mijlocul cîmpiei, ci în vatra satelor sau în imediata vecinătate a orașelor. Nu mai vorbim de faptul că multe asemenea construcții își putеau avea locul pe terenuri improprii agriculturii. Trebuie să ne doară inima pentru păsunile neîngrijite, pentru viile îmbătrînite care dau producții mici, pentru grădinile lăsate în paragină, pentru locurile virane, trebuie să ne doară inima pentru fiecare palmă de pămînt care nu e folosită rațional.

Am convingerea că larga dezbatere a Proiectului de lege cu privire la buna gospodărire a terenurilor agricole va contribui la crearea unui cadru juridic pe care noi, cei care muncim în domeniul îmbunătățirii funciare, îl așteptăm de multă vreme.

Inginer Ion ZLĂTESCU
director în Departamentul Îmbunătățiri funciare din Consiliul Superior al Agriculturii

ÎN FOLOSUL ȚĂRĂNIMII COOPERATISTE

Pe toți, absolut pe toți, ne ține și ne hrănește pămîntul. El este avuția noastră națională și ca atare el cere să fie apărat de întregul popor și de fiecare cetățean în parte. Iată de ce Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole vine să pună stavilă unor practici greșite și să facă ordine în folosirea acestei bogății naționale, pămîntul.

În Proiectul de lege sînt scoase la iveală multe neajunsuri în folosirea terenului agricol. Eu am să mă opresc la cîteva — și anume cele care vizează cooperativele agricole de producție. Multe dintre construcțiile agrozootehnice sînt amplasate în locurile cele mai roditoare, unde ar putea să crească holde bogate de grîu sau porumb, în timp ce terenuri sărace sau improprii agriculturii sînt destinate culturilor de cereale. Dacă am măsura toate distanțele — unele foarte mari — între aceste construcții, vom vedea că suprafețe arabile întinse stau degeaba. Iată de ce cred — și în acest sens îmi permit să fac și o propunere — că fiecare cooperativă agricolă trebuie să-și facă o schiță precisă în legătura cu folosirea terenului. Mari suprafețe care cuprind pămînt din cel mai mănos sînt complet neproductive din pricina unor drumuri inutile pe care le-au făcut unitățile agricole. Sînt brigadieri care, cu de la sine putere, și-au creat propriile lor drumuri prin tarlale.

Poate ar fi necesar ca toate unitățile agricole să-și stabilească rețeaua de drumuri în mod definitiv, pentru ca nu în fiecare campanie agricolă să ne trezim peste noapte cu drumuri noi, inutile și păgubitoare.

Am credința că țăranii cooperatori — care au făcut multe propuneri pentru îmbunătățirea Proiectului de lege — vor ști să gospodărească pămîntul care le aparține în folosul înfloririi agriculturii cooperatiste, în folosul lor personal și al țării.

Mircea GOGIOIU
șef de secție adjunct la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție

În condițiile creșterii nivelului conștiinței socialiste a maselor, a dezvoltării democrației socialiste, se conturează tot mai puternic rolul opiniei publice, ca una dintre cele mai puternice forțe în asigurarea respectării legilor. În prezent acțiunea acestui factor se manifestă prin diferite forme și mijloace cum sînt adunările obștești, consiliile de judecată din întreprinderi și instituții, comisiile de împăciuire și altele.

Exprimînd aceste realități, proiectul codului penal introduce o instituție juridică nouă, și anume înlocuirea răspunderii penale, potrivit căreia, în anumite condiții, constrîngerea juridică penală poate fi înlocuită fie prin forme de influențare obștească, fie prin sancționări cu caracter administrativ ce se aplică de instanța de judecată.

RĂSPUNDEREA PENALĂ REVINE OPINIEI PUBLICE

Înlocuirea răspunderii penale este specifică dreptului penal socialist și apariția ei în proiectul codului penal este rezultatul unui proces politic și juridic îndelungat.

Fără a obiectul unei reglementări cuprinse în art. 90-98, înlocuirea răspunderii penale se prezintă ca o răspundere subsidiară, în sensul că se poate recurge la ea în anumite cazuri hotărîtoare în determinarea acestora fiind gravitatea infracțiunilor săvîrșite de cel trimis în judecată.

Este important de reținut că luarea unor asemenea măsuri nu înseamnă slăbirea luptei de apărare împotriva încălcării legilor, ci dimpotrivă. Prin aplicarea fie a unei forme de influențare obștească, fie a unei sancțiuni cu caracter administrativ, se realizează, în mod mai adecvat, scopurile preventive și educative ale sancțiunilor penale înlocuite.

Iată, pentru ilustrare, cum funcționează una dintre formele de influențare obștească prevăzută de codul penal: încredințarea făptuitorului pe garanția unei organizații obștești. Această măsură se poate dispune pe timp de un an, de către procuror sau de către instanța de judecată, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de cel mult șase luni, pentru fapte ce prezintă un grad de pericol social redus și nu au produs urmări grave și dacă există garanția că făptuitorul poate fi îndreptat fără a i se aplica o pedeapsă.

La reeducarea făptuitorului pe această cale este angajată răspunderea întregului colectiv al organizației din care face parte acesta, întrucît o asemenea măsură se ia numai la cererea acesteia, pe baza hotărîrii luate de adunarea generală a angajaților sau a membrilor organizației.

O dată cu hotărîrea de a se cere încredințarea făptuitorului pe garanție, adunarea generală dispune și asupra măsurilor ce urmează a fi luate în vederea îndreptării acestuia și desemnează colectivul care se va îngriji de aducerea la îndeplinire a măsurilor luate.

Introducerea în proiectul codului penal a înlocuirii răspunderii penale are o însemnătate deosebită, atît din punctul de vedere al punerii în concordanță a răspunderii cu caracterul faptei săvîrșite, cît și din acela al evoluției socialiste a dreptului nostru penal.

Sorin MARINESCU
procuror la Procuratura Generală

ASPRIMEA NECESARĂ A LEGII

Nu sînt de meserie jurist dar, citind Proiectul codului penal publicat mai zilele trecute, mi-am putut da seama că prevederile lui conțin toate elementele necesare pentru ca, în societatea noastră, fiecare faptă neconformă cu legea să-și primească pe drept răsplata meritată. Cei care calcă buna rînduială a conviețuirii în societate, nu pot fi băgați toți în aceeași oală și e foarte bine, cred eu, că proiectul stabilește pedepse care diferă după gravitatea faptei săvîrșite, după urmările ei. Este uman ca acele încălcări ale legii care nu au urmări grave, care nu constituie pericole pentru societate să fie sancționate de justiție în mod corespunzător, bineînțeles asigurîndu-se condițiile necesare pentru reeducarea vinovaților și prevenirea repetării faptelor lor. Acest aspect al noului cod penal nu poate fi decît salutat, cu atît mai mult cu cît legea, în societatea socialistă, nu are scopul de a distruge pe infractor, ci de a-l ajuta să-și îndrepte greșeala, de a feri societatea de efectele unor atitudini nocive, periculoase. Dar nu e mai puțin adevărat că tot atît de uman este ca abaterile de la normele cetățenești, grave prin urmările lor, să fie pedepsite aspru, exemplar, lucru pe care Proiectul noului cod penal îl prevede de asemenea.

Vasile PETRACHE
miner

PREVENIREA INFRACȚIUNII — SARCINĂ A COLECTIVITĂȚII

Deosebindu-se profund de legislațiile penale ale statelor bazate pe exploatare — atît ca esență cît și în ce privește conținutul și sfera sa de aplicare — viitorul cod penal constituie un mijloc eficient de apărare a cuceririlor revoluționare ale poporului, a suveranității și independenței țării. În el se prevăd sancțiuni corespunzătoare cu gravitatea faptelor, pentru toți acei care, răminînd în afara efortului colectiv de progres și bunăstare, aduc atingere unor valori sociale importante cum sînt: orînduirea noastră socialistă, avuția națională, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Noua legislație penală asigură cadrul juridic necesar pentru ca, în apărarea interesului general, colectivitatea să acționeze direct, în forme organizatorice adecvate și cu mijloace proprii — alături de organele de stat competente — la lupta continuă împotriva manifestărilor antisociale, precum și la opera de reeducare a infractorilor. Astfel, reeducarea celor ce au încălcat legea penală — sarcină care în trecut aparținea exclusiv organelor de stat — revine, în asemenea cazuri, colectivității reprezentate prin adunarea generală a angajaților sau a membrilor organizației de care aparține făptuitorul. Bineînțeles că asigurarea unei eficiențe maxime în aplicarea acestei noi forme de influențare obștească va depinde, în principal, de modul în care, în perioada respectivă, colectivul de muncă va supraveghea comportarea celui încredințat pe garanție și felul în care vor fi realizate măsurile stabilite de adunarea generală în vederea îndreptării făptuitorului.

Noua instituție a încredințării făptuitorului pe garanție — caracteristică dreptului socialist — constituie, în condițiile desăvîrșirii construirii socialismului în patria noastră, realizarea pe un plan superior a trecerii unor atribuții ale organelor de stat asupra organelor și organizațiilor obștești ca reprezentante ale colectivității.

Justin IONESCU
consilier juridic

SPORT

DEPARTE DE FOTBAL

Astăzi ne vom menține departe de fotbal pentru că un alt sport și-a sărbătorit debutul competițional. Mă refer la deschiderea sezonului aviatic, duminică, pe aeroportul de la Clinceni, unde spectatorul s-a putut simți cu adevărat în altă lume.

Și încă ce lume! Minunată prin înfruntarea dintre om și cer, mergînd de la motoarele alimentate cu cea mai pură esență pînă la temerara abandonare a planoriștilor și parașutiștilor care renunță la cală-putere concentrați în rotirea elicelor și-i înlocuiesc cu finețea simțurilor proprii, sustrăgîndu-se parcă legilor firii și plutind cît și cum vor între sol și zările albastre. Ei gustă — probabil — inegalabile satisfacții și îi înclină totodată pe cei care, privindu-i, nu-i pot admira pe cît ar merita-o.

Despre această lume aparte, izolată de pămînt printr-o distanță egală cu jumătate drumul între București și localul Snagov, și de noi printr-o nepricepere a noastră, căreia preferăm să i se spună neglijență, or trebui să se scrie mai des, să fie făcută cunoscută cît mai multor tineri și tinere care și-ar găsi în ea satisfacții inexistente în viața cafenelelor și a bulevardelor.

Startul oficial al sezonului i-a găsit bine pregătiți pe zburătorii noștri, oameni al căror prestigiu personal s-a extins adesori asupra sportului românesc în prețioase confruntări internaționale.

Publicul a refuzat adăpostul oferit de corturile improvizate cu gust sub cupola unor parașute ancorate la sol, pentru a urmări cu mirarea descoperirii altei lumi decît cea în care ne învîrtim în fiecare zi evoluțiile cuprinse în programul atît de competent și atrăgător prezentat de Pătrașcu, el însuși zburător.

Aparatul utilitar creat de ing. Radu Mancatide (al cîtelea, oare, datorat acestui neobosit constructor?), executînd un program de încercare în fața publicului, îl punea pe acesta în contact direct cu performanța; escadrila celor 3 avioane vinind, fără arme, baloanele lansate, ca în joacă, de copii aflați pe aerodrom; coborîrea, întîi vertiginoasă, apoi legănată, a parașutiștilor (dintre care nu au lipsit Gh. Iancu și Elena Băcăoanu) pînă în centrul unui cerc de nisip dinainte desenat; jocul, nebunesc dacă nu l-ar fi avut la mînă pe ing. Mircea Finescu; o panoplie vivantă de trofee naționale și internaționale; o demonstrație. În final, a ce poate realiza un om, stăpîn deavîrșit pe simțurile sale și pe cele ale motorului, pilotul Ștefan Calotă, maestru emerit al sportului, susținînd cu brio o asemenea pledoarie pentru sportul aviatic, încît spectatorii au plecat de pe aerodrom vizîndu-se stăpîni ai aerului.

Am fost departe de fotbal, dar n-avem ce regreta.

■

Încă de luni o știre îmbucurătoare, venită tocmai din Maroc, și-a făcut timid loc în coloanele rubricilor sportive. E vorba de succesul rutierilor români conduși de Moiceanu.

A fost o cursă de mare duritate, nu lipsită de urcușuri epuizante.

Moiceanu a cedat locul său, rînd pe rînd, unui polonez și unui suedez. Fără el, nici lupta pe echipe nu mai dădea cuiva speranțe. Erau cele 7 minute care în ciclism înseamnă uneori distanțe cosmice, dar care altcîndva pot dispărea cu viteza luminii. Pentru așa ceva este însă nevoie să se întîmple o minune. O minune care în sport stă nu în vrăji ascunse, ci în voința, în curajul și mîndria celor ce-l practică. Răsturnarea spectaculoasă a avut loc în actul final, și s-a datorat unei inițiative la care au participat și ai noștri și care a însemnat o lovitură de trăsnet sub cerul calm al unui clasament ca pătrea de neschimbat.

Cicliștii ne-au adus deci un al doilea succes internațional la mai puțin de 2 săptămîni, performanță care se repetă după o așteptare de douăzeci de ani, și încă în dublu exemplar.

O primim cu o satisfacție deplină chiar dacă tehnicienii îi mai pot găsi unele carențe. Ne bucură că băieții nu s-au lăsat bătuți și au triumfat prin cele mai frumoase calități sădite de sport. Ne bucură că pe filele tuturor agențiilor din lume, ca și în coloanele sportive ale tuturor ziarelor, a fost consemnată o victorie a culorilor noastre naționale.

Și asta ne arată cît de departe sîntem de fotbal.

Emanuel VALERIU

COPILĂRIE SAU INFANTILISM?

Niște așa-ziși glumeți au aruncat în fîntîna arteziană din Trafalgar Square o cantitate zdravănă de detergenți. Consecința: deși vremea zăpezilor a trecut, faimoasa piață londoneză pare să se fi mutat la Spitzbergen. Cum au calificat gospodarii orașului această «glumă» nu știm, dar pe copii îi vedem bucurîndu-se grozav de copilăriile celor mari.

PRIMUL LUPING

În martie 1914, un tînăr aviator, Mihail Savu, de la Școala de aviație Băneasa, execută la Paris, pentru prima oară, acrobații cu avionul în văzduh. Sînt primele lupinguri, care mai tîrziu au adus celebritatea multor zburători. Pentru actul său de curaj, Mihail Savu a fost felicitat de însuși Blériot, prezent la aceste exerciții.

Mihail Savu a fost nu numai un încercat aviator, dar și un polisportiv desăvîrșit: maestru al spadei, campion în lupte greco-romane, neîntrecut înotător.

Pilotul care a executat primul luping din lume, trecînd în viața civilă a devenit inspector la Teatrul Național din București.

FLORI

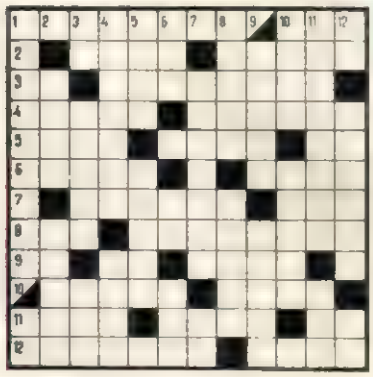

ORIZONTAL: 1) Pom fructifer mediteranean, cu flori parfumate, albe — Sistem în fizică. 2) Întîmpină primăvara cu brațe încărcate de flori — Bacovia l-a zugrăvit în violet. 3) Idem (abr.) — Floare mică și rotundă, divers colorată, numită și bănuț. 4) Clasic francez, autor al poeziei «Darul trandafirului», după care Enescu a compus un lied cu același nume — Poet ceh, autor al volumului de versuri «Flori de cimitir». 5) Eros — Trista soartă a florilor de tei... Fuiorul de floare-albastră. 6) Supus (od.). — Oraș în Pakistan. 7) Autoarea poeziei «Florile și fiecare sens luminos» — Galben ca lămîia. 8) Formație de zbor cu escale florale — Plante cu flori albastre, numite și «clopoței», ce cresc prin livezi. 9) Poezi — 3,14 — Oraș în vestul țării. 10) Florile ochilor — Drumuri printre flori. 11) Poet ardelean, autorul poeziei «Flori, frumoase flori» — Trandafir — Oricît ar părea de ciudat, este o rudă apropiată a crinului. 12) «Floarea de pai» cîntată de Elena Farago — Floare albă, simbolul castității.

VERTICAL: 1) Și-a ales ca vestitor ghiocelul — Cain! 2) Cea «cu camelii» de Al. Dumas i-a inspirat lui Verdi opera «Traviata» — Uitați. 3) Carp! — Garoafele Claudiei Millian — Rețeaua florilor din pomi. 4) Floare de primăvară, cu parfum puternic și petale albastre-violete — Boboc (fig.). 5) Nea — Poet român, autor al ciclului de versuri «Liliacul timpuriu». 6) Onomatopee — La capăt de grădină! — Fluviu în Africa de sud. 7) Floarea zugrăvită cu măiestrie de Luchian — Ortansa Constantinescu. 8) Floare de grădină — Localitatea natală a lui Saadi, celebrul autor al «Grădinii trandafirilor». 9) Desiș de mure — Produs conservat din carne. 10) Azor alintat — N-au picioare. 11) Dădaca florilor (masc.) — Din nou. 12) Sandu Georgescu — Țara în care s-a desfășurat celebrul «Război al celor două roze» — Petunie!

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte rare: CGS, SANG, IRO.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● «De trei ori Pompidou» în vitrinele librăriilor franceze: tatăl, fiul și nepotul. Léon Pompidou semnează un nou dicționar franco-spaniol, Georges Pompidou (actualul prim-ministru), o antologie a poeziei franceze, iar mezinul, Alain, teza de doctorat în medicină.

● O statistică întocmită la San Francisco constată că numărul bolnavilor provenind din rîndul persoanelor divorțate este de două ori mai mare decît al bolnavilor căsătoriți. Un argument în plus pentru însurătoare!

● «Gheparzii», cartea de mare succes a lui Tomaso di Lampedusa, nu este decît o primă versiune a adevăratului roman? Cel puțin așa susține un profesor din Catania care afirmă că ar fi găsit versiunea definitivă, mult diferită de cea tipărită.

● Va înceta mingea să mai fie jucăria preferată a copiilor? La Paris, micii cumpărători preferă în locul ei «farfuria zburătoare», un disc din plastic care — aruncat cu o oarecare îndemînare — se înalță pînă la cincizeci de metri.

● La München și Karlsruhe (R.F. a Germaniei) funcționează servicii de «salvare» a elevilor leneși. S-a constatat că mulți copii, din cauza unei note rele sau unei pozne, nu au curaj să se întoarcă acasă. Ei pot apela telefonic la acest serviciu, unde pedagogi și psihiatri îi ajută cu sfaturi și le dau adăpost temporar. Acționînd și asupra părinților prea severi, aceste servicii evită fugi «disperate», tentative de sinucidere etc.

● O cale ferată-muzeu poate fi întîlnită în Elveția pe linia Blonay-Chanby, unde circulă pentru uzul turiștilor pitorești trenuri cu cele mai diverse tipuri de locomotive și vagoane, de la începutul căilor ferate și pînă azi.

● «Westinghouse Electric Corporation» a început fabricarea în serie a automobilului electric. Noua mașină va atinge viteza de 40 km/h și va avea o autonomie de 80 km. Bateriile vor putea fi încărcate la orice priză de curent.

ÎNGHIȚITORUL DE SĂBII

Charles Ancel, în vîrstă de peste 70 de ani, are meseria de înghițitor de săbii, pe care o profesează ca artist ambulant în piețele Parisului.

Că el nu este un prestidigitator, ci un profesionist real și onest, o probează radiografia care i-a fost făcută.

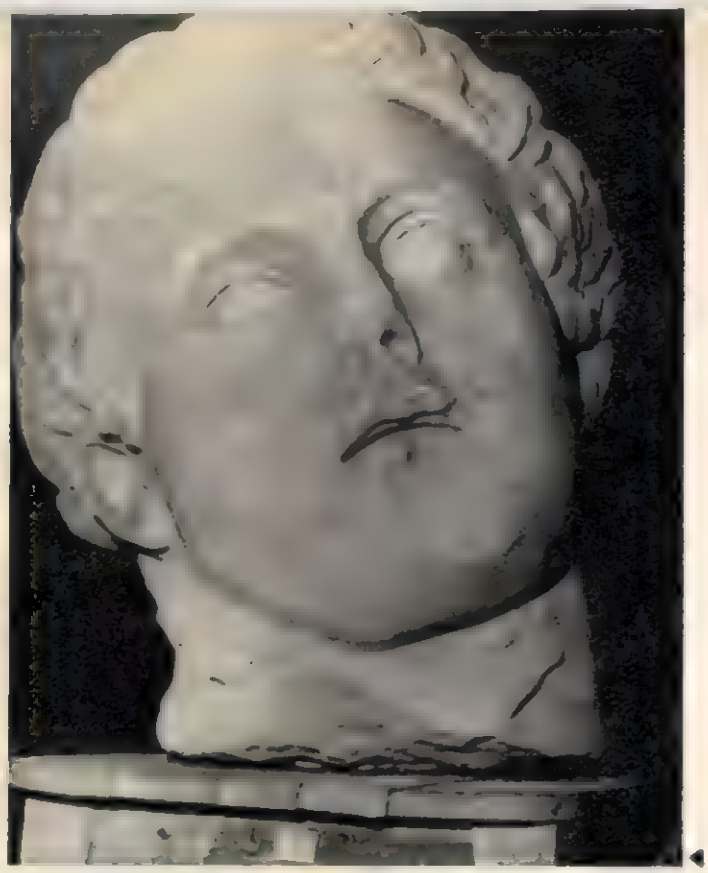

COLIERUL DE PERLE

„DORESC CA MICILE MELE RÎNDULEȚE "

(Spicuiri din scrisori particulare)

- «Soțul meu a decedat deocamdată».
- «Și pină la 20, chenzina e destul de lungă».
- «Dragul meu, în caz că nu vei primi această scrisoare, scrie-mi imediat comunicîndu-mi noua ta adresă».
- «Am fost să-l văd pe Pierre la spital. E foarte cumsecade și are o mare infecțiune pentru infirmiera sa».
- «Iar băiatul nostru este student la medicină și face progrese. Nu știu dacă este în stare al vindece de acum un om mare dar cred că știe să trateze destul de bine un copil».
- «Nu-mi place spanacul și îmi pare foarte bine pentru că dacă mi-ar plăcea ar trebui să-l mănînc și nu pot să-l sufăr».
- «În extenso, în caz că nu poți să vii tu la mine, voi veni eu la tine».
- «Mă mir și eu cum de a murit unchiul tău. Doar anul trecut mai era încă în viață».
- «Fata noastră a primit propunerea de a poza unui pictor dar a refuzat pentru că nu e fotogenică».

SEMN BUN?...

În anul 1894 a fost descoperită la Efes (Grecia) statuia decapitată a lui Eros, făurită — după toate probabilitățile — în epoca lui Alexandru cel Mare. După trei sferturi de veac, iată că zeul iubiților și-a găsit capul... O fi avînd această împrejurare vreo semnificație?

Producătorii de filme «de groază» se inspiră frecvent din lumea comicsurilor. Filmul realizat de Mario Bava cu banii lui Dino de Laurentiis, intitulat: «Pericol: Diabolik», se înscrie în această categorie. În fotografie: Marisa Mell, o preaspătă vedetă de origine austriacă, interpreta principală a filmului.

ENIGMA „FARFURIILOR ZBURĂTOARE“ SE APROPIE DE CLARIFICARE?

(Urmare din pag. 15)

la incursiunea pe care «Magazinul 111» a făcut-o în acest domeniu ocolind, după părerea mea, vigilența secției științifice. Argumentarea profesorului Călin Popovici a fost atît de peremptorie, atît de clară și de inatacabilă, încît n-am considerat necesar s-o reiau decît în ceea ce privește concluziile ei.

Pentru cei ce doresc o formulare mai explicită, mai amplă, voi cita ceea ce scriu astrofizicianul Șlovski și astronomul Sagan în cartea «Viața inteligentă în Univers». Ei apreciază că numai Calea Lactee ar putea să cuprindă un milion de planete locuite de civilizații avansate. Dar distanțele dintre stele sînt atît de uriașe — Calea Lactee are un diametru de 100 000 de ani-lumină — încît aceste civilizații sînt separate probabil una de alta de distanțe variind între 300 și 1 000 de ani-lumină. Să presupunem că pe vreuna dintre planetele care se rotesc în jurul unei stele apropiate ar exista o civilizație interesată în contactul cu Pămîntul — «această planetă minoră care se învîrtește în jurul uneia din cele 100 de miliarde de stele din galaxia Căii Lactee, la rîndul ei doar un element de proporții medii al unui Univers care s-ar putea să conțină 100 de miliarde de galaxii». Steaua cea mai apropiată, Proxima Centauri, se află la o distanță de 4,3 ani-lumină. La viteza cu care călătoresc cosmonauții terestri ar fi nevoie de 170 000 de ani pentru a putea atinge Pămîntul.

Cei ce susțin ipoteza originii extraterestre a «farfuriilor zburătoare» nu sînt descurajați de aceste argumente raționale. De dragul ei sînt dispuși să pună sub semnul întrebării sau să ignoreze pur și simplu teoria relativității generalizate care exclude posibilitatea existenței unor viteze superioare vitezei luminii, deși nu sînt îndeobște specialiști în acest domeniu. Întîmplarea face că, în ultima vreme, experiențe de mare precizie efectuate la Universitatea din Maryland (detectarea undelor gravitaționale) și la Institutul tehnologic din Massachusetts (reducerea vitezei undelor luminoase, radio etc. sub influența gravitației) au contribuit la verificarea în practică a teoriei relativității. Dar dacă la un moment dat se va confirma ipoteza oamenilor de știință de la Universitatea Princeton privind eventuala existență în Univers a tachionilor — particule cu o viteză tinzînd spre o valoare infinită? Poate că atunci ideea unor vizitatori extratereștri va putea fi examinată dintr-un unghi nou, evident la alte dimensiuni decît acelea avute în vedere de adepții amintitei versiuni simpliste.

Complexitatea științifică a problemei exclude însă posibilitatea rezolvării ei în «agora», de către omul de pe stradă sau pe baza contribuției lui. Cronica incriminată era axată pe aspectul psihosocial al credinței în «farfuriile zburătoare» și pe rolul televiziunii în ceea ce privește combaterea unei iluzii care poate degenera în psihoză colectivă. Întotdeauna, unele sectoare ale cercetării științifice care atingeau laturi sensibile ale emotivității au fost exploatate într-un mod străin de spiritul științific. Alchimiștii, care promiteau că vor descoperi taina transformării metalelor ordinare în aur speculau asupra instinctului de proprietate. Tămăduitorii care pretind că au descoperit leacul cancerului, exploatează deznădejdea suferinzilor. «Farfuriile zburătoare» reprezintă, în planul afectivității, nu făgăduința unor împliniri, ci, dimpotrivă, un element de teroare. Să ne amintim că voga lor a cunoscut două momente de vîrf. Primul s-a situat în plin război rece. Pe atunci, «farfuriile zburătoare» apăreau numai în Statele Unite și erau prezentate ca arme secrete (de spionaj? de agresiune?) trimise dintr-un loc neidentificat deschis dar despre care se sugera că ar fi fost Uniunea Sovietică. O dată cu era cosmică, originea prezumată a «farfuriilor zburătoare» a devenit spațiul extraterestru. Ele au continuat însă să inspire temeri superstițioase. «Vizitatorii» din alte lumi vin în mai toate romanele științifico-fantastice cu intenții rele. Și nu este lipsit de interes să notăm că în cartea anonimă, «Despre posibilitatea și dezirabilitatea păcii», foarte discutată în prezent în Statele Unite (unii spun că ar fi fost inspirată de cercuri înalte ale Administrației), se preconizează următoarea soluție pentru a combate «consecințele economice dezastruoase ale păcii»: «Ar putea fi util să se mențină avantajele războiului inventînd inamici de origine extraterestră». Departe de mine ideea de a sugera că toți cei ce cred în «farfuriile zburătoare» au în vedere asemenea interpretări. De la șarlatani și iluminați la oamenii de știință atît de încîntați de o ipoteză încît nu înregistrează faptele care o infirmă, și, mai departe, la publicul neinformat sau vag informat și credul, adepții a ceea ce am numit «cultul farfuriilor zburătoare» se recrutează din cele mai diverse categorii și sînt îmboldiți de cele mai diverse motivări.

Tovarășul Ion Hobana cere să se țină seama de faptul că mai mulți oameni de știință, unii dintre ei stimați, acceptă ipoteza originii extraterestre a «farfuriilor zburătoare». E adevărat, dar asta nu demonstrează nimic. S-au găsit întotdeauna oameni de știință care să-și consacre activitatea unor idei himerice. În momentul de față, la Universitatea Duke funcționează un «Proiect Thanatos», care studiază problema supraviețuirii spiritului, iar la respectabilul Institut Tehnologic din Massachusetts s-au constituit grupuri de studiere a «fotografiilor astrale» și a meselor mișcate de spirite. Istoria științei cunoaște numeroase cazuri de savanți care au dat greș pentru că deveniseră robii unor idei cu atît mai îndrăgite, cu cît experiența refuza să le confirme. Unii oameni de știință se amuză pur și simplu satisfăcînd setea de senzațional a ignoranților sau găsesc în exploatarea ei o sursă de autoreclamă. Publicațiile dornice să-și recruteze cititorii dintre amatorii de năzbîtii pseudoștiințifice știu cui să se adreseze în acest scop. Revista italiană «Europeo», de pildă, a ales, pentru a dezbate problema misterioaselor emisii de unde provenite probabil de la stele neutronice, un om de știință dispus să avanseze ipoteza fantezistă a unor ființe extraterestre care ar fi ales pentru a ni se adresa această cale. În cazul la care ne referim, **acești oameni de știință nu se lasă descurajați nici de faptul că nu s-a descoperit pînă acum nici o urmă materială a vreunui vehicul extraterestru nici de împrejurarea că observatoarele astronomice, care fotografiază cerul în permanență, nu au înregistrat imaginea nici unui «obiect zburător neidentificat».**

Îmi pare rău că tovarășul Ion Hobana nu a sesizat ironia intrinsecă a filmului american prezentat de televiziune la adresa oamenilor de știință care «cred» în misterioase expediții de pe alte planete. Prezentarea bătrînei doamne al cărei automobil a fost «atacat» de un obiect nepămîntean a fost un model de umor anglo-saxon.

Comitetul Condon, care studiază din noiembrie 1966 «obiectele zburătoare» încă neidentificate, își va prezenta raportul către Academia Americană de Științe în septembrie. Aici sînt de notat două lucruri: în primul rînd că este format cu precădere din psihologi specializați în gestaltism (care studiază deci legile percepției raportînd-o nu la obiecte izolate, ci la structuri). Ca atare, ei vor izbuti probabil să explice mecanismul psihologic care-i determină pe unii oameni de bună-credință să «vadă» «farfurii zburătoare». În al doilea rînd, acțiunea fiind concepută pe baze strict științifice și avînd ca obiectiv final demistificarea, nu s-a făcut pe parcurs nici un fel de publicitate constatărilor parțiale. Din revista «Magazin» aflăm că și scriitorul Ion Hobana întreprinde o activitate paralelă cu cea a Comitetului Condon. Deosebirea constă în împrejurarea că domnia-sa consideră util să dea publicității toate scrisorile celor ce «au văzut», și eventualele fotografii însoțitoare. Nu voi insista asupra faptului că, în condițiile perfecțiunii pe care a atins-o tehnica fotografică, în multe țări fotografiile nu mai sînt admise ca probe în justiție. Mi-aș permite însă să atrag atenția asupra efectelor psihologice ale unei asemenea publicități în favoarea unei ipoteze fanteziste asupra unor oameni neprevenîți. S-ar putea precalcula numărul aproximativ al celor ce vor «vedea» numai pentru că sînt îndemnați să-și trimită observațiile spre a fi publicate. Legea pedepsește pe cei ce vînd diverse substanțe, fie ele chiar inofensive, prezentîndu-le ca medicamente anticancerose și abătîndu-i astfel pe bolnavi de la urmarea tratamentelor clasice care le-ar putea salva sau prelungi viața. Nu există însă nici o lege împotriva celor ce insuflă, printr-o publicitate necontrolată, temeri superstițioase și credințe neîntemeiate.

Un comunicat ca cel al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, care a respins categoric existența «farfuriilor zburătoare» subliniind că «propaganda în jurul lor vizează senzaționalul cu caracter antiștiințific» nu are aceeași putere de influențare, căci se adresează rațiunii, nu afectivității. Fără îndoială că și concluziile trase de Academia de Științe din S.U.A. pe baza raportului Condon, vor fi ignorate de marele preot al cultului, fizicianul McDonald, de faimosul major american Donald Keyhole sau de profesorul Alan Hynek de la Dearborn. (Acesta din urmă a lansat, între altele, «informația» bombă că savanți din toate țările, constituiți într-un așa-zis «colegiu invizibil», ar studia «farfuriile zburătoare» clandestin, în afara oricărui control al autorităților militare sau academice din țările lor.)

Pentru a reveni însă la televiziune, consider în continuare că ea are datoria de a menține informarea științifică în limitele celei mai stricte obiectivități, de a nu face concesii senzaționalismului, de a fi, așa cum a fost de altfel întotdeauna, o sursă demnă de încredere. Cred că dacă întreaga informație științifică ar fi controlată de către rubrica de resort, nu s-ar mai putea întîmpla accidente ca cel semnalat.

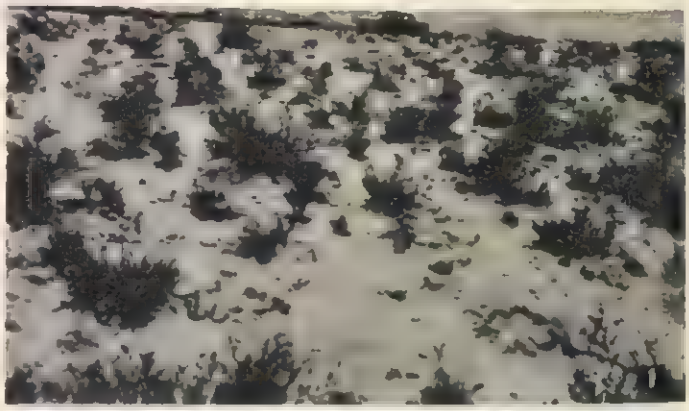

Una dintre mărturiile care au reținut cel mai mult atenția experților este aceea a polițistului Lonnie Zamora, din Socorro, statul New Mexico (S.U.A.). El afirmă că a văzut un vehicul metalic, în formă de ou decolînd dintr-o vale deșeartă, unde se mai disting urmele lăsate de obiectul misterios (foto 1). Experții militari au inspectat terenul cu contoare Geiger pentru a măsura radioactivitatea terenului (foto 2).

PROCESE CELEBRE

„CĂPITANUL DIN KÖPENICK"

O ABILĂ ESCROCHERIE ÎNFĂPTUITĂ LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI ÎNTR-O PRIMĂRIE DINTR-O SUBURBIE A BERLINULUI FACE SĂ RÎDĂ — ȘI SĂ MEDITEZE — ÎNTREAGA GERMANIE

O zi mohorîtă de toamnă. Fila calendarului indică 16 octombrie 1906. În gara din Köpenick, o suburbie a Berlinului, la ora 14,46, sosește trenul local din centrul capitalei imperiului german. Printre sutele de călători coboară din vagoane și un detașament de soldați înarmați, care se încolonează de îndată și, sub comanda unui căpitan, se îndreaptă spre primăria din Köpenick.

Ajunși la primărie, cîțiva soldați în frunte cu ofițerul pătrund în clădire, iar ceilalți se postează la porți. Se interzice orice intrare sau ieșire și funcționarii sînt consemnați în birourile lor. Pînă și membrii consiliului comunal sînt opriți la ușile de intrare de către sentinelele înarmate.

Știrea ocupării primăriei de către un detașament militar s-a răspîndit cu iuțeala vîntului în orășel. În fața primăriei s-au adunat în scurt timp sute de cetățeni, care urmăreau cu îngrijorare, și nu mai puțină curiozitate, desfășurarea evenimentelor. Agitația ajunsese la punctul culminant, cînd, poarta principală s-a deschis și au apărut sub escortă însuși primarul, dr. Langerhans, și casierul comunal, von Wiltberg. Arestații au fost urcați într-o trăsură care a pornit cu toată viteza spre Berlin.

Ce se întîmplă între timp în incinta primăriei? Căpitanul a confiscat toți banii găsiți la casierie, i-a băgat într-un sac pe care l-a sigilat cu grijă, și apoi a plecat spre o destinație necunoscută.

Cînd consiliul comunal s-a dezmeticit oarecum, s-a interesat de îndată telefonic la organele administrative superioare de la Berlin, cerînd explicații în legătură cu cele petrecute. La Berlin, stupefacție: nimeni nu știa absolut nimic!...

Încă în aceeași seară primarul și casierul s-au întors la Köpenick deoarece autoritățile militare la care fuseseră duși sub escortă, din ordinul căpitanului, i-au pus imediat în libertate. Așadar, totul nu fusese decît opera unui escroc deosebit de abil!

Întîmplarea a stîrnit senzație la vremea sa, nu numai în Germania. Orășelul Köpenick a intrat dintr-o dată în atenția opiniei publice mondiale. Presa vremii publica articole care mai de care mai ironice la adresa militarismului prusac, arătînd că, de fapt, numai datorită mentalității de supunere oarbă față de tot ce este «în uniformă» a putut reuși un escroc, îmbrăcat în haine de căpitan al armatei prusace, să înșele atît de ușor autoritățile din Köpenick. Ba chiar un ziar social-democrat din München a publicat știrea sub titlul sarcastic «Victoria tuturor virtuților prusace»...

Organele de cercetare au întreprins investigații de mare anvergură pentru identificarea escrocului și după numai două săptămîni au putut anunța publicul nerăbdător arestarea vinovatului în persoana pantofarului Wilhelm Voigt. Pe atunci în vîrstă de 57 ani, el avea numeroase antecedente penale: petrecuse în total 27 de ani între zidurile închisorilor din Germania! În lumina personalității mai mult decît modeste a escrocului, situația autorităților înșelate într-un asemenea mod apărea și mai ridicolă.

Procesul, pregătit cu mult zel și grabă, s-a deschis la 1 decembrie 1906 în fața Colegiului penal al Tribunalului regional din Berlin și, din prima zi, a stîrnit un imens interes. Sala de judecată era arhiplină, fiind prezenți și sute de ziariști. Desfășurarea dezbaterilor a justificat pe deplin așteptările presei ahtiate de senzațional: inculpatul a dat dovadă de un real talent de povestitor, iar depoziția sa a ținut tot timpul trează atenția auditoriului.

Rechizitoriul îl învinuia pe Voigt de săvîrșirea unei serii impresionante de infracțiuni: înșelăciune, sechestrare de persoane, substituire de persoane, uzurpare de titluri, port ilegal de armă, falș în acte publice...

Cine era de fapt Voigt? Născut la Tilsit în 1849, el era fiul unui pantofar. Văduv, cu patru copii. Serviciul militar nesatisfăcut din cauza repetatelor condamnări. «Am plecat de tînăr din casa părintească — a declarat el — mînat de dorința de a vedea lumea. Am fost condamnat de cîteva ori, mai întîi pentru cerșetorie, iar la vîrsta de 14 ani, pentru furt. După ce am petrecut vreo 27 de ani în diferite închisori, am fost eliberat din ultima detențiune la 12 februarie 1906».

După această dată, Voigt se hotărî să trăiască din muncă cinstită și se stabili la Wismar, ca pantofar. Abia obișnuit cu noul său fel de viață, poliția, care aflase de prezența sa acolo, îl expulză din oraș. Voigt plecă atunci la Berlin găsindu-și și aici de lucru. Dar în zadar: și de aici poliția îl expulzează. De altfel, precum a dovedit Voigt tribunalului, el a fost expulzat din aceleași motive din 31 de orașe și comune din Germania. Nu este de mirare deci că a hotărît să părăsească Germania pentru a-și găsi de lucru aiurea.

Iată cum a ajuns Voigt să săvîrșească senzaționala sa escrocherie de la Köpenick:

«La începutul lunii octombrie — a mărturisit el — am cumpărat, la piața de vechituri din Potsdam, o uniformă de căpitan al regimentului 1 de gardă, împreună cu sabia și toate celelalte accesorii. În ziua de 15 octombrie m-am îmbrăcat în uniformă și m-am dus pe jos pînă la gara Varșovia, de unde am plecat la Köpenick. După ce am băut o cafea într-un local, m-am dus la lacul Plötzen, postîndu-mă în fața băii militare. Știam că la ora respectivă se schimbă paza militară. Peste puțin a și apărut detașamentul de pază, schimbat din post și compus dintr-un fruntaș și trei soldați din regimentul pușcași de gardă. L-am strigat pe fruntaș și i-am dat ordin să mai aducă din detașamentul de pază cîțiva soldați. Au mai venit un fruntaș și șase soldați. L-am «numit» apoi pe unul din fruntași drept comandant al detașamentului — a declarat în continuare Voigt — și am comunicat că, din ordin superior, vom pleca la Köpenick spre a-l aresta pe primar. Sosiți la primărie, am instalat sentinelele la porți și am pătruns în clădire însoțit de ceilalți soldați. Aici am dat mai întîi peste secretarul-șef, Rosenkranz, pe care, din «ordinul Maiestății Sale», l-am arestat; la fel am procedat și cu primarul după ce, intrat în cabinetul său, l-am identificat printre persoanele prezente».

Președintele: «Ați vorbit pe un ton de comandă la...»

Inculpatul: «Nicidecum. Am vorbit liniștit. Așa cum vorbesc acum cu dv. Cu toate acestea domnul primar părea distrus. M-a întrebat de mai multe ori care este motivul arestării. I-am răspuns de fiecare dată că nu știu. Pînă la urmă i-am cerut cuvîntul de onoare de ofițer de rezervă că nu va încerca să fugă. Mi l-a dat. Apoi am coborît la parter, am intrat la casierul principal, von Wiltberg, și i-am declarat arestat în numele Maiestății Sale, ordonîndu-i să facă soldul casei. S-a opus la început, susținînd că numai primarul îi poate da o asemenea dispoziție. L-am lămurit că eu am preluat administrația orașului, că primarul e arestat și, ca atare, dacă nu va voi el, voi însărcina un alt funcționar să facă soldul casei».

Cuvintele inculpatului au stîrnit mare ilaritate în rîndurile asistenței — și nu numai la acest capitol al depoziției.

În continuare Voigt a arătat că după ce a ieșit de la casierie a cerut spre verificare documentele personale ale cîtorva cetățeni din Köpenick care se aflau din întîmplare în clădirea primăriei. Unul dintre ei avea un pașaport pentru străinătate și, cercetînd mai atent documentul, Voigt și-a dat seama că fusese eliberat de prefectura *regiunii*. Deci primăria din Köpenick nu avea competența să emită astfel de pașaporte...

Abia atunci și-a dat seama Voigt că acțiunea sa rămînea de fapt fără mobil: în adevăr, toată această mascaradă el o înscenase pentru că vroise să-și procure, în mod fraudulos, la primăria din Köpenick, un pașaport, care la Berlin nu-i era accesibil. Eroarea — a spus el în depoziție — l-a «îngrozit». Dar suma de 4 000 de mărci găsită în casa primăriei a luat-o totuși cu el... dacă tot se afla acolo.

Martorii ascultați, inclusiv primarul, dr. Langerhans, au confirmat întru totul starea de fapt, așa cum a fost ea expusă de Voigt.

În cursul procesului atmosfera a devenit din ce în ce mai favorabilă inculpatului, căci darul lui de povestitor n-a întîrziat să-și facă efectul. Iar pledoaria apărării a folosit toate recuzitele meseriei pentru a încerca în cele din urmă să dovedească pînă și faptul că «Voigt, prin farsa de la Köpenick, a dovedit în fond lumii întregi pe ce fundament solid se sprijină în Germania disciplina militară și civilă»...

Acuzatul a fost condamnat la o pedeapsă relativ ușoară: patru ani închisoare corecțională, din care n-a executat însă decît 20 de luni, după care a fost grațiat. La ieșirea din închisoare, escrocul, care devenise o figură foarte populară, a fost întîmpinat cu exclamațiile entuziaste a sute de oameni adunați să-l salute. Căci procesul — precum comenta și «Frankfurter Zeitung» în acele zile — «a constituit și un protest împotriva stărilor existente... Actul acuzării s-a transformat într-un document împotriva ordinii de stat existente»...

Interesul general pentru persoana lui Voigt n-a scăzut nici după eliberarea sa. El a făcut numeroase turnee și a apărut în diverse spectacole de revistă. A murit la 3 ianuarie 1922.

Caracterul tragicomic al cazului, figura «căpitanului din Köpenick» nu puteau să nu-și lase amprenta și asupra creației literare. În 1930, Wilhelm Schäfer prelucrează tema într-un roman, iar în 1931 apare cunoscuta piesă de teatru a dramaturgului Karl Zuckmayer, jucată încă și astăzi pe scenele lumii...

R.G. BIANU

CARNET

grandoarea și decadența unui conferențiar

de Eugen FRUNZĂ

Cu cîtva timp în urmă am fost rugat să dau o mînă de ajutor la organizarea unei conferințe: «Curiozități ale florei românești». Manifestarea figura la punctul opt din planul de activitate al Casei de cultură pe luna decadă a lunii în curs. Exista și un film foarte adecvat, menit să ilustreze artistic tema, și anume: «Cei șapte samurai». Nu lipsea decît conferențiarul. Iată de ce tovarășii m-au rugat să-i sprijin prin casa ce se cheamă «legăturile mele».

— Bine-bine, dar dv. nu aveți nici o idee? — i-am întrebat. N-ați încercat cu nimeni? Vreun profesor de științele naturii, un botanist...

— Noi ne-am bizuit pe tovarășul Mitache, m-au răspuns ei. Nici capul nu ne dureo. S-a brodit însă ca tocmai în ziua aceea să mai aibă două conferințe.

— Tot despre floră?

— Nu. Despre Biblia de la Orăștie și despre avuțiile subsolului african.

Firește că informația m-a surprins. E dat naibii Mitache ăsta, mi-am spus cu mirare și umilință. Ce tematică variată! Ce creier universal! Trebuie să-l cunosc. Asemenea oameni nu întîlnești în fiece zi.

Am rezolvat deci chestiunea în speță amobilizînd un conferențiar potrivit, apoi l-am sunat pe Mitache la telefon cu intenția de a stabili o întîlnire pe curînd. Spiritele enciclopedice m-au atras totdeauna. La telefon însă am dat peste un subchiriaș sau așa ceva.

— E plecat, domnule. Ține o conferință.

— Aha! Despre subsolul african?

— Nu, domnule. Despre formarea ghețarilor.

— Ce vorbiți?!...

De atunci Mitache a început să mă obsedeze și m-am apucat să-l urmăresc pe cît îmi stătea în puteri. Măcar de la distanță, măcar atît. Căci simțeam nevoia să măsor, să admir anvergura intelectului său cu totul neobișnuit. Rezultatul la care am ajuns e terifiant. De oceo, în locul oricărui comentariu, care vrînd-nevrînd s-ar situa în zona de jos a vulgarizării și din respect pentru sublimul cultural, mă voi restrînge la înșirarea unor titluri din repertoriul de conferințe al lui Mitache pe trimestrul doi. Iată: Eclipsele de soare și originea lor; Ce este o comedie; Unele probleme de irigații; Navigatori celebri; Folosele depunerilor la C.E.C.; Vînătoarea la sciți; Poeți români traduși peste hotare; Arta pantelanurilor; Adolescența; Rachetele viitorului îndepărtat; Igiena în cresctătoriile de păsări; Cîntecul lăutăresc; Filatelia de-a lungul vremii; Napoleon după Austerlitz.

Am ales cîteva titluri în speranța că vor sugera măcar în parte plurivalența și grandoarea făpturii lui Mitache, distinsul conferențiar absolut care se plimbă prin toate științele și cunoștințele omenești ca un pașă prin haremul său. Cît de originale și adînci vor fi fost conferințele sale! Cîtă competență la obiect! Cîtă seriozitate și strălucire!

În privința asta cunosc de pildă un caz edificator. Vorbind despre comedie, Mitache a stăruit mult asupra operei lui Caragiale. Normal, nu? Revelația însă consta în faptul că pentru el eroina «Scrisorii pierdute» se transformase subit în Chiriță, coana Chiriță, în diversele ei ipostaze. Conferința s-a încheiat cu brio în fața unui public de țărani care rîdeau nestăpîniți. Ca la comedie!... Mai tîrziu Mitache a susținut că, din greșeală, citise cîteva file destinate unei alte conferințe — dar n-a suflat o vorbă despre cele patru clase de liceu pe care n-a reușit să le isprăvească la vremea sa.

Acum Mitache cică e prost dispus. Acțiunile au început să-i scadă vertiginos. Solicitările sînt din ce în ce mai rare. Și cînd te gîndești cîte lucruri ar mai fi avut de spus — îndeosebi în chestiuni de speologie, de folclor japonez și de ADAS!

cadran internațional

La invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Somalia, dr. Abdirashid Ali Shermarke, împreună cu soția, a făcut o vizită oficială în țara noastră. În fotografie: moment din cadrul întîlnirii dintre președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, și președintele Somaliei, dr. Abdirashid Ali Shermarke.

Încercarea de asasinare, de către un neofascist, a liderului Federației studenților socialiști din Berlinul occidental, Rudi Dutschke (în fotografie), a stîrnit un uriaș val de proteste în rîndurile studențimii de stînga. Ample demonstrații de solidaritate cu studenții vest-berlinezi au avut loc în R.F.G. și în alte țări vest-europene.

cipru: calm la „linia verde"

La «linia verde» domnește o liniște puțin obișnuită, inimaginabilă altădată. Este altceva decît tăcerea apăsătoare care prevestea furtuni sîngeroase. Cu luni în urmă, cînd am vizitat Ciprul, linia aceasta însemna o frontieră marcată prin incidente soldate cu pierderi de vieți omenești, simboliza nefericirea unui oraș mutilat din pricina unei învrăjbiri artificial întreținute. «Linia verde» există și în prezent. Dar au încetat împușcăturile, restricțiile de circulație impuse populației turcești au fost ridicate, s-a creat un climat de destindere. După aproape cinci ani de incidente grave, paginile ziarelor din mica insulă mediteraneană vorbesc despre altceva decît despre ciocniri armate. La ordinea zilei este cuvîntul tratative. Pe un drum lung, dificil, s-au parcurs cîțiva pași. Ceea ce în toamnă părea o utopie, s-a realizat: cipriotii greci și turci iau loc la masa tratativelor. Este o evoluție pe care o salută toți cei ce doresc pacea în această zonă bîntuită de atîtea furtuni.

După o lungă perioadă de încordare, discuțiile nu pot fi abstracte, de ordin general, ci, cum spunea președintele Ciprului, Makarios, ele trebuie să ducă la «o reglementare pașnică și echitabilă». Președintele sublinia: «Dorim să trăim pașnic cu cipriotii turci într-un Cipru unit și nedivizat». Perspectivele de reglementare sînt facilitate de proiectele pe care Makarios le-a expus recent și despre care s-a aflat din presă. În esență este vorba de acordarea unei autonomii administrative cipriotilor turci în domeniul cultural, religios, social și de învățămînt. Comunitatea turcă ar urma să aibă o reprezentare proporțională în guvern și parlament. Practic, s-ar realiza separarea celor două comunități în unele probleme, însă atît cipriotii turci, cît și cei greci, ar urma să accepte principiul statului unitar.

La Nicosia domnește optimismul, dar un optimism prudent, pentru că rămîn multe obstacole de înlăturat și pentru că s-au acumulat nenumărate probleme spinoase a căror soluționare nu este posibilă imediat. Deși de ambele părți se exprimă destule rezerve, este vizibilă bunăvoința reciprocă de a depăși greutățile începutului. Oricum, este remarcabil chiar simplul fapt că la «linia verde» tronează calmul, un calm care de astă dată cultivă speranțe...

M. RAMURĂ

CRONICA DE TREI SECUNDE

BLAIBERG

Am citit în «Figaro» primele impresii scrise de Blaiberg, în calitate de convalescent, la domiciliu. Le așteptam cu încordare, căci ceea ce simte primul om în care bate altă inimă decît a sa este — după părerea mea — cel puțin la fel de important ca succesul sau eșecul unei nave cosmice. Ce vede mai întîi și întîi, care-s primele reacții, ce-i sare în ochi o dată întors pe pămînt de pe planeta aceea miraculoasă numită Groote Schur? Omul acesta nu e scriitor, nu are talent, ca atare el nu găsește cuvintele expresive cu care să descrie clipele privilegiate în care Eileen și cu mine ne-am plimbat duios (cum ar zice D.R. Popescu — n.n.) pe plajă. Mă întreb dacă în cursul celor 58 de ani ai mei m-am simțit vreodată atît de viu. Era miraculoasă descoperirea că puteam respira din adîncul plămînilor aerul încărcat de oxigen». Fraze naive care-mi dau un fior: oare trebuie să ne schimbăm inima pentru a socoti miracol — aerul, marea, nisipul, oxigenul — natura, adică tot ceea ce noi, muritorii cu inimi proprii, lăsăm pe seama lui Sadoveanu (sărind paginile cu «descrieri»)? «Soarele de toamnă strălucea pe un cer albastru și își rătăcea razele aurite printre arborii care mărgineau drumul». Omul scrie ca un copil, dar poate că așa trebuie. «Frunzele care treceau de la verde la ruginiu arătau că iarna nu e departe, dar asta nu mă întristo. Am pierdut o vară, dar ce contează o vară în fața vieții?» E singura frază care m-a șocat pînă la controversă, dar «morții» nu trebuie niciodată contraziși, ei au totdeauna dreptate mai ales cînd sînt în convalescență.

GAGUL VIZUAL

Oricît am vrea să ne ținem serioși, povestea submarinului atomic american prins în năvodul unui vas francez de pescuit ne face să rîdem, să surîdem și să ne simțim bine. De ce? Putea ieși — zic specialiștii — o catastrofă de toată frumusețea. Se poate, dar sincer vorbind surîsul ne interzice pesimismul. Viața a realizat poate pentru prima oară cu atîta stăruință un gag vizual cu care doar comediile americane din vîrsta de aur a hohotului de rîs ne obișnuiseră. Dar acolo era pe pînză și nu credeam. Acum iată de-adevăratelea un monstru ucigător prins în inofensiva plasă a unor oameni care căutau scrumbii sau dracu' știe ce peștișori gustoși. Submarinul iese bine umilit din aiureala asta, ca brutele stupide în filmele lui Chaplin, desființate printr-un gest șugubăț al omului neînfricoșat de balauri. Gagul vizual are această calitate: el răstoarnă raporturile. Ceea ce pare fragil, neserios, inofensiv devine deodată mai puternic decît cele mai solide și mai înspăimîntătoare lucruri. Ce-ar fi ca așa, de un pamplezir, pașnicele pescadoare ale lumii să plece cu plasele lor să caute prin adîncuri submarine atomice sumbre, să le prindă și să le aducă în porturi, umilite, uluite, speriate și ridiculizate? Lumea ar rîde sănătos, submarinele înseși ar exploda și ele într-un hohot pierzîndu-și din încruntarea și rigiditatea periculoasă și cine știe dacă în fața acestui spectacol n-ar apărea noi idei sănătoase în creierul lumii...

Radu COSAȘU

marginalii

S-a observat în ultimul timp că în sudul Statelor Unite sosesc în număr crescînd pachete cu suveniruri din Vietnamul de sud, trimise de diferiți militari familiilor lor. Ce cuprind pachetele? Pistoale, arme automate, grenade, dinamită. Rasiștii din sud se pregătesc în felul lor pentru vara fierbinte a conflictelor în problemele drepturilor civile. Cu armele primite din Vietnamul de sud și cu cele cumpărate la fața locului se fac în timpul week-end-ului exerciții de tragere la țintă. Este posibil ca uciderea lui Martin Luther King să fi fost socotită doar un exercițiu pe viu.

Conform unui sondaj, jumătate din familiile ce locuiesc pe teritoriul Statelor Unite sînt înarmate. Dacă vor începe să tragă, se va ajunge la situația ca o mare putere nucleară să cunoască pe teritoriul său un crunt război local cu arme convenționale. Tocmai războiul local pe care Statele Unite îl exportă cu zel în diferite regiuni ale lumii. Iată de ce armele trimise

În Vietnamul de sud se întorc acum pe ocolite acasă.

▪

«Noi nu facem politică, noi sîntem preocupați de business» — a declarat dl. Raymond Brookes, președintele consiliului de administrație al unei mari firme industriale engleze «Guest Keen». Dar cine l-a acuzat că se ocupă de altceva? Nimeni. Dl. Brookes a vrut numai să se scuze în fața acționarilor, să prevină eventuale întrebări în legătură cu dezvăluirea cuprinsă în raportul anual că întreprinderea a dat 34 651 lire partidului conservator, 2 500 lire unei grupări de dreapta și 1 250 lire organizației «Flute Limited», care se ocupă cu «lupta împotriva subversiunii în sindicate». Așadar, «Guest Keen» finanțează revenirea la putere a partidului conservator, consolidarea organizațiilor de dreapta și reprimarea ilegală a acțiunilor sindicale,dar... nu face politică. Evident. Doar o consideră ca o investiție în vederea menținerii businessului.

▪

«Nu cred ca fiul meu să se fi ocupat vreodată de politică» — a declarat mama lui Josef Bachman, care a tras cu pistolul în liderul studenților socialiști din Berlinul occidental, Rudi Dutschke. Iar ucigașul a declarat că «Asasinatul lui Martin Luther King mi-a servit drept model. Nu am cunoscut adresa lui Dutschke. L-am întîlnit din întîmplare pe stradă și am tras». Cîte «întîmplări apolitice» mai sînt și pe lumea asta!

Și toți cei care trag din întîmplare ucid oameni care luptă împotriva discriminărilor rasiale, pentru încetarea războiului din Vietnam. S-ar părea că întîmplarea favorizează pe rasiști, pe sprijinitorii agresiunii. Nimic mai fals! Au ajuns să iasă la drumul mare tocmai pentru că le merge prost

Nicolae URECHE

alarmă antidrog!

Recent s-au încheiat la Geneva lucrările sesiunii inaugurale a Organului internațional de control al stupefiantelor, creat în virtutea convenției unice privitoare la droguri din 1961. Noul instrument, subordonat Consiliului economic și social al O.N.U., este chemat să înlocuiască vechiul Comitet central permanent al stupefiantelor și organul de control respectiv, asumîndu-și sarcina de a simplifica și dinamiza totodată formele de luptă împotriva «beției albe».

Un grup de opt reputați experți internaționali, în frunte cu Sir Harry Greenfield, studiază în prezent «situația la zi» a campaniei pentru stăvilirea flagelului care a luat în ultimii ani proporții îngrijorătoare în ciuda măsurilor de control, a convențiilor și tratatelor încheiate între diferite țări, între organizațiile de luptă antidrog.

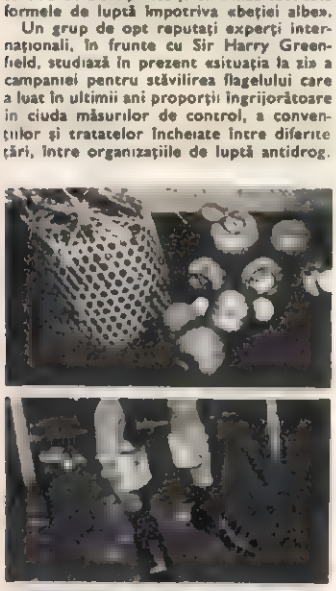

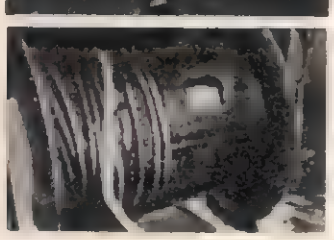

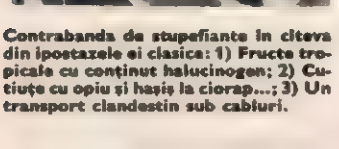

Contrabanda de stupefiante în cîteva din ipostazele ei clasice: 1) Fructe tropicale cu conținut halucinogen; 2) Cutiuțe cu opiu și hașiș la ciorap...; 3) Un transport clandestin sub cabluri.

Din raportul final al fostului Comitet central permanent rezultă că problema fundamentală — aceea a producției ilicite sau necontrolate de opiu, cocaină, cola, heroină — departe de a fi fost rezolvată, continuă să fie în centrul atenției, cu atît mai mult cu cît contrabanda de stupefiante și, în general, folosirea abuzivă de droguri a căpătat proporții. Numai în țările Orientului s-au înregistrat în ultimii ani peste 300 000 consumatori de «otravă paradiziacă». În S.U.A. numărul lor trece de 60 000 — cifră care indică însă numai pe cei depistați de organele de urmărire. Interpolul, organizația internațională de poliție, nu reușește decît în parte să descopere și să stăvilească activitatea contrabandiștilor. În urma măsurilor severe de control au fost confiscate numai în cursul ultimului an peste 60 000 kg de opiu brut, 1 000 kg morfină, 320 000 kg marijuana, 150 kg de heroină, precum și mari cantități de produse sintetice psihotropice. Deși impresionante, aceste cifre nu reprezintă totuși, după cum afirmă specialiștii declt a cincea parte din cantitatea comercializată în mod clandestin la bursele nevăzute ale stupefiantelor. Prețurile mereu în creștere ale drogurilor explică,se pare, riscurile mari pe care și le asumă traficanții: 25 000 dolari kilogramul de heroină pură pe piața americană, 50-100 dolari cel de opiu la locul de producție, 10-50 dolari cașetele sau fiolele de cocaină.

Un comunicat publicat deunăzi la sediul de la Geneva al Organului internațional de control atrage atenția asupra faptului că în ultima vreme consumul abuziv de substanțe psihotropice periculoase,ca halucinogenele de tip LSD, amfetaminele, barbituricele și tranchilizantele, agravează pericolul extinderii flagelului. Nu trebuie uitat că, așa cum avertizează medicii, folosirea drogurilor de tip LSD deschide «apetitul fatal» pentru consumul de opiu sau heroină.

Oricum, în acest context sarcinile noului Organ internațional de control nu sînt de loc ușoare. Iată de ce încă de la prima ședință comitetul prezidat de Sir Harry Greenfield și-a propus să întreprindă noi acțiuni eficiente pentru zăgăzuirea «beției albe», să răspundă prompt la orice apel din partea guvernelor interesate în lupta contra stupefiantelor, să urmărească filiera traficului ilicit, să descopere orice infracțiune, iar la nevoie să atragă atenția Consiliului economic și social al O.N.U. și să denunțe în fața opiniei publice internaționale pericolul grav pe care îl reprezintă producția necontrolată, traficul clandestin și consumul abuziv de stupefiante.

D. BABOIAN

compania albertazzi la București

Iubitorilor de teatru li se oferă, în aceste zile de aprilie, spectacolele unei companii italiene de foarte bună calitate, înființată acum 12 ani de cunoscuții actori Anna Proclemer și Giorgio Albertazzi. Pe scena sălii Palatului (și nu ne putem opri de a nu remarca din nou cît e de nepotrivită pentru spectacole de teatru această imensă sală) și în cea a Ansamblului U.G.S.R. se prezintă — începînd din 18 pînă la 24 aprilie — piesele «Agamemnon» de Vittorio Alfieri, în regia lui David Montemurri, și «Așa cum mă dorești» de Pirandello, regizată de însuși Giorgio Albertazzi. Selecția aceasta a fost operată într-un repertoriu de înaltă ținută, în care figurează piesele lui Shakespeare și Schiller, Ibsen și Shaw, Faulkner și Sartre, Miller și d'Annunzio.

În fotografie, o imagine din spectacolul «Agamemnon».

EXTERNE

UN DECALAJ CARE CREȘTE

de Silviu BRUCAN

Cei care au privit la Conferința Națiunilor Unite de la New Delhi ca la un oracol modern care va găsi panaceul universal al problemei subdezvoltării economice, au rămas desigur decepționați de rezultatele modeste cu care s-au încheiat cele două luni de dezbateri prolifice ale conferinței. Presa internațională este plină în aceste zile de comentarii pesimiste și decepționate, a căror cauză rezidă tocmai în ceea ce s-ar putea numi suprailuzionare.

Numai sfînta naivitate sau simplicitate, cum spune formula consacrată, ar putea face pe cineva să creadă că un asemenea Turn Babel contemporan, la care participă peste 120 de țări — atît de diferite ca mărime, așezare geografică, sistem politic, resurse naturale, grad de dezvoltare economică și culturală, putere militară, ideologie, tradiții și prejudecăți — ar putea să ajungă la niște concluzii comune traduse în hotărîri concrete cu privire la probleme atît de complexe care afectează într-un mod atît de distinct interesele fiecăreia dintre ele. Viața internațională arată că dacă în jurul unor obiective sau principii largi și atotcuprinzătoare privind relațiile internaționale se realizează ușor un consens majoritar și uneori chiar cvasiunanim, cu cît se tinde spre concretizarea și formularea mai precisă și mai specifică a soluțiilor, răspunderilor sau obligațiilor, cu atît se reduce numărul celor dispuși să subscrie la ele. Este doar lucru știut că nici măcar țările în curs de dezvoltare — al căror număr este și el controversat — nu au un punct de vedere unitar asupra remediilor subdezvoltării, după cum nici în probleme politice vitale pentru ele nu au totdeauna vederi comune. Chiar și în grupul țărilor africane, care se mîndreau cu o coeziune mai mare și-și intitulau organizația o «unității afro-cane», se întîmplă ca o țară ca Malawi, prezidată de dr. Banda, să stabilească relații destul de strînse — comerciale și diplomatice — cu Republica Sud-Africană, iar Tanzania să recunoască un statut independent provinciei nigeriene răsculate, Biafra.

La aceste elemente, cu caracter mai mult sau mai puțin permanent, se adaugă cele de conjunctură — faptul că Conferința de la New Delhi s-a întrunit într-un moment cînd țările capitaliste bogate sînt într-atît de absorbite de propriile necazuri economice și financiare, încît revendicările țărilor sărace nu găsesc un ecou prea favorabil. Bernard Nossiter scrie în «International Herald Tribune»: «Occidentul este mult mai preocupat de propriile probleme: dezordini monetare modul de viață la Roma, Paris sau Detroit, iar pentru cei mai bogați între bogați: războiul din Vietnam». Într-adevăr, Congresul american a votat în acest an fiscal cel mai redus «ajutor pentru străinătate» din ultimii 20 de ani, iar în condițiile unui deficit al balanței de plăți, care a devenit tradițional, se pregătește să-l reducă și mai sever în anul următor. Anglia se zbate în dificultăți economico-financiare care par insurmontabile, ostfel că se degajează cît poate de angajamente «la Est de Suez», iar Franța și celelalte țări din Piața comună, chiar dacă se bucură de o conjunctură mai bună, nu atribuie problemei o importanță de prim ordin. Chiar și «Le Monde» scrie în editorialul său: «În ce privește asistența financiară, nu erau așteptate nici un fel de progrese, într-un moment în care criza monetară internațională încurajează prudența mai curînd decît generozitatea». Această stare de spirit își găsește expresia în aprecierea dată de Nossiter conferinței, pe care o aseamănă cu un «teatru al absurdului», în timp ce alți comentatori occidentali foc socoteala că s-au rostit acolo milioane de cuvinte și că documentele conferinței cîntăresc 55 de tone.

În realitate, problemele țărilor lumii a treia sînt extrem de serioase. Prăpastia creată între țările capitaliste avansate și cele în curs de dezvoltare este adîncă și, potrivit tuturor statisticilor, ea amenință să crească în loc să se reducă. Decalajul tehnologic este agravat de faptul că în timp ce țările din primă categorie consacră sume imense cercetării științifico-tehnice, țările în curs de dezvoltare nu-și pot permite să aloce decît sume infime cercetării. În aceste condiții, dictonul că țările bogate devin mai bogate iar cele sărace mai sărace apare ca o amară realitate.

La New Delhi a reieșit că vechiul obiectiv cuprins în revendicarea ca țările dezvoltate să aloce pentru ajutorarea țărilor slab dezvoltate 1 la sută din venitul lor național se dovedește a fi și el o iluzie. O serie de economiști au calculat că nici măcar o sporire la 4 la sută din venitul național al țărilor dezvoltate nu ar putea să producă un impuls sensibil în economia țărilor lumii a treia. Și este limpede că atîta timp cît puterile occidentale cheltuiesc anual circa 200 de miliarde dolari pentru scopuri militare, țările în curs de dezvoltare nu vor primi o asistență financiară care să depășească cele 10-12 miliarde dolari pe care le capătă în prezent.

Se impune, mai ales după New Delhi, concluzia că asistența financiară externă poate contribui în mod eficient la dezvoltarea economiei numai în condițiile în care accentul este pus pe eforturile proprii ale țărilor în curs de dezvoltare. Se pot cita cazuri ale unor țări asiatice care, deși au primit sute de milioane de dolari în perioada postbelică, n-au înregistrat un reviriment economic real și în prezent sînt împovărate de datorii externe pentru care plătesc dobînzi, comisioane, rate de rambursare etc. Acolo însă unde asistența financiară externă a fost însoțită de schimbări structurale în economie (reforma agrară, naționalizarea concesiunilor străine sau trecerea lor sub controlul statului și altele) și de măsuri pentru stimularea investițiilor productive în industrie și pentru lărgirea pieței interne, economia a luat avînt. În această ordine de idei, a avut ecou propunerea României făcută încă la prima sesiune U.N.C.T.A.D. de a se aloca credite în utilaje țărilor în curs de dezvoltare, plata lor fiind efectuată în produse obținute cu aceste utilaje. La recenta sesiune, delegația română a dus mai departe această sugestie, promovînd inițierea unor forme moderne ale cooperării economice între state.

Problema cronică a schimburilor neechivalente, care a fost agravată în ultimii ani de tendința de scădere a prețurilor la materii prime și de tendința de urcare a prețurilor la mașini și utilaje, a rămas deschisă la New Delhi. Cu atît mai mult cu cît persistă practicile discriminatorii din sistemul vamal al țărilor capitaliste dezvoltate. Conferința nu a putut ajunge la o soluție acceptabilă tuturor părților, problema urmînd a fi examinată în continuare de un comitet al conferinței.

Toate acestea demonstrează o dată mai mult că bătălia împotriva subdezvoltării, departe de a fi doar o problemă economică, are profunde implicații politice și constituie de fapt unul dintre cele mai importante fronturi ale luptei generale antiimperialiste. Ea găsește un reazim puternic în țările socialiste. La New Delhi, a reieșit că deși țările socialiste, în majoritatea lor, efectuează în prezent măsuri economice menite o valorifica mai eficient potențialul sistemului economic socialist, schimburile lor cu țările în curs de dezvoltare au crescut sensibil, iar exporturile acestora către țările socialiste în perioada 1960-1966 au sporit de trei ori mai repede decît exporturile către țările capitaliste avansate. Desigur, nu este vorba numai de latura cantitativă, ci și de faptul că schimburile cu țările socialiste nu se lovesc de discriminări și se bazează pe respectarea egalității partenerilor, avantajul reciproc al tranzacțiilor, acorduri de lungă durată cu caracter de stabilitate.

Bătălia împotriva subdezvoltării rămîne la ordinea zilei ca problemă majoră a omenirii, deoarece, așa cum spunea Indira Gandhi la New Delhi, «Nu este posibil ca mizeria să fie destinul celei mai mari părți a rasei umane»

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

32 40 48

Asta-i vestea, draga mea !

„FLACĂRA"

APARE ÎN CURÎND ÎN HAINĂ NOUĂ!

18
flacăra

7 ZILE

VIORI, VIOLONCELE, CHITARE

O știre expediată din Reghin ne informează că în acest oraș au început lucrările de extindere și de modernizare a marelui complex pentru industrializarea lemnului. După cum se știe, această întreprindere și-a cîștigat o faimă mondială de pe urma fabricării instrumentelor muzicale. De la înființare și pînă azi, C.I.L.-Reghin a livrat nu mai puțin de 175 000 viori, mandoline, chitare, violoncele și alte instrumente de acest fel. Anul trecut, cu prilejul Festivalului

internațional «George Enescu», mai mulți mari maeștri ai arcușului (printre care și David Oistrah) au apreciat calitățile deosebite ale viorii românești. În Italia, patria lui Stradivarius și a lui Amati, se vînd în magazine viori fabricate la Reghin. Pe lista celor care au comandat, în 1968, viori și violoncele românești se numără firme comerciale din Statele Unite ale Americii, din Anglia, R.F. a Germaniei, Austria, Norvegia, Danemarca, Turcia. Calitatea bună a instrumentelor muzicale fabricate în România se datorește îndemînării unor talentați lutieri (unul dintre ei este și binecunoscutul meșter Roman Boianciuc) și calităților deosebite ale lemnului de rezonanță provenit din pădurile de molizi din nordul țării.

În urma dezvoltării ce se aduce acum complexului de la Reghin, se va extinde și sectorul de fabricație a instrumentelor muzicale. În acest fel, producția anuală va ajunge la 40 000 viori, violoncele, chitare, mandoline etc. Utilajul modern cu care va fi înzestrată fabrica va influența și calitatea acestor produse.

Paralel cu lucrările de extindere, conducerea complexului de la Reghin va iniția — după cum ne informează Ministerul Economiei Forestiere — și o campanie de depistare a celui mai bun lemn de rezonanță — materie primă fără de care, bineînțeles, succesele lutierilor din orașul de pe Mureș ar fi de neconceput.

F. URSEANU

HOTEL: „MUZEUL SATULUI"

V-ați gîndit vreodată să locuiți, o singură zi măcar, într-una dintre casele care compun Muzeul satului? Recunosc, ar fi o idee cam excentrică și, la prima vedere, cu totul nerealizabilă: plăcuța — «de închiriat», nu a fost, de fapt, pusă în fereastra nici unei case țărănești din amintitul muzeu.

Totuși, titlul de mai sus nu este, integral, un simplu truc gazetăresc. Și iată de ce: parcurgînd aproximativ 15 kilometri de la Baia Mare, pe drumul spre Sighet, veți descoperi, la poalele Munților Gutîi, opt căsuțe maramureșene. Prea puține ca să crezi că alcătuiesc un sat. Atunci? Coloritul viu al fațadelor, acoperișurile înclinate — stil maramureșean — mobilierul, ștergarele, blidele din oală, cu același specific distinct, toate sînt pregătite pentru turiști. Așadar, dacă vreți să petreceți o zi sau mai multe în vecinătatea munților, să mîncați mămăliguță cu caș din strachină și să dormiți într-o încăpere absolut rustică, mergeți la Poiana Șuior. Dar poate că perspectiva mămăliguței nu vă satisface? Nu, nu-i aceasta singurul fel de bucate cu care vă puteți ospăta! În vecinătatea satului miniatural există bazine cu păstrăvi, care se lasă prinși chiar de către pescarii mai puțin exersați. Și tot pentru a stimula iluzia pescuitului, gazdele vă îngăduie să frigeți singuri păstrăvii, firește, oferindu-și, la nevoie, ajutorul. Dacă nu sînteți amatori nici de pește, bufetul-restaurant (care întregește acest original complex hotelier) va fi, cred, în măsură să răspundă gusturilor dv. Cine știe dacă în locul «tradiționalei» fripturi n-o să vă ispitească un gulaș sau niște sărmăluțe cu carne și ciuperci!

Deci? dacă vreți să locuiți într-un colțișor pitoresc — bineînțeles vremelnic — închipuindu-vă că stați la Muzeul satului, nu-i nevoie de investiții mari de fantezie. Singura deosebire ar fi că la Poiana Șuior căsuțele sînt însuflețite și trepidează de voioșia vieții.

În clipele cînd apar aceste rînduri văruitul și primenitul de primăvară al căsuțelor maramureșene — hotel! — se va fi terminat, așteptîndu-vă. Poate chiar cu alte surprize.

Tudor JIANU

COMOARA DACICĂ DE LA SILINDIA

Nu de puține ori marile comori pe care le ascunde pămîntul de mii de ani sînt scoase la lumina zilei nu de arheologi, nu de specialiști, ci de reprezentanții a cu totul altor profesii, care ajung să le descopere prin jocul întîmplării. Așa s-au petrecut lucrurile și cu cel mai mare tezaur de monede dacice descoperit pînă în prezent pe teritoriul țării noastre. Este vorba, în cazul de față, de un tezaur numismatic compus din 729 monede de argint. Descoperirea, întîmplătoare, a fost făcută în timpul muncilor agricole, de țăranul cooperator Andrei Torma din comuna Silindia, județul Arad. Comoara dacică de la Silindia cîntărește 10 kg. Ea datează de la mijlocul secolului al III-lea î.e.n. și cuprinde, în exclusivitate, monede din argint pur. Piesele înfățișează imitații după tetradrahmele regelui Filip al II-lea al Macedoniei. Cea mai mare parte a monedelor prezintă pe avers chipul lui Zeus, iar pe revers silueta unui călăreț. Unele piese cuprind și imitații după monede grecești. Printre acestea se numără monedele care reproduc tetradrahmele orașului Larissa din Thessalia.

Tezaurul dacic de la Silindia e găzduit în prezent de muzeul din Arad.

G. MINIȘAN

CENTENARUL NAȘTERII PROF. I. ATHANASIU

de prof. dr. C. SIMIONESCU

Anul acesta, pe agenda marilor aniversări recomandate de U.N.E.S.C.O. spre a fi sărbătorite pe plan mondial, se află înscris și centenarul nașterii celebrului fiziolog român prof. Ioan Athanasiu, întemeietorul fiziologiei moderne românești.

Născut la 21 aprilie 1868, în Sascut-Putna, el a obținut în 1890 diploma de medic veterinar la București.

Lucrînd cîțiva ani în diferite laboratoare din Franța, Germania și Olanda, a cucerit un notoriu prestigiu științific, fiind numit subdirector al Institutului internațional de fiziologie «Marey» din Franța.

Mai tîrziu, la București, a fost profesor de fiziologie la Facultățile de medicină veterinară și de științe naturale, director al Institutului de fiziologie, rector al Universității și membru corespondent al Academiei Române. Singur sau în colaborare a adus importante contribuții în probleme ca: fenomenul de coagulare a sîngelui, acțiunea antitoxică a ficatului, polipneea termică centrală, structura și fiziologia mușchilor striați, netezi și miocardului, valoarea dinamică și alimentară a alcoolului, măsurarea travaliului muscular (cu ajutorul ergografului imaginat de el). Prin electromiogramele și electroneurogramele obținute cu ajutorul galvanometrului cu coardă, a arătat că energia nervoasă este de natură vibratorie.

Din toate aceste lucrări, cele mai importante, pe temeiul cărora I. Athanasiu este recunoscut ca un fiziolog de renume mondial, sînt cele relative la energia nervoasă. La timpul lor, acestea au marcat un început promițător în dezvoltarea electrofiziologiei.

În 1955, Alfred Fessard, directorul Institutului «Marey», aprecia lucrările sale în această direcție drept «o adevărată îndrăzneală înregistrată în zorii electrofiziologiei nervoase».

Moartea prematură — 20 iulie 1926 — a pus capăt activității atît de bogate a lui Athanasiu.

Fiziologul englez E.D. Adrian, de la Cambridge, aflînd despre încetarea sa din viață — pe care o califică «marea pierdere» — a spus, printre altele, următoarele: «Am avut un mare respect pentru iscusința experimentală care iese la iveală din lucrările sale și mă gîndeam la continuarea operei sale, fiind sigur că vederile sale originale... ar aduce un mare progres în fiziologia sistemului nervos».

La ceremonia înhumării, marele nostru neurolog, prof. dr. Gh. Marinescu, care-l numea pe Athanasiu «marele său prieten», încheia necrologul cu cuvintele: «...cu respect mă plec în fața corpului tău neînsuflețit, avînd credința că tu, luptător modest, vei ocupa un loc de cinste în istoria patriei noastre».

Cîtă dreptate a avut prof. Marinescu se poate vedea și din recomandarea făcută de U.N.E.S.C.O. de a se celebra pe plan mondial memoria lui Athanasiu, acest ilustru înaintaș al științei românești.

TRAIASCĂ 1 MAI

COPERTA NOASTRĂ

Fotocompoziție
de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA ÎN HAINĂ NOUĂ

După șaisprezece ani de apariție, «Flacăra» îmbracă, începînd cu acest număr, un vestmînt nou. Dar nu numai aspectul exterior cu care revista se prezintă, săptămînal, cititorilor va circumscrie esențialul schimbării. «Flacăra» dorește ca haina sa cea nouă să fie în primul rînd expresia unui conținut nou, prin multilateralitatea și profunzimea interpretării publicistice.

Exigențele miilor de lectori ne impun să facem din «Flacăra» o oglindă larg cuprinzătoare a vieții României socialiste, să răspundem în paginile ei unor tot mai complexe cerințe de informare asupra a ceea ce este esențial în societatea noastră și în lumea contemporană, să punem în evidență, prin largi dezbateri, cele mai actuale și mai semnificative probleme care îl frămîntă pe omul zilelor noastre. Faptul este generat de transformările profunde pe care le înregistrează întreaga viață economică, socială, politică a țării, este expresia, în plan spiritual, a revoluției socialiste ridicată de poporul român pe noi trepte ale desăvîrșirii.

Mereu atentă la realitate, revista va răspunde acestor cerințe subordonînd forma cea nouă de prezentare unui conținut mereu mai viu, mai bogat. Numărul sporit de pagini — 32, 40, 48, după cum o vor cere evenimentele la ordinea zilei — și condițiile tipografice de care dispunem azi, grație realizării unor importante investiții în instalații și utilaje poligrafice de înaltă tehnicitate și experienței lucrătorilor care asigură tipărirea, vor complini acel sumum de elemente cu care ne-am propus să marcăm o schimbare notabilă în viața revistei.

60 la sută mai multă suprafață imprimată, o calitate grafică substanțial îmbunătățită, o informație amplă din domenii diverse : politică, economie, știință, cultură, sport etc; rubrici noi și variate : cronica literară, plastică, satirică, teatrală, curier comercial și altele, o ilustrație abundentă, de bună calitate, cuprinzînd un număr sporit de fotografii în culori (ceea ce generează, de fapt, profilul specific al «Flacării» care este un săptămînal ilustrat), prezența în pagini a unor semnături de prestigiu — iată prin ce se va concretiza haina nouă a «Flacării».

Nădăjduim că cititorii ne vor acorda, ca și pînă acum, încrederea lor. Și va fi pentru întregul colectiv de redacție al revistei o chestiune de înaltă onoare s-o merite cu adevărat.

REDACȚIA

ARMINDENI

Mitul tinereții veșnice a naturii erupînd în cel mai impetuos dintre anotimpuri e de-o vîrstă cu umanitatea și nu numai pe acest pămînt al Mioriței și al legendei meșterului Manole, învăluit de arcul de cremene și ozon al Carpaților. Oricît de multe vor fi, de divers denumite și de variate în desfășurarea lor rituală, datinile de pretutindeni ale celebrării primăverii sînt, în viziunea noastră românească, un Armindeni universal pentru care nu există hotare, fiindcă aspirația spre viață liberă, spre fericire, este esențial umană și nu cunoaște delimitări în spațiu și timp. Și cît de poetică ne apare, de aceea, ideea suprapunerii cu străvechiul Armindeni a sărbătorii de 1 Mai închinate muncii și solidarității internaționale a celor ce muncesc!

Cu atît mai mult cu cît azi, liberi, stăpîni pe propriile destine, într-o țară liberă și înfloritoare, sărbătoarea de 1 Mai a ajuns să fie a rodului muncii noastre, a succeselor poporului nostru în vasta operă de edificare a socialismului biruitor. Ar fi de ajuns să punem alături graficele și machetele purtate la marile demonstrații de 1 Mai, din doi ani consecutivi, de către muncitorii unei singure uzine sau fabrici, de țăranii cooperatori dintr-o singură cooperativă agricolă de producție, de constructorii de pe un singur mare șantier sau de oamenii de știință, proiectanții, cercetătorii unei singure instituții specializate într-un domeniu, oricare, de creație, ca să avem, oricînd, un punct de plecare în descifrarea succeselor obținute într-un an de muncă avîntată. Și nu doar ca imagine singulară, ci ca expresie particularizată a unei realități generale, căci opera la care participă întregul nostru popor se cristalizează din nenumărate asemenea succese, înscrise în cartea de aur a muncii.

Le raportăm cu mîndrie partidului în această zi de 1 Mai, care este sărbătoarea tuturor celor ce muncesc.

S-1, ÎN AJUTORUL PROSPECTORILOR PETROLIȘTI

Institutul de proiectări și cercetări de utilaj petrolier a elaborat proiectele unei instalații de foraj de o concepție nouă, destinată prospecțiunilor seismice. Cu ajutorul instalației respective, denumite S-1, se fac perforările necesare pentru aplicarea unui procedeu de investigație a zăcămintelor petrolifere bazat pe explozii în sol și pe analiza reflectării undelor elastice produse de acestea. Elementul nou la această instalație îl constituie acționarea hidrostatică, cu ajutorul căreia energia se transmite cu ușurință la mecanismele de lucru. Instalația, care are un sistem de manevră foarte sensibil și un grad ridicat de mecanizare, se montează pe șasiul unui autocamion de fabricație românească și este antrenată de motorul acestuia. Astfel ea poate fi deplasată cu ușurință și poate fi pusă în poziție de lucru în cîteva minute, fără amenajări speciale.

I. BARBU

INSIGNE

În holul sălii de spectacole de la Casa Centrală a Armatei din București a fost deschisă o expoziție de insigne — colecția colonelului Ion Dogaru. Este primul eveniment de acest fel și, totodată, cea dintîi mărturie, de o asemenea amploare, a unei pasiuni mai puțin frecvente, dacă o comparăm, bunăoară, cu cea a filateliștilor.

Spunem «de amploare», deoarece colonelul I. Dogaru deține 4 300 de insigne — în majoritatea lor românești — dintre care expune peste 2 000.

«Este, dacă vreți, încercarea mea de a compune un anume gen de cronică...» — ne mărturisește d-sa.

Colonelul I. Dogaru primește zilnic scrisori, vizite și oferte ale unor pasionați colecționari de insigne, necunoscuți pînă acum. Doi dintre aceștia (unul din Arad și celălalt din Petroșeni) i-au comunicat autorului expoziției de la București că ei dispun de numeroase insigne, pe teme de fotbal, din Europa, din America de Nord și America Latină. Cei mai zeloși colaboratori rămîn totuși pionierii, care se interesează asiduu de conținutul expoziției și unii dintre ei merg chiar pînă acolo încît să-i ofere colonelului Dogaru mica lor «avere» de insigne.

«Acest argument emoționant mă obligă să accept găzduirea expoziției mele la Palatul pionierilor, astfel ca micii mei prieteni s-o poată studia pe îndelete și unde eu însumi să dau toate explicațiile pe care ei mi le vor solicita» — ne face, la sfîrșit, încă o... confidență autorul prețioasei colecții, pe care dv. însăvă o mai puteți vedea în zilele care urmează.

V. TURCU

316.392

7 ZILE

UNU LA MIE

Chef trist. Ioan Avrămuț din Timișoara a auzit că alcoolul medicinal poate fi băut, după ce în prealabil se filtrează prin pîine. Vrînd să verifice informația, a cumpărat o sticlă și, tratîndu-i conținutul după metoda amintită l-a băut. Dar după ce a dat de dușcă ultimul pahar și-a pierdut cunoștința. A urmat aproape imediat moartea prin intoxicare. Așadar, informația fusese inexactă.

Defrișare. Ion Ilinca din Brezoi s-a gîndit să-și mărească proprietatea personală într-un stil mai puțin obișnuit. Profitînd de faptul că terenul său se afla la liziera pădurii a tăiat 43 de fagi și a smuls din rădăcini 273 de puieți de molid. Apoi a făcut un gard nou, înglobînd pămîntul defrișat în proprietatea sa. Descoperit, el s-a ales cu 2 luni închisoare, fiind obligat și la plata sumei de 3 076 lei, drept despăgubiri civile.

Vioară. Ion Constantin din Brăila, str. Rosetti nr. 15, a constatat cu surprindere că vioara sa, pe care a cumpărat-o la un preț nu prea ridicat, poartă în interior inscripția: «Anul 1724, la Cremona, Josep Guarnerius». După un Stradivarius și un Amati, descoperite anul acesta în Transilvania, iată un Guarneri pe malul Dunării.

Vameș. Un contrabandist a dosit lîngă clădirea vămii portului Constanța cîteva inele de aur. Alți infractori au ascuns într-o macara 7 aparate de radio «Mamaia». Vameșul Nail Jusuf le-a găsit. Contrabandiștii au fost deferiți justiției.

Răzbunare. «Veniți urgent, Radu mort la spital». La primirea acestei vești tragice, sosite de la Brăila, în familia lui Radu Macovei din comuna Mircea-Vodă s-a așternut jalea. Au fost cumpărate sicriul, coroane, hainele pentru înmormîntare. În sfîrșit, cînd toate preparativele pentru ceremonia funebră au fost gata, rudele au sosit, cu dricul, la spital. Mare le-a fost uimirea cînd în poartă s-au văzut întîmpinați de... mort.

Sinistra farsă este rodul imaginației Mariei Lazăr din Brăila, str. Miciurin nr. 7, care avea cu Radu Macovei o mică răfuială de ordin sentimental. Ce ți-e și cu farsorii ăștia!

Gh. BRĂTESCU

SPORT

J. O. SALVATE LA LAUSANNE

S-ar putea crede că una dintre consecințele firești ale deținerii unei medalii este aceea de a nu o putea apăra, chiar dacă aceiași sportivi, în mod cu totul excepțional, își repetă, peste patru ani, succesul olimpic.

Recent încheiata ediție a J.O. de la Grenoble a făcut excepție de la această regulă. Cortina jubiliară a fost smulsă și nu ridicată de victoria cea mai neașteptată a primei zile și a întregii Olimpiade: cea a italianului Franco Nones, care nu a mai reușit apoi să se «vadă» măcar, în restul probelor la al căror start s-a aliniat și nici la campionatele țării sale de după J.O.! Însuși J.C. Killy, triplu campion la Grenoble, s-a recuzat la cîteva competiții post-olimpice, pierzînd apoi în serie în fața foștilor săi învinși.

Aceste subiecte, generatoare de interesante discuții, au fost însă pur și simplu anihilate de un altul mult mai atractiv și cu implicații depășind sfera activității sportive: criza din Comitetul Olimpic Internațional.

Încă de la Grenoble, discursul inaugural al președintelui C.I.O., dl. A. Brundage, a însemnat, pentru diplomația olimpică, aceeași lovitură de trăsnet pe care victoria vameșului italian F. Nones o constituise în lumea sportivă.

Debutul crizei a fost făcut prin războiul declarat așa-numitului profesionism în schiul alpin, a continuat cu incriminarea gigantismului jocurilor Olimpice și a culminat cu punerea în discuție, în vederea readmiterii la Mexic, a reprezentanților Republicii Sud Africane. Se revenea în acest fel asupra unei mai vechi decizii a aceluiași C.I.O. prin care țara apartheidului era ținută departe de jocurile sportive ale înțelegerii și prieteniei mondiale.

Vestea readmiterii Republicii Sud Africane pe programul olimpic din Mexic a stîrnit un protest pe cît de vehement, tot pe atît de cuprinzător. Rînd pe rînd, comitetele olimpice naționale din numeroase țări (cele ale continentului negru, în primul rînd, dar și din Asia și Europa) s-au adresat C.I.O. manifestîndu-și dezacordul față de nerespectarea prevederilor statutare care reglementează activitatea forului olimpic internațional. În sprijinul acelorași idei s-au făcut auzite vocile unor personalități marcante ale vieții sportive internaționale. Din 123 de membri ai C.I.O., aproape 80 își făcuseră cunoscută intenția de a nu se prezenta la startul al XIX-lea al J.O. dacă nu se va reveni asupra admiterii Republicii Sud Africane.

Dl. A. Brundage declara că dacă ar trebui ca J.O. să se desfășoare doar în prezența d-sale și a atleților din R.S.A. ele vor avea totuși loc.

Și iată că recent, la Lausanne, același comitet executiv, întrunit de urgență, a sfîrșit prin a ajunge la o nouă hotărîre, unanimă de această dată (!), și anume de a recomanda tuturor comitetelor olimpice naționale, membre ale C.I.O., să se pronunțe în favoarea anulării invitației de participare la Mexic, făcută R.S.A.

În acest fel, a luat sfîrșit pentru moment cel puțin încordarea care s-a făcut resimțită în ultimele două luni în cercurile olimpice internaționale.

Nu sîntem în fața unui simplu succes de diplomație sportivă, ci a unuia de substanță, în care solidaritatea olimpică internațională s-a manifestat puternic, salvînd de la compromitere unul dintre principiile fundamentale ale olimpismului modern, egalitatea deplină a concurenților olimpici atît în ceea ce privește condițiile de pregătire cît și cele de participare.

«Micul O.N.U.», cum a fost denumit C.I.O. la ultima ediție a Jocurilor de la Grenoble, și-a demonstrat, cu această ocazie, caracterul său reprezentativ și eficiența sa, dînd satisfacție tuturor celor care militează și prin sport pentru drepturile omului, pentru condamnarea — fără ezitări — a oricăror discriminări.

Înregistrăm cu justificată satisfacție recenta poziție a Comitetului Executiv C.I.O. cu atît mai mult cu cît ea este conformă cu punctul de vedere exprimat de Comitetul olimpic român și de reprezentantul său permanent în C.I.O., Titu Șiperco.

Em. VALERIU

CRONICA DE TREI SECUNDE

protest

Prin prezentă, protestez fără furie și resemnat la felul inadmisibil în care d-na White a înțeles să sprijine lupta, munca și ideile soțului ei Billy White pentru stabilirea unui record mondial la viețuirea sub pămînt. Ceea ce a făcut d-na White e laș și urît: să intenteze divorț pentru că bărbatul ți-a dispărut de 40 de zile într-un sicriu — care comunică de altfel cu exteriorul — dovedește o inimă de piatră. Să transmiți prin tubul pentru alimentație și respirație — oxigen în loc de încurajări și declarații de dragoste — hotărîrea tribunalului care-l condamnă pe soț la 75 dolari pe săptămînă pensie alimentară e o lovitură perfidă care poate zdruncina orice moral viril. Firește, nu-i cerem d-nei White să-și urmeze bărbatul sub capacul sicriului — dar, oricum, o femeie trebuie să fie alături de bărbat și la bine și la rău. Și invers. Cei puțin așa știu eu. Or, ceea ce face Billy White e mai presus de bine și de rău, e idiot, recordul idioției, dar un record. Lumea are nevoie de recorduri, d-nă White, pentru a se amăgi că nu mai are probleme. Recordurile — fie și idioate — sînt cea mai rapidă și cea mai modernă iluzie a superiorității noastre față de moarte. Iar un record de viețuire într-un sicriu e sinteza iluziilor. Respectați lumea, d-nă White, lumea cu iluziile și idioțeniile ei, dacă nu vreți să vă respectați bărbatul, răzgîndiți-vă — mai ales că, fie vorba între noi, ce face Billy al dumneavoastră nu ajută la nimic. La absolut nimic. Dovadă că, în locul acestui protest, aș putea mîine să vă aduc un elogiu.

alb-negru de primăvară

Pe hipodromul Auteuil, armăsarul Silvetto nu poate trece un obstacol, își rupe picioarele și moare. Eschimoșii au 30 de expresii pentru a numi zăpada. Saturn V înregistrează un semiesec în drumul spre lună; două dintre cele 5 motoare cu hidrogen lichid au funcționat cu 58 de secunde mai mult decît era prevăzut. Profesorul Landau, «Einstein»-ul sovietic, moare după ce în 1962 suferise patru morți clinice. E singurul om care a murit de cinci ori. O viperă mușcă un japonez, japonezul mușcă vipera, vipera moare, japonezul trăiește. Jim Clark, campionul campionilor la automobilism se prăpădește în plină cursă, la o viteză de 250 km/oră. Cauza e inexplicabilă. 121 pasageri scapă dintr-un Boeing 707 care a luat foc imediat după decolare, pe aerodromul din Londra. O englezoaică croșetează 67 ore neîntrerupt, trei lei (animale) intră pe un stadion din Sudan în plin meci și fură mingea de fotbal exact în clipa cînd trebuia să se execute un 11 metri, un italian de 65 de ani moare la un meci din divizia a 4-a a campionatului fiindcă s-a ratat un penalti.

În Cișmigiu, copiii se joacă și cîntă: hai la groapa cu furnici, ba-i aici, ba nu-i aici.

Radu COSAȘU

O expoziție recent deschisă în sala de marmură a Casei Armatei din Brașov prezintă vizitatorilor realizările lucrătorilor din zona centrală forestieră a țării, care cuprinde Munții Vrancei, Bucegi, Făgăraș și bazinul celor două Tîrnave. Organizată astfel încît, parcurgînd-o, vizitatorul să se poată familiariza cu toată gama proceselor prin care lemnul pădurilor ajunge să se transforme în produse finite — cherestea, placaje, plăci aglomerate și fibrolemnoase, binale, mobilă etc. — expoziția este, pe de o parte, o oglindă a activității depuse în zona forestieră amintită, iar pe de altă parte un mijloc eficient de propagandă tehnică destinată specialiștilor în problemele economiei forestiere.

TELEGRAME

● Recent, la Combinatul siderurgic Reșița a fost montată o instalație care funcționează pe bază de izotopi radioactivi. Este, de fapt, o luminoschemă ce reprezintă rețeaua aflată în legătură cu interiorul furnalului. În momentul cînd porțiunea refractară se subțiază în interior, unul dintre beculețele rețelei se stinge, semnalînd astfel necesitatea unei intervenții. O altă instalație asemănătoare funcționează la Combinatul chimic Făgăraș și este destinată înregistrării și reglării automate a nivelului substanțelor cupro-amoniacale de la fabrica de amoniac. Ambele dispozitive au fost concepute și realizate de specialiștii acestor combinate în colaborare cu Institutul de fizică atomică din București.

● O întreagă colonie de nurci cuprinzînd 600 de exemplare aduse din Danemarca, a fost primită de creșcătoria de animale cu blană prețioasă de la marginea orașului Tîrgu-Mureș. Creșcătoria deține acum peste 2 000 de asemenea animale cu blană prețioasă printre care nutri, nurci, vulpi argintii, platinate și albastre.

● În noul cîmp minier Ghelar-est s-au deschis încă două abataje care au fost dotate cu mașini moderne de încărcat. În total, în ultimul cîmp, aici au fost deschise opt abataje și se fac pregătiri intense pentru alte fronturi de lucru. Din aceste abataje se vor extrage, în cursul anului curent, 190 000 de tone de minereu de fier.

● În partea de nord a Pitești se conturează în momentul de față clădirile unei viitoare fabrici de stofe, ale unei fabrici de bere și ale uneia de articole tehnice din cauciuc. În altă parte a orașului — la Ștefănești — se înalță un mare combinat pentru depozitarea și condiționarea băuturilor. Două linii de îmbuteliere vor avea capacitatea de 120 000 sticle de vin și rachiu în 24 de ore.

ÎN DEZBATEREA OPINIEI PUBLICE:

• Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.
• Proiectul noului cod penal.

SĂ SE CONSTRUIASCĂ NUMAI DUPĂ STRÎNGEREA RECOLTEI

Peste puțină vreme, Marea Adunare Națională va dezbate și va legifera Proiectul de lege cu privire la folosirea terenurilor agricole. Cei care lucrează nemijlocit în agricultură au făcut pe marginea acestui proiect o serie de propuneri menite să creeze un cadru juridic care să apere pe toate căile pămîntul țării.

Mi-aș permite să fac și eu unele propuneri. Este bine știut faptul că nu de puține ori agricultura a rămas încărcată cu plan de producție pentru terenuri ce i-au fost luate pentru diferite obiective industriale. Or, este de neconceput să dai din ceea ce nu-ți aparține. Propun deci ca terenurile agricole ce se vor afecta totuși obiectivelor industriale (din motive strict justificate) să fie descărcate de sarcini de plan de îndată ce intră în această folosință.

Cred, de asemenea, că este necesar ca agricultura să cunoască din vreme planul de investiții asupra lucrărilor ce urmează să fie efectuate, pentru a-și putea organiza activitatea cu pierderi cît mai puține. În acest sens fac următoarea propunere: construirea obiectivelor industriale pe terenuri agricole (cînd aceasta e necesară din motive de forță majoră) să înceapă în intervalele dintre campaniile agricole, atunci cînd s-au strîns recoltele. În felul acesta nici o unitate agricolă nu-și va pierde recoltele în anul respectiv.

Petre NIȚĂ
vicepreședinte al Uniunii județene C.A.P.-Prahova

UN PUTERNIC SCUT DE APĂRARE

Îmi îngădui să fac cîteva propuneri în legătură cu Proiectul de lege referitor la folosirea terenurilor agricole.

1) Pentru a găsi soluția cea mai rațională și mai eficientă, proiectanții obiectivelor industriale să se consulte nemijlocit cu uniunile cooperatiste județene și cu unitățile agricole pe raza cărora urmează să fie amplasate diferite construcții.

2) Să se stabilească real valoarea terenului — pămîntul este o avere scumpă — care urmează să fie scos din circuitul agricol.

3) Pentru a nu degrada însemnate suprafețe de teren agricol, învecinate cu obiectivele ce se construiesc, propun ca toate construcțiile industriale să fie împrejmuite.

4) Îngroparea diferitelor conducte în pămînt să fie efectuată nu în timpul lucrărilor de întreținere, nici în timpul strîngerii recoltei, ci în perioadele cînd terenul este complet liber.

5) Propun ca loturile de teren date cooperatorilor în folosință personală să nu fie schimbate an de an, ci să fie lăsate în seama acestora pe un termen mai lung.

Cei care muncim în agricultură sîntem convinși că prin legea asupra folosirii pămîntului, agricultura țării noastre va avea un puternic scut de apărare.

Alexandru BUZATU
președintele Uniunii județene C.A.P.-Dîmbovița

CARACTERUL PREVENTIV AL PREVEDERILOR PROIECTULUI

Este știut că principalele scopuri ale legii penale sînt cel reeducativ, respectiv și cel educativ-preventiv.

Prevenirea faptelor antisociale se realizează, de asemeni, prin mijloacele aceleiași legi ori prin efectele aplicării ei în cazuri concrete.

În conținutul noului cod penal atrage atenția o anumită modalitate de asigurare a scopului preventiv; raportul dintre infracțiunile de pericol și cele de rezultat, prevăzute a fi incriminate. Un evident progres al noii reglementări este atenția ce s-a acordat primei categorii de infracțiuni, menită să prevîntîmpine fapte mai grave.

Exemplul cel mai elocvent îl constituie noul capitol al infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate. Se întregesc astfel măsurile de ordin organizatoric și legislativ, luate în ultimii ani de conducerea superioară de partid și de stat, pentru lichidarea lipsurilor constatate în acest domeniu de activitate.

În capitolul menționat sînt prevăzute ca infracțiuni următoarele fapte comise de angajați C.F.R., dacă pot pune sau pun în pericol siguranța circulației: neîndeplinirea ori defectuoasa îndeplinire a îndatoririlor de serviciu, părăsirea postului, exercitarea atribuțiunilor de serviciu în stare de ebrietate. De asemeni, sînt incriminate și alte activități periculoase comise fie de angajați C.F.R. fie de alte persoane: distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare a liniei ferate sau instalațiilor căii ferate, așezarea de obstacole pe calea ferată, acte de semnalizare falsă sau alte acte de natură a deruta personalul din siguranța circulației.

În altă ordine de idei: dacă excluderea din proiect a textelor actualului cod penal, care nu mai au importanță practică, este în general salutară (spre exemplu delicte ca: «folosirea abuzivă a semnelor monetare», «zdruncinarea creditului», «neregulata celebrare a botezului sau cununiei»), nu sînt convins că aceeași rațiune este valabilă și în cazul euthanasiei — omorul la rugămînți stăruitoare ale victimei.

Cred că infracțiunea trebuia menționată în același articol cu «determinarea sau înlesnirea sinuciderii», ca și pînă acum, operîndu-se doar o schimbare a infracțiunii principal prevăzute, cu scopul de a se evidenția incompatibilitatea cu normele moralei socialiste a autoratului moral de sinucidere.

Chibzuita redactare și ampla dezbatere a proiectului sînt factorii care vor asigura noului cod penal, în formă definitivă, concordanța sa, ca parte a dreptului — deci a suprastructurii — cu cerințele orînduirii noastre.

Sergiu ANDON
procuror șef
Procuratura Urziceni, jud. Ilfov

inerție

de Radu TUDORAN

Inerția în natură e un principiu mecanic căruia îi datorăm, bunăoară, mișcarea aștrilor în univers și tot ce înseamnă mișcare — totul deci, s-ar putea spune, dar care n-a fost enunțat decît mai acum cîteva secole, după mii de ani de istorie a omenirii. Omul poate trăi deci și fără teorie, dovadă că s-au făcut atîtea pe fața pămîntului, înaintea celor șapte minuni ale antichității, și chiar după ele, fără să se cunoască, de exemplu, legile gravității și atîtea alte legi, ba încă pe cînd se credea, cu lungă statornicire, că planeta noastră este centrul lumii.

După definiția cea mai sumară, inerția este acea proprietate a materiei de a nu-și putea modifica, prin ea însăși, fără o forță dinafară, starea de repaus sau de mișcare.

O duminică întreagă, pe cînd mă tot uitam chioriș la hîrtia albă pe care urma să scriu rîndurile de față și nu găseam de loc prima față, am încercat să fug de mine însumi, întrebîndu-mă ce s-ar întîmpla dacă, la un moment oarecare, în natură ar dispărea inerția. În prima clipă mi s-a părut că întrevăd imaginea acelei lumi scoase din legile sale și mi-am spus că așa ar putea să ia naștere haosul. Dar haosul însuși, va gîndi oricine în a doua clipă, dacă s-a lăsat amăgit în prima, este mișcare, ba încă mișcarea cea mai năstrușnică, fără control și fără finalitate, inerția cea mai dezlănțuită.

Să nu ne sperie însă și să nu combatem inerția materiei. Motorul cu explozie n-ar fi funcționat niciodată dacă inerția imprimată volantului n-ar fi adus pistonul înapoi, după prima lui cursă, făcîndu-i să-și încheie ciclul în cursele următoare. De altminteri, a da exemple e o treabă de prisos, un tribut plătit inerției interioare a omului: altfel, dacă nu ne-am supune obișnuinței, ar trebui să avem în vedere că totul funcționează datorită inerției, în corpul nostru și în afară, chiar și inima omului

Cînd se referă la om, la o anumită stare a lui, fizică, psihică și morală și încă altfel dacă se mai poate, noțiunea de inerție a suferit o trunchiere, acceptată de toate dicționarele, însă fără dreptate, ceea ce sper să pot arăta mai la urmă. Deocamdată admitem că inerția la om înseamnă «tendința unei persoane sau colectivități de a rămîne în repaus, în inactivitate...»

Aduc o primă obiecție definiției oficiale: în lumea modernă care este o mare societate, iar uneori chiar o societate *unică*, nimeni nu e singur, niciodată. Viața individului se angrenează, indebraiabil în viața colectivității, și dacă individul nu pornește la vreme, sau se oprește înainte de termen sau merge mai încet decît uriașa bandă rulantă care înseamnă viața în societate, toate în jurul lui șchioapătă, iar în termeni sentimentali, lăcrimează.

Am în față o colecție de ziare cu articole și reportaje subliniate pe alocuri cu creionul roșu; pe foaia neagră de ziar, creionul roșu pare o exclamație acuzatoare. Cineva întreabă de ce cutare fabrică de mașini nu înlocuiește, acolo unde e posibil, metalul cu materialul plastic, mai ușor de prelucrat și mai ieftin, fără să facă servicii mai proaste. Fabricantul de mașini răspunde, cu un început de dreptate, că nu i s-a făcut nici o propunere din partea fabricantului de mase plastice. Acesta de al doilea, la rîndul lui, răspunde, avînd și el dreptate, că nu i s-a pus nici o întrebare, că nu cunoaște nevoile primului.

Ar fi ca în anecdota cu cei doi împricinați aduși în fața cadiului. Ascultîndu-i pe unul și pe altul, cadiul a socotit că amîndoi au dreptate. La care substitutul său s-a împotrivit, cu un bun-simț remarcabil și astăzi: dacă are dreptate unul, nu se poate să aibă și celălalt; iar atunci cadiul, după ce a meditat și s-a scărpinat în barbă, a răspuns astfel: «Bre, să știi că și tu ai dreptate!»

În cazul celor doi fabricanți fiecare are dreptate, dar sub legile inerției — și iată-ne la obiect și la subiect, și în afara bănuielii că am folosit judecata cadiului.

Dacă, în lipsa unei forțe lăuntrice ar fi intervenit o forță dinafară, cum scrie definiția, și i-ar fi pus în mișcare pe unul spre celălalt, cei doi fabricanți s-ar fi întîlnit la jumătatea drumului fie și cu o izbitură, și ar fi aflat amîndoi și ce dureri au și ce sînt în stare. (S-a înțeles sper că e vorba de doi directori de întreprindere. Îi numesc fabricanți fiindcă termenul e mai pregnant, provenind din atît de masivul verb «a fabrica».)

Deoarece cred în folosul forțelor dinafară, adaug rîndurile de față la toate cîte s-au spus și la cîte s-au făcut, la sfaturi și la îndemnuri, declarîndu-mă partizanul răbdării și al speranței.

Mai există însă și cealaltă inerție recunoscută în natură dar pe care dicționarul nu o atribuie omului: imposibilitatea de a se opri fără frînă, adică fără o altă forță exterioară.

Cutare fabricant de ghete se plînge, în rîndurile încadrate cu roșu amintite mai adineauri, că o parte din marfa sa nu se vinde sau se vinde anevoie, adică schiopătînd și cu lacrimi, fiindcă bombeurile și staifurile sînt prea tari, prea groase, totodată prea grele, adică și inestetice și inconfortabile. Vina pornește din altă parte: furnizorul materiei prime, care la rîndul său, se supune «stas»-ului...

Ceva e depășit aici, după cum atîtea au fost depășite în societatea noastră; nevoile cumpărătorilor cresc, o dată cu dorința de confort, iar gusturile evoluează. «Stas»-ul, în cazul staifurilor, stă pe loc. E nevoie deci de o forță dinafară care să-l pună în mișcare.

Dar, pînă atunci, de ce fabricantul de ghete toarnă mai departe pe piață o marfă care nu se caută? E nevoie de o forță dinafară, care să-l oprească. Și cu acestea sper să fi completat dicționarul, fără să mai citez alte exemple și alte cazuri din cîte am la îndemînă. Căci, cum spune românul, este de ajuns o măciucă la un car cu oale — vorbă, care printre alte înțelesuri, condamnă și inerția, cu înțelepciune subtilă.

FOTOPRES

PRIMĂVARA

Primăvara aceasta, mai mult decît începutul altor ani pe care i-am parcurs, s-a remarcat prin evenimente deosebit de semnificative, profilînd pentru istoria politică a anului '68 perspective dătătoare de speranțe în ce privește pacea lumii, dar subliniind totuși cîte zone de tensiune și cîte probleme care-și cer rezolvarea mai trăiește încă lumea contemporană.

În aceste pagini am selectat pentru cititorii noștri, din cronica fotografică a acestei primăveri, cîteva imagini care ni se par deosebit de importante.

Parcă niciodată ca în aceste ultime luni nu s-a ridicat cu atîta tărie glasul opiniei publice mondiale împotriva condamnării agresiunii americane în Vietnam, pentru instaurarea păcii în această parte a lumii. Și, de asemeni, poate că niciodată pînă acum participarea tinerei generații la marile demonstrații de la Londra (foto 3), Paris, Frankfurt, New York și alte mari centre ale globului n-a fost atît de impunătoare, reflectînd preocuparea pentru viitorul ei și al întregii omeniri. Iată, în Berlinul occidental, un grup de tineri demonstrînd sub faldurile stindardului roșu de luptă (foto 2). Și iat-o în fotografia 1 pe tînăra actriță Vanessa Redgrave, adresînd cuvinte înflăcărate participanților la mitingul din Trafalgar Square. Cîteva picături din oceanul pe care-l reprezintă azi forța tinerei generații, ale cărei nobile aspirații sînt pacea și progresul social.

A '68

Un om pe fața căruia se citește buna dispoziție. În această primăvară, o dată cu renașterea naturii, a renăscut și el. Philip Blaiberg, primul om asupra căruia s-a efectuat cu succes o operație de transplantare a inimii, se află de-acum acasă, unde-și savurează băutura preferată — berea — așteptînd clipa cînd va putea să-și reînceapă activitatea.

Și iată un alt om pe al cărui chip a înflorit zîmbetul... după ce a pus ștreangul de gît celor trei africani condamnați la moarte de autoritățile rasiste rhodesiene. Dar să-l lăsăm pe însuși Ted Milton, călăul oficial de la Salisbury, să-și afișeze optimismul: «Am la activul meu 332 execuții în 15 ani de meserie și sper să ajung la 500...» Superbă și îngrozitoare epocă, în care trăiește un Blaiberg, dar mai există un Milton.

«Mulțumiri, L.B.J.» (inițialele numelui președintelui Johnson) (foto 4). Două cuvinte care spun mai mult decît orice despre reacția opiniei publice americane față de anunțarea de către Johnson a unor măsuri care să favorizeze începerea tratativelor cu R.D. Vietnam, precum și a hotărîrii sale de a nu mai candida la alegerile prezidențiale din toamnă. Sînt mulțumiri la adresa recunoașterii eșecului unei politici, mulțumiri exprimate și în numele celor care l-au resimțit pe propria lor piele, în «infernul de la Khe Sanh» (foto 5) și nu numai la Khe Sanh.

FOTOPRES

PRIMĂVARA '68

În zilele cînd în Statele Unite era dat publicității textul Raportului comisiei însărcinate cu examinarea cauzelor violentelor incidente rasiale din vara anului 1967, raport ce avertiza asupra posibilității unei noi «veri fierbinți» în 1968 datorită persistenței cauzelor care au determinat repetatele revolte ale populației de culoare, presa americană publica această imagine (fotografia de sus) a unor femei albe din Dearborn (Michigan) ce «se antrenau» în vederea «verii fierbinți». Dar aceasta s-a declanșat încă în plină primăvară, la Memphis, o dată cu asasinarea curajosului militant pentru drepturile civile, Martin Luther King. «Arde Washingtonul» — suna legenda ce însoțea fotografia din mijloc transmisă de agențiile internaționale și înfățișînd trupe patrulînd pe străzile capitalei americane după incidentele ce au avut loc în acest oraș. Și, într-adevăr, ardea — nu numai la propriu. Căci noul val de incidente a turnat gaz peste jeraticul ce-l constituie, în acest an electoral, viața politică americană.

Furtunile sînt un lucru obișnuit în această perioadă a anului. Dar asupra lumii occidentale s-a abătut și una de un fel aparte, care a adus cu ea o febră cum n-au mai cunoscut de multă vreme pieţele valutare și ale aurului. «Febra aurului» s-a concretizat în avalanșa cererilor de aur și a ofertelor de dolari și lire sterline. În fotografie: aspect din plină «febră» la bursa din Zürich.

CĂLĂTORIE NOUĂ

LUMILE JUDEȚULUI BOTOȘANI

ȘASE MICROREPORTAJE de Alecu Ivan GHILIA

Fotografii de Traian PROSAN

Titlul ar putea părea oarecum excentric. Mi l-am propus din capul locului, chiar din Botoșani, dar am ezitat să-l folosesc pînă în clipa cînd a trebuit totuși să aștern pe hîrtie aceste însemnări, să-mi concretizez într-un fel propriile observații și opiniile altora despre realitatea complexă și imediată care deschide nu atît o fereastră spre trecut, cu descrieri languroase și stereotipe, cît sugerează niște stări viitoare.

Așadar...

O PRIMĂ LUME

O lume distinctă, nobilă și tulburătoare prin fascinația ei continuă, care nu încetează să iradieze și să contamineze sensibilitatea și conștiința noastră. Lumea poeziei, a ideilor și a frumosului. Semnele acestei spiritualități sînt atît de pregnante și pline de măreție — fără doar și poate mai strălucitoare aici decît oriunde în altă parte — încît întreaga alcătuire a acestei lumi constituie de mult un etalon, dacă nu al eflorescenței alcătuirilor materiale, al geniului moral și spiritual al întregului nostru popor. Pe aceste locuri — și din aceste locuri — s-au născut, din duhul lor generos care le apropie de înălțimea stelelor, cele mai frumoase cuvinte care s-au rostit și s-au auzit vreodată în românește:

«Sara pe deal buciumul sună cu jale,
Turmele-l urc', stele le scapără-n cale,
Apele plîng clar izvorînd din fîntîne».

Pe-aici, în apropierea Botoșanilor, prin codrii ipoteștilor, pe dealurile dulci, ondulate, ca tărăgănările doinei, s-a iscat duhul de lumină al acestor străvechi pămînturi: un băiețaș cu ochi noptatici, care avea să întrebe sufletul dumnezeirii, aruncînd o săgeată de aur ireversibilității timpului:

«Unde ești copilărie cu pădurea ta cu tot?»

Pe-aici, peste dealuri și coline, pe străzile Botoșanilor, pe sub ruinele trecutului, avea să rătăcească, neliniștit ca apele, bîntuit de toate furtunile vieții, cu fruntea încărcată de toată filozofia și tristețea lumii, acest prinț al poeziei:

«Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe».

O lume așadar a poeziei; o alta a lui Luchian; o alta a studiului, a bibliotecii și geniului istoric: N. Iorga; alta a universului sonor enescian... O lume deci nemuritoare și necuprinsă a spiritualității, lîngă o lume a revoltei, a încrîncenărilor umilinței și foamei, nedreptății și silniciei: lumea celor mulți, sarea și plînea pămîntului, lumea desculților, *Flămînzilor*, care au aprins în 1907 *Răscoala* în țară; lumea flămînzilor lui Luchian, bătînd în prag de primăvară porțile conacelor. Mai precis, o *singură lume*, prima (cu toată întruchiparea ei de lumină și vis) decurgînd din a doua, fiind conștiința și sensibilitatea ei în formele cele mai superioare, lîngă o alta (lumile paralele ale trecutului!), lumea negustorimii de pe «strada Mare» și lumea «agricultorilor», a arendașilor și boierilor din cartierul somptuos al vilelor cu havuz în parc și blazon la poartă.

(Continuare în pag. 10)

Strada Mare e luată cu asalt în fiecare după-amiază de tineri. Și orașul are multe școli...

LUMILE JUDEȚULUI BOTOȘANI

În marginea Botoșanilor sînt locurile copilăriei lui Eminescu... cu casa memorială, cu ograda, cu pădurea..

LUMEA PREZENTULUI

Județul Botoșani cuprinde pămînturile înscrise în capătul de sus al țării, între Rădăuți-Prut și Horodiștea, Mihăileni și Dolhasca, punctul cel mai de jos aflat la cumpăna hotarului dintre Iași și Suceava. Populația: 152 000 locuitori; două orașe; 92 comune, 404 sate; o filarmonică; 2 teatre de stat; 2 case de cultură; 16 spitale; 130 de localități rurale electrificate, plus 42 care vor fi electrificate anul acesta; o fabrică de zahăr de proporții republicane: Bucecea; minele de nisip (date în exploatare acum 12 ani,cu cel mai bun nisip din țară) de la Miorcani, satul poetului Ion Pillat, de pe malul Prutului; moderna fabrică de textile «Moldova» din orașul Botoșani; zeci de lacuri bogate în pește; păduri bogate-n vînat; milionare și multimilionare cooperative agricole de producție, I.A.S.-uri etc., etc., etc... Suprafața totală a județului: 5 000 kmp.

Abia acum, în urma judicioasei împărțiri administrativ-teritoriale, se pot «vedea», se pot concretiza dimensiunile reale ale acestui colț de țară. Pînă acum, acest perimetru nu era numai geografic, pe hartă, «de margine», dar era în multe privințe, în destule aspecte (și unele vitale) ale vieții cotidiene, sociale, culturale și administrative, *«de margine»*. Sau, mai direct spus, prin forța împrejurărilor, ținut «în margine». «În margine» cu investițiile, cu cadrele de specialiști care, cei mai buni, se-nțelege, preferau... munca de îndrumare și control. «Drumuri proaste, tovarășe, nenorocire, greu să răzbească cineva pînă la Hîrlău sau la Ringhilești, pe malul Prutului, sau la Movila Ruptă! Trebuie să-ți sculpi sufletul pînă la Dorohoi, d-apoi să te aventurezi mai departe?! Unde mai pui că dacă te duci cu trenul de la Suceava pînă la Dorohoi trebuie să mai asculți vreo patru ore ciorile de la Leorda pînă vine trenul local de la Botoșani!»

NAVETIȘTII

De la București călătorisem îngrozitor, într-un accelerat arhiaglomerat, ca un captiv care se lasă tîrît spre deznodămîntul așteptării sale: orele de plictis din gara Verești

Cine a călătorit o singură dată (suficient!) pe linia București-Botoșani sau București-Dorohoi (și mai ales picînd în Verești sau Leorda la capătul unei nopți insurmontabile, de fum și nervi, în zori, cînd somnul te doboară cu o putere irezistibilă) nu cred să fi uitat acea temerară experiență. Nu cred să fi uitat minutele încărcate de plumbul plictiselii, ce te pătrund pe încetul, picătură cu picătură, plumb și cenușă, care-ți umplu nervii, gîndurile, chinul orelor interminabile. Leorda, cel puțin («Londra», în terminologia hîtro-locală), a reușit să iasă din anonimat prin două elemente: plopii uriași, bătrîni (pînă se va găsi *un nimeni* să-i dea jos, să-i doboare cum l-a doborît pe cel de pe fosta, unică, splendidă, șosea București-Pitești) și ciorile, norii negri de ciori... Dar Vereștiul... Indescriptibilă, plictiseala se află aici la ea acasă. Ca s-o ocolesc, nu mă pot sustrage gîndului diabolic de a mă răzbuna pe orarul C.F.R. și de a călători *clandestin*, fără bilet, pînă la Itcani-Suceava. Aici, cel puțin (chiar dacă e să aștept), pot găsi un restaurant, o sală de așteptare încăpătoare (chiar două) și, mai practic, un taxi în spatele gării, să mă lase-n oraș. Ora e cam nepotrivită pentru vizite (cinci dimineața), dar n-am încotro: sun la ușa apartamentului vechiului meu prieten, fost prim-procuror al regiunii, acum prim-procuror al județului Suceava. De altfel, nu-i nici o nenorocire. E.B., care doarme 3-4 ceasuri pe noapte, e «în picioare», îmi face o cafea tare, apoi vorbește la telefon cu fostul lui adjunct (care-i acum prim la Botoșani) și obține pentru mine un loc în mașina navetiștilor de la procuratură. Reținînd din discuția cu E.B. faptul că sistemul verigilor vechii împărțiri teritoriale absorbea la centru un surplus de cadre calificate, ce abia acum, prin simplificarea aparatului administrației locale de stat, își găsesc o mai bună întrebuințare, E.B. are dreptate. Mi-am dat seama, cum am observat de multe ori, ce înseamnă ca un oraș, un loc, un om să nu fie în centrul atenției fluxului vieții, acest flux să treacă tangențial pe lîngă acel oraș, loc sau om, să-l atingă numai dintr-o parte și să nu-l absoarbă în întregime, ca-ntr-o viltoare tonică, binefăcătoare. La început, într-o primă perioadă cîțiva ani la rînd, cît Botoșaniul a fost oraș-reședință de regiune acest flux înnoitor l-a smuls din tiparele prăfuite, l-a săltat, l-a impulsionat cu ritmul construcțiilor, al proiectelor, cu ritmul vieții contemporane (s-a construit teatrul fabrica de textile, atelierul mecanic etc., etc.) apoi reședința regiunii s-a mutat la Suceava (ceea ce a fost perfect normal și justificat nu numai din punct de vedere istoric, dacă vreți dar și administrativ) și miracolul prefacerilor a stagnat deodată la Botoșani, ca să izbucnească impetuos la Suceava.

Mi se poate replica (și pe bună dreptate!) că lucrurile n-au stat chiar așa. Că e și puțină exagerare pe ici, pe colo. Posibil, dar iata că încă o dată viața demonstrează că dacă într-o anumită etapă vechea organizare administrativă a corespuns necesităților, în condițiile noi de dezvoltare vechile forme pot deveni o frînă. De aceea efervescența și dinamismul politicii partidului nostru sînt în cel mai deplin acord cu idealurile sale de înflorire a întregii națiuni. Botoșaniul de azi, în prima sa etapă din noua istorie care începe pentru el, oglindește perfect neajunsurile vechii împărțiri teritoriale. De pildă, dacă am lua numai construcțiile Rămînerea în urmă în acest domeniu a orașului Botoșani împiedica satisfacerea necesităților sale vitale, efect ce se resimte mai cu seamă astăzi, cînd o mare parte a lucrătorilor organismelor județene locuiesc încă... la Suceava deși mulți dintre ei sînt botoșăneni, de origine, fără a mai vorbi de nevoile celor rămași la fața locului. Și aceasta nici nu-i măcar cea mai importantă dintre problemele ce se cer rezolvate pe pămînturile Botoșanilor. Alegînd, oarecum la întîmplare, aș numi o altă problemă de bază..

...ÎNTOARCEREA LA MATRIARHAT?

După unele aspecte — cel puțin cele esențiale: muncă, retribuția muncii și activitatea socială — așa se pare. Nu știu dacă situații similare mai pot fi întîlnite în altă parte (poate că da), dar un studiu întreprins cu competență de sociologi, psihologi și organizatori ai vieții sociale ar putea stabili contururile exacte ale unei astfel de împrejurări paradoxale, cu toate consecințele etice și economice, bineînțeles și psihologice, ce decurg de aici. Am pomenit în cîteva rînduri, ca o anticipație, de fabrica de textile «Moldova». Aici (cum e și firesc într-o astfel de fabrică, cu un astfel de specific) lucrează un număr mare de femei Nu dau cifre. Ridic numai o problemă ce stă în atenția actualelor organe locale și care ar putea căpăta o soluționare eficientă dacă ar intra și în atenția forurilor centrale Enunțată simplist și telegrafic, situația se prezintă așa: muncitoarele textiliste care

Miorcani, pe malul Prutului, dincolo de Dorohoi... Aici se exploatează cele mai bune nisipuri din țara noastră, remarcabile prin conținutul lor redus în oxizi de fier. Candelabrele de la Pădurea Neagră, sticlăria fină din semicristal de la «Vitrometan» n-ar putea exista fără materia primă de aici. Poate că o parte din nisipurile acestea, care pleacă spre alte locuri, n-ar strica să fie transformate în semicristal sau cristal chiar la Botoșani ori Dorohoi.

deservesc această importantă fabrică de textile modernă sînt venite de la țară. Din satele din împrejurimile Botoșaniului. Aceste muncitoare (marea lor majoritate) s-au căsătorit la țară și, fiindcă erau fete mai deosebite, fie ca inteligență, fie ca frumusețe, depășind media celorlalte consătene, s-au măritat cu «băieți de rangul lor», calificați și ei, în speță, tractoriști. Acești tractoriști și-au părăsit locurile lor de muncă urmîndu-și soțiile. Era firesc sau nu, rămîne o chestiune de discutat, dar s-a creat această situație. Prin urmare acești tractoriști s-au trezit «la bloc»... orășeni, dar fără a intra într-un serviciu pe măsura pregătirii lor. Atelierul mecanic de reparații, unde ar putea fiecare din ei să lucreze conform calificării, nu este suficient de dezvoltat pentru a absorbi această forță de muncă. De asemeni, nici șantierul de construcții de locuințe. Fără îndoială că, în perspectivă, numeroasele obiective economice preconizate vor absorbi acest surplus de forțe de muncă, dar ca primă urgență se pune problema folosirii lor imediate

GRIJI, PREOCUPĂRI, SOLUȚII...

O convorbire (pe care, din lipsă de spațiu o voi reda pe scurt) cu tovarășul Gheorghe Ghinea, prim-secretar al Comitetului județean de partid Botoșani, președintele Co

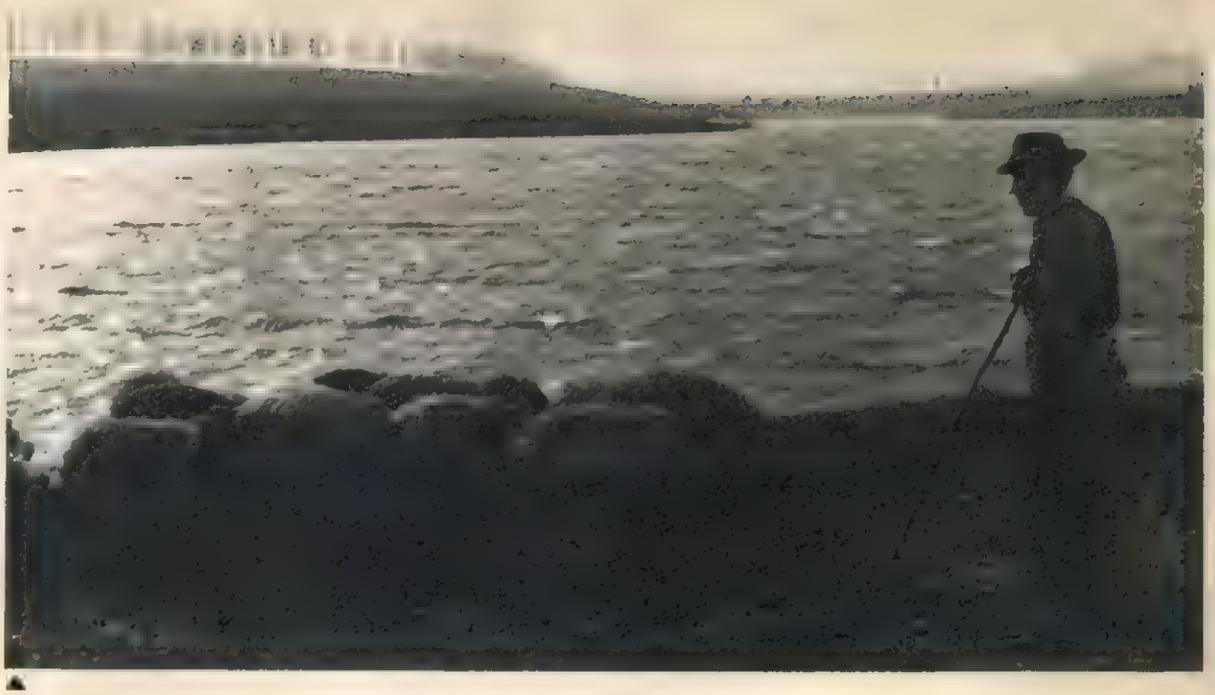

Cine străbate județul întîlnește în cale acele oglinzi de ape care dau o notă aparte acestor locuri: iazurile. Lacuri artificiale, create de oameni prin oprirea apelor, înșirate în salbe pe toate văile. 2000 de ha de apă populată din belșug cu pește, exploatată o parte de industria locală, de I.A.S.-uri și C.A.P.-uri.

siliului popular județean provizoriu, mă pune mai amănunțit și edificator «în temă» cu «problemele arzătoare» ale județului și ceea ce e mai important, cu posibilitățile imediate și viitoare de soluționare

1) Problema unei mai depline folosiri a forțelor de muncă, noi am vedea-o soluționată prin amplasarea în perimetrul orașului Botoșani a unor unități industriale care să corespundă cerințelor armonioase de dezvoltare a întregului județ. Noi studiem cu multă atenție rezolvarea optimă a acestei probleme și ne așteptăm, în această direcție să fim înțeleși de ministerele și organizațiile centrale care, după un studiu economic adecvat, ar putea să ne ajute concret în elaborarea soluțiilor.

2) Pe teritoriul județului nostru există cîteva unități industriale care în acest an vor da o producție globală de peste 1,1 miliarde lei. Cu 10% mai mult decît în 1967. Cu tot acest indicativ de 10% depășire față de anul precedent, întreprinderile din județul nostru dispun încă de rezerve nefolosite. Rămîn încă de soluționat probleme privind folosirea mai rațională a mecanismelor și utilajelor — pe baza organizării științifice a producției și muncii — deci stabilirea, cu ajutorul specialiștilor locali și de la centru, a celor mai dinamice fluxuri tehnologice pentru prelucrarea superioară a materiei prime, creșterea calității și a eficienței economice. Ne străduim, prin urmare, să concentrăm toate forțele de care dispunem, dar trebuie să fim și ajutați pentru a pune pe picioare, în condiții optime și la timp, obiectivele industriale prevăzute în cincinal: fabrica de încălțăminte (capacitatea = un milion și jumătate încălțăminte anual) de la Dorohoi; extinderea Fabricii de confecții-Botoșani; fabrica de confecții de la Dorohoi; fabrica de brînză telemea tot de la Dorohoi..

3) Regretul enorm, de proporții județene dacă se poate spune așa... Noi, care avem mina cu cel mai fin nisip din Europa, nisip care conține cantitatea cea mai mică de oxid de fier, cuarț pur, expediat la peste 100 întreprinderi din țară, exportat și-n străinătate, noi, care avem, în perspectivă și resursele bazinului de la Hudești Liveni, posibil de exploatat printr-o tehnologie modernă, am rămas cu regretul de a nu ni se fi realizat speranța să avem la noi, cum ar fi fost normal, după cele mai elementare calcule economice, fabrica de cristaluri fine și sticlă..

4) În sfîrșit... în directă legătură cu primele două probleme de interes major,

(Continuare în pag. 12)

SPECTACOL PE GLOB

Enrico Macias a cucerit publicul newyorkez în timpul unicului recital pe care l-a dat la Carnegie Hall. Prea puțin cunoscut în S.U.A., cîntărețul francez și-a creat calde simpatii și aprecieri elogioase sintetizate de circumspectul cronicar muzical al ziarului «New York Post» care a scris: «Doream să-l ascult doar un sfert de oră dar am rămas pînă la sfîrșit...»

O scenă din piesa lui B. Brecht, *Viața lui Eduard al II-lea al Angliei*, prezentată recent de Deutscher Nationaltheater din Weimar

Julie Andrews va apărea într-o nouă comedie muzicală, *The Star*. Eroina filmului va fi o cunoscută vedetă a Broadwayului anilor 1930, Gertrude Lawrence

În cadrul muzeului *Luvru* a fost organizată o expoziție a operelor de artă intrate în patrimoniul său în ultimii douăzeci de ani. O bună parte a acestor noi achiziții se datorează donațiilor a 244 de colecționari de artă. Printre exponate pot fi admirate tablouri semnate de *Cézanne*, *Gauguin*, *Corot* și *Chardin* al cărui autoportret îl reproducem

Tradiționalul festival de teatru și muzică *Messidor*, care va avea loc la Toulouse în luna iunie, va fi închinat artei franco-britanice și axat pe tema cuceririi spațiului. E, într-un fel, un mod de a sărbători nașterea avionului franco-britanic «Concorde».

Printre vedetele ce vor lua parte la festivalul folcloric din vară de la *Marrakech* (Maroc) se vor număra *Brigitte Bardot*, *Johnny Hallyday*, *Sylvie Vartan*, *Mireille Darc*, *Gina Lollobrigida* ș.a.

LUMILE JUDEȚULUI BOTOȘANI

LUMILE VIITORULUI

Primul-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Consiliului popular provizoriu,e un bărbat robust,tonic, încrezător în posibilitățile colectivului cu care lucrează și pe capacitățile căruia se sprijină. Mi-a plăcut — semn indubitabil bun — că-i măcinat de griji. Că are proiecte. Că speră. Măcinat de grijile diurne, multiple, și mai cu seamă de cele de viitor. Proiectele, gîndurile anticipate convertesc prezentul în istorie, îl proiectează în devenire. Prezentul, cu lumile lui, cu minusurile și plusurile lui, cuprins între aceste două stări, trecute și viitoare, constituie tocmai fluxul care împinge lucrurile înainte, care le smulge din inerție. La Botoșani, poate mai mult ca-n alte părți ale țării, trebuie aruncate în aer multe deprinderi perimate, stări, prejudecăți și chiar acele opinii ortodoxe despre stagnare care alimentează însăși damful de mucegai al stagnării. Plictisul, cenușiul, inactivitatea să fie măturate de clocotul înnoirilor, de dinamica mișcării. Întreg acest colț «de margine» trebuie propulsat în mișcarea întregii țări, smuls de sub carapacea cenușie a anonimatului. Anonimat care era aici violentat, zguduit, numai de geniile născute în acest sol de mare fertilitate creatoare, genii care au făcut nu numai mîndria ținutului natal, ci și a întregii țări.

▲

La Botoșani există acum o puternică industrie ușoară reprezentată de două fabrici textile și una de confecții, cu produse care merg și la export. Femeile nu se pot plînge. Botoșanii oferă multe locuri de muncă. Dar bărbații?

▲

Gospodarii orașului mai au încă multe lucruri de pus la punct. Salubritatea orașului e unul dintre ele.

vital, pentru valorificarea deplină a resurselor umane de care dispune județul nostru, avem de rezolvat problema apei potabile și industriale. E adevărat, marele eveniment pentru cele două orașe Dorohoi și Botoșani, care au trecut de la saca la canalizare și apă la robinet, s-a produs, dar... E și aici un «dar». Conductele, ce deservesc și fabrica de zahăr din Bucecea, nu știm cum au fost proiectate, dar ne furnizează numai 30% din capacitatea prevăzută. Ca să acoperim totuși necesitățile de apă, am întocmit în prezent un proiect de captare la suprafață, urmînd să se execute la Botoșani o stație de pompare și tratare a apei. Facem tot ce ne stă în puteri ca în primul trimestru al anului viitor să satisfacem «setea» celor două orașe ale județului.

5) Din perspectivele noastre mai sînt de reținut: stația de înnobilare a nisipurilor (o investiție de circa 28 milioane lei) la Miorcani; nodul hidroenergetic de la Stînca-Stefănești; cele 500 apartamente, în Botoșani și Dorohoi, care se vor da în folosință sperăm,pînă la sfîrșitul acestui an;construirea unui liceu cu 20 de clase la Botoșani; reglementarea orarului C.F.R. și eventuala punere la dispoziție pe linie directă a două sau trei vagoane de clasă, prin care să obținem o legătură normală cu Bucureștiul și cu restul țării. Posibil ca Ministerul Căilor Ferate să ne ajute. Avem multe de făcut. Multe planuri. Multe proiecte. În Botoșani prea multe trebuie aduse. Nu e bine. Ne-am gîndit că trebuie extinse și încurajate tradițiile locale. Silvicul nostru are o cantitate mare de nuiele de răchită pe malul Prutului. Tot malul Prutului e plin de nuiele. Dorim să cointeresăm *Cartimexul* în combinația asta, să stimulăm meșterii locali, să facem un schimb de experiență cu meșteșugarii din Vrancea și să creăm o puternică industrie locală de artizanat: coșuri, mobilă, fotolii, obiecte casnice, obiecte decorative... Mai dorim să pe lîngă Teatrul «Mihail Eminescu» intr-un fel și pentru rentabilitatea lui, să înființăm o secție de estradă... Dorim multe. Avem cooperative agricole de producție foarte bune, dar și multe care bat pasul pe loc de ani de zile, care, s-ar putea spune se găsesc în situația economică inițială. E un lucru inadmisibil. La Șendriceni-Dorohoi, de pildă, va trebui să analizăm temeinic munca președintelui, a consiliului de conducere, abaterile grave, pînă la furt, din avutul obștesc, purtarea cu oamenii, faptul că unul din vicepreședinți, Bălinișteanu, de la Cobîla, își vede numai de interesele lui personale și nu de ale gospodăriei... Va trebui să așezăm totul pe alte principii. Să întărim răspunderea și eficiența muncii. Dacă un președinte e de atîția ani, de la începutul cooperativizării, în fruntea unei unități socialiste și agricultura acolo stagnează, concluzia se impune de la sine. Avem foarte multe, foarte multe de făcut. Inerția, lipsa de inteligență, de pricepere, de pasiune, de tot ce împiedică dinamica vieții, trebuie înlăturate.

–Iubito, gătești sau calci?

(Quick)

FLACĂRA ALBUM

UMOR
DE PESTE HOTARE

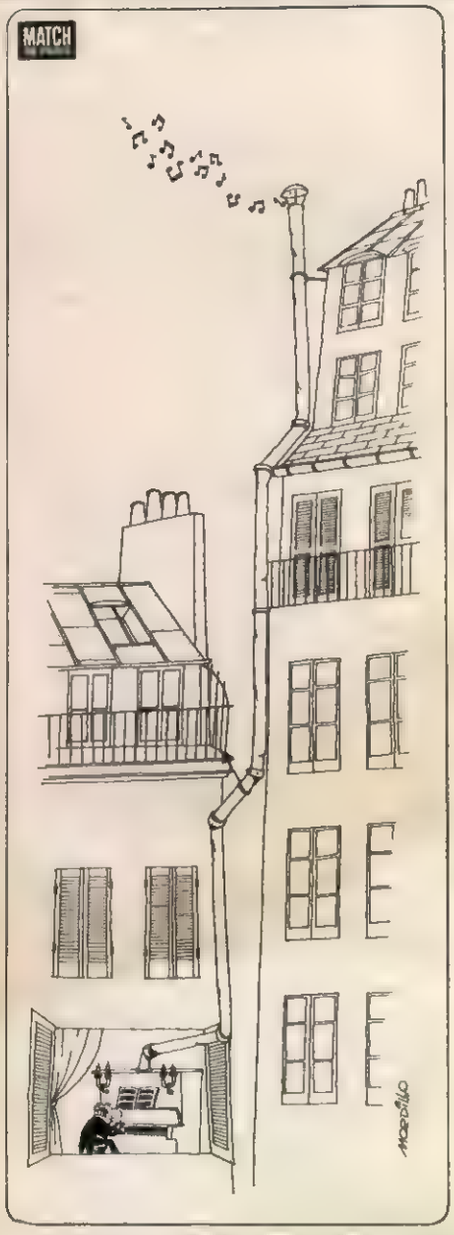

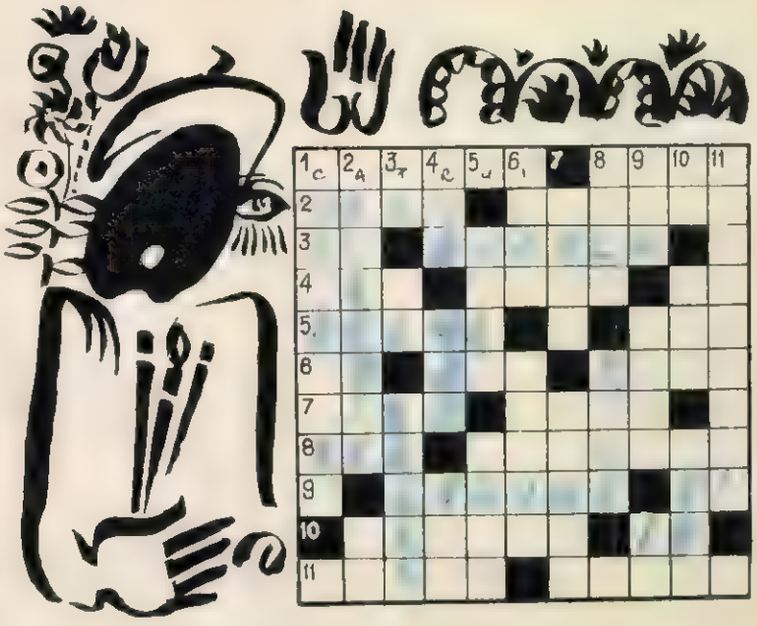

CUVINTE COLORATE ȘI ÎNCRUCIȘATE

ORIZONTAL: 1) Culoarea ochilor care... fură inima oricui — Hîrtia... plagiatorului. 2) Galben-brun — Mama vopselelor. 3) Începe să se rujeze! — Roșii ca... focul. 4) Un fel de lac — Verde sau... uscat — Vene! 5) Iubită — Ciocîrlie. 6) Osie! — Ceremonie — Berbec de lapte. 7) Colorați... pur — Bun de treabă. 8) Neagră-n cerul gurii — Camera culorilor. 9) Verdețuri — A exista. 10) Vin de la mare — Cămașă cu flori colorate. 11) E roșu — Firele covorului primăverii.

VERTICAL: 1) Culoare. 2) Pictură... diluată (pl.) — Notă muzicală. 3) Capre! — Ochi rece — Blond. 4) Roșu de buze — Și alb, și negru — Unitate de lucru mecanic. 5) Pompă — Ordine publică (od.). 6) Ouă colorate! — Îți îngălbenește degetele. 7) Pămînt roșu — Bază (nu albăstrește hîrtia de turnesol!). 8) Cu nasul în vînt — Lungime marină (pl.). 9) Prietenul lui Maupassant — Nume de fată — Alifie moldovenească. 10) Livid la față! — Verde (fig.) — O frumusețe antică. 11) Lichide de diverse culori.

Toma MICHINICI

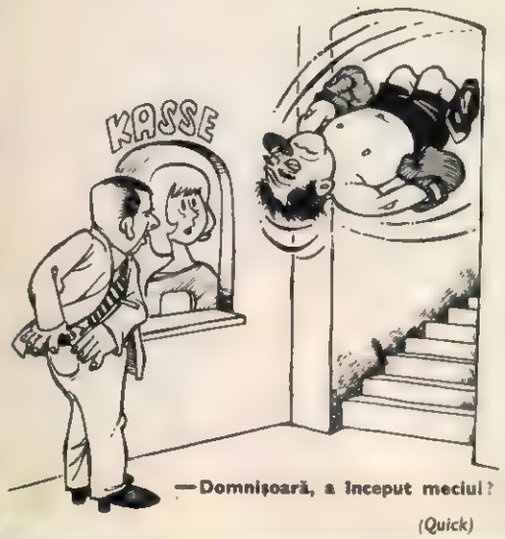

— Domnișoară, a început meciul?

(Quick)

— Deci să facem așa: noua secretară va lucra la cel care va trage asul de pică.

(Stern)

INTERVIURI CU
PĂMÎNTUL

FOTOREPORTAJ DE GEORGE CIUDAN (TEXT)
ȘI S. STEINER (FOTOGRAFII)

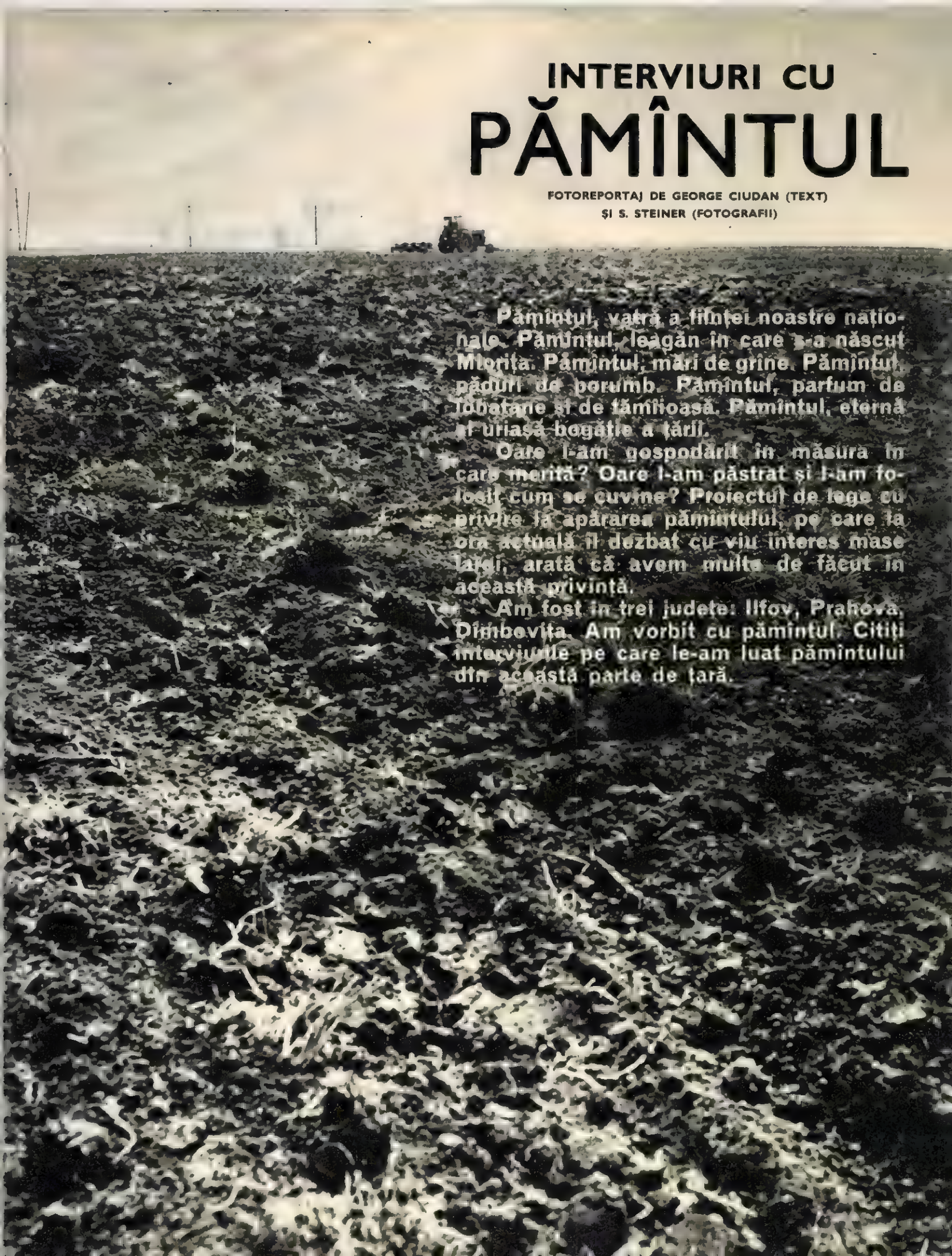

Pămîntul, vatră a ființei noastre naționale. Pămîntul, leagăn în care s-a născut Mioriţa. Pămîntul, mări de grîne. Pămîntul, păduri de porumb. Pămîntul, parfum de lobaţine şi de tămîioasă. Pămîntul, eternă şi uriaşă bogăţie a ţării.

Oare l-am gospodărit în măsura în care merită? Oare l-am păstrat şi l-am folosit cum se cuvine? Proiectul de lege cu privire la apărarea pămîntului, pe care în ora actuală îl dezbat cu viu interes mase largi, arată că avem multe de făcut în această privinţă.

Am fost în trei judeţe: Ilfov, Prahova, Dîmboviţa. Am vorbit cu pămîntul. Citiţi interviurile pe care le-am luat pămîntului din această parte de ţară.

INTERVIURI CU PĂMÎNTUL

Peste proaspetele semănături ale Cooperativei agricole-Chitila — grele conducte de ciment. Răsari, porumbule, dacă mai poți!

Aici a fost pădure. În urmă cu 4 ani a fost retezată. Terenul e întins ca o față de masă, numai că, pe întinsura sa — 32 hectare — zac de 4 ani vreo 130 000 de butuci, rămășițe ale fostei păduri. Aici ar crește de minune cereale. Fermierii de la Movila Vulpii-Prahova nu sînt de aceeași părere?

Trei sute de hectare în pantă are dealul Răzvad. Din păcate, dealul acesta n-a cunoscut niciodată bucuria culesului de vie. Doar oile pasc pășunea sa foarte săracă. Poate I.A.S.-Tîrgoviște se va hotărî să pună acest teren în drepturile sale firești.

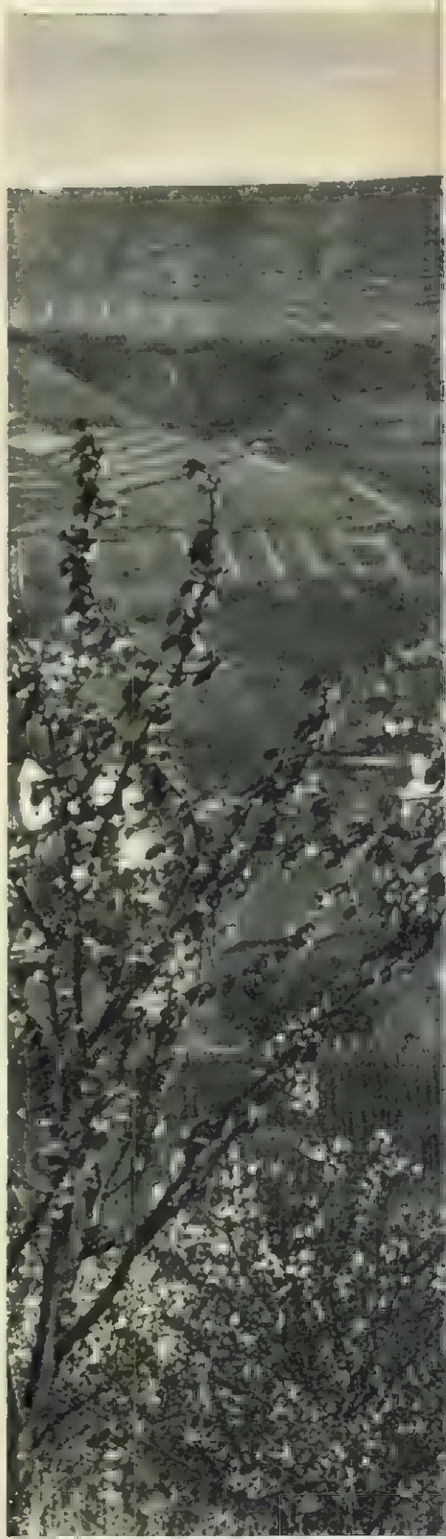

CUM SE TAIE DIN PÎINEA ȚĂRII

Sîntem pe terenul Cooperativei agricole din comuna Corlătești-Prahova. Din terenul arabil, cooperativei i s-au luat 11 hectare pentru construirea de către Întreprinderea comunală-Ploiești a unui bazin de decantare a apelor reziduale. Toată treaba s-a făcut cu avizul cuvenit, cu aprobări la toate nivelurile.

— Atunci de ce ești trist, pămîntule?

— Pentru că beneficiarul a trecut peste legalitate. A mai luat cu de la sine putere încă două hectare. Mă degradează.

Tarlale și mai îngîndurate am întîlnit la cooperativele agricole din comuna Blejoi, Ploieștiori, Păulești.

— Voi pe cine sînteți supărate?

— Pe Întreprinderea de electricitate-Cîmpina. Am fost scoase din circuit fără măsură și cu japca. Dumnealor construiesc o linie de înaltă tensiune. Foarte bine. Dar proprietarii noștri — țăranii cooperatori — nici n-au fost întrebați.

Nici în alte sate n-au fost întrebați oamenii. Iată cum se taie din pîinea țării, cu și fără acte.

— Dar n-o să se mai taie — ne spune un brigadier de cîmp de la Păulești. Vine acum legea pămîntului care o să facă ordine și o să pună stavilă risipei. Păcat însă că nu s-a scos legea asta mai demult.

UITE DEALUL, NU E VIA

La marginea Tîrgoviștei e un teren în pantă care se întinde pe o suprafață de 300 hectare. Localnicii îi spun dealul Răzvad. Proprietar: I.A.S.-Tîrgoviște. Ce-a făcut proprietarul acestui deal cu splendidă expoziție sudică? Nimic.

— Dealule, ești tot timpul îmbrățișat de soare, de ce te-au copleșit gînduri negre?

— Fiindcă mă ține în brațe soarele degeaba. Fiindcă în afară de oi, nu mă bagă nimeni în seamă. Fiindcă în loc de vie nobilă sau de ionatane, pe marele meu trup e o vegetație săracă.

— Știi cîntecul ăla «Uite dealul, uite via, unde-o iubii pe Măria?»

— Pe aici alt fel e cîntecul ăsta, domnule: Uite dealul, nu e via.

— Și dacă te-ar planta cu vie, cîți struguri ai putea tu să dai toamna?

— Păi ceva peste 2 000 000 kg...

— Apare acum o lege care te apără.

— Spuneți lucrul acesta tovarășilor din consiliul de administrație al I.A.S.-Tîrgoviște.

«CIMITIR» ÎN MIJLOCUL GRÎNELOR

Cimitirele, știe toată lumea, sînt plasate într-un anume loc și, în general, sînt împrejmuite. În județul Dîmbovița am întîlnit un soi ciudat de cimitire: un mormînt în mijlocul cîmpiei; la 200 metri distanță, alt mormînt ș.a.m.d. Tarlale întregi, pline de morminte. Am întrebat pămîntul care le adăpostește:

— Ce sînt cu aceste pietre ce apasă pe inima ta?

— Sînt morminte vechi: picioare de sonde care nu mai funcționează de 30 de ani. Din cauza lor tractoriștii nu pot să lucreze cum trebuie și se reduce și din suprafața bună pentru culturi.

VĂ ÎNCHIRIEM FOSTUL DV. PĂMÎNT

Nu de puține ori diverși constructori, beneficiari, proiectanți dovedesc o fantezie deosebit de bogată cînd e vorba de scoaterea pămîntului din circuitul agricol. Cooperativei agricole din Negoiești-Prahova i s-a solicitat scoaterea din circuit a 17 hectare

(Continuare în pag. 18)

Acolo unde e mînă de gospodar, fiece palmă de teren în pantă e folosită din plin. Așa stau lucrurile la Ștefănești-Argeș. Astfel trebuie să arate toate terenurile în pantă din România.

Rămășițe de sonde la marginea Tîrgoviștei, pe pămîntul cel mai mănos. Zeci și zeci de asemenea cimitire zac printre holdele dîmbovițene.

Satul Ciurari-Dîmbovița. Multe asemenea amintiri au lăsat întreprinderile petroliere pe tarlalele cooperativei agricole.

Alte amintiri — tot la Ciurari — lăsate de cei ce nu prețuiesc pămîntul.

CURIER COMERCIAL

POFTĂ BUNĂ!...

Comerțul a primit prin I.S.C.E. «Mercur», pe baza schimbului de mărfuri, 1 000 de tone de lămîi din Liban și Italia, iar din Anglia 800 000 plicuri cu ceai. Lămîile se... asamblează bine cu aromatul ceai britanic. Nu sînt însă de disprețuit nici cele 3 000 de sticle de gin sosite din Anglia.

...ȘI SĂ VĂ FIE DE BINE!

Atmosfera plină de farmec romantic, vinul de calitate (nedegradat de alambicurile vreunui «Vinalcool»), specialitățile moldovenești realizate sub conducerea rubicondului bucătar-șef Nati, dar mai ales amabilitatea și căldura cu care ești primit la «Bolta rece» din Iași — local care evocă pe Creangă și pe Eminescu, pe Topîrceanu, pe Teodoreanu și pe Codreanu — te fac a dori să te reîntorci totdeauna aici. Și faptul că, după ce ți-a socotit costul consumației, «ospătărița îți scrie pe nota de plată: «Să vă fie de bine! Mai poftiți!», te duce cu gîndul că la «Bolta rece» numai vinul și... bolta sînt reci; primirea e totdeauna caldă!

La „Bolta rece".

NU SÎNTEM ÎN INVENTAR

În trimestrul al II-lea unitățile comerciale trebuie să desfacă cu 10% mai multe mărfuri decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Pentru a se asigura îndeplinirea acestei sarcini, recenta consfătuire de lucru a comerțului de stat, ce a avut loc la Ministerul Comerțului Interior, a preconizat o serie de măsuri. Printre altele și aceea de suspendare a tuturor inventarierilor în unități, pînă la data de 10 mai.

Deci, pînă la această dată, cel puțin, nervii pe care ni-i provoacă adesea cartonașele cu inscripția «Inventar» vor fi... scoși din inventar.

40 000!

La aproximativ această cifră se ridică numărul perechilor de încălțăminte refuzate de organele comerciale, în a doua jumătate a lunii martie, din pricina calității necorespunzătoare a produselor. Dintre întreprinderile cărora le datorăm «recunoștință» pentru acest mod de a lucra, recordul îl deține fabrica «Banatul» din Timișoara (7 400 perechi pantofi respinse la recepție în magazia întreprinderii însăși), urmată îndeaproape de fabrica «Modern» din același oraș (7 000 perechi pantofi), apoi de «Progresul» și «Dîmbovița» din București (cîte 6 000 perechi pantofi respinse de întreprinderile comerțului cu ridicata), «Stăruința» din Suceava (5 400 perechi pantofi și sandale oprite la livrare), «Crișul»-Oradea (4 700 perechi pantofi refuzate încă din fabrică), «Timpuri noi» din Brașov (2 000 perechi ghete pentru copii) și «8 Mai» din Media (900 perechi sandale).

Proasta calitate a acestor produse nu e numai o chestiune de... toval, ci și un motiv — pentru organele Ministerului Industriei Ușoare — să treacă la... tăbăcire.

RESTANȚE: 202 MILIOANE LEI!

Oricît nu ne-ar plăcea, așa este: mai există încă importante întreprinderi comerciale a căror activitate s-a soldat în primul trimestru cu pierderi. Sau, cel puțin, cu deficiențe organizatorice care duc la imobilizarea unor fonduri bănești importante. Dovada: la sfîrșitul primului trimestru, întreprinderile comerciale aveau de restituit, pentru împrumuturile contractate la organele de finanțare, rate restante în valoare globală de 202 milioane lei.

Tovarăși din comerț, onorați-vă la termen semnăturile! Altfel vi se vor protesta polițele!

BRÎNZĂ BUNĂ...

...nu se găsește nici măcar în burduf de cline, dacă e vorba de telemea. E drept că, spre sfîrșitul lui aprilie, I.C.I.L.-București — întreprindere care nu numai că produce derivate lactate, dar asigură și aprovizionarea magazinelor bucureștene prin distribuirea produselor altor întreprinderi similare din țară — a dat pieței oarecare cantități de telemea. Dar în întregul trimestru I comenzile comerțului n-au fost satisfăcute decît în proporție de 69%, I.C.I.L. rămînînd datoare bucureștenilor cu 600 tone din popularul aliment. Care e cauza? Întreprinderile de industrializare a laptelui nu și-au îndeplinit contractele: I.C.I.L.-Constanța cu 307 tone; I.C.I.L.-Craiova cu 240 tone; alte cantități restante s-au înregistrat la pasivul întreprinderilor din Timișoara, Arad ș.a. În primul trimestru — cînd, dată fiind producția scăzută de lapte, și contractele sînt mai mici — lipsurile s-au repetat la Constanța (150 tone), Bacău (23 tone) ș.a.m.d.

Date fiind deficiențele din aceste două trimestre, situația nu se va remedia prea repede, deși ceapa verde e de mult prezentă pe masa noastră. Grăbiți-vă, tovarăși din industria de prelucrare a laptelui: se apropie sezonul de roșii!

INERȚIA ESTE INVINCIBILĂ?

În timp ce fabrica «Țesătura» din Iași a fost dotată cu un utilaj modern, capabil să producă țesături cu calități funcționale și estetice superioare, comerțul continuă să inunde piața cu aceleași zefiruri și poplinuri demodate cu care ne-a hrănit ani de-a rîndul. Îndeosebi magazinele din mediul rural sînt din plin aprovizionate cu zefirul în dungi și zefirul uni de prost-gust. Fabrica ieșeană poate produce acum, la prețuri cu numai 2 lei la metru mai scump (preț de amănunt), sortimente noi, cum este poplinetul «Primăvara», care are efecte de șaft (țesături în relief) și poate fi realizat în 10 nuanțe coloristice foarte izbutite. Dar inerția comerțului pare de nebiruit. În mod repetat fabrica s-a prezentat la contractări cu acest sortiment, fără a fi izbutit să obțină comenzi. Argumentul comercianților noștri? «Cumpărătorii din lumea satelor vor refuza — spun ei — o țesătură de bun-gust cu care nu sînt obișnuiți. Țăranul caută aceleași produse pe care le-a folosit și pînă acum!» Pînă a vorbi și de alte țesături aflate în aceeași situație, am vrea să sugerăm tovarășilor din comerț să nu mai pună în contul țăranilor propria lor lipsă de gust.

CE-AR FI DACĂ ȘI ACASĂ...?

Recent, la Budapesta a avut loc un concurs internațional al tinerilor lucrători din alimentația publică. Prezentîndu-se cu rețete culinare tradiționale românești și cu buna dispoziție și ospitalitate, de asemenea tradiționale, tinerii bucătari, cofetari și ospătari din țara noastră au ocupat în clasamentul neoficial al competiției locul al II-lea, fiind premiați pentru comportarea lor. De unde se vede că nu numai în materie de cinematografie luăm premii internaționale, pe cînd acasă...

INTERVIURI CU PĂMÎNTUL

pentru construirea unei stații de îmbuteliere aragaz. Numai că aici și proprietarii pămîntului, și organele agricole, și alte organe de stat au pus piciorul în prag și au spus: dăm pămînt numai cît trebuie. Stația s-a construit. I s-au afectat nu 17 hectare, ci 4 1/2 hectare. Stația funcționează din plin, perfect.

Am întîlnit însă o fișie mare de pămînt — 14 hectare — care ni s-a părut supărată de moarte. Ea a aparținut Cooperativei agricole din Ploiești. Din ea s-a făcut o bandă de protecție lată de 150 metri, pentru puțurile ce alimentează cu apă zona de nord-vest a orașului Ploiești. S-a dovedit însă că banda aceasta putea să aibă lățimea de 30 și nu de 150 metri.

— Și ce se întîmplă cu tine acum, bandă prea lată de pămînt?

— Beneficiarul mă dă cu chirie ca să fiu cultivată cu cereale.

— Și cine te cultivă?

— Foștii mei proprietari, țăranii cooperatori din Ploieștiori. Ei plătesc chirie pentru mine. Că actualul stăpîn nu-i țăran și nici n-are unelte pentru a mă lucra. De aceea noul meu stăpîn merge în fiecare an la foștii și fireștii mei stăpîni și le zice: «Vă închiriem fostul dv. pămînt».

CASE DE PUSTNICI

Am stat de vorbă cu loturile date țăranilor în folosință personală. Unele sînt foarte mulțumite de felul în care sînt îngrijite și cultivate. Altele au motive de amărăciune: sînt lucrate de mîntuială, își schimbă des stăpînii, mai sînt date pe furiș în arendă.

Le-am întrebat pe cele din Berceni (Prahova).

— Voi pe cine sînteți supărate?

— Pe cei care ne folosesc. Și-au construit case pe trupul nostru. Nu puteau să-și înalțe case în vatra satului și nu în plin cîmp? Poate pentru treaba asta sînt și alții vinovați.

Case de pustnici, în cîmp, am întîlnit și la Tărtășești (Ilfov). Vreo 20. Și de bună-seamă că asemenea situații se găsesc în mai toate județele țării.

Așa, da! Linia de înaltă tensiune nu fură din terenul arabil. E paralelă cu șoseaua națională și e apropiată de marginea acesteia.

Noi, cei de azi, tineri ori vîrstnici, chiar de vom ajunge la vîrste matusalemice, ne ducem. Pămîntul rămîne. El este nu numai al nostru, ci și al celor ce vor veni după noi. El e pîinea, vinul, e grădina țării încărcată de toate roadele. Din păcate, pe alocuri, nu l-am prețuit cît trebuie. Se zice că omul sfințește locul. Să sfințim pămîntul românesc, adică să-l apărăm și să-l îngrijim pentru ca să-i sporească, pe tot întinsul, și frumusețea, și rodnicia.

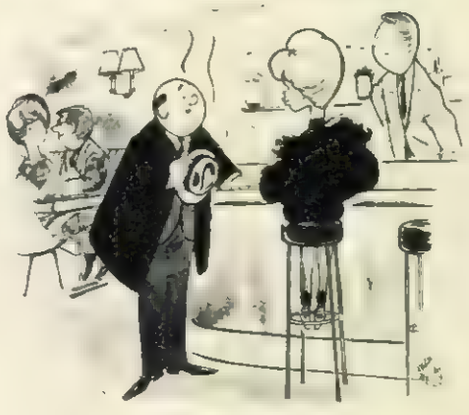

—Îmi permiteți să mă prezint:
Gaston Dubichon.
Tensiunea 14/8.

(Jours de France)

TEATRU

avancronică

de Lucian PINTILIE

Scriind această cronică doresc să încep cu o confesiune energică și fără nuanțe, o confesiune neagră, loială: nu doresc ca cronicile mele să constituie un document al obiectivității mele sau al aspirației mele deșarte spre obiectivitate. Cronicarul de teatru în condiția sa normală, umilă, pămînteacă, nu în condiția sa excepțională (care din fericire există și ea), eșuează aproape totdeauna pe bancul acestei lamentabile «obiectivități». Această obiectivitate limfatică este întemeiată pe imposibilitatea lui de a urî, de a detesta, de a nu dormi nopțile din pricina unui spectacol monstruos — în esență pe imposibilitatea lui de *atașament*.

El numără și triază voturile publicului — dar nici măcar ale publicului simplu, normal, ci ale unui public veleitar și fantomatic, publicul premierelor — apoi comunică *obiectiv* rezultatul referendumului. Depersonalizarea devine astfel argument moral al loialității criticului. El comunică obiectiv impresiile *celorlalți*. Noi nu avem din pricina aceasta — cu cîteva excepții, repet, din fericire pilduitoare — exemple de atașament, de devoțiune ale unor critici față de cîteva mari spectacole românești de teatru (ar trebui scrise istoriile acestor bătălii pentru a se vedea încă o dată cît de fine au fost nuanțele prostiei *angajate* în acele bătălii, cît de umilitor de singuri au fost creatorii. Cum poate fi cineva obiectiv într-o bătălie? Adineaurea am vorbit eu, acum, obiectiv vorbind, e rîndul tău să încerci să-mi spargi capul). Nu avem astfel aproape nici un argument scris cu valoare de mărturie spirituală despre ceea ce au însemnat aceste spectacole, aceste bătălii — iar istoria *interioară, reală*, a teatrului românesc este istoria doar a cîtorva spectacole și a relațiilor dintre ele, a modului în care s-au luminat și stimulat între ele. Această cronică a mea va încerca — sfioasă cu care spun va încerca este de o desăvîrșită bună-credință — va încerca deci să contribuie puțin la împrăștierea acestui întuneric cam metodic — să devină deci *mărturie* — socotind că întunericul domnește autoritar numai cînd nu este sfîșiat de *mărturii*.

Va fi deci cronica propriului meu jurnal interior, oglindind jocul aspirațiilor mele, al rotațiilor mele în jurul acelei întrebări înalte, paralizante: *în fond de ce fac teatru, ce formă de comunicare umană este teatrul, care este natura (magică? concretă? tehnică?) a acestui flux de comunicare?*; iar apoi va fi, în sfîrșit, cronica acelor spectacole-cheie — fie chiar și prin prostia lor, dacă-i vorba de-o prostie *substanțială, semnificativă* (nu voi face rabat la prostia palidă, fără vigoare) — a acelor spectacole-cheie care sînt răspunsuri, fragmente de răspunsuri la întrebările neliniștitoare, fundamentale, înseriate mai sus.

Va fi deci o cronică tălos exclusivistă — și cer pentru aceasta de pe acum îngăduința redacției care mă găzduiește, precum și a dv., a cititorilor, de a-mi suporta intransigențele nu ca pe niște ticuri ci ca niște căi, cred eu sigure, ca ceea ce fac *să devină, să ajungă mărturie*.

În general nu voi polemiza și în general mă voi ține de această promisiune — prevăd totuși în deviz posibilitatea unor asemenea reacții inferioare și inutile, accept cu puțină furie și rușine ideea acestei inferiorități, mă mai liniștesc puțin gîndindu-mă că în felul acesta ideea de *mărturie*, idee destul de abstractă altminteri, ar căpăta poate chiar o concreteță mai populară, ar fi deci poate mai seducătoare. Oricum, o voi face foarte rar, și niciodată pentru principii, totdeauna pentru nuanțe — pentru că polemica nu poate avea loc decît între oameni însemnați cu același semn; nu există polemică între oameni de pe planete diferite, de pe planetele unor înțelegeri diferite, ostile. Niciodată deci polemică cu fantomele — ca să dăm un exemplu — scoase din formolul, din tăcerea putredă a unor lăzi de prin poduri, rearticulate, repolizate, remaniate și reanimate și împinse așa în soarele crud și tare al opiniilor libere, direct din podul amintirilor lor, împinse așa fără milă să emită criterii, judecăți, de un anacronism absolut hilar, halucinant.

*

De ce cred că mai mult decît oricînd *acum* este nevoie de asemenea mărturii, ale mele sau ale altor colegi de-ai mei, oricum mărturii care să tindă spre o *sinceritate absolută*? Pentru că teatrul românesc, în ciuda farmecului său letargic, a aparenței liniștite pe care o are, este pe pragul unor mari transformări spirituale (și chiar organizatorice, nădăjduiesc). Aceste mărturii trebuie să se constituie în *comentarul critic* al unei deveniri care, sînt convins, va deveni cea *fundamentală*, va proiecta definitiv teatrul nostru în conștiința europeană. Teatrul românesc, prin cei mai importanți creatori ai săi, se află, cred eu, în pragul unei fel de crize pozitive, unei crize de germinație,

Scenă din spectacolul «Nicnic» (Teatrul de Comedie)

dar mai important decît asta, în pragul unei revelații fundamentale; revelație întrevăzută confuz, haotic deocamdată, revelație care va provoca un șir întreg de drame, de mici prăbușiri de automatisme și comodități, atunci cînd ea va fi receptată integral. Cu toții am participat ani de zile pe scenă la o vînătoare plăcută, populară, la vînătoarea după *adevărul scenic, după veridicitatea personajelor*, dar aceasta era o goană după iepuri, nu era o goană regală după cerbi.

Era o primă treaptă absolut obligatorie, ca o formă oarecare de școlarizare. Personal, am muncit enorm cu actorii pentru a reciștiga paradisul *vieții concrete*. Toate articolele mele și spectacolele mele, într-o anume perioadă (ah, și nici nu știi ce greu era să fii *naturalist-realist* într-o epocă de ebuliție a stilizărilor), au vădit ambiția stăpînirii riguroase a acestui abecedar de existență concretă. Prima treaptă a cunoașterii trebuia să fie această, psihologică; a doua trebuia să fie magică (spectacolul fundamental care cuprinde sinteza acestor trepte ascendente de gîndire artistică, spectacolul fabulos nu știu prin valorarea lui absolută, dar pentru senzația absolut miraculoasă că *asistăm fie viu*, că participăm chiar într-un laborator, la *săvîrșirea schimbării, la efectuarea marelui salt de la realism la magie*, exact ca la grefarea unei inimi, era «Uriașii munților» a lui Strehler! Marea aspirație interioară a spectacolului era de a arăta cum poate deveni lemnul transparent — iar lemnul transparent nu este nimic altceva decît a doua treaptă a unei realități, superioare, complexe care refuză să fie *rezumată doar la definițiile curgînd din absolutizarea aparențelor ei* (lemn = lemn).

Acest abecedar odată stăpînit — avînd o oarecare autoritate pe sistemul de reacții psihologic-verist (și din stăpînirea acestui sistem — se pot orchestra splendide efecte dramatice-comice) — te afli epuizat la limita unei experiențe. Atunci, cred eu, pentru orice artist trebuie să reînceapă într-o formă sau alta experiența strehleriană (doresc să fiu înțeles exact în ciuda exclusivismului meu). Atunci începe sau ar trebui să înceapă așa ceva. Atunci cred că artistul se află dacă nu în fața revelației cel puțin a întrebării: *care este obrazul necunoscut al realismului*, necunoscut și destinat explorării ca cel al lui — nu este cumva realismul (acesta concret și psihologic) un *purgatoriu*, un purgatoriu necesar altor înălțări? Există realități abisale, amețitoare frumuseți poetice niciodată reconstituibile din mozaicul unor criterii mărunte, psihologice; o realitate abisală ca nebunia lui Hamlet, de pildă, nu se va putea niciodată reconstitui, pas cu pas, după cele mai noi date ale psihoanalizei, nebunia lui Hamlet de pildă *o o realitate poetică, o realitate poetică, repet*, ca un cer sumbru, adînc pe care nu-l putem noi lumina cu bietele noastre lanterne de doi wați și ceva.

Ultimele importante spectacole românești pun pentru mine foarte acut această problemă a *realismului purgatoriu*. De o extraordinară semnificație dramatică este pentru mine spectacolul «Macbeth». Acolo cred eu — un mare, puternic și contradictoriu artist se luptă să iasă, chiar dacă nu mărturisește, chiar dacă nu știe, din nămolul (acest nămol adormitor ca un leagăn), din nămolul circumstanțelor fiziologice, chimice, psihologice, aspirînd spre soarele unei realități de alt grad care, din cînd în cînd, îi fulgeră retina lui fabuloasă, puțin obosită

O, dar este enorm de discutat! Într-o asemenea perspectivă de probleme enunțate aici doar foarte scurt, foarte concentrat, îmi voi îngădui să selecționez spectacole, puncte de vedere, *să nu fiu obiectiv*, să fiu subiectiv adică, ceea ce nu e opusul lui *a fi obiectiv*, e altceva, e o nuanță foarte complicată a existenței ce este a aspirației noastre timide de a identifica existența cu mărturia.

SPECTACOL PE GLOB

Ninna Kasatkina și **Vladimir Vasiliev** de la Teatrul Mare din Moscova dețin rolurile principale în balecul **Sărbătoarea primăverii** de I. Stravinski, în noua versiune coregrafică prezentată pe scena Operei de stat din Berlin.

Prilejuite de împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui L. Pirandello, televiziunea italiană a transmis un ciclu de adaptări după nuvelele marelui scriitor. Fotografia noastră reprezintă o secvență din «Fracul strîmb» cu Jacqueline Pierreux și Tino Buazelli (prof. Gori).

FILM

TOTUL DESPRE EI

CUM LUCREAZĂ MARII REGIZORI

de Magda MIHĂILESCU

Un mic exercițiu de imaginație: să zicem că pe bd. Magheru (sau pe oricare alt bulevard din lume) ar trece într-o zi, pe jos, să se plimbe, să încerce să se plimbe, Fellini și Brigitte Bardot (ori Kurosawa și Belmondo). Nu alături. Unul pe o parte a străzii, altul pe cealaltă parte. Cîte suflete ar fi sfîșiate în momentul acela, prinse în dilema pe viață și pe moarte de a nu ști de gîtul cui să sară, al lui Fellini ori al Brigittei? Și cu asta exercițiul s-a terminat. Ne întristăm puțin pentru Fellini, ne aducem aminte și de alte mari nedreptăți din lumea aceasta și încercăm să ne împăcăm cu ideea că, pînă una alta, în capul spectatorului filmul aparține, mai ales, omului care se vede pe ecran, nu celui din spatele ecranului. Despre primul lumea știe totul și încă ceva pe deasupra, și nu se supără niciodată oricîte legende ar înghiți pe seama lui. Pentru că știe totul, îi socotește un soi de prieten căruia are dreptul să-i ceară un autograf, un nasture de la cămașă ori să-i taie o șuviță de păr. Ca amintire. Regizorul nu trece însă drept prieten. Despre el publicul cunoaște, de cele mai multe ori, două-trei adevăruri esențializate, de genul: «Fellini improvizează». «Și Godard improvizează dar el e și mai nebun». «René Clair spune că are tot filmul în cap, bucățică cu bucățică, și că nu-i place să filmeze în decoruri naturale, ca să nu depindă de un norișor». «Forman umblă cu aparatul ascuns». «Parcă Lelouch nu face la fel?»

Din cînd în cînd, presa se apucă să facă puțină dreptate, pe cîțiva centimetri pătrați de hîrtie, încercînd să dilate cele două-trei adevăruri, dedicîndu-și coloanele lucrului, sfîntului lucru al regizorilor. Lor și celor care au stat în preajma lor le vom da și noi cuvîntul în numărul de față și într-unul viitor. Se află aici dorința de a-i apropia mai mult pe spectatori, fie și pe această cale modestă, de marile și adevăratele izvoare ale artei cinematografice. Mai este și un fel de a spera, poate naiv, în ceva mai multă luciditate atunci cînd ne împărțim inima în dreapta și-n stînga. Și mai este un fel de a spune încă o dată, în gura mare, «mulțumesc» pentru plînsul lui Zampano la moartea Gelsominei, pentru zvîrcolirea lui Maciek, pentru «amorurile blondei».

Jerry Lewis, cineast din păcate aproape necunoscut la noi, are multe de spus în materie de lucru regizoral.

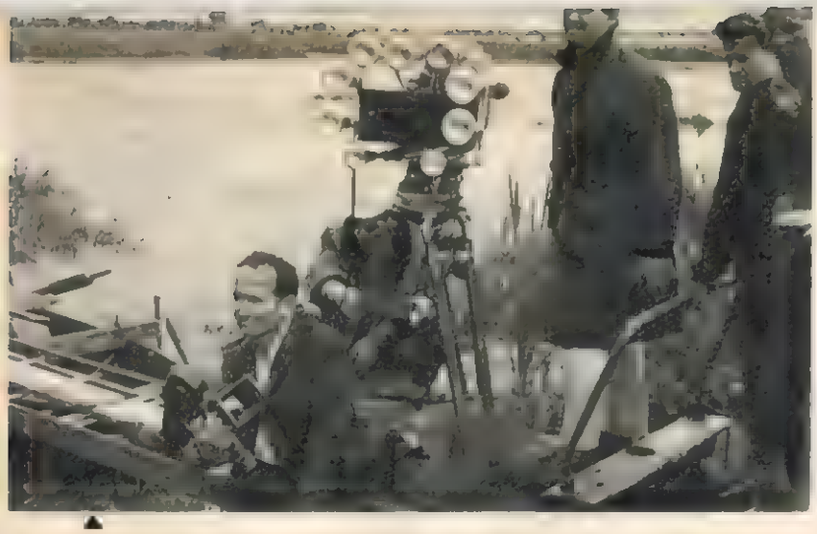

Wajda: «Important nu este cine a găsit soluția unei scene, ci cine hotărăște, căci acela poartă responsabilitatea».

O bucă a Elizabethei Taylor nu cade așa cum trebuie. Uneori și aceasta este o problemă de regie. Zeffirelli, autorul ecranizării «Îmblînzirea scorpiei», împărtășește această părere. Se vede și din fotografie.

FELLINI — VRĂJITORUL

Alții despre el. Ziaristul Tullio Kezich. «Oricine a urmărit filmarea, fie și numai pentru o jumătate de oră, nu se poate să nu fi observat ambianța specială în care lucrează. Toată echipa este cu ochii pe poetul său, îl pîndește, îl supraveghează, îl admiră. Fiecare este mîndru că participă la film și că-l servește pe el, pe Fellini, nu pe altul. Federico, care răspunde sincer afecțiunii colaboratorilor, nu-i decepționează. Micile certuri, inevitabile între oameni care muncesc împreună, ajung rareori la urechile regizorului. În raporturile cu alții, Fellini reține esențialul. Știm că este foarte curios să afle totul și totuși este de o discreție extraordinară, căci îi place să se țină departe de palavragelile cumetrești. Are o părere exactă despre fiecare, niciodată atinsă de sentimentalism, și știe cu precizie pînă la ce grad poate să se bazeze pe fiecare dintre membrii echipei. Este normal ca, lucrînd cu Fellini, oamenii să se simtă galvanizați de exemplul său»

Tullio Pinelli, unul dintre scenariștii săi permanenți. «Lui îi aparține ideea fundamentală a filmului. Apoi începem să ne întîlnim și să discutăm pe marginea acestei idei. Dar discuția este totdeauna dezlînată, nu vorbim foarte-foarte serios. Procentajul: 80% fleacăreală, 20% muncă... Cînd am terminat scenariul, nu știu la ce ar mai fi bună prezența mea în timpul filmărilor, în special cu un regizor ca Fellini, care creează în timp ce turnează. Sînt totuși momente cînd mă cheamă, ca să fac unele schimbări de dialog. Atunci vin imediat».

Marcello Mastroianni. «Este foarte abil. Are calitatea de a te face să te simți în largul tău. Atunci poți să-ți deschizi sufletul. Pentru prima dată în viață am întîlnit pe cineva căruia i-am spus tot ce trăiam, simțeam, tot ce aveam înăuntru, pînă și lucrurile cele mai intime, mai secrete... A găsit modul cel mai eficace de a acționa asupra mea, pentru a-mi da acea latură... cum să-i spun... acea latură necesară personajului (n.n. — este vorba de Marcello din *La dolce vita*), într-o asemenea măsură încît în timpul filmărilor eram altul decît ceea ce sînt eu în general în viață. E adevărat că există niște asemănări lăuntrice între Marcello și mine, dar nu-i seamănă în nici una dintre manifestările exterioare. El este mai sigur, mai strălucitor, mai vesel. Are mai multă personalitate. Tot ce am realizat se

(Continuare în pag. 22)

Fellini: «În general îmit pe toți interpreții».

Lelouch: «Îi învăț pe actori să joace în fața unui singur spectator: camera».

FILM

TOTUL DESPRE EI

CUM LUCREAZĂ MARII REGIZORI

datorește lui Fellini. A acționat asupra mea ca un vrăjitor».

Otello Martelli, operator-șef. «Avem aceleași gusturi în materie de fotografie, iată totul. Îmi spune: «Ascultă, în filmul ăsta aș vrea o fotografie așa și așa». Încerc să-l satisfac, și pînă acum sper că am izbutit... Nu vrea niciodată cadraje limitate. Lumina este totdeauna o problemă. Uneori comandă aparatului mișcări care merg pînă la 360°. Este fals să se spună despre el cum că nu ar fi interesat de tehnică. Mulți cred asta, dar este o prostie. La proiecții, este primul care observă că fotografia are grain, că este neclară, că are cutare valoare. Are o memorie fenomenală».

Dominique Delouche, fost asistent. «Cînd ai intrat în universul lui Fellini ai devenit un obiect, un decor sau, și mai bine, un personaj. Tot ceea ce-l înconjură este pentru el o materie creatoare. Devorează, asimilează, macină cu o poftă ce nu-și găsește egal decît în somptuozitatea imaginației sale. Are darul de a proiecta lumină, viață, ca doctorul lui Hoffman, asupra a tot ceea ce ochiul său adoptă ca element de peisaj al filmului pe care-l poartă cu el... Ceea ce Fellini caută în muncă, atunci cînd îl vezi absorbit, neliniștit sau cînd ia de la capăt o secvență este *gustul* filmului său. Problema care se pune nu este a unui travelling ori a unei replici false. Ci aceea de a-și regăsi inspirația. Cred că Fellini este unul dintre rarii regizori care au concepția sacră a inspirației. Este ceva care ține de absolut, de esențial, de o mistică... De aceea el are nevoie să fie ocrotit atunci cînd filmează... Ce crede despre cei din jurul său? Îi iubește, da, dar așa cum un psihiatru își iubește nebunii, cu bunăvoință, cu amuzament și compătimire. Cînd se întoarce seara acasă, ia cu el, gelos, imaginea platoului și în vis, face din ea un harem sau o menajerie».

Fellini despre el însuși. «*Pentru a lucra trebuie să cred cu adevărat o complicitate absolută* și trebuie să simt o totală prietenie față de colaboratorii mei; vom avea aventuri, întîlniri comune, amintiri... De obicei, cînd începe să am o idee despre ceea ce va fi noul meu film, o idee mai degrabă confuză dar neliniștitoare, vorbesc despre ea, dar fără să dramatizez, ca și cînd aș povesti ceva fragmentat. Cînd povestea începe să aibă formă destul de precisă, ne împărțim munca. Pinelli ia cîteva scene, Flaiano (n.n. — al doilea scenarist permanent) altele. eu încă cîteva, dar facem tot ce e posibil pentru a lăsa acestei creații, care este filmul în faza sa embrionară, cea mai mare libertate; vreau să spun că nu încercăm să precizăm totul, căci nu aș ști să lucrez cu un scenariu foarte bine construit, extrem de riguros. *Am nevoie ca acesta să aibă o margine foarte elastică, nu spun pentru improvizație ci, de fapt, pentru îmbogățirea unui personaj, a unei situații*»...

«*Alegerea actorilor* reprezintă pentru mine momentul cel mai dramatic din toată etapa pregătirii și realizării unui film... aș vrea să vă dau un exemplu: am scris, mi-am închipuit pentru un anumit rol, să zicem, un bărbat înalt, palid, chel, cu aspect civilizat, cu un limbaj distins... Căutînd încarnarea acestui personaj, se întîmplă să mă trezesc în fața mea cu un bărbat mic, cu podoabă capilară abundentă și să fiu fascinat, să mă gîndesc că el este cel care-mi trebuie. Cel pe care-l aveam în cap este o fantomă, cel de lîngă mine este o ființă adevărată, cu păr pe mîini, cu un dialect care mă emoționează sau mă face să rid, în sfîrșit, mi se pare că el este personajul care îmi convine cu adevărat... Pe scurt, aș vrea să spun asta: *nu fac niciodată eroarea (și probabil că aici se află singurul sistem ce poate fi descoperit în metoda mea de muncă)* — căci îmi pare o eroare — *de a adapta actorul personajului*, ci fac totdeauna contrariul, mă străduiesc să adaptez personajul actorului... Cînd dirijez actorii, *în general, mimez în întregime acțiunea* și încerc să dau eu însumi replicilor intonația cea mai bună. Dar uneori, pentru a nu risca să-l influențez, să oblig actorul să mă imite, vreau să aflu ce ar face el singur... Inspirația în materie de interpretare o dobîndesc, în principal, în timpul pauzelor, cînd actorul se așază pe un scaun, cînd cere ceva de mîncare, cînd face curte unei figurante, cînd telefonează ori cînd adoarme...»

WAJDA: TREBUIE SĂ-I CÎȘTIGI DRAGOSTEA

Tot altii despre el. Jerzy Skolimowski, scenaristul filmului «Inocenții fermecători»: «Acest om, care spune mereu că punctul de vedere al regizorului este cel hotărîtor, insistă însă totdeauna ca toți colaboratorii scenariului să ia parte la toate etapele muncii pentru realizarea unui film. Nu are secrete pentru nimeni și ține să se știe acest lucru. Acesta este Wajda, romanticul căruia îi place o desăvîrșită ordine în muncă».

Zbigniew Cybulski, interpretul a patru filme realizate de Wajda. „Ca să lucrezi bine cu Wajda trebuie să te faci iubit de el. Iar ca să-i fii drag, apropiat, trebuie să te faci înțeles. Wajda nu iubește decît ceea ce înțelege. (Asta se vede și din filmele sale, din felul cum judecă el conflictul dintre generații.) Poate de aceea și-a păstrat mulți colaboratori, de la un film la altul, mai ales dintre actori și operatori, deci dintre oamenii cu care muncește direct. Dar și tu trebuie să-l iubești pe Andrzej și trebuie să știi să-l lași puțin în pace atunci cînd vine pe platou, cu capul plin nu numai de filmul pe care-l realizează în prezent ci și de obsesia celor pe care le-a lăsat în urmă și care acum i se par incomplete. Într-un fel, el încearcă să îndrepte, să împlinească cu fiecare film pe care-l face, un altul trecut. Zeul căruia i se închină în primul și în primul rînd este imaginea, capacitatea ei de a transmite nu idei pur și simplu ci, aș spune, o senzualitate a ideilor. De aceea el caută peste tot imagini. Nu este exclus ca, într-o pauză — cînd tu crezi că Wajda nu te observă și faci ce-ți trece prin cap — dacă îi place cumva o anumită atitudine a ta, să se repeadă cu aparatul asupra-ți, strigînd: «Stai așa, filmăm!»"

Wajda despre el însuși. «*Îmi place mult să am cîteva scene gîndite bine, pregătite.* Asta îmi ajunge pentru a începe în liniște un film. Restul este o mare aventură. Regia seamănă cu arta militară, unde fiecare hotărîre este irevocabilă și unde fiecare greșeală provoacă pierderi fără putință de reparat. De aici necesitatea de a te adapta totdeauna situațiilor concrete»...

«*Nu dau o mare importanță decupajului:* dacă mă gîndesc bine, în afară de filmul *Generația*, n-am consultat niciodată un scenariu în timpul turnării. Există regizori care cunosc decupajul pe dinafară. Pentru ei nici o scenă nu reprezintă o problemă cu totul specială. Eu nu știu cum va arăta planul 27, îi cunosc numai conținutul. Cum aș putea să-i bănuiesc dezvoltarea? Nu-mi scriu niciodată filmul pe hîrtie, știu totdeauna ceea ce caut (bineînțeles, se poate să nu găsesc)...»

«Toată neliniștea mea este de a presimți observațiile spectatorului. *Controlez fiecare scenă pentru a mă convinge că ea comunică maximum de observații.* Dacă, în timpul proiecției, spectatorul se pierde în tramă, atunci inventiile cele mai strălucitoare nu mai au nici un rost. Un film se adresează în primul rînd imaginației, sensibilității și abia după ce ai părăsit sala se formează în tine o concepție intelectuală durabilă».

«*Visez să fac un film fără dialoguri* Poate pentru că nu sînt interesat de ele și nici nu am talent în acest domeniu. Dialogul este pentru mine un rău necesar».

«Iubesc actorii care încearcă, înaintea fiecărui plan, un mic studiu asupra temei din scena în curs de pregătire. Eu observ și aleg... Teatrul dă acea minunată posibilitate a unui contact strîns cu actorul și a unei munci de profunzime cu el. Acolo există o colaborare reală în timpul repetițiilor, cu mult înaintea premierei. Poți să ceri mai mult actorului. Într-un film, din contră, nu-i ceri totdeauna totul. *Regizorul are un întreg arsenal de mijloace prin care poate încercui actorul sau îl poate modifica potrivit voinței sale.* Dar el, interpretul, exprimă principalele idei ale operei. *De aceea îmi încep munca cu repetarea cîtorva scene de bază.* În timpul ultimelor repetiții las o libertate totală actorului și aștept propunerile sale...

«Există un lucru care pentru mine are o mare importanță, *sfîrșitul filmului.* Înainte de a începe turnarea trebuie să știu neapărat cum va arăta finalul».

LELOUCH — OMUL-FILM

Regizorul, scenaristul și operatorul Claude Lelouch despre el însuși. «Sînt reprezentantul tip al unei generații de cineaști în stare pură, *titeri instruiți prin imagine*... A fi tu însuți propriul autor al scenariului și al dialogurilor mi se pare o treabă capitală. Alcătuiesc scenarii și compun dialoguri adaptate, înainte de orice, imaginii».

«Îmi cunosc ritmul cinematografic și îmi aleg deci tempo-ul atît pe planul scenariului cît și al dialogului. *Eu gîndesc mai întîi imagini* și *țin să precizez că sînt propriul meu operator.* Găsesc că este o aberație să încredințezi aparatul unei alte persoane. Ca și cum Van Gogh ar fi pictat cu o pensulă ținută de mîna unui prieten...»

«...În exterioare și atunci cînd sînt preocupat cu precădere de personaje, acord o mare importanță improvizației. Și în viață improvizăm, nu-i așa? Într-o zi turnam o scenă pe un drum din Seine-et-Oise. Era un plan cu patru actori și o mașină. Deodată și-a făcut apariția... o cămilă. Am modificat secvența pentru a face loc acestui animal insolit»...

«*Sînt foarte sever mai ales în alegerea actorilor.* Pentru «O fată și niște puști» m-am oprit asupra a patru actori din patru sute. În ceea ce privește munca propriu-zisă, îi învăț să joace pentru un singur spectator: camera. Încerc, prin toate mijloacele, să-i fac să uite teatrul. Cînd lucrez, nu se mai pune problema odihnei, filmăm 15 ore pe zi. Decupez mult. Pentru mine este o obișnuință să trag 100-120 de planuri pe zi»...

«*În pregătirea scenelor repet separat cu fiecare actor.* Îl iau pe Montand deoparte și-i dau eu replica lui Girardot. Apoi o iau pe Annie și-i dau replica lui Montand. Astfel, cînd joacă împreună, nici unul nu cunoaște replica celuilalt. Asta dă mai mult adevăr scenei... Dacă nu iese, dacă scena nu este așa cum o vedeam eu, atunci o reiau, însă schimb dialogul».

«Îmi fac filmele cît pot mai repede, în patru săptămîni. *Aș vrea să izbutesc să turnez un film într-o singură zi.* Dar pentru asta aștept perfecționări tehnice. Mai există încă secrete...»

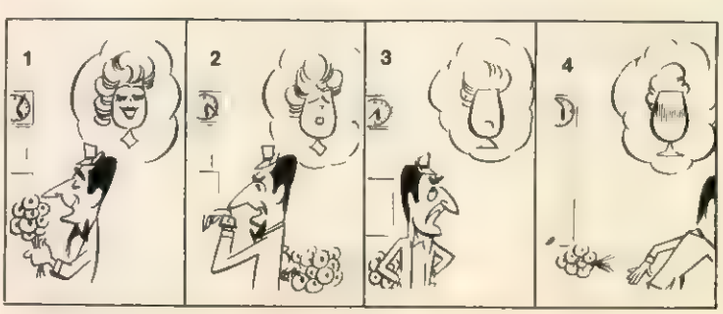

TV

cînd obiectivul nu e clar

Scriam săptămîna trecută că televiziunea n-a știut să cultive muzica distractivă de calitate și nici să stimuleze apropierea de acest gen artistic a celor ce i-ar putea ridica ținuta. Unele încercări s-au făcut totuși. Anul trecut, «Dialogul la distanță» cerea fiecărei regiuni o compoziție muzicală proprie. Rezultatele: nule. Nici una dintre piesele prezentate cu acest prilej n-a trăit mai mult decît o seară, deși juriile, complezente, le notau cu 9 și 10. Pentru depistarea unor tineri cîntăreți s-au organizat «Emoțiile în premieră», de la care am rămas cu mai nimic. E de presupus că eșecul acestor încercări se datorește tot lipsei unei concepții clare asupra obiectivului de urmărit.

A fost elogiată organizarea festivalului de la Brașov, dar dacă ne vom gîndi mai bine gustul celor ce au răspuns de participarea românească la festival nu merită aceleași elogii. Vă amintiți ce imagine ni s-a rezervat (nouă și telespectatorilor Euro și Interviziunii) ca încununare a competiției? Înainte de decernarea premiilor am petrecut minute îndelungate în compania lui Aurelian Andreescu, al cărui unic pașaport pentru micul ecran — înfățișarea agreabilă — a expirat de mult. Morga, rochiile monumentale, rigiditatea în mișcări au fost — sîntem martori — premeditate de Radioteleviziune. Vă amintiți cele două emisiuni preliminare de muzică ușoară transmise de la Brașov cu scopul de a pune la punct detaliile.

Lipsa unor criterii precise, stabile, de orientare explică atît pendulările între abuzul de muzică ușoară de toată mîna și eliminarea ei aproape totală din programe, cît și capricioasa selecționare a interpreților. Ne plîngem, pe bună dreptate, de insuficiența originalității creatoare. Dar în ce măsură a stimulat-o televiziunea? Încurajarea copierii diverselor modele, a încadrării în clișee acceptate, a tins să reducă la același numitor ceea ce părea să iasă altminteri în relief.

Cultivat cu grijă și solicitat cît mai adesea pentru a-i determina să-și înnoiască mereu repertoriul, să-și desăvîrșească stilul, grupul Sincron — pentru a da numai exemplul cel mai evident — ar fi devenit, fără îndoială, pînă acum o formație de talie internațională. Dar pentru aceasta ar fi fost necesar ca organizatorii programelor muzicale ale televiziunii să sesizeze și să prețuiască înzestrarea multilaterală și dorința de continuă autodepășire a lui Cornel Fugaru și să acționeze, avînd în vedere o anumită perspectivă. Nu cred să se fi preocupat cineva în mod concret de necesitatea omogenizării culturii muzicale a întregului grup, pentru ca membrii săi să nu rămînă simpli executanți legați de instrumentul lor, ci să-i poată secunda efectiv pe Fugaru în stabilirea profilului propriu al formației. Melodiile populare transpuse în ritm de jaz, formulele de orchestrație ingenioase, talentul scenic îl recomandau de mult pe Cornel Fugaru ca pe unul dintre cei mai promițători exponenți ai muzicii noastre ușoare. Dar în loc de o îndrumare competentă și de o stimulare continuă Sincronul a avut parte de invitații întîmplătoare în fața camerei de luat vederi.

În schimb, cu cît un interpret era mai amorf, mai impersonal, cu cît dădea impresia de «déjà vu» cu atît era mai sigur de accesul nelimitat pe micul ecran. Sosiile lui Dan Spătaru ar fi trebuit admise cel mult în postura de imitatori comici. Li s-au oferit totuși programări frecvente în emisiuni de variații, concerte cu public etc.

În timpul festivalului de la Brașov am admirat nu numai voci, nu numai interpretări, ci și eleganța princiară a ținutei unor interpreți, expresivitatea unor trupuri, a unor figuri, a unor mîini. Privind atunci mîinile Piei Colombo, ale lui Hugues Aufray, mi-am amintit de alte mîini la fel de frumoase, la fel de rasate: mîinile lui Fărîmiță Lambru. Numai că între Fărîmiță Lambru, apropiat colaborator și elev înzestrat al Mariei Tănase, și o imitatoare palidă a marii artiste — Mariana Bădoiu — televiziunea a demonstrat în repetate rînduri că o preferă pe aceasta din urmă. Nu are importanță că e lipsită de ureche muzicală, ceea ce face ca înregistrarea vocii ei să fie un chin pentru tehnicienii de sunet. Nu are importanță că nu s-a ostenit să-și însușească măcar o educație muzicală elementară. Contrafacerea nedibace este acceptată drept aur curat. Rezultatul: Mariana Bădoiu ajunge să ne reprezinte la un festival internațional în Brazilia.

Pornind de la ideea întru totul justă că nu trebuie permisă maimuțărirea cîntată a unor texte pe care interpretul nici nu le înțelege, televiziunea a omis să-i îndemne pe principalii ei interpreți să-și însușească temeinic cel puțin o limbă străină. Cîntăreții noștri de operă pot apărea pe marile scene din întreaga lume. Dan Iordăchescu relata într-un interviu televizat că pentru un singur spectacol a învățat o operă întreagă în limba germană. Succesul internațional al Editei Pieha se datorește între altele modului impecabil în care cîntă în limba franceză. Marina Voica poate cînta frumos în limbile rusă și spaniolă, Pompilia Stoian este profesoară de engleză. Dar ceilalți?

Felicia ANTIP

CRONICA LITERARĂ

M.R. Paraschivescu

TRISTELE

de Lucian RAICU

Fiecare nou cuvînt și fiecare nou volum al lui Miron Radu Paraschivescu adîncește senzația de a ne afla în fața unei personalități ireductibile, puternic marcată de semne și ecouri ce sînt numai ale sale și nu pot fi altfel, și, în același timp, într-un fel oarecum paradoxal, amplifică pînă la o stare de perplexitate dificultatea «încadrării», a caracterizării exacte, liniștitoare pentru spiritul nostru dornic de claritățí și definiții. Aceasta întrucît M.R. Paraschivescu nu-și *refuză* nimic, nici o limitare, nici o emoție sau o atitudine a clipei, nu înțelege să sacrifice vreuna dintre virtualitățile ființei, ale conștiinței, rămînînd mereu departe de acele afectări prin care obișnuiește un scriitor izbutește, voit, a-și compune în cele din urmă un «stil», o mică notă personală.

Toată poezia sa este de fapt un vast jurnal intim de o impresionantă autenticitate, de o sinceritate fără umbre, în cuprinsul frămîntat al căruia autorul trăiește, se definește, o dată și încă o dată, la infinit, mistuit de o mare patimă a cunoașterii, a cunoașterii de sine, de lume. Un jurnal în care esențele există numai prin concretul existențial, ideile prin fascinanta lor materialitate, istoria prin cotidianul ei, sublimul prin trăirile cele mai umile.

Poetul este într-un nesfîrșit proces de regenerare, el se menține consumîndu-se, dăruindu-se, într-o angajare de fiecare moment, care este unic și echivalent cu o viață, cu o naștere, o agonie și o renaștere. Poezia înseamnă pentru el un mod de a fi, o cale, poate singura, de a exista, un strigăt violent și elementar opus neantului. Un fond de ingenuă pasionalitate animă nu numai *Cîntecele fiigănești*. În vers liber sau clasic, la o tonalitate înaltă sau potolită, cîntecul său e același: «Veți înțelege că sînt o vioară/ Prieteni, care cîntă să nu moară» sau: «Auritul drum de mijloc/ Niciodată nu-l bătui/ Auritul drum de mijloc/ Care este-al nimănui/ Pe-auritul drum de mijloc/ Care este-al tuturor,/ Pe-auritul drum de mijloc/ Mă vîrsasem călător/ Dar pe-auritul drum de mijloc/ Nici acum cînd sînt bătrîn/ Pe-auritul drum de mijloc/ Nu-s în stare să rămîn». Trebuie înțelese *la propriu* aceste cuvinte care nu sînt doar cuvinte, nici doar un program estetic, pentru că la Miron Radu Paraschivescu totul este gest și act, fraza poetică e dictată de respirația ființei lăuntrice, se confundă cu ea, *a scrie* este totuna cu *a fi*. De aici savoarea vitală a poeziilor, gustul de proaspăt și crud, senzația de *palpabil* care străbate și meditația aparent detașată. Rigorile impuse, nostalgia purității formale a versului reprezintă la M.R. Paraschivescu expresia neașteptată dar foarte de înțeles a marelui flux biologic care se cere cunoscut, stăpînit, esențializat... La un strat interior aproape toate poeziile sînt niște «cîntece de lume», întreținute de o abundență a sevelor originare; excesul acestora determină uneori nevoia unei cristalizări abstracte, încorporare a elanurilor frenetice, ca în admirabila *Cămașă de forță*: «Veșmînt inteligențelor de gală/ În mîinios și despletit avînt,/ Tu împlinești ținuta ideală/ A duhurilor rupte de pămînt,/ Mai aspră decît pătura de pîslă,/ Mai suplă ca oțelul din căutușe,/ Tu prinzi, ca jocul apei într-o vîslă,/ Corola unei flăcări sub cenușă/. Iar cînd îmbraci mănușeta cinepre/ Sînt un Ovidiu-n ultima solie/ Să-i ducă-n urbe întristatul glod».

Există în poezia lui M.R. Paraschivescu o aspirație de a învinge materia grea, diversă prin idee, de a întoarce pornirea dezlănțuită în reflecție înaltă și severă, de a capta și a reține «erosul» din lume în definiții și inscripții reci, de o maximă stilizare, dar sub împietrirea de suprafață, îndelung șlefuită, inima continuă să bată zgomotos. Multe poezii din recentul volum sînt astfel de piese perfect încheiate, priveliști de o stabilitate aparentă, false pasteluri, cutreierate pe dedesubt de un duh neliniștitor: «O, străluciri de ape stătătoare,/ Nu vă clintiți, cu ochiul cît colinzi/ Egal schipind sub lună ori la soare,/ Capcane reci, placidelor oglinzi/ În care sensul răsturnat străbate/ Al lumilor din sferele de sus,/ Cu apogee subteran curbate/ Și răsăritu-ntors către apus/. Fiori străini deschid arare-n voi/ Privirea străvezie de mirare/ A unor orbi solari, cu ochii goi,/ Ce-și schimbă nevăzutu-n așteptare» (Lacul). În forme oricît de viguroase, firea adevărată, de o rară complexitate și de o specifică încordare, a poetului, nu întîrzie să iasă la iveală cu un caracteristic și atît de străniu farmec *paraschivesc*. Nu e nevoie să căutăm prea mult cheia rafinatelor metamorfoze, a travestirilor de tot felul: «Printre domestice fiare mă trec,/ Care tăcerea mi-o latră/ Intru în pielea eroului grec/ Sub o mască de piatră/ ...Nu cer în trecerea asta decît nopții să-mi țină aprinse făcliile,/ Și-n peșterea unde m-am zăvorît/ Un proaspăt răcnet, să-mi sperii stafiile» (Jungla). Acest *proaspăt răcnet* este mereu poezia lui Miron Radu Paraschivescu. Rostită de fiecare dată cu o nedezmințită ardoare, cu o remarcabilă intensitate în elanuri și căderi, extazuri și amărăciuni, chemări și sarcasme, solitar sau solidar, totdeauna ea însăși, cîntec «categoric» și loial, «pe viață și pe moarte». Spus de poetul «agitator și duhovnic».

VARIETĂȚI

Zoo

flacăra

TE PUI CU DELFINUL?

Unul dintre numerele de cea mai mare atracție prezentate la Stadthalle de circul din Viena este cel realizat de delfinul Lothar. Sportiv convins și totodată campion necontestat la înotul subacvatic și la săriturile... supraacvatice, el se antrenează intens pentru a se face remarcat și la baschet. Iată o aruncare la coș plină de adresă!

PAPĂ LAPTE...

Mindamee (Dansatoarea) este numele thailandez al unei elefănțele în vîrstă de numai 5 luni, adusă la grădina zoologică din Whipsnade, Marea Britanie. Citățm din meniul zilnic al gingașei «Dansatoare»: 20 de sticle de lapte, 12 ouă, cîteva zeci de kilograme de orez, fructe, concentrate.

PLASTICĂ

ARTISTUL ȘI CONTEMPORANEITATEA

Timp de trei zile din săptămîna trecută, Conferința pe țară a Uniunii artiștilor plastici a scos din izolarea calmă a atelierelor, din fața șevaletului sau a blocului de piatră, pe creatori, invitîndu-i la un larg colocviu, la un pasionat și sincer schimb de idei asupra problemelor vitale ale creației lor. Și cu toate că, îndeobște, plasticienii pretind că se exprimă mai lesnicios și cu preferință prin culoare, lumină sau volume, de astă dată cuvintele au minuit dezbaterea unor concepții fundamentale ale creației, privind relația esențială dintre artă și realitate, dintre artist și public. Pentru că, firește, orice căutare artistică se dovedește sterilă și orice splendid meșteșugită teorie — inutilă, dacă ele nu țintesc ca, împreună, să întindă punți tranșice între artă și oameni, să prindă în opere pulsul vremii,zbuciumul și visele ei, dacă nu reflectă lumina cerului și tradițiile artistice ale pămîntului, dacă nu vorbesc de istoria de ieri și de azi a poporului român. Onorînd cu prezența sa acest înalt for al artiștilor plastici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere celei de-a treia Conferințe a U.A.P. *Caracteristica dezbaterilor o constituie ținuta înaltă, un profund spirit de responsabilitate pentru destinele culturii socialiste a țării noastre, pentru îndeplinirea înaltei misiuni ce revine artistului în societatea noastră socialistă*». Menire pe care artistul și-o poate îndeplini cu atît mai înfloritor în condițiile în care, arăta secretarul general al partidului nostru *«partidul și statul încurajează dezvoltarea nestingherită a personalității tuturor artiștilor, o amplă și laborioasă activitate de cercetare și experimentare artistică pentru perfecționarea continuă a măiestriei, a mijloacelor de exprimare, o largă diversitate de stiluri și maniere de creație, care să îmbogățească și să lărgească continuu paleta artei noastre contemporane»*.

Timp de trei zile i-am ascultat vorbind pe artiștii noștri plastici din diferite generații, pe maeștrii care au în spate o vîrstă și activitate creatoare tumultuoasă, punctată de mari opere dăruite poporului, i-am ascultat și pe tinerii creatori, care se caută și își caută mijloacele proprii, cît mai contemporane, de exprimare artistică cu o fervoare, ba chiar cu o vehemență, aș spune, specifică noii generații. Generațiile și-au întins mîna și au discutat împreună problemele lor de breaslă, de organizare a uniunii de creație, cu o participare afectivă ce dovedea preocupări reale pentru așezarea vieții U.A.P. pe o bază temeinică, gospodărească și, mai ales, străbătută de simțul echității. Semnalarea unor neajunsuri de organizare din activitatea de pînă acum a U.A.P. nu a intenționat decît să recomande îndepărtarea acestora de către noua conducere a uniunii, în așa fel încît baza materială necesară creației să ofere tuturor artiștilor posibilitatea de a se manifesta plenar și armonios, de a crea operele ce înfrumusețează viața omului, de care omul are nevoie. Dar miezul discuțiilor, cea mai înfierbîntată și amplă parte a lor, a fost axat pe această arzătoare întrebare: pentru cine creăm, cum realizăm dialogul cel mai sincer, mai armonios între artă și public, în ce măsură creația noastră poartă pecetea zilelor de azi, a realităților noastre socialiste, în ce măsură transmite un real mesaj social-uman? Pentru că, se știe, arta înaintașilor noștri, cu tot ce alcătuiește originalitatea și valoarea patrimoniului nostru artistic, demonstrează că niciodată gîndirea artistică românească nu a fost despărțită de problematica vieții sociale, de particularitățile poporului și istoriei noastre; cu atît mai mult deci se cere astăzi identificarea totală a artiștilor cu țelurile perioadei istorice de mari transformări pe care o străbatem. Întrebările acestea au revenit în cuvîntul maeștrilor Al. Ciucurencu, Corneliu Baba, Oscar Han și Geza Vida, despre aceasta au vorbit Camilian Demetrescu și Const. Piliuță, Ion Sălișteanu și Mihai Horea, Gh. Ivancenco și Virgil Miu; aș putea spune că ideea răspunderii sociale a artistului a fost laitmotivul conferinței, pasiunea discuțiilor oglindind conștiința cetățenească și patriotică a plasticienilor. S-a vorbit de asemeni și de necesitatea unei bogate informații, a cunoașterii tuturor curentelor plastice din lume; a cunoașterii, dar nu a imitării, a pastișării grăbite, inabile, care nu poate duce decît la falsificări. Unul dintre vorbitori, pictorul Traian Brădean, a pomenit de acei artiști «care au împrumutat de la pictorii de peste hotare luciul de oglindă al suprafeței foarte lustruite, dar n-au izbutit să-și oglindească în adîncirea acelui luciu și propriul lor suflet, astfel că artificiul s-a văzut». Iar Const. Piliuță adăuga că «niciodată arta unei țări nu va putea intra în patrimoniul universal cu surogate de import...» și că «dacă ne vom agăța pur și simplu de coada lor (a pictorilor occidentali — n.n.) nu vom fi altceva decît cei ce poartă trena contesei. În ce ne privește, avem datoria să alăturăm tezaurului pe care-l moștenim opere care să strălucească cu pasiune și talent prezentul, ziua de azi».

Orașele noastre își așteaptă încă statuile, marile monumente care să evoce istoria patriei și marile ei figuri; noile cartiere își așteaptă încă accentele de artă, care să le dea personalitate și căldură; sectoarele de creație din industrie așteaptă, cu aviditate, colaborarea artiștilor. Toate aceste așteptări dovedesc cît de necesară e prezența pictorilor, sculptorilor, artiștilor decoratori în viața noastră cea de toate zilele, cît de multă nevoie este de plasticieni în fiecare ungher al existenței cotidiene. Institutele de artă și pregătirea viitorilor artiști au furnizat subiecte de discuție însuflețită celor prezenți.

«Sînt profesor la institut, spunea maestrul Baba, și vreau să vă spun că tinerii care vin în școală sînt din ce în ce mai interesanți; pe aceștia au fi iubesc. Ei sînt deosebiți de noi, sînt deosebiți la distanță mare, au încă ceva din puritatea adolescenței și trebuie să umbli cu ei cu mare atenție, cu mare grijă, și trebuia în același timp să știi să le ții piept fiindcă sînt foarte informați cu tot ceea ce se petrece în jurul lor...

Prețuiți de publicul tot mai dornic să-i cunoască și să le înțeleagă arta, făcîndu-se tot mai cunoscuți și apreciați — prin circulația expozițiilor — și în străinătate, participînd la valorile înalte ale culturii noastre printr-o trăire adîncă a tradiției și a elanurilor prezentului, artiștii noștri plastici au pornit acum, cu mai multă sete, să facă din creația lor ecoul acestei epoci de renaștere socială și națională pe care o trăim.

INSTANTANEE ANTIALBUM

DRUMUL ÎN

de V. ARACHELIAN

Fotografii de Ed.HÖFFER

Cu bucuriile, dar și cu tristețile lui! Cu înlănțuirile lui. Cu despărțirile lui. Mai ales însă (pentru că așa dorim? pentru că așa visăm?) cu întîlnirile lui. Dar pentru că sîntem oameni cu gust modern, gestul patetic ne este străin. Denunțîndu-l, plînsul și rîsul, bucuria și tristețea le ascundem sub aripa ironiei. Plîngi? Rizi? — îl întrebăm cu ironie pe cel de lîngă noi, și o facem plîngînd, rîzînd. Dar rămînem moderni. Poate mai ales prin asta rămînem moderni. Fără patetisme, clamăm! Fără melodrame, refuzăm gestul vetust al fotografului care ne imploră: «Zîmbiți, vă rog!»

Așa este și fotoreporterul. Totuși întîlnirea, veșnica temă cu variațiuni a iubirii, descinde la el din legendă. Cu bucurii dar și cu triștețe. Cu înlănțuiri și despărțiri. Oricum, fără acel vetust apel de meșteșugar: «Zîmbiți, vă rog!» Fără tristele figuri de miri încremenite în prăfuite albume de romanță. Imaginile lui devin și ele album. De fapt un antialbum. Cu instantanee surprinse pe pelicula sensibilizată doar în fața gestului, a imaginii sincere încărcate doar de semnificații etern-omenești. Cu fericirile lui, cu dramele lui. Cu o mînă care caută și strînge mîna celuilalt, cu umorul omenesc, robust, cu care iubesc copiii (1). Cu omenescul «oameni sîntem» (2). Cu înlănțuirile lui (3)... dar poate și cu nefericitele lui despărțiri (4). Imaginea e prea patetică? Gestul schițat al despărțirii cam teatral? Nu se vor despărți? Poate... Dar următoarea imagine? O altă pereche adăugă o nouă dimensiune al-

1

2

DOI

bumului cotidian — barul modern (5). E un cîntec autumnal de romanță. Dar gestul trebuie să fie viguros, rotund și robust. Dragostea sfîșie întunericul, desprinderea e o ieșire la lumină. Înainte de a iubi n-a fost nimic. Totul, după... Într-un peisaj urban. Cu flori și copac rămuros. Cu o pereche îndepărtîndu-se pe lîngă flori. Cu încă un pas și încă unul... în doi. Cu aceeași tăcere gravă, înțeleasă, de la începutul începutului. Oricum, în tăcere. Căci marile iubiri sînt mute.

Din culegerile lui Alfred Hitchcock

SCHIMBARE ÎN MAI BINE

de ARTHUR PORGES

Dacă stai să te gîndeşti bine, şantagistul e cel mai sinistru dintre criminali. El, spre deosebire de hoţ, de escroc sau de asasin, rămîne, ca şi cînd ar fi în libertate, la fel de periculos chiar şi după gratii. Fără a da nimic din mînă, şantagistul e în stare să vîndă orice de zeci de ori. Dacă, de pildă, victima îi plăteşte negativul unei fotografii compromiţătoare, aceasta poate fi sigură că şantagistul a făcut de mult copii după original, pentru a stoarce şi pe mai departe bani. Şi atîta timp cît trăieşte, el, şantagistul, dispune de o marfă pe care o vinde şi o revinde, rămînînd mereu în posesia ei.

Atîta timp cît trăieşte? Nu cumva ucigîndu-l va fi, prin aceasta, redus la tăcere? Dar şantagistul, care pune atîta preţ pe viaţa sa, nu şi-o va expune. De fiecare dată are să existe o scrisoare depusă într-un seif sau la vreun prieten, o scrisoare sigilată cu inscripţia: «Se va deschide numai după moartea mea». Şi respectiva scrisoare are în ea cuprinse toate secretele victimei; iar victima are să înţeleagă, desigur, pînă la urmă că nu va avea nimic de cîştigat din uciderea «duşmanului» pentru simplul motiv că scrisoarea va dezvălui atît secretul, cît şi asasinatul. Şi victima va înţelege iarăşi destul de uşor, că în locul celui ucis va apărea, ca din pămînt, o altă lipitoare.

Gene Sinclair era un adevărat şantagist, un maestru al «artei» sale. Cumpăra de peste tot secretele, plătind gras, şi apoi începea să-şi stoarcă sistematic victimele. Cumpăra aceste secrete de la oameni care erau prea fricoşi pentru a-şi exploata singuri «cunoştinţele» captate de la servitori, bucătărese, coafori sau de la alte persoane din preajma obiectivului ales.

Victimele şi le alegea cu cea mai mare grijă. În primul rînd ele trebuiau să fie bogate şi în al doilea rînd trebuiau să ocupe o asemenea poziţie în societate, încît să nu-şi poată permite nici cea mai mică atingere a prestigiului.

Sinclair nu era ceea ce în mod obişnuit concepem sub denumirea de şantagist. Nu era o secătură care fuge după mărunţişuri. El era inteligent, prezentabil, un interlocutor spiritual şi, la prima vedere, chiar plăcut. Firește, n-avea pic de conştiinţă, în schimb se fălea cu nervii de oţel. Trăia bine, dădea bacşişuri grase şi se înconjura de preferinţă de tinere blonde, care se dădeau în vînt după blănuri, maşini, nopţi petrecute în Las Vegas, şi-l iubeau pe Gene Sinclair. Iar lui Gene Sinclair, tot ce putea fi mai bun, mai de soi, abia dacă îi era pe plac. Şi ca o sfidare a tot ce ştim noi despre morală, dormea noapte de noapte cîte zece ore în şir, fără să fi fost chinuit de coşmaruri.

În momentul în care începe povestea noastră se afla tocmai în exerciţiul funcţiunii; pornise după bani la una dintre «surselе» sale. În salonul unei vile mari, aşezat într-un fotoliu, Sinclair vorbea cu o tînără şi elegantă doamnă, care părea foarte necăjită.

— Mi-ai promis doar, ultima dată, că-mi vei da pace cel puţin o lună de zile — spuse ea cu amărăciune.

— Într-adevăr, am avut această intenţie — replică el lipsit de scrupule şi încercînd să schiţeze un zîmbet ce aducea mai degrabă a rînjet — dar n-am avut noroc la ruletă şi, din păcate, am rămas din nou fără bani.

— Şi crezi că eu trebuie să finanţez jocurile dumitale de noroc?

— Exact! În momentul de faţă sînteţi, din păcate, singurul meu client care dispune de suficienţi bani.

— Atunci, te înşeli, nu mai dispun de bani...

— Să nu ne pierdem timpul, tată! dumneavoastră este cel mai bun neurochirurg din ţară. Numai la recenta operaţie făcută prinţului Nabil a cîştigat cel puţin cinci mii de dolari, dacă nu mai mult...

— Dar nu pot să-i cer bani, este exclus...

— Preferaţi oare să mă adresez logodnicului dumneavoastră? Fără îndoială, va fi cum nu se poate mai interesat să afle că viitoarea lui soţie, la vîrsta de cincisprezece ani, a născut un copil din flori. În special părinţii lui vor fi şi mai încîntaţi... Din cîte ştiu, de atîta noblеţe au şi uitat cum se merge pe jos.

Ochii albaştri ai fetei aruncau scîntei.

— Dacă George ar şti cum mă chinuieşti, te-ar ucide în pumni...

— Da, ar fi în stare s-o facă — răspunse Sinclair înveselit — logodnicul dumneavoastră e un sportiv de clasă. Şi eu, ce-i drept, tot nu sînt chiar un slăbănog, dar el e

Ilustraţie de V. OLAH

mult mai în formă, și aceasta pentru că eu duc o viață cam destrăbălată. Jocul de cărți și mîngîiatul fetelor cu părul de aur nu sînt sporturile cele mai indicate. Totuși, scumpul dumneavoastră George nu va face o astfel de tîmpenie, nu-i așa? Cunoașteți doar condițiile mele în afaceri: cu cît îmi faceți mai multe dificultăți, cu atît cresc pretențiile mele.

— El te va ucide!

— Asta ar fi și mai stupid din partea lui. Am o scrisoare depusă la un prieten în care se indică locul unde îmi păstrez actele secrete. În cazul morții mele, scrisoarea va fi deschisă. Este o simplă măsură de prevedere. Și dacă nu-mi dați ceva bani imediat, stimată domnișoară, va trebui să vă pun la socoteală și orele suplimentare.

— Ei bine, și de data asta ai învins. Deși nu știu cum o să-i explic tatălui meu...

— Nu va fi necesar.

Ea sări în sus cu un țipăt, iar Sinclair înmărmuri.

— Tăticule! Am crezut că ești la spital.

Bărbatul înalt, dar puțin încovoiat de ani, care intrase subit în cameră, zîmbi încurajator fiicei sale. Ochii săi, la fel de albaștri, dar mult mai pătrunzători ca ai fetei, erau ațintiți asupra șantagistului.

— Am știut din totdeauna de pasul greșit al fiicei mele — spuse el cu seriozitate. Cînd s-au întîmplat lucrurile, fiica mea mai era pe jumătate copil. Poate că părinții lui George ar manifesta înțelegere, dar nu sînt dispus să risc.

Fata îl privi cu uimire.

— Dar de ce nu mi-ai spus-o niciodată?

— De ce aș fi făcut-o? Știam că vizita ta la mătușa Marilyn n-a fost întîmplătoare. În definitiv sînt medic. Și am socotit că e lucrul cel mai bun să te las să crezi că nimeni nu-ți cunoaște secretul. Mai ales că după naștere copilul a murit.

— Și totuși ați lăsat-o ca să-mi dea bani — interveni Sinclair în discuție, cu voce tăioasă. Aceasta a fost într-adevăr foarte înțelept din partea dumneavoastră. De ce nu aminați scena emoționantă dintre tată și fiică pentru mai tîrziu? După ce plec. Plătiți și nu vă mai deranjez.

— Mi-e martor Dumnezeu. Aceasta n-o să mai fie cu putință, spuse medicul încruntat, îți închipui poate că am venit în mod atît de neașteptat numai ca să scot portofelul? S-a terminat cu dumneata, Sinclair!

Buzele șantagistului se strînseră, iar fața sa oglindi o răbdare cu greu stăpînită.

— De cîte ori trebuie să vă mai explic? Cum de înțelegeți atît de greu? Informațiile mele nu le car numai sub scăfîrlie. În urma mea rămîne întotdeauna o scrisoare. Dacă intenționați cumva să-mi faceți de petrecanie, ați păși cu stîngul. În momentul în care află de moartea mea, prietenul meu va deschide scrisoarea. Apoi, sau va alarma poliția, sau îmi va continua afacerile.

— N-am intenția să te ucid — spuse chirurgul calm, ai dreptate, aceasta n-ar fi o soluție!

Fata se uită la el nedumerită.

— El bine, tăticule, cum...?

— Las' pe mine copilul meu.

Doctorul scoase un pistol din buzunar și-i îndreptă teava spre Sinclair. Șantagistul, neîncrezător, dădu din cap.

— E cazul să ridici mîinile — spuse medicul cu fermitate. Du-te la perete și sprijină-te de el. Știi desigur la ce mă refer? Palmele pe zid, iar picioarele depărtate. Exact ca în filmele polițiste de la televiziune. Înainte, marș! — rosti el, făcînd un gest semnificativ cu pistolul.

Sinclair îl măsură din ochi speriat. Citea în privirile medicului o hotărîre ciudată. Erau niște priviri ce te înfiorau. Șantagistul era un bun cunoscător de oameni și chirurgul i se păru de astă dată periculos. Cine știe, poate că voia chiar să-l asasineze și să-i ascundă cadavrul. E posibil chiar ca omul de încredere al lui Sinclair să nu deschidă scrisoarea, pur și simplu, dacă el va dispărea. Dar aceasta n-avea de unde s-o știe medicul. În plus, nu este chiar atît de ușor să scapi de un cadavru fără să rămînă urme. Cu o mină scîrbită, șantagistul se apropie de perete.

Bătrînul medic îl percheziționă cu atenție, dar nu găsi nici o armă.

— Stai așa — ordonă el, și se apropie de dulapul clasor. Îl deschise și,în timp ce fiică-sa îl urmărea cu ochii măriți de frică, scoase de acolo două perechi de cătușe. Cu o mișcare iute i le fixă de mîini. «Strînge picioarele» — rosti el, apoi fixă a doua pereche de cătușe în jurul gleznelor.

— E ridicol ce faceți — șuieră printre dinți Sinclair, turbat de furie — asta o să mi-o plătiți scump!

— Există și posibilități pentru a reduce la tăcere un om, fără să-l omori — spuse chirurgul.

— Cum așa? Vreți să-mi tăiați limba? Eu... Eu pot să țip!

— Firește, și chiar dacă ai fi complet paralizat și încă ai putea scorni ceva ca să te poți face înțeles. Ai putea, eventual, să faci semne cu ochiul sau altceva. După cum vezi m-am gîndit și la asemenea posibilitate.

Sinclair simți cum i se face părul măciucă și îl trec fiorii prin șira spinării.

— Cum? Cum? Intenționați să mă paralizați? Ar fi ceva inuman!

Medicul chicoti:

— O bestie fără pic de conștiință ca dumneata nu va înțelege niciodată că ar putea da într-o bună zi de o bestie mai mare, mai șireată. Iar cît privește caracterul inuman, să-ți spun ceva, Sinclair. Azi dimineață a trebuit să îndepărtez o fetiță în vîrstă de patru ani de vedere. Avea o tumoare la creier și dacă n-o operam, murea. Trebuia ori să-și piardă nervul optic, ori viața. Știi ce a spus bietul copil cînd s-a trezit din narcoză? Țipa: «Mami, mami, nu pot să mă trezesc!» Fetița nu știa însă ce înseamnă a fi orb. Și cît crezi că înseamnă viața dumitale pentru mine, în comparație cu aceea a unei fetițe? Pot să te asigur, extrem de puțin!

— Ce flecăreștil Dacă vrei să-mi iei vederea, n-ai obținut nimic, tîmpit bătrîn!

— Nici vorbă de ochi, dragul meu! Voiam numai să te fac să înțelegi cît de mult poate valora o viață și cît de puțin alta. Nu, n-o să mă ating de ochii tăi. Un șantagist trăiește și moare o dată cu memoria lui!

— Tăticule — țipă tînăra — doar n-ai s-o faci...!

— Ba da. Pot și o voi face. Cine știe dacă în felul acesta nu devine cumva un om folositor.

Îngrozit, Sinclair încercă să scape în direcția ușii, dar cătușele de la picioare îl făcură să cadă cu o bufnitură pe dușumea. Zăcea pe jumătate năucit, în timp ce, fulgerător, medicul se aplecă asupra lui cu o seringă în mînă și-i înfipse acul în braț.

— Nu-ți face nici un fel de griji — spuse el ironic, n-ai să simți nimic. Și cînd ai să-ți revii, îți vei fi pierdut memoria.

— Nu! — țipă Sinclair — vă promit că n-o să mă mai vedeți niciodată.

— Nu poți fi crezut pe cuvînt. Afară de asta, ce-o să se întîmple cu celelalte victime pe care le chinuiești?

— Se va afla ce mi-ați făcut, veți intra în pușcărie.

— E puțin probabil. O să te reții în clinica mea pînă ce va dispărea și micuța rană. Nu trebuie decît să înfig la colțul ochilor un ac lung pentru a atinge locul din creierul unde se găsește sediul memoriei.

— Scrisoarea...—rosti respirînd cu greutate Sinclair, încercînd să nu-și piardă cunoștința.

— Da, știu, e vorba de scrisoarea în care stă scris unde ai ascuns documentele secrete. Da, într-adevăr, mi-am bătut și eu capul unde e seiful. Într-un birou mic, undeva în centrul comercial al orașului? Într-o cameră mobilată la periferie? Oriunde ar fi, ai să mi te destăinuiești!

— Ascultați-mă, să facem o convenție. Vă duc la seiful meu blindat și puteți distruge fotocopiile de pe certificatul de naștere și toate celelalte documente.

— N-am nevoie — spuse medicul. Ai doar toate dovezile în cap.

— Mai devreme sau mai tîrziu prietenul meu va deschide scrisoarea. Apoi, se va duce la ascunzătoare și tot eu voi fi cel care a cîștigat partida!

— Greșești! Ascunzătoarea va fi goală. Înainte de a-ți lua memoria am să te hipnotizez puțin: în același timp voi primi și o porție de scopolamină — e serul adevărului, mă înțelegi? Aceasta va fi suficient ca să-mi povestești totul. Tot ce am nevoie de-a fir-a-păr. Iată-l, a leșinat. Vise frumoase!

— Tăticule — întrebă fata, tremurînd — vrei într-adevăr să-l operezi?

— Dacă vrei să termini cu un șantagist nu poți să te porți cu el cu mănuși. Îți amintești de Mike Garrity? Pe vremuri cel mai temut spărgător?

— Da, acela cu fetița frumușică; mi se pare că-i zicea Janie?

— Exact. Cînd i-am salvat viața copilului, Garrity a spus că nu o să mă uite niciodată. După ce Sinclair îmi va destăinui locul ascunzătorii — și el o va face — pot să fiu sigur că Garrity va reuși să spargă seiful și să-l curețe de documente, iar Garrity știe să tacă!

Un zîmbet rece apăru la colțul buzelor sale.

— Într-o anumită măsură îl ajut chiar pe Sinclair cu această operație. După ce-și va pierde memoria, într-un fel va deveni un alt om. Și din schimbarea personalității sale, el nu poate decît să iasă cîștigat. Mai rău decît acum, e clar că nu mai poate fi.

Prelucrare de Al. PLĂIEȘU

POȘTA REDACȚIEI

INGINERUL,CREATOR

În publicațiile de specialitate cît și într-o serie de convorbiri cu unii dintre colegii mei, apare din ce în ce mai frecvent tema rolului de creator al inginerului. În momentul de față majoritatea inginerilor și conducătorilor de întreprinderi sînt convinși de necesitatea folosirii inginerilor în primul rînd pentru munci de concepție. Noțiunea însă rămîne abstractă, în prea puține cazuri se știe în ce constă sarcina de creație a inginerului. Am observat de la un timp că revista dv. publică diferite materiale privind probleme de conducere a economiei și ale organizării științifice a producției și a muncii. Nu ați putea publica o «masă rotundă», o anchetă sau un alt gen de material care să lămurească în ce constă în mod **concret** rolul creator al inginerului în stadiul actual de dezvoltare a industriei noastre?

Ing. Vasile MOARCĂȘ — Brașov

Mariana Ionescu, Ploiești, ne scrie că este plăcut surprinsă de transformările pe care număr de număr le constată în revista noastră. În același timp, cititoarea își exprimă o dorință: «îndrăgesc muzica ușoară» — declară ea — și, deși este de acord cu noi că nu putem consacra acestei teme o rubrică permanentă, crede totuși că «ar fi potrivit pentru «Flacăra» dacă s-ar publica o serie de materiale privind activitatea compozitorilor și interpreților de muzică ușoară».

Vă înțelegem pasiunea. Dorința dv. — ca de altfel a multor tineri care ne-au scris în acest sens — coincide cu planul nostru tematic; în curînd va fi concretizată printr-un ciclu de articole documentare despre muzica ușoară românească. Vom publica de asemeni, în ceea ce va fi numit «Flacăra-album», și fotografii ale celor mai ascultați interpreți de muzică ușoară.

Din Cluj, **Janos Nagy,** după o enumerare a materialelor ce i-au plăcut în mod deosebit în aparițiile din anul acesta, ne propune, în continuare, să găsească «în paginile revistei mai multe materiale de educație a cetățenilor».

Propunerea dv., făcută la «general», nu ne ajută. Ne-ar folosi dacă ne-ați arăta concret ce anume v-ar interesa, fiindcă — credem că ați constatat — nu există număr din revista noastră în care să nu consemnăm, sub o formă sau alta, aspecte din diverse compartimente ale vieții sociale.

Alexandru Străoneanu — Cluj. Ne bucură solicitudinea pe care o arătați revistei noastre. Nu sîntem însă de acord cu părerea dv. în ceea ce privește copertele, afirmînd că sînt consacrate exclusiv... personajelor feminine. Revăzînd numerele din acest an, credem că vă veți schimba părerea. Vă mulțumim pentru sugestii, asigurîndu-vă că vom ține seama de ele.

Ioana Vlad — Buhuși. «De ce nu publicați adresa și unele date personale ale lui Adamo?» — ne scrieți dv. Am subliniat de nenumărate ori că nu deținem și nici nu dorim să deținem adrese ale cîntăreților de peste hotare, iar viața intimă a «vedetelor» nu prezintă interes pentru noi. Considerăm că nu ar fi de bun-gust să aducem la cunoștința cititorilor, să zicem, numele croitorului sau frizerului frecventat de artist. Nu ținem să coborîm la acest nivel paginile revistei, ne respectăm prea mult cititorii pentru a le da «literatură» de acest gen.

Nic. Albu — Piatra Neamț. Aveți dreptate! Sperăm ca, începînd din această primăvară, prototipurile noilor modele să nu rămînă... prototipuri, ci să fie prezente și în magazin. Altfel ce rost mai are — așa cum scrieți și dv. — reclama ce li se face? Vă mulțumim pentru aprecierile făcute revistei noastre.

Ion Burghel — Craiova. Ne pare bine că ne scrieți, dar nu înțelegem de ce vă adresați revistei «Flacăra» dacă doriți să deveniți corespondentul ziarului local. Adresați-vă redacției respective, scriind ce ați putea comunica, și vi se va răspunde.

«CĂLĂTORIE NOUĂ»

De doi ani de zile citesc cu regularitate revista «Flacăra». Fără a vă face un compliment, vreau totuși să vă spun că observ străduința dv. de a da o informare cît mai completă asupra principalelor evenimente interne și externe.

Începînd cu nr. 11 am observat că ați deschis o rubrică intitulată «Călătorie nouă», în cadrul căreia prezentați într-o formă atrăgătoare și destul de completă noile județe. Inițiativa mi se pare foarte bună. Sînteți prima publicație care a început număr de număr să prezinte noile unități administrativ-teritoriale ale țării. Cred că veți continua cu aceste reportaje spre a înfățișa cititorilor realitățile și perspectivele tuturor celor 39 de județe. Inițial am vrut să vă scriu pentru a-mi exprima nemulțumirea (care de altfel a rămas) asupra modului mult prea sumar, numai două pagini de revistă, în care ați prezentat județul Teleorman. Am constatat însă că la reportajele următoare ați ridicat numărul paginilor la patru. Mai rămîne să faceți eforturi în direcția dublării calității publicistice a reportajelor, ceea ce vă doresc cu toată prietenia unui vechi cititor.

Ion PARASCHIVESCU — Bîrlad

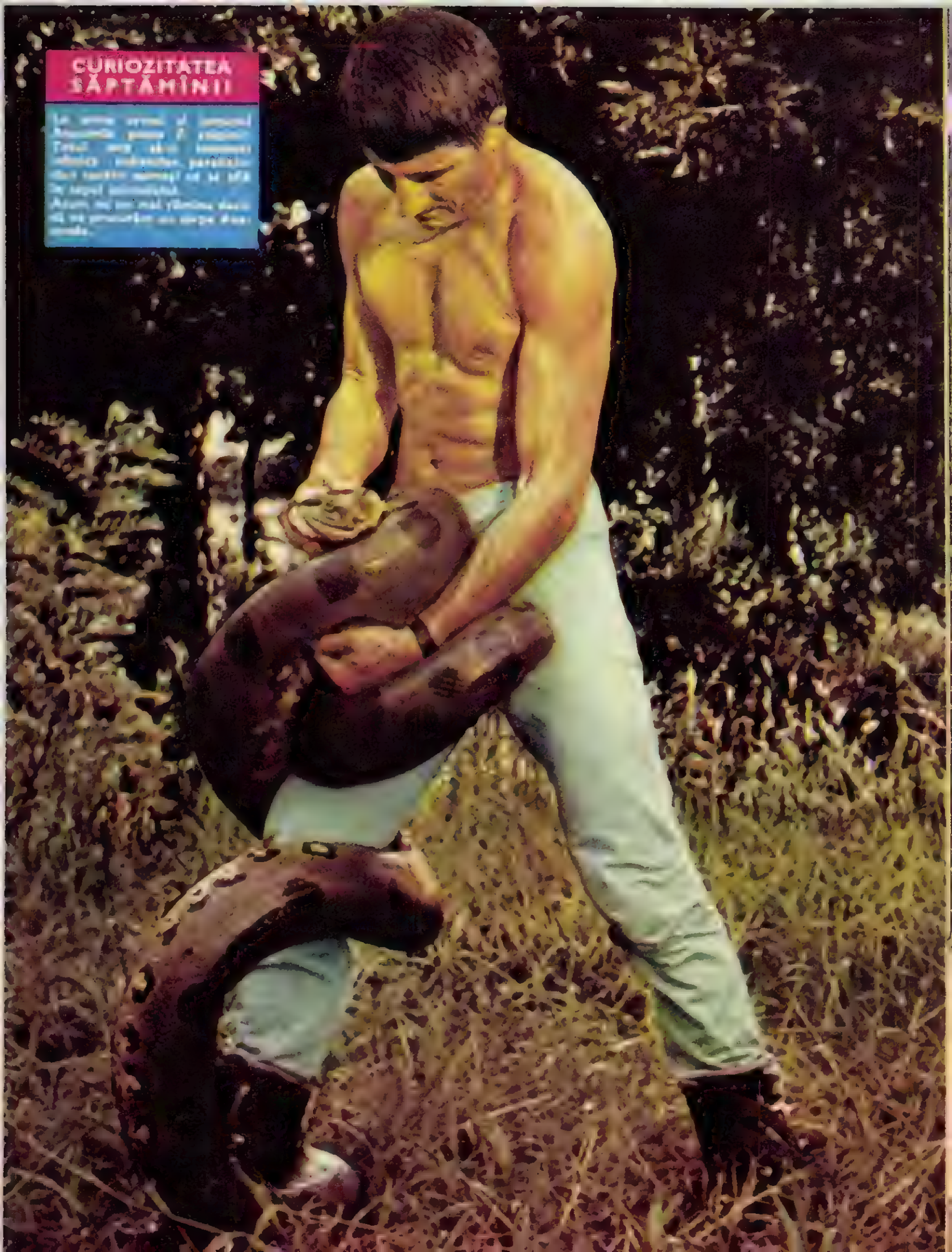
CURIOZITATEA SĂPTĂMÂNII

DIN CELE MAI SCURTE SCHIȚE UMORISTICE

JUDECĂTOREASCĂ

Într-un orășel din Anglia, doi judecători sînt citați în fața tribunalului pentru depășirea vitezei legale. Dar în ziua respectivă, judecătorul orașului fiind bolnav, cei doi delincvenți au hotărît să se judece reciproc, avînd în vedere competența lor în materie...

Primul se așează deci pe jilțul judecătorului, în timp ce colegul său luă loc în boxa acuzaților.

— Cazul Brown — anunță iudecătorul. Exces de viteză. Raportul poliției este formal, cinci lire amendă!

Cei doi judecători își schimbară locurile și începu a doua judecată:

— Cazul Johnson. Exces de viteză. Ei, este al doilea căz pe ziua de azi și, dacă nu vom lua măsuri, astfel de abuzuri se vor înmulți. Tribunalul trebuie deci să manifeste o severitate deosebită: zece lire amendă și opt zile închisoare.

DIN FAR WEST

Un regizor-american turna o superproducție în Vestul sălbatic, în apropierea unei rezervații unde trăiau indieni. În fiecare dimineață el făcea o vizită bătrînului vrăjitor al tribului și-l întreba cum va fi vremea în ziua respectivă. Vrăjitorul îi spunea, și în fiecare zi prevederile lui se dovedeau exacte.

Plin de admirație, regizorul povesti ziariștilor despre acest extraordinar om care făcea pronosticuri meteorologice cu atîta exactitate. Ziariștii îl însoțiră în dimineața următoare să vadă și ei minunea.

După saluturile de rigoare, cineastul îl întrebă pe vrăjitor:

— Cum va fi vremea astăzi?

— Azi nu pot să vă spun! — răspunse vrăjitorul.

— De ce?

— Pentru că mi s-a stricat transistorul.

—Întoarce-te repede, trebuie să plec la regiment.

(Oggi)

CÎNTĂ DIN SCOICI

15 scoici pescuite în Pacific și aduse acum 70 de ani din Noua Guinee de către un misionar foarte muzical constituie instrumentele celei mai ciudate orchestre germane: «Corul scoicilor» al misiunii evanghelice din Neuendettelsau (R.F.G.).

Cu ajutorul splendidelor exemplare ale faunei marine, iscusiții muzicanți și-au alcătuit un repertoriu bogat în care, pe lîngă cîntece populare și melodii originale papuașe, sînt cuprinse și piese corale pe patru voci.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● La expoziția industrială de la Torino unul dintre exponate a făcut o deosebită senzație mașina de spălat... copii!

● Mînjaf la Baltimore. Suma furată: cinci cenți; victima: un copil de șase ani; vîrsta hoțului (care era înarmat cu o pușcă) nu o cunoaștem. Știm doar că e un adolescent.

● «Muntele de foc», vulcanul de pe insula Lanzarote din arhipelagul Canare, va fi folosit ca sursă de energie pentru o uzină experimentală.

● La New York circulă aproximativ 30 000 taximetre dar unul singur este destinat transportului animalelor. Este atît de solicitat încît proprietarul lui va amenaja și o a doua mașină pentru plimbarea patrupedelor

● Detectivii amatori din toată lumea au fost invitați să participe la comemorarea morții lui.. Sherlock Holmes, care va avea loc la 1 mai a.c. la Geneva. În invitațiile trimise se specifică că legendarul erou al lui Conan Doyle a murit «prima oară» înecat în apele cascadei Reichenbach din Elveția — «prima oară», deoarece, după zece ani, Conan Doyle l-a reînviat în scrierile sale, la cererea unor cititori din toată lumea.

● Artistul englez de circ Mike Taylor, al cărui număr de senzație constă din spargerea în dinți și îngurgitarea a cinci becuri electrice, a declarat că e nevoit să se lase de meserie. Și aceasta nu pentru că becurile i-ar face rău la digestie, ci pentru că nu mai poate să suporte gustul lor de «nuci sărate»...

● Miss Jean Weston, soră de caritate din S.U.A., are mania de a da foc camerei în care se află ori de cîte ori se ceartă cu logodnicul ei. Pînă cînd s-a observat acest lucru, ea a provocat nu mai puțin de șapte incendii la spitalele în incinta cărora a locuit.

CRONICA SATIRICĂ

Teodor MAZILU

CÎND AȘTEPȚI UN AUTOBUZ

Pretenția mea e din cale-afară de rezonabilă. Nu iubiți cînd furați brînză. Nu vă îndrăgostiți cînd luați bacșișuri... Aveți timp și după aceea.

Cînd aștepți un autobuz care nu vrea să vină, cînd vezi că pînă și în nevinovatele, elevatele și culturalele librării vînzătoarele ascund capodoperele și le dau cu preț mărit clienților mai subțiri și mai cunoscuți, cînd vezi că un funcționar plătit să te servească preferă să discute cu o colegă de birou o dramă sentimentală și asculți, pentru a nu știu cîta oară, celebra formulă «eu n-am bărbat de lăsat», te întrebi dacă, la urma urmei, au și acești oameni o conștiință. Sigur că au. O, nu mă refer de loc la o conștiință a absolutului și a măreției universului, nu, pretențiile mele sînt înfiorător de modeste, eu mă refer la o obișnuită conștiință profesională. Mă gîndesc deci că și vînzătoarea librăriei are conștiință profesională și, din cînd în cînd, în nopțile de insomnie, își mai zice și ea că nu-i frumos să vinzi cărțile pe furiș și la suprapreț. Nu se poate să nu se dea și în ea, cel puțin din cînd în cînd, o luptă între bine și rău. Mă gîndesc că și responsabilul librăriei are o conștiință, și această conștiință ar trebui să-l oblige să-și mai controleze salariații. În fond, pentru așa ceva e plătit. Dar în afară de salariu tarifar mai există această conștiință profesională. Urmărind mai departe schema mă gîndesc că și directorul are și el o conștiință. Nu cred că această conștiință profesională crește neapărat în raport cu salariul, cu cît ești mai bine plătit cu atît ești mai integru, ar însemna să simplificăm, dar, oricum, conștiința profesională trebuie să existe într-o formă sau alta.

Acești oameni au și ei viață sufletească și mă îndoiesc că femeia care vinde la suprapreț cărțile lui Sartre nu își iubește soțul. Sînt convins că tînăra vînzătoare care te înșală la cîntar sistematic nu-și înșală soțul, și chiar dacă-l înșală visează o mare iubire. Serviciul, în cazul acestor oameni, munca de fiecare zi, devine locul unde-și dezvăluie meschinăria, rezervîndu-și părțile frumoase ale caracterului numai pentru uzul personal. Sînt curați numai cu cei cu care au interes să fie curați... Sînt gingași numai cu cei care le cumpără gingășia, ei socot că micile furtișaguri nu-i împiedică să fie oameni de caracter în forul lor interior. Cinstea e bună numai acasă, ca un cîine pricăjit pe care nu-l scoți în lume. Cum ies în lume, adică la serviciu, praful și pulberea se alege de gingășia lor.

Shakespeare susține că cine a ucis o dată ucide și a doua oară. Se poate ca în ceea ce privește crima să aibă dreptate el, cum are în multe privințe. Dar nu cred că cine a furat o dată brînză trebuie să fure brînză pînă la sfîrșitul vieții. Cum se explică deci că aceste conștiințe puse cap la cap nu reușesc s-o convingă pe vînzătoare să nu mai fure brînză? Poate totuși dacă ar reuși să se adune cu adevărat, ar face ceva. Și măcar să nu se îndrăgostească cînd fură brînză, tot ar fi un progres, să fure brînză și atîta tot.

O UZINĂ ÎNTR-O CUPĂ DE SAMPANIE

de conf. univ. ing. Roman STERE

Această piesă prea puțin arătoasă își va avea totuși locul ei statornic în istoria științei. Este transistorul nr. 1, pus la punct exact acum 20 de ani în laboratoarele Bell.

Transistorul ne-a adus minunea, astăzi devenită banală, cotidiană, a radioreceptorului «de buzunar». Grație lui o întreagă lume de muzică și glasuri ne poate însoți pretutindeni, făcîndu-ne să simțim prezența, căldura omenească, chiar izolați pe un vîrf de munte. Și aceasta este doar prima din seria de minuni datorate micuțului transistor, deschizătorul drumului miniaturizării în electronică.

De la proteza auditivă, ascunsă în întregime în interiorul urechii, pînă la instalații electronice complexe pentru lansarea și urmărirea neîntreruptă a stațiilor interplanetare la distanțe de sute de milioane de kilometri, de la microemițătorul ascuns într-o cupă de șampanie sau... în trupul unui fluture (realizare pe deplin posibilă astăzi din punct de vedere tehnic, prezentă în filmul «Blestemul rubinului negru») pînă la puternicele instalații automate care conduc uriașe laminoare, nu mai există practic nici un sector al activității omenești în care să nu fi pătruns aparatura electronică transistorizată și miniaturizată.

MAI MIC, MAI IUTE, MAI ROBUST, DAR...

V-ați întrebat oare de ce transistorul, înlocuind tubul electronic, a dezlănțuit acum 20 de ani o adevărată revoluție în electronică?

În primul rînd, firește, pentru că a redus volumul, greutatea și consumul de putere ale aparaturii electronice, dar în al doilea rînd — și nu mai puțin important — pentru că a ajuns foarte curînd mai iute, mai robust și mai sigur în funcționare decît delicatul tub electronic.

Pentru a înțelege importanța acestor calități să comparăm două calculatoare electronice: unul mai vechi, cu 10 000 tuburi, și un altul mai nou, cu tot atîtea transistoare. Un tub electronic de foarte bună calitate se defectează cam o dată la 10 000 ore; prin urmare, simplificînd puțin lucrurile, un calculator cu 10 000 tuburi se defectează cam o dată pe oră, «performanță» foarte îmbietoare... În plus, o asemenea instalație funcționează relativ lent, este voluminoasă și consumă prea multă putere, evacuată în cele din urmă sub formă de căldură. În aceste condiții devine necesară o întreagă hală, bine ventilată, pentru adăpostirea lui.

Transistoarele, mai robuste, «cedează» cam numai o dată la zece milioane de ore. Așadar, calculatorul

În «măslina» de plastic din cupa de șampanie încape un întreg post de radioemisie, inclusiv sursa de energie. Antena nu este mai mare decît o scobitoare, a cărei formă de altfel o și împrumută. În fotografie, emițătorului i s-a îndepărtat capacul de plastic care imita măslina, pentru a putea fi observat mai bine.

STIINTA

În această primăvară se împlinesc douăzeci de ani de la inventarea transistorului. El a marcat începutul unei adevărate revoluții în electronică, oglindită în «explozia» comunicațiilor și transmisiei informațiilor, în tot mai larga răspîndire a calculatoarelor electronice.

În momentul de față se desfășoară sub ochii noștri a doua revoluție în electronică — microminiaturizarea. Cu ea pășim de-a dreptul în domeniul fabulosului: peste doi-trei ani pe o plăcuță de siliciu mare cît un timbru poștal vor «încăpea» un televizor sau un întreg aparat de radio. Se conturează perspectiva unor circuite electronice de dimensiunea unui microb! Consecințele unei asemenea revoluții tehnice, care va duce la ieftinirea vertiginoasă a aparatelor electronice și — între altele — va ajuta la crearea roboților casnici, sînt încă greu previzibile.

Dar nici prezentul nu este mai puțin pasionant: un microemițător într-o cupă de șampanie, un televizor cît un pachet de țigări, un stimulator cardiac întreținut cu energie chiar de țesuturile omului — iată numai cîteva dintr-un șir lung de realizări datorate urmașului transistorului: circuitul microelectronic integrat. Ce este, de fapt, acesta?

nostru cu transistoare se va defecta în medie numai o dată la o mie de ore și, în plus, încape pe o masă obișnuită ..

Transistorul costă astăzi de două-trei ori mai puțin decît tubul electronic pe care îl înlocuiește. Totuși, reducerea de preț de cost pe care a adus-o aparaturii electronice este în principal indirectă, datorită dimensiunilor și consumurilor de putere mai mici și cheltuielilor de întreținere reduse

Transformată din temelii de transistor, electronica a început să se dezvolte într-un ritm neașteptat de rapid în ultimii 20 de ani, proliferînd și pătrunzînd în cele mai variate sectoare de activitate ale omului. Ca rezultat al acestui proces s-a produs «explozia» comunicațiilor și transmisiei informațiilor, oglindită în ramificarea extremă a rețelelor telefonice și telegrafice și în dezvoltarea vertiginoasă a radiodifuziunii și radiocomunicațiilor (mulțumită și sateliților artificiali); în larga răspîndire a televiziunii și, mai recent, în începuturile televiziunii în culori. Din orice punct al globului se poate astăzi transmite instantaneu în oricare alt punct un cuvînt, un sunet sau o imagine. Un eveniment important petrecut oriunde pe fața pămîntului ajunge cunoscut în cîteva ore întregii omeniri.

Dar dintre toate cuceririle electronicii ultimilor 20 de ani, desigur cea mai importantă este calculatorul electronic, devenit practic utilizabil numai o dată cu transistorizarea lui. Așa cum mașinile au multiplicat puterea fizică a omului, așa cum automatizarea i-a permis să execute corect și repede cele mai delicate lucrări tehnice, tot așa calculatoarele potențează la maximum capacitatea noastră de a socoti, de a lua în considerare mii de factori la adoptarea unei hotărîri, de a reacționa în miimi de secundă la cele mai variate situații.

TRANSISTORUL NU A REZOLVAT TOTUL

Calculatoare din ce în ce mai rapide, din ce în ce mai complexe, capabile de a se autoinstrui și de a rezolva probleme complicate, crearea unor sisteme în stare să transmită și să prelucreze o informație din ce în ce mai bogată, fac necesare aparate și instalații din ce în ce mai complicate, cu piese din ce în ce mai numeroase. Să luăm un exemplu la îndemîna tuturor: televizorul dv. este de circa trei ori mai complicat decît un aparat de radio obișnuit, iar televizorul în culori de nouă ori! Această complexitate crescîndă creează însă serioase dificultăți în construcție și în funcționare.

În adevăr, orice aparat cu transistoare fabricat prin tehnica obișnuită astăzi constă dintr-un număr de componente distincte (transistoare, diode, bobine, condensatoare, rezistențe) de diferite tipuri, legate între ele cu ajutorul unui circuit *imprimat*, adică al unei plăci izolante acoperite cu o foaie metalică, gravată «tipografic», care asigură legăturile dorite. Un asemenea circuit, de dimensiunea unei pagini de carte, poate cuprinde pînă la două sute de piese. Dar contactele și lipiturile dintre componente și circuitele imprimate rămîn puncte nevralgice, nesigure, ale întregii aparaturi. «Revoluția» produsă de transistoare a rezolvat prin urmare numai în parte problema siguranței în funcționare. De altfel, cu toată reducerea apreciabilă a dimensiunilor și a consumului de putere pe care a adus-o miniaturizarea la nivelul transistorului, nu s-a atins limita posibilului nici în aceste domenii.

O MILIARDIME DE SECUNDĂ? PREA MULT...

Pentru a se putea dezvolta instalații și sisteme tot mai complexe fără a le face prohibitiv de greoaie, de scumpe și de nesigure, trebuiau găsite căi cu totul noi,

(Continuare în pag. 32)

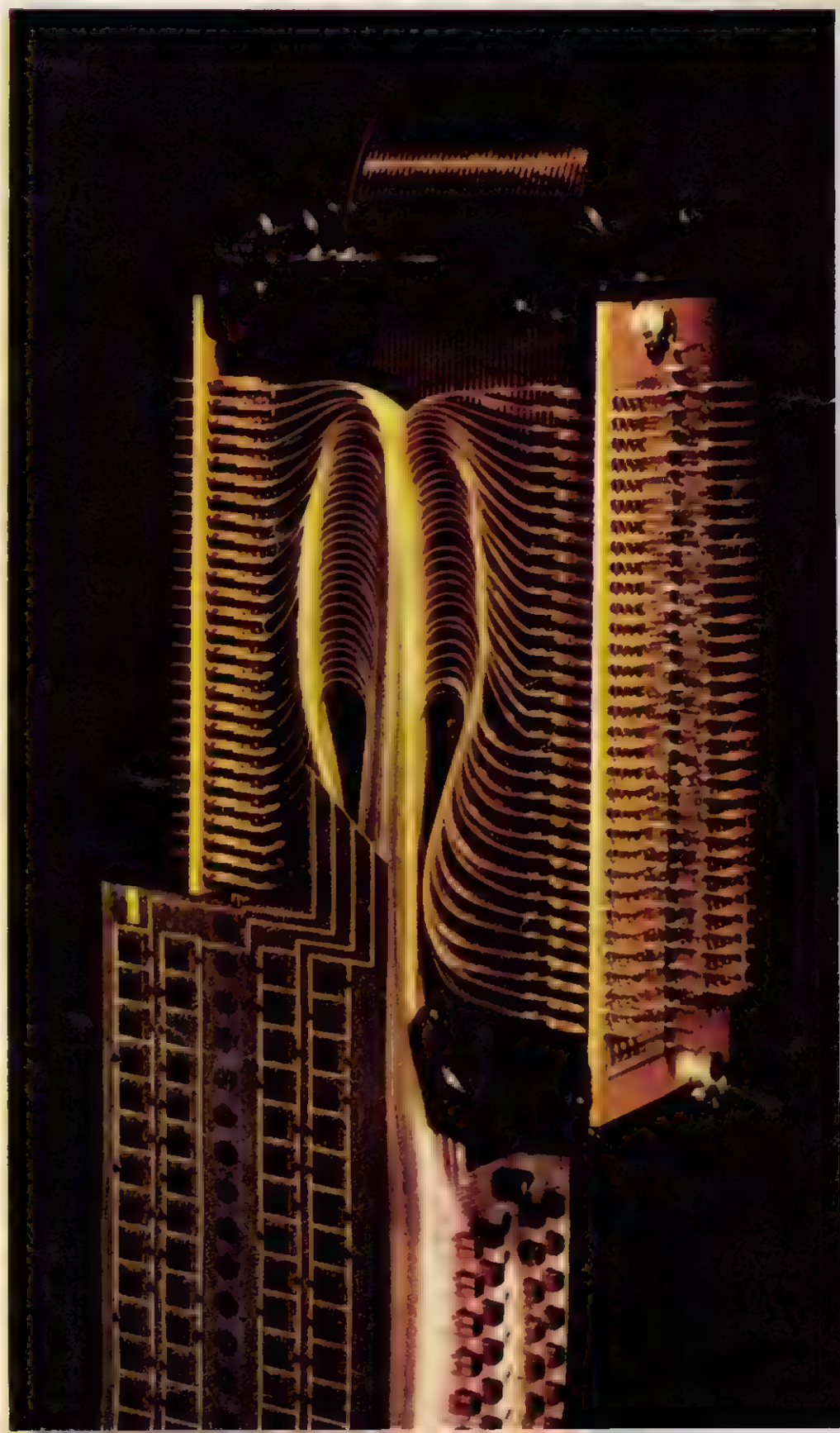

«Memoria» unui calculator electronic modern miniaturizat poate provoca privitorului și emoție estetică. ▶

O UZINĂ ÎNTR-O CUPĂ DE SAMPANIE

Nu este locul să acuzăm sau să facem aci apologia «op-art»-ului, curent modernist a cărui denumire derivă de la «Optical art», artă optică. Lăsînd această grijă criticilor de artă competenți, nu ne putem împiedica să observăm că unele lucrări op-art — ca de pildă cea din dreapta, creată de Piero Dorazio (în fotografie) și expusă la Muzeul de artă modernă din New York — te duc parcă cu gîndul la strania frumusețe a circuitelor electronice (fotografia de sus). Să fie oare ceva «în atmosferă»?

trebuia mers pe linia reducerii și mai drastice a dimensiunilor. În adevăr, pentru a parcurge de la un colț la altul un circuit imprimat, unui semnal îi trebuie o miliardime de secundă. Pare foarte puțin. Dar pînă și acest răstimp este prea lung față de cerințele calculatoarelor moderne cu uriașe viteze de lucru...

Și iată că în jurul anului 1960 au fost inventate circuitele microelectronice integrate, urmașele directe ale transistoarelor, marcînd astfel a doua mare revoluție în electronică.

Într-un circuit integrat, atît componentele electronice cît și legăturile dintre ele se fabrică toate dintr-o dată, într-un singur proces de fabricație, dintr-un singur material de bază — siliciul — și la dimensiuni de o sută de ori mai mici decît este posibil cu piese separate. În adevăr, fiecare componentă ocupă pe plăcuța de siliciu o suprafață medie de circa 10/10 milimi de milimetru! Dar poate mai pregnant decît cifrele vor vorbi fotografiile din paginile de față.

Firește, nu toate circuitele care au fost fabricate simultan pe discul de siliciu se dovedesc bune la verificarea finală; o singură componentă defectă, și întregul circuit trebuie rebutat, deoarece «oaia neagră» nu mai poate fi înlocuită! Se impune deci o extremă acuratețe în toate operațiile succesive de fabricație.

Problema este cu atît mai grea cu cît circuitul respectiv conține mai multe componente. Pe de altă parte, cu cît se încorporează un număr mai mare de componente într-un singur «bloc», cu atît scade prețul de cost al *fiecărei* componente, deci și al aparatului respectiv *în totalitatea sa*.

PLIMBARE PE O AȘCHIE DE SILICIU

La nivelul tehnic de astăzi al microcircuitelor integrate se realizează economic circa 200 componente pe circuit, dar se estimează că în 1970 numărul lor va spori la o mie, obținîndu-se astfel pe o singură aschie de siliciu un întreg subansamblu de calculator electronic sau de televizor, un întreg radioreceptor sau aparat electronic de măsură.

Grație noilor tehnici se reduc de cîteva zeci sau sute de ori dimensiunile, greutatea și consumul de putere ale unui aparat electronic, dar nu numai atît. Paralel cresc de sute de ori viteza de lucru și siguranța în funcționare, datorită scurtării drumului parcurs de semnale și reducerii numărului de legături. Totodată se obține *o micșorare fantastică a costului:* dacă un transistor separat are un preț de cost mediu să zicem de 10 lei, o diodă — circa 2 lei și o rezistență sau condensator circa 1 leu, s-a calculat că într-un circuit integrat, la o producție de mare serie, un transistor ar costa 10 bani, iar o diodă, o rezistență sau un condensator mai puțin decît un ban. (Prețurile în lei sînt date doar ilustrativ.)

Desigur, orice instalație electronică include, în afară de circuite, și o serie de alte elemente constitutive (cutii, șasie, comutatoare, difuzoare, instrumente de măsură) etc., ale căror dimensiuni și cost nu scad în aceeași măsură. Totuși se poate aprecia că prin trecerea la circuite integrate *instalațiile electronice își vor*

«Poveste fără cuvinte», avînd ca eroi microcircuite integrate

1

UN SINGUR FIR DE PRAF ȘI TOTUL ÎNCEPE DE LA CAPĂT...

Cum ia naștere un microcircuit integrat, această «carte de vizită» a noii revoluții în electronică? În principiu — dar numai în principiu — foarte simplu.

Se începe prin a desena cu foarte mare precizie și la scară mult mărită (1m/1m) circuitul pe care dorim să-l realizăm (foto 1). După aceea se fotografiază și, pe aceeași cale, desenul se reduce succesiv (foto 2) și se multiplică (foto 3). Se obține astfel o așa-numită «mască fotografică», care conține, repetate într-o ordine regulată, cîteva sute de imagini identice ale circuitului integrat dorit, la dimensiunea lor reală (foto 4). Precizia trebuie să fie mai bună de o mimie de milimetru: un singur fir de praf căzut pe clișeu poate strica un întreg circuit...

«Fotografia» se plasează pe un disc de siliciu cu diametrul unei monede de trei lei. Ceea ce urmează apoi este o operație de... gravură (desigur, totul se efectuează automat), diferitele substanțe atacînd în mod diferit discul de siliciu, după cum pe «fotografia» aplicată pe disc apare o trăsătură neagră sau albă.

Prin ferestrele fotogravate se introduc în siliciu cantități infime de substanțe, care îi modifică local proprietățile. Se creează deci în siliciu microregiuni cu funcțiile corespunzătoare diferitelor componente ale circuitelor integrate. Concomitent, în cadrul aceluiași proces tehnologic, se realizează și toate legăturile între aceste componente.

După un control microscopic riguros și o încercare electrică completă a fiecărui circuit cu ajutorul unor instalații de verificare automată, discul de siliciu, conținînd cîteva sute de circuite, este tăiat în «așchii» de 1-2 mmp, conținînd cîte un circuit. Fiecare așchie se montează într-o capsulă, la care se fac legăturile.

Microcircuitul este gata să-și ia locul într-un televizor sau să urmărească rachetele interplanetare în zborul lor...

2

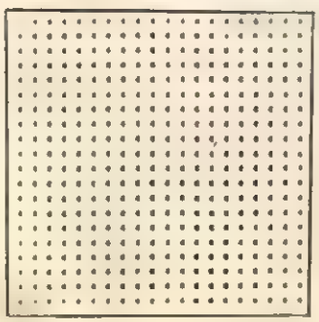

4

reduce costul de 5 pînă la 10 ori. Și progresele microelectronicii continuă...

Prin prelucrări cu fascicule foarte fine de electroni și ioni, prin utilizarea laserilor și pe alte căi, este de presupus că în viitor o componentă electronică se va realiza la dimensiunea unei molecule, iar un circuit electronic... la dimensiunea unui microb!

Și în țara noastră au loc cercetări intense pentru însușirea și perfecționarea tehnicii circuitelor microelectronice integrate. La aceste cercetări se referă, în paginile de față, tov. prof. univ. Sergiu Condrea.

FANTASTICUL — AZI

Iată numai cîteva realizări recente pe care numai microcircuitele integrate le-au făcut posibile:

- În Japonia a fost construit un ceas de mînă pe principiul cronometrelor electronice cu etalon de cuarț, asigurînd o precizie de o secundă la 30 zile.
- La Politehnica din Aachen, R.F.G., a fost creat un microstimulator electronic cardiac care, implantat sub piele, se alimentează de la o pilă electrică întreținută cu energie chiar de țesuturile omului și asigură inimii purtătorului o bătaie regulată pînă la sfîrșitul vieții.
- În Canada, cu ajutorul unor microservomotoare comandate de circuite microelectronice integrate care amplifică și prelucrează semnalele electrice transmise pe calea nervilor, s-au pus la punct proteze pentru mîini, comandate nemijlocit de către creier.
- În S.U.A. s-a realizat un televizor de o dimensiune ceva mai mare decît un pachet de țigări și se fabrică în mod curent calculatoare electronice de capacitate mijlocie, de dimensiunea unei serviete.
- În U.R.S.S., în marile spitale, au început a fi instalate complexe electronice de supraveghere medicală continuă a tuturor bolnavilor, cu semnalizarea automată a oricărei perturbații în evoluția bolii pacientului.

În studiu: televizoare în culori, la dimensiunile și costul unui radioreceptor obișnuit, și calculatoare electronice de uz casnic, care să întocmească meniul zilei și să comande bucătăria automată, instalația automată de spălat și curățat în casă, să supravegheze lecțiile copiilor, să aibă grijă de plata automată a chiriei, impozitelor, apei, luminii, telefonului.

Era calculatoarelor și a prelucrărilor și distribuției universale a informațiilor se instaurează pe baza tehnică creată de revoluția circuitelor microelectronice integrate. O revoluție care a început pe tăcute acum exact douăzeci de ani, o dată cu primul transistor — astăzi familiarul transistor — care avea să înscrie în tehnica modernă un capitol nou și plin de surprize.

3

STIINTA

MII DE COMUNICAȚII TELEFONICE SIMULTANE PE UN CIRCUIT

MINIATURIZAREA - O PROBLEMĂ LA ORDINEA ZILEI PENTRU ELECTRONIȘTII ROMÂNI

Tov. prof. univ. Sergiu CONDREA, de la Institutul politehnic din București, ne declară:

Problema miniaturizării, deosebit de importantă pentru numeroase sectoare ale activității umane, îi preocupă îndeaproape și pe oamenii de știință români.

Miniaturizarea își dovedește cu prisosință eficiența în sistemele de transmisiuni pe fire, unde permite realizarea a sute și mii de comunicații telefonice simultane pe un singur circuit și înlocuiește voluminosul și incomodul echipament electronic cu tuburi care necesită un spațiu mare, încăperi speciale. Echipamente miniaturizate destinate transmisiunilor telefonice multiple au fost realizate și la noi în țară, pentru prima oară în Europa răsăriteană, de către un grup de cercetători, și au dat rezultatele scontate.

În ce privește microminiaturizarea, interesante cercetări și experiențe se desfășoară la diverse catedre din învățământul superior, la Institutul de fizică al Academiei, precum și în laboratorul Institutului central de telecomunicații și la I.P.R.S.-Băneasa.

La Institutul de fizică al Academiei s-au realizat circuite integrate peliculare, cu rezistențe și capacități, și se studiază proprietățile peliculelor semiconductoare amorfe, în vederea utilizării lor eventuale în circuite integrate.

La Facultatea de fizică a Universității din București s-au pus la punct transistoare peliculare pentru circuite integrate, în timp ce la Facultatea de electronică a Institutului politehnic-București s-au realizat, în colaborare cu I.P.R.S.-Băneasa, structuri și transistoare metal-oxid-semiconductor ca prim pas pe linia creării circuitelor integrate monolitice; se studiază de asemenea problema realizării inductanțelor în circuitele integrate, precum și teoria și proiectarea acestor circuite.

Precum se vede, și pentru electroniștii români miniaturizarea constituie o problemă la ordinea zilei. Studiile întreprinse urmăresc în final realizarea, la noi în țară, de aparatură și echipamente electronice cu volum redus și mare siguranță în funcționare, extrem de necesare dispozitivelor de reglaj automat, calculatoarelor electronice, industriei de echipament pentru telecomunicații și, în general, economiei naționale. Activitatea de cercetare ce se desfășoară la noi este strîns legată de interesele producției, de rezolvarea unor probleme cu importante implicații tehnice și economice.

De la distanță s-ar părea că privești o floare minusculă, răsărită din ghiveciul-degetar și, jos, note stinghere pe un portativ sui-generis. «Floarea» nu reprezintă însă decît un model experimental de tranzistor metal-oxid-semiconductor, produs de I.P.R.S.-Băneasa, ca proiect de diplomă al tovarășului Alexandru Popa, azi inginer. Este un prim pas spre asimilarea în țară a circuitelor electronice integrate. În ceea ce privește «portativul» înalt cît două țigări, este vorba de un așa-numit convertor de cod, folosit în instalațiile de telefonie și realizat în cadrul catedrei de telefonie și telegrafie de la Institutul politehnic din București.

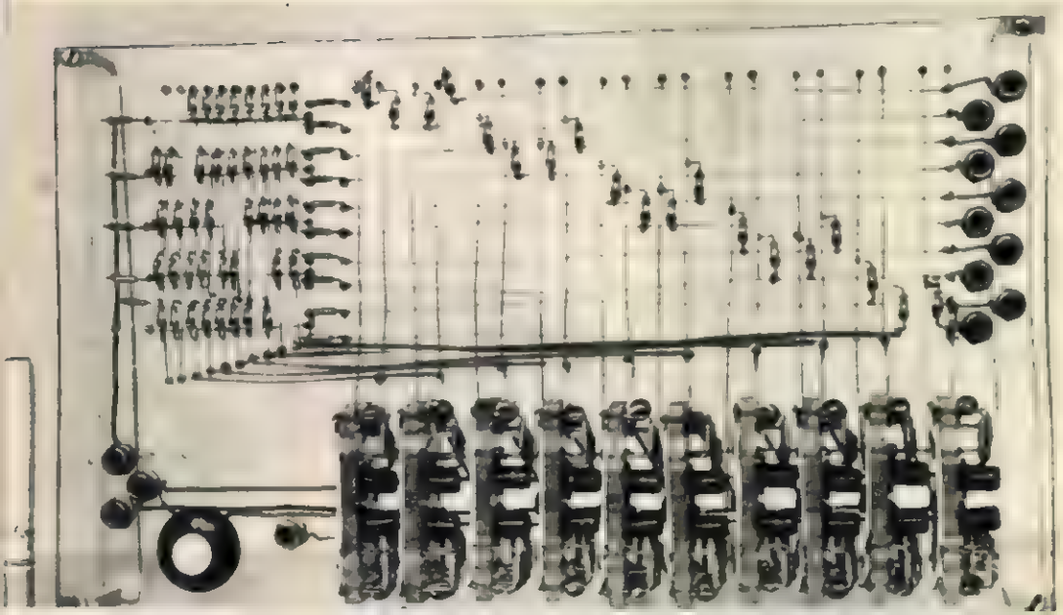

REFLECTOR ȘTIINȚIFIC

MASELE PLASTICE LA „PROBA FOCULUI"

Desigur că vă este cunoscută mica etichetă care întovărășește invariabil confecțiile din fibre sintetice: «A nu se călca» sau «A se călca cu fierul ușor încălzit». Ei bine, gîndiți-vă la această recomandare și imaginați-vă un șuvoi de metal topit ce se scurge într-un vas *din material plastic*. Vasul se transformă într-un glob luminos însă — ciudat lucru — pereții săi rezistă...

Experiența nu ține de loc de domeniul fanteziei. Ea a avut loc recent în cadrul unei manifestări științifice internaționale de specialitate unde s-a discutat problema de mare actualitate a obținerii unor materiale plastice capabile să reziste cu succes la temperaturi înalte.

Există în întreaga lume numai cîteva institute în cadrul cărora se desfășoară cercetări de acest fel; în rîndul lor se numără și Institutul ieșean de chimie macromoleculară «Petru Poni». Despre unele realizări ale cercetătorilor de aici pe acest tărîm, directorul institutului, prof. dr. docent *I. Zugrăvescu*, membru corespondent al Academiei, ne-a declarat:

«Într-un timp relativ scurt am reușit să sintetizăm mai multe clase de compuși chimici heterociclici originali — cuprinzînd în general azot în nucleul lor — rezistenți la temperaturi ridicate. Însușirile deosebite ale acestor mase plastice termorezistente le recomandă cu căldură utilizării în unele ramuri ale industriei, în unele cazuri ca excelente înlocuitoare ale metalelor. Concluziile la care am ajuns pînă în prezent în legătură cu caracteristicile acestor mase plastice termostabile conturează perspective aplicative ce ar prezenta un deosebit interes economic. De pildă, lacurile realizate pe baza acestor polimeri ar putea fi folosite ca izolatoare de înaltă eficiență în industria electrotehnică sau ca mijloace de protecție anticorosivă a metalelor. Și acestea nu constituie decît cîteva exemple, care sînt departe de a epuiza sfera de aplicare a noilor mase plastice».

LASERUL PULVERIZEAZĂ... MATERIALE REFRACTARE

Un nou laser, construit în Polonia sub conducerea dr. ing. Z. Puzewicz, are o putere de 200 wați. Fasciculul de raze pe care-l emană, cu un diametru de doar 1 centimetru, dezvoltă o temperatură de 10 000°C, devenind purtătorul unei energii termice de 5 milioane wați! Sub acțiunea acestor raze, în plăcile de azbest se formează găuri, iar materialele ceramice cele mai refractare și metalele se transformă în vapori... Laserul acesta este, se pare, unic în Europa.

VIBRAȚIILE ÎMPOTRIVA PIETREI LA RINICHI

Academia franceză de medicină a ascultat recent o comunicare care a produs senzație. Doctorii Cottet, Wisner și Berthoz au prezentat cercetările lor privitoare la tratamentul unei boli pe cît de răspîndite pe atît de greu de tratat: piatra la rinichi.

Specialiștii francezi au pus la punct o nouă tehnică de eliminare a calculilor renali prin vibrații. Desigur, ideea în sine nu e nouă. Încă de la sfîrșitul secolului trecut se prescria bolnavilor să meargă pe bicicletă pe străzi nepavate și în general să folosească vehicule care zdruncină, în speranța că astfel, cine știe... Dar abia recent ideea a primit o concretizare științifică, cu alte cuvinte, după cum se subliniază în comunicare, s-a studiat acțiunea de eliminare prin mijlocirea vibrațiilor mecanice *controlate* sub aspectul amplitudinii, frecvenței, direcției și formei». Cercetările au fost ușurate de dezvoltarea în ultimii 20 de ani a tehnicilor radiocinematografice și accelerometrice, care au permis urmărirea detaliată a fenomenelor petrecute în interiorul organismului supus vibrațiilor.

Specialiștii sus-citați arată că dintr-un total de 15 pietre situate pe ureter, și care s-au dovedit rebele tratamentului clasic, au obținut șapte eliminări prin vibrații aplicate, după un anumit program timp de două săptămîni. Vibrațiilor li s-a asociat și obișnuita cură de lichide. La 31 de bolnavi s-au obținut rezultate parțiale: schimbări de poziție și fragmentări ale pietrelor renale.

Deocamdată nu se cunoaște în amănunt modul de acțiune al vibrațiilor asupra calculilor dar se pare că nu există efecte secundare negative importante.

„CUȚITE DE FOC"

La Institutul de fizică din București al Academiei s-a reușit să se amplifice pînă la 100 000 de ori un curent electric prin plasmă. După cum se știe, plasma poate fi considerată ca cea de-a patra stare a materiei, caracterizată printr-o concentrație apreciabilă a particulelor încărcate cu sarcină electrică. De asemenea, s-au determinat parametrii caracteristici ai plasmei ca, de exemplu, temperatura. Această determinare este deosebit de interesantă în construirea plasmotroanelor, adevărate «cuțite de foc», tot mai mult folosite în țara noastră în industria metalurgică și a construcțiilor de mașini. Aceste cuțite sui-generis servesc la tăierea țevilor și a altor laminate, precum și la acoperirea suprafețelor metalice cu diferite substanțe protectoare.

TELEFON... LUMINOS

La Institutul de electrotehnică și electronică al Academiei cehoslovace de științe a fost construit un aparat telefonic care funcționează cu ajutorul undelor luminoase. El este format dintr-un emițător de semnale luminoase care sînt modulate de frecvența sonoră. Se preconizează ca anul acesta să fie pusă la punct producția unor asemenea aparate portative în greutate de 500 grame.

CADRAN INTERNATIONAL

PRIN CABLU DE LA: **BERNA**
HAVANA
BERLINUL OCCIDENTAL
TEHERAN

MOMENT CULTURAL ELVEȚIAN

Viața culturală elvețiană prezintă în această primăvară o serie de momente remarcabile. Zürich, Berna, Geneva, Basel, Lausanne și numeroase alte orașe mari și mici se întrec parcă în a înfățișa publicului tot ce este nou, modern în arta deceniului '70.

Două premiere sînt, în acest sens, deosebit de semnificative. În preajma aniversării centenarului celui mai mare teatru din capitala elvețiană, directorul acestuia, Walter Oberer, a dat — în ciuda amenințărilor și protestelor anumitor cercuri — semnalul de ridicare a cortinei pentru versiunea berneză a mult discutatei piese «Soldații» de Hochnuth. De ce versiune? Pentru că spectacolul durează circa două ore în loc de șase. Autorul a consimțit ca piesa să fie prezentată cu prescurtări. Televiziunea din Zürich a prezentat o foarte interesantă dezbatere în jurul spectacolului, la care au luat parte autorul și cîteva personalități marcante ale vieții artistice și culturale, printre care și Friedrich Dürrenmatt. Un ecou puternic a avut și premiera mondială la Zürich a piesei «Biografie — un joc» de Max Frisch. Dramaturgul pleacă de la dorința — atît de tipic umană — de a putea reveni la un moment dat asupra cursului propriei tale vieți. Textul sclipitor, umorul situațiilor (lucrarea e intitulată comedie) fac din cea de-a opta piesă de teatru a lui Frisch un succes atît pentru autor, cît și pentru dramaturgia elvețiană.

Vedere parțială a Centrului «Le Corbusier» din Zurich.

Nu demult, la Teatrul Mare din Geneva am aplaudat-o, împreună cu o sală plină ochi, pe compatrioata noastră Elvira Popescu, interpreta principală a piesei «Locomotiva» de Roussin.

Din bogata activitate concertistică și de operă mă voi rezuma să semnalez debutul, foarte apreciat de public și de cronicari, al cîntăreților români Dorothea Palade-Melinte și Ion Buzea, ca și succesul obținut de Teatrul Mare din Geneva cu prezentarea operei «Consulul» de G.C. Menotti.

În orașul Saint-Gall a fost recent inaugurată una din cele mai moderne săli de spectacole din Europa, construită de arhitectul Claude Paillard din Zürich. Primul spectacol prezentat în fața a 800 de spectatori în noua clădire: opera «Fidelio» de Beethoven.

Amintind de construcții și arhitecți nu pot să nu semnalez una dintre cele mai interesante manifestări artistice din ultima vreme — expoziția de pictură Le Corbusier de la Zürich. Din inițiativa elvețienei Heidi Weber a fost inaugurat în acest oraș un Centru Le Corbusier, construit după planurile renumitului arhitect. Clădirea a fost concepută inițial în beton, apoi refăcută, tot de Corbusier, pentru oțel. În această ultimă realizare arhitectonică a marelui dispărut, operele lui picturale se încadrează organic, își găsesc lumina și climatul cel mai adecvat.

În perspectivă foarte apropiată: Festivalul internațional de la Lausanne, ediția a XVII-a, care se va desfășura între 7 mai și 15 iunie și va fi prezentat, după cum ne asigură organizatorii, într-o nouă formulă. La concertul inaugural, orchestra «Suisse Romande» va fi dirijată de Klecki, avînd ca solist pe celebrul Arthur Rubinstein.

Sanda CRISTIAN

„LIBERTADERA" PE PLANTAȚII

De cîteva săptămîni în Cuba a început «Jornada de Giron», campania de recoltare și prelucrare a trestiei de zahăr. Încă de la începutul lunii aprilie, «macheteros», cei ce mînuiesc cuțitele lungi cu care se taie trestia de zahăr, s-au constituit în brigăzi voluntare.

Actuala mobilizare de forțe depășește ca amploare toate campaniile precedente. «Jornada de Giron» are ca obiectiv principal atingerea pînă la sfîrșitul anului a unei producții de patru milioane de tone de zahăr și crearea unor premise favorabile obținerii, în anul 1970, a unei producții de zahăr de zece milioane tone.

Bătălia dată de «macheteros» pentru trestia de zahăr reprezintă doar unul dintre aspectele acțiunii pentru dezvoltarea agriculturii în Cuba. În aceste zile atenția este reținută de experimentarea primelor combine autopropulsate de recoltat trestie de zahăr, construite în Cuba. Probele tehnice au avut loc pe plantațiile din provincia Oriente. Combinele au fost construite la uzina mecanică din Santa Clara, care cu începere încă din acest an va fi profilată pe producția lor în serie. «Libertadera», noua combină, are un randament zilnic de 36 000 de arrobas (aproximativ 450 tone trestie de zahăr), înlocuind munca manuală a unei brigăzi de 300 «macheteros». Pînă în 1970 vor fi construite în Cuba aproximativ 1 000 de asemenea combine, care vor asigura mecanizarea sută la sută a recoltării trestiei de zahăr în principalele zone agricole.

Victor STAMATE

«Macheteros» la lucru, în timpul campaniei de recoltare a trestiei de zahăr.

În cadrul celei de-a V-a Bienale franceze de mașini-unelte și echipament mecanic deschise la Paris, întreprinderile Mașinexport și Tehnoimport prezintă mașini-unelte și rulmenți. În fotografie: aspect al standului țării noastre.

PROFESORUL COMPUTER LA... CATEDRĂ

Patruzeci de elevi ai școlii elementare O.E. Plauen din Berlinul de vest învață fără a avea ațintită asupra lor privirea severă a unui învățător. Lecțiile le sînt predate de un pedagog alcătuit din sîrme, rezistențe și transistoare, care reacționează la apăsarea pe un buton și «gîndește» mai repede decît pedagogul cu cea mai mare experiență.

Inima învățătorului electronic este o mașină de învățat, cu locuri pentru 40 de elevi. Pe baza datelor cu care este alimentat, creierul electronic dezvoltă un program propriu de studii și pune întrebări. Prin apăsarea unui buton, elevii predau computerului răspunsurile, iar într-o fracțiune de secundă acesta le verifică și le apreciază. În funcție de numărul răspunsurilor bune sau greșite, mașina repetă întrebarea sau își continuă programul.

Durata unei ore de curs a fost limitată la treizeci de minute. După aceea se scrie o scurtă lucrare în legătură cu materia studiată, ca un control al celor învățate. După experimentarea practică încununată de succes, instalații construite după modelul celei dintîi — care a costat pînă acum circa un milion de mărci (circa 250 000 dolari) — urmează să fie introduse în alte douăzeci de școli. Țelul experiențelor inițiate cu această primă clasă este crearea unei rețele de mașini de învățat, mașini care să-și primească programele de învățămînt de la o mașină electronică centrală, cu ajutorul unui teleimprimator.

Barbara HERZOG

După atentatul împotriva lui Rudi Dutschke în Berlinul occidental, mii de tineri au luat cu asalt clădirile concernului de presă Springer. Valul de proteste s-a extins în numeroase orașe din R.F.G. În fotografie: un polițist călare lovește cu brutalitate, la Frankfurt pe Main, pe unul dintre demonstranții care încearcă să împiedice difuzarea ziarului «Bild Zeitung», editat de Axel Springer.

TEZAURUL DE LA KHARG

Insula Kharg. Un punct de uscat în largul Golfului Persic. Aici, după cum povestesc localnicii, veneau altădată pirații să se închine pentru iertarea păcatelor între două incursiuni prin golf.

În decurs de 6 ani, insula Kharg și-a schimbat complet înfățișarea, devenind o veritabilă comoară a Iranului. La Kharg a fost construit un port pentru încărcarea petrolului brut destinat exportului în nave de mare tonaj. Lucrul a început paralel, pe insulă și pe terenurile petrolifere Gachsaran și Agha Jari, de unde au pornit spre golf conductele.

Azi conductele transportă din cîmpu-

(Continuare în pag. 36)

EXTERNE

EVOLUȚII EUROPENE

de Silviu BRUCAN

A devenit un laitmotiv al comentatorilor internaționali constatarea că Europa este continentul în care se manifestă cel mai puternic tendințele de apropiere și colaborare între state, deși — sau poate tocmai pentru că — pe acest continent au izbucnit în trecut focurile celor două războaie mondiale care au pîrjolit civilizația umană. Explicațiile care se dau sînt diferite. Idealiștii incorigibili, în pofida atîtor dovezi contrare pe care evenimentele continuă să le furnizeze, atribuie acest fenomen gradului înalt de cultură și de civilizație materială atins de popoarele europene. Cinicii din școala *Realpolitik* pretind că interesele celor două sisteme în Europa sînt într-atît de vitale, încît un conflict militar declanșat nu ar lua forma unui «război limitat», ci s-ar transforma inevitabil într-un holocaust termonuclear.

Important este că în Europa s-a creat un climat politic nou care stimulează dialogul dintre state din cele mai diferite, au apărut curente puternice de opinie îndreptate spre rezolvarea politică a litigiilor și problemelor, năzuințe spre o politică independentă a statelor. Iar în aceste procese, România socialistă a avut un rol inițiator, reliefat și cu prilejul vizitelor premierului român în Finlanda și Suedia: «*Privesc ca un semn încurajator* — declara cu acest prilej premierul suedez Erlander — *faptul că țări cu sisteme sociale și politice diferite încearcă să găsească o bază comună care să le permită să coopereze în diferite domenii. România a jucat un rol important în această evoluție europeană favorabilă*»

Într-adevăr, noile procese găsesc teren favorabil în țările scandinave, inclusiv în Danemarca și Norvegia, participante la N.A.T.O. În presa americană se vorbește frecvent despre «slăbirea flancului nordic al N.A.T.O.».

Extrem de semnificative sînt însă evenimentele din R.F.G. Rezumînd dezbaterile unei recente întîlniri la Hamburg, Alfred Grosser menționa în «Le Monde» patru «*prealabile*»: anularea acordurilor de la München, recunoașterea liniei Oder-Neisse, recunoașterea Republicii Democrate Germane și garanția neinarmării nucleare a Germaniei occidentale. Dacă în ce privește prima condiție însuși guvernul de la Bonn a ieșit din «imobilism», la celelalte, Congresul Partidului Social Democrat de la Nürnberg a marcat pași înainte. Deosebit ecou a avut proclamarea recunoașterii, în sensul respectării, a graniței Oder-Neisse, precum și cerința congresului pentru «încetarea bombardamentelor S.U.A. asupra Vietnamului de nord». Chiar dacă noile afirmări politice social-democrate nu sînt împărtășite de cancelarul Kiesinger, prezența luiWilly Brandt, șeful P.S.D., în fruntea Ministerului de externe al guvernului «marii coaliții» conferă acestor poziții o pondere specială. Ele reflectă desigur necesitatea resimțită de social-democrați de a se delimita de creștin-democrați în apropierea scadenței electorale din 1969. Un factor și mai pregnant este creșterea «opoziției roșii» extrapărlamentare, a cărei vigoare exprimată în recentele demonstrații studențești a depășit într-atît așteptările încît impune o revizuire a tabloului forțelor politice reale din Germania occidentală și a perspectivei lor.

Dar nici adversarii destinderii europene nu stau cu mîinile în sîn. Cursului european spre *dezangajare politică* de Statele Unite, accelerat de războiul din Vietnam,Washingtonul îi opune proiecte de *angajare militară:* forța navală permanentă atlantică, Quick Reacting Mobile Force,pentru bazinul mediteranean, planul de înarmări 1968-1972.

Este adevărat că cercurile interesate în perpetuarea războiului rece profită de ceea ce Maurice Duverger numea «*teama de vid*», de faptul că atîta timp cît renunțarea la N.A.T.O. nu are o alternativă certă și palpabilă, șovăielnicii, nehotărîții, prudenții merg alături de pro-atlantiști. «*Marea dificultate* — scrie Grosser — *se află între nevoia unor schimbări profunde pe plan politic și satisfacția nemărturisită dar reală pe care sistemul actual l-a dat pe planul securității*».

Satisfacția aceasta nu rezistă unei analize atente a primejdiilor latente cuprinse în problemele nerezolvate ale Europei, dar ea reflectă o stare de spirit larg răspîndită în Occident. Profilarea mai certă și mai palpabilă a alternativei la actuala Europă, împărțită în două grupări militare, rămîne cheia securității europene. Iar alternativa aceasta este desființarea celor două grupări — N.A.T.O. și Varșovia — așa cum propun țările socialiste.

(Urmare din pag. 35)

rile petrolifere 2,6 milioane de barile pe zi, depozitînd țițeiul în rezervoare cu o capacitate totală de 7,5 milioane barile Cele mai mari tancuri pot înmagazina o jumătate de milion de barile. Debitul zilnic al instalațiilor se ridică la 4,5 milioane barile, tirajul pe stație ajungînd la 15 mii tone pe oră. Sînt cele mai mari și mai perfecționate stații de încărcare din lume. Mașini electronice înregistrează viteza, cantitatea, presiunea țițeiului în conducte, supraveghează continuu întregul proces, semnalizînd și reglînd automat orice deficiență.

Portul are dane și instalații pentru încărcarea concomitentă a 10 nave. Totul se desfășoară automat. Cu toate că materia de lucru o constituie petrolul, te uimește curățenia instalațiilor, a apei din radă.

Recente prospecțiuni au dus la descoperirea unor însemnate zăcăminte chiar în perimetrul insulei. Foraje la 3 000 de metri scot la suprafață zilnic 16 000 barile de petrol. În viitorii ani se preconizează construirea unui complex industrial petrochimic, iar în apropiere de port, a unei noi rade de încărcare pentru nave de 250 000 tone.

În curînd, la dana portului Kharg vor ancora și nave românești. Directorul portului, inginerul Macmond Vazaie, a făcut aprecieri elogioase la adresa țării noastre, care a încheiat cu Iranul un protocol privitor la cumpărarea de petrol brut. «Între țările noastre — ne-a declarat el — s-au dezvoltat relații de prietenie. Noi căutăm ca în viitor să întărim această prietenie, ca ea să rămînă un model de colaborare între state cu orînduiri diferite, dar care vor să trăiască în bună înțelegere».

Nicolae POPOVICI

„SFIDAREA NIPONĂ"

Evoluția spectaculoasă a Japoniei contemporane pe firmamentul științei și tehnicii moderne, cifrele record pe care le înregistrează uriașul ei mecanism industrial deservit zilnic de aproape 50 de milioane de oameni lucrînd în ritmuri de performanță, stîrnesc — din ce în ce mai nedisimulat în ultima vreme — neliniștea potentaților marilor puteri industriale din Europa occidentală și Statele Unite. Mulți dintre ei, parafrazînd titlul cărții publicistului francez Servan Schreiber («Sfidarea americană»), vorbesc acum în mod deschis despre pericolul amenințător pentru pozițiile lor «tradiționale» pe care îl reprezintă «sfidarea niponă». Ceea ce în urmă cu două decenii (cînd Japonia ocupa, ca putere industrială, locul al 8-lea în lume) era considerat doar un element de perspectivă îndepărtată a devenit în prezent, după cum susțin oracolele electronice americane, «un pericol imediat».

Lupta pentru supremație, deschisă mai de mult, capătă o turnură nedorită de conducătorii marilor concerne din Occident. Cu atît mai mult cu cît «pirații patentelor», cum sînt taxați performerii industriei nipone, vizează acum — de pe poziții mai favorabile ca oricînd — locul nr. 1 în domeniul producției industriei capitaliste. În această privință, cunoscutul specialist american în problemele viitorului, Hermann Kahn este categoric:

«Secolul XXI va aparține desigur japonezilor». Pînă atunci, industria și tehnica niponă, după ce s-au adaptat ritmurilor tehnologiei americane, tentează perfecționarea acesteia pe toate căile posibile, abordînd un «management» propriu. În timp ce numai în ultimii 10 ani firmele japoneze au investit în noi obiective industriale (cu precădere fabrici electronice) aproape 40% din veniturile realizate, o armată de 120 000 de ingineri, tehnicieni, specialiști de înaltă clasă lucrează intens pentru descoperirea unor noi resurse de dinamizare și valorificare pe plan superior a performanțelor înregistrate în cursa pentru întrecerea concurenților vest-europeni și americani. Totul se desfășoară însă în contextul unor măsuri severe de apărare față de pericolul tot mai mare al spionajului industrial. Experții și inginerii marilor concerne japoneze au primit consemnul de a se feri cît mai mult cu putință de contactele cu specialiștii americani și englezi care acționează ca «pirați de secrete industriale». Față de această evidentă schimbare de roluri și raporturi, recenta vizită la Tokyo a delegației de specialiști englezi, în frunte cu Harold Frinniston, vicepreședintele lui British Steel Corporation, nu a putut depăși limitele unei misiuni de explorare a proporțiilor «sfidării nipone», a cărei cea mai proaspătă manifestare pare să fie construirea de către japonezi a unui petrolier-mamut de dimensiuni pînă nu demult inimaginabile: o navă de 320 000 tone, în timp ce regina petrolierelor moderne din Europa occidentală, vas aparținînd concernului Shell, are un tonaj sub 200 000 de tone.

D. BABOIAN

Petrolierul-mamut în construcție la Yokohama — cel mai mare din lume. Lungimea vasului: 346 metri.

CADRAN INTERNATIONAL

RIO: TENSIUNE ÎN CREȘTERE

Masacrarea indienilor din Amazonia de către «protectorii» lor, ca și extinderea activității unei opoziții care nu primise certificatele de legalitate — iată temele care acaparaseră primele pagini ale ziarelor braziliene. Dar pe neașteptate, timp de o săptămînă, Amazonia și «frontul larg» au fost date uitării pentru că în scenă intraseră studenții. Un incident, cu început aparent banal, produs într-o cantină din Rio de Janeiro în care poliția a pătruns pentru a împiedica o demonstrație studențească împotriva condițiilor de alimentație și igienă, s-a soldat cu vărsare de sînge. Studentul Edson de Lima Santo și-a pierdut viața. Incidentul a luat proporții. Nu mai era vorba de o simplă imixtiune polițienească în afacerile universitare, ci de un fapt cu mult mai grav: deschiderea focului împotriva unei reuniuni pașnice de tineri. Autoritățile au promis o anchetă, au făgăduit să descopere pe vinovați. Promisa anchetă înainta însă cu viteza melcului. Iar studenții nu puteau fi calmați cu vorbe.

Demonstrațiile tineretului universitar au luat amploare. La Rio, mii de studenți au înfruntat infanteria blindată și carele de luptă. Armata a ocupat principalele poziții strategice din marele oraș. Ciocnirile au durat mai multe ore și s-au reeditat în zilele care au urmat. Evenimente asemănătoare s-au produs și în celelalte centre universitare ale țării. În unele localități, studenții au ocupat clădirile universității, declanșînd ceea ce *France Presse* denumea «o veritabilă criză națională». Observatorii au remarcat că revendicările studențimii nu vizează doar încetarea represiunilor, ci se referă la probleme cu implicații politice și sociale mai largi. Mișcările din viața universitară nu pot fi rupte de contextul activizării unei opoziții decise să depășească cadrul îngust al legilor în vigoare. Se semnalează o creștere a temperaturii în viața politică tocmai pentru că promisa democratizare se menține în domeniul unor făgăduieli fără termen de realizare. *Jornal do Brasil* scrie: «Dacă pe planul politicii externe guvernul președintelui Costa e Silva se arată decis să apere o serie de poziții corespunzătoare intereselor naționale, larg sprijinite și aplaudate, în schimb politica internă provoacă nemulțumiri profunde și dezaprobări masive. Redemocratizarea țării și reformele sociale indispensabile rămîn deziderate». Exponenții «liniei dure» din sferele oficiale doresc să pună capăt agitației prin măsuri de mînă forte. Se aud însă în aceleași cercuri și glasuri care îndeamnă la un dialog cu cei nemulțumiți, mereu mai numeroși.

După o săptămînă de tulburări, o liniște stranie a cuprins cetățile universitare. Prețul: patru morți și sute de răniți. La Brasilia s-a promis doar că... «ordinea va fi menținută».

M. RAMURĂ

„GENERAL DYNAMICS" PIERDE PARIUL

Avionul cu geometrie variabilă F-111.

Puțină lume mai prevede la Washington un viitor onorabil avionului cu geometrie variabilă F-111. Îndoieli în privința viabilității aparatului existau mai de mult, un curent de opinie în rîndurile congresmenilor punea sub semnul întrebării virtuțile lui F-111 încă din perioada cînd acesta era doar un proiect. Trimițînd de curînd un prim lot de șase aparate de acest tip în Vietnam, Pentagonul voia tocmai să restabilească într-un fel prestigiul prototipului. Dar, la numai 48 de ore după sosirea lor la baza de la Ta Khli (Thailanda), un avion era doborît deasupra teritoriului R.D. Vietnam, iar după două zile un altul se prăbușea ca urmare a «proastei funcționări a aparatului radar» (cum s-a anunțat). Un al treilea a căzut recent deasupra Thailandei «din motive necunoscute».

Declinul lui F-111 începuse de fapt mai devreme. În ianuarie un reprezentant al Departamentului marinei S.U.A. anunța că «U.S. Navy a solicitat trei constructori în vederea studierii unui aparat susceptibil să-l înlocuiască la nevoie pe F-111 B, în cazul cînd acesta ar fi abandonat». În cercurile de presă s-a considerat că în acea zi marina americană a renunțat la «unul dintre cele mai proaste și costisitoare avioane proiectate vreodată în Statele Unite».

Istoria avionului F-111 începe în 1961, cînd McNamara califica bombardierul B-52 «îmbătrînit». După un an, se adresa firmelor «Grumman» și «General Dynamics» pentru găsirea unui succesor. Prototipul realizat de cele două companii — denumit F-111 (cu variantele A și B) — s-a dovedit din capul locului necorespunzător. Între altele, considera expertul în probleme aviatice al săptămînalului «La Tribune de Genève», el este «incapabil de a îndeplini corect misiunile ce urmau a-i fi încredințate; aparatul nu zboară la înălțimea prevăzută, nu merge atît de departe cît scrie pe hîrtie, nu zboară atît de repede cum se spune» ș.a.m.d., adică mai precis «nu răspunde decît în parte exigențelor». După cum am mai arătat, defectele lui F-111 n-au întîrziat să-i genereze adversari, care s-au dovedit însă neputincioși în confruntarea cu McNamara, artizanul moral al prototipului, pe atunci șef al Pentagonului. Demisia acestuia, apoi recrudescența atacurilor adversarilor aparatului în Senat se vor solda, se pare, pentru început cu limitarea construcției în serie a avionului (de la 1 350 exemplare prevăzute inițial, la circa 500-600). Comentatorii consideră însă că deteriorarea poziției lui F-111 nu se va opri aici. În orice caz, deocamdată este sigur, după cum observa același ziar, că «General Dynamics și Pentagonul au pierdut (cu acest prilej — n.n.) cel mai mare pariu din istoria militară americană».

Vlad CORNELIU

marginalii

În Parcul Libertății din Sofia se află în fază de șantier o construcție de formă originală. Clădirea — cuprinzînd o sală de spectacole de 800 de locuri — e destinată a găzdui o parte din manifestările ce vor avea loc în capitala Bulgariei cu prilejul celui de-al IX-lea Festival mondial al tineretului și studenților.

Se spune că atunci cînd Columb a pășit pe pămîntul Americii, l-a întrebat pe primul om întîlnit în cale:

— Hei! Cine ești?

— Cine vrei să fiu — i s-a răspuns. Un sălbatic, desigur.

Și așa a început civilizarea Americii. Cam în același fel cere să se procedeze organizația «Frăția universală» față de «farfuriile zburătoare», care ne-ar aduce pe columbii spațiului cosmic. Într-o scrisoare adresată ziarelor engleze, organizația afirmă că «farfuriile zburătoare» n-au aterizat, iar ocupanții lor «nu s-au arătat» pentru că n-am știut să-i chemăm, cum știau primitivii pe vremuri. Ar trebui să strigăm: «Sîntem sălbatici, veniți și ne ajutați!» Cînd ne gîndim însă ce-au pățit indienii Americii (și mai pățesc și azi în Brazilia), putem ajunge la concluzia că pînă la urmă «farfuriile zburătoare» s-ar putea sparge în capul nostru. Deci, mai bine să se învîrtească acolo unde sînt — în mințile celor cu imaginația înfierbîntată.

*

Cercurile grupului Kennedy au încercat să afle pe cine va sprijini președintele Johnson drept candidat prezidențial al partidului democrat. De la Casa Albă li s-ar fi răspuns:

— Prefer să-l votez pe Rockefeller sau chiar pe Richard Nixon, decît pe Robert Kennedy.

La care clanul Nixon, cu o politețe de-a dreptul electorală, a declarat: «Am prefera mai degrabă să-l înfruntăm în alegeri pe Johnson decît pe Bobby Kennedy. Am fi mai siguri de victorie».

*

Șeful corpului expediționar sud-coreean aflat în Vietnamul de sud a declarat că dacă va fi nevoit, ca urmare a încetării ostilităților, să-și retragă trupele, își va da demisia. De ce? Pentru că, spune el, activitatea sa n-ar mai avea nici un rost. «Numai lupta — declară el — dă soldaților noștri experiență și întărește potențialul nostru militar și pregătirea de război». Se pune întrebarea: dacă sînt atît de bătăioși, de ce au nevoie pe teritoriul lor de trupe americane, a căror prezență a fost nu o dată folosită pentru asigurarea supraviețuirii regimului de la Seul?

Este evident că clientela falită a intervenției americane, regimuri ca cele de la Saigon, Seul, Bangkok, se tem că o reglementară politică în Vietnam ar putea însemna și slăbirea propriilor lor militare. De aceea sînt gata să lupte mai departe pînă la... ultimul american. Rămîne de văzut dacă și americanii sînt gata...

Nicolae URECHE

În plin centrul Washingtonului, una dintre recentele demonstrații pentru încetarea războiului dus de Statele Unite în Vietnam.

I.I.S.

„PRODUCȚIA“

din Cal. Călărasi 205, Bucuresti

vă oferă țesături de in

- *prosoape*
- *fețe de masă*
- *articole de plajă*
- *îmbrăcăminte de vară*
- *pînză tapiserie*

Ușor lavabile
Durabile
Practice
Răcoroase

CALITATEA ESTE GARANTATA
DE FOLOSIREA PROCEDEELOR
MODERNE DE FABRICAȚIE

MEMENTO

carte

● Din tezaurul lăsat nouă moștenire de Tudor Arghezi au apărut în seria **Scrieri**, la Editura pentru literatură, vol. 17 (Proze. De prin răspîntii. Note străine) și vol. 18 (Proze. Cu bastonul prin București).

● O parte din valoroasa activitate de critic literar a lui G. Ibrăileanu constituie sumarul celor două volume de curînd apărute în colecția Biblioteca pentru toți. Titlul, **Scriitori români și străini,** vorbește de la sine despre conținutul culegerii. Ediția e îngrijită de Ion Crețu și prefațată de Al. Piru.

● Celebrarea «Centenarului Mahatma Gandhi» prilejuiește apariția în paginile ultimului număr al revistei **Secolul 20** a unor substanțiale texte semnate cu numele unor prestigioși scriitori contemporani: Romain Rolland, André Malraux, Lucian Blaga ș.a. Din interesantul sumar al acestui număr mai notăm **Interviu la Paris** — André Pieyre de Mandiargues, Roland Dorgelès și Philippe Heriat despre al 65-lea Goncourt — realizat de Teofil Bălaj. În continuare se publică partea a III-a a romanului **America** de Franz Kafka, în traducerea lui Pop Simion și Erikăi Voiculescu.

● Drumul ascendent spre întinerire e și mai evident în nr. 3 al revistei **Viața românească**. Proza — de bună calitate — e susținută de astă dată de doi poeți: Virgil Gheorghiu, Veronica Porumbacu și, bineînțeles,

și de o prozatoare: Iulia Soare. Rubricile vii, de problematică actuală. Remarcăm, printre altele, studiul lui N.Balotă: Hermes sau voința de obscuritate în poezia nouă; Eugen Simion: Lovinescu, critic al valorilor clasice (II); Adrian Marino: Critica și perspectiva istorică. Caietul — supliment — e dedicat temei: poeții și miturile.

teatru

● Radu Stanca, regizor-poet-dramaturg, a fost jucat postum pe trei scene. La Teatrul «Barbu Delavrancea», **Hora domnițelor** — spectacol realizat de Sorana Coroamă. Un spectacol în care s-a descifrat cu succes corespondența plastică și coregrafică a imaginii poetice conținute în text. Am remarcat progresul Doinei Tamaș și silueta dramatică a Sandei Maria-Dandu. Decorul foarte personal: arhitect Vl. Popov și Petre Pădureț. Coregrafia: Vera Proca-Ciortea. La Sibiu: **Ostatecul.** Spectacol cu numeroase calități, pe alocuri exagerat patetic. Regia: Ariana Stoica. La Iași: **Dona Juana,** în direcție de scenă a lui Mihai Raicu și scenografia Margăi Ene. Din distribuție: Liana Mărgineanu, Ștefan Boris Olinescu, Cornelia Gheorghiu, Virgiliu Costin și Sorin Lepa.

● Spectacol coupé la Teatrul Național din Craiova cu trei piese în premieră pe țară. **Vizita la Malu** de Paul Everac, **Interludiu** de Andi Andrieș și un debut: I.D. Sîrbu cu **O piatră de hotar.** Deși inegale între ele valoric, reprezentația invită și alte teatre spre investigarea dramaturgiei originale. Regia: Valentina Balogh; scenografia: Vasile Buz.

● Pe linia sa tradițională de valorificare a dramaturgiei românești clasice, Teatrul Național din Iași a înfățișat un spectacol compus din «cîntecele» de Alecsandri. Regia: C. Cadeschi. Apare în Mama Anghelușa, Margareta Baciu: în Șoldan Viteazul, Mihai Grosariu și în Barbu Lăutarul, C. Sava. Se mai joacă și comedia **Iorgu de la Sadagura.**

cinema

● **Răzbunarea haiducilor.** A treia serie a «Haiducilor». Un spor de armonie interioară și o mai atrinsă stăpînire a epicului cinematografic se depun peste rigurozitatea profesională a lui Dinu Cocea, făcînd că acest capitol al serialului să fie, după părerea noastră, cel mai solid ca structură.

Relevăm și de data aceasta intuiția filmică a lui Eugen Barbu, măsura cu care potențează imaginea prin cuvînt. Îi regăsim pe Emanoil Petruț, Marga Barbu, George Constantin, Toma Caragiu, Olga Tudorache, Colea Răutu, Elisabeta Jar, Jean Constantin, Mihai Pălădescu.

● La începutul acestei săptămîni a avut loc, simultan, în cîteva orașe ale țării (Constanța, Cluj, Bacău, Craiova, Timișoara) premiera a încă cinci filme românești care urmează să apară, în săptămînile următoare, pe ecranele bucureștene. Este vorba de: «Ultima noapte a copilăriei» (regia — Savel Stiopul), «Zile de vară» (regia — debutantul Ion Niță), «Balul de sîmbătă seara» (regia — Geo Saizescu), «K.O.» (regia — Mircea Mureșan) și «Gioconda fără surîs» (regia — Malvina Urseanu).

● **Apa curativă.** Unul dintre autorii mai vechi ai cinematografiei maghiare, Bán Frigyes, analist sensibil și satiric plin de culoare totodată (ne amintim «Drumul în spirală» și «Umbrela Sf. Petru»), revine cu un film în care observația sa socială este lipsită de prospețime. Interpreți: Körmendy Ianos, Nagy Attila, Szemes Mari, Banhidy Laszlo, Teri Arpad.

muzică

O săptămînă bogată în recitaluri vocale și instrumentale, dintre care spicuim pentru dv.:

● Recitalul de pian al **Mariei Cardoș;** în program, Rameau, Schumann, Liszt și Carmen Petra (luni 29 aprilie, Sala mică a Palatului).

● Marți 30 aprilie la sala Studio a Ateneului putem asculta recitalul de violă dat de **Georges Otto Roth,** care va interpreta lucrări de Reger, Stan Golestan și Ekles. În partea a doua a programului, recitalul mezzo-sopranei **Olga Sandu.** Ambii soliști vor fi acompaniați la pian de Martha Jofe.

● Filarmonica «George Enescu», sub bagheta dirijorului **Mircea Cristescu,** ne oferă vineri 3 și sîmbătă 4 mai, strălucitorul concert pentru vioară și orchestră în Mi minor (opus 64) de F. Mendelssohn-Bartholdy (solistă **Lola Bobescu**), Simfonia a VI-a «Patetica» în Si minor (opus 74) de P.I. Ceaikovski, operă care marchează culmile creației sale artistice. Programul include și o lucrare în primă audiție: Concertino pentru orchestră de Aurel Popa.

plastică

● **Expoziția retrospectivă de pictură și sculptură.** O selecție a celor mai reprezentative lucrări create de artiștii plastici de toate vîrstele între 1963 și 1968. Căutări fructuoase, diversitate de stiluri, o panoramă a dezvoltării plasticii românești din ultima vreme. În expoziție figurează lucrări ale artiștilor din întreaga țară (Dalles).

● Graficianul Silvan expune în sala Galeriilor de artă din Calea Victoriei 132 mai bine de 100 de portrete ale unor binecunoscute personalități din lumea artelor, lucrări de subtilă inteligență și umor

● **Vlaicu Ionescu** — pictură. Peste 25 de lucrări în care autorul încearcă să dea spațiului un sens pictural. Abandonînd figurativul, V. Ionescu este chemat de mirajul unui alt climat, dar care neimpunîndu-se organic e o ilustrare decorativă și numai atît a unor enunțuri: «Nocturnă pentru nava elementelor», «Focul îngrădit», «Ritm hibernal» etc., etc. Prea puțin. (holul Bibliotecii centrale universitare).

televiziune

O veste bună pentru telespectatori: începînd din această săptămînă vom avea emisiuni și în ziua de luni. Și tot în această săptămînă, în ziua de joi (deocamdată) televiziunea ne transmite programul pe două canale.

Și acum, telespectatorilor instalați în fața micului ecran — pe cît de «mic» pe atît de rîvnit dar, pe drept și pe nedrept — și atît de hulit — le recomandăm, dintr-un program variat și atractiv, următoarele:

DUMINICĂ 28 APRILIE. Concertul susținut de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii.

Elena Cernei

Dirijor: Emanuel Elenescu și un oaspete: Gonzales Mantici (Cuba) la 11.45 ● Un telemagazin: **Zigzag** care se anunță destul de promițător, mai ales că pe lîngă apariția inedită de crainic sportiv a lui Gr. Vasiliu-Birlic, ni se va transmite și meciul internațional de tenis România-Danemarca (14.15) ● **Evocarea Anului 1848 în Moldova,** o primă parte dintr-un film realizat de Ștefan Iacob, dedicat istoricelor evenimente ale acelui an frămîntat (21.00) ● Cîntăreața poloneză Ursula Sipinska e invitata serii (22.40).

LUNI 29 APRILIE. Pentru Cupa Davis, încă o fază a meciului care ne va da emoții: România-Danemarca (15.00) ● La **Trepte spre viitor:** un film, «Demiurgii», realizat pe șantierul Porțile de Fier (20.00) ● În interpretarea unui colectiv al Teatrului «Al. Davila» din Pitești vom urmări spectacolul cu «Arborele genealogic» de Lucia Demetrius.

MARȚI 30 APRILIE. Iarăși emoții de ordin sportiv: din nou tenis de cîmp: România-Danemarca (Cupa Davis) ● Album liric închinat muncii (20.00) ● Filmele: **Doi vecini** — ecranizare de Geo Saizescu a povestirii lui Tudor Arghezi; **Stewardesa** — scenariul: poeta Bela Ahmadulina. **Piesa,** comedie de Arthur Stringer, într-un **Triptic pe peliculă** (21.00).

MIERCURI 1 MAI. Transmisiune de la mitingul și demonstrația oamenilor muncii din Capitală cu prilejul zilei de 1 Mai (9.00) ● De la stadionul din Linz se va transmite meciul amical de fotbal Austria-România (17.30) ● În spectacolul muzical-coregrafic «Flori de mai» întîlnim o distribuție cu adevărat... florală: Elena Cernei, Magda Ianculescu, Viorica Cortez-Guguianu, Ioana Radu, Doina Badea, Elena Dacian, Irina Loghin, Mihaela Mihai, Ion Dacian, Radu Aldulescu, Ion Piso, Konya Ladislau etc... (20.00) ● Un film românesc bun: **Subteranul** (21.30).

JOI 2 MAI. PROGRAMUL 1. Transmisie de la stadionul Republicii a meciului de rugbi Steaua-Selecționata armatei franceze (11.00) ● Muzică populară românească (19.00) ● **La Seară de operetă** transmisiune din sala Teatrului de stat de operetă: **Mam'zelle Nitouche** de Hervé (20.00) ● PROGRAMUL 2. **Prefață** de Ion Dumitrescu, Radu Beligan și Alexandru Balaci (20.00) ● Marele dirijor Zubin Mehta la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Los Angeles (21.00) ● O **Telecinemateca a umorului** (22.00) și o îmbietoare **Invitație la dans** (22.30) încheie acest TV II de bun augur.

VINERI 3 MAI. Actualitatea agricolă (20.00) ● **La Studioul muzical,** Beethoven (II) prezentat de Eugen Pricope ● Film: comedia **O invenție minunată** (21.15) ● Arta plastică (22.30).

SÎMBĂTĂ 4 MAI. Fără a mai fi nevoie de recomandare: meciul de fotbal Ungaria-U.R.S.S., transmisie de la Budapesta (17.50) ● Vom reveni... **peste șase luni** — o nouă emisiune, în care reporterii televiziunii își iau un interesant angajament (21.00) ● Și o intempestivă reîntîlnire cu... **Sfîntul** (21.10) ● În această seară invitatul televiziunii e Jean Claude Pascal (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 17 din 28 aprilie 1968

I.	FARUL-F.C. ARGEȘ	1
II.	«U» CRAIOVA-STEAUA	x
III.	U.T.A.-DINAMO Buc.	1
IV.	PETROLUL-STEAGUL ROȘU	1
V.	JIUL-«U» CLUJ	1
VI.	POLITEHNICA GALAȚI-POLITEHNICA IAȘI	1
VII.	FLACĂRA MORENI-ELECTRONICA	x
VIII.	CRIȘUL ORADEA-C.F.R. TIMIȘOARA	1
IX.	BOLOGNA-MILAN	x
X.	CAGLIARI-VARESSE	1
XI.	INTERNAZIONALE-JUVENTUS	1
XII.	TORINO-NAPOLI	x
XIII.	MANTOVA-FIORENTINA	2

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 – int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Paginile revistei «FLACĂRA» vă oferă posibilitatea de a recomanda consumatorului român produsele sau serviciile întreprinderii dv. pe calea cea mai sigură, mai directă, mai scurtă, cu un cuvînt mai EFICACE.

flacăra PUBLICITATE

fiacăra

IMAGINI DE LA MA

Tribuna centrală din Piața Aviatorilor din Capitală.

REA SĂRBĂTOARE

Peste 250 000 de bucureşteni au trecut prin Piaţa Aviatorilor, purtînd numeroase grafice, machete, pancarte care ilustrează progresele patriei noastre, rezultatele transpunerii în viaţă a istoricelor hotărîri ale Congresului al IX-lea şi ale Conferinţei Naţionale a partidului.

Oamenii muncii au exprimat, la marea demonstraţie, entuziasmul şi hotărîrea de a contribui cu toate energiile lor creatoare la înfăptuirea politicii partidului, pentru înflorirea şi bunăstarea României Socialiste.

◂◂◂

316.342

APROBARE ȘI ADE
FAȚĂ DE HOTĂRÎRILE

ÎN SPIRITUL CELEI MAI ÎNALTE PRINCIPIALITĂȚI

Largul ecou stîrnit de lucrările recentei ședințe plenare a Comitetului Central evidențiază adeziunea totală a poporului nostru față de hotărîrile adoptate de înaltul for conducător al partidului, față de politica internă și externă a partidului închinată celor mai nobile idealuri ale poporului român, dezvoltării energiilor lui creatoare, înfloririi patriei și dezvoltării societății noastre pe calea democrației și progresului.

Măsurile privind perfecționarea învățămîntului de toate gradele se înscriu consecvent pe linia eforturilor pe care partidul și statul le depun pentru a asigura desfășurarea procesului de ridicare continuă a nivelului cultural-educativ al poporului; ele vor spori rolul social al școlii, al învățămîntului de cultură generală, tehnic și superior, în strînsă corelație cu nivelul actual al științei, pentru asigurarea progresului rapid al societății noastre.

Totodată Plenara a acordat o importanță deosebită măsurilor cu privire la compoziția partidului, întărirea rîndurilor sale, la intensificarea activității de educare a comuniștilor. Hotărîrea Plenarei privind examinarea și rezolvarea scrisorilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii subliniază necesitatea ca activiștii cu munci de răspundere din toate domeniile de activitate, indiferent de funcții, să fie model de exigență și principialitate în rezolvarea scrisorilor și sesizărilor, să respecte cu strictețe legile țării, să organizeze exemplar primirile în audiență. Aceasta corespunde pe deplin largului democratism al orînduirii noastre, principiilor apărării cu fermitate a legalității socialiste.

Plenara a dezbătut și aprobat măsurile cu privire la pregătirea de luptă și politică a forțelor noastre armate, măsuri menite să asigure în continuare securitatea țării, apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru. Ecourile pe care le-au trezit în opinia publică dezbaterile asupra politicii externe a României exprimă, de asemeni, aprobarea unanimă a întregului nostru popor. Plenara a subliniat poziția fermă a partidului în ceea ce privește întărirea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, dezvoltarea unor raporturi frățești cu toate partidele comuniste și muncitorești, întărirea rîndurilor mișcării comuniste internaționale. Politica externă a României socialiste, care are la bază principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor țări, slujește neclintit colaborării și înțelegerii între popoare, sporind considerabil prestigiul și influența internațională a țării noastre, aducînd o contribuție din ce în ce mai importantă la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane.

Înscrise în ordinea de zi a Plenarei, dezbaterile cu privire la reabilitarea unor activiști de partid au făcut cunoscute abuzurile și încălcările flagrante ale celor mai elementare norme de legalitate și dreptate, săvîrșite cu bună-știință de unele cadre de partid și de stat din trecutul apropiat al istoriei noastre. Condamnînd cu hotărîre aceste fapte străine de etica și idealurile partidului, incompatibile cu drepturile stabilite prin Constituție pentru toți cetățenii statului nostru, Plenara Comitetului Central a hotărît reabilitarea unor activiști de frunte ai partidului, ca Lucrețiu Pătrășcanu și Ștefan Foriș și ai altor militanți valoroși, decedați sau în viață, înfăptuind astfel un act de profundă echitate și de înaltă principialitate partinică. În toate acestea, poporul nostru vede o expresie a ridicării pe o treaptă superioară a vieții sociale a țării, a democratismului socialist, în lumina prevederilor celui de-al IX-lea Congres al partidului. Întregul nostru popor aprobă în totul intransigența manifestată în Plenară față de încălcarea grosolană a unor elementare obligații ale oricărui comunist, față de faptele grave, de crimele odioase cărora le-au căzut victimă cadre de valoare ale partidului.

Pe drept cuvînt, poporul nostru este cuprins de mînie împotriva odioasei activități a lui Alexandru Drăghici, desfășurată de el în posturile înalte de partid și de stat pe care le-a ocupat, activitate soldată cu pieirea sau distrugerea morală a unor cadre valoroase de partid.

Într-un spirit de înaltă principialitate și răspundere, Plenara a dezvăluit vinile deosebit de grave ale lui Gheorghiu-Dej în monstruoasa acțiune de asasinare a lui Lucrețiu Pătrășcanu și Ștefan Foriș. În Plenară s-a arătat, de asemenea, activitatea nefastă a lui Iosif Chișinevschi, atît în ce privește pregătirea și desfășurarea procesului împotriva lui Pătrășcanu, precum și cu privire la activitatea lui profund dăunătoare vieții cultural-artistice, ideologiei și învățămîntului, pe care le-a înrîurit într-un spirit negativ.

«Avem obligația morală și politică să restabilim adevărul, așa cum este el. Numai astfel ne îndeplinim datoria de comuniști, pe care partidul și poporul i-au investit cu o mare răspundere» — *a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea activului de partid din Capitală, și sentimentul cu care au fost primite aceste cuvinte, ca și toate dezbaterile care au avut loc în adunările activului de partid din întreaga țară, este că, într-adevăr, această datorie de onoare este respectată deplin de comuniștii din România.*

Într-o etapă în care cadrele partidului au fost imperios necesare, pentru că revoluția socialistă a avut nevoie de aportul lor de energie, de experiența revoluționară, de dăruire, actul scoaterii din front al unor activiști, al desprinderii lor de mișcarea căreia li s-au dăruit, n-a putut aduce decît prejudicii în desfășurarea procesului revoluționar al construcției socialismului. Reabilitarea în fața istoriei și a poporului a unor activiști ai partidului reprezintă totodată și garanția fermă a respectării legalității socialiste, a întăririi normelor democratice în viața partidului și a țării, a apărării drepturilor și libertăților tuturor cetățenilor, înscrise în Constituția republicii noastre socialiste. Toate aceste probleme care au făcut obiectul dezbaterilor Plenarei Comitetului Central se înscriu în ansamblul consecventei preocupări a partidului pe linia transpunerii în viață a grandiosului program stabilit de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R., a adaptării tuturor formelor de organizare și conducere la cerințele impuse de actuala etapă a procesului revoluționar de dezvoltare a României socialiste.

UN SENTIMENT DE PUTERNICĂ SATISFACȚIE

Ader cu toată conștiința mea la hotărîrile recentei Plenare a C.C. al P.C.R., hotărîri de însemnătate excepțională pentru continua dezvoltare — pe planuri multiple — a României socialiste.

Conștiința meseriei mele mă obligă să mă refer mai întîi la ultimul punct al ordinei de zi a Plenarei, cel care se referă la reabilitarea unor activiști de partid care, din nefericire, au fost victime ale unor nedemne și odioase represiuni. Am rămas profund zguduit cînd am aflat că un eminent conducător al partidului, de talia lui Lucrețiu Pătrășcanu, a fost victima unei înscenări judiciare și asasinat în

ZIUNE UNANIMĂ PLENAREI C.C. AL P.C.R.

chip mișelesc.

Mărturisesc însă că, luînd act de spiritul de dreptate, de curajul partidului nostru care a demascat pînă la capăt — fără menajamente, fără să țină seama de persoane — întregul șir al nedreptăților, am încercat un sentiment de satisfacție. Aceasta demonstrează încă o dată forța partidului nostru, fermitatea sa în apărarea adevărului, cinstei și dreptății. Hotărîrea Plenarei Comitetului Central reprezintă totodată o garanție sigură a respectării legalității socialiste și asigurării condițiilor celor mai favorabile pentru libera afirmare a personalității umane, pentru aplicarea consecventă a normelor democratice în viața partidului și a țării.

Pentru comuniști și pentru necomuniști, pentru toți oamenii cinstiți din țara noastră, documentele recentei Plenare a C.C. al P.C.R. constituie un îndreptar prețios, un imbold și o busolă sigură în activitatea pe care o desfășoară. Problemele internaționale care au făcut obiectul dezbaterii Plenarei C.C. al P.C.R. au reafirmat încă o dată poziția fermă și principială a partidului nostru: întărirea colaborării și prieteniei cu toate țările socialiste, dezvoltarea unor raporturi frățești cu toate partidele comuniste și muncitorești, întărirea tuturor forțelor care luptă împotriva imperialismului. S-a subliniat din nou că politica externă a țării noastre este întemeiată pe principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne.

Am deplina credință că și de acum înainte, sub conducerea încercată a partidului nostru, a Comitetului său Central, poporul român va cuceri noi izbînzi în desăvîrșirea marelui proces al construcției socialiste.

Marin CRISTESCU
judecător la Tribunalul Suprem

RĂSPUNDERI SPORITE PENTRU FORMAREA GENERAȚIEI DE MÎINE

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului privind perfecționarea învățămîntului de toate gradele a trezit un puternic ecou în rîndul cetățenilor de toate vîrstele, indiferent de profesia pe care o practică. Fenomenul este perfect explicabil: chiar acei care au trecut prin școală sau printr-o facultate au sau vor avea copii. Or, copiii noștri — dincolo de accepția strict subiectivă — sînt cetățenii de mîine ai României socialiste, care vor desăvîrși ampla operă socială începută de înaintași.

Măsurile complexe, de o covîrșitoare însemnătate, aprobate de conducerea partidului, pentru dezvoltarea armonioasă a țării, sînt organic legate și de recentele propuneri pentru așezarea învățămîntului pe o nouă bază. Pentru că obiectivele pe care societatea noastră socialistă își propune să le înfăptuiască sînt de neconceput fără oameni înarmați cu o înaltă cultură. Măsurile preconizate de Plenară deschid noi perspective și trezesc rezonanțe adînci, mai cu seamă printre cei care alcătuiesc corpul didactic. Îndatorirea de a-i învăța pe copiii de șase ani primele taine ale alfabetului și de a le îmbogăți progresiv mintea cu cunoștințe multilaterale, timp de zece ani obligatoriu, sînt, deopotrivă, prilej de consistente satisfacții, dar care implică răspunderea socială sporită a slujitorilor catedrei. Alcătuirea judicioasă a programului de predare, eșalonat pe ani, care să-i formeze elevului o gîndire despre lume și viață în spirit marxist-leninist, care să-l înarmeze cu cunoștințe de cultură generală sînt sarcini care presupun străduințe deosebite din partea noastră, a profesorilor. Fiecare dintre noi, cei ajunși la vîrsta maturității, a simțit și simte pregnant că specializarea într-o anumită meserie a fost precedată de fondul cultural format în anii de învățămînt general. Cultivarea sentimentului patriotic, a vocației și talentelor, educația multilaterală a elevilor revine, în primul rînd, învățătorilor și profesorilor din sistemul școlilor generale și liceelor.

Reorganizarea teritorial-administrativă a țării, sistematizarea localităților rurale și urbane cuprind, implicit, și revizuirea rețelei de școli. În acest context general școala va deveni principalul focar de cultură și civilizație — cum sublinia secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi, cei chemați să pregătim generația de mîine a patriei, ne angajăm să slujim acest înalt ideal cu devotament și perseverență.

Petre JUCU
profesor la liceul din Lehliu județul Ialomița

UN ACT DE PROFUNDĂ LEGALITATE

A spune «am urmărit cu viu interes și deplină satisfacție lucrările recentei Plenare a Comitetului Central» e încă mult prea puțin față de puterea reală a sentimentelor pe care le încerc. Indiscutabil, hotărîrile adoptate, demonstrînd încă o dată principialitatea și consecvența politicii partidului nostru, sînt de natură să influențeze pozitiv — și tocmai aceasta e sursa deplinei satisfacții pe care o încerc — dezvoltarea societății noastre socialiste.

Impresionează într-un mod greu de descris în cuvinte actul reabilitării unor activiști de partid. Ca jurist, îmi dau seama mai bine ce muncă uriașă a trebuit să se depună pentru a se scoate adevărul la lumină dintr-un dosar de 50 000 file, după ce timpul părea să fi îngropat totul. Și sînt mîndru că pot trăi aceste clipe.

Reabilitarea acestei figuri luminoase care a fost Lucrețiu Pătrășcanu, ucis mișelește și fără nici un temei legal, reabilitarea lui Ștefan Foriș și a celorlalți activiști ai partidului reprezintă un act de dreptate care întărește și mai mult încrederea întregului popor în Partidul Comunist, care asigură respectarea legalității socialiste, a drepturilor și libertăților tuturor cetățenilor în fața legii, drepturi și libertăți înscrise în legea de bază a țării, Constituția Republicii Socialiste România. E clar pentru oricine că încălcarea legalității, de către oricine și în orice fel, este un grav delict îndreptat împotriva societății noastre. E clar pentru oricine că greșelile trecutului nu-și mai pot face loc și că oameni ca Alexandru Drăghici nu mai au ce căuta în viața politică a țării. În sfîrșit, e clar pentru oricine că, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, socialismul trebuie să realizeze asemenea condiții pentru ca omul, stăpîn al mijloacelor de producție, făuritor al tuturor valorilor materiale și spirituale, să fie într-adevăr în centrul atenției, să aibă rolul principal în societate, să se bucure și să beneficieze nestînjenit de drepturile și libertățile adevăratei democrații socialiste — premisa fundamentală a înfloririi depline a personalității umane.

Dumitru POPESCU
procuror-șef al Municipiului București

CĂLĂTORIE NOUĂ

PE ARGEȘ ÎN SUS...

Reportaj de Liviu TIMBUS
Fotografii de S. STEINER

Sîntem la Colibași, patria autoturismului românesc. Fabricația va începe prin montarea autoturismului Renault-8 Major, tip 1968. Motorul Sierra de 1 100 cmc este plasat la spate și asigură o viteză de 135 km la oră. R-8 va fi o mașină sensibilă, ușor de manevrat, confortabilă și bine chibzuită. Banchetele cu cocotiere, două locuri în față și trei în spate permit un deosebit confort.

După aproape un an de zile, Piteștiul mi s-a părut din nou schimbat. Orașul acesta care renaște febril, revărsîndu-se tumultuos peste vechile lui hotare, mi-a sugerat de data aceasta imaginea orașelor de front: coloane interminabile de autocamioane, armate de oameni în salopetă și, pretutindeni, nori grei de praf plutind peste zidurile și curțile clădirilor demolate.

Înaintînd pas cu pas, zdrobind sub temelii de beton căsuțe insalubre și despletind caierul încîlcit al uliței modeste, constructorii au pătruns în incinta localității, plantînd o impresionantă pădure metalică.

O întîlnire violentă a trecutului cu prezentul, o imagine simbolică pentru Piteștiul zilelor de mîine, orașul celor 100 000 locuitori, patria autoturismului românesc, puternică cetate a industriei chimice și însemnat sector al industriilor ușoară, alimentară și forestieră.

Șantierele se țin lanț. În partea nordică a orașului a început construcția fabricii de drojdie furajeră și extinderea întreprinderii «Textila». În vecinătatea acesteia se înalță construcția țesătoriei și șantierele fabricilor de tananți și de încălțăminte. Și tot în această zonă vor fi amplasate alte două edificii: fabrica de lînă «Argeșeana», întinsă pe o suprafață de 77 000 metri pătrați, și marea împărăție a lui Gambrinus: fabrica de bere, prevăzută să producă și să îmbuteliere zilnic aproximativ 200 000 sticle.

Deocamdată, problema numărul unu: spațiul locuibil. Marele briu industrial al Piteștiului a adunat între zidurile orașului 20 000 de constructori, iar locatarii stabili ai viitoarelor fabrici și uzine vor întrece chiar și numărul acestora. Eforturile mari care se fac în acest sens nu au realizat încă eficiența scontată. Fondul locativ în continuă creștere este deocamdată departe de a satisface cerințele. Construcția treptată a spațiului necesar va fi anticipată de crearea unor întinse zone preorășenești. Sondajele și studiile efectuate în acest domeniu au dovedit că mîna de lucru poate fi recrutată din satele și comunele învecinate. Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 5-6 octombrie 1967 creează, de altfel, condiții stimulatorii pentru cei care vor să-și construiască locuințe în preajma centrelor industriale aglomerate.

Pentru cei chemați să lucreze chiar în acest an în noile unități industriale din zona sa nordică, orașul pregătește un mare cartier de locuințe. În total 1 817 apartamente, dispuse în blocuri cu patru și nouă niveluri. Și o mențiune specială: zona va beneficia de prezența unui lac artificial cu un volum de peste 4 milioane mc apă, deci cu un

gul intîi se numără cu zecile, iar importanța lor economică este cunoscută. Vom reaminti pe cele mai tinere și, desigur, pe cele aflate în curs de construcție.

În nord, apele Argeșului, strînse grămadă și stoarse de energie prin salba de hidrocentrale construite între Vidraru și Pitești, furnizează o producție de energie electrică de 615 milioane kwh (față de 400 milioane kwh în 1967). În viitor, în aval de barajul Vidraru vor fi amenajate alte 11 hidrocentrale cu o capacitate de 129,7 MW.

La Curtea de Argeș funcționează o fabrică de confecții, o întreprindere

Dar nu numai bogățiile subsolului au favorizat marea expansiune economică a județului. Solul argeșean, atît de potrivnic culturilor intensive, a fost calcarizat în proporție de 35 la sută, ceea ce a determinat o sensibilă creștere la producțiile medii de grîu și porumb. Dealurile muscelene din văile Argeșului, Vîlsanului și Topologului sînt astăzi îmbrăcate în plantații de pomi fructiferi (48 000 ha) și viță de vie (5 200 ha).

Volumul total al investițiilor alocate Argeșului în actualul cincinal explică în bună măsură ritmul galopant în care se desfășoară dezvoltarea economică

tă, încurcă planurile beneficiarilor și apasă destul de greu umerii constructorilor, obligați să prindă ziua de ieri, să-și măsoare puterile cu planuri supraîncărcate. Orele irosite de pomană se recîștigă greu. O mai bună organizare a timpului de lucru ar fi însemnat pentru întreprinderile de industrializare și exploatare a lemnului un spor al producției globale în valoare de 20 milioane lei, iar pentru uzina mecanică «Muscel», un plus de 7,3 milioane lei. La Platforma chimică din Pitești lucrările restante, în număr de 54, însumează o valoare de nu mai puțin de 132 milioane lei!

Țara livezilor cu pruni a devenit astăzi patria autoturismului românesc și puternic centru al industriei chimice. Bătrînii locului sînt în această privință cei mai fideli martori.

microclimat specific, baze nautice, complexe sportive. O adevărată stațiune balneoclimatercă, creată chiar în perimetrul orașului.

DE LA LIVEZILE CU PRUNI LA AUTOTURISMUL ROMÂNESC

Piteștiul, acest oraș «curat, liniștit, cu negustori mulți și industrie puțină», cum ni-l descrie un cronicar al anului 1925, a intrat relativ tîrziu în circuitul industrial al României. Același destin puțin fericit a însoțit și viața celorlalte două orașe ale județului: Curtea de Argeș și Cîmpulung. Semnificative în acest sens rămîn și aceste cîteva rînduri, desprinse din lucrarea «Orașe din România», scrisă și tipărită de către profesorul I. Simionescu în 1923: «Cînd te cobori din gara monumentală față de tîrgușorul azi fără însemnătate economică (e vorba de Curtea de Argeș — n.n.) sau măcar climatercă, cum ar putea să aibă, nu zărești aproape nimic din el». Iar în privința orașului Cîmpulung: «Școala normală din lunca rîului îi dă chiar un renume cultural, pe cînd cele cîteva fabrici de hîrtie, de postav, de ipsos, îi dau coloritul industrial».

Pe cuprinsul întregului județ, ocupația principală a locuitorilor a rămas aceeași veacuri la rînd: viticultura, pomicultura, creșterea vitelor. Și asta deoarece în aceste ținuturi istorice, cu așezări atît de străvechi, natura s-a dovedit, paradoxal, vreme îndelungată, mult mai puțin darnică decît în altă parte.

De sub poala Făgărașilor, sprijinită în marile contraforturi subcarpatice, pămîntul coboară pînă aproape de Pitești, legănîndu-se pe culmile unor dealuri domoale. Din cei 6 955 kilometri pătrați cît cuprinde județul, abia 26 la sută revin zonelor de cîmpie, iar suprafața terenului este alcătuită din podzoluri și soluri brune cu un potențial natural scăzut.

Nimeni n-a bănuit pînă spre sfîrșitul secolului trecut că aici, în subsolul Argeșului, marile zvîrcoliri tectonice ale terțiarului mijlociu au zăvorît, în uriașe cavități subterane, zăcăminte de petrol, sare, cărbune.

Descoperirea acestor importante resurse energetice a favorizat intrarea județului pe circuitul industriei naționale. Un proces lent și anevoios în primele decenii ale veacului, dinamic și expansiv în anii României socialiste.

O comparație cu trecutul, chiar și cu cel de acum 10-15 ani, ne pune la grea cumpănă. Spațiul rezervat prezentului reportaj ne obligă să renunțăm chiar la descrierea sumară a marilor prefaceri economice din cuprinsul județului. Unitățile industriale de ran-

O poartă triumfală pentru R-8. Aici se va desfășura ultima toaletă a autoturismului românesc.

pentru exploatarea și industrializarea lemnului, iar într-un viitor de loc îndepărtat — o fabrică de bunuri de larg consum din mase plastice.

La Cîmpulung, uzina mecanică «Muscel» și filatura «Musceleana». La Colibași, uzina de piese auto, iar în imediata ei apropiere uzina de autoturisme, despre care am aflat cu toții că în scurtă vreme va începe montarea primelor autoturisme românești.

Perimetrul județului cuprinde de asemenea schelele petroliere de la Moșoaia, iar în centrele de exploatare minieră din Poenari, Berevoiești, Jugur și Godeni se scot la suprafață 935 240 tone cărbune anual.

a județului.

— Realizarea planului de investiții pentru 1968 — a arătat tovarășul Petre Dumnică, prim-secretar al Comitetului județean de partid și președinte al Consiliului popular județean, reclamă intensificarea ritmului de montaj al utilajelor și instalațiilor și realizarea lucrărilor conexe care condiționează intrarea în funcțiune a fiecărui nou obiectiv. Darea în funcțiune a instalației de piroliză ar însemna, de pildă, realizarea unei producții suplimentare de peste 40 milioane lei.

Din păcate serioasele rămîneri în urmă, zilele pierdute și banii irosiți în 1967 handicapează activitatea prezen-

Organizarea științifică a producției (cele 730 studii elaborate în întreprinderi prevăd obținerea unui spor în valoare de 850 milioane lei), precum și noua împărțire administrativ-teritorială prefigurează încă de acum realizarea unei cotituri radicale în domeniul producției și lucrărilor de construcții montaj.

— Sarcinile deosebit de mari —a arătat tovarășul ing. Gheorghe Marinescu, prim-secretar al Comitetului municipal de partid — impun, pe lîngă concentrarea unor importante mijloa-

(Continuare în pag. 9)

Mănăstirea meșterului Manole, celebrul monument religios de la Curtea de Argeș. Măreția turnurilor cu ferestre oblice, dantela fină a rozaceelor, cioplitura amănunțită din marmura capitelurilor, brîul împletit ce înconjoară trupul bisericii, totul relevă aici gustul și marea iscusință a meșterilor de acum 400 de ani. Despre acest lăcaș, Gavril Protul scria că «nu iaste așa mare și sobornică ca sionul, carele o făcu Solomon, nici ca sfînta Sofia, carele o făcu Justinian împărat, iar ca frumusețe iaste mai pe deasupra decît acelea».

Barajul Vidraru, zidit în calea Argeșului, va transforma această regiune montană într-un puternic centru turistic. Marele lac de acumulare, așternut sub poala Negoiului, oferă de pe acum turiștilor imagini de neuitat. În prezent specialiștii sînt preocupați de realizarea unor căi accesibile care vor lega aceste meleaguri de bazele turistice ale Brașovului.

PE ARGEŞ ÎN SUS...

Combinatul petrochimic-Piteşti, cea mai mare unitate industrială de pe întreg cuprinsul judeţului. Fotografia noastră prezintă o parte din instalaţia de piroliză. Scurtarea termenului de execuţie la acest important sector al combinatului ar determina realizarea unei producţii suplimentare de peste 40 milioane lei.

Există şi în Argeş numeroase comune în care dotările social-edilitare au favorizat procesul de urbanizare şi chiar realizarea în practică a unor principii de sistematizare. Un exemplu concludent: comuna Lereşti.

ce materiale şi umane, o intensă muncă organizatorică din partea organelor şi organizaţiilor de partid. Am avut în vedere organizarea activităţii comitetului în aşa fel ca toţi membrii lui să participe la rezolvarea sarcinilor în întreprinderea în care lucrează sau în alte întreprinderi. Doresc să subliniez că această consultare nu se realizează prin şedinţe, ci prin legătura directă pe care activiştii de partid, membrii comitetului şi ai biroului o păstrează cu unităţile productive. Munca de îndrumare şi control beneficiază de sprijinul organizaţiilor obşteşti, iar în realizarea planului de investiţii de un real folos ne sînt întîlnirile directe cu factorii de răspundere din ministere şi direcţii generale, care ne ajută la soluţionarea unor probleme ce depăşesc posibilităţile şantierelor.

Eficienţa acestor recente măsuri se oglindeşte în realizările obţinute prin scurtarea termenelor de execuţie. Pe primul loc, «Textila»-Piteşti. Darea în funcţiune a ţesătoriei, înainte de termen, va însemna realizarea unei producţii suplimentare în valoare de 50 milioane lei.

URMAŞI VREDNICI

Cu Radu Negru Voievod, întemeietor de ţară şi ctitor al primelor biserici şi mănăstiri argeşene, pătrundem în lumea celor mai străvechi legende româneşti.

Am vizitat din nou Biserica Domnească şi m-am oprit şi de data aceasta, pradă aceloraşi emoţii puternice, în faţa mormîntului descoperit al legendarului domnitor. Voievodul de acum 8 secole — înmormîntat în veşminte scumpe, cu cingătoare încheiată în pafta de aur, împodobit cu o diademă şi inele bătute în diamante — recheamă din ceaţa vremurilor apuse imaginea strălucitilor cavaleri medievali.

Crearea statului feudal independent de către «oameni călări», sosiţi prin culoarul Branului, este astăzi contestată de marea majoritate a istoricilor noştri. Presupusul Negru Vodă nu reprezintă altceva decît personificarea legendară a voievodului Basarab I, întemeietorul glorioasei dinastii a Basarabilor, bărbaţi înţelepţi şi aprigi, din mijlocul cărora au ţîşnit marii conducători de oşti Alexandru Basarab, Vlad Ţepeş, Radu de la Afumaţi şi cel mai vestit dintre toţi, Mircea Voievod.

Gloria Argeşului nu s-a stins nici în năvala oştilor musulmane şi tătare şi nici sub negura stăpînirii fanariotice. Din lutul ţării au prins trup şi suflare numeroşi bărbaţi de seamă. Argeşean e autorul primei tipărituri moral-politice în limba română şi tot de pe aceste meleaguri îşi trag obîrşia Antonie Vodă, care înfiinţează prima şcoală publică (1669), Nicolae Olahus, fraţii Golescu, Nicolae Bălcescu, Ion Negulici, C.D. Aricescu şi mulţi din zilele prezentului.

Astăzi, pe aceleaşi meleaguri, strănepoţii bravilor înaintaşi luptă cu armele păcii, ridicînd marile cetăţi industriale ale Argeşului. Sfîrşitul cincinalului va încununa acest efort colectiv prin realizarea unei producţii industriale în valoare de 10 miliarde lei.

Sîntem martorii acestor împliniri, noi, cei de azi, constructorii şi contemporanii României socialiste.

KARL MARX

ISTORIA A FOST DE PARTEA SA!

de conf. univ. Ion ȘERBĂNESCU

Pe chipul de adolescent al lui Karl Marx se înfrățesc inteligența și hotărîrea, prevestind pe teoreticianul și luptătorul de mai tîrziu.

Poate că numele nici unei personalități nu se bucură astăzi de o atît de largă circulație, pe toate paralelele globului, ca acela al lui Karl Marx. Explicațiile acestei imense popularități, atît printre adepți cît și printre adversari, pot fi multiple, însă una mi se pare evidentă. Făuritorul concepției filozofice care-i poartă numele menită a schimba radical societatea, a fost un om în accepția plenară a acestei noțiuni.

În personalitatea gigantică a lui Marx se împleteau cele mai definitorii coordonate ale omului. Acest gînditor revoluționar și militant politic, cu o înaltă cultură, prieten devotat, soț și părinte exemplar, a lăsat urme profunde, de neșters, asupra contemporanilor și asupra urmașilor.

El și-a asumat din fragedă tinerețe misiunea nobilă dar covîrșitor de grea de a se lua în piept, în numele eliberării depline a omului, cu cea mai puternică clasă socială, burghezia pe atunci în ascensiune, proclamînd inevitabilitatea pieirii acesteia. Privind prin perspectiva istoriei, deși bătălia este în curs și rezultatul definitiv relativ departe, se poate afirma cu deplin temei că istoria a fost și este de partea lui Marx.

Ceea ce caracterizează viața sa este concordanța totală dintre gînd și faptă. Încă la vîrsta de 17 ani, el scria într-o lucrare de liceu, «Cugetările unui tînăr în pragul alegerii unei profesiuni»: «Istoria îi consideră mari pe acei oameni care, muncind pentru binele general, devin ei înșiși mai nobili; experiența dovedește că cel mai fericit este acela care a adus fericirea unui număr cît mai mare de oameni. Dacă ne-am ales o profesiune în cadrul căreia putem fi cel mai de folos omenirii, nu ne vom încovoia sub povara ei, deoarece munca noastră înseamnă un sacrificiu în folosul tuturor; atunci nu încercăm o bucurie oarecare, meschină, îngustă, egoistă, ci fericirea noastră va aparține milioanelor de oameni, acțiunile noastre vor avea efecte lente, dar vor fi întotdeauna eficiente, iar peste rămășițele noastre pămîntești vor vărsa lacrimi fierbinți oameni cu suflet nobil».

Maturitatea de gîndire și capacitatea de dăruire care transpar în aceste rînduri n-au fost dezmințite pînă în pragul morții. Bătrînul dascăl din Trier, Wittenberg, care nu avea o deosebită simpatie pentru elevul său, a fost probabil impresionat de aceste gînduri patetice și generoase, dar este greu de presupus că a intuit sensul lor adînc. Noi, cei care trăim cu mai mult de un secol după ce au fost așternute pe hîrtie, putem aprecia consecvența cu care Marx s-a conformat acestui program de viață, fermitatea cu care el nu a consimțit niciodată să se plece sub povara luptei, hotărîrea de a face din profesiunea pe care și-a ales-o — aceea de om de știință și de revoluționar — idealul suprem al vieții sale.

Marx, savantul și militantul, a lăsat clasei muncitoare o teorie științifică despre misiunea istorică a proletariatului ca grupar al capitalismului și făuritor al lumii socialiste. El a înlocuit năzuința spre o lume de apoi, mai bună, mai dreaptă decît cea pămîntească, cu un ideal pe care omul să-l poată făuri în decursul existenței sale reale, prin lupta sa de zi cu zi pentru eliberare.

Punînd temelia unei concepții menite a aduce fericirea și bunăstarea omenirii muncitoare, el a văzut în lupta tenace cu forțele uriașe ale capitalului arena pe care să se manifeste solidaritatea umană, să se dezvolte cele mai nobile aspirații ale omului. Marx a redat individului demnitatea, înfățișîndu-i perspectiva eliberării sale de sub lanțul sclaviei capitalului, demonstrîndu-i că exploatarea omului de către om, cunoscută încă din antichitate, nu este o fatalitate, un fenomen inexorabil, de neînlăturat.

Cu remarcabilă limpezime de cugetare, deschisă la cele mai fine nuanțe și la cele mai puțin previzibile cotituri ale vieții, el a știut să vadă contradicțiile realității, să se sprijine pe ceea ce este valoros în gîndire și practică, să repudieze tot ceea ce era în contratimp cu aspirațiile spre progres ale omenirii.

Vitalitatea idealului socialist este confirmată de existența celor dintîi state socialiste care, înfrîngînd greutăți imense, dau viață ideilor lui Marx și ale adepților săi. În cursul însuși al edificării acestei orînduiri, prognozele inițiale suferă unele amendamente, se cer înlăturate erori, iar noțiuni doar schițate de fondatorii teoriei socialiste trebuie completate, îmbogățite. Însă esența noii societăți Marx a văzut-o întocmai. Forța acestei previziuni a fost atît de mare încît ea a cucerit mințile a sute de milioane de oameni și continuă să-și extindă sfera de acțiune. Și oricîtă cerneală, imaginație și putere materială ar irosi adversarii marxismului, nimic nu poate opri afirmarea acestei grandioase concepții despre eliberarea omului.

Umanismul lui Marx își avea una din sursele sale profunde în bogata sa cultură literară. Studiul dreptului și al economiei,

Primăvara anului 1848, în care spiritul revoluționar al popoarelor Europei se manifesta tumultuos, confirma strălucit ideile pe care Marx și Engels le proclamaseră în Manifestul Partidului Comunist. În imaginea noastră: un aspect al revoluției din Germania, înfățișat de o stampă a vremii.

În cercurile studențești de la Bonn și Berlin, unde tînărul Marx își urma studiile universitare, el se afirma ca exponent al unor idei radicale, din ce în ce mai emancipate de influența primului său dascăl, Hegel.

Soția lui Marx, Jenny von Westphalen, era fiica unui ministru de interne al Prusiei. Ea și-a urmat cu abnegație soțul în exil și a stat mereu alături de el în lupta politică. O dragoste adîncă a legat pe cei doi soți de-a lungul întregii lor vieți.

„NICNIC"

SAU CÎND PĂȘEȘTI CU DREPTUL ÎN DRAMATURGIE

«Nicnic» este o piesă onestă, care se instalează cuviincios pe firul acelei bune tradiții a comediei lirice românești, în care un abur de puritate morală reconfortantă plutește peste tot, amestecînd hohotul de rîs cu tandrețea, visul cu actul cotidian, o piesă de la care spectatorul pleacă din sală — zău, nu e demagogie! — puțintel mai cumsecade, puțintel mai poet. Grăuntele acesta de poezie, de poezie ușor nebună, fantastă, donquijotească, îl aduce în piesă chiar Nicnic, adică un Nicu de toate zilele, pe care autorii l-au ridicat patroanimic la pătrat pentru a sugera poate dublul său potențial de poezie, generozitate, de avîntate și inutile — dar cît de simpatice! — gesturi eroice. Nicnic este, în visarea lui febrilă, «primul care a gîndit că poate călători pe întinderile misterioase ale mării, primul care a conceput justiția și onoarea». Pînă una-alta însă, Nicnic, zis Nae, zis Nicu, zis Năiță, și doar în buletin scris Nicolae Udrea, e un tehnician ca toți tehnicienii — adică poate ceva mai de soi, pentru că a trecut prin vreo zece meserii în căutarea vocației profesionale și a liniștii spiritului său nedisciplinat din convingere. Și iată-l pe acest băiat simpatic și avîntat, descins — sau mai bine zis urcat — pe vîrful unui munte unde se construiește o stație meteorologică, într-o splendidă singurătate, unde ploile rîpăie cît e ziua de lungă și unde cei doi ingineri și contabilul nu au altceva mai bun de făcut în orele libere decît să se îndrăgostească de unica ființă feminină de pe șantier, tehniciana Liana.

Nicnic joacă aici rolul de catalizator al viselor și acțiunilor, își desfășoară întreaga artă a gesturilor sublime dar gratuite, apără — asemeni unui întîrziat cavaler cu panaș — onoarea multe asaltată a Lianei, ca să sfîrșească prin a indica adevărata direcție a sentimentelor adevărate — cele ale inginerului Mărău către Liana, și invers.

Povestită, piesa pierde pentru că își cam dezvăluie substanța subțire a intrigii; văzută, cîștigă mult, căci spectacolul Teatrului de Comedie are ținuta aleasă a celor mai multe dintre producțiile acestei instituții cu adevărat de cultură. Cinci personaje, o piesă de cameră, o piesă de actori, în care fiecare personaj își are cuvenitul său prim-plan (și deci fiecare actor îl joacă cu maximă plăcere) și — paradoxal — o piesă de regizor totodată, pe care Mony Ghelerter a orchestrat-o cu discreție, cu bun-gust și cu profesionalism. Actul întîi a fost actul dialogurilor scăpărătoare; actul doi — al situațiilor comice și al micilor momente dramatice; ultimul, a lăsat loc surprizei și lirismului duios deși, bineînțeles, toate liniile acestea se interferau pe parcursul acțiunii.

Există actori buni cu noroc și alții fără. Sanda Toma face parte din prima categorie și spun lucrul acesta cu sinceră satisfacție, pentru că ar fi fost păcat ca un asemenea gen rar de actriță, inteligentă și sensibilă în egală măsură, să-și aștepte cu anii rolurile adecvate vîrstei și genului, roasă de rivalități mocnite și aspirații deșarte. Har Domnului, scena Teatrului de Comedie nu a vitregit-o și i-a oferit Sandei Toma prilejul să ne arate, ca și în rolul de față, cum luciditatea actorului instruit poate filtra și exprima delicat sensibilitatea cea mai vibrantă, cum fiecare rol, fie și unul fără prea mult relief — cum e Liana — poate căpăta culoare, nuanțe, grație, distincție. Norocos e și Virgil Ogășanu, tinerelul acesta slăbănog și plin de farmec, care a cucerit publicul bucureștean de cum a pășit pe scenă și al cărui talent nu a trebuit să facă nici un ceas anticamera. Nicnicul lui are toate darurile cu care e investit personajul și încă ceva pe deasupra, iar acest ceva înseamnă marea mobilitate interioară și exterioară a actorului, capacitatea de a desena în aer sentimente cu mîinile, cu întreaga siluetă, de a povesti cu ochii. Două roluri bine scrise (cel de Jean-qui-rit, respectiv inginerul Sorin Vîlsan, și cel de Jean-qui-grogne, un soi de Jean-contabil-obtuz-trîntor-licheluță, respectiv Dan Briaru) au dat ocazie lui Iurie Darie să ne arate ce excelent și rar folosit actor de comedie lirică este, iar lui Val Plătăreanu cît de la îndemînă se simte în compozițiile care cer subtilitate și umor. În sfîrșit, cel mai reușit rol al piesei, cel al inginerului Mărău, spiritualul sarcastic, disimulat sentimentalul inginer Mărău, a căzut în brațele lui Amza Pellea și a căzut bine. Căci după ce s-a amărît și ne-a amărît cu Hamletul său de provincie, meritam cu toții o revanșă, și Pellea a fost primul care și-a luat-o nimic ostentativ în inteligența (ușor ostentativă și livrească în text) personajului, nici o replică nu scapără în van, totul sună adevărat, bărbătesc, sobru.

«Nicnic» — piesă de debut, despre producție, șantier, probleme morale — face săli pline la fiecare spectacol; să încheiem cu această constatare îmbucurătoare rîndurile de față.

Sanda FAUR

— Dacă o să înceapă să ne ceară autografe, o să trebuiască să învățăm să ne iscălim...

MICRO-INTERVIURI

— Publicul de teatru se socoate nedreptățit că nu a mai văzut de mult, pe scenă, un Silviu Stănculescu pe măsura sa. Poate că și Silviu Stănculescu se socoate nedreptățit de rolurile ce i-au fost oferite în ultima vreme în diverse piesuțe și comedioare. Așa să fie?

— Așa e. Ghionoiul teatrului, cu nomadismul său devenit cronic, se răsfrînge și asupra actorilor. Dar poate, cu voia Domnului, dar mai ales a constructorilor, să intrăm la toamnă în casă nouă, după trei ani și mai bine de așteptare.

— Și vă vom vedea într-un rol ca lumea?

— Într-un rol copleșitor, dintr-o piesă copleșitoare: «Meșterul Manole» al lui Blaga, pe care îl repetăm acum cu Dinu Cernescu. Dacă reușesc să dau rolului ce i se cuvine, spor să-mi ecuiesc cu el și rănile mele, și să răspund și așteptărilor publicului: încrederea care a investit-o în mine îmi dă cîteodată un chinuitor sentiment de obligație...

Să-i dăm filmului ce e al filmului: «Meandre» a lansat cu strălucire o actriță pe care nouă ani de bun dar modest teatru de provincie (Botoșani-Iași-Ploiești) o ținuse nedrept de departe de conștiința publicului: Margareta Pogonat.

— V-am văzut recent, la Ploiești, într-un rol de mică întindere dar lucrat cu mare artă, din «Petru Rareș». Presupun că doamna Maria nu e singurul dv. rol din această stagiune.

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar pînă acum a fost, într-adevăr, unicul. Mă pregătesc însă de o revanșă grozavă: Veta din «O noapte furtunoasă».

— Surprinzător: după cîte știu, nu vă prea simțiți la îndemînă în comedie...

— Va fi un Caragiale dramatic, «cinstit», «adevărat», cum spune Romulus Vulpescu, regizorul spectacolului. Ce se petrece pe scenă e totuși o dramă, chiar dacă e o dramă a mahalalei. Regizorul o vede pe Veta mea ca pe o doamnă a cartierului, o mare doamnă, amărîtă cu adevărat de cearta cu iubitul ei.

— Și printre atîtea lacrimi va mai apuca publicul să rîdă?

— Sînt convinsă: în hohote!

SPECTACOL PE GLOB

● O serie de mari cîntăreți, printre care Jacques Brel, Jean Ferrat și Guy Beart, vor interpreta noile melodii ale lui Mikis Theodorakis, scrise în timpul detenției sale. Traducerea textelor va fi asigurată de studenții greci care învață la Paris.

● La teatrul de revistă parizian «Olimpia», dansatoarele au făcut față unei serioase dar mai ales... masive concurențe: în fiecare seară pe scena teatrului apare jumbo-elefantul dansînd cu evirtuozitatea o samba. Iată-l, într-o repetiție, sub privirile admirative ale colegelor lui de breaslă.

● La teatrul Carouge din Lausanne, în regia lui Robert Blin, o piesă plină de originalitate: «Vulturii», de Robert Weingarten. Undeva, în Vietnam, un parașutist rămîne agățat deasupra unui morman de gunoi. Adoarme și visează. E un somn bîntuit de coșmaruri, de obsesia războiului în care a fost tîrît fără voia sa.

Cunoscutul compozitor și dirijor francez Pierre Boulez, care a semnat un contract cu orchestra din Cleveland, va dirija, pînă în 1972, două luni pe an, în S.U.A

● «Oedip» de Seneca într-o viziune nouă, originală, la Old Vic Theatre. Regizorul Peter Brook încearcă — și nu fără succes — transpunerea scenică a ideii sale despre spectacol ca «ritual magic». Interpretarea actorilor în această viziune este ajutată de decoruri formate în exclusivitate din cuburi, de efecte sonore, de amplificarea rolului corului etc. În fotografie: John Gielgud (Oedip) și Irene Worth (locasta).

CINEMA

UN FILM DE INGMAR BERGMAN:

„FRAGII SĂLBATICI"

Ideal ar fi ca publicistul care se ocupă de filme să apară în fața cititorilor asemenea unui Cuvier, capabil să reconstituie dintr-un singur os o întreagă structură. Rostul nostru în momentul de față ar trebui să fie acesta: să pornim de la filmul *În pragul vieții*, realizat de Bergman în 1957, să ne oprim la *Fragii sălbatici* — care datează tot din 1957 — adică de la tot ce se cunoaște la noi din creația acestui artist al epocii noastre și să încercăm să spunem totul sau aproape totul despre el. Numai ideea unei astfel de întreprinderi ne biruie și ne paralizează din capul locului; nu pentru că Bergman a făcut 27 de filme «de autor» și a scris alte 7 scenarii pentru alții, iar pe ecranele noastre au apărut doar două, și acelea nu la timpul potrivit. Artistul suedez este una dintre conștiințele cele mai tragic torturate ale contemporaneității; pentru cinematografie, ei este Kierkegaard, Sartre și Malraux la un loc, răstignit între neliniști existențiale și certitudini omenești palpabile. Dacă vrem, opera sa poate fi interpretată ca o *Condiție umană* întocmită în chinuri, bucată cu bucată, în chinurile desprinderii de întrebările neesențiale și ale înaintării către cele mari; ale revenirii la locuri știute și, finalmente, ale instalării definitive în zona aceea aproape înfricoșătoare unde ideile cele mai înalte, fugite din pagina de filozofie și din capul nostru, vin să se îmbrace în senzualitate. Nu, pe Bergman ori îl vezi, ori nu-l vezi; din două oase, fie el unul de geniu, nu poate fi reconstituit decît jalnic de precar. Să ne bucurăm însă tare pentru faptul de a putea intra la un cinematograf unde se află *Fragii sălbatici*, capodopera lui Bergman dinaintea anului 1960, creație care poate fi o largă poartă de intrare în universul artistului din Uppsala. Filmul, materie vie cu multiple îndemnuri la reflecție, ne aruncă gîndul pe marginea unora din temele obsedante ale artei acestui secol: moartea, singurătatea. Motivele sînt obsedante și în întreaga operă a lui Bergman; despre atitudinea în fața morții se vorbește în «Surîsul unei nopți de vară» și în «A 7-a pecete». În «Muzică în beznă» eroina scrie pe oglindă cuvîntul «singurătate», iar în «Setea» sîntem zguduiți de acest avertisment: «Viața noastră este un infern, dar să rămîi singur este mai rău decît infernul!» În aceeași măsură «Fragii sălbatici» poate fi interpretat și ca un film al ireversibilității timpului ori ca o meditație despre vîrstele omului. Stăruie însă undeva, în surdină, mai bine-zis plutește pe deasupra tuturor acestor invitații la autoscrutare întrebarea «Ce facem cu viața noastră, unde să-i căutăm sensul ei uman, în afara noastră ori în ecoul adîncuri capabile să răsfrîngă lumină și asupra semenilor?» În drum spre orașul unde trebuie să i se înmîneze o distincție oficială pentru meritele sale profesorale, bătrînul profesor Boorg (interpretat de Victor Sjöström) se vede supus unui adevărat rechizitoriu de către nora sa (Ingrid Thulin). Învinuirea principală este egoismul, indiferența, iar pedeapsa i se va anunța ulterior: singurătatea. Prins între stafia aceasta și cea a morții, bătrînul fuge în trecut, în puritatea adolescenței cu poieni de fragi sălbatici, dar nici acolo nu se poate adăposti ca într-o uitare. Experiența de o viață, cu înaintările și erorile ei, nu poate fi lăsată la porțile de vis ale copilăriei și Boorg ne este înfățișat bătrîn, cu vîrsta de acum, în imaginile întoarcerilor în trecut.

▲ *Bătrînețea și tinerețea față-n față.*

Revin mereu în acest film tinerețea și bătrînețea. Maturitatea ne este mai puțin adusă în față, iar cînd se întîmplă, ne apare ca o vîrstă a ceților întreținute, a duplicității. Perechea întîlnită pe drum își spune în public slăbiciunile, dar bărbatul ne anunță că niciodată nu știe despre nevastă-sa cînd plînge și cînd se preface. Imagine a tinereții înșiși, grupul de doi băieți și o fată — aceasta din urmă avînd chipul iubitei din adolescența lui Boorg — (întîlniți și ei, simbolic, tot în drum) nu știm de unde vin și unde se duc. Poate tot așa, la întîmplare, ne scapă și tinerețea noastră printre degete, pentru a ne trezi dintr-o dată în preajma vîrstei fără nuanțe, fără aer și culoare: bătrînețea care se confundă parcă cu un timp încremenit. Nu mai are nici o importanță dacă ai 80 sau 100 de ani; aducerea pe ecran a mamei lui Boorg — care trebuie să fie centenară — și a ceasului ei fără limbi dilată pînă la sufocare spaima în fața unei bătrînețe care nu se pregătește de departe, din maturitate. Se insinuează în țesătura filmului ideea existențialistă a vieții văzute ca un drum spre moarte(«idee care-i dă atîta neliniște lui Malraux în «Condiția umană»...; nu e nevoie de nouă luni, e nevoie de șaizeci de ani pentru a crea un om, șaizeci de ani de sacrificii, de voință, de... atîtea lucruri, și cînd acest om e gata, cînd nu mai are nimic din copilărie, nici din adolescență, cînd e într-adevăr un om, nu mai e bun decît să moară»). Ce-i putem spune doamnei negre care ne așteaptă, pare să se întrebe Bergman? Viață, viață repetată cu încăpățînare. («În jurul meu văd numai răceală și oameni morți. Nu renunț la copil» — spune nora profesorului în final)

— Ale! Nu, nu-i Ludovic al XIII-lea. Ați greșit! E Ludovic al XIV-lea.

Tulburător și straniu, «Fragii sălbatici» este un film în care te simți bine. Visul se prelungește în viață, viața în vis, dar totul se așază după acele legi ale firescului pe care încă nu le-am descoperit cu toții. Te simți bine și pentru că aici Bergman nu-și chinuiește încă opera pentru a o sili să-i dea răspunsuri la propriile sale întrebări. Nici strălucirea, de cristal perfect șlefuit, a operei nu ne ia mințile. La zece ani după «Fragii sălbatici», o creație ca «Persona» l-a determinat pe un bun amic al criticii române (Michel Cournot) să exclame: «Este un film genial. Eu nu am înțeles însă nimic. Dumneavoastră descurcați-vă cum puteți». Să nu ne fringem însă de teamă. E un lucru recunoscut că francezii n-au înțeles mai niciodată dimensiunile adevărate ale spiritului nordic.

M.M.

CURIOZITATEA SĂPTĂMÂNII

TREI SCHIȚE INEDITE DE

ERNEST HEMINGWAY

Cele trei schițe pe care le publicăm în numărul de față al revistei noastre fac parte dintr-un volum publicat de Ernest Hemingway în 1939 sub titlul «Coloana a cincea și primele 49 nuvele», cuprinzînd lucrări scrise între anii 1921 și 1938.

O CITITOARE SCRIE

Ședea la masă, în cameră... în fața unui ziar deschis. Se oprea numai să privească pe fereastră la fulgii ce se topeau de-ndată ce atingeau acoperișul. Începu să scrie scrisoarea, fără nici o întrerupere, fără să șteargă sau să rescrie vreun cuvînt.

Roanoke, Virginia, 6 februarie 1933

«Dragă doctore,

Pot oare să-mi îngădui a vă cere un sfat foarte important — trebuie să iau o hotărîre și nu știu prea bine în cine pot avea încredere. Nu îndrăznesc să-mi întreb părinții — așa că mă adresez dumneavoastră — și pot să mă destăinuiesc dumneavoastră pentru că, mai ales, nu trebuie să vă întîlnesc personal. Iată situația mea: în 1929 m-am căsătorit cu un bărbat din armata americană; chiar în același an a fost trimis la Shanghai — a stat acolo trei ani — apoi s-a înapoiat în Statele Unite — unde fusese demobilizat de cîteva luni și se întorsese la maică-sa, în Helena, Arkansas. Mi-a scris să mă duc la el — m-am dus și-am băgat de seamă că urma un tratament cu injecții. Natural că m-am informat și am aflat că se îngrijea de o boală al cărui nume nu știu cum se scrie, dar e ceva în genul lui sifylys. Vă dați seama ce vreau să spun — puteți oare să-mi răspundeți dacă aș putea relua viața în comun cu el, fără nici un pericol? N-am avut nici un raport intim cu el de cînd s-a întors din Shanghai. Mă asigură că va fi complet vindecat cînd doctorul își va termina tratamentul. Credeți că-i cu putință să fie adevărat? L-am auzit pe tatăl meu spunînd adeseori că dacă ești victima unei asemenea boli nu-ți mai rămîne altceva de făcut decît să dorești moartea. Îl cred pe tata, dar vreau să-mi cred și bărbatul. Vă rog, vă implor, spuneți-mi ce trebuie să fac — am adus pe lume o fetiță în timp ce tatăl ei era în China.

Vă mulțumesc anticipat și mă las cu totul în mîinile dumneavoastră».

Și semnă.

Ar fi cu putință să-mi spună ce-i de făcut? O să-mi spună oare? — se gîndi ea. În fotografia din ziar are un aer foarte savant și foarte inteligent. În fiecare zi spune oamenilor ce trebuie făcut. Neapărat o să știe!

Voi face tot ce va trebui. Totuși durează de-atîta... de-atîta timp. Într-adevăr, de-atîta timp. Doamne, de-atîta timp. Îmi dau seama că trebuia să plece unde a fost trimis, dar nu știu de ce a fost nevoie să capete așa ceva. Doamne, cît aș fi vrut să nu se-ntîmple... Puțin îmi pasă cum a fost. Dar, Dumnezeule din ceruri, tare aș fi vrut să nu se-ntîmple. N-ar fi trebuit, într-adevăr. Nu știu ce să fac. Măcar să nu fi căpătat boala asta. Zău dacă știu pentru ce-a fost nevoie să se-mbolnăvească!

ISTORIE BANALĂ

Mînca o portocală scuipînd alene sîmburii. Îngea. Era lapoviță. Radiatorul electric din odaie n-avea de gînd să dea pic de căldură. Se sculă de la birou și se așeză pe el. Ce bine se simțea. În sfîrșit, asta era viață!

Mai luă o portocală. Acolo, la Paris, Mascart îl făcuse k.o. pe Danny Frush în runda a doua. Pe coclaurile Mesopotamiei căzuse un omăt de șase metri. În cealaltă parte a lumii, în îndepărtata Australie, jucătorii de crichet englezi scăpărau scîntei. Aventura: asta era!

Prietenii Artei și ai Literaturii descoperiseră «Forum»-ul, citea el. Era îndrumătorul, gînditorul și prietenul unei minorități cugetătoare. Cele mai bune nuvele; oare nu autorii lor vor fi cei ce vor descrie marile noastre succese de mîine?

Au să vă placă aceste povestiri americane, simple și pline de căldură, permanent colorate cu un umor de bun-gust, autentice secțiuni de viață operate în inima ranch-urilor, în locuințele suprapopulate și în casele burgheze.

Trebuie să le citesc, își spuse el.

Și continuă lectura. Ce-i de făcut pentru copiii copiilor noștri? Care-i viitorul lor? Să descoperim noi posibilități pentru a ne face un loc sub soare. Cum îl vom obține, prin război sau prin metode pașnice?

Sau va trebui să plecăm toți în Canada?

Va reuși oare știința să zdruncine convingerile noastre cele mai profunde? Este oare civilizația noastră inferioară vechilor ierarhii ale valorilor?

Și în timpul acesta, în ungherele cele mai ascunse ale junglei asudînde din Yucatan, răsună securile culegătorilor de cauciuc.

Vrem oare oameni mari sau oameni cultivați? De exemplu, luați-l pe Joyce. Luați-l pe președintele Coolidge. Spre ce ideal să aspire studenții noștri? Există un Jack Briton. Există un doctor Henry Van Dyke. Putem să-i punem de acord pe amîndoi? Sau luați cazul lui Young Stribling.

Ce o să se-ntîmple cu fetele noastre care vor fi nevoite să răzbească singure în viață? Nancy Hawthorne va fi obligată să navigheze fără nici un ajutor în oceanul vieții. Curajoasă și conștientă, ea înfruntă problemele pe care trebuie să le rezolve orice fată de 18 ani.

Splendidă broșură.

Sînteți o tînără de 18 ani? Luați, de pildă, cazul Ioanei d'Arc. Luați cazul lui Bernard Shaw. Luați cazul lui Betsy Ross.

Imaginați-vă toate astea în 1925. Există vreo pagină «riscată» în «istoria puritană»? Avea Pocahontas o viață dublă? Avea oare simțul celei de-a patra dimensiuni?

Pictura și poezia modernă sînt Artă? Da și nu. Luați-l pe Picasso, de exemplu...

Au oare vagabonzii reguli de conduită? Expediați spiritul dv. în brațele aventurii.

Aventura este pretutindeni. Scriitorii de la «Forum» sînt pătrunși de simțul actualității, de umor, de rațiune. Dar ei nu încearcă să-l amețească pe cititor și nu aruncă niciodată vorbe-n vînt.

Trăiți viața îmbelșugată a spiritului, pătrunși de ideile noi, îmbătați de Aventură și de Neprevăzut.

Lăsă broșura.

Și în timpul acesta, într-o cameră întunecoasă din casa lui de la Triana, Manuel Garcia Maera, cu cîte un dren la fiecare plămîn asfixiat de pneumonie, stă culcat la orizontală. Toate ziarele din Andaluzia au rezervat un spațiu suplimentar pentru decesul pe care-l așteaptă de cîteva zile. Ca să-și amintească de el, bărbații și tinerii i-au cumpărat fotografia, în picioare și în culori, și privind mereu atîtea reproduceri au uitat și imaginea pe care o aveau despre el, cuibărită undeva în memorie. La moartea lui o mulțime de toreadori urmau să răsufle usurați pentru că el îndeplinea totdeauna în arenă ceea ce alții îndrăzneau foarte rar. Pășeau cu toții în ploaie după coșciugul lui; și erau 147 de toreadori care-l petreceau spre cimitirul unde a fost îngropat, chiar lîngă Joselito. După slujbă, toată lumea plecă la cafenea, la adăpost de ploaie, unde se vindeau fotografiile în culori ale lui Maera, pe care lumea le făcea sul și le vîra în buzunar.

O POVESTE FOARTE SCURTĂ

Într-o seară fierbinte, la Padova, fu transportat pe acoperiș, de unde putea cuprinde cu ochii tot orașul. Lăstunii vîrgau cerul. Se lăsă noaptea și se aprinseră proiectoarele. Ceilalți coborîră și își luară sticlele cu ei. Era cu Luz, și-i puteau auzi sub ei, pe balcon. Luz se așeză pe pat. Era răcoroasă și plăcută în noaptea aceea caldă.

De trei luni Luz începuse să facă serviciu de noapte, spre satisfacția generală. Cînd l-au operat, ea s-a ocupat de pregătirea lui pentru masa de operație. Glumiseră. În legătură cu «misterul» și clisma. Cînd îl adormiră, căută să-și adune gîndurile ca să nu vorbească cine știe ce prostii în momentul acela ridicol, în care se spun atîtea istorii. Cînd fu capabil să meargă în cîrje, își luă singur temperatura ca să n-o trezească pe Luz. Nu erau decît cîțiva bolnavi; toți știau despre ce era vorba și țineau mult la Luz. Cînd se întorcea străbătînd culoarele, se culca în pat și se gîndea la Luz.

Înainte de a pleca din nou pe front, se duseră la Duomo să se roage. În biserica sumbră și liniștită, lumea stătea îngenuncheată. Voiau să se căsătorească, dar nu mai era timp de ajuns pentru publicarea anunțurilor și nici unul dintre ei n-avea extrasul de naștere. Se considerau ca și căsătoriți, dar voiau ca toată lumea să știe acest lucru, să fie mai siguri că nu se vor pierde.

Luz îi scrisese o mulțime de scrisori, pe care el nu le primi decît după armistițiu. Cincisprezece din ele îi veniră pachet pe front; le clasă după dată și le citi pe rînd. Toate vorbeau despre spital, spuneau cît de mult îl iubea, că nu îi era cu putință să trăiască fără el și că îi lipsea îngrozitor de mult, mai ales nopțile.

După armistițiu, hotărîră ca el să se întoarcă în America și să-și găsească de lucru, să se poată căsători. Luz trebuia să vină numai după ce el ar fi dobîndit o situație și ar fi fost în stare să vină s-o ia. Era de la sine înțeles că, ajuns în Statele Unite, nu se va apuca de băutură, nu se va înhăita cu prietenii și cu nimeni altcineva. Să-și găsească o situație, să se poată căsători. Nimic altceva. În tren, de la Padova la Milano, se ciondăniră pentru că ea refuza să plece în America fără să mai aștepte. În gara din Milano, la despărțire, se sărutară, dar cearta nu se domolise, mai lăsase urme. Suferea crunt că era nevoit s-o părăsească astfel.

Se îmbarcă pentru America la Genova. Luz se întoarse la Padova, unde trebuia să ia ființă un spital. Era o localitate stingheră și ploioasă. Acolo fusese cantonat un batalion. Peste iarnă, în orășelul mocirlos și jilav, un maior flirtă cu Luz, care pînă atunci încă nu cunoscuse italieni. În cele din urmă scrise în Statele Unite că legătura lor nu fusese decît o aventură copilărească. Era dezolată, știa că după toate probabilitățile el nu va înțelege, dar poate c-o va ierta într-o zi și îi va fi recunoscător... Îl iubea tot atît de mult, dar își dădea seama că totul nu fusese decît o dragoste trecătoare. Nădăjduia că el va face o carieră strălucitoare și îi acorda toată încrederea. Își dădea seama că era mult mai bine așa.

Maiorul n-o luă de nevastă nici în primăvară și nici în celelalte anotimpuri. Luz nu primi niciodată vreun răspuns din Chicago. Puțin timp după aceea, traversînd Lincoln-Park-ul cu un taxi și cu o vînzătoare de la raionul de mercerie al unui mare magazin, el se alese cu o boală venerică.

În românește de Vlad MUȘATESCU

DE CE N-AVEM PEȘTE?

Din tată-n fiu, aceeași meserie: pescari.

(Urmare din pag. 13)

de jumătate de veac pe circa 1 000 de hectare din această suprafață, din cauza infiltrației apei freatice, pămîntul s-a băltit și s-a sărăturat.

Nu este oare cazul ca să se învețe și din greșeli? Să se tragă concluziile corespunzătoare și să se acționeze ca atare!

DAȚI-NE GREACA ÎNAPOI!

La 50 km de București a fost o oglindă mare de apă Lacul Greaca. Nu mai este. De cîțiva ani nu mai este. Regretăm dispariția acestei oglinzi, nu pentru faptul că am fi sentimentali. Lacul Greaca punea înainte la dispoziția Bucureștiului, în fiecare an, circa 1 200 000 kg pește. Să fim înțeleși: nu cerem o Greacă mare pe zeci de mii de hectare, cum a fost. Vrem o Greacă mai mică, cu pește mult. Nu vrem Greaca cu terenurile ei limitrofe, inundabile, care cuprindeau 25 000 hectare, nu. Vrem o Greacă de 4 000 hectare, cu piscicultură modernă, unde peștele să crească în sistem dirijat iar hectarul să dea nu 100-150 kg de crap sălbatic, ci 1 500 kg, dacă nu și mai mult, de crap selecționat. Aceasta înseamnă să pui la dispoziția Bucureștiului, în fiecare an, nu 1 200 000 kg, ci 4 000 000 kg pește proaspăt.

Ce-ar fi dacă Greaca ar fi transformată într-un complex turistic? Verile bucureștene sînt toride și o excursie este reconfortantă. Face omul o cură de soare, de apă, de pește, de struguri și, după ce s-a ospătat cu o strașnică saramură, ca să-i fie de bine, poate să închine cu cine îi este drag, și un păhărel.

Nu e frumos? Ba e foarte frumos, e sănătos și — a nu se uita — e rentabil.

De aceea cerem forurilor în drept să ia în seamă propunerile noastre. De aceea cerem celor ce-au spart marea oglindă de apă de lîngă București: dați-ne Greaca înapoi!

ACEASTA ESTE SOLUȚIA

Există o soluție rațională și eficientă a sporirii producției de pește? Sigur că există. După sondajele pe care le-am făcut, după confruntarea a numeroase opinii am ajuns la următoarea apreciere: dacă din cele 400 000 hectare cît reprezintă zona inundabilă a Dunării s-ar fi afectat pisciculturii un teren de circa 40-45 000 hectare — respectiv fundurile de baltă — se apreciază că numai de pe această suprafață s-ar putea obține, în sistem de creștere dirijată, o producție anuală de pește de 45 000 000 kg. O asemenea producție este excelentă dacă adăugăm faptul că în trecut, în regimul liber al inundațiilor, de pe 400 000 hectare se realizau cam 15 000 000 kg și, de multe ori, chiar mai puțin.

Iată deci cum se pot împăca în mod armonios interesele agriculturii și pisciculturii.

Socotim că este în interesul economiei naționale ca această propunere să intre în atenția specialiștilor și a instituțiilor centrale de stat, pentru ca, în cunoștință de cauză, să fie luate măsurile ce se impun.

AȘA NU SE MAI POATE

La cooperativele agricole din țara noastră există numeroase iazuri. În județele Suceava, Iași, Galați, Ilfov, Bihor, însemnate suprafețe sînt la dispoziția piscicultur ii. Care sînt producțiile acestor iazuri? În medie 200 kg la hectar. Extrem de puțin. Sînt cazuri — ce-i drept, puține — unde recoltele de pește sînt frumoase. Iazul cooperativei agricole din Mănăstireni (Suceava), ce se întinde pe o suprafață de 20 ha,a dat în 1967 o producție medie de 1 310 kg la hectar. Frumos. Dar tot în Moldova, la cooperativa agricolă din Săveni, hectarul de iaz a dat doar 80 kg. Numeroase pot fi exemplele. În Suceava și în alte părți, unde se obțin la hectar sub 50 kg de pește. De ce? Multe sînt pricinile. E exagerat dacă spunem că iazurile cooperativelor agricole sînt la pămînt? Nu este de loc exagerat, și ne luăm deplina răspundere a celor afirmate. La cooperativele agricole avem identificate la ora actuală 48 880 ha bălți, stufărișuri, mlaștini etc. Cît s-a amenajat pentru piscicultură? Ceva peste 12%, mai exact, 6 117 hectare. Cum își populează cooperativele agricole iazurile? Ca vai de ele. Umblă cu căciula-n mîini și socotesc că au obținut o mare victorie cînd reușesc să-și procure puietul necesar. Cu ce hrănesc peștii? Nu știm. Pentru că în balanța furajeră, unde sînt prevăzute calculele necesare de furaje, peștelui nu i se dă nimic. Ce producții trebuie să obțină iazurile și eleșteele cooperativelor agricole? Nici asta nu știm. Pentru că — rețineți acest fapt — nici cooperativele agricole, nici Uniunea națională a cooperativelor agricole n-au nici o obligație în ce privește peștele. Și nici nu pot să aibă. De ce? Pentru simplul motiv că n-au plan de producție în acest sens.

Cum se prezintă îndrumarea tehnică a pisciculturii în cooperativele agricole? Nimeni n-a putut să ne răspundă la această întrebare. Parcă am avut niște promoții de ingineri piscicoli; unde sînt? În sfîrșit, a dat Dumnezeu, acum, în lunile din urmă, ca la București, la Uniunea națională a cooperativelor agricole, să fie încadrat un inginer piscicol. Oare omul acesta, chiar dacă ar fi zmeu, poate el, de unul singur, să se lupte cu iazurile cooperativelor agricole din întreaga țară?

Deci, care e situația pisciculturii în cooperativele agricole? Aceasta: la pămînt. Așa nu se mai poate.

PEȘTELE ARE PREA MULȚI STĂPÎNI

Investigațiile noastre ne-au dus la concluzia că situația precară în care se găsește piscicultura românească se datorează și organizării defectuoase. Cîți stăpîni are peștele la noi? Cam mulți. Ministerul Industriei Alimentare, întreprinderile agricole de stat, consiliile populare, Ministerul Economiei Forestiere, A.G.V.P.S. (cei cu pescuitul sportiv) și se pare că mai sînt și alții. Pești puțini, stăpîni mulți. Dar și aici se cere un exemplu. Pe valea Mostiștei (județul Ilfov) sînt 33 unități piscicole cu 21 de stăpîni. Exemplele pot continua cu duiumul. S-ar putea întîmpla ca tocmai datorită acestor numeroși stăpîni producția piscicolă să fie sub posibilități? S-ar putea. De ce n-ar funcționa și aici proverbul cu prea multe moașe?

Dar știți cine răspunde de realizarea planului producției de pește din România? În nici un caz agricultura. Numai în celelalte țări ale Europei și ale lumii piscicultura ține de agricultură. La noi de pește răspunde Ministerul Industriei Alimentare. E adevărat, acest minister n-are nici pămînt, nici apă, dar răspunde de pește. Ce spuneți? Că Ministerul Industriei Alimentare ar trebui să răspundă numai de peștele oceanic? S-ar putea să aveți dreptate. Și cine să răspundă de producția de pește autohton? Agricultura? Și de ce, mă rog, agricultura? Pentru că așa e în majoritatea țărilor lumii. Și... poate că dacă agricultura ar fi răspuns și de realizarea planului producției de pește, nici la Greaca, nici la Iezerul-Călărași, nici în insula mare a Brăilei nu s-ar fi întîmplat ceea ce s-a întîmplat.

Vorbind și scriind atîtea despre pește, mărturisim că am obosit. Și tare ne-ar prii pentru refacerea noastră cerebrală o bucățică proaspătă de crap sau șalău. Cine ne-o dă: industria alimentară sau agricultura? Noi ne dăm votul: agricultura!

PĂSTRĂVUL-CURCUBEU

La Prejmer (județul Brașov) avem cea mai mare crescătorie de păstrăvi. Aceasta nu trebuie să vă ducă la gîndul că păstrăvii fulgeră apa pe o suprafață uriașă. Nu, ei străluces pe o suprafață de două hectare. O crescătorie de acest gen nici nu trebuie să fie mai mare. Alt fapt însă trebuie reținut. Pe un hectar de crescătorie se obțin într-un an 30 000 kg păstrăv-curcubeu. După informațiile noastre, asemenea splendide producții piscicole nu se obțin în alte păstrăvării. Păcat.

O PĂTRIME CARE SPUNE MULT

Vasele de pescuit oceanic realizează anual circa o pătrime din producția totală de pește. Peștele oceanic schimbă sezonalitatea consumului — îl avem la dispoziție tot timpul anului — diversifică producția și are un alt mare avantaj: asigură materia primă pentru fabricile de conserve. În același timp din el se realizează importante cantități de făină de pește, care oferă zootehniei mult reclamata proteină animală.

FITOFAGII DE LA PERIȘOR

În acest an va fi terminată și dată în funcțiune o pepinieră piscicolă la Perișor (Tulcea). Aici se vor produce puieți de pești fitofagi. Peștii aceștia prezintă o caracteristică importantă: se hrănesc cu plante acvatice. Fitofagii au un mare avantaj: vegetația acvatică pe care o consumă o transformă în pește. Prima serie de fitofagi a fost realizată în 1966.

Un amănunt semnificativ: fitofagii nu se reproduc decît în mod artificial.

CRAP SELECȚIONAT

În Delta Dunării au fost înființate o seamă de pepiniere piscicole Amintim cîteva: Sarinasuf, Obretin, Stipoc. Toate acestea produc puiet de crap selecționat. Avantajul acestor unități piscicole reclamă investiții mici și valorifică terenurile improprii altor folosințe. Puietul acestor pepiniere e folosit la populările bazinelor naturale închise sau în crescătorii amenajate (cum sînt cele de la Babadag, Tașaul, Garagalic, Oltina), precum și la populările incintelor stuficole îndiguite (vezi Rusca, Obretin, Carasuhat, Pardina).

Datorită intensificării producției, în aceste unități se realizează o cantitate de 1 500 kg pește la hectar. Ceea ce nu e puțin. Se poate și mai mult. Argumentul? Pepiniera de la Tașaul. Aici hectarul a dat 3 000 kg pește.

IAZURI FĂRĂ PEȘTE

Moldova are multe iazuri. Dar n-au pește. De ce? Pentru că nu există pepiniere care să asigure puietul necesar. De ce nu există pepiniere? Aici e hiba. Există o oglindă mare de apă, lîngă Birlad, balta de la Fălciu. Stă degeaba. De mulți ani stă degeaba. Specialiștii spun că pentru puietul de crap balta aceasta ar fi o minune. Dar dacă ar fi amenajată o pepinieră pentru puiet s-ar asigura populările majorității iazurilor din Moldova. Dar pentru ca să se întîmple minunea asta, stăpîna bălții, agricultura, ar trebui să zică da. E atît de greu să se petrească o asemenea minune?

LĂSAȚI CRĂPCEANUL SĂ SE FACĂ CRAP!

Multe unități piscicole nu-și realizează producția planificată de pește. Motivele sînt diverse: n-au puiet, n-au furaje, n-au specialiști, multe n-au. În unele, chiar dacă se lucrează binișor, peștele e tot pe jumătate. Printre altele, vina o poartă oamenii care, deși se zice că sînt mai răbdători decît pămîntul, se dovedesc a fi altfel. N-au răbdare. Pasiunea îi trimite la iaz înainte de termen. În iunie, în loc de septembrie-octombrie. Oamenii aceștia sînt pescari sportivi. Scot peștele din iaz înainte cu 3-4 luni. Iazul Cătrunești I (județul Ilfov) din pricina acestor microbiști a obținut anul trecut doar 600 kg pește la hectar în loc de 1 000 kg.

Rămîneți, fraților, pasionați, dar aveți puțintică răbdare! Lăsați crăpceanul să se facă crap.

PÎINE ȘI PEȘTE

Sîntem tentați să credem că peștii cei mai mulți se găsesc în rîuri. Nu. Un km de rîu dă 50 kg de pește, iar un hectar de iaz 800 kg. Ca să nu mai vorbim de eleștee. Ce spun specialiștii? Amenajarea agropiscicolă a văilor din România constituie o imensă rezervă pentru creșterea producției de cereale și pește. Conform unor calcule, amenajarea integrală a văilor din țara noastră poate oferi înființarea a circa 100 000 ha iazuri, ceea ce înseamnă 80 milioane kg pește anual. Ce alte consecințe ar avea amenajarea văilor? Stingerea viiturilor, adică înlăturarea pericolului inundațiilor. Alt avantaj. folosirea apei din iazuri la irigarea terenurilor limitrofe.

CÎTEVA CIFRE REVELATOARE

Iată cum se realiza în trecut producția piscicolă a țării: 40% Lunca inundabilă a Dunării, 55% Delta Dunării, lacurile litorale și Marea Neagră și 5% apele interioare.

Azi: 4% Lunca Dunării, 35% Delta Dunării, lacurile litorale și Marea Neagră, 39% piscicultură în unități închise (iazuri, crescătorii, eleștee, bazine de acumulare), 22% din mări și oceane.

Deci am pierdut lunca — de fapt am cîștigat-o, fiindcă am lărgit circuitul agricol — am dezvoltat pisciculture în ape interioare și unități închise, am sistematizat pescuitul în Marea Neagră și Delta Dunării și am inițiat pescuitul oceanic.

UMOR
DE PESTE HOTARE

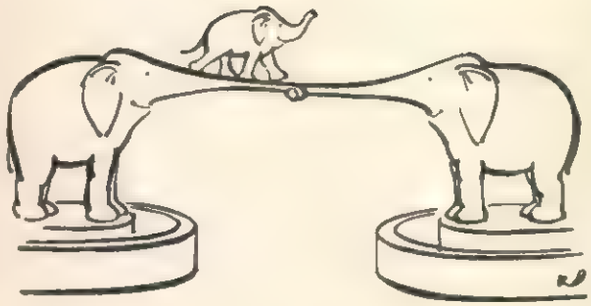

— Ce-ți veni, dragă? Nu vezi că are ochii tăi?

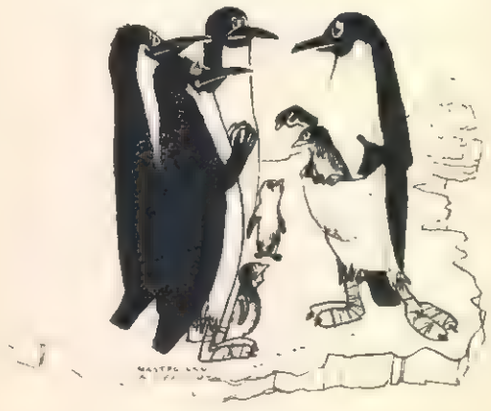

— Așa e moda la Melbourne.

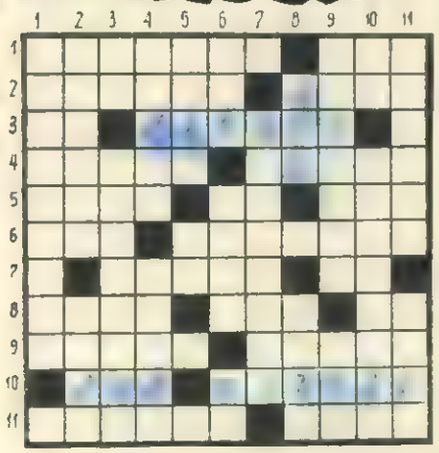

SPORTIVĂ

ORIZONTAL: 1) Elan (pl.) — Te trec toate într-o cursă dificilă (sing.). 2) Nu se desprinde de balon — Cunoscut prin forța sa. 3) Pe teren, după o ploaie abundentă (reg.) — Mingi trase peste sau pe lîngă poartă. 4) Spiridușul de pe terenul de fotbal (pl.) — Bun în postul de măturător. 5) Culoare cu predominanță verde (sing.) — Cutere! — Mamă (arh.). 6) Lovește cu efect — Despre el nu se poate spune că nu face nici o brînză. 7) E din Mexic get-beget (dar nu participă la Olimpiadă) — Bun de hipism. 8) Face parte dintr-un cerc — Flăcău din Banat — Minge de rugby miniaturală. 9) Pătrund în forță — Grămadă neorganizată. 10) Rîu în țara lui Wilhelm Tell — Domină toate sporturile. 11) Tripletă — Trage la ambarcații.

VERTICAL: 1) Însuflețesc galeriile. 2) De categorie grea — Schimbă direcția la... rapid. 3) Caic! — Le au suporterii cînd echipa favorită joacă prost. 4) A lua parte la un marș — Specifică tribunelor la un meci viu disputat. 5) Însoțește pe învingători — Bețe! 6) Cursă — Rapid — Jos în pantă! 7) Eusebio și Bikila Abebe. 8) Se întinde la finiș — Greutate (pl.). 9) Finiș la parașutism (inf.) — Săritor de performanță. 10) Apă într-o... cizmă — Sportivă neprofesionistă. 11) Bun la înmînat ștafeta — Neîntrecut.

S. ALDEA

Cuvinte mai puțin cunoscute: IM. IMA. ARV.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Cetățeanul Earl Langley din Colorado și-a uitat pe birou un inel cu un briliant în valoare de 1 000 000 de dolari, care a dispărut. Ancheta a stabilit că inelul fusese sfărîmat și înghițit de un cîine pe care Langley îl lăsa noaptea să-i păzească biroul.

● La vîrsta de 28 de ani, canadianul Jean-Baptiste Beland a parcurs pe jos distanța de 81 km în cinci ore și jumătate. Apoi a întrecut un trăpaș pe distanța de 800 metri. După care și-a ales meseria de... cal, înhămîndu-se la un «sulky» și plimbînd turiștii pe străzile Quebecului. La 64 de ani, cît are azi, el încă se mai poate lua la întrecere cu un cal de curse, spre nedumerirea unei echipe de cercetători de la Universitatea din Ottawa care studiază fenomenul fără să-i poată găsi o explicație.

● Un simplu bec cu «lumină neagră» pus la priză în camera de dormit e suficient pentru a atrage și a distruge toate insectele zburătoare care deranjează în timpul nopții.

● O asociație a femeilor din Italia a propus emiterea unei mărci poștale ca omagiu adus acelor soți care în timpul liber se pasionează după fotbal sau filatelie. Ele au sugerat reproducerea chipului Ritei Pavone cîntînd «De ce mă lași singură duminica».

● În urma săpăturilor efectuate pe terenul viitorului sat olimpic din Mexic au fost descoperite trei piramide care datează din secolul V î.e.n.

● D-na Digby din Anglia, care a decedat de curînd, a lăsat prin testament 60 000 de lire pentru ajutorarea pisicilor abandonate, iar propriului ei fecior — numai 3 000 lire. Mai curios pare faptul că fiul s-a declarat de acord cu hotărîrea defunctei mame. Ce naște din pisici...

● Statistică americană: în anul 1967 au fost folosite în 73 filme și 122 emisiuni de televiziune aproape 20 000 de animale dintre cele mai diverse.

● Elveția e într-adevăr țara turismului. Numai în 1967 ea a fost străbătută de 33 000 000 de mașini străine și cărora pasageri erau în trecere sau veniți în excursie.

● După modelul muzeelor Grevin și Tussand, s-a inaugurat la Milano un muzeu cu imaginile unor mari personalități, mulate în ceară. Pot fi văzuți Mucius Scaevola, Verdi, Garibaldi, Churchill, Napoleon, Sofia Loren ș.a.

CADRAN INTERNATIONAL

PRIN CABLU DE LA: **GENEVA**
TOKYO
PARIS

PE TEME MAJORE

de Sanda CRISTIAN

Ieri s-a încheiat la Geneva cea de-a 23-a sesiune a Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. Dezbaterile au vădit un consens general pentru concentrarea eforturilor în direcția dezvoltării cooperării internaționale.

Rețeaua relațiilor economice, tehnice și culturale ce se țes cu fiecare zi mai trainic între țările europene confirmă — așa cum a subliniat șeful delegației române — adevărul, devenit axiomă, că atunci cînd relațiile dintre state se bazează pe respectarea strictă a suveranității și independenței, diferențele de sisteme nu împiedică nici cooperarea, nici circulația valorilor materiale și culturale.

Facilitarea și încurajarea creării unor forme noi de cooperare în domeniile economic, științific și tehnic, înglobînd cercetarea și studiul comun, schimbul de cunoștințe științifice și tehnologice în problemele de interes regional; unirea eforturilor în vederea suprimării tuturor obstacolelor economice, administrative și de politică comercială, ca și participarea activă la dezvoltarea turismului; intensificarea relațiilor economice cu țările din alte regiuni — iată atîtea sarcini de importanță vitală pe care și le-a asumat, prin Declarația adoptată în aprilie 1967, Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa.

Președintele celei de-a 23-a sesiuni, ambasadorul austriac Emmanuel Treu, a avut amabilitatea de a face pentru «Flacăra» o scurtă declarație în legătură cu concluziile reuniunii de la Geneva. Europa, care a avut de-a lungul întregii sale istorii un rol preponderent în progresul vieții materiale și spirituale a umanității — ne-a spus domnia-sa — poate să soluționeze și complexele probleme pe care le are de înfruntat în interesul întregului nostru continent. Părerea mea este că prin rezoluțiile prezentate cu privire la comerț și cooperare industrială (pe baza proiectului prezentat de 10 țări, printre care și România), precum și cu privire la cooperarea științifică și tehnologică (proiect prezentat de România), Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa va dispune de premise optime pentru intensificarea activității sale. În acest scop secretariatul executiv are de altfel mandatul de a revedea întreaga organizare a comisiei, de a reconsidera metodele de lucru vechi, care nu mai corespund necesităților actuale.

Sesiunea a adoptat, între altele, rezoluția cu privire la cooperarea tehnico-științifică, inițiată de România împreună cu Polonia, la care s-au alăturat, în calitate de coautori, și alte state, printre care Franța, Belgia, Finlanda, Austria, U.R.S.S., Iugoslavia, Olanda. Rezoluția privind cooperarea industrială, precum și cea privind cooperarea între țările europene în domeniul chimiei, inițiată de asemenea de România, sînt considerate ca fiind cele mai importante ale sesiunii.

JAPONIA: EXOD SAT-ORAȘ

de Florea TUIU

Cu o uimitoare capacitate de adaptare la condițiile specifice în care trăiește, învingînd calamitățile naturii ce se abat asupra insulelor, țăranul japonez reușește să valorifice la maximum ogorul de care dispune.

Satul japonez este dominat acum de puzderia micilor fermieri. Cele șase milioane de hectare teren arabil sînt posedate astăzi de 5,5 milioane fermieri, cu o jumătate de milion mai puțin decît în 1960. Numărul fermierilor, care reprezintă 29 la sută din totalul populației japoneze, scade însă anual cu o sută de mii. Exodul populației de la sate la orașe continuă să se intensifice o dată cu menținerea ritmului înalt de dezvoltare a economiei. În plus, aproape jumătate din membrii familiilor țărănești sînt de fapt doar parțial lucrători ai pămîntului; ei muncesc ca sezonieri în fabrici sau pe șantierele de construcții din apropierea satului lor. Acest dublu aspect al muncii țăranului a adus modificări structurale în viața socială a satului. Ponderea tineretului s-a micșorat simțitor. Tinerii pleacă la orașe, unde primesc salarii foarte mici, reprezentînd însă venituri mai mari decît cele pe care le obțin muncind în agricultură. Are loc totodată o permanentă «bătălie» între industriași și agricultori. Terenurile agricole sînt permanent amenințate de industrie, care achiziționează noi suprafețe pentru construcția de fabrici. În asemenea dispute, învinsă este aproape totdeauna agricultura. Suprafețele cultivabile de care dispune ea acum sînt cu 0,2 la sută mai mici decît în 1960. Producția agricolă a Japoniei a crescut însă în această perioadă cu 16 la sută.

Recent a fost elaborată o nouă politică agricolă în scopul creării condițiilor de trecere la marea gospodărie, cu avantajele ei evidente în ce privește productivitatea pămîntului prin intensificarea mecanizării și prelucrării agrotehnice superioare. Noul proiect include încurajarea vînzării-cumpărării pămîntului în vederea creării unor mari ferme. Acest proces se anunță extrem de dezavantajos pentru țăranii cu pămînt puțin, care se vor vedea puși fie în situația de a fi «înghițiți» de marile ferme, fie în aceea de a lua drumul orașului în căutarea unui loc de muncă.

Noua politică agrară se va aplica, așadar, în condiții dificile. Exodul către orașe, care este poate mai intens aici decît în orice altă țară a lumii, capătă proporții și mai mari.

În timpul vizitei în Franța, delegația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România a avut o serie de întrevederi cu înalte personalități franceze. Fotografia noastră vă prezintă un moment al întîlnirii cu Maurice Schuman (mijloc), ministru de stat pentru problemele cercetării științifice, atomice și spațiale

SCRISOARE DIN PARIS

de Eugen MANDRIC

Era o scrisoare pe care aș fi dorit să v-o adresez din București; era o scrisoare pe care ar fi trebuit s-o primiți în numărul trecut. Împrejurările profesionale mi-au cerut, în chip neprevăzut, să plec la Paris și să vă scriu din Paris; nu voi încerca să vă fac să credeți că îmi pare rău; de fapt, astfel am prilejul să încep rîndurile cu cîteva notații de culoare care fac la noi succes aproape sigur așadar, la Paris, pe Avenue Friedland, la 200 metri de Arcul de Triumf, plouă mărunt, la fel de plictisitor ca la Fălticeni, numai că — parcă — ceva mai inteligent.

Îmi trec prin față domni și doamne de o distinsă ținută (era perfect inutil de comunicat, știți, fiindcă parizienii sînt eleganți) și îmi trec prin față, cu splendidă indiferență, fete tunse scurt, purtînd pantaloni (de preferință în cizme) și băieți de la 18 la 50 de ani îmbrăcați fie în zdrențe, fie în elegante costume brahmane, albe Amestecul acesta dă Parisului (cartierelor sale eminanente turistice, pentru că în locuri normale, adică în 85 la sută din oraș, toată lumea nu numai că se îmbracă normal, dar la ora 10 seara doarme deja..., pentru că mîine toată lumea normală muncește), deci amestecul acesta dă Parisului, în părțile sale consacrate vizitatorilor, sentimentul că fiecare trăiește o boemă mai mult sau mai puțin apropiată informațiilor culturale de care sînt prea plini. Amestecul acesta n-ar merita să fie notat, dacă bizarul pantalonilor rupți și al bărbilor nespălate, combinat cu subtilitățile paleților, îmbrăcăminte și flori și parfum, dacă bizarul ar fi insolit. Or, Parisului cele mai bizare compoziții și combinații li par aproape firești; după părerea mea, acesta este un semn că orașul se simte liber. Ar trebui spus, liber și indiferent, căci libertatea există greu în afara indiferenței...

Or, ceea ce socotesc eu că merită să vă comunic, deși minutul de cablu telefonic costă foarte scump, este tocmai că Parisul, simțindu-se liber, nu pare, de loc, dar absolut de loc, indiferent. Aș vrea să vă spun, stimați cititori, care aveți curiozitatea și răbdarea să mă urmăriți, că chiar dacă fericite obligații profesionale nu m-ar fi trimis la Paris, tot despre indiferență v-aș fi vorbit, sau, mai exact spus, tot împotriva indiferenței.

Timp de patru zile și patru nopți am cercetat, ziua în statistici și în conversații, seara pe chipurile celor pe care îi întîlnesc, dacă nu cumva (recunosc că problema poate părea inventată, dar cred că merită să cheltuim cîteva minute), dacă nu cumva, așadar, participarea noastră neindiferentă la fiecare din evenimentele acestor timpuri este o stare de spirit care ne privește numai pe noi, cei crescuți și maturizați în, cum să vă spun eu, cei crescuți și maturizați între 1944 și 1954, și pe urmă..., după cum vor înțelege cei care își vor da osteneala să urmărească aceste scrisori, singurul lor merit ar fi, de exemplu, invitația la sinceritate.

Ei bine, mi se pare fundamental să vă spun, de aici, din Paris, unde se întîlnesc la fiecare pas curiozități nostime și mai ales unde cartezianismul începe, domină și se sfîrșește cu «dubito», că ceea ce ne frămîntă la Casa Scînteii este că Vietnamul, democrația, independența națională și ideea pe care fiecare din noi și-o face despre libertate, începe, domină și obligă la concluzii pe fiecare bărbat și fiecare femeie în starea lor normală. Probabil că nici măcar nu există truism mai desăvîrșit decît afirmația «bărbații și femeile sînt preocupați de politică» — dar, vreau să vă întreb, nu credeți că merită să fim tulburați de constatarea că această stare de fapt are o soluție de stînga?

Vă promit, pentru numărul viitor, o analiză mai informată a momentului politic francez și a conceptului său. Dar îngăduiți-mi, pentru astăzi, maniera impresionistă de a constata că gîndurile și fanatismele noastre (vorbesc de bărbații activi ai generației citate) sînt gîndurile, dacă nu neapărat fanatismele, a tot ceea ce poate fi stimat aici, în Franța, în inima Europei, la Paris.

(Continuare în pag. 30)

EXTERNE

conflicte africane

de Silviu **BRUCAN**

Africa, continentul care cu un deceniu în urmă promitea să urmeze un curs relativ simplu, ține să demonstreze că nu face excepție de la regulile jocului complex și sinuos al relațiilor internaționale contemporane. În Nigeria, ofensiva trupelor guvernului federal pe teritoriul provinciei secesioniste Biafra reamintește frapant invaziile armatelor napoleoniene, care cu cît pătrundeau mai adînc și cucereau mai multe orașe deveneau mai incerte și mai dezorientate. Recunoașterea Biafrei de către Tanzania tocmai în momentul cînd comunicatele militare ale guvernului de la Lagos anunțau «nimicirea ultimelor poziții inamice» demonstrează cu acea ironie amară proprie istoriei că performanțele civilizației «albe» în materie de războaie n-au rămas fără ecou pe continentul negru. Cu nimic mai puțin ciudat este faptul că în anul de grație 1968 Republica Sud-Africană continuă să ocupe și să exploateze în mod ilegal Africa de Sud-Vest, manifestînd un dispreț insolent față de hotărîrea O.N.U. de a-i retrage mandatul pe care i-l încredințase decedata Ligă a Națiunilor. Actualitatea acestei ultime probleme este subliniată de faptul că ea se află pe agenda sesiunii de primăvară a Adunării Generale a O.N.U.

Ce a determinat Tanzania să dea în acest moment girul său republicii Biafra? Este știut că Tanzania ocupă poziții *de avangardă* în lupta antiimperialistă a statelor africane. A trecut un an de cînd regimul președintelui Nyerere a procedat la naționalizarea principalelor societăți străine și a stabilit forme flexibile de colaborare cu foștii lor directori și specialiști, pentru a asigura continuitatea operațiilor sub controlul statului. Nyerere a efectuat în mod democratic unirea cu populația insulei Zanzibar, formînd Republica Unită Tanzania. În lumina acestei experiențe, Tanzania nu putea privi cu ochi buni încercarea regimului militar de la Lagos de a rezolva prin forța armelor un conflict esențialmente *politic*, care privește drepturile populației de milioane a tribului Ibo. Și cum aceste răfuieli intertribale au totdeauna și o motivare economică, secesiunea Nigeriei orientale era determinată și de faptul că bogățiile ei naturale — gazele și petrolul — furnizau aproape jumătate din bugetul federal, ceea ce dădea substanță hotărîrii ei de a se opune unui statut de inferioritate în cadrul regimului federal. Amestecul capitalului străin și al diferitelor interese neafricane în acest conflict esențialmente intern n-a făcut decît să complice lucrurile și să furnizeze arme pentru ca nefericitele triburi ale Nigeriei să se ucidă între ele. Masacrele săvîrșite împotriva populației orientale au dus la îndîrjirea rezistenței ei și au demonstrat că soluția justă și durabilă a problemei poate fi găsită numai în înțelepciunea negocierilor pașnice. Termenul de 31 martie, fixat de guvernul de la Lagos pentru «pacificarea» Biafrei (cu cîtă sîrguință și-au însușit acești militari africani terminologia foștilor agresori!), a trecut. Este timpul ca ei să se așeze în jurul mesei verzi — iată sensul gestului Tanzaniei.

Cît privește Africa de Sud-Vest, cazul ei vorbește despre faptul că colonialismul nu este pe deplin răpus. Ba chiar, în ultimii ani, folosind Republica Sud-Africană ca principal bastion, el s-a străduit să-și întărească fortificațiile printr-o împletire meșteșugită a metodelor vechi și noi din recuzita subtilă și perfidă a neocolonialismului. O privire aruncată pe hartă ne dezvăluie că în imensul con sudic al Africii, în preajma R.S.A. s-au grupat niște state-client ca Lesotho, Botswana și Malawi — a căror «independență» rezidă doar în schimbarea steagului — străjuite spre oceanele Atlantic și Indian de cele două colonii portugheze, Angola și Mozambic, iar spre nord de Rhodesia rasistă. În această ambianță este ținut în șah și statutul Africii de Sud-Vest. Aici este regiunea unde rasismul se întîlnește cu diamantele, cu aurul și cu alte bogății stăpînite de capitalul englez și american, creînd una dintre cele mai monstruoase simbioze ale vieții internaționale contemporane. În aceste condiții, nu apare de loc surprinzător că toate încercările statelor africane, sprijinite viguros de țările socialiste, de a străpunge această ultimă redută fortificată a colonialismului s-au izbit la Organizația Națiunilor Unite de împotrivirea, mai mult sau mai puțin deghizată, a Statelor Unite, Angliei și altor puteri occidentale. Deși este strigător la cer ca pe un teritoriu ca cel al Africii de Sud-Vest, aflat sub tutela O.N.U., să se practice *astăzi* politica de segregație rasială, sesiunea specială a Adunării Generale din mai 1967 n-a putut să ajungă decît la o rezoluție de compromis, care instituia un consiliu pentru Africa de Sud-Vest format din 11 membri, consiliu care urmează să raporteze actualei sesiuni a Adunării Generale. De ce să se mai tergiverseze lucrurile, cînd Declarația O.N.U. cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale prevede clar și răspicat «transferarea întregii puteri popoarelor din aceste teritorii, fără nici un fel de condiție sau rezervă»?

După cum se vede, Africa mai are de luptat pînă la eliberarea ei deplină.

(Urmare din pag. 29)

Îmi este tot timpul teamă că nu voi spune tot ce trebuie spus (nu spus azi sau acum, ci pur și simplu spus, mă înțelegeți?) Mi-e teamă, zic, pentru că într-un fel încerc să înțeleg ce se întîmplă, la noi ca și aici, la Paris, în numele dumneavoastră. Așadar, ce se întîmplă? Am avut cinstea să particip la una din cele mai importante dezbateri ale acestei sesiuni parlamentare franceze. Într-un discurs strălucit, apărînd cu o logică impecabilă cauza, deja cîștigată la acea oră, a telepublicității, unul din conducătorii guvernului francez a simțit nevoia să practice un atac împotriva stîngii (ce-i drept, în termeni spirituali) La Nanterre, lîngă Paris, o minoritate a studenților înscriși, care însă poate fi caracterizată drept majoritate a studenților activi, manifestînd pentru Vietnam, pentru Rudi Dutschke, opta, scurt, și într-un sens care va trebui definit, pentru stînga...

Nu un fapt sau altul vreau să comentez aci, ci, dacă îmi îngăduiți, sensurile: ciudați sau nu, trecătorii acestia de pe Avenue Friedland, ca și bărbații și femeile de la noi — și pentru asta îi iubesc, pe ai noștri și pe cei de aici, pentru asta mi se pare orgolios să-i iubesc în felul în care Geo Bogza își iubește semenii — așadar, ciudați sau nu, bărbații și femeile de aici, din Paris, nu se vor simți jenați de a fi pătimaș preocupați de politică.

*

La Rouen a murit, recent, un biet pensionar. Soția lui i-a vegheat și apărat pe el pe Raymond Coulombel, două luni de zile de la moartea sa încoace. Trecuseră 22 de ani de cînd cei doi soți se baricadaseră — cred că presa cotidiană v-a relatat deja acest fapt — se baricadaseră împotriva «roșilor». Iar acum, cînd soțul «rezistent» a murit, soția a intrat, în fine, liniștită în spitalul din nebuni din Rouen.

Deși nu are absolut nici o legătură cu ceea ce se petrece, acum, la Paris, acest fapt divers este foarte semnificativ.

DREPTURI INALIENABILE

La Teheran, în clădirea parlamentului iranian, peste 100 de delegații ale statelor membre ale O.N.U. și ale organizațiilor internaționale participă în aceste zile la cea dintîi Conferință internațională a drepturilor omului. Țara noastră este reprezentată de o delegație de juriști și experți, condusă de Avram Bunaciu, președinte al Comisiei constituționale a Marii Adunări Naționale.

Organizată cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la proclamarea Cartei universale a drepturilor omului, această manifestare este una dintre cele mai importante inițiate în cadrul «Anului internațional al drepturilor omului». Pe ordinea de zi a reuniunii figurează între altele examinarea măsurilor și inițiativelor îndreptate în ultimele două decenii în direcția afirmării și apărării principiilor Declarației universale, adoptate în 1948 de către Adunarea Generală a O.N.U., precum și a procedeelor utilizate în scopul eliminării oricăror forme de discriminare și a politicii de apartheid. O importanță deosebită se acordă problemei autodeterminării și independenței popoarelor, care nu fusese inclusă în Declarația din 1948, precum și elaborării unui program pe termen lung privind drepturile femeii.

Ideile generoase care străbat documentele adoptate în ultimii douăzeci de ani continuă să fie nesocotite în multe regiuni ale globului. Conform unor date publicate de O.N.U., în lume există peste 12 milioane de sclavi. La 15 iulie 1966, E.C.O.S.O.C. (Comitetul special al Consiliului economic și social al O.N.U.), aprobînd proiectul de rezoluție al țărilor afro-asiatice în problema sclavajului, confirma existența unor tîrguri la Mekka, «unde prețul unui om variază între 120 și 500 de franci francezi — în funcție de vîrstă, greutate, putere de muncă». În același document se sublinia că în Arabia Saudită comerțul cu oameni se desfășoară încă nestingherit, în ciuda abolirii, în 1962, a sclavajului.

Conul sudic al continentului african, reprodus după revista «Jeune Afrique».

La Conferința internațională a drepturilor omului de la Teheran. Al doilea din dreapta: Avram Bunaciu, conducătorul delegației române.

Tîrguri de sclavi, genocid, discriminare rasială și colonialism în plină epocă a zborurilor cosmice — iată tot atîtea izbitoare și monstruoase anacronisme, violări flagrante ale drepturilor omului. Simpla proclamare a acestor drepturi nu este suficientă; pentru înfăptuirea lor este necesară o luptă perseverentă și continuă. Este un drept inalienabil al fiecărui stat să adopte măsurile cele mai eficiente menite să asigure exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Conferința de la Teheran este chemată să adopte un program care să ducă la eliminarea oricăror forme de asuprire, deschise sau deghizate, a omului. După cum se arată în mesajul adresat Conferinței de către președintele celei de-a XXII-a Sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Corneliu Mănescu, *«este necesar ca eforturile comunității internaționale să se unească în vederea înfăptuirii egalității în drepturi a oamenilor, a națiunilor, a statelor».*

Gh. GHEORGHE

CADRAN INTERNATIONAL

„TESLA" – PIESTANY, CITADELĂ A ELECTRONICII

Iscusință și migală

După cum se știe, uzinele «Tesla» reprezintă una din cele mai importante întreprinderi industriale din R.S. Cehoslovacă, fabricile sale fiind grupate în cîteva mari centre industriale ale țării, iar gama produselor lor acoperind mai toate compartimentele electrotehnicii și electronicii moderne.

Vizitînd în urmă cu cîteva luni una din aceste fabrici — cea de la Piestany, în compania unuia dintre membrii clubului muncitoresc «Tesla» din Praga, inginerul Petr, care și-a propus și a izbutit să învețe limba română — am avut prilejul să desprindem cîteva din elementele noi ce caracterizează, în această perioadă, activitatea industrială din țara vecină și prietenă.

Piestany este un oraș din Slovacia, foarte puțin reprezentat înainte de război pe harta industrială a țării. Actuala fabrică de elemente semiconductoare și tuburi electronice și-a început activitatea în clădirea unei foste întreprinderi alimentare. În prezent ea s-a dezvoltat atît de mult încît a devenit imperios necesară construcția unui întreg complex de hale și ateliere, ceea ce proiectanții și constructorii au realizat, pornind, bineînțeles, de la cele mai noi cuceriri ale tehnicii moderne în acest domeniu.

Realizarea importantelor lucrări de investiții privind dezvoltarea și modernizarea fabricii se înscrie printre măsurile întreprinse în ultimii ani în întreaga republică în ce privește dezvoltarea producției industriale. Noul sistem economic experimentat în Cehoslovacia acordă numeroase posibilități conducerilor întreprinderilor, privind autoconducerea, autofinanțarea, sporirea rentabilității etc. La Piestany, fabrica Tesla investește anual peste 17% din totalul beneficiilor în lucrări de cercetare științifică, ale căror rezultate sînt aplicate direct în producție. Așa se și explică renumele pe care și l-au cucerit produsele ei, atît în țară cît și peste hotare. Tuburile electronice Tesla și semiconductorii purtînd aceeași marcă de fabricație sînt binecunoscute și la noi, fiind utilizate cu bune rezultate la construcția pe scară industrială a unor tipuri perfecționate de radioreceptoare și receptoare de televiziune.

Discutînd cu cîțiva membri din Consiliul de administrație, am aflat că în fabrica «Tesla» pierderile planificate au fost suprimate, iar cointeresarea materială face ca fiecare om în parte să acorde o grijă deosebită procesului de producție. Peste 60 la sută din fondurile de retribuție suplimentară se acordă anual, în mod diferențiat, după aportul adus de fiecare la bunul mers al treburilor întreprinderii, iar beneficiile realizate din valorificarea produselor fabricii (întreprinderea are servicii de desfacere care tratează direct cu beneficiarii) se reflectă și ele în venitul individual al salariaților.

În aceste condiții, fabrica «Tesla» din Piestany își propune să lichideze o serie de neajunsuri care încă se mai fac simțite în activitatea sa, pentru a atinge în cel mai scurt timp parametrii eficienței maxime, realizați de cele mai avansate întreprinderi similare din lume.

N. RĂDULESCU

În fiecare miez de primăvară, Praga — străvechiul oraș de pe Vltava — cunoaște, o dată cu întreaga Cehoslovacie, atmosfera sărbătorească a aniversării eliberării țării de sub jugul fascist. Devenită tradițional prilej de bilanț al realizărilor obținute pe tărîmul construcției socialiste în cei 23 de ani de la eliberare, aniversarea are loc în acest an în condițiile efervescenței generate de plenarele din decembrie 1967 și ianuarie 1968, de elaborarea programului de acțiune al Partidului Comunist din Cehoslovacia.

Hala de montaj a elementelor semiconductoare.

CRONICA DE TREI SECUNDE

detaliile salvării

Chiar dacă prea puțini dintre noi au cosmonauți în familie sau printre prieteni, acordul internațional privind salvarea acestei categorii prea puțin numeroase de oameni ne bucură și ne dă speranțe în zile mai bune pe planeta noastră. Vorbind politicos și cu suflet toți îndeplinim condițiile acordului, în sensul că toți facem parte din «personalul unei nave cosmice care se află în primejdie» — navă numită concis «Terra». E adevărat că, după legile mării, pe navele primejduite se începe cu salvarea mamelor, copiilor și bătrînilor, dar să nu fim mofturoși: în cosmos legile mării sînt înlocuite, fără dogmatism, cu alte legi. E bine și așa — totu-i să existe ideea salvării, a securității, pe urmă se va trece, probabil, la detalii. De la un acord internațional privind cele cîteva zeci de cosmonauți sperăm să se ajungă, din detaliu în detaliu, la casa miliardelor, la mame, tați și copii. Vom veni, cum se zice, acasă și se va constata din ce în ce mai clar că toți sîntem mai mult sau mai puțin cosmonauți, intrînd în clauzele acordului din 1968. E ceea ce ar fi trebuit să se admită, de către toți, de la bun început.

cultura crimei

Eram neliniștit încă de pe vremea cînd celebrul procuror Garrison l-a chemat pe celebrul regizor Antonioni să-i arate pozele asasinării lui Kennedy, cerînd artistului să-și dea cu părerea. e sau nu un om după zid? Antonioni făcuse un film foarte bun în care era vorba de developarea și mărirea unor fotografii executate pe locul unei crime — dar tot nu înțelegeam: ce voia procurorul? Să fi fost judele atît de nepregătit în teoria artei încît să-și închipuie că un regizor genial poate fi asimilat cu un detectiv? Acum aflăm că pseudonimul sub care s-a ascuns asasinul lui Martin Luther King e o combinație din numele a doi eroi din două romane — Eric Starvo și Galt. Un criminal citește două romane, un procuror merge la filme dificile ca acelea ale lui Antonioni — amîndoi își închipuie că arta poate contribui la complicarea (respectiv. dezlegarea) unor crime. Lucrurile se încurcă urît. Și dacă în privința lui Garrison mai treacă-meargă — ideea că asasinii citesc romane, se inspiră din ele, ar putea deveni tot mai cultivați, ba poate chiar culți, ideea asta nu mă lasă (o mărturisesc ca scriitor) să dorm

Radu COSAȘU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 – int. 1744.
TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Vă recomandăm canapeaua extensibilă MUREȘ. Avînd materialele, execuția și finisajul de calitate superioară, canapeaua MUREȘ întrunește unanime aprecieri. REZISTENȚA, ELEGANȚA și COMODITATEA sînt atributele care recomandă cu prisosință acest produs superior. Lada pentru așternut, încăpătoare, precum și tapiseria realizată cu stofe de calitate, în culori atrăgătoare, completează fericit calitățile acestei canapele. Prețurile de vînzare oscilează între 2 228 lei, 2 402 lei și 2 576 lei, în funcție de calitatea stofelor folosite.

canapeaua extensibilă

MUREȘ

comodă, modernă, ușor manevrabilă

TAPIȚAT COMOD DURABIL

SCAUNUL LOTRU

Comoditatea și rezistența sînt atributele scaunului tapisat LOTRU.

Prețuri de vînzare:

188 lei tapiseria pe placaj;

216 lei tapiseria pe chingă.

16 corpuri cu diferite utilități asamblabile în funcție de spațiu sau dorință.

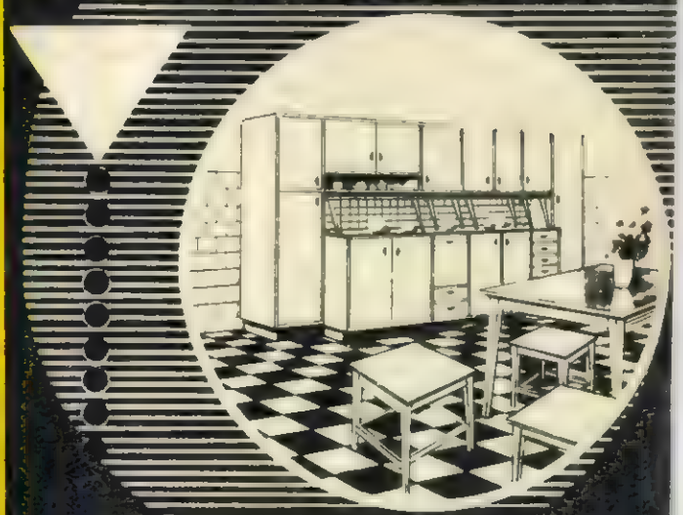

bucătăria modul

Doriți să înzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucătărie modernă?

Bucătăria MODUL răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu — 16 corpuri componente, cu utilități diferite, masă și trei scaune suprapozabile — sau în piese separate, după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vînzare ale corpurilor componente oscilează între 214 lei și 706 lei. Prețul de vînzare al mesei este de lei 161, iar al celor trei scaune suprapozabile — lei 139.

PRODUSE ALE ÎNTREPRINDERILOR MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE

20
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. (676)
11 MAI 1968

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ
Bună dimineața, primăvară!
Fotografie de Hedy LÖFFLER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

INTERVIU DE 5 MINUTE

— Care sînt noutățile de ultimă oră în domeniul de activitate de care răspundeți?

NICOLAE BOZDOG, președinte al colegiului Oficiului național de turism:

În momentul de față sîntem preocupați de terminarea lucrărilor de investiții pe litoral. Se dau în folosință, în actualul sezon, la Mamaia: 2 700 locuri în 9 hoteluri noi, cu 3 restaurante, 350 locuri în căsuțe, un nou camping, noi dotații plajă, un minigolf. În noua stațiune turistică din Nord-Mangalia: 1 500 locuri în căsuțe cu confort ridicat, 5 hoteluri noi cu peste 2 200 locuri, cu 4 restaurante, plus dotările de agrement corespunzătoare. Se vor da în folosință și la Tuicea un hotel turistic cu 220 locuri, un restaurant, braserie.

În acest an plajele noastre vor primi cu peste 40% mai mulți turiști străini decît în anul trecut. După unele previziuni, vor sosi în țară aproximativ 200 000 autoturisme. Au fost luate măsuri pentru înființarea a 15 noi campinguri, s-a reamenajat și îmbunătățit rețeaua de hoteluri și unități de alimentație publică, de întreținere și reparații auto de pe traseele turistice.

Turismul intern la mare, munte și în stațiuni balneoclimaterice va înregistra o creștere de peste 30%.

Ing. POP SIMION, director general la Institutul «Proiect»-București:

Studiem îmbunătățirea sistematizării unor importante zone ale orașului. Reluarea unui proiect pentru zona Sud-1 A a avut drept efect posibilitatea sporirii cu aproximativ 25% a numărului de apartamente (1 702 în loc de 1 363 cîte figurau în prima variantă). Din restudieri ale ansamblurilor de locuințe existente (bunăoară, microraioanele 1, 2, 3, 8, 7 și 7 B din cartierul Drumul Taberei) rezultă, de asemenea, că terenul destinat construcțiilor de locuințe și social-culturale poate fi mai rațional utilizat.

Alte noutăți: institutul nostru a predat constructorilor bucureșteni proiecte de execuție pentru 13 419 apartamente, care se vor construi în 1969.

Ing. HORIA I. TEIȘANU, director general al Întreprinderii de transport București:

Vom da în funcțiune baza de exploatare și întreținere a troleibuzelor «Nițu Vasile», care va asigura întreținerea și gararea a circa 30% din parcul de troleibuze afectate deservirii zonei centrale și de sud a orașului. Avem în plan modernizarea liniilor de tramvai pe bd. Păcii (între str. Lujerului și Apusului) și Bucureștii-Noi (între str. Pajurei și Pictor Băleșu) și extinderea sistemului de linii rapide de autobuze, în baza experienței cîștigate pe traseul liniei 44 care deservește «Danubiana».

În colaborare cu Institutul de proiectare de aparataj electrotehnic și instalații de automatizare, se lucrează la un sistem complex de control automat al trecerii vehiculelor prin puncte fixe și informarea dispecerului asupra situației exacte în rețeaua de transport.

Vom aplica sistemul de dirijare a circulației prin telespicher, la capetele de linii și în nodurile de circulație principale din Capitală, cum sînt cartierele Titan, Drumul Taberei, Militari, Piața Unirii, Sf. Vineri, Văcărești, Piața Pieptănari etc. 15 stații mobile de radiotelefoane pentru supravegherea și regularizarea circulației pe liniile de troleibuze 82, 84, 86, de tramvai 24 și de autobuze 33, 35, 42 se vor adăuga celor arătate mai sus.

ION BĂNUȚĂ, directorul Editurii pentru literatură:

Numărul de titluri de cărți editate de noi în '68? Aproape 700. Au apărut pînă azi: mai mult de un sfert (numai în martie 85 de volume). Ce cărți vor ajunge în librării în viitoarele zile sau în viitoarele săptămîni? Compendiul lui George Călinescu: **Istoria literaturii române, Istoria limbii române** a lui Al. Rosetti, **Antologia basmului cult, În chinurile vieții** de Sofia Nădejde, **Pagini de tinerețe,** volumele I și II, de Nicolae Iorga, **Ritmuri de clopote** (versuri de Scarlat Calimachi), **Teatru** de Tudor Arghezi, **Opere,** vol. 8, de George Călinescu, **Poema Rondelurilor** de Al. Macedonski, **Dincolo de cifre** (versuri) de Horvath Imre și **Sora mea Jujica** (povestiri de Szabo Gyula (ambele în limba maghiară, imprimate la Cluj), precum și romanul în limba germană a lui Georg Scherg «În cumpănă». Nu ne oprim aici: se mai găsesc în tipografie: «Omul desfigurat» («Intrusul») al lui Marin Preda, **Opere,** vol. I, II, III, de Zaharia Stancu, **Opere,** vol. I, II, III, de Liviu Rebreanu, precum și **Romanul lui Eminescu** de Cezar Petrescu.

Ing. MIRCEA MARINESCU, director în Direcția generală a navigației civile-NAVROM:

La sfîrșitul acestei luni va pleca în cursă, în primul său voiaj, cel dintîi mineralier (de 12 500 tone) construit la Galați. Un al doilea mineralier al NAVROM, «Anina», a fost lansat la apă și se află în curs de armare; al treilea, «Cugir», e în construcție (pe cală); al patrulea, «Vulcan», se află în prima fază a construcției. Altceva: peste cîteva zile va intra în cursa de pasageri nouă navă cu aripi portante, de mare viteză. Vasul, botezat «Rapid», are 66 de locuri. În timpul sezonului turistic va deservi zilnic traseul Cernavoda-Sulina (în 6 ore). De asemenea, pentru a se descongestiona trecerea automobilelor peste Dunăre, la punctul Vadul Oii-Giurgeni va funcționa un nou bac autopropulsat, de 25 tone, construit recent la Șantierele navale Oltenița.

AUTOGRAFE

Prezent la lucrările celui de-al XXXII-lea Congres A.I.P.S., fotoreporterul «Flăcării» a solicitat unor confrați de peste hotare cîteva autografe pentru cititorii revistei.

Sperăm în participarea tinerilor din România la cea de-a XIX-a ediție a Jocurilor Olimpice din Mexic ca într-o contribuție importantă la înfăptuirea aspirației lumii întregi: pacea.

Alejandro Ortega San Vicente (Mexic)
secretar general al Comitetului de organizare a J.O. din Mexic

Admir România sub toate aspectele. Și nu am decît o dorință: să revin aici cît mai curînd.

Felix Levitan (Franța)
președintele A.I.P.S.

Cititorilor și prietenilor revistei «Flacăra», din partea unui prieten sincer al Republicii Socialiste România.

Maurice Vidal (Franța)
redactor-șef la «Miroir des sports»

Am fost puternic impresionat de frumusețea Brașovului. Era sporită și de mulțimea considerabilă care-și dăduse întîlnire cu prilejul zilei de 1 Mai. Cred că este o inițiativă cu totul fericită aceea de a reconstitui ansamblul consacrat dacilor. Ceea ce apreciez la Poiana, acest centru al sporturilor de iarnă, sînt posibilitățile pe care le oferă debutanților — în special tineri — de a se iniția în practica schiului.

Antoine Herbauts (Belgia)
secretar general al A.I.P.S.

Mexicul nu va precupeți nici un efort pentru a asigura instituțiilor de difuzare din lumea întreagă mijloacele unei optime dezvoltări a funcțiilor lor...

Raimondo Cuervo (Mexic)
coordonator general al serviciului de presă al J.O. din Mexic

SPORT

Forumul gazetarilor sportivi

Obiceiul este ca ziaristul să scrie rareori despre sine și ai săi. Excepția confirmă însă litera de lege de la care se abate.

Un asemenea prilej oferă ziaristului reuniunea de la București a confraților specializați în sport, în scopul alegerii organelor de conducere ale asociației lor profesionale, A.I.P.S. O prezentare a celor patru inițiale mi se pare necesară, întrucît Asociația Internațională a Presei Sportive a reușit o performanță (pentru a ne menține în termenii strict profesionali) dublată doar de o singură altă federație internațională, cea a ziariștilor și scriitorilor de turism (F.I.J.E.T.) — mult mai tînără însă — și anume aceea de a fi realizat pe plan profesional o internaționalizare foarte cuprinzătoare.

Într-adevăr, A.I.P.S. înglobează în rîndurile sale, fără nici un fel de discriminări, ziariști-sportivi din 37 de țări presărate pe toate continentele. În total 12 000 de condeieri ai efortului fizic organizat.

Reprezentanții A.I.P.S. ajung acum pentru prima oară în vizită la colegii lor români, gazde ale celui de-al X XXII-lea congres.

Se poate afirma, bineînțeles, că venind aci pentru o atare manifestare de prestigiu, caravana ziariștilor sportivi de pe tot globul a luat, în prealabil, cunoștință de activitatea colegilor lor români, acordîndu-i prețuire.

Deși veche ca idee (cam tot de prin 1924 cînd la Paris se desfășura primul Congres din seria ajunsă acum la cifra 32), constituirea unei asociații naționale a presei sportive românești s-a desăvîrșit și a devenit viabilă de-abia în primul deceniu de după eliberarea țării, cînd în jurul mai maturei Uniuni a ziariștilor s-au grupat o serie de asociații gazetărești cu un profil specializat.

Tot acum, la București, cu același prilej, s-a desfășurat prima și cea mai substanțială reuniune preolimpică a profesioniștilor gazetăriei sportive. Delegația mexicană, prezentă la congres într-o redutabilă formație, a organizat o recepție interesînd presa de specialitate.

S-a stabilit ca raportul dintre numărul sportivilor și cel al gazetarilor să fie de 10 : 1, în favoarea primilor de data aceasta!

Evenimentul petrecut în aceste zile în Capitala noastră a umbrit o agendă competițională care și-ar fi meritat în coloanele «Flăcării» o consemnare critică, mai ales pentru că ea s-a soldat cu prea puține satisfacții majore care să ne facă să dăm uitării căderea totală a tenisului de masă (sport neolimpic, deh, dar la care românii dețin o colecție impresionantă de titluri supreme și continentale), eliminarea voleibaliștilor de la Steaua, din C.C.E., a dinamovistelor din varianta feminină a aceleiași competiții.

Cîteva succese, totuși: atleții Ioan Șerban (2,12 m record la înălțime), Virginia Bonici (1,77 m), tenismenii Ion Țiriac și Ilie Năstase în venerabila competiție «Cupa Davis».

Em. VALERIU

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Miercuri dimineața s-au deschis lucrările celei de-a X-a sesiuni a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.
În actuala sesiune, deputații forului suprem sînt chemați să dezbată probleme de o deosebită importanță pentru perfecționarea în continuare a activității unor sectoare ale vieții economice, sociale și culturale a țării.
Făcînd parte din ansamblul de măsuri elaborate de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a partidului, proiectele de legi prevăzute a fi supuse dezbaterii Marii Adunări Naționale au constituit, în prealabil, obiectul unei largi consultări a maselor. Zeci de mii de cetățeni au făcut propuneri, sugestii și observații care au contribuit la îmbunătățirea acestor proiecte de legi.
Ordinea de zi a lucrărilor sesiunii a cuprins următoarele:
1) Proiectul de lege pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală de odihnă sau turism.
2) Proiectul de lege privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași.
3) Proiectul de lege privind învățămîntul în Republica Socialistă România.
4) Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.
5) Proiectul de lege privind organizarea cooperației meșteșugărești.
6) Proiectul de lege privind exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii.
7) Proiectul Codului penal.
8) Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale.
La ora cînd închidem ediția, lucrările sesiunii continuă.

SĂRBĂTOAREA LILIACULUI

Una dintre marile sărbători ale primăverii, o tradiție străveche, reînviată astăzi, căreia localnicii, țăranii din partea locului, i-au zis «Sărbătoarea liliacului», are loc în fiecare an într-o pădure de liliac de 20 de hectare, plantată de mîna nevăzută a naturii la poalele Munților Mehedinți, în partea de nord-vest a Olteniei, la locul numit Ponoarele. Data întîlnirii — a doua duminică a lunii mai, momentul cînd podoaba florală a pădurii atinge apogeul abundenței.

Atît pădurea de liliac cît și datina de sărbătoare a acestei zile sînt atît de vechi încît și-au făcut loc în legendele populare, legîndu-și începuturile de împrejurări și fapte mai puțin obișnuite. Una dintre legende spune că, pe vremuri, cetele de haiduci care ațineau calea boierilor pentru a împărți dreptate celor asupriți își dădeau întîlnire la înflorirea liliacului, în locurile tăinuite ale Ponoarelor.

Era nu numai o întîlnire haiducească, de regrupare a forțelor sau de alegere a căpeteniilor, ci și un prilej de petrecere, care începea dimineața în zori și se sfîrșea o dată cu căderea nopții. Berbecii se rumeneau în spuza jarului după o anume rînduială, iar bărdacele cu vin țineau hangul cîntecelor spuse anume în asemenea împrejurări. Apoi cînd luna se ivea printre cetinile Paringului, haiducii se afundau în desișul codrilor...

Astăzi, păstrîndu-și valoarea de simbol, sărbătoarea liliacului a devenit o manifestare amplă, la care iau parte locuitorii din întregul județ. În zorii acestei duminici de mai, din Valea Ursului, Iverna, Apa Neagră, Călugăreni, Pocruia, Cloșani, Padeș, Scorila — vechi sate oltenești cu nume dacice — și chiar mai de departe, din Peștișanii lui Brâncuși și din alte așezări adăpostite de umbra Mehedinților și a Vîlcanului, se revarsă spre Ponoarele un nesfîrșit alai de sărbătoare.

Vin și grupuri masive de turiști din numeroase colțuri ale țării și chiar de peste hotare. Este un spectacol inegalabil prin pitorescul și originalitatea sa.

De pe înălțimi de stîncă se aud sunete prelungi de tulnic. Apoi, torent de cîntece, hore, dansuri populare, atît de specifice în această zonă, se revarsă pe sub ramurile de liliac, inundînd depărtările. Tot ce are mai frumos folclorul gorjenesc și mehedințean se perindă în această zi pe estradele Ponoarelor; tot ce este mai de preț în portul popular, frumos, original și diferit de la un sat la altul, este purtat cu mîndrie la această sărbătoare.

Este un minunat prilej de a cunoaște noblețea sufletească a oamenilor de pe aceste meleaguri, de a le măsura intensitatea pasiunii lor pentru viață, pentru frumos, cu ajutorul mijloacelor veșnic vii ale artei populare.

Nicolae DOXĂNESCU

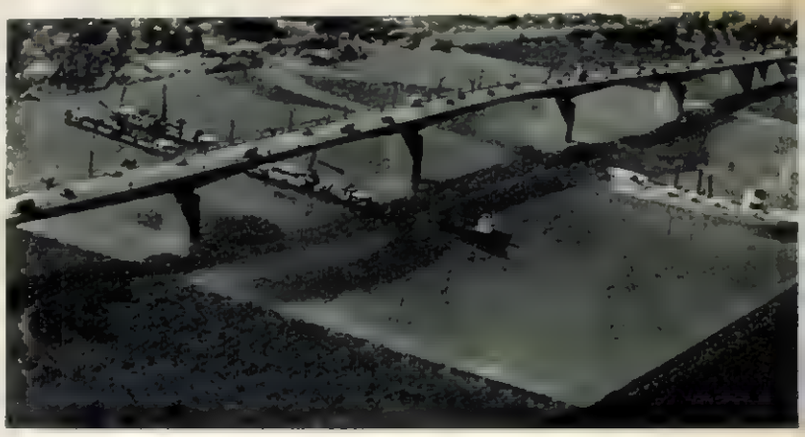

O imagine pe care turiștii în drum spre litoral vor avea prilejul s-o vadă, peste cîțiva ani, «la scară naturală»: așa va arăta podul rutier de la Giurgeni-Vadul Oii, actualmente aflat în construcție.

316.342

9 MAI

de Mihai BENIUC

Intreita ei semnificație pentru România face din ziua de 9 mai o sărbătoare deosebită. Aniversarea proclamării independenței (1877), cinstirea memoriei eroilor căzuți pentru patrie, victoria impotriva Germaniei hitleriste (9 mai 1945), la care poporul nostru a contribuit cu greu tribut de sînge și cu elan înflăcărat prin faptele de arme și prin munca sa plină de abnegație, constituie dimensiunile festive ale acestei luminoase zile. Dacă adăugăm că între 8 și 12 mai 1921 a avut loc congresul care a dat ființă Partidului Comunist Român, ziua ne apare dintr-o dată într-un cerc roșu. Focalizate în prezent, aceste date istorice din cursul aproape a unui veac de independență statală dau zilei de 9 mai o strălucire de nestemată cu multe fațete, jucată în soare. Nestemata aceasta nu e din lumea pietrelor scumpe, ci de ordinul profund omenesc al conștiinței sociale a unui popor ce-și iubește trecutul de lupte și sacrificii, își prețuiește ca bun suprem independența și suveranitatea, și-și construiește harnic și cu încredere în destinul său viața în patria sa socialistă, croindu-și drumul către comunism. Cu atît mai plină de înțeles e ziua de 9 mai cu cît nici unul dintre actele istorice amintite nu i-a căzut în sîn poporului nostru ca para coaptă din pom, ci a rezultat din lupte grele, exprimînd năzuințele a generații și generații de înaintași, și au fost, toate, subliniate gros cu sînge, cu sîngele vitejilor fii ai țării. 9 mai e ziua reculegerii, amintindu-ne pe toți aceia care au luptat și și-au dat viața pe cîmpul de onoare. 9 mai ne duce cu gîndul îndărăt la ostașii români care, acum aproape un secol, au înfrînt stăpînirea și jugul otoman, la cei care în anii 1916-1918 au căzut luptînd, la cei care împreună cu fiii Uniunii Sovietice au căzut zdrobind monstrul hitlerist, și nu mai puțin la aceia care cu sîngele lor, după întemeierea Partidului Comunist Român, au însemnat cu sîngele lor drumul către socialism, au sfințit cu sîngele lor vatra României de azi, a Republicii Socialiste România. 9 mai recheamă în memorie pe toți aceia care au înfăptuit independența noastră ca stat liber în Europa, unirea poporului, eliberarea de sub călcîiul fascist, revoluția socialistă în România, pe toți aceia care au determinat ridicarea poporului acesta muncitor, treaptă după treaptă, pe o culme a istoriei de unde-și poate privi cu încredere viitorul și-și poate duce mai departe destinul uman pe calea luminată de ideile călăuzitoare ale lui Marx, Engels și Lenin.

Pe această traiectorie a devenirii sociale și socialiste se înscrie ziua de 9 mai, sărbătoarea care răsfrînge trecutul glorios al țării, simbolizează înmănunchierea energiilor poporului și îndeamnă la efort susținut, la luptă unită și solidară, pentru ca poporul nostru să-și merite totdeauna și pe deplin locul de cinste în rîndul popoarelor socialiste, al popoarelor lumii, în omenirea contemporană.

CĂLĂTORIE NOUĂ

UN JUDEȚ VECHI ÎN IPOSTAZE NOI

Reportaj de George CIUDAN
Fotografii de Francisc KELEN și Morel VOLBURĂ

Iată-mă în județul Arad, județul meu de baștină, pe care, în urmă cu aproape 25 de ani, ca lucrător cu plaivazul la gazeta locală, l-am străbătut de la un capăt la altul. Revăzut în zilele acestei izbucniri de primăvară, Aradul mi s-a înfățișat cu vechile și fermecătoarele sale așezări, la care epoca noastră a adăugat noi dimensiuni ale frumuseții și civilizației.

Aradul este județul care l-a născut pe unul dintre cei care au dat literelor românești nepieritoare glorie — Ion Slavici; Aradul este județul unde s-au născut, au muncit și au luptat doi cărturari români care și-au adus o spornică contribuție pentru împlinirea unui vis de aur: Unirea Transilvaniei cu România. Istoria va mai vorbi despre acești doi arădeni: Vasile Goldiș și Ștefan Ciceo-Pop. Aici, în acest județ, l-am însoțit în urmă cu 22 de ani, ca tînăr reporter la ziarul «Patriotul», pe un deputat de Arad care vorbea cu oamenii de la inimă la inimă, pe un distins și neînfricat conducător al Partidului Comunist Român: Lucrețiu Pătrășcanu. Aici, în județul Arad, în vestita podgorie a Șiriei, am cunoscut un om căruia i-am gustat și cîntecele, și rachiul de piersică de 60 de focuri. Pe tulpina folclorului local, omul acesta a altoit cîntece de jele și de dor care au mîngîiat inima lui Nicolae Iorga. Omul acesta care m-a ospătat cu strașnică băutură și nepieritoare cîntece se numește Emil Monția. Aici, la Arad, a învățat liceul și a început să umble la poezie un flăcău de pe Crișuri, Mihai Beniuc. Aici, în județul Arad, trăiește și muncește un țăran înțelept și gospodar foarte, vestit în toată România, moțoganul Gheorghe Goina, erou al muncii socialiste, președintele Cooperativei agricole din Sîntana.

Aradul meu, cu o personalitate distinctă în urbanistica românească, cu cel mai frumos bulevard din România — după părerea mea — acompaniat de strania frumusețe a Mureșului în care suspină sălciile plîngătoare care au fermecat adolescența mea, se află în ceasul de față, ca toate celelalte reședințe de județ, în procesul efervescent al înnoirilor.

Noua organizare teritorial-administrativă a țării deschide județului Arad noi și însemnate căi de lumină și progres social. Însemnările de față și convorbirile pe care le-am avut cu o seamă de personalități arădene vor încerca să ilustreze acest adevăr.

ORAȘUL SE MUTĂ LA ȚARĂ

Privesc harta județului și o primă și mare bucurie îmi desfată ochiul. Între județele care-l învecinează — Timiș, Bihor, Alba, Hunedoara — Aradul are privilegiul de a fi străbătut în toate punctele cardinale de numeroase drumuri de fier. Trenuri mari, trenuri de munte, trenuri electrice, toate te duc la Arad, fără multă zăbavă, chiar dacă te afli în puncte așezate la hotarele altor județe. O să-mi spuneți că aceste căi ferate există de multă vreme, că spun un lucru banal, știut nu numai de arădeni, ci de toată lumea. Ei, dar fie-mi îngăduit să spun că fac aceste însemnări, în primul rînd, pentru oamenii care trăiesc și muncesc în județul Arad, pentru oamenii care, deși li legau toate căile de Arad, pînă la noua împărțire teritorial administrativă trebuiau să facă drum lung la Timișoara sau la Oradea pentru o hîrtie cu ștampilă de la nu știu care instituție. Pentru că celelalte probleme, care nu reclamă notariat, tribunal sau nu mai știu ce, oamenii și le rezolvau, și bine făceau, trecînd granița altor regiuni. Pentru că dacă locuiai în comuna Sîmbăteni și ai avut sub nas, la 15 kilometri Băile Lipova, te-ai dus să le bei apa chiar dacă această stațiune n-a ținut de Arad. Dar, iată, îmi vine un exemplu deosebit de elocvent. Comuna Sintana făcea parte din regiunea Crișana. Dar știu, foarte bine știu, că zeci de milioane de lei au intrat nu în magazinele din Oradea, ci în cele din Arad. De ce? Pentru simplul motiv că de la Sintana pînă la Oradea calea e lungă (circa 100 de km), iar de la Sintana la Arad drumul e scurt (sub 30 km). Nu mai vorbesc de faptul că mulți muncitori din Sintana lucrează de zeci de ani în întreprinderile din Arad.

Oamenii care conduc treburile județului meu confirmă aceste adevăruri.

— Exact așa au stat lucrurile, îmi spune tovarășul Teodor Haș, prim-secretar al Comitetului județean de partid, președinte al Consiliului popular județean provizoriu Arad. Tocmai de aceea noua configurație a județului vine să armonizeze interesele economice ale tuturor localităților care prin așezarea lor geografică, prin tradiție, sînt legate de acest frumos oraș de pe Mureș. Orice călător atent se poate convinge că Aradul e un oraș cu o puternică industrie constructoare de mașini, că avem muncitori care duc faima României pe meridianele lumii, că vagoanele și strungurile arădene sînt căutate pe piața mondială, că...

— Vă rog să mă iertați, tovarășe prim-secretar, și să îngăduiți să mă prezint cu vorbele mamei mele: eu de-aici mi-s, de la Sîmbăteni, și cunosc județul cu ochii închiși.

Se bucură prim-secretarul comitetului județean de partid, dar pe mine mă copleșește o tristețe. Mărturisesc:

— Avem puține orașe în județ.

Zîmbește prim-secretarul:

— Ei, da, sînt puține. Dar cine știe? Poate cu vremea s-or mai înființa și altele. Ai fost mai nou la Chișineu-Criș, Sebiș, Pecica, Curtici, Nădlac, Sîntana, Pîncota? După cum se știe, acestea sînt comune. Aici, ca-n toate așezările, socialismul a operat în toate sectoarele:

(Continuare în pag. 6)

UN JUDEȚ VECHI IN IPOSTAZE NOI

economic, social, cultural. Avem în aceste comune evidente semne de urbanizare. Alături de unitățile agricole, aici există întreprinderi industriale de stat, întreprinderile industriei locale, zeci de unități ale cooperației, zeci de unități comerciale, spitale, licee, case de cultură, farmacii și așezăminte culturale. S-ar putea ca unele din aceste comune să fie declarate într-un viitor apropiat orașe.

— Deci orașul se mută la țară.

— Dacă ții neapărat să te exprimi așa, fie.

— Nu. De fapt țin la un subtitlu atrăgător pentru reportaj.

Cutreier grădinile publice ale Aradului. Doamne, sărace mai sînt în statui. Caut o statuie. O caut pretutindeni. N-o găsesc. Aici, lîngă Arad, în comuna Păuliș, acum 24 de ani, elevii unei școli de subofițeri de rezervă au luptat pe viață și pe moarte împotriva trupelor horthysto-hitleriste. În toamna aceea, Mureșul avea între maluri sale nu apă, ci sîngele elevilor care s-au jertfit. Acestor eroi ai neamului nu li s-a ridicat nici un monument. Nu în calitate de redactor, ci în aceea de fost elev al acestei școli, fie-mi permisă o propunere: ridicarea unui monument în cinstea elevilor care au luptat și s-au jertfit la Păuliș. Cum să fie acest monument? Pe măsura jertfei. Atît

IUBIM PROFUND ACEST MUNICIPIU

Înainte de a porni la țară, mă întîlnesc cu Ioan Baba, prim-secretar al Comitetului municipal de partid și președinte al Consiliului popular municipal Arad.

— Ai picat prost, dragule, îmi spune omul zîmbind. Pentru «Flacăra» dumitale care-i cu poze trebuia să vii în mijlocul verii și să dai niște color cu frumusețea pe care o au puține orașe: malul Mureșului. Ei, ce vrei să-ți spun?

— Numai lucruri noi; cele ce au fost făcute pînă anul trecut le cunosc. Mă interesează anul 1968.

— Păi, să începem cu lucrurile de importanță majoră. Muncitorii arădeni vor da în acest an peste 6 000 vagoane de cale ferată, 3 000 de strunguri, iar valoarea mobilei produse în orașul nostru se va ridica la 230 milioane lei.

— Constructorii municipiului vor ridica clădiri noi?

— Cum să nu, n-ai văzut? Peste puțină vreme va fi dat în exploatare, în inima orașului, un hotel modern. În cartierul Podgoria se va ridica un nou ansamblu de 4 blocuri-turn cu 11 nivele. A, uitasem să-ți spun. La Arad au început lucrările de construire a uzinei de apă, una dintre cele mai moderne din țară, cu o capacitate de 250 litri pe secundă.

— Aveți aici, pe Mureș, o insulă de toată frumusețea. E cît o moșie. Cîte hectare are? Nu-i sporiți gradul de confort?

— Circa 60 hectare. E micul paradis al arădenilor. Unii cetățeni și-au construit aici, lîngă apă și pădure, cabane. Intenționăm să construim și noi cîteva clădiri pentru turiști, un mare restaurant, o plajă. Iată deci Aradul în ipostaza de a deveni și un centru turistic. Noi, localnicii, avem toate motivele, după cum vezi, să iubim profund acest municipiu.

Am ținut să cunosc sentimentele pentru acest municipiu ale unui om care nu-i de pămînt de aci, ale unui «străin» care și-a mutat destinul la Arad.

— Dumneavoastră, domnule Ian Hugo Huss, de ce iubiți Aradul?

— Pentru că pe locul meu de producție există încă din secolul trecut o vrajă care îi cheamă din eternitate pe toți marii compozitori ai lumii. Vraja aceasta se află în sala Palatului culturii. Eu sînt artist și aș vrea să vă spun cîteva cuvinte nu despre activitatea mea de director al filarmonicii, ci despre cea de dirijor al acesteia. Cunosc și alte săli de concerte din România și din lume. Și trebuie să vă mărturisesc că nici la noi și nici aiurea nu se găsesc prea multe săli în care să se creeze ca aici, la Arad, acea stranie, splendidă și fantastică sonoritate pe care o reclamă marile concerte. Aci a cîntat Liszt, aici a plîns vioara marelui Joachim, acompaniat de Johannes Brahms, aci vin să dirijeze azi vestiți conducători de orchestre din lumea întreagă.

— Numai sala vă leagă de Arad?

— N-am spus acest lucru. Există în acest oraș minunat și un public ales care știe să prețuiască arta sunetelor armonice. Fără un asemenea public filarmonica, oricît de formidabilă ar fi, n-ar avea căutare.

Dacă facem puțină istorie arădeană trebuie amintit faptul că aici e cea mai veche școală pedagogică din țară, că aici e una dintre cele mai vechi școli de muzică,

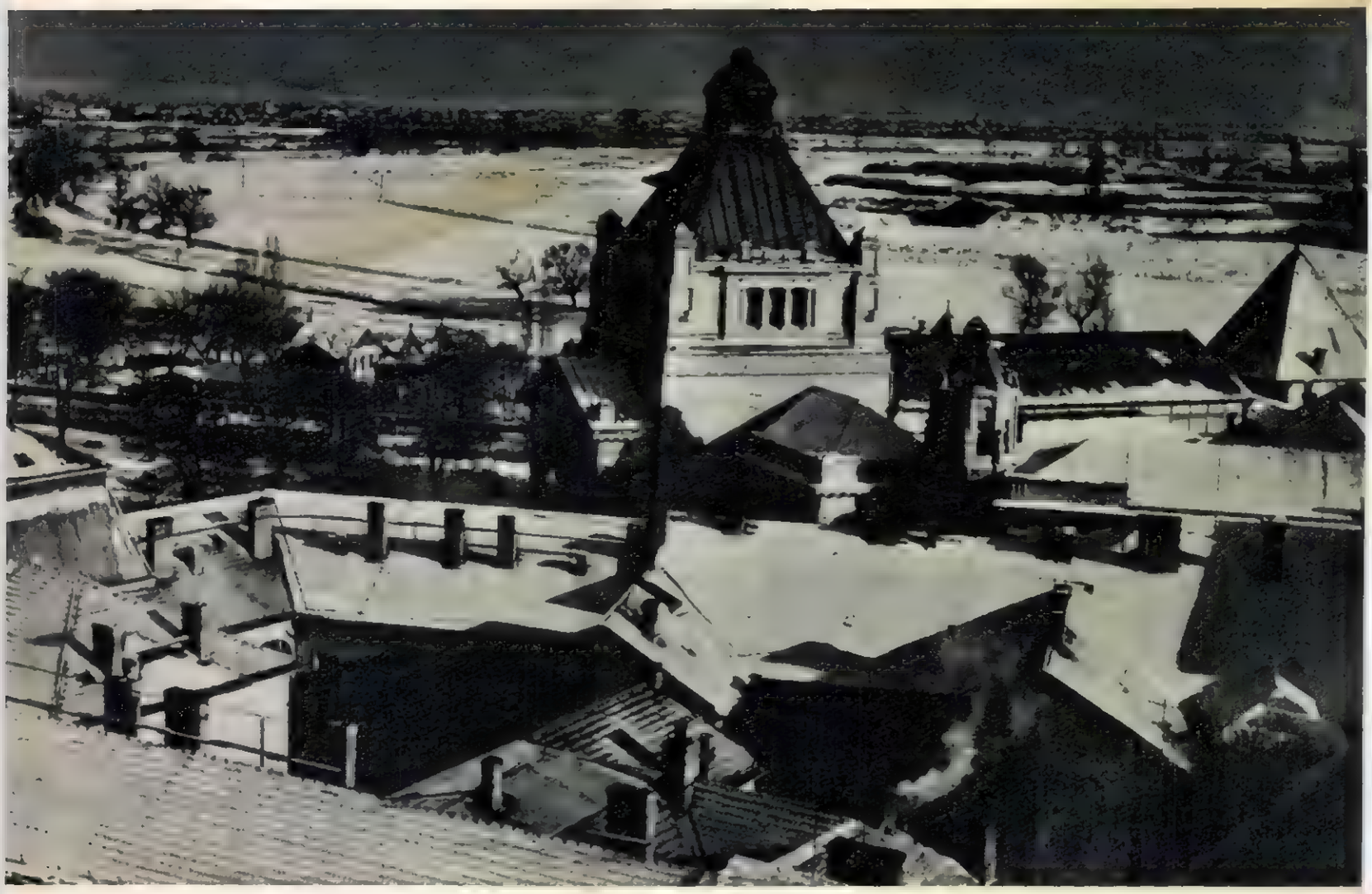

Aradul de ieri.

că primul cinematograf din Transilvania s-a înființat aci, la Arad.

În vremea adolescenței mele Aradul, deși centru industrial, era orașul birjelor și al bicicletelor. Birjele s-au dus pentru totdeauna. Bicicletele au rămas — Aradul e orașul cu cele mai multe biciclete din țară — pentru că arădeanul, chiar dacă are mașină mică, nu poate trăi fără bicicletă.

Am zis că Aradul e un vechi centru industrial. Trebuie spus însă că dimensiunile industriale ale acestui oraș au sporit în epoca noastră în mod vertiginos. Vechea uzină de vagoane a cunoscut însemnate înnoiri, atît în privința sporirii capacităților de producție, cît și în ceea ce privește continua îmbunătățire a fluxului tehnologic. La Arad se naște zilnic un tren de 22 vagoane. Produsele modernei uzine de strunguri de la Arad — creație totală a regimului nostru — sînt tot mai mult solicitate de piața mondială. Fabrica de ceasuri, născută tot în epoca noastră, are astăzi și sarcini de export. Despre industria textilă, care are mari tradiții, se pot spune multe lucruri de laudă. Poate că nu știți că toate insignele sportive și toate cupele pentru care se bat

Idilă.

▲ **Aspecte noi într-o veche uzină: hala montaj-sudură a fabricii de vagoane.**

◀ **Sîntem pe un bulevard din Arad? Nu, sîntem în comuna Ineu.**

sportivii din România se fac aici, la «Arădeanca» Numai că Aradul, care a fost străsnică pepinieră de sportivi, n-are parte de ele. Nici U.T.A., fosta regină a fotbalului românesc, n-are parte de asemenea cupe. La Arad, zic localnicii, se petrece de mulți ani o dramă. Orașului i se «fură» toate talentele sportive. Poate să fie adevărat. Eu nu știu, eu nu mă pricep nici la fotbal, nici la alte discipline sportive. Dar oamenii m-au rugat să scriu că li se fură toate vedetele sportive. Am scris.

Mă plimb pe marele bulevard, mă plimb pe Corso. Îmi amintesc Aradul de acum 30 de ani. Întreg orașul strălucea de curățenie. Ca o farmacie. Încerc acum un sentiment de regret. La capitolul curățenie, la ora actuală, orașul meu e dator. Mă prinde seara în restaurantul gării. Pe vremuri intram în acest restaurant cu respect, ca într-o biserică. Acum se taie fumul cu cuțitul și baci Pătruț, venit dintr-o comună, deși e singur, a ocupat o masă întreagă pe care își etalează nivelul de trai adus din sat: o jumătate de găină, o jumătate chilă de slană, o sticlă de răchie și un codru zdravăn de pită albă. Pe vremuri gara Arad avea un restaurant. Acum are o crișmă. Păcat. Mă reîntorc spre hotel și intru într-o

(Continuare în pag. 8)

UN JUDEȚ VECHI ÎN IPOSTAZE NOI

Aradul de azi.

Fete și femei frumoase întotdeauna a avut Aradul. Fabrică de ceasuri — nu. De cîțiva ani are.

În centrul Aradului, primăvara.

cofetărie. Cer prăjituri pentru acasă. Fata care mă servește mi le împachetează într-o hîrtie groaznică, aceeași hîrtie pe care o folosesc magazinele metalochimice pentru împachetarea cuielor sau a sodei caustice. Intru în toate cofetăriile de pe bulevard. Nici una nu este posesoarea unui ambalaj civilizat. Mă încearcă un sentiment de mîhnire și neînțelegere. Adorm supărat.

MOȚOGANII LUI AVRAM IANCU NU MAI FAC CIUBERE

Binecuvîntate sînt holdele județului meu. Din holdele acestea ies pîinile cît roata carului, știuleții de cucuruz cît brațul flăcăilor, pepenii verzi cît butoaiele. Ați umblat prin casele țăranilor din Pecica, Nădlac, Sîntana, Șiria, Curtici? Ați gustat din năzdrăvana lor pîine și din slana nemaipomenit de gustoasă? De la Radna pînă la Șiria, cît ține podgoria arădeană, viile coboară de pe spinările dealurilor, unde au fost plantate cu ranga și tîrnăcopul, pînă în grădinile oamenilor. Cine a băut vinul de Miniș-cadarca nu-l uită niciodată. Și francezii, mari pricepuți în ale vinului, prețuiesc cadarca Minișului.

Dar n-am să poposesc nici la Miniș, nici la Cuvin, nici la Covăsînț, nici în Simbătenii mei. Mă duc într-o comună mare, de pustă, unde în urmă cu mai bine de 20 de ani au venit pribegii lui Avram Iancu, moțoganii, hotărîți să nu mai facă fluiere și ciubere, ci zdravănă plugărie. Mă duc la Sîntana. Am aici o sumedenie de prieteni țărani, ingineri, profesori. Trag la un om pe care-l cunosc bine, un om de mare cumpăt și de hotărîtă acțiune, un om care slujește cu pasiune și pricepere agricultura socialistă. Omul se numește Gheorghe Goina. Ce să mai scriu despre Sîntana? Că oamenii de aici se întrec de mulți ani în toate muncile agricole cu cele mai puternice cooperative din țară și întotdeauna ies biruitori? Se știe. Că sute de moțogani și-au construit case sistem vilă, cu baie, parchet etc., etc.? Se știe. Toarnă reporterul apă de trandafiri în cuvintele sale? Doamne păzește! Necredincioșii să meargă la Sîntana.

— Ce nu mai știu eu, tovarășe Goina, despre Sîntana!

— Poate n-ai aflat că averea noastră obștească se ridică azi la 30 milioane lei. Poate n-ai aflat că ne autofinanțăm.

— Vreun necaz?

— Avem, slavă Domnului, unul mare și greu. În Sîntana s-au stabilit, nu demult, 150 de familii dintr-o comună care a fost calamitată. Crișul a pustiit gospodăriile acestor familii. Oamenii au venit la Sîntana. Și-au făcut alte case; cooperativa noastră a primit la venirea acestor oameni, din trupul gospodăriei agricole de stat, 1 000 ha. Rău pămînt. Rău și sărac. Sărătură în cea mai mare parte. Acum îl doctorim, îl facem sănătos.

Nu mă îndoiesc, pămîntul acesta va renaște. Moțoganii lui Goina știu să răzbească, știu să transforme necazul în bucurie. Au dovedit-o din plin.

•

Iată, acum, cînd ajung la sfîrșitul călătoriei în județul meu, îmi dau seama că n-am arătat multe din lucrurile care-i determină un profil distinct. N-am arătat că în industria republicană, cea arădeană deține un rol de frunte. N-am arătat că de curînd a fost realizat cel de-al 25 000-lea strung, n-am arătat că aici, la marginea orașului, a fost construită o uriașă grădină a țării — serele — ale cărei produse de vară pleacă în toiul iernii spre inima Europei. N-am arătat că în județul acesta se află unul dintre cele mai mari bazine legumicole din țară. Multe n-am arătat. Poate e mai bine. Nu poate nimeni să mă acuze că trag jarul pe vatra mea!

FLACĂRA ALBUM

DIALOG

Cînd în 1949 se adopta la Oxford termenul de ergonomie,se consfințea doar lingvistic o știință al cărei prolog începe cu mult timp înainte și are precursori străluciți — Constructorii secolului trecut au construit mașini minunate. S-au gîndit ei oare prea puțin la om? — Minunata ecuație «om-mașină» cere o altă rezolvare în secolul celei mai avansate tehnologii. Care e aceasta? — Scaunul tractorului? Nimic mai simplu! Dar asta numai în aparență... — Industria modernă concentrează omul în spații închise. Să dăm atenție deci factorilor de ambianță — Culoarea și senzația de confort — Muzica și productivitatea: cît de lungi trebuie să fie emisiunile? — O imensă ofertă de muncă: 24 000 de profesiuni! Pentru care să optăm? Și în ce fel să optăm? — Atenție! Nu neglijați orientarea profesională: dragostea de meserie se învață pe băncile școlii.

UL OM-MAȘINĂ

O ȘTIINȚĂ LA ORDINEA ZILEI: ERGONOMIA

de ing. V. NOGEA, șeful sectorului pentru problemele muncii din Consiliul de Miniștri
și C. BOZBICI

A doua jumătate a secolului nostru cunoaște o revoluție tehnologică fără precedent. Omul stă în fața unor mașini care fac nenumărate operații de o precizie pe care ochiul n-o mai poate controla, care funcționează cu viteze mari, care nu mai pot fi stăpînite, controlate, dirijate manual. Și astfel evoluția formelor muncii industriale scoate în evidență limitele principiilor clasice ale economiei de mișcări, care nu privesc decît aspectul motor al procesului de muncă. Automatizarea dă un nou conținut clasicului sistem om-mașină. Se construiesc agregate a căror manipulare depășește capacitățile umane, iar operațiile de muncă sînt efectuate pe bază de semnale. Sarcinile motorii sînt preluate de mașină și locul de muncă devine post de comandă și control. Muncitorul nu mai controlează direct mașinile, ci se folosește de informațiile care parvin prin canalele tabloului de comandă. Cum va stăpîni omul fluxul continuu de informații, cum va lua decizia cea mai bună, cît timp va menține o atenție constantă fără scăderea eficacității detecției semnalelor, care sînt treptele oboselii fizice în aceste noi condiții, iată cîteva întrebări care se pun, printre multe altele, acum, cînd agregatele automatizate tind să domine viața industrială și nu numai pe aceasta. Problema raționalizării muncii devine deci mai complexă.

În acest context apare o nouă ramură a psihologiei muncii: ergonomia (din grecește ergon = muncă, nomos = lege), sistem integrat al științelor, care permite obținerea cunoștințelor privitoare la munca umană necesară pentru a fundamenta în mod rațional adaptarea muncii la om și a omului la meseria sa.

«OMUL STABILEȘTE MĂRIMEA TUTUROR LUCRURILOR»

Tot mai des se afirmă în zilele noastre — ca un repros tardiv — că tehnicienii de concepție, pînă la începutul secolului XX, realizînd minunatele mașini care au revoluționat veacul, au ignorat omul. Azi tot mai mult se invocă postulatul pitagoreic că, «omul stabilește mărimea tuturor lucrurilor», iar valoarea caracteristicilor tehnice a instalațiilor, agregatelor sau sculelor este apreciată în funcție de modul în care acestea corespund trăsăturilor biologice și neuropsihologice ale ființei umane. Mașinile și uneltele, calitățile lor, încep să nu mai fie evaluate doar în funcție de productivitatea lor, ci și de efectele fiziologice care le au asupra organismului, motiv pentru care se preconizează ca fiecărei mașini să i se întocmească o fișă ergonomică care să cuprindă caracteristicile ei raportate la cerințele umane: accesibilitatea comenzilor, tempoul de lucru, condițiile de iluminat, zgomotul etc.

Recentul colocviu de ergonomie de la Brașov a demonstrat multiplele preocupări pe care le au constructorii de mașini și specialiștii români pentru adaptarea muncii la posibilitățile omului.

Pornind de la întrebarea cîtă energie cheltuiește un tractorist, s-a ajuns la concluzia că 60% o consumă la manipularea volanului, a manetei de viteză și a pedalei de viteză, iar 40% e absorbită de eforturile depuse de a se menține pe scaun! Scaunul, în aparență un auxiliar mai puțin important, a preocupat pe proiectanții uzinei «Tractorul» de-a lungul anilor, deoarece dimensionarea și plasarea lui necorespunzătoare precum și folosirea la construcția lui a unor materiale necorespunzătoare pot provoca microtraumatisme. Circulînd pe cîmp și mai ales pe terenuri în pantă, tractoristul trebuie să aibă posibilitatea să lucreze fără crispare și fără eforturi musculare suplimentare ca să se mențină într-o poziție normală. Studiile ergonomice au dus la plasarea corespunzătoare a scaunului în raport cu organele de comandă. Pentru ușurarea comenzilor (60% consum de energie) s-a apelat la cîteva măsuri constructive: pornire automată, comanda direcției prin servodirecție hidraulică (diminuează efortul muscular), tablou de bord complet, prevăzut cu instalație de iluminare în timpul nopții etc.

Dezvoltarea impetuoasă a științelor tehnice, intensificarea proceselor de mecanizare și automatizare ridică multiple probleme pentru cercetarea psihologică referitoare la adaptarea mașinii,a muncii, la om. Un exemplu printre multe altele: locomotiva diesel de 2 100 CP beneficiază de importante perfecționări față de tipurile de puteri mai mici fabricate în țară. La manipularea motorului, cutiei de viteze și frînă numărul manetelor este redus la jumătate și, ca urmare, numărul mișcărilor necesare la manevrele de pornire, accelerare, frînare, oprire etc. s-au redus și ele pînă la circa 20-25%.

ATENȚIE LA MEDIUL AMBIANT...

Printre factorii care determină condițiile generale de muncă și care influențează consumul de energie și gradul de oboseală se numără: amplasarea utilajelor, aerisirea, temperatura, iluminatul, zgomotul etc. cărora ergonomia le dă o importanță majoră. Devine din ce în ce mai mult dominantă preocuparea pentru studiul și analiza acestor factori. La «Tractorul» din Brașov un colectiv de cercetare al organizării științifice din uzină în colaborare cu laboratorul de ergonomie al Institutului de igienă din București, au examinat condițiile de ambianță în 13 locuri de muncă,determinînd microclimatul și noxele, cum ar fi temperatura la 0,5 m și 1,5 m înălțime, viteza curenților, umiditatea, intensitatea zgomotului, radiațiile calorice, iluminatul, consumul energetic global, efortul neuropsihic etc. Analizele au fost făcute pentru un număr de 122 muncitori și s-au luat măsuri corespunzătoare.

AER, LUMINĂ, CULOARE...

Dacă se ține seama că industria modernă concentrează omul în spații închise se poate deduce ușor importanța factorilor de ambianță. Sănătatea, efortul muncitorilor, productivitatea, depind în mare măsură de temperatură, aerisire, umiditate. Ergonomii sînt de părere că temperatura mediului ambiant trebuie să scadă pe măsura creșterii gradului de greutate a muncii,care mărește dezvoltarea de căldură în organism. Astfel, pentru o muncă ușoară temperatura normală a mediului ar fi de 18°-20°C, pentru o muncă medie; 10°-18°C, iar în cazul unei munci grele, 13°-15°C. Pornind de la date absolut concrete s-a stabilit că într-o sală sau atelier închis, pentru crearea unui climat propice de lucru, aerul trebuie să fie împrospătat de șase ori într-o oră și de zece ori unde muncitorul este în mișcare. La uzina de tractoare din Brașov, în hala bancurilor de probă și rodaj,evacuarea gazelor toxice mai grele ca aerul s-a asigurat printr-o serie de jeturi de absorbție plasate jos, în imediata apropiere a motoarelor. O altă serie de guri de absorbție plasate sub plafonul halei asigură evacuarea gazelor calde, mai ușoare ca aerul (CO). Pentru completarea aerului evacuat și asigurarea unei ventilații generale a halei s-au prevăzut o serie de guri de introducere a aerului proaspăt, care iarna este încălzit în prealabil. Toate acestea asigură un confort sporit al locurilor de muncă, fapt ce duce implicit la creșterea randamentului și calității muncii în acest sector important al fabricației motoarelor de tractor. Concentrația substanțelor nocive a fost redusă la locul de muncă de 15-20 ori (acroleina sub 0,002 mg/l și oxidul de carbon sub 0,02 mg/l), cît sînt limitele admise de normele de protecția muncii, iar zgomotul a fost redus sub limita admisă de 90 dB față de circa 120 dB cît era înainte.

Tot mai mult, în amenajarea interioarelor halelor de fabricație se ține seama de culoare. Ea este nu numai un element decorativ al locului de muncă, dar în primul rînd un factor important în determinarea unei anumite stări psihice. Experiențele au dovedit că în condițiile unei temperaturi medii senzația de confort poate fi influențată și modificată prin culoarea instalațiilor și pereților. Culorile pot da senzația de căldură sau de răcoare. Orice culoare sau nuanță are un coeficient de reflecție de care trebuie să se țină seama. Dacă albul reflectă lumina în proporție de 85%, coeficientul verdelui închis, de exemplu, este doar de 7%. Studiile ergonomice recomandă ca plafoanele să fie vopsite în culori cu coeficienți de reflecție ridicați (alb, ivoar, crem, galben deschis) și cu finisaj mat; suprafețele mari ale echipamentelor mecanice fixe într-o culoare neutră (gri) ca să odihnească ochiul; mașinile mobile (macarale, poduri rulante),în culori vii (galben etc.) ca să atragă atenția. Culorile funcționale au fost aplicate în trecutul apropiat în hala blocmotor de la uzina de tractoare din Brașov, în atelierul școală și sculărie de la uzinele «Semănătoarea», la Fabrica de mașini unelte și agregate-București etc. În momentul de față schemele de culori funcționale se aplică în mod curent în aproape toate halele de lucru.

În reducerea gradului de oboseală, a creșterii productivității muncii,o importanță de loc neglijabilă o are iluminatul rațional al locului de muncă, ba chiar și muzica... Nu este deci o întîmplare că în unele întreprinderi megafoanele transmit muzică. Aceasta constituie un mijloc de luptă împotriva monotoniei.

(Continuare în pag. 12)

Studiile specialiștilor au arătat că o oră de muzică mărește productivitatea cu 12%, iar 5 ore numai cu 5%. Muzica se recomandă să fie nepermanentă (10 minute la începerea lucrului, 20 minute la ora 10 și 20 de minute în a doua parte a schimbului și la sfîrșitul lui) și să fie adaptată la genul de muncă.

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

Economia modernă, de o vastă complexitate, oferă omului o multitudine nebănuită de profesii. În multe țări s-a procedat de acum la clasificarea și inventarierea lor (Belgia, Olanda etc.) după anumite criterii, iar o lucrare ca «Dictionnary of occupational titles» întocmit în S.U.A. cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, enumera și descria 24 000 de profesiuni. Nu e deci de mirare ca în fața acestei imense «oferte» candidații să ezite în opțiunea lor pentru o meserie, mai cu seamă din necunoașterea exactă a ceea ce oferă o profesiune sau alta. Asupra candidatului la meserie se exercită de timpuriu influențe de tot felul, de la dorința familiei de a avea în mijlocul ei un băiat sau o fată de o anumită profesiune, considerată a fi cea mai potrivită pentru aspirațiile familiei, pînă la satisfacerea unor dorințe individuale hrănite de faima sau moda unei meserii la un moment dat. Dar integrarea în muncă trebuie să țină seama și de alți factori decît cei sentimentali, și în primul rînd de aptitudini, de cerințele psihofiziologice ale fiecărei meserii etc. Dictonul «omul potrivit la locul potrivit», care guvernează economia zilelor noastre, nu poate fi aplicat fără o selecție profesională riguroasă, o orientare profesională bine organizată și fără măsuri eficiente de perfecționare a învățământului.

«Ne-am obișnuit să vorbim adesea — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — despre perspectivele dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre munca intelectuală și cea fizică. Ștergerea acestor deosebiri este una din cerințele dezvoltării societății noastre, ea se impune ca o necesitate și trebuie să acționăm în această direcție. Cum vom realiza acest lucru? Va trebui să facem aceasta nu pe calea reducerii sau ținerii în loc a nivelului general de dezvoltare culturală, ci pe calea perfecționării continue a procesului de învățămînt, de instruire a tinerelor generații. O asemenea cerință se impune tot mai mult o dată cu dezvoltarea tehnicii, cînd locul muncii manuale îl ia mașina pe care omul trebuie să o stăpînească și să o dirijeze tot mai bine».

În unele întreprinderi din țară, cu toate că nu există laboratoare psihotehnice dotate cu aparatura necesară, se aplică diverse metode practice pentru efectuarea selecției profesionale. Așa de pildă la uzinele textile «30 Decembrie» din Arad, la angajare, pe lîngă controlul medical general, muncitoarele sînt supuse și unor examinări speciale. Cele care reușesc mai bine să separe între ele fire de grosimi diferite, dar cît mai apropiate ca dimensiune, sînt repartizate la pregătirea țesăturilor, năvădit etc. Cele care disting foarte bine culorile în nuanțe apropiate sînt repartizate la imprimerie, iar pentru sectorul de țesătorie sînt selectate acele muncitoare care dovedesc o bună agilitate în executarea nodurilor etc. Această selecție s-a dovedit foarte utilă pentru creșterea productivității muncii. Astfel, majoritatea noilor angajate repartizate pe baza criteriilor arătate reușesc în scurt timp de la angajare să se încadreze în ritmul de lucru al salariaților cu cîțiva ani vechime în meserie.

Uzina de tractoare-Brașov. În hala bancurilor de probă și rodaj a motoarelor un sistem perfecționat de fundații permite o mult mai bună izolare contra trepidațiilor.

Automatizarea dă un nou conținut clasicului sistem «om-mașină». Locul de muncă devine post de comandă și control.

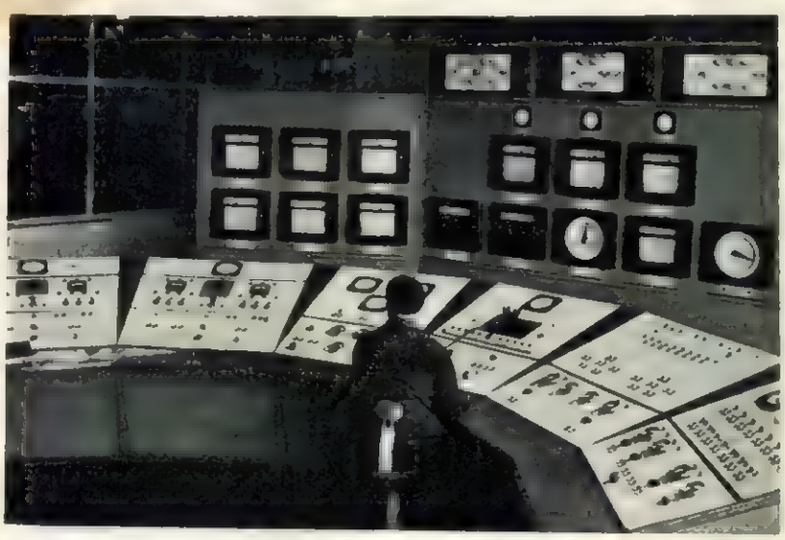

CUM NE ALEGEM PROFESIUNEA?

Dacă selecția o face întreprinderea sau instituția, prin alegerea comparativă a mai multor solicitanți, orientarea profesională are drept scop integrarea unui adolescent sau matur în profesiunea cea mai adecvată capacității sale și satisfacerea fiecărei profesiuni cu cadre. Prima inițiativă de orientare profesională datează de acum 60 de ani cînd la Boston ia ființă un «Vocational Bureau», sistem care se va generaliza curînd. (În Belgia ia ființă în 1912 Oficiul central de orientare profesională, în Franța, în 1928, se fundează Institutul național de orientare profesională etc.) În diverse țări, orientarea profesională e reglementată prin lege. În R.F.G., 90% din absolvenții școlilor medii apelează la sfaturile centrelor de orientare profesională (circa 1 milion de tineri pe an).

La noi, în general, la admiterea în școli profesionale și repartizarea pe meserii candidații nu sînt supuși la nici un fel de probe practice, teste sau examene psihotehnice pentru determinarea aptitudinilor și efectuarea unei repartizări cît mai adecvate.

În ceea ce privește preferințele elevilor, se constată tendința de atracție către unele meserii și respingerea altora. Această preferință se bazează în foarte mare parte pe prejudecăți și nu se are în vedere că «tentațiile» profesionale se cer acoperite de aptitudini reale, exercițiu specific, vocație verificată, talent etc. Lipsa de orientare în alegerea meseriei se datorește și faptului că în școala de 8 ani nu se reușește să se facă o îndrumare profesională de natură să determine absolvenții, cît și părinții acestora, să aleagă acea profesie sau meserie pentru care tînărul respectiv este cel mai indicat pe baza aptitudinilor reale ce le posedă. Cu toate că există multe strădanii în acest sens, cadrelor didactice din învățămîntul general le lipsesc nomenclatoarele complete cu toate meseriile și specialitățile existente, le lipsesc profesiogramele care să indice aptitudinile necesare pentru fiecare meserie sau grup de meserii și nu cunosc nici în linii mari necesarul de cadre pe meserii și specialități în județul sau orașul respectiv. Aceste școli au puțină documentație psihotehnică și nu sînt dotate cu aparatură în acest sens și nici nu sînt deservite de anumite centre metodologice, a căror organizare o considerăm foarte necesară în viitor.

În consecință, această problemă foarte importantă, cu cele două aspecte ale ei — orientare și selecție profesională și alegerea meseriei pe care un om urmează să o practice toată viața — nu și-a găsit pînă în prezent o rezolvare întru totul corespunzătoare.

CERINȚELE PROGRESULUI TEHNIC

«Trebuie să ne preocupăm în continuare — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea dezbaterilor la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România — de a îmbunătăți formele de învățămînt profesional, de a scurta durata acestui învățămînt, ținînd seama de experiența mondială în acest domeniu de activitate. Dacă în unele țări tinerii cu 10 ani de învățămînt de cultură generală și cu 6 luni de învățămînt profesional pot să lucreze în fabrici, este posibil să se realizeze acest lucru și la noi. Nu cred că tinerii noștri sînt mai puțin pricepuți sau mai puțin dotați pentru a-și însuși într-o asemenea perioadă meseriile respective».

CÎTEVA PROPUNERI

Pentru ca orientarea și selecția profesională să capete o rezolvare eficientă ar fi necesar să se înființeze centre sau servicii metodologice de îndrumare și orientare profesională dotate cu aparatură și documentație, încadrate cu cadre corespunzătoare care, pe baza urmăririi atente a dezvoltării psihofizice a elevilor, încă din ultimele două-trei clase ale școlii generale, să recomande și să convingă elevii (și părinții) asupra meseriei sau specialității indicate în funcție de aptitudinile reale ale elevului. Aceste centre sau servicii ar putea funcționa în cadrul unor complexe școlare de cultură generală, deservind și un număr de alte școli de cultură generală situate în apropiere.

În școlile profesionale unde există mai multe meserii din aceeași ramură repartizarea elevilor pe meserii s-ar putea face după încheierea primului trimestru sau semestru din anul I, pe baza rezultatelor la învățătură, a unor probe practice și psihotehnice. În acest fel se va putea realiza o selecție pe baze științifice în funcție de aptitudinile fiecărui candidat în parte.

•

Progresul tehnic duce la prefaceri în conținutul unor profesii. Specialiștii afirmă din ce în ce mai mult că în era mecanizării și a automatizării, cînd în sfera tehnologiei au loc vaste și rapide mutații, însușirea unei singure meserii devine tot mai insuficientă. Inginerul, muncitorul, funcționarul lumii moderne va fi obligat să fie stăpîn pe mai multe profesiuni (circa 2-3), nu numai ca să fie capabil de o reprofilare rapidă atunci cînd necesitățile o cer, dar mai cu seamă să poată face față utilizării unor noi mașini și mecanisme adiacente muncii lui. Dialogul om-mașină devine deci din ce în ce mai intens și viitorul pune în fața societății probleme din ce în ce mai complicate care trebuie rezolvate din timp.

despre ADAS...

cu **EMIL BOLDUȘ** — *șeful Oficiului de studii, documentare și popularizare din Direcția generală ADAS.*

RED.: După cîte știm, Administrația asigurărilor de stat se preocupă continuu de diversificarea formelor de asigurare, de introducerea de asigurări noi, care să satisfacă — în cele mai bune condițiuni — preferințele cetățeanului cu concepții moderne de viață.

E.B.: Faptul este firesc: materializarea spiritului de prevedere prin asigurare — cunoscut de altfel și de înaintașii noștri — se dovedește, în condițiile organizării superioare a societății, o preocupare pentru milioane de oameni. Sînt țări în care asigurarea a intrat atît de pregnant în viața cotidiană a oamenilor, încît aceștia nu întreprind nici o acțiune, nu iau nici o hotărîre importantă cu privire la viața sau la avutul lor fără ca, în prealabil, să nu se adreseze instituțiilor sau societăților de asigurare, în vederea stabilirii acelor măsuri de prevedere care se concretizează în cele mai felurite asigurări.

RED.: Asigurările sînt mai dezvoltate la unele popoare și mai puțin la altele. Are oare aceasta vreo legătură cu teama, cu frica de evenimente neprevăzute?

E.B.: Nu, în nici un caz nu poate fi vorba de o astfel de explicație. Asigurările nu se încheie de teamă sau de neliniște. Ele reflectă o anumită educație civică, înțelegerea necesității preîntîmpinării consecințelor materiale, mai greu de suportat, ale unor situații deosebite. Persoana care încheie o asigurare de viață, de exemplu, nu o face de teama zilei de mîine. Desigur, undeva în conștiința sa se află și fărîma de grijă pentru eventualitatea unor necazuri. Dar aceasta nu are nimic comun cu frica, ci cu PREVEDEREA. Ceea ce are însă legătură directă cu asigurările sînt condițiile social-economice existente într-o țară sau alta, observîndu-se o mai largă răspîndire a acestora în țările avansate din punct de vedere economic.

RED.: După cîte cunoaștem, în țara noastră asigurările de stat s-au dezvoltat continuu.

E.B.: Fără îndoială, ele țin pasul cu dezvoltarea economiei. În acest sens, cîteva date sînt edificatoare. Astfel, la asigurările de persoane numărul contractelor a crescut — în anul 1967 — cu 14 la sută față de anul 1966, în condițiile creșterii sumei medii asigurate cu 16 la sută; la asigurările de bunuri creșterea a fost de peste 40 la sută față de anul 1966. În primul trimestru al acestui an, numai la asigurările de accidente s-au încheiat peste 350 000 de contracte. Toate acestea dovedesc interesul crescînd al cetățenilor pentru posibilitățile ce le oferă ADAS în vederea materializării spiritului de prevedere.

Acestea dovedesc și ceea ce afirmam la începutul convorbirii: că Administrația asigurărilor de stat s-a preocupat și se preocupă continuu să satisfacă, în cele mai bune condiții, dorințele cetățenilor, introducînd noi forme de asigurări, lărgind aria riscurilor asigurate și așa mai departe.

PROTESTEZ!

Sir John Welles, membru al parlamentului britanic, deputat conservator, protestează — în felul lui — împotriva sporirii impozitelor asupra mijloacelor automoto, venind la ședințele Camerei Comunelor precum strămoșii domniei-sale: călare.

E ASPRĂ TREZIREA LA REALITATE...

schiță de Dick ELLIS

Deși noaptea nu era prea caldă, Marie Devon își simțea fața îmbrobonată de transpirație și mușchii crispați. Ședea trează, culcată alături de soțul ei; privea spre plafonul întunecat și aștepta...

În tăcerea nopții se auzi pentru a doua oară un scîrțîit înăbușit...

Marie se ridică încet. Tremura toată sub cămașa ușoară de mătase. Atentă să nu provoace nici cel mai mic zgomot,se deplasă spre marginea patului dublu și larg, evită orice atingere cu soțul ei și sări ușor pe covor. Rămase un timp tăcută, ascultînd. Nu mai auzea nimic în afară de respirația liniștită a lui Edward Devon. Fereastra era deschisă; în încăpere pătrundea lumina mată a lunii.

Își privi soțul. «Un mare dobitoc, acest Edward», gîndi ea.

Marie traversă cu pași ușori dormitorul, trecu în camera alăturată și ajunse la coridorul ce dădea spre bucătărie. Deschise ușa cu mare grijă. Coridorul era cufundat în întuneric. Bîjbîind, ajunse pînă la ușa bucătăriei. Pe sub ușă pătrundea o lumină slabă. Era deci momentul!

Marie respiră adînc, închise ochii și deschise ușa.

O voce liniștită îi șopti: «Totul e în regulă, micuțo, nu te teme, foarte repede se termină treaba!»

Simți un pumn în bărbie și în fața ochilor îi fulgerară luminițe verzi. Din acel moment Marie Devon nu mai văzu și nu mai auzi nimic.

*

Barry Chambler ridică cu grijă corpul surioarei sale pe care o sprijinise și în timpul căderii. O așeză pe dușumeaua bucătăriei și apoi o privi la lumina slabă a bateriei.

N-o lovise atît de puternic, dar era bine că își pierduse cunoștința. Buzele înguste ale lui Barry se strînseră într-un zîmbet nervos. Dintr-un sertar al bufetului de bucătărie scoase frînghia pregătită, se aplecă spre sora sa leșinată, o întoarse cu fața în jos și îi legă mîinile la spate. Îi legă apoi și picioarele. E drept, micuței nu i se va părea prea agreabilă poziția atunci cînd își va fi revenit, dar așa trebuia să fie. Dacă totul va merge bine, nu va rămîne așa multă vreme.

Cu mîna stîngă, înmănușată, deschise ușa bucătăriei. În mîna dreaptă avea revolverul automat, de calibru mic. La ușa dormitorului se opri și ascultă. Se auzea sforăitul ușor și regulat al lui Edward, cumnatul său. Intră în cameră, îndreptă revolverul spre pat și cu stînga învîrti comutatorul, în timp ce strigă: «Hei, Edward!»

Cumnatul său se ridică brusc, cu fața speriată: «Ce, ce-e...»,apucă să îngaime.

Chambler trase o dată, de două, de trei ori; la a patra descărcătură se opri. Devon se prăbușise peste marginea patului, degetele se încleștaseră de cîteva ori, dar acum nu se mai mișcau,

Chambler mai strigă o dată, apoi se întoarse și fugi prin coridor spre bucătărie. Aprinse lumina. Sora sa se trezise din leșin, gemea și se zbătea încetișor.

Chambler era scuturat de fiori. Totuși cu multă grijă izbuti să țintească deasupra sorei sale, trăgînd două focuri în perete. Marie gemea îngrozită.

«Așa trebuie! Stai liniștită!», strecură Barry printre dinții care îi clănțăneau de nervozitate. Fugi apoi spre curtea cea mică, o traversă în fugă și ajunse în străduța apropiată unde își parcase mașina. Vedea cum se aprindeau luminile la casele învecinate; avusese grijă să trîntească puternic ușa de la intrarea de serviciu; iar împușcăturile trase în perete au putut fi foarte bine auzite. Totul mergea conform planului.

Demară și porni în viteză spre șoseaua principală, unde mașina sa se pierdu repede printre celelalte vehicule. Abia atunci încetini viteza și răsuflă mai liniștit.

După 10 minute era acasă, parcă liniștit,și urcă cu liftul de serviciu.

În cameră începu să resimtă puternica oboseală, luînd seamă și la transpirația care îi înmuiase hainele. Se aruncă într-un fotoliu și așteptă cu răbdare să treacă reacția nervilor suprаîncordați. Abia după aceea va vedea ce trebuie să mai facă. Își simțea capul golit de orice idee.

După ce se mai liniști, se gîndi că din acel moment totul depindea de Marie. El își îndeplinise sarcina, partea cea mai grea trecuse. Se putea bizui pe talentul ei de actriță. Rolul era bine conceput, gîndit de amîndoi; o va scoate ea la capăt cu ancheta... Vor lăsa să treacă 7-8 luni, apoi se vor putea bucura de banii lui Edward fără să mai suporte și sîcîielile lui nesuferite.

Se simțea din ce în ce mai sigur de el. Rațiunea își reluase prioritatea asupra reacției nestăpînite a nervilor. Un duș, o dușcă de gin și va fi gata pentru apelul telefonic al sorei lui care după ce va primi ajutorul vecinilor se va adresa, desigur, fratelui ei... Dispunea de încă 10-15 minute. Marie îl va chema după venirea poliției.

Își îmbrăcă pijamaua și se gîndi că revolverul putea fi aruncat mai tîrziu, într-una din zilele următoare. Nu era nici o grabă. Deocamdată îl putea ascunde... Un loc destul de bun era rezervorul de la baie. Se mai gîndise la asta și înainte... Mai înghiți o gură de gin, cu ochii la telefon. Trebuia să sune dintr-o clipă în alta. Nu mai era cazul să bea. Alcoolul îl costase destul de mult, îl costase și postul de la teatru. De fapt, erau niște tîmpiți și regizorii și producătorii... Nici sora lui nu era mai brează, dar trebuia să recunoască și el că nu era lipsită de talent. Se pricepea să intre în orice rol. Îl dusese de nas și pe dobitocul de Edward Devon, bătrîn, bogat și bănuitor. Totuși, pe ea trebuia mereu să o conducă cineva, regizorul sau el, Barry. Singură nu ar fi putut pune la cale un astfel de plan... După ce i se spune exact ce are de făcut, Marie interpretează perfect. Pentru premiera de astăzi făcuseră numeroase repetiții. Totul era pus la punct... Dacă reușise să-l ducă pe Edward, va reuși ea să-i ducă și pe polițiști, care sînt de fapt niște tîmpiți, cu nimic mai buni decît regizorii și producătorii care îl îndepărtaseră, pe el, pe Barry Chambler,din teatru. Mai trase totuși o dușcă de gin... Marie nu avea mare lucru de povestit. O treziseră niște zgomote suspecte, soțul ei dormea, ea s-a dus spre bucătărie unde s-a trezit față în față cu un necunoscut. Acesta a lovit-o și,după aceea, Marie Devon nu mai auzise și nu mai văzuse nimic pînă la venirea vecinilor... Dar de ce nu suna o dată telefonul?...

Telefonul sună brusc. Chambler întinse mîna spre receptor, dar se opri. Trebuia doar să se scoale, să ajungă din dormitor în cealaltă cameră. Nu se grăbea. Telefonul suna fără întrerupere...

Ridică receptorul somnoros și mormăi: «Da, Chambler. Cum? Cine vorbește, ce vorbiți? Cum, poliția?...» Apoi, pe un ton mai normal: «Dumnezeule, sora mea! Da, vin imediat!...» Închise telefonul, se repezi în dormitor, își trase niște pantaloni și un veston de la alt costum, direct peste pijama. Coborî cu liftul principal, își scoase mașina și goni ca un nebun.

În fața casei Devon staționau mașinile poliției. Toată casa era luminată. Se vedeau și grupuri mici, vecinii. «Iată-l pe fratele sărmanei doamne Devon», spuse o femeie. Polițistul de la intrare îl legitimă și îi dădu drumul în casă...

În sufragerie erau mulți oameni. Polițiști, inspectori în haine civile. Aerul era îmbîcsit de fumul țigărilor. Pe un colț de fotoliu o zări pe Marie, palidă, cu un aer dezorientat, înspăimîntată.

«Barry!», strigă ea și izbucni în plîns. Exact cum o învățase... Își interpreta bine rolul.

Se așeză lîngă ea, plin de solicitudine...

*

După o oră, totul se terminase. Cadavrul fusese ridicat, majoritatea polițiștilor plecaseră.

Marie nu făcuse nici un gest în afara celor stabilite, nu schițase nici o mișcare care să nu fi corespuns exact indicațiilor sale. Cu buzele tremurînde, răspunsese fără să ezite la toate întrebările. Pe bărbie, pata vînătă a loviturii contrasta cu fața ei frumoasă, de o candoare aproape copilărească și foarte palidă...

Ancheta fusese condusă de un criminalist celebru, de o competență recunoscută; acesta tocmai își scria procesul-verbal, care urma să fie citit Mariei și apoi semnat. Barry era mîndru. Regizase un spectacol perfect. Puteau să vină să învețe de la el tîmpiții care îl scoseseră din teatru...

Ochii anchetatorului se opreau din cînd în cînd asupra chipului Mariei, îl cercetau și din nou se aplecau deasupra hîrtiei. La ușă erau numai doi polițiști.

«Să repetăm deci cele notate», se adresă politicos anchetatorul Mariei. «Scurt timp după miezul nopții ați fost trezită de un mic zgomot ce părea să vină din bucătărie. V-ați sculat ușor și v-ați îndreptat spre coridor, ați deschis ușa bucătăriei și v-ați trezit în fața unui necunoscut, care v-a lovit. V-ați trezit apoi, culcată pe dușumea, cu fața în jos, ați auzit pași și ați văzut picioarele omului care s-a oprit, a tras spre dumneavoastră și a fugit. Nu i-ați putut zări fața din cauză că erați legată, cu fața în jos,pe dușumea. Nu îi puteți da semnalmentele. Asta e tot, nu?»

Marie clătină din cap. Arăta sfîrșită.

«Da, e firesc, continuă anchetatorul. În ultimul timp s-au mai jefuit diferite locuințe în acest cartier. De data aceasta era rîndul dumneavoastră. Hoțul a încercat să pătrundă prin intrarea de serviciu și dumneavoastră l-ați surprins. V-a lovit și a fugit în casă. A nimerit în dormitor. Între timp s-a trezit și soțul dv. Poate că a strigat. E cert că hoțul s-a speriat și a tras...»

«O, vă rog!»,gemu Marie. Tremura din tot corpul... «Vă rog!»

Chambler interveni. Sora sa se simțea prost, ar trebui chemat un medic, i-ar trebui un calmant.

«Firește», răspunse criminalistul. Privirea sa îl măsura cu multă răceală. «Terminăm numaidecît. Voiam numai să o mai întreb pe doamna Devon un amănunt cu totul neînsemnat. Știți, de obicei, femeile căsătorite cînd aud cel mai mic zgomot, își trezesc soțul. Este aproape o lege. Nu am întîlnit niciodată o excepție de la acest obicei. Doamnă Devon, nu ați vrea oare să-mi povestiți cum s-au petrecut cu adevărat lucrurile? Cred că ar fi cu mult mai bine pentru dumneavoastră. Am termina cu adevărat mai repede!»

Marie îl privi descumpănită. Deschise și închise gura fără să scoată nici un sunet. Ochii îi atîrnau de chipul lui Chambler.

Spectacolul era pe sfîrșite.

«Barry», spuse ea în cele din urmă. Aceasta a fost tot și era de ajuns.

Chambler nu mai încercă nimic. Spectacolul fusese un fiasco... Își acoperi ochii cu mîna.

Îl auzi ca prin vis pe anchetator care dispunea să i se percheziționeze locuința. «Poate că veți mai găsi și arma. La diletanți te poți aștepta la orice. Încercați cu răbdare».

Unul dintre polițiștii postați la ușă confirmă. «Cred că o găsim,șefule. Fac prinsoare 100 la 1 că știu și unde: în rezervorul de apă de la baie».

reflector științific

ATENȚIE, ANTIBIOTICE!

AUDIERI ÎN SENATUL AMERICAN — ABUZUL DE CLOROMICETINĂ POATE AVEA URMĂRI FATALE — UN PROCEDEU ROMÂNESC PENTRU EFECTUAREA DE ANTIBIOGRAME

Unul dintre subcomitetele Senatului american a dezbătut recent o problemă care, din păcate, nici în Statele Unite, nici aiurea, nu se bucură de publicitatea cuvenită. Este vorba de abuzul de antibiotice cu urmări nefaste asupra sănătății populației. Pe «banca acuzării» a compărut cloromicetina, cunoscută și sub numele de cloramfenicol. Antibioticul s-a dovedit foarte eficient într-o serie de boli grave, ca de pildă febra tifoidă, însă după cum a reieșit din audierile organizate de subcomitetul condus de Gaylord Nelson, cea mai mare cantitate din acest medicament este vîndută și prescrisă pentru afecțiuni minore: guturai, acnee etc.

Subcomitetul senatorial și cîteva organe de presă au sunat alarma. Abuzul de cloramfenicol poate cauza serioase maladii ale sîngelui, între altele așa-numita anemie aplastică, care distruge capacitatea organismului de a «fabrica» sînge. Dr. James L. Goddard, șeful Departamentului federal al alimentației și medicamentelor de la Washington, a subliniat în depoziția sa — după cum anunță agenția United Press International — că «utilizarea nejudicioasă a cloromicetinei poate provoca una dintre cele mai dureroase morți cunoscute medicinei». Tot dr. Goddard a anunțat că din constatările specialiștilor reiese că administrarea abuzivă a acestui medicament poate duce la leucemie. El a adăugat că departamentul pe care-l conduce intenționează să trimită scrisori *personale* fiecărui medic și fiecărui director de spital american, avertizîndu-i asupra riscului pe care-l prezintă cloromicetina.

Sînt fapte care dau de gîndit și care de altfel nu sînt circumscrise la antibioticul respectiv, căruia, cum am mai spus, nimeni nu-i contestă eficiența într-o serie de cazuri asupra cărora doar medicul este chemat să se pronunțe.

În această problemă ne-am adresat și tovarășei farmacist Viorica Florea, șefa laboratorului de etaloane și antibiotice din Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice.

«La noi în țară — ne-a declarat d-sa — în urma simpozionului «Indicațiile și limitele chimioterapiei antiinfecțioase», ținut la București încă cu cîțiva ani în urmă, s-au luat o serie de măsuri pentru a reglementa folosirea antibioticelor.

Este cunoscut faptul că abuzul de antibiotice și mai ales stabilirea de tratamente fără un prealabil examen de laborator — antibiograma — duce la rezultate negative. Această testare prin care se stabilește gradul de sensibilitate a microbului la diferitele antibiotice este destul de ușor de executat, dacă se lucrează cu elemente standardizate. De altfel, Organizația Mondială a Sănătății a însărcinat un comitet de experți să elaboreze recomandări cu privire la standardizarea antibiogramelor.

În institutul nostru, sub îndrumarea tov. prof. dr. docent P. Ionescu-Stoian, am realizat microcomprimate speciale, după un procedeu brevetat, care permite efectuarea rapidă și exactă a unei antibiograme corecte. Astfel se asigură o eficacitate sporită în tratamentul cu antibiotice, prevenindu-se totodată un mare pericol: apariția tulpinelor microbiene rezistente».

Antibioticele — ca și orice alt medicament din gama tot mai largă pe care ne-o pune la dispoziție industria farmaceutică modernă — aduc deci alinare și vindecare doar sub control medical. Autoprescrierea instantanee și în doze masive de antibiotice pentru orice indispoziție trecătoare sau afecțiune minoră, poate avea urmări grave și uneori fatale.

L. NIȚESCU

„cutremurul probabil"...

Vor putea fi prevăzute cutremurele de pămînt tot așa cum în prezent, privind acul barometrului, obținem o indicație asupra timpului probabil de mîine? Este încă prea devreme a răspunde cu certitudine la această întrebare, dar experiențe recente, efectuate de geofizicienii americani S. Breiner și R.L. Kouach, deschid noi perspective în această direcție. Pe ce se bazează raționamentul celor doi cercetători?

Dacă se aplică o forță unei roci magnetice, proprietățile magnetice ale acesteia sînt modificate, ca urmare a efectului denumit piezomagnetic. Or, dacă dintr-un motiv sau altul în interiorul pămîntului se produc deplasări, este probabil ca ele să afecteze și minereuri magnetice și deci să le modifice proprietățile. În aceste condiții, perturbările intervenite în cîmpul magnetic al acestor roci ar avertiza despre producerea viitoare a unui cutremur.

Breiner și Kouach au supus teoria lor unei experimentări, instalînd mai multe magnetometre în jurul localității Hollister și ținînd astfel permanent sub observație cîmpul magnetic. Prin această metodă ei au descoperit o mișcare a straturilor adînci care, efectiv, a atins suprafața pămîntului la *16 ore* după identificarea lor. Așadar, un «preaviz» respectabil.

Rezultatul experienței este interesant dar, după cum observă însiși autorii, nu permite încă să se tragă concluzii definitive, întrucît în prezent nu se pot stabili cu certitudine toate cauzele care determină perturbări ale cîmpului magnetic.

Experiențele continuă pentru punerea la punct a unei tehnici de prevedere a cutremurelor

geofizica și... monumentele istorice

Cu ajutorul unei stații seismologice mobile, de construcție originală, specialiștii Centrului de cercetări geofizice al Academiei au studiat posibilitățile de protejare a Mănăstirii Arnota, din județul Argeș, împotriva efectelor exploziilor de derocare de la cariera apropiată, care furnizează calcar Uzinei de sodă-Govora. Măsurătorile făcute la fața locului și prelucrarea lor după o metodă proprie au permis stabilirea cantităților de exploziv și a distanțelor minime la care se pot efectua exploziile în carieră. Exploatarea calcarului se face acum potrivit normelor stabilite de seismologi, orice pericol de deteriorare a mănăstirii fiind înlăturat.

ultrasunetele ajută pe oftalmologi

Profesorul Jan Vaňsek, șeful clinicii de oftalmologie de la spitalul facultății de medicină din Brno, a obținut rezultate interesante prin întrebuințarea ultrasunetelor, în special în diagnoza bolilor de ochi. În ce constă metoda? Se transmit în interiorul ochiului «raze» ultrasonore, care sînt supuse acelorași legi fizice ca și sunetul obișnuit. Ele se reflectă pe structura internă a ochiului, formîndu-se așa-numite ecouri, care sînt apoi înregistrate pe ecranul unui oscilograf și analizate. Se poate întrebuința cu succes noua tehnică și pentru a descoperi prezența eventuală a unui corp străin în interiorul ochiului, precum și a unei tumori.

curier comercial

SPECIALITĂȚILE CASEI

Restaurantul cu linie modernă de autoservire «Corso» din Timișoara oferă zilnic clientelei sale peste 60 de preparate calde și reci. Printre acestea, unele specialități ale casei ca: linte bătută, tocană surpriz, supă de cartofi cu ou pierdut, ficat acru de porc, plămîni tocați cu ochiuri, bastonașe cu scorțișoară și altele.

Dacă treceți prin Timișoara nu e rău să încercați!

SORTIMENTE NOI

Comerțul a contractat — și în acest trimestru vor apărea în magazine — cîteva produse alimentare, nou omologate: 11 sortimente noi de conserve de pește (printre care ghiveciurile și hașeurile de macrouri și de stavrizi, pește în ulei picant cu legume etc.), ouă de ciocolată umplute fondant, biscuiți cu cacao «Delicia», biscuiți «Mirela» și altele.

Așteptăm să le cunoaștem gustul!

PERICOL DE INUNDAȚIE CU... NASTURI

I.C.R.T.I.-Galați a achiziționat de la cooperația meșteșugărească și de la unele cooperative agricole de producție circa 65 000 grosuri (adică aproape 1 milion) de nasturi. Cifra n-ar însemna nimic dacă ar fi vorba de o marfă vandabilă. Dar cumpărătorii gălățeni o refuză, pentru că nasturii aceștia sînt urîți și proști. De subliniat faptul că reprezentanții aceluiași I.C.R.T.I. au refuzat contractarea cu industria republicană a sortimentului de nasturi de calitate superioară.

Ce e de făcut cu potopul de nasturi proști din Galați? Eventual, să-i obligăm pe cei ce i-au achiziționat să joace de dimineață pînă seara «în bunghi», pînă vor epuiza tot stocul. Dar contra plată, nu pe banii statului!

ÎN PREGĂTIRE

Anul acesta numărul tîrgurilor și expozițiilor de mărfuri de peste hotare la care participăm, cu produsele noastre industriale și agricole sau cu oficii comerciale, este de 52 Dintre acestea, în trimestrul III vom lua parte la următoarele: Tîrgul de mașini și utilaje de la *Sydney* — Australia (între 19 august și 20 septembrie); Tîrgul general de la *Damasc* (25 august-20 septembrie); Tîrgul de vinuri de la *Ljubljana* (31 august-8 septembrie); Tîrgul de toamnă de la *Leipzig* (bunuri de consum — între 1 și 8 septembrie); Tîrgul de la *Alger* (4-19 septembrie); Tîrgul de la *Salonic* (1-22 septembrie); Expoziția alimentară de la *Londra* (7-14 septembrie); Tîrgul de la *Viena* (8-15 septembrie); Tîrgul de mașini și utilaje de la *Brno* (8-17 septembrie); Tîrgul de toamnă de la *Zagreb* (12-24 septembrie); Tîrgul de la *Helsinki* (19-29 septembrie); Tîrgul alimentar de la *München* (21-29 septembrie); Tîrgul de la *Plovdiv* (22 septembrie-1 octombrie).

Alte participări românești la asemenea manifestări comerciale internaționale vom avea de înregistrat și pe trimestrul IV. Le vom consemna din timp.

«MĂRUNȚIȘURILE» CELE DE TOATE ZILELE

Printr-o reglementare recentă, întreprinderile și organizațiile comerciale vor putea de aci înainte să se aprovizioneze cu o serie de mărfuri nealimentare mărunte, de uz gospodăresc, precum și cu articole de artizanat și artă populară, direct de la întreprinderile de industrie locală, de la cooperativele agricole de producție sau de la alte organizații obștești, precum și de la meseriașii particulari sau alți producători individuali. Prețurile de cumpărare vor fi stabilite în înțelegere cu furnizorii, bineînțeles în limitele celor planificate pentru grupele respective de produse.

Sperăm că această măsură va da rezultate, făcînd ca de aci înainte carul mare al comerțului nostru să nu se mai împiedice de micile buturugi pe care le constituie lipsa unor «fleacuri» ca: tirbușoane, mături etc.

CUM STĂM CU INVESTIȚIILE?

Deși un trimestru însemnează, precum bine se știe, un sfert de an, în primele luni realizarea planului de investiții în noi construcții comerciale n-a atins pe întreaga țară decît 13,1 la sută din fondurile alocate. Sînt județe în care realizarea este cu mult sub această medie: Vrancea (9,5%), Alba (7,7%), Brăila (7%), Arad (6,2%), Dîmbovița (3,2%). Cel mai «bine» stă Bistrița-Năsăud, unde nu s-a realizat nimic!

Ce-ar fi să se facă o redistribuire a fondurilor de investiții în comerț, retrăgîndu-se creditele de acolo de unde nu există preocupări pentru folosirea lor, în favoarea direcțiilor generale și a acelor direcții comerciale județene care au condiții să-și îndeplinească și să-și depășească planul lucrărilor de investiții? Ar fi și o treabă de bun gospodar, și o lecție bună pentru la anul!

PE ECRANE

RĂZBUNAREA HAIDUCILOR

de Magda MIHĂILESCU

Cu sau fără voia noastră, un serial ne trimite totdeauna la comparația cea mai apropiată — cea cu sine însuși (poate că este și cea mai cinstită). Privind puțin în urmă, seria a doua a «Haiducilor» («Răpirea fecioarelor»), cu accentuatul și frumosul său simț al frescei istorice, ne apare acum ca o largă respirație, ca o înghițitură masivă de aer înaintea unui urcuș. Ceea ce numeam la timpul potrivit (cu cîteva săptămîni în urmă adică), nu fără o nuanță de repros, «subțierea epicului», ni se înfățișează din acest unghi, al retrospectivei, drept o acumulare liniștită de date ce vor deveni incendiare abia în partea a treia. De aceea, introducerea la «Răzbunarea haiducilor»

Cunoștințe mai vechi, Kirk Douglas, Richard Widmark, și altele mai noi, Robert Mitchum (cel din mijloc), în filmul de aventuri «Drumul spre Vest», realizat de Harold Hecht după cartea lui A.B. Guthrie jr., laureat al Premiului Pulitzer.

rezumă parcă cele întîmplate anterior, trece în revistă forțele, pentru ca pe parcurs să nu trebuie să le creeze un spațiu special. Planuri repezi, încordate, prevestitoare de furtuni prin partea locului, îi strîng pe toți eroii la un loc, într-un început justificat cu multă abilitate dramaturgică (toți sînt la rosturile lor, nici unul nu defilează gratuit prin fața aparatului: doamna Haricleea a fugit cu bijuteriile, fiica boierului Dudescu se întoarce în țară, haiducii aleargă s-o salveze pe Anița captivă). Trecerea de la partea expozitivă, să-i spunem, la acțiunea propriu-zisă se face cursiv, prin înlănțuiri iuți. Nimeni nu stă pe ecran mai mult decît trebuie. De altfel, ni se pare că unul dintre principalele atuuri ale filmului de față este rotunjimea scenariului (autori: Eugen Barbu, Mihai Opriș și regizorul Dinu Cocea), echilibrul construcției dramatice, siguranța cu care sînt conduse și împlinite destinele oamenilor pe un fond de violență care a aparținut, realmente, unei epoci istorice. Vom lăsa spectatorului — care a văzut sau va vedea filmul — întreaga bucurie a «momentelor tari», cu bătăi între turci și haiduci deveniți pirați ad-hoc (în film se poate și asta, în literatură mai puțin, acolo ei sînt prin excelență oameni ai codrului), și tot pentru plăcerea lui nu vom insista asupra acelor stîngăcii care țin de punerea la punct a meșteșugului nostru în materie de filme de aventuri (bunăoară, lacul de la Buftea nu prea seamănă cu apele Dunării și e rău că s-a sperat aici în vreo minune cinematografică). Dacă ne-am opri asupra lor ar însemna să nu facem altceva decît să căutăm noduri în papură și ar fi păcat, atîta timp cît există alte lucruri merituoase care au nevoie să fie revelate. Virtual, se poate ca această serie să nu fie ultima, dar ea poate fi socotită și o încheiere, atîta timp cît rezolvă făgăduințele primelor două capitole. Neliniștita și ambițioasa fiică a boierului Dudescu ca și demonica doamnă Haricleea își întregesc acum portretele, din cîteva tușe dense. Înfruntarea lor, colțuroasă, sugestivă prin tăceri, neostentativă, se înscrie printre cele mai izbutite scene ale filmului. Pazvanoglu, în interpretarea acestui mare actor pe nume George Constantin (ce roluri ar trebui scrise pentru dînsul!), capătă un aer ciudat, alcătuit dintr-un sadism inteligent și o umanitate înșelătoare (cum mai știe George Constantin să spună: «adevărată este numai noaptea, corabia, dumneata și cu mine»). De altfel, filmul în întregul lui a trecut încă o dată, cu bine, o piatră de încercare a oricărui serial de aventuri ce rivnește la demnitatea artistică: conturarea unei tipologii, impunerea unor personaje. În acest sens, Amza și Anița rezistă exigențelor, ca și Răspopitu, ca atîtea altele. Căpetenia haiducilor, oarecum secătuită în seria a doua, revine viguros în «Răzbunarea», prilej pentru Emanoil Petruț de a se afirma ca un vrednic interpret al unor personaje populare. Are farmec, are forță, are umor. Anița este consecventă în vitejie, istețime și feminitate, beneficiată fiind și de jocul nervos-inteligent al Margăi Barbu (dacă ne arde de glume, o putem compara pe Anița cu «Angelica, marchiza îngerilor», dar la ce bun...). Personajele secundare nu sînt simple elemente de opoziție, necesare pentru funcționarea cumsecade a angrenajului dramatic, ci structuri umane vii.

O dreptate imanentă, cu rădăcinile nu numai în convențiile genului, ci mai ales în morala și spiritualitatea noastră populară, ordonează destinele, pedepsește nu numai pe răufăcătorii bestiali, ci și pe cei dedați lăcomiilor și deșertăciunilor. Simbolică — în această privință — imaginea bijuteriilor plutind pe ape, imagine ce arcuiește frumos filmul către un sens etic și care pregătește, totodată, și o organică încheiere a seriei.

telegrame

● Ultimele statistici americane ne anunță că printre actorii cei mai îndrăgiți de către tînăra generație a S.U.A. se află Humphrey Bogart, figură fascinantă a cinematografiei anilor '40, și W.C. Fields, onorat de către teoreticianul J. Mitry cu titlul de «unul dintre regii comediei burlești americane din anii '30». Redescoperite, datorită televiziunii, aceste vedete, pe nedrept uitate, au fost repede adoptate de către tinerii iubitori de cinema. Filmele lor, «Șoimul din Malta», «Regina africană» și, respectiv, «Omul la trapezul zburător» și «Nu înșela niciodată un om cinstit», au rulat, fără întrerupere, timp de cîteva săptămîni în mai multe cinematografe americane.

● Yves Montand, Jean-Louis Trintignant și Jacques Perrin sînt reuniți de regizorul Costa-Gavras («Compartimentul ucigașilor») într-un film ce poartă un titlu cum nu se poate mai scurt: «Z». Pur și simplu. Filmul, cu caracter polițist, pornește de la cartea romancierului grec Vassilikos.

● Aflăm din paginile revistei «Films and Filming» că Mel Ferrer, «un actor grozav, un bun producător și un băiat simpatic», are necazuri cu stabilirea adevăratei apartenențe a ultimului film produs de el: «Mayerling». La început, filmul trebuia să treacă drept o coproducție franco-britanică, dar ulterior s-au ivit, pe bună dreptate, semne de întrebare: regizorul este englez (Terence Young), producătorul — american, o interpretă — franceză (Catherine Deneuve), alta — americană (Ava Gardner) și un interpret — egiptean (Omar Sharif).

● Claude Lelouch, care a lucrat cu documentaristul François Reichenbach un film dedicat Jocurilor Olimpice din acest an, l-a convins pe colegul său să devină actor, pentru cîteva zile, în «Viața, dragostea și moartea» — viitoarea creație a autorului lui «Un bărbat și o femeie».

● «Clint Eastwood (n.n. — interpretul enigmaticului cow-boy din «Pentru un pumn de dolari») va fi unul dintre cei mai mari actori americani». Această afirmație categorică aparține, nici mai mult, nici mai puțin, lui Richard Burton, care a dorit să-l aibă pe Clint partener în filmul «Prinderea vulturilor».

LA TEATRUL „LUCIA STURDZA-BULANDRA“

LA TEATRUL „BARBU DELAVRANCEA“

MACBETH
HORA DOMNI

de Sanda FAUR

Regalul cuplu criminal, Macbeth și Lady Macbeth (Octavian Cotescu și Clody Berthola), torturat de obsesia asasinatelor comise.

Hora domniţelor ..

ŢELOR

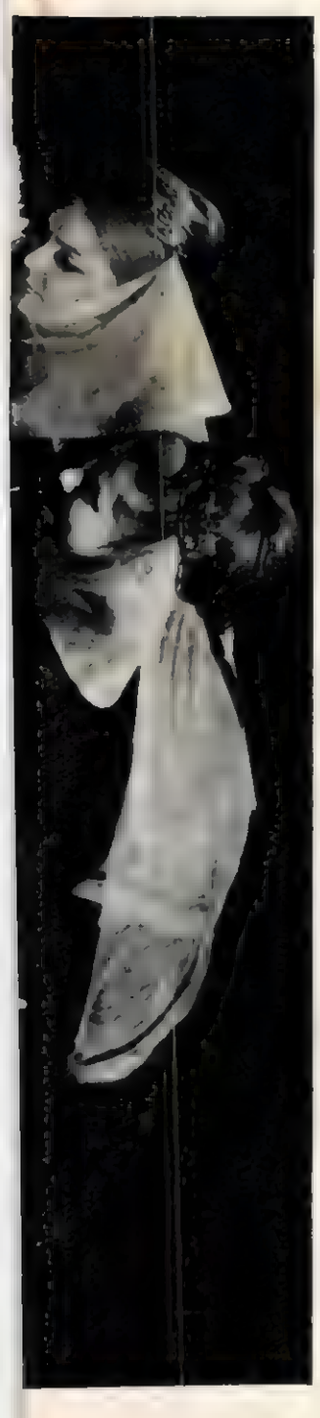

MACBETH

Din nou spectatorul care vine la teatrul de pe cheiul este invitat energic să-şi lase la garderobă, o dată cu pardesiul, orice prejudecăţi în materie de montare a clasicilor, din nou este ţintuit de stupefacţie pe scaun după primul sfert de ceas al spectacolului, din nou — după «Livada cu vişinii» şi «Iulius Cezar» — i se propune să citească alt fel o capodoperă, «Macbeth» de astă dată, şi să aleagă. Răspunsul e obligatoriu ferm, în faţa unor asemenea spectacole-şoc nu ţin răspunsurile călduţe, în doi peri. Şi la ultima lăsare a cortinei spectatorii sînt, într-adevăr, înverşunaţi, pro sau contra: indiferent însă nu pleacă nici unul.

Acum, după acest al treilea spectacol «iconoclast» în care au fost spulberate inerţiile de viziune şi ignorate dispreţuitor comodele şabloane academiste, programul Teatrului «Bulandra» devine pe deplin limpede şi nimeni nu-l mai poate acuza de căutate extravaganţe regizorale, ţintind facil doar uluirea spectatorului. Teatrul condus de Ciulei şi-a propus să revadă cu ochi noi, proaspăt, nelimpăcienţenit de amintirea altor spectacole, marile creaţii ale spiritului uman, să scoată în gros-plan tot ce răbufneşte ca ecou actual pînă la urechea şi sensibilitatea omului modern, să demonstreze perenitatea capodoperei tocmai prin faptul că îndeamnă la asociaţii, la comparaţii şi aluzii la condiţia umană contemporană. Dacă cititorul de azi ia în mînă piesa «Macbeth» şi citeşte,fascinat, această feroce dramă a ambiţiei fără acoperire, a setei de putere care împinge la crimă, nu-şi face oare singur trimiterile la ceea ce s-a întîmplat, pe exact aceeaşi linie, în această zbuciumată jumătate a secolului XX? Liviu Ciulei săvîrşeşte pe scenă acest ritual al legării trecutului de prezent şi nu se poate dovedi, cred, respect mai pios pentru un mare scriitor decît a demonstra că meditaţiile lui despre oameni, viaţă, istorie se păstrează absolut valabile, că au fost confirmate de însăşi scurgerea secolelor. Nu din spirit eretic ci, dimpotrivă, din credinţă faţă de geniul shakespearian Liviu Ciulei şi-a permis să dea spectacolului său un cadru şi o costumaţie care aduc drama pînă în zilele noastre: uniformele militare amintesc pe rînd de hainele ofiţerilor hitlerişti ori de cele ale unor ruşi albi, armurile sînt un fel de haine de protecţie pentru parașutişti, uriaşele veşminte regale sînt nişte imagini hipertrofiate ale setei de putere, îmbrăcămintea Lady-ei Macbeth — o foarte elegantă vestimentaţie modernă cu aluzii scoţiene. Iar decorul este, poate fi orice, pornind de la acel uriaş dispozitiv scenic pătrat, realizat cu o uimitoare inventivitate tehnică, dispozitiv care se desface şi se reface sub ochii noştri în castel scoţian, casă de toleranţă (ursitoarele au devenit în spectacol un fel de vrăjitoare-prostituate) sau cîmp de luptă, e drept, cam scîrţîind din încheieturi, cam consumînd timp, cam înăbuşind uneori sub vizualitate fiorul poeziei tragice ce se consumă pe scenă. Iar ceea ce se consumă pe scenă între Macbeth şi Lady Macbeth, între Octavian Cotescu şi Clody Berthola, este ceea ce numea Laurence Olivier un fel de «dramă conjugală», dramă a ambiţiilor unui om mărunt, fricos şi laş, stîrnite de cicăleala şi veleitarismul nesătul al nevestei, o dramă a fricii torturante, ispăşitoare, care ne sînt aduse la rampă fără pretenţiile — sau poate fără capacitatea — marii tensiuni tragice. Nu creaţiile actoriceşti sînt virtutea nr. 1 a acestui spectacol (cum izbutise Lucian Pintilie în «Livada cu vişinii»), ci marea, dezlănţuita fantezie şi gîndire regizorală. Construindu-şi şi de astă dată spectacolul cu acel simţ al grandiosului spectacular, cu acel gust violent pentru baroc, cu acea grijă pentru cel mai neînsemnat detaliu ce poate da concretee semnificativă ideii, Liviu Ciulei e uneori copleşit de propriile dezlănţuiri şi, asemeni unui ucenic-vrăjitor, nu are întotdeauna puterea să se oprească la timp. Spectacolul e de aceea excesiv, solicită imens publicul — şi ca durată chiar — se înăbuşe uneori de prea plinul din el. Dar nu e, prin aceasta, un spectacol mai puţin mare

HORA DOMNIŢELOR

Radu Stanca a ajuns — ca dramaturg — tîrziu în Bucureşti, la destul ani după moartea sa prematură; dar a ajuns, în sfîrşit, şi a urcat pe scena Teatrului «Delavrancea» prin acea fantastă «Horă a domniţelor» învăluită într-un abur de poezie stranie şi legendă, pe care a condus-o cu atîta subtilă înţelegere regizoarea Sorana Coroamă. Poem dramatic în care se întreţes metafore şi simboluri ţîşnite din baladele populare, izvorît mai ales dintr-o legendă despre cele şapte fiice ale lui Brîncoveanu, păstrătoare credincioase ale comorilor pămîntului, «Hora domniţelor» se mai resimte încă de pe urma intenselor lecturi ale acestui fin om de cultură şi pasionat animator teatral care a fost Radu Stanca; există în piesă şi conflictul clasic dintre dragoste şi datorie, şi romantica jertfă de sine în numele iubirii mistuitoare, există un Tristan iubitor pînă la capăt şi o Isoldă care-şi ucide inima pentru a da ascultare poruncii strămoşeşti. Dar peste toate acestea, peste stîngăciile de construcţie ale actului I sau peste accentele naiv-mistice, peste unele caracterizări psihologice sumare, se revarsă lava fierbinte a poeziei autentice şi meditaţiei sincere; peste toate se aşază, simbol al forţei oamenilor pămîntului, acea horă veşnică, nebiruită, a domniţelor care veghează asupra bogăţiilor ţării, şi care ucide pe străinul lacom ce se prinde în ea. Sorana Coroamă a înţeles să dea «Horei domniţelor» ce e al «Horei domniţelor», adică în primul rînd hora; şi sensibilul ei spectacol se aşază mai cu seamă pe metafora, pe plastica, pe ritmica, pe dramatismul poetic al horei celor şapte domniţe, căreia coregrafa Vera Proca-Ciortea i-a dat mişcări unduitoare sau frenetice, mişcări de vrajă ameţitoare sau lenevă, chinuitoare. Şapte actriţe tinere şi frumoase — şi frumos costumate de Elena Veakis — au acceptat să-şi topească personalitatea în cea a magicului personaj colectiv — horă — şi să scoată numai din cînd în cînd la iveală cîte o faţetă umană a lui; şi au făcut-o cu o măsură şi un bun-simţ pe care numai talentul le poate asigura. Să le reţinem numele: Sanda Maria Dandu, Dorina Lazăr, Andreea Năstăsescu, Lucia Burcovschi, Alexandra Albulescu, Cristina Deleanu. A şaptea domniţă, graţioasa mezină, a fost Doina Tamaş, care a realizat împreună cu Alexandru Repan acel cuplu romantic care ne-a făcut să lăcrimăm înduioşaţi şi cînd trebuia, şi cînd nu trebuia.

GILDA MARINESCU

— Pomeneam nu demult, într-o cronică, de actori talentaţi *cu noroc* şi de actori talentaţi *fără noroc*. Vă socotim o actriţă de talent. Gîndiţi că sînteţi şi o actriţă cu noroc?

— Am ştiut să-mi aştept cu răbdare norocul dar, mai ales, am învăţat să mi-l pregătesc. După nouă ani de teatru în provincie, nu e uşor să te faci repede văzută şi necesară pe o scenă bucureşteană...

— Dar aţi reuşit totuşi să o faceţi cu cîteva spectacole — «Antigona», «Acest animal crudă», «Femei singure»...

— Mă rog, mai mult sau mai puţin. Eram pregătită să nu-mi capăt satisfacţia artistică la kilogram. La Iaşi, la Timişoara am jucat mult, poate prea mult, şi de toate; am studiat, ca la pian, o întreagă claviatură dramaturgică. Mi-a folosit, e adevărat. Acum sînt în faza în care urmăresc rafinamentele meseriei.

— V-aţi iubit rolurile?

— Mai ales cel din «Femei singure». Nu ştiţi, ultimul copil e întotdeauna preferatul.

DORIN VARGA

— Nu a scris nici un critic despre dv. fără a se simţi tentat să menţioneze că aţi păşit cu dreptul în teatrul bucureştean. Din primul an, cinci roluri principale, dintre care lovitura a fost dată cu «Lovitura» lui Fărcăşan. Teatrul «Nottara» a fost, într-adevăr, generos cu distribuirea dv. Cum vă simţiţi devenit, dintr-o dată, vedetă?

— Foarte obosit...

— Vă răsfăţaţi, nu credeţi?

— Nu. Am repetat prea mult, am jucat prea mult, nu am avut totdeauna răgazul de a gîndi asupra rolului, de a-l lucra în tihnă.

— Aţi fi preferat să apăreţi mai puţin pe scenă?

— Cum să vă spun, un actor nu respiră cu adevărat decît cînd e pe scenă. Dar trebuie să respire adînc, sănătos, şi această nu o poate face cînd gîfîie alergînd de la un spectacol la altul. Altfel, ce să mint, sigur că mă bucur cînd joc mult şi, mai ales, ce-mi place.

— Mai repetaţi ceva pentru stagiunea aceasta?

- Bineînţeles, două spectacole. Într-o piesă de Ibsen, «Rosmersholm», şi în «Scrisorile», piesa unui debutant, Păunescu. Acest al doilea spectacol mi se pare cu deosebire de interesant.

SANDA TOMA

— Sînteţi actriţa care nu a «ştiut» niciodată. Aţi jucat întotdeauna mult şi — s-o recunoaştem — întotdeauna bine. De toate: cochete, ingenue prostuţe, ingenue deştepte, travestiuri, aţi jucat Shakespeare şi Cehov, Goldoni şi Shaw, Caragiale şi Ionescu. Ce gen a mai rămas descoperit, ce v-aţi mai dori să jucaţi?

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar o să vă dau cel mai banal răspuns cu putinţă: nu am vreo preferinţă în materie de roluri, îmi place să joc orice rol — bun dacă se poate.

— Şi dacă o să insist totuşi?

— Atunci poate o să mă hotărăsc să-mi doresc fie un rol de comedie grasă, fie unul de dramă răscolitoare. Ori...ori: la extremităţi, pentru că, se zice, ele se întîlnesc întotdeauna.

— Vi se oferă de obicei epitetul de actriţă inteligentă. Credeţi că se poate face teatru de calitate numai cu virtuţi cerebrale?

— Adică fără sensibilitate? Nu, nu cred. Dacă tu nu vibrezi pe scenă, nu vei face niciodată pe spectatorul din stal să vibreze.

NU LUAȚI JOACA ÎN SERIOS

de Lucian **PINTILIE**

Am văzut la Cluj, la o finală pe țară a echipelor de teatru studențesc, un spectacol dezarmant, care m-a făcut să pălesc: un student plîngea pentru că el sau echipa lui, nu știu exact, nu primise premiul așteptat, rîvnit. Aparent, ar fi o pildă a atașamentului față de o cauză colectivă — lacrimile studentului izvorau deci din suferința sinceră că o muncă, pe care o presupun plină de abnegație, renunțări și devotamente, o muncă care nu era numai a sa, ci a unei echipe, evident, entuziaste, a fost depreciată. Și totuși, pe mine această scenă m-a făcut să pălesc așa cum m-ar face să pălesc imaginea unui bărbat puternic, vînjos, lovind cu pumnii în dreapta și-n stînga, în femei și copii să zicem, pentru a scăpa primul de incendiul care a cuprins o sală de cinematograf. (Asta, firește, vine dintr-o convingere a mea mai veche, cam medievală, că spre suferință se aspiră; că există vămi concentrice pentru a ajunge la infernul ei revelator; că, în sfîrșit, este inadmisibilă și degradantă intimitatea miticistă cu suferința; suferința deci presupune, cel puțin, probe, argumente — dacă nu chiar o sfîntă, blestemată, aptitudine.) Ce era, în fond, stupid în drama studentului? Concepția lui profesionistă, lipsa lui de libertate, neînțelegerea totală a faptului că ceea ce fac ei acolo, sau ar trebui să facă, era un joc, nu o luptă, că bucuriile trebuie căutate în săvîrșirea jocului, nu în aspirația mortală de a-l încheia. Arta profesionistă nu are acest privilegiu — arta profesionistă e o artă de concurs, o artă crispată. Bucuria e izgonită: încercăm s-o reciștigăm și poate că, la urma urmei, asta e problema numărul unu, problema morală a creației noastre. (În fond, de aceea și scriu acest articol lateral despre teatrul studențesc, pentru că m-a uimit modul în care el disprețuiește tocmai starea de ingenuitate pe care noi am pierdut-o și pe care nu mai știm cum s-o reciștigăm, tocmai pentru că socotesc o datorie imediată a mea să condamn, s-o opresc, în sfîrșit, să mă împotrivesc ideii atroce de a transforma teatrul studențesc într-o copie ratată a teatrului profesionist.) Însăși ideea unui concurs cu premii, și premiile înseamnă contestații, lacrimi, drame, suspiciuni, intervenții (eu știu, pentru că la concursul ăsta, am uitat să vă spun, am fost în juriu), mi se pare imundă. Iar criteriul perfecțiunii lor este, vrînd-nevrînd, modul cît mai perfid de a imita ritualul teatrului profesionist sau chiar — perversiunea imitației țintește foarte sus — de a imita regizori profesioniști binecunoscuți. (Am văzut un spectacol Giurchescu și un spectacol Cernescu luîndu-se de piept pentru premiul I care, exact ca la oricare alt concurs profesionist, din dorința de a aplana încleștarea de forțe create, nu s-a acordat, iar cel de-al doilea a fost ex aequo, ca la Cannes!!!)

Care este în fond aberația aici? Teatrul profesionist în formele lui eșuate este o copie a naturii. Această copiere se organizează pînă la urmă într-o realitate acceptabilă sau nu, dar o realitate cu o logică a ei, cu o manieră a ei, cu o atmosferă și un ritual al ei (nu, nu mă gîndesc la teatrul ritualic, acela e altceva). O realitate cu care, îi citez pe un tînăr regizor român, Aurelian Manea, se droghează spectatorul, o realitate care n-are nici o putere de acțiune spirituală, dar, în sfîrșit, ca s-o terminăm, o realitate oricum, realitatea teatrului obișnuit profesionist. (Tipul perfect pentru mine este compania Albertazzi-Proclemer.)

Atîta vreme cît spectatorul acceptă, ba chiar, sincer vorbind, deseori aspiră să fie drogat, nu văd de ce ne-am lupta cu această realitate decît oferindu-i alta, în mod civilizat, spre alegere. (Eu cred profund în această capacitate de autodepășire a publicului, și acestei teme îi voi consacra curînd un articol.) Dar ce se întîmplă cînd o asemenea realitate e copiată de oameni *tineri* și *liberi*, adică neangajați de nici o răspundere profesionistă — cînd se organizează deci *premeditat* copia acestei copii. Cum este posibil să nu simți un fior rece în spate cînd vezi oameni tineri adunîndu-se laolaltă (deci gestul e premeditat) să joace o piesă stupidă de André Roussin, adică de fapt să imite niște actori care joacă pe André Roussin, adică să-și fabrice mustăți și bărbi, să se aplece din șale, adică să imite niște actori care imită bătrînețea.

Un student — deci un om liber, neangajat, neobligat — în loc să înoate, să flirteze sau pur și simplu să doarmă, obține prin intervenții o barbă de la Conservator pentru ca, să zicem, el, de la Petrol și gaze, sau Matematică, sau Chimie, să încerce — lipindu-și barba cu odiosul mastic — să-l imite, să zicem, pe Aurel Rogalski în «Alexandru Borgia» de Kirițescu. Este ceva absolut monstruos. Vă spun că am văzut cu ochii mei așa ceva, la fel cum aș spune că am văzut cu ochii mei un copil călcat de tramvai. Pentru ca absurditatea imitației să fie fără cusur, se angajează de către centre studențești *instructori* (evident, plătiți), instructori pentru care idealul estetic este «Topaze», iar «Heidelbergul de altădată» — o piesă ermetică de idei. Acești instructori — și însăși exercitarea loială a misiunii pentru care au fost angajați îi îndeamnă la asta — proliferează, extind într-o mișcare care ar trebui să fie *inocentă*, *grațioasă*, *liberă*, cele mai infame șabloane de teatru profesionist. Apoi totul devine serios, începe să se creadă într-o asemenea realitate și, ca soldatul englez care sfărîmă antebrațul actorului care-l juca pe Othello printr-un foc mînios, dar bine țintit, exclamînd: «Pe cinstea mea, nimeni nu va putea spune vreodată că în prezența unui soldat englez un păcătos de negru a sugrumat o femeie albă» (iar apoi a tras), ca acest soldat englez, deci, apare studentul care plînge pentru el sau colectiv, zău, n-are importanță, care plînge că nu a luat premiu. Acestor studenți, acestor viitori intelectuali care se îndeletnicesc prea grav, prea serios cu teatrul, trebuie să li se amintească modul liber și poetic în care Montherlant și Camus concepeau, de pildă, atletismul sau fotbalul.

Acest teatru studențesc *nu* trebuie să capteze, să consume energii, ci să le elibereze și să le destindă; să stimuleze disponibilitățile noastre de *joacă*. Călinescu avea o studentă, Liliana, o desăvîrșită intelectuală care se juca cu păpușile, se cabotiniza cu păpușile. Dar păpușile în mîna ei deveneau prelungiri aeriene, mătăsoase, de aripi, iar ea zbura deasupra noastră ca în Chagall.

Tovarăși rectori, acceptați-le, fără rigori de repertoriu, dreptul acesta ultim de a se juca. (De altfel, din această *gratuitate* ies admirabile efecte artistice. Piesele lui Eugen Ionescu, pentru cine nu cunoaște istoria lor intimă, din asemenea inocență exaltată au țîșnit; din joaca cu soția lui pe cînd el se făcea că-i cresc picioarele mari ca lui Amédée.)

Instructori, lăsați-i pe ei singuri să se joace; nu vă băgați în joaca lor.

Studenți, nu luați joaca în serios și, dacă totuși oameni mai bătrîni decît voi vă adună o dată pe an, vă dau casă și masă și indicații, vă măsoară și vă cîntăresc și vă dau premii, fiți generoși, făceți-le hatîrul, lăsați-i să vă premieze, să se lupte între ei singeros pentru justețea premiilor voastre, lăsați-i s-o facă dacă le face plăcere. Fiți deci voi înțelepți. Pregătiți-vă pentru părăsirea jocului.

•

La Cluj am văzut totuși un spectacol care reprezenta aproape perfect imaginea mea despre ce ar trebui să fie un teatru studențesc. Era spectacolul Araball, cu teatrul studențesc din Baia Mare. Transmit tîrziile mele felicitări colectivului principal care, neimaginîndu-și posibilitatea premiului, a plecat mult înainte, liniștit, cu trenul. Și erau și alte spectacole tinzînd spre această idee cred, mult mai nobilă, pe care o propun. Așa era în primul rînd selecția timișoreană, apoi spectacolele care s-au devorat pentru premiul al doilea (primul neacordîndu-se), spectacolele «Nonii» și «Cadențe».

Dar am văzut și altceva. Ceva fundamental. La încheierea festivalului, actorul Wolcz, membru de altfel al juriului, ne-a «oferit» o seară de pantomimă. Cu el am intrat într-o zonă de concentrație și fanatism — într-o zonă de mare puritate teatrală — regăsită peste o săptămînă la Sibiu în spectacolul «Rosmersholm», realizat de regizorul Manea, de care am pomenit mai sus.

● Între 29 aprilie și 14 mai teatrul de marionete «Bunraku» din Osaka dă o serie de spectacole în sala teatrului Odeon din Paris. Celebrele marionete japoneze — făcute din lemn, pînză și mucava — transmit cu adevărată vibrație emoțiile, visurile și pasiunile eroilor pe care îi reprezintă.

● Mireille Mathieu cîntă din nou. După gravul accident de mașină din această iarnă, cunoscuta cîntăreață va reapărea în curînd pe o scenă londoneză. Pînă atunci înregistrează melodia «When you return» («Cînd te întorci»).

● Opera din Bratislava montează baletul lui Karel Odstrčil, «Al nouălea val». În fotografie, o scenă din spectacol.

● Cincizeci de ani de la moartea lui Edmond Rostand și o sută de ani de la nașterea sa vor fi sărbătoriți la 13 iulie, la Cambo-les-Bains, în cadrul unui spectacol sunet și lumină, care va fi prezentat de Jean Rostand, fiul scriitorului.

ROMÂNIA-FRANȚA

Pagini alcătuite de Dan BERINDEI

Istoria ultimelor veacuri este bogată în fapte care atestă trainica prietenie dintre poporul român și cel francez. Relații politice și economice multilaterale, strînse contacte pe tărîmul cultural, facilitate de afinități de limbă, reprezintă expresii ale acestei tradiționale prietenii, ale năzuințelor comune spre libertate și independență națională.

Prestigioasă personalitate, Dimitrie Cantemir a fost primul savant român căruia i s-a tradus în limba franceză, în secolul al XVIII-lea, una dintre principalele lucrări: «Istoria Imperiului Otoman».

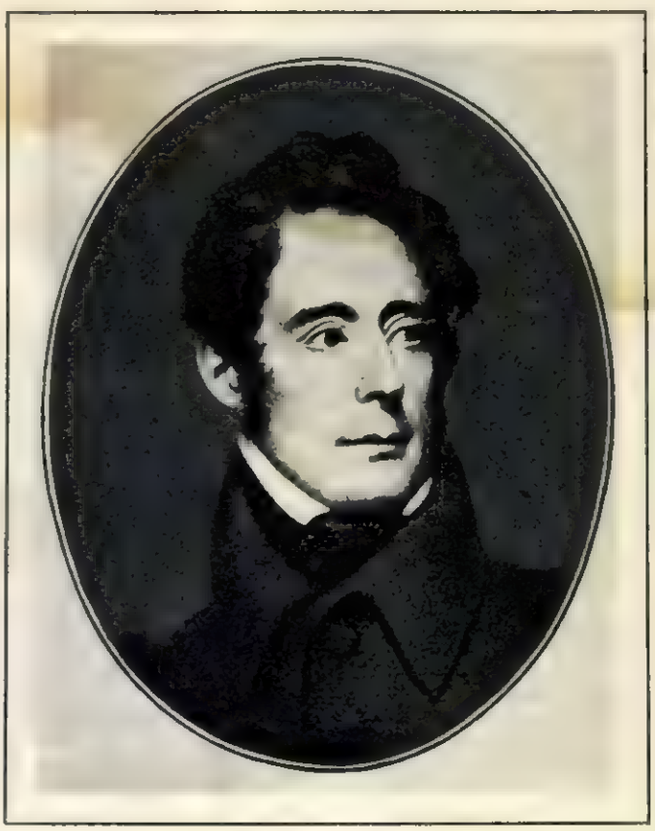

Alphonse de Lamartine, scriitor și om politic francez, cel dintîi ministru de externe al Republicii a II-a, a fost și el un prieten și un sprijinitor al poporului român în lupta sa de eliberare socială și națională de la mijlocul secolului al XIX-lea.

ROMANIA-FRANTA

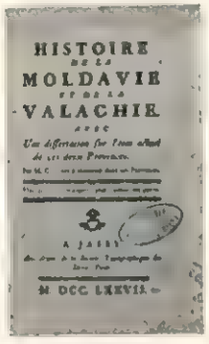

Interesul Franței față de Țările Române și-a găsit oglindirea, între altele, într-o serie de relatări de călătorie; una din cele mai interesante lucrări de acest gen este și «Histoire de la Moldavie et de la Valachie» a lui Carra, publicată la Iași în 1777.

Marele istoric francez Jules Michelet a fost un sincer prieten al poporului român, un partizan al aspirațiilor românești de independență și unitate. Cursurile sale de la «Collège de France» au fost urmărite, în deceniul premergător revoluției de la 1848, de numeroși tineri patrioți români.

În timpul primului război mondial, eforturile militare ale României au fost sprijinite de o misiune militară franceză, al cărei șef a fost generalul Berthelot.

Personalitate științifică de renume mondial, înflăcărat patriot și totodată prieten al poporului francez, Nicolae Iorga a scris o «Istorie a relațiilor dintre Franța și români», apărută într-o primă ediție la Iași în 1917 și în a doua ediție la Paris în 1918.

O strînsă prietenie i-a legat, decenii de-a rîndul, pe strălucitii muzicieni George Enescu, Jacques Thibaud și George Georgescu.

Pe baricadele Comunei din Paris, în furtunoasa primăvară a anului 1871, au luptat și revoluționari români. Printre ei, dr. Ion Cernătescu și dr. Mihail V. Georgescu.

Numeroși români antifasciști care trăiau în Franța s-au alăturat mișcării de rezistență împotriva hitleriștilor. În fotografii : savantul român, pionier al aviației, Traian Vuia, și Nicolae Cristea.

Nicolae Titulescu împreună cu președintele Gaston Doumergue, cu Ecaterina Titulescu (primul plan), soția omului politic român, Elena Văcărescu (cunoscuta poetă română), și Louis Barthou.
Personalitate marcantă a vieții politice românești, exponent al năzuințelor de pace și independență ale poporului nostru, Nicolae Titulescu s-a bucurat de un mare prestigiu în opinia publică franceză, de aprecierea unor eminente personalități franceze.

Cu prilejul «zilelor nucleare româno-franceze» organizate anul trecut la București, oameni de știință din cele două țări au prezentat numeroase comunicări, au dezbătut împreună problemele cele mai importante ale fizicii nucleare contemporane.

ROMÂNIA-FRANȚA

1

Relațiile româno-franceze, în plină dezvoltare, se manifestă sub forme dintre cele mai variate, pe tărîm politic, economic, cultural, științific etc. În fotografii: 1) În ultimii ani s-au intensificat și contactele guvernamentale dintre cele două țări. Iată o imagine din timpul vizitei în Franța a președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer. 2) Delegația parlamentară franceză primită la Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România în timpul recentei vizite în țara noastră. 3) La unul dintre spectacolele prezentate de Tea

2

3

4

trul «C. Tănase» în cadrul Olimpiadei de music-hall de la Paris, cunoscutul șansonetist francez Charles Aznavour a ținut să vină pe scenă pentru a felicita pe artiștii români și a lua parte la o «Periniță». 4) La al III-lea Salon al cărții, organizat de curînd la Porte de Versailles, a fost reprezentată și activitatea editorială din țara noastră. 5) Expoziția Toulouse-Lautrec s-a bucurat de interes din partea publicului bucureștean.

5

CORT CAMPING TIP

„MIHAELA“

util, comod

practic

ieftin

SE COMPUNE DIN: ● cortul propriu-zis ● pat cu saltea din poliuretan (2 m × 1,1 m) ● parasolar ● masă pliantă ● patru scaune pliante *(toate amplasate în cutia de pe autoturism)*.

MULTIPLE AVANTAJE: ● se instalează în numai 5 minute ● spațiu mic de parcare ● protejează contra răcelii dăunătoare a solului ● exclude vizita neplăcută a vietăților campestre ● în timpul deplasărilor se poate utiliza ca portbagaj.

Prețul total lei 3 200, plătibil în 2 rate, fie direct întreprinderii producătoare I.E.I.L. «Progresul»-Iași, fie magazinului de articole moto-velo.

Se poate monta pe autoturismele: Fiat 850 — 1100 — 1300 — 1800, Moskvici 403 — 407 — 408, Renault 8 — 10 — 16, Wartburg, Pobeda, Warszawa etc., întreprinderea producătoare executînd picioarele de sprijin pe capotă conform cu tipul turismului indicat de cumpărător.

Prin modul de amplasare a picioarelor de sprijin se asigură nedeformarea capotei autoturismului la o sarcină de pînă la 200 kg.

AUTOMOBILISTI, NU UITATI ÎN EXCURSII CORTUL CAMPING „MIHAELA“.

varietăți

UMOR

DE PESTE HOTARE

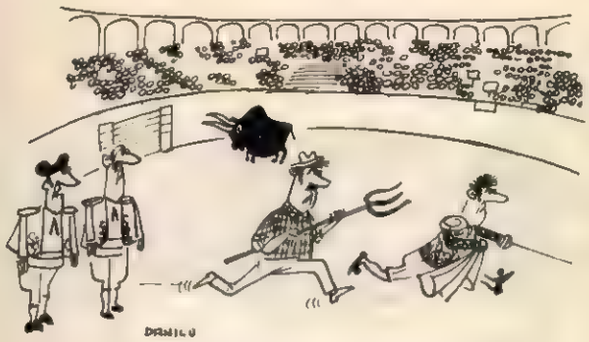

— E stăpînul taurului...

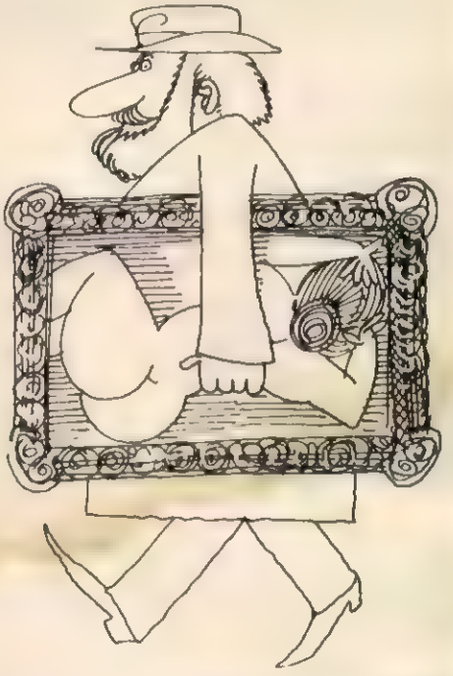

— Da ce, prăvălia a fost deschisă azi, duminică?...

CU PUȚINĂ BĂTAIE DE CAP...

ORIZONTAL: 1) Lăsați de capul lor. 2) Din cap pînă-n picioare (fem.). 3) De la un cap la altul — Scos la capăt. 4) În fruntea echipelor! — Sud-vest — În capul coloanei! 5) Cap limpede — Fixează capetele de afiș. 6) 4,13 în loc de... 3,14! — Plantă numită și capul-ariciului — Ecou în junglă. 7) Oraș în Canada — Orășel în Columbia — Cap de păpușă! 8) Etajele 1 și 2! — Așa cum sînt cele cîteva exemplare ale mărcii «cap de zimbru» (fem., sing.) — Toc de piele. 9) Capul familiei — Manevră a la lozefini. 10) Rîu în Dobrogea — Și-a luat lumea în cap. 11) Ies din cap — A sta de capul cuiva.

VERTICAL: 1) Au cap. 2) Nu mai știe unde-i stă capul — Cînd adevărul începe să iasă la suprafață! 3) Catren alexandrin — A doua jumătate a lunii martie! 4) Cheia enigmei! — Umblă cu capul în nori (pl.). 5) Poștă-telefon-telegraf (abr.) — Cap de Don Juan! — Se înnoadă la un capăt. 6) Prejudecată — Cînd se umblă mai mult cu capul descoperit. 7) Cu capul înfierbîntat (fem.) — Hidrogen și azot. 8) Decametru (abr.) — Soția lui Vișnu — Varietate de zahăr. 9) Țara piramidelor — «Capul de zimbru» într-un catalog filatelic (pl.). 10) N-are cap (pop.) — Nelipsitul cal — Fără păr pe cap (... și nu-i totuși chel). 11) Ascuțit la un capăt — Prins. 12) În cap — «Capul de rățoi»!

Adam STOICA

Cuvinte rare: GALT, ASIS, ETUI, DIT, SRI.

cronică satirică

INTRAREA CLIENȚILOR STRICT INTERZISĂ

de Teodor MAZILU

Știu că există oameni pe care-i bucură farmecul naturii, dar n-am știut că există oameni care găsesc în posibilitatea de a munci prost suprema înălțare. Că muncesc prost, treacă-meargă, încă ar mai fi de înțeles, dar ei găsesc în asta cea mai adîncă satisfacție. Sînt leneși și sînt mîndri de lenea lor și te sfidează cu ea, ți-o aruncă în față, fără urmă de șovăială. Nici o îndoială nu li se strecoară în suflet. Te duci într-un restaurant, ceri o mîncare caldă, iar ospătarul îți răspunde, cu o stranie și mizeră demnitate: «La noi nu există mîncare caldă». Nu numai că nu se străduiește să creeze o atmosferă cît de cît civilizată, dar e mîndru că și el, cu puținele lui puteri, a contribuit ca lucrurile să se ducă de rîpă. Paradoxal, dar ca să muncești prost, ca să nu faci nimic, trebuie să te agiți, trebuie să te pierzi în zîmbete și apostrofări. Nu-i înțeleg totuși pe acești oameni care muncesc prost cu atîta veselie. Credeam că sînt niște figuri posace, acre, fără chef de viață. Da de unde?! Sînt grași și bine dispuși. Sînt rotofei și plini de energie. Duceți-vă în altă parte.

Sînt fericiți că au scăpat de tine, ca și cum asta ar fi misiunea lor. Restaurantul e un fel de cetate asediată, în care ei încearcă să nu răzbată nici un client. Clientul e un fel de dușman de moarte. Un monstru care le tulbură liniștea, îi împiedică să-și continue partida de table și să facă curte debarasatoarelor. De aceea, toate eforturile lor e să-și apere cetatea de liniște, să vegheze ca nu cumva picior de client să le treacă pragul. De aceea iau toate măsurile de apărare; dacă izbutești totuși să pătrunzi în cetate, te iau prizonier și reușesc să te convingă să pleci, să ți se facă lehamite. Desigur, acești ospătari nu ucid.

Cînd m-a văzut în apropierea restaurantului, unul dintre paznicii mai vigilenți mi-a dibuit intenția și a mormăit:

— Uite, ăsta s-ar putea să fie un client. Aveți grijă să nu vină la noi...

Decît un client, mai bine moartea.

varietăți

O MAȘINĂ DOUĂ MAȘINI

Apeși pe un buton și gata: în loc de o mașină, ai două! Nu ne prea imaginăm că cineva, oricît de original ar fi, va accepta să se plimbe într-o secțiune de mașină. Dar unicul exemplar a fost proiectat, construit și prezentat la o emisiune televizată de către firma «Phoenix» din Arizona—S.U.A., specializată în construirea de curiozități automobilistice.

SE SPUNE CĂ...

● ÎN OCCIDENT este foarte răspîndită printre gazetari următoarea definiție a senzaționalului: «Dacă un cîine mușcă un om — asta nu este o știre senzațională. Senzațional ar fi ca omul să muște cîinele». Această definiție a fost confirmată de o întîmplare petrecută la o vînătoare în Angola. Din doi frați ce vînau lei, unul a fost atacat de o leoaică. Fratele său i-a sărit în ajutor căutînd să răstoarne animalul pe spate. Încercarea nu-i reuși. Atunci salvatorul mușcă fiara de nas. Surprinsă, ea îl lăsă pentru o clipă pe captiv, care reuși să scoată arma și s-o împuște. Senzaționalul conform definiției, nu?

● LA UN CONCURS pentru ocuparea a 10 posturi de pompieri din orașul Dakka (Pakistan) s-au prezentat circa 150 de candidați. Cei 140 care nu au fost angajați, după o manifestație de protest, au... incendiat clădirea pompierilor.

● O ANCHETĂ efectuată prin sondaj în S.U.A. a stabilit că populația americană pierde în total 700 milioane dolari anual din cauza buzunarelor rupte.

● DINTRE interpretările pe care medicii și psihanaliștii le-au dat celebrului surîs al Giocondei , pînza marelui Leonardo da Vinci, poate cele mai surprinzătoare sînt următoarele: «era surdă» (G. Innes); «avea astm; rictusul e caracteristic» (H. Nierenberger); «aștepta un copil, surîsul e satisfacția plăcută a sarcinii» (K.D. Kell); «e un surîs resemnat; își pierduse copilul» (S. Reinach); «era drogată» (I. Riquelm); «este contracția nervoasă a marelui zigomatic» (M.P. Schutze).

● CEL MAI gurmand animal este păianjenul. Dacă omul ar avea o poftă proporțională cu a păianjenului, ar trebui să mănînce zilnic 13 oi, 12 porci, 2 boi și mai multe kilograme de făinoase.

● LA EXPOZIȚIA celor mai originale colecții particulare organizată la Dresda, una a amuzat în unanimitate pe vizitatori. Este vorba de o colecție de 500 000 de anecdote care aparținea funcționarului de la receptura unui hotel pentru turiști.

● LEGILE austriece prevăd ca în timpul dezbaterilor judecătorii trebuie să poarte robe roșii căptușite cu hermină. La un proces, acuzatul, un blănar, observînd că roba judecătorului nu era căptușită «în litera legii», ci cu blană de iepure, a contestat verdictul, iar tribunalul suprem a fost nevoit să recunoască justețea contestației.

spectacol pe glob

● Joan Baez, cunoscuta cîntăreață americană, s-a măritat. Soțul ei, care a refuzat să fie încorporat în armata americană din cauza convingerilor sale antimilitariste, o va însoți într-un lung turneu în care Joan va interpreta cîntece împotriva războiului. Aceasta, în loc de tradiționalul voiaj de nuntă.

● O confesiune a Giuliettei Masina care va fi partenera lui Charles Boyer în filmul «Nebuna din Chaillot»: «Cu mult înainte de a-l cunoaște pe Federico (Fellini — n.n.), Boyer era idolul gîndurilor mele. Eram îndrăgostită de el...»

● «Eu, Bertolt Brecht», un spectacol compus din poeziile și cîntecele lui Brecht, se joacă cu mare succes la „Piccolo Teatro din Milano. Muzica este semnată de Kurt Weill și Eisler. Interpretează Milva.

● La «Théâtre de l'Est Parisien» s-a deschis luna trecută o expoziție a cunoscutului scenograf cehoslovac Josef Svoboda. Au fost expuse schițe de decor pentru spectacolele «Romeo și Julieta» de Shakespeare, «Cei din urmă» de Gorki, «Don Juan» de Mozart etc.

Telex

LONDRA. Zilele acestea a fost perfectat un contract pe 20 de ani între grupul Phillips Petroleum și firma britanică de stat Gas Council. Obiectul: exploatarea gazelor naturale de pe fundul Mării Nordului (zona apropiată de litoralul englez). Problema nerentabilității prospecțiunilor rămâne totuși deschisă.

NEW YORK. Într-un articol publicat în «Foreign Affairs», sub titlul *Politica și poporul*, guvernatorul Nelson A. Rockefeller constată că unul dintre efectele deplorabile ale politicii interne și externe americane îl constituie dezamăgirea opiniei publice. «În S.U.A. — scrie autorul — se constată un sentiment sporit de insecuritate, de neîncredere în orice politică».

MONTREAL. Săptămîna viitoare, la 17 mai, «Expo '67» își va redeschide porțile într-o «ediție revăzută», ca rezultat al faptului că 40 de țări expozante și-au dăruit pavilioanele orașului-gazdă Montreal.

MOSCOVA. La Institutul central de cercetări științifice în siderurgie a fost construit un laminor-pitic care poate încăpea într-o... valiză. Mașina poate lamina benzi metalice de 0,5 microni, adică de o sută de ori mai subțiri decît firul de păr. Curînd ingenioasa realizare va intra în producție de serie.

MÜNCHEN. În urma unei anchete-sondaj efectuate asupra unui număr de 17 000 de copii, în legătură cu efectele nocive ale televiziunii, profesorul vest-german Herbert Heinrichs sfătuiește pe părinți să raționalizeze accesul celor mici la televizor: copiii între 4 și 6 ani — doar o oră pe săptămînă, cei între 6 și 10 ani, trei ore. Pentru adolescenți, cel mult patru ore pe săptămînă.

LAUSANNE. O precizare din sursă elvețiană: de la cel de-al doilea război mondial încoace, 50% din marile progrese tehnologice au fost realizate în Europa față de numai 30% în S.U.A. (Frederic Wagniere, în «Gazette de Lausanne».) Autorul arată că, în schimb, Europa se află în urma Statelor Unite în ce privește aplicarea științei în industrie.

PRAGA. Studiourile din Barandov definitivează zilele acestea planul pe 1969. Pentru anul 1968 este prevăzută turnarea unui număr de 45—47 filme, dintre care 28 de lung-metraj.

BERLINUL OCCIDENTAL. Recent a fost inaugurat un centru pentru cercetarea problemelor viitorului. Studiile de futurologie în cadrul acestei instituții, care-și propune «să contribuie la progresul civilizației umane», sînt efectuate aici de cercetători cu experiență din toate domeniile științei.

BUDAPESTA. Agenția M.T.I. anunță că în ultimii zece ani volumul schimburilor comerciale ungaro-franceze a crescut de 6 ori, iar al celor ungaro-britanice de 4 ori. În ultimii cinci ani, precizează ziarul «Figyelo», Anglia a cumpărat din Ungaria produse în valoare de 62,3 milioane lire sterline și a vîndut Ungariei mărfuri pentru 89,7 milioane lire sterline.

BRAZAVILLE. Zăcăminte de minereu de fier evaluate la peste 400 milioane de tone au fost descoperite în regiunea Zanaga (Congo-Brazaville).

WASHINGTON. O declarație neechivocă: «Cuvîntul militarilor de profesie va avea de aici înainte mai multă greutate în hotărîrile cu caracter politic privitoare la apărare». Autor: noul ministru al apărării S.U.A., Clark M. Clifford.

LA MONUMENTUL LUI BYRON

Melina Mercouri s-a numărat printre personalitățile care au participat la demonstrația de protest ce a avut loc la Londra cu prilejul împlinirii unui an de la lovitura militară de stat din Grecia. Ea a depus la monumentul lui Byron o coroană. Însoțită de inscripția «Am visat că Grecia ar mai putea fi liberă» — citat din opera marelui poet care a murit luptînd pentru libertatea Greciei.

Tribuna Adunării Generale a O.N.U. la reluarea lucrărilor celei de-a 22-a sesiuni. Din cele 99 puncte ce au figurat pe ordinea de zi a sesiunii, trei au rămas în atenția Adunării, pentru perioada de după reluarea lucrărilor: neproliferarea armelor nucleare — luată în dezbatere în Comisia I Politică, problema Africii de sud-vest și situația din Orientul Mijlociu — urmărite de plenul Adunării Generale.

NEW YORK

COINCIDENȚE

Corespondență specială de la Edwin PETERS

Elegantul restaurant «Le Pavillon», situat în plin centrul New Yorkului, reunise la un dejun de 80 de tacîmuri o selectă participare. Comesenii fuseseră tocmai serviți cu «Tournedos asortat cu cartofi parizieni» cînd și-a făcut apariția, venind direct de la aeroport, vicepreședintele H. Humphrey. Ultimul dintre pretendenții la investitura democrată, în vederea alegerilor prezidențiale din noiembrie, s-a scuzat pentru întîrziere și, într-o scurtă alocuțiune de 20 de minute, și-a expus planurile. Discursul a fost întrerupt de 15 ori de aplauzele oamenilor de afaceri prezenți. La sfîrșitul dejunului s-a aflat că cei prezenți la restaurantul «Le Pavillon» au convenit să contribuie cu 750 de mii de dolari la campania electorală a vicepreședintelui Humphrey.

O coincidență a făcut ca în aceeași zi, la Washington, conducătorii campaniei «oamenilor săraci» să facă naveta între Congres și diferite departamente, pentru a-și exprima doleanțele lor: crearea imediată a 2 milioane locuri de muncă pentru șomeri, condiții de locuit, acces la învățătură și posibilitatea de nutriție corespunzătoare pentru acel segment dezmoștenit al societății americane. Ministrul muncii a declarat că este atît de impresionat de cele ce i-au fost prezentate încît a comunicat presei că nu poate să-și împărtășească impresiile după această convorbire. Se pare însă că nu există șanse ca revendicările expuse să poată fi împlinite prin măsuri ale Congresului sau Administrației.

O zi mai tîrziu, la mii de mile depărtare, în adîncul sud, pe asfaltul străzilor din Memphis, unde a fost asasinat pastorul Martin Luther King, o căruță trasă de măgari s-a pus în mișcare și, în urma ei, mii de oameni au alcătuit prima caravană a marșului oamenilor săraci.

Duminică 26 mai această caravană va ajunge în capitala federală. Aici, în ultima săptămînă din luna mai, se va întîlni cu celelalte caravane venite de pe alte opt trasee ce străbat Statele Unite pentru a participa la cea mai impunătoare demonstrație din această țară, pentru eradicarea sărăciei. Administrația este nemulțumită că o asemenea manifestare are loc în general. Faptul că se va desfășura într-un an electoral a dus chiar la emiterea unor avertismente oficiale puțin voalate. Oricum, mii de soldați sînt pregătiți să facă ordine.

Marșul oamenilor săraci continuă și aduce pe o nouă treaptă demonstrațiile pentru drepturile civile ale negrilor și pacea în Vietnam din această neliniștită primăvară americană.

Cunoscutul actor Paul Newman a exprimat plastic un sentiment larg răspîndit în ultima vreme în opinia publică americană explicînd de ce s-a angajat activ în viața politică în favoarea ideilor care constituie combustibilul acestor demonstrații: „Nu vreau ca pe piatra mea funerară să stea scris: «N-a fost contemporan cu epoca în care a trăit»".

CANNES

EDIȚIA XXI-START

Corespondență specială de la Jean DURAND

Ziariștii în goană după «ultimele noutăți» au sosit aici cu mult înainte de deschiderea oficială a festivalului. Au avut însă mai puțin noroc decît la edițiile precedente ale competiției cinematografice pentru că pînă în ultimele ore dinaintea gongului inaugural jurille nu erau încă definitivate, iar în program figurau încă multe

EXTERNE

Franța și Europa

de Silviu **BRUCAN**

Rolul Franței în ansamblul politicii mondiale se află din nou în atenția observatorilor internaționali. Discuția a pornit de astă dată de la numirea ca reprezentant american la O.N.U. a lui George Ball, supranumit «europeanul» administrațiilor Kennedy și Johnson. Această poreclă transformată în renume nu trădează desigur vreo slăbiciune sentimentală pentru vechiul continent și cu atît mai puțin o atitudine părtinitoare față de Europa. Avem doar de-a face cu un fost conducător al Departamentului de stat pentru care a fi «european» înseamnă a se îngriji ca Europa să devină «sigură pentru interesele Statelor Unite» sau — potrivit altei formule — «une Europe à l'americaine».

Cum însă președintele Franței, generalul de Gaulle, militează cu hotărîre pentru o Europă europeană, *relațiile franco-americane au devenit problema crucială a alianței atlantice. Încă în 1944, în Parisul abia eliberat, de Gaulle declara:* «Mai presus de orice, nu poate fi vorba de separarea unei părți din Europa de vreo altă parte a Europei. Aceasta este un nonsens și totodată o proastă politică, deoarece Europa este una». *În anii care s-au scurs de atunci, de Gaulle a reafirmat în repetate rînduri acest principiu director al politicii sale, argumentînd că nimic nu justifică continua divizare a continentului nostru, în a cărui unire vede «chezășia realizării unui echilibru mondial». De la* détente *la* entente — *de la destindere la înțelegere — a devenit formula binecunoscută a diplomației franceze privind evoluția necesară în Europa. Ea a fost tradusă în viață prin numeroasele inițiative diplomatice și acțiuni politice ale celei de-a 5-a Republici pentru intensificarea contactelor, relațiilor și schimburilor dintre estul și vestul Europei, pentru dezvoltarea dialogului intereuropean și a discuțiilor privind rezolvarea problemelor europene.*

George Ball vede însă lucrurile alt fel. Într-o carte a sa intitulată «Disciplina puterii», din care au apărut fragmente în revista «Life», autorul pornește de la părerea că angrenarea S.U.A. în Vietnam a fost o greșeală, deoarece a dus la îndepărtarea de Europa și la neglijarea ei. După Vietnam — susține el — «transformarea Europei (occidentale — n.n.) într-o superputere de același rang cu S.U.A. și U.R.S.S. trebuie să fie țelul central al politicii externe a S.U.A.» Dar cum vede Ball această transformare? Printr-un «asalt frontal împotriva naționalismului europenilor». Naționalism este eticheta pe care Washingtonul o pune pe orice afirmare a independenței naționale opuse hegemoniei americane, iar replica sa la tendințele țărilor vest-europene, în special ale Franței, de a se scutura de tutela americană este contopirea acestora într-o federație politică în care s-ar pierde orice veleitate de independență. Generalul de Gaulle a combătut de mult ideea «federației europene în care, potrivit visului acelora care au conceput-o, țările și-ar pierde personalitatea».

După o perioadă în care diplomația americană și-a impus față de Franța «o tactică de reținere», iată că Ball reia cu vigoare ideea federației europene și recomandă relansarea ei acum «cînd cuvîntul nostru mai are încă greutate». Speranța că o asemenea organizație, în care ar intra și Anglia, ar putea restabili controlul asupra politicii Franței, răzbate destul de clar printre rîndurile «europeanului» de peste ocean. Fidel școlii diplomatice prin care a trecut, Ball își prezintă «federația» ca pe o idee generoasă, dezinteresată, lansată exclusiv spre binele europenilor, deoarece ea ar diluа, chipurile, bipolaritatea celor două mari puteri atomice: S.U.A. și U.R.S.S. Trebuie să recunoaștem că performanța este cu totul ieșită din comun: un diplomat american în postura de consilier intim al guvernelor vest-europenei Bunăvoințe este cel puțin suspectă. Evident, Ball își subapreciază interlocutorii. Președintele de Gaulle a demascat de mult substratul acestei idei cînd a arătat că «federația calificată drept europeană ar fi de fapt atlantică». Cît privește modul cum trebuie «diluată» bipolaritatea, toată lumea va fi de acord că președintele francez se poate lipsi de sugestii venite de la Washington.

Chiar și în Piața comună, în care Franța vede o serie de avantaje, președintele de Gaulle a respins organismul supranațional prevăzut în Tratatul de la Roma, deoarece, funcționînd pe baza unor decizii luate cu vot majoritar, acest organism ar fi putut impune Franței hotărîri contrare intereselor ei. Formulîndu-și poziția în legătură cu proiectele de creare a unei suprastructuri politice, de Gaulle s-a pronunțat pentru o formulă în care «statele își păstrează suveranitatea, stabilesc propriile obiective, atitudinea, dezvoltarea, cu alte cuvinte, politica, mijloacele de apărare și practica alianțelor». *După retragerea din structura militară a N.A.T.O., Franța și-a proclamat strategia «Defense Tous Azimuts» — apărare în toate direcțiile — strategie pe care generalul de Gaulle o consideră a fi în concordanță cu tradiția franceză. Ceea ce era de demonstrat.*

«pete albe». În ce privește numărul participanților și lista invitaților existau de asemeni date foarte aproximative.

Acum, cînd cea de-a XXI-a ediție a Festivalului de la Cannes a început ca de obicei într-o atmosferă festivă și sub auspiciile unor participări prestigioase, mai rămîne de dezlegat doar un singur mister: lista premiilor. Dar pînă atunci mai sînt aproape două săptămîni, juriile urmînd să se pronunțe la 24 mai.

Juriul internațional care urmează să-și dea verdictul în legătură cu cele 26 de filme angajate în marea întrecere este prezidat de scriitorul francez André Chamson. Alături de acesta figurează, ca reprezentant al presei și al autorilor, Claude Aveline, iar din partea producătorilor, Pierre Caboud. În numele regizorilor francezi, face parte din juriu Louis Malle.

Celelalte țări participante sînt de asemeni reprezentate în juriu de nume cunoscute: Monica Vitti (Italia), Terence Young (Anglia), poetul Robert Rojdestvenski (U.R.S.S.), scenaristul german Boris von Boresholm, regizorul iugoslav Veljk Bulajic și alții.

Tinerii cinefili amatori au și ei un reprezentant în persoana studentului suedez Jan Norblander, care a fost delegat la Geneva din partea Mișcării internaționale studențești pentru Națiunile Unite.

Juriul pentru filmele de scurt-metraj este format din reprezentanți ai Franței, Cehoslovaciei, Olandei, Danemarcei.

Asociația criticii cinematografice a anunțat înainte de începerea festivalului că a selecționat un număr de 12 filme, provenite din 9 țări, pentru a concura în cadrul săptămînii criticii ce se va desfășura între 12 și 20 mai.

Și-acum, pentru cititorii «Flacării», cîteva titluri de filme trimise de țările participante la concurs cu speranța de a putea întruni sufragiile juriilor competiției și ale publicului. Este vorba desigur de acele pelicule care au și fost selecționate înaintea startului: «Cronica Anei Magdalena Bach» de Jean Marie Straube (R.F.G.), «Copiii neantului» de Michel Brault (Franța), «Rocky pleacă la Dublin» de Peter Lennon (Irlanda), «Unde se termină viața?» de Judith Eleg (Ungaria), «Motocicleta» (Anglia) și «The Edge» de Robert Kramer (S.U.A.), «Anna Karenina» de Zarkhi (U.R.S.S.), «Te iubesc, te iubesc» de Alain Resnais și «24 de ore din viața unei femei» de Dominique Delouche (Franța). Oficial, cinematografia franceză va fi reprezentată de filmul «Les gauloises bleues» de Michel Cournot, cunoscutul cronicar al revistei pariziene «Le Nouvel Observateur».

LONDRA

SENSUL REZOLUȚIILOR DE LA BRIGHTON

Corespondență specială de la Gordon **SCHAFFER**

În cadrul confruntărilor politice ce au loc în această primăvară în Marea Britanie, un eveniment reține în mod special atenția: Conferința de la Brighton a partidului cooperatist, care numără 12 milioane de membri și deține un rol considerabil în arena politică engleză. Această organizație a încheiat o alianță electorală cu partidul laburist și are astăzi 18 reprezentanți în Camera Comunelor, toți făcînd parte din majoritatea laburistă. Unii dintre ei sînt membri ai cabinetului Wilson, conducerea partidului cooperatist sprijinind întru totul actuala politică guvernamentală laburistă.

Cu toate acestea conferința anuală a partidului cooperatist a înregistrat cîteva momente neechivoce și semnificative de opoziție. Astfel, delegații participanți la dezbateri au respins raportul prezentat de liderii partidului și au adoptat o rezoluție care cheamă Anglia la «dezangajare economică și militară, atît în interior cît și în străinătate», criticînd politica guvernului în domeniul prețurilor și veniturilor. În ce privește politica externă, s-a adoptat în unanimitate o rezoluție care cere cabinetului laburist să se disocieze de politica agresivă a S.U.A. în Vietnam.

Cu o majoritate considerabilă, și în ciuda împotrivirii unor lideri, a fost votată o altă rezoluție cerînd recunoașterea Republicii Democrate Germane. Aceeași rezoluție stipulează recunoașterea frontierelor postbelice, cerînd o continuă întărire a cooperării dintre țările est și vest-europene.

Rezoluțiile adoptate în cadrul Conferinței de la Brighton găsesc un larg ecou în opinia publică britanică și, fără îndoială, ar putea exercita influență asupra mișcării laburiste.

FLORENȚA

PALAZZO PITTI — MODA '68-'69

Corespondență specială de la Gianfranco **BIANCHI**

Ca în fiecare an, sala albă a Palatului Pitti din Florența a găzduit parada modei de toamnă și iarnă '68-'69, organizată de cele mai mari case de modă italiene. Timp de trei zile, circa o mie de modele au fost prezentate unui public compus exclusiv din reprezentanți ai caselor de comerț italiene, franceze, engleze și americane, specializate în modă feminină. Prețurile fixate au fost de două tipuri: pentru modelele de serie mare, și deci mai «ieftine», minimul stabilit a fost de 50 dolari — confecțiile «haute couture», cele gen «boutique» — 30, tricotajele — 25. Cît privește modelele de lux, prețurile au fost stabilite direct între producători și cumpărători.

Și iată sugestiile creatorilor italieni pentru sezonul de toamnă-iarnă: va domina griul — în toate nuanțele, de la gris perle la gri-antracit — alături de verdele oliv și de albastrul electric; lungimea — deasupra genunchiului; linia va rămîne evazată; ciorapii — colorați, brodați cu flori la genunchi, ajurați, acoperiți de paiete asortate cu rochia; pantofii, din lac; mantourile — double-face, de lînă în amestec cu lamé; bretele tirolez lucioase la fuste de catifea. Au fost prezentate și modele sport — costume pentru bicicletă, din piele sintetică, în carouri galben-negru, și berete cu vizieră din plastic, în aceleași culori. Pentru mare, costume din frotir, cu desene geometrice în culori vii.

Nu au lipsit extravaganțele, ca de pildă rochii și pantofi ca un adevărat mozaic din pietricele de rîu, lustruite. Prezentate de manechine în piața Signoriei, ele au stîrnit o curiozitate amuzată (vezi fotografia).

Telex

DIGEST

ULTIMA ȘANSĂ

Cînd cineva îmi amintește de Vietnam mă gîndesc imediat — cred că sînt sigur de asta — că în această țară aparent îndepărtată se hotărăște soarta lumii occidentale, a aceleia care și-a găsit personificarea în politica americană expansionistă. Vietnamul reprezintă adevărata ocazie, poate ultima, ca America să lichideze iluziile sale hegemonice în lume. Privind așa lucrurile, sînt înclinat și spre concluzia că Vietnamul luptă în acest moment pentru noi toți, și pentru aceia dintre noi cărora li se pare că aceasta nu are nici o legătură cu ei. Trebuie oare căutate dovezi mai vii că lucrurile stau astfel decît recentele evenimente ce zguduie în interiorul ei America, pusă la o încercare istorică, poate hotărîtoare?

Jean-Paul SARTRE

(Dintr-un interviu acordat ziarului iugoslav «Politika Ekspres»)

PARIS — O ALEGERE LOGICĂ

«Parisul reprezintă o alegere logică pentru cele două părți. Este deosebit de semnificativ faptul că Hanoiul a făcut un gest pentru a lărgi convorbirile care ar putea să înceapă la sfîrșitul săptămînii viitoare. Nord-vietnamezii au indicat că, după discuțiile cu privire la încetarea necondiționată a bombardamentelor, ei sînt gata «să vorbească despre alte probleme interesînd cele două părți», deschizînd astfel ușa tratativelor cu privire la problemele de fond. Cu cît vor progresa mai repede convorbirile cu privire la aceste «alte probleme», cu atît va fi mai bine. În cursul ultimei luni, cînd au avut loc discuții diplomatice exasperante, au fost omorîți peste 2 400 soldați americani și sud-vietnamezi. Această cifră este cu puțin mai mică decît cea din martie, dinainte de oferta de pace a președintelui Johnson.

...Este neîndoielnic, așa cum a spus la 3 mai președintele Johnson, că «se întrevăd numeroase dificultăți». Mișcarea pentru pace cîștigă însă teren. Primăvara la Paris va avea un caracter cu totul special, toate speranțele lumii fiind îndreptate spre convorbirile care urmează să se deschidă în acest oraș».

(Din ziarul «New York Times»)

CONDIȚIA RECÎȘTIGĂRII PRESTIGIULUI

Astăzi în S.U.A. nu mai poate fi vorba de alegeri în sensul lor obișnuit. Este vorba de a demonstra că există un profund dezacord între țară și Administrație, între oameni și Washington.

La noi sînt oameni care s-au ridicat împotriva războiului din Vietnam încă din 1966. Eu nu am făcut decît să transform această nemulțumire într-o poziție politică.

— Ce cer tinerii?

— Dreptate, sfîrșitul războiului și apoi un sens pentru viața lor.

— Credeți că puteți recîștiga prestigiul pe care Statele Unite l-au pierdut în străinătate?

— Da, cu o nouă administrație.

Senatorul Eugen McCARTHY

(Dintr-un interviu pentru «Le Figaro littéraire»)

COLAC DE SALVARE PENTRU RUHR

Inima industriei grele a Germaniei occidentale este atinsă de o maladie necruțătoare. Pe măsură ce criza de desfacere a uriașelor stocuri de cărbune (circa 20 de milioane tone nevîndute) evoluează, cu grave implicații sociale, periclitînd direct producția oțelăriilor din marele bazin industrial, strigătele de ajutor ce vin din Ruhr sînt tot mai frecvente. Ministrul federal al economiei, conducătorii concernului Krupp, guvernul landului Renania de nord-Westfalia și patronii marilor bănci vest-germane depun eforturi susținute pentru salvarea gigantului bolnav. Operațiunea comportă mari dificultăți și — după cum recunosc experții — șansele redresării pe aceleași baze de pînă acum sînt minime. De ce? Între altele, și pentru motivul că, așa cum scrie un comentator al revistei «Der Stern», este vorba pur și simplu de «lichidarea cărbunelui german», care «nu mai rezistă concurenței pe piața mondială. El se găsește la mai mare adîncime decît cărbunele american și, ca atare, exploatarea lui este mai costisitoare. Americanii obțin, cu 50% mai puțini mineri, o producție de trei ori mai mare decît germanii». Pe de altă parte, inundarea cu petrol ieftin a pieței vest-germane amenință însești perspectivele rolului de combustibil al cărbunelui. Cum să reziste, chiar și un colos ca Ruhrul, unei asemenea situații, de vreme ce stocurile de cărbune nevîndut cresc văzînd cu ochii, iar în cursul ultimului an nu s-au putut desface nici 100 de milioane tone din cele aproape 130 de milioane extrase aicil Și aceasta în condițiile cînd, în 1967, producția a fost scăzută deliberat cu peste 20 de milioane de tone. Tabloul sumbru al Ruhrului de azi se reflectă la fel de concludent și în alte cifre. În urmă cu 13 ani, numărul minerilor se ridica la 600 000. Astăzi, doar 160 000 mai sînt ocupați în subterane. 94 din cele 175 de mine și-au închis porțile. Tot mai des apar la intrarea diferitelor mine tăblițe cu inscripția: «ULTIMUL SCHIMB». Numărul celor concediați anul trecut trece de 40 000. Cercurile patronale nu ascund însă faptul că, în următorii doi ani, «moartea minelor» va lăsa fără lucru încă 100 000 de oameni. Concedierile de la oțelăriile Krupp sînt și ele edificatoare: numărul angajaților se reduce vertiginos.

În prezent, aproape 50 000 de «oropsiți ai Ruhrului» se află în situația de a-și schimba profesia pentru a-și asigura existența.

Întrebat de ziariști dacă drama cărbunelui german înseamnă sfîrșitul Ruhrului, primul-ministru al landului Renania de nord-Westfalia, Kühn, a declarat că recent s-a elaborat un «program de restaurare a Ruhrului», un adevărat colac de salvare. Este vorba de un plan pe cinci ani care ar necesita investiții de 2,3 miliarde de mărci. Se urmărește «plantarea» în Ruhr a unor noi industrii care să poată asigura locuri de muncă pentru 60 000 de mineri reprofilați. Orașele cenușii din bazinul Ruhrului trebuie să devină pînă în 1973 «orașe verzi», cu case noi, cu școli și alte instituții de cultură — a declarat premierul renan. Pînă atunci însă inima Ruhrului suferind va continua să treacă încă prin multe și grele încercări.

D. BABOIAN

VA FI PACE ÎN NIGERIA?

După aproape un an de ostilități, cînd trupele federale nigeriene se considerau la un pas de victorie asupra Biafrei, s-a produs un reviriment: rezistența îndîrjită a Port Harcourt a biafrezilor, urmată de inițiativa începerii negocierilor de pace. Guvernul de la Lagos s-a declarat gata să înceapă tratative «oricînd și oriunde», cu condiția ca liderul biafrez Ojukwu să renunțe la secesiune. Biafrezii au cerut ca încetarea focului să figureze în fruntea ordinii de zi, ca tratativele să fie purtate la nivel ministerial și, în orice caz, fiecare parte să desemneze un șef de stat african care să o asiste.

De o parte și de alta, restabilirea păcii este așteptată cu înfrigurare, după ce 130 000 de militari și civili din ambele tabere au fost uciși, după ce milioane de oameni și-au părăsit căminele, după ce situația economică s-a agravat la culme. Federația nigeriană a cheltuit 100 de milioane lire sterline pentru armament, iar Biafra — 25 de milioane.

În timp ce telegramele de presă anunță începerea tratativelor pentru fixarea localității unde vor avea loc negocierile de pace propriu-zise, ostilitățile continuă. Referindu-se la desfășurarea operațiunilor militare de către forțele federale nigeriene, colonelul Ojukwu a arătat că biafrezii își vor continua acțiunile de gherilă în cazul cînd trupele federale vor ocupa principalele centre din Biafra. Pe de altă parte, recunoașterea Biafrei de către Tanzania a creat un element nou, indicînd posibilitatea împărțirii sprijinului țărilor africane pentru cele două părți aflate în conflict. Așadar, pacea în Nigeria continuă să se afle sub semnul întrebării.

Z. FLOREA

Bau-Bau

S-a observat cu justețe că oamenii adulți fac stîlcea lucruri nocive fiindcă nu le mai este frică de bau-bau. Cînd ești mic acest mic — «vine bau-bau», «te spun lui bau-bau» — are un mare succes represiv, chiar în cazul copiilor foarte inteligenți, și care copil nu e foarte inteligent? Cînd ești mare și cu scaun la cap, bau-bau dispare, nimeni nu mai crede în el, fiindcă oamenii adulți sînt — după cum se știe — mai inteligenți decît copiii cei mai inteligenți. Sigur că e foarte greu să găsești un bau-bau serios, autentic, convingător și cotidian. Mai ales cotidian, la nivelul vieții în bucătărie, în sufragerie, pe stradă sau la dentist — unde zice-se că se desfășoară întîmplările cele mai nocive ale vieții noastre. Cine să fie bau-bau? Taxatorul din troleibuz? Portarul? Pentru unii sînt prea concreți. Un mit trebuie să fie la mijloc, între concret și abstract. L-aș propune deci pe Mario Ferrero din Columbia, un om arestat sub acuzația de crimă odioasă și absurdă totodată. Ferrero ar fi ucis mai mulți columbieni care se plimbau pe stradă cu transistoarele deschise la maximum emițînd cîntece și tranzistînd meciuri. Cică nu-i suporta. Interesant e că poliției mobilul crimelor i s-a părut convingător. E drept că la anchetă s-a descoperit că Ferrero n-a ucis nici un om cu transistor, ci doar unul sau doi cetățeni pașnici — dar asta cred că nu are importanță. Categoria vizată e foarte largă pe plan mondial, cotidiană, foarte antipatică și suficient de inofensivă ca să merite încercarea unei spaime mortale. Ferrero acesta ar fi bun de bau-bau pentru ea. Cînd auziți un transistor obraznic în troleibuz sau într-o librărie, treceți pe lîngă proprietar și șoptiți-i printre dinți, lugrubu: «La noapte, te așteaptă Ferrero!» Poate că «țin»; încercați.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Ruga la zeul Pele

Nu voi uita ușor spaima încercată în ziua de 24 aprilie la orele 8,10 dimineața. În ziua aceea, la ora aceea matinală, Parisul și Monte Carlo au anunțat că pentru meciul Franța-Iugoslavia, care urma să se dispute după-amiaza la Belgrad, un ordinator a anunțat că scorul va fi 2—1 pentru sîrbi. O carieră frumoasă care începuse de la vîrsta de 6 ani, cînd tata m-a luat de mînă și m-a dus să văd Venus-Ripensia pe arena Venus, o bogată experiență de microbist autentic care n-a jucat niciodată la pronosport pentru ca pasiunea să rămînă pură — de altfel mă pricep prea bine în fotbal ca să pot nimeri un singur rezultat corect — o vocație indiscutabilă de a merge pe orice vreme la meci luînd umbrela cînd nu e cazul și mergînd în cămașă cînd ar trebui să arunc pe umăr fișul, într-un cuvînt viața mea de spectator și atîtea alte vieți au fost în primejdie și am stat în alarmă 12—14 ore. N-am vrut să spun nimic nimănui pentru a nu crea panică: meciuri de fotbal cu scorul final știut dinainte, iată o catastrofă. Lozinca noastră: «balonul e rotund» (adică totul e posibil pe teren), sub care se ascunde un univers de enigme, de surpriză, de «rezultate-bombă», s-ar fi dus evident dracului, ar fi pierit, și o mare tristețe s-ar fi întins peste stadioanele lumii. N-am mîncat nimic toată ziua, m-am rugat pios zeului Pele, la ora cînd știam că începe meciul am căutat febril postul de radio Belgrad — știind că un meci se poate înțelege în orice limbă a lumii. În minutul 2, trainicul sîrb striga: 1-0. În minutul 14 era 3-0. În nici un caz nu mai puteau fi 2-1. Mașina era contestată, mașina greșise. Uf! Pele mă auzise.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Autorului poemelor «Balada crucii de mesteacăn» și «Țigan-ca», aduse de cîntec la urechea și inima poporului, poetului căzut jertfă unui destin atît de nefast, lui Artur Enășescu, i-a apărut o carte de **Poezii.** Ediție îngrijită, prefață și note de **Mihail Straje,** cu un vibrant «Cuvînt înainte» de Radu Boureanu (Editura pentru literatură).

● Victor Eftimiu aplaudă, prin prefața sa, **2000 de ani de circ,** o carte recent apărută,de A. Iozefini. E,în cuvîntul venerabilului și totuși atît de tînărului nostru academician, pe lîngă recomandarea călduroasă a cărții, omagiul adus unui străvechi și temerar gen de spectacol (Editura Meridiane).

● Cartea de proză (autobiografică) **Zeii prind șoareci** a poetului Dimitrie Stelaru captivează prin tonul extrem de sincer al destăinuirii unei vieți evoluînd sub semnul fascinant al poeziei și al unei hărțuite și totuși ingenue boeme (Editura pentru literatură).

● O carte trumos tipărită, bogat ilustrată, documentat și explicit scrisă: **Economia forestieră în România** de M. Sudei Cîteva dintre capitolele cărții: Industria lemnului pînă în 1944; Dezvoltarea economiei forestiere în anii construcției socialiste; Cercetarea științifică, pregătirea cadrelor de specialiști; Produse lemnoase românești pe piața mondială (Editura Meridiane).

● În coloanele ultimului număr al revistei «Gazeta literară» Dumitru Micu face o bună primire cărților de poezie: **Arcade** de Dumitru Trancă și **Măștile somnului** de Gheorghe Istrate. În **Arcade** criticul ne spune că «fiecare bucată e o dantelă fină, cuvintele părînd așezate în frază cu acul și iglița; iar **Măștile somnului** e actul de naștere al unui poet care va trebui citat de acum înainte printre exponenții lirici de prim-plan ai generațiilor ridicate în ultimii vreo zece ani». Evidentiem bucuroși aprecierile lui Dumitru Micu, ele fiind făcute asupra unor poeți al căror talent — tocmai pentru că există — nu are nevoie de cine știe ce incifrări și inteligibile contorsiuni pentru a ni se dezvălui.

muzică

● **Paul Tortelier,** violoncelist și dirijor francez de talie internațională — oaspetele Filarmonicii «George Enescu», în calitate de solist — va interpreta admirabilul Concert în Re major pentru violoncel și orchestră de Haydn. Programul, alcătuit de dirijorul **Ion Baciu,** mai cuprinde: poemul vocal-simfonic «Visul lui Bălcescu» de I. Hartulari-Darclée (dirijorul corului — **V. Pintea**) și cea de-a treia simfonie a lui Johannes Brahms (11 mai — sala Ateneu).

● Simfonietta de Ion Dumitrescu, Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră de Prokofiev și «Amorul vrăjitor» de Manuel de Falla (solistă, mezzosoprana **Viorica Cortez-Guguianu**), iată programul complet și pluri-lateral atractiv al concertului Orchestrei simfonice a RTV.

● Demnă de luare aminte ideea de a folosi sălile Galeriei universale a Muzeului de artă pentru concerte de cameră cu programe muzicale adecvate temei plastice a respectivelor săli. Așa, de pildă, în «Sala de artă italiană secolul XVII» va avea loc un concert al cvartetului **Filarmonia** cu un program Luigi Boccherini și Pietro Nardini (15 mai, ora 18,30).

● Puteți revedea la București spectacolul Teatrului muzical din Brașov cu nemuritoarea «Silvia» de E. Kalman. Întruchipată de Teodora Ducaciu, ne apare o Silvie frumoasă și cu o voce bună (12 mai, sala Palatului).

teatru

● La Teatrul tineretului din Piatra Neamț, Ion Cojar a reamintit publicului unul dintre vechile succese ale dramaturgiei românești contemporane: **Ziariștii** de Al. Mirodan (tot el a montat aceeași piesă la Teatrul tineretului din Sofia). Spectacolul susținut de o echipă de tineri talentați s-a armonizat firesc cu tineretea textului...

● Marcel Anghelescu și-a reluat un vechi succes în comedia lui Mircea Ștefănescu — **Vis de secătură.** Umorul său delicat și sugestiv, firescul, omenescul jocului său au putut fi apreciate în spectacolul jucat și la București de Teatrul de stat din Brașov.

● Un nou tînăr regizor la rampă: Nicoleta Toia. Clasa profesorilor Lucian Giurchescu—Cornel Todea oferă perspective optimiste pentru teatrele dramatice. Tînăra regizoare a abordat un text dificil, inedit în România — **Viața e vis** de Calderon de la Barca, piesă de răscolitoare întrebări filozofice. Și alți debutanți studenți în spectacol: Sorin Haber și Gina Tărășescu (scenografia), Simion Ulubeanu (muzica). În distribuție, studenții-actori: Aimée Iacobescu, Lucia Doroftei, Florina Luican, Sandu Popa, Anton Tauf, Nicolae Țăranu, Florin Tănase, Răducu Ițcus, Petrică Moraru.

● O interesantă inițiativă la Teatrul de stat din Oradea: spectacolul **Caleidoscop satiric.** Acesta este alcătuit din două părți: partea I — versuri și proză umoristico-satirică (de la Fedru la Marin Sorescu); partea a II-a — trei piese într-un act («Musafirul nepoftit» de P. Locușteanu, «Telegrama» de Aldo Nicola și «Noul locatar» de Eugen Ionescu). Regia artistică aparține actorului George Musceleanu, iar scenografia e semnată de Eliza Popescu-Zisiade.

cinema

● **Gioconda fără surîs** — o producție a Studioului «București». Film «de autor», scenariul și regia aparținînd Malvinei Urșianu. O investigație sensibilă, de cele mai multe ori bine susținută cinematografic, în universul unor oameni despărțiți de propriile lor greșeli. Debutul pe ecran al lui Ion Marinescu, actor cu o inteligență atît de suplă, merită subliniat. În celelalte roluri principale: Silvia Popovici, Gheorghe Cozorici, Lucia Mureșan.

● **Balul de simbătă seara** — un film realizat de Geo Saizescu, după o idee de D.R. Popescu. Un regizor aflat pe drumul maturizării artistice propune atenției și simpatiei noastre un personaj cinematografic înzestrat cu o bună doză de autenticitate. Un interpret cu umor cuceritor: Sebastian Papaiani. În alte roluri: Mariella Petrescu, Ana Szeles, Octavian Cottescu, Constantin Băltărețu, Mihai Fotino.

Marisa Solinas

● **Ea va ride.** Intrat intempestiv pe ecrane, filmul lui Bruno Corbucci este ceea ce se bănuiește de la început: un pretext pentru ca italianul Little Tony, cunoscut cîntăreț, să-și răspîndească cîteva melodii de succes. Alături de el, pe schema acțiunii, actrița Marisa Solinas («Boccaccio '70»).

● **Oscar.** Tot un pretext este și acest film al lui Edouard Molinaro. Un pretext pentru comicul gros, dincolo de care în zadar cauți o nuanță, al lui Louis de Funès. În distribuție mai apar. Claude Rich, Agathe Natanson, Sylvia Sorel.

disc

● **Edgar Istratty,** regretatul cîntăreț român care ne-a făcut cinste și peste hotare, poate fi ascultat cu adîncă emoție pe un disc recent apărut și realizat pe baza unor înregistrări recondiționate. Elev al Elenei Theodorini, al lui Jules Chevalier și Maurice Duvernoy, prieten de-o viață cu George Enescu (în ale cărui lieduri excelează), Edgar Istratty ne prezintă, prin grija și dragostea celor care au muncit la valorificarea moștenirii sale înregistrate în condițiile ingrate ale tehnicii antebelice, cîteva lieduri din repertoriul francez, precum și arii din opere («Oedip», «Faust» și «Cneazul Igor»). O voce de neuitat, care înfioară și după trecerea atîtor ani (ECE-0333).

● **Dan Iordăchescu,** prim-solist al Operei Române din București, reprezentant remarcabil al școlii românești de canto, ne oferă în ultimul său disc apărut la «Electrecord» un recital de mare întindere valorificînd calitățile strălucitoare ale vocii sale de bariton, care i-au atras elogiile lumii muzicale. În arii din «Nunta lui Figaro», «Don Juan», «Flautul fermecat», «Traviata», «Trubadurul», «Bal mascat», «Don Carlos» și «Othello» putem urmări ascensiunea unei vocații, pasiuni și munci neobosite. Maestrul **Jean Bobescu,** în fruntea Orchestrei simfonice a Cinematografiei, contribuie magistral la succesul prezentei înregistrări.

● Dacă aveți agregatele stereofonice necesare, nu pierdeți prilejul de a le folosi ascultînd înregistrarea «stereo» a Dublului concert pentru vioară, violoncel și orchestră în La minor, op. 102 de Johannes Brahms. Dirijează, **Karel Ancerl** (St-ECE-0337).

plastică

● **Mihail Laurențiu** — sculptură. Ca și alți sculptori din generația sa, artistul e un căutător al filonului de aur al formelor pure, care sînt mai aproape de visul perfecțiunii. Cît mai simplu, dar cît mai sugestiv. Forma de exprimare e cel mai adesea dreptunghiul, de piatră sau lemn, care sub dalta sculptorului primește o spiritualitate («Prietenie», «Oșan» etc.). Totul se topește apoi în simbol, sugerat cu discreție. Sînt cîteva lucrări care nu pot să nu fie remarcate: «Rugăciune», «Moldoveanca» etc. și multe idei în cele 30 de desene compoziționale care își așteaptă doar realizarea (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23)

● **Constanța Crișan** — tapiserie. Debutînd acum un deceniu cu lucrări de pictură (1958), o reîntîlnim de astă dată pe Constanța Crișan ca autoare a 16 tapiserii. Spiritul pictorului persistă în gustul figurării, în forța cromatică. Compozițiile în lînă au deseori o sorginte folclorică, cărora artista le conferă armonii decorative («Colindători». «Cu Vicleimul», «Motiv cu păsări») sau sînt inspirate direct din cotidian, cu vădite sensuri picturale, ca în «Copiii din Certeze» (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

● În foaierul Teatrului de Comedie pictorul **G. Tomaziu** expune gravură, desene, acuarele, lucrări încărcate de subtile sensuri metaforice.

● **Secretul lumii.** Așa a fost intitulată de către autorul său — Mihai Olos — această sculptură în lemn de fag. Tînărul artist băimărean cultivă tradițiile locurilor natale în arta cioplitului. Folosind tehnica îmbinării bîrnelor la case sau la turnurile de la bisericile maramureșene construite din lemn, Mihai Olos a alcătuit «Secretul lumii» din bucăți de fag — tulburătoare întruchipare artistică a ideii exprimate în titlu.

televiziune

O săptămînă fără mari surprize, fără emisiuni senzaționale dar cu un program bogat, echilibrat și, mai ales, foarte divers. Ceea ce i se și cere unui program bun de televiziune. Remarcabil plusul de grijă pentru tineret și nevoile sale specifice, cărora li se consacră, printre altele, trei emisiuni cuprinse sub genericul «Tineret, tinerețe». De subliniat, de asemenea, emisiunile de film și telecinemateca, cele ale rubricii «Parada vedetelor», cele de sport ș.a.m.d. Precum am spus: de toate pentru toți.

Recomandările noastre:

DUMINICĂ 12 MAI. În ciuda unor scăderi (aproape inerente acestui gen cam eclectic), emisiunea **Zigzag** rămîne recomandabilă. Mai ales că e și cu fotbal... (14.15) ● Și din nou un program amalgamat, intitulat **Opus... Pocus Nr. 2** (20.50) ● **Filmul** «O familie excentrică». Dacă să-l vizionăm? Firește! E cu Charles Boyer, alături de care apar Louis Jourdan și Linda Christian (21.40).

LUNI 13 MAI. Tineret, tinerețe se adresează școlărimii, cu subiectul «Colegul meu de bancă» din seria «Lyceum» (19.00) ● Frank Fernandel, fiul vedetei, el însuși vedetă, la **Parada vedetelor** (20.40) ● Televiziunea franceză a realizat un film după celebra dramă «Ruy Blas» de Victor Hugo. Sîntem curioși să-l vedem și noi (21.05).

MARȚI 14 MAI. Fotbal: Dukla Praga-Legia Varșovia (după-amiază) ● **Seara de teatru** programează «Viața e vis» de Calderon de la Barca (20.45).

MIERCURI 15 MAI. A doua emisiune **Tineret, tinerețe** e închinată tineretului universitar și e intitulată «Festivalul primăverii». De fapt, un pretext pentru oleacă de muzică ușoară (19.00) ● **Telecinemateca:** «Se schimbă lumea». Două mari stele a puse: Paul Muni și Mary Astor (21.15).

JOI 16 MAI. Programul I: pe Zizi Jeanmaire am mai văzut-o și ne-a plăcut. O s-o revedem, și o să ne placă din nou, la **Parada vedetelor** (21.00) ● Programul II: Ovidiu Papadima prezintă «doina românească» în cadrul emisiunii **O seamă de cuvinte** (20.00) ● Pentru cei ce mai gustă genul: **Telecinemateca umorului** (22.00).

VINERI 17 MAI. A treia emisiune **Tineret, tinerețe** este rezervată științelor. În ciclul «La porțile cunoașterii» vom urmări subiectul «Atomii și... defectele» (19.00).

SÎMBĂTĂ 18 MAI. Intermezzo — o emisiune muzical-coregrafică atractivă (deocamdată) prin cîteva nume consacrate în domenii diverse ale artei scenice: Marina Crilovici, Valy Niculescu, Constanța Cîmpeanu, Dorothea Palade, Corneliu Fînățeanu, Daniel Podlovski, Ileana Iliescu, Cristina Hammel, Sergiu Stefanski și alții (22.00) ● Și iar **Parada vedetelor:** Sacha Distel (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 19 din 12 mai 1968

I. Crișul-Vagonul	x
II. Minerul Baia Mare-C.F.R. Timiș.	1
III. A.S. Cugir-C.F.R. Cluj	1
IV. Portul C-ta-Politehnica Iași	x
V. Victoria Roman-C.F.R. Pașcani	1
VI. Bologna-Mantova	1
VII. Cagliari-Inter.	x
VIII. Lanerossi-Fiorentina	x
IX. Milan-Varese	1
X. Napoli-Brescia	1
XI. Sampdoria-Atalanta	1
XII. Spal-Juventus	x
XIII. Torino-Roma	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

CAMERA COMBINATĂ

CIBIN

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dumneavoastră o notă desăvîrșită de confort și bun-gust.
Linia suplă precum și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din «camera combinată Cibin» o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. REALIZATĂ DE ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE, camera combinată CIBIN are următoarea componență:

- *Dulap combinat cu oglindă* [illegible] 2 432
- *Dulap cu două uși* [illegible] 1 351
- *Masă extensibilă* [illegible] 677
- *Măsuță fantezie* [illegible] 274
- [illegible]
- [illegible]
- *Scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)* „ 248; 261; 274

Prețurile la canapea, fotolii și scaune variază în funcție de calitatea stofelor.

FLACARA

21
'68

ANUL XVII
NR. (677)
18 MAI 1968

VIZITA PREȘEDINTELUI

Populația Capitalei, exprimînd sentimentele întregului popor român, a salutat cu bucurie și cordialitate sosirea pe pămîntul românesc a președintelui Republicii Franceze, generalul Charles de Gaulle, care la invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, face o vizită oficială în România.
În fotografie: în mijlocul mulțimii, cei doi președinți răspund ovațiilor cu care sînt întîmpinați.

Marți după-amiază, generalul Charles de Gaulle a luat parte la solemnitatea depunerii de coroane de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism și la Monumentul eroilor francezi căzuți în primul război mondial pe pămîntul românesc.

SUB SEMNUL PRIETENIEI ROMÂNO-FRANCEZE

CHARLES DE GAULLE

Moment din timpul convorbirilor oficiale care au avut loc miercuri la Palatul Consiliului de Stat.

Însoțindu-l pe înaltul oaspete francez pe tot traseul, pînă la reședința oficială, aclamațiile și uralele miilor de bucureșteni ieșiți în întîmpinare au exprimat sentimentele de caldă prietenie care leagă popoarele român și francez.

Miercuri dimineața, președintele Republicii Franceze a rostit un discurs la tribuna Marii Adunări Naționale.

316.342

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ
Marți 14 mai, pe aeroportul Băneasa, cei doi șefi de stat primesc defilarea gărzii de onoare.
Fotografie de Ion HANANEL

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

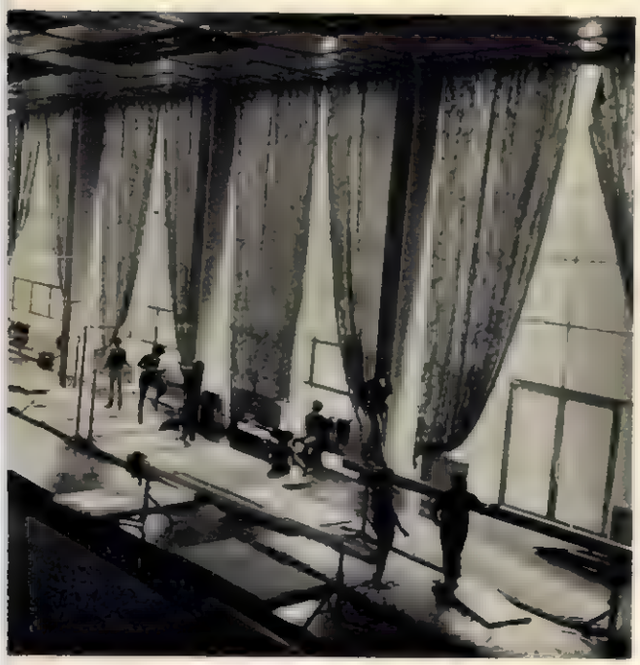

Pe banda de montaj a uzinelor «Electronica» și-a făcut apariția noul tip de televizor «Dacia III», ale cărui calități constructive și funcționale îl situează printre cele mai izbutite produse ale uzinei bucureștene.

Începute cu mult timp în urmă, antrenamentele sportivilor români care ne vor reprezenta la Olimpiada din Mexic se desfășoară în aceste zile cu o intensitate sporită. În fotografie: o parte a lotului feminin olimpic de gimnastică, în timpul pregătirilor.

Se face recepția unui nou lot de motoare destinate să echipeze autoturismele fabricate la Uzina mecanică Mușcel din județul Argeș.

SPORT

REALITATEA FAIR-PLAY-ULUI

O noțiune greu de definit doar prin ceea ce consemnează dicționarul în legătură cu ea este cea de *fair-play*, atît de familiară universului sportiv, cu toate că nici limba engleză care a produs-o nu a reușit să-i stabilească pe deplin sfera de cuprindere. Desigur, ea a trecut repede dincolo de hotarele stadioanelor, fiind solicitată de viața complexă a oricărei societăți, în care sportul este doar un capitol.

Curios fenomen, petrecut sub privirile, vinovat-neutre, ale celor care aveau datoria să vegheze asupra purității fair-play-ului, unul dintre cele mai prețioase atribute datorate de societate sportului: trecînd în alte sectoare de manifestare umană, fair-play-ul s-a văzut, de fapt, adeseori alungat chiar de către cei ce-l inventaseră.

O serie de evenimente triste s-au petrecut în ultima vreme pe diverse stadioane din lume, și trebuie să spunem că și la noi, chiar cu participarea unei părți a publicului.

De la calicățile bărbătești ale sportului s-a ajuns la brutalități evidente, de la tactică la rușinoase acțiuni de culise, de la integritate la pervertire morală, toate acestea împreună, și fiecare în parte, fiind atacuri violente la adresa acestei caracteristici a eticii sportive. Pe plan intern dorința de victorie a devenit adeseori, pentru unele cluburi și asociații, mari sau mici, o goană nebună, depășind ilicit granițele cavalerismului sportiv; pe plan extern, interesului față de clasamente și puncte (identificat și în competițiile interne) unele minți înfierbîntate i-au adăugat sensuri tenebroase, strămutînd disputa sportivă de pe arena ce-i este proprie, într-una cu scopuri în orice caz străine de sport.

Prima noțiune denaturată în toate aceste nedorite situații a fost cea a fair-play-ului.

Înțelegînd, poate încă la timp, acest adevăr, slujitorii scrisului cotidian dedicat sportului au declanșat o ofensivă binevenită, recunoscîndu-și prin aceasta nu numai rolul pozitiv și demn ce le revine, dar și unele erori comise pînă nu de mult. Recentul Congres al A.I.P.S. de la București a dezbătut, pe baza unui referat-eseu datorat gazetarului francez Jacques Ferran, obligațiile de prestigiu ale presei sportive în vederea reabilitării susținute a fair-play-ului, ca element constitutiv al însăși noțiunii de sport.

Trofeul fair-play-ului, purtînd numele lui Pierre de Coubertin, a revenit pentru anul 1967 jucătorului maghiar de tenis István Gulyás, care în luptă cu cehoslovacul Kukal, la scorul de 2-2 la seturi, n-a vrut să se prevaleze de prevederile regulamentului potrivit cărora trebuia să fie declarat învingător deoarece adversarul său, epuizat de efort, n-a putut relua partida decît după trecerea intervalului de timp prevăzut în cazuri de întrerupere; ajutîndu-l pe omul de dincolo de fileu să-și revină și acordîndu-i timpul necesar deplinei restabiliri fizice, István Gulyás a lăsat astfel să-i scape din mînă o victorie sigură.

La noi, «Viața studențească» a oferit un trofeu al fair-play-ului și, în același timp, și-a propus să demaște în coloanele sale viciul non-fair-play-ului, inițiativă ce a onorat presa sportivă românească, tot astfel cum trofeele acordate de Federația română de fotbal pentru cea mai disciplinată echipă a primei divizii, pentru cel mai corect arbitru și cele mai bune gazde, au marcat contribuția organelor tehnice ale sportului în reabilitarea fair-play-ului.

Dar totul se află într-o fază de început, cu mult în urma exceselor cunoscute. Este necesar, prin urmare, să se intensifice acțiunile existente și să se inițieze altele noi, pe discipline și competiții naționale și locale, de copii, juniori și seniori, deopotrivă.

Congresul a salutat și recomandat o idee devenită realitate în unele țări (Franța, Iugoslavia, Ungaria), și anume aceea de a se crea comitete naționale ale fair-play-ului, cărora să le revină sarcina de onoare de a-l alege, an de an, pe campionii sportivității, recomandîndu-i atenției publice.

«FLACĂRA» aduce în discuție publică această propunere, atrăgînd atenția organismelor de conducere a mișcării sportive românești asupra necesității transpunerii în viață a ideii enunțate și se angajează să se facă ecoul concret al tuturor inițiativelor privind fair-play-ul, pînă cînd acesta va trece din dicționare în conștiințe.

Em. VALERIU

TULCEA
JUDEȚUL CU DELTĂ

de Eugen IAROVICI — fotografiile autorului

FLOAREA NUMITĂ «PIETRICICĂ»

Urcînd panta abruptă ce duce spre ruinele vechii cetăți genoveze Heraclea, de lîngă satul Enisala, întîlnești o floare galbenă, cu frunze dantelate. Localnicii o numesc «pietricică». Ea răsare o dată cu primele adieri ale primăverii: în același timp cu ghioceii, toporașii și viorelele. Nu-i trebuie decît un pumn de pămînt în vreo crăpătură de stîncă și o rază de soare ca să-și reînceapă viața după urgia crivățului și a înghețurilor iernii.

Mi s-a părut că tenacitatea și vitalitatea acestei flori seamănă cu cea a populației din aceste locuri: după urgia fiecărei năvăliri sau stăpîniri străine — și acestea au fost numeroase în decursul istoriei — populația băștinașă răsărea din nou din desișul

(Continuare în pag. 6)

Pe canalul Ciotic, după pescuit.

TULCEA
JUDEȚUL CU DELTĂ

Primul pas al peștelui spre cutia de conserve

pădurilor și al stufărișurilor și își reîncepea cu și mai multă vigoare viața pe vetrele pustiite.

După împotrivirea acerbă contra oștilor unor mari cuceritori din antichitate ca Darius, Filip al II-lea, Alexandru cel Mare și Lisimah, ultimul regat geto-dac din părțile acestea, de sub conducerea lui Ziraxes, își pierde independența în anul 29 e.n. sub loviturile puternice ale romanilor. Timp de 600 de ani a durat stăpînirea romană în aceste ținuturi și un mare număr de localități de azi au purtat nume latine: Tulcea-Aegysus (vizitată și de Ovidiu și în care se știe că se mai vorbea limba latină încă în secolul X), Isaccea-Noviodunum, Măcin-Anubium, Turcoaia-Troesmis, Garvăn-Dinogeția, Mahmudia-Salsovia, Jurilovca-Ariganum și altele.

Pe rînd, pod de trecere a valurilor de popoare migratoare, ducat al Imperiului bizantin, parte integrantă a Țării Românești în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, acest ținut cade, în 1416, după o rezistență eroică, sub stăpînirea Imperiului otoman. Această stăpînire a durat aproape cinci secole.

Sentimentul demnității, dragostea de libertate, patriotismul locuitorilor din această parte a țării noastre și-au găsit expresia în timpul celui de-al doilea război mondial, în acțiunile antifasciste, în mișcările de partizani din Deltă și încununate cu eliberarea orașului Tulcea înainte chiar de sosirea trupelor sovietice.

CIFRE, CONTRASTE, CURIOZITĂȚI

Județul Tulcea este, ca întindere, cel mai mare din țara noastră: 8 962 kilometri pătrați. În același timp are numărul cel mai mic de locuitori: 237 820. Față de mărimea populației există totuși relativ multe orașe: Tulcea, Babadag, Isaccea, Măcin, Sulina. Aproape jumătate din întinderea județului (434 000 ha) este ocupată de Deltă: brațe de apă, canale, bălți, lacuri și stufăriș. Aici își duc traiul vreo 300 specii de păsări băștinașe și migratoare, unele neîntîlnite în alte ținuturi ale Europei, și mai bine de 70 de specii valoroase de pești, printre care sturionii. Pentru latitudinea nordică la care se află Delta, pare curioasă existența unor plante și animale specific mediteraniene, cum sînt: liliacul sălbatic, salcîmul galben, broasca țestoasă dobrogeană, vipera cu corn și altele. Tot atît de ciudată apare întîlnirea destul de frecventă cu oameni purtînd căști de mineri. Într-un ținut în care se considera că «producție» este sinonim cu «pește», există astăzi 6 exploatări miniere în plină dezvoltare.

După cum în multe județe din țară nu există dealuri acoperite cu păduri de tei ca cel de lîngă Babadag, Cuiuru-Baba, nu există nici multe județe în care ritmul de creștere a producției să fi atins în ultimii ani cifra de 15,7% anual sau să obțină în 1967 o producție globală industrială de 2,7 ori mai mare decît în anul 1960. Aceste rezultate apar firești dacă ținem seamă de politica economică, de investițiile din ultimii ani, precum și de hărnicia și priceperea oamenilor. Acest județ, în care se simte astăzi o lipsă acută de intelectuali care să ocupe posturile create prin valul de înnoiri în toate domeniile, a dat țării un număr relativ mare de oameni de seamă dintre care menționăm pe poetul Panait Cerna, istoricul Oreste Tafrali, geologul Gh. Munteanu Murgoci, dirijorul George Georgescu, rectorul politehnicii din București, Constantin Dinculescu, pictorul Alexandru Ciucurencu, matematicianul Grigore Moisil și mulți alții.

AICI VERBELE SE CONJUGĂ LA VIITOR

Stau de vorbă cu tovarășul Teodor Coman, prim-secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R., președinte al Consiliului popular județean provizoriu Tulcea.

«Noua organizare administrativ-teritorială creează premisele unor înnoiri substanțiale, rezolvarea operativă a problemelor de ordin economic-gospodăresc și cetățenesc, cunoașterea mai aprofundată a specificului și aplicarea soluțiilor celor mai potrivite.

Bazîndu-mă pe linia dinamică a dezvoltării industriei și agriculturii noastre, pot spune că în noile condiții vom depăși prevederile planului cincinal și vom crea baze trainice pentru un avînt continuu.

Terasele cu vii urcă din ce în ce mai sus

Punct turistic: Mănăstirea Cilic.

Nu mai puțin importante sînt sarcinile ce ne revin în ceea ce privește dezvoltarea turistică a județului. Ne vom strădui ca pe an ce trece să putem primi cum se cuvine tot mai mulți oaspeți din țară și de peste hotare. Vom crea astfel de condiții ca vacanțele în județul nostru să rămînă de neuitat».

Pretutindeni, în afară de realizările din ultimii ani, ți se vorbește de ceea ce se va face în viitorul apropiat. În afară de investițiile alocate pentru dezvoltarea celor 15 întreprinderi industriale existente, dintre care 7 sînt de importanță republicană, se prevăd investiții pentru noi obiective industriale, cum sînt fabricile de produse lactate de la Tulcea, Babadag și altele.

În agricultură se vor extinde suprafețele cultivate și cele irigate, iar prin folosirea de îngrășăminte și mijloace mecanizate se va mări producția medie realizată la hectar. Posibilitățile existente în sectorul zootehnic vor fi folosite mai rațional, mărindu-se astfel șeptelul și producția de carne și lapte. Suprafețele (peste 12 000 ha) plantate azi cu vii, livezi, pepiniere viticole și pomicole vor fi extinse, iar prin terasări și noi plantări va fi valorificat mai rațional pămîntul, în special pe dealurile atît de caracteristice pentru peisajul nord-dobrogean. Albinăritul, ocupație tradițională pe aceste meleaguri, se va dezvolta mult.

Producția de pește va cunoaște o creștere sensibilă, pe de o parte prin aplicarea măsurilor de amenajări piscicole pentru pescuit dirijat (numai Întreprinderea piscicolă din Jurilovca va amenaja lacuri în suprafață totală de 21 000 ha), iar pe de altă parte prin mărirea substanțială a flotei de nave oceanice de pescuit.

Totuși se simte încă în unele sectoare de activitate o lipsă de hotărîre în înlăturarea tendințelor anacronice. Astfel, la una dintre cele mai importante unități agricole, întreprinderea agricolă de stat «Mihail Kogălniceanu», rezultatele economice nu sînt pe măsura înzestrării cu mijloace moderne, productivitatea muncii fiind încă scăzută și indicii de plan rămînînd nestimulatori.

De asemenea, nu s-a ajuns încă la o coordonare a planurilor între trustul de valorificare a stufului, întreprinderea piscicolă și întreprinderile agricole, ceea ce se soldează cu pierderi pentru toți.

Deficiențe există și în buna gospodărire a întinderilor de ape care ar trebui să dea o producție mult mai mare de pește. Așa, de pildă, președintele Consiliului popular provizoriu din Enisala, Moise Dumitru, își amintește că bălțile din împrejurimi dădeau mai mult pește, însă astăzi, din cauza lipsei de interes pentru întreținerea girlelor de legătură între jepși, peștii mor sufocați.

Restaurantele din Tulcea — care sînt, mai ales în timpul sezonului de vară, vizitate de un mare număr de turiști — încă n-au reușit să se ridice la nivelul cerințelor, nici în ceea ce privește varietatea bucatelor (mai ales cele specifice), nici în ceea ce privește deservirea și curățenia.

În județul Tulcea, verbele a construi, a dezvolta, a planta se conjugă la viitor cu mult entuziasm și siguranță, pe bază de studii și planuri foarte concrete și muncă, multă muncă. Recenta vizită a conducătorilor de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut un larg ecou, declanșînd pretutindeni un mare entuziasm, indicațiile primite cu acest prilej constituind un adevărat program de înflorire a întregului județ.

POARTĂ A DELTEI

Întinderile de stuf, luciul apelor, păienjenișul de canale, meandrele Dunării, arhitectura așezărilor de pescari, curiozitățile faunei și florei alcătuiesc un peisaj de o frumusețe unică în Europa.

(Continuare în pag. 8)

TULCEA
JUDEȚUL CU DELTĂ

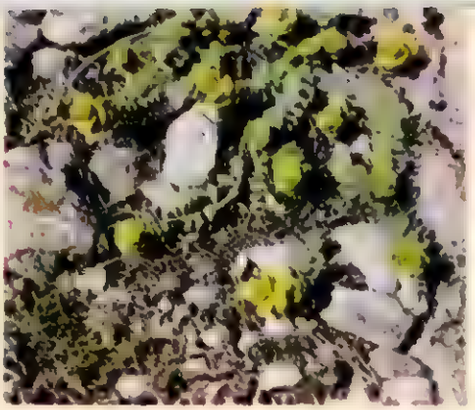

◀ *Floarea numită «pietricică».*

Întîlnire în portul Tulcea. ▼

O plimbare cu lotca care se afundă în liniștea catifelată a lacurilor, bălților și jepșilor în căutarea bogăției de argint strălucitor a zecilor de specii de pești, rămîne totdeauna o amintire de neuitat. Culcat în lotcă poți urmări îndelung pe boltă zborul lin al pelicanilor. Și dacă ai norocul să te apropii pe nesimțite de vreun plaur pe care se găsesc egrete, te vei putea lăuda că ai văzut unele dintre cele mai frumoase păsări din lume.

Pe seară, cînd revii în sat cu lotca plină de pește, vei fi invitat în jurul ceaunului în care fierbe inimitabila ciorbă-pescărească sau lîngă rugul de stuf deasupra căruia se prepară crapul la proțap.

Propaganda turistică în țară și în străinătate stîrnește dorința unui număr tot mai mare de doritori de inedit să vină să vadă minunățiile Deltei. Dacă în anul trecut Delta a fost vizitată de vreo 20 000 de excursioniști din țară și din străinătate, pentru anul 1968 există, pînă în momentul de față, contracte, numai cu organizații turistice din străinătate, pentru un număr de peste 15 000 turiști—în afară de numărul mare al acelora care, ca și în anii trecuți, se hotărăsc în ultima clipă sau vin direct, fără a apela la organizația turistică din țara lor.

Gazdele din Tulcea au construit un hotel turistic modern cu 6 nivele, cu 120 camere, restaurant, bar de zi, braserie, terasă, sală de banchete și alte amenajări. S-au făcut contracte de cazare la localnici în Tulcea, Crișan, Sulina, Sf. Gheorghe și Murighiol. Pentru cei care vor veni cu autoturisme se organizează campinguri la Tulcea și Murighiol. Programele sînt destul de variate, cuprinzînd excursii de una sau mai multe zile, pe vase mai mari, pe hidrobuze și cu bărci pescărești cu care se va putea pătrunde prin canalele înguste pînă în «inima Deltei».

Dar și pe «uscat» vor exista trasee turistice interesante — la vechile mănăstiri Cocoș și Cilic, cu opriri la crama din Niculițel, la restaurantul «Doi iepurași» de lîngă Babadagul împodobit cu trandafiri, la ruinele cetății Heraclea și în alte locuri unde vor putea fi vizitate expoziții, colecții numismatice și ultimele descoperiri arheologice. Totuși exploatarea turistică a Deltei a rămas cu mult în urma vastelor posibilități pe care le oferă. Este nevoie de mai mult spirit gospodăresc și de inițiativă.

Avionul, cînd își ia zborul din Tulcea, descrie un arc de cerc, care își continuă traiectoria peste întinderile sclipitoare ale Deltei. Și, de acolo, de sus, orașul Tulcea de azi începe să semene cu macheta dezvoltării sale în perspectivă, blocurile cartierelor noi, albe, zvelte asemuindu-se cu pietre de hotar spre înnoirea socialistă.

Pescuitul sturionilor la carmace. ▼

CURIOZITATEA SĂPTĂMÎNII

Fotografie de familie luată în grădina zoologică din Copenhaga. După cum vedem, mămica, îmbrăcată în urson alb, își împarte dragostea în egală măsură între cei doi pui pe care îi va alăpta pînă la vîrsta de un an și jumătate.

Blaj, 15 mai 1848

«ADUNAREA UNUI

de conf. univ. Dumitru ALMAS

«O imensă mulțime de popor se întindea... înaintea ochilor noștri ca o tabără mare, avînd forma unei stele.. Trebuie să mărturisim că aranjarea acestui castru avea ceva impresionant» — nota un participant la adunarea de la Blaj.

S-a stîrnit atunci, în mai 1848, un mare frămînt în toată Transilvania, cum se stîrnise «furtuna mîntuirii» pe întregul pămînt românesc. Se dezlănțuia vîlvătaia revoluției care, după cum observa Nicolae Bălcescu, «n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Urmașii ei sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși».

Tirania nobiliară exercitată asupra poporului român din Transilvania veacuri în șir, menținerea iobăgiei, nerecunoașterea națiunii române, nesfîrșitul cortegiu de umilințe, întregul proces de deznaționalizare forțată, toate îi convinseseră pe conducătorii luptei de eliberare că Avram Iancu avea perfectă dreptate: «Nu cu argumente filozofice vom putea convinge pe acești tirani, ci cu lancea, ca Horia». Aceasta era poziția netă a democratului revoluționar român, unul dintre fruntașii tinerei intelectualități, luptătoare pentru eliberarea socială și națională a românilor din Transilvania.

Încurajați de revoluția generală și, mai ales, de succesele revoluției maghiare, românii transilvăneni s-au ridicat la luptă. Tirania trebuia doborîtă, sub orice formă se manifesta! În satele transilvane răsuna lozinca lansată de fruntașii revoluției: «Desființarea robotelor fără despăgubire, sau moarte». În proclamația lui, episcopul Lemeni scria, cu stăruință și îndîrjire: «încă o dată, fraților! Fără naționalitate pentru noi, și republica e numai despotism afurisit. Ștergerea iobăgiei nației române, congres național, în care să ne înțelegem mai înainte despre dobîndirea acestora».

Românii se ridicau împotriva acelei «Unio» — uniunea cu Ungaria — adoptată fără ca ei să fie consultați, fără să fie întrebați dacă vor, dacă le convine, fără să se întrebe dacă hotărîrea *de nobis sine nobis* (despre noi, fără noi) nu vine cumva în contradicție cu principiile revoluției înseși, ale revoluției libertății sociale și naționale.

«DE NE-OR FRIGE, DE NE-OR FIERBE, NOI TOT OM MERE LA BLAJ»

N-a fost nevoie de o propagandă prea intensă pentru adunarea de la Blaj din 15 mai 1848. Românii au țîșnit ca o furtună, sfidînd toate samavolniciile contelui Teleki, care decretase adunarea «ilegală». S-a pornit atîta freamăt popular, se adunau oamenii de pretutindeni spre Blaj, încît nobilimea se temea de o nouă «horiadă». Nu se speriau românii nici de starea de asediu din orașe, nici de «furcile» sau spînzurătorile amplasate la răscruci, nu se împiedicau nici de interdicțiile de a trece peste Mureș. «De ne-or frige, de ne-or fierbe, noi tot om mere la Blaj».

Curgea năvalnic spre «Roma mică» din inima Transilvaniei un torent popular. Veneau din munți și din cîmpie românii, să audă «cuvîntul izbăvirii» din «afurisita iobăgie». Au venit aici și majoritatea revoluționarilor moldoveni, prigoniți de Mihail Sturza. Muntenii și-au trimis și ei delegații lor, în frunte cu Laurian. Bălcescu a vrut să vină, dar organele administrative nu i-au îngăduit ieșirea din țară.

Așadar, la Blaj — cum observa Alecu Russo — sub steagurile naționale, se ținea «adunarea unui popor întreg», demonstrînd în fața lumii, în acea «primăvară a popoarelor», că și românii

Casa părintească a lui Avram Iancu.

120 DE ANI DE LA REVOLUȚIA DIN 1848

POPOR ÎNTREG »

sînt o națiune de sine stătătoare, cu aceleași drepturi la viață proprie, asemeni tuturor națiunilor.

Adunarea națională românească de la Blaj a impresionat contemporaneitatea prin amploare, disciplină, entuziasm, prin problemele vitale dezbătute și hotărîrile luate, prin spiritul ei revoluționar, prin legăturile cu românii solidari din Moldova și Țara Românească, prin voința uriașă a tuturor românilor de a se uni și de a trăi liberi, prin glasul propriu prezent în marele ansamblu revoluționar al anului '48.

Adunarea națională românească de la Blaj a cutremurat conștiințele.

«MĂREȚ ERA SPECTACOLUL...»

Privind Cîmpia Libertății, istoricul maghiar Jakab Elek nu-și putea stăpîni admirația: «Măreț era spectacolul ce se desfășura în fața noastră». Într-un volum despre istoria acelor ani, scris în nemțește și tipărit la Cassel în 1852, se nota: «Pentru a putea cuprinde cu privirea adunarea, ne-am așezat pe o înălțime. O imensă mulțime de popor se întindea... înaintea ochilor noștri, ca o tabără mare, avînd forma unei stele... Trebuie să mărturisim că aranjarea acestui castru avea ceva impresionant».

Discursurile, doleanțele, strigările populare se învîrteau îndeosebi în jurul a două probleme fundamentale: problema națională și iobăgia.

După cum nota Gheorghe Sion, moldoveanul aflat pe Cîmpia Libertății: «Istoria românilor, cu suferințele trecutului și ale prezentului, drepturile naționale, iubirea patriei, mîndria numelui de român erau temele principale asupra cărora oratorii perorau». Aceste gînduri și idei și-au găsit concretizarea în punctul 1 din petiția citită și lămurită de August Treboniu Laurian: «Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frației, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română...»

«Cereți virtos să se șteargă iobăgia — îndemna un orator — pentru că, lucrînd pe nimica de vreo zece sute de ani în brazdele domnilor, ați plătit și de o sută de ori pămîntul care vă dădea hrana vieții de pe o zi pe alta, cu atît mai mult că l-ați plătit degeaba, pentru că acela a fost al vostru și pentru el s-a vărsat sîngele strămoșilor voștri». De aici a rezultat punctul 3 al petiției sus-amintite: «Națiunea română, ajungînd la conștiința drepturilor individuale omenești, cere, fără întîrziere, desființarea iobăgiei fără nici o despăgubire din partea țăranilor iobagi».

UN JURĂMÎNT CARE ÎNTRUCHIPA IDEALURILE REVOLUȚIEI

În acele zile de 15-17 mai, Blajul a fost «izvorul revoluției». Pe Cîmpia Libertății «masa imensă de oameni» părea o mare liniștită, pe a cărei suprafață nu se zărea nici cel mai mic val — scria același istoric Jakab. Poporul tăcea, închidea în sine cele auzite: În tăcerea lor eroic-împietrită, românii au ascultat, au chibzuit și au tălmăcit în faptă ideile fruntașilor. Mi se pare că se aude și azi, acolo, în inima Transilvaniei, ecoul jurămîntului citit de Simion Bărnuțiu...

Un jurămînt care întruchipa, succint, idealurile revoluției și-l strigau spre ceruri 40 000 de glasuri adunate pe malurile Tîrnavei să grăiască răspicat, liniștit și demn, în numele întregii națiuni române din principatul Transilvaniei, și poate chiar al tuturor românilor: «...Ca român voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și-o voi apăra cu toate puterile împotriva oricărui atac și asupriri. Nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ține și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Pe aceste principii voi respecta toate națiunile ardelene, poftind egală respectare de la dînsele. Nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni. Voi conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui umanității, al națiunii române și al patriei noastre...»

În entuziasmul obștesc s-au răspîndit atunci la Blaj foi volante cu «Hora Ardealului», semnată «Un român». Întîia oară se auzea: «Hai să dăm mînă cu mînă/Cei cu inima română/Să-nvîrtim hora frației/Pe pămîntul României...»

«Nu voi încerca să asupresc pe nimeni dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni». (Din jurămîntul citit de Simion Bărnuțiu pe Cîmpia Libertății.)

Întîia oară se vor fi citit stihurile patriotice ale lui Alecsandri:

«Haideți frați de-același sînge!/Hai cu toți într-o unire/Libertatea României să cătăm să dobîndim!/Hai români! Sub ochii lumii pentru-a patriei iubire/Pentru-a nației mărire/Viața noastră să jertfim!»

Poate tot acolo pe Cîmpia Libertății de la Blaj, înflăcărat de marele izbuc popular, Andrei Mureșanu va fi scandat «Răsunetul» lui:

«Deșteaptă-te române, din somnul cel de moarte/La care te-adîncira barbarii de tirani...», și-i va fi tras, ca-ntr-o strălucire de spadă, finalul ca un jurămînt eroic:

«Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,/ Decît să fim sclavi iarăși, în vechiul nost'pămînt!»

«Pătrunși la suflet» de aceeași ardoare revoluționară și patriotică, încurajați de forța populară de la Blaj, fruntașii moldoveni s-au adunat, la 24 mai, la Brașov, și au semnat «*Principiile noastre pentru reformarea patriei*», în care se cerea unirea «într-un singur stat neatîrnat românesc», precum și «împroprietărirea locuitorilor sătenî fără nici un fel de răscumpărare», «nimicirea tuturor privilegiilor».

De aceea putem spune, fără putință de tăgadă, că la Blaj, pe Cîmpia Libertății, la 15 mai 1848, a bătut inima întregului popor român. Și inima aceasta s-a cutremurat de emoție revoluționară la strigătul lui Avram Iancu: «Uitați-vă pe cîmp, românilor, sîntem mulți ca cucuruzul brazilor, sîntem mulți și tari». După amare veacuri de împilare și restriște se auzea, în sfîrșit, marele, optimistul îndemn: «Sînteți milioane — înaintea voastră strălucește un viitor nemărginit...»

AZI, PE DRUMURILE PE UNDE AU COBORÎT CARELE MOȚILOR

Au trecut, de atunci, o sută douăzeci de ani. Idealurile lui '48 s-au înfăptuit pe treapta cea nouă a istoriei: treapta socialistă. Azi, la un veac și două decade, libertatea socială este o realitate mai deplină decît în visurile pașoptiștilor.

Avram Iancu.

Azi, pe lîngă drumurile pe unde au coborît carele moților în mai 1848, se ridică hidro și termocentrale, se întind ogoarele îngrijite de cooperatori harnici, strănepoți ai celor adunați la Blaj în mai 1848. În munții unde s-au apărat Avram Iancu și lăncierii lui trudesc azi mineri înzestrați cu tehnica cea mai modernă; ei conduc vagonetele funicularelor încărcate cu bogăție, azi a întregului popor.

Pe locurile pe unde oamenii grofului Teleki înălțau spînzurători, azi se adună români și maghiari, în bună și strînsă prietenie, înfrățiți în muncă și în idealuri. Într-o societate în care nu mai există exploatare este firesc să domnească libertatea, egalitatea și frățietatea adevărate. Cu toții, strînși sub aceeași conducere comunistă, sub aceeași povață înțeleaptă a partidului, muncesc umăr la umăr la ridicarea edificiului României socialiste, la făurirea unei vieți fericite și îmbelșugate.

Cînd ne gîndim la Cîmpia Libertății, la ziua de 15 mai 1848, avem senzația reconfortantă că bem răcoare și ambrozie, că sorbim elan și lumină dintr-un izvor adînc, izvorul istoriei noastre, izvorul prezentului și al viitorului larg deschis întregului nostru popor.

Din agenda campaniei împotriva secetei

APĂ PENTRU OGOARELE ȚĂRII

În întreaga țară se desfășoară cu intensitate o vastă campanie de combatere a efectelor lipsei de umiditate din sol. Dînd viață Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la prevenirea și combaterea efectelor secetei, mii și mii de oameni ai muncii se străduiesc, în aceste zile, să asigure recoltele acestui an, punînd în acțiune cele mai variate mijloace de irigare, descoperind noi posibilități pentru procurarea și transportul apei în lanuri, vii și livezi.

Corespondența sosită la redacție consemnează numeroase asemenea acțiuni. Redăm în pagina de față o parte dintre ele.

Zi și noapte, asemenea instalații stropesc grădinile cu legume din jurul orașului Tg. Mureș.

În DOBROGEA, unde toate forțele sînt mobilizate pentru intensificarea acțiunii de combatere a secetei, se utilizează, în afară de aspersoare, un mare număr de mijloace simple de udat. Întreprinderile din județul Constanța au trimis la cîmp conducte, furtunuri, cisterne care ajută la transportul apei pe ogoare. La C.A.P.-Limanu, de exemplu, apa este adusă la cîmp cu butoaiele. În alte comune, cisternele care colectează laptele nu mai vin goale de la baze, ci transportă apă, pe care o folosesc unitățile agricole. În același timp continuă zi și noapte udatul culturilor aflate în incintele sistemelor de irigații.

•

În această săptămînă, tineretul din județul ILFOV a efectuat peste 100 000 de ore de muncă patriotică, dînd un substanțial ajutor la combaterea efectelor secetei. În comunele Mihăilești, Epurești, Clinceni, Snagov, Frumușeni și altele, au putut fi întîlniți zilnic mii de tineri udînd grădinile de legume, viile și livezile. În comuna Clinceni, ei au luat în îngrijire 2 ha de grădină cu roșii, suprafață pe care o udă în fiecare zi, prin rotație, cei 300 de tineri din comună. Elevii școlii generale din Epurești au udat, într-o singură zi, 7 ha de vie pe terasele cooperativei agricole și 2 ha de livadă tînără. La C.A.P.-Albești suprafața planificată pentru irigat este de 380 ha. Consiliul de conducere a socotit că planul de irigat poate fi mărit cu încă 80 de hectare, cuprinzînd în sistemul de irigat suprafețe mai mari de porumb și orez. Pentru realizarea sarcinilor, trei motopompe de cîte 12 țoli, trei motoare T.N. de cîte 50 HP, precum și cinci expersoare, fiecare cu cîte 4 aripi de ploaie, lucrează cu întreaga lor capacitate, folosindu-se timpul la maximum. Fiecare membru din consiliu controlează periodic, după un grafic bine stabilit, felul în care lucrează echipele de irigare, în timpul nopții, așa fel ca fiecare agregat să nu fie oprit decît pentru revizie sau cînd se face mutarea coloanei. Cooperatorii din Albești au ajuns la concluzia că ar mai putea iriga încă 15-20 de hectare de teren situat pe terasă, folosind pentru acumularea apei un rezervor pentru alimentarea cu apă al cooperativei. Acest lucru însă nu este posibil, deocamdată din cauza neterminării unor lucrări (fixarea unui tablou electric), cu toate că s-au întreprins intervențiile cuvenite.

•

Comunele din șesul județului PLOIEȘTI au fost dotate cu peste 120 de motopompe, aspersoare și truse de foraj, care au fost puse de îndată în funcțiune. Schelele petroliere au transferat în bazinul pomicol al Buzăului zeci de instalații și autocisterne, care sînt utilizate la udatul grădinilor.

•

Impresionant este efortul țăranilor din Albota, județul ARGEȘ, ale căror ogoare nu sînt traversate de nici o apă curgătoare. Aici lipsa de apă este mai acută ca în orice parte a județului. Au fost săpate un mare număr de gropi adînci din care se scoate apă. Alte asemenea surse continuă a fi create.

•

În județul OLT, unde a fost creat sistemul de irigații de la Dăneasa, puternica stație de pompare aflată la Stoilești trimite continuu apă, udînd peste 17 000 ha de teren arabil. În cadrul sistemului au fost luate măsuri pentru sporirea debitului de apă pe canalul magistral. Sînt în funcțiune un mare număr de pompe electrice și au fost montate suplimentar 20 de agregate C.M.A. Alte pompe de mare capacitate sînt în curs de instalare, în urma cărui fapt suprafața irigabilă va putea fi mult extinsă.

•

Întinse suprafețe din județul ARAD sînt protejate împotriva secetei, datorită măsurilor tehnice și organizatorice luate de unitățile agricole. În zonele Neudorf, Semlac, Fîntînele, suprafața irigată a sporit cu 5 500 ha. Agregatele pentru irigații funcționează zi și noapte. Într-un mare număr de comune se forează într-un ritm intens noi fîntîni care, asigură necesarul pentru udatul grădinilor de legume și zarzavaturi.

•

O inițiativă valoroasă se extinde acum în județul BIHOR, unde în mod obișnuit ploile sînt rare. Aici sînt pe cale de a fi încheiate lucrările unor mari bazine cu apă de rezervă, necesară irigațiilor. Un asemenea bazin de acumulare, cu un debit de 35 000 mc, este gata la Budușlău. La C.A.P.-Valea lui Mihai a început construirea unui baraj pentru reținerea apelor reziduale evacuate de la fabrica de conserve «Arovit» din localitate. Un sistem de baraje pentru reținerea apelor au terminat și cooperatorii din Cubulcut și Albiș.

•

O susținută campanie împotriva secetei se desfășoară și pe ogoarele județului IAȘI. La Ruginoasa au fost amenajate pentru irigații încă 15 ha și s-a creat, de asemenea, un bazin de acumulare a apei. La Vlădeni, acțiunea de irigare se împletește cu aceea a prășitului, care are ca obiect evitarea evaporării apei din sol sau consumarea ei de către buruieni.

•

Cele nouăsprezece expersoare ale C.A.P.-Roșeți, județul IALOMIȚA, lucrează zi și noapte împrăștiind sute de mii de metri cubi de apă în lanuri și în grădina de legume. Pentru ca toate agregatele să fie folosite din plin, au fost organizate echipe permanente, cu schimbul, în așa fel încît fiecare expersor să ude zilnic minimum 3 ha. Așa s-a ajuns ca la ora cînd apar aceste rînduri întreaga suprafață de 854 ha să fie irigată. O atenție deosebită este acordată grădinii și suprafețelor însămînțate cu lucernă, sfeclă de zahăr, grîu, fasole și soia.

SCRISOARE DIN TÎRGOVIȘTE

Sînt la Tîrgoviște. Romantic orășel. Și trebuie să vă comunic ceva de aici. Nu știu însă cu ce să încep și la ce să mă opresc. La ruinele Curții domnești? Da, pentru că sînt magnifice; pentru că nu avem aici de-a face cu niște ruine în sensul explicat în dicționare, ci cu o punte vie și falnică între trecut și prezent. Mai important însă pentru informarea cititorilor noștri, acum, în aceste zile, mi se pare o vizită la Uzina de utilaj petrolier (despre care se poate spune că reprezintă începutul drumului, din partea de către noi, a puntii), pentru a vă face cunoștință cu F.A. 12,5 t și tinerii ei constructori. Neîndoielnic, toate activitățile depuse, de la prima piesă pînă la probele de omologare ale unui produs, îșI au, fiecare în parte, marea lor importanță. Mi se pare însă că în materie de măiestrie a constructorului de utilaje «suma sumelor» o reprezintă montaiul. Iată de ce am încercat s-o cunosc pe F.A.12,5 t prin intermediul tinerilor ei montori.

Constructorii lui F.A.12,5 t sînt mulți și cu toții tineri. M-am întreținut numai cu cinci: inginerul Vladimir Georgescu și montatorii Ioil Giurgiu, Lucian Iagăr, Radu Rotaru și Ion Suita. Ei s-au ocupat de F.A.12,5 t de la «a la z». Pe scurt, F.A.12,5 tone este o nouă instalație pentru forarea puțurilor de apă, proiectată pentru 150 m adîncime și care a atins în probele de omologare 250 m. E cu mult superioară instalațiilor similare existente, din punctul de vedere al vitezei de forare, al forajelor multiple pe care le poate executa (diferite metode, în funcție de calitatea solului), al facilităților în manevrare și transport (remorcă proprie ușor de întreținut) etc. În fine, instalația e făcută în întregime cu utilaj românesc, în marea lui majoritate construit în uzină. De curînd, F.A.12,5 t a plecat la două tîrguri internaționale. Tinerii ei constructori doresc din inimă, o dată cu noi, să se întoarcă de acolo cu o confirmare pe plan internațional — așa cum s-a întîmplat cu multe din produsele constructorilor petrolieri tîrgovișteni. Instalația aceasta își are semnificațiile ei peste care nu se poate trece atît de ușor. Așa cum am spus, e construită numai de tineri, iar tinerețea e specifică vieții orașului dîmbovițean. Datorită calităților ei constructive va fi de un real și multiplu folos, în țară și străinătate, găsind apa în terenuri unde, pînă nu de mult, cel puțin teoretic, însăși căutarea ei nu era posibilă. Această nouă realizare tehnică românească este cu atît mai remarcabilă acum, cînd țara întreagă se mobilizează și luptă, pe toate căile, împotriva secetei.

•

E seară. Ruinele cetății, care cuprind între ziduri de piatră caldă atît de mult și atîta de frumos din istoria acestor pămînturi, se profilează maiestuos, învăluite eminescian în mantia înserării. Iar eu, nu știu de ce, îl văd alevea pe Mircea cel Bătrîn și îl aud pe Vraca recitînd:

«. . . . . .
Despre partea închinării însă, doamne, să ne ierți».

Bazil DUNĂREANU

DACĂ PROGRESUL CONTINUĂ ÎN ACELAȘI RITM, ATUNCI...

DR. S.I. DE VRIES, vicepreședintele Societății internaționale de hematologie, ne vorbește despre ultimele rezultate în lupta împotriva unui flagel a cărui natură rămîne o enigmă: leucemia.

Ce e nou în hematologie? Întrebarea echivalează, într-o anumită măsură, cu o alta: ce e nou în tratamentul leucemiei, cea mai răspîndită boală a sîngelui? În adevăr, curba îi este ascendentă, deși nu este exclus ca aceasta să fie rezultatul unor metode de diagnostic îmbunătățite.

Una dintre principalele dificultăți de care se lovește medicul în combaterea leucemiei derivă din însăși natura acestei boli: o maladie malignă, de sistem, care afectează mai multe organe și, concomitent, tot sîngele bolnavului. În această situație, intervenția chirurgicală, salutară în multe alte cazuri de cancer, rămîne fără obiect: sîngele nu se poate... opera.

În ultimii ani s-au înregistrat totuși rezultate importante și pe acest «front». Pînă nu de mult, în cazurile acute, sfîrșitul fatal se producea în cîteva săptămîni, maximum în două luni. În prezent se relifează o cotitură: a apărut un antibiotic extrem de puternic — rubydomicina — care încă nu a fost comercializat pe piață. Este însă un medicament *foarte toxic*, care va trebui administrat cu multă prudență.

Din nefericire, nici acest antibiotic nu vindecă boala, ci contribuie doar la prelungirea vieții celui suferind, cu doi-trei ani. În acest «termen de grație» bolnavul se simte bine, trăiește aproape ca un om normal.

Să rezum: în anii din urmă s-au descoperit metode care au permis să se prelungească viața leucemicului de circa zece ori. Dacă progresul continuă în același ritm, atunci... S-au înregistrat de altfel cazuri, este drept extrem de rare (eu însumi cunosc cîteva), în care unii copii, beneficiind de un tratament adecvat, trăiesc de *opt ani* de la declanșarea bolii, fără a da de semne de agravare. Dar acestea, repet, sînt excepții.

Să ne ferim de un optimism exagerat, deoarece avem de înfruntat una dintre cele mai insidioase boli, la care însănătoșirii aparente îi urmează, de regulă, o agravare bruscă...

Hematologii își continuă investigațiile, concentrîndu-și în primul rînd eforturile asupra descifrării cauzei acestui flagel, a cărui natură rămîne în mare măsură o enigmă.

Interviu realizat de
L. NIȚESCU

CEL MAI MIC ȘI CEL MAI MARE

Cercetătorii de la Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România au conceput și experimentat un laser miniaturizat cu semiconductor din arseniură de galiu, care emite impulsuri luminoase în domeniul infraroșu, cu o durată de o microsecundă. Dimensiunile noului laser sînt într-adevăr miniaturale. 0,1 × 0,3 × 0,4 mm.

Perspective interesante de folosire pentru noul laser se deschid în telecomunicații și televiziune.

Dar eforturile în domeniul laserelor nu se concentrează, firește, doar în direcția miniaturizării. Colectivul de la laboratorul de metode optice în fizica nucleară al Institutului de fizică atomică din București a pus recent la punct cel mai mare laser cu bioxid de carbon din țară. Puterea noului laser este de circa 100 W, existînd posibilitatea ca ea să fie dublată.

Utilizări: tăierea fină a lamelor de oțel pînă la 0,5 mm, perforarea în cîteva secunde, cu o înaltă precizie, a unor materiale refractare, tăierea și sudarea cuarțului, topirea unor materiale ca oxidul de magneziu și oxidul de aluminiu, ale căror puncte de topire se situează la circa 3 000°C.

Specialiștii institutului au conceput și realizat pînă în prezent peste zece variante de lasere.

CEATA ESTE BANI

Ceață pe aeroport... Avionul nu poate decola. Pasagerii așteaptă nervoși, iar piloții — cu calm. Sînt obișnuiți cu asemenea dezagremente. Nimic de făcut. Și totuși....

S-a încercat să se facă să dispară ceața prin încălzire la sol, dar fără rezultate prea încurajatoare. Anul trecut compania «United Air Lines» a folosit tehnica «însămînțării» cu zăpadă carbonică pe 18 din cele 113 aeroporturi pe care le deservește în S.U.A.

Principiul este același care se utilizează la producerea ploii artificiale. Un avion zboară deasupra aeroportului imobilizat, răspîndind anhidridă carbonică solidificată. Sub influența ei, picăturile de apă care formează ceața se transformă în zăpadă fină ce cade pe sol.

Această tehnică a fost utilizată din noiembrie pînă în martie, vizînd 475 zboruri regulate periclitate de ceață pe aeroport și interesînd 9 500 călători. Costul total al operației a fost de 8 000 dolari, sumă cu mult mai mică decît cea pe care ar fi trebuit s-o suporte compania în cazul suspendării zborurilor respective.

Anhidrida carbonică s-a dovedit eficientă în special pentru risipirea ceții la temperaturi între —6° și —2°C. În prezent aceste prime tentative fructuoase sînt pe cale să se extindă. «Timpul este bani»... și ceața așijderea.

SCÎNDURI DIN... PORUMB

O echipă de cercetători de la Universitatea de stat din Iowa (S.U.A.), sub conducerea profesorului Turgot Demirel, au pus la punct un nou material de construcție, înlocuitor al lemnului, pe bază de... coceni de porumb.

Statele Unite produc, după cum se știe, uriașe cantități de porumb, și problema «deșeurilor» acestei adevărate industrii prezintă un mare interes economic. Una dintre utilizările cele mai noi care se dau cocenilor se bazează pe tehnica elaborată de profesorul Demirel: ei se transformă în pastă și li se adaugă un alt deșeu industrial provenind din fabricarea hîrtiei. Totul se supune unui tratament chimic și termic, drept rezultat obținîndu-se un material sintetic care poate fi prelucrat ca lemnul. Alte avantaje importante: noul material nu este inflamabil și rezistă bine la intemperii.

telegrame

VOCEA DIRIJEAZĂ CALCULATORUL. *La Centrul de calcul din Moscova al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost experimentat un dispozitiv care permite dirijarea nemijlocită a unui calculator electronic cu ajutorul vocii omenești.*

TRADUCEREA DIN JAPONEZĂ? NIMIC MAI SIMPLU! *În Japonia s-a realizat o mașină electronică capabilă să traducă în limba japoneză un text scris în limba engleză și invers. Mașina poate citi cu glas tare fie după un text scris în japoneză, fie în engleză.*

IMPLANT RADIOACTIV ÎMPOTRIVA CANCERULUI PULMONAR. *Folosindu-se izotopul radioactiv iod 125 într-un implant plasat în pieptul bolnavului, s-ar putea dubla procentul de vindecare a bolnavilor de cancer pulmonar — a declarat dr. Ulrich Henschke de la «Memorial Cancer Center» din New York.*

MOTOR MINIATURAL. *Uzinele «Siemens und Halske» din R.F.G. au realizat un nou tip de motor miniatural cu o putere la ax de circa 1,5 wați, fără contacte rotative supuse uzurii. Reglarea vitezei se realizează automat.*

CEAS DE MÎNĂ ELECTRONIC. *Specialiști elvețieni lucrează la punerea la punct a unui ceas de mînă fără piese mobile. Acest ceas nu va avea nici arătătoare, nici balans și va funcționa electronic. Sticla ceasului va servi drept ecran, pe care va apărea ora exactă.*

IRADIEREA ROCILOR MUNTOASE. *Un nou tip de microreactor atomic sovietic va fi folosit pentru iradierea cu neutroni a probelor de roci muntoase. După radioactivitatea provocată în probe se va putea determina conținutul în minereuri, chiar și prezența unei cantități minime de aur, cupru, cobalt și de alte metale.*

MATEMATICIENII ȘI MUZICA. *O lucrare puțin obișnuită: analiza, cu ajutorul mașinilor electronice de calcul, a textelor muzicale, din punctul de vedere al caracteristicilor lor de armonie. Lucrarea a fost realizată de cercetătorii Institutului de calcul din Cluj al Academiei. «Beneficiar»: Conservatorul «Gh. Dima».*

La același institut, folosindu-se metode matematice de programare în timp, s-a elaborat un «plan optim» de producție pentru instalația de sinteză medie de la fabrica de medicamente «Terapia» din localitate. Soluția adoptată asigură o creștere a producției anuale de circa 900 000 lei.

despre ADAS...

(II)

cu Emil BOLDUȘ — șeful oficiului de studii, documentare și popularizare din Direcția generală ADAS.

Red.: În prima parte a convorbirii ne-am referit la unele probleme generale privind asigurările de stat. Vă rugăm să ne relatați cîteva din preocupările ADAS în vederea introducerii unor forme de asigurări de bunuri și de persoane, care să satisfacă cît mai deplin dorințele celor ce vor să ia o măsură de prevedere, încheind asigurări la ADAS.

E.B.: *Ca rezultat al preocupării noastre pentru diversificarea formelor de asigurări, începînd din ultimul trimestru al anului trecut, cetățenii pot solicita încheierea a 10 noi forme de asigurări de persoane, iar din luna ianuarie a acestui an cetățenii au la dispoziție încă 7 noi forme de asigurări de bunuri.*

Red.: Vreți să indicați cîteva dintre acestea?

E.B.: *Cu plăcere. Vom menționa, mai întîi, asigurarea de accidente «Turist», utilă mai ales celor care pleacă — pe o anumită perioadă — de acasă. Apoi: asigurarea familială mixtă de viață și asigurarea familială de accidente care, încheindu-se în condiții avantajoase pentru două sau mai multe persoane, permit luarea unei măsuri de prevedere pentru întreaga familie. Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor a devenit mult mai cuprinzătoare și mai utilă; ea cuprinde — în afară de asigurarea bunurilor din gospodărie și a persoanei contractante și a soției sale, pentru numeroase cazuri de accidente — și obligațiile ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale față de proprietar sau alte persoane, ca urmare a unor accidente întîmplate la domiciliul asiguratului.*

Red.: Vă rugăm să vă opriți și asupra unor aspecte privind perspectivele asigurărilor de stat.

E.B.: *În condițiile dezvoltării continue a economiei, avîndu-se în vedere și creșterea nivelului de trai al populației, există certitudinea că spiritul de prevedere al cetățenilor se va materializa, așa cum s-a întîmplat — de altfel — și pînă acum, într-un număr mereu crescînd de asigurări. În mod firesc, la exigențele sporite ale cetățenilor, Administrația Asigurărilor de Stat va răspunde în mod corespunzător. Se va continua diversificarea formelor de asigurare, se va lărgi aria riscurilor asigurate, vor fi depuse — în continuare — strădanii pentru informarea competentă și operativă a cetățenilor și pentru servirea lor în cele mai bune condiții.*

Cetățenii pot fi siguri că Administrația Asigurărilor de Stat nu va precupeți nici un efort în vederea satisfacerii, în cele mai bune condiții, a celor care vor să-și manifeste spiritul de prevedere, încheind asigurări la ADAS.

În dorința de a informa cititorii revistei asupra caracteristicilor unor forme de asigurare, avantajelor acestora etc., vom continua să publicăm, la această rubrică, diferite amănunte privind asigurările ce pot fi încheiate, în prezent, la ADAS.

Acad. Grigore MOISIL

Acad. Grigore MOISIL ne declară:

NU ESTE PREA DEVREME

...să vorbim de pe acum despre simpozionul de automatică din toamnă, de la București. «Cărămizile» calculatoarelor electronice — circuitele cu contacte și relee — ridică probleme de mare însemnătate teoretică și practică, a căror dezbatere se impune pentru buna pregătire a întîlnirii din octombrie. Se prevede o largă participare internațională.

Răsfoind agenda manifestărilor științifice ale acestui an, atrage atenția un anunț lapidar: Simpozion de automatică, octombrie 1968. Automatizarea este, pe plan mondial, o problemă la ordinea zilei ale cărei nenumărate ramificații au pătruns de mult în viața de toate zilele. Și totuși... Nu este prea devreme să anunțăm cititorilor noștri — fie chiar și numai în linii mari — acest eveniment științific?

Pentru a răspunde acestei întrebări, ne-am conformat indicației cuprinse în însuși programul simpozionului: cei doritori de informații suplimentare se pot adresa acad. Gr. C. Moisil. Iată, în cele ce urmează, răspunsul său:

Cred că totdeauna ar fi bine ca presa să anunțe din timp asemenea evenimente științifice, desigur, cu o singură condiție: anunțul să fie nu numai pur și simplu informativ, dar și eficient.

Iată de ce socot că nu este de loc prea devreme ca să vorbim astăzi despre un simpozion care va avea loc în toamnă. Cu atît mai mult cu cît el nu este dedicat unui cerc restrîns de specialiști. Intenția organizatorilor săi este ca acest eveniment să trezească interesul unui mare număr de ingineri, care utilizează în mod curent circuitele cu contacte și relee și care ar putea să cunoască din propria lor experiență cotidiană anumite proaste funcționări ale acestora. Or, se știe, aceste circuite sînt «cărămizile» oricărei instalații de automatizare industrială, ale oricărei mașini electronice de calcul etc. Ele sînt acelea care fac posibilă, în ultimă instanță, dirijarea instantanee a rachetelor cosmice sau conducerea de către calculatoare a unor complexe procese industriale sau operații administrative. Iată de ce asigurarea unei funcționări exemplare a circuitelor cu contacte și relee capătă o importanță crescîndă în viața modernă.

Cu această din urmă precizare intrăm în însuși cadrul de preocupări ale simpozionului.

UN FIR DE PRAF... ȘI URMĂRILE SALE

Dacă uneori circuitele cu contacte și relee funcționează defectuos, cauza poate consta într-un... fir de praf acolo unde nu-i este locul sau în ruginirea unei piese metalice, ceea ce, firește, este practic imposibil de prevăzut. S-a observat însă — și acest lucru prezintă o deosebită importanță — că pot apărea anumite defecte de funcționare *previzibile* și care se datorează unei prea simplificate descrieri a funcționării lor.

Să încercăm să explicăm despre ce este vorba.

Un contact nu este altceva decît o lamă metalică ce poate închide sau deschide un circuit. Cu alte cuvinte el poate — după poziția pe care o ocupă — să permită curentului electric să treacă sau nu. Or, V.I. Șestakov, Claude Shannon, Nakashima și Hautzawa au pus în legătură această situație cu faptul că o judecată poate fi sau adevărată,sau falsă. Așadar, un contact poate avea două poziții, **tot așa după cum o judecată poate avea două valori logice,** și oamenii de știință menționați au arătat cum cercetările de algebra logicii își pot găsi utilizarea în tehnică, pentru proiectarea automatelor cu contacte și relee.

Școala matematică din București, care a inițiat încă de acum mai bine de trei decenii cercetări în domeniul logicii matematice, a început de aproximativ 15 ani să se ocupe de aceste probleme, ajungînd la rezultate interesante. Fără a intra în amănunte, să amintim doar că ea a elaborat o metodă fundamentată din punct de vedere teoretic — și care nu are caracterul unei rețete oferite «ad-hoc» — care permite construirea de circuite în care nedorite fenomene de «necontinuitate» să nu apară. Or, aceste fenomene se încadrează în acele defecte de funcționare catalogate drept previzibile. Remarc, în treacăt, că însuși titlul complet al întîlnirii noastre din toamnă este: Simpozion privind necontinuitățile și nesimultaneitățile în circuite de comutație.

ADEVĂRAT, FALS, ÎNDOIELNIC — O LOGICĂ CU TREI VALORI

Este interesant de subliniat un fapt: metoda românească are în vedere aplicarea unui calcul cu trei valori, care nu numai că nu «anulează» relațiile dintre algebra logicii și teoria automatelor cu contacte și relee, dar dă o semnificație profundă unor cercetări de logică începute acum o jumătate de veac de J. Lukasewicz în Polonia și de E. Post în S.U.A. De ce **trei** valori?

După cum logica clasică este o logică cu două valori: adevărat sau fals, Lukasewicz a construit o logică cu trei valori: adevărat, fals și îndoielnic. La noi, încă de acum 25 de ani au fost studiate aceste algebre, și mare ne-a fost bucuria cînd am găsit întrebuințarea lor în rezolvarea unor probleme ridicate de tehnică. Simpozionul de la București va avea drept scop punerea în evidență a acestei impresionante unități a teoriei cu practica, unitate în al cărei cadru o ramură abstractă și pură a matematicii servește unei tehnici moderne, foarte concrete și strîns legate de practică.

Desigur că Lukasewicz și Post au studiat și logici cu mai multe valori și vreau să subliniez că aceste studii — duse mai departe de școala matematică românească — sînt și ele utilizabile în studiul automatelor cu contacte și relee. Un astfel de studiu a și fost întreprins de grupul din București cu bune rezultate.

Și acum, cîteva cuvinte despre simpozionul propriu-zis. El ne va oferi prilejul unui schimb fructuos de păreri cu delegații străini, iar aceștia la rîndul lor vor avea ocazia de a cunoaște mai bine metodele originale românești utilizabile în acest domeniu. Un interes cel puțin la fel de mare îl reprezintă contactul mai intim care ar putea fi închegat cu acest prilej între cercetătorii Institutului de matematică al Academiei, ai Facultății de matematică și Centrului de calcul al Universității bucureștene pe de o parte, și inginerii care folosesc în producție circuite cu contacte și relee, pe de altă parte.

«AȘ FI BUCUROS CA INGINERII SĂ IA LEGĂTURA CU MINE»

Așa cum am mai arătat,este incontestabil că un fir de praf sau puțină rugină pot face ca funcționarea unui circuit cu contacte și relee să fie defectuoasă. Nu intră în competența mea modul în care ar trebui să se procedeze pentru a se evita astfel de defecțiuni. Totuși discuțiile avute în ultimii ani cu ingineri din diferite țări m-au făcut să ajung la concluzia că nu este exclus ca un număr mare de defectări atribuite uzual prafului, ruginei sau altor cauze analoge să se datoreze de fapt unei proiectări care nu ține seama de fenomenele de necontinuitate. Ar fi bine ca cercetătorii noștri matematicieni să poată studia cît mai multe «mostre» de circuite cu contacte și relee din uzinele noastre, pentru ca atunci cînd astfel de funcționări nedorite se datorează proiectării și nu unor cauze fortuite, deficiențele să fie înlăturate.

Iată de ce — așa cum spuneam la început — eu nu găsesc prematură anunțarea simpozionului. Aș fi nespus de bucuros ca încă de pe acum — dacă nu au făcut acest lucru — inginerii care lucrează efectiv cu circuite cu contacte și relee să ia legătură cu mine pentru a discuta, împreună cu colectivul meu, problemele de acest tip. Acest contact susținut ar face ca simpozionul nostru din luna octombrie să evidențieze o dată mai mult nu numai nivelul cercetării matematice din țara noastră, dar și interesul tehnicienilor din producție pentru dezvoltarea activității lor în conformitate cu cele mai noi cuceriri științifice.

TOTUL DESPRE EI

CUM LUCREAZĂ MARII REGIZORI (II)

de Magda MIHĂILESCU

«Filmul nu se naște în timpul turnării, ci la montaj, în momentul întîlnirii diferitelor elemente (imagini și sunete) luate separat» — Robert Bresson.

«Am oroare de montaj, căci acolo, deasupra mesei, sînt obligat să-mi revăd cu atenție munca și să spun: aici e tare prost, aici — așa și așa» — Howard Hawks.

«Actorul este instrumentul nostru cel mai precis» — Ingmar Bergman.

«Un actor nu te lasă să pătrunzi în film. El este cel care creează. Nu tu» — Robert Bresson.

Afirmațiile (mai bine-zis mărturisirile) se bat cap în cap. Dar autorii lor sînt legați printr-un semn de unire: sînt, cu toții, părinți ai unor capodopere.

În continuarea documentarului nostru închinat «stilului de muncă» al marilor regizori vom încerca să pătrundem, de data aceasta, în laboratorul de creație al altor cineaști de notorietate: suedezul Ingmar Bergman, americanul Howard Hawks și francezul Robert Bresson.

FIECARE FILM AL MEU ESTE ULTIMUL

Bergman despre el însuși: «Se spune că omul își face experiențele înainte de 40 de ani și apoi le comentează. În ceea ce mă privește, pot afirma că lucrurile s-au petrecut invers. Nimeni nu era mai convins de teoriile sale ca mine și nimeni nu era mai înclinat să le expună. Eu știam mai multe și vedeam mai departe decît alții. Ajuns matur, am devenit mai prudent... Dintre experiențele pe care le-am acumulat și pe care am început să le selecționez nu-mi place să mă pronunț asupra celor care privesc arta de a face filme. Știu că, de fapt, munca mea se desfășoară într-un domeniu care este al tehnicii și al psihologiei și că descoperirile mele cele mai importante nu pot să intereseze pe nimeni sau, cel mult, pot să ajute cîndva viitorilor specialiști. **După părerea mea, singura contribuție pe care un creator poate să o aducă într-o dezbatere este arta sa...»**

«...Cum nu vorbesc decît despre cazul meu particular, mă abțin să emit judecăți asupra artei filmului. Mă limitez la unele observații eminamente subiective, asupra problemelor tehnice și etice ale realizatorului...»

«...De obicei, pornesc scenariul de la cîteva mișcări embrionare foarte vagi: o frază, o vorbă schimbată în grabă, o idee neconturată dar seducătoare, fără nici o legătură deosebită cu situația din acel moment. Se poate să pornesc și de la cîteva măsuri muzicale ori de la un reflex luminos întîlnit pe stradă. **De la început, această existență de tip «amoebă» aspiră către o formă superioară,** dar mișcarea este imprecisă, somnolentă. Dacă mi se pare că această masă semiorganizată are suficientă forță pentru a se transforma într-un film, mă hotărăsc să merg pînă la capăt și pornesc la redactarea scenariului... O dată ce am luat hotărîrea de a face un film, mă aflu în fața unei munci cu multiple și complexe elemente: să fac ca frazele să devină lizibile sau cel puțin descifrabile, să găsesc ritmurile necesare, ambianța, tensiunea, diferența de tonuri, parfumul. Este o treabă dificilă, ca să nu zic imposibilă... **Mă grăbesc să precizez că nu este vorba aici de o Pallace Atena care iese din capul lui Zeus, ci de un complex extrem de incoherent, de ceva care seamănă mai degrabă cu o stare de spirit decît cu o poveste... Unicul lucru căruia i se poate da o formă ceva mai definitivă este dialogul.** Totuși și el îți poate opune rezistență... O dată turnarea filmului terminată, **ajung la ceea ce este esențial: montajul propriu-zis, stabilirea relațiilor între imagini, ce de-a treia dimensiune de importanță vitală fără de care filmul, isprăvit, nu este decît un produs industrial mort din naștere.**

În timpul filmărilor nu pot să indic limpede toate tonalitățile, nu pot să sugerez, fie și sumar, echilibrul, respirația și pulsul pe care o operă, ca și propria ta viață, trebuie să le aibă. **De multe ori am visat la un soi de notații muzicale care să-mi îngăduie să traduc nuanțele viziunilor și detaliile ce țin de structura internă a filmelor mele, dar, vai!!!...»**

«...Cînd mă aflu în atmosfera studioului, atmosferă atît de puțin favorabilă inspirației artistice, cînd toate mîinile sînt ocupate cu perfecționarea unor detalii banale și iritante — acesta este destinul tuturor realizatorilor de filme — de mii de ori îmi spun că trebuie să ai o forță supraomenească ca să racordezi așa cum vrei scena pe care ai filmat-o acum patru săptămîni cu cea de astăzi, ca să-ți reamintești cum ți-a apărut cutare secvență și cum ai realizat-o... Nu o singură dată, în penumbra studioului, în zgomot, agitație și murdărie, într-o atmosferă irespirabilă, m-am întrebat pentru ce m-am dedicat acestei forme de creație artistică, atît de dificilă, cu legi și norme atît de multe și de exigente... Sînt victima inconvenientelor unor mașini și ale unei tehnici care, cu o perseverență diabolică, îmi sabotează cele mai bune intenții».

«...Îmi place să vorbesc de cooperarea mea cu actorii. Mulți realizatori uită că punctul de plecare al muncii noastre este chipul uman. Desigur, ne putem dedica în întregime esteticii montajului, putem imprima obiectelor și naturii ritmuri admirabile. Totuși prezența chipului uman este, fără îndoială, noblețea caracteristică a filmului. De unde se deduce că **actorul este instrumentul nostru cel mai precis iar camera este doar cea care mijlocește reacțiile acestui instrument.** Dar, de multe ori, acest lucru se uită în mod evident; pozițiile și mișcările camerei par mai importante decît actorii, iar imaginea, convertindu-se într-un obiectiv în sine însuși, ajunge să sfărîme iluzia și să distrugă efectul artistic... **Camera trebuie să intervină ca un observator total obiectiv și numai în cazuri excepționale poate să participe la acțiuni.... Trebuie să mai amintesc, totodată, că cel mai frumos mijloc de expresie al actorului este privirea sa.** Prim-planul compus cu obiectivitate, perfect condus și interpretat, este mijlocul cel mai eficace de care dispune un realizator pentru a-și influența publicul... Ochiul camerei captează un proces creator misterios, abia perceptibil pentru cei din jur. În mod sigur, cred că asta mă reține și mă fascinează în munca mea de realizator. Dinamica și încremenirea acestor chipuri omenești mă recompensează pentru mîile de ceasuri de incertitudini, de greutăți și iritații... **...Sînt un om pierdut în mijlocul unei jungle,** de aceea nu-mi îngădui să-mi slăbesc nici un minut cele mai minuțioase exigențe morale și nici să iau ușor disciplina mea spirituală. Iată de ce **mi-am confecționat un fel de catehism care conține trei precepte absolute după care mă conduc și care au stat totdeauna la baza muncii mele:**

1) **Să fii totdeauna interesant.**

2) **Să acționezi mereu conform conștiinței tale de artist.**

3) **Fiecare film al meu este ultimul».** (Din cartea autobiografică «Opere».)

Alții despre Bergman: Din jurnalul filmului «Comunianții», ținut de publicistul Vilgot Sjöman.

Primul tur de manivelă a fost dat într-o liniște de moarte. În decorul sacristiei, Björnstrand și Kolbjörn ajung la sfîrșitul scenei:

Aronsson: Puteai să-i ceri Martei Lundberg să te ajute. Ea nu așteaptă decît asta. Dacă vrei, îi spun eu.

Tomas: Nu, mulțumesc!

Bergman: Mulțumesc. Știi, Gunnar, acel «mulțumesc» al tău cred că a fost puțin cam ostentativ. Puțin cam agresiv. Spune-l cu o voce ceva mai obosită.

(Continuare în pag. 16)

Robert Bresson.

Howard Hawks.

Ingmar Bergman.

Ceva în genul: «Încetează să mă tot baţi la cap». Mai filmăm o dată...

La a treia priză, Bergman este mulţumit. În timpul pauzei îmi dezvăluie unul din «trucurile» sale:

Bergman: Kolbjörn avea puţin trac înainte de a începe, iată de ce prima priză nu a fost bună. Dar nu voiam să-l iau aşa, frontal. În timpul scenei căutam, mă gîndeam cum să fac. Am fost cum nu se poate mai mulţumit cînd Gunnar n-a spus aşa cum trebuie acel «mulţumesc». Aveam un pretext de care să mă agăţ, pentru a reface scena. Pe această cale ocolită, Kolbjörn s-a liniştit, s-a destins. .

Ulterior, Bergman a avut prilejul să revină asupra acestei probleme: să ştii ce să spui actorilor la sfîrşitul unei prize.

Actorul Max von Sydow (distribuit de Bergman în şapte filme): «Bergman are o metodă foarte bună atunci cînd dirijează scenele puternice. Repetă pînă este mulţumit de amănuntele tehnice, apoi ne întrerupe şi începe să vorbească cu noi despre lucruri foarte deosebite. Poate ne spune o glumă sau aşa ceva. Noi rîdem, discutăm despre o mulţime de fleacuri şi deodată el comandă: «Camera!» şi filmează. Vedeţi, el conduce, ordonă un anumit fel de concentrare». (Din interviul acordat lui Gordon Gow la B.B.C.)

O DATĂ CE ÎNCEPE TURNAREA ESTE O PLĂCERE

Howard Hawks despre el însuşi: «...Ceea ce am de spus se găseşte în filmele mele. Vreau să vă explic, dacă asta vă interesează, cum îmi fac filmele, dar niciodată «pentru ce»?»

«...Mă hotărăsc să fac un film atunci cînd mă atrage subiectul, fie că este vorba despre curse automobilistice sau despre aviaţie. Poate fi un western ori o comedie. Cea mai bună dramă rămîne pentru mine aceea care are drept temă «omul în pericol». Nu există acţiune decît atunci cînd există pericol. A rămîne în viaţă sau a muri — asta e totul».

«... În calitate de regizor, rolul meu este mare în alegerea şi redactarea povestirii. Lucrez cu scenariştii. **Dacă mi se pare că scenariul nu-mi angajează întreaga responsabilitate, hotărăsc singur soarta personajelor.** De la început am muncit asupra tuturor scenariilor. Lucrez, de obicei, într-un ritm mai accelerat decît al altor regizori, căci îmi place să văd rezultatul imediat, pe ecran. Unele dintre cele mai bune filme ale mele au fost scrise într-un timp foarte scurt. «Cicatricea» — în 11 zile».

«...Munca dificilă este pregătirea: să găseşti povestirea, să te hotărăşti asupra formei, ce să arăţi şi ce nu. **O dată ce începe turnarea, este o plăcere:** fiecare zi de filmare mi se pare a fi cea mai frumoasă. Dezvolţi anumite detalii, îmbunătăţeşti ansamblul. Nu urmez scenariul cu stricteţe; cum văd o şansă de a schimba ceva, o fac, dar schimb numai spiritul unei scene. Bunăoară, am transformat complet eroul din «Tigrul», fără să mă ating de dialog: din timid l-am făcut volubil. Singura problemă este să găseşti actori în stare să ţină pasul, să ştie să mînuiască cum trebuie cuvîntul!»

«...Termenul de improvizaţie este impropriu. Oamenii îşi închipuie că tu faci tot ceea ce-ţi trece prin cap şi asta e fals. De fapt, pur şi simplu, se întîmplă cam aşa: te instalezi într-un birou, încerci să scrii cît mai bine o scenă — cu un început, un mijloc şi un sfîrşit. Apoi pleci să turnezi şi totul se schimbă. Contextul şi tot restul. Faci nişte mici modificări pentru ca totul să se aranjeze şi să meargă din nou, iar oamenii zic că improvizezi... În timp ce eram în plin lucru la «Sportul preferat al bărbatului», a căzut ceva pe masă, dintr-un pom. I-am spus Paulei Prentiss (n.n. — interpreta): «Hai să lăsăm să cadă o omidă în salata lui Rock (n.n. — actorul Rock Hudson). Tu o să observi numai cînd el o să vrea să mănînce. Îi vei striga: «Nu, nu»! Dar el înghite şi abia pe urmă întreabă: «Ce e?» Atunci îi spui: «E, e prea tîrziu». Paula a început să rîdă. «Exact asta trebuie să faci — i-am strigat — joacă aşa, fără să poţi scoate un cuvînt». Oamenii numesc asta improvizaţie. Dacă este aşa, atunci toate filmele lui Chaplin, Lloyd, Fairbanks sînt improvizaţii».

«...În toate filmele mele fiecare personaj seamănă cu cineva pe care l-am cunoscut în viaţă şi care-mi serveşte de model pentru interpret. Eu îi spun actorului ce trebuie să facă iar el îmi aduce punctul său de vedere. Dar nimeni nu mi-a arătat un punct de vedere asupra ceea ce ar trebui să fie un faraon. De aceea, în «Ţinutul faraonilor» nu există de fapt personaje, ci oameni care acţionează. Prefer istoriile cu oameni pe care îi cunosc».

«...Am oroare de filmele care, fără nici un motiv, sînt făcute numai din prim-planuri; nu le iubesc. Nu vreau să spun că este o metodă care nu poate da rezultate bune, nu. Mie nu-mi place însă. Chiar cînd le foloseşti mai rar, publicul tot se simte puţin tras de mînecă şi îşi spune: «Acenţie, aici vrea să ni se sublinieze ceva».

«...Am oroare de montaj, căci acolo, deasupra mesei, sînt obligat să-mi revăd cu atenţie munca şi să spun: aici e tare prost, aici — aşa şi aşa».

«... În materie de culoare prevăd totdeauna ceea ce trebuie să fac. Pentru «Rio Bravo» am ales de la început tonuri de auriu şi castaniu. Nimic albastru».

«...Este foarte uşor să faci un film ştiind că el va plăcea publicului, dar asta nu valorează nimic. **Ceea ce trebuie să faci, ceea ce ai datoria să faci, este să încerci să ghiceşti ceea ce publicul va iubi în viitor».** (Dintr-un interviu acordat revistei «Cahiers du Cinema» în anul 1964.)

«...Pentru mine, toţi interpreţii, fie ei în vîrstă sau mai tineri, sînt pur şi simplu actori. Nu mă gîndesc la diferenţele de vîrstă şi de meserie. **Foarte greu este însă cînd lucrezi numai cu tineri, pentru că le lipseşte experienţa, simţul ritmului şi apoi nu au acel punct de sprijin care este jocul actorului încercat.** Nu am fost mulţumit de «Red Line 7 000», căci actorii erau cu toţii tineri şi stîngaci. A fost o muncă groaznică dirijatul lor

Audrey Nepburn și Albert Finney în filmul „Doi la drum".

Ați observat probabil că James Caan a fost mai bun în «El Dorado» decît în «Red Line». Vedeți, cînd ai un actor foarte bun, ca Mitchum, ca Wayne, el imprimă un anumit tempo scenei, impune ritmul său»... (Dintr-un interviu acordat revistei «Cahiers du Cinema» în 1967.)

NU PERSONAJELE DAU VIAȚĂ FILMULUI, CI FILMUL DĂ VIAȚĂ ACESTORA

Bresson despre el însuși: «Ca și un tablou, un film este făcut din «raporturi». A face un film nu înseamnă a deforma sau a inventa lucrurile, ci a le pune pe cele care există în raporturi noi. Trebuie să suprimi din imagine tot ceea ce nu este indispensabil acestor raporturi. Să ajungi ca din puține lucruri să evoci totul».

«...Ritmul nu trebuie găsit la montaj, ci mai înainte».

«...Filmul nu se naște în timpul turnării, ci la montaj. În momentul întîlnirii diferitelor elemente (imagini și sunete) luate separat». (Dintr-un interviu acordat revistei «Cinema» 59.)

«...Mai întîi lucrez și apoi gîndesc. În perioada filmărilor îmi impun, la deșteptare, să nu mă gîndesc la munca de peste zi. Nu-mi spun: voi face cutare scenă, în cutare mod, în cutare cafenea. Mă silesc să inventez pe loc, instantaneu. Sînt împotriva sistemului de a pregăti lucrurile dinainte, cu schițe, de a face un plan precis a ceea ce trebuie să se petreacă într-un decor construit de un decorator. Aștept neprevăzutul, caut surpriza».

«...După mine este greșit să-ți construiești un personaj în minte, în așa fel încît să-ți spui, atunci cînd îți descoperi «modelul»: «Ah! este chiar el!» Cînd creează un personaj, actorii simplifică, schematizează, pe cînd o ființă omenească este subtilitate, mister, complexitate».

«... În filmul meu (e vorba de **Mouchette,** după cartea lui Bernanos — n.n.) nu am folosit **actori,** nici chiar neprofesioniști, ci **modele,** în sensul în care se spune **modelul** unui pictor sau al unui sculptor. Cînd alegerea modelului este justă, psihologia se face singură și eu mă corectez după ea».

«...Aparatul de filmat nu gîndește, el este un ochi, «ochi de vacă», cum spunea Cocteau. El prinde realul din zbor. Oferă instantaneu ceea ce scriitorul, pictorul, sculptorul, nu reușesc să ia. Înregistrează ceea ce spiritul nostru nu ar fi în stare să rețină. **...Culegem ceea ce este rar, ceea ce se petrece chiar în secunda aceea și nu se va mai petrece niciodată.**

Cînd iau «modelul» în mîini, răspund de el. Ajung la o încordare atît de mare din pricina răspunderilor mele încît mi se întîmplă să pierd conștiința vieții obișnuite. **Lucrez în decoruri adevărate, fără să le cunosc sau cel puțin fără să le fi studiat dinainte.** Noile raporturi care se creează astfel cu «modelul» meu sau cu «modelele» mele mă obligă la o reinvenție imediată. Mă întreb dacă filmele mele merită eforturile cu care le plătesc». (Dintr-o discuție cu Georges Sadoul.)

DIALOG ROBERT BRESSON — JEAN-LUC GODARD

Godard: Dar n-am putea considera totuși actorul, de exemplu, ca pe un atlet, un alergător, adică un om care are un anumit antrenament pentru un anumit lucru, și să ne servim de acest antrenament pentru a obține ceva, chiar dacă nu vrem ca...

Bresson: Vă închipuiți că, dacă aș putea obține ceea ce doresc cu un actor, nu mi-aș face atîtea probleme. Căci tot ceea ce fac îmi produce greutăți enorme. Dacă aș fi vrut să accept actori, vedete, aș fi bogat. Or, nu sînt bogat. Sînt sărac. Pentru că este ceva aici care m-a oprit și care m-a făcut să reflectez. Nu în timpul lucrului, ci după aceea.

Godard: Este adevărat, vine un moment cînd actorii sînt «infecți» dar, în sfîrșit, cînd iei un neprofesionist, prin faptul că-l soliciți să facă unele lucruri într-un film, el joacă. Într-un fel sau altul, îl faci să joace.

Bresson: Nu. De loc. Tocmai aici este problema.

Godard: Ei bine... să ne înțelegem asupra cuvintelor: îi faceți să trăiască.

Bresson: Nu. Aici ajungem la o explicație... pe care aș prefera s-o las pentru altădată. V-am spus că scriu despre acest lucru: **există o prăpastie, absolut de netrecut, între un actor,** chiar **dacă încearcă să se uite pe sine,** chiar dacă încearcă să nu se **controleze, și o persoană care este ca o materie brută,** care nu știe nici măcar ce este și care îți predă ceea ce nu voia să predea nimănui... Cu acest personaj virgin te simți fuzionat. Cu alte cuvinte, reușești să pătrunzi în interior... **Un actor nu te lasă să pătrunzi în film.** El este cel care creează. Nu tu.

Alții despre Bresson: Pictorul Jean Vimenet, unul dintre interpreții filmului «Mouchette».

«...Înainte de a pleca mi se spusese că este foarte «afurisit» să lucrezi cu Bresson. Trebuie să spun că termenul de «afurisit» nu corespunde cîtuși de puțin realității; este de o mie de ori mai rău. Este o încercare absolut teribilă, repet, pentru cineva care nu este de meserie; dar cum el nu ia oameni de meserie...»

«...El utilizează oamenii ca pe obiecte Nu-i lasă să imagineze absolut nimic; fiecare milimetru în deplasarea unui deget, a nasului — nasul este în cutare loc, privirea în cutare loc — fiecare indicație pentru fiecare detaliu este dată de către Bresson însuși... Este un lucru epuizant, dramatic și foarte dur pentru nervi».

«...Viziona copiile zilnice în fiecare săptămînă într-un cinematograf din Aix. Asistau operatorul șef și cameramanul, adică principalii tehnicieni, dar sub nici un cuvînt noi nu trebuia să fim la curent cu rezultatele. Eram la curent numai cu scenele care se reluau. Astfel, nu știam absolut de loc dacă lucrurile mergeau bine sau rău».

«...Da, este un personaj foarte complex, dar este pasionant să încerci să înțelegi ce se petrece cu el. Este un caz, dar este totuși un creator. Creează o lume, dă un ton, găsește un limbaj».

REPORTAJ DIN STRADA CĂL

Text de M. HETCO
Fotografii de E. IAROVICI

Profesoara Ana Aslan: «Gerovitalul? O realitate cu care ne mîndrim de aproape douăzeci de ani...»

...Senor Ramon Tarrago Serrano din Barcelona era deprimat dar căuta să se consoleze. Paliditate accentuată, stare generală proastă, tensiune arterială mai mult decît alarmantă (minima 9, maxima 22...). Dar ce putea face? Oare te poți lupta cu vîrsta? În definitiv avea peste 75 de ani și oricum ai întoarce-o, oricum ai drege-o, Bătrînețea, cu tot cortegiul ei de neplăceri, se apropia... S-a întîmplat însă ca sus-numitul senor să afle dintr-o publicație străină despre existența unui medicament ce ar avea proprietatea de a regenera celulele sistemului nervos. Și l-a procurat și, cu avizul doctorului, a început tratamentul. Efectul a fost extraordinar. Aspectul general al bolnavului s-a îmbunătățit radical, tenul și-a recăpătat strălucirea de odinioară, tensiunea arterială s-a ameliorat simțitor...

...Doamna Giulia la Monica, 76 ani bravă gospodină din Palermo, suferea de o infirmitate foarte gravă. Tulburări de circulație a sîngelui la membrele inferioare i-au produs plăgi. După cîteva injecții, infirma prezintă o ameliorare evidentă în aspectul exterior, vitalitate generală, poftă de mîncare. Ulterior părăsește patul putîndu-și relua activitatea zilnică!

...Un grup de medici de la secția de medicină geriatrică din Varese (Italia), după studii efectuate asupra a 41 pacienți, sînt categorici: «Rezultate entuziasmante. Considerăm produsul unul dintre atuurile principale ale medicinei contemporane în lupta împotriva bolilor care lovesc vîrsta înaintată».

...Aturajul unor mari personalități contemporane face confidențe: «Da, medicamentul respectiv a avut un efect salutar, stimulator...»

Produsul spre care converg atîtea speranțe și care-și apără cu brio de ani de zile faima răspîndită pe cîteva continente este mult cunoscutul Gerovital. Un produs care a făcut din București, din Institutul său de geriatrie, un fel de tărîm al «tinereții fără bătrînețe».

Mai puțin se știe că Gerovitalul este încununarea unor lungi ani de studii și cercetări, în luptă nu atît cu Cronos ci cu pustiirile aduse de el și care pînă de curînd păreau inevitabile. Bătrînețea? Desigur, ea este un fenomen biologic ireversibil, dar nu-i aproape un miracol să înaintezi în vîrstă, păstrîndu-ți intacte (sau aproape) forța de muncă, sănătatea, într-un cuvînt dragostea de viață?...

«AM RENUNȚAT LA PILOTAJ PENTRU MEDICINĂ»

— Dacă vă interesează, aflați că în adolescență am făcut... greva foamei — ne întîmpină zîmbind doamna doctor Ana Aslan, directoarea Institutului de geriatrie București. Voiam cu orice preț să mă apuc de medicină. Cei de-acasă, nici gînd. Femeie, doctor? Femeia să vadă de gospodărie sau în cel mai bun caz să se facă institutoare! Pînă la urmă i-am convins, dar din anul III de facultate a trebuit să mă-ntrețin singură, dînd meditații, lucrînd prin clinici. Medicina a fost definitiva mea pasiune și vocație. «Definitivă» zic, fiindcă înainte cu un an-doi (era prin 1915) mă apucasem de pilotaj. Am zburat cu Andrei Popovici și am fost a doua femeie din România care a îndrăznit să facă o asemenea ispravă. Dacă n-am ajuns prima femeie-pilot, am fost în schimb prima româncă specializată în medicina internă și cardiologie. În ultima calitate, aceea de cardiolog, m-au impresionat întotdeauna suferințele oamenilor în vîrstă.

Bătrînețea produce aproape întotdeauna un dezechilibru al organismului, o slăbire generală însoțită de tot felul de boli cardiovasculare, nervoase sau articulare. Prin regenerarea organismului, prin tratarea acestor boli, bătrînețea încetează să mai fie o povară omul putîndu-se bucura de viață (evident, în limitele vîrstei) mai departe.

Era la Timișoara în 1949, la 15 aprilie. Ca profesoară, la una din inspecțiile zilnice făcute în clinică găsesc o studentă care suferea de o artrită cronică. Am avut ideea să-i administrez o injecție cu novocaină. Rezultatul a fost surprinzător: în cel mai scurt timp studenta și-a revenit, durerile din articulații dispărînd definitiv.

Atunci mi-am dat seama de marile virtuți latente ale novocainei. I-am studiat proprietățile cu de-amănuntul. Am parcurs întreaga literatură de specialitate ce se referea la această substanță. După cîțiva ani am reușit ca, pe bază de novocaină (mai precis pe bază de procaină), să obțin un nou produs — Gerovitalul. Experimentările au început în 1954 la Institutul de geriatrie din București (condus pe atunci de profesorul Parhon). Împreună cu colectivul de aici am purces la mii de experiențe. În 1956 obținem prima confirmare internațională, în Elveția: ultima, în acest an. Nu din orgoliu, ci din dorința de a argumenta vă voi relata că, recent, scriitorul guatemalez Miguel Angel Asturias, ultimul «Nobel» pentru literatură, a făcut o declarație în care arată ce și cît datorează creația sa de maturitate Gerovitalului.

...Drumul ascendent al Gerovitalului n-a fost fără poticniri. Dacă tot mai mulți specialiști străini aduc omagiul lor profesoarei Aslan și colaboratorilor săi, au fost și alții, chiar de la noi din țară, care au încercat să nege evidența. Brevetat în 1958, Gerovitalul intră în fabricație un an mai tîrziu. În același an, adică în 1959, în România și nu în altă parte, în cadrul ședinței Societății de endocrinologie, se încearcă dezavuarea produsului. Problema bătrîneții, a ușurării ei? Prea puțin importantă. Injecții cu novocaină și atîta tot...

Bineînțeles că pînă la urmă bunulsimț și rezultatele spectaculoase obținute au triumfat, s-au impus. Dar puțină reticență, chiar nepăsare pentru acest atît de nou domeniu al medicinei tot mai subzistă («dacă ai îmbătrînit, ai îmbătrînit, n-ai ce-i face!»).

Institutul nostru de geriatrie, primul de acest gen din lume (a luat ființă în 1952), își are sediul într-un fost cămin de bătrîni, ajuns impropriu pentru cercetările și studiile de anvergură ce se preconizează aici.

Încă din 1953 și 1954 s-a cerut construirea unui nou sanatoriu, cerință pînă acum nesatisfăcută. Doctorii noștri au creat o nouă specializare în medicină — gerontologia — dar n-avem la ora actuală decît trei doctori gerontologi! De ce? Încă nu s-a înființat la noi o catedră de specialitate. Dar în Anglia, Franța, Italia, țări care au urmărit și admirat cercetările românești de pionierat în acest domeniu, catedra de gerontologie există. Atunci noi ce mai așteptăm?!

GEROVITALUL LA EL ACASĂ

Producem în prezent Gerovital sub formă de injecții, de drajeuri și unguente, acestea din urmă pentru tratarea tegumentelor și a calviției.

În Institutul de geriatrie ce cuprinde secțiile clinică experimentală și socială, injecțiile sau drajeurile se aplică combinate cu o terapeutică specială asupra unor pacienți de 60, 70 și 90 de ani. Împărțirea după aceste vîrste nu este arbitrară, ea ține seama de o serie de elemente biologice ca elasticitatea țesu-

Doamna Raicoviceanu-Fulmen: o eternă tinerețe a spiritului...

DĂRUȘANI NR. 9

turilor, a cartilajului urechii, a durității arterelor. În terminologia de specialitate pacienții de 60 de ani sînt considerați ca suferind de o bătrînețe precoce,cei de 70 ca fiind «ortogeri», adică de o bună constituție fizică și morală, iar cei de 90 de ani, longevivi. Secțiile ambulatorie și socială posedă peste 400 de paturi dintre care 270 de spital și 150 de cămin. Cei 150 de pacienți ai căminului beneficiază de ani de zile, în cadrul institutului, de asistență medicală și tratament gratuit. Asupra acestor «sedentari» se fac observații științifice dintre cele mai valoroase.

În fiecare lună, peste 100 de străini din toate colțurile lumii (citarea țărilor devine în acest caz obositoare și inutilă) înăbușe literalmente pe cei doar... trei specialiști ai noștri în gerontologie. A putea cineva «dinafară» (cum a fost și cazul nostru) să-i prindă măcar cinci minute pe doctorii Cornel David ori Traian Oancea, iată o performanță demnă de invidiat!

Evident, pacienții trebuie consultați cu cea mai mare atenție (doar o mică parte a solicitanților veniți de peste hotare pot fi găzduiți în incinta institutului, cei mai mulți pacienți sînt găzduiți pe litoral, la hoteluri, urmînd să-și continue acolo tratamentul. Cînd citiți că «un grup de turiști străini a sosit în aprilie pe litoral», să nu credeți cumva că ar fi vorba de niște originali care țin cu orice preț să facă plajă și baie! Sînt în general oameni în vîrstă veniți în România să urmeze un tratament la Institutul de geriatrie și care,din lipsă de spațiu pentru cazare, sînt trimiși în locuri... pitorești). Însă energia a trei oameni are totuși o limită.

Știm, am mai amintit despre necesitatea creării unor noi cadre de doctori gerontologi. Dar vom face-o atîta timp cît această situație va continua!

Tot în secțiile ambulatorie și socială am fost informați despre cercetările de amploare ce-și propun studierea bătrîneții nu numai ca fenomen biologic ci și ca fenomen social. Se studiază alimentația din diferitele regiuni ale țării, factorii psihici care pot duce la o îmbătrînire precoce, ereditatea. În Bucovina, în apropierea Sucevei, există chiar un sat, pe nume Agaton, populat numai cu bătrîni asupra cărora se fac observații științifice interesante.

Institutul patronează cămine de bătrîni răspîndite în întreaga țară, organizează o adevărată campanie de profilaxie a senectuții. Așadar: Gerovitalul — un produs de mare eficacitate, aflat la îndemîna noastră, a tuturor...

A FOST COLABORATOAREA LUI C. MILLE..

...Ceea ce impresionează la acești bătrîni care acum se plimbă pe aleile înflorite ale institutului este marea lor voioșiune de spirit, marea lor dragoste de viață. Cu toții au preocupări, citesc, sînt într-o continuă activitate. I-am cunoscut într-o asemenea zi însorită pe Augustin și Maria B., de cîțiva ani (de cinci) căsătoriți. El are 86 de ani iar dînsa 75, dar vă rog să mă credeți că nu era nimic deplasat în tandrețea cu care pășeau agale, braț la braț, pe alee. Poate cel mult o undă de admirație din partea noastră pentru acești oameni în vîrstă care cu atîta seninătate și înțeleaptă înțelegere străbat viața.

O doamnă cu părul alb, plină de vivacitate, ne privește, aș zice, puțin critic;

— Vă cunosc, vă cunosc eu! Faceți poze, promiteți cîte-n lună și-n stele, dar apoi nu vă mai vede nimenea...

Doamna Ecaterina Raicoviceanu-Fulmen are... 94 de ani. Ne permitem această indiscreție fiindcă sîntem convinși că nimeni,făcîndu-i cunoștința, nu ne va crede.

Ne-a evocat amintiri ce urcă spre 1900. Ne-a vorbit despre acțiunile la care a luat parte, acțiuni care-și propuneau emanciparea femeii române. Mai apoi intensa activitate publicistică la «Adevărul» și «Dimineața».

— Și cum vă petreceți timpul, doamnă Fulmen?

— Scriu, scriu așa cum am făcut toată viața. Am proiecte interesante...

*

București, str. Căldărușani nr. 9. O adresă ce naște speranțe în zeci de mii de inimi. Aici, printr-un imens efort creator, unei substanțe i-au fost descoperite și amplificate calități nebănuite. Spre bucuria noastră și spre faima pe mai departe a științei românești, să deschidem mai largi posibilități de afirmare și înțelegere acestei descoperiri uimitoare: Gerovitalului.

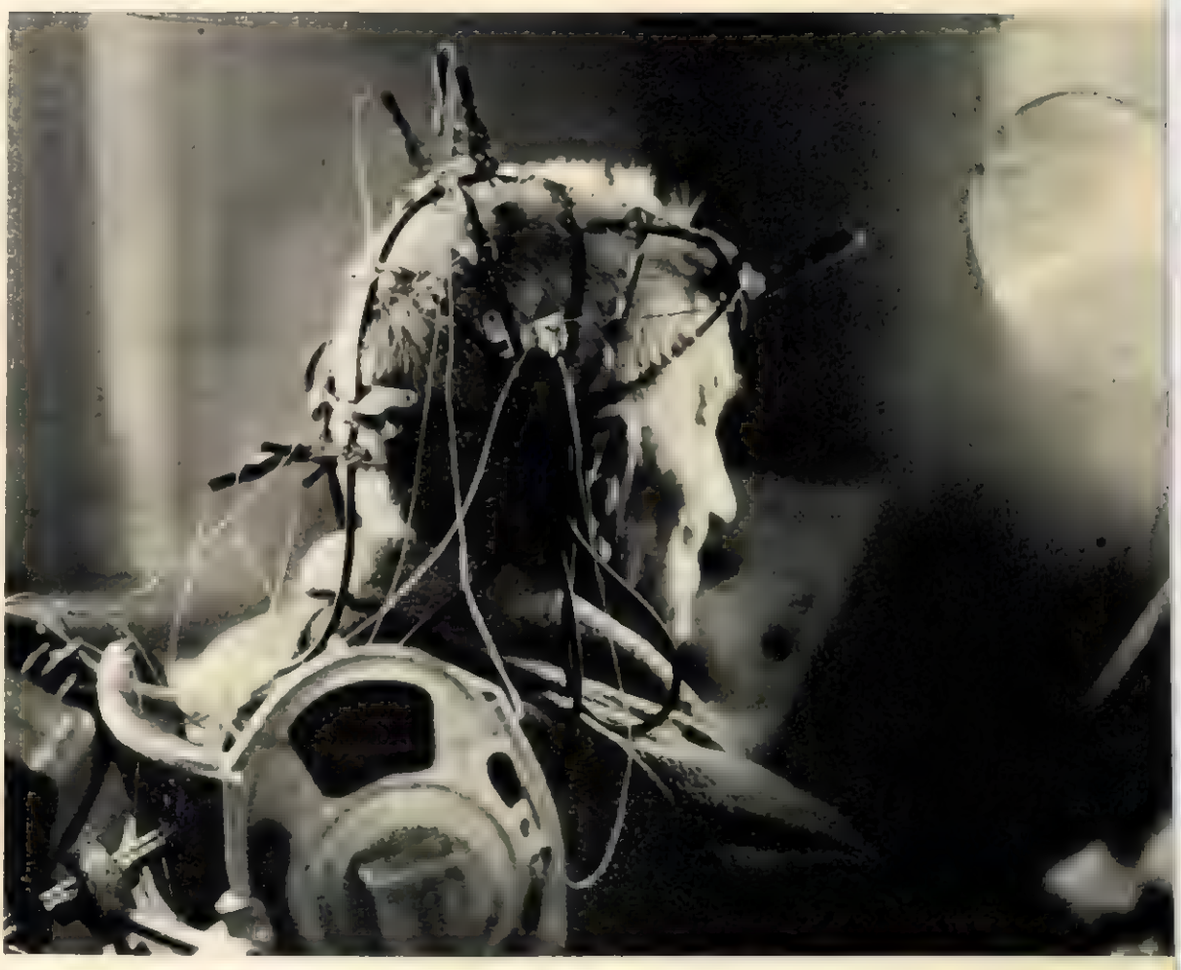

Encefalograful pune un diagnostic de o prezicie uluitoare. După indicațiile sale se va ști în ce doză va fi aplicată medicamentația.

ROSMERSHOLM

de Lucian PINTILIE

• Herbert von Karajan pregătește la Salzburg un adevărat regal artistic: el va dirija și va pune totodată în scenă opera «Aurul Rinului», lucrare făcînd parte din celebra tetralogie wagneriană. De la Wagner încoace, nici un artist nu și-a asumat atîtea răspunderi într-un spectacol de operă. În fotografie: baritonul Fischer-Dieskau în timpul unei repetiții cu Herbert von Karajan.

• La teatrul «Lutèce» din Paris se prezintă comedia de debut a dramaturgului René Ehni «Ce veți face în noiembrie?» Cele patru personaje ale piesei trebuie să demonstreze prin replici că... adevărații oameni viteji, de acțiune, își economisesc vorbele, palavragiii fiind aceia cărora le place să vorbească despre fapte de bravură.

• Sub bagheta dirijorului Michel Corboz a fost înregistrată pe disc prima operă din istoria muzicii — «Orfeu» de Monteverdi. Lucrarea a fost interpretată după partitura originală, cu instrumente muzicale ale epocii, obținute după îndelungate căutări la colecționari și prin muzee. Fotografia îl reprezintă pe Corboz dirijînd «Orfeu».

• Teatrul parizian «Odeon», aflat sub conducerea lui J.L. Barrault, și-a propus să readucă pe scenă opere necunoscute sau puțin cunoscute de marele public. În acest sezon, «Odeonul» a montat o piesă de tinerețe a lui Goethe și totodată unica sa comedie: «Triumful sensibilității». În fotografie: Françoise Brion în rolul reginei Mandandane

• Johnny Hallyday, ale cărui discuri dețin recordul vînzării în mai multe țări africane, întreprinde un lung turneu în Africa pentru a-și întîlni astfel suporterii. Itinerarul: Dakar, Niamey, Ugadugu, Abidjan, Fort-Lamy.

Spectacolul «Rosmersholm» al lui Aurelian Manea este, mi se pare mie, spectacolul care la *ora actuală* îmi propune viziunea cea mai radical nouă despre actul teatral; este declarația cea mai fermă împotriva tuturor constrîngerilor legate de o retlectare tradițională a realității pe scenă; e un spectacol iconoclast dar e iconoclastia unui preot aspirînd spre adevăruri mai semnificative, nu o iconoclastie agresivă de saltimbanc. E iconoclastia de tip Luther, bizuită tocmai pe o reabilitare a fanatismului.

Spectacolul e pur, refractar oricăror influențe. Legătura cu Artaud și Grotovski este atît de deschis și loial mărturisită, atît de integrată modului în care Manea vrea să *acționeze spiritual* asupra spectatorilor, încît a discuta despre influențe — adică despre amintiri prost digerate — este pur și simplu neserios. Sistemul plastic al mișcărilor, grafica atitudinilor reprezintă un *cod preluat* — el acționează însă independent, original, folosind semnele de ritual ale codului. Personalitatea acestui foarte tînăr regizor acționează în același timp limitată și stimulată de rigoarea *canonului*. Biciuirea, autoflagelarea, dincolo de ideea morală conținută, reprezintă unul dintre semnele grafice ale codului — e un element al canonului, e un cifru. Uneori Manea acționează deliberat și modest ca un ucenic, silabisind codul; el execută biciuri pe scenă, copiate *exact* după maeștrii săi spirituali; prin copierea, repetarea gestului el se inițiază în cunoașterea cifrului (orice originalitate este exclusă *aici* și împietează asupra clarității inițierii); alteori, în cea mai mare parte, el inventează absolut fabulos, cu atît mai fabulos și nebunesc cu cît strălucește mai rece și mai precis canonul; iar alteori, de cîteva ori numai, e plat, obosit și derutat; cifrul acționează în gol, buzele repetă un mesaj cosmic obscur cu sensul nerelevat deocamdată.

*

Voi încerca să explic de ce spectacolul lui Manea reprezintă ruptura cea mai fermă cu un anume mod de înțelegere a relației text-spectacol, mod extins, mai intens sau mai palid, asupra *tuturor* spectacolelor noastre. Acest raționament al meu nu este un raționament de valoare — prea cinic aș nega propria mea contribuție la spectacolul românesc — este pur și simplu remarca că termenii ecuației se pot propune și în altă ordine decît cea cunoscută, că această nouă experiență vine tocmai la capătul împlinit, poate împietrit, al altor experiențe, că ea urmează deci unei epuizări posibile și că trebuie privită, cel puțin, fără nici o ostilitate.

Eu personal privesc această experiență, pe care probabil nu o voi urma niciodată în formele ei excesive, intolerante, ca una dintre căile cele mai convingătoare prin care teatrul poate ajunge la acea a doua treaptă de care mereu vorbesc: treapta magică.

Acest spectacol, în care *aparent* textul este masacrat pentru clădirea unui orgolios eșafodaj regizoral, repune de fapt problema autonomiei textului (nu a primatului — asta-i o prostie, una dintre confuziile de duzină), a *nedeterminării* lui; deci a dreptului de a găsi *în el*, numai *în el*, sursele pure ale expresiei teatrale. Personal mi s-a părut deci un act de restituire a libertății, nu de suprimare. Vom încerca să ne explicăm. Textul este, în accepția noastră obișnuită, chiar în cea mai evoluată dintre ele, un mijloc de a reconstitui realitatea sau mai precis formele imediate ale realității, modul ei senzorial. Dar imaginea reală, interioară a textului — imaginea ideilor — modul abstract al realității, nu e cumva astfel sacrificat? Textul e supus în chipul acesta unor tiranii de reprezentare; determinări sociale, psihologice, arhitecturale atentează la puritatea existenței sale (unul dintre regizorii cei mai frămîntați de această idee este Penciulescu, la care textul nu e niciodată creator de *ordine* nouă, de *realitate* nouă, dar la care, eliberat de presiunea *reprezentării* existenței concrete — *egal cu el însuși* — curge limpede, nobil, abstract).

Un mecanism de reprezentare obișnuită, un automatism oarecare ne obligă să asociem întotdeauna mișcări omenești normale, pereți reali, obiecte reale — să le organizăm într-o realitate arhicunoscută și în fond total *neutră* — *textul* reprezentînd doar ilustrarea acestei realități neutre, indiferente. Textul, *realitate supremă*, *spirituală* e redus astfel la imaginea unor realități accidentale, provizorii, conjuncturale. Cam aceasta ar fi schema raportului tradițional text-spectacol, și oricît de sus, de desăvîrșit artistic am fi evoluat unii dintre noi, această schemă este întotdeauna transparentă în spatele gestului nostru de creație. Cu multe, foarte multe imperfecțiuni, sub evidenta autoritate a maeștrilor săi, Manea propune altceva.

De ce să fie textul consecința (să zicem simplificînd) a modului nostru de a păși, de a minca, de a plînge, de a rîde, oglindă deci a unei realități imediate? De ce să nu fie textul el însuși (e o ipoteză artistică doar — repet) creator al unor noi spații în care corpul nostru să se miște după legi izvorîte din *realitatea spirituală a textului*, noi spații ale imaginației — nu doar spații stilizate, sterilizate de concret, ci *noi* spații ale imaginației cu alte legi de oglindire. Acest mod de gîndire nu presupune nici o clipă negarea realității concrete ci abordarea unei alte fețe a realității — realitatea spirituală, realitatea ideilor. Corpul nostru se mișcă atunci în spațiul textului — urmînd legile textului, gravitatea textului, ritmul textului — corpul nu mai exprimă fiziologia realului ci spiritul realului. Mișcarea nu mai e reală pentru că ea nu mai reproduce realitatea concretă, ci una imaginară. Corpul devine un aparat care printr-un sistem de semne, atît de precise că scriind aceste rînduri simt nevoia de a le desena, printr-un cod deci, transmite mesajele textului. E o hipnoză a corpului în care acesta, dematerializat, nu se mai exprimă *pe el*; ci *prin el* se exprimă, se comunică. Textul, în această accepție miraculoasă de autonomie, își creează propria sa anecdotă, propriile sale personaje. Eliberat de alte determinări el poate crea noi determinări; textul visează; textul creează. Intuiția cea mai adîncă a spectacolului — în acest spirit de libertate totală față de epicul pretextual (povestea pur și simplu a piesei) — este crearea personajului Beate. Aici Manea vădește un fel de simț concret al misterului, o intimitate cu zonele de halucinație, sentimentul că le-a străbătut personal, atît de puternic creează valul de spaimă și durere azvîrlit înspre sală.

Mai mult decît atît — eliberat de toate servitutile și determinările — textul își creează propriul său mediu sonor în care dispar spectrul adevărului psihologic, muzica logică a frazării, ritmul nostru diurn cel de toate zilele (ați observat vreodată cum contemplarea, vreme de trei ore, a unui text perfect logic — debitat logic — transformă acest text în ceva absolut ermetic, ininteligibil?). Manea violentează astfel modul somnoros în care inhalăm fluxul cenușiu al cuvintelor — ca o balenă care plutind cu gura căscată în somn înghite pești, sticle, ghete, bastoane, în sfîrșit, orice. La Manea textul își caută în propria sa realitate spirituală expresia teatrală, legile unui alt ritm decît cel cotidian. Se crează astfel o nouă realitate sonoră, la început total neinteligibilă, apoi, o dată cifrul stăpînit, de o claritate exemplară. Textul are o tectonica a lui — prăvălișuri de fraze — apoi deodată cuvinte izolate care strălucesc cu mari spații între ele; cuvinte care se atrag, cuvinte care se resping, cuvinte-țipăt, cuvinte-oboseală, cuvinte-tandrețe, cuvinte-spaimă, apoi cuvîntul devine cîntec. Frazarea normală abandonată acestui ritm special teatral redă cuvintelor forța de a se relega strălucitor între ele, cu sensurile recolorate de un singe nou. Aici, poate, în această *revitalizare a cuvintelor*, acțiunea șoc atinge punctul ei cel mai înalt. Cuvintele își recapătă magia, o nouă forță de percuție intelectuală și metaforică.

*

Fără nici o îndoială că în ceea ce spun eu există exagerări; dar exagerarea la mine, conform tot unui cod stabilit la început, urmărește doar să mă facă mai explicit. Eu exagerez nu din exaltare, ci din nevoia de claritate. La acest spectacol e o inversare halucinantă de raporturi — poate e o cale limitată, închisă, evident comentabilă, dar e plină de frumusețe și neprevăzut. Mărturisesc că după ce am cunoscut puternicul talent al lui Andrei Șerban, e una dintre curiozitățile mele fundamentale să urmăresc evoluția cestuilalt regizor. Cred că ei doi vor însemna foarte mult în teatrul românesc. Poate că Teatrul Național din Iași, la care Manea a terminat *cam de un an* un spectacol și *care nu a apărut încă* va veni în întîmpinarea curiozității mele și a celorlalți iubitori de teatru.

Aștept, așteptăm.

MORTUL ȘI DESAGA LUI

de Teodor MAZILU

X face mereu liste. Căci din liste trăiește. Liste cu de toate cele. Liste sexuale. Liste morale. Liste financiare. Liste de cărți citite. Liste de idei filozofice. Liste de filme văzute, comentate și recenzate. Liste de oameni de încredere. Tot felul de liste. Cu cît are mai multe liste, cu atît se simte mai bine. El consideră viața ca un fel de desagă, unde trebuie să îndeși, claie peste grămadă, principii, femei, orașe, prieteni, cărți, aforisme, icre negre și cugetări asupra morții. El îndeasă acolo și tot îndeasă, înghesuie și tot înghesuie, convins că la un moment dat, după moarte, o să desfacă desaga, iar femeile și aforismele se vor trezi din morți și vor sări de gîtul lui.

El nu trăiește cu o femeie pentru că o iubește sau măcar îi place, el o seduce ca s-o poată bifa, să nu piardă ocazia, să nu-i lipsească un anume gen, s-o treacă pe listă. Plăcerea lui cea mare și cea idioată e s-o treacă pe listă, atunci se umflă în pene, restul, de fapt, nici nu-l prea interesează. El nu trăiește, el bifează. El nu se duce la mare fiindcă e cuprins de vraja mării, el se duce la mare ca să poată spune c-a fost la mare, să poată bifa și un apus de soare la marginea mării. El nici nu se bronzează măcar, ci se bifează. De aceea, el trăiește cu intensitate numai clipa înregistrării pe tabel, păstrează aceste amintiri așa cum păstrau primitivii capetele prizonierilor uciși. Cînd trece pe cineva pe listă, are convingerea că l-a ucis, căci numai morții încap în desagă. Despre tot ce a simțit și a gîndit ține o evidență foarte strictă, să nu cumva să-și cheltuiască gîngășia de două ori în aceeași direcție. El privește viața ca un colecționar, se ocupă numai de ce-i lipsește din colecție, ceea ce e o raritate, umblă mereu să și-o completeze. Chiar dacă-i place o femeie, nu mai trăiește cu ea, o dată trecută pe listă, femeia e moartă din punctul lui de vedere. Nu admiră de două ori un apus de soare, l-a admirat o dată, l-a trecut pe listă, l-a bifat, gata, merge mai departe. Nici la Eforie n-ar merge de două ori, a fost o dată, gata, se întreabă însă cum ar putea «să împuște o Poiană Brașov», s-o treacă și pe ea pe listă.

zoo flacăra

COCHETA

Se numește Moby Dick, după surata ei consacrată de literatură, și marea ei bucurie este să aibă o dantură ireproșabilă. Momentul în care tînăra balenă își face (sau mai curînd «i se face») toaleta dinților, constituie una dintre cele mai mari atracții ale grădinii zoologice din Marineland — St. Augustin (Florida — S.U.A.)

OMENIE 100%!

S-au mai văzut cazuri în care, contrar proverbului, un cîine și o pisică au dus casă bună. Afecțiunea dintre cățeaua Nora și pisicuța Picky, ambele cu domiciliul la Göteborg, iese însă cu totul din comun: Nora a adoptat puiul de pisică pe cînd acesta avea doar cîteva zile, l-a alăptat și ocrotit, l-a crescut mare și acum sînt tot timpul de nedespărțit.

Inimă de cîine? Prefăcătorie de mîță?

IONESCU GION

— Dacă nu mă înșel, v-am văzut în stagiunea aceasta într-un singur rol, cel al profesorului Vasiliu din «Pur și simplă o criză». Parcă tot o singură premieră sau două, și anul trecut.. Ar însemna că faceți parte din categoria marilor actori cu mică utilizare scenică?

— Dumneavoastră ce ați răspunde la o asemenea întrebare? Firește, în sinea noastră cam toți ne dorim mari actori și toți am vrea să jucăm marile roluri. Dar asta nu se poate totdeauna, mai ales că nu știu cum se face, dar marile roluri se întîlnesc tare rar cu marii actori. E aici un ghiniom, și al nostru și al publicului.

— Și totuși cu ce personaj urmează să vă întîlniți pe scenă?

— Dacă mă întrebați la ce personaje visez, o să vă vorbesc despre un Shylock sau de un rege Lear; dacă însă trebuie să vă răspund concret ce voi juca, îmi pare rău dar nu știu și nu întrezăresc nimic.

GEORGE—PAUL AVRAM

— În toamnă remarcasem că dumneata, George-Paul Avram, faci parte din lotul acelor tineri actori ai Naționalului prea puțin folosiți...

— În schimb, iată, joc acum în «Părinții teribili». Pierre e un rol — cum spune cu un umor niței cam negru unul dintre colegii mei — care poate fi trecut în catastiful carierei și în... necrolog. Gîndiți-vă: cu acest rol a debutat în teatru Jean Marais.

— Mai așteptăm ceva de la dumneata în stagiunea aceasta?

— Poate un rol în «Să nu-ți faci prăvălie cu scară», pe care — se spune — o va monta maestrul Sică Alexandrescu.

— Am auzit că sculptați. E un «hobby» statornic?

— E o pasiune egală cu cea pentru teatru. Peste cîteva luni, un grup de actori-sculptori (printre care Ion Lucian, Constantin Stănescu, Aristide Teică), vom deschide, poate, o mică expoziție de grup...

O POVESTE CU VACI OBOSITE

Patru vaci obosite, ieșite din iarnă cu dureri de măsele și bătăi de inimă, au atras atenția specialiștilor care, după un minuțios examen clinic, au ajuns la concluzia că bietele bovine sufereau de o boală unică în lumea necuvîntătoarelor: sindrom astenic depresiv. A fost indicat și tratamentul: schimbarea urgentă a domiciliului.

Patrupedele mai sus-amintite fac serviciu la ferma de vaci Barboși din județul Galați, localitate pe care am vizitat-o și noi de curînd, atrași de această ciudată întîmplare. Am conversat îndelung cu cele în cauză (prin semne, bineînțeles!) și am aflat cu această ocazie că straniu maladie colectivă (boala a contaminat ulterior întreaga cireadă) a fost provocată de ciudata (cel puțin ciudata) construcție a grajdurilor. Animal să fii, și zău că te îmbolnăvești de nervi în asemenea clădiri.

De fapt constructorii n-au făcut altceva decît să execute cu fidelitate proiectul primit de la București. Ei au ridicat la Barboși 8 grajduri cu geamuri care nu se deschid (proiectantul a uitat să indice dispozitivele necesare), au tras peste patul de ciment un covor de cauciuc (pe care locatarele l-au desprins în cîteva zile), au construit padocurile din jurul clădirilor fără canale de scurgere și au renunțat la introducerea luminii electrice, deoarece același proiect nu a prevăzut racordarea la rețeaua de înaltă tensiune.

O iarnă întreagă bietele rumegătoare au zăcut „pe cimentul umed. Lipsa energiei electrice a făcut imposibilă funcționarea instalației de încălzire, iar padocurile, greșit concepute, au rămas practic inutilizabile. În privința ferestrelor, lucrătorii fermei au adoptat o soluție modernă: se urcă pe acoperiș cu scara și deschid geamurile cu niște vergele confecționate în acest scop.

Această inovație de ultimă oră reprezintă proprietatea intelectuală a Institutului de studii și proiectări agricole din Capitală. Noaptea polară de la Barboși, frigul, lipsa de aer curat și apariția fantomatică a îngrijitorilor-zburători au prejudiciat în mare măsură odihna patrupedelor, provocînd (există, firește, vaci și vaci) grave șocuri morale celor mai slabe de înger. Nu e de mirare că tot aici, la Barboși, s-a născut și expresia «Dacă nu ești cuminte, chem omul cu scara!» (un fel de «bau-bau» al viteilor).

Ce se va întîmpla de acum înainte? Taurinele de la Barboși vor petrece încă o iarnă, claustrate în grajduri umede, lipsite de lumină, aer curat și padocuri? La această întrebare mi s-a răspuns printr-un «Muu» colectiv.

«Muu» înseamnă în limba bovinelor altceva decît înțelegem noi în mod obișnuit (indignare, dezaprobare sau cam așa ceva). Mi-am dat seama de lucrul acesta de îndată ce am pus cea de-a doua întrebare: «Credeți că e cazul ca I.S.P.A. să refacă de urgență proiectul?» Patrupedele au făcut ochii mari și mi-au răspuns prin «Aaa!»

«Aaa!» se traduce tot prin «aaa!», cu alte cuvinte: surpriză, satisfacție și, în cazul de față, acord total.

Și zău că au dreptate. Recomandăm tocmai de aceea colectivului de proiectanți de la I.S.P.A. să imagineze de acum înainte grajduri adevărate și nu case cu stafii, deoarece vacile nu au menirea de a produce filme de aventuri, ci... lapte.

Liviu TIMBUS

NEPĂSARE SAU IGNORANȚĂ?

Pasajul rutier care trece pe sub podul de cale ferată cunoscut de toată lumea sub numele de «Podul Constanța» este străbătut zilnic de mii de vehicule de toate tipurile, inclusiv tramvaie și troleibuze, inclusiv autoturisme din țară și din străinătate.

Zidurile care se ridică pe laturile acestui pasaj au fost decorate, acum cîteva decenii, cu patru basoreliefuri alegorice ieșite din mina de meșter încercat a sculptorului Mihai Onofrei. Ele subliniază, prin avîntul cailor înhămați la cvadriga antică, ideea de circulație intensă, proprie locului în cauză.

Dar anii au trecut și pecetea vremii s-a făcut simțită și pe obrazul acestor lucrări sculpturale. Au apărut întîi cîteva crăpături care s-au lărgit cu timpul în fisuri din ce în ce mai mari.

S-a sesizat cineva? E posibil, deoarece acum opt sau zece ani două dintre basoreliefuri — cele mai grav atinse pe atunci de intemperii — au fost zăbrelite cu șipci de lemn, măsură provizorie menită, chipurile, să împiedice desprinderea și deci dispariția unor părți ale lucrărilor, pînă la restaurarea lor deplină. Dar, din păcate, acest cîntec de lebădă s-a stins fără ca în urma lui să mai răsune și alte acorduri. Nimeni nu s-a mai îngrijit de transpunerea în viață a «măsurilor eficiente» preconizate.

Rezultatul? Este greu de imaginat în ce stare se prezintă vestigiile celor două basoreliefuri zăbrelite cîndva sub șipcile «provizoriu» de lemn. În schimb, putem relata cu mîna pe inimă, în urma constatării *de visu* că al treilea basorelief — rămas năzăbrelit la vremea respectivă — a dispărut fără urme și pentru totdeauna. În locul său a rămas doar o pecingine murală de toată rușinea.

Ruinele celui de-al patrulea basorelief mai pot fi încă zărite, ca o mostră elocventă a felului în care nu trebuie lăsată să ajungă o operă de artă.

Ar fi bine să știm dacă la Consiliul popular al Sectorului 8 se consideră, în continuare, că această atitudine iresponsabilă, generată de lipsa de respect pentru aspectul orașului, poate să-și exercite în continuare acțiunea destructivă.

Mircea NOVAC

MEȘTERII — STRICĂ

În primul trimestru al anului au început să producă două noi unități de prelucrare a lemnului: modernele fabrici de mobilă din Vaslui și din Constanța. Pentru utilarea acestor fabrici s-a prevăzut și construirea unor tuneluri de lăcuit și uscat panourile furniruite din care se fabrică mobilă. Institutul de studii și proiectări forestiere din București a proiectat un asemenea tip de instalație, iar construcția ei a fost încredințată Întreprinderii de reparat utilaje și mecanisme a Ministerului Economiei Forestiere (I.R.U.M.). Primele instalații o dată construite, au fost expediate fabricilor din Rădăuți, Vaslui și Constanța. În prealabil însă, buna lor funcționare a fost verificată la întreprinderea constructoare. E drept că aici tunelurile au fost montate numai parțial: avînd o lungime de 128 de metri (în formă de «U»), I.R.U.M. nu putea să le monteze în întregime, nedispunînd de hale de asemenea dimensiuni. Dar verificarea parțială a confirmat calitatea corespunzătoare a lucrării. Iată însă că meșterii montori care au efectuat operațiile în cele trei orașe sus-amintite au izbutit să dea peste cap toate concluziile verificatorilor: după terminarea montajului, la nici una dintre fabricile beneficiare instalația nu dădea rezultate similare celor obținute cu prilejul probelor de la București.

L-am întîlnit pe directorul I.R.U.M. la Vaslui, unde venise cu o echipă de montori din întreprinderea sa. Plin de obidă, mi-a mărturisit că pe urmele «meșterilor strică-tot» de la Trustul 2 instalații–Iași (care au făcut anapoda montajele, și la Rădăuți, și la Vaslui), ca și pe acelea ale unor «specialiști», de astă dată de la Șantierul 115 instalații, aparținînd Întreprinderii 11 instalații-montaj–București (care au «operat» la Constanța), au trebuit să fie trimise echipe de montori din întreprinderea producătoare. Pierzînd săptămîni de zile, cheltuind bani și muncă zadarnică, cei de la I.R.U.M. au fost nevoiți să demonteze și apoi să monteze din nou sute și sute de repere. Pînă la urmă instalațiile s-au dovedit a fi de bună calitate. Dar nepriceperea și superficialitatea lucrătorilor celor două trusturi amintite au cauzat importante prejudicii.

Desigur că se impun unele concluzii: cei care nu s-au priceput să descifreze niște desene și nu s-au obosit nici să-i consulte pe aceia care i-ar fi putut ajuta, ar trebui să plătească daune pentru toate prejudiciile cauzate. Dar, la fel cum procedează orice întreprindere modernă din industria construcțiilor de mașini și instalații, și I.R.U.M. ar trebui să asigure montajul acestor tuneluri cu specialiști proprii. Mai ales că, după cîte sîntem informați, la I.R.U.M. se mai află în curs de construcție încă trei asemenea instalații, destinate fabricilor din Satu Mare, Oradea și Cîmpulung. Experiența de la Rădăuți, Constanța și Vaslui a fost edificatoare. Să nu se mai repete, deci.

V. SAVIN

CUI PRODEST?

Indiscutabil: comerțul ambulant este o necesitate, iar punerea lui pe picioare, o sarcină importantă a organelor comerciale centrale și locale. Cine are însă nevoie de un astfel de comerț ambulant ca cel cu «bomboane agricole» și floricele ce se practică în fața «Casei Scînteii»?

«VREM SĂ ȘTIM»...

Nu, nu e titlul cunoscutei emisiuni radiofonice pentru tineret, ci un slogan pe care ar trebui să și-l însușească toate întreprinderile și organizațiile comerciale din întreaga țară: cunoașterea a ceea ce ne-am obișnuit a numi «pulsul pieței». Pentru a ști ce mărfuri vor cumpărătorii, unde, cînd, în ce cantități etc. Institutul de cercetări comerciale întreprinde anchete, elaborează studii. Astfel, la cererea Direcției comerciale a municipiului București se efectuează o anchetă statistică privind gradul de solicitare a mărfurilor de uz îndelungat și diferitele aspecte ale cererii populației în acest domeniu.

Lucrări de acest fel ar trebui să se întocmească în toate județele țării, pe cele mai variate tematici.

...ȘI UNDE DUCE NECUNOAȘTEREA

Insuficienta cunoaștere a nevoilor pieței de către cei ce dirijează comerțul pe plan local duce la grave dereglări: lipsa unor mărfuri în magazine sau reversul ei — stocarea unor mărfuri mult peste necesități.

Un asemenea fenomen s-a înregistrat și la I.C.R.T.I.(Întreprinderea pentru comerț cu ridicata produse textile și încălțăminte) din Baia Mare, care a indicat ca necesar pentru anul trecut o cantitate de 563 000 m barhet. Cei în drept și-au dat seama că cererea aceasta e umflată, și întreprinderii băimărene nu i s-au repartizat decît 263 000 m; la contractări, reprezentanții din Baia Mare au contractat și mai puțin: doar 217 000 m. Cea mai mare reducere s-a petrecut însă... la vînzări: în tot cursul anului nu s-au vîndut decît 118 000 m! Circa 100 000 m barhet au rămas, la finele anului, în depozitele I.C.R.T.I.-Baia Mare.

Fiind vorba de banii statului, nu putem sta indiferenți: la Baia Mare se cuvine și un duș rece!

INDIFERENȚA NU INTRĂ ÎN SPECIFIC!

Nu putem spune că nu s-au făcut cîțiva pași în domeniul organizării de localuri de alimentație publică cu specific tradițional. Pînă la începutul celui de-al doilea trimestru, în întreaga țară s-au organizat 112 restaurante, crame, hanuri, cabane, berării etc., în care se servesc, într-un cadru specific, produse culinare tradiționale. Din păcate însă nu în toate județele se acordă aceeași atenție creării unor asemenea localuri. Astfel, dacă în municipiul și județul Constanța funcționează 18 unități de acest fel (amintim: «Hanul piraților» din Constanța, simigeria-bragagerie «Albatros» din Mamaia, «Restaurantul pescarilor» cu specific pescăresc și viticol din Ostrov etc), apoi în alte județe situația este mai proastă. În județele Bistrița-Năsăud, Botoșani, Dîmbovița, Olt și Sălaj nu s-a deschis nici măcar un singur asemenea local (și nu se poate spune că în vreunul dintre aceste județe nu ar exista frumoase tradiții culinare locale sau tot atît de frumoase tradiții în ce privește artele decorative ori diferite alte domenii ale folclorului!), iar în altele sarcina a fost îndeplinită formal, înființîndu-se doar cîte un singur local de acest fel sau pur și simplu botezîndu-se ca «specific și tradițional» cîte un restaurant sau bufet banal, oarecare. Cu asemenea localuri unice se «mîndresc» județele: Alba, Bacău, Bihor, Caraș-Severin, Cluj, Covasna, Gorj, Mehedinți, Vaslui, Vîlcea și Vrancea.

Sezonul turistic a început. Totuși se mai pot face încă multe lucruri. Cu o singură condiție: să se scuture praful indiferenței!

itinerar francez

CHARTRES

de Virgil DĂNCIULESCU

E *spiritul francez* — scria Elie Faure în vestita sa istorie a artelor — este *catedrala*. Mai presus decît splendidele şi nu mai puţin celebrele castele de pe valea Loirei — catedralele sînt gloria spiritualităţii franceze, parte integrantă a peisajului uman şi natural al Franţei. Parisul fără Notre-Dame e de negîndit. Ar fi un oraş ieşit din goluri. La fel Strassbourgul. La fel întreaga regiune calmă, roditoare şi surizătoare din sudul Parisului. La Beauce. Fără catedrala din Chartres, La Beauce ar fi o [illegible] şi nimic mai mult; întinderile ei n-ar avea dimensiuni istorice şi nici identitate; ar fi pămînturi de oriunde, aşezate gospodăreşte cu felurite culturi. La Beauce n-ar avea suflet.

Sufletul locurilor răsare deodată, ca o vedenie de vis, în timp ce ochiul începe a zări, în vasta cîmpie năluceşte — corăbie între nouri pe marea pămînturilor fără de sfîrşit — catedrala. Apariţie e cutremurătoare. Apropierea, o fantastică tensiune. Aproape de Chartres, între acoperişuri de oraşe strînse ca oamenii la o mare primejdie, masa construcţiei, masivă şi elevată, domină. O dată intrat în oraş, ochiul o pierde prin uliţele înguste, apoi o regăseşte pornind spre cer, ca într-un fantastic joc al fanteziei, pînă ce în mijlocul vechiului burg medieval imaginea ei biruie definitiv, total, ca o revelaţie. Neviciat de aici o lirească emoţie, trăieşti integral simţămîntul contactului nemijlocit, zdrobitor cu imensitatea inegalabilei rostiri a geniului. A geniului care a simţit nevoia monumentului şi l-a înălţat spre cer mărturisi, într-un chip unic, pasiunea şi voinţa, fervoarea şi echilibrul, durerile şi bucuriile, întreaga lui înţelegere a lumii şi a menirii omului pe pămînt.

(Continuare în pag. 24)

[illegible] construcţiei, masivă şi elevată, domină.

CHARTRES

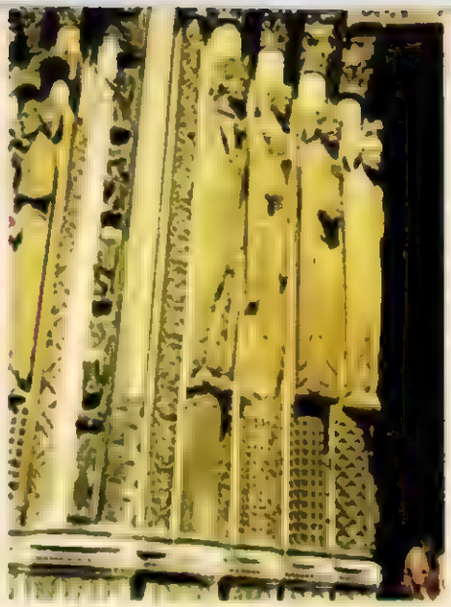

Detaliu din fațada exterioară a catedralei din Chartres.

Piața catedralei

Péguy își legitimează emoția amplelor litanii și mîndria nedisimulată de a fi francez, de a fi urmașul celor ce au făurit minunea.

«Un homme de chez nous a fait ici jaillir
Depuis le ras du sol jusqu'au pied de la croix
Plus haut que tous les saints, plus haut que tous le rois
La flèche irréprochable et qui ne peut faillir.»[*)]

E, fără îndoială, dreptul și putința istoricilor de artă să descrie și să explice *cum* e catedrala din Chartres, s-o compare cu alte monumente gotice, să stabilească aria ei de influență, particularitățile arhitectonice, valoarea sculpturilor și a inegalabilelor sale vitralii. (De altfel, catedrala din Chartres are o întreagă — și justificată — literatură.)

Cel ce-o privește, independent de orice rînd scris, are din contemplarea ei înțelesul deplin al unei valori spirituale care înseamnă un punct nu pe harta Franței, ci pe harta creației umane. Catedrala din Chartres nu-i un monument, e un univers. E universul omului din veacul al XIII-lea, care deslușea în ea, precum moldovenii noștri în frescele mănăstirilor, paradisul. Oștirile îngerești, corurile arhanghelilor cîntă în frumusețea pietrei. Cîntă între oamenii după chipul cărora sînt ciopliți. Prin rozetele vitraliilor, lumina împunge și desface culorile într-un joc caleidoscopic, sugerînd din irizări o mișcare perpetuă, cîntecul danteștilor armonii celeste. Luminile cîntă cu piatra, cu înălțarea bolților, cu flautele columnelor, biciuind inerția, absorbind spre o mută, imensă, totală încordare și elevație spirituală.

Catedrala din Chartres nu-i un monument; nu-i o operă arhitectonică, o operă plastică, ea este o sinteză a artelor. E linie și culoare, e lumină și umbră, e cuvînt și cîntec. O desăvîrșită sinteză artistică pe care o percepi, cu sufletul strivit de prea plinul ei, într-o unică străfulgerare. Echilibru, măsură, armonie, catedrala din Chartres cîntă prin toate mijloacele rostirii omenești. Frumusețea ei întruchipează, mai presus decît oricare operă de artă, decît orice operă de gîndire franceză, spiritul Franței. Elie Fauré avea dreptate: ea este *eroul*. Biruitor peste veacuri prin armonie.

*) *Un om, de pe-aproape spre ceruri slobozi*
De jos, din țărnă, pînă la cruce, ajungînd
Mai sus decît toți sfinții și regii pe pămînt,
Săgeata fără pată, ce n-ar putea greși.

Cele peste două mii de metri pătrați ai vitraliilor catedralei constituie o colecție unică în lume, de o inestimabilă valoare.

ÎN LOCUL PE NUME BARBIZON

În curtea micului muzeu Th. Rousseau din Barbizon.

Din autostrada care duce de la Paris la Fontainebleau — celebrul palat al regilor Franței — sînt mai multe «porți de intrare» în pădurea care a dat numele castelului. Dintre drumurile ce străbat acest monument al naturii — care încă acum un secol a atras, prin peisajul lui mirific, zeci de pictori — am ales intrarea de la liziera de apus a pădurii, cea care ne deschide calea, printre stejari și ulmi, printre grohotișuri și fîntîni, spre locul denumit Barbizon.

Încă de acum 100 de ani, călătorul care ajungea la Barbizon era fascinat de farmecul acestei așezări, care nici astăzi nu depășește cu mult 1 000 de locuitori. Implantarea în mijlocul unei naturi generoase, luminozitatea atmosferei, firea ospitalieră a locuitorilor au creat ambianța aproape unică a Barbizonului, unde avea să se nască una dintre cele mai cunoscute școli de pictură ale secolului al XIX-lea, precursoare a impresionismului.

Pe aici și-au purtat tumultuoasa dragoste Musset și George Sand și tot aici a situat Gustave Flaubert un episod din «Educația sentimentală» în care descrie frumusețea naturii. Părăsind atelierele și scoțîndu-și șevaletele în mijlocul naturii, Théodore Rousseau, Millet, Daubigny, Diaz de la Peña, Troyat, Corot au căutat să redea infinita bogăție de nuanțe a culorilor, jocul subtil al luminii și umbrei. Școala de la Barbizon s-a caracterizat prin observarea realistă a peisajului, a vieții oamenilor simpli, refuzînd academismul oficial, «fabricarea» naturii în atelier.

La Barbizon au venit să picteze și să studieze și artiști din alte țări ale lumii. Pictorii români Nicolae Grigorescu și Ion Andreescu și-au legat numele și gloria de această școală. Din 1862 Grigorescu începuse să studieze aici cu Millet, Courbet și Corot.

Atelierul lui Millet se păstrează și astăzi, cu toate că interiorul a suferit unele transformări. Millet este unul dintre primii pictori care au ales Barbizonul drept așezare de adopțiune. Fugind de holera care bîntuia Parisul, Millet s-a oprit în 1849 în acest fermecător loc. Registrul de stare civilă al Barbizonului păstrează și azi principalele evenimente ale vieții lui: căsătoria, nașterea copiilor, moartea. Într-un colț pitoresc, două morminte, al lui Millet și al lui Rousseau (fondatorul școlii de la Barbizon).

Atelierul lui Rousseau, transformat într-un mic muzeu, e vizitat de mii și mii de turiști și iubitori ai picturii. Regăsești aici ceva din universul artiștilor care s-au apropiat de omul simplu, omul muncitor, nedesprins de natură, cu gesturile sale firești, și prin aceasta au deschis noi orizonturi picturii moderne.

Ne-am despărțit cu greu de Barbizon și de pădurea care-l înconjură, prin care au trecut pașii atîtor personalități culturale și artistice din ultimul secol. În lumina înserării, aveam impresia că-l zăresc pe Ion Andreescu, așa cum l-a înfățișat, prin 1880, Nicolae Grigorescu. Cînd am ieșit în cîmpie, o țărancă, care își îndrepta spinarea după o zi de muncă, mi-a readus în minte imaginea celebrului tablou al lui Millet, «l'Angélus».

Sanda CRISTIAN

varietăți

UMOR DE PESTE HOTARE

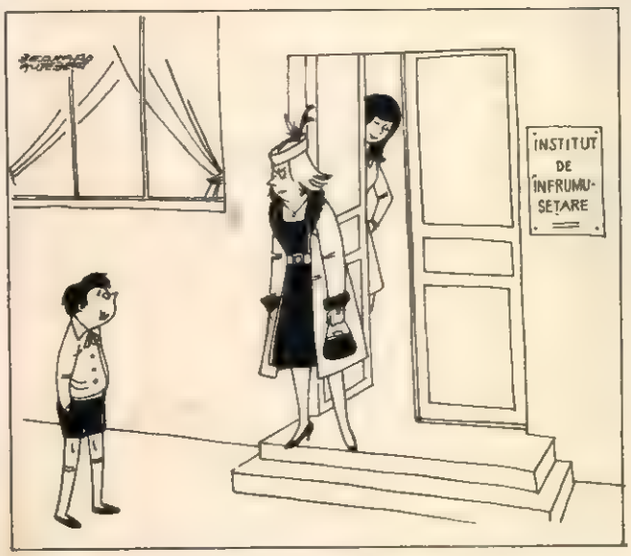

— Sper că ai refuzat să plătești.

ARS POETICA

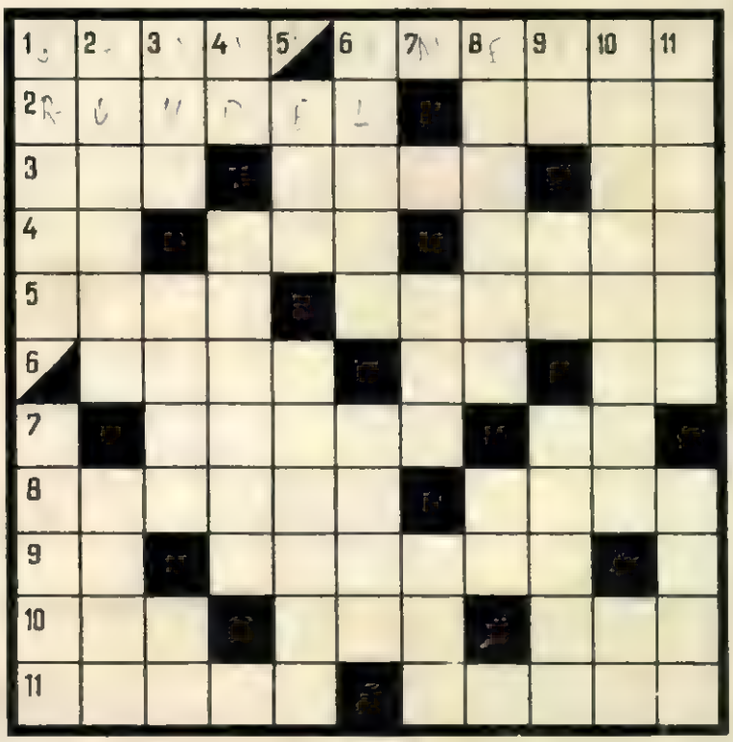

ORIZONTAL: 1) Epopee veche — Tablou poetic. 2) Poezie cu formă fixă (din lirica lui Macedonski) — Drepți. 3) Insula nimfei Circe — Cel isteț ca un proverb... — Miez de vers! 4) Teze! — Poet... bun! — Unități de lucru mecanic. 5) Miorița — În vers clasic. 6) Iedul versurilor — Se scrie! Una, alta! 7) Pur — Etc.! 8) Patru versuri — Piesă de Maiakovski. 9) Rele! — Ține de atom. 10) A iubi (pop.) — Versuri omagiale — Mie. 11) Esenin! — Rînduri menționate.

VERTICAL: 1) Muză lirică — Ardere tematică. 2) Versuri, versuri... — ...și iar versuri. 3) Poet chilian (1570-1643) — Ritm — Introducere. 4) Șede! — Creangă pentru Eminescu. 5) Ape întoarse! — Fire de poet... modern. 6) Insula deltei — Cu plus. 7) Scurtă istorie! — Floarea somnului. 8) Alte poezii cu formă fixă — De două ori. 9) Tub gol! — Cele din urmă! — Subînțeles la... un poet antic. 10) Autori de elegii — Rimă la rimă! 11) Poetică — Pînă aici.

Toma MICHINICI

Cuvinte rare: AEA, ONA.

CORT CAMPING TIP

„MIHAELA“

util, comod

ieftin

practic

SE COMPUNE DIN: ● cortul propriu-zis ● pat cu saltea din poliuretan (2 m × 1,1 m) ● parasolar ● masă pliantă ● patru scaune pliante *(toate amplasate în cutia de pe autoturism).*

MULTIPLE AVANTAJE: ● se instalează în numai 5 minute ● spațiu mic de parcare ● protejează contra răcelii dăunătoare a solului ● exclude vizita neplăcută a vietăților campestre ● în timpul deplasărilor se poate utiliza ca portbagaj.

Prețul total lei 3 200, plătibil în 2 rate, fie direct întreprinderii producătoare I.E.I.L. «Progresul»-Iași, fie magazinului de articole moto-velo.

Se poate monta pe autoturismele: Fiat 850 — 1100 — 1300 — 1800, Moskvici 403 — 407 — 408, Renault 8 — 10 — 16, Wartburg, Pobeda, Warszawa etc., întreprinderea producătoare executînd picioarele de sprijin pe capotă conform cu tipul turismului indicat de cumpărător.

Prin modul de amplasare a picioarelor de sprijin se asigură nedeformarea capotei autoturismului la o sarcină de pînă la 200 kg.

AUTOMOBILIȘTI, NU UITAȚI ÎN EXCURSII CORTUL CAMPING „MIHAELA“!

telex

PRAGA: Celebrul chirurg Christian Barnard a acceptat să-și petrecă, împreună cu familia, un concediu în vara aceasta la Piestany. Invitația i-a fost adresată de directorul general al renumitei stațiuni cehoslovace de ape termale.

PARIS: Între 24 mai și 1 iunie va fi deschis cel de-al VIII-lea Salon internațional de chimie. Participanții: 1 500 firme, dintre care 780 franceze. Suprafața: 80 000 metri pătrați.

SONDRAY STROMFJORD: Primele eșaloane de savanți și tehnicieni care vor participa la expediția glaceologică internațională din Groenlanda sînt gata de plecare. Obiectivul principal al noii incursiuni în lumea ghețarilor este efectuarea de măsurători în legătură cu deplasarea balizelor implantate în urmă cu șapte ani în calota glaciară, pentru a se stabili dinamica masei uriașe de gheață ce coboară spre ocean.

BEIRUT: Un acord franco-libanez semnat zilele acestea prevede construirea unui cablu submarin transistorizat de telecomunicații între Beirut și Marsilia. Avînd o lungime de 3 450 de kilometri, cablul va permite în 1970 — cînd va fi dat în funcțiune — efectuarea unui număr de 120 legături simultane.

FLORENȚA: Un grup de 17 studenți austrieci, în frunte cu profesorul lor Helmut Kortan de la Școala vieneză de tehnică a conservării operelor de artă, a răspuns apelului expertilor italieni de a-și «transfera» pentru două luni studiul și activitatea practică la Florența. Pînă la 1 iunie, clasa profesorului Kortan va lucra aici la restaurarea unor valoroase tablouri în lemn, datînd din secolele XIII și XV, opere de artă grav avariate de inundațiile catastrofale.

DORTMUND: În urma unor îndelungate cercetări, profesorul Hans Glatzel de la Institutul «Max Plank» și alți savanți vest-germani au ajuns la concluzia că se poate dormi bine și cu «stomacul plin». Teoria după care masa de seară trebuie să fie neapărat frugală, pentru a evita insomnia — susțin ei — nu se bazează pe argumente științifice convingătoare, ci doar pe niște presupuneri. Altfel cum se explică faptul că omul doarme buștean după «masa grea» de la prînz?

NEW YORK: Opțiuni anticipate pentru candidatura senatorului Eugen McCarthy: compozitorul Igor Stravinski, actorul James Coburn, pictorul Ben Shahn și muzicianul de jaz Gerry Mulligan.

HAMBURG: Citim în ziarul «Bild Zeitung»: «Școlile superioare vest-germane cer ruperea legăturilor universitare cu Coreea de sud. Prin aceasta ele vor ca un număr de 17 studenți sud-coreeni răpiți să se reîntoarcă la profesorii lor». Este vorba de studenții sud-coreeni răpiți din R.F.G. de către agenții guvernului-marionetă de la Seul, care îi bănuiește de simpatii pentru R.P.D. Coreeană.

SOFIA: Înainte de sfîrșitul acestui an va fi dată în funcțiune la Burgas o uzină de mase plastice cu o capacitate anuală de 12 000 000 kg. Noua uzină, care va produce polistiren și un amestec de acrilonitril, butadienă și stiren, se construiește în virtutea contractului în valoare de aproape 17 milioane franci încheiat între centrala bulgară de cumpărături «Tehnoimport» și firma franceză «Societé Litwin Engineering».

CAPE KENNEDY: Generalul Sam Phillips, directorul programului «Apollo», a anunțat pentru august sau octombrie un «rendez-vous cosmic» între o cabină spațială cu echipaj și ultima treaptă a unei rachete purtătoare de tip Saturn 1-B.

GENEVA

INTERVIU PENTRU „FLACĂRA"

ne vorbește directorul general al O.M.S. dr. **M. CANDAU**

În sala mare a Palatului Națiunilor de la Geneva continuă dezbaterile sesiunii jubiliare a Organizației Mondiale a Sănătății, care a împlinit 20 de ani de existență.

Într-o pauză dintre ședințe ne-am adresat directorului general al Organizației Mondiale a Sănătății, dr. Marcolino Candau, rugîndu-l să acorde un scurt interviu revistei «Flacăra».

— Prima întrebare: cum priviți Organizația Mondială a Sănătății în perspectiva anului 2000?

— O temă principală a celei de-a 20-a aniversări a O.M.S. este tocmai «sănătatea în lumea de mîine». Cînd spun «mîine», înțeleg viitorii 10-20 de ani. În fapt, anii aceștia vor marca aplicarea și îmbunătățirea descoperirilor științifice din deceniul pe care-l trăim în prezent. Progresele de azi ale științei se vor reflecta, fără îndoială, asupra sănătății populației în toate țările.

Aici, interlocutorul nostru s-a referit la mesajul pe care l-a adresat recent cu ocazia «Zilei mondiale a sănătății», mesaj în care a arătat: «Nu-i lipsit de rațiune să sperăm că o străpungere va putea fi făcută în frontul cancerului prin una dintre multiplele căi deschise astăzi cercetării. De asemenea, printr-o mai profundă cunoaștere a afecțiunilor cardiovasculare, precum și a raporturilor acestora cu chimismul organismului uman, se întrevede posibilitatea de a jugula boli pe care le socotim dintre cele mai ucigătoare. Cercetări asupra chimiei țesuturilor și organelor vor aduce — poate — lumină asupra proceselor de degenerescență, îndepărtînd și mai mult bătrînețea. Poate că la această impresionantă dar încă incompletă enumerare vom vedea adăugîndu-se și descoperirea de medicamente și antibiotice care să acționeze asupra virusurilor ce sfidează deocamdată terapeutica noastră. Totuși, chiar dacă acestea se vor realiza, umanitatea nu va fi mai puțin expusă unei multitudini de influențe care, dacă nu vor fi remediate, riscă să neutralizeze progresele scontate. Dacă punem însă în balanță eforturile întreprinse pentru triumful sănătății, cred că rezultatele ne rămîn favorabile; pînă la urmă, omul va ieși învingător. Beneficiind de o sănătate mai bună, el se va bucura de o viață mai bogată, mai plină, mai lungă».

Emblema Organizației Mondiale a Sănătății.

— În lumina obiectivelor O.M.S., care este, după părerea dv., relația om-umanitate?

— Pentru a ne face o idee precisă în ce privește locul pe care-l ocupă în programul de combatere a flagelurilor cercetarea dinamicii populației, a planingului familial, a dezvoltării colectivității umane — ce reținem tot mai mult atenția statelor membre ale O.M.S. — trebuie să privim toate aceste probleme în contextul indispensabil al ameliorării sănătății pe plan mondial. Planurile pe termen lung, pe care le elaborăm cu scopul de a elimina cele mai multe dintre flagelurile seculare ale umanității, nu vor avea un efect de durată dacă nu vom contribui la crearea unor rețele sanitare de bază. Este o condiție sine-qua-non a progresului în toate sectoarele de acțiune pentru sănătatea mondială. Iată de ce — ne-a spus în încheiere dr. Marcolino Candau — adeziunea fiecărui stat la marile noastre acțiuni nu poate fi decît salutată. Sper, cu toată sinceritatea, că noul deceniu de existență în care a pășit O.M.S. va marca un efort concentric, universal, pentru cauza sănătății și a păcii în lume.

Sanda DUMITRESCU

PRAGA

UVERTURI DE PRIMĂVARĂ

Corespondență specială de la Bohumil DRDA

Agenda manifestărilor culturale pragheze este din nou suprasolicitată în anotimpul cel mai frumos al «orașului de aur». Săptămînile care au precedat uvertura de duminică a tradiționalului festival «Primăvara la Praga» au fost bogate în premiere, vernisaje, noi apariții editoriale și prezențe muzicale prestigioase. Printre ele se numără și turneul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii române, care s-a bucurat aici de un succes remarcabil, înregistrînd aprecieri unanime pentru acest valoros ansamblu orchestral, pentru dirijorii Iosif Conta și Emanoil Elenescu, precum și aplauze meritate pentru virtuozitatea soliștilor: violonistul Ștefan Ruha și tînărul pianist Dan Grigore.

Altă prezență culturală, la fel de prestigioasă, este expoziția «Arta contemporană românească», deschisă zilele acestea în sala «Uluv». Vernisajul a avut loc în prezența ministrului culturii și informațiilor al R.S. Cehoslovace, Miroslav Galuška. Au luat cuvîntul cu acest prilej prof. dr. docent Alexandru Balaci, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă din Republica Socialistă România, și B. Chnoupek, adjunct al ministrului culturii și informațiilor din Cehoslovacia.

Un mare număr de iubitori ai artei din Praga vizitează cu interes expoziția care

CONCERT SUBACVATIC

Sunetul, mai exact expresia sa cea mai dezordonată, zgomotul, poate deranja în diverse feluri. Un diplomat străin în vizită la Foreign Office a observat, după audiență, că automobilul, parcat între mașinile ministeriale, era scos pe sus din curtea departamentului.

— Se pare că înăuntru se află o bombă cu ceas, i-a răspuns unul dintre cei ce participau la operație.

S-a lămurit ulterior că un defect al ceasului de bord, nereparat, amplifica ticăitul mult dincolo de proporțiile normalului, ceea ce, bineînțeles, a alarmat serviciul de pază al ministerului.

Pentru amatorii de sporturi subacvatice care au avut nefericita idee să-și petrecă timpul liber în adîncurile apelor din apropierea localității Cornish (tot Anglia), întîlnirea cu sunetul dezordonat a avut efecte mai grave. La o anumită adîncime, lîngă coastă, li s-a părut că participă fără să vrea la un straniu concert de muzică concretă. Revenind la suprafață au constatat că nu mai aud atît de bine fenomenul, care la examenul medical a fost pus pe seama unor presiuni sonore capabile să provoace leziuni și chiar moartea. Investigațiile organizației «Campania pentru dezarmarea nucleară» au dezvăluit că este vorba de o adevărată barieră de semnale sonore submarine Sonar, destinată a proteja activitățile secrete ale «Institutului experimental militar de chimie» sau, după cum se spune într-o publicație, activități dedicate războiului chimic și biologic. Un deputat laburist a cerut să se facă o anchetă, subliniind că dacă experimentatorii de la institut țin să-și desfășoare activitatea în secret, ar trebui, în interesul public, să nu fie chiar atît de discreți, cel puțin în domeniul barierei sonice. «Înotătorii — declară el — au dreptul să fie avertizați asupra pericolelor la care se expun».

Nu putem prevedea ce se va întîmpla în viitor, dar un lucru este neîndoios de pe acum: în loc să asigure desfășurarea în liniște a lucrărilor secrete în domeniul războiului chimic, bariera sonică a atras în cele din urmă atenția opiniei publice engleze asupra celor ce se petrec în institutul de la Cornish. Și asta fără să poată provoca leziuni celor ce nu stau cu capul sub apă.

Nicolae LUPU

COMENTARIU

Bonnul și neonaziștii

de Silviu **BRUCAN**

Recentele evenimente din R.F. a Germaniei marchează sfîrșitul unei ere în politica vest-germană. Între 1949 și 1967, perioadă care a corespuns și unei spectaculoase dezvoltări economice, R.F.G. a cunoscut o oarecare stabilitate politică datorită unui sistem care împrumuta mai mult forma decît conținutul celui englez — cu două mari partide ocupînd practic întreaga scenă politică. Cele două mari partide — democrat-creștinii și social-democrații — au obținut împreună, dar candidînd separat, 60% din sufragii în 1949, apoi 74% în 1953, iar în 1961 și 1965 s-au ridicat la 82% și respectiv 87%. La un moment dat creștin-democrații au fost nevoiți să încheie o alianță temporară cu liberalii pentru a dispune de majoritate în parlament, iar cînd această alianță a eșuat, Bonnul a cunoscut prima sa criză ministerială și totodată prima recesiune economică postbelică soldată cu stagnare, inflație și șomaj. Balonul idilic al societății consumului, în care oamenii erau prezentați ca neavînd altă grijă decît alegerea mărcii de automobil, frigider sau televizor, s-a spart și profeții moderni ai capitalismului «dirijat» au ajuns la concluzia că singura salvare rezidă în «marea coaliție». Încă o dată, social-democrația s-a sacrificat pe altarul inițiativei private și a luat naștere guvernul Kiesinger-Brandt. Dar luna de miere între cele două mari partide de la Bonn s-a consumat de mult și «marea coaliție» seamănă acum mai curînd cu o căsnicie în care partenerii descoperă cu amărăciune crescîndă dezavantajele nepotrivirii de caracter.

Congresul din martie al partidului social-democrat a reliefat acest conflict conjugal. Pe planul politicii interne, adoptarea unei rezoluții în favoarea participării muncitorilor la deciziile ce privesc întreprinderile în care lucrează constituie — cum scrie conservatorul «Die Welt» — un indiciu că mai sînt puternice «tradiționalele concepții socialiste asupra politicii economice și sociale». Pe plan extern, avalanșa de rezoluții cu privire la recunoașterea liniei Oder-Neisse, relațiile cu R.D.G., caracterul de «instrument al destinderii» pe care trebuie să-l îmbrace N.A.T.O., precum și încetarea bombardamentelor S.U.A. împotriva R.D. Vietnam i-au solicitat șefului partidului, Willy Brandt, cele mai mari eforturi de abilitate diplomatică de cînd a preluat postul de ministru de externe. Cancelarul Kiesinger s-a simțit însă obligat să precizeze imediat că politica guvernului de la Bonn rămîne neschimbată și neschimbată a rămas. În acest fel, contradicțiile paralizează cele două partide și asigură continuitatea imobilismului.

Pe acest fundal, *succesele electorale obținute succesiv în mai multe landuri vest-germane de partidul neofascist* — intitulat național-democrat pentru consum extern — au trezit o neliniște legitimă la Bonn ca și în celelalte capitale europene. «Democrația în Germania (occidentală — n.a.) se află în fața unei încercări grele» — scrie «Die Welt». Deși sufragiile locale obținute nu ating cifre impresionante, ele trezesc neliniște datorită analogiei istorice: numărul voturilor obținute în landul Baden-Württemberg este egal cu cel cîștigat de Hitler în aceeași regiune în 1930. Fioroasă și cutremurătoare amintire! Apărut pe scena electorală abia în 1965, partidul național-democrat s-a strecurat treptat în parlamentele din Bavaria, Schleswig-Hollstein, Hessen, Renania Palatinat, Saxonia inferioară, Bremen, iar acum în Baden-Württemberg. Exploatînd sentimentele revanșarde, nemulțumirile locale, impasurile create de cele două decenii de imobilism, neonaziștii își fac drum. «Decisivi — alarmează organul creștin-democrat «Frankfurter Allgemeine» — nu sînt numeroșii alegători ai P.N.D. nevinovați, miopi sau proști care n-au știut să-și manifeste protestul în altă parte..., ci activiștii de partid, chiar dacă în prezent folosesc limbajul oițelor». Cîștigurile cele mai mari ei le-au obținut pe socoteala social-democraților, care plătesc astfel un tribut greu pentru concesiile programatice făcute la Bonn. «Social-democrații — scrie oficiosul socialist «Vorwärts» — nu au suferit doar un eșec mare ci și o înfrîngere gravă».

Celălalt fenomen caracteristic vieții politice vest-germane este *creșterea opoziției extraparlamentare de stînga*, al cărei dinamism politic s-a manifestat cu atîta vigoare în violentele demonstrații studențești din aprilie. O serie întreagă de organizații, asociații, partide cunosc o activizare fără precedent. Fără o ideologie comună și clară, ele cuprind deopotrivă «realiști și fanatici». Forța generală a mișcării a pus cu vigoare pe tapet problema legalizării Partidului Comunist German. Într-adevăr, cu greu își poate susține Bonnul pretenția la un statut democratic, cînd posibilitățile largi de afirmare create forțelor de dreapta neonaziste contrastează atît de vădit cu menținerea în ilegalitate a partidului comunist și cu persecutarea militanților săi «Pînă și cercuri politice de centru — scrie «Frankfurter Allgemeine» — manifestă simpatie pentru legalizarea P.C.G.».

Se va menține oare «marea coaliție» în focul luptei electorale din 1969 și după ea? Sau vor aluneca creștin-democrații spre o coaliție cu forțele de dreapta, silind social-democrația să-și caute reazimul firesc la stînga?

---

cuprinde lucrări ale unui număr de 59 de pictori și 14 sculptori români. Printre cele peste 100 de picturi, am remarcat lucrări semnate de Brăduț Covaliu, M.H. Maxy, Henri Catargi, Corneliu Baba, Ion Pacea, Sultana Maitec, Ion Bițan și alții. O impresie deosebită produc sculpturile lui Ion Vlasiu, Gheorghe Apostu, Balogh Petre și ale altor maeștri contemporani. Expoziția va rămîne deschisă trei săptămîni.

Între timp, manifestările muzicale «Primăvara la Praga» sînt în plină desfășurare. Ediția din acest an — cea de-a XXIII-a — este considerată deosebită și pentru că ea coincide cu cea de-a 50-a aniversare a Republicii Cehoslovace și cu centenarul Teatrului Național praghez (Narodni Divadlo).

După ce bagheta celebrului dirijor Karel Ancerl a deschis festivalul în sala Smetana și după solemnitatea oficială din sala Carolinum, în cadrul căreia nonetul ceh a dat un prim concert de gală, «Primăvara la Praga» a devenit evenimentul cultural al săptămînilor muzicale ce vor culmina cu finalul din 4 iunie. Pînă atunci, milioane de melomani cehoslovaci și sute de oaspeți veniți de peste hotare au prilejul să urmărească desfășurarea programului care cuprinde peste 50 de concerte, dintre care 25 simfonice, 11 susținute de soliști, 16 concerte de cameră.

Pe afișul festivalului muzical figurează, la această ediție, New Filarmonic Orchestra din Londra, Orchestra simfonică a radioului din Baden-Baden, precum și Orchestra simfonică budapestană. 10 dirijori cehoslovaci și 15 de peste hotare onorează pupitrul festivalului muzical.

PARIS

APRECIERI ȘI CONTRACTE

Corespondență specială de la N. VRABIE

Prezența, pentru prima dată, a mașinilor-unelte românești la a 5-a bienală franceză de mașini-unelte și echipament mecanic care a avut loc recent la Paris s-a soldat nu numai cu o demonstrare elocventă a nivelului tehnic atins de industria noastră constructoare de mașini, dar și cu contracte de vînzare încheiate de I.S.C.E.-Mașinexport cu diverse firme pentru freze, strunguri și mașini de găurit.

În zilele ce urmează vom avea prilejul să cunoaștem din nou aprecierile specialiștilor și publicului parizian asupra realizărilor românești în alt domeniu, și anume cel electrotehnic, cu prilejul participării noastre, tot pentru întîia oară, la bienala de echipament electrotehnic ce se va deschide aici la 20 mai. Va fi expusă o gamă largă de motoare electrice (asincrone trifazate, antiexplozive și antigrizutoase, monofazate și universale etc.), convertizoare de sudură și de frecvență, motoare de mare putere, aparataj de înaltă tensiune, transformatoare, materiale electroizolante și conductori, aparataj de comandă și elemente de automatizare, aparate de radio etc.

Acestor manifestări le vor urma, spre toamnă, altele, devenite tradiționale, cu prestigiu în lumea întreagă. Este vorba de Salonul internațional alimentar (S.I.A.L.) din Paris, la care România va participa de asemenea cu un stand bogat și variat de produse alimentare, conserve, vinuri. Nu mai puțin renumit este tîrgul de mobilă din Lyon, care reunește în fiecare an tot ce s-a realizat mai bun în domeniul respectiv în toată lumea. România va fi prezentă aici cu garnituri de mobilă, demne de admirația vizitatorilor și interesul specialiștilor.

ROMA

TEMPERATURĂ ELECTORALĂ

Corespondență specială de la Eugeniu OBREA

Vremea călduroasă a depășit pronosticurile tradiționale ale calendarului italian; un ziar de seară din Roma vorbește chiar despre un record de temperatură pentru această perioadă a anului. Locuitorii «cetății eterne» par însă mai puțin preocupați de termometre și mai mult de fierbințeala unei campanii electorale care se apropie de punctul ei final. Afișele electorale au inundat străzile și, dacă am fi să judecăm forța partidelor după maculatura irosită, domnul Turchi, candidatul unei grupări de tristă aducere aminte, ar cîștiga disputa. Numai că între cantitatea de imprimate electorale și numărul voturilor recoltate nu există, totdeauna, concordanță. Roma, obișnuită cu risipa de afișe și panouri multicolore, și-a îmbogățit peisajul grafic cu semnele luptei care se încheie la urne. Panouri uriașe se adresează alegătorului. Democrat-creștinii pledează pentru continuitatea poli-

(Continuare în pag. 30)

În Republica Federală a Germaniei continuă puternicele demonstrații prin care opinia publică își manifestă îngrijorarea față de recrudescența tendințelor neofasciste — concretizată îndeosebi în ascensiunea rapidă a Partidului național-democrat (P.N.D.) — și față de «legislația excepțională» preconizată de autoritățile de la Bonn.

DIGEST

TOATE FORȚELE

Alianța este creată în scopul unirii tuturor forțelor patriotice și a tuturor patrioților în vederea luptei hotărîte împotriva agresorilor, a răsturnării regimului fantoșă a lui Nguyen Van Thieu și Nguyen Cao Ky, a instaurării unui regim de uniune națională pentru dobîndirea independenței, democrației și păcii.

Programul de acțiune al alianței cuprinde următoarele obiective principale: încetarea războiului, restabilirea păcii, redobîndirea independenței și suveranității naționale, transformarea Vietnamului de sud într-un stat independent, liber, pașnic, neutru și prosper, orientarea spre unificarea pașnică a patriei pe baza consultărilor și tratativelor organizate pe picior de egalitate între cele două zone: nord și sud.

(Din comunicatul Conferinței de constituire a Alianței forțelor naționale, democratice și de pace din Vietnam.)

DILEMA AMERICII

Astăzi America se află într-o stare de spirit deplorabilă...; ne vedem în imposibilitatea de a face față problemelor fundamentale cu care sîntem confruntați în orașele noastre, în societatea noastră și în întreaga lume.

Nimeni nu este în stare să prezică prin ce mijloace și cînd vom putea găsi o ieșire din mlaștina vietnameză în care ne-am împotmolit.

George BALL
reprezentant al S.U.A. la O.N.U

MESAJ

Medicii mi-au spus că nu este nevoie să mă duc chiar atît de des la Groote-Shuur, ceea ce înseamnă că totul merge spre bine. Sînt sigur că viitoarea transplantare întreprinsă la spitalul Groote-Shuur va fi la fel de reușită și că în următorii ani vor mai fi încercate altele, mai numeroase chiar decît cele pe inimă deschisă. Vreau să asigur lumea și să dau încredere medicilor că duc o viață normală și că mă simt foarte bine. Nu sînt vanitos ci, dimpotrivă, aș prefera să evit orice publicitate și să trăiesc liniștit. Dar voi încerca să fac tot ce-mi va sta în putință ca să lupt împotriva îndoielii și a scepticismului.

Philip BLAIBERG

(Urmare din pag. 29)

tică, liberalii promit «un mîine mai bun», socialiștii unificați utilizează cele două însemne ale partidelor care s-au contopit. Comuniștii cer schimbări de substanță, radicale, în viața Italiei.

Chiar și la porțile Vaticanului poți întîlni micile «Fiat»-uri înarmate cu pancarte și un difuzor. Un candidat solicită voturile... automobiliștilor, altul se adresează capilor de familie cu mulți copii; casierița de la un cinematograf poartă o insignă: cinefilii să-l voteze pe... Pe străzi vacarmul nu se stinge decît noaptea tîrziu. Pe Via del Corso disting «Internaționala». Un șir de mașini și o melodie acoperă zgomotele unei artere animate: imnul socialiștilor. Nu lipsesc din repertoriul muzical al combatanților electorali nici chiar marșuri din anii mussolinieni.

Sute de adunări se destășoară în fiecare zi — în săli mari, cu un auditoriu numeros, ca și în căsuțele sătești, la lumina unui bec palid. Partidele utilizează întreg «arsenalul» propagandistic. Numele celebre — vedete de cinematograf sau profesioniști ai stadioanelor — sînt folosite pentru a mări atractivitatea mitingurilor.

— Un pronostic... l-am rugat pe un confrate de la un cotidian din Roma.

— Cu toată plăcerea dar, dacă este posibil, după despuierea urnelor... mi-a răspuns zîmbind. Căci scrutinul de la 19 mai rămîne o mare necunoscută...

Delegația nord-vietnameză la convorbirile de la Paris se află în centrul atenției presei. Asaltat de ziariști, șeful delegației, Xuan Thuy, a declarat: «În numele guvernului Republicii Democrate Vietnam, noi am venit la Paris pentru convorbiri oficiale cu reprezentantul guvernului Statelor Unite, cu scopul de a determina cu participarea americană încetarea necondiționată a bombardamentelor și a tuturor altor acte de război americane împotriva Republicii Democrate Vietnam și pentru a discuta despre o serie de alte probleme interesînd cele două părți».

Vestea începerii convorbirilor preliminare americano-vietnameze la Paris a produs, după cum era de așteptat, un puternic ecou în lumea întreagă și — la această oră — bursa știrilor în legătură cu evoluția dezbaterilor menite să pună capăt războiului din Vietnam continuă să indice: înaltă tensiune. Întîlnirea din Avenue Kléber s-a repercutat însă cu un efect vădit contrar asupra bursei materiilor prime legate mai ales de industria de război. În diferite capitale occidentale materiile prime «strategice», care sînt absorbite în proporție de 20-30 la sută de producția arsenalelor militare, au înregistrat la bursă o scădere bruscă, atingînd valori dintre cele mai joase. Telegramele de presă anunță că pierderile cursurilor cuprului, nichelului, platinei, cauciucului și ale altor materii prime sînt de ordinul sutelor de puncte. Fenomenul, departe de a marca doar un simplu moment conjunctural, are o semnificație mai profundă prin faptul că beneficiarii profiturilor de război sînt bătuți la propria lor bursă...

Comentînd faptul, revista franceză «Entreprise» scrie că în zilele care au urmat începerii dialogului de la Paris materiile prime au acționat la bursă ca un adevărat «barometru al păcii și războiului». Revista publică un grafic sugestiv, indicînd traiectoria valorilor aflate acum în scădere. Deasupra graficului se poate citi: «*Speranța de pace în Vietnam: un duș rece pentru materiile prime*». Un duș rece — adăugăm noi — pentru toți aceia care înregistrează pierderi la bursă ori de cîte ori speranțele de pace cîștigă teren. Pe Avenue Kléber sau în altă parte.

D.B.

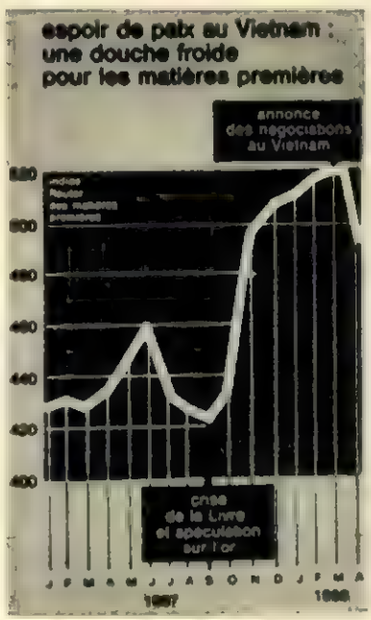

CRONICA DE TREI SECUNDE

Shumway

Mă uit la acest doctor Shumway de la spitalul din Palo-Alto. E «tatăl» grefelor cardiace, teoreticianul, cel care a demonstrat primul tehnica lor, definindu-le posibilitățile și condițiile. Dar prima grefă operată de Shumway pe o inimă de om a eșuat și moartea aceea s-a numit Kasperak. După lungi ezitări, peste 5 luni, chirurgul încearcă o nouă operație. Din nou pacientul moare și eșecul acesta se numește Rizor. Mă uit la acest Shumway și mă gîndesc că, pentru a ajunge la concluziile sale — fără de care Barnard, practicianul genial, n-ar fi izbutit — omul acesta a operat pe mai mult de o mie de cîini, dintre care 75% au supraviețuit cu inimi noi. Ceea ce se potrivea în cazul cîinilor nu corespundea, probabil, oamenilor. Niciodată deosebirea dintre un om și un cîine nu mi s-a părut mai clară și mai dureroasă. Mă uit la Shumway și cu acea tenacitate de broască țestoasă, la care chiar dînsul te îndeamnă, găsesc în tristețea eșecurilor un punct de sprijin, o întrebare de o vitalitate chinuitoare: dar dacă în perspectiva viitoarelor cuceriri ale chirurgilor, Kasperak și Rizor vor duce la succese mai fertile decît salvarea lui Blaiberg? Dacă din eșecurile lui Shumway, ei sau Barnard sau altul vor trage concluzii mai importante decît cele din victoria numită Blaiberg? Dacă, la urma urmei, morții se vor dovedi mai importanți pentru progres decît supraviețuitorii? Să nu răspundem rapid la aceste întrebări; să le mai lăsăm să dospească — mai ales că nici un răspuns, am încredințarea, nu poate răpi ceva din lumina curajului și încăpățînării lui Shumway.

Salut

Salut «sesiunea» Scaunului contemporan care are loc între 3 mai și 31 iulie la Muzeul de arte decorative din Paris. Salut cele 300 de scaune și fotolii moderne aduse din Europa, Statele Unite, Japonia, care printr-un joc de lumini și culori vor evidenția progresele realizate în acest domeniu esențial al vieții pe pămînt. Într-o epocă în care o imensă nerăbdare face ca patru roți să devină mai dragi și mai scumpe decît patru picioare de lemn; într-o epocă în care mai toată lumea e pusă pe zburat, pe alergat, pe răsturnat, pe capu-n jos și picioarele-n sus, pe suspendat, pe imponderabil, pe antigravitațional, pe bătut cîmpii, pe fugit din realitate, pe evadat din sine însuși etc., etc., și prea puțini mai cunosc și mai cred în plăcerea de a-ți sprijini spatele de o spetează de scaun, în voluptatea de a te așeza într-un fotoliu cu o carte în mînă sau a sta nemișcat pe o pernă adîncă (fie ea din plastic și umplută cu aer) simțind — cum zic eschimoșii — că te înghite Somnul; într-o epocă în care, pe de altă parte, cîțiva — dar suficienți — oameni au dat patrupedului de lemn valoarea simbolică a unui bou Apis — această «sesiune» în care scaunele sînt privite normal, armonios, în proporțiile lor, fără «nebunie» și fără spaime, această adunare de lucru și lucruri are în ochii mei caracterul unei invitații serioase la o viață cu picioarele pe pămînt, cu capul bine cumpănit pe umeri.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

• O remarcabilă apariție editorială: Marx-Engels: **Scrieri din tinerețe**. Volumul, însumînd aproape șapte sute de pagini, cuprinde numeroase lucrări inedite în limba română, inclusiv celebrele «Manuscrise economico-filozofice din 1844» (Editura politică).

• P. Lucaciu, V. Piucă, M. Neagu sînt autorii unei documentate și interesante cărți: **«Capitalul» lui K. Marx în România** (Editura politică).

• După o foarte scurtă încetinire a ritmului de apariție, poezia solicită tirăji insistent atenția cititorilor. Dintre cărțile recent apărute, semnalăm: **Clipe** de Tiberiu Utan, **Bunavestire** de Ilie Constantin, **Cine mă apără** de Gh. Pituț, **Treaz între două cadrane** de Mihai Elin, **Vina nu-i a mea** de Nora Iuga, **Promontorii** de Mira Preda, **Fîlfîru** de Ion Omescu.

• În colecția Biblioteca pentru toți au apărut volumele: **Poemele luminii** și **Mirabila sămînță** de Lucian Blaga. Ediția — îngrijită de George Ivașcu și prefațată de Mircea Tomuș — reproduce textele din volumul «Poezii» (Editura pentru literatură, 1967).

• Tot în această colecție a apărut: **Doi vagabonzi** (nuvele și povestiri) de Maxim Gorki. Antologie și prefață de Bianca Dumitrașcu.

• **Claudia Millian despre Ion Minulescu**, o carte datorată filiației celei mai apropiate de inima autorului «Romanțelor pentru mai tîrziu» și care, prin caracterul ei memorialistic, ajută nemijlocit la cunoașterea omului și poetului (Editura pentru literatură).

• Cărți utile: **Marea** de C.S. Antonescu, **Undele și lumina** de Erwin Dezső, **Despre numere și figuri** de H. Rademacher și O. Toeplitz, apărute în binevenita colecție «Enciclopedia de buzunar» (Editura științifică).

• Celebrul scriitor și gînditor american Ralph Waldo Emerson (1803 1882) e prezent în vitrinele librăriilor cu un volum de **Eseuri**. Traduceri, Cuvînt înainte și Note de Leon D. Levițchi (Editura pentru literatură universală).

• Dintre ultimele apariții la Editura Academiei Republicii Socialiste România, semnalăm: **Opera matematică** de Simion Sanielevici; **Fonologia istorică a dialectelor daco-române** de Alexandra Roceric-Alexandrescu; **Crearea sistemului monetar național în 1867**.

• În seria ghiduri consacrate monumentelor istorice, la Editura Meridiane a apărut: **Biserica evanghelică din Sibiu**. Autorii — Iuliana Dancu și Dumitru Dancu — aduc prețioase contribuții la monografia uneia dintre cele mai vechi și mai interesante monumente ale orașului de la poalele Cibinului.

• Sumarul ultimului număr al revistei **Secolul 20** cuprinde cîteva irezistibile capitole. Revista se deschide cu un grupaj: Samuel Beckett, în care, printre altele, putem citi cîteva «Destăinuiri» ale dramaturgului, precum și piesa acestuia «Așteptîndu-l pe Godot». Texte alese cu grijă pentru substanță și semnificație susțin și alți grupaj: Centenarul Gorki. Mai notăm florilegiul de texte și reproduceri ce ne prezintă pe sculptorița franceză Germaine Richier. Tot în acest număr, ultimul capitol al romanului **America** de Franz Kafka.

disc

• De peste 60 de ani cîntă **Fănică Luca** la fermecatul lui nai. A străbătut lumea în lung și-n lat, cu nasul la brîu, a unit-o cu muzica noastră românească. Din multele melodii înregistrate pe discul EPD-1188 nu uităm că «Am un leu și vreau să-l beu» a trecut în istoria mondială a muzicii, prin pana lui Enescu.

• **Angela Buciu** și orchestra lui **Vancu** ne poartă pe potecile nebătute ale unor cîntece de o rară frumusețe «Mă sfătește măicuța» sau «Codrule răcătănat» și încă alte șase tot atît de uimitoare (EPD 1189).

• Lucrația **Ciobanu** cîntă de ne răscolește: «Apuca-m-aș de jucat», «Cînd eram în satul meu» și «Mă bădiță de la mic». Vocea ei strălucitoare ne face s-o considerăm pe drept cuvînt (vorba cîntecului) «Mireasa noastră cu floria. Cu flori de mărgărint» (EPC-938).

• **Maria Cornescu**, autoarea atîtor imprimări de succes, a mai realizat un disc pe care vă invităm să ascultați: «Pare-mi-se că s-aude». «Nevoiță să nu mă minți» și altele (EPC-932).

• **Florentina Vlad** își cucerește locul meritat, cîntec cu cîntec, disc cu disc (credem că vor mai urma). Dacă și alte cîntece le va interpreta așa cum cîntă «Zis-a badea că mă lasă», sîntem convinși că n-o vor lăsa ascultătorii (EPC-940).

cinema

• **K.O.** După o comedie onorabilă («Balul de aimbătă seara»), una subțirică de tot. Îngrijorător zborul regizorului Mircea Mureșan (autorul «Răzvrătirii») pe lîngă diverse maniere de înfăptuire a comicului, toate atinse doar în trecăt. Scenariul: Eugen Pepiță și Mircea Mureșan. Imaginea Octavian Basti și Alexandru David. În distribuție: Toma Caragiu, Dem Rădulescu, Peter Paulhoffer, Carmen Galin, Elena Caragiu, Ovid Teodorescu, Tudorel Popa.

• **Statornicia rațiunii**. Din romanul destul de aspru al lui Vasco Pratolini, regizorul italian Pasquale Festa Campanile a preluat mîzul melodramatic, exploatîndu-l potrivit propriei sale înclinații temperamentale. În distribuție, actori de mină întîi: Catherine Deneuve, Samy Frey, Enrico Mario Salerno, Andrea Cecchi, Norma Bengell.

• **Ce noapte, băieți!** O actriță frumoasă, Marisa Mell, și un actor bun, Franco Fabrizzi, într-o comedie polițistă ce se înscrie înnițiți pe linia mediocrității. Regizor: Giorgio Capitani.

• Două comedii vrednice să fie reluate: **Unora le place jazul** (cu Marilyn Monroe, Jack Lemmon și Tony Curtis) și **Duminică la New York** (cu Jane Fonda și Rod Taylor).

• Maria Schell și Charles Aznavour sînt parteneri într-un film cu titlu promițător, **Dacă i-am invita pe James Dean**, realizat de Richard Balducci.

• Mari cineaști pe ecranele noastre: **Howard Hawks** («El Dorado»), **Stanley Kramer** («O lume nebună, nebună, nebună»), **Claude Lelouch** («Un bărbat și o femeie»), **Alexandar Petroviei** («Am înflorit țiganii fericiți»).

• O carte care-și propune să ne ajute a ne lămuri dificila artă «de a vedea» un film: John H. Lawson — **Film și creație**, în traducerea competentă semnată de Laura și Dorina Costin.

Marisa Mell

muzică

Elena Dacian

• O primă audiție românească și prezența unui solist de valoare sînt de remarcat în concertul săptămînal al Filarmonicii «George Enescu». Vom asculta: «Partita pentru orchestră» de Corneliu Georgescu; Concertul pentru pian și orchestră nr. 4 de Beethoven, avînd ca solist pe pianistul **Konrad Hansen** din R.F. a Germaniei, strălucit elev al lui Edwin Fischer: Simfonia a V-a «Din lumea nouă» de Antonin Dvorak. Dirijează **Mihai Brediceanu** (18 mai, Sala Ateneului).

• Pupitrul dirijoral al Orchestrei simfonice a RTV a fost încredințat unui oaspete din Bulgaria — **Ilia Demkov**. Programul se sprijină pe trei capodopere ale creației polifonice universale: Simfonia 35 de W.A. Mozart; Concertul pentru vioară și orchestră de Felix Mendelssohn Bartholdy (solist, tînărul și înzestratul violonist Eugen Sîrbu); Simfonia a 3-a, «Eroica», de Ludwig van Beethoven (23 mai).

• Iubitorii muzicii de operă din țara noastră n-au uitat-o deasupr pe soprana italiană **Marcella de Osma**, una dintre revelațiile ultimei ediții a festivalului «George Enescu». Admirabila primadonă apare pe scena Operei române în rolul Ameliei (Bal mascat) și al Elisabetei (Don Carlos). Spectacolul cu «Don Carlos» are loc la 22 mai și include în distribuție și pe: **Elena Cernei, Nicolae Herlea, Ludovic Spiess, Valentin Loghin.**

• **Elena Dacian** a debutat în «Lacul lebedelor» și a obținut un frumos succes pe scena Operei române, interpretînd cu multă sensibilitate dificilul dublu rol al lebedei albe și negre.

În zilele de 25, 26 și 27 mai, Opera din Stuttgart (R.F. a Germaniei), sub conducerea muzicală a lui **Ferdinand Leitner**, prezintă pe scena Operei române două spectacole: «Elektra» de Richard Strauss și «Nunta însingerată» de Wolfgang Fortner.

plastică

• **Pictură contemporană franceză.** Mai bine de 70 de artiști ai «Școlii de la Paris» sînt prezenți cu lucrări în expoziția deschisă la Muzeul de artă. Un panoramic care cuprinde aproape toate tendințele picturii contemporane și nume prestigioase ca: Giacometti, A. Beaudin, Bissière, Max Ernst, A. Herbin, Magnelli, A. Masson, Nicolas de Staël, Wols, Vasarely, Vieira da Silva, Dubuffet, Brauner ș.a.

• **Arta contemporană dansată.** Sub influența unor școli sau artiști (Mondrian sau Malevitch, Klee sau Kandinsky), pictura dansată a evoluat în ultimele decade, lent dar tenace cu unele excepții — spre un limbaj abstract. Dacă în pînzele lui Carl Henning Pedersen (n. 1913) realul este obiectiv atins, el se contopește însă aproape pînă la neființă în mișcările neliniștite ale penelului, în saturația și cruditatea culorilor atît de caracteristice expresionismului; dacă mai tînărul Anders Kirkegaard, traversînd suprarealismul, se reîntoarce la aceleași mijloace de expresie din punct de vedere plastic mai clare dar habitual expresioniste, cu Mortensen — artist de renume european — plonjăm în plin neoplasticism. Reliefurile sale policrome reduc totul la cîteva mișcări optice de un dinamism elementar, respingînd orice referință naturalistă, alungă orice tensiune emoțională și introduc forma pură. Pe aceeași linie care coboară din Malevitch, pictorul Ib Geertsen imaginează «variațiile sale, de o muzicalitate cromatică încărcată de ritmuri. Expoziția de la Dalles — care cuprinde și o selecție de sculpturi — reflectă muzaicul de tendințe ale artei danezе contemporane.

• **Vasile Kazar** — desene. Arta lui Kazar nu poate fi despărțită de obîrșia care o inspiră, de mîturile, legendele, obiceiurile și formele Maramureșului. O lume pe care Kazar o explorează de mulți ani și o oglindește cu fidelitate și pasiune. Departe de a face o transcriere, el o trăiește mereu dîndu-i strălucirea personalității sale. Oamenii și obiectele, formele și modul de existență alcătuiesc cadre în care arta lui Kazar operează o mutație de la nivelul popular la nivelul cult prin dezvoltarea firească a unei vechi viziuni țărănești ... așa cum observă și prefațatorul acestei expoziții pe care o recomandăm (Sala Dalles).

teatru

• La Arad, în premieră pe țară: **Regele gol** de E. Schwartz — comedie grotească îmbinînd satira violentă cu elogiul adus umanismului. Doi creatori bucureșteni, D.D. Neleanu (care a asigurat regizoral spectacolului o înaltă ținută artistică și o mișcare plină de expresivitate) și St. Hablinschi (autor al unei scenografii excelente, în egală măsură poetică și caricaturală), au dat viață și multă culoare reprezentației în care au jucat: Dan Antoci, Alex. Fierăscu, Gabi Dăicu, V. Varganici, C. Atanasiu, Victor Ionescu, Lucia Georgian, Ion Negoescu.

• Teatrul Mic și-a reînscris în repertoriu două din spectacolele sale de prestigiu: **Incident la Vichy** de A. Miller și reprezentația compusă din **Schițe de I.L. Caragiale** și **Cîntărețа chelă** de Eugen Ionescu.

• Teatre românești peste hotare: Teatrul de comedie va fi în luna iunie la Viena (în cadrul «Săptămînii festive a Vienei» iar în toamnă în R.P. Polonă; Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra» va fi în curînd prezent în cadrul Teatrului Națiunilor la Paris; Teatrul maghiar de stat din Cluj va pleca în turneu în R.P. Ungară. Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț va duce în toamnă «Afară-i vopsit gardu', înăuntru-i leopardu'» la Festivalul de la Veneția; Teatrul Țăndărică se va afla în curînd la Zürich. De asemenea, e prevăzut un turneu al Teatrului evreiesc de stat în R.F. a Germaniei.

• Săptămîna aceasta, secția maghiară a Teatrului de stat din Tg. Mureș se află la București cu piesele **Familia Toth** de I. Orkeny (premieră pe țară), în regia artistului poporului Kovács György, și **Platonov** de A.P. Cehov, în regia lui Gh. Harag.

• Binecunoscut ca romancier, Lion Feuchtwanger este înfățișat la Teatrul din Constanța pentru prima dată ca dramaturg cu piesa **Diavolul la Boston**. Regia: Ion Maximilian; scenografia. Mihai Tofan. În distribuție, actorii Iancu Lucian, Iolanda Copăceanu, Val Săndulescu, Sandu Simionică, Emil Sasu, Anca Maximilian.

televiziune

Am selectat pentru dv. și vă recomandăm, ca de obicei, cîteva dintre emisiunile programului săptămînii viitoare, care — pentru un motiv sau altul — ni se par promițătoare.

DUMINICĂ 19 MAI. Ne menținem recomandarea pentru emisiunea **Zigzag**. Ne-am îngăduit însă să atragem atenția unea organizatorilor că există primejdia unui anumit stereotip la unele din paginile emisiunii (Concert de fanfară, reportajul de la cursele de cai ș.a.) (14.15) • Ciclul (reușit) **Rapsodia română** continuă cu județul Bacău (20.10) • **Teatru în studio** ne aduce una dintre capodoperele dramaturgiei naționale: «Apus de soare» de Barbu Delavrancea, într-o irepușabilă interpretare în frunte cu: George Calboreanu, Carmen Stănescu, Nicolae Brancomir, Marcel Enescu, Ilinca Tomoroveanu, Simona Bondoc, Matei Alexandru, Gheorghe Cozorici (20.45) • Încheiem plăcut seara, întîlnindu-ne cu o cunoștință de la «Cerbul de aur»: Pia Colombo la **Parada vedetelor** (22.15).

LUNI 20 MAI. De reținut din programul zilei o emisiune de debut: **Telesuniversitatea,** cu ciclul «Istoria civilizațiilor», temă pretențioasă pe care am dori-o realizată la înălțimea cuvenită (20.50).

MARȚI 21 MAI. **Seară de teatru: «Nelncredere în foișor»** de Nelu Ionescu, amuzantă comedie polițistă cu care autorul ei și-a făcut debutul dramaturgic (20.45)

MIERCURI 22 MAI. **Clubul XX** își propune să dezbată cu tinerii telespectatori subiectul de stringentă necesitate educativă: «Civilizația și a fi civilizat», cu alte cuvinte despre atitudinea tinerilor față de creația artistică a înaintașilor și a contemporanilor (19.00) • **La Studioul tînărului interpret:** Luiza Cocheche, Cristina Pongratz, Dorin Anastasiu (20.45) • **Telecinemateca:** Paul Muni în «Nu alntem singuri» (21.15).

JOI 22 MAI. **Progr. I. Invitație pentru ora 21** — titlul unei ispititoare emisiuni culturale în care se vor dezbate variate probleme de creație puse de specialiști în toate domeniile științei, artelor, filozofiei (21.00) • Rubrica **Mari interpreți** ne propune o întîlnire de 15 minute cu baritonul Tito Gobbi (22.35).

VINERI 24 MAI. **Studioul muzical** este rezervat creației unui autentic reprezentant al romantismului vienez: Franz Schubert. Își dau concursul Iolanda Mărculescu, Valentin Teodorian, Pompei Hărăștășeanu. (20.20) • «Paradisul pierdut», un film (ținînd tot de categoria «Cinemateca») de Abel Gance, cu Fernand Gravey, Micheline Presle, Elvira Popescu (21.15).

SÎMBĂTĂ 25 MAI. O seară de tangouri argentiniene cu Doina Hoandrea, Luigi Ionescu, Jean Păunescu (22.05).

Diana Rigg

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 30 din 19 mai 1968

I. Progresul-Steaua	x
II. Rapid-Dinamo București	x
III. Petrolul-Dinamo Bacău	1
IV. «U» Cluj-F.C. Argeș	1
V. A.S.A.-«U» Craiova	1
VI. Steagul Roșu-Jiul	1
VII. Farul-U.T.A.	1
VIII. Gaz metan-A.S. Cugir	1
IX. Olimpia Minerul Baia Mare	x
X. C.S.M. Reșița-Crișul	1
XI. C.S.M. Sibiu-Vagonul	x
XII. Politehnica Gl.-Electronica	1
XIII. Chimia Rm.V. Metalul Buc	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

BUCĂTĂRIA „MODUL“

Doriți să înzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucătărie modernă?

Bucătăria MODUL, realizată de întreprinderile *MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE*, răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu — 16 corpuri componente cu utilități diferite, masă și trei scaune suprapozabile — sau în piese separate, după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei.

PREȚURILE DE VÎNZARE ALE CORPURILOR COMPONENTE OSCILEAZĂ ÎNTRE 214 LEI ȘI 706 LEI. PREȚUL DE VÎNZARE AL MESEI ESTE DE LEI 161, IAR AL CELOR TREI SCAUNE SUPRAPOZABILE, LEI 139.

FLACARA

22
'68

ANUL XVII
NR. (678)
25 MAI 1968

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ
Cîntăreața de muzică populară Angela BUCIU.
Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii»

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

INTERVIU DE 5 MINUTE

RITMICITATE PE ȘANTIERELE INDUSTRIEI UȘOARE

— Care sînt noutățile de ultimă oră în domeniul de activitate de care răspundeți?

Răspunde ing. R. MAYER, director în centrala Băncii de investiții.

— Pentru intrarea în funcțiune la termen sau chiar înainte de termen a noilor obiective economice, conducerea de partid și de stat a trasat sectoarelor construcții-montaj sarcina de a realiza ritmic producția pe șantiere încă din primul trimestru al anului. Direcția noastră din Banca de investiții, prin urmărirea riguroasă a mersului lucrărilor pe șantierele Ministerului Industriei Ușoare, țintește tocmai scopul enunțat mai sus. Rezultatele înregistrate în primele patru luni din 1968 sînt, în comparație cu anul trecut, cu mult mai bune. Exprimate procentual, aceste rezultate reprezintă 31,7% din planul anual. Ritmicitatea lucrărilor de investiții ale industriei ușoare este atestată de numeroase exemple, printre care noile capacități de producție de la Fabrica de lînă integrată-Constanța (1 500 tone lînă fire pieptănate) și de la Întreprinderea textilă-Pitești (1 875 tone fire cardate), care vor intra în funcțiune la termenul planificat, adică în trimestrul II al acestui an. Construcția unor unități noi, de mare capacitate — Filatura pentru fire din fibre chimice și bumbac-Oltenița sau unitatea integrată de țesături din lînă, fire artificiale și sintetice «Argeșeana»-Pitești — care trebuie să-și înceapă producția în trimestrul IV 1968 și respectiv în 1969 și 1970, înregistrează însă rămîneri în urmă.

Alte noutăți: s-a deschis finanțarea, deci s-au inaugurat șantierele fabricilor de confecții din Tg. Secuiesc și de tricotaje de lînă pură de la Miercurea Ciuc.

ACȚIUNI DE MARE IMPORTANȚĂ ECONOMICĂ ȘI SOCIAL-CULTURALĂ

Măsurile adoptate de conducerea partidului și statului cu privire la îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării au găsit un larg și favorabil ecou și în județul Ialomița.

Dorind să cunoaștem preocupările actuale în vederea aplicării în practică a măsurilor care decurg din îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a județului Ialomița, ne-am adresat tovarășului **Ștefan IACOB**, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean provizoriu, cu rugămintea de a ne răspunde la cîteva întrebări.

— Ce elemente noi apar prin delimitarea municipiului Călărași, a orașelor și comunelor din raza județului Ialomița?

— Comisia județeană de partid și de stat, alcătuită din cadre de specialitate, a întocmit un studiu, pe baza unor ample analize efectuate cu sprijinul și participarea largă a numeroși cetățeni din localitățile județului, o amplă sinteză a tuturor acestor sugestii. La baza propunerilor elaborate de comisia județeană au stat condițiile concrete, specifice județului nostru, legăturile economice, comunitatea de interese și tradiții, schimbările calitative intervenite în ultimii ani în structura populației, dimensiunile și condițiile de viață ale orașelor, comunelor și satelor.

În propunerile comisiei cu privire la delimitare se prevede reducerea numărului comunelor de la 85, cîte există în prezent, la 53. S-a avut în vedere faptul că unele sate mici (cu 10-20 familii) nu au perspective de dezvoltare, avînd o putere economică redusă și ocupînd mari suprafețe de teren arabil. Cele 53 de comune propuse sînt localități mari, cu largi perspective de dezvoltare, cum ar fi comuna Borcea, cu 23 978 ha și cu 10 517 locuitori; Dor Mărunt, cu 18 285 ha și cu aproape 10 000 locuitori; Cuza Vodă, Dragoș Vodă, Tocareni, Dragalina și multe altele.

— Ce îmbunătățiri economice și sociale se vor înregistra în dezvoltarea viitoare a localităților din județ?

— Prin centralizarea fondurilor provenite din contribuția voluntară bancară și prin muncă a locuitorilor, a fondului de electrificare precum și a creditelor alocate prin bugetul local, se vor putea construi o serie de obiective social-culturale și edilitar-gospodărești. Sînt prevăzute lucrări de construcții pentru localuri noi de cămine culturale, dispensare sanitare, grădinițe, brutării etc. Acestea se vor putea înfăptui mai ușor cu forțele unite în comun, mari și puternice din punct de vedere economic.

— Care sînt acțiunile ce se preconizează în viitorul apropiat pentru transpunerea în viață a acestor preocupări?

— În prezent se află în studiu întocmirea unor schițe de sistematizare pentru toate comunele din județul nostru. La aceste lucrări de mare amploare, care vor dura mai mulți ani, vom începe cu comunele mai mari și cu orașele noi. Avem în vedere crearea unor centre civice în mijlocul comunei, unde vor fi amplasate principalele construcții social-culturale, cum ar fi căminul cultural, școala, dispensarul, baia comunală, unitățile comerciale. Prin această concentrare se vor putea realiza mai ușor lucrările de amenajare a trotuarelor, canalizarea, alimentarea cu apă, electrificarea și alte elemente care vor contribui la ridicarea comunei pe o treaptă superioară de civilizație.

Delimitarea noilor centre de comune și a satelor ce le aparțin, parcelarea terenurilor din aceste vetre și atribuirea lor cetățenilor care doresc să-și construiască case în noile așezări de comune este de asemenea o acțiune importantă în curs de desfășurare.

Comisia județeană de partid și de stat, pe baza unor studii temeinice, a propus înființarea orașului Țăndărei. Această localitate întrunește toate elementele urbanistice necesare și are largi perspective de dezvoltare economică și social-culturală. Schița de sistematizare a viitorului oraș va fi reactualizată la proporțiile și necesitățile noii funcționalități a orașului.

CE E NOU ÎN COMERȚ?

Într-un interviu acordat revistei noastre, **Ioan BUCȘA**, secretar general în Ministerul Comerțului Interior, a arătat că în toate județele au fost constituite direcții comerciale, organizate pe bază de gestiune economică proprie. Direcțiile comerciale — a arătat d-sa — sînt de mai multe categorii, în raport cu volumul mărfurilor desfăcute cu amănuntul în unitățile comerțului socialist de pe teritoriul județului. Ele au sarcina de a coordona activitatea tuturor sistemelor comerciale, inclusiv cele ale Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, Oficiului național de turism, Centrocoopului, Ministerului Industriei Alimentare și Ministerului Industriei Ușoare. Au fost trimiși în noile județe specialiști din minister care, în mod practic, la fața locului, contribuie la îndrumarea noilor organe comerciale. În ce privește avantajele noii organizări, secretarul general al Ministerului Comerțului Interior a subliniat concentrarea, la nivelul județelor, a unui complex de mijloace umane și materiale, precum și eliminarea verigilor intermediare, ceea ce va da un nou impuls modernizării și dezvoltării rețelei de desfacere, îmbunătățind substanțial condițiile de aprovizionare și de servire a populației. Constituirea direcțiilor comerciale județene va contribui la apropierea punctelor de aprovizionare cu ridicata de rețeaua comercială cu amănuntul, la scurtarea căilor de circulație a mărfurilor, la reducerea cheltuielilor privind transportul, staționarea și depozitarea acestora. În același timp, a spus în încheiere Ioan Bucșa, restringerea razei teritoriale, degajarea de unele sarcini mărunte, cu caracter administrativ, va asigura noilor direcții comerciale posibilitatea unei mai largi operativități în ce privește îndeplinirea atribuțiilor lor.

DIN AGENDA LUPTEI CU SECETA

Din păcate, sursele de apă din comuna noastră sînt foarte puține. Mai exact: nu există. Pîriul Năianca a secat complet. Apa freatică e la adîncimi mari. Dar nu stăm cu brațele încrucișate. Facem totul ca să înregistrăm pierderi cît mai puține. Aducem apa de la 60 km, de la Ojasca. În fiecare noapte cisternele poposesc în gara Săhăteni. Căpșunile, lucerna, legumele și școala de viță primesc în fiecare zi apa după care tînjesc. Oile le-am dus în pădurea ocolului silvic, în comuna Pîrscov. Un ajutor prețios îl primim din partea unor unități ale forțelor armate.

Grigore T. VIȘOIU
președintele C.A.P.-Săhăteni județul Buzău

Cele trei cooperative agricole din raza orașului Urziceni și-au propus să irige suprafețe mai mari față de cele planificate. La C.A.P.-Urziceni se irigă 268 hectare, din care 20 ha grădină, 40 ha porumb, 18 ha grîu, 90 ha orez, 100 ha lucernă. La C.A.P. Ciocîrlia țăranii cooperatori irigă 83 ha legume și 80 ha lucernă. La C.A.P.-Manasia se vor iriga, în afara celor 227 ha planificate inițial, încă 45 ha. Unitățile agricole dispun de toate agregatele necesare. Cadre calificate din S.M.T. asigură în permanență asistența tehnică.

Un ajutor prețios în această campanie îl dau elevii. Astfel, în ziua de 12 mai, 150 de tineri din Urziceni au udat puieții și răsadurile de flori. 300 tineri din Manasia au udat în aceeași zi 1 ha de pepeni, iar 150 de școlari din comuna Ciocîrlia au pus apă la rădăcinile a 200 pomi și arbuști.

Dobre HARALAMBIE
secretar al Comitetului orășenesc P.C.R. Urziceni

Încă în urmă cu două săptămîni, cooperativa noastră a forat 40 de fîntîni. Acum se forează încă 57. Se lucrează fără întrerupere. Dispunem și de însemnate cantități de îngrășăminte chimice pe care le folosim în modul cel mai rațional. O atenție deosebită acordăm lucrărilor de întreținere, pe care le executăm în asemenea chip încît să nu se piardă apa din sol.

Gheorghe IONIȚĂ
vicepreședinte al C.A.P. din comuna Satul Mare județul Ilfov

AȘTEPTĂM UN RĂSPUNS

Revista «Flacăra» a publicat la 4 mai a.c. (în nr. 19-675) un reportaj-anchetă intitulat «De ce n-avem pește?», scris de redactorul nostru George Ciudan.

Apariția acestui material se înscrie în preocuparea permanentă a presei noastre, în ansamblul ei, de a analiza în mod critic lipsurile și neajunsurile ce se manifestă în diferite sectoare, de a dezvălui cauzele acestora, de a arăta căile pentru înlăturarea lor. Pornind de la realitatea de necontestat că producția de pește — cu toate succesele înregistrate în ultimii ani — nu satisface încă cerințele populației, în reportajul-anchetă am menționat unele cauze ale rămînerii în urmă ale acestei ramuri de producție și, cu argumente concrete, am subliniat deficiențe, am arătat posibilități nefolosite și erori, făcînd unele propuneri.

În societatea noastră socialistă s-a încetățenit practica de a trata cu seriozitate și răspundere sesizările presei. Această atitudine nu este numai o urmare a respectării unor măsuri stabilite prin decret al Consiliului de Stat, ci și rezultatul însușirii unui înalt principiu etic, legat organic de dorința firească de progres a noastră, a tuturor.

Ar fi fost normal ca apariția acestei anchete — care urma la scurt interval după apariția în ziarul «Scînteia» a altor două articole-anchetă deosebit de documentate, pe aceeași temă — să prilejuiască o analiză temeinică la factorii răspunzători de situație, printre care și tovarășii din conducerea Consiliului Superior al Agriculturii, analiză care să se soldeze cu măsuri eficiente.

În loc de a acționa pe linia redresării situației existente, în măsura în care aceasta privește și departamentul de care tov. Barbu Popescu răspunde, în loc de a analiza lipsurile concrete semnalate și a căuta mijloacele și soluțiile cele mai bune care să ducă la creșterea producției de pește, primul-vicepreședinte al Consiliului Superior al Agriculturii, șeful Departamentului de îmbunătățiri funciare, după ce a făcut presiuni inadmisibile în cabinetul său asupra redactorilor noștri, a convocat o conferință de presă al cărui conținut principal a fost denigrarea celor care au sesizat în presă lipsurile la care ne referim. Folosind un ton despre care tot ce putem spune mai decent este că era deplasat, într-un limbaj abundînd în imprecații și amenințări, încercînd să denatureze sensul și conținutul anchetei noastre, tov. Barbu Popescu a căutat să intimideze și să compromită pe reprezentanții revistei «Flacăra» la conferința de presă, insinuînd la adresa autorului materialului citat acuzații ținînd de un stil pe care noi toți îl credeam, și continuăm să-l credem, de mult și definitiv dispărut din viața publică românească.

N-am fi făcut public acest incident care nu caracterizează, ci dimpotrivă, tipul de relații existent între reprezentanții opiniei publice, ziariștii și tovarășii din conducerea diferitelor foruri de stat, dacă, ulterior, Consiliul Superior al Agriculturii ar fi acordat totuși atenția responsabilă cuvenită fondului problemelor pe care articolul nostru, ca și articolele publicate de «Scînteia», le ridica.

Pentru că dacă redactorii noștri s-ar putea eventual lipsi de scuzele tov. Barbu Popescu, economia noastră nu se poate lipsi de o analiză serioasă, repetăm, a fondului problemelor citate. Așteptăm, așadar, răspunsul la problemele de fond.

F

SONDE-LABORATOR LA CÎMPINA

La Institutul de cercetări foraj-extracție din Cîmpina au fost puse la dispoziția specialiștilor cinci sonde adînci, cu ajutorul cărora vor fi experimentate o serie de lucrări teoretice elaborate în ultima vreme. Căutările actuale ale cercetătorilor vizează în principal optimizarea lucrărilor de foraj, iar aceste sonde-laborator își vor desfășura, o vreme, programul de săpare conform unor metodologii noi, stabilite în institut. Pe această linie sînt în curs de elaborare nu mai puțin de 50 studii complexe. Ele indică nu numai modul de evoluție a diferitelor procese, dar și etapele indispensabile privind dirijarea și conducerea corectă a operațiilor de foraj.

Rezultate deosebit de importante s-au obținut în special în cadrul Trustului de extracție-Ploiești, prin consolidarea formațiunilor din subteran cu materiale plastice. Metoda s-a dovedit utilă, iar în prezent se urmărește extinderea aplicării ei prin folosirea rășinilor epoxidice. Acestea înlătură fenomenul de îmbătrînire prematură pe care o comportă actualele mase plastice injectate. De asemenea, pentru a se putea înlătura cu eficiență sporită blocajele survenite în timpul forajului sau în timpul exploatării, aici s-au elaborat o serie de rețete pentru tratamente cu substanțe tensoactive neionice.

C. TEODOR

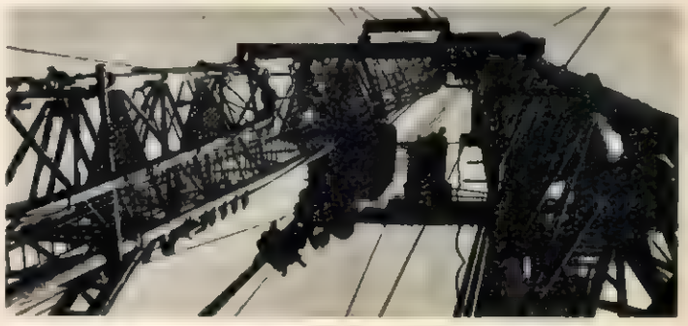

În zona petroliferă de lîngă Tîrgoviște, o instalație de foraj 3 DH-200 înaintează spre adîncimea de foraj de 6 000 m.

CU 140 KM PE ORĂ

În momentul de față se naște o șosea pe care mașinile vor putea alerga, fără restricții, cu o viteză de 140 km la oră. Este vorba de autostrada care va lega Capitala de Pitești. Viitoarea arteră nu va mai ieși din Capitală prin Chitila, cum se întîmplă acum, ci prin cartierul Militari, ocolind pe o distanță de 100 km, adică pînă la Pitești, absolut toate localitățile aflate în cale. În același timp, noua autostradă a fost proiectată în așa fel încît toate elementele sale constructive vor permite circulația cu viteză mare. Încrucișările directe cu liniile de cale ferată vor fi evitate prin construirea de intersecții la diferențe de nivel.

Lățimea noii autostrăzi va fi de 7,50 m., avînd pe margine borduri albe menite să delimiteze partea carosabilă. Construirea ei a început în primele zile ale acestei primăveri, lucrările fiind mai avansate în dreptul localității Ciorogîrla și a Găeștilor. Așa cum s-a prevăzut de la început, autostrada va trebui să fie terminată și dată în folosință la sfîrșitul anului viitor. În acest fel în viitor distanța dintre București și Pitești va fi parcursă cu mașina în mai puțin de o oră.

Lucrările nu se vor opri însă aici. Pe măsură ce traficul rutier între București și Pitești va crește (să nu uităm că Piteștiul va fi în viitorul apropiat centrul industriei noastre de automobile), noua autostradă va căpăta și a doua bandă, paralelă, asemănătoare celei care se construiește acum, circulația urmînd a se face în sens unic. Între cele două benzi proiectele prevăd amplasarea unei zone verzi plantate pe toată lungimea de 100 km.

F. URSEANU

S-A GĂSIT UN ELEFANT!

Un copil din comuna Hîrșești (județul Argeș), jucîndu-se pe malul rîului Cotmeana, a făcut, fără voie, o interesantă descoperire paleontologică. Scormonind pămîntul lutos, el a dat peste niște oase de o mărime puțin obișnuită. Cîteva zile mai tîrziu, biologul Radu Stancu, directorul muzeului din Pitești, a venit la fața locului și, sub conducerea lui, au început săpăturile. A fost scos la lumină scheletul uriaș al unui elefant meridional, dintre cei care au trăit prin locurile noastre în prima parte a cuaternarului. Nu lipseau nici fildeșii mamiferului, în lungime de aproape 3 metri fiecare.

Cercetările în jurul acestei descoperiri au continuat, în colaborare cu șeful secției de paleontologie a Muzeului «Grigore Antipa» din București, biologul Leonid Apostol, rezultatul lor constituind tema unei interesante comunicări la ultima sesiune științifică a Consiliului muzeelor.

Între timp însă, așa cum ne informează specialiștii, urme de elefanți meridionali, despre care nu se știuse pînă de curînd că au populat în vremuri îndepărtate și această zonă, s-au descoperit — tot întîmplător — la Colonești (județul Olt), la Ștefănești și Drăgășani (județul Vîlcea).

B. SURU

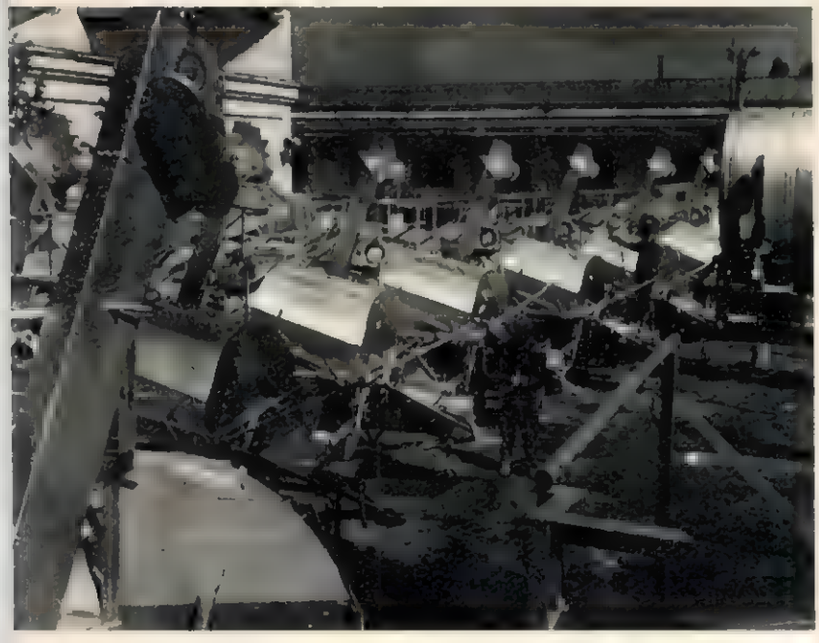

Uzinele «Semănătoarea». Un aspect de pe platoul de încercare a combinelor. Din 1956 și pînă azi numărul total al combinelor fabricate aici se apropie de 50 000.

516.342

săptămîna

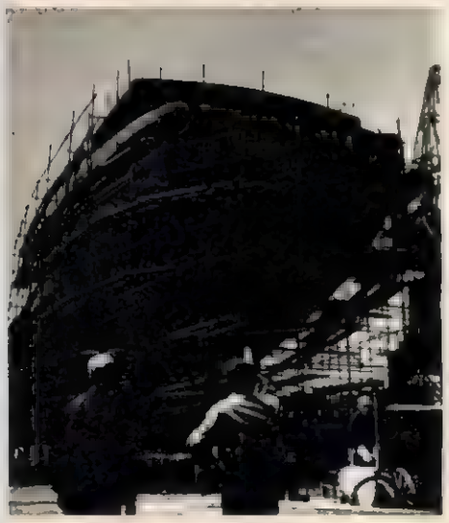

Unul din cargourile frigorifice de 2 200 tone aflate în construcție la Uzinele metalurgice-Turnu Severin.

Arhitectură pe fundul Dunării, sau cum se naște dantela de oțel a construcțiilor hidrocentralei de la Porțile de Fier.

PILULE

Cine are treburi la Studioul de televiziune din București călătorește cu autobuzul 31 și coboară la stația intitulată «Șoseaua Fabrica de spirt». De ani de zile I.T.B.-ului i se pare denumirea firească. Astăzi însă, cînd noua clădire a televiziunii se înalță chiar în stația respectivă, denumirea este cel puțin anacronică. Ce zic nașii de la I.T.B.?

Autobaza I Galați a pierdut 2 permise de circulație; autobaza Vatra Dornei — 2; autobaza Reșița — 2; autobaza Hîrlău — 2; autobaza Bistrița — 3; autobaza Constanța — 3; autobaza Brașov — 3; autobaza Hunedoara — 4; autobaza Vaslui — 4; autobaza Dorohoi — 5; autobaza Făget — 7 etc., etc. Aceste pierderi sînt numai o parte dintre cele semnalate într-o singură lună de zile. Cum s-or fi pierzînd oare? Și încă cu toptanul? Ar fi cazul ca onorabilii responsabili cu gestiunea permiselor de circulație să mai fie luați și la întrebări, că prea o fac de oaie!

Titan. Cartier nou, blocuri noi, locatari, evident, noi. Singurele lucruri vechi, sau mai bine-zis constante, sînt necesitățile de aprovizionare și deservire a numeroaselor familii din cartier. Cine nu știe că o familie trebuie să-și dea haina sau o rufă la curățat, o pereche de încălțări la reparat, că are nevoie de un metru de stambă sau fînet? Cine? Probabil că nu cunosc aceste trebuințe arhicunoscute numai cei care răspund de satisfacerea lor: organizațiile comerciale respective. Altfel cum se explică faptul că nici pînă astăzi în acest mare cartier nu există măcar o curățătorie, un magazin de textile sau de reparat încălțăminte? Acum cei vizați au aflat. Să vedem rezultatul!

UNDE E CLUBUL?

Un cunoscut, ing. Iosif Varady de la Biumingul hunedorean de 1 300 — care se află în construcție — mi-a adresat rugămintea de a-l însoți neapărat la bar-clubul tineretului din orașul flăcărilor. Oarecum nedumerit la început, am acceptat totuși, aflînd, ulterior, care era mobilul invitației. Clădirea nouă (dată în folosință la începutul anului), cu un interior cochet,are cu adevărat cam tot ce ține de un bar — băuturi fine, țigări străine, filtru, ba chiar și un tonomat. Întrebarea este însă unde se află clubul? Pentru că pe firma de afară scrie limpede, fără echivoc: «Bar-clubul tineretului». Poate partea de club este mascată? I-am cerut deslușiri responsabilului, tov. Ioan Hodor. Dacă există jocuri de șah, rummy, table? Da de unde! Poate totuși popice? Feriască sfîntul! Întru justificarea sa (citiți acoperirea), tov. Ioan Hodor ne-a pus la dispoziție un fel de hîrtie-protocol semnată, solidar, de directorul T.A.P.L.-Hunedoara și de prim-secretarul Comitetului municipal al U.T.C. Citim de la punctul 9 al amintitei note: «În momentul în care Bar-clubul tineretului devine rentabil, conducerea T.A.P.L. se obligă să asigure mobilierul adecvat — fotolii joase, în formă de Us...(!). Tot în această convenție se vorbește despre asigurarea unui televizor (a fost unul, odată, dar... s-a terminat!).-Responsabilul este de-a dreptul disperat: într-o zi s-au încasat 5 800 lei, dintre care 3 400 lei este contribuția vînzărilor cofetăriei de la parter, cu care barul face corp comun. Cum să te gîndești atunci la rentabilitate? Tinerii stau cu o cafea în față, ore întregi. .

Pînă la urmă ne-am lămurit ce e și cu amintitul club: joia, sîmbăta și duminica se intră pe bază de invitații (5 lei bucata) și se dansează! Folosesc impersonalul pentru că la aceste serate dansante nu participă exclusiv tinerii.

«Eu nu mai sînt tînăr. Lucrez însă cu tinerii și le cer productivitate, precizie în lucru, punctualitate, disciplină. La școala de calificare, asemenea. Cerem tinerilor hunedoreni foarte mult, și ei constituie majoritatea cetățenilor acestui oraș nou, a cărui populație a crescut de la aproximativ 6 000 de locuitori — în 1948 — la aproape 100 000 anul acesta. Cine trebuie să se ocupe de partea fină a caracterului tinerilor? Eu, personal, mi-am pus multă nădejde în acest bar-club al tineretului...» — îmi mărturisește cu oarecare amărăciune ing. Varady. Oare să nu se fi descifrat încă înțelesul noțiunii de «bar-club» pentru tineret? Să se fi construit înainte de a i se cunoaște destinația? Și oare activități variate, atractive prin conținut și formă,n-ar ridica și gradul de rentabilitate al acestei unități care, la această oră, nici nu educă și nici nu rentează?

Tudor JIANU

SPORT

RADIOSCOPIE... OLIMPICĂ

Cum este și firesc, opinia publică sportivă se interesează, cu o curiozitate acută, de tot ceea ce se leagă de pasiunea care a născut Jocurile Olimpice. În raza atenției generale intră, nu o dată, nu numai vedetele arenei, ci și arbitrii, membrii unor federații de specialitate și înșiși conducătorii forului suprem al mișcării sportive mondiale, reuniți în Comitetul Internațional Olimpic.

În ultimul an numele președintelui acestui organism, dl. Avery Brundage, a fost rostit cel puțin tot de atîtea ori ca cel al lui Jean-Claude Killy, dacă nu chiar mai des. Și alte nume au început însă să circule public, ceea ce se explică prin apropierea alegerilor în cadrul C.I.O.

De aceea ne-am gîndit că n-ar fi lipsit de interes să prezentăm o radioscopie olimpică, cu atît mai mult cu cît ea ne este înlesnită și de către una din publicațiile oficiale ale C.I.O., «Lettre d'informations» din ultima lună.

Se afirmă, sau cel puțin se crede, că C.I.O. reprezintă o reuniune de «patriarhi ai sportului», metaforă inspirată de actele de naștere ale membrilor săi. Cifrele indică o medie de vîrstă de 59 de ani, ceea ce — să recunoaștem — este o surpriză chiar pentru profesioniștii scrisului cotidian în materie de sport!

Șirul surprizelor continuă însă: decanul de vîrstă nu este, așa cum desigur cred încă foarte mulți, președintele A. Brundage, ci dl. Armand Massard, care a împlinit 83 de ani, iar «prințesa», întocmai ca în basmele noastre, este un cap încoronat, regele (în exil) al Greciei, Constantin (27 de ani), urmat de un prinț de 34 de ani, Alexandre de Mérode.

Cu toate acestea, statutul C.I.O. prevede că membrii săi, aleși după 1966, vor trebui să-și prezinte demisia la împlinirea vîrstei de 72 de ani. În ceea ce privește profesiile celor 71 «puri», ele prezintă un original mozaic: 3 șefi de state, 8 ofițeri de carieră, 3 editori și oameni de litere, 7 directori de întreprindere, 4 industriași, 2 oameni de afaceri, 2 antreprenori de lucrări publice, 3 fermieri sau proprietari funciari, 1 realizator și producător de filme, 1 profesor universitar, 1 profesor de educație fizică, 5 comercianți, 7 rentieri.

În prima categorie trebuie incluși, la loc de cinste, cei patru deținători de medalii olimpice de aur: Armand Massard (sabie — 1920), Gustav Dyrssen (pentatlon — 1920), marchizul d'Exeter, cunoscut sub numele de lord Burgley (400 m garduri — 1928) și Constantin al Greciei (yachting, clasa dragon — 1960).

Tot aci se cere amintit și dr. Giorgio di Stefani, mult timp cel mai bun jucător de tenis al lumii, ca și alți participanți la întrecerile olimpice, al căror număr total, în cadrul C.I.O., este de 12: A. Brundage (atletism — 1912), generalul Stoicev (dresaj — 1924 și 1928), contele Jean de Beaumont și Manfred Mautner Ritter von Markhoff (tir — 1924), Lewis Luyton (canotaj — 1932), Silvio Magalhaes Padiena (atletism — 1932 și 1936), James Worrall (atletism — 1936), Willy Daume (baschet-bal — 1936). ș.a.

În ceea ce-i privește pe A. Massard și G. Dyrssen, ei au mai obținut și alte medalii olimpice, individual sau cu echipele din care făceau parte.

Este, ni se pare, cel mai solid capital deținut de actualul C.I.O., pe care cu greu ne putem imagina cum îl vor putea egala succesorii titlurilor de azi ai fotoliilor olimpice.

«Radioscopia» olimpică prezentată poate furniza subiecte pasionante de discuție în sensuri diferite. Ni se pare însă esențial un alt aspect, și anume acela că C.I.O. arată astăzi așa cum l-a gîndit și dorit Pierre de Coubertin, cel care a redeșteptat din amorțire milenarele jocuri: divers și influent în același timp.

Em. VALERIU

telegrame

Specialiștii de la I.C.I.L.-Timișoara au elaborat procesul de fabricație al unui nou produs, care a primit denumirea comercială de «Crema de brînză Timișoara». Sortimentul, realizat pentru prima oară în țara noastră, se aseamănă cu vestita brînză «Mascarpone», avînd un aspect untos și gust dulceag, cu slabă nuanță de acid citric. Noul produs își va găsi o largă folosire îndeosebi la prepararea diferitelor produse de patiserie și cocteiluri. Prezentată în cadrul unor expoziții alimentare străine, «Crema de brînză Timișoara» a găsit o deosebită apreciere, fiind solicitată la export.

•

Un colectiv al Combinatului chimic din Tîrnăveni a stabilit un procedeu tehnologic îmbunătățit de fabricare a sulfoaluminatului de calciu. Acest produs, care se realizează din alumina de la Oradea, are largi utilizări în industria hîrtiei. Datorită culorii sale albe sulfoaluminatul de calciu obținut la Tîrnăveni creează posibilitatea fabricării unor sortimente superioare de hîrtie.

La Institutul de biofizică al Academiei de științe a U.R.S.S. a fost construit un radar biologic care folosește proprietățile particulare ale diferitor țesuturi de a difuza în mod specific ultrasunetele. Caracterul undelor care revin la aparatul înregistrator permit depistarea unor anomalii în organism.

•

Industria noastră de medicamente realizează în prezent peste 1 900 de sortimente. Printre cele mai noi produse lansate de fabricile de specialitate se numără hormonii steroizi și de biosinteză, moruatul de sodiu (antivaricos), acidul iodapanoic (substanță de contrast pentru radiografii) etc. Au fost realizate, de asemenea, în ultima vreme, Vitamina C granule efervescente, cu care se pot prepara limonade, «Salvocilin», un derivat din Tetraciclină, «Lanatozit C», medicament pentru boli cardiovasculare și altele. Gama sortimentelor urmează a fi lărgită în următoarele luni cu alte medicamente cu valoare terapeutică ridicată, printre care aspirina românească, comprimatele efervescente de calciu gluconic cu ciocolată, antibioticele «Ampicilin» și «Griseofulvin», ganglioplegicele «Levomepromazin», «Pirazinamid» (împotriva TBC) și altele.

•

Firma americană Dow a pus la punct un rinichi artificial nu mai mare ca degetul gros! Aparatul se distinge prin costul redus și ușurința mînuirii. El ar putea fi folosit acasă, de pacient, care după folosire... l-ar putea arunca.

SÎNTEM OAMENI CARE ADUCEM PLOAIE

După publicarea Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la combaterea efectelor negative ale secetei, cîmpiile României s-au umplut de oameni și mașini. Se lucrează în ritm neîntrerupt; facem zi din noapte și din sărbătoare zi de lucru; potolim prin toate mijloacele setea pămîntului.

Acțiunea aceasta de importanță națională la care, în afara oamenilor muncii din agricultură, își aduc contribuția numeroase sectoare ale economiei are menirea să reteze ghearele secetei și să micșoreze la maximum consecințele ei.

Sîntem oameni care aducem ploaie. Din rîuri, din lacuri, din iazuri, din bălți, din apa freatică, din fîntîna cu găleată aducem ploaia la rădăcina plantelor din întinsele noastre ogoare.

Reporterii «Flacării» i-au văzut la muncă pe oamenii care aduc ploaie și pot să vă împărtășească multe lucruri de laudă în această privință. Ei au făcut și unele constatări negative.

...Și apa se strecoară înviorînd pămînturile avide.

CÎND ERAM PE IALOMIȚA...

Nu e vorba de cîntecul pe care-l fredonează toți oamenii din Bărăgan. E vorba despre rîul Ialomița, despre apa ei care, în aceste zile, constituie un bun de preț pentru toate unitățile agricole care se bucură de prezența ei.

Sîntem deci în județul Ialomița, în comuna Sfîntu Gheorghe. Interlocutorul nostru este *Alexandru Badea*, președintele cooperativei agricole.

— Ce suprafață aveți amenajată pentru irigare?

— 457 ha. Vom iriga însă 550 ha. 6 motopompe scot apa din Ialomița, iar 12 aspersoare o răspîndesc pe 100 ha porumb, 80 ha lucernă, 60 ha grădină, 116 ha orez. Irigăm și sfecla de zahăr. În acest an folosim pentru prima oară și apa din balta Rogozu. Am făcut calculele necesare și am constatat că din balta aceasta putem iriga o suprafață de 100 ha.

— Cine vă mai ajută?

— Sondorii ne-au pus la dispoziție cisterne, iar stațiunea de mașini și tractoare ne asigură asistența tehnică în mînuirea agregatelor, în schimbul de noapte.

— Necazuri?

— Unul mare, care dacă nu e înlăturat poate să ne aducă pagube. N-avem piese de schimb la agregate și din cauza aceasta nu se poate acționa din plin. Comandamentul județean trebuie să ne sprijine în procurarea pieselor necesare. Dacă nu eram pe Ialomița, dacă n-aveam apa la îndemînă, nu ne-ar durea inima că n-avem piese de schimb, dar e de neconceput să ai apa lîngă tine și să n-o poți folosi pentru că în loc de 6 baterii care să acționeze motoarele ai doar una...

HD 301 VA DA 8 000 KG BOABE

La Manasia, lîngă Urziceni, iarăși ne întîlnim cu Ialomița. Doi comandanți ai lucrărilor de irigații — inginerul *Vasile Constantin*, președintele C.A.P., și inginerul agronom *Gheorghe Caciuc* — aflați pe malul rîului, lîngă motopompe, ne relatează:

— De multe ori situațiile dificile pun omul la mare încercare. S-o recunoaștem deschis: dacă nu era seceta, poate irigam doar suprafața ce o aveam planificată pentru acest an, adică 226 ha lucernă. Am luat însă inițiativa de a iriga și 45 ha cu porumb. Noi credem că soiul de porumb HD 301, pe care l-am semănat, l-am ierbicidat și-l irigăm, va da cel puțin 8 000 kg boabe la hectar.

— Vă sînt suficiente agregatele pentru irigat?

— Nu prea. Avem 4 aspersoare și 5 motopompe. Am luat măsuri pentru a ne mai procura 2 aspersoare și o motopompă.

— Cisternele acestea sînt ale dv.?

— Nu. Ni le-a pus la dispoziție S.M.T., și vom uda cu ele cele 14 ha de pepeni.

— Aveți vreun neajuns care împiedică buna desfășurare a acțiunii de combatere a secetei?

— Bateriile, adică lipsa de baterii. Încă din iarnă am trimis la întreprinderea «Acumulatorul» din București 4 baterii pentru aspersoare. Bateriile trebuiau recondiționate. A trecut iarna, a trecut primăvara, a sosit vara, și bateriile noastre tot n-au venit.

Tovarăși de la «Acumulatorul», pe dv. nu vă interesează plinea cea de toate zilele? Se pare că se cer recondiționate nu numai bateriile, ci și propria dv. atitudine.

NU VOM PIERDE MILIONUL

Iată-ne în județul Prahova. La cunoscuta cooperativă agricolă din Baba Ana aspersoarele funcționează din plin și la grădina de legume, și la lucernă, și la căpșuni, și la școala de viță.

Fiindcă tot sîntem aproape de Mizil, poposim și la cooperativa agricolă de la marginea orașului. E duminică. Plouă. Nu din cer. Plouă din aspersoare. *Nicolae Tănase*, președintele cooperativei agricole, ne duce să vedem cel de-al doilea stăvilar pe care l-au făcut țăranii cooperatori pentru a reține apa din rîul Istău.

— Am prevăzut ca în acest an — ne spune președintele — veniturile bănești pe care le vom obține din legumicultură și școala de viță să fie de 1 milion lei. După cum vedeți, am luat toate măsurile ca să nu pierdem acest milion. Folosim toate mijloacele pentru a trimite apa la rădăcina plantelor: și aspersoarele, și butoaiele, și căldările. În această acțiune sînt alături de noi și muncitorii de pe șantierul de construcții al fabricii de tapițerie din Mizil, și cei de la fabrica de oțet, și un mare număr de elevi. Zilnic, după ora 17, fiecare elev transportă 200 litri de apă la rădăcina plantelor.

TRENURI CU APĂ

Și în județul Brăila zilele sînt fără nopți. Suprafețele supuse irigării au fost acum sensibil extinse față de planificarea inițială. În loc de 12 625 ha, cooperativele agricole vor iriga în acest an 16 084 ha, iar întreprinderile agricole de stat 17 494 ha.

Zilnic spre cele 3 000 ha ale comunei Ianca sosește de la Brăila un tren cu apă, o garnitură de 100 vagoane-cisterne. La I.A.S.-Dudești lucernierele se udă cu

(Continuare în pag. 6)

Unul dintre cei foarte mulți care aduc în aceste zile ploaia. Zi și noapte lîngă aceste instalații.

În Bărăgan s-au forat și se forează încă puțuri adînci în căutarea apei. La Satul Mare (Ilfov) sînt în exploatare 40 de asemenea puțuri și se forează încă 57.

apa obținută prin forarea unor puțuri.

În raidul nostru prin comunele județului am fost martorii unor acțiuni de amploare întreprinse de țăranii cooperatori din comunele Gabrielescu și Tătaru. Din această ultimă comună în ziua de 12 mai 800 de oameni au ieșit la cîmp. S-au udat plantele cu pompele, cu butoaiele, cu gălețile.

Pe cît de impresionante sînt asemenea fapte, pe atît de condamnabile și inadmisibile ni se par unele neglijențe și delăsări semnalate. Un exemplu. În comuna Chiscani sînt posibilități de extindere a irigațiilor cu încă 100 ha prin despotmolirea sau săparea unor noi puțuri. Nu se face nimic. De ce? Întrebat, inginerul agronom al acestei cooperative agricole, *Paul Roman*, răspunde: «Sînt necesare investiții prea mari. Nu ne convine».

Nici nouă nu ne convine o asemenea atitudine, mai cu seamă cînd ea aparține unui specialist care lucrează în agricultură.

NAVETĂ NEÎNTRERUPTĂ: APĂ-OGOR-APĂ

Acțiunile de combatere a secetei găsesc larg ecou și în județul Galați. Lucrările de terasare și de prelungire a unor canale sînt în toi. Pe plan județean are loc o vastă acțiune de identificare a tuturor atelajelor pentru transportul apei. Nici pompierii n-au fost uitați. 21 motopompe, 15 autostropitori și 6 autopompe-cisterne fac naveta neîntreruptă: apă-ogor-apă 18 ateliere mobile mecanice sînt gata de intervenție. Se lucrează în trei schimburi.

Din păcate și aici ni se semnalează o serie de neajunsuri: nu sînt suficiente piese de schimb pentru agregate, nu se găsesc baterii pentru motopompe, au dispărut cuplurile elastice. În comunele Branîștea și Independența din aceste pricini s-au pierdut zeci de ore și plantele n-au putut să beneficieze la timp de rîvnita și indispensabila hrană: apa.

TREI FÎNTÎNI CARE AU STAT DEGEABA

Comuna Plosca se află la confluența pîrîului Barăcea cu Vedea. Primul e acum fără apă, iar Vedea s-a subțiat mult. Cîmpul tînjește după umiditate. Grîul e totuși bun. Dacă ar ploua acum, am scoate vreo 1 500-2 000 kg grîu la hectar. Dacă...

Pe întinderile cooperativei sînt trei fîntîni de mare adîncime. S-au gîndit oamenii și la ele. Fîntîna de la «Conac» ar putea uda — socotește președintele — 30 ha de grîu. Lucrarea e în toi. Se întind țevile. La «Capul pădurii», o altă fîntînă va livra apă pentru circa 30 ha de sfeclă de zahăr, iar la «Crucea înaltă», fîntîna aflată pe terenurile plantate cu porumb ar putea da apă pentru alte 30 ha. Se pare însă că oamenii din consiliul de conducere al cooperativei agricole discută prea mult în loc să acționeze. Cele trei fîntîni, cu un debit de apă deosebit de mare, au stat degeaba. Ele puteau fi de mare folos. Iată cum poți să rămîi însetat cînd ai apa lîngă tine, iată cum poți să flămînzești cînd ai pîinea pe masă și nu știi să faci rost de cuțit.

Lupta pentru apă a declanșat pe alocuri și egoismul. Într-o zi pe Vedea n-a mai curs nici un firicel de apă. La Peretu, comună vecină, situată în amonte de rîu, se făceau acumulări. Uitaseră oamenii și de vecini. Atît Plosca cît și Peretu au făcut în ultimii ani baraje de acumulare pe Vedea. Acum însă toată apa rămînea la vecini. Dispute, discuții fără sfîrșit. Bunele relații din totdeauna păreau amenințate de neînțelegeri. Iar la Plosca 35 ha de orez cît pe ce să fie compromise. În dimineața asta, președintele și inginera au motive să fie mai liniștiți. După multe discuții, apele au început să sosească aici. Nu era de glumit. Se gîndeau oamenii să aducă apă cu vagoanele de la Dunăre.

Pe cîmp se zăresc de la mare distanță

Smulse din albia lor, apele Ialomiței sînt chemate să facă o treabă mai bună: să rodească pămîntul.

SÎNTEM OAMENI CARE ADUCEM PLOAIE

motopompele și aspersoarele care lucrează în două schimburi. Față de un plan de 169 ha irigate se irigă acum 354. Toate gălețile din sat sînt la treabă. Pe înserat, vin copiii de la școală să ude menta și pepenii. S-au făcut trei stropitori cu cîte două găleți la 5 ha de pomi fructiferi și la 4 ha de cartofi. La porumb, 61 ha sînt udate cu gălețile, iar 15 ha prin aspersiune. 80 ha de lucernă e stropită intens.

NICI ULEI, NICI MOTORINĂ

La Drăgănești, județul Olt, a plouat puțin de dimineață. Terenul e ușor umezit, dar cantitatea de apă căzută e cu totul neînsemnată. Așa că aspersoarele lucrează din plin, și astăzi, fiind mai răcoare, vor lucra toată ziua. Pe lîngă cele 3 aspersoare ale cooperativei au fost împrumutate alte 3 cu jet lung de la I.A.S. din localitate. De la S.M.T. au fost împrumutate cisterne și mecanizatori. Mașina pompierilor e și ea folosită.

«Ne-au fost livrate agregatele în diferite etape și în rate, oamenii nu prea le-au cunoscut, iar cînd a fost vorba să fie instalate s-au constatat tot felul de lipsuri la piese. Astfel, multă vreme am întîrziat cu montarea agregatelor și nici acum situația nu e tocmai în regulă — spune inginerul *Iosif Mirea*. Pe cîmp, acolo unde sînt stropite 120 ha de lucernă, mecanizatorii cer diverse piese și scule. Ba nu-i ulei, ba nu-i motorină».

ÎN LOC DE CONCLUZII

Ce s-a desprins din raidul-anchetă pe care l-am întreprins în mai multe județe din țară? Un fapt deosebit de pozitiv: în mai toate județele pe care le-am investigat, acțiunea de combatere a efectelor negative ale secetei e privită cu toată răspunderea și, ca atare, mase tot mai largi de cetățeni acționează în acest sens. În majoritatea cazurilor, comandamentele județene și comunale sincronizează toate acțiunile menite să asigure buna desfășurare a acțiunii de prevenire a efectelor dăunătoare ale secetei. Extinderea la maximum a amenajărilor pentru irigat, folosirea tuturor resurselor umane și materiale

(Continuare în pag. 8)

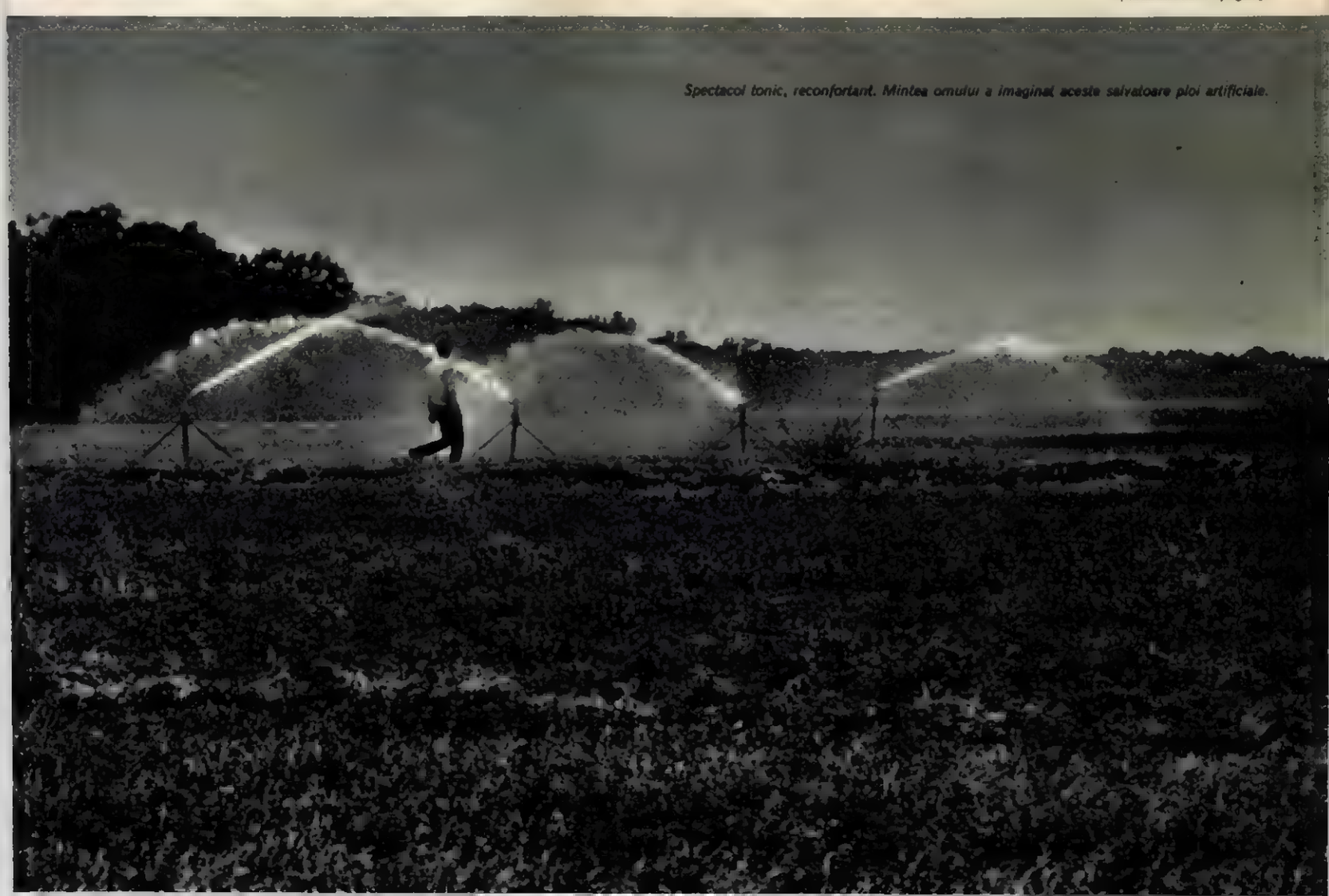

Spectacol tonic, reconfortant. Mintea omului a imaginat aceste salvatoare ploi artificiale.

SINTEM OAMENI CARE ADUCEM PLOAIE

pentru irigarea integrală a suprafețelor amenajate, valorificarea îngrășămintelor chimice în condițiile irigării, lucrări de întreținere făcute cu discernămînt, iată cîteva direcții principale în care trebuie să se acționeze din plin.

Se impune ca factorii de răspundere, Consiliul Superior al Agriculturii, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, direcțiile agricole județene, uniunile cooperatiste, trusturile zonale ale I.A.S. să acorde tot sprijinul acestei vaste și importante acțiuni. E cazul să se învețe și din greșelile care se manifestă în sectorul irigații. Anul trecut, de pildă, din suprafața totală de culturi semănate în terenuri amenajate nu au fost irigate 25 000 ha la întreprinderile agricole de stat și 65 000 ha la cooperativele agricole. Așa s-au pierdut 200 000 tone produse agricole la cooperativele agricole de producție și 70 000 tone la întreprinderile agricole de stat. Din toate aceste deficiențe trebuie să se tragă concluziile cuvenite.

La buna desfășurare a campaniei de combatere a secetei, industria noastră are un cuvînt greu. Raidul-anchetă a dezvăluit faptul că multe unități agricole nu pot să-și desfășoare din plin activitatea întrucît lipsesc piesele de schimb pentru o seamă de agregate reclamate de irigații. E cazul și e ceasul ca aceste neajunsuri să fie grabnic înlăturate.

Acțiunea care se desfășoară în aceste zile pe cîmpiile românești dovedește încă o dată că ploaia poate să cadă nu numai din cer. Ea ilustrează faptul că oamenii pot să aducă ploile la comandă și să potolească setea pămîntului. Ei, oamenii muncii din agricultură, sînt cei care aduc ploaia. Un singur lucru se cere: ca oamenii aceștia să fie sprijiniți puternic în nobila lor acțiune pentru rodirea pămîntului.

Pagini realizate de George CIUDAN, Mihai HETCO, Traian PROSAN și Eugen IAROVICI

După cursuri, pe-nserat, la școala luptei cu seceta. La marea ofensivă participă toți, mici și mari. O găleată, o jumătate de găleată, și, înmulțite, ele devin zeci de mii de găleți cu apă care se varsă asupra pământului.

CURIOZITATEA SĂPTĂMÂNII

UN JUDEȚ CE-ȘI ÎNTREGEȘTE PERSONALITATEA

Reportaj de Mihai HETCO
Fotografii de Eugen IAROVICI

Poți oare reproșa călătorului emoția stîrnită de revederea unor meleaguri dragi inimii sale? Poți oare să-l oprești în mijlocul unui elogiu ditirambic pe care-l aduce cutărui peisaj, atrăgîndu-i pedant atenția că s-au mai văzut și-n altă parte asemenea dealuri, ori ape, ori păduri?... În ce mă privește, am pătruns în Țara Sălajului, în străvechea Silvanie, cum au botezat-o acei soldați îndrăzneți ai Romei eterne care i-au durat la margini fortărețe și mai apoi s-au însurat cu fetele locului dînd naștere astfel unui nou popor, am pătruns, zic, în județ hotărît să nu cedez nici o clipă sentimentalismelor ori aducerilor aminte.

Am revăzut însă Jiboul, Someșul adînc și leneș, cu malurile acoperite de sălcii plîngătoare, satele gospodărești cu casele așezate într-o simetrie riguroasă și oamenii meticuloși trebăluind prin curți, cu «șurțe» legate dinainte, ca nu cumva să se murdărească (amănunt, după părerea mea, revelatoriu pentru o întreagă psihologie sălăjeană și-n general ardelenească). Am revăzut toate acestea și vechea dragoste a reizbucnit cu tărie. Doar pentru un moment însă. În definitiv, cititorul dorește să cunoască cîte ceva din viața și problemele unui județ și nu aprecieri mai mult sau mai puțin subiective. Așadar...

UN NUME, O ISTORIE, UN DESTIN...

«Țara Sălajului», precum în alte părți «Țara Maramureșului», a Oașului, a Lăpușului, a Bîrsei, a Vrancei. Adică o alcătuire armonioasă, ratificată astfel de timp, care aici se socotește în milenii. Nimic deci mai natural decît hotărirea care a condus la formarea județului Sălaj, cu reședința la Zalău. Același Sălaj și același Zalău la care face referință și notarul anonim al regelui Bela cînd scrie că primii soldați ai lui Arpad, la anul 900, pătrunzînd în regiune, au întîlnit valahi organizați în voievodate și cnezate. La 1370 Zalăul, centrul economic și cultural din totdeauna al Sălajului, primește privilegiul de a face comerț liber, iar la 1496 «Jus gladii», dreptul de judecată și execuție. În 1600 Mihai Viteazul îl scutește de dări. După 1700 ținutul aparține episcopilor catolici, pentru ca la 1848 să fie secularizat. Veacuri de-a rîndul Zalăul a dus viața micilor orașe medievale, cu meșteșugari organizați în bresle. Ținutul furniza (și furnizează!) o mare abundență de produse alimentare, fructe de toate felurile, cherestea provenită din bogatele păduri ale Meseșului. Viață patriarhală și aparent liniștită,avînd în vedere măgurile — de fapt aproape niște munți care înconjură succesiv ținutul. Aparent liniștită, fiindcă oricare nou-sosit în Zalău, în Șimleul Silvaniei sau în Jibou, aflînd cîteva date despre multiseculara istorie a acestor localități, poate să se-ntrebe pe drept cuvînt: cum de nu s-a păs-

Era în una mie nouă sute...

Primul motiv de mîndrie a pomicultorilor Sălajului: sutele de hectare de piersici din apropierea Şimleului Silvaniei.

Fîntînile arteziene ale Zalăului. Apa ca motiv ornamental, dar şi ca necesitate practică stringentă. Pe cînd canalizarea şi robinetul?

trat aici aproape nimic din vechea înfăţişare a burgului medieval care face mîndria unui Sibiu sau a unei Sighişoare?

Tătarii prădează ţinutul la 1241 iar în 1601 soldaţii lui Basta trec literalmente prin foc şi sabie Zalăul... Apoi două războaie mondiale desăvîrşesc distrugerea ultimelor ziduri feudale. Dacă arhitectura oraşului nu este de natură să entuziasmeze (pitoreasca sa aşezare sub creasta Meseşului salvînd totuşi impresia generală), oamenii Zalăului şi ai Sălajului, oamenii săi de seamă, conferă prin marea lor personalitate prestigiu acestor vestigii. Un Simion Bărnuţiu, un George Pop de Băseşti cu cunoscuta-i activitate îndreptată spre propăşirea românilor ardeleni. Apoi episcopul Grigorie Maior născut lîngă Tăşnad şi Vasile Marincaş din Pria.

File de istorie şi cultură ce atestă vocaţia de dascăli şi tribuni a locuitorilor acestor meleaguri.

ORA H

Zalăul, proaspătă capitală de judeţ, are 15 000 de locuitori şi un liceu unde între 1892 şi 1896 a învăţat poetul Ady Endre.

În schimb n-are canalizare. Întreaga aprovizionare cu apă (exceptînd cele cîteva clădiri din centrul oraşului) se face de la fîntînile arteziene presărate ici şi colo. Majoritatea străzilor au un aspect semirural, în sensul că grădina şi gospodăria cu toate accesoriile sînt nelipsite. În momentul de faţă Zalăul trăieşte clipe de mare febrilitate. A fost proiectat între oraşele de prim rang (cel puţin din punct de vedere administrativ), şi adaptarea se face nu fără dificultăţi.

Factori răspunzători ne asigură că într-un an, doi canalizarea oraşului va fi fapt împlinit, iar cele 150 de apartamente aflate în construcţie vor fi predate «la cheie» la sfîrşitul acestui an. În 1975 Zalăul va avea 40 000-50 000 de locuitori! Un plus formidabil dacă ne gîndim că în ultima sută de ani populaţia oraşului a fost constantă: 14 000-15 000 locuitori. Deci probleme noi cu care oraşul n-a mai fost confruntat niciodată. Acest spor de populaţie care în altă parte ar părea derizoriu, ascunde profunde semnificaţii: apariţia în arenă a industriei, a adevăratei şi marii industrii, pînă acum aproape inexistentă nu numai în Zalău, dar şi în întregul Sălaj (o fabrică de mobilă şi scaune, o fabrică de unt la Şimleu, puţuri de mină la Sărmăşag — cam aceasta-i zestrea industrială a judeţului!). Eşalonat pe ani, marile obiective industriale ale Sălajului vor prinde viaţă. Între 1969 şi 1970 la Zalău, Şimleu Silvaniei şi Jibou, localităţi recent declarate oraş împreună cu Cehul Silvaniei, vor intra în funcţiune o serie întreagă de obiective industriale, iar după 1970 sînt în perspectivă construirea şi altor unităţi care vor valorifica marile posibilităţi economice ale judeţului.

Hotărît, planuri care vor schimba fundamental faţa noului judeţ. Pe lîngă vechea structură agrară care se va amplifica, se va armoniza, noua condiţie industrială impune prevederi, măsuri de anvergură. Este vorba doar de o bună parte din populaţia activă a Sălajului care din totdeauna s-a ocupat exclusiv cu agricultura, pomicultura sau meşteşugurile. Cum se vor resimţi aceste mutaţii? Va fi necesară înfiinţarea de şcoli tehnice de specialitate, va fi necesară îmbunătăţirea radicală a drumurilor, în special a acelora care fac legătura cu judeţele vecine.

La ora actuală din totalul de 1 300 km drumuri, 734,8 km sînt pietruiţi sub diferite forme, iar 441 km sînt încă de pămînt! E clar cît de importante vor deveni acţiunile de modernizare a drumului Sălajului! Părăsindu-şi arhaica ţinută de «ţară dintre dealuri» greu accesibilă, Sălajul va trebui să se acorde cît mai bine şi repede cerinţelor unei activităţi industriale ce se întrezăreşte deja intensă. Ora erei industriale a Sălajului a sunat.

Acum trebuie să-şi spună cuvîntul constructorii!

«VENIŢI SĂ VEDEŢI SĂLAJUL PESTE CÎTVA TIMP...»

Întreabă un sălăjean cu ce se mîndreşte. Îţi va evoca Măgura Meseşului, Măgura Şimleului şi firicelul de apă al Crasnei. Întreabă apoi ce-i mai bun în Sălaj şi-ţi va vorbi de vinul de Samşud şi Şimleu, de merele ionatane care cresc mai peste tot, de ceapa de Pericei, gustoasă şi picantă cum nu-i alta în ţară, de slană şi pălincă, de vitele de la Sîrduc ori Someş-Odorhei. Despre bogăţiile funciare ale judeţului, adică despre agricultura şi resursele naturale ne-a vorbit tov. Laurian Tulai, primul secretar al Comitetului judeţean Sălaj al P.C.R.

— Dispunem de 115 000 ha teren arabil, de 18 600 ha livezi şi 1 000 ha de vie. Avem un puternic sector zootehnic. Faptul că vom purcede la industrializarea masivă a judeţului nu înseamnă că agricultura va rămîne pe planul doi. Dimpotrivă. Aici, în

(Continuare în pag. 12)

curier comercial

FERIȚI-VĂ HAINELE!

Navete pentru sticle de Pepsi sau de vin, butoaie goale de heringi și de telemea, cutii, lăzi și lădițe de tot felul, clădite în stive la marginea trotuarului — iată un decor nu prea plăcut pentru împodobirea uneia dintre principalele artere ale Capitalei: Bulevardul Magheru. Nu ar fi potrivit un asemenea decor nici pentru o modestă străduță de «cartier», d-apoi pentru un bulevard central! Totuși, pare-se că unității «Comaliment» din acest punct nu i se șifonează «firma». Deși pînă la ridicarea ambalajelor depozitate pe trotuar au trecut cîteva ore bune.

Oare nu se poate găsi nici o altă soluție?

PREGĂTIRI PENTRU LA TOAMNĂ

De pe acum au început pregătirile în vederea participării întreprinderilor noastre de comerț exterior la diferite tîrguri și expoziții internaționale din cel de-al doilea semestru al anului. Nu demult am consemnat la această rubrică manifestările la care vom participa în trimestrul III; iată acum lista celor la care vom fi prezenți în ultimul trimestru: Expoziția de carte din **Frankfurt pe Main** (octombrie); Salonul alimentar din **Bruxelles** (5-20 octombrie); Tîrgul de pielărie și încălțăminte din **Bruxelles** (septembrie-octombrie); Tîrgul de bunuri de consum din **Copenhaga** (18-27 octombrie); Tîrgul de mașini și utilaje din **Stockholm** (4 pînă la 10 octombrie); Tîrgul de mobilă din **Lyon** (5-8 octombrie); Tîrgul de carte din **Belgrad** (1-7 noiembrie); Tîrgul alimentar SIAL din **Paris** (27 octombrie-4 noiembrie).

GIGANTOMANIE

S-a mai scris în presă despre milioanele grele înmormîntate în acele monumente funerare care sînt restaurantele uriașe (și nerentabile) construite fără chibzuială și fără milă în diferite orașe din țară. Cu toate acestea, T.A.P.L.-Ploiești a acceptat și el un proiect de construire a încă unui asemenea monument, un restaurant supraetajat, cu o suprafață de 5 000 mp, amplasat aproape de ieșirea din oraș — deci de la naștere destinat să realizeze doar deficite. Direcția restaurante și hoteluri din M.C.I., luînd cunoștință de acest proiect, a intervenit prompt, obținînd reducerea proporțiilor restaurantului la o suprafață de «numai» 1 500 mp. După aprecierile specialiștilor, nici la această suprafață «redusă» nu sînt prea multe perspective de rentabilitate. Ce-ar fi ca taurul să fie apucat de coarne cu mai multă hotărîre? T.A.P.L.-Ploiești — respectiv Consiliul popular provizoriu al municipiului Ploiești — are chiar atît de mulți bani de aruncat?

UN JUDEȚ CE-ȘI ÎNTREGEȘTE PERSONALITATEA

Sălaj, pomicultura și creșterea vitelor au vechi tradiții ce se cer valorificate pe mai departe. Pentru mărirea suprafețelor agricole de tot felul cît și pentru combaterea eroziunilor vor începe din acest an lucrări pe 3 650 ha pe Valea Sincraiului, iar pînă în 1970 asemenea acțiuni vor lua o și mai mare întindere în special în bazinul Meseșului (10 000 ha). Fondul agrozootehnic cît și cel forestier constituie cea mai importantă bogăție a județului nostru. Ea trebuie valorificată cu pricepere și competență. În prezent structura culturilor nu este satisfăcătoare. Cultivarea cerealelor nu a ținut seamă de condițiile pedoclimatice. Am cîștiga mult mai mult prin plantarea de livezi cu pomi fructiferi. Largi perspective are și viticultura. Ne-ar interesa crearea unui centru de vinificație la Șimleu sau la Zalău. Cu unele amenajări de eliminare a excedentului de umezeală de pe luncile Someșului, Crasnei, Almașului, Agrijului, Barcăului se vor putea crea grădinării sistematice și sere care să producă și pentru export. Vi s-a vorbit doar de zarzavaturile din lunca Crasnei, de ceapa de Pericei...

— Ni s-a vorbit și despre pădurile Sălajului, de bogăția lor, de căprioare și fazani...

— Aproximativ un sfert din suprafața județului este acoperită cu păduri; pe vremuri au fost gospodărite și exploatate în mod irațional, ajungîndu-se ca posibilitatea de exploatare să se reducă doar la 1 mc la ha. Așa că ne revine sarcina de a întreprinde vaste acțiuni de împădurire (800 ha numai în primăvara aceasta).

Și fiindcă veni vorba de vînat. Căpriorul și mistrețul, iepurele și cerbul, fazanul sînt la ei acasă. Carnea lor este mult căutată la export. Apoi fructele de pădure...

— Ne-ați pus dinainte, tovarășe prim-secretar, un adevărat corn al abundenței. Avem certitudinea că Sălajul are tot ce-i trebuie pentru a recupera o relativă rămînere în urmă în domeniul economic.

— Reveniți peste cîtva timp. Veți întîlni un șantier de cîteva mii de kmp. cu peste 200 000 de lucrători.

«SÎNT ROMAN, SÎNT ROMAN NOI SÎNTEM NEPOȚII LUI TRAIAN»

(Refren la cîntec de nuntă din Buciumi)

...Mi-a fost dat să aud acest refren sus, pe o măgură acoperită cu pruni, la pîlpîirea unui foc de curpeni. La doi pași — ruinele unui castru roman, unul din multele castre romane care au ființat pe aceste meleaguri.

Dincolo, peste deal, în întunecimi de codru, erau ei, dacii liberi. Mai la dreapta, în zare, ruinele Porolissumului, marea cetate de apărare. Ascult explicațiile pasionate ale profesorului Vasile Lucăcel, directorul muzeului din Zalău.

Ce dovadă mai palpabilă de continuitate și noblețe de stirpe decît aceste ruine? Ele se întind pe întregul Sălaj, ca o salbă, la Tihău, Romița, Românași, Buciumi și Sutor. Ce dovadă mai concludentă decît aceste strigături ale sătenilor din Buciumi, în care se evocă o fabuloasă Romă și o descălecare pierdută în milenii? Apoi vioiciunea de spirit atît de latină a sălăjenilor, verbul lor frust dar inteligența iscoditoare. L-am cunoscut pe badea Ignat Cușmaș, de 85 de ani, cu tinerețea petrecută la America, precum atîția alți ardeleni săraci plecați după o iluzorie bucată de pită mai bună. A făcut și războiul în Herțegovina și ne-a mărturisit într-un tîrziu și un bai A avut un fecior care a murit. Umblă acum să caute pensie de urmaș. A făcut o cerere, ori o sesizare, și a trimis-o la noua reședință a județului, la Zalău. După cîtva timp a primit și răspuns. Cum că să se adreseze la... Cluj. Omul nu știe încotro s-o apuce. Dreptul e-al lui, dar cine să-l ajute? Interesîndu-ne, am aflat că ar fi necesare nu știu ce aprobări, nu știu ce tărăgăneli...

Un țăran de 85 de ani din comuna Buciumi, un om al muncii, își cere dreptul.

Rezolvați-i cererea, nu-l mai trimiteți la Cluj, chiar dacă în aceste zile la Zalău sînt alte chestii, evident mult mai importante la ordinea zilei!

...Biserica de lemn din Păușa, o minune zveltă și elansată ca o săgeată. Construită din lemn de gorun cioplit din bardă. N-are nici un cui de fier. Sfinții pictați pe pereții exteriori, operă a zugravului Ioan Pop din Unguraș, trăitor cam pe la 1800, privesc pierduți din alte vremuri.

...Ioan Papiriu Pop, pomicultor care-și păstrează merele ionatane cîte doi ani la rînd grație unei instalații de încălzire inventate de dînsul și care are toate caracteristicile unor conducte termale romane.

...Vivacitatea țăranilor din jurul Șimleului și culorile aprinse ale costumelor purtate de fete, atenuate de negrul laibărului și pantalonii eleganți, cu găitane, ale bărbaților.

...Uriașele plantații de piersici, întinse pe sute de hectare, de la capătul Șimleului Silvaniei, ce se suprapun undeva cu cerul.

Cum aș obosi enumerînd bogățiile și virtuțile acestui Sălaj, ale acestui județ românesc, care cu siguranța unei vechi înțelepciuni năzuiește — și va ajunge — spre împliniri majore, contemporane, armonizîndu-și astfel definitiv ființa?...

Plaiuri sălăjene.

film

PROFIL

Bună dimineața, Ion Marinescu

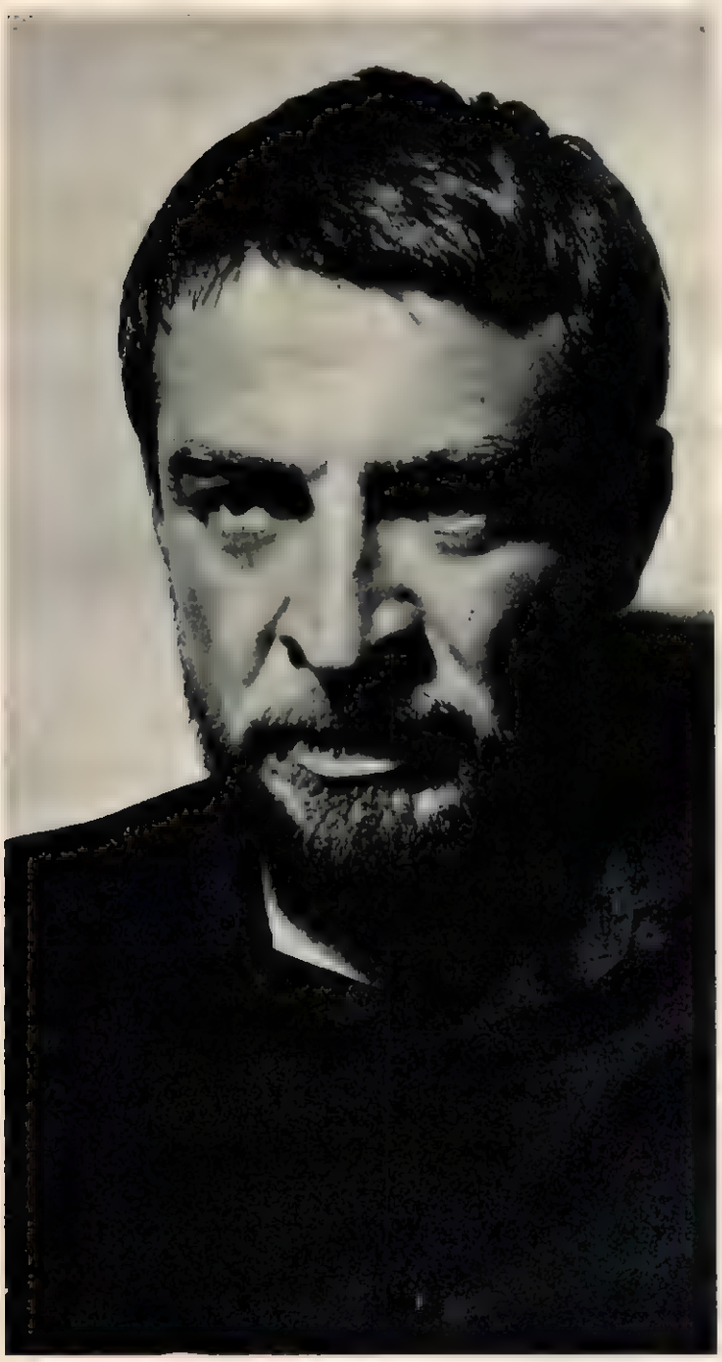

Celor cu sîngele otrăvit de film ne place să ne ducem uneori la teatru cît mai în față: să privim un actor sau altul (mai ales pe cei cu care n-am avut încă fericirea să ne întîlnim pe ecran) și să-i decupăm chipul și silueta în tot felul de planuri cinematografice.

Pentru Ion Marinescu îmi cumpăram bilete în rîndul întîi. Cîteodată îl urmăream din spatele ochelarilor pînă izbuteam să prind ceva care putea să semene cu un gros-plan. Dar nu numai pentru asta mă duceam acolo, ci mai ales pentru a fi cît mai aproape de acea zonă unde tremură gîndurile, zonă de care actorul se înconjură ca de un halo de cum apare pe scenă. Am așteptat «să-l văd» într-un film, cu un soi de batere de inimă naiv nerăbdătoare.

Nu am prejudecata deosebirilor fundamentale dintre actorul de teatru și cel de film, dar cine mai știe ce poate să facă pînă la urmă și camera asta de luat vederi... Ion Marinescu a venit însă cu totul în filmul «Gioconda fără surîs».

Un înrăit egoism profesional mă îndeamnă să spun că abia acum, în fața ecranului, ne-am putut instala în voie și cît mai aproape de acea «zonă» pomenită. Marinescu face parte dintre acei actori rari care nu ți se adresează pur și simplu, nu-ți comunică doar adevăruri «cu inteligență», ci te ia cu el dincolo de personaj și uneori împotriva lui. Ceea ce numim noi «stare» devine astfel descoperire, uneori uimită, alteori amară. Și alții «știu să facă» acest lucru; la urma urmei este un dat necesar artei actoricești moderne. Dar luîndu-te așa cu el, Ion Marinescu te face să simți acut în **preajmă-i** (nu neapărat pe chip, ci în totul, în felul cum fumează, cum taie spațiul, cum se ascunde îndărătul cuvintelor nervozitatea, zbaterea și căldura finală a ideilor, chinurile sensibilității. Și tot purtîndu-te așa cu el, actorul te mai aduce în fața unei porți dincolo de care nouă nu mai putem trece și nici nu încercăm să trecem. Din respect. În spatele ei se retrage el, ușor obosit, după ce ne-a învățat un alt fel de a fi sincer. Pentru film aceasta înseamnă o adevărată mană cerească. Ecranul are atunci și libertate, și mister.

Strict gazetărește vorbind, despre personajul său de debut, Caius Bengescu, se pot spune multe, dar nu asta am avut de gînd, ci să salutăm, mai mult sau mai puțin în gura mare, sosirea în lumea filmului nostru a unui actor în jurul căruia va trebui, probabil, să ne mai învîrtim mult pînă vom spune tot ceea ce omenește și profesionalicește se poate spune.

Magda MIHĂILESCU

tv

înnoirea

O surpriză dintre cele mai agreabile: la înapoierea dintr-o nu prea îndelungată călătorie am fost pe punctul de a nu mai recunoaște televiziunea noastră cea de toate zilele (chiar de toate zilele, acum, cînd a descoperit săptămîna de șapte zile și cînd cele mai multe dintre aceste zile au nu numai după-amiază și seară, ci și dimineață). Nu creșterea cantitativă — deși importantă, utilă, binevenită — reprezintă aspectul cel mai important al prefacerii. Impresia care se degajă din noua structură a programelor este că televiziunea a înțeles, în sfîrșit, necesitatea de a se înscrie, prin întreaga ei activitate, în cele două circuite firești, obligatorii dacă dorește să suscite maximum de interes.

În primul rînd — și asta este esențial — începe să participe în mod real, concret, multilateral, interesant, la examinarea problemelor majore care preocupă opinia publică din țara noastră. În al doilea rînd își însușește structuri, modalități de comunicare și de expresie verificate în practica internațională.

Am văzut deocamdată prea puțin pentru a putea aprecia valoarea realizării fiecăreia dintre noile emisiuni introduse. În orice caz, însăși inițierea lor constituie un act de responsabilitate, de îndrăzneață angajare în dezbaterile vremii noastre. «TV pentru specialiști» are perspectiva de a deveni un cerc de studii postuniversitare, cu profesori de prim rang, cu un auditoriu răspîndit în întreaga țară și cu cea mai modernă metodă de predare: metoda audiovizuală. «Actualitatea industrială» și «Actualitatea agricolă» vădesc o înțelegere mai profundă a necesității unei dezbateri publice ample în jurul problemelor creșterii economice. Cea de-a doua dintre aceste emisiuni scoate pentru prima oară tematica agricolă din atmosfera bucolico-poporanistă a emisiunilor de duminică dimineața, tratînd-o la un nivel mai corespunzător cu ponderea ei în viața țării.

Am susținut mereu — dar trebuie s-o mărturisesc, fără prea mari speranțe — necesitatea unei abordări frontale, curajoase, a fenomenului cultural contemporan. «Dialogul despre cultură» răspunde acestui deziderat la un nivel evident superior celui al «simpozioanelor» alcătuite prin juxtapunerea unor conferințe: se aduc în discuție idei, se recurge la argumente teoretice și la exemple concrete, se încearcă să se deschidă o perspectivă. Calitatea «Dialogului despre cultură» este de natură să inspire optimism în privința evoluției celorlalte rubrici — vechi și noi — cu profil literar și artistic.

Cît despre adoptarea unor mijloace de expresie și procedee verificate de televiziunile cu o mai mare experiență, să subliniem în primul rînd repetarea, în cursul dimineții, a emisiunilor educative și științifice importante — metodă sigură pentru cuprinderea unui cerc cît mai larg de auditori. Ponderea sporită în programe a filmului și a teatrului meritî de asemenea să fie salutată. Ideea unor emisiuni de tipul celei intitulate «Eu și micul ecran» este bună. Să sperăm că ele vor duce la descoperirea unor «gazde» cu aptitudini certe pentru acest rol. Așa cum sînt, de pildă, Sanda Toma și Ștefan Tapalagă, excelenți în postura de prezentatori ai «Zigzag»-ului. Și formula emisiunii de duminică după-amiază mi se pare bună. De fapt ea reia schema «Studioului A», un tip de magazin duminical verificat în practica multor țări.

Atît de bifrontele emisiuni de varietăți cînd și ele să se redreseze, dacă e să le judecăm după cea intitulată «Opus... Pocus nr. 2». Numai că în acest caz există un risc de a ne înșela în prognosticuri: autorul emisiunii, Valeriu Lazarov, a fost totdeauna un regizor pretențios, în ale cărui filme și spectacole mediocritatea pătrundea mai greu. Vor proceda oare și ceilalți la fel? În orice caz, calitatea celor două formații orchestrale, coregrafia ingenioasă, valoarea soliștilor (cu o notă bună în plus pentru actorii-cîntăreți), imaginea sprințară fără a fi obositoare (dacă excepțăm oribila deformare în negativ a drăgălășeniei Marinei Voica) au concurat la realizarea unui spectacol agreabil.

Între semnele bune trebuie notate și cîteva schimbări de amănunt: genericul telejurnalelor (izbutit dar, din păcate, tot cu un fond muzical sumbru), ceasul (cu atît mai potrivit cu cît e mai simplu), alte cîteva generice, încercarea de a găsi figuri și voci noi.

Să lăsăm de data aceasta la o parte scepticismul hrănit de atîtea dezamăgiri. Asistăm, cred, nu la o simplă înnoire de primăvară, ci la prima fază a unei ascensiuni, la o lărgire a perspectivei.

Felicia ANTIP

POLIȚIA ÎN PERSOANĂ!

Autoritățile japoneze au constatat că numărul accidentelor de circulație în care sînt implicate direct automobilele poliției este în continuă creștere.

În consecință, iată-i pe agenții de circulație supuși unui examen de verificare a cunoștințelor de conducere auto: examinatorul — electronic! — nu iartă nici o greșeală și nu tolerează nici o ezitare.

UN NOU SEMN DE CIRCULAȚIE

A apărut pe o stradă din Lauttasaari, o suburbie a orașului Helsinki, și ar trebui să fii beat turtă ca să nu-ți dai seama cui îi este adresat avertismentul...

UMOR
de peste hotare

MATCH

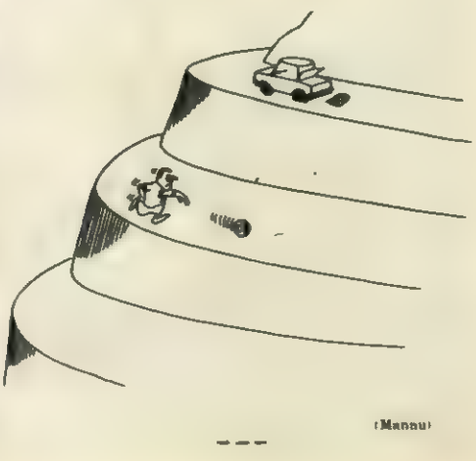

(Manou)

Prof. dr. Jean Pierre SOULIER, directorul Centrului național francez de transfuzie sanguină, ne declară:

S-A REALIZAT «ANALIZA ELECTRONICĂ» A SÎNGELUI

INVENTATORUL APARATULUI — UN MEDIC FIZICIAN DE 27 DE ANI

Centrul nostru, în care se produc diverse fracțiuni de plasmă sanguină, este unul dintre cele mai mari din lume și de aceea și instalațiile sînt destul de complicate. Dispunem, de fapt, de o adevărată uzină. De altminteri, întreaga «manipulare» a sîngelui pentru transfuzii etc. necesită un considerabil volum de muncă, nu numai datorită complexității operațiilor în sine (de pildă, pentru determinarea grupei sanguine) ci și numărului uriaș de analize de sînge ce se fac anual în asemenea instituții. Doar la centrul nostru: 230 000! Vă închipuiți la cît se ridică cifra pe plan mondial.

Aceasta ne-a determinat să punem la punct o instalație deocamdată unică în lume, care analizează automat grupele sanguine. Macheta a fost terminată de mai multe luni iar prototipul va fi gata în curînd.

Pentru a înțelege semnificația invenției trebuie să amintesc că operațiile pentru determinarea grupelor sanguine ca și pentru găsirea celui mai potrivit sînge de injectat sînt destul de complicate. Se pun globulele roșii ale pacientului în contact cu un ser-test (trei reacții); apoi se studiază reacțiile serului pacientului cu globulele roșii-test cunoscute (încă trei reacții); urmează, în fine, trei reacții de control imediat înaintea transfuziei. Uneori se cer încă alte trei reacții suplimentare. Așadar, în total *12 reacții*, sau cel puțin nouă, *pentru un singur pacient*. Operațiile necesită un personal extrem de calificat și care, prin definiție, trebuie să lucreze încet, cu extremă circumspecție. Totuși, erorile nu pot fi complet evitate: s-a constatat că cele mai moderne centre din lume fac o greșeală la 20 000 analize. Mă întreb care este procentajul la un centru mai slab utilat...

S-ar părea că raportul de 1 la 20 000 este infim, dar nu este așa. În toată lumea se execută anual sute și sute de milioane de astfel de determinări, și de multe ori eroarea este fatală fără drept de apel.

Cu aparatul automat toate operațiile se realizează în *șapte secunde*, adică într-un timp mai scurt decît cel necesar pentru citirea descrierii extrem de sumare de mai sus! Instalația noastră *înlătură total intervenția omului*, deoarece o «logică electronică» urmărește, organizează și analizează reacțiile. Subliniez că se efectuează concomitent două analize, pentru un plus de siguranță, și de fapt acesta îmi pare a fi elementul esențial: eliminarea practic totală a posibilităților de eroare.

Fișele perforate exclud greșelile de lectură, iar «pragurile de siguranță» electronice dau posibilitate medicului să interpreteze el însuși situațiile dubioase (în asemenea cazuri, rezultatele se imprimă de la sine cu cerneală roșie!). Pe scurt, totul este menit să ofere o siguranță mult sporită față de operația manuală. În același timp se realizează o spectaculoasă economie de personal calificat: în loc de *15 oameni* vom avea nevoie de *unul singur*, doar pentru a veghea la mersul operațiilor!

Aparatul poate fi cuplat cu un calculator electronic care înmagazinează rezultatele în memoria sa. Asemenea mașini electronice își fac intrarea, după cum se știe, în spitalele moderne, unde devin un fel de administratori-înregistratori.

Este un semn al vremii că o asemenea instalație *inginerească* de analiză automată a grupelor sanguine a fost realizată la centrul nostru de un *medic* care posedă însă solide cunoștințe de optică și electronică. Numele lui: dr. Matt, și are doar 27 de ani.

Interviu realizat de L. NIȚESCU

«REFLECTOR ACUSTIC» ÎN AULA UNIVERSITĂȚII DIN TIMIȘOARA

În continuarea cercetărilor asupra îmbunătățirii audibilității și atenuării zgomotelor în clădirile mari, specialiștii Comisiei de acustică a Academiei au elaborat o serie de soluții interesante ce au fost aplicate cu succes în proiectarea diferitelor construcții din țară. Printre beneficiari se numără și aula Universității din Timișoara, apreciată ca foarte reușită din punct de vedere acustic. Pentru a evita formarea undelor staționare și a ecoului și pentru a asigura o durată de reverberație optimă, aici a fost instalat un reflector acustic special, deasupra podiumului, iar pe tavanul sălii s-au montat mai multe elemente difuzante.

O soluție originală a fost adoptată și la proiectarea Casei de cultură de la Suceava. Prin transformări ușor de efectuat chiar de către personalul de deservire, sala poate fi adaptată atît pentru concerte simfonice cît și pentru reprezentații teatrale, în condiții bune de sonoritate.

Hotelul turistic de la Piatra Neamț și cel de la Iași, sălile unor mari restaurante și alte clădiri din țară beneficiază, de asemenea, de cercetările efectuate de către acusticienii noștri.

ZERO ABSOLUT... SAU PE APROAPE

Fizicienii americani au realizat cea mai coborîtă temperatură atinsă în lume: o milionime de grad deasupra lui zero absolut (—273,15°C), «recordul» anterior fiind de 1,3 milionime de grad deasupra lui zero absolut. Aceste performanțe prezintă mare interes pentru studierea proprietăților materiei în condiții atît de neobișnuite.

O NOUĂ «STRATEGIE» ÎMPOTRIVA CARIEI DENTARE

Noutăți în combaterea unuia dintre cei mai persistenți dușmani ai omului — caria dentară. «The Journal of the American Dental Association» informează despre experiențe recente efectuate concomitent la două centre specializate din S.U.A. («National Institute of Dental Research» și «Merck, Sharpe and Dohme Research Laboratories»), reprezentînd o «cale de atac» radical diferită față de tehnicile actuale. Anume, în loc de a se lupta împotriva bacteriilor suspectate de a contribui la dezvoltarea cariilor, se combate *produsul* acestor bacterii, *înainte* ca acesta să-și înceapă acțiunea distructivă.

Articolul din publicația oficială a Asociației stomatologice din S.U.A. se referă la un anumit soi de streptococ, al cărui produs metabolic, dextran, slăbește apărarea dintelui și îl «pregătește» pentru carie. Or, după cum scrie revista americană, s-a constatat că o enzimă, dextranaza, face inofensiv produsul streptococic mai sus-menționat și deci împiedică procesul degenerativ. Cel puțin acestea sînt concluziile unor studii întreprinse pe animale și care au arătat că după intervenția dextranazei numărul cariilor a scăzut în mod spectaculos. În curînd se va experimenta produsul și la om.

● La Teatrul Piccadilly din Londra, o premieră aparte. «Omul din La Mancha». Spectacolul muzical, care s-a bucurat de un extraordinar succes la New York, a fost realizat de libretistul Dale Wasserman, pe muzica lui Mitch Leigh, după celebrul roman al lui Cervantes. Iată și o scenă din spectacol Don Quijote și Sancho Panza. În roluri, Keith Michell și, respectiv, Bernard Spear.

● Cunoscutul chitarist țigan Manitas La Plata, care a entuziasmat în egală măsură ascultătorii din America și din Europa, cîntă pe cea mai scumpă chitară din lume: e ornamentată cu picturi de Salvador Dali și Bernard Buffet. La Plata a refuzat oferta de a o vinde pentru 15 000 dolari.

● «Cvartetul Guarneri are tonalități de catifea» afirma, la debutul său, critica newyorkeză. Într-adevăr, cele patru viori Guarneri, mînuite de patru virtuoși, reușesc performanțe deosebite. Recent formația a înregistrat pe disc, în R.F. a Germaniei, Cvartetul nr. 2 de Mendelssohn.

● În urma succesului repurtat la Paris cu «Slugă la doi stăpîni» de Goldoni, «Piccolo Teatro» din Milano revine în capitala franceză în luna iunie. În fotografie: o scenă din spectacolul în care actorul Feruccio Soleri, în rolul Arlechinului, a cucerit publicul.

«Benjamin», cu Catherine Deneuve și Michel Piccoli.

De mai mulți ani presa tot anunță reîntoarcerea Luciei Bosé pe platouri. De data aceasta știrile sînt adevărate, nu zvonuri. Interpreta din «Nu-i pace sub măslini» și «Moartea unui ciclist» va apărea, după 13 ani de absență, în filmul de debut — «Nocturna 29» — al unui tînăr regizor italian pe nume Pedro Portabella. (În fotografie: Lucia Bosé împreună cu doi dintre copiii săi).

Ziua în care peștii vor ieși... — filmul realizat M. Kakoyanis în vara anului trecut, se aseamănă «Ultimul țărm» al lui Stanley Kramer prin gravita cu care se atrage atenția asupra pericolului atom Plantată însă într-un decor fascinant, invadat de cu (după cum se vede și din fotografie), într-un c imaginar de pe țărmurile grecești, creația lui Kako nis este și un atrăgător spectacol cinematografic.

fișă filmografică

MAXIMILIAN SCHELL

S-a născut la Viena, la 8 decembrie 1930. A debutat în anul 1955 în filmul *Copii, mame și un general*. De atunci a apărut în peste 20 de filme, dintre care amintim: *Atentatul din 25 iulie*. *O fată din Flandra* — 1955 (cu Nicole Berger), *Cei de pe urmă vor fi cei dintîi* (cu Ulla Jacobson), *Leii tineri* — 1957 (cu Marlon Brando), *Procesul de la Nürnberg* — 1961 (regia, Stanley Kramer, cu Spencer Tracy, Burt Lancaster, Marlene Dietrich), *Sechestrații din Altona* — 1962 (regia, Vittorio de Sica, cu Sophia Loren, Frederic March), *Topkapi* — 1963 (regia, Jules Dassin, cu Melina Mercouri), *Renaștere din cenușă* — 1965 (cu Ingrid Thulin), *O luptă pe viață și pe moarte* — 1966 (cu Simone Signoret), *Trompetele războiului* — 1967.

CÎȚIVA PAȘI ÎN

— PREȚIOASE VESTIGII SMULSE MĂRII NEGRE DE CĂTRE UN GRUP DE ÎNOTĂTORI SUBACVATICI—

În drum spre «Lumea tăcerii». ▶

de ing. Vasile COSMA

Marea Neagră nu oferă scufundătorilor frumusețea și limpezimea Mării Roșii, nu are calmul Mediteranei: este nestatornică, totdeauna nervoasă și pornită pe furtună. Lucrul în adîncime este îngreunat din cauza vizibilității reduse, apa fiind limpede doar puține zile pe an. Totuși, ne-am obișnuit să-i suportăm capriciile fiindcă știm că ea ascunde multe și interesante taine.

Ce au urmărit scufundătorii? În primul rînd identificarea digului portului antic Callatis, acoperit de multă vreme de apele mării, spre a se dovedi că a existat într-adevăr o construcție portuară și nu o conformație stîncoasă naturală, cum se bănuia. Apoi delimitarea exactă a bazinului portuar, trecîndu-se cu acest prilej la recuperarea a diverse vestigii care au supraviețuit pe fundul mării.

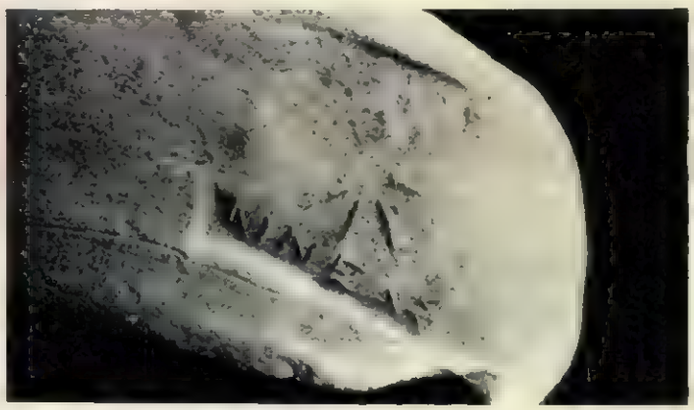

▲ *Pe această alee pavată (azi la 1½ km în larg), acoperită de mare, se plimbau acum 2000 ani oameni care admirau, ca și astăzi, măreția Pontului Euxin.*

Care au fost rezultatele investigațiilor subacvatice? S-a stabilit traseul digului antic, constatîndu-se că era pavat cu grijă, ceea ce indică că era probabil folosit și ca loc de promenadă. Pavajul era executat din lespezi de piatră cioplită, fixate cu mortar. Un strat gros de scoici și trei metri de apă acoperă acum digul.

În bazinul portului antic au fost descoperite epavele a două corăbii (incendiate înainte de scufundare). Deocamdată nu poate fi vorba de scoaterea lor la suprafață, deoarece operația necesită pregătiri complexe de mai lungă durată.

Sub nisipul strîns de multe secole și frămîntat continuu de valuri au mai fost descoperite numeroase amfore grecești și romane din diverse perioade (din secolul IV î.e.n. pînă în secolul VI e.n.), rîșnițe antice, resturi de locuințe și chiar obiecte turcești mai recente.

În general, marea a răsplătit cu generozitate eforturile depuse de scufundători. Și astfel la Muzeul marinei din Mangalia a luat ființă prima secție de arheologie submarină.

O dată cu venirea verii cercetările subacvatice din zona anticului port Callatis vor reîncepe. În acest fel se vor aduce noi contribuții la mai buna cunoaștere a trecutului îndepărtat al patriei noastre.

„LUMEA TĂCERII“

Pe litoralul românesc al Mării Negre se află și resturile străvechii cetăți Callatis, întemeiată de coloniștii greci cu aproximativ șase veacuri înaintea erei noastre.

Un grup de scufundători din Mangalia și București au cercetat și scos la lumina zilei mărturii ale unei civilizații de mult dispărute, apărate cu strășnicie de valurile și nisipul mării.

Lucrările au fost efectuate în 1967 sub îndrumarea Institutului de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România și Muzeului militar central.

◀ *Începînd din secolul IV î.e.n., pe toartele amforelor se aplicau ștampile ce indicau localitatea și numele celui însărcinat cu controlul și dirijarea comerțului. Iată o ștampilă provenind din insula Thasos.*

Marea a răsplătit cu generozitate ▶ eforturile depuse. În fotografie: cîteva din amforele grecești salvate.

Aceste amfore romane de diverse vîrste nu au reușit să reziste zbuciumului mării: s-au sfărîmat.

▼

ÎN ȚARA PODURILOR

Vechiul Saraievo și-a păstrat un farmec aparte.

O străveche legendă bosniacă spune că, atunci cînd a creat lumea, Dumnezeu purta cu el doi saci: unul cu pămînt și altul cu pietre. Cînd a trecut pe deasupra locurilor ce aveau să se numească Bosnia și Herțegovina, sacul cu pietre s-a rupt și toate s-au rostogolit, dînd naștere unor ținuturi stîncoase, lipsite de vegetație. Nu se știe cînd și ce bătrîn hîtru a născocit asemenea legendă, dar cert este că ea i-a fost inspirată de înfățișarea acestor meleaguri pe care Ivan Cesmiciki, poet din secolul al XV-lea, le descrie ca «o nesfîrșită întindere de pietre îndreptate semeț către înălțimile cerului».

Și astăzi peisajul Bosniei și Herțegovinei este același; zeci de kilometri urci și cobori peste creste de munți, unele stîncoase, altele — spre văi — împădurite, peste vaduri de ape; ici-colo întîlnești, ca niște binefăcătoare oaze, petice de pămînt roditor. De obicei ele se află acolo unde albia unui rîu și-a desfăcut mai mult brațele, sau pe lîngă lacuri. Tot prin aceste locuri ai să întîlnești și mici așezări cu case durate din stîncă, în care trăiesc oameni ce se îndeletnicesc cu cioplitul pietrei ori cu creșterea oilor. Acolo unde natura a fost mai roditoare — pe valea Miliațkei, a Neretvei, a Vrbasului și a altor cursuri de ape — s-au născut și dezvoltat așezări urbane ca Saraievo, Mostar, Banja Luka, Travnik, Jajce, Bihač, Konjic.

Dar dacă la suprafață pămîntul nu e prea îmbietor pentru oameni, în schimb în adîncuri se află imense bogății miniere: sare și cărbuni, fier și argint, plumb și petrol. Descoperindu-i aceste comori, oamenii au sfredelit pămîntul pînă la mari adîncimi, scoțînd de acolo noi surse ale existenței lor.

CONFLUENȚA CIVILIZAȚIILOR

Ținuturile Bosniei și Herțegovinei constituie una din cele șase republici ale Iugoslaviei. După așezarea sa, poate fi socotită republica cea mai centrală sau, mai bine-zis, interioară. Întotdeauna de-a lungul secolelor aceste ținuturi au constituit un fel de linie de contact. Mai întîi între Roma și Bizanț, apoi între Europa și Imperiul otoman... Pe aceste meleaguri s-au înfruntat diferite civilizații. Urmele lor se văd și azi: vestigii romane la Narona, bazilici din secolele cinci și șase la Breza, minarete din epoca dominației turce la Mostar, ca și la Saraievo și în mai toate satele, fortărețe masive și străzi drepte și largi de pe vremea imperiului austriac, la Saraievo. Toate acestea se îmbină armonios cu edificiile contemporane ale epocii de puternică înflorire și dezvoltare cunoscute în ultimele două decenii.

Istoria acestor ținuturi este veche și ultimele descoperiri arheologice de la Butmir, lîngă Saraievo, atestă că încă în neolitic se aflau pe aici așezări omenești. Urme mai numeroase sînt de pe vremea ilirilor. După romani, care alipiseră aceste ținuturi la Dalmația, au apărut slavii, la mijlocul secolului al VI-lea. S-au stabilit definitiv pe aceste meleaguri, durînd așezări care au constituit embrionul orașelor de azi. Din 1389 au apărut turcii; în epoca de glorie a Imperiului otoman ei s-au instalat victorioși pe aceste locuri, rămînînd ca o comunitate compactă și în ziua de azi. Datele demografice actuale vorbesc de altfel singure despre istoria formării popoarelor pe aceste ținuturi: 43 la sută sîrbi, 26 la sută musulmani, 22 la sută croați și 9 la sută macedoneni, muntenegreni, ruteni și alții.

PODURI, PODURI...

Mai mult ca oriunde, oamenii din ținuturile Bosniei și Herțegovinei au un adevărat cult al podurilor. E și firesc. Relieful atît de aspru și neprietenos, încrustat de nenumărate rîuri, piraie, văi, a îngreunat mult comunicarea chiar și între localități învecinate. Podul a devenit, așadar, una dintre principalele condiții ale existenței, una dintre necesitățile cele mai stringente.

La Saraievo am avut prilejul să văd un original album de fotografii intitulat «Poduri», prefațat de Ivo Andrici, autorul cunoscutului roman «Era un pod pe Drina», distins cu Premiul Nobel pentru literatură. Am reținut atunci cuvintele acestui mare scriitor contemporan iugoslav: «Din tot ce a creat și a construit omul sub impulsul său natural, nimic nu apare în ochii mei atît de mare și valoros ca podurile. Sînt mai importante decît casele, mai sacre decît templele, pentru că sînt atît de comune».

De la Saraievo la Dubrovnik, străbătînd aproape 300 de kilometri pe drumurile șerpuinde de pe meleagurile Bosniei și Herțegovinei, aveam să văd și să mă conving de ce oamenii locurilor divinizează podurile. De la cele moderne, din dantelă de metal, suple și elegante, pînă la cele din bîrne de lemn, podurile sînt prezente în orice loc, în orice moment. Podurile au făcut să răzbească acum două decenii și ceva primele trenuri în ținuturi de nepătruns; podurile leagă panglicile de asfalt ale șoselelor pe care circulă turiști din toată lumea; podurile îi ajută pe oameni să trimită rodul muncii lor, scos din străfundurile pămîntului și din fabricile noi, și să primească în schimb tot ce le trebuie pentru existența lor mereu mai bună; podurile scurtează

— NOTE DE CĂLĂTORIE DIN BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA —

de Stan VLAD

distanțele între localități și tot ele înlesnesc circulația în orașele acestor ținuturi, așezate toate, fără excepție, pe maluri de ape curgătoare.

Oamenii au durat mai întîi puzderia de poduri pentru trebuință imediată și pe măsura posibilităților. S-au gîndit mai mult la utilitatea decît la frumusețea lor. Azi oamenii au alte puteri. La Saraievo, în institute de proiectări, arhitecți și ingineri pricepuți trasează poduri care să îmbine deopotrivă utilul, frumosul și, bineînțeles, economia de bani și materiale. Și, în funcție de înfățișarea locului și de necesități, au apărut poduri de cale ferată și de șosele în fața cărora merită să te oprești și să le admiri. Imaginile lor se oglindesc maiestuos în apele ce se scurg la vale, înfrînte încă o dată de puterea omului.

În orașe, în noua arhitectură urbană, podurile fac parte din peisajul citadin, oferind vizitatorilor ceva specific, ceva care nu mai este în altă parte. Într-un fel sînt podurile din Saraievo, cu arcurile și balustradele lor de oțel, somptuoase, elegante, și în alt fel sînt cele din Mostar, din piatră grea, cu arcade mari, boltite mai mult spre mijloc. Podurile sînt însăși viața oamenilor de prin aceste meleaguri.

SALT SPRE ÎNĂLȚIMI

Condițiile naturale atît de puțin favorabile, istoria zbuciumată a oamenilor de pe aici nu puteau să nu lase urme. În comparație cu industrializata Slovenie sau cu bogata Croație, republica Bosnia și Herțegovina este mai puțin dezvoltată. Deși a cunoscut un ritm de dezvoltare mult mai mare, n-a putut recupera în întregime decalajul existent. Totuși, o serie de date și fapte privind prezentul și viitorul arată că nu va mai trece mult pînă la ridicarea republicii la nivelul celor mai avansate din federație. Hidrocentralele construite pe cursurile apelor au făcut din Bosnia și Herțegovina una dintre principalele producătoare de energie electrică. Resursele naturale au determinat dezvoltarea industriei de prelucrare a minereurilor. Pe locurile acestea unde nu se ajungea decît pe jos sau cu asinii, locomotivele electrice străbat sute de kilometri de drum de fier, străpungînd masivele muntoase, stîncile, prin lungi tuneluri sau zburînd peste viaducte ce se înalță zvelte peste prăpăstii fără fund. Produse ale industriei siderurgice, metalurgice, electrice, chimice, petroliere, forestiere, alimentare și de pielărie duc faima locurilor prin multe țări ale lumii. De curînd la Saraievo a intrat în producție și o nouă uzină de montaj de autoturisme. Pe măsura vremurilor cresc și se dezvoltă așezări noi și vechi, cu blocuri moderne ce vor parcă să întreacă semeția stîncilor din jur. La Saraievo, ca și la Mostar, la Travnik ca și la Banja Luka, cele mai înalte construcții erau pînă nu demult minaretele moscheilor. Alături de ele și mereu mai înalte sînt acum blocurile de 10-12 etaje, transformînd vechile tîrguri orientale în orașe moderne.

Cînd a luat sfîrșit cel de-al doilea război mondial, în Bosnia și Herțegovina 60 la sută din populație era analfabetă. În anul școlar 1945-1946 existau 758 școli primare de patru ani și 55 secundare. Azi numărul școlilor elementare de opt ani este de aproape 3 000, iar cel al școlilor secundare de peste 300. În facultățile și institutele din Saraievo, înființate după 1946, învață peste 20 000 de studenți.

Am dorit să subliniez aceste date, din multe altele pe care le-am cules prin aceste locuri, pentru că ele dau o imagine grăitoare a ceea ce a însemnat saltul spre înălțimi al oamenilor din cele mai aride ținuturi ale Iugoslaviei. După secole de viață între stînci, fără nici o perspectivă, fără nici o legătură cu lumea înconjurătoare, oamenii din «țara dintre ape» — cum o mai numesc unii — se avîntă spre culmi care le întrec cu mult pe cele dăltuite de natură. Nu întîmplător au venit în 1967 peste 200 000 de turiști străini prin aceste meleaguri; nu i-au atras numai frumusețile peisajului, sălbăticia pădurilor, ci și orașele înnoite, cu hoteluri confortabile, cu tot ceea ce impune viața modernă. Frumusețile naturii au fost sporite de mîna oamenilor harnici ai acestor ținuturi, pe care Ivo Andrici îi denumește «eroi în timp de pace».

Blocurile moderne de 10-12 etaje din noul Saraievo.

Podurile — parte integrantă a peisajului, nu numai la Mostar, ci și în întreaga republică.

Pînă și o bună parte din produsele livrate de Statele Unite în cadrul așa-zisului «program de ajutorare a poporului vietnamez» ajung pînă la urmă pe piața neagră. Cunoscute fiind asemenea practici, pe fiecare sac se menționează — cu cită eficiență, se știe — «vînzarea și schimbul, interzise».

SAIGON MARKET

de Nicolae AURELIU

— Dacă cumpăr toată partida, ce reducere îmi faceți?

— 5 la sută.

— Pentru toate cele 19 tone?

— Da. Mai mult nu-mi permite marja de beneficiu.

— Atunci nu iau decît zece tone.

— Cum doriți. Deși, după părerea mea, pierdeți o ocazie deosebit de avantajoasă.

— Ar fi avantajoasă dacă mi-ați face o reducere de minimum 8 la sută. Așa însă...

— Regret. Mi-e imposibil.

Așa cum lesne se poate constata, discuția de mai sus se desfășoară între oameni de afaceri. Ea a fost transcrisă, după o înregistrare pe bandă de magnetofon, de cotidianul american «St. Louis Post Dispatch». De ce atîta cinste pentru un banal dialog de business? Pentru că obiectul lui îl constituie conservele de carne destinate trupelor S.U.A. din Vietnam. Pentru că negocierea are loc la Saigon. Pentru că protagoniștii ei sînt doi americani — maiorul Gordon Whadley și civilul Mortimer Seeds. Și, în sfîrșit, pentru că traficul respectiv este, bineînțeles, perfect ilicit.

ULUITOAREA AROGANȚĂ A TÎLHARILOR

După cum relatează ziarul menționat, Whadley deține un post de conducere în serviciul de intendență al unităților americane cantonate în zona Saigon (sau cel puțin deținea un astfel de post pînă la începutul lunii februarie). Seeds, venit în Vietnamul de sud în 1966 ca membru al unei misiuni... culturale, își dăduse demisia la două săptămîni după sosirea în capitala sud-vietnameză și își atribuie acum profesia de... ghid turistic. Conform datelor pe care a reușit să le stringă autorul reportajului (și pe care ei înșiși le recunoaște incomplete), în cursul a numai cincisprezece luni Seeds a agonisit frumușica sumă de 630 000 dolari — evident, nu de pe urma turiștilor. Despre veniturile lui Whadley reporterul nu a reușit să afle vreo cifră: tot ce știe este că și-a cumpărat, în 1967, patru apartamente la Los Angeles și o vilă la Hollywood.

«Afaceri de tipul celei încheiate de Whadley și Seeds se tratează astăzi la lumina zilei — scrie «St. Louis Post Dispatch». Corespondentului nostru nu i s-a făcut practic nici o dificultate cînd a vrut să asiste la convorbire. A fost suficient ca ei să pretindă că reprezintă o organizație de transport, cu alte cuvinte una dintre numeroasele rețele care folosesc camioanele militare pentru businessuri personale... Soldaților noștri li se fură hrana chiar de sub nasul lor, dar jefuitorii nu au nici măcar un sentiment de jenă. Ceea ce frapează pe observatorul actual al stărilor de lucruri din spatele frontului vietnamez este uluitoarea aroganță a tîlharilor, vădita ostentație a operațiilor lor».

FRONTUL CERE... RUJ DE BUZE

Fenomenul semnalat de reporterul cotidianului din St. Louis este departe de a constitui un caz izolat. Îndrăznețele atacuri lansate de forțele patriotice împotriva trupelor intervenționiste și saigoneze în plin centrul capitalei au reținut, așa cum era și firesc, atenția ziarelor americane. Dar chiar și în această perioadă de acută criză militară fraudele săvîrșite de cei care manipulează acolo bunuri de o imensă valoare au continuat să preocupe presa, radioul, televiziunea din diferite locuri ale lumii. De curînd, într-un ciclu de filme documentare consacrate Vietnamului de sud pe care le-a transmis una din principalele companii de televiziune din Statele Unite, «Columbia Broadcasting System», un loc special era ocupat, în cadrul fiecărei pelicule, de ceea ce crainicul numea «piața paralelă». Este vorba de fapt de bursa neagră, la care se desfac nu numai produsele destinate armatei, ci și cele livrate în cadrul așa-zisului «program de ajutorare a poporului vietnamez».

«Telespectatorii americani au putut asista — amuzați la început, intrigați după aceea, îngroziți în cele din urmă — la tocmelile nesfîrșite purtate în jurul unor tarabe unde erau expuse, talmeș-balmeș, truse de voiaj și cămăși de nailon pentru smoching, ciorapi supraelastici și flacoane cu fixativ de păr, rujuri de buze și cele mai fanteziste modele de lenjerie feminină — notează săptămînalul britanic «Sunday Times». În ce măsură contribuie la sporirea eficienței combative a pușcașilor marini trusele de voiaj sau combinezoanele de dantelă neagră este cu siguranță o problemă insolubilă pentru cei care au urmărit aceste programe. La fel de greu le-a fost, probabil, să găsească răspuns la întrebarea: vietnamezii evacuați de pe urma bombardamentelor, copiii lor schilodiți și soțiile lor înfometate au într-adevăr o nevoie atît de presantă de fixative pentru păr, rujuri de buze sau cămăși pentru smoching? Încetul cu încetul în inimile milioanelor de telespectatori ai C.B.S.-ului s-a născut tulburătoarea impresie că asemenea mărfuri — cumpărate, la urma urmelor, cu banii lor, ai contribuabililor americani — nu au rostul nici de a servi armata, nici de a veni în sprijinul localnicilor, ci pur și simplu de a face obiectul unui tîrg murdar și necinstit».

Nu-i prima oară cînd acest tîrg reține atenția opiniei publice. În toamna anului trecut, ca urmare a unei vizite făcute de un grup de membri ai Congresului în Vietnamul de sud, s-a dezbătut pe larg chestiunea modului în care sînt aprovizionate magazinele «P.X.». Avînd — măcar în principiu — drept clientelă exclusivă pe militarii din cadrul trupelor intervenționiste, aceste magazine își vînd mărfurile cu prețuri sensibil mai coborîte decît în Statele Unite, în ciuda costului suplimentar pe care-l reprezintă transportul pe o distanță atît de mare.

Studiind etalajele cîtorva «P.X.»-uri, delegația de senatori și membri ai Camerei Reprezentanților a remarcat cu surprindere predominanța articolelor de lux pentru femei: farduri, parfumuri, rochii și taioare executate de atelierele marilor firme de croitorie din S.U.A. și Europa occidentală, pantofi «made în Bologna», bijuterii în casete purtînd inscripția celebrilor giuvaergii parizieni de pe Rue de la Paix...

— La ce servesc toate acestea? — a întrebat George Patterson, congressman din partea statului Oklahoma.

— La ridicarea moralului luptătorilor noștri — a răspuns, fără să clipească, unul dintre ofițerii superiori care însoțea delegația (numele lui nu a fost divulgat).

Riposta nu pare să fi fost deosebit de convingătoare. Ca dovadă că, imediat după înapoierea la Washington, cei mai mulți dintre membrii delegației au cerut crearea unei comisii de anchetă care să lămurească mai precis raportul dintre un **deux-pièces** realizat de casa Dior și moralul soldatului american în Vietnamul de sud. Din motive care au rămas obscure, comisia nu a mai luat ființă, dar un purtător de cuvînt al Pentagonului a declarat presei că «rujul de buze este și el necesar frontului».

— În ce fel? — l-au întrebat ziariștii.

— Foarte simplu: soldatul pleacă mai bine dispus la atac dacă în prealabil a făcut un cadou agreabil iubitei sale.

Relatînd schimbul de replici, ziarul «Chicago Tribune» remarca: «Lăsînd la o parte faptul că cheltuielile soldatului pentru iubita lui nu trebuie să fie suportate din bugetul de război al națiunii, adevărul în această treabă nu are nimic comun nici cu legăturile amoroase, nici cu moralul de luptă al trupelor noastre. Adevărul e că mărfurile de lux ale magazinelor militare se vînd, pe sub mînă, marilor demnitari din Saigon pentru soțiile sau amantele lor, precum și cîtorva bande de traficanți, care le expediază apoi peste granițe, în Thailanda, Formoza sau Japonia... Din diferența de preț încasată, ofițerii noștri care administrează «P.X.»-urile scot un profit ce reprezintă un mare multiplu al soldei lor».

Deși s-au depus toate eforturile pentru

a o minimaliza, agitația iscată în legătură cu magazinele militare a avut ca epilog rechemarea în Statele Unite a colonelului Ralph Hergesheimer — omul care conducea toate «P.X.»-urile din Vietnamul de sud — și a patru dintre principalii săi colaboratori.

BARURI ÎN PREȚ DE COST

O altă rentabilă carieră care și-a găsit un sfîrșit precipitat a fost cea a locotenent-colonelului Stewart Delmer. Misiunea lui, destul de bizară pentru un ofițer superior, consta în organizarea barurilor militare din Saigon. Ca și «P.X.»-urile, localurile de distracție nocturnă rezervate trupelor americane funcționează pe principiul lipsei de profit: băuturile, mîncărurile și programele artistice sînt oferite «în preț de cost», adică la un tarif mult mai redus decît cel aplicat în barurile civile.

O anchetă — declanșată de numeroase denunțuri primite la cartierul general al armatei americane din Vietnamul de sud — a dovedit însă că, pentru Delmer, întreprinderea era foarte rentabilă. Aprovizionarea cu carne, ouă, legume, pîine etc. se efectua numai de la furnizori locali, gata să împartă frățește beneficiul cu Delmer. Chelnerii, muzicanții din orchestră, interpretele numerelor de strip-tease și dansatorii erau de asemenea obligați să-i cedeze din salariu o cotă care mergea pînă la 20 la sută.

Lucrurile ar fi continuat probabil multă vreme așa, ținînd seama de faptul că cei vămuiți atît de sistematic — de la furnizori pînă la dansatoare și de la chelneri pînă la muzicanți — nu se puteau erija în acuzatori ai unui locotenent-colonel american. Ceea ce l-a pierdut pe acesta a fost lăcomia: introducînd, contrar regulamentului, o taxă de intrare, el a stîrnit indignarea clienților săi în uniformă. Ca de obicei în asemenea cazuri, sancțiunea a constat în scoaterea celui vinovat din funcția deținută și în expedierea lui în S.U.A. «Aproape nici unul dintre ofițerii care au comis fraude în Vietnamul de sud nu a avut ceva de suferit din punctul de vedere al carierei sale militare și, cu atît mai puțin, pe plan judiciar», scria nu demult săptămînalul newyorkez «Time».

Fraudele la care se referă publicația nu se reduc la jecmănirea cîtorva salariați ai unui **night-club**. O recentă statistică a arătat că între 40 și 70 la sută din toate mărfurile descărcate în portul Saigon dispar pe o misterioasă filieră, înainte de a ajunge la destinația lor oficială. Calcule optimiste cifrează la 600-800 milioane de dolari anual valoarea mărfurilor furate din docuri și antrepozite (pesimiștii apreciază că un miliard este un minimum cu siguranță depășit).

Modul în care se achiziționează produsul acestei hoții pe scară mare din portul capitalei sud-vietnameze capătă uneori pitorescul aspect al gîștii în traistă. Într-unul din reportajele sale publicate în cotidianul francez «Le Figaro», Max Clos scria: «Se cumpără, pe nevăzute, conținutul unui camion cu platforma acoperită de o prelată. Prețul per camion este unitar într-o anume perioadă — 10 000 de dolari, să spunem... Totul depinde de ceea ce se află sub prelată. Dacă e o încărcătură de cuie sau balamale, cumpărătorul s-a păcălit. Dacă sînt frigidere, a încheiat o afacere fabuloasă. E o adevărată loterie».

S-ar putea să fie, într-adevăr, o loterie, dar toate lozurile ei sînt cîștigătoare pentru mîna de americani care împărățesc în port: comandantul poliției militare, vameșii, consilierii căpităniei etc. Pentru a lua un singur exemplu: doi dintre acești consilieri, «repatriați» de urgență în ianuarie, fuseseră prinși tocmai cînd scoteau pe poarta antrepozitelor un convoi de șase camioane pline cu piese de schimb pentru motoare de automobil.

Strada aceasta din Saigon a căpătat o altă denumire decît cea pe care o indică tăblițele: i se spune strada Hoților sau strada «P.X.»-urilor. Și pe bună dreptate: tot ce se oferă aici spre desfacere e de furat.

BANUL NU ARE NICI UN MIROS

Complicii principali ai americanilor în toate aceste ilicite tranzacții sînt oficialitățile civile și militare saigoneze. Cotidianul «Washington Post» semnala, la începutul anului, «existența unei veritabile mafii, în care partenerii ofițerilor superiori ai corpului nostru expediționar sînt indivizi cărora guvernul (saigonez — n.n.) le-a încredințat posturi de mare răspundere. Corupți și unii și ceilalți, ei se susțin reciproc, se apără și se acoperă, ducînd la eșec majoritatea investigațiilor și aruncînd pe seama inevitabilelor pierderi cauzate de conflict dispariția unor valori imense... Păgubași sîntem noi, cei care, prin intermediul fiscului, plătim aceste produse. Dar principalele victime sînt vietnamezii, oamenii simpli din orașele și satele acestei țări răvășite de lupte, pe care nu-i de ajuns că-i ucid gloanțele noastre și că bombele noastre le nimicesc locuințele. Pe deasupra tuturor acestor calamități pe care le au de îndurat, îi mai și jefuiesc escrocii noștri».

Așa cum au dovedit-o însă evenimente mai recente, lista întocmită de «Washington Post» nu este completă. În rîndul celor care plătesc foarte scump necinstea șefilor lor se numără înșiși soldații americani. Soția generalului Nguyen Van Minh, pînă de curînd comandantul celei de-a IV-a «zone tactice», și-a construit la Saigon, în ultimul an, două blocuri de locuințe, avînd fiecare peste douăzeci de apartamente. Materialul folosit — și, în primul rînd, betonul și cimentul — au fost sustrase de la lucrările de fortificații de pe Platourile Înalte, destinate trupelor intervenționiste. La pierderile considerabile înregistrate de americani în acest sector de luptă a contribuit în bună măsură lipsa unor cazemate în care să se poată adăposti de tirul mortierelor. Cînd, în mod cu totul întîmplător, a ieșit la iveală motivul pentru care nu fuseseră construite fortificațiile, pînă și ziarul de limbă engleză care apare în capitala sud-vietnameză, «Saigon Times», s-a simțit dator să protesteze într-un articol intitulat «Să nu aibă banii chiar nici un miros?»

După cît se pare, răspunsul la această întrebare este negativ. E adevărat că generalul Van Minh a fost destituit și că se vorbește (se vorbește numai!) despre confiscarea blocurilor aparținînd soției lui. Dar nici unul dintre americanii grație cărora ea a intrat în posesia betonului și cimentului nu a fost deranjat cu ceva.

Pe fondul general al crimei împotriva umanității pe care imperialiștii o comit în Vietnam, escrocheriile pe care le au la activul lor «mandarinii americani și autohtoni» — cum îi numește săptămînalul britanic «New Statesman» — pot părea doar bagatele. «Dar asemenea potlogării — scrie mai departe aceeași revistă — caracterizează o întreagă stare de spirit și capătă semnificația unei firme care ar anunța, în numele războinicilor veniți de peste Oceanul Pacific: luptăm pentru libertatea nelimitată a corupției».

Vînzătorul e de o naționalitate, cumpărătorul de alta, și marfa — adesea — de o a treia. Dar tîrgul se face prin semne.

CANAPEAUA EXTENSIBILĂ MUREȘ

Vă recomandăm canapeaua extensibilă MUREȘ, produs realizat de întreprinderile MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE. Avînd materialele, execuția și finisajul de calitate superioară, canapeaua MUREȘ întrunește unanime aprecieri. REZISTENȚA, ELEGANȚA și COMODITATEA sînt atributele care recomandă cu prisosință acest produs superior. Lada pentru așternut, încăpătoare, precum și tapițeria confecționată din stofe de calitate, în culori atrăgătoare, completează fericit însușirile acestei canapele.

Prețurile de vînzare: 2 228 lei, 2 402 lei și 2 576 lei, în funcție de calitatea stofelor folosite.

• punct și de la capăt •

• Pentru a prezenta buletinele meteorologice, crainicii televiziunii engleze au adoptat în ultima vreme costume adecvate prognozelor. Ei apar în costum de schi dacă se anunță ninsoare, cu impermeabil și umbrelă cînd se prevede ploaie, cu cizme și caschetă de pescar în caz de vreme umedă și în costum de baie dacă timpul va fi însorit.

• Pe insula Pitcairn se menține în vigoare o veche lege potrivit căreia persoana care, fără motiv serios, omoară o pisică este pedepsită să prindă 300 de șobolani și, într-un anumit termen, să prezinte în fața magistratului cozile. Altfel e pasibilă de închisoare.

• La o anchetă întreprinsă în toate școlile din New York, 64 la sută dintre elevi au răspuns că n-au văzut în viața lor un cal viu. Drept care elevii au fost sfătuiți să viziteze cît mai neîntîrziat grădina zoologică, pînă nu dispar și de acolo.

• Pentru a atrage din nou păsările zburătoare care au părăsit complet orașul din cauza lipsei de vegetație, la Tokyo s-a hotărît să se planteze, pe acoperișul unuia dintre cele mai mari blocuri de locuințe, o pădure compusă din peste 1 000 de pomi.

• În Statele Unite se experimentează un dispozitiv electronic care să poată deschide automat toate aparatele de radio sau televiziune de pe un spațiu foarte larg, în caz de anunțuri speciale.

• Bolnavii se vindecă mai repede cînd infirmiera care îi îngrijește e frumoasă! Aceasta e concluzia la care au ajuns medicii unui spital din Frankfurt pe Main și, ca urmare, la școala de surori a respectivei instituții se predă și tehnica machiajului.

• Skopje va fi primul oraș din lume reconstruit în întregime după criterii științifice care au luat în considerație influența seismelor. O echipă de specialiști ai U.N.E.S.C.O. a colaborat cu guvernul R.S.F. Iugoslavia la planificarea reconstruirii orașului.

LA MULȚI ANI!

Linda, Elaine și Evelyn Wilson se numesc cele trei surori gemene care alcătuiesc un apreciat trio de muzică populară englezească denumit «The Karlins». Ele au împlinit recent 63 de ani (adică fiecare cîte 21) și s-au pozat frumos în fața tradiționalului cozonac în forma cifrei de 21, cu 21 de lumînărele.

Vizitați

magazinul de prezentare și desfacere al fabricii de încălțăminte «BANATUL»-Timișoara, unde puteți viziona și cumpăra cele mai noi modele de încălțăminte pentru bărbați, femei, copii.

Bulevardul Tineretii nr. 28
Timișoara IV

spectacol pe glob

● Regizorul ceh Otomar Krejca, împreună cu un colectiv de artiști cehoslovaci, a pus în scenă, la Teatrul Academic din Viena, piesa «Sfîrșitul unei nopți de post» — o puternică dramă a scriitorului Josef Topol. Versiunea în limba germană este semnată de asemenea de O. Krejca.

● Printre participanții proeminenți ai Festivalului de muzică contemporană de la Royan s-a numărat și Karlheinz Stockhausen. Renumitul compozitor și dirijor din R.F.G. a prezentat, în cadrul acestei manifestații artistice, nu mai puțin de șapte compoziții proprii.

● După o întrerupere de 28 ani, «Medeea», considerată a fi cea mai valoroasă operă a lui Darius Milhaud, a reintrat în repertoriul Operei din Paris. Dacă interpretarea vocală a provocat rezerve, decorurile, semnate de André Masson, s-au bucurat de o unanimă apreciere.

scurt circuit

FANTOMA ȘI CONVOIUL BIROCRAȚILOR

Era prin anul 1959, cînd la Combinatul de cauciuc-Jilava s-a angajat tînăra Toader Natalia.

Fire cu mult spirit practic, a avut, chiar din primul moment, o idee năstrușnică. A început s-o pună în aplicare în stil modest, entuziasmîndu-se la culme cînd era vorba de două ocale de fier vechi în plus sau, în adunările de grupă sindicală (la care participa cineva din partea direcției), arătînd, cu ochi înlăcrimați, importanța cauciucului pentru copiii noștri și copiii copiilor noștri. Își încrucișa mîinile la piept și, oftînd, slobozea cu glas heruvimic: «mi-au angajamentul să...» Zilele și nopțile treceau, combinatul revărsa cauciuc și Natalia idei. Cu o coală de hîrtie purtînd o prețioasă pecete aprobativă s-a prezentat la cadre, unde a explicat că vrea să se perfecționeze, să devină mai utilă...; într-un cuvînt, voia să se facă maistru. «Luați loc!» «Vai, tovarișe, stă producția!» Apoi, lăsînd în urmă cadrele, a coborît la bufet să ungă evenimentul și să dea cîteva telefoane:

«Cici, știi că... Costele, mai mult ca sigur...»

În 1964 și-a văzut visul cu ochii. A devenit maistru. Nu mai dorea nimic. Dar nici nu lucra nimic. Muncitorii mai în vîrstă se întrebau adeseori ce-o fi cu ea, dar sfîrșeau punînd totul pe seama tinereții, «bat-o vina».

— Băiete, dar ce-i cu fantoma din titlu?

— O clipă. Acum apare. Natalia a lucrat în secția a IV-a cîteva timp (scurt, desigur) pînă cînd s-a prezentat la «mai marii secției» și le-a spus că are aprobarea conducerii combinatului să fie detașată la secția a V-a. Au crezut-o pe cuvînt, căci nu le-a arătat nimic scris și aprobat. Cu asta, o armată întreagă de ingineri, tehnologi, dispeceri, șefi ai organizării muncii, normatori, responsabili...(mare e grădina ta, Doamne!) au semnat actul de naștere al unei fantome. De la data de 6 ianuarie 1967 Toader Natalia n-a mai prestat nici o secundă productivă în sectorul IV și nici în sectorul V. Venea dimineața, ponta și, după un minut (maximum două) în care împărțea salutări tovărășești, se retrăgea acasă. Normatoarele, șefuleții și șefii priveau cu admirație această fișă de pontaj care sintetiza sudoarea și dăruirea în muncă a stăpînei sale și-i oferea un salariu la fiecare 15 zile. Dar fantoma noastră nu era acoperită cu cearșafuri, ci purta o minijupă derutantă, iar mai marii ei, cînd o chemau, nu-i dădeau instrucțiuni macabre ci prime substanțiale. A trecut primăvara și a venit vara cu căldurile insuportabile. După scurta întîlnire matinală cu ceasul de pontaj, fantoma se retrăgea în cringurile răcoroase ale Argeșului și ore în șir plîngea giodindu-se la atelierul în care subalternii lucrau. Sau ce frumos este să stai dimineața singură într-un salon de coafură și să comanzi dispunerea în fel și chip a fiecărui cîrlionț,sau ore în șir să te plimbi prin fața oglinzii și să arăți croitoresei amețite care cută îți place și care nu. Dar strandul a devenit rece și neprimitor. Vara era pe sfîrșite. Rîndunicile împachetau în grabă, pregătindu-se pentru drumul lung și anevoios spre țările calde. «Maestra» s-a prezentat la conducerea combinatului la data de 1 octombrie cu o cerere de concediu de odihnă. Zis și făcut! I s-au dat bani de concediu și i s-a urat «distracție plăcută». Cînd s-a întors în secția a IV-a, la 30 octombrie 1967, după ce își însușise 12 680 lei fără să lucreze o secundă, fantoma a intrat în panică. Aflase că la procuratură se vorbește despre persoana sa. Acum dă interviuri oamenilor legii.

Petre PREDOANA

REGULĂ DE TREI SIMPLĂ

Deși nu s-a anunțat într-o comunicare științifică, Titirigă Vasile este autorul necontestat al acestei descoperiri noi în matematică. Locul descoperirii: I.C.S.I.M.-București. Ideea de la care a pornit este simplă. Autorul grijuliu și strîngător s-a gîndit că «e mai bine să rămînă decît să nu ajungă».

Prin mîna lui treceau carburanți și lubrifianți pentru aprovizionarea mașinilor de la autocoloana 1. La începutul decontarea se făcea cu bonurile de primire semnate de șoferi. Metoda era prea sigură și simplă. Atunci conducerea a înlocuit-o cu alta mai complicată. Și Titirigă a fost fericit. Șoferii pierdeau bonurile. I s-a dat gestionarului un borderou în care să țină evidența de scăzăminte, lucru ce trebuia consemnat și în foile de parcurs ale șoferilor. Totul mai trebuia consemnat și în niște fișe ale activității zilnice. Cu atîta scriptologie mai putea crede cineva că ar fi fost posibilă vreo neregulă?

Dar munca, repetată zilnic ca un șablon, pentru un om inventiv devine plictisitoare, și atunci Titirigă, ficînd apel la matematicianul din el, și-a început activitatea «creatoare».

Deși metodele sale (două la număr) aduceau destule surplusuri, totuși pentru ca regula să devină... de trei simplă omul, inventiv, cu un gînd la revoluționarea matematicii și cu altul la casa ce și-o construia, a descoperit o a treia metodă. Astfel, după ce șoferii semnau de primire în borderou, Titirigă modifica prima cifră cu alta mai mare și astfel cantitatea se mărea cu 10-200 litri într-un condei.

Cînd, în sfîrșit, după vreo opt luni, oamenii și-au dat seama că atîta benzină n-ar fi încăput nici într-o cisternă, darămite într-un rezervor, au încercat să verifice noile metode cu cele vechi, ale matematicii, și s-a ajuns la următoarea formulă:

Furt + fals = 5 ani. Simplu, într-adevăr.

Ion MANTA

CONFUZIE SAU SUPERFICIALITATE?

Am primit fără rezerve datele și cunoștințele furnizate de panourile de la întretăierea celor două mari bulevarde ale Capitalei. O dată însă încrederea mea a fost grav zdruncinată. Din panourile pînă mai ieri expuse, care tratau problema apariției și dăinuirii omului pe aceste plaiuri, mi-au sărit în ochi, ca să zic astfel, unele nepotriviri pentru a căror sesizare nu trebuie să fii nici arheolog, nici istoric. Se afirmă anume că neoliticul — epoca pietrei șlefuite, cum i se spune în mod obișnuit — ar fi durat, la noi, cinci milioane de ani.

Eu știam că întreg procesul de formare a omului nu a durat decît un milion de ani. Că, din acel milion de ani, prima jumătate străbunul a petrecut-o într-o stare de primitivitate care nu îi permitea să-și alcătuiască vreo sculă, dar nici să folosească vreo piatră găsită de-a gata. Că, ridicîndu-se el, după trecerea unei jumătăți de milion de ani de viață total primitivă, la anumite înțelegeri și anumite dexterități, a-nceput să utilizeze unele scule din piatră, din piatră cioplită, epocă ce a durat, în linii generale, pînă la istovirea celeilalte jumătăți a milionului de ani. Pentru ca abia acum zece mii de ani să treacă din această epocă, din paleolitic, în aceea a pietrei șlefuite, adică în neolitic. În care a stat pînă la descoperirea bronzului. Deci nici zece mii de ani. Așadar, dacă s-ar fi spus, în panoul amintit, că paleoliticul a durat cinci milioane de ani, calea-valea; aș fi zis că celui ce a alcătuit textul explicativ i-a scăpat condeiul și a adăugat un zero în plus. Dar ca să spui că pe acest pămînt se făureau unelte din piatră șlefuită cu patru milioane de ani înainte de apariția omului!... Cată să zic că, față de această inadmisibilă confuzie grosieră, greșeala de a pune mai încolo epoca bronzului, între anii 2500 și 2800 înaintea erei noastre (nu între 2800 și 2500, știut fiind că pînă la începutul erei noastre anii se socotesc de-a-ndaratelea!), e simplă floare la ureche. Dar să ne gîndim că lucrurile se întîmplă lîngă zidurile unei universități. Atunci, de ce să se întîmple?

Nic. A. STRĂVOIU

cronică satirică

CHIAR ȘI LENEA EXISTĂ...

de Teodor MAZILU

Tot vorbind de tot felul de păcate noi, mai moderne și mai subtile, uităm de cele vechi. E știut că scriitorii tot scormonind în adîncimile sufletului omenesc descoperă nuanțe noi, și în acest fel se uită cele vechi. Așa se face că, ocupîndu-ne ba de una, ba de alta, am uitat că există lenea, păcat simplu, vechi de cînd lumea, dar poate cel mai odios dintre toate. Nu meschinărie, nu duplicitate, nu carierism, ci lene, lene pur și simplu. Leneă de a te mișca dintr-un loc într-altul. Lenea de a deschide gura și a spune două vorbe omenești. Lenea de a gîndi. Lenea de a sta de vorbă cu oamenii. Lenea de a te îngriji de soarta copiilor. Lenea de a închide ușa. Lenea de a zîmbi. Lene, pur și simplu, înfricoșătoare și totală. Și atunci, în acest caz, individul zace într-o stare vecină cu somnolența sau chiar cu moartea. El n-are nici un păcat, dar e incapabil să se miște măcar doi pași. El zace tot timpul într-o stare de apatie. Nici nu zîmbește, măcar din ipocrizie, căci și ipocrizia cere un oarecare efort. El nu face nici un efort, zace moîiu și suveran în întunericul și moleșeala lui atît de atotcuprinzătoare. Dar noi sîntem dispuși să vedem cauze mai adînci și să nu vedem că individul e pur și simplu pututos, incapabil să se spele, incapabil să gîndească. El ar vrea ca întreaga societate să se ocupe de el, numai ca el să poată zăcea liniștit. Alții să-l pieptene. Alții să gîndească în locul lui. Vă dați seama că pentru un asemenea om a gîndi înseamnă o adevărată nenorocire. Alții să-i iubească nevasta. Alții să muncească în locul lui. Trebuie să recunoaștem că leneșul are preferințe modeste de la viață. El nu vrea de fapt nimic. El nu vrea decît să zacă și, din cînd în cînd, mușchii care se așază pe obrazul indiferenței lui să fie date la o parte.

De aceea visul acestui parazit pututos, greoi și moîiu e să moară în somn! Atîta vrea și nimic mai mult. Să zacă și să moară în somn.

UMOR DE PESTE HOTARE

MATCH DE PARIS

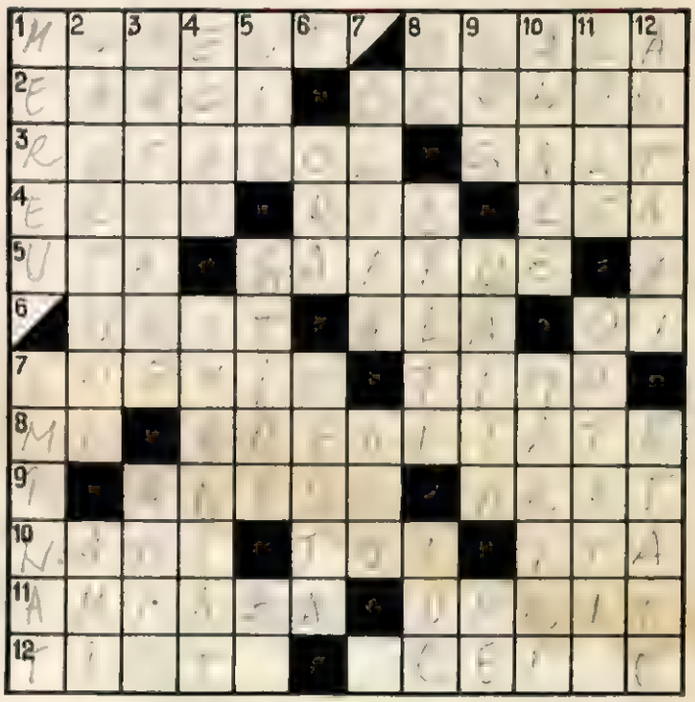

timp

ORIZONTAL: 1) Timp — Medie... a timpului. 2) Lungi perioade de timp — Zeul timpului. 3) Un an... pe copac — Săritură. 4) «Un... al timpului nostru», roman de Lermontov — Amprenta anilor trecuți — Rîu în Anglia. 5) Echipă arădeană de fotbal — Acțiunea de a săpa. 6) Timp ploios — Acela — Ovine. 7) N-a mîncat de mult timp (masc.) — Vreme. 8) Început de minut! — Transmisă din generație în generație. 9) Repetate la scurte intervale de timp — Lucrare agricolă ce trebuie făcută la timp. 10) Cîntec de leagăn — Miezul acțiunii — Se cam încurcă. 11) În toiul zilei — Stopat. 12) Interjecție — Unele care nu-și pierd timpul.

VERTICAL: 1) Tot timpul — Lăsat de azi pe mîine. 2) La timpul potrivit (pl.) — Un prieten la Paris. 3) Pot fi în doi sau patru timpi — Șină răsturnată. 4) Îți întoarce vorba în scurt timp — În această clipă. 5) Nimic (reg.) — Zilnic, în piese, la radio etc. (sing.). 6) Perioadă de timp — Acesta (pop.). 7) Mică unitate de timp — Localitate și templu în India. 8) În orare! — Unelte de sculptură — Nimica (fam.). 9) Consumat în timp (fig.) — Plimbare de scurtă durată — Pete! 10) Apar o dată pe an — Creșteri. 11) Cilindri — Timp. 12) În timpul de acum — Ani de viață.

Liviu PINTILIE

Dicționar: LEA, DEO.

Dezlegarea jocului «ARS POETICA» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) EPOS — PASTEL. 2) RONDEL — OBLI. 3) AEA — PANN — ER. 4) TZ — RAU — ERGI. 5) OITA — RITMIC. 6) IAMB — SE — AA. 7) S — CURAT — TC. 8) CATREN — BAIA. 9) RL — ATOMIC — T. 10) IBI — ODA — IMI. 11) SENIN — CITAT.

telex

BUENOS AIRES **Primul reactor nuclear din America Latină va fi construit curînd lîngă Buenos Aires. Furnizor: firma vest-germană «Siemens». Centrala, cu o putere de 318 milioane kilowaţi, va folosi uraniu natural.**

NEW YORK **Un strigăt de alarmă în Wall Street. Preşedintele lui «Chase Manhattan Bank» declară că în ultimii zece ani deficitul balanţei de plăţi a Statelor Unite s-a ridicat la 27,5 miliarde dolari, determinînd reducerea la jumătate a stocului de aur de la Fort Knox. Totodată datoriile americane faţă de băncile străine au crescut cu 15 miliarde dolari.**

HANOVRA **La cîteva ore după închiderea Expoziţiei aviatice internaţionale au fost furate în condiţiuni misterioase, de la un stand de «noutăţi», cîteva aparate speciale pentru asigurarea controlului şi securităţii de zbor a avioanelor supersonice. Părerea reprezentantului firmei engleze care a suferit paguba: «Nu încape nici o îndoială: este opera spionajului industrial».**

MOSCOVA **A fost lansat un concurs special pentru cea mai sugestivă fotografie-document şi pentru cel mai bun desen consacrat celei de-a 25-a aniversări a victoriei asupra fascismului. Printre cei care au trimis primele lucrări se află veterani ai celui de-al doilea război mondial.**

SAIGON **Şeful poliţiei din cartierul Cholon a fost asasinat. Unitatea militară americană însărcinată cu prinderea grupului de patrioţi care a executat această misiune a suferit grele pierderi într-o ciocnire cu alte detaşamente inamice operînd în aceeaşi zonă.**

MÜNCHEN **O constatare a specialiştilor Institutului Wickert: fiecare al treilea cetăţean din R.F.G. suferă de insomnie, 13 la sută din populaţie foloseşte tranchilizante, iar 10 la sută îşi asigură somnul cu barbiturice. Indicele de insomnie este cel mai ridicat în Bavaria (62%). Concluzia medicilor: «grijile cotidiene, mai ales cele legate de mersul afacerilor, răpesc somnul majorităţii populaţiei».**

VARŞOVIA **Întreprinderile poloneze «Z.P.A.» şi «Polymex» au încheiat cu S.N.P.A. (Societatea naţională franceză pentru petrolul din Aquitania) un contract în vederea exploatării în comun a unui nou procedeu de fabricare a cauciucului sintetic. Partea franceză se obligă să furnizeze instalaţii complete şi indicaţii de comercializare a produselor respective în Europa.**

GENEVA **Experţi ai Organizaţiei internaţionale de aviaţie civilă (OACI) anunţă cîteva date bilanţiere: anul 1967 a marcat un record în ce priveşte intensitatea traficului aerian şi indicele de securitate a zborurilor efectuate. Riscurile pasagerilor au fost de 1/350 000, ceea ce reprezintă o proporţie inferioară celor la care se expun călătorii în automobile.**

BUDAPESTA **Laszlo Darvas, ministru adjunct al comerţului exterior ungar, a declarat, după vizita sa recentă la Roma, că firme italiene de renume mondial, specializate în materiale sintetice, ar putea coopera pentru dezvoltarea industriei chimice maghiare. O colaborare asemănătoare ar fi posibilă şi în construirea unor antrepozite frigorifice şi abatoare în Ungaria.**

OTTAWA **După îndelungate studii, specialiştii canadieni au elaborat un pipe-line pentru corpuri... solide. Este vorba de o conductă cu un diametru de 40 cm prin care un fluid-motor cu densitate corespunzătoare transportă la distanţă, ca pe o bandă rulantă, conteinere metalice conţinînd diferite mărfuri.**

BELGRAD

SUB SEMNUL PRIETENIEI ROMÂNO-IUGOSLAVE

Corespondenţă specială de la Petar STOIANOVICI

Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, va face în curînd o vizită oficială în Iugoslavia, ca invitat al preşedintelui Tito şi al popoarelor iugoslaviei.

Înaintea acestui eveniment, la Belgrad s-au şi făcut toate pregătirile festive pentru întîmpinarea înaltului oaspete român, a cărui vizită este considerată aici de o însemnătate deosebită. Doi preşedinţi a două ţări legate de o prietenie tradiţională de secole vor purta discuţii privind colaborarea bilaterală, rodnică, probleme de interes comun.

În preajma sosirii preşedintelui Ceauşescu, presa iugoslavă publică articole despre dezvoltarea socialistă a României, despre succesele dobîndite pe plan internaţional în cadrul politicii ei independente, de colaborare pe picior de egalitate cu toate ţările din lume, indiferent de sistemele lor sociale.

Ziarul «Politika-Express» scrie printre altele: «România păşeşte adînc în procesul unei renaşteri naţionale. Ea se află la un moment istoric în dezvoltarea ei mai departe. Prin politica sa independentă, prin lupta sa pentru pace şi progres şi prin eforturile depuse pentru o dezvoltare economică semnificativă, ea a dobîndit un mare renume în lume».

La rîndul său, «Borba» relevă că «tovarăşul Nicolae Ceauşescu a reuşit, într-un timp relativ scurt, ca printr-un nou curs în politica naţională să aducă anumite schimbări în lumea socialistă şi în mişcarea muncitorească internaţională... Despre lucrurile care privesc România hotărăşte azi doar Bucureştiul» — încheie «Borba».

BERNA

Expoziţia cu vînzare a produselor alimentare româneşti.

ÎN ATMOSFERA „ZILELOR ROMÂNEŞTI"

Corespondenţă specială de la Sanda CRISTIAN

La Berna s-a deschis expoziţia «Zilele româneşti», organizată sub patronajul ambasadei Republicii Socialiste România. Timp de 10 zile, cel mai mare şi mai de prestigiu magazin din capitala Elveţiei, Casa Loeb, expune la loc de cinste produse româneşti. Încă înainte de a intra în expoziţie, zece vitrine sugestive (etalînd porţi sculptate, scoarţe, ceramică, mobilă) îi transpun pe vizitatori în ambianţa specific românească şi îi iniţiază totodată în cîteva din marile contribuţii pe care cultura românească le-a adus umanităţii. Reproducerea operei lui Brâncuşi «Masa tăcerii» de la Tg. Jiu pe fundalul supradimensionat al «Porţii sărutului», imaginea lui Enescu şi a lui Lipatti — neuitată de elveţieni — pianul românesc purtînd numele muzicianului român care a fost profesor la Conservatorul din Geneva, arta românească veche este reprezentată de frescele Voroneţului şi de un tablou original de Ţuculescu — toate acestea se înlănţuie şi se determină în vitrinele de sub arcadele marelui magazin.

Ziarele elveţiene, printre care «Der Bund» şi «Berner Tagblatt», au publicat ample relatări de la vernisajul acestei expoziţii cu vînzare care dă posibilitate locuitorilor capitalei Confederaţiei elveţiene, ca şi zecilor de mii de turişti — căci sezonul a şi început — să admire exponatele: covoare, ţesături, scoarţe în culori vii şi cu motive măiestrite, obiecte de ceramică, sticlă şi fier forjat, toate inspirate de un folclor nealterat. O gamă largă de produse alimentare, printre care vestitele noastre vinuri şi salamul de Sibiu, atrag vizitatorii în raioane special afectate.

La vernisaj, domnul Victor Loeb, proprietarul casei-gazdă, organizatoarea manifestării, a făcut o prezentare a Republicii Socialiste România, cu vechile ei tradiţii şi cu marile ei realizări contemporane. Vorbitorul s-a referit de asemeni la schimburile economice, culturale şi turistice dintre România şi Elveţia.

Pentru a veni în întîmpinarea miilor de

REQUIESCAT IN BELLO

Ar fi o nedreptate ca celor trei sute de persoane adunate nu demult într-o biserică din Madrid să li se aplice eticheta de foşti nazişti. Cele petrecute între zidurile cuviosului lăcaş dovedesc că cu greu s-ar putea găsi nazişti mai actuali. Căci ceea ce i-a strîns laolaltă a fost o ceremonie omagială consacrată tristei memorii a unui anume Schicklgruber, pe care istoria contemporană îl cunoaşte mai bine sub numele de Adolf Hitler. Într-o ţinută corespunzătoare — cămaşă brună, diagonală de piele şi brasardă cu zvastică — consecvenţii admiratori ai führerului au oficiat un fel de parastas cu prilejul împlinirii a 23 de ani de la trecerea lui pe tărîmul unde-şi exercită dictatura un coleg mai puţin infernal — Scorzeny. Aşa cum era şi firesc, s-au ţinut discursuri de preamărire a celui care a reuşit un veritabil tur de forţă comprimînd mileniul promis celui de-al III-lea Reich în intervalul-record de 12 ani, 3 luni şi 10 zile. Participanţii la adunare nu au căzut în păcatul exagerării, atît de frecvent întîlnit în cuvîntările ţinute în asemenea împrejurări. Afirmînd că «amintirea lui Hitler va trăi încă multă vreme», ei au exprimat un adevăr incontestabil. Amintirea führerului va avea o viaţă lungă, la fel de lungă ca şi lista celor care, datorită lui, şi-au pierdut-o pe a lor. Iar aserţiunea conform căreia Hitler ar fi luptat pentru «apărarea Europei de bezna barbariei» trebuie interpretată în sensul că el a scăldat continentul nostru în civilizata lumină a incendiilor şi pîrjolului.

O singură obiecţie ar fi de formulat cu privire la proasa evocare a defunctului de acum 23 de ani. Intonarea în cor, de către neonazişti, a imnului «Requiescat in pace» ni se pare o jignire adusă fostului zugrav-cancelar. De ce să se ureze odihnă în pace unui om care a suferit toată viaţa lui de alergie faţă de pace? Nu, dacă l-ar fi venerat aşa cum se cuvine, adepţii lui de astăzi i-ar fi dorit violentul repaus al războiului.

Requiescat in bello!

Nicolae MINEI

COMENTARIU

Neproliferarea

de Silviu **BRUCAN**

Societatea internațională este încă astfel constituită încît pentru ca obiective sau principii nobile spre care tînjesc popoarele să ajungă în faza concretă a unor pacte sau tratate internaționale trebuie să se plătească un anumit preț, aidoma sufletelor din mitologia grecilor care, pentru a ajunge în rai, trebuiau să-i plătească lui Caron ca să le treacă peste apa Stixului. Prețul depinde, desigur, de realitățile vieții internaționale și în primul rînd de rivalitățile dintre puteri, de interesele și scopurile lor. După primul război mondial, cînd dorința popoarelor de a nu mai vedea repetîndu-se grozăviile și distrugerile cărora le fuseseră martore era extrem de puternică, pactul Briand-Kellog, care proclama renunțarea la război ca mijloc de rezolvare a litigiilor internaționale și promitea să inaugureze o eră de pace, părea să răspundă năzuințelor omenirii. Pentru Briand, ministrul de externe francez, a cărui oratorie inspirată și generoasă încînta societatea vremii, pactul constituia încă o lespede așezată pe ordinea internațională stabilită prin Tratatul de la Versailles. Pentru Kellog, secretarul de stat american, acest pact marca intenția de a opune Ligii Națiunilor (din care S.U.A. nu făceau parte) un soi de organism nou în care S.U.A. să joace rolul de arbitru mai mult sau mai puțin imparțial. Pactul a fost semnat de peste 60 de țări, dar fiecare din marile puteri a dat pactului o interpretare potrivit chipului și asemănării lor, adăugînd rezerve în ce privește valabilitatea și aplicarea lui.

Dezarmarea generală a constituit și ea unul dintre cele mai nobile deziderate ale omenirii. Lumea o dorește nu numai sub impulsul nenorocirilor pe care le-a văzut în cel de-al doilea război mondial, ci și sub imperiul necesității rationale de a elimina primejdia apocaliptică a unui război termonuclear. Desigur, noi nu sîntem adepții principiului ori tot, ori nimic. Așa cum a subliniat recenta Plenară a Comitetului Central al partidului nostru, România socialistă, militînd pentru înfăptuirea dezarmării nucleare, se pronunță totodată pentru măsuri cu caracter parțial, tranzitoriu, între care și încheierea unui tratat de neproliferare. Este cunoscută lupta pe care a dus-o țara noastră pentru ca textul unui asemenea tratat să asigure pași concreți către dezarmarea nucleară și un echilibru între securitatea țărilor nucleare și a celor nenucleare, să nu împiedice cercetarea științifică și folosirea în scopuri pașnice a energiei atomice de către toate țările.

Chiar și George Ball, ambasadorul desemnat al S.U.A. la O.N.U., avertizează în recenta sa carte («Disciplina puterii») împotriva repetării experienței pactului Briand-Kellog, arătînd că dacă nu este corectată «asimetria» dintre restricțiile impuse țărilor nenucleare și inexistența unor «limitări semnificative» pentru marile puteri nucleare, tratatul nu-și va îndeplini scopul propus.

România socialistă se poate felicita pentru rolul activ pe care împreună cu alte țări l-a avut în determinarea îmbunătățirii proiectului de tratat propus de S.U.A. și U.R.S.S., îmbunătățire care confirmă justețea și utilitatea eforturilor întreprinse pentru elaborarea unui tratat cît mai apropiat de interesele păcii și securității internaționale.

Într-adevăr, pentru a fi viabile și respectate, tratatele internaționale cu o vocație universală trebuie să fie echitabile pentru toate părțile. Inechitatea este principalul izvor de încălcare și nerespectare a unui tratat, și istoria este plină de exemple în această privință. Și dacă Briand și Kellog ilustrau o epocă în care totul se învîrtea în jurul marilor puteri iar politica internațională se făcea și desfăcea doar în cîteva mari capitale, în prezent țările mici și mijlocii au un cuvînt greu de spus în toate problemele internaționale, și cu atît mai mult în probleme vitale pentru soarta omenirii. De altfel, ignorarea principiului echității poate face ca chiar și unele mari puteri să refuze a semna tratatul.

În dezbaterile de la O.N.U. s-a subliniat că neproliferarea statelor nucleare *rămîne ineficace atîta timp cît continuă proliferarea* armelor nucleare *în sînul statelor care posedă aceste arme de distrugere în masă. Nu este un secret pentru nimeni că puterile atomice își sporesc arsenalul și că nimic nu le oprește să producă noi bombe nucleare* după *semnarea tratatului.*

Tratatul de neproliferare va fi un instrument internațional util în măsura în care va juca un rol pozitiv în declanșarea unor măsuri pe linia dezarmării nucleare — singura cale de eliminare a primejdiei grave ce planează asupra omenirii.

turiști elvețieni care doresc să-și petreacă vacanța în România, la parterul magazinului funcționează un stand special al O.N.T.-ului, iar una din marile vitrine este consacrată, în același scop, TAROM-ului. La unul dintre etaje a fost organizată o expoziție de lucrări ale unor pictori români, amenajată cu aceeași minuțioasă atenție artistică — ca de altfel întreaga expoziție — de arhitecții Casei Loeb. Un detaliu: pentru a sublinia legăturile culturale dintre România și Elveția, aceștia au refăcut — de pe fotografii — macheta decorului bucureștean al piesei «Vizita bătrînei doamne» de Fr. Dürrenmatt. O formație folclorică prezintă concerte în cadrul expoziției, marcînd și mai pregnant atmosfera românească în aceste zile la Berna.

KÖLN

MODERN SAU STIL?

Corespondență specială de la Sigrid von VOSS

Au trecut timpurile în care omul se instala într-o casă «pe viață». Datorită restructurărilor succesive din epoca noastră, ia naștere un fel de nomadism modern. Lumea se va muta din oraș în oraș, în case cu apartamente gata mobilate și amenajate cu tot confortul. Proiectanții de mobilă par să țină seamă încă de pe acum de acest fapt. Niciodată lucrul nu a fost mai vădit decît la recenta Expoziție internațională de mobilă de la Köln, vizitată de 77 000 de cumpărători din 66 de țări. Au predominat culorile-șoc și tentația, sau mai bine-zis îndemnul, de a schimba pe viitor mobila cu aceeași ușurință cu care renunți la îmbrăcămintea demodată. Un punct de atracție l-au constituit numeroasele tipuri de fotolii și canapele din material plastic, ce pot fi umflate și dezumflate, după nevoie. De asemenea, a atras atenția mobila pliantă din carton și hîrtie. Nici pereții ușor demontabili și transportabili ai dulapurilor, cu care omul obține o nouă mobilitate în apartamentul său, nu mai au multe puncte comune cu mobila tradițională. Apartamentul viitorului urmează să fie viu colorat, vesel și comod; mai curînd o oază de destindere decît un cadru reprezentativ.

Acestei tendințe i se opune moda costisitoare a mobilei-stil. Nu numai tîrgurile de mobilă, dar și toate firmele de specialitate sau magazinele universale din R.F.G. oferă acum o mare varietate de mobilă de epocă. Conservatorii și tradiționaliștii cumpără aceste piese, chiar dacă ele sînt proaspăt ieșite din... fabrică. Cine nu se poate decide între clasicism și avangardă caută o soluție în piese individuale. Astfel au apărut mesele care în loc de plăci din furnir de lemn sînt acoperite cu marmură, cristal, onix, aramă sau zinc, toate gravate de mînă. Nouă este și linia «maritimă» inspirată de mobila veche de pe vapoarele engleze. Cuferele vopsite în roșu, verde sau albastru, împodobite cu alamă, ca și mesele, scrinurile și paturile sînt practice și ieftine totodată. La ele se asortează atît lămpile vechi de petrol de pe vremea bunicii cît și ornamentele moderne. În general, fabricanții europeni preferă lemnul de culoare deschisă, ca stejarul, fagul, mesteacănul sau bradul. Altfel ei recurg la material plastic și crom. Moda scandinavă a mobilei liniare și neutre, din lemn de teck, este pe cale de dispariție.

AGADIR

HABITAT '68

Corespondență specială de la Neaga GRAUR

În provincia marocană cea mai recomandată de pliantele turistice pentru posibilitățile de vacanță estivală, orașul Agadir a găzduit zilele acestea o importantă manifestare internațională: cel de-al II-lea Colocviu pentru locuințe. În orașul-martir, distrus, după cum se știe, de un cataclism seismic și reconstruit azi după planurile urbaniștilor și arhitecților marocani, s-au întrunit specialiști din 20 de țări. Arhitecți europeni, africani și americani și-au expus principiile asupra celor mai eficiente metode și mijloace industriale folosite în construcția de locuințe. Rapoartele delegațiilor din țările în curs de dezvoltare, precum și ale celor din țările mediu sau puternic industrializate, relevau criterii și principii, mijloace și metode determinate de contextul economic și social specific. Rapoartele și studiile arhitecților din țara-gazdă au atras atenția prin seriozitatea și profunzimea cu care sînt abordate diferențiat problemele construcției și reconstrucției în Maroc.

Într-o discuție pe care am avut-o cu Pierre Vago, unul din marii arhitecți francezi care a participat la colocviu, acesta a spus: «Nu se poate trage o concluzie definitorie din imensa varietate de soluții adoptate de fiecare țară în parte și prezentate aici. Este foarte bine că ne-am întîlnit și am făcut un schimb reciproc de informații. Eu rămîn, firește, adeptul prefabricatelor. Este cea mai rațională metodă, cea mai industrială și cea mai ieftină. Deci extrem de bună pentru toate țările și cu atît mai mult pentru cele subdezvoltate. Dar aceasta înseamnă totuși industrializare pe scară mare. Or, pentru un important număr de țări ale Africii, Asiei și chiar ale Americii Latine, industrializarea construcțiilor comportă încă dificultăți serioase. De aceea eu salut metoda tunisiană, care mi se pare extrem de judicioasă. Este vorba de folosirea rațională a mijloacelor locale în construcții. Cred că este necesar de urmărit, de către specialiști, soluția preconizată de tunisieni, tocmai pentru a-i vedea rezultatele și posibilitățile de aplicare în alte țări». Discuția s-a întrerupt aici. Pe culoare, în parc, am ascultat și alte păreri ale unor delegați africani și europeni. La cîteva zeci de metri de noi se spărgeau valurile de țărm, iar în parc atmosfera se încărca de mireasma portocalilor și migdalilor, amestecată cu cea de mimoze și mirt. Pe lîngă noi treceau oameni veseli, veniți în vacanță, și siluetele grațioase ale femeilor marocane, unele voalate, altele nu. Arhitecții și constructorii marocani din Agadir sau veniți de la Casablanca și Rabat, pe care-i recunoșteam după fețele lor brune cu trăsături fine, după ținuta sobră și atenția cu care se ocupau de noi toți, ne pregăteau ultima întîlnire amicală în această țară plină de contraste puternice, de frumuseți și moravuri neobișnuite pentru noi.

Două imagini insolite, transmise de agenția fotografică «Keystone». Pe statuia lui Beethoven din Bonn 1) și pe cea a lui Pasteur din incinta Sorbonei 2)au fost înfipte zilele acestea steaguri roșii. La Bonn autorii acestei acțiuni sînt demonstranții împotriva legislației pentru starea excepțională (Notstandgesetze). La celebra universitate pariziană — studenții, care au dezlănțuit puternice acțiuni revendicative cu care s-au solidarizat cîteva milioane de muncitori, declarînd la rîndul lor grevă, pentru a-și impune propriile revendicări.

telex

DIGEST

INTERESANT, DAR...

— Ce credeți despre cercetările spațiale?

— Este o disciplină foarte importantă dacă este practicată în scopuri pur științifice. Desigur, mi-ar plăcea să am pe masa mea o bucată din planeta Marte. Dar dacă aceasta ar costa pentru țara mea (R.F.G.) 10 miliarde, cred că pot să mai aștept puțin.

Cucerirea lumii este pentru marile puteri o chestiune de prestigiu politic nu lipsită de dedesubturi militare. Personal, nu văd în aceasta nici un interes, de vreme ce mai rămîn atîtea de făcut în domenii ca cercetările medicale sau biologie medicală.

Prof. Werner HEISENBERG
laureat al Premiului Nobel
(Dintr-un interviu acordat ziaristului francez Marc Gilbert)

ANTONIONI ȘI TINERETUL AMERICAN

— În noul dumneavoastră film («Zabriesky Point») abordați problemele tineretului american de astăzi?

— Să analizezi problemele tineretului american în zilele noastre este o treabă foarte grea, pentru că te izbești imediat de un întreg nod de contradicții. Priviți numai beatnicii de ieri, crescuți pe vremea lui Eisenhower, și hippies-ii, în plină prosperitate, de sub regimul lui Johnson...

Tineretul american este hotărît să schimbe situația existentă. Nu știu exact ce se va întîmpla în viitor — nu sînt nici profet, nici sociolog, nici psiholog. Dar problemele care frămîntă astăzi America îmi sînt apropiate și mă străduiesc să le oglindesc în film.

Michelangelo ANTONIONI
(Dintr-un interviu acordat ziarului italian «Paese Sera»)

„NICI O ȚARĂ NU POATE REZISTA..."

Am făcut cunoscut că nu voi cere și nu voi accepta desemnarea mea de către partidul democrat drept candidat pentru Casa Albă. Dar asta nu înseamnă că mă voi mărgini să fiu doar un simplu spectator pasiv și dezinteresat. Trebuie subliniat că nici o țară nu poate rezista atunci cînd fiecare cetățean luptă împotriva celorlalți, cînd cauzele se înfruntă cu violență și cînd generațiile intră în conflict... Mi-e teamă că tocmai aceasta este situația la noi.

Lyndon JOHNSON
(Dintr-un discurs rostit la clubul «Burro» din Washington)

DECEPȚIE

Am fost înșelați, și totodată de cei pe care îi considerăm marii noștri aliați. Acum avem doi inamici. Unul este reprezentat de comuniști, pe celălalt prefer să nu-l menționez din considerente de securitate.

Nguyen van THIEU
președintele statului-fantoșă sud-vietnamez

Noul val al febrei aurului, ce se manifestă zilele acestea la bursa londoneză, este însoțit de un element considerat în City ca deosebit de îngrijorător: după ce la bursă prețul unciei de aur a depășit 41 de dolari, deținătorii de lire sterline au început să le preschimbe cu febrilitate pe alte monede. «Operațiunea diversificare», cum este denumită în mod curent această tendință, șubrezește și mai mult încrederea în lira sterlină. «Fuga» de lira sterlină devine un fenomen dominant.

Preferința pentru dolari are un tîlc. Lumea financiară este convinsă că, cel puțin pînă la alegeri, americanii nu vor proceda în nici un caz la devalorizarea dolarului.

Între timp se desfășoară tratative pe cît de secrete pe atît de complicate cu autoritățile Republicii Sud-Africane, care au impus un embargo la vînzarea producției de aur atît băncilor centrale (la prețul fix de 35 de dolari uncia), cît și la bursă (la prețul zilei). Inițial se conta ca producătorii sud-africani, tentați de urcarea permanentă a prețurilor, să arunce aurul disponibil pe «piața liberă»; dar autoritățile sud-africane au decretat controlul absolut asupra vînzărilor de aur și se arată deosebit de prudente. Rezultatul negocierilor este deocamdată nedecis. Între timp în «Gold Room», la bursa londoneză, reprezentanții băncii Rotschild și ai celorlalte patru firme care stabilesc prețul aurului se întrunesc de cîteva ori pe zi pentru a ține pasul în funcție de cerere; «febra» s-a instalat, pare-se, iremediabil... Oscilațiile bursei aurului care funcționează acum ca «piață liberă», fără ca prețul să mai fie susținut de răposatul «pool al aurului», prevestește măsuri de rău augur.

Z. FLOREA

Recent a intrat în vigoare Constituția «Federației arabe a Golfului», denumirea oficială a grupării compuse din 9 emirate situate pe coasta estică a Golfului Persic. Funcția de președinte al federației urmează să fie deținută, prin rotație, pe o perioadă de un an, de fiecare dintre șefii celor 9 teritorii componente. Capitala provizorie — Dubai. Se așteaptă ca liderii federației să ceară admiterea ei ca membru în Liga arabă.

Totuși, apreciază experții, nu există încă suficiente elemente pentru a concluda că un nou stat s-a născut în Peninsula Arabică. Le rămîne în continuare inițiatorilor federației să pună la punct modalitățile concrete de funcționare a proiectatului stat. Și, mai ales, urmează să fie clarificată însăși componența federației. Deocamdată este sigur că teritoriul ei va include Bahreinul, Qatarul și cele 7 state care formează așa-numitul «Oman Trucial». Unele cercuri oficioase au făcut însă cunoscut că la acestea ar urma să fie adăugate și alte teritorii arabe, în primul rînd sultanatul Oman, în prezent aflat sub suzeranitate britanică.

Dintre cele 7 state ale «Omanului Trucial» doar numele cîtorva sînt relativ mai cunoscute. Abu Dhabi, de pildă, a devenit notoriu îndeosebi după 1962, an care a marcat înscrierea sa printre marii producători și exportatori de petrol ai lumii capitaliste, și, poate mai mult, datorită excentricităților atribuite de diferiți ziariști fostului său emir, Shakhbut.

Sharjah și Adshman — alte două principate — s-au făcut cunoscute în primul rînd datorită emisiunilor filatelice, care reprezintă de altfel principala lor sursă de venituri.

C. VLAD

● În 1967 numărul oamenilor chemați sub arme în S.U.A. a fost în medie de 20 000 pe lună. Media pe lunile aprilie-mai 1969 este — după cum anunțau telegramele pe presă — de 45 000.

● În ultimii 7 ani, Mannesmann, puternicul grup metalurgic vest-german, și-a redus efectivele de salariați de la 83 000 la 65 830. Cifra de afaceri indică pentru aceeași perioadă o creștere de la 4 100 la 4 346 milioane mărci.

● În cadrul actualului plan cincinal (1966-1970) sînt alocate în Ungaria 10 miliarde de forinți pentru automatizarea proceselor tehnologice în industrie, comunicații și în administrație și gestiune economică.

● În 1980 populația Republicii Federale a Germaniei se va cifra la 80 000 000 locuitori. Statisticienii au și calculat: numărul căsătoriilor ce se vor contracta atunci va fi de 500 000 pe an.

● Populația Indiei în anul 2000: un miliard de oameni.

● Înălțimea medie a omului înregistrează creșterea cea mai sensibilă în Scandinavia. Cercetătorii din Stockholm avertizează: în curînd 25 la sută din suedezi nu vor mai încăpea în paturile lor de astăzi... Ca o primă măsură, comisia de standardizare preconizează producerea în serie a unor paturi-standard de 200-210 cm lungime.

● Potrivit prevederilor celui de-al 4-lea plan cincinal iranian, va fi construită o linie de cale ferată lungă de 6 000 km, care va lega Ispahanul de Shiraz.

● Creierul își dezvăluie tainele. Specialiștii americani au reușit să măsoare lungimea totală a rețelei de vase capilare care au diametrul de 5-8 microni: 500 000 metri.

● Computerele electronice ale Universității Harvard prezic: în următorii 30 de ani Statele Unite vor cheltui 210 miliarde dolari în lupta contra poluării aerului și a apei. De reținut însă că bugetul federal american este în prezent de 135 miliarde dolari.

● 200 000 autoturisme „Moskvici" va produce anual noul complex construit cu ajutorul specialiștilor francezi pe lîngă uzina de automobile de mic litraj din Moscova.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Cercetările d-nei Quant (I)

Dacă-ar fi s-o credem pe d-na Plunket Green — cunoscută și sub numele de Mary Quant, căreia regina Elisabeta i-a conferit titlul de comandor al Ordinului Imperiului — specialistă în problemele chipului omenesc, fața femeii poate avea o geometrie variabilă. Așa cum în aeronautică se lucrează asiduu la perfecționarea geometriei variabile a aripilor de avion, Mary Quant studiază din 1966 unghiulația fizionomiilor feminine, convinsă că prin jocul farduriilor închise și deschise, prin machierea în «umbre și lumini», prin fel de fel de farmece și artificii doamnele își pot prezenta soarelui și domnilor același chip în chipuri diferite. Nu încape îndoială — cercetările d-nei Quant răspund unei probleme arzătoare. Se știe cîți bărbați s-au plîns de-a lungul timpului că femeile nu prezintă un chip suficient de variabil. Brassens o zicea de-ajuns de brutal: «Nu-i de loc o sinecură să-ți vîd zilnic nasul pe figură». Acum, prin aeronautica aplicată a d-nei Quant, să sperăm că dimineața ni se va înfățișa o altă unghiulație facială decît aceea de la prînz. De mult așteptam ca sprîncenele să nu mai facă monotonul unghi ascuțit față de pleoape — în cîte acelea de indignare... Poate că și nasul nu va mai cădea plicticos de perpendicular pe gură. Poate că un unghi de 120 de grade între nas și buze va însemna ceva nou în viața fiecăruia, dacă nu în viața omenirii, cum se zice că a reprezentat odată nasul unei doamne din Egipt. Să-i dăm crezare d-nei Quant; poate că merită...

Cercetările d-nei Quant (II)

Dar ce facem cu surîsul? Căci înainte de a fi o mască pe care-și fabrică umbre și lumini, omul e un animal care știe să surîdă în fața lumii; nici un alt animal nu știe să surîdă. Rujuri, farduri, creme sînt în acest domeniu neputincioase, ele nu pot confecționa un surîs adevărat; problema e de ordin interior și în interior se știe că nu facem geometrie — nici variabilă, nici invariabilă; și totuși în ultima vreme, invariabil, cei care au curajul să privească atent printre frunze, ziare, ape și hipopotami constată că atîtea și atîtea zîmbete omenești mor monoton, în cîteva secunde, ca razele unui soare de toamnă. Singura geometrie variabilă a acestor zîmbete chinuite e rînjetul — sarcastic, dureros, hiroshimic. Se poate schimba ceva în domeniul acesta? D-na Quant nu se ocupă cu această problemă, și o înțeleg. Dar omul e singura viețuitoare care cunoaște cărările în jungla speranței, acolo unde surîsul e un straniu bob de uraniu ascuns sub ferigi și liane de idei, confundat de atîtea ori cu fraga, cu mura...

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Recenzînd cartea de poeme a lui Ion Bănuță, **Olimpul diavolului**, Aurel Martin găsește cîteva fericite formulări critice. Astfel «diavolul» poetului e «metafora omului neliniștit... Ion Bănuță reinterpretează vechi motive (mai ales biblice), schimbă raporturile îndătinate... Dumnezeu devine într-un atare context o proiecție subiectivă, încărcată nu de valori pozitive ci malefice, diavolul, proiecție și el subiectivă, cu rosturi nu negative ci benefice..., iar poetul... un demiurg ce refuză divinității, ridiculizînd-o din perspectivă violent ateistă, orice aură și orice funcție proumană» (Gazeta literară nr. 20).

● **15 poeți** de Mircea Tomuș. Aprecieri critice pertinente, strîns aplicate la obiect. Terminînd cartea, cititorul rămîne cu cîteva clare și definitorii judecăți de valoare asupra unor piscuri ale liricii românești (Editura pentru literatură).

● Istoricul și profesorul universitar Constantin C. Giurescu a dat la iveală o nouă lucrare: **Istoricul orașului Brăila** — din cele mai vechi timpuri pînă astăzi (Editura științifică).

● Un frumos popas liric oferă **Antologia poeziei simboliste românești**, alcătuită de o avizată cercetătoare a momentului poetic respectiv: Lidia Bote. Antologia are, printre altele, meritul de a readuce în atenția cititorilor numele unor poeți uitați sau puțin cunoscuți. Ne gîndim, de pildă, la acel sensibil și deosebit de înzestrat poet stins la 20 de ani: D. Iacobescu (Editura pentru literatură).

● O carte cu caracter de excepție la Editura Academiei Republicii Socialiste România: **Materiale pentru o istoriologie umană** de N. Iorga (fragmente inedite publicate de Liliana N. Iorga. Cuvînt înainte de D.M. Pippidi). Cartea aceasta frumos tipărită, care conține note și însemnări pentru o istorie a umanității vast proiectată, are și insolita calitate de a ne introduce cît de cît în uriașul laborator de muncă și creație al inegalabilului nostru cărturar.

cinema

● **Ultima noapte a copilăriei.** O producție a Studioului cinematografic București. Desprinderea de adolescență, strădania de a-ți asuma primele răspunderi sînt observate de un cineast sever cu sine însuși și cu filmul ca atare: Savel Stiopul. Scenariul aparține lui D. Carabăț. Imaginea, cu deosebite valori expresive, este semnată de Ion Anton, iar muzica de H. Maiorovici. Interpreți: Liviu Tudan, Irina Gărdescu, Anton Tauf, Cornel Gurițâ, Silvia Bădescu, Vincențiu Grigorescu, Vera Petrescu, Alinta Ciurdăreanu, Constantin Diplan.

● **Căderea Imperiului roman.**

Omar Sharif

Anthony Mann, vigurosul maestru al westernului (Cimarron), onorează superproducția, pe ale cărei vaste spații se desfășoară spectaculos. În distribuție nume răsunătoare: Sophia Loren, Stephen Boyd, Alec Guinness, James Mason, Cristopher Plummer, Mel Ferrer, Omar Sharif.

● **Iadul sfărîmat.** O acțiune dramatică, presărată cu confuzii voite dar nu îndeajuns de abil «voite». O încercare timidă de a propune o tipologie a omului în pericol. Regie — Ivan Lukinski, după un scenariu al dramaturgului sovietic Afanasi Salinski. În distribuție: Ghenadi Bortnikov, N. Skorobogatov, S. Iakovlev, A. Novikov.

● Marina Vlady și Françoise Arnoul sînt partenere în filmul «Timpul de a trăi», pe care-l realizează regizorul Paul Bernard după cartea lui André Remacle.

disc

● **Gigi Marga** continuă seria înregistrărilor ei cu două piese franțuzești, «Les filles de mon pays» și «Tout le long de l'année», și două englezești, «These boots are made for walking» și «Strangers in the night». De astă dată traducerea titlurilor o veți găsi chiar și pe mapa discului (45-EDC-924).

● **Margareta Pîslaru** și **Dan Spătaru** într-un disc cvasidocumentar (cu repertoriul prezentat la Varadero — Cuba), apar împreună (atît în fotografia de pe mapă cît și pe «banda») (EDC-956).

● **Anda Călugăreanu** imprimă celebra «Bang, bang» a lui Sony Bonno, succes mondial (ce-i drept, nu în versiunea lui M. Dumbravă, ca pe discul de mai sus). După cîte știm, Anda Călugăreanu cunoaște atît de bine franțuzește încît putea să ne «zică» și textul original. Tot pe acest disc a imprimat și «N-am noroc» de Cristinoiu (45-EDC-957).

● **Georgeta Mihalache** cîntă, pe versuri de Aurelian Udriște, șlagăre mondiale de Colonello, Toang-Mogol, Panzeri-Colonello și Polito-Del Monaco (45-EDC-947).

● **Jenny Luna** și orchestrele Morricone și Enrico Intra interpretează repertoriu italian de confecție recentă. Bine face, deoarece cîntă bine (45-EDC-950).

muzică

● Un vechi prieten al melomanilor bucureșteni, **Carlo Zecchi**, se află din nou în Capitală în dubla-i calitate de pianist și dirijor. După un concert de sonate pentru violoncel și pian în care l-a acompaniat pe Radu Aldulescu, distinsul muzician italian va apărea în pupitrul dirijoral al Filarmonicii într-un program căruia i-am da calificativul «plăcut»: Simfonia nr. 96 «Miracolul» de Haydn, Concertul pentru violoncel și orchestră de Boccherini (solist tot **Radu Aldulescu**), Serenada nr. 4 în Re major K.V. 203 de Mozart (25 mai, sala Ateneu).

● Polifonismul preclasic ascunde încă multe comori necunoscute publicului nostru. Cu atît mai lăudabilă ni se pare inițiativa Filarmonicii «George Enescu» de a prezenta un program de prime audiții din Monteverdi, Schütz și Haendel. Își dau concursul, în afara formației instrumentale corespunzătoare și a corului Filarmonicii, solistele vocale **Emilia Petrescu, Martha Kessler** și dirijorul **D. Botez.**

● După o minuțioasă și multilaterală pregătire, Teatrul de operetă a adus pe scenă celebrul musical «My fair lady» de Alan Jay Lerner (libret) și Fr. Löwe (muzica), după nu mai puțin celebra comedie «Pygmalion» a lui G.B. Shaw. Spectacolul bucureștean, un incontestabil succes, marchează un serios pas înainte în activitatea artistică a teatrului de pe Splai. Au concurat la aceasta mulți factori, din care citîm: regia lui Ion Dacian (nu mai puțin izbutit și ca interpret), coregrafia — element major al spectacolului — aparținînd oaspetelui englez Michel Boyle, scenografia (St. Norris), costumația (Elena Agapie-Stancu), conducerea muzicală (Liviu Cavassi) și, bineînțeles, interpreții — actori, cîntăreți, balerini — din care citîm în mod special pe: Cleopatra Melidoneanu, Tamara Buciuceanu, Denise Vrancea, Nae Roman, George Groner, Eugen Finăteanu, Cristina Dan, Victor Vlase.

Cleopatra Melidoneanu

● O știre-surpriză pentru iubitorii muzicii ușoare: turneul în țara noastră a unui ansamblu japonez al genului, alcătuit dintr-un excelent cvartet vocal bărbătesc, «The Royal Knights» (toți patru sînt absolvenți ai Academiei de muzică din Tokyo), cvartetul instrumental «Kanno» și solista vocală Leiko Hayakawa (31 mai, 1, 2 și 3 iunie, la București — Sala Palatului; 4 și 5 iunie la Cluj; 7 și 8 iunie la Constanța).

plastică

● Actuala expoziție de la Dalles care reunește lucrări ale studenților de la institutele de arte plastice din Cluj, Iași, București etc. este un test al posibilităților, talentului și inteligenței unei generații de noi creatori care forțează porțile afirmării. În domeniul tapiseriei (cercul de la Cluj) sau în cel al artelor decorative (lucrările bucureștenilor) incertitudinile sînt aproape risipite, la fel cum în lucrările de pictură putem observa o briză lirică mai pură, mai interioară și cîteva nume care ar putea fi tot atîtea certitudini dacă nu cumva, grăbiți, vor eșua în accidentele mimării (F. Vlanga — «Ținеți minte numărul»; Z. Dumitrescu — «Mult frig și întunerice»; Ion Dreptu — «Scară»; V. Timofte — «Medieval» etc., etc.).

● **Mircea Ionescu** — pictură. Lucrările lui M. Ionescu sînt înainte de toate comunicări sau amintiri vizuale cărora nu trebuie să le căutăm anume referințe. Sînt imagini dintr-o posibilă lume metaforică, semne plastice ordonate după o dinamică interioară, cu tensiuni cromatice, care-l pot încadra pe artist în curentul devenit de acum clasic și stabilizat, denumit action painting (bd. Magheru 20).

● **Valentina Boștină** — sculptură. Rîvnind spre echilibru, măsură și armonie, lucrările artistei sînt apolinice, departe de zguduirile inconformiste. Un univers al femeii în cele mai delicate ipostaze, o căutare permanentă a sensurilor mișcării plastice, a undei care dă grație, beatitudine și mulțumire, o încercare de a smulge pietrei incantații hedonice (Casa ziariștilor).

● **Arta optică (opart) și cea cinetică** au fervenți adepți la Timișoara, unde un grup de tînăra tineri o promovează cu consecvență. În aceste săptămîni ei expun la București (sala Kalinderu). Ștefan Bertalan (n. 1930), Roman Cotoșman (n. 1935), Constantin Flondor-Strâmu (n. 1936) expun lucrări care prin structuri suprapuse, prin compoziții geometrice puse în evidență de ecrane sau prin efecte de lumină proiectate pe o suprafață de sticlă creează un joc optic adesea fascinant. Construcțiile aritmice ale lui Sayler Dietrich (n. 1939) sînt mai aproape de grafică, dar ele se ordonează, se compun sau se recompun după legi geometrice pure și dinamice, joc de alb și negru. Zoltan Molnar (n. 1937), cu guașele sale, se înscrie și el în același domeniu al căutării unor sensuri mișcării formelor. Lucrările grupului timișorean solicită în primul rînd retina.

teatru

● Eveniment teatral. **Nepotul lui Rameau** de Diderot (în excelenta versiune scenică a lui Gelu Naum) la Teatrul «Bulandra». Regizorul David Esrig a realizat un spectacol de înaltă ținută artistică, elevat, sondînd cu maturitate sensurile filozofice ale textului prezentat într-o ingenioasă și captivantă haină scenică (I. Popescu-Udrițte și ing. Dan Manolescu). Doi interpreți, două creații: Gh. Dinică (Nepotul). Marin Moraru (Diderot). Succes de prestigiu!

Gh. Dinică

● Trei debuturi în cadrul «Atelierului '68» al Teatrului «C.I. Nottara». I. Naghiu e autorul spiritualei piese **Celuloid**, realizată însă scenic, din păcate, mediocru. Leonida Teodorescu semnează o mică dramă poetică, **Frunze galbene pe acoperișul ud**, înscenată cu sensibilitate de un regizor debutant: Geo Berechet. Cea de-a treia piesă, **Să nu vorbim de Bibi**, un crochiu pe teme ale teatrului absurd, a fost înscenată cu multă vervă comică de alt director de scenă debutant, O. Greavu. Bună inițiativă de stimulare a creației originale, ce s-ar cere imitată...

● Agatha Christie, «decana» literaturii de aventuri, își face... debutul în țara noastră cu o piesă ce a înregistrat la Londra un record absolut de public: **Cursa de șoareci.** La secția română a Teatrului de stat din Tg. Mureș, G. Harag a folosit în spectacol pe actorii: Ileana Dunăreanu, Lili Mihăilescu, Eva Borbath, Cazmir Tănase, Florin Crăciunescu, Victor Strengam, Viorel Comănici, Mihai Gingulescu.

● **Regina de Navarra** a lui Eugène Scribe a poposit și la Teatrul de stat din Brașov, în regia lui Ernest Ban, cu: Ion Jugureanu, C. Voinea-Delast, Dan Săndulescu, Ruxandra Tîntu, Zoe Maria Albani.

● Pentru stagiunea estivală în Capitală se anunță un capitol inedit: trei spectacole de sunet și lumină realizate de trei tineri regizori în ambianța muzeelor Storck, Zambaccian și Minovici. Fuziunea artei plastice cu arta spectacolului va oferi, desigur, reprezentații nu numai obișnuite dar, sperăm, și valoroase.

televiziune

Rubricile închinate filmului, muzicii ușoare și fotbalului constituie principalele atracții ale programului acestei săptămîni; mai reduse numeric sînt emisiunile de teatru. În rest, lucruri obișnuite.

DUMINICĂ 26 MAI. Cam cenușiu program pentru o zi în care divertismentul ar trebui să predomine. Desprindem: recitalul apreciatului solist de muzică ușoară Constantin Drăghici (20.50) ● și filmul (vechi dar bun) «Fetele din piața Spaniei», cu Lucia Bosé (21.25).

LUNI 27 MAI. Urmărim cu interes evoluția tinerei dar pretențioasei rubrici **Teleuniversitate.** Maria Preduț și Ion Petru prezintă azi tema «Geneza omului și a culturii» (20.45) ● Filmul «Vulturii zboară devreme» se adresează, dacă nu ne înșelăm, copiilor de vîrstă școlară. Și atunci, cum de a fost programat la o oră atît de nepotrivită? (21.20)

MARȚI 28 MAI. Seară de teatru: «Școala birfelilor» de R.B. Sheridan, traducere și adaptare de A-lecu Popovici, în interpretarea actorilor Naționalului clujean (20.45).

MIERCURI 29 MAI. Un meci mare: Manchester United-Benfica Lisabona, în finala Cupei campionilor europeni la fotbal (20.40) ● Muzica ușoară — obiectul unei transmisii «în direct» de la restaurantul «Pescărus»: Roxana Matei și Norocel Dimitriu.

JOI 30 MAI. Programul I: «The Shadows» (Anglia) la **Parada vedetelor** (22.20) ● Programul II: Concertul orchestrei de studio a RTV cuprinde selecțiuni din opera «Gioconda» de Ponchielli, cu concursul soliștilor de la Opera Română: Maria Slătinaru, Mihaela Botez, Ludovic Spiess, Octav Enigărescu, Nicolae Florei (21.15).

VINERI 31 MAI. Reține atenția subiectul **Studioului muzical:** Niccolò Paganini, diabolicul maestru al arcușului (20.20) ● La rubrica **Dialog despre cultură** criticul Al. Oprea ne invită la o discuție cu tema «Specificul național în literatură și artă» (20.40) ● «Cazul Paradine» este un film semnat de Alfred Hitchcock și, în consecință, nu mai are nevoie de recomandare. Și dacă mai adăugăm că e cu Gregory Peck, Charles Laughton și Alida Vali... (21.15).

SÎMBĂTĂ 1 IUNIE. Sărbătoarea celor mici este onorată de TV cu emisiunea **Lumea copiilor** care promite fantezie, umor, muzică, veselie (20.00) ● Cîteva nume de rezonanță la emisiunea muzical-coregrafică **Intermezzo:** Magda Iancutescu, Elena Cernei, Valentin Teodorian, Valentin Loghin, Magdalena Popa, Elena Dacian, Amatto Checiulescu, Sergiu Stefanski etc. (22.40) ● Programul săptămînii se încheie exploziv cu recitalul filmat **Rita Pavone** (23.15).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 21 din 26 mai 1968

I. F.C. Argeș-Petrolul	1
II. «U» Craiova-U.T.A.	1
III. Farul-Progresul	1
IV. Steagul roșu-Rapid	x
V. Jiul-Dinamo Bacău	1
VI. Poiana-Portul Constanța	1
VII. Chimia Sv.-Polit. Buc.	1
VIII. Ceahlăul-Metalul Buc.	x
IX. Chimia Rm.V.-Polit. Gal.	x
X. A.S. Cugir-Crișul	x
XI. Polit. Tim.-Minerul B.M.	1
XII. Olimpia-C.F.R. Arad	1
XIII. Gaz metan-C.F.R. Timișoara	1

NOTĂ: redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventualele schimbări de programe.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

PRODUCE:

• Sodă caustică soluție • Sodă caustică solidă • Acid clorhidric • Clor lichid • Hipoclorit de sodiu • Clorură de calciu calcinată • Clorură de calciu hidratată • Clorură de calciu topită • Oxigen • Hidrogen • Carbid • Alumină hidratată 40% Al_2O_3 • Șamotă din argile refractare • Bicromat de sodiu • Bicromat de potasiu

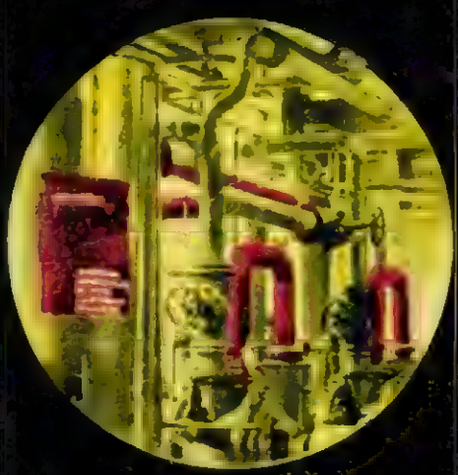

• Sulfat de sodiu tehnic anhidric • Anhidridă cromică • Acid sulfuric • Sulfat de aluminiu tip I, II, III, IV • Sulfoaluminat de calciu • Alaun de amoniu • Sulfat de sodiu farmaceutic • Sulfat cromic • Policlorură de vinil • Clorură de vinilidon • Hîrtie foto Arfo • Plăci faianță • Produse din gresie ceramică.

23
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. (679)
1 IUNIE 1968

311-215

40 de pagini

12 pagini în culori

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ
Astăzi e ziua mea...
Fotografie de Hedy LOFFLER

FLACARA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

VIZITA DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI DE STAT ROMÂNE ÎN R.S.F. IUGOSLAVIA

Aspect de la convorbirile oficiale purtate între delegația Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, și delegația Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, condusă de tovarășul Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

«Prietenia dintre poporul român și popoarele Iugoslaviei, întemeiată pe tradiția unor îndelungate relații de bună vecinătate, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la dineul oferit de Iosip Broz Tito, **a dobîndit în anii socialismului amploarea și trăinicia pe care i-o conferă țelurile comune și colaborarea în opera de construire a noii societăți, idealurile internaționalismului socialist...»**

SĂRBĂTOARE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

Blaj... Numele acesta dintotdeauna a trezit profunde rezonanțe în noi toți. În orășelul așezat la confluența Tîrnavelor, pe meleagurile acestea de mijloc de țară, și-au dat întîlnire de secole mințile luminate ale învățaților și verbul ardent al revoluționarilor. În școlile Blajului au propovăduit noblețea noastră de spirit și sînge, susținînd-o cu argumentul de fier al istoriei, un Samuil Micu-Clain, un Petru Maior. De pe Hula Blajului s-a coborît acel tînăr înflăcărat — marele nostru Mihai Eminescu — care zărind într-un apus acoperișurile orășelului a desfăcut larg brațele ca pentru o îmbrățișare: «Te salut mică Romă!» Dar Blajul și-a cîștigat dreptul la permanență în inimile noastre mai cu seamă prin acel 1848, cînd 40 000 de iobagi români, precum și maghiari și germani, au cerut într-un glas, pe cîmpia din preajma așezării care de atunci se va numi în veci Cîmpia Libertății, desființarea șerbiei, unirea cu țara, libertate, egalitate și frățietate. Atunci, în acel neuitat mai de acum 120 de ani, au răsunat și la Blaj la fel ca în Moldova și Muntenia, fiindcă acțiunile revoluționare au fost gîndite și sincronizate pe întregul teritoriu românesc, cuvîntările înaripate ale lui Avram Iancu și Simion Bărnuțiu, precum și salutul fraților de peste munți.

40 000 de inimi au vibrat în zilele acelea. Un neam întreg își proclama din nou ființa așa cum o făcuse în urmă cu secole la Bobîlna și apoi în timpul răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan.

...I-a fost dat Blajului să retrăiască în aceste zile clipele neuitate de acum 12 decenii. Ne-a fost dat nouă tuturor să participăm cu inima și cu sufletul nostru la această înălțătoare adunare de pe Cîmpia Libertății sub zodia supremei înfloriri a patriei noastre, a României socialiste.

Pentru aceasta, s-au coborît din munții lor legendari moții cu căruțele, bute și tulnicele măiestrit tăiate, țăranii Tîrnavelor și Mureșului. Peste Cîmpia Libertății flutură larg desfășurat marele drapel al revoluției de la 1848. Pe o estradă stă scris: virtus romana rediviva (virtutea română a renăscut). Se perindă prin fața noastră, în straie ce nu-și au pereche, fetele de la Căpîlna, moții cu șerpare țintuite și straițe țesute în fir roșu și negru, locuitori ai satelor din preajma Blajului, Veza, Mănărade, Tîur, Ciufud, flăcăii unguri din Aiud și sașii din Lopadea Nouă. Bat clopotele sonore și profunde ale Catedralei Blajului, ale aceleiași catedrale, martoră de mai bine de două secole a tuturor marilor evenimente ce au marcat istoria românilor de pe aceste meleaguri.

Se înalță ovații, urale. Sosesc la marea adunare populară tovarășul Ion Gheorghe Maurer și alți conducători de partid și de stat.

Se intonează înaripatul «Marș al lui Iancu», după care 200 de fete tulnicărese din Munții Apuseni vestesc începerea festivităților. De sus, de la Crucea lui Iancu, răsună salve de artilerie. Conducătorii de partid și de stat urcă la tribună. Un uriaș cor intonează cîntecul revoluționar «Sfîntă zi de libertate», răscolitorul «Deșteaptă-te române» și Imnul de Stat al Republicii Socialiste România.

Primit cu puternice aplauze și ovații, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, amintind momentul emoționant al Adunării de la 1848 și semnificația sa pentru dezvoltarea ulterioară a mișcării revoluționare din țara noastră, a spus:

«Evocînd lupta eroică a revoluționarilor de la 1848, se cuvine să consemnăm împlinirea, în zilele noastre, a deziderateului scump care a fost atît de viu exprimat în timpul revoluției, dar care nu s-a putut înfăptui în împrejurările istorice de atunci — dobîndirea unei adevărate libertăți și independențe naționale, afirmarea în deplinătatea capacităților ei creatoare a națiunii noastre. Calea largă către această măreață realizare a deschis-o socialismul, care a descătușat toate forțele națiunii, a creat condițiile pentru ridicarea ei pe o treaptă nouă de dezvoltare».

...Cîntecul și dansul, expresii definitorii de manifestare a bucuriei la poporul nostru, pun stăpînire pe cîmpie.

SĂRBĂTOARE PE CÎMPIA LIBERTĂȚII

În mijlocul moților, harnicii și dintotdeauna cunoscuții meșteri în fabricarea ciuberelor.

Răsună zvon de tulnic peste Cîmpia Libertății (cele 200 de tulnicărese din Munții Apuseni).

Cei cinci țărani din Lăpușa, veterani ai Adunării din 1918 de la Alba Iulia, cu stindardul de luptă.

Lăbărul și ița, șerparul și catrința se iau la întrecere. Moment solemn, de aducere aminte: se reconstituie dialogul dintre Iancu și poporul adunat pe Cîmpia Libertății. Într-o parte a mulțimii, cinci țărani din Lăpușa, martori oculari ai Adunării din 1918, cînd pe cîmpia Albei Iulia poporul și-a exprimat bucuria Unirii cu Țara.

40 000 de glasuri răspund răspicat: «Jurăm!» «Jurăm că vom ține și vom apăra legea și limba noastră română precum și libertatea, egalitatea și frățietatea!»

...Peste Blaj se aprind focurile multicolore ale artificiilor. Ele izbucnesc mai peste tot. De lîngă bisericuța povîrnită pe malul Tîrnavei, unde odihnește tribunul Axente Sever, ori de lîngă bătrîna clădire ce a servit ani și ani drept locuință și bibliotecă lui Timotei Cipariu. Flăcările multicolore luminează clădirea seculară unde a trăit Andrei Mureșanu, făuritorul neîntrecutului «Deșteaptă-te române».

Blaj, mai 1968. Speranța de-acum 120 de ani, născută din durere și umilință, a devenit astăzi, în socialism, o realitate luminoasă.

Mihai HETCO
Fotografii de S. STEINER

UN AN FĂRĂ BACALAUREAȚI?

- **Tradițiile repuse în drepturi**
- **Sute de mii de teze suspendate?**
- **Prima generație de copii în vîrstă de 6 ani, la școală**

un interviu al revistei «FLACĂRA» cu tovarășul TRAIAN POP, adjunct al ministrului învățămîntului.

Red.: Precum se știe, în acest an școlar, elevii clasei a XI-a de la învățămîntul de zi nu vor susține examen de bacalaureat. Se intenționează să se renunțe în viitor la examenul de bacalaureat?

T.P.: Nicidecum. Problema nu se pune să renunțăm la examenul de bacalaureat. Prin mărirea duratei învățămîntului de cultură generală de la 11 la 12 ani, actuala clasă a XI-a va absolvi liceul de 12 ani și, prin urmare, examenul de bacalaureat la învățămîntul de zi va fi organizat numai în anul școlar viitor, cînd vom avea prima promoție de elevi cu 12 clase.

Anul acesta vor da examenul de bacalaureat numai elevii clasei a XI-a de la învățămîntul seral și fără frecvență.

Red.: Ce evenimente noi ne va aduce viitorul an școlar?

T.P.: Potrivit Directivelor Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului din România și a legii învățămîntului, la toamnă vor păși pragul școlii copiii primei generații în vîrstă de 6 ani. În primii ani legea lasă părinților posibilitatea să hotărască dacă copiii lor încep școala la 6 sau la 7 ani.

Red.: Atît Directivele Plenarei C.C. al P.C.R. cît și legea învățămîntului pun cu multă tărie problema modernizării învățămîntului. Ce ne puteți spune în acest sens?

T.P.: Dacă ar fi să dau un răspuns lapidar, aș putea să spun că la baza acestor importante documente stă ideea modernizării întregului nostru învățămînt, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre. Dezvoltarea impetuoasă pe care o cunoaște știința și tehnica contemporană impune modificări atît în structura cît și în conținutul învățămîntului.

Trecerea la școala obligatorie de 10 ani face necesară revederea planurilor și programelor de ansamblu ale învățămîntului de cultură generală.

La așezarea materiilor în planul de învățămînt va trebui să se elimine repetările care duc la supraîncărcarea elevilor și nu lasă loc pentru disciplinele moderne. Va trebui examinat conținutul fiecărui obiect de învățămînt, în vederea eliminării a tot ceea ce este depășit, să se renunțe la sistemul istoricist de alcătuire a acestora. O atenție deosebită se va acorda introducerii metodelor moderne de tratare, care să asigure o tot mai mare activizare a elevilor, să asigure în tot mai mare măsură dezvoltarea gîndirii, a înarmării lor cu metode științifice de muncă.

Aplicarea măsurilor preconizate de Directivele C.C. al P.C.R. și legea învățămîntului deschid tineretului nostru largi perspective de instruire și cultivare. S-au creat condiții pentru ca toți copiii țării să poată deveni oameni culți, cît mai folositori societății noastre.

Red.: În încheiere?

T.P.: Vreau să-mi împărtășesc sentimentul că inițiind recentele Directive, partidul a urmărit, ca întotdeauna, ideea de continuitate, în condiții noi, a tradițiilor de izbînzi incontestabile din trecutul istoric al învățămîntului românesc.

Interviu consemnat de
Bazil DUNĂREANU

NOILE COMITETE DE DIRECȚIE

Astăzi, 1 iunie 1968, cea mai mică fabrică sau întreprindere comercială și marile uzine ori combinate ale României deschid, oficial un nou jurnal economic. Modificarea nu este încă perceptibilă, dar dacă ne-am propune o investigație ,notațiile ar suna cam așa:

Lăcătușul Augustin Turcu și-a început astăzi ziua de lucru alt fel decît ieri sau decît acum 18 ani, cînd a intrat prima oară aici, la Fabrica de ciment din Turda. Începînd de azi răspunde față de ceilalți și de sine însuși pentru o serie de transformări din viața fabricii și a oamenilor ei.

În aceeași stare de spirit se află și sondorul șef Ion Modoran de la sectorul de foraj Berca, și mecanicul de motoare Gh. Stanciu de la Moreni, și strungarul Teodor Nicolae, care lucrează la Baza tubulară-Boldești, și încă mulți alții.

În zilele lunii mai acești oameni au fost aleși în comitetele de direcție ale întreprinderilor în care lucrează, în cadrul unor adunări în care atmosfera a atins pe alocuri temperaturi dintre cele mai ridicate. Cumpănirea cere un anume efort de concentrare S-a ridicat cineva și a propus pe cutare să reprezinte 1 000 sau 3 000 de salariați? Bine, dar nu-i de loc totuna cine este reprezentantul. Și pînă nu a fost toată lumea convinsă de temeinicia alegerii nimeni nu s-a grăbit să prindă fiimul de la televizor. Asemenea dovezi certe de seriozitate am constatat la adunările de la «Metalotehnica»-Tg. Mureș, Întreprinderea «6 Martie»-Sighișoara sau Fabrica de zahăr-Luduș. Și această reacție responsabilă a fost proprie tuturor adunărilor.

Comitetele de direcție nu au luat ființă într-o singură zi în toate unitățile economice din țară. Dacă am sugerat ca data de 1 iunie să fie totuna cu prima filă a unui nou jurnal economic, alegerea nu a fost pur și simplu convențională. Pentru că, de fapt, constituirea comitetelor de direcție s-a încheiat o dată cu sfîrșitul lunii mai 1968.

De astăzi începînd, conducerea întreprinderilor încetează de a mai fi unipersonală. Răspunderea pentru destinele producției materiale, pe fiecare «post» (și, în ansamblu, pe întreaga economie națională), este împărțită între membrii comitetelor de direcție, numiți de minister și aleși prin vot deschis de încredere. Conducerea colectivă a întreprinderilor, reprezentată de noile comitete, este prima treaptă din ansamblul măsurilor adoptate de Conferința națională a partidului din decembrie 1967, pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. Acest eveniment a însemnat, obligatoriu, recapitularea unor izbînzi, dar mai ales a neajunsurilor și, uneori, a greșelilor, din lunile anului 1968, consemnate pînă acum. Și dacă vezi cu luciditate unde ai greșit, șansele de recidivă sînt minime. Or, acum, cînd înțelepciunea colectivă funcționează zi de zi și periodic se dă socoteală tuturor pentru roadele acestei activități creatoare, așteptările devin infinit mai mari. Spunea, în adunarea de constituire a comitetului de direcție, inginerul Dumitru Tiron de la uzinele «23 August»: «...Nu a existat pînă acum o colaborare fructuoasă în toate compartimentele uzinei. Noul comitet de direcție, prin componența sa și prin extinderea competențelor dobîndite, trebuie să sudeze aceste legături într-un tot unitar».

Am citat această opinie fiindcă ea are capacitatea de a sugera în ce rezidă «secretul» programului de lucru al tinerelor comitete de direcție. Și dacă admitem ziua de 1 iunie 1968 ca dată a începutului de drum, să ne fie îngăduită urarea sinceră de: «Succes!»

Viorica CIORBAGIU

Fotografia noastră a fost prilejuită de zborul inaugural organizat de Întreprinderea de transporturi aeriene iugoslave (J.A.T.) și reprezintă momentul în care «solii aerului» din țara prietenă au pus piciorul pe pămîntul românesc.

Mihajlo Petrovici, directorul general al lui J.A.T., ne-a făcut următoarea declarație:

«Linia aeriană pe care o inaugurăm scurtează distanța dintre cele două capitale de la 12 ore la 50 de minute. Ridicăm astfel o nouă punte între noi, care va contribui, fără îndoială, la dezvoltarea legăturilor noastre prietenești, pe toate tărîmurile».

telegrame

● **5 000 de blănuri** vor fi furnizate anual de o crescătorie de nutrii înființată recent la Hagieni, jud. Constanța. Venit anual: 1 000 000 lei.

● **La Bacău, la Bacău...** s-au întîlnit, în aceeași clasă în care s-au despărțit acum 30 de ani, absolvenții liceului «G. Bacovia» din Bacău, seria 1938, care numără: 9 medici, 8 ingineri, 4 juriști, 3 economiști, 2 ziariști, 2 farmaciști, un profesor de liceu, 8 tehnicieni și funcționari superiori.

● **O formație** de muzică ușoară din Japonia va oferi la 7 și 8 iunie două spectacole la Constanța. Este pentru prima oară cînd artiști japonezi dau reprezentații în acest oraș.

● **Pentru uzul căutătorilor de comori.** Dr. ing. Simion Iordache și chimistul J. Goldhaar din București sînt autorii unui dispozitiv pentru determinarea mineralizațiilor din mine, brevetat săptămîna aceasta ca invenție de către Direcția generală de metrologie și invenții. Dispozitivul se bazează pe un procedeu electrochimic de depunere a elementelor metalice de pe suprafața pereților galeriilor sau fronturilor de mine. În afara marii operativități de detectare a zăcămintelor metalice, dispozitivul creează posibilitatea obținerii unor importante economii, devenind prin aceasta o viitoare indispensabilă sculă de minerit.

● **Trandafiri în pom.** După experiențe care au durat aproape două decenii, horticultorul bucureștean Gh. Grosu a realizat un procedeu pentru crearea unor arbori înalți care produc flori de trandafir. Aceștia pot atinge dimensiunile fagilor și creează posibilitatea obținerii unor cantități mari de petale, materii prime pentru producția de uleiuri și parfumuri. Ei înfloresc permanent,de la începutul anului pînă la căderea zăpezii. Gh. Grosu, care este autor și al altor creații horticole, printre care un nou procedeu de altoire, a realizat de asemenea și o metodă originală de fecundare a trandafirilor. Lucrările horticultorului bucureștean au primit titlurile de invenții.

de prof. univ. Edmond NICOLAU

Revoluția calculatoarelor

Această stranie fotografie — o furnică inspectînd elementele magnetice ale memoriei unui calculator — pune în evidență progresele impresionante realizate în miniaturizarea acestor mașini. Astfel devine posibil ca o întreagă bibliotecă să «încapă» pe un singur raft.

A apărut «a treia generație» de mașini electronice, capabile să efectueze milioane de operații elementare pe secundă. Industria calculatoarelor tinde să devină una dintre principalele industrii mondiale. Calculatoarele supraveghează procese industriale, dirijează traficul de cale ferată, întocmesc state de plată, execută desene, redactează scrisori. Ele au devenit un element fundamental al conducerii științifice a producției.

Revoluția calculatoarelor

Trăim o revoluție tehnico-științifică a cărei importanță este încă greu de întrevăzut. Iar în această revoluție, în care cibernetica joacă un rol esențial, calculatoarele electronice reprezintă cea mai înaltă expresie a unei noi categorii de mașini create de om: mașinile informaționale. Cu alte cuvinte, nu mai avem de-a face cu mașini de tipul strungului (care modifică *forma* substanței) sau de tipul motorului electric (care transformă *energia* — ci cu *mașini care lucrează cu semnale* purtătoare de informații. Avînd o viteză de cîteva milioane de operații pe secundă și o capacitate de memorare de miliarde de numere, ele reprezintă astăzi una dintre cele mai perfecționate căi prin care spiritul uman își manifestă capacitatea de creație.

Se poate spune că datorită ciberneticii și calculatoarelor electronice, astăzi nu mai există domeniu de activitate în care punctele de vedere sau metodele să nu fie profund modificate. Chiar științe considerate pe deplin cristalizate, cum ar fi de exemplu lingvistica, capătă o nouă strălucire prin cibernetică. Fără ajutorul calculatoarelor sînt greu de conceput activități științifice și tehnice, mergînd de la cucerirea cosmosului la conducerea științifică a producției.

ÎNTR-UN SINGUR AN I.B.M. TRECE DE PE LOCUL 18 PE LOCUL 9

Astăzi, numai în S.U.A. funcționează circa 40 000 calculatoare, dintre care 32 000 medii și mari. În momentul de față a apărut așa-numita «a treia generație», care lucrează în domeniul nanosecundelor, adică al miliardimilor de secundă.

În ierarhia industriilor moderne, construcția de calculatoare tinde să se situeze imediat după industria petrolului și automobilelor. Astfel, în S.U.A. «International Business Machines» (I.B.M.) a trecut doar într-un singur an de pe locul 18 pe locul 9 pe lista marilor concerne industriale din această țară. În 1966, în Republica Federală a Germaniei s-au dat în exploatare circa o mie de calculatoare, cel mai rapid aflîndu-se la Politehnica din Aachen și putînd efectua 1 666 666 adunări pe secundă.

Ținînd seama de necesitățile viitoare s-a calculat că numai în țările din Europa occidentală, pentru anul 1970, vor fi necesari circa 325 000 specialiști în calculatoare electronice. Această cifră dovedește pe de o parte pătrunderea vertiginoasă a acestor mașini în civilizația contemporană, iar pe de altă parte, că nu există perspectiva ca ele să înlocuiască omul. Tot omul este cel care se află în spatele oricărei mașini, oricît de perfecționate ar fi; el îi dă «suflet» și el o conduce.

CE AR SPUNE PAUL KLEE?

Aplicațiile calculatoarelor sînt mult mai largi decît se crede, iar unele dintre ele de-a dreptul neașteptate.

O imagine care mi-a rămas întipărită în memorie se referă la Institutul de matematică instrumentală din Bonn. Cu ocazia recentei mele vizite acolo, un calculator a fost programat ca să-mi «elaboreze» o amintire, iar aceasta consta... dintr-un desen de factură modernistă — în stilul lui Paul Klee — care era executat în tuș chiar în fața mea.

O a doua imagine asupra căreia am meditat adesea este legată de vizita pe care am făcut-o la Institutul de informare tehnico-științifică din Moscova. Aci, un calculator electronic era utilizat în scopuri de documentare bibliografică, de exemplu privind construcția periilor de cărbune utilizate la mașinile electrice de un anumit tip....

Există astăzi — mai precis, de mai bine de zece ani — și calculatoare care pot «produce» texte. Textele de proză se compun relativ simplu, în special scrisorile. Au apărut însă și calculatoare capabile să scrie poezii...

Printre cele mai spectaculoase realizări ale ciberneticii contemporane se înscriu pe de o parte mașina programată pentru a dialoga cu omul, iar pe de altă parte mașina care rezolvă singură complicate probleme de matematică.

Dar nu asupra acestor utilizări aș dori să mă opresc în cele ce urmează, ci asupra acelora cu contingență directă cu economia, cu activitatea de producție.

OȚEL SPECIAL... CALCULATOR SPECIAL

Să considerăm un cuptor în care se elaborează un oțel special. Aci se introduce inițial fontă, cu proprietăți cunoscute. Se cere să se modifice procentul de carbon și să se adauge, în anumite proporții bine determinate, alte metale, de exemplu cobalt și nichel. De asemenea, trebuie eliminate siliciul și fosforul.

Pentru a efectua aceste operații, în cazul procedeelor clasice, un chimist prelua din cînd în cînd o probă din masa topită din cuptor, efectua analiza și apoi indica, pe baza unor diagrame, materialele care trebuiau introduse în cuptor.

Astăzi, analizele pot fi realizate automat pe cale electronică, și ele furnizează în permanență date calculatorului ce dirijează întregul proces. Mașina rezolvă efectiv sistemul de ecuații care guvernează procesele complicate din cuptor și determină cantitățile de diferite substanțe care trebuie adăugate masei de metal topit. În consecință, în mod automat, se transmit comenzi la anumite buncăre de material, și o serie de cîntare — și ele automate! — preiau din depozit exact cantitățile respective, trimițîndu-le apoi în cuptor.

LAMINOARELE DE LA ROTHERHAM PREFIGUREAZĂ UZINA DE MÎINE?

Am putea aminti aci și exemplul pe care-l oferă laminoarele de la Rotherham (Anglia). Aici, întregul proces de producție *și de comercializare* este condus de patru mașini electronice de calcul. O primă mașină coordonează laminoarele automate, o a doua înregistrează comenzile clienților, determinînd totodată dimensiunile necesare; a treia și a patra mașină asigură contabilitatea și decontările.

Să ne referim acum la o altă problemă extrem de importantă din punct de vedere economic: dirijarea vagoanelor într-o rețea de căi ferate la scară națională. Se știe că în fiecare zi trebuie satisfăcute toate cererile de vagoane, urmărindu-se în același timp ca, în ansamblu, circulația vagoanelor goale să implice un minimum de cheltuieli.

Desigur, o asemenea problemă se poate rezolva și fără calculatoare, dar mijloacele utilizate sînt greoaie și randamentul economic mai scăzut. Pentru o soluționare perfect științifică, un matematician are de făcut față unui sistem de zeci de ecuații cu zeci de necunoscute, care i-ar lua, să spunem, cîteva luni de muncă. Or, evident, ar fi lipsit de sens să dăm peste o lună programul după care vagoanele trebuie să se deplaseze astăzi... Din fericire, îi vine în ajutor calculatorul.

CONTABILUL ELECTRONIC

Mult mai simplă ca principiu, dar extrem de vastă ca aplicații concrete, este problema întocmirii statelor de plată a salariilor cu ajutorul calculatoarelor, pe baza fișelor de pontaj și a indicațiilor speciale privind salariile tarifare, diferitele tipuri de concedii etc. Practica pe plan mondial relevă că în acest domeniu calculatoarele lucrează cu o deosebită eficiență, înlocuind munca unei armate întregi de funcționari. Un «contabil electronic» calculează 11 000 salarii, cu toate reținerile și suplimentele individuale, *în doar o jumătate de oră!*

Astăzi, grație calculatoarelor, cibernetica își găsește numeroase aplicații la nivelul întreprinderii, ramurii sau chiar ansamblului economiei naționale. Asemenea încercări de aplicare a ciberneticii economice la nivelul economiei naționale au fost făcute în unele țări.

Noi perspective de introducere a ciberneticii în economie sînt deschise de conectarea calculatoarelor electronice în sisteme care pot uni diverse puncte ale unei țări sau chiar puncte ce se situează pe țărmuri opuse ale oceanelor. Se citează astfel cazul a două calculatoare care au «colaborat», funcționînd împreună peste Oceanul Atlantic!

Este lesne de înțeles ce avantaje poate prezenta o asemenea concentrare de «forțe electronice» pentru conducerea operativă și eficientă a producției.

CIBERNETICA ECONOMICĂ ÎN ROMÂNIA

Și în țara noastră există preocupări susținute pentru aplicarea ciberneticii în economie. În siderurgie, și mai ales în sectorul de laminoare, se prevede introducerea calculatoarelor electronice direct în procesul de producție. Astfel, la sectorul laminoare al Combinatului siderurgic Hunedoara s-a montat calculatorul electronic Elliott-803 B. La laminorul de tablă groasă de la Combinatul siderurgic Galați au fost instalate mai multe calculatoare electronice destinate conducerii automate a producției. Două dintre acestea efectuează, fiecare, cîte 3 200 operații pe secundă, comandă și supraveghează principalele agregate de laminare. Alt calculator electronic efectuează 25 000 operații pe secundă, culege, înregistrează, prelucrează informații pentru alegerea regimurilor optime de fabricație.

O realizare remarcabilă o reprezintă construirea la Institutul de cercetări pentru foraj și extracție din Cîmpina a unui calculator analogic, pe baza colaborării dintre specialiștii acestui institut și ai Institutului politehnic din București. Acest calculator a fost întrebuințat la stabilirea sarcinilor de proiectare pentru noile unități de pompaj care se vor proiecta și construi în România.

SISTEMUL ENERGETIC NAȚIONAL ȘI CALCULATOARELE ELECTRONICE

În domeniul sistemelor energetice se face tot mai simțită necesitatea de calculatoare; se prevede introducerea unei asemenea mașini la Centrala Luduș, iar la Dispeceratul energetic național s-a montat deja calculatorul Elliott-4120.

Cum trebuie să punem în funcțiune diferitele unități ale centralelor electrice, răspîndite în întreaga țară, pentru a acoperi toate nevoile noastre energetice, astfel încît pierderile de energie electrică în rețea să fie minime? Pentru a soluționa această problemă complexă cu ajutorul calculatoarelor, s-a elaborat de către ing. P. Dima, membru corespondent al Academiei, o metodă originală, care a format obiectul a numeroase comunicări prezentate la congrese internaționale, ca și al unor brevete patentate și în alte țări.

Atunci cînd dorim să cunoaștem situația reală este însă necesar a ne referi nu numai la performanțele și progresele noastre ci și la cele pe plan mondial. Vom constata atunci cu surprindere că în Europa — chiar lăsînd la o parte țări ca Republica Federală a Germaniei, unde funcționează peste 2 800 calculatoare, și luînd în considerație numai state cu o dotare mai slabă în această privință — Suedia posedă 410 calculatoare digitale, Olanda — 405, Spania — 175, Norvegia — 125, Finlanda — 110, în timp ce România nu dispune decît de circa 20.

Dar nu contează numai numărul calculatoarelor, ci și randamentul lor. Or, trebuie s-o spunem clar, mașinile electronice utilizate la noi în țară au un randament mic.

Este o situație care trebuie să ne preocupe. După cum sublinia încă cu mai bine de un an în urmă tovarășul Nicolae Ceaușescu: «Trebuie să recunoaștem că în materie de folosire a mașinilor electronice de calcul în economie sîntem de-abia la început. În fața noastră se ridică probleme foarte serioase, atît de ordin tehnic cît și al cadrelor. În decursul cincinalului să pășim cu hotărîre spre rezolvarea acestei sarcini de maximă importanță economică».

O SARCINĂ DE MAXIMĂ IMPORTANȚĂ ECONOMICĂ PENTRU ȚARA NOASTRĂ

Pentru a ieși din această situație foarte nemulțumitoare, la noi în țară s-au luat în ultima vreme o serie de măsuri deosebit de importante, care sînt chemate ca într-un timp scurt să aducă remedieri substanțiale.

Spre a înțelege mai bine natura acestor măsuri să precizăm în prealabil că astăzi calculatoarele se utilizează în cadrul unui sistem informațional. La «periferia» sa, acest sistem trebuie dotat cu foarte multe mașini de calcul care, fără a avea o mare viteză de lucru, servesc însă la mecanizarea calculelor în sine. În același timp, aceste mașini sînt conectate cu veriga superioară a sistemului informațional, unde se află mașini electronice de capacitate medie, caracterizate printr-o viteză de lucru cu mult superioară. În fine, la organele centrale de sinteză economică se află, de regulă, puține mașini, dar de performanțe deosebite (viteze sporite, capacitate a memoriei de asemenea foarte mare).

Planul de dotare a economiei noastre naționale cu calculatoare ține seama tocmai de aceste date. În momentul de față s-au creat organisme (între care, un Institut de construcție a calculatoarelor electronice) destinate producției în țară a mașinilor electromecanice cu care va fi dotată «periferia» sistemului informațional — și în același timp menite să asigure fabricarea unora dintre calculatoarele electronice necesare, de capacitate medie.

Paralel cu aceasta se desfășoară o intensă activitate de formare a cadrelor. Ministerul Învățămîntului a și luat o serie de măsuri concrete, iar paralel diferite instituții din țară, cum ar fi Centrul de calcul economic și cibernetico-economic, Centrul de perfecționare a cadrelor de conducere, Institutul de calcul din Cluj al Academiei etc., formează specialiști în domenii noi, cum ar fi analiști de sisteme, programatori etc. Fără îndoială că, în scurtă vreme, aceste măsuri vor duce la rezultatele scontate.

Nu trebuie să ne așteptăm dintr-o dată la rezultate spectaculoase. Calculatoarele electronice sînt, în general, utilaje scumpe. Dacă un calculator de birou, care poate efectua cele patru operații aritmetice, costă cît un automobil cu opt cilindri, în schimb prețul unui calculator mediu este de 150 ori mai mare, iar al unuia perfecționat, de cîteva mii de ori mai mare!

Aceasta nu înseamnă că nu avem posibilitatea și datoria să lichidăm rămînerea în urmă din acest domeniu și să ne încadrăm — în limita resurselor și a cerințelor noastre specifice — în această realitate de nedezmințit a zilelor noastre: *revoluția calculatoarelor*.

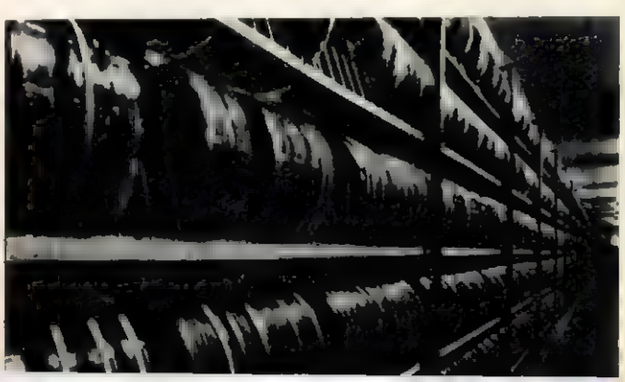

Aceste benzi magnetice reprezintă arhiva unei mari companii de asigurări...

În birourile «supermagazinului» newyorkez Macy nu veți găsi o armată de contabili, ci această instalație, capabilă să înregistreze și să sorteze într-o jumătate de oră 50 000 de vînzări pe credit, adică «porția» de o zi a magazinului.

Companiile aviatice internaționale au început să utilizeze pe scară largă calculatoarele electronice pentru rezervarea biletelor. O simplă apăsare de buton, și operatoarea poate afla pe moment ce locuri există pentru fiecare zbor, din și spre orice parte a globului deservită de compania respectivă.

calculatorul

și viața dv. cea de toate zilele

Dr. L.A. ZADEH, decanul Facultății de electrotehnică a Universității Berkeley, California, unul dintre cei mai mari specialiști ai lumii în domeniul calculatoarelor, vorbește «Flacării».

Vizitînd țara noastră acum cîtăva vreme, cu prilejul unui simpozion privind tehnica și utilizările calculatoarelor, d-sa a avut amabilitatea să răspundă la o serie de întrebări privind prezența acestor mașini în viața modernă.

Înseși performanțele lor uimitoare ridică multe probleme fundamentale...

Omenirea a intrat într-o nouă eră, era revoluției informațiilor, de o importanță comparabilă cu aceea a revoluției industriale. Tot așa cum revoluția industrială a fost dominată de mașina cu aburi, noua eră poartă pe emblema ei mașina electronică de calcul. Desigur, comparația nu este perfectă — «informația» nu reprezintă de fapt un nou izvor de energie — dar pune în evidență esența revoluției tehnico-științifice pe care o trăim și care constă în aceea că mașina electronică de calcul «înlocuiește» creierul omenesc, tot așa cum, la vremea lui, aburul a înlocuit mușchiul omenesc. Nu este vorba, bineînțeles, de o înlocuire totală, ci de o substituire în anumite condițiuni și pentru anumite activități, de o amplificare a capacității creatoare a omului.

CALCULATORUL REZERVĂ BILETE DE AVION, DĂ INFORMAȚII JURIDICE...

Deși sîntem abia la începutul noii ere și omul de pe stradă nu-i simte pe deplin efectele, ea a devenit totuși o realitate de care începem să ne lovim chiar în viața obișnuită, de zi cu zi. În S.U.A. — și nu numai acolo — dacă doriți să vă rezervați un bilet de avion sau o cameră la un mare hotel sînt multe șanse ca operațiunea să se desfășoare prin intermediul unui calculator electronic. Dacă aveți de rezolvat probleme complicate de evidență bancară sau vă preocupă circuitul mărfurilor la un mare depozit, ori poate aveți de elaborat fișe de personal sau state de salarii kilometrice, nu trebuie să vă îngrijorați: mașina electronică de calcul vă vine în ajutor. La multe universități, între care și universitatea noastră, de la Berkeley, chiar și programarea lecțiilor și seminariilor, repartizarea pe săli etc. — operații în aparență simple și totuși extrem de complicate, întrucît trebuie să se țină seamă de numeroși factori — sînt lăsate pe seama calculatoarelor.

Evidența spitalicească, și ea mult mai complexă decît pare la prima vedere, este de asemenea preluată, experimental, de calculatoare.

Există în S.U.A. și un serviciu de calculatoare la care sînt abonate numeroase firme de avocați, cărora le furnizează la cerere, prin telefon, deci practic instantaneu, tot felul de informații juridice: sentințele și precedentele în procese de o anumită natură, texte de legi, hotărîri etc. Avînd în vedere cantitatea uriașă de texte juridice, de hotărîri judecătorești etc., într-o țară ca S.U.A., recurgerea la memoria calculatorului se dovedește adesea indispensabilă.

...PROIECTEAZĂ CAROSERII DE AUTOMOBIL...

Și în domeniul producției prezența calculatoarelor se face tot mai simțită, de pildă — ca exemplu mai recent — la proiectarea caroseriilor de automobil. La «General Motors», pe baza datelor brute furnizate de proiectanți, calculatoarele desenează diferite variante. Se ușurează astfel enorm munca inginerilor, care capătă posibilitatea să se concentreze asupra problemelor de concepție propriu-zisă. Nici marile companii de construcții nu se pot lipsi de calculatoare pentru a asigura buna organizare a șantierelor, aprovizionarea ritmică cu material, repartizarea judicioasă a mîinii de lucru.

Toate acestea sînt «probleme mari», în care utilizarea calculatoarelor pare mai ușor de înțeles. Aș vrea să dau însă și un exemplu mai mărunt, tocmai pentru a ilustra faptul fundamental că în noua eră în care am pășit poate fără să ne dăm seama, calculatoarele ne vor însoți permanent în viața noastră cotidiană.

Nu demult, în California s-a pus problema înființării de noi licee, mai precis a unor așa-numite «junior colleges», verigă intermediară între liceele obișnuite și universitate. Aparent, o problemă cît se poate de simplă. Și totuși, după o analiză atentă, s-a constatat că înființarea unei singure școli implică luarea a... *1 200 decizii*, începînd cu cele ținînd de selecționarea celei mai bune amplasări în districtul respectiv, de prețul terenului etc., și terminînd cu necesitățile de perspectivă privind cadrele didactice. Multe dintre cele 1 200 decizii sînt interdependente. Or, în aceste condiții, recurgînd la metode obișnuite nu se poate ajunge decît la o soluție empirică. Pentru a avea *certitudinea* că soluția aleasă este optimă, organele școlare respective au avut neapărată nevoie să consulte un calculator.

...ÎNDRUMĂ PE ELEVI ȘI STUDENȚI

În viitorul apropiat, cred că una dintre utilizările principale ale calculatoarelor va fi în domeniul educației. Elevii de școală medie și studenții vor găsi în ele adevărați «profesori individuali». Nu am în vedere doar posibilitatea ca studentul sau elevul respectiv să ceară și să obțină, pe această cale, informații într-o anumită problemă, ci și faptul că mașina electronică de calcul va pune ea însăși întrebări studentului, ajutîndu-l și îndrumîndu-l *pas cu pas* în munca sa. Ar fi vorba deci de o comunicare bilaterală continuă om-mașină. Acest stadiu superior al procesului de învățămînt ridică multe probleme interesante, care formează obiectul exclusiv de studiu al unui întreg institut din cadrul Universității Stanford, condus de prof. Patrick Suppes.

Așadar, trebuie să acceptăm ideea că mașina electronică de calcul va intra tot mai mult în viața noastră. Și este interesant de menționat că se conturează chiar perspectiva construirii unor calculatoare «personale» la care vom putea face apel tot așa cum frunzărim un blocnotes sau o agendă telefonică! Cu singura deosebire că memoria calculatorului este mai încăpătoare decît un milion de agende...

CALCULATOARE DE BUZUNAR?

Dacă pentru moment asemenea aparate de buzunar nu există încă, în schimb s-au construit altele cam de mărimea unei mașini de scris. De altfel, chiar într-o țară ca S.U.A., din cele circa 40 000 de calculatoare existente, doar 2 500 sînt mari, restul făcînd parte din categorii inferioare pe care multe firme mici și mijlocii le folosesc cu predilecție. În orice caz, întrebarea dacă în viitor se va dovedi mai rațional ca cei interesați să se aboneze la calculatoare-gigant (tot așa cum în prezent ne abonăm la uzina de gaz și electricitate) sau să dispună de calculatoare individuale, nu a primit un răspuns definitiv. Fapt este că trăim și vom trăi într-o epocă a calculatoarelor. Spre rău și spre bine...

Într-adevăr, despre avantaje am vorbit destul. Dar dezavantajele? Există pericolul de a atribui mașinii mai multă înțelepciune decît poate avea. Acesta nu este un pericol abstract, ci unul foarte real. Iată un caz concret. În unele companii americane, promovarea cadrelor, pe baza unui punctaj complicat tradus într-un «program», se efectuează de către calculatoare electronice. Desigur, nu ele «numesc» pe domnul X director al unei filiale, să spunem, dar ele elaborează datele și aprecierea pe baza cărora domnul X este avansat. Aparent, un sistem obiectiv care favorizează pe cei merituoși. Mașina nu poate fi părtinitoare. Și totuși... Ea lucrează după un program și i se insuflă astfel părerile și prejudecățile programatorului. De altminteri nu este întîmplător că, tot din acest motiv, mașinile de calcul dau de multe ori pronosticuri false asupra alegerilor pentru Congres etc. Mașina nu poate judeca sentimentele, adesea inefabile, ale oamenilor, ci le cîntărește prin prisma programului și a programatorului.

calculatorul

și viața dv. cea de toate zilele

UN FUNCȚIONAR CONȘTIINCIOS... CARE NU RÎDE NICIODATĂ

Apare deci pericolul ca să ne lăsăm «tîriți» de calculator, în loc ca noi să-l conducem. În realitate, el poate fi considerat un «funcționar» conștiincios, care lucrează cu o rapiditate fantastică dar care nu înlocuiește gîndirea omenească ci doar o amplifică.

Să dau un exemplu foarte mărunt, dar sugestiv. Orice copil de cinci ani poate recunoaște cu ușurință, după fotografie sau după natură, o vacă. Or, toate calculatoarele din lume, luate izolat sau împreună, sînt incapabile de această ispravă! Nici o mașină, indiferent cîte milioane de dolari ar costa, cît de perfecționată ar fi, nu va putea — cel puțin în viitorul previ

El este stăpînul mașinii! ▼

◀ **Elaborarea şarjei de oţel este condusă de calculatorul electronic. Operatorul supraveghează întreaga operaţie, instalat comod în fotoliu.**

zibil — să constate că păşnicul animal de lîngă ea este o vacă...

Dispunem de maşini care se deplasează infinit mai repede ca omul, care ridică greutăţi mult mai mari sau socotesc mult mai repede şi mai corect decît cel mai savant matematician, dar n-am construit şi nu vom construi calculatoare care să poată rîde sau dansa ca dv. sau ca mine. Cu alte cuvinte, calculatorul, în ciuda performanţelor sale uimitoare, nu este atît de multilateral ca omul, atît de adaptabil ca el mediului ambiant.

Am intrat în era calculatoarelor, dar ele sînt însă, şi trebuie să rămînă, subordonate inteligenţei umane, ajutînd astfel la înfăptuirea celor mai îndrăzneţe şi mai nobile visuri ale omului.

Interviu realizat de
L. NIŢESCU

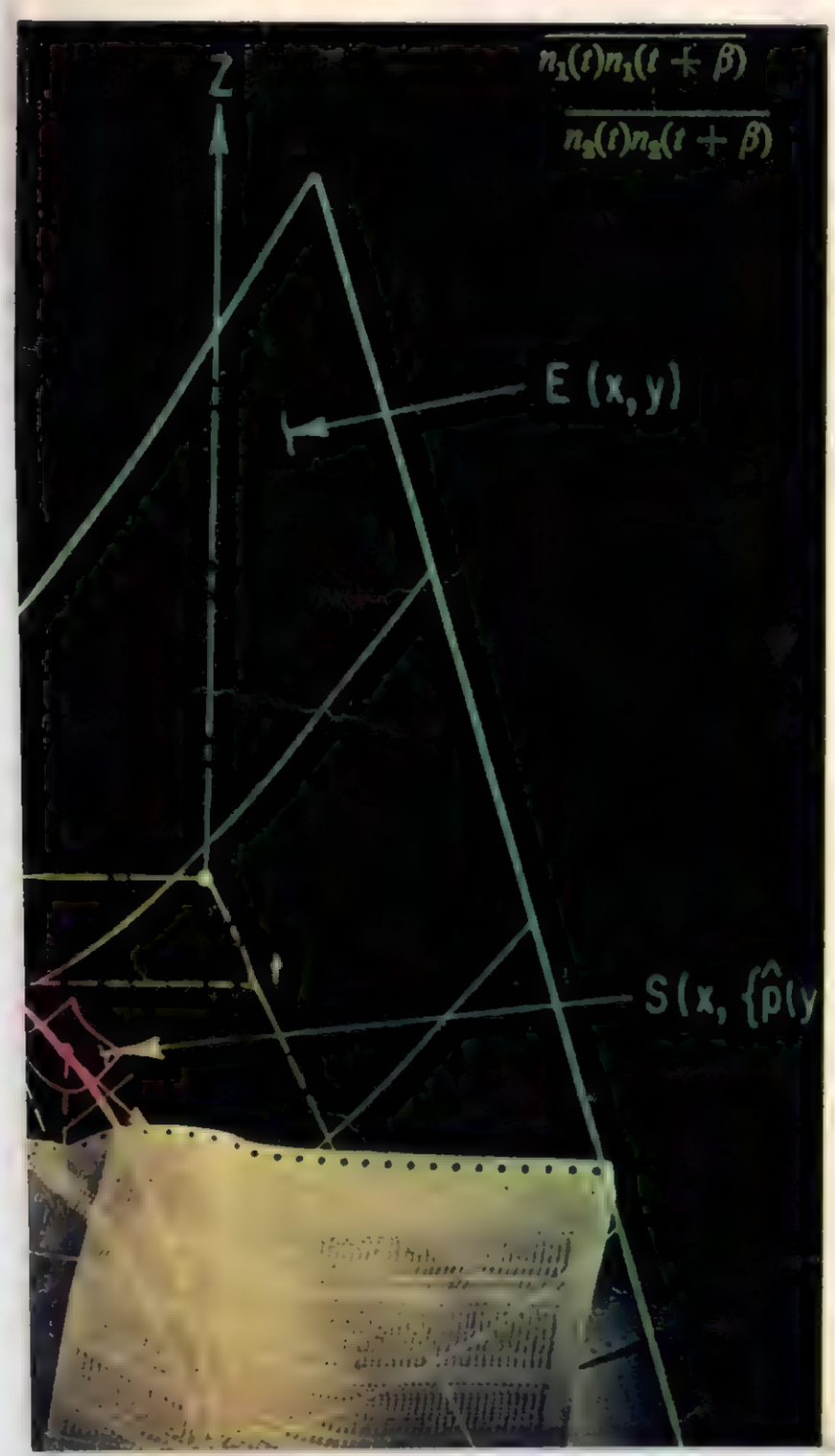

reflector ştiinţific

O LUCRARE MONUMENTALĂ.

Constituirea de curînd, în cadrul Academiei, a Comisiei ştiinţifice a Atlasului etnografic al României marchează încheierea lucrărilor pregătitoare şi trecerea la activitatea propriu-zisă de elaborare a atlasului.

Lucrare fundamentală, ilustrînd caracterul complex al ştiinţei etnografice, atlasul este chemat să aducă o contribuţie importantă la cunoaşterea sistematică a culturii populare spirituale şi materiale, la determinarea unor trăsături specifice poporului nostru, la elucidarea legăturilor şi influenţelor culturale ce s-au manifestat în decursul timpului între poporul român şi alte popoare ale lumii. Aşa cum este conceput, el va oferi o imagine reală a proceselor istorico-etnografice care au avut loc pe teritoriul ţării, a dinamicii transformărilor contemporane, a ritmului schimbărilor în cultura şi modul de viaţă ale poporului nostru în anii construcţiei socialiste.

La elaborarea atlasului — prevăzută să dureze aproximativ 12 ani — colaborează numeroşi etnografi, sociologi, lingvişti, geografi, antropologi, muzeografi şi alţi specialişti din unităţile Academiei şi Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, care îşi vor desfăşura activitatea în cadrul a circa 1 000 de puncte de anchetă repartizate pe teritoriul ţării. Ei vor beneficia, firește, de experienţa dobîndită la întocmirea unor atlase ale poporelor europene şi a unor atlase din domenii înrudite, şi vor folosi o tehnică de investigaţie foarte modernă. Dintre metodele de lucru care îşi vor găsi aplicare amintim teoria modelării şi statistica matematică, fără a mai vorbi de magnetofonia, cinematografia şi alte mijloace perfecţionate care nu au putut fi utilizate în lucrările anterioare.

Pe parcursul elaborării, rezultatele investigaţiilor care prezintă interes ştiinţific deosebit vor fi valorificate ca lucrări monografice şi publicate înaintea definitivării atlasului.

Şt. BRATU

aluminiu din argilă

De multă vreme se preocupă oamenii de ştiinţă de a obţine aluminiu din argilă. Explicaţia? Cantităţi uriaşe de silicaţi de aluminiu (element constitutiv al argilei) se găsesc răspîndite pe scoarţa pămîntului, în timp ce natura a fost mult mai puţin darnică cu bauxita, care se foloseşte în prezent ca materie primă pentru alumină, din care se obţine în prezent aluminiul.

Recent, un grup de cercetători din S.U.A. a elaborat un procedeu pentru obţinerea aluminei din silicaţi. Acesta constă din topirea minereului la temperaturi de aproximativ 1 600°C, urmată de răcirea topiturii cu apă. Din masa rezultată alumina se extrage cu ajutorul acidului sulfuric. După o serie de alte operaţii se obţine alumină corespunzătoare, cu un randament de 95%.

lampă bactericidă românească

O interesantă aplicaţie practică a plasmei (a patra stare de agregare a materiei, deosebindu-se de gaze printr-o concentraţie apreciabilă a particulelor electrizate libere) a fost pusă la punct de cercetătorii Institutului de fizică al Academiei, în colaborare cu specialiştii de la I.S. «Electrofar». Este vorba de o lampă bactericidă care acţionează prin radiaţii ultraviolete rezultate din descărcările electrice în vapori de mercur. Aparatul este destinat sterilizării aerului în spitale, în industriile farmaceutică şi alimentară, în localurile publice aglomerate etc.

la o piesă de 200 tone, toleranţe de sutimi de milimetru

Acceleratorul de protoni gigant în curs de construcţie la Moscova dispune de un magnet de formă circulară cu greutatea de 200 tone, la al cărui montaj singurele toleranţe admise sînt de ordinul a cîtorva sutimi de milimetru! Cu ajutorul acestei instalaţii vor fi accelerate particule elementare cu energii pînă la 70 miliarde de electronvolţi.

Precizia la montaj este necesară pentru a asigura particulelor o traiectorie cu o lungime egală cu o dată şi jumătate distanţa de la Pămînt la Lună

vitamina b_6 — prin biosinteză

Obţinerea vitaminei B_6 prin biosinteză a fost pusă la punct de un grup de cercetători de la Universitatea Kyoto din Japonia. Vitamina B_6, ale cărei utilizări terapeutice au devenit din ce în ce mai largi în ultimii ani, se producea pînă acum numai prin procedee de sinteză

Noul procedeu va fi industrializat în curînd şi va permite obţinerea unor cantităţi sporite de vitamină B_6 la un preţ de cost mai redus.

varietăți

ÎNTÎMPLĂRI CU PARAȘUTIȘTI

de **CRĂIȚĂ MÎNDRĂ-VASILE**

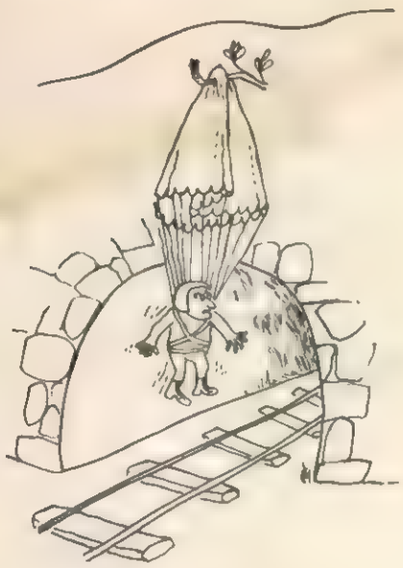

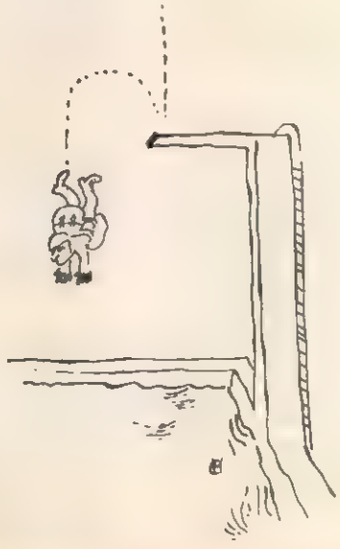

DE ZIUA LOR...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2								■		
3							■			
4	■			■		■				
5			■		■					
6	■							■		
7									■	
8			■							■
9	■						■			■
10				■						
11			■							

ORIZONTAL: 1) Adevăratul debut lingvistic!... — Fetițe cu codițe. 2) Chef pruncesc — Începe idila! 3) Și tata poate fi alintat — E primul. 4) Dînsa — Se dă și cu... pudră. 5) Fără frecvență — Un fel de... a doua mămică! 6) Abia născut! (2 cuv.) — Monedă în Siam. 7) Avanpremiera plînsului — Mama și tata. 8) Vuit (reg.) — La mamal... 9) E o capacitate — Mare mirare! 10) Frumoasele — Copii mari. 11) Neascultători — A vorbi fără cuvinte.

VERTICAL: 1) Nu mai e copil... — ...ba e copil! 2) Bau-bau oltenesc — Nu mai departe — În centrul orașului! 3) Locul nașterii (pl.). 4) Vie (se știe!) — Fin! — Ene! 5) Etc.! — Bun de învelit. 6) Cană cu... coadă — Nici lacrimi nu mai au. 7) Abataj (reg.) — «Viclean copil de casă». 8) Peste — Vine, vine primăvara! — Se dă peste cap! — Cange! 9) Nume masculin — Fără nici un Dumnezeu. 10) Melodie... ascultată (cu plăcere) de toți sugarii — Lac în Austria. 11) Cei șapte ani de-acasă, cum s-ar zice! — Și, în sfîrșit, copii!

Toma MICHINICI

Dicționar: ATT, UIT, ALA, IRR.

DEZLEGAREA JOCULUI „TIMP", APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

1) MOMENT — ORARA. 2) EPOCI — CRONOȘ. 3) ROTOCOL — SALT. 4) EROU — RID — LEA. 5) UTA — SAPARE — Z. 6) URIT — ALA — OI. 7) ANEMIC — TIMP. 8) MI — EREDITATE. 9) I — ADESE — ARAT. 10) NANI — TOI — ITA. 11) AMIAZA — OPRIT. 12) TISTI — ACTIVE.

FLACĂRA ALBUM

Catherine Spaak, tînăra actriță italiană pe care am cunoscut-o în «Depășirea».

PARADA TIMPULUI PIERDUT

de LIVIU TIMBUS
Fotografii de S. STEINER

În 16 ore stomacul Capitalei înghite o impresionantă cantitate de produse alimentare: 150 tone carne, 50 tone preparate de carne, 50 tone pîine, 200 000 sticle cu lapte, 200 000 sticle cu băuturi răcoritoare și 250 000 sticle de bere. În același interval de timp rețeaua comercială desface un uriaș volum de mărfuri nealimentare: confecții, stofe, pînzeturi, articole electrice, încălțăminte și produse de manufactură.

Acest adevărat fluviu de produse se revarsă, gîlgîit, prin 3 739 de magazine și 885 de unități de alimentație publică. În orele de vîrf ale zilei, bucureștenii iau cu asalt restaurantele, aglomerează pînă la refuz marile magazine și instalează cozi impresionante în fața raioanelor cu mărfuri alimentare.

Timp pierdut, oboseală, consum nervos.

În privința articolelor deficitare, întrebările sînt de prisos. Ancheta noastră vizează acele compartimente ale rețelei comerciale unde cumpărătorii sosesc pentru a se aproviziona cu mărfuri de strictă necesitate și care, din fericire, se găsesc pretutindeni în cantități suficiente. Pîinea, produsele lactate și mezelurile, articolele de mercerie și cosmetică, produsele zaharoase, medicamentele, băuturile și preparatele alimentare prisosesc în toată țara, dar, paradoxal, cetățeanul nostru ajunge în posesia lor îndurînd zilnic calvarul cozilor.

Ce resort intim generează și permanentizează această neplăcută situație? Care sînt părerile și propunerile specialiștilor? Ne vom strădui să răspundem cititorilor noștri poposind deocamdată la Direcția comercială a Consiliului Popular al Municipiului București.

CAUZE OBIECTIVE ȘI SUBIECTIVE

Interlocutorul nostru — tovarășul director **Toma ALBULEȚ**. Prima întrebare:

— Mărfurile de larg consum abundă pe piața Capitalei. De ce sîntem obligați cu toate acestea să facem coadă în aproape toate unitățile comerciale ale orașului?

— Este adevărat că unitățile comerciale ale Capitalei sînt aglomerate în anumite ore ale după-amiezii, cînd majoritatea salariaților termină programul de lucru, sau în zilele de la sfîrșitul săptămînii. Rețeaua comercială este mult solicitată în zilele de plată a salariilor, precum și în ajunul diferitelor sărbători. Cu toate măsurile luate în ultimii ani, comerțul local nu realizează pînă în prezent o concordanță deplină între numărul populației și capacitatea de desfacere a rețelei existente. În zona centrală sau semicentrală a orașului se diminuează spațiul comercial pe de o parte datorită numeroaselor dezafectări pentru realizarea de edificii culturale, de învățămînt etc., iar pe de altă parte din cauza ocupării pe parcurs a unor localuri comerciale în alte scopuri. Acțiunea de introducere a formelor noi și rapide de vînzare nu se poate realiza într-un ritm mai susținut datorită existenței unor localuri moștenite din trecut care, fiind mici, insalubre, degradate, nu pot asigura condițiile folosirii unor sisteme moderne de vînzare. **(Tocmai de asemenea mici localuri ducem lipsă în București. De altfel ideea magazinelor-gigant este abandonată în prezent în marea majoritate a țărilor europene. Comerțul risipit în magazine mici, cu profiluri extrem de variate, s-a dovedit mult mai eficace și mai apropiat de gustul și dorința cumpărătorului. Și tocmai în asemenea unități «trecerea pe la casă» (acest circuit infernal) poate fi înlocuită printr-o metodă veche de cînd lumea: piața la vînzător — n.n.)**

Alt neajuns: lipsa mărfurilor preambalate, în cantitățile și sortimentele solicitate de nevoile de aprovizionare a populației. De menționat că în sectorul nealimentar aproape că nu se poate vorbi de existența mărfurilor preambalate.

— Ce preocupări și măsuri de ordin

• DE CE SÎNTEM OBLIGAȚI SĂ STĂM LA COADĂ ÎN FOARTE MULTE MAGAZINE BUCUREȘTENE? • DIN CE PRICINĂ RESTAURANTELE, BODEGILE ȘI COFETĂRIILE SÎNT MEREU SUPRASOLICITATE? • CARE SÎNT CAUZELE ȘI CE MĂSURI VOR DUCE LA REZOLVAREA ACESTEI SITUAȚII DE NEDORIT?

Rețeaua comercială a Capitalei are și în prezent numeroase locuri vacante, ceea ce a dus la mărirea anormală a frontului de lucru. «N-am decît două mîini», spune vînzătorul, și zău că-i credem pe cuvînt.

...Da, într-adevăr «tocană»,la propriu și la figurat. Această situație de loc inedită (fotografia vă prezintă o parte a magazinului «Polar» de pe bd. Nicolae Bălcescu) ar avea o singură rezolvare fericită: dublarea numărului de vînzători în anumite ore de vîrf ale zilei.

majoritate, obișnuiesc să facă cumpărăturile în ultima zi a săptămînii sau în orele de după-amiază, nesolicitînd rețeaua în restul timpului, cînd de asemenea este asigurată o bună aprovizionare a unităților. **(Părerea aceasta ni se pare cel puțin bizară. Suprasolicitarea unităților comerciale în orele după-amiezii nu este de loc o chestiune de capriciu, ci pur și simplu o situație de fapt: marea majoritate a locuitorilor lucrează în orele de dimineață. Sporirea numărului de lucrători în orele de vîrf ale zilei ar reprezenta o măsură utilă și rațională. Organizarea timpului de lucru după acest criteriu întîmpină chiar atît de mari dificultăți? — n.n.)**

— Care este în prezent raportul dintre spațiul comercial existent și numărul populației?

— Deservirea celor 1 366 mii locuitori ai municipiului București este asigurată printr-o rețea de magazine care însumează o suprafață utilă de 444 mii mp (325 mp la 1 000 de locuitori). Dezvoltarea în perspectivă a municipiului București, atît ca locuințe cît și ca dotări, va permite realizarea unei rețele comerciale cu o capacitate și structură corespunzătoare numărului populației, asigurîndu-se totodată și o repartizare judicioasă a acesteia pe teritoriul orașului. Astfel, pentru cei 1 800 000 de bucureșteni ai anului 1980 se va realiza o rețea comercială cu o suprafață utilă de circa 740 mii mp, ceea ce va conduce la îmbunătățirea gradului de încărcare a rețelei, revenind la 1 000 locuitori 410 mp spațiu comercial util.

SĂ SPUNEM LUCRURILOR PE NUME...

practic vor schimba această situație?

— În perioada 1968-1969, cartierele de locuințe vor fi dotate cu circa 40 de noi complexe comerciale, iar în centrul orașului se prevede construirea mai multor magazine universale. Acestea vor fi amplasate în Piața Unirii, pe Bulevardul 1848 și pe Calea Victoriei. De asemenea, prin punerea în valoare a monumentului istoric «Curtea Veche» se creează condiții pentru amenajarea unor unități comerciale și de alimentație publică de veche tradiție (cafenele, crame etc.), iar în zona Complexului cultural, în care se va construi și un mare hotel, sînt prevăzute o serie de unități comerciale care vor fi amenajate și în pasajul subteran ce se va realiza la intersecția Bulevardului Republicii cu bulevardele 1848 și N. Bălcescu.

— Dificultăți în aprovizionare?

— Aglomerările nu vor putea fi evitate atîta timp cît se mai primesc unele produse în cantități insuficiente față de cererea populației sau se vor înregistra unele cazuri de nerespectare a livrării în termen a mărfurilor de către furnizori. La această situație mai contribuie și cetățenii care, în

— Adoptarea unor soluții eficiente reclamă mobilitate în gîndire, operativitate și mult mai multă inițiativă personală — ne-au spus, la magazinul «Victoria», tovarășii **Virgil DUMITRIU**, director comercial, și **Ion NIȚU**, șeful serviciului comercial. Este momentul să scoatem capul din scripte, să spunem lucrurilor pe nume și, mai cu seamă, să spargem corsetul metodelor învechite, anchilozate.

La «Victoria», cea mai mare unitate comercială din Capitală, aici unde lucrează 500 de vînzători și se desfac zilnic mărfuri în valoare de milioane, cauzele care determină suprasolicitarea raioanelor existente sînt deosebit de evidente.

— Ne-am străduit să scurtăm cozile exploatînd la metru pătrat spațiul comercial disponibil. Reorganizarea magazinului a permis reducerea mobilierului și introducerea în raioane a unui volum sporit de mărfuri. Clientul are de unde alege, iar autoservirea a micșorat sensibil timpul afectat alegerii și cumpărării mărfii respective. În raionul de sticlărie-porțelanuri încasările au sporit în primul trimestru al

(Continuare în pag. 16)

anului cu 83 la sută, iar productivitatea muncii a crescut cu 25 la sută. Autoservirea și alegerea liberă ne-au adus surprize plăcute și în raioanele: confecții pentru femei, încălțăminte pentru bărbați, femei și copii, covoare, corpuri de iluminat etc. Am venit apoi în întîmpinarea cumpărătorilor instalînd coșuri cu diferite mărfuri în fața magazinului. (Degeaba am fost criticați, metoda se întrebuințează în toate marile capitale ale globului!) Am vîndut într-o singură vară 60 000 perechi de pantofi din textin-plastin, mii de prosoape, ciorapi, combinezoane.

— Și totuși ce împiedică lichidarea definitivă a cozilor?

— Vă răspund tot printr-o întrebare: cîți clienți virtuali trec prin fața lăptăriei de pe Academiei 4, renunțînd să bea lapte bătut din moment ce singura vînzătoare a unității nu izbutește să-i servească prompt? Cîte cumpărătoare nu ocolesc la «Victoria» raionul de articole cosmetice, deoarece în fiecare clipă cele două lucrătoare sînt solicitate de zeci de cliente? Exemple de felul acesta se găsesc la tot pasul. Sistemul cotelor procentuale nu permite însă angajarea unor noi salariați, cu toate că practica și calculul rentabilității ne determină creșterea volumului de încasări. Ne încurcăm în cifre, dispoziții, într-o metodologie mecanicistă. Dar bine, toate acestea nu sînt picate din lună, ci sînt făcute de oameni și tot oamenii le pot schimba. E vorba doar de rentabilitate și eficiență!

...Și aceasta, în fața bufetului-expres «Lido», în zona ultracentrală a Capitalei. De ce au desființat edilii orașului spațiile amenajate în fața localurilor?

La vînătoare după locuri... Tradiționalele grădini de vară — puțin costisitoare, specifice peisajului bucureștean și extrem de potrivite în condițiile climaterice ale țării — au devenit cu anii extrem de puține. Edilii Capitalei nu sînt de loc de felicitat în această privință.

PARADA TIMPULUI PIERDUT

(Lipsa de brațe de muncă se resimte în tot cuprinsul rețelei comerciale. Cu toate acestea, paradoxal, comerțul local are și în prezent posturi vacante rezultate prin plecarea unor numeroși salariați. Această tendință se manifestă în mod pregnant și în rîndul absolvenților școlilor profesionale. Din cei 2 500 de absolvenți repartizați în Capitală în perioada 1967-1968, abia 60 la sută se mai numără printre angajații rețelei bucureștene. Toate acestea au determinat mărirea anormală a frontului de lucru: 4 și peste 4 metri, deci dublu în raport cu dimensiunile normale. Prin înlăturarea acestor fenomene comerțul local ar fi beneficiat la ora actuală de aproximativ 4 000 de lucrători în plus, ceea ce, evident, ar fi influențat pozitiv deservirea populației — n.n.)

— Ce greutăți întîmpinați în privința aprovizionării?

— Marea noastră durere: actualul sistem al contractărilor. Greoi și țeapăn ca un bătrîn. Confecțiile noastre, gîndite și executate în 1967, se vînd în iarna și primăvara lui '68. Or, este de ajuns să primim din import rochii și paltoane croite în pas cu moda și publicul năvălește organizat în cozi «inofensive» sau în adevărate cete de luptători. Mărfurile contractate cu luni de zile în urmă se transformă în stocuri nevandabile. Normal ar fi să tratăm direct cu furnizorii. Să vină omul la mine cu geamantanul încărcat cu modele de confecții, articole de lux, încălțăminte, articole tehnice. «Asta-mi place, asta aleg, în 3-4 luni am nevoie de cantitatea respectivă». De ce sînt obligat să iau pantofi de la «Progresul», cînd publicul face coadă pentru încălțăminte fabricată la «Clujana» și «Guban»? An de an cei de la «Progresul» se culcă pe-o ureche, realizează încălțăminte de proastă calitate deoarece, oricum, produsele fabricii sînt distribuite rețelei comerciale. Mult mai eficient ar fi să tratez operativ cu producătorul, și pe baza cererii existente să-i pot spune: «Dă-i bătaie înainte sau, dimpotrivă, stop, schimbă modelul!» Ar fi în interesul nostru și al cumpărătorilor, iar industria nu ar mai produce marfă lipsită de valoare de întrebuințare.

POPAS LA MINISTERUL COMERȚULUI INTERIOR

De vorbă cu tovarășul **Vadim ARONEANU**, directorul Direcției restaurante și hoteluri.

— În prezent rețeaua alimentației publice cuprinde în întreaga țară peste 400 000 de locuri. Norma generală de 40 locuri la 1 000 de locuitori, stabilită experimental, a fost realizată. După părerea noastră, capacitatea existentă este suficientă, și asta deoarece în mediul urban media stabilită a fost în general depășită.

— Tovarășe director, e ora 14,30. Vă propunem o plimbare prin cîteva bodegi și restaurante centrale. E cald, ni-e sete și o halbă cu bere ar fi mai mult decît binevenită.

— Evident, la ora aceasta am face drumul de pomană. Unitățile sînt supraaglomerate. Să nu uităm însă că berea este un produs deficitar. În 1967 cetățenii noștri au dat pe gît un milion de hectolitri de bere, dar anul acesta setea este și mai pronunțată. Avem nevoie de un surplus de cel puțin un milion de hectolitri. Oamenii mor de sete și cînd solicită băuturi nealcoolice. Anul trecut am consumat 55 milioane litri de băuturi răcoritoare și 20 milioane sticle de Pepsi. Mult prea puțin în raport cu cererea.

— Și totuși bufetele, restaurantele, pensiunile familiale, plăcintăriile, cofetăriile și localurile cu autoservire rămîn aglomerate și din alte motive.

— Populația a crescut vertiginos, iar spațiul destinat unităților centrale s-a micșorat treptat. Numeroase localuri au fost desființate și atribuite unor instituții și asociații cu activitate necomercială:

U.C.M.B., agențiile de transport aeriene, agențiile Loto-Pronosport. În toată lumea biletele de loterie se cumpără de la cîteva sedii centrale sau prin solicitudinea vînzătorilor-volanți! Altă durere: dispariția spațiilor comerciale prin demolări și reconstrucții. În zona ultracentrală a Bucureștiului au funcționat pînă deunăzi restaurantele «Doina», «Zori de zi», bufetele «Rustica» și «Circului», cofetăria «Colțea», patiseria «Dirste». În total 2 000 de locuri prin care realizam încasări zilnice de zeci de mii lei. Proiectantul le-a desființat cu ușurință, iar Direcția comercială a municipiului nu s-a obosit să găsească soluții compensatorii.

— Ce părere aveți de actuala amplasare a localurilor publice?

— În centru situația e relativ mulțumitoare. În noile cartiere, populația este însă lipsită de unități specializate. Proiectanții noștri au dotat aceste zone cu lucrări monumentale, edificii-gigant menite să adăpostească sub un singur acoperiș restaurante și magazine. Nu ne împăcăm cu această idee. Am vizitat de curînd, la Paris, noul cartier Nanterre, proiectat pentru 40 000 locuitori. Există și aici un supermagazin, dar în același timp și 160 de prăvălioare mărunte. Numai asemenea mici unități animă și colorează viața cartierului, disperînd totodată numeroasa clientelă mai ales în orele de vîrf. Și o întrebare: de ce Sanepidul ne interzice să utilizăm spațiile din fața localurilor? Trotuarele — altădată pline de măsuțe — ar permite și astăzi extinderea spațiului existent.

— Alimentația publică este înzestrată cu suficiente cadre calificate?

— În general ritmul de lucru al personalului este mult prea lent. Oamenii noștri fac drumuri inutile, parcurg kilometri întregi cu mîinile goale. Alteori aspectul neîngrijit al unității îndepărtează publicul, concentrîndu-l în alte localuri.

— Într-un recent foileton publicat de revista noastră atrăgeam atenția că la Expresul de lîngă Gara de Nord se servesc preparatele fără cuțite, iar berea fără pahare. Ne-am permis să facem și o glumă: autorul articolului a obținut un cuțit deoarece a fost coleg de armată cu responsabilul. Șeful unității ne-a trimis o lungă scrisoare prin care ne informează că nu a făcut armata cu semnatarul foiletonului. L-am întrebat atunci de ce lipsesc totuși tacîmurile și paharele? «Fiindcă se fură, și T.A.P.L. n-are bani de aruncat». Îi sugerăm pe această cale să introducă și alte metode originale: cei care sosesc în unitate cu tacîmuri personale ar putea beneficia de o reducere de 10%, iar la consumul de bere, un alt sistem rezonabil: 4 lei halba dacă o consumi la masă, 3,50 dacă rămîi în picioare și 3 lei dacă o bei într-un picior...

— Furtul nu justifică această atitudine. Pierderile sînt prevăzute în bugetul fiecărei unități. Indolență, comoditate, reavoință. De altfel, în general vorbind, greutățile pe care le întîmpinăm la tot pasul, lipsa de spațiu și numărul redus al personalului angajat pot fi suplinite printr-o mai judicioasă gospodărire a unităților existente. Practica a dovedit-o.

UN ADEVĂR ETERN: OMUL SFINȚEȘTE LOCUL

Am adresat următoarele întrebări tovarășului **Radu PAUL**, directorul Institutului de cercetări comerciale:

— Considerați că lărgirea rețelei comerciale și angajarea unui personal mai numeros în fiecare unitate existentă ar influența negativ coeficientul general al rentabilității?

— Creșterea numărului de unități — mai ales de anumite tipuri — ar putea duce la sporirea desfacerilor, asigurînd totodată rentabilitatea fiecărei unități. Sporirea numărului de salariați și îndeosebi utilizarea lor cît mai rațională au ca efect îmbunătățirea activității comerciale — consumatorul este servit în condiții civilizate, pierde mai puțin timp pentru efectuarea cumpărăturilor iar cozile, dacă nu dispar, apar în orice caz mai rar. Este necesar însă să vedem prin ce mijloace se poate asigura rentabilitatea necesară. Nu există rețete unice, universal valabile pentru rezolvarea acestei probleme. În fiecare caz concret trebuie pornit de la studierea detaliată a tuturor elementelor și condițiilor existente. În afara analizării datelor privind populația, structura ei, nevoile de consum, elementele de organizare urbanistică etc. — ce pot fi obținute din evidențele existente — este necesar să folosim pe scară largă anchetele de opinie în rîndurile populației. Dacă ținem seama de aceste condiții, sporirea numărului de magazine și creșterea numărului de salariați în cadrul fiecărei unități reprezintă măsuri care influențează în mod pozitiv rentabilitatea unităților.

— De ce unele orașe ale țării, cum ar fi de pildă Brașovul, Clujul, Oradea și Tg. Mureșul, se fac remarcate prin buna organizare a comerțului? Care este aici raportul dintre spațiul existent și numărul vînzătorilor angajați?

— Interesant de remarcat că tocmai în aceste localități lucrează un număr mai mic de vînzători! Media pe țară: 3,70 salariați. În orașele amintite, raportul spațiu-personal de deservire este de 2,55 (Brașov), 2,74 (Tg. Mureș), 2,61 (Cluj) și 3,11 (Oradea). Exemplul de mai sus ne permite să arătăm că buna deservire nu este numai rezultatul unei judicioase organizări a rețelei comerciale. Ea este determinată în cea mai mare măsură de factorul om. Chiar dacă nu există o perfectă concordanță între numărul populației deservite și spațiile comerciale existente, printr-o mai bună organizare a muncii, prin folosirea variatelor forme de deservire se pot obține rezultate pozitive.

RĂMÎNEM OPTIMIȘTI...

Apreciem deocamdată francheța discuțiilor purtate, modul direct și deschis prin care interlocutorii noștri au înțeles să dezbată actuala activitate a rețelei comerciale. Recunoașterea lipsurilor reprezintă o primă garanție a succesului. Situația nu se va schimba bătînd din palme, dar măsurile preconizate ne fac să rămînem optimiști. Pe primul loc, construcția unor noi edificii destinate comerțului. Din păcate, la Ministerul Comerțului Interior realizarea programului de investiții pe trimestrul I 1968 se situează abia la 13,1 la sută față de planul anual. Cel mai scăzut nivel al îndeplinirii sarcinilor planificate caracterizează Direcția generală a comerțului pentru produse alimentare (abia 5,3%) și Direcția generală a comerțului pentru textile-încălțăminte (8,2%). Lipsa spațiului comercial și numărul relativ redus al angajaților permanenți — au menționat participanții la discuție — poate fi suplinit, în mod temporar, prin accelerarea ritmului de lucru, prin extinderea în continuare a metodelor de muncă eficiente: autoservirea, expunerea deschisă, plata directă la vînzător, forme de salarizare îmbunătățite, bazate pe cointeresarea directă a salariaților în realizarea planului de destacere, deservirea la domiciliu, desfacerea preparatelor și semipreparatelor prin înființarea unui număr sporit de unități tip «Gospodina».

Atît doar că scurtarea cozilor depinde nemijlocit de scurtarea termenelor de execuție.

În fiecare vară aceeași poveste: chioșcurile cu răcoritoare amplasate în ștrandurile orașului se dovedesc cu totul insuficiente. Or, evident, aici nu poate fi vorba de lipsă de brațe de muncă și spații comerciale.

NU TRAGEȚI ÎN INSPECTORI!

Cetățeanul care poate cîti în fiecare unitate comercială un anunț prin care este invitat să semnaleze telefonic, la nr. 15 39 55, orice neregulă sesizată în vreun magazin și-a format o imagine greșită: el își închipuie că instituția care se numește Inspecția comercială a municipiului București este ceva similar cu Salvarea sau cu postul de pompieri, că are la dispoziție un regiment de inspectori și un veritabil parc de autovehicule de mare viteză, capabile a se deplasa instantaneu în orice punct al Bucureștiului. Dar cîtă dezilUzie cînd cunoști realitatea! Întreaga inspecție comercială... etc. nu are decît 13 inspectori și nici măcar o... trotinetă! (E adevărat că în cele opt sectoare ale Capitalei mai există încă 16 salariați pe posturi de inspectori; fiind însă la dispoziția respectivelor comitete executive, mai primesc uneori și alte sarcini decît cele ce țin direct de comerț.)

Ținînd seama de faptul că în atribuția acestui organism intră controlul asupra circa 6 000 magazine, 200 mari depozite, 134 întreprinderi industriale și cam 100 unități de desfacere ale cooperației de consum din comunele subordonate, este clar că cei 13 + 16 inspectori, ce utilizează doar mijloacele de transport în comun ale I.T.B., nu pot face mare lucru pentru a asigura: a) controlul permanent al rețelei comerciale; b) rezolvarea reclamațiilor scrise și telefonice ale cetățenilor; c) controlul calității produselor aflate în magazine.

TOATĂ LUMEA CÎȘTIGĂ!

După ce ani de zile comerțul nostru nu a fost hrănit decît cu concursuri de tipul celor pentru cea mai atractivă vitrină, iată că, în sfîrșit, într-o ramură a sa a fost inițiată o întrecere care, dacă pe parcurs nu va fi cariată de viermele formalismului, promite să fie de mare folos. E vorba de întrecerea dintre unitățile hoteliere și de alimentație publică din rețeaua Ministerului Comerțului Interior.

Întrecerea a început în aprilie și se va termina la 31 decembrie, avînd trei etape. Obiectivele ei: deservirea cît mai civilizată a consumatorilor și — ca un corolar al acesteia — realizarea planului de desfacere și încasări al unităților.

Se întrec între ele hotelurile și restaurantele din fiecare județ luat în parte. Cîștigătorii întrecerilor vor primi importante premii bănești din fondurile direcțiilor comerciale județene. Dar cei mai cîștigați vor fi, desigur, consumatorii.

POFTIȚI LA AUTOMAT!

15 «comercianți» automați, sosiți din import, împărțiți în grupuri de cîte 3 aparate, au intrat în funcțiune în cîteva puncte de circulație mai intensă din București. Exploatate de Direcția generală a marilor magazine, automatele distribuie băuturi, calde și reci, gustări (de asemenea calde și reci), produse cosmetice.

Mult perfecționate față de utilajele similare pe care le-am cunoscut în trecut, aceste aparate aduc aproape instantaneu la punctele optime de răcire sau de încălzire băuturile pe care le servesc și dozează cu maximă precizie componentele băuturilor pe care le prepară ad-hoc. Calitățile acestea de «negustori» cinstiți sînt dublate și de o atenție maximă a acestor aparate în ce privește banii pe care-i primesc. În cazul în care s-a introdus în automat o sumă mai mare decît cea cuvenită — de exemplu o monedă de 3 lei în loc de una sau două de un leu — aparatul restituie cumpărătorului restul. (De altfel, fiecare grup de 3 aparate este învecinat și cu o «casă de schimb» automată: un aparat care schimbă monede.)

Dar dacă nu-și înșală cumpărătorii, automatele acestea nu se lasă nici ele înșelate: orice încercare de a introduce în aparate alte monede decît cele indicate, monede false sau deteriorate, se soldează cu o... disprețuitoare catapultare a piesei necorespunzătoare pe trotuar, în văzul public.

un sfert de ceas în culisele modei franceze

de Sanda FAUR

«Nu există nimic mai ridicol la Paris decît acest Courrèges. Yves Saint-Laurent? Cînd știe să copie e ceva de el. Cu cît va copia mai fidel linia Chanel, cu atît va avea mai mult succes...»

În gros-plan pe micul ecran, domnișoara Chanel, cu cei 84 de ani proaspăt împliniți, se mînie. Se mînie cu superioritate, cu dispreț, pe tinerele zeități din Olimpul modei. Condamnă la moarte ideile fixe ale modei actuale: *«Mini-jupele? Le detest. Sînt lipsite de pudoare, pretențioase, o oroare»*. Telespectatorii francezi zîmbesc îngăduitori: ce vrei, la 84 de ani... Își spun anecdota cu bătrînica care se indignează în fața celor doi tineri ce se îmbrățișează în parc: «Ce zici de ei, le mai arde...» Apoi, cu înduioșare: în fond, e Coco Chanel a lor, cea care a revoluționat moda lumii la începutul acestui secol. Și care, orice s-ar spune, deține secretul șicului desăvîrșit. Ceilalți mari creatori parizieni de modă se prefac a ignora furia prestigioasei domnișoare octogenare (de fapt, se străduiesc grozav să se ignore cu toții între ei: nu se cunosc personal, nu țin să se cunoască, nu se consultă vreodată, deși socotesc cu aviditate cîte modele Dior, cîte Cardin, cîte Yves Saint-Laurent, Ungaro, Ricci, Patou, Balmain, Gres Esterel etc., etc., au apărut în revistele de modă: e doar box-office-ul lor!). Și totuși, cînd nu se înverșunează prea rău împotriva mini-ului, decana modei franceze și tot corul de voci ce fredonează cam aceeași melodie găsesc audiență: de ajuns cu excesele modei «viitorului», e timpul să ne oprim din goana asta nesăbuită spre excentricitate. Pierre Cardin, croitorul catalogat, cu noblețe, drept «proustian», care a cucerit în ultima vreme reduta modei masculine, milioane de franci noi, iar pentru cîteva luni din anul trecut pînă și inima actriței Jeanne Moreau, hotărăște cu cruzime: «Moda înseamnă creație, iar creația se identifică cu tinerețea. Eu nu creez pentru femei de 60 de ani, ci pentru tineret». Bine-bine, dar ce dorește tineretul, încotro se îndreaptă gusturile sale actuale în materie de vestimentație?

Căci iată, în acest an 1968 moda a făcut o piruetă de 180 de grade și — plictisită să tot privească în viitor, să fantazeze și să îmbrace femeile în chip de cosmonauți, cu plăcuțe de metal și țesături luminiscente — a privit peste umăr, înapoi, și și-a agățat privirea, fascinată, de filele anilor 1930. S-a învîrtit o vreme în jurul romantismului vestimentar de la începutul secolului, s-a lăsat

Moda 1930 a reintrat în grații. Iată cîteva modele — de pulovere, fuste, coafuri — ce pot fi liniștit copiate de amatoarele noii mode.

Cu toată înfățișarea lui de seducător juneprim, Ungaro nu se jenează să se fotografieze cu punga de bolduri și foarfeca agățate de gît.

Pierre Cardin, croitorul angoasat, nervos, «proustian» și milionar. Și-a făcut averea mai ales pe seama cochetăriei și frivolității masculine.

Acest domn cu fruntea substanțial înălțată, care are pasiunea pantalonilor albi și a hainelor Prince-de-Galles, revoluționase acum cîțiva ani întreaga modă. Acum, gloria sa a început să pălească. Numele său: Courrèges.

Faye Dunaway, interpreta lui Bonnie, nu a mai părăsit nici în viața de toate zilele bascul, pletele blonde rotunjite în jurul obrazului și maxi-jupa evazată.

o clipă sedusă de moda charleston-ului, a luat ceva de aici, ceva de dincolo, dar s-a întors din nou la «tinerețea-mamei-și-a-tatii», la acea nebunie a anilor '30, la bucle à la Jean Harlow și la ondulele platinate à la Mary Pickford, la gura în formă de inimioară și sprîncenele pensate în chip de arcuri subțirele, la rochiile vaporoase din organdi și muselină, la eșarfele lungi, filfiitoare, amintind de cea care s-a prins în roata mașinii Bugatti și a strangulat-o, în 1927, pe Isadora Duncan, prima femeie «hippy» din lume. Tineretul acesta neastîmpărat al lumii occidentale, tineretul acesta iritat la culme de servituțile «civilizației de consum» și care manifestează frenetic, cu miile, pe străzile marilor orașe apusene, care aspiră la adevăruri ce le apar în contururi foarte vagi, tineretul acesta își exprimă și vestimentar nonconformismul. Poate în primul rînd vestimentar: e cel mai la îndemînă. După ghirlandele de flori, și bărbile, și pletele rebele, și picioarele goale în stil «hippy», iată-i acum vrăjiți de moda «Bonnie and Clyde», lansată de filmul lui Arthur Penn, unul dintre cele mai răsunătoare succese (și scandaluri!) ale cinematografiei americane. În cîteva luni doar, străzile New Yorkului și apoi ale Londrei și Parisului au fost invadate de maxi-jupele, de bășțile și rochiile stil «Bonnie», de cravatele și pălăriile moi stil «Clyde», iar coaforul Jacques Dessange a și creat o perucă Bonnie, pe care Brigitte Bardot a lansat-o în «show»-ul ei televizat de Anul nou. Negustorii cu fier — mai întîi cei de filme, apoi cei de modă — au făcut o uriașă afacere din evocarea acestui cuplu de gangsteri îndrăgostiți, a acestor mici briganzi de provincie care goneau, prin anii 1933-34, într-un Ford V8 prin Texas și Louisiana cu o mitralieră în mîna dreaptă și cu un Kodak în stînga, iubindu-se, asasinînd și fotografiindu-se cu infantilă voluptate la locurile crimelor, săvîrșind totul cu o iresponsabilitate și un simț al gratuitului de-a dreptul uluitoare. Filmul acesta, respins la început de cîțiva dintre cei mai cu autoritate critici americani, a fost apărat cu o nemaiîntîlnită vehemență de însiși spectatorii, de tinerii spectatori americani, care găseau în pelicula aceasta violentă, duioasă, însingerată, în jocul acesta de-a moartea și dragostea, *«istoria lor, cultura lor, visurile lor. Bonnie și Clyde* — spunea criticul revistei «Express» — *psihanalizează America...»*

Moda nu mai este azi doar acea *«zeiță inconstantă, incomodă, bizară în gusturile ei, nebună în podoabele ei»*, cum o ironiza, în versuri, nu fără maliție zitate, Voltaire, ci un fenomen cu implicații de psihologie socială, o vastă oglindă în care se reflectă chipul epocii. Rapidele ei schimbări la față, goana și setea aceasta nebună de a se înnoi de la un an la altul, de la un sezon la altul, corespunde — spunea, justificîndu-se, un creator de modă — întregului ritm năucitor al zilelor noastre, cînd oamenii dau o fugă de la un continent la altul și se pregătesc să se repeadă pînă la Lună. Poate. Dar ca să reușești a te ține pe urmele modei, îți trebuie nu numai un picior bine legat, ci și un portofel bine garnisit. Pentru că, mai mult ca totdeauna, moda — și mai ales cea pariziană, care rămîne prima doamnă a acestui imperiu, oricît i-ar rîvni locul creația italiană sau engleză — a devenit un business de mari proporții. Și, paradoxal în aparență, ea a început să producă bani mulți, exact în momentul în care a început să se ieftinească.

•

Cîndva, Rousseau spusese că *«aproape totdeauna moda este făcută de femeile urîte, iar frumoasele fac prostia de a li se supune»*. Nu mai e cazul: astăzi, moda este creată, cu foarte puține excepții, de bărbați. De bărbați misogini, spun unii. În orice caz, de bărbați cu un foarte personal mod de a înțelege frumusețea feminină (ceea ce nu ar fi lucrul cel mai grav, dacă ei nu ar intenționa să și impună genul acesta de frumusețel). Pe toate copertele magazinelor ilustrate, pe paginile glasate ale revistelor de modă sînt etalate frumusețile zilei (care nu fac de aici decît un pas pentru a ajunge în lumea filmului sau a afacerilor); germana Veruschka — 29 ani, 1,84 înălțime, 57 kg, londoneza Twiggy — 18 ani, 1,77 înălțime, 47 kg, americana Penelope Tree, 17 ani, 1,77 înălțime, 47,500 kg... Din această grațioasă însăilare de oase pe verticală, pe care nu s-a așezat decît un strat delicat de mușchi și o piele îndelung îngrijită și machiată, marii croitori și marii fotografi pot scoate cele mai interesante, mai stranii, mai insolite fășturi, le pot transforma într-o clipită din fetițele cuminți ale contesei de Ségur, cu șosete trei sferturi, pantofi cu baretă și rochițe festonate urcate cu 20 de cm deasupra genunchiului (cum le vede Courrèges), în tenebroase Anne Karenine, cu mantouri tivite cu blană atingînd aproape glezna (cum le vrea Yves Saint-Laurent), în misterioase Bonnie cu bascul tras pe ochi, cu pletele înconjurînd rotund obrazul. Cît ai clipi, fetele acestea nesfîrșit de înalte și negrăit de slabe pot avea o coafură imensă, creață, de «leoaică», niște plete lungi căzînd rigid pe umeri, un coc din bucle răsucite sau o frizură scurtă, tip «lagăr»: perucile le stau la îndemînă. Cît ai clipi, pot avea ochi verzi, albaștri, cenușii, după cum cere culoarea rochiei: mici lentile aplicate fără primejdie pe retină le oferă ochii doriți, după cum genele lor pot deveni, la comandă, prin «alipire» o pădure umbroasă și deasă, iar tenul măsliniu sau roz. Se pare că tenul roz a căzut în dizgrație, pentru că marii creatori preferă la ora actuală manechinele exotice:

(Continuare în pag. 20)

— rochia amplă;
— cordon în talie (de preferat foarte lat);
— culorile preferate: bleu, alb, roșu, bleumarin;
— taiorul preferat: jacheta lungă, fusta evazată, bluza chemisier;
— flori-ornament: trandafirul, margareta, camelia, lăcrămioara;
— pantofi cu tocuri scunde, cu catarame, funde.

TENDINȚELE MODEI 1968

Courrèges: 20 cm deasupra genunchiului.
Feraud, Ricci: 10 cm deasupra genunchiului.
Dior, Patou, Heim, Lanvin: 5 cm deasupra genunchiului.
Cardin: 5 cm deasupra și 5 cm peste genunchi.
Balmain: 10 cm peste genunchi.
Scherrer: 0, la genunchi.

MINI SAU MAXI-JUPE?

— creatorii de modă francezi își spun cuvîntul în cifre —

Moda

Uitate de cîțiva buni ani, pălăria florentină, fusta foarte ampă, decolteul «bateau» și centura lată în talie ne cuceresc din nou.

Felicia este din Noua Zeelandă, Wong din Formosa, Dominique din Turcia, Donyale Luna e o negresă superbă. Fetele acestea înalte și slabe hipertrofiază, dar pornesc de fapt de la tipul existent al tinerei fete de azi, care a cam crescut fără măsură — spun statisticile antropometrice — a făcut sport și s-a ferit de mîncare ca de foc. Creîndu-și moda pentru acest prototip — exacerbat, desigur, și din nevoia de a-l face mai trapant, mai vizibil — coborînd moda în stradă și democratizînd-o, «haute-couture»-a franceză a dovedit un colosal simț al afacerilor, dacă nu chiar un salutar instinct de conservare. Pentru că iată, cu nici un deceniu în urmă se părea că marile case de modă sînt în agonie, că nimic nu mai poate salva de la moarte acest extrem de costisitor artizanat de lux, care își împărțea cele 3 000 de cliente sus-puse și care se usca, rupt fiind de marea masă de consumatori, de noile mijloace industriale de producție. Această înaltă artă a croitoriei trebuie să aleagă: sau îmbracă toată lumea, sau se stinge de anemie pernicioasă. Toată lumea? E prea mult, «la griffe» — marca, eticheta casei — nu poate fi compromisă totuși prin confecția de serie largă. Creatorii s-au oprit la soluția «boutique», unde rochiile nu se mai vînd cu 3 000 de franci, ci cu 300, și au transformat «haute-couture»-a într-un laborator al ideilor, elaborate și pentru seria mică. Primul care a inițiat coborîrea creației de modă din turnul de fildeș pe bulevardele pariziene a fost Yves Saint-Laurent: tînărul acesta (azi, în vîrstă de 31 ani), care prelua la nici 21, abia întors din armată, marile răspunderi ale imperiului modei intitulat Dior, a deschis primul «boutique» pe strada Tournon: în 1967, cifra de afaceri a acesteia urca la 5 milioane franci. Într-un singur an, Laurent își deschidea alte opt magazine la Lyon, Marsilia, Grenoble, Toulouse, Bruxelles, Milano, Zürich, Geneva; pentru 1968 a anunțat încă alte 12, la New York, Londra, Cannes etc. Fiecare dintre aceste «boutique»-uri trebuie să raporteze anual între 1 și 5 milioane, ceea ce nu s-ar putea spune că nu ar fi o sumă frumoasă... Moda e, într-adevăr, generoasă cu cei ce știu să o bage bine în seamă: Yves Saint-Laurent face costume pentru «Frumoasa zilei» a lui Bunuel și pentru «A trăi pentru a trăi» a lui Claude Lelouch, îmbracă baletele lui Béjart și «Nunta lui Figaro» montată de Jean-Louis Barrault, dar conturile sale la bancă cresc de pe urma rochiilor, a taioarelor și parfumurilor vîndute în «boutique».

În această întreprindere de «difuzare» a modei i-a urmat îndeaproape Pierre Cardin care a reușit, cu o adevărată lovitură de teatru, să i-o ia, la cifra de afaceri, cu mult înainte: el a creat primul magazin de modă masculină, pe strada Faubourg-Saint-Honoré nr. 118, demonstrînd imediat că moda nu e de loc o slăbiciune feminină, ci dimpotrivă. Cardin e la ora actuală unul dintre cei mai bogați croitori francezi și aceasta se datorește confraților săi: în 1966 a vîndut o jumătate de milion de costume, patruzeci de întreprinderi lucrînd în exclusivitate pentru el. La Cardin se îmbracă acum Jean-Paul Belmondo, Vadim, Marcello Mastroianni, Gregory Peck, Yul Brynner iar, pe lîngă ei, «tot Parisul».

Pînă acum cîțiva ani gloria starurilor de cinema era concurată doar de cea a cîntăreților de muzică ușoară, fiecare avîndu-și suporterii, «fanii» înfierbîntați care le prindeau pozele cu pioneze de pereți, închinîndu-se la ele ca la niște icoane cu arhangheli în costum de baie. Și iată că o nouă vedetă își face tot mai vizibilă prezența la orizont: marele croitor, acest amestec de artist, meseriaș și fabricant, în mîna căruia se află întreaga înfățișare a străzii și care hotărăște cum să arate azi și cum să se schimbe mîine «stilul» femeilor. Meseria aceasta, dar mai ales business-ul solid pe care-l prilejuiește, a început să seducă, să atragă irezistibil chiar... celebritățile artei: după Sylvie Vartan, după Michèle Morgan, iată că și Liz Taylor și-a deschis la Paris, pe str. Bonaparte 21, un «boutique», îndrăznind să înfrunte astfel reputația ei de femeie prost îmbrăcată («cea mai prost îmbrăcată», cum preciza, fără menajamente, un clasament făcut printre vedete), ba să și creeze un model de rochie de mireasă. «*Mă pricep, am la activul meu 5 căsătorii și 5 toalete de nuntă*», s-a scuzat ea.

Și totuși, veți întreba la capătul micii incursiuni de față prin culisele acestui sclipitor spectacol — nu lipsit de umor, de vervă și de lovituri de teatru — care e creația franceză de modă, pentru ce s-a optat în cele din urmă, lungim sau scurtăm fustele, renunțăm la stilul sport și devenim într-un totul romantice, părăsim acea tinerească «petite robe» în favoarea rochiei ample, bogate? «*Războiul jupelor nu va avea loc* — ne asigură, concilianți, creatorii. *Mini-jupele și maxi-jupele vor coexista în pace: după preferințe, dar, mai ales, după linia piciorului și a siluetei*». Stil sport sau romantic? «*Nici o dictatură: amîndouă. Primul, pentru orele dimineții, celălalt pentru orele eleganței...*»

În fond, de ce nu? Moda nu este făcută ca să dea femeilor posibilitatea de a arăta mereu altele, mereu schimbate, mereu — dacă se poate — irezistibile?

Basca stil «Bonnie» se poartă și la rochiile de vară, care optează pentru mâneci lungi, cordoane late din piele, guler și manșete albe

Paspoaluri foarte late, într-o culoare vie, contrastantă, o eșarfă «pirat»: rețineți combinația aceasta amuzantă.

NOI -

Bumbești-Livezeni: grațioase viaducte saltă peste văi.

Înregistrăm azi patetic, după douăzeci de ani, scurgerea timpului....

Pe vremea aceea eram foarte tineri, impresionant de romantici și dominați de clocotitoare energii. Pe buze ne flutura un cîntec, un nedespărțit cîntec pe care îl scandam în ritmul inimii și din care o întreagă generație făcuse un dicton: «Nu ne înspăimîntă nimic pe noi». Era un mod de a trăi, dinamic, de a răspunde în orice clipă la apelurile partidului, ale țării, aflată în pragul unor profunde transformări sociale care ne fascinau pe noi, generația ieșită de sub pulpanele războiului, flămîndă de pîine, flămîndă de pace, flămîndă de știință și cultură, hotărîtă să scrie o nouă pagină în cronica României.

Anul 1948: anul marilor șantiere, al eroismului generos. Veneam de pretutindeni, răspunzînd cu entuziasm apelului partidului, la chemările organizației revoluționare a tineretului. La început a fost repetiția generală de la Agnita-Botorca și A.P.A.C.A. Tineretul descoperea frumusețea muncii dăruite unui ideal nou, fremătător. Descoperea cîntecele păcii, solidaritatea și prietenia. Apoi a urmat grandoarea, nopțile și zilele acelui an clocotitor 1948: Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Lunca Prutului.

«Nu ne-nspăimîntă nimic pe noi,
Noi făurim țării drumuri noi,
Hei rup! Hei rup!»

Drumuri noi...? Nu numai atît. Ci mult mai mult: oameni noi. Dar pe atunci eram foarte tineri și poate nu înțelegeam prea bine semnificația profundă a clipelor pe care le trăiam.

RĂSUNĂ VALEA...

Era o dimineață rece, împovărați de ceață, și simțeam zăpezile Parîngului în obraji. Trenul s-a oprit și cineva a strigat: «Brigadă!... Livezenii! Debarcarea!» Era o gară mică, prea mică pentru mulțimea de tineri care o invada. Era gara unde am coborît în primăvara aceea, ca să luăm un alt tren, simbolic, unde s-a încheiat un drum și a început altul pentru foarte mulți dintre noi.

Și acum, deseori, cînd viața mă poartă spre acele locuri, îmi vine în minte dimineața aceea cu ceață: noi, brigada sosită în preajma zilei, adunîndu-ne înfrigurați, încercînd cu emoție să descoperim peisajul și sensul noii noastre vieți; liniștea aceea care domina începutul zilei, spartă de sute de glasuri. Băieții cîntau în cinstea noastră, a noilor sosiți; porțile prieteniei se deschideau larg. Nu ne cunoșteam încă dar ne iubeam ca niște frați și valea răsuna de glasuri. Apoi soarele a răsărit și am privit munții, leagănul nostru de-o vară.

Începea școala curajului...

Ce înseamnă curaj? Ce înseamnă onoare? Ce înseamnă bărbăție? Ne frămîntau zeci de întrebări. Căutam tot atîtea răspunsuri. Cuvintele erau foarte departe de noi, le disprețuiam, dacă nu cumva le uram; acțiunea, faptele erau acelea care dădeau sens existenței noastre.

Priveam vrăjiți munții aceia, care ni se opuneau ca prin brîul lor să se taie calea ferată. Ni s-a spus: «Voi trebuie să construiți aici o cale ferată». Și am dat un răspuns: «O vom construi!» Aveam la îndemînă o primăvară și-o vară....

TREI EPISOADE

Primul episod. Învățam să disprețuim frica, descoperind că ea pornește din lașitate. Învățam să fim curajoși. Era o muncă dură și grea, munții plini de surprize. Învățam să ne educăm voința. Dar oare curajul și voința nu erau printre însușirile omului nou spre care aspiram?.... În primele zile ale lui iunie sosise pe șantier o brigadă năsăudeană. Era primul ei șut, prima întîlnire cu muntele. Adunați în grupuri priveau muntele cu respect, dacă nu cu teamă. Și în clipele acelea de contemplare, înainte ca vreunul dintre ei să-și fi făcut botezul muncii pe șantier, un mare val de stînci alunecară și coborîră, rostogolindu-se terifiant și distrugător spre băieții aceia înalți și blonzi, mai bine de o sută la număr, aducînd cu ele copaci seculari și feriga, acoperind totul în calea lor, alungîndu-i spre matca Jiului, în dezordine și panică. Tăcere. Un nor de colb care se risipește încet. Apelul. Nici un mort. Doar pe fețele lor, frica. Și atunci, noi, ceilalți, am început să rîdem în hohote. Șapte sute de băieți rîdeam în hohote. Noi ne obișnuiserm cu muntele. Rîdeam ca niște nebuni, numai și numai să le învingem frica, să-i păstrăm alături de noi, să le dăm exemplu. Învățam lecția curajului.

Al doilea episod. Mîndria brigăzii era să păstreze steagul de fruntaș o dată cucerit. Asta însemna înainte de toate tenacitate și hărnicie. Dar însemna și onoare... Brigada noastră lucra în schimbul trei, cel de noapte. Luna și reflectoare puternice luminau șantierul. Trecuse de miezul nopții de mult, răcoarea se întețise și primii aburi de ceață se ridicau din apele Jiului, cînd, un vagonet al brigăzii cu care se cără piatră, balansat prea puternic, se rostogoli pe panta terasamentului și Jiul îl înghiți. Un vagonet pierdut nu era în fond aproape nimic, dar pentru brigadă însemnau multe puncte pierdute în întrecere. Era vorba în fond de onoarea ei. Comandamentul deliberează și hotărăște. vagonetul trebuie recuperat. Chiar în noaptea aceea. Se face apel la voluntari. Sînt atîți de mulți încît ne obligă să tragem la sorți. Legăm cu un odgon de vreo sută de metri pe Tudor Vasile și-l coborîm în apele negre de cărbune și piatră ale Jiului. E frig, rece și ceață. O jumătate de oră de căutări zadarnice. Tudor nu mai poate sta în apă, a înghețat. Altul la rînd. Lungim cablul. Intră al treilea la rînd. Departe, mișcă de ziuă. Pînă unde or fi dus apele vagonetul? În sfîrșit, îl vedem pe Mihalca ieșind. Ne face semne. O sută de oameni trag de odgon. Așa salvăm vagonetul. E ziuă și băieții sînt foarte veseli și lucrează cu sîrg. Numai cei trei care explorașeră albia stau înveliți într-o sută de salopete, aproape sufocați.

Al treilea episod. Nu era cazul să chemăm salvarea. Era de ajuns să vină felcerul să-i bandajeze degetele. Eram patru la platforma vagonet cu care cărăm pietre de tunel. Acum am rămas doar trei; Tudoran, cu laba mîinii oleacă zdrobită, nu ne era de nici un folos. Ne-am rupt mînecile de la cămăși și l-am bandajat. Băiatul avea dureri mari. Nu plîngea, dar amuțise. Ar fi trebuit să-l lăsăm să aștepte sosirea felcerului, dar era noapte și nu-l puteam părăsi. Trebuia să-i vorbim, să-l încurajăm. De aceea, după ce am încărcat pe platformă cinci tone de granit pentru tunel, l-am urcat sus, și noi, ceilalți trei, am împins vagonetul, preț de un kilometru, și i-am vorbit și i-am cîntat cîntecele care știam noi că-i plac, numai ca să treacă timpul. Și simțeam cum mușchii ni se întind, ni se rup, dar noi cîntam să prindem puteri, să rezistăm, să-i alinăm durerile. Învățam să fim bărbați. Apoi a venit felcerul, l-a luat pe Tudoran, a venit și dimineața, a răsărit și soarele cald al verii, și-n așteptarea navetei care ne ducea în tabără la Livezeni am adormit acolo pe terasament, acoperit de rouă, înveliț în frig, și am visat cum călătoresc pe Valea Jiului cu un tren cu bănci moi, plușate, încălzit, legănat de arcuri moi...

Dimineață de șantier: brigăzile pleacă la lucru.

(Fotografie din 1948.)

CEI TINERI...

de C. BOZBICI

UNDE SÎNT FLĂCĂII DE ODINIOARĂ?

Au trecut douăzeci de ani... Unde sînt flăcăii de odinioară? Într-adevăr, unde sînt? 30 000 de tineri numai la Bumbești-Li vezeni... Cîțiva miniștri, cîțiva ambasadori, mineri, ingineri, doctori, tehnicieni, cooperatori, constructori la Porțile de Fier, actori. Îi vom vedea la toamnă, pe aceleași locuri de acum douăzeci de ani, în aceleași sectoare, pe mulți cu copii și neveste, veniți să reconstituie în mod simbolic brigăzile de odinioară și să cînte aceleași cîntece care le-au însuflețit tinerețea. Vor veni să le vorbească copiilor despre acei ani ai entuziasmului, care au fost atît de mărinimoși cu o întreagă generație. Spiritul de muncă voluntară și-a îmbogățit sensurile și mobilizează și astăzi tineretul pe care îl întîlnim lucrînd entuziast pe șantierul de irigații al Văii Carasu, pe șantierul Combinatului de la Galați, la Porțile de Fier, pe ogoarele Bărăganului în aceste zile, înfruntînd uscăciunile secetei. Sînt sensuri majore care nu se pierd niciodată și se perpetuează totdeauna.

EXPOZIȚIA „ANUL REVOLUȚIONAR 1848"

Cu prilejul sărbătoririi a douăsprezece decenii de la revoluția de la 1848, Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România a organizat în sălile din bd. 1 Mai expoziția «Anul revoluționar 1848».

Documente originale, hărți, litografii, date statistice, ediții princeps ale unor lucrări de istorie, economie, literatură, apărute în secolul al XIX-lea, redau, în cadrul situației social-economice de atunci și al valului luptelor revoluționare din Europa, pregătirea și desfășurarea revoluției burghezo-democratice de la 1848 care a cuprins țările române. În fotografie, moment de la vernisajul expoziției.

I. ARDELEANU

LITORAL - PRIMELE ZILE DE VACANȚĂ

1 iunie: începe sezonul la mare. De fapt, admirabilul nostru litoral (250 km de coastă însorită) și-a primit anul acesta oaspeții cu mult înainte de venirea verii. În aprilie, sute de turiști din nordul Europei și-au petrecut vacanța la Eforie, iar la Mamaia cîteva mari hoteluri și-au deschis porțile încă din primele zile ale lunii mai. De atunci primesc în continuare mii de oaspeți din țară și din toată lumea.

Cum se va prezenta sezonul estival la mare în '68?

Numărul oaspeților care vor veni pe litoral în mod organizat, prin O.N.T. sau prin sindicate, și neorganizat (pe cont propriu) este estimat de pe acum la peste 1 milion. În ultimul deceniu litoralul românesc a devenit, așa cum se știe, un centru turistic intern și internațional de prim rang. Numărul de zile-turist, la mare, va cunoaște anul acesta, după informațiile ce ni s-au dat, o creștere cu 45% față de anul trecut. Așa cum ne relatează tov. Ion Popa, vicepreședinte al Consiliului popular al municipiului Constanța, acest procent se datorează construirii de noi hoteluri, apoi deschiderii, mai devreme ca de obicei, a sezonului și — ceea ce e desigur important — prestigiului pe care și l-a cîștigat peste hotare litoralul românesc. Un exemplu: cunoscuta organizație franceză de turism Club Mediterraneen își stabilește, începînd de la 9 iunie, la Mamaia un centru turistic. O altă organizație de turism, C.E.T. (Compagnie Européenne de Tourisme), își stabilește și ea o bază turistică la Eforie Nord.

Alte noutăți de pe litoral? Mamaia — perla Mării Negre — se îmbogățește dintr-o dată în cursul acestei veri cu încă șapte hoteluri. «Venus», «Riviera», «Astoria», «Metropol», «Majestic», «Minerva» și «Mercur» (ultimele două vor fi afectate clubului mediteranean). O nouă construcție, o adevărată bijuterie arhitectonică, găzduiește de cîteva zile, pentru prima oară la noi, un *bowling* — popicărie mecanică cu 12 piste.

Tot în vara aceasta, în celălalt capăt al litoralului românesc, noua stațiune maritimă care se naște la nord de Mangalia va găzdui primii oaspeți: 2 200 în hoteluri ultramoderne (aceasta începînd însă abia din iulie, fiindcă constructorii, ca de obicei, sînt în întîrziere) și 1 500 în bungalovuri. În 1971 stațiunea va putea primi, dintr-o dată, nu mai puțin de 21 161 de oaspeți.

*

Anul trecut autoritățile locale au dat asigurări presei că mijloacele de transport în comun între stațiunile de pe litoral, și în special în interiorul orașului Constanța, vor fi îmbunătățite. Cum s-a circulat în vara lui 1967 între Constanța și Mamaia — se știe. Anul acesta, pentru ca povestea să nu se mai repete, s-au luat o serie de noi măsuri, printre altele comandîndu-se din timp patruzeci de autobuze care să dubleze vechile trasee.

De mai mulți ani se făgăduiește amatorilor de iahting o bază sportivă pe lacul Siutghiol. În afară de un singur concurs anual pentru cupa Mamaia (și acesta oficial), nu s-a făcut nimic. Schiurile de apă — sport modern — constituie deocamdată pentru oaspeții Mamaiei o făgăduială. De altfel — ca să abordăm și alte capitole din arsenalul vacanței la care litoralul nu se prezintă la înălțimea cuvenită — Mamaia, care găzduiește într-un singur sezon aproape 200 000 de oameni, n-are tonete suficiente pentru vînzarea pe plajă a obiectelor de artizanat, atît de solicitate de turiști. Uniunea județeană a cooperativelor meș-

DINAMICA numărului de zile-turist înregistrate la Mamaia în ultimii patru ani:
1 144 000 în 1964
1 268 000 în 1965
1 514 000 în 1966
1 765 000 în 1967
Pentru 1968 se prevăd: 2 100 000.

teșugărești, care s-a angajat față de administrația stațiunii să aducă pe plajă 4 asemenea tonete, nu și-a respectat angajamentul pînă la deschiderea sezonului. Așa s-a întîmplat de altfel și cu cele pentru vînzarea fructelor pe plajă, făgăduite de O.V.L.F. încă din primăvară.

Sîntem abia la început de sezon și toate lipsurile pot fi încă remediate.

F. URSEANU

SPORT

SĂ NE PĂSTRĂM CALMUL

Jocurile Olimpice din Mexic se apropie. Evenimentul este așteptat cu mult interes pretutindeni în lumea sportivă. Țara gazdă se află în caruselul sutelor ori poate chiar al miilor de amănunte tehnice care vor compune cadrul desfășurării celei de-a XIX-a ediții a Olimpiadelor moderne. Prin alte locuri continuă activitatea pur sportivă în vederea obținerii unor rezultate favorabile care, oriunde pe glob, sînt dorite, așteptate, construite, dacă vreți. Întregul continent american va fi probabil prezent la startul olimpic, așa cum nu s-a mai întîmplat pînă acum niciodată, fiindcă o Olimpiadă nu ajunge atît de des prin aceleași locuri pe unde s-a mai desfășurat vreodată.

De aceea Jocurile Olimpice și-au cîștigat un plus de vigoare cu fiecare nouă ediție (cu foarte rare și mici excepții) și poate tot din acest motiv interesul pe care-l stîrnesc urmează un curs ascendent.

Este cu totul firesc, prin urmare, ca preliminariile lor să polarizeze atenția universului sportiv încă din faza preparativelor. Unele dintre acestea rămîn secrete pînă în ultimul moment, deoarece a devenit un obicei ca pe lîngă pretendenții autorizați și cunoscuți opiniei publice încă din perioadele preolimpice, Jocurile să consacre nume cvasicunoscute pînă în momentul încoronării cu laurii victoriei. (Așa a fost, printre alte cazuri, și cel al Mihaelei Peneș, la Tokyo, ca să amintim doar unul dintre exemplele ce ne sînt cele mai cunoscute.)

Înțelepciunea unora de a pregăti ceea ce în termeni sportivi se cheamă cut-sideri, a devenit, pe alocuri, sistem, însă fără șanse de generalizare, deoarece cu toate marile și savuroasele surprize înregistrate de-a lungul Olimpiadelor moderne, valorile certe, cunoscute și verificate i-au furnizat cel mai adeseori laureați.

Ne apare firească preocuparea multiplă pentru o astfel de întrecere și considerăm legitim interesul atît de divers față de cea mai importantă întrecere polisportivă a lumii de ieri și de azi. De aceea credem că posibila avalanșă de sugestii (ca să folosim un termen cuprinzător pentru tot ceea ce opinia publică va produce în perioada preolimpică) se cere în primul rînd acceptată ca atare (dacă nu poate fi chiar stimulată), tratată cu atenție, selectate acele — fie și puține — lucruri de bună-credință pe care sîntem siguri că le și cuprind unele dintre ele, dar mai presus de orice abordarea cu calm a tuturor chestiunilor ce pot să apară pînă în octombrie, și vor apărea fără nici o îndoială.

E timpul să-și facă loc calmul cel mai desăvîrșit, observația critică bazată pe luciditate, interesul colectiv și nu cel meschin al tuturor celor care, într-un fel sau altul, sînt puși în marele angrenaj al răspunderii pentru comportarea sportivilor români la J.O. din Mexic.

Numai astfel vor fi evitate situațiile critice (care nu lipsesc nici mișcării noastre sportive — înfrîngerea lui Giju la box, a lui Baciu la lupte, a echipei masculine de floretă și altele) ivite pînă acum ca și cele viitoare a căror apariție poate fi dată ca certă și tocmai de aceea necesită un tampon de siguranță pe care numai abordarea cu calm și competență le-o pot asigura.

Em. VALERIU

ÎN PIATRĂ ȘI LEMN

Împăratul Traian. ▶

◀ Meditație.

Un entuziast sculptor amator, profesorul de limba română Petre Jucu, își petrece o parte a timpului liber învățîndu-i pe cîțiva elevi tainele artei sale preferate. Fotografiile alăturate reprezintă o parte dintre lucrările acestor sculptori, care deocamdată sînt elevi în clasele VI-VIII-a la Școala generală din Coșereni (jud. Ilfov) și la liceul din Lehliu (unde are catedră actualmente profesorul Jucu).

ȘASE VEACURI DE ISTORIE ÎN RETROSPECTIVĂ JUBILIARĂ

Vedere din portul Brăila.

Aluminiul își înscrie tot mai pregnant prezența în viața economică a Slatinei.

S-a întîmplat ca un act domnesc de cancelarie pecetluit cu efigia lui «**Ladislev Dei gracia voivode transalpinus banus de Zeurino**», adică al lui Vlaicu I Vladislav, voievodul Țării Românești la 1368, să rămînă, pînă în zilele noastre, cea dintîi mărturie documentară despre existența Brăilei și Slatinei. S-a întîmplat, spunem, pentru că originile celor două orașe coboară în timpuri cu mult mai îndepărtate, dar eventualele documente scrise dinaintea actului menționat s-au pierdut sau nu s-au descoperit încă. Sărbătorite de întreaga țară, aceste orașe au deschis, în săptămîna care a trecut, festivitățile jubiliare în cadrul cărora brăilenii și slătinenii din zilele noastre s-au prezentat, la confruntarea cu strădania generațiilor trecute, cu realizări rodnice, pe măsura epocii de puternic avînt înnoitor pe care o trăiesc.

▪

Orașul cu salcîmi, din viziunea unuia dintre fiii săi, Mihail Sebastian, s-a metamorfozat, într-o perioadă de două decenii, în cetatea celulozei și cordului, într-o mare poartă fluvială dimensionată la cerințe care nu puteau decît să spargă, literalmente, tiparul croit în secole de activitate portuară, în orașul navaliștilor, al industriei constructoare de mașini grele. «**În anii socialismului, Brăila a devenit un important centru industrial al țării, cu fabrici și combinate moderne, un oraș în care pulsează ritmul viu, caracteristic României contemporane**» — se spune în mesajul adresat orașului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Stat.

Slatina a intrat în orbita industrializării ca citadela aluminiului românesc. «**Marea uzină de aluminiu, construită aici în cadrul programului de industrializare a țării** — se spune în mesajul adresat orașului de tovarășul Nicolae Ceaușescu — **generează o puternică dezvoltare social-edilitară a orașului, un intens proces de modernizare ale cărui influențe pozitive se răsfrîng asupra întregii zone înconjurătoare, făcînd să pătrundă larg binefacerile civilizației socialiste**».

Este semnul prefacerilor înnoitoare care au cuprins întreaga țară și care, în cazul acestor două vechi așezări, ne apar cu atît mai pregnante cu cît vin să încununeze o evoluție de sute de ani.

Rememorate cu prilejul festivităților aniversare, virtuțile înaintașilor, faptele lor eroice în marile frămîntări istorice prin care cele două orașe au trecut, realizările generațiilor prezente și obiectivele viitoare, prefigurate de amplul program de dezvoltare a țării elaborat de partid, au transmis întregii țări mîndria legitimă cu care locuitorii Brăilei și Slatinei au sărbătorit jubileul celor 600 de ani.

În cadrul manifestărilor consacrate sărbătoririi orașului lor, locuitorii Brăilei și localităților învecinate au organizat, între alte manifestări, expoziția jubiliară economică, etnografică și de arhitectură, au dezvelit un bust al scriitorului Panait Istrati și, într-o atmosferă sărbătorească, au participat în număr de peste 60 000 la o mare adunare populară ce a avut loc pe malul Dunării, pe locul unde se văd și azi urmele celui de-al 8-lea zid al vechii cetăți.

În aceeași zi, la Slatina, un fastuos spectacol popular și numeroase manifestări cultural-artistice au atras în orașul sărbătorit numeroși oaspeți din satele apropiate și din alte localități.

● «Omul din La Mancha» a libretistului american Dale Wasserman continuă seria succeselor pe scenele europene. Recent, autorul a asistat la premiera operei sale care a avut loc la Teatrul Karlin din Praga. Fotografia noastră reprezintă o scenă din spectacol.

● Cu prilejul desfășurării celei de-a XIX-a Olimpiade, în Mexic vor avea loc o serie de manifestări culturale de mare amploare. Cea mai importantă va fi «Simfonia luminii și muzicii», un spectacol «sunet și lumină» care se va desfășura în decorul milenarei Piramide a Soarelui de la Teotihuacan.

● Pe afișul celui de-al XIII-lea Festival de muzică de la Baalbek (Liban), iulie-septembrie, care se desfășoară în decorul uriașelor coloane ale templului lui Hercule, figurează două nume de mare rezonanță: Herbert von Karajan și cîntăreața egipteană Oum Kalsum. Invitata de onoare a festivalului va fi împărăteasa Iranului, Farah Diba.

● La 33 de ani după moartea autorului, Opera din Berlinul occidental a prezentat ultima lucrare a compozitorului Alban Berg, «Lulu», cu o distribuție de prestigiu: Dietrich Fischer-Dieskau și Evelyne Lear (în fotografie). Ca și opera, recenta imprimare pe disc prezintă lucrarea neterminată. Autorul nu a scris din actul III decît 268 măsuri.

● Prima piesă bulgară prezentată în Anglia este «Procurorul» de Gheorghi Djagarov. Spectacolele, care au avut loc la Theatre Hamstead Club din Londra, s-au bucurat de o bună primire. În fotografie, interpreții principalelor roluri — Glyn Owen și Bernard Lloyd.

● Enrico Macias a cucerit și publicul londonez. La Albert Hall, șase mii de entuziaști i-au rechemat la rampă de nenumărate ori. După spectacol a urmat un adevărat asalt pentru autografe, moment surprins pe peliculă de un fotoreporter.

● La Basel (Elveția) se desfășoară între 28 mai și 18 iunie «Săptămînile muzicale Stravinski». Spectacolele și concertele vor avea loc în sălile teatrelor ca și în catedrala orașului. Printre lucrările interpretate: «Povestea unui soldat» și «Sărbătoarea primăverii».

BLESTEMUL INERȚIEI

de Teodor MAZILU

Cînd funcționarul însărcinat cu îndeplinirea unor modeste atribuții a observat figura mea nemulțumită s-a grăbit să-mi vină cu o sugestie.

— Dacă nu sînteți mulțumit de comportarea mea, de ce nu mă criticați?

Cu alte cuvinte, pentru funcționarul aflat cu musca pe căciulă critica cetățenilor devenise un obicei fără nici un fel de eficiență sau rațiune. Chiar el insista să-l critic.

— Dacă vreți vă aduc condica de reclamații.

Și, deodată, nefericitul funcționar devine chiar vioi și serviabil, așa cum nu fusese pînă atunci. Aleargă, zboară și într-o clipă îmi așază în față condica de reclamații.

— Scrieți aici că sînt un funcționar neconștiincios... De ce să nu mă reclamați, dacă aveți dreptate?

Am mărturisit că n-am creion la îndemînă, și iarăși funcționarul scoate la iveală o nebănuită galanterie.

— Dar se poate? Vă dau eu tot ce vă trebuie... Uitați-vă, aveți aici toc și cerneală, scrieți ceva de să-mi meargă fulgii...

Această întîmplare, în aparență mărunță și drăgălașă, e de fapt destul de sinistră. Pentru funcționarul cu pricina, critica cetățenilor devenise o obișnuință oarecare, inerția înghițise totul. Eu muncesc prost, voi mă criticați, critica n-o iau în seamă și treaba merge mai departe tot cum o știm. Exista chiar și un fel de riguroasă împărțire a atribuțiilor. Noi să-l criticăm și el să-și facă mai departe de cap.

Întîlnesc în destul de dese împrejurări această sfidare care ți se azvîrle cu atîta grație.

— Dacă nu sînteți mulțumiți, scrieți în condica de reclamații.

Și uite c-am scris. Și o să mai scriem pînă la sfîrșitul vieții. Și sînt convins că pînă la urmă admirabilului meu funcționar o să-i dispară zîmbetul leneș și superior. De aceea nu vă intimidați de aceste invitații perfide... Scrieți în continuare în condica de reclamații.

O raită prin cartierele mărginașe. Într-un asemenea cartier și-a instalat teatrul Joan Littlewood.

Coborînd din tren la 8 seara, mă așteptam să găsesc orașul cufundat în ceață: cerul era senin și înstelat. Englezii nu păreau reținuți și taciturni, englezoaicele nu erau înalte și uscățive. Acasă, nu vorbeau despre cîinii de vînătoare, discutau cu aprindere problemele politice la zi. În Bayswater n-am întîlnit fantoma lui Sherlock Holmes. Londra livrescă începea să se destrame...

GLOB REPORTAJ

Acești tineri aparțin unei generații «rebele», care însă își exteriorizează adesea nemulțumirile printr-o comportare extravagantă.

LONDRA

cu și fără ochelari de turist

de Andrei BĂLEANU

LONDRA
cu și fără ochelari de turist

Hotărît lucru, industria modernă de voiaj riscă să falsifice plăcerile oricărei călătorii. Înainte de a păși pe teritoriul unei țări, nenumărate broșuri, ghiduri și albume fotografice îți spun tot ce vei avea de văzut și îți arată tot ce vei vedea — iar după ce, în ritmul precipitat al secolului vitezei, ai fost la fața locului, alte zeci de tipărituri și materiale iconografice, culese de peste tot și îndesate în traistă, îți explică pe larg tot ce n-ai avut vreme să afli, îndreptînd erorile tale de observație și suplinindu-ți momentele de neatenție.

Capitala britanică nu face excepție. O bogată literatură turistică ți-o desface în felii și ți-o servește gata mestecată, astfel încît ție, ca vizitator conștiincios, nu-ți mai rămîne aproape decît să te convingi că monumentele, străzile, podurile sînt încă la locul lor. (Căci unele s-ar putea să nu mai fie. Presa anunța că un vechi pod peste Tamisa a fost scos la vînzare ca piesă de muzeu și cumpărat de o firmă din California Peste Ocean, ruinele englezești au avut totdeauna căutare: ieri, castele feudale cu fantome cu tot; azi, pensionatul transatlantic «Queen Mary», de asemenea destinat a deveni muzeu.)

O caracteristică a mai tuturor ghidurilor este însă că — din imensa suprafață a acestei metropole cu 8 milioane de locuitori — nu-ți atrag atenția decît asupra unui dreptunghi destul de limitat. Aici vei admira seara reclamele feerice din Piccadilly Circus, pe care le cunoști din atîtea filme, aici vei privi splendida și nu mai puțin cunoscuta coloană a lui Nelson, din Trafalgar Square, vei păși apoi spre Palatul regal și vei avea, în fine, o revelație remarcînd că Pall Mall, înainte de a fi o marcă de țigări, este și un frumos bulevard central; aici vei vizita minunata clădire a Parlamentului, alături de alte mii de turiști care o fotografiază sîrguincioși din toate unghiurile, înregistrînd cu mîndrie pe propria lor peliculă imagini ce pot fi procurate pentru un penny la orice colț de stradă; aici vei face un tur, în pas alergător, prin uriașul British Museum, spre a constata că o vizită adevărată necesită săptămîni; aici vei trece pe lîngă clădirile masive ale marilor bănci și vei rămîne poate pe gînduri observînd că în vîrful uneia dintre aceste elegante cazemate de piatră, fier și sticlă flutură un fanion cu emblema dolarului. Caricaturiștii n-au de loc imaginație.

O publicație foarte documentată îți pune la dispoziție harta teatrelor și cinematografelor de bon ton, harta cluburilor de noapte și a tripourilor (extrem de numeroase la Londra, de cînd au căpătat o existență legală), harta cartierului Soho, paradisul cosmopolit al magazinelor la modă și al localurilor de strip-tease. Toate aceste hărți se suprapun, plimbîndu-te cu aproximație între aceleași Oxford Street și Regent

Într-o stație de autobuz; în prim-plan — un personaj tipic: funcționarul îmbrăcat în negru, cu pălărie tare sau joben pe cap și nelipsita umbrelă în mînă.

Londra.

Street, Whitehall și Strand, cu alte cuvinte în acea inimă luxoasă a Londrei care este extremitatea centrală a cartierului vestic, West-End. Dacă ai străbătut în mod disciplinat această Londră turistică, picioarele au să te doară suficient de tare ca să nu te mai aventurezi prea departe spre nord, spre sud sau spre est.

Dar ce se întîmplă cînd interesul tău depășește sfera de informații a mapelor viu colorate?

ÎN CĂUTAREA UNEI CELEBRITĂȚI

Nu există, cred, pe continentul european un om de teatru care să nu fi auzit de Joan Littlewood. Alături de Peter Brook, e numele cel mai des citat în legătură cu tînăra mișcare regizorală engleză. Un succes răsunător la Teatrul Națiunilor a adus micii sale trupe — Workshop Theatre — o notorietate mondială.

La Londra însă, nici un ziar și nici o revistă nu consemnează adresa acestui teatru. Funcționarele agențiilor de bilete ridică din umeri. Pentru ele, perimetrul teatral se rezumă la West-End, unde, pe lîngă cîteva instituții de prestigiu clasic, poți întîlni afișele ametitoare ale comediilor muzicale, ale pieselor polițiste, ale farselor macabre în care predomină de la o vreme perversiunile sexuale. Cine frecventează aceste teatre? Încerc să fac un raționament intuitiv, pornind de la o experiență inversă. Ca să prind un film mai vechi, care nu mai rula decît la periferie, am făcut trei sferturi de oră cu metroul și m-a costat drumul mai mult decît biletul de intrare. Oare cîți locuitori din cartierele mărginașe, venind seara de la lucru, vor mai avea timpul, energia și mijloacele să pornească spre teatrele din West-End, plătind pentru un loc bugetul pe o zi și riscînd, în plus, să piardă metroul la întoarcere (căci stațiile încep să se închidă puțin după orele 11 noaptea)? Statisticile arată că puțini, și aci — în această centralizare excesivă — stă o explicație majoră a mereu deploratei «crize a teatrului».

Și iată că o regizoare de valoare universală își instalează sediul în plin cartier muncitoresc, în mijlocul faimosului East-End, înfruntînd imense greutăți materiale pentru a face un teatru popular, prin conținutul și prin forma sa de expresie. Critica oficială o mustră cu consecvență. Londra mondenă o ignoră. Un afiș întîlnit întîmplător într-o stație de metro ne dă un indiciu asupra adresei: Stratford 15. Privire pe hartă. Există într-adevăr un Stratford în direcția est. Pornim la nimereală, căci e tîrziu și poate mai avem șansa să prindem ora începerii.

Ei bine, n-am găsit Workshop Theatre. În Londra există zeci de străzi cu aceeași denumire, și dacă nu ești în posesia unor explicații amănunțite cu greu vei ajunge la adresa căutată. Dar seara nu a fost pierdută căci, mergînd pe urmele Joanei Littlewood am putut vizita o parte a East-Endului partea cea mai săracă. Șiruri de străzi prost pietruite, cu case mici, cenușii, din cărămidă aparentă pe care s-a depus un strat gros de fum. Zeci și zeci de clădiri, una lîngă alta, seamănă între ele ca niște cutii de chibrituri. La 9 seara, trotuarele sînt pustii, curțile tăcute, doar o locomotivă fluieră pe aproape. Nici o firmă luminoasă nu te îndeamnă să guști deliciosul Coke, picurînd stropi de neon într-un pahar de argon. Înapoi, în stația de metro, aceeași liniște rece. Nimeni nu mai pleacă spre centru la ora asta. O altă Londră, absolut neturistică, respiră aci, în alveolele înnegrite de funingine.

UN ENGLEZ CARE NU VREA SĂ FIE NOBIL

E de prisos să mai spun că Centrul 42 lipsește de asemenea din toate ghidurile. O instituție de cultură destinată proletariatului nu prezenta nici un interes comercial. Telefonez deci animatorului ei, cunoscutul dramaturg Arnold Wesker. Nu mă invită la sediu, ci acasă.

— Ce activitate desfășoară în momentul de față Centrul 42?

— Nici una. Ne-am propus să organizăm spectacole de valoare pentru un public nou, care nu frecventează teatrele din West-End, să inițiem turnee și festivaluri în centrele muncitorești. Dar pentru acestea e nevoie de fonduri, și sprijinul material așteptat din partea trade-unionurilor întîrzie. De aceea m-am pus în «grevă». Stau acasă, după cum vedeți, și am de gînd nici să nu mai trec pe la centru. Poate că totuși se va sesiza cineva...

Wesker povestește cu umor cum a fost organizată, în cinstea sa, o serată cu participarea unor oameni de afaceri, în speranța că se vor găsi «acționari» ai Centrului 42. Lui personal i s-a oferit un titlu de noblețe.

— Asemănarea cu piesa dv. «Cetățile lor de aur» e frapantă. (Eroul, un mare arhitect, visa să construiască niște falanstere moderne, germeni înfloritori ai unei lumi eliberate de exploatare. Din lipsă de fonduri e însă împins să accepte intervenția unor financiari care transformă «cetățile de aur» în pure întreprinderi capitaliste; iar el, îmbrățișat de oficialități și acoperit de onoruri nobiliare, își contemplă cu amărăciune eșecul.) Întreb:

— V-ați inspirat din propria experiență?

— Dimpotrivă, am anticipat-o!

Minus deznodămîntul. Într-o țară unde numeroși conducători laburiști sînt lorzi, iar Beatles-ii înnobilați, Wesker a refuzat să fie nobil. A refuzat și să apeleze la investiții de capital. Cu strîngere de inimă, a acceptat numai o donație pentru sediul Centrului 42: o imensă hală circulară, fost atelier de reparat locomotive. I se spune Round House (clădirea rotundă).

HAPPENING LA ROUND HOUSE

Imaginați-vă un spațiu cît un stadion acoperit de o cupolă, dar complet neamenajat. Imaginați-vă mai multe intrări cu scări de lemn scîrțîitoare, cu trepte șubrede și balustradele rupte. Imaginați-vă, alături, un vast maidan nefolosit. Veți avea astfel o oarecare idee despre felul cum arată Round House.

Înăuntru era totuși o mare animație. Neputînd sluji încă unei activități proprii Centrului 42, clădirea era închiriată din cînd în cînd unor asociații sau grupuri. De astă dată se desfășura acolo o conferință culturală de tineret. Grupuri de băieți și fete, unii îmbrăcați neglijent sau fistichiu, intrau și ieșeau, vorbeau zgomotos, împărțeau afișe prin care invitau publicul la o serată de poezie, scriau aceeași invitație cu creta pe trotuar și pe capota unui automobil, vindeau broșuri în favoarea Cubei lui Fidel Castro, mîncau cîrnați, beau bere sau Coca-Cola și citeau pe o pagină din «Times», agățată de un stîlp, pledoaria unui grup de intelectuali pentru libertatea drogurilor.

Mi-a atras atenția un afiș care anunța că lucrările conferinței se vor încheia printr-un *happening*. Este un gen de spectacol, inițiat în ultimii ani în America și care și-a găsit adepți (puțini, dar înfocați) în cîteva țări ale Europei. Principiul reprezentației îl constituie îmbinarea mai mult sau mai puțin întîmplătoare a diverse mijloace plastice, muzicale, teatrale, cu participarea nu doar a interpreților, ci și a publicului. Denumirea vine de la verbul «to happen» = a se întîmpla. E deci ceva care se întîmplă, care *ți se* întîmplă deși, judecînd după relatarea multor asemenea încercări, evenimentul pare cel mai adesea cu totul lipsit de sens.

«Întîmplarea» de la Round House avea însă o idee conducătoare și nu se limita la improvizație: sub conducerea unei tinere americane, o echipă de actori (printre care unii profesioniști) o repetase două săptămîni. Pe o bandă cu muzică executată de Beatles, în fața noastră se succedau scene de pantomimă, sugerînd chinuirea și mutilarea unor oameni de către alții, imagini filmate evocînd cu oroare masacrele din Vietnam, iar pentru ca noi, spectatorii, să nu ne socotim scoși din cauză, eram «violentați» la rîndul nostru aruncîndu-ni-se în cap, de pe o pasarelă, coli mari de hîrtie, resturi de materiale plastice, capace de la sticlele de bere. Cînd acestui bombardament i s-au alăturat și stropii unui lichid

(Continuare în pag. 30)

Joan Littlewood, regizoare de valoare universală, animatoarea lui «Workshop Theatre».

«Colțul oratorilor» din Hyde Park. Autentica animație politică nu e însă aici.

LONDRA

cu și fără ochelari de turist

O baie de lumină în centrul orașului.

incert, o parte din asistență a început să plece.

În spatele meu, o doamnă între două vîrste scotea mici chiote de satisfacție. Un puști, așezat în raza reflectorului care lumina ecranul, s-a apucat să facă «umbre chinezești», din care pricină a fost luat de urechi de unul dintre organizatori. De altfel, publicul era extrem de pestriț. Numeroși tineri, îmbrăcați extravagant, așteptau cu vizibilă nerăbdare programul de dans (căci și acolo «activitățile culturale» sînt «urmate de dans»). Cum însă happeningul era și la Londra o noutate, veniseră nu puțini oameni de artă serioși, actori, regizori, scriitori. Printre alții, Peter Brook, rozindu-și rama ochelarilor, urmărea cu un aer cam descumpănit reprezentația. Mi s-a spus că ar fi intenționat și el să realizeze un happening.

POLITICĂ ȘI CLOPOȚEI LA GÎT

Cîțiva artiști cu care am stat de vorbă după spectacol erau decepționați. «Problemele păcii și ale războiului sînt mult prea grave pentru a le trata în forme atît de facile», spuneau ei. Mi s-a părut totuși semnificativ că pînă și într-o atît de hazardată manifestare artistică «de avangardă» interesul pentru politică se afla pe primul plan. Pasiunea și atitudinea deschisă, angajarea activă în disputa politică sînt trăsături pe care le întîlnești azi în toate păturile populației britanice. Vietnamul e pe toate buzele, revine mereu în conversații particulare, în presă și în artă, i se consacră mitinguri și demonstrații. Reprezentanții artelor se consideră datori să-și spună cuvîntul, și luările de poziție colective au devenit frecvente. La cîteva zile după sosirea la Londra am deschis ziarul «Times» și am întîlnit acolo o scrisoare de protest împotriva dictaturii militare din Grecia. Dintre semnăturile ilustre care însoțeau textul, am notat numele actrițelor Peggy Ashcroft, Betsy Blair, Vanessa Redgrave, ale regizorilor de film Lindsay Anderson («Viață sportivă»), Karel Reisz («Sîmbătă seara, duminică dimineața»), John R. Schlesinger («Billy mincinosul»).

Dar turistul grăbit, cu «Visitors' Guide to London» în mînă, nu va remarca nimic din toate acestea. El va fi prea ocupat să se înghesuie în fața Palatului Buckingham, ca să asiste personal la faimoasa schimbare a gărzii, veselă rocadă a ostașilor-pioni în costume pitorești, care arată ca niște copii hipertrofiate ale bibelourilor din vitrinele magazinelor de suveniruri. Ori se va urca într-o cabină special amenajată, deasupra Bursei, spre a vedea — ca într-un film mut — prin pereții de sticlă furnicarul acționarilor și al misiților forfotind și agitîndu-se sub impulsul unor resorturi ce rămîn tăinuite profanului. Ori se va duce în Downing Street 10 să aștepte sosirea sau plecarea primului-ministru, căci reședința acestuia face parte și ea dintre curiozitățile capitalei. Englezii au gustul fastuosului și al ceremonialului, ei știu să transforme în spectacol tot ceea ce aparține vieții publice.

În marele Hyde Park există un «colț al oratorilor», unde oricine poate vorbi nestingherit, adresîndu-se mulțimii. Nu știu dacă acesta va fi fost, cîndva, un autentic focar al libertății de gîndire, al schimbului de idei; oricum, astăzi nu cred că un om serios ar mai dori să ia cuvîntul, alături de maniacii și pensionarii care pălăvrăgesc la nesfîrșit, suiți pe cîte un scăunel, în risetele copiilor și ale grupurilor de gură-cască. Am chiar convingerea secretă că unii dintre acești vorbitori sînt subvenționați de municipalitate, pentru a nu lăsa să se piardă nimic din lista bizareriilor oferite călătorului străin. Mai mult: pentru perioada vacanței de vară colțul oratorilor și-a deschis și o «sucursală» mai frecventată, în fața Turnului Londrei, unde un număr impresionant de turiști fac coadă de dimineață pînă seara așteptînd să pătrundă o clipă în încăperile stropite cu sîngele atîtor figuri istorice trecute în distribuțiile pieselor lui Shakespeare.

În ultimii ani, peisajul londonez s-a îmbogățit cu o ciudățenie în plus, cărela unii comentatori îi atribuie implicații mai profunde. E vorba de cetele de tineri și tinere, îmbrăcați țipător, cu halate multicolore și cu turbane pe cap, cu cîte trei șiraguri de mărgele, cu bluze pe care e imprimat un nud sau o lozincă antirăzboinică, cu insigne pe care scrie: «Sînt pervers» sau «Sărută-mă», unii purtînd chiar un clopoțel la git, ca o talangă, și toți cu părul crescut în neștire, murdari, cu picioarele goale. E aspectul cel mai frapant a ceea ce zeci de reportaje din presa occidentală numesc «răzmerița tineretului englez».

Downing Street 10, reședința primului-ministru, face de asemenea parte dintre punctele de atracție ale Londrei.

TINERII DIN CARNABY STREET

În genere acești tineri zgomotoși, expansivi și dezordonați nu vor altceva decît să șocheze. Nici vorbă nu poate fi de o concepție, de un ideal propriu. Dar ei au un «centru» — Carnaby Street, strada devenită cea mai «chic» din Soho. Acolo poți vizita mici magazine unde găsești și bluze, și insigne, și mărgele, și ceasuri — echipamentul complet al tînărului modern. Acolo poți găsi portretele cîntăreților «en-vogue» în mărime naturală. Acolo îți poți procura o gazetă tipărită chiar în fața ta, cu o manșetă groasă în care se afirmă că unul dintre cunoscuții «copii teribilii» ai Londrei a fost ales prim-ministru — sau cine știe ce altă bazaconie.

Reporterii spun că «explozia» ar fi fost provocată de cîțiva foarte tineri creatori de modele, autori de reclame și fotografi. Dar indiferent cine au fost inițiatorii, generația lor și-a însușit noul spirit cu o repeziciune neînchipuită. Nu numai tradiționala morgă și rigoare britanică în materie de ținută, dar și unele prejudecăți sociale au devenit țintă ironiilor și a ireverenței adolescentine. Simțul de proprietate și orgoliul de națiune dominantă în primul rînd. Dacă în orice vitrină onorabilă a Londrei se specifică grijuliu că marfa e «lînă englezească», «tutun englezesc» și chiar «antricot englezesc», tinerii din Carnaby Street au pus în vînzare coșuri de hîrtii pe care e imprimat steagul britanic și scrie: «Gunoi englezesc». Dacă pentru vechiul Albion emblemele oficiale sînt sacre (pînă și pe hîrtia de toaletă de la debarcaderul Westminster scria cu caractere gotice «City of Westminster», iar la British Museum, fiecare dintre foițele destinate aceleiași intime utilizări purta inscripția: «Proprietatea guvernului»), tinerii din Carnaby Street au fabricat pentru uz casnic tăblițe cu numele principalelor străzi și cartiere din Londra, pe care le poți așeza după pofta inimii în dormitor, în bucătărie sau în baie.

În toată această frondă juvenilă există elemente de nemulțumire, tresăriri ale unei dorințe de «altceva», dar într-un foarte confuz amestec de frivolitate, derută și sărăcie intelectuală. Ea aduce o tentă de culoare pe străzile Londrei, dar nu pare a prevesti veritabilele mutații sociale. Însuși «scandalul» produs este cu totul minor, căci englezul e prin fire sa mult mai puțin formalist și convențional decît se crede indeobște pe continent. Trăsătura sa de bază e indiferentismul în chestiuni individuale — de aceea se comportă degajat și acceptă cu ușurință capriciile vecinului, nu le dă atenție. Am văzut funcționari îmbrăcați în negru de sus și pînă jos, cu servietă și nelipsita umbrelă, întinzîndu-se direct pe iarbă, în parcurile din mijlocul orașului, pentru cîteva clipe de odihnă. Domni onorabili, cu pălării tare sau joben și eventual cu o garoafă roșie la butonieră, traversau drumul de la o bancă la alta, în City, pășind alături de fete în mini-mini-jupe — și aceste două extreme vestimentare păreau că se ignorează reciproc. În Soho Square se află sediul cenzurii cinematografice, iar cu două clădiri mai încolo am văzut firma unui club, pe care scria: «Aici rulează filme necenzurate». În țara clasică a liberului schimb, conservatorismul are fălci puternice și stomac de struț: mestecă și digeră cu ușurință orice trufanda. După o mică vîlvă superficială, Carnaby Street a și început să-și ocupe locul, clasificat și catalogat, printre celelalte curiozități turistice.

PYGMALION

MUGUREL

LAPTE DE CRIN

VIS

PITIC
(PENTRU COPII)

ESTE O PLĂCERE SĂ FOLOSEȘTI SĂPUNURILE UZINEI

AZUR

PERLAN ALB

PERLAN ALBASTRU

FAR

TRIAL

SĂPUN ACE GOSPODINA

EXCEPȚIONALE SÎNT PRODUSELE UZINEI «AZUR»

To Flacara
With thanks & best wishes
Laurence Harvey

un strateg militar — actorul LAURENCE HARVEY

Pe Laurence Harvey poți să-l cauți mult și bine prin paginile unei anumite prese — cea care știe totul, dar absolut totul, despre viața vedetelor. N-o să poți afla niciodată ce clini îi plac, nici ce vile a mai schimbat, ci, cel mult, poți găsi cîte o notiță în care se amintește — cu aceleași propoziții repetate cam o dată la doi ani — cît de «posomorît, rău, arțăgos și neprietenos» ar fi Harvey. Reporterul de scandal se răzbună și el în felul lui. Actorul zîmbește, cunoaște jocul, cunoaște și prețul intrării în hoteî, de aceea rămîne credincios sie însuși: nici un cuvînt azvîrlit publicității cu curiozități de cumătri. Nici vorbă să fie «posomorît, neprietenos». Este doar neînchipuit de sever cu el și cu meseria sa. Dacă te interesează aceasta — atunci e bine. Te numește pe loc prieten (și nu te numește oricum, ci te mîngîie cu cele mai frumoase cuvinte care există în limba engleză).

Acest actor inteligent, cu o minte ce se încordează uneori pînă la durere pentru a ocoli compromisurile, și-a clădit cariera cu înverșunarea și cu tactul unui strateg militar.

— Se spune că sînt «dificil, mizerabil». Probabil că așa apar, pentru unii, pentru cei care nu vor să înțeleagă că eu sînt pur și simplu un actor, adică un individ care execută o anumită meserie, o meserie afurisit de grea; nu sînt un bun de consum, care poate fi despuiat oricînd.

— Am băgat de seamă că nu vă arătați prea bine cu o anumită publicitate.

— O urăsc, de-a dreptul (și cred că și ea pe mine), pentru că nu o interesează profesiunea mea, felul cum mă descurc ori ce gîndesc eu despre ceea ce fac, ci mărunțișurile legate de viața personală. Cine vrea să știe astfel de lucruri, să se ducă la altcineva, eu îi spun de la început la revedere.

— În lumea dv., a actorilor de film, există tot felul de categorii: vedeta, starul, superstarul, starletta sau, simplu, actorul. Poți fi mare actor fără să fii vedetă sau invers. Uneori poți fi și una și alta la un loc. Îmi îngăduiți să vă întreb, domnule Laurence Harvey, dacă v-ați considerat vreodată și vedetă?

— Nu. Sînt un actor care ține la demnitatea breslei sale. Profesiunea noastră unește în chip spectaculos o anumită noblețe cu o anumită nimicnicie. Încerc, pe cît pot, să mă țin deoparte de aceasta din urmă.

— Sînteți cunoscut spectatorilor noștri mai cu seamă din cîteva ecranizări: «Romeo și Julieta», «Drumul spre înalta societate», «Vară și fum», «Robii»....

— Vă rog, nu-mi aduceți aminte de «Robii»...

— ...dar în cariera dv., care numără, după cum mi-ați spus, peste 30 de roluri (numai în filme) ați interpretat tot felul de personaje, dintre care multe nu veneau din literatură. Cu ce sentimente vă apropiați de eroii deja cunoscuți, pe de o parte, și de cei anonimi, pe de altă parte?

— Către primii am venit totdeauna cu o teamă foarte ciudată. Spun ciudată, dar de fapt n-ar trebui să existe de loc. Doar am jucat în teatru mai bine de 40 de eroi, mulți shakespearieni. Filmul este însă altceva. Forța lui de a impune, de a fixa în conștiința oamenilor o anumită imagine a unui personaj, după ce le-a răsturnat pe toate celelalte, individuale, este mult mai mare, aproape îngrijorător de mare. Și capacitatea publicului — precum și nevoia sa — de a consuma «imagini» mă sperie uneori. De aceea cînd îi propui un Joe Lampton (n.n. — eroul din «Drumul spre înalta societate») văzut de tine, nu împlinești un simplu act artistic, ci și unul de responsabilitate socială.

— Ce înseamnă filmul și ce înseamnă teatrul pentru dv.?

— Filmul este viața însăși, teatrul este mai mare decît viața.

— În ultima vreme ați practicat și regia de film. Sînteți deja semnatarul filmului «Ceremonia». Ce v-a îndemnat să treceți în spatele aparatului?

— O curiozitate care nu-mi dă pace pînă ce nu voi cunoaște toate etapele procesului de creație și de producție cinematografică. Uneori, pe platou, cînd sînt doar actor, mă străduiesc cu greu ca să nu mă trezesc că dau «indicații» vreunui coleg, exact în momentul cînd acestuia nu-i arde de așa ceva.

— Nu sînteți ispitit să jucați într-un film regizat de dv.?

— O... dar asta este o treabă nu dificilă, nu obositoare, ci distrugătoare. În 90% dintre cazuri, un actor de film are nevoie de ajutorul regizorului (restul de 10% sînt personalitățile, acestea nu intră în discuție). Aparatul de filmat, în sine, este un monstru, căruia nu știi niciodată cu precizie cît să-i dai și cît îți ia el, fără voia ta. Este nevoie de o supraveghere dinafară. Pe scenă, lucrurile stau cu totul alt fel: acolo actorul poate fi propriul său regizor. Cu fiecare spectacol poți să-ți desăvîrșești personajul, să experimentezi altceva (desigur, între anumite limite). Filmul însă, o dată terminat, nu-ți mai aparține, te înlăturî brutal.

— Pe scenă ați interpretat foarte multe personaje istorice. În film însă, cel puțin după cîte știu, nu prea...

— Mi s-au propus cîteva roluri în superproducții, dar ele urmăreau, în primul rînd, o spectaculozitate cu care eu nu simpatizez în mod special. Prea era lipsită de substanță. E drept, cu astfel de apariții îți cîștigi mai repede popularitatea, dar nici asta nu intră în vederile mele. Tot astfel de filme sînt cele care aduc și bani, nu filmele «mici» (mici în comparație cu superproducția). Dar între un rolișor într-un film de Schlesinger și unul într-o producție uriașă, îl voi iubi tot pe primul. Desigur, are și filmul «giganții» și «giganții» săi. Eu am refuzat rolurile din «Cidul», din «Căderea Imperiului roman»...

— «Căderea Imperiului roman» al lui Anthony Mann? Dar ulterior ați lucrat cu Mann, ați fost interpretul unuia dintre ultimele sale filme, «Un dandy în aspic».

— Asta este altceva. Am avut tot respectul pentru talentul său; după moartea lui am colaborat la montarea filmului pe care l-ați amintit, dar rolurile din «Căderea...» nu-mi spuneau nimic.

— Dintre cineaștii cu care nu ați filmat încă, există unii cu care v-ar plăcea în mod deosebit să lucrați?

— Nu mi-am pus astfel de întrebări. Nu am în vedere pe cineva anume. Îmi plac, în general, cineaștii tineri, cu idei noi, cei care știu să nu rămînă în urmă. Ceea ce aștept însă în primul și în primul rînd de la un regizor este să comunic cu el și să mă accepte așa cum sînt, cu severitatea și cu exigențele mele. Dacă nu există o astfel de comunicare, pot să mă aflu în fața unui geniu, pentru mine nu mai e absolut nimic de făcut, n-am ce căuta acolo.

— Lucrați mult asupra rolurilor? Bănuiesc că nu vă lăsați prea mult în voia inspirației.

— De obicei repet mult, dar nu într-atît încît să ucid spontaneitatea.

— Iubitorii dv. au fost totdeauna izbiți de glasul dv., amestec foarte aparte de vigoare și limpezime. Dincolo de obișnuitele exerciții actoricești, mai există vreun secret care vă ajută la «lucrarea» vocii?

— În ceea ce mă privește, eu exploatez fiecare răgaz în care mi se pare mie că sînt mai puțin observat pentru a spune un vers, două pe diferite tonuri. Dacă o să mă vedeți pe platou, să nu vă surprindă că, din cînd în cînd, în pauze, silabisesc cuvinte de unul singur. Nu e nici un secret, după cum vedeți, ci tot sfîntul exercițiu. Ca în orice muncă, pînă la urmă.

Interviu realizat de Magda MIHAILESCU
Fotografie de S. STEINER

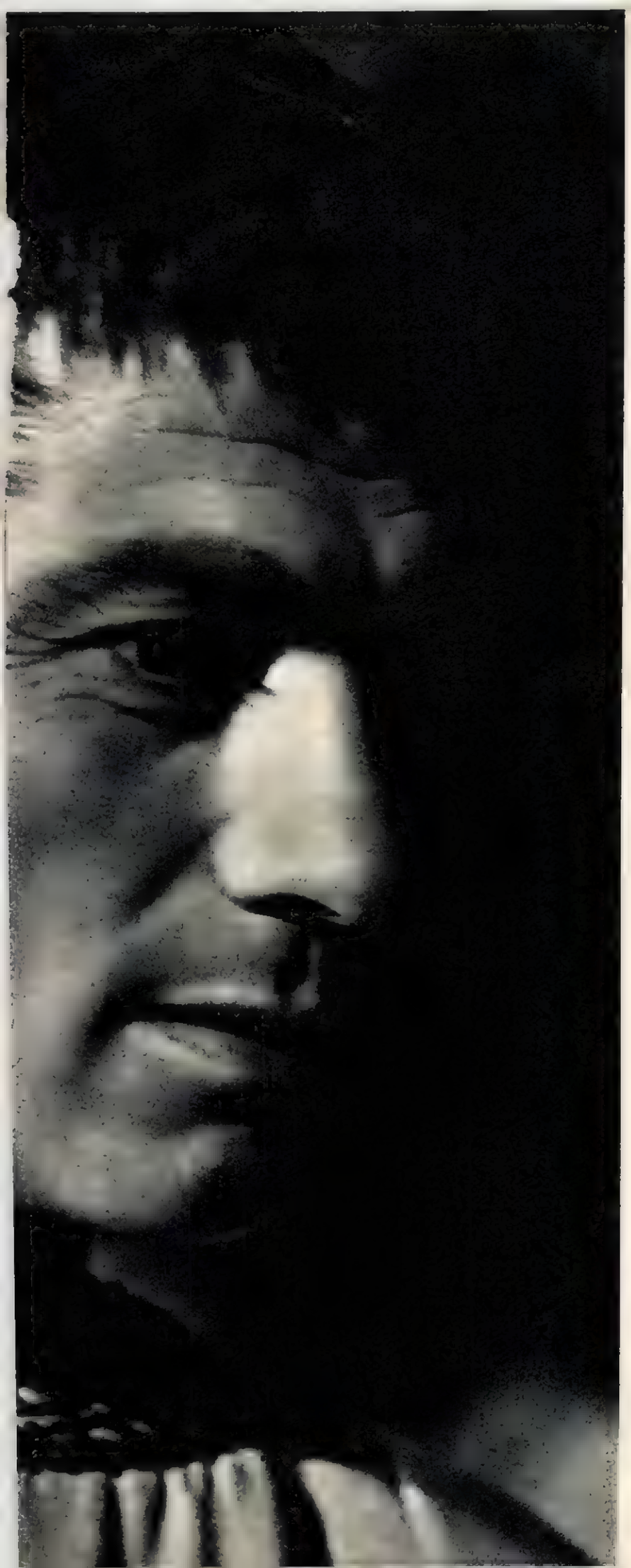

primatul inteligenței

«Telefagia» semnalată de Ecaterina Oproiu într-un articol apărut săptămîna trecută în «Scînteia» reprezintă o primejdie reală. Îngurgitată zi de zi în cantități industriale, hrana intelectuală gata mestecată și distribuită în pilule cu înveliș dulceag predispune spiritul la lenevire. Pe toate meridianele. Cauze obiective analoge duc pretutindeni la efecte similare. Ar fi o demagogie ieftină să se pretindă că orînduirea socială superioară imunizează împotriva pericolelor decurgînd din răspîndirea informației și a divertismentului pe calea mărginită de condițiile materiale ale televiziunii. Să cădem în acest caz într-o disperare fatalistă, să încetăm de a ne mai zbate pentru o televiziune mereu mai bună, mai adecvată necesităților generale? Nu există sau nu s-a descoperit încă un leac pentru această tară a civilizației moderne? În ceea ce mă privește am crezut totdeauna — și unele evoluții recente în structura programelor noastre mă fac s-o cred și mai cu temei — că televiziunea dispune de instrumente care, mînuite cu abilitate, pot, dimpotrivă, să stimuleze mintea, curiozitatea constructivă, dorința de înțelegere și aprofundare. În compania unui interlocutor inteligent, care te îndeamnă să reflectezi într-un mod nou, neprevăzut, mai amplu, la lucruri esențiale, devii tu însuți mai apt să percepi cu o acuitate sporită realitatea înconjurătoare.

Cu aceste gînduri și pentru a le verifica am urmărit ca un autentic telefag, fără pauză de respirație, tot ceea ce s-a transmis miercuri 22 mai, între orele 17,30 și 22,30. Despre emisiunea «Ala-Bala», nimic deosebit de semnalat. Obișnuita drăgălășenie a copilăriei estompată de — vai, la fel de obișnuita — mimare a spontaneității. În schimb, telecronica economică, rubrică pe care ne deprinseserăm cu toții s-o privim ca pe o jumătate de oră de plictiseală programatică, a sărit din tiparele vechi. Conducînd competent, cu imaginație și vivacitate, discuția despre «interferențele în cercetarea economică», dr. Mihai Demetrescu a oferit tuturor ascultătorilor o temă de meditație inedită, stimulînd totodată interesul general pentru una dintre marile probleme ale prezentului și viitorului încă insuficient studiată la noi. A urmat întristătorul curs de limba germană, la care o profesoară dezavantajată de cadrul micului ecran citește concentrat, cu vocea tremurîndă, fără a sări vreun cuvînt, «Foarte bine, Gabi. Se poate spune și «ich auch» și «auch ich», dar în timp ce în primul caz accentul...» Este, așa cum semnalam de la început, un surogat de lecție. La probele de seminar pedagogic, învățătorilor și profesorilor începători li se cere să vorbească liber în fața clasei.

Ideea de a sugera și sublinia pentru uzul tineretului relația dintre conceptele «civilizație» și «a fi civilizat» nu e rea. Filmul UNESCO despre Abu Simbel, semnificînd continuitatea civilizațiilor, a fost un model de ilustrare judicioasă de natură să îndemne la reflecție. Scenetа puerilă cu arhitectul mitocan și cu soția sa atît de ingenioasă și de înțeleaptă încît îi dă ideea — care lui nici nu-i trecuse prin cap — de a așeza cu fața spre mare un hotel construit pe malul mării, era și ea un model: un prototip perfect al însăilărilor a căror eliminare urgentă din toate programele ar fi un act de salubritate.

Telejurnalul denotă efortul de a deveni cît mai viu și mai interesant. Personal aș fi preferat însă jocului de-a telefonul cu Parisul depășirea aspectului desuet al unei informații externe lipsite de suportul jurnalelor de actualități realmente la zi.

Printre clișeele pe care actuala ofensivă a inteligenței — căci există o asemenea ofensivă — ar trebui să le alunge se numără și eticheta «la cererea telespectatorilor» aplicată programelor obișnuite de muzică populară.

«Transfocatorul», emisiune care și-a respectat și depășit promisiunile debutului, a izbutit să scape de balastul temelor «de serviciu» și al colaboratorilor nepotriviți. Săptămîna trecută el a fost ceea ce ar trebui să fie totdeauna: o investigație pătrunzătoare, realizată cu sensibilitate și înțelegere umană, în zone nu prea roze ale vieții sociale. Trecînd repede peste scurtul intermezzo de muzică ușoară, am ajuns la filmul «Nu sîntem singuri». S-a vorbit adesea despre calitățile lui artistice, despre creația de neuitat a lui Paul Muni. Să reținem acum, în contextul care ne interesează, că e un film care te obligă să reflectezi la semnificația vieții umane, la monstruozitatea războiului și la multe alte lucruri.

Cu ce s-a ales deci telefagul? Cu o seară plină, lipsită de monotonie, în care a fost invitat nu doar la contemplarea pasivă ci și la o dinamică participare intelectuală și afectivă. Concluzia? Nu se poate trage. Sîntem toți în plin proces de tatonare, de adaptare. Dar căutările și unele împliniri ale televiziunii ne făgăduiesc evitarea marasmului de care ne temem cu toții.

Felicia ANTIP

telex

HAMBURG «Tigrul Esso își arată colții» (Der Spiegel). Vestitul concern petrolier american a reușit să cumpere dreptul de a deschide pe lîngă 6 350 stații de benzină (Auto-Service) din R.F.G. puncte de vînzare pe loc a pneurilor «Dunlop».

PARIS Asociația națională a cluburilor științifice a inițiat pentru această vară un original stagiu de activități aerospațiale. Sînt admiși numai tineri între 17 și 20 de ani, care vor fi inițiați în tainele construirii și lansării rachetelor.

CRACOVIA Marek Zgerski are doar 21 de ani. Absolvent al facultăților de fizică și de chimie, el este cel mai tînăr asistent de la Universitatea Iagellonă

RIO DE JANEIRO Dacă Statele Unite ar renunța la politica lor comercială protecționistă, anulînd restricțiile arbitrare asupra importurilor din America Latină, atunci țările din această parte a lumii și-ar spori lesne cu un miliard de dolari pe an veniturile realizate prin comerțul lor extern. Precizarea a fost făcută deunăzi de Jose Mora, secretarul general al O.S.A. (Organizația Statelor Americane).

BONN Numeroase ziare își manifestă îngrijorarea față de penetrația capitalului american în R.F.G.; de la 350 în 1957, numărul firmelor americane a crescut la aproape 1 300. Acum, trustul Du Pont de Nemours construiește aici una dintre cele mai mari uzine de fibre sintetice din Europa.

MILANO 14 muncitori și intelectuali au fost dați în judecată de autoritățile locale pentru că au participat la o demonstrație împotriva războiului din Vietnam. Ei sînt învinuiți că în timpul manifestațiilor de stradă au tulburat... liniștea publică și că au blocat căile de acces ale unui stadion sportiv.

VIENA Primele emisiuni colorate ale televiziunii austriece vor fi transmise la sfîrșitul acestui an. Pînă în vara anului viitor, 60—80 la sută din populația țării va putea urmări programul în culori.

LA PAZ Primul film bolivian de lung-metraj — «Ukamau», o dramă pasională pe malul lacului Titicaca.

ROMA Noua clădire a Bibliotecii Naționale este pe terminate. Concepută pentru găzduirea unui tezaur de 6 000 000 volume, biblioteca va fi una dintre cele mai mari din lume.

DARMSTADT Cu o coloană formată din 50 de tractoare, țăranii au desfășurat o adevărată bătălie pentru alungarea unităților motorizate americane ce amenințau să le distrugă grădinile de zarzavat. Acțiunea curajoasă a fost denumită de localnici «bătălia sparanghelului».

MICHIGAN 50 de cinematografe complet automatizate cu aparate de proiecție comandate de la distanță vor funcționa în S.U.A. în 1968. Zilele acestea firma «Inflight Motion Pictures» a deschis în Florida, Michigan și Carolina de Nord 12 asemenea cinematografe.

BONNIE SI CLYDE

Lui Orfeu i-ar fi fost poate mai ușor să nu se uite la Euridice, decît îi este în Apus unui biet muritor, care nu știe să ciupească lira și să îmblînzească fiarele, un biet muritor care s-ar încăpățîna să treacă pe lîngă un cinematograf unde rulează «Bonnie și Clyde» și să nu meargă să vadă filmul. Oamenii sîntem, iar curiozitatea o fi ea vanitate, așa cum spune bunul nostru Pascal, dar ce caracter de beton armat, ce voință de marmură poate să stea nemișcată cînd lumea freamătă, chicotește, este traversată de fiori și zguduită de frisoane, numai la auzul acestor nume: Bonnie și Clyde. Săptămîni în șir presa de specialitate și cea de nespecialitate au întors pe față și pe dos povestea gangsterilor îndrăgostiți, copiii blestemați care spărgeau băncile îmbrățișați și mitraliau trimițîndu-și bezele. Nu știu dacă Romeo și Julieta, la timpul lor, au produs o asemenea tevatură. După o săptămînă de la apariția filmului, croitorii de elită au lansat moda Bonnie și Clyde. După două săptămîni fabricile au scos în serie moda Bonnie și Clyde. Casele de discuri au lansat (și au dat lovitura) cu noua melodie a lui Johnny: Bonnie și Clyde. Automobiliștii de elită și-au părăsit Rolls-urile și Jaguarele și s-au urcat în mașini epoca Bonnie. Casele de filme nu au rămas nici ele mai prejos. În curînd se vor pune în circulație noi pelicule din seria Bonnie.

Nici Orfeu n-a putut rezista — și a privit. Am intrat și eu la cinematograful de lîngă Domul din Milano și am privit hipnotizată pe blonda și dulcea Bonnie, care, cu un răpăit de pistol automat, culca la pămînt mulțimea, așa cum cosașul culcă la pămînt spicele de grîu. L-am privit și pe seducătorul Clyde, cel mai frumos și mai inteligent june-prim pe care l-am văzut cîndva pe ecran, care golea băncile, secera polițiștii, prefăcea în praf și pulbere dolari și pietani, mașini și casieri de bancă. Nu vreau să vorbesc aici nimic despre acest film, voi, plin de spirit și de talent. Nu am nimic împotriva fetelor care poartă basculi. Dar acest film a fost lansat cu formula «Romeo și Julieta secolului nostru». Romeo și Julieta?

În clipa aceasta nu se mai poate vorbi de modă. În clipa aceasta trebuie să tragi aer în plămîni, să strigi tare: «veto!», «ajutor!».

Ecaterina OPROIU

NEUCHÂTEL

INTERVIU CU PROF. JEAN GABUS

despre expoziția „ROMÂNIA—ȘASE MILENII DE ARTĂ"

La sfîrșitul acestei luni, la Muzeul de etnografie din Neuchâtel, puternic centru de cultură și artă al Elveției franceze, se va deschide pentru o perioadă de șase luni o expoziție consacrată artei românești de-a lungul timpului. Directorul muzeului, profesorul Jean Gabus, este unul dintre inițiatorii și organizatorii acestei prestigioase manifestări culturale. Autor al unor inovații fundamentale în știința muzeisticii, el este cunoscut ca unul dintre cei mai importanți specialiști în probleme de etnografie din lumea întreagă.

În legătură cu apropiata deschidere a expoziției de artă, ne-am adresat profesorului Jean Gabus, rugîndu-l să acorde un interviu pentru cititorii revistei «Flacăra».

— Domnule profesor, vă aflați între două voiaje în România, unul efectuat luna trecută, iar celălalt zilele acestea. Care sînt impresiile dv. din primul contact luat cu țara noastră?

— În prima mea vizită la București am urmărit doar să fixez principalele coordonate ale importantei expoziții pe care o pregătim împreună cu specialiștii români. În frumoasa dv. țară am vizitat muzeele de specialitate din București, Brukenthal din Sibiu ca și mănăstirile din nordul Moldovei. Părerea mea este că fiecare european care se interesează de istoria continentului nostru ar trebui să facă un asemenea pelerinaj. În frescele mănăstirilor din nordul Moldovei pictorii autohtoni au oglindit caracteristicile morale și naționale ale poporului român. Impresia mea este că frescele, gravurile colorate ce ornamentează textele, splendoarea broderiilor și țesăturilor din muzeul Putnei, reflectă gîndirea europeană a timpului, permanența obiceiurilor ce s-au păstrat peste veacuri.

— Ce ne puteți spune despre conservarea și restaurarea acestor comori?

— Toată admirația mea pentru specialiștii români, care prin restaurarea competentă a monumentelor au păstrat neștirbite stilul românesc, bunul-gust și tradiția artei populare. Faptul că România, țară latină, care, deși izolată din punct de vedere geografic de restul țărilor latine, și-a păstrat nealterate în tot decursul istoriei caracteristicile culturii latine, limba, arta, obiceiurile etc. — caz rar în istorie — conferă o deosebită valoare expoziției pe care o deschidem aici, la Neuchâtel. Elveția romandă, țară latină, așteaptă cu interes expoziția «România — șase milenii de artă» și o va primi ca pe o solie a unui popor-rudă foarte apropiată.

Sanda DUMITRESCU

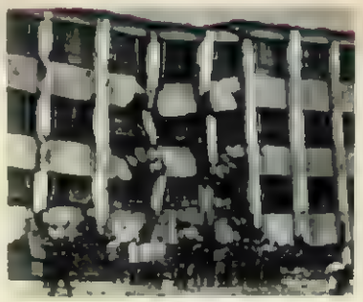

Clădirea Universității din Hokkaido (Japonia) după recentul cutremur.

WASHINGTON

ORĂȘELUL DIN CENTRAL PARK

— Corespondență specială de la James DOUGLAS—

Pajiștea întinsă ce desparte Casa Albă de rîul Potomac, denumită Central Park, a căpătat zilele trecute aspectul unui camping neobișnuit. Participanții la «marșul sărăcimii» s-au instalat aici, încropind peste noapte un adevărat orășel format din corturi și barăci. Ei au plecat concomitent din zeci de orașe americane, avînd în fruntea coloanelor cîte o căruță trasă de un măgar, simbol al lumii nevoiașe. Prima coloană a pornit din fața motelului din Memphis, unde a fost asasinat pastorul Martin Luther King, care pînă în ultimele săptămîni de viață participase la pregătirea acestui marș, conceput ca o manifestație pașnică. Cuvîntul de ordine este acela de a se evita ciocnirile cu grupurile de rasiști și cu poliția.

Simbolul nevoilor: căruța trasă de măgar.

În Central Park locuitorii Washingtonului s-au întîlnit cu imaginea tristă a sărăciei concentrate și au descoperit, o dată cu aceasta, hotărîrea mulțimilor năpăstuite de a obține satisfacerea revendicărilor lor în spiritul egalității rasiale.

Participanții la marș iau parte la adunări, umplu galeriile rezervate publicului din sălile Congresului (cînd nu sînt izgoniți cu forța), prezintă petiții diferitelor instituții — într-un cuvînt dezvăluie lumea sărăcilor în fața cercurilor oficiale. Pastorul Ralph David Abernathy și 100 de reprezentanți ai mișcării nonviolente s-au prezentat la diferite ministere pentru a explica mobilul care îi animă pe manifestanți. Subcomitetul senatorial, instituit pentru a audia diferite păreri, a convocat pe reprezentanții guvernului (ministrul justiției, Ramsey Clark, ministrul muncii, W. Wirtz ș.a.) și ai populației de culoare. Delegația participanților la «marșul sărăcilor» a ajuns mai tîrziu la Capitoliu, ceea ce l-a intrigat pe ziariști. Unul dintre ei l-a întrebat pe un lider negru. Acesta a răspuns prompt: «Așteptăm întîlnirea cu omul alb de 300 de ani și acum am hotărît să ne lăsăm și noi așteptați». Mulți participanți la marș și-au făcut cunoscută hotărîrea de a rămîne vara la Washington. În urma ploilor torențiale care au inundat Central Park, participanții la «marșul sărăcilor» au fost cazați provizoriu în diferite biserici din Washington.

COMENTARIU

Mișcările din Franța

de Silviu BRUCAN

Amploarea extraordinară și caracterul radical al mișcărilor sociale din Franța au stîrnit buimăceală și perplexitate în rîndurile comentatorilor occidentali. Reacția a fost de aceeași natură — deși mult mai atenuată — cînd sindicatele vest-germane au deschis lupta în favoarea participării muncitorilor la deciziile întreprinderilor și cînd în urma atentatului împotriva lui Rudi Dutschke studenții au demonstrat un dinamism politic fără precedent. Și cîștigurile obținute de comuniștii italieni în alegeri au surprins, cu atît mai mult cu cît Italia este singura țară vest-europeană în care economia cunoaște o perioadă de avînt. Surpriza cea mai puternică au produs-o însă evenimentele din Franța: «Guvernul, profesorii, publicul, studenții înșiși, toată lumea a fost depășită de amploarea lor» — scrie «Paris Match».

Care este explicația acestei totale surprize și a stării de perplexitate care a însoțit-o? Teoria oficială, la modă în capitalele vest-europene, dar în primul rînd la Washington, repetată pe toate vocile și pe toate canalele de mass-media reluată de sociologi, politologi și de apologeții literari ai societății consumului, era aceea că în Europa occidentală postbelica s-a ajuns la un «echilibru social», că «comunismul a fost stăvilit» și că, drept urmare a spectaculoasei dezvoltări economice, realitatea exprimată plastic este aceea că «creșterea plăcintei face posibil să se dea fiecăruia o porție mai mare». Marele preot al teoriei plăcintei, sociologul Raymond Aron, demonstra cu efuziune că schimbările în condiția de viață a muncitorului au făcut ca «spiritul revoluționar să dispară în ultimii 25 de ani», iar profetul studenților rebeli, Herbert Marcuse, declara sentențios că muncitorii din Occident au devenit «unidimensionali», victime docile ale sistemului totalitar al societății industriale, incapabile să mai poată lupta pentru eliberarea socială.

Și iată că, dintr-o dată, zece milioane de muncitori francezi, în cea mai bună tradiție revoluționară, declanșează o viguroasă luptă grevistă cu ocuparea întreprinderilor și sechestrarea directorilor și patronilor și formulează revendicări care depășesc în mod evident pentru toată lumea cadrul unor nemulțumiri de conjunctură economică. Iar coi la coi cu ei se găsesc ingineri, funcționari, economiști, oameni de știință, care, împreună cu muncitorii manuali, formează acea clasă salariată care constituie în prezent majoritatea populației în țările capitaliste dezvoltate. Incontestabil, efectele inflației și ale reducerii orelor de lucru, majorările de impozite și extinderea șomajului au jucat acel rol declanșator care revine protestului economic în marile mișcări sociale. Dar chiar și a 5-a Republică, prin glasul autorizat al președintelui de Gaulle, a recunoscut că se face resimțită nevoia unor reforme de structură în organizarea social-economică. Aceeași concluzie s-a impus și în cazul energicelor mișcări studențești împotriva unei universități perimate atît ca dimensiune cît și ca organizare și structură. Cu alte cuvinte, nu este vorba numai de «plăcintă», teorie vulgară, cu atît mai vulgară cu cît aparține unor ideologi care și-au făcut o profesie din slăvirea gîndirii idealiste. Muncitorii, intelectualii și studenții revoluționari din Franța îi amintesc lui Raymond Aron și altora vechea și înțeleaptă maximă biblică: oamenii nu trăiesc numai pentru pîine și nici măcar numai pentru plăcintă.

Este adevărat că erorile apostolilor societății consumului se datoresc în mare măsură euforiei create de impulsionarea extraordinară a forțelor productive de către revoluția științifico-tehnică. În realitate, această extraordinară revoluție, care modifică nu numai datele producției și ale tehnologiei ci se extinde prin efectele ei și asupra vieții sociale, departe de a elimina vechile probleme și contradicții ale societății, le adaugă dimpotrivă o latură nouă, al cărei caracter exploziv abia se impune atenției. Cînd Marcuse condamna aparatul productiv modern pentru că determină nu numai profesiunile, calificările și ocupațiile necesare, ci și aspirațiile și nevoile individuale, el surprindea desigur acea situație din Franța în care zeci de mii de studenți urmează sociologia ca o vocație în timp ce nu există debușeu decît pentru 2 000—3 000 de sociologi. Iată noua dimensiune a problemei care a surprins societatea occidentală!

Nu demult, publicația franceză «Informations Industrielles et Commerciales» nota: «Perioada expansiunii facile se apropie de sfîrșit în economia Occidentului... Începe o nouă perioadă marcată de instabilitatea monedelor, scăderea comerțului internațional, ridicarea prețului aurului și o tendință permanentă de sporire a șomajului. După cum se vede, noua perioadă este însoțită de tulburări sociale care anunță și pe plan politic apropierea de sfîrșit a unei ere de oarecare stabilitate în care tonul în politică, inclusiv grosul votului în alegeri, era dat de centru, de forțele politice de centru

BONN

IN JUNGLA IMPOZITELOR

Corespondență specială de la Dieter BLOHME—

Ceea ce în frumoasele zile ale «miracolului economic» era de neconceput, a izbucnit acum sub forma explozivă a «războiului fiscal». De cîteva săptămîni guvernul Kiesinger-Brandt, angajat și așa într-o serie de spinoase probleme interne și externe, este asaltat de cererile tot mai insistente — aproape generalizate — de a-și revizui politica fiscală. Milioane de contribuabili vest-germani, de cele mai diferite categorii, consideră regimul actual de proliferare a impozitelor drept «o chingă insuportabilă» și cer în termenii cei mai categorici «deșelenirea junglei fiscale» prin simplificarea legilor în vigoare și prin reducerea și, în unele cazuri, anularea impozitelor.

Obiectul atacurilor celor mai violente este ministrul de finanțe Franz-Josef Strauss, care, în ciuda repetatelor sale intervenții pentru aplanarea conflictului, este interpelat în mod public la întruniri, prin presă, ca și prin memorii și scrisori de protest.

Ostilitățile au atins zilele acestea un punct culminant, o dată cu aderarea salariaților de la percepții și administrații financiare la acțiunea de masă a contribuabililor. La Bod Goldesberg, participanții la o întrunire de protest l-au huiduit pe ministrul de finanțe, în timp ce președintele Ligii funcționarilor fiscali, Hermann Fredersdorf, declara de la tribună: «Nedreptatea este strigătoare la cer. De 13 ani cerem într-una măsuri de îmbunătățire a legislației fiscale, din păcate fără nici un rezultat». Replica unui purtător de cuvînt al ministrului de finanțe, cheminduși la ordine pe salariații fiscului, a stîrnit și mai mult mînia lor și a contribuabililor. Cuvîntul de ordine al acestora este acum: «Deșeleniți jungla impozitelor, simplificați legislația, jos cu puzderia de așazise impozite-bagatelă!» Ziarul hamburghez «Bild Zeitung», care sprijină acțiunea printr-o virulentă campanie de presă, denunță faptul că Bonnul nici măcar nu-și manifestă intenția de a defrișa jungla fiscală. Dovadă, refuzul direct al lui Franz-Josef Strauss de a trece la măsuri radicale imediate. Într-o declarație făcută presei, ministrul de finanțe a precizat că «în actuala legislatură parlamentară (de trei ani — n.r.) o reformă fiscală nu poate fi realizată». Cauza? Sau, mai curînd, explicația? Eforturile guvernului de stabilizare a situației economice, diferite alte reforme financiare și administrative aflate în curs de realizare și mai ales obligațiile asumate de R.F.G. în cadrul Pieței comune. Cu alte cuvinte, în loc de deșelenire... înghețarea impozitelor pînă la viitoarea legislatură.

«BILD ZEITUNG»: «Nimeni nu vrea să deșelenească jungla impozitelor».

FUNCȚIONARII FISCALI: «Simplificați, în sfîrșit legile!»

MINISTERUL DE FINANȚE: «Trebuie să așteptăm reglementarea — Piața comună».

Monica Vitti alături de tinerii demonstranți, pe străzile Cannes-ului.

LONDRA

T.U.C. LA 100 DE ANI

—Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER—

În urmă cu o sută de ani, președintele sindicatelor din Manchester și Salford convoca un congres al tuturor sindicatelor britanice, înscriind pe ordinea de zi discutarea pericolului pe care-l reprezenta pentru nivelul de trai al muncitorimii programul guvernului de atunci. Era actul de naștere al Congresului sindicatelor britanice (T.U.C.), care-și sărbătorește anul acesta centenarul.

La începutul secolului, sindicatele reprezentau principalul instrument de luptă al clasei muncitoare, în rîndurile lor dîndu-se lupte acerbe împotriva elementelor reacționare ce căutau să reducă mișcarea la o simplă organizare a muncitorilor calificați. Mai tîrziu, cînd a luat ființă partidul laburist, sindicatele și numeroasele organizații socialiste l-au sprijinit în general, acest partid reușind să formeze guvernul în patru rînduri.

Astăzi, după scurgerea unui secol, situația este radical schimbată: sindicatele se opun politicii laburiste. S-au și făcut auzite avertismente în legătură cu măsurile luate de guvern care «ar putea acționa în detrimentul sindicatelor și al clasei muncitoare». La data convocării primului congres, o scrisoare deschisă a organizatorilor atrăgea atenția asupra pericolului pe care-l reprezenta o comisie regală însărcinată cu studierea problemei drepturilor sindicatelor. Astăzi, la distanță de un veac, o comisie similară pare să recomande aceleași drastice măsuri restrictive împotriva membrilor sindicatelor, în special în ce privește dreptul la grevă.

În încercarea sa de a stăvili valul de revoltă ce s-a iscat, premierul Wilson a numit pe Barbara Castle, o veche militantă laburistă, în fruntea departamentului care studiază problemele salarizării, prețurilor și ale productivității. În prezent ea încearcă să împiedice unele majorări de prețuri, menținînd însă restricțiile în ce privește creșterea salariilor. În ciuda unor anumite reduceri la capitolul cheltuielilor militare, bugetul țării continuă să fie deficitar, prețurile își mențin cursul ascendent, nivelul de trai al maselor de muncitori scade.

Desigur, sindicatele nu pot îngădui perpetuarea acestei stări de lucruri. Dovadă, acțiunile revendicative ale muncitorilor, mai ales ale celor din sectoarele «proprietate publică».

Criza politică și socială care a cuprins Franța a provocat dezbateri aprinse și în Parlament. Imaginea de mai jos înfățișează tocmai unul dintre aceste momente de tensiune surprinse de obiectivul aparatului fotografic.

telex

DIGEST

A SOSIT TIMPUL

În interesul întregii omeniri, a sosit timpul ca Statele Unite să învețe să accepte înfrîngerea.

Arnold TOYNBEE
istoric englez

DEMOCRAȚIA OCCIDENTALĂ VĂZUTĂ DE MARCUSE

Se spune că democrația permite să se facă simțită voința poporului. A cărui popor? A cărei părți a poporului? Pe scurt, pînă la ce punct sistemul nostru îngăduie voinței maselor să se afirme? E simplu: atîta timp cît aceasta nu reprezintă o amenințare reală pentru instituțiile sociale, economice, politice și culturale existente: dar numai pînă aici. Singurele schimbări admise sînt cele care nu modifică actualul echilibru de forțe, cu toate nedreptățile sale, cu lipsa de egalitate și libertate. Democrația are, după părerea mea, un viitor, dar nu un prezent.

Herbert MARCUSE
filozof american
(Dintr-o dezbatere organizată de săptămînalul italian «Espresso» pe tema democrației occidentale.)

SURPRIZELE CUTIEI CRANIENE

După 600 de ani de la moartea sa, Petru I cel Crud, regele Castiliei, a fost supus unui examen medical. Zilele trecute, rămășițele sale pămîntești au fost exhumate din Catedrala Sevilliei și predate spre examinare specialiștilor centrului neurologic din Madrid. De multă vreme istoricii au pus cruzimea și actele sale nesăbuite pe seama unei dezordini mintale, dar abia în ultimul timp s-au hotărît să ceară ajutorul direct al specialiștilor creierului. Examenul medical condus de doctorul Moya, șeful centrului, a constatat «indicii anormale în cutia craniană, confirmînd teoriile despre cauzele comportării anormale a regelui în timpul vieții sale agitate».

Păcat că acest examen medical n-a fost făcut în urmă cu peste 600 de ani. Cine știe, poate multe cruzimi n-ar mai fi avut loc. Dar timpul nu-i pierdut. S-ar putea ca nu numai istoricii dar și oamenii politici să ceară o mai largă aplicare a studiului neurologic la unele fenomene contemporane. De pildă, sursele unor acte de cruzime nemaipomenită, cum sînt atrocitățile americane din Vietnamul de sud, speranțele unora în arma atomică etc. Și, dacă se poate, preventiv. Pentru că nu ar fi de loc plăcut ca peste alți 600 de ani niscaiva neurologi să descopere că zeci de milioane de oameni sănătoși au murit din cauza cîtorva contemporani cu fenomene anormale în cutia craniană.

Nicolae URECHE

IKARUS PE ORBITĂ

În ziua de 14 iunie, un planetoid, cu un diametru de 1,6 kilometri, va trece, cu o viteză de 100 000 kilometri pe oră, la o distanță de 6,9 milioane kilometri de Pămînt. Astrofizicienii mai grijulii se tem ca nu cumva acest planetoid, denumit «Ikarus», să intre în cîmpul de atracție al Pămîntului, căci o ciocnire cu Terra ar constitui o catastrofă; puterea șocului ar corespunde efectului cîtorva mii de bombe cu hidrogen.

În anii 1987 și 2006 sînt de așteptat alte întîlniri de la distanță ale planetei noastre cu acest pitic cosmic, de dimensiunile unei insule. Orbita lui «Ikarus» se va modifica simțitor cu timpul, datorită influenței cîmpurilor de gravitație dintre Pămînt și Mercur. Primul om care a văzut planetoidul acesta, în anul 1949, a fost astronomul german Walter Baade. Mica planetă a primit numele de «Ikarus», pentru că trece mai aproape de Soare decît oricare alta, fie ea mare sau mică.

Astronomul american Robert Richardson a propus ca «Ikarus» să fie atacat cu bombe atomice lansate de pe o navă cosmică, iar profesorul german Herman Oberth este de părere că ar trebui aterizat cu capsule cosmice pe «Ikarus» și pe alți planetoizi. Oberth crede că astfel s-ar putea economisi forța motrice atît de costisitoare în cosmos, deoarece planetoizii ar putea fi utilizați în locul stațiilor cosmice.

Nu putem afirma că astronomii ar fi chiar alarmați din pricina lui «Ikarus», dar unii dintre ei ar dori să se ia din timp «măsuri preventive».

B. GRIMM — Hamburg

TIGRUL A MURIT. TRĂIASCĂ TIGRUL!

Cei care, în urmă cu trei ani, în birourile de reclamă ale concernului Esso (denumirea comercială a companiei «Standard Oil»), dădeau viață tigrului-mascotă și formulei «puneți un tigru în motorul dumneavoastră» — lansîndu-le cu un uriaș tam-tam publicitar pe pagini întregi de ziare și reviste ca și pe panourile de pe șoselele și de la stațiile de benzină vest-europeane — au hotărît dintr-o dată, în această primăvară, fără pic de remușcare: «Tigrul trebuie să moară». Cel puțin așa sună sentința etalată — nu mai puțin zgomotos ca lansarea de acum trei ani — în paginile presei vest-germane, engleze etc. S-au dat și explicații serioase. Însoțite în ziarele și revistele vest-germane, de pildă, de fotografia conducătorului biroului «Esso A.G.» din Hamburg, Jurgen Schneidewind, sau de cea a actorului Peter Dracow, în presa britanică — ambii prezentînd niște chipuri întunecate — cuvintele ce justificau dispariția tigrului conchideau în esență astfel: «Pentru concern perioada de umor a trecut. Seriozitatea trebuie să primeze și de aceea tigrul și-a încheiat activitatea». Lucrurile păreau atît de clare încît pînă și seriosul «Times» a inserat știrea dispariției la rubrica sa economică... Dar n-a trecut decît puțină vreme și aceleași ziare ce anunțaseră verdictul de condamnare la moarte a tigrului au publicat un ciudat apel ce începea cu cuvintele: «Aceasta este inechitabil» și se termina astfel: «Alegeți progresul — salvați tigrul». Ciudat numai în aparență. Pentru că acest strigăt disperat era pus la cale... tot de grupul de reclamă al lui Esso. Și, în fond, chiar acesta constituie țelul operației publicitare, ce poate fi sintetizată în formula de mult consacrată, dar puțin schimbată acum pentru circumstanțe, «Tigrul a murit — trăiască tigrul»: refacerea forței de atracție... comercială a tigrului. Într-adevăr, dacă imediat după lansarea originalei reclame volumul vînzărilor de benzină a crescut, de pildă, dintr-o dată în Anglia cu 1%, în ultima vreme scăderea eficienței reclamei a produs neliniște în cercurile interesate. Se impunea o reanimare. Și, în căutare de idei, unuia din grupul ce se ocupă de reclamă i-a trecut prin cap, pe semne, cine știe în ce împrejurare, că unii soți înțeleg ce soție au numai atunci cînd sînt pe cale să o piardă. Astfel s-a născut, se pare, operația «Salvați tigrul!»

I. CIOARĂ

COMPUTER

• Bilanțul provizoriu al ostilităților din Nigeria: militari morți și răniți: 150 000. Sinistrați: 3 000 000 de oameni. Distrugeri: 150 000 000 lire sterline.

• Export de capital nipon: totalul investițiilor peste hotare: 4 miliarde de dolari, 25% investiții particulare, restul, împrumuturi guvernamentale nerambursabile și credite particulare de export.

• O cantitate de 35—40 tone de praf se depune zilnic pe fiecare kilometru pătrat. Iată intensitatea poluării aerului în marile orașe americane. Experții susțin că de la 10 tone în sus «smogul» devine dăunător pentru sănătate.

• După ultima statistică, populația Ungariei este de 10 240 000 locuitori. Numărul căsătoriilor: circa 100 000 pe an.

• În orele de vîrf ale circulației, pe arterele principale ale marilor metropole automobilele circulă cu viteză de melc: 12 km pe oră la Londra și Paris, 6 km la New York, 3 km la Tokyo.

• Robert Kennedy denunță proporțiile evaziunilor fiscale practicate de monopolurile americane: 6 000 000 000 dolari. El cere anularea legii privilegiilor fiscale care încurajează frauda.

• Încă trei reactoare atomice sînt în curs de construcție în Franța. În prezent se află în funcțiune opt reactoare nucleare.

Rațiunea și ambulanța

N-am auzit de mult poveste mai stranie ca aceasta: un om, un francez, să-i zicem Louis Jouillac, avea 84 de ani. La 84 de ani înseamnă că văzuse cel puțin două războaie mondiale, mulți morți, multe lucruri și auzise cîteva basme. La 84 de ani avea o mașină și mergea cu ea pe șosea. Cu viteză redusă. Într-o zi, rulînd cu viteză redusă, calcă — probabil că nu-i mai funcționau reflexele — un tînăr de 15 ani, căzut de pe bicicletă, îl rănește grav, vine o ambulanță; ambulanța ridică victima și pornește spre spital. Un nou accident, al ambulanței, și zvon în tot satul că pușciul a murit în acest accident. Bătrînul se duce în garaj și se spînzură. Văzuse ceva la viața lui, trăise bomba atomică, participase la războaie; la 84 de ani, acest

CRONICA DE TREI SECUNDE

Jouillac se spînzură pentru un copil de 15 ani, mort, zice-se, din cauza lui. Filozofii zic că sinuciderile nu vin niciodată din cauze imediate. Rațiunea lor e totdeauna alta decît cea care se presupune. Filozofii zic și altfel. Filozofii zic fel de fel de chestii. Da — și ce-i cu asta? Bătrînul s-a spînzurat, adolescentul — după operație — e în afara oricărui pericol.

Copilul-pește

N-am să înțeleg — poate sînt greu de cap — de ce a fost nevoie de semnul uimirii la capătul știrii care anunța nașterea unui copil bolivian în formă de pește. E anormal — de acord. E nemaipomenit — probabil. E monstruos. Dar de ce uimire? N-am mai auzit lucruri nemaipomenite? N-am mai văzut apariții monstruoase la care înțelepții — ca și medicii din San Juan — nu au găsit explicații? Dar chiar în zilele cînd venea pe lume fenomenul bolivian, într-o altă țară a lumii avea loc, într-o biserică a lui Dumnezeu, o messă în memoria celui cunoscut sub numele de Adolf Hitler. Poliția — precizează «Reuter» — n-a intervenit, s-a mulțumit să privească.

Cam ce legătură este între una și alta? A mi se pune această întrebare, cînd somnul adînc al gîndirii naște și ei copii-pești, mi se pare într-adevăr uimitor.

Nu e nici o legătură.

Radu COSAȘU

F varietăți

EXPOZIȚIE NEOBIȘNUITĂ

Pictorul elvețian Max Bucher a deschis la Düsseldorf o expoziție de pictură destinată orbilor.

Tablourile sînt confecționate din materiale cu o structură aspră, zgrunțuroasă, care să producă o senzație tactilă cît mai puternică vizitatorilor nevăzători. Titlurile tablourilor sînt scrise în alfabetul Braille. Fotografia noastră prezintă unul dintre aceste tablouri ieșite din comun.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● **Celebrul pianist Claudio Arrau a descoperit la un anticar din München o sonată, necunoscută încă, a lui Beethoven. Compoziția va fi cîntată în public abia peste doi ani.**

● **În cursul lunii iunie, între Porțile de Fier și Marea Neagră, va putea fi urmărită o ambarcațiune originală alcătuită din trei canoe de material plastic, unite între ele și dotate cu pînze, avînd un echipaj compus din trei băieți și trei fete din Franța, care încearcă să străbată astfel o distanță de 8 500 km și să ajungă în Golful Persic, folosind căile pe care au mers altădată cruciații, argonauții și oștile lui Alexandru cel Mare.**

● **Incendiile nu vor mai surprinde oamenii în somn, datorită unui avertizor de mărimea unui nasture, inventat și pus în vînzare de firma «Magim Company» din Tokyo. E suficient să fie pus în contact cu o priză electrică, pentru ca la cel mai mic început de incendiu aparatul să declanșeze un puternic semnal de alarmă.**

● **Pentru a întreține o campanie de distrugere a insectelor care propagă holera, autoritățile din Nepal au instituit premii de cîte 300 rupii pentru 18 kg de muște predate centrelor de colectare. De unde se vede că «a prinde muște» nu e întotdeauna o aiureală.**

Cassornicarul Richard Loftus din Londra este considerat un adevărat artist în meseria lui. Recent, el a plecat la Paris unde a deschis o expoziție cu cele mai reușite, mai la modă și — evident — mai scumpe creații ale sale. Iată cîteva dintre ele, prezentate de un manechin parizian.

—CÎT E CEASUL, DOMNIȘOARĂ?
—E SCUMP...

colierul de perle

(culese la examene de medicină)

● **«Accidentele pe care le poate suferi osul sînt entorsa, fractura și luxura».**

● **«Vezica biliară poate face calcule asupra alimentelor».**

● **«Părul femeilor cade mai rar decît al bărbaților, care suferă frecvent de calvinism».**

● **«În așteptarea ambulanței se poate da bolnavului un calmant, cu condiția să fie inofensiv și ineficace».**

● **«Trebuie să avem grijă ca tuberculosul să nu doarmă și să nu mănînce în aceeași farfurie cu ceilalți membri ai familiei».**

● **«În caz de gripă este interzis sărutul la o distanță mai mică de 1 metru».**

● **«Se va lua o pilulă cu cinci minute înainte de a adormi și alta cu cinci minute înainte de trezire».**

● **«În asfixie, primul ajutor pe care trebuie să-l acordăm este să facem accidentatului respirație superficială».**

(După Jean Ray — «Anthologie de l'humour»)

MODĂ ȘI ACCIDENTE

O nouă «modă» a invadat străzile Stockholmului: folosirea monocicletelor de circ drept vehicule de agrement.

Nu se știe cîte capete sparte s-au înregistrat pînă în prezent, dar poliția și spitalele de urgență se arată cît se poate de îngrijorate. Au și de ce!

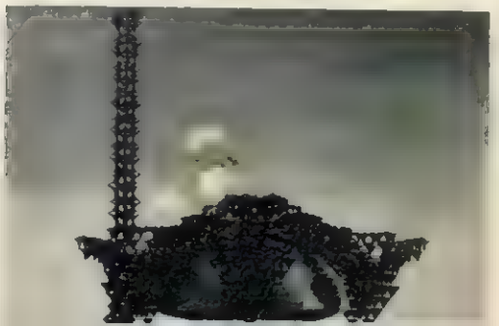

OSAKA— 1970

Două societăți ale industriei grele japoneze, «Toshiba» și «Ishikawajima», au proiectat construirea unui pavilion intitulat «Viziunea globală», care să figureze în cadrul Expoziției mondiale ce se va deschide la Osaka în 1970.

Un colos de oțel («cadrul spațial») va acoperi ca o umbrelă clădirea unei săli de teatru («viziunea globală») care va putea găzdui 5 000 de persoane.

e vară !

Electromotor-Timişoara vă pune la dispoziţie două tipuri de ventilatoare de masă:

VM-3 — cu grătar de protecţie la elice, funcţionează în două turaţii. Elegant şi simplu de manevrat, reglabil pentru unghiuri diferite pe verticală, dirijează curentul de aer pe direcţia dorită. Un suport special permite instalarea lui şi pe perete.

VM-4 — o construcţie simplă şi estetică, cu un suport din sîrmă cromată. Oscilează în suport, permiţînd dirijarea curentului de aer în direcţia dorită.

Ambele ventilatoare sînt economicoase, puterea absorbită fiind de 30 W. Vopsite în culori pastel, VM-3 şi VM-4 sînt echipate cu electromotoare superioare calitativ, cu axul pe lagăre autolubrifiante, care asigură o funcţionare ireproşabilă şi de durată.

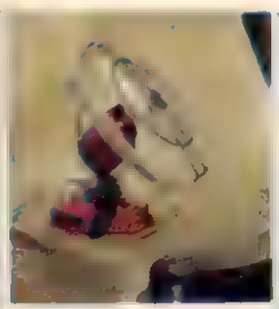

ventilatorul de masă nu e un lux ci o necesitate

MEMENTO

carte

● Sub îngrijirea academicianului Al. Rosetti — cel mai bun editor din cîți am avut în țara noastră — și a lui Liviu Călin a început să apară la Editura pentru literatură seria de *Opere* de Camil Petrescu. Primul volum al seriei conține *Versurile* marelui nostru scriitor. În deschidere: Mărturii despre Camil Petrescu semnate de cei doi editori. Prefața: Început de toamnă pe Cumpătul de... Camil Petrescu.

● Recentul roman al lui Dumitru Almaș, *Viața-i frumoasă, băieți*, de semnificative implicații etice, sociale și politice, evocă, în paginile lui, momente din viața studențimii noastre din anii 1952-1953. (Editura pentru literatură.)

● Paul Surer: *Teatrul francez contemporan*. O carte despre care, pe bună dreptate, în substanțialul său cuvînt introductiv, Valeriu Răpeanu ne spune: «Paul Surer n-a scris o carte de istorie seacă, ci cu eleganță și finețe a reconstituit o operă». În românește de Sanda Răpeanu (Editura pentru literatură universală).

● La Editura tineretului a apărut o nouă culegere din poeziile lui *Nicolae Labiș*. Ilustrații — Mihu Vulcănescu

● În *Cugetări și Maxime* sînt despinse de către Grigore N. Crivianu gînduri ale unor mari oameni de cultură de faimă universală, despre fericire, adevăr și minciună, muncă, pace, război, patrie, popor etc. (Editura tineretului).

● În utila colecție «Lyceum», inițiată de Editura tineretului, a apărut un volum selectiv din opera criticului G. Ibrăileanu: *Studii literare*

● Prin apariția în pragul verii a unor cărți precum *Zbor de noapte* de A. de Saint-Exupéry, *Henri IV* de Heinrich Mann, *Cronica familiei Pasquier* de Georges Duhamel, Editura pentru literatură universală ne pune la dispoziție pentru vacanțele noastre o antrenantă dar și substanțială lectură.

● În ultimul număr al revistei *Secolul 20* e publicat în traducerea Georgetei Horodincă romanul de circulație universală *Străinul* de Albert Camus. Tot în acest număr o suită de desene franceze de la Ingres la Picasso... Dar pentru că nu putem epuiza aici numărul acestei reviste, o recomandăm cititorului care, sîntem siguri, că după ce-o va parcurge o va păstra în biblioteca sa.

plastică

● *Pavel Codiță* — pictură. O succintă caracterizare a modului de a picta pe care îl practică artistul este dată de titlul unui tablou: «Dialog». Un dialog esențial cromatic între suprafețe de culoare, un joc și un ritm, dar nu al întîmplării, ci unul, desigur, laborios gîndit, adesea temeras. Uneori pictorul rupe unitatea imaginii primordiale și ne-o redă în fragmente, închipuind o «Seară calmă», o «Compoziție cu pădure și păsări» etc. (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu.)

● *Amalia Beliciuc Henrioch* — pictură. Peste douăzeci de lucrări, ancorate în apele calme ale figurativului. Sorgintea lor este mai ales lumea satului, cu tipologia ei umană, cu preocupările ei («Ciacă», «Sărbătoarea recoltei»). Chipul țărancii e dominant în aceste lucrări. Aspru și monumental, se impune — după cum remarcă prefațatoarea — «prin expresia de pondere și echilibru susținută de volumele masive, statice, cu conturi rotunjite...» Remarcăm cu deosebire: «Așteptare», Fluieraș», «Sărbătoarea recoltei».(Galeriile de artă, str. Mihai Vodă nr. 2.)

● A. Mihailopol este binecunoscut publicului bucureștean. Artist fotograf de talent, el a cucerit sudiența publicului cu un an în urmă, cu expoziția de fotografii artistice (100+1) de la Dalles. Începînd de la 1 iulie, Mihailopol va reedita expoziția, de astă dată în Tel Aviv și alte orașe din Israel. Iată una dintre lucrările din expoziție, intitulată «Iubitei mele»

cinema

● *Zoltan Karpathy*, seria a II-a a filmului «Un nabab maghiar», realizat după scenariul lui Jokai Mor. Cu un aprecuabil simț al epicului și al portretizărilor, regizorul Zoltan Varkony readuce pe ecran destinul familiei Karpathy, pe fundalul unei epoci sugestive, citeodată, pregnant. Pe generic apar cîțva dintre cei mai cunoscuți actori maghiari: Zoltan Latinovits, Eva Ruttkay, Ivan Darvas, Lajos Basti, Istvan Kovacs, Judith Halasz, Vera Venczel.

● *Nebunul din laboratorul nr. 4*. Autorul «Marelui restaurant», regizorul francez Jacques Besnard, revine cu o comedie adaptată de Jean Halain după romanul lui René Cambon. Filmul, construit în jurul cunoscutei teme a savantului stîngaci și timid, se sprijină pe comicul induioșător — dar și vulnerabil — al actorului Jean Lefebvre. În alte roluri: Bernard Blier, Pierre Brasseur, Marie Latour, Robert Dalban, Henri Virlojeux.

● *Pasărea timpurie*. Tot o partitură pentru un comic, Norman Wisdom («Aleg după o stea», «Un hoț fără timp»), cu umorul său eclectic — mai bine-zis cu îndemînarea sa de a exploata amintirile înaintașilor. Regia — Robert Asher. În restul distribuției: Edward Chapman, Jerry Desmonde, Paddie O'Neil.

● Mari actori pe ecranele noastre: *Alec Guinness, James Mason, Mel Ferrer, Sophia Loren, Christopher Plummer* (Căderea Imperiului roman), *John Wayne, Robert Mitchum* (El Dorado), *Richard Harris, Kirk Douglas* (Eroii de la Telemark), *Michèle Morgan, Raf Vallone* (Obsesia), *Maria Schell* (Sînt și eu numai o femeie).

Sophia Loren

● Michèle Mercier va fi o nouă «Lady Hamilton», într-un film pe care-l va realiza Christian Jaque.

● Viața doctorului Barnard va fi transpusă pe ecran într-un film ce va fi finanțat de Alfredo Bini. Eroul filmului dorește ca cel care-l va întruchipa să fie actorul american Gregory Peck. Producătorul înclină însă pentru Charlton Heston sau James Stewart.

disc

● În sfîrșit întîlnim înregistrate pe discurile din seria «Teatru pe disc» (care între timp și-a pierdut, pe unde va, numele deoarece nu mai apare ca sigilă pe mapele respective) și realizări mai recente, de pildă *Luceafărul* lui Delavrancea (1966), în regia lui Dan Nasta, care, spre lauda casei de discuri, semnează și prezentarea de pe mapă, ceea ce ni se pare, din punct de vedere editorial, demn de remarcat. O distribuție prestigioasă (Ion Marinescu, George Demetru, Nicolae Botez-Luchian, Mihai Heroveanu, Gr. Anghel-Seceleanu, C. Cristel, Boris Ciornei, regretatul George Mărutză J. Reder, S. Radoff, V. Ogășanu, R. Dumăreanu, Matei Alexandru, Tudorel Popa, Eliza Petrăchescu, Magda Popovici), o regie modernă vor procura amatorilor de teatru la domiciliu satisfacții maiore (16-EXE-0339)

● Intrucît Pascal Bentoiu, pană subțire în compoziția românească, îl prezintă pe mapa discului pe Tudor Ciortea, una dintre personalitățile marcante ale muzicii noastre culte, noi ne rezumăm numai la menționările de rigoare (cu îngăduința cititorilor de-a recomanda fierbinte acest rarisim disc). Adică: *Din isprăvile lui Păcală*, octet pentru suflători, violă, violoncel și pian, și *Concert pentru orchestră de coarde* în execuția unor instrumentiști de prim rang și a Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii cu Iosif Conta la pupitru (ECE-0324)

● Orchestra simfonică a RTV, Corul de copii al aceleiași instituții plus o formație din Orchestra de studio a Radioteleviziunii, bucurîndu-se de suportul dirijorilor Emanoil Elenescu, Carol Litvin și Elena Vicică ne prezintă pe Laurențiu Profeta în *Suita I din baletul «Prinț și cerșetor»* și *Șase piese umoristice pe versuri de Tudor Arghezi*. Lucrări înscrise la partida activă a bilanțului muzicii contemporane românești, prin merite deosebite (ECE-325)

muzică

● Pianista *Annerose Schmidt* (premii la concursurile internaționale de prestigiu «Chopin» și «Schumann») va fi solista concertului săptămînal al Filarmonicii, dirijor de *Mircea Basarab*. În afară de Concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Maurice Ravel, în care o vom admira pe artista argentiniană, vom mai asculta Adagio pentru orchestră — o primă audiție — și Simfonia a XVIII-a de Cuclin (1 iunie, sala Ateneu).

● Există în viața noastră muzicală o bună tradiție, cam pierdută pe drum în ultima vreme: aceea a producătorilor unor verificate ansambluri corale sau instrumentale școlare. Ne bucură, de aceea, anunțul unui concert dat de corul (100 de elevi) și ctiva solișt instrumentiști ai școlii generale «Petre Ispirescu» din Capitală. Sub bagheta profesorului Niță Hintea, tinerii iubitori de muzică vor interpreta un program foarte divers din literatura muzicală universală și originală (2 iunie, sala mică a Palatului).

● Admirabila noastră balerină *Magdalena Popa*, binecunoscută publicului parizian după succesul obținut cu «Giselle», reapare în capitala Franței, de astă dată ca Odette-Odille (Lacul lebedelor), într-o reprezentație pe care ilustra formație «London Festival Ballet» o dă, sub cerul liber, în cadrul Festivalului de Marais. Un prilej pentru a ura tinerei și inzestratei reprezentante a artei coregrafice românești noi și bogate succese!

● Sînt de asemenea invitați peste hotare dansatorii *Maria Mitrache* și *Victor Vlase* la primul Festival unional de dans modern al U.R.S.S. care se va desfășura la Vilnius între 1 și 3 iunie, cu participarea unor valoroși artiști sovietici, maghiari, cehi, polonezi, englezi, danezi, germani etc

teatru

● «Atelier '68» — acțiune a Teatrului «C.I. Nottara» de a promova dramaturgia originală, oferind publicului lucrările unor debutanți. Portofoliul de piese prevede un număr destul de bogat de titluri. Ilie Păunescu e unul dintre autorii recomandați de acest «atelier». Spectacolul său cu *Fotografii mișcate* include două piese într-un act inspirate din istoria secolului trecut în țara noastră. Scrise cu talent literar și simț al replicii, cu știința evocării istorice, piesele au fost încheiate într-un spectacol armonic de către Dan Nasta (care e și unul dintre buni interpreți), cu strădania de a face investigații psihologice Gilda Marinescu și Doria Varga dau viață cu patos portretelor istorice.

Lumnița Dobrescu

● *Boema-Palace* — spectacol estival de mare succes în grădina Boema, realizat de Bițu Fălticineanu cu fantezie și inventivitate, pe un text destul de anemic, îmbogățit substanțial prin datele reprezentației; inspirată, scenografia lui Puiu Ganea și, mai ales, coregrafia lui Sandu Fayer. O surpriză șetoricească: Fărămiță Lambru. Excelentă sparipe în spectacol: marionetistul R. Zolla. În progres real, Margareta Pîslaru și Anda Călugăreanu (atunci cînd vocile lor nu sînt pulverizate de acompaniamentul mult prea insistent al formației — bune de altfel — «Sinocrom»).

● *Cînd aud cucul cîntînd* — o nouă comedie populară de Gh. Vlad la Teatrul din Giulești, cu multe situații comice de efect, pe canavaua unor probleme actuale. Regizoarea Geta Vlad conduce o excelentă echipă de comici: Șt. Mihăilescu-Brăila, C. Florescu, Ernest Maftei, Emil Hossu, Ileana Cernat, Ileana Codarcea. Sperăm că la toamnă ne vom întîlni cu teatrul în propriul său sediu și cu un repertoriu adecvat.

● Două teatre de păpuși din provincie în turneu prin București: Teatrul din Pitești cu *Moș Gunoi*, o dramatizare de Valentin Silvestru — regizată de Al. Anchidin — cu scenografia realizată inspirat de Clelia Ottone. Teatrul din Bacău a înfățișat *Lampa lui Aladin* — spectacol realizat colorat și cu fantezie de Petru Valter.

televiziune

Fără a putea semnala vreun telecenaclu sau măcar cîteva, ca deosebit de interesante, vreome dintre emisiunile săptămînii, spicuim din program:

DUMINICĂ 2 IUNIE. Ascultați sau reascultați (indiferent de cîte ori l-ați mai auzit) Concertul pentru vioară și orchestră de Johannes Brahms. Solist, Ștefan Ruha (21.45) ● Capitolele *Zigzagului* au început să se succeadă cam după tipic. Și surprizele? (14.15) ● Un afiș de *Telecinetății* care nu ne poate îmbie. Și de aici lipsește insolitul (21.00) ● Ne vom amuza, în schimb, vizionînd comedia muzicală «Tommy toreadorul», cu excelentul comic britanic Tommy Steel (21.20).

LUNI 3 IUNIE. Recomandăm, nu numai tinerilor, emisiunea «După 20 de ani» — o evocare a șantierului național Bumbești-Livezeni și a oamenilor săi (19.00) ● O emisiune de *Muzică populară* în care salutăm apariția cîtorva nume noi: Ștefania Ivan-Bolozan, Maria Haiduc, Ticu Sorescu (20.00) ● *Telemiversitatea* a ajuns cu «Istoria civilizațiilor» la neolitic (20.45).

MARȚI 4 IUNIE. O singură recomandare: *Soard de teatru* cu cea de-a doua operă a trilogiei lui B. Ștefănescu Delavrancea: «Viforul» (21.00).

MIERCURI 5 IUNIE. *Fotbal:* România-Olanda (17.30) ● Tinere talente cîntă și dansează pentru tineret (emisiunea *Constelația tinereții*): Marina Crilovici, Dan Grigore, Eugen Sîrbu, Rodica Simion, Dan Moise (19.30) ● *Telecinemateca* deschide un nou ciclu dedicat unor mari figuri ale ecranului. Vom vedea astăzi și în săptămînile următoare cîteva dintre creațiile marelui actor Humphrey Bogart (21.15) ● Ionel Femic, maestru al romanței, este evocat la emisiunea *Amintirile unui pian* (22.25).

JOI 6 IUNIE. PROGRAMUL I: emisiunea *Mari interpreți* ne aduce pe micul ecran un vrăjitor al arcușului. Isaac Stern (22.40) ● PROGRAMUL II: *Invitație la vals* continuă să fie o emisiune agreabilă (22.00).

VINERI 7 IUNIE. *Studioul muzical* programează «Muzica de operă italiană — Bellini» cu concursul unor valoroși soliști vocali: Zenaida Pally, Elisabeta Neculce-Carțiș, Marina Crilovici și alții (20.20) ● Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Dan Hăulică într-un *Dialog despre cultură*, reluînd ardenta temă «Specificul național în literatură și artă» (20.40).

SÎMBĂTĂ 8 IUNIE. *Fotbal:* Progresul-F.C. Argeș, unul dintre meciurile decisive pentru desemnarea echipei campioane la fotbal (17.30) ● Din sumarul *Telenciclopediei* reținem interviul (filmat) luat de Catinca Raicu marelui artist plastic englez, septuagenarul Henry Moore (20.00) ● Un alt eveniment fotbalistic: Finala campionatului european — transmisie de la Roma (21.00) ● Serialul de aventuri *Răzbunătorii* încheie programul serii (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 22 din 2 iunie 1968

I. Metalul București-Polit. Iași	1
II. Metrom-Electronica Obor	x
III. C.F.R. Timișoara-Olimpia	1
IV. Metalul Hunedoara-Vagonul	x
V. Minerul B.M.-A.S. Cugir	1
VI. C.S.M. Reșița-C.S.M. Sibiu	1
VII. C.F.R. Arad-Gaz Metan	1
VIII. Crișul-C.F.R. Cluj	1
IX. Industria sîrmei-Polit. Timișoara	1
X. Bari-Livorno	x
XI. Messina-Palermo	2
XII. Novara-Foggia	x
XIII. Verona-Lecco	1

VIMAS — *aparat pentru masaj. O noutate tehnico-medicală, un mijloc eficient pentru păstrarea supleței și a sănătății corpului dv.*

BIM-BAM — *sonerie cu două tonalități, sunet plăcut, discret.*

PRODUSE ALE COOPERATIVEI ELECTROBOBINAJ
BUCUREȘTI, STR. GHIOCEI 20

24
'68

FLACARA

ANUL XVII
NR. (680)
8 IUNIE 1968

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ
Campioana națională la sărituri de la trambulină, Melania Deculeară.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

H.D.-98, LA ÎNCEPUT DE DRUM

Una dintre cele mai recente realizări ale Stațiunii experimentale agricole din Turda este obținerea hibridului dublu de porumb H.D.-98. Am solicitat tovarășului **Victor Tătaru** — directorul stațiunii — cîteva explicații.

— Ce v-a determinat să vă îndreptați atenția asupra realizării lui H.D.-98?

— În Transilvania porumbul nu ajunge la maturitate în decursul unei veri, ceea ce aduce adeseori pierderi mari. Datorită acestui fapt, se întîrzie mult și semănatul grîului, care se cultivă după porumb, pe aproximativ 50-60% din suprafețele noastre. Pe de altă parte, prezența îndelungată în asolament a porumbului determină condiții grele de pregătire a terenului pentru grîu. Așa s-a pus problema creării unui hibrid care să se coacă în lunile august-septembrie, spre deosebire de ceilalți hibrizi care se coc în noiembrie.

— De cînd datează începutul preocupărilor pentru această realizare?

— Procesul de creare a lui H.D.-98 a început în anul 1961. În 1966 hibridul a fost cultivat pentru prima dată în condiții de producție, iar în anul următor a ocupat peste 100 000 ha. Comisia de stat pentru omologarea soiurilor l-a încercat în toată țara și în 1968 l-a eliberat «certificatul de consacrare».

— Vă rog să enumerați cîteva din trăsăturile specifice ale acestui hibrid.

— H.D.-98 este cel mai timpuriu hibrid de porumb cultivat la noi în țară în momentul de față. Se produce prin metode perfecționate, care-i asigură o puritate biologică pronunțată. Are o talie mai mică decît toți ceilalți hibrizi, deci suportă densități mai mari, care pot și trebuie să depășească 60 000 de plante la ha. Spre deosebire de H.D.-208, care se cultivă cel mai mult la noi în țară, H.D.-98, datorită masei vegetative mai mici, are un consum mai redus de apă și elemente nutritive. De exemplu, grîul semănat după H.D.-208 este lipsit de o parte din aceste elemente, ceea ce îi scade productivitatea cu 600-800 kg la ha.

— Care sînt zonele geografice în care se recomandă cultivarea acestui hibrid?

— În primul rînd în zonele submontane și deluroase, în solurile brune și podzolice. Mai prezintă avantajul că se poate cultiva după alte culturi timpurii, în terenuri irigate și în incintele îndiguite, pe terenurile de unde apa se retrage mai greu.

Interviu realizat de Ion MANTA

PERFECȚIONAREA ADMINISTRAȚIEI LOCALE

Prin aprobarea de către Consiliul de Miniștri a propunerilor făcute de către consiliile populare județene pentru delimitarea unităților administrativ-teritoriale de bază — municipiul, orașul și comuna — se înfăptuiește în practică una din măsurile importante stabilite de Conferința Națională a partidului.

Declararea a 49 noi orașe a fost determinată de dezvoltarea intensă industrială, social-culturală și edilitar-gospodărească pe care a cunoscut-o aceste localități în anii construcției socialiste.

În locul celor 4 257 comune, care erau unități administrative mici — în medie sub 3 000 locuitori fiecare — cu o putere economică redusă, fără posibilități de realizare în condiții eficiente a unor lucrări social-culturale și edilitar-gospodărești de mai mare amploare, s-au constituit 2 705 comune. Noile comune sînt unități administrative puternice, viabile, complexe, echilibrate din punct de vedere al populației, potențialului economic și social-cultural, capabile să valorifice mai din plin talentul și energia maselor din mediul rural, să asigure o mai mare eficiență în străduințele ce se depun pentru ridicarea continuă a nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii de la sate.

Aproape în toate comunele există una sau două cooperative agricole de producție; aproape 900 comune au întreprinderi agricole de stat sau ferme ale acestora; în 208 comune funcționează stațiuni de mașini și tractoare, iar în 90 la sută, unități de deservire a populației. În fiecare comună își desfășoară activitatea școli de cultură generală, cămine culturale și unități comerciale.

Rețeaua largă a instituțiilor de învățămînt, cultură, sănătate, baza tehnico-materială de care dispun acestea, cadrele de specialitate care le deservesc (învățători, profesori, medici) creează toate premisele ca pe cuprinsul fiecărei comune să se desfășoare o rodnică activitate de creștere și educare a tinerei generații, o intensă viață socială, culturală și artistică, corespunzătoare exigențelor impuse de dezvoltarea orînduirii noastre socialiste.

Dezvoltarea armonioasă a tuturor localităților, apropierea treptată a condițiilor de viață de la sate de cele din mediul urban cer luarea, în etapa imediat următoare, a unor măsuri pentru sistematizarea localităților rurale; noua delimitare administrativ-teritorială creează un cadru optim pentru trecerea la înfăptuirea acestui obiectiv. Sistematizarea rurală, acțiune de mare amploare și durată, va contribui la o mai bună concentrare a unităților productive, a fondului locativ, la utilizarea mai deplină a suprafețelor de construcție, la recuperarea unor suprafețe de teren care vor putea reintra treptat în circuitul agricol.

Pe de altă parte, lichidarea verigilor intermediare, inutile, apropierea organelor de partid și de stat de unitățile de bază au creat premisele pentru creșterea eficienței și operativității muncii de conducere a județelor, orașelor și comunelor, pentru antrenarea mai largă a maselor la conducerea statului și la rezolvarea problemelor vieții sociale și obștești, valorificarea mai bună a eforturilor și energiilor creatoare a celor ce muncesc.

Cornel IUGA

MAJUSCULE ÎN MONOGRAFIA AȘEZĂRILOR ROMÂNIEI

«Ai auzit?! Țăndărei noștri s-a făcut oraș!»

Treceam prin Gara de Nord și exclamația aceasta, înălțîndu-se peste forfota peronului, m-a obligat să mă opresc locului o clipă. Vestea era de luat în seamă.

Cred că știu ce-ai spus, omule. Nu pretindeai că Țăndărei s-a prefăcut «peste noapte» în urbe. Poate că lucrezi la Fabrica de țigle și cărămidă, la șantierul centrului de vinificație ori la spital; poate ești tractorist sau brigadier agricol. Oricum, de-a lungul anilor ai mai exclamat de multe ori (da, te-am auzit...) cu aceeași fală pe care ți-o înțeleg: «Știi că avem un hotel turistic, un cinematograf pe cinste?!» Așadar, fosta dumitale comună de baștină «s-a făcut» oraș. Nu-i mai lipsea decît confirmarea oficială. Și iată, o aveți!

În amintiri mai răzbat, răzleț și îndepărtat, dialoguri ca acestea: «Ce mai e nou, bade, prin comuna matale?» Și răspunsul care-ți stringea inima: «da, nimic, toate așa cum le știi...»

O statistică glăsuiește că azi în peste jumătate din comune vibrează mașinile unor întreprinderi sau secții industriale. Că nu-i așezare rurală fără școli, și magazine, și cămin cultural. Că sănătatea țăranului e lucru de mare preț, dovadă numeroasele dispensare (funcționează în circa 90% din totalul comunelor) și cele 300 spitale din mediul rural. Ați întrebat și dv., fără îndoială, pe vreun sătean, ieri ori alaltăieri: «Ce mai e nou, bade, prin comună?» Și n-ați rămas fără vești. Ba cinematograful, ba televizorul, trotuarele și canalizarea, baia comunală sau magazinul universal; oricînd este sau va fi curînd o noutate. În noile orașe și comune unde se aleg în aceste zile diriguitorii obștei se țin, cu înțeleaptă chibzuință, sfaturi despre ce o să se mai construiască și cum să se smulgă pămîntului roade mai multe și în ce chip poate să se lumineze mai desăvîrșit mintea oamenilor. Sînt treburi multe de făcut; unele grele, și multe foarte încurcate.

Se limpezesc și se dezleagă toate, pe rînd; prețiosul îndreptar a fost elaborat de Conferința Națională a partidului nostru din decembrie anul trecut. Și apoi în delimitarea municipiilor, orașelor și comunelor cîți istorici, economiști și geografi, cîți alți specialiști și cetățeni cu experiență și idei n-au făcut propuneri pentru noua împărțire teritorial-administrativă! Cartografii nu operează acum doar cu dimensiuni convenționale. În fapt, ei consemnează o realitate cu care ne mîndrim — eu, și dumneata, și dumneata, și dumneata... Fiecare cu comuna sau orașul său, care laolaltă alcătuiesc România. Sînt treburi multe de făcut de aci înainte. Dar cine nu-i bucuros să poată participa la adăugarea unor capitole cît mai consistente în monografia patriei sale!

Viorica CIORBAGIU

Pe agenda noutăților:

FLOTA DE PESCUIT OCEANIC

Un nou trauler a fost lansat la apă. Altul în construcție

La șantierele navale «Lenin» din Gdansk (Polonia) se află în construcție două nave de pescuit oceanic comandate de către țara noastră. Unul din ele — traulerul «Delta Dunării» — a fost lansat la apă acum cîteva zile, urmînd ca în

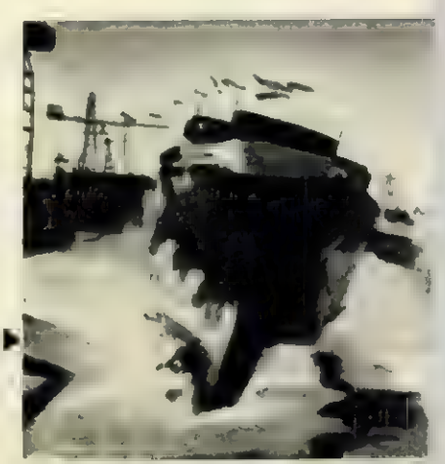

Momentul lansării la apă, la șantierele navale din Gdansk, a traulerului «Delta Dunării».

cursul trimestrului IV, după ce va fi complet amenajat, să se îndrepte spre Atlantic, în cursă de probă. Al doilea trauler se află încă pe cala de construcție.

Ambele nave sînt de același tip — un tip foarte modern, dotat cu instalații de pescuit perfecționate. Fiecare navă în parte are o capacitate de încărcare de 1 500 tone (deplasamentul se ridică la 3 500 tone). Ele au la bord instalații de semiprelucrare și congelare a peștelui. Pentru echipaj sînt prevăzute cabine confortabile.

Cu cele două traulere, flota noastră de pescuit oceanic își dublează capacitatea.

După cum se știe, primele două traulere românești, «Constanța» și «Galați», și-au început pescuitul în Atlantic abia în 1964. «Constanța» este acum la al 11-lea voiaj (pescuiește în momentul de față la sud de Insulele Canare), iar «Galați» (aflat în revizie la Șantierul naval din Constanța) l-a efectuat pe al 10-lea. În cursul lunii iulie și acesta își va relua activitatea.

În decurs de patru ani cele două traulere și-au dovedit utilitatea pescuind anual o cantitate de peste 10 000 tone pește oceanic.

F. URSEANU

Miercuri 5 iunie a sosit în țara noastră, într-o vizită oficială, la invitația secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Mișcării Naționale a Revoluției, președintele Republicii Congo, Alphonse Massamba-Débat.

INSTANTANEE NEMȚENE

• U.F.S. — NOUTĂȚI • VIAȚA DRUMEȚULUI PRINSĂ ÎN MUZEU • COMORI NEVALORIFICATE

Primele minute le-am consumat cu nostalgii: nu o dată am călcat în orășelul pe care l-a iubit atît de mult Calistrat Hogaș și totdeauna am avut senzația că sînt acolo pentru prima oară. E aceasta cartea de vizită a timpului nostru, cînd un orășel de dugheni și dărăpănături, cum a fost Piatra Neamț, devine, aproape peste zi, un centru industrial și turistic modern.

În fața căsuței cu numărul 17 de pe strada Durăului am zis bogdaproste: după îndelungi discuții care au durat ani de zile, casa memorială «Calistrat Hogaș» e pe punctul de a fi deschisă. Masa de lucru a lui Hogaș, patul și biblioteca, pelerina și «încălțările» lui de drumeție, pistolul și boxul, dar mai ales un număr de importante manuscrise inedite, printre care și poezii, despre care nu s-a vorbit pînă acum aproape de loc, vor reconstitui principalele momente din viața lui Hogaș, creînd vizitatorului posibilitatea să-i cunoască viața și opera cît mai îndeaproape.

*

La Uzina de fibre sintetice aflăm noutăți despre *sistemul informațional*, despre *tehnicum* și despre *extindere*. Să le luăm pe rînd.

În orice clipă dorește, și apăsînd numai pe un buton, conducerea uzinei poate afla situația *de moment* din toată uzina sau numai dintr-un singur loc. Informarea promptă și precisă o face dispeceratul de producție. Acesta e în legătură radio permanentă cu toate unitățile productive ale uzinei, de la care culege «minuta producției».

Tehnicum e de fapt diminutivul pe care l-a primit un obiectiv recent creat la Săvinești și destinat cercetărilor operative. E vorba, în esență, de un laborator uzinal de mari proporții, înzestrat cu săli de experiență, stații-pilot și cu utilaje specializate pentru toate procesele fizico-chimice și productive care interesează producția.

Despre extindere numai cîteva cuvinte. Un șantier în plină desfășurare la sectorul relon, care se mărește cu o instalație de fire cu o capacitate de 1 000 tone pe an și cu o instalație pentru fibre de card — tot 1 000 tone pe an. De asemenea, a fost atacat marele șantier «Melana-3», care va înlocui 10 000 tone lînă, mărind producția actuală de trei ori.

*

Cîteva cuvinte despre donația «G.T. Kirileanu», fecund cercetător literar nemțean, care a lăsat orașului peste 24 000 de cărți valoroase. Iată cîteva: «Cazania» lui Varlaam (1643), «Șeapte taine» de Varlaam (1644), «Biblia lui Șerban» (1688), «Mărgăritarul» de Ion Gură de Aur (1691), «Istoria Imperiului otoman» de Dimitrie Cantemir (Paris — 1743), precum și o bogată colecție de folclor, ziare, reviste și altele.

Biblioteca are o cameră de vreo 12-13 metri pătrați și un depozit cu numai vreo 2 metri pătrați mai mare. Atîta tot. Fondul e clasificat zecimal, dar nu și exploatat științific. Cele trei persoane care se ocupă de bibliotecă au bunăvoință, dar nu și calificarea necesară de rigoare. De ce biblioteca municipală nu preia funcția de for tutelar al acestei inestimabile donații?

Casa lui Hogaș, restaurată, își va deschide în curînd porțile.

Ultimul minut l-am petrecut cu Constantin Mătase, acest venerabil intelectual moldovean, arheolog pasionat și de renume.

— De data aceasta nu vă solicit relații despre ultimele descoperiri de la Bîtca Doamnei (unde efectuați cercetări de peste 25 de ani); n-am să vă întreb dacă proiectul dv. de a scoate «la lumină» cetatea dacică de la Bîtca pentru a o transforma în muzeu în aer liber a prins viață; nu vă cer să ne vorbiți nici despre valoarea zidului dacic descoperit pe latura estică, nici despre intrarea cetății cu lespezi mari de piatră și nici despre moneda grecească recent descoperită (DYRRHACHIUM — sec. II î.e.n.), care împinge cu mai mult de un secol înapoi datarea cetății. Am să vă întreb despre cu totul altceva: am auzit că vă pensionați.

— Nu-i adevărat! Abia am împlinit 90 de primăveri (de primăveri, nu de toamne), și mai am multe de pus la punct.

Fără comentarii.

B. D.

PROFESORII-DOCTORI LA ȚARĂ

Axintele..., o comună în inima Bărăganului, la extremitatea de răsărit a județului Ilfov. Niciodată în istoria acestei localități rurale care numără 6 800 de locuitori n-a putut fi văzut un număr atît de mare de somități medicale. Datorită inițiativei revistei «Sănătatea», 10 dintre renumiții medici ai Bucureștiului și ai țării și-au petrecut duminica printre țărani: prof. dr. docent Ion Stoia, prof. dr. docent Constantin Stanca, prof. dr. docent Ștefan Gîrbea, prof. dr. docent Octav Costăchel, prof. dr. docent Ion Prăgoi, prof. dr. docent Ștefan Teodorescu, conf. dr. Mihai Stănescu, conf. dr. Traian Feldioreanu, doctor în științe medicale Mircea Olteanu și dr. F. Boeraș. Ei au acordat unui număr de circa 200 de suferinzi consultații gratuite și, într-o consfătuire cu localnicii la căminul cultural, au răspuns la diverse întrebări care privesc nu numai maladiile mai frecvente în comună — hipertensiunea arterială și reumatismul — dar și la cele care se referă la alimentația dietetică la copii și adulți, în diverse afecțiuni, la igiena femeii gravide, la unele tratamente ale cancerului, ale bolilor de piele și altele.

Pe măsură ce această inițiativă valoroasă se va extinde și în alte comune, ceea ce sperăm din toată inima, bucureștenii de rînd vor avea temeiuri pentru a-și construi noi iluzii: poate că, o dată și o dată, o mai bună organizare sanitară va face posibil contactul între pacient și somitatea medicală înaintea contactului cu Sfîntul Petru și minunățiile păzite de domnia-sa.

Foileton

HIPNOFANTEZIE CU DETERGENȚI

Dormeau de rupeau pămîntul. Nu sforăia nimeni. Tăceau mîlc, și această liniște nefirească enervă vreo cîteva zeci de mii de cetățeni.

— Ce dracu' i-a apucat pe ăștia de s-au pus pe somn? — întrebă, iritat, un socru trimis de noră-sa, care avea rufe de spălat, să fie primul la coada matinală de la ușa unui magazin cu produse chimice.

Nu i se răspunse. Doar portarul, suferind de insomnie, al unei instituții de resort, înregistră întrebarea și își propuse ca, la prima ocazie cînd va da ochi cu șeful, să-și ia inima în dinți și să i-o comunice.

Așa se face că mai multe săptămîni la rînd rufele familiilor bucureștene lipsite de socri răzbătători nu se mai spălară ca de obicei. Radiografia canalelor arată o îngrijorătoare scădere a numărului moleculelor de impurități din componența scursorilor orașului. Nici tu Alba, nici tu Perlan, adormiseră pînă și mașinile de spălat rufe care, în genere, nu amuțesc decît după ce li se fac reparații în garanție la cooperativa «Metalocasnica».

Oamenii telefonară la direcția comercială orășenească.

— V-ați trezit? De ce n-aduceți detergenți în magazine?

Aici erau două categorii de somnambuli. Unii care dormeau pe urechea dreaptă, fiindcă își făcuseră planul de desfacere și socoteau că nu le-a mai rămas nimic de făcut. Alții, pe care somnul îi apucase în diverse alte poziții. Răspunse careva din a doua categorie.

— Ministerul Industriei Chimice e de vină. Degheaba! (va să zică, Direcția generală de aprovizionare-desfacere). Întrebați-i pe ei.

Se găsi un ziarist dispus să-i urmeze sfatul.

– Bună ziua, tovarășe portar. Dv. nu dormiți?

— Am insomnie.

— Mai are cineva pe aici?

— Nu.

— Ăștia pot vorbi în somn?

— Cred că da. Depinde de talent...

— Arată-mi, te rog, pe unde s-o iau.

— Dacă doriți pe cineva care tocmai visează, luați-o pe colo.

Personajul visa, într-adevăr. Avea vise colorate (fenomen destul de rar, se pare), și anume, colorate în roz. Obiectul imaginației sale onirice era un viitor oarecare, cînd fabricile de detergenți vor produce exact cît trebuie, cînd defectele distribuirii produselor lor în magazinele de pe cuprinsul țării nu vor mai fi observate iar toată lumea va avea libertatea să viseze la tot ce-i poftește inima, desigur, nu la Perlan și Alba. Cum profunzimea somnului său nu atinsese încă apogeul, își aminti, vag, că de fapt planul de producție al unităților Ministerului Industriei Chimice a fost îndeplinit, pe ici, pe colo, chiar depășit (grație mai bunei utilizări a... etc., etc.) și că totuși rezultatele nu erau satisfăcătoare. Îi sfătui pe ziarist să treacă pe la Ministerul Comerțului Interior, apoi adormi bușteau. Cum la ministerul respectiv somnul apucase să se generalizeze, acesta nu avu de la cine să ceară explicații în legătură cu faptul că detergenții se găsesc totuși în țară, că pot fi cumpărați fără să te scoli cu noaptea în cap, la Suceava, la Vatra Dornei, la Timișoara, la Arad (ca să nu mai vorbim de Craiova, care a refuzat chiar un stoc suplimentar), la Corbeni, Urziceni, Vintileanca și nu mai știu unde, doar la București nu. În schimb izbuti să afle de la unul, care vorbea în somn, că adevăratii vinovați pentru această harababură cu detergenți sînt... alții, cu totul alții.

A doua zi, dimineața, socrul a cărui noră avea de spălat rufele familiei izbuti să cumpere patru pachete de Perlan alb, iar portarul cu insomnie fu internat la un spital unde, printre alte tratamente, se aplică cu mult succes somnoterapia.

N. RĂDULESCU

Dimineața, în așteptarea unei cutii de Perlan sau Alba, care poate să nu fie în magazin deoarece... nu-i nici în depozite.

SPORT

SE VA ÎNTÎMPLA MÎINE

Campionatul divizionar de fotbal a ajuns în ajunul sfîrșitului său. Un sfîrșit dramatic, care ne face să dăm uitării nemulțumirile față de calitatea jocului practicat nu numai în întrecerile intercluburi dar și în cele internaționale. Lăsăm deoparte și unele incapacități ale federației de specialitate și chiar marele spectacol pe care l-a furnizat finala Cupei, de pe Wembley, ca și disputele italiene ale ultimei săptămîni, pentru că acum se joacă aci, la noi, rîvnitul titlu de campioană a țării la fotbal.

Să fie nefirească această preocupare tocmai prin subiectivismul ei? Nu credem, pentru că fotbalul și cei ce-l practică ne rămîn totuși dragi, uneori cu atît mai dragi cu cît slăbiciunile le sînt mai evidente...

În ceea ce privește finalul, care se va produce mîine, el stă sub semnul unei incertitudini multiple. Se joacă titlul de campioană, se joacă prezența în Divizia A și calvarul suplimentar al unui turneu de baraj, se joacă din nou menținerea în Capitală a titlului (F.C.-Argeșul încearcă strămutarea acestuia la Pitești, performanță demnă de invidiat mai ales de acele formații mai vechi în primul campionat al țării, cum sînt U.T.A. și Petrolul).

În acest campionat, al cărui profil anemic este trasat de mica diferență de posibilități dintre primele clasate și cele din urmă, lupta decisivă va fi una indirectă, cu participarea principalilor eroi, dar cu adversari... neutri. Și Steaua și F.C.-Argeșul joacă în deplasare, pierzînd din start avantajul terenului de care multe echipe se cramponează cu disperare. Militarii, la Ploiești, unde cu un an în urmă se decidea tot soarta primului loc între Petrolul (detronat) și Rapid ajuns atît de aproape de visul său de 45 de ani, încît Dan Coe era să-i spulbere printr-un autogol!

Steaua pleacă favorită pentru că are un punct avans (îi convine chiar un meci nul), și pentru că în deplasare joacă bine, și pentru că Petrolul este complet indiferent la rezultat, cele 26 de puncte de azi dîndu-i dreptul la calm. O singură obligație au ploieștenii: să-și respecte publicul! Opinia publică s-a agitat încă de acum 7-8 zile aflînd, dintr-o știre eronată, că Progresul și F.C.-Argeșul vor juca azi, simbătă, și nu mîine, duminică. Deci atenție!

La București, F.C.-Argeșul își va aduce, ca de obicei, suporterii piteșteni, dar va beneficia oare și de aportul susținătorilor celorlalte formații din Capitală? Sigur nu, în ceea ce-i privește pe suporterii Progresului și pe «steliști». Giuleștenii vor fi obosiți după asaltul de prestigiu al craiovenilor și vor prefera, probabil, recuperarea forțelor și amuzamentul acru al celor care nu fac parte din spectacol. Deci un prim obstacol: temperatura rece din tribune. Al doilea: hotărîrea cu care Progresul va încerca să se salveze de la o nouă și penibilă manșă a recalificării pentru Divizia A.

Ce va fi decisiv: dorința de succes a argeșenilor sau disperarea echipei bucureștene? Vom ști de-abia mîine.

O singură confruntare directă pentru o posibilă salvare de ultim moment vor susține fotbaliștii din Tg. Mureș cu cei din Brașov.

Astăzi cunoaștem încă foarte puține fapte sigure însă deosebit de importante. Aradul va avea, cred, pentru prima oară două reprezentante în «A»; motiv de mulțumire sau sursă de primejdii? Iașul revine cu o formație studențească, mărind plutonul centrelor universitare reprezentate în divizie la trei. Așteaptă turneul de baraj o altă echipă cu un asemenea profil: Politehnica-Galați care împreună cu Crișul-Oradea și ultimele două clasate în Divizia A vor furniza cele două participante la ediția 1968-1969 a campionatului. Mai așteaptă și publicul timișorean ceva: găzduirea turneului de baraj, care a fost programat acolo, în cazul calificării Progresului (în ideea asigurării neutralității). Va fi poate și un moment de reflecție pentru sportivii timișoreni, care nu reușesc să reintre în plutonul de 14 al fotbalului românesc, reprezentat de orașul bănățean cu atîta glorie în trecut.

Și cu toate că o rubrică săptămînală nu se aventurează de obicei să facă pronosticuri, vom risca de data aceasta unul joc egal la Ploiești și victorie argeșeană în Capitală. Deci Steaua campioană!

Se va întîmpla (poate) mîine.

Em. VALERIU

telegrame

● Sezonul căpșunilor. **Cantități impresionante pe piață, altele la export. Recolta întrece pe cea de anul trecut. Ferma de la Băiculești, jud. Argeș, a obținut între 5 500 și 6 000 kg căpșuni la hectar.**

● T – 50 în Sahara. **În zona petroliferă a marelui deșert saharian a fost montată o instalație românească de foraj. Este una dintre cele mai moderne utilaje realizate de uzina ploieșteană «1 Mai». Ea constituie o variantă a cunoscutei instalații de foraj T – 50. Produsele uzinei românești, care au pătruns acum cu succes și în această aridă regiune africană, sînt cunoscute și apreciate în circa 30 de țări din întreaga lume.**

● O nouă șosea de acces spre mînăstirile din nordul Moldovei, legînd punctele Sadova-Sucevița-Rădăuți (74 km), ale cărei lucrări urmau să fie gata abia la sfîrșitul anului, va fi curînd terminată și dată în exploatare.

● În stagiunea estivală bucureșteană **spectacolele de folclor vor atinge numărul de 60. Cel mai important dintre ele va fi intitulat «Varietăți folclorice» și prezentat de ansamblul «Perinița».**

● Vaze ornamentale pentru parcuri și scuaruri. **Iată un nou produs al Fabricii de ciment din Medgidia. Materia primă — praful rezultat din strunjirea tuburilor de azbociment. În viitor se vor fabrica și vaze de interior pentru flori, așa cum sînt cele din sticlă sau porțelan.**

20 de ani de la naționalizare

S-au împlinit două decenii de la naționalizare. Acest act hotărîtor pentru evoluția noastră spre socialism a fost pregătit și înfăptuit de partid, cu ajutorul celor mai buni fii ai săi. Momentele de înaltă tensiune de acum 20 de ani au rămas neșterse în memoria a mii și mii de oameni.

În paginile de față prezentăm cititorilor noștri cîteva din amintirile unor participanți la istoricul eveniment de la 11 iunie 1948.

(Continuare în pag. 6)

20 de ani de la naționalizare

de prof. dr. Vasile RAUSSER

Iunie 1948. Una din acele date care se înscriu în istoria poporului român cu litere de aur: 11 iunie 1948. În toată țara răsună cu putere ecoul legii Marii Adunări Naționale, adoptate pe baza hotăririi Plenarei C.C. al P.M.R., de a trece în proprietatea statului democrat-popular principalele mijloace de producție industriale, de transport, bogățiile subsolului, băncile și societățile de asigurare. NAȚIONALIZAREA era cuvîntul care flutura pe buzele tuturor oamenilor muncii. Lucram pe atunci ca inspector la Direcția generală a controlului economic și, în această calitate, am fost trimis ca secretar al Comisiei județene de naționalizare a județului Dolj. Îmi amintesc cu cîtă bucurie și satisfacție a primit populația truditoare a acestui județ — ca și toți cei din întreaga țară care trăiesc prin muncă — înfăptuirea acestui act revoluționar care schimba din temelie structura proprietății în economie. Stăpîni pe soarta politică a țării prin instaurarea republicii populare, naționalizarea a transformat proprietatea asupra mijloacelor de producție în proprietate a întregului popor, cei ce muncesc devenind stăpîni și pe soarta economică a României.

Entuziasmul generat de lichidarea exploatării omului de către om în puternicul sector socialist creat atunci s-a accentuat prin conștiința perspectivelor de viitor pentru care naționalizarea crea condiții dintre cele mai propice.

«Primul act — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — care a avut un rol hotărîtor în desfășurarea revoluției socialiste l-a constituit trecerea principalelor mijloace de producție din industrie, la 11 iunie 1948, în mîinile poporului; naționalizarea a deschis o etapă nouă în istoria relațiilor de producție din țara noastră, a dus la lichidarea marii burghezii industriale și financiare, la crearea unui puternic sector socialist de stat în economie, a permis trecerea la conducerea planificată a economiei naționale».

Două decenii au trecut de la acest act măreț din viața noastră, act la care au visat cei mai luminați fii ai poporului român și care a fost înfăptuit, ca atîtea alte năzuințe din trecut, sub conducerea partidului comuniștilor.

Douăzeci de ani de adînci și mari transformări în toate domeniile vieții noastre, dar mai cu seamă în domeniul economic.

Cît de departe a rămas în urmă economia României din anul 1948? În acea perioadă toți cei ce munceau erau angrenați încă în uriașa activitate de tămăduire a rănilor războiului.

Industria, cu un nivel scăzut de dezvoltare, se punea treptat pe picioare, în ciuda sabotajului organizat al burgheziei; agricultura, după doi ani de secetă cumplită, se străduia să obțină rezultate mai bune în împrejurările favorabile create de reforma agrară. Condițiile economice realizate pas cu pas, în mod științific, pe baza aplicării politicii Partidului Comunist, au dus la întărirea monedei naționale, la asigurarea unor bugete echilibrate și, la un loc cu condițiile politice, au făcut posibilă naționalizarea.

În cadrul nou creat, s-a înfăptuit concordanța necesară dintre puterea politică în statul român și cea economică. A devenit posibilă trecerea la construcția planificată a economiei socialiste.

11 iunie 1948. Muncitorii de la atelierele «Griviția» întîmpină cu urale vestea naționalizării.

Naționalizarea a avut urmări uriașe în dezvoltarea întregii economii naționale. Acumulările crescînde provenite din sectorul socialist al economiei au constituit surse hotărîtoare pentru industrializarea socialistă, ca și pentru dezvoltarea tuturor ramurilor economice.

Cît de mult s-a schimbat fața României în aceste două decenii, ca urmare a muncii rodnice a poporului român sub conducerea partidului!

Socialismul a învins pe deplin și definitiv nu numai la orașe, dar și la sate. A fost construită baza tehnico-materială a socialismului; astăzi cu toții muncim pentru dezvoltarea acesteia, pentru desăvîrșirea construcției socialismului.

Ne-am transformat într-o țară cu o industrie înfloritoare, ai cărei pași spre noi culmi de civilizație sînt recunoscuți și admirați de toți, de prieteni și neprieteni. Produsele industriei românești sînt din ce în ce mai bune, iar marca «Made in Roumania» se poate întîlni în multe țări din toate colțurile lumii, bucurîndu-se de apreciere mereu crescîndă.

Toate acestea se pot argumenta prin cifre statistice care, cu tot caracterul lor sec, vorbesc cu o forță de convingere unică. De pildă, numai în anul 1967 producția industrială era echivalentă cu întreaga producție a industriei realizate în anii 1951-1955; industria chimică — această ramură

Scînteia

REZOLUȚIA
PLENAREI A II-a A C.C. AL P.M.R.
(10-11 IUNIE 1948)
Textul legii pentru naționalizarea
întreprinderilor industriale, hotărîre
Prin mii de telegrame și moțiuni
Muncitorii își manifestă bucuria nemărginită
...muncitorilor, tehnicienilor
din întreprinderile naționalizate:
Naționalizările sunt pentru noi
un nou prilej de
După naționalizarea întreprinderii
INTRECERILE INTERNE
AU LUAT UN PUTERNIC AVANT
Cu prilejul actului revoluționar al naționalizării întrepr
Muncitorii, tehnicienii, function
plina
salută
în întreprinderile naționalizate fiecare minut
înseamnă bunuri pentru poporul muncitor
Să nu pierdem nici un minut
din timpul destinat producției
La Voina-București—ca și la celelalte întreprinderi naționalizate
bazele unei bune organizări a producției

Paginile tuturor ziarelor nu au fost suficiente pentru a descrie uriașa satisfacție față de istoricul act al naționalizării.

importantă a oricărei economii moderne și pentru care avem condiții favorabile — dă astăzi o producție de 53 ori mai mare decît în anul naționalizării — 1948. În același an în România se producea numai 1,5 miliarde kW/h energie electrică — iar anul trecut aproape 25 miliarde. Folosirea nemăsurată a cifrelor obosește. Dar nu există cetățean al țării noastre, nu există călător străin care să ne fi cunoscut țara în trecut,și astăzi să nu constate uriașele transformări în economia României.

Agricultura, ramură de bază a economiei noastre, așezată practic, în totalitatea ei, pe baze socialiste, se află de asemenea într-un proces permanent de intensificare, de modernizare, de sporire a aportului său la dezvoltarea întregii economii naționale.

A crescut substanțial nivelul de trai al tuturor — din orașe și din sate — iar măsurile în curs de aplicare vor contribui la ridicarea acestuia și mai mult.

Desigur, au fost și greutăți, și neajunsuri, ca în orice cauză mare. Astăzi — ca-ntotdeauna — nu ne mulțumim cu ceea ce am obținut. Vrem mai mult și mai bine pentru că acesta este scopul întregii noastre activități. Pentru aceasta este necesară o activitate mai intensă, mai eficientă. Tocmai în această direcție sînt orientate măsurile importante hotărîte de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a Partidului Comunist Român, măsuri care în mod consecvent sînt puse în aplicare prin efortul luminat de perspectivele clare ale întregii noastre națiuni socialiste.

„ați fost", domnule!...

„«Industria fierului», așa se chema pînă la naționalizare uzina noastră — ne informează Vasile Pop, președintele comitetului sindical de la «Electromotor»-Timișoara. «Industria fierului...». Cam pompoasă firmă pentru atelierul acela sărăcuț, în care vreo 80 de muncitori (pentru mo-

Ucenicul de acum 20 de ani, președintele comitetului sindical de azi, de la «Electromotor»-Timișoara, Vasile Pop (în fotografia din stînga).
Inginerul Dan Teodorescu (fotografia din dreapta).

tive de rentabilitate, jumătate erau ucenici) produceau valțuri pentru mori și prese de ulei. Amenințată să fie înghițită de marea industrie metalurgică bănățeană, «Industria fierului» a tuzionat prin 1947 cu întreprinderea «Britania», o altă... forță industrială care utiliza 70 de muncitori și producea 30 de electromotoare... pe lună".

Printre ucenicii întreprinderii se afla, în 1948, și Vasile Pop, interlocutorul nostru. Avea doar 19 ani pe atunci, dar viața grea de acasă, războiul, evenimentele de după 23 August l-au maturizat de timpuriu. La 19 ani era deja un om cu răspunderi. Fusese primit în Partidul Comunist și muncea în biroul organizației tineretului comunist. Vasile Pop își deapănă amintirile....

În dimineața zilei de 11 iunie a anului 1948, de-abia a intrat pe poarta fabricii și a fost chemat la organizația de partid. Erau adunați acolo toți comuniștii. Nu s-a discutat mult. Important era să se acționeze: cu fermitate și la momentul oportun. Fiecare comunist a primit sarcini precise în legătură cu supravegherea, paza, preîntîmpinarea oricărei acțiuni ostile, oricărei încercări de sustragere de bunuri din

E. DASCĂLU

(Continuare în pag. 26)

«...ne-am oprit cu adîncă emoție la Tîrgoviște — străvechea cetate de scaun a Țării Românești — care timp de aproape trei veacuri a jucat un rol deosebit de important în existența poporului nostru. De numele acestei localități este legată viața și lupta unora dintre cele mai glorioase figuri de conducători ai poporului nostru din trecut — printre care voievozii Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Neagoe Basarab și Matei Basarab — care au pus mai presus de orice libertatea și neatîrnarea patriei».

NICOLAE CEAUȘESCU

A doua scrisoare din Tîrgoviște

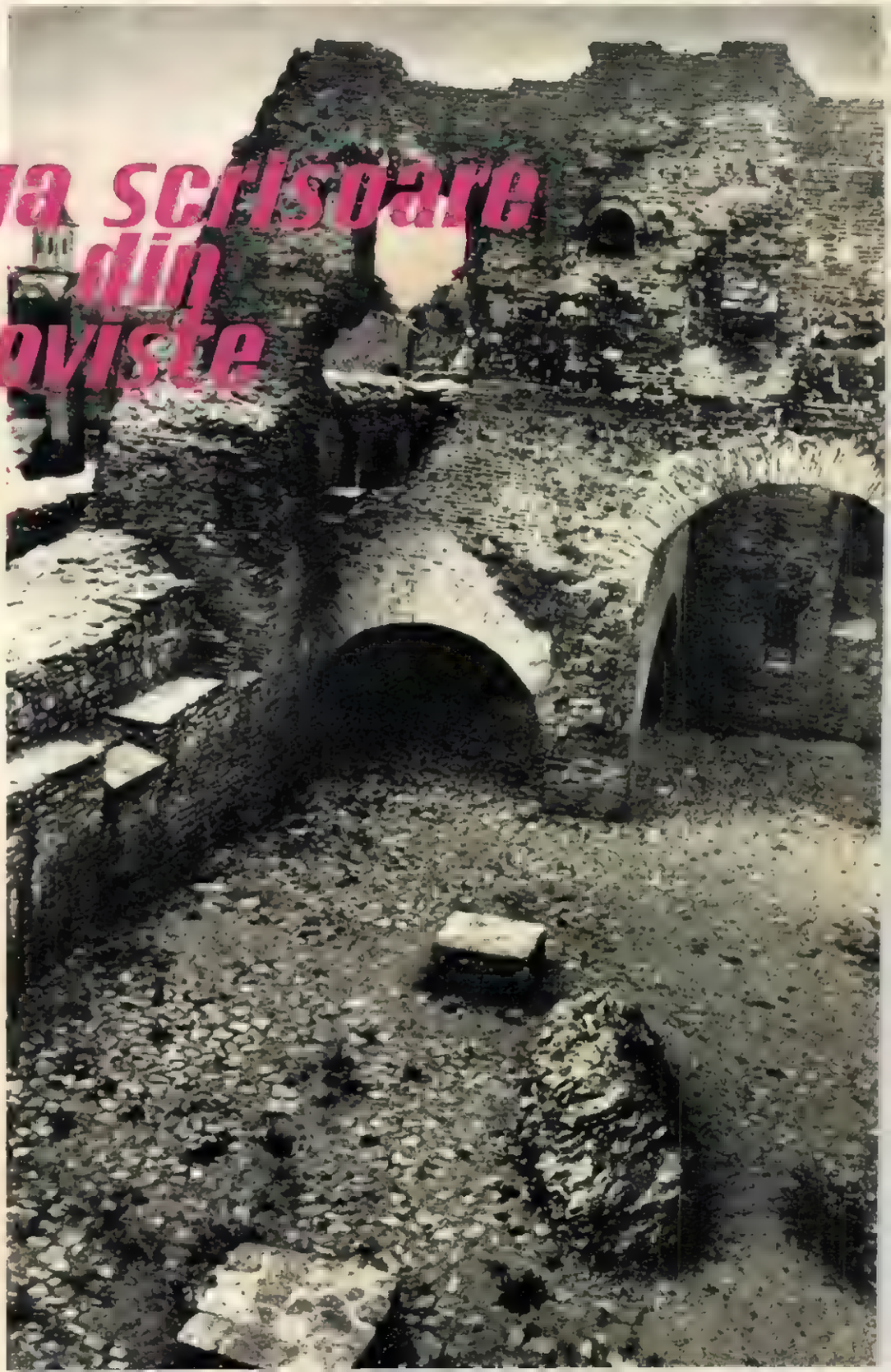

...M-am oprit la ruinele Curții domnești. Mi-am lipit fruntea de piatra lor sfîntă și caldă și am avut inegalabila senzație că simt și aud cum bate inima istoriei. Am pășit înăuntru. Și am avut incredibila senzație că drumul e bătut cu bulgării de aur ai istoriei. Am traversat curtea. Și am avut fantastica senzație că Mircea, Petru și Matei sînt acolo, există aievea, dăltuiesc istoria. Ruine? Ruinele sînt resturile unei prăbușiri, iar zidurile pe care le am în față sînt semețe, cutezătoare spre lumină, sînt scările înălțimilor pe care le suim azi. Au întreruperi? Rupturi? Poate, ca și istoria, ca și zbuciumul nostru. Dar au un punct de plecare și altul care duce mai departe, după ce trece prin noi, cei de azi. Ruine? Nu. Istorie.

Aici, între ziduri roase de vînturi și ploi, bătute de soarele atîtor secole, am înțeles că trecutul e prezent, după cum prezenți vom fi și noi în viitor, cu răspunderile care ne-au înnobilat azi ființa și existența. În fine, ca într-o carte de citire cu file de piatră, versurile lui Heliade Rădulescu mi s-au părut bătute în diamante:

«O ziduri! rămășiță din slova strămoșească,
O turn! de unde ochiul de mii de ori văzu
Biruința să 'zboare pe-oștirea românească!
În muta noastră șoaptă cîte-mi vorbiți acu'...»

Sînt încă la Tîrgoviște. Și voi rămîne chiar după ce voi pleca, romantic orășel și iubite cititor.

Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

Spre nord-vest, ruinele palatului sînt străjuite de Turnul Chindiei. Această construcție a fost ridicată pentru a servi ca turn de apărare la una dintre porțile Curții domnești. Pentru un castel situat în zonă de cîmpie, cum era Curtea domnească, în vremi cînd năvălirile vrăjmașe erau dese, un punct de observație cu vizibilitate pînă la mari depărtări constituia într-adevăr o necesitate defensivă. Acest turn, de 25 m înălțime, a fost construit, după unele ipoteze, în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, după altele, sub domnia lui Petru Cercel. Construcția, de formă circulară atît în interior cît și în exterior, amintind turnurile italiene medievale, are patru niveluri. Cele două niveluri inferioare nu au ferestre ci numai creneluri, tocmai pentru ca turnul să fie cît mai puțin vulnerabil. Suind cele 122 trepte de stejar ale scării, grațios spiralate, întrerupte de trei platforme circulare, odihnitoare, ajungem sus, de unde se deschide o privelițte panoramică asupra orașului. Furați de minunatul peisaj, ar fi păcat să nu remarcăm ușile, ferestrele, balcoanele. Înfățișarea actuală a turnului datează din timpul lui Gheorghe Bibescu, care a restaurat construcția în 1847.

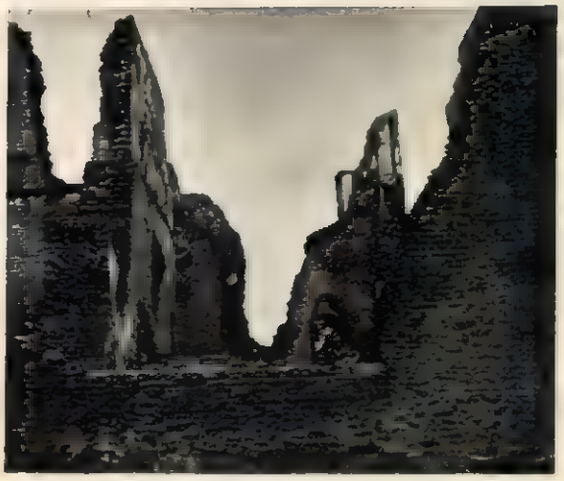

În 1659 palatul e «sfîrîmat și sfărîmat de tot, ca să nu mai fie scaun domnesc acolo» (la Tîrgoviște — n.r.).

În anii domniei lui Constantin Brîncoveanu — care cere îngăduința sultanului pentru a reda viață Curții domnești — se înalță fortificațiile exterioare, foișorul, se refac încăperile, ce sînt amplificate, împodobite cu o bogată și rafinată ornamentație, cu măiestrite înfloriturî în piatră, cu picturi. Șirul grădinilor domnești, ce se părăginiseră, înmiresmează din nou curtea și întreaga Tîrgoviște.

De prin 1400, bătrînul oraș așezat la poalele dealurilor subcarpatice a fost cetate de scaun a Țării Românești. Privind această fotografie nu putem să nu ne aducem aminte de rîndurile lui Vlahuță: «Poate că pe ușa asta a intrat Marele Mircea cînd s-a întors biruitor de la Rovine; de la fereastra asta se uita cruntul Țepeș peste orașul lui domolit și spălat de fărădelegi; în jilțul ăsta a stat Viteazul Mihai pe cînd în mintea lui cutezătoare se-mpînzea un vis măreț — o țară-ntinsă, puternică și glorioasă — toată suflarea românească sub un singur sceptru».

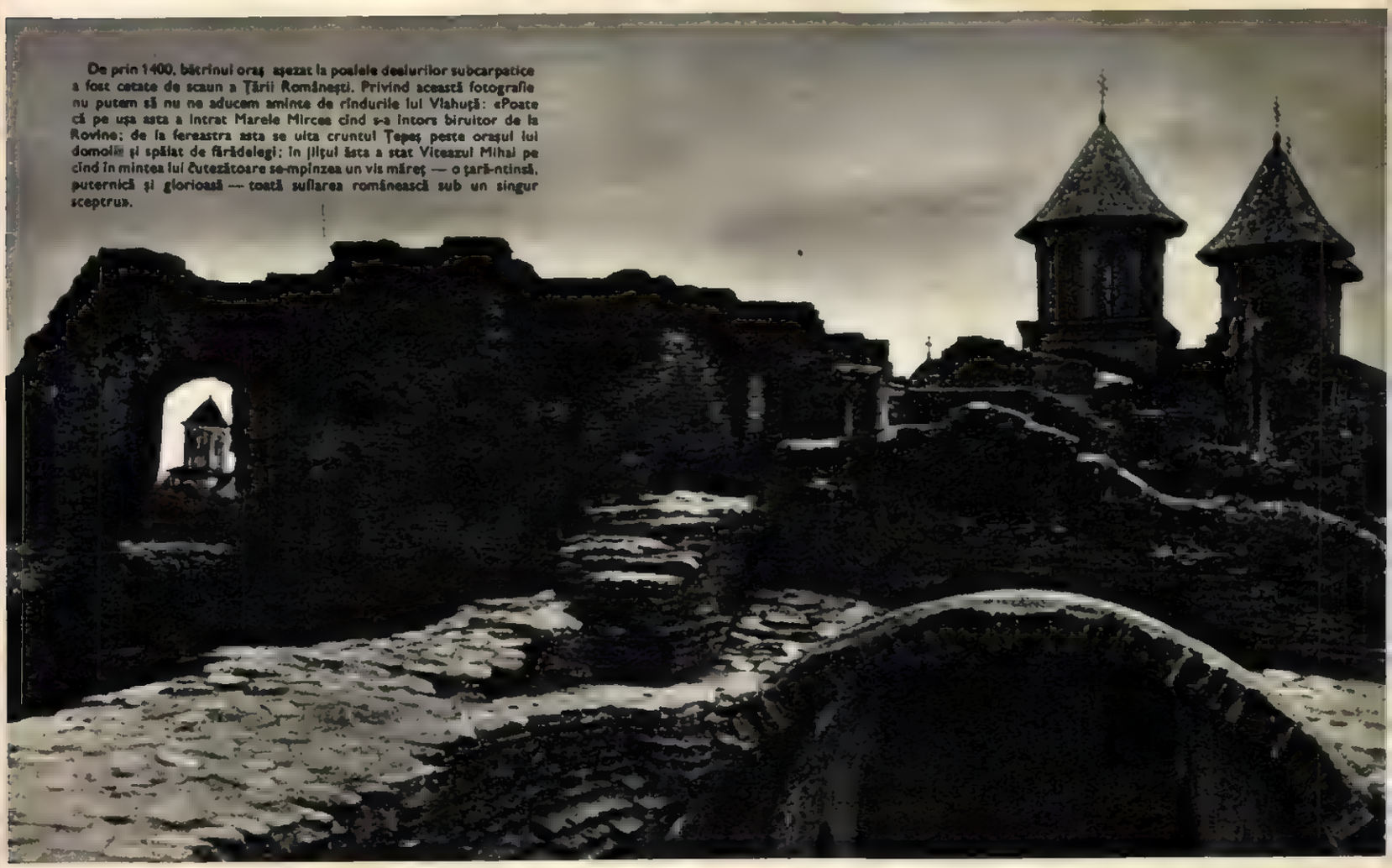

O PICĂTURĂ DE PLOAIE ... UN BOLID

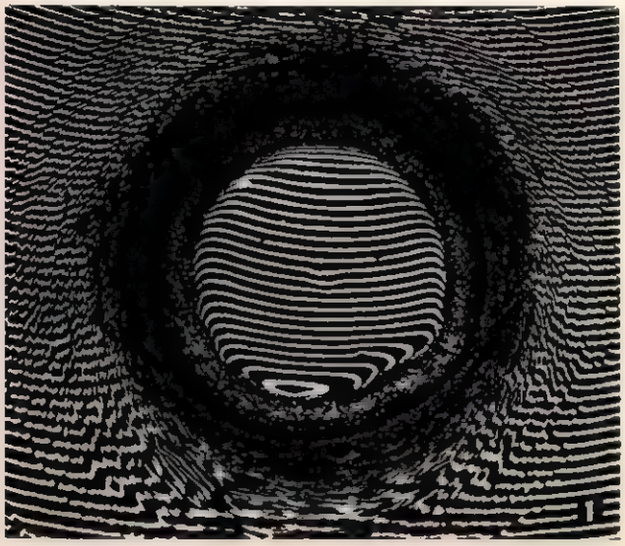

O banală picătură de apă proiectată cu mai mult de 3 000 km pe oră poate deveni un adevărat bolid devastator.

Faptul prezintă o deosebită importanță pentru aviația supersonică deoarece, fie că picătura este proiectată asupra unui solid, fie că acesta se precipită asupra picăturii, rezultatul este același: avarierea serioasă a suprafeței de impact.

Un exemplu: la 180 km pe oră este nevoie de 100 000 picături care să ciocnească în același punct o suprafață metalică pentru a se produce o eroziune vizibilă; la 1 100 km pe oră, același efect se produce printr-o singură ciocnire.

La Universitatea Cambridge s-au efectuat experiențe concludente în acest sens. Folosindu-se picături de apă de 0,01 cmc — proiectate cu viteze între 3 200 și 4 000 km pe oră de o «armă» specială cu aer comprimat — s-au putut constata efectele distructive asupra diferitelor materiale.

În plexiglas, material plastic transparent, destul de dur (foto 1), se produce o spărtură circulară; partea centrală, cu un diametru de 2,5 mm, rămîne intactă la suprafață dar crapă în profunzime. În aluminiu (foto 2) ia naștere o adîncitură de formă neregulată, de cîțiva milimetri. Oțelul inoxidabil (foto 3) este atacat pe o adîncime mai redusă, dar marginile «craterului» sînt mai zdrențuite. Nici chiar ceramica (foto 4), extrem de dură, nu poate rezista la o ciocnire cu o picătură de apă lansată cu 4 000 km pe oră.

Iată argumente destul de concrete care fac pe constructorii de avioane supersonice să privească poate într-un chip nou... întîlnirea cu ploaia.

Mirena NOVAC

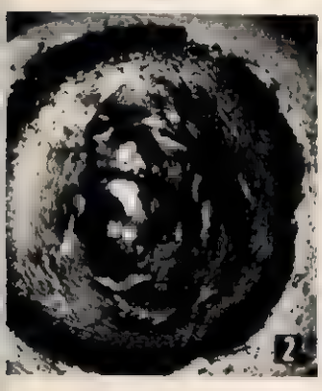

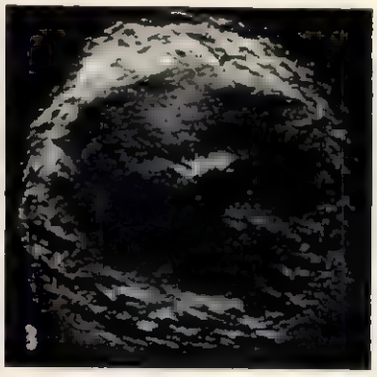

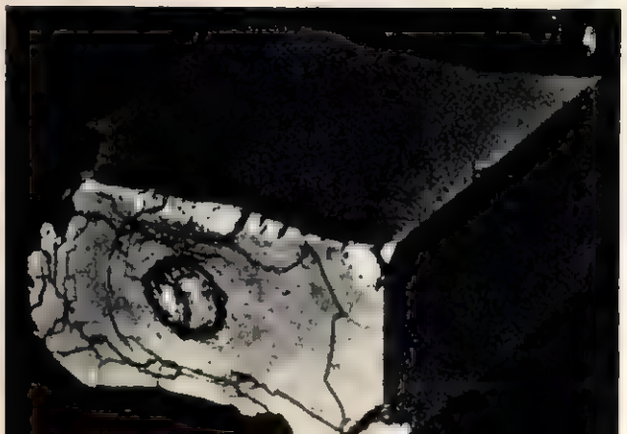

foileton

CUM AM DEVENIT SPĂRGĂTOR

Deunăzi, cînd s-a blocat pe neașteptate clanța și broasca Yale de la ușa apartamentului, am ținut urgent un consiliu de familie. Prima propunere era și cea mai simplă: să plecăm liniștiți la treabă și să lăsăm ușa larg deschisă sau, pentru un plus de siguranță, să o prindem cu o sfoară ploi cînd se va face reparația necesară. După o scurtă dezbatere, propunerea a fost însă abandonată: nu aveam sfoară în casă. A doua propunere, a cărei realizare practică îmi revenea mie, consta în a organiza prompt și eficient repararea broaștei. Fiindcă treaba mi se părea simplă, am zîmbit superior și m-am pus pe lucru. Adică m-am înființat la cea mai apropiată cooperativă de lăcătușărie (de altfel singura pe o rază de un kilometru în jur) unde mi-am expus doleanțele. Responsabilul m-a ascultat cu înțelegere, a promis că «se face» și mi-a sugerat să-i aduc clanța și broasca.

— Dar, vedeți, e un Yale — am început eu timid. Nu mă pricep s-o demontez. N-ați vrea ca...

— Ei, și ce dacă-i Yale? — mi-a replicat peremptoriu. Oricine știe să demonteze așa ceva. Iei mata o șurubelniță, și gata. Noi nu montăm și nu demontăm nimic. Doar reparăm.

Neavînd argumente convingătoare la îndemînă (la urma urmei, și eu figuram la rubrica «oricine») și fiind încă sub impresia filmului «Cum să furi un milion», pe care-l văzusem cu întîrziere, m-am întors acasă. «În fond — mi-am zis — ce poate face Peter O'Toole pot face și eu. Și apoi, comit o spargere în propria-mi casă. Absolut nici un risc».

Zis și făcut. Am demontat tot și m-am înapoiat triumfător la cooperativă cu broasca.

— Nu, nu se poate repara — a răspuns cu regret responsabilul. Trebuie alta, nouă.

— Bine. De acord.

— Nu. Noi n-avem. Mergeți la «Ferometal» și aduceți-mi una, știți dv., din aia ungurească. V-o fixăm aci, și dv. montați totul la loc.

Apoi mi-a dat instrucțiuni tehnice cum să fie mecanismul pe care trebuia să-l achiziționez de la «Ferometal».

Văzînd că lucrurile se complică (de altfel nici nu înțelesesem bine instrucțiunile și-mi venea peste mînă să-l rog pe responsabil să le repete), m-am repezit la un bătrînel cumsecade din apropiere, un lăcătuș particular cu autorizație în regulă, care mi-a spus: «Vino peste o oră că e gata».

— Ați putea să-mi montați dv. broasca? — m-am rugat eu.

— Tinere — mi-a spus el. (Nota autorului: sînt trecut de patruzeci) Am optzeci și șase de ani. La vîrsta asta eu nu mai montez nimic. Și nu cumva să întrzii. După-masă nu mai trec pe la atelier. Oricum, ploi după-masă poate mor.

L-am încurajat pe bătrîn (de altfel arăta foarte bine și este un meseriaș admirabil), și la ora fixată m-am prezentat la el.

— Sper că atunci cînd ai demontat broasca, tinere, n-ai scos și vergeaua lungă? — m-a întrebat el sever.

I-am mărturisit vinovat și cuprins de negre presimțiri că, într-adevăr, comisesem ireparabilul: scosesem din fîgașul ei firesc și vergeaua lungă.

— Cum, nu știai? Pe aia trebuia doar s-o deșurubezi puțin. Trebuia să dai doar de 13 ori cu șurubelnița și s-o lași acolo, că ea ține broasca.

(Vezi — mi am spus eu cu amărăciune — Peter O'Toole n-ar fi făcut o boacănă ca asta.)

— În fine, acum e prea tîrziu — oftă bătrînul. Uite cum faci...

Pe scurt, după cîteva tentative infructuoase și repezindu-mă de două-trei ori la mentorul meu pentru a-i cere îndrumări suplimentare, am reușit. Ușa de la intrarea noastră îmi apare acum ca o poartă mîndră de castel. Doar cu voia castelanului poate intra cineva înăuntru! Așadar, avea dreptate responsabilul: «Oricine poate...» Dar cît timp am pierdut?

Întîmplarea a făcut ca a doua zi să hotărăsc să-mi montez o antenă de radio și una de televizor. Destul cu improvizațiile, cu firele răsucite prin casă alandala! Să ținem pasul cu tehnica modernă! Și apoi nutream ambiția să am antenă și pentru «canalul II». Televizorul meu nu-l prinde și nici nu-l va prinde vreodată (e de tip vechi), dar doar așa.... ca să le fac în ciudă vecinilor.

Iată-mă dar pe la șase după-masă în fața unicii (se pare) cooperative bucureștene cu profil de antene. Totul ferecat. Sub firma care promitea: «Instalăm antene de radio și televizor», un afiș scris de mînă proclama sever: **«Accesul publicului permis după 9,30».**

Vai de mine, am oftat eu. Parcă aș fi la spațiul locativ, nu la un magazin care să se bucure de sosirea mea, deoarece, în fond, sînt un client de la care poate obține un ce profit. M-aș fi așteptat, de pildă, să mă întîmpine un afiș multicolor, redactat cam în acești termeni: «Intrați! Intrați! Bucuroși de oaspeți! Viața fără antenă n-are nici un farmec. Pășiți cu încredere în magazinul nostru. Antena este un factor de progres și de desfătare, ea înfrumusețează viața dv... Fiecare al zecelea client capătă un premiu din partea direcțiunii...» Dar nu. Doar un afiș și o ușă încuiată, deși formal mă încadram în prescripțiile lui: eu reprezentam «publicul» și trecuse de mult de 9,30 a.m.

A doua zi, la 9.35. Același loc, aceleași personaje.

— Vă rog să-mi instalați o antenă de radio și una de televizor.

— Aveți antenele?

— Nu. Credeam că dv....

— Am avut. Acum două săptămîni. S-au terminat. Mergeți dv. la magazin și apoi noi vi le instalăm. Chiar a doua zi.

La magazinul de radio și televizoare:

— Vîndeți și antenă de radio sau numai de televizor?

— N-avem antenă de radio. Mergeți dv. în colțul străzii, la magazinul de articole electrice.

M-am conformat.

— Aveți antenă de radio?

— Da. Adică nu. Avem liță.

— Dar beți de antenă aveți?

— Da. Adică nu. Mergeți dv. la un tîmplar... Am renunțat.

Desigur, dacă aș fi perseverat aș fi reușit. «Perseverare diabolicum...» În cel mai rău caz, aș fi jertfit două picioare de la masa din bucătărie, că și așa trage să moară, sărăcuța. Dar în definitiv, veți spune, pe cine interesează dacă d-ta ai sau n-ai antenă?

Da. Asta-i adevărat. Pe nimeni în afară de mine. Dar problema «serviciilor» interesează pe toată lumea. Ea ocupă un loc central în viața modernă (cum spune un dicton comercial american: «din leagăn pînă în mormînt»), implicînd deservirea **multilaterală** a cetățenilor, scutindu-i de alergătură fără rost pentru satisfacerea micilor nevoi esențiale ale vieții cotidiene.

Problema este, desigur, vastă și poate rîndurile de față vor îmboldi pe unul sau altul dintre cititori să ne scrie, aducînd în discuție și alte aspecte decît cele care au servit drept pretext articolului de față. Soluțiile nu vor cădea din cer și nu sînt totdeauna foarte simple. Bunăoară, broasca cu pricina «aparține» Ministerului Comerțului Interior, montarea ei este o treabă (și încă...) a cooperației ș.a.m.d. Dar cetățeanul grăbit nu-și pune asemenea probleme de «jurisdicție». El nu «aparține» nici unui minister, în particular, ci dorește, sau cel puțin speră, ca pentru banii lui să fie servit prompt și ...pe toată linia — și aceasta nu din comoditate, ci fiindcă și timpul lui este prețios. Societății și lui însuși.

Nu de alta, dar ne-am putea trezi, mergînd la ghișeul de bilete din Gara de Nord și cerînd un bilet clasa a II-a pentru Calafat, să ni se răspundă:

— Se poate. Dar mai întîi procurați-vă dv. un vagon. Noi vi-l remorcăm. Dacă-l aduceți astă-seară, mîine ați și plecat... Și n-ar fi rău să cumpărați de la «Combustibilul» și puțin cărbune pentru locomotivă...

I. NIȚESCU

ora fanaticilor

de Lucian PINTILIE

Într-un articol de-acum cîteva săptămîni, vorbind de o criză pozitivă, DE CREȘTERE, a teatrului românesc, anticipam importante schimbări structurale în spectacolul contemporan. Anticipam, mai precis, posibilitatea unui nou val de gîndire care să dea un nou flux vital unui fenomen care, *oricum*, e printre cele mai vii din cultura noastră. Acest nou val nu vine să mătură prostia și mediocritatea (un asemenea val năprasnic ar trebui în cinematografie, dar acolo abia intuiesc o slabă înfiorare a lacului întins, negru, liniștit), vine doar să aducă în discuție *noi criterii*. Acest *nou val* propune lărgirea codurilor de expresie teatrală. Unele criterii propuse au o intransigență cumplită, revizuirea e cam radicală *(Rosmersholm)*: este evident că aici e o formă de vitalitate plenară a teatrului românesc, aici, în liniște cu care acceptă, ba chiar stimulează puncte de vedere atît de diferite *(D'ale carnavalului* și *Rosmersholm)*, aici, în stima reciprocă *și în lipsa de adversitate* a pozițiilor opuse (de altfel, în teatrul bun românesc nu există *poziții rigide*, adică încremeniri, ci virste doar, stadii ale experiențelor). Această generozitate — socialmente vorbind — indică vitalitate, pe cînd exclusivismul din cinematografie, intoleranța suspicioasă față de experiențe diferite indică rahitism, anchilozare.

*

Acest *nou val* este expresia, de altfel elementară, a unei noi realități biologice: *nouă generație* — stupid și dureros *separată*, din stupide, foarte stupide motive birocratice (8 ani nu s-a dat examen la Facultatea de regie), de generația noastră medie. Această nouă generație are în frunte ei, *încă de pe acum*, gînditori de teatru ca Șerban și Manea; dar mai mult decît atît, acest nou val este expresia unor nevoi interioare de revizuire, de înălțare prin asimilări și renunțări. Mărturisind lotal instabilitatea cunoașterii, artistul adevărat pune sub semnul revizuirii toate certitudinele sale; victoriile trebuie azvîrlite și disprețuite înainte de a putrezi. (Cunosc mulți artiști importanți care umblă astăzi *îmbătați* în aerul cutremurat de duhoarea victoriilor lor descompuse.)

Acest tip de artist care revizuiește este *tipul fanatic*. Eu aduc aici un elogiu total *fanatismului*, ca una din sursele cele mai importante ale artei mari. În teatrul românesc, cel mai încăpățînat fanatic pe care-l avem este David Esrig. *Nepotul lui Rameau* este, în primul rînd, o strălucită probă de fanatism, de experiență consumată pînă la *capăt*. O experiență ridică întrebări, răspunsuri, consecințe. E o ierarhie întreagă a consecințelor — unele foarte importante de la început, altele, palide dar previzibile, foarte importante prin *devenire*.

Caracteristic teatrului românesc, chiar *celui mai bun*, este incapacitatea lui finală de a rezolva toate *consecințele* pe care o experiență îndrăzneață le ridică. Aceasta este, după părerea mea, o chestiune fundamentală — care, evident, mă privește copios și pe mine, e chiar, ca să spun așa, una din mărunțele mele tragedii: răspunderea pînă la capăt sau, în sfîrșit, pînă foarte aproape de capăt, față de *întrebările stîrnite* (doar o dată sau de două ori am izbutit asta). Fanatism înseamnă, în primul rînd, această răspundere totală, neumbrită de nici o constrîngere interioară (teamă, prudență) sau exterioară (capacitatea tehnică a unui teatru; mai mult, programul său intelectual adesea debil, condiția fizică a actorului, bolile sau dramele lui interioare). Înseamnă *răspunderea* față de toate consecințele actului său de creație. Orice este admis aici. Chiar egoismul. Poate e chiar recomandabil.

Fanatism înseamnă și devoțiune, și obsesie, și puritate intelectuală; dar înseamnă și tactică — lovituri sigure, concentrate, mortale (lovitura lui Corday). Fanatism înseamnă altă noțiune despre existența socială, altă noțiune despre muncă; Living-theatre, cu trupa lui ambulantă, înseamnă fanatism; Grotovski, cu sistemul lui de coduri, înseamnă fanatism — fanatism sub o formă organizată, destinsă, liberă, *însușită*, fanatismul relaxat, colectiv, *formă superioară de solidaritate de conștiințe*. La început este o încleștare neagră, disperată, zbatere singuratică, încăpățînată, apoi *poate fi* convingere împărtășită, act solidar, limpede, senin, decontractat. Atunci simt doar grația, nu mai simt în spatele actului de creație gîfîitul monstruos al procreării. Am explicat de o mie de ori ce fantastică libertate actoricească începe din clipa în care actorul *conștient* acceptă, ca o etapă a operației de eliberare, punctul de vedere *fanatic*, tiranic, al regizorului. Închis într-un butoi, confundă deseori cerul cu bolta doagelor sale; e înfiorător cu ce sălbăticie primitivă ne apărăm mizeria noastră confundînd-o cu libertatea noastră. Ar trebui ca toți actorii să vorbească cu actorii «tiranizați» de regizorul Manea de la Sibiu. Sau, în sfîrșit, și mai aproape, și mai recent, să încerce să descifreze semnificațiile celor două desăvîrșite explozii de libertate ale lui Dinică și Moraru din *Nepotul lui Rameau*.

*

Conceptul cel mai compromis, cel mai hărțuit, detestat, hulit de către toți cei integrați într-un nou mod de gîndire este conceptul vechi de *imaginație*.

Imaginația noastră, a profesioniștilor teatrului românesc (este numai o ipoteză care trebuie privită neapărat cu seriozitate) a fost stimulată ani de-a rîndul doar de *aspectul concret* al realității; în felul acesta ea a fost înlănțuită de limita acestui aspect concret. Aici este o problemă foarte complicată de aspirație spre *esență cunoașterii*. Nu este în mod real imaginația noastră un mecanism vechi, uzat, sfîrșit? Nu are nevoie, ca să se reanime, de noi mituri, mai suple? Idolatrizarea exactă a realității nu sterilizează imaginația? Nu există surse mult mai generoase pentru reactivarea ei? Nu trebuie săpat în zîmbetul acesta de sfinx al realității și redescoperite *aspectele interioare*, aparent abstracte, ale realității, sursele vii, esențele ascunse?

Aceste îndoieli nu structurează alt fel conceptul de «imaginație», nu-i oferă alte, nebănuite, direcții de zbor, în afara traseelor cenzurate?

Marceau, în toate celebrele sale pantomime, copiază și reproduce, stilizat realitatea. În 1953, pentru noi toți care l-am văzut, spectacolul său a fost un delir de imaginație. În 1967, revăzut — absolut la fel, la Sala Palatului — sentimentul sufocant a fost acela al lipsei de imaginație.

Wolcz — tînărul mim din Timișoara, unul din fanaticii de marcă — realizează azi o pantomimă de *parabole* filozofice, a căror temă centrală este relația stranie, tragică, între rigiditatea formei și explozia existenței. Anecdota pantomimelor sale nu reproduce realitatea, ci creează o altă realitate; obiectele eliberate de constrîngerea lor individuală capătă o semnificație serială, de mituri.

Manea împinge — așa cum am mai arătat, spiritul textului spre o nouă aventură, necunoscută pînă acum. Șerban, la modul talentului său mai complex și poate prea senzorial încă pentru un fanatic, propune teatrul ritualic. În plină maturitate artistică, Esrig își revizuiește scurt fervorile și, îndepărtîndu-se definitiv de mirajul realității concrete, explorează — *cu succes la public* — într-o zonă aproape inaccesibilă: expresia ideilor, măștile concrete ale ideilor, baletul acestor măști. Seria fanaticilor continuă. Deocamdată ei revizuiesc conceptul fundamental. Spectacolul dialectic abia începe.

curaj — lipsă de curaj

Cutezanță, îndrăzneală, temeritate, bravadă — diversele ipostaze ale curajului real sau simulat, discutate la «Clubul XX» — pot fi raportate în definitiv și la emisiunile de televiziune. Fără a intra în subtilele delimitări propuse de conducătorul dezbaterii, Paul Popescu-Neveanu, să încercăm a deosebi cîteva acțiuni ale televiziunii care vădesc curaj (civic, al opiniei, intelectual etc.), de altele, inspirate de... — cum să-i zicem? — lipsa de curaj.

Felul în care a fost concepută prima ediție a «invitației pentru ora 21» denotă o atitudine responsabilă, îndrăzneață, decurgînd din buna înțelegere a mecanismului intelectual al unor oameni neinformați și din conștiința necesității de a risipi temeri superstițioase și vechi prejudecăți. Am admirat, în întrebările suplimentare formulate de Ioan Petru, preocuparea de a risipi toate eventualele nedumeriri în legătură cu apropiata noastră întîlnire cu asteroidul Icarus sau cu originea și răspîndirea limbilor pe glob, precum și claritatea răspunsurilor furnizate de academicienii invitați.

Regizarea amănunțită sau, ca s-o spunem deschis, întocmirea unui scenariu cu dialog scris pentru uzul participanților la anumite «dezbateri» reprezintă cea mai evidentă manifestare a lipsei de curaj. Paradoxal, tocmai emisiunile consacrate tineretului, celor aflați la vîrsta marilor cutezanțe, poartă această pecete a contrafacerii. Prezența a doi «redactori» pe generic la «Clubul XX» pe tema curajului, senzația că fiecare vorbitor știa precis ce va urma, mă determină să mă îndoiesc de spontaneitatea discuției despre îndrăzneală.

A fost oare un act de curaj prezentarea orchestrei de muzică ușoară «Fenix» din Timișoara? Cornel Chiriac, cunoscut animator și exeget al muzicii de jaz, a avut întotdeauna curajul de a-și afirma și susține preferințele. De data aceasta — îndrăznesc la rîndu-mi să afirm — ni se oferă o adevărată revelație: tinerii timișoreni sînt talentați, au fantezie și cultură muzicală, au șanse de a se afirma ca o formație de valoare internațională. Numai dacă televiziunea și celelalte foruri interesate ar avea în continuare curajul de a-i sprijini să-și dezvolte calitățile manifeste...

Cum de a eșuat oare «Transfocatorul», una dintre emisiunile cele mai populare, într-o atît de penibilă demonstrație a lipsei de curaj cum a fost ediția sa de miercuri 29 mai? Uitîndu-și noua vocație (ancheta socială), oscilînd între reportajul banal și o timidă copiere a «Reflectorului», «Transfocatorul» a nedumerit. Păcat de admirabila cozerie a lui Vasile Canarache, înecată într-un puhoi de platitudini, de critici vagi, care nu treceau niciodată de suprafață și nu erau menite să aibă vreun efect.

O idee originală, îndrăzneață, pe specificul televiziunii: marcarea sărbătorii naționale a Argentinei printr-o conferință a ambasadorului despre tangou și despre celelalte dansuri argentiniene, urmată de o exemplificare adecvată.

Lipsa de încredere în oamenii cu care se lucrează (altă formă a lipsei de curaj) face din prezentarea «Zigzagului» un exercițiu neplăcut și oarecum compromițător pentru Sanda Toma și Ștefan Tapalagă. Oare acești actori, nu numai talentați dar și inteligenți, spirituali, nu ar putea fi lăsați din cînd în cînd să improvizeze, să fie ei înșiși?

La televiziune trebuie să ai curajul de a tăcea atunci cînd imaginea vorbește singură — așa cum au făcut Valentin Munteanu și Mircea Gherghinescu, autorii documentarului «Porțile», dar și curajul de a vorbi avîntat — dacă știi s-o faci ca Ștefan Iacob și Constantin Berteanu, care ne-au prezentat «Anul 1848 în Transilvania».

Am folosit, evident abuziv, noțiunea de curaj. În cele de mai sus nu e vorba de fapt decît de siguranța de sine, provenită din buna cunoaștere a meseriei și de ezitări decurgînd din imperfecta ei stăpînire. Despre curajul opiniei, despre atitudinea curajoasă, care țin de etaje superioare ale voinței, poate altădată.

Felicia ANTIP

un moment crucial în istoria României moderne

REVOLUȚIA DE LA 1848

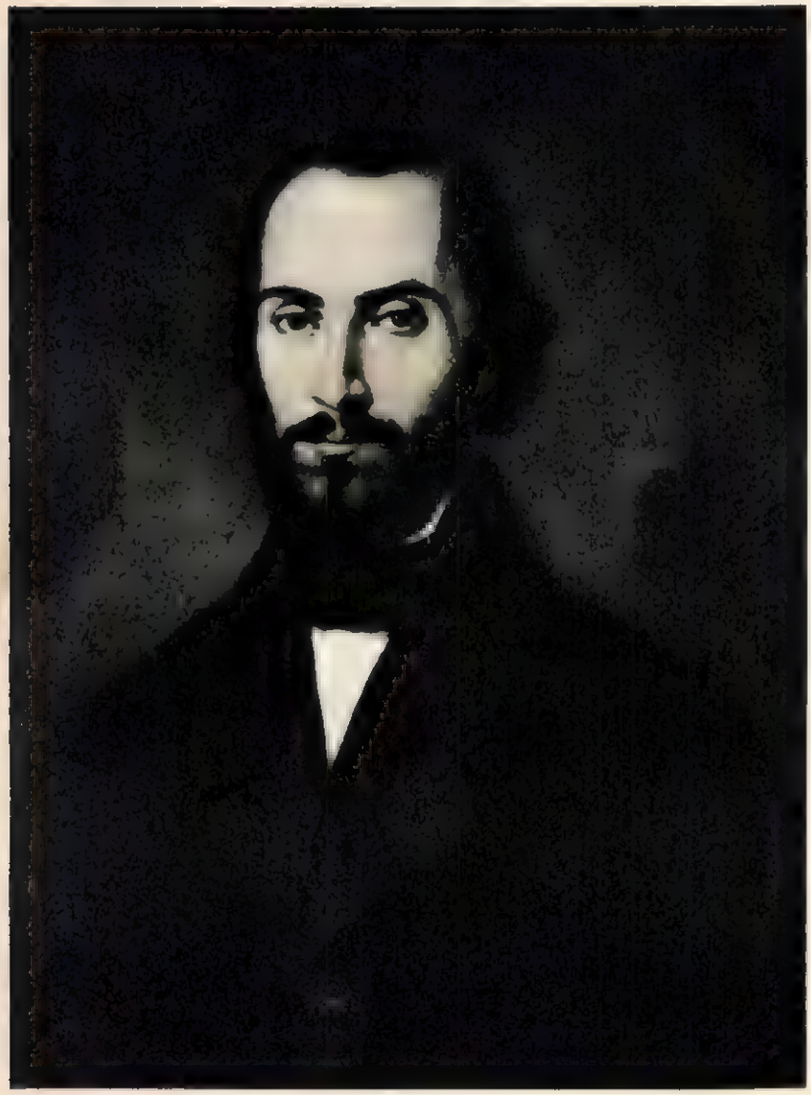

NICOLAE BĂLCESCU

Revoluția de la 1848 din Țara Românească n-a izbucnit pe un sol steril, dezlipită de preocupări anterioare de renaștere socială și națională, ci reprezintă o expresie viguroasă, de mari proporții, a luptei îndelungate a poporului nostru împotriva regimului feudal și a dominației străine.

Aflată sub suzeranitatea Porții otomane și sub protecția Rusiei țariste, Țara Românească făcea eforturi deosebite pentru dezvoltare și afirmare, dar regimul instituit prin Regulamentul organic (1831) — confirmînd dominația economică și politică a marii boierimi — reprezenta un puternic instrument de perpetuare a privilegiilor feudale și a stării de dependență a țărănimii. În aceste condiții, revoluția apărea ca o necesitate pentru răsturnarea structurii social-economice și politice regulamentare. Totodată ea își propunea să creeze un cadru favorabil dezvoltării naționale, întrucît regimul politic al suzeranității și protecției străine constituia un serios obstacol în calea afirmării poporului român pe plan european, ca națiune distinctă.

Principalii conducători ai revoluției au fost Nicolae Bălcescu, frații Golescu, Ion Ghica, I. Heliade-Rădulescu, Gh. Magheru, Christian Tell, I.C. Brătianu, C.A. Rosetti. Mulți dintre ei erau intelectuali de origine burgheză și mic-boierească, majoritatea formați în școlile Apusului, îndeosebi franceze; însuflețiți de ideea transformării revoluționare a societății, ei s-au dovedit receptivi la cerințele dezvoltării social-economice, politice și naționale ale țării, precum și la năzuințele spre progres ale claselor oprimate; ei doreau înfăptuirea unei societăți românești în care masele largi populare, mai ales cele țărănești, să fie eliberate de corvezi și să fie împroprietărite, să beneficieze de drepturi politice.

Înscriind în programul lor adînci transformări cu caracter

DIN ȚARA ROMÂNEASCĂ

de Apostol STAN
cercetător științific la Institutul de istorie «Nicolae Iorga» al Academiei

social, fruntașii revoluției și-au asigurat sprijinul poporului în acțiunea de răsturnare a edificiului politic regulamentar, masele țărănești și cele orășenești devenind, în aceste împrejurări, forța de bază a revoluției.

«FII PATRIEI CEI ADEVĂRAȚI»

Marea adunare populară de la Islaz (Romanați) a dat, la 9 iunie 1848, semnalul revoluției.

Prin Proclamația de la Islaz — act care sintetiza programul revoluționar — se aduceau la cunoștință întregului popor principiile revoluționare de reorganizare a societății. Ele prevedeau, printre altele, independența administrativă și legislativă a țării, domn ales pe cinci ani și «căutat» în toate straturile sociale, regim fiscal proporțional cu averea, adunare națională constituită din toate stările, egalitate în fața legii, eliberarea și improprietărirea clăcașilor prin despăgubiri, gardă națională etc.

O deosebită rezonanță în rîndurile țărănimii le-au avut acele pasaje din proclamație care arătau că sătenii sînt «fiii patriei cei adevărați, ce au fost defăimați atît îndelung cu numele glorios de român, ce au purtat toate greutățile țării, prin munca lor de atîtea veacuri au lucrat moșiile și le-au îmbunătățit».

În cîteva zile, întreaga Oltenie este cuprinsă de revoluție. Apoi, la 13 iunie, la București, după abdicarea domnitorului, conducerea țării este preluată integral de un guvern provizoriu, în componența căruia au intrat majoritatea fruntașilor revoluției. El și-a început guvernarea cu emiterea unor

(Continuare în pag. 14)

▲ Pe Dealul Spirii, la 13 septembrie 1848... **Pătrunzînd în Capitală dinspre Cotroceni, după arestarea unora dintre conducătorii revoluției, în frunte cu N. Bălcescu, o coloană a armatei otomane a fost antrenată în luptă de o «roată» de pompieri conduși de Pavel Zăgănescu. Deși în vădită inferioritate numerică, pompierii s-au împotrivit cu eroism ocupanților, subliniind și în felul acesta dorința de neatîrnare a poporului român. Astfel, revoluția din Țara Românească se încheia — cum sublinia Karl Marx — cu «baia de sînge de la București».**

120 de ani de la revoluția din 1848

decrete în care se fixau modalitățile de aplicare a programului revoluționar, dar amenințarea cu intervenția externă și atitudinea moderată a unora dintre membrii săi l-a reținut să treacă la înfăptuirea lui imediată.

Profitînd de lipsa de fermitate a guvernului provizoriu, elementele reacționare încearcă în două rînduri să restaureze regimul regulamentar, și numai intervenția energică a maselor populare face să eșueze comploturile boierești.

PROPAGANDĂ REVOLUȚIONARĂ, GĂRZI NAȚIONALE...

În primele zile ale lunii iulie 1848, conducerea revoluției adoptă o atitudine mai hotărîtă față de elementele reacționare. Pentru a duce lupta împotriva acestora, Gh. Magheru, numit încă din iunie 1848 căpitan general al trupelor neregulate de dorobanți și panduri și inspector al gărzilor naționale, este trimis în Oltenia unde desfășoară o susținută activitate politică și militară. El destituie din funcții pe toți administratorii și funcționarii publici neloiali față de revoluție și organizează recrutarea de voluntari în scopul constituirii unor forțe de apărare a revoluției.

Spre a cîștiga pe deplin încrederea țărănimii, N. Bălcescu organizează propaganda revoluționară la sate, prin intermediul unui corp de comisari care parcurg localitățile rurale și îndeamnă pe țărani să opună rezistență la orice tentativă de restaurare a ordinei regulamentare. Totodată, comisarii organizează pe sătenii în gărzi naționale menite a face inofensive comploturile boierești și a fi folosite chiar împotriva invaziei străine.

Dornic să cîștige încrederea țărănimii, zdruncinată de tărăgănarea rezolvării problemei agrare, guvernul provizoriu convoacă la București, la începutul lunii august 1848, o comisie alcătuită din deputați-săteni și proprietari, în număr egal din fiecare județ, în vederea elaborării unui proiect de emancipare și improprietărire. În același timp se iau măsuri pentru convocarea Adunării naționale, care urma a fi organul legislativ suprem al țării, cuprinzînd reprezentanți ai tuturor claselor sociale, inclusiv ai țărănimii.

Cei mai reprezentativi fii ai poporului român, prin articole în presă sau în cadrul unor adunări populare, cereau cu insistență unirea țărilor române. De la Iași a sosit la București o delegație de moldoveni, exprimînd guvernului provizoriu dorința de unitate națională a românilor de peste Milcov.

LA BARIERELE CAPITALEI

Asupra țării plana însă o gravă amenințare: intervenția străină. Iată de ce conducătorii revoluției trimit pe Ion Ghica la Constantinopol pentru a obține recunoașterea regimului revoluționar de către guvernul otoman. În același timp Dimitrie Brătianu, A.G. Golescu-Negru și Ion Maiorescu sînt trimiși în occidentul Europei cu misiunea de a solicita conducătorilor revoluției de acolo cooperarea în lupta împotriva forțelor reacționare europene.

În aceste condiții Poarta otomană nu se grăbește să-și fixeze în mod net atitudinea; ea preferă să adopte o poziție de expectativă, acreditînd chiar, în mod neoficial, părerea că ar fi dispusă să nu se amestece în treburile interne ale țării. La aceasta contribuie comisarul extraordinar Suleiman pașa care, trimis la nordul Dunării spre a înăbuși revoluția, sfîrșește, grație abilității și tactului diplomatic al guvernului, prin a accepta constituirea unei Locotenențe domnești din fruntașii mișcării.

Nemulțumită însă de felul cum comisarul otoman și-a îndeplinit misiunea, Rusia țaristă exercită presiuni asupra Porții otomane care, temîndu-se să nu piardă cu totul Principatele Române, trimite un nou comisar, Fuad Efendi, cu dispoziții precise de a restabili ordinea regulamentară.

La începutul lunii septembrie 1848, cînd noul comisar otoman se afla în împrejurimile Bucureștilor, masele populare au dat dovadă de un puternic spirit revoluționar. Deși guvernul le sfătuia la pasivitate, ele s-au îndreptat spre barierele Capitalei, decise să bareze calea oștilor invadatoare. O expresie elocventă a dorinței lor de apărare a revoluției o reprezintă lupta inegală a pompierilor din Dealul Spirii cu o coloană turcească, la 13 septembrie 1848.

Intrarea în Capitală a oștilor turcești și apoi a celor rusești însemna înăbușirea revoluției de către forțele contrarevoluționare. Satele erau străbătute de detașamente de ostași turci și ruși, care restabileau regimul regulamentar în ciuda rezistenței dîrze a țărănimii și a pandurilor din Oltenia.

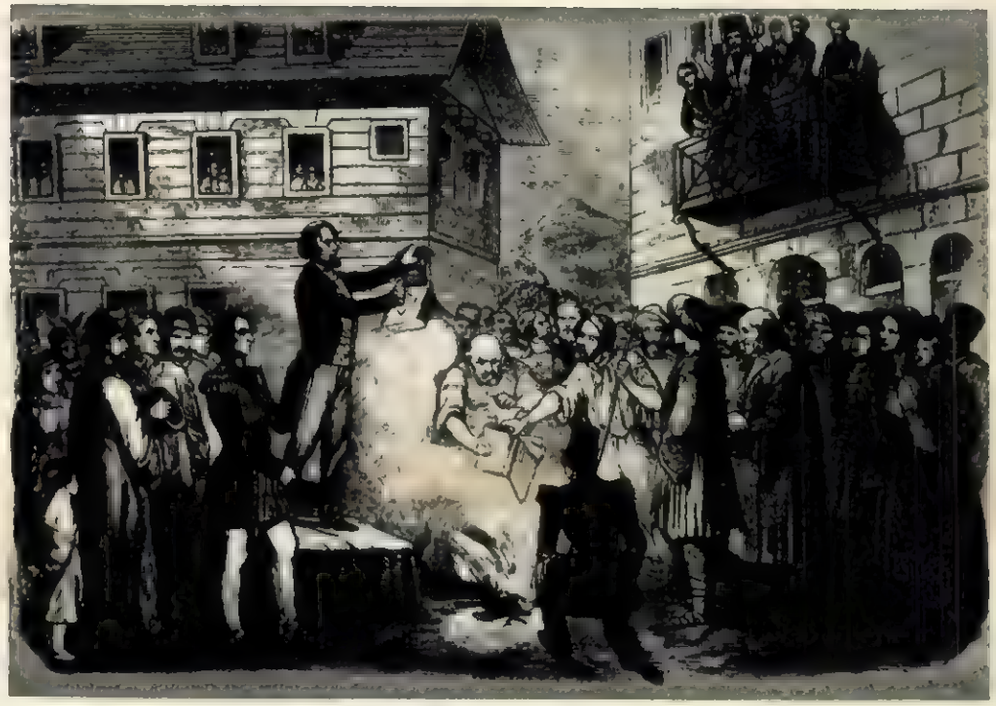

Jos regulamentul! Trăiască Constituția! Elaborat de marea boierime și aplicat începînd din anul 1831, Regulamentul organic reprezenta simbolul regimului feudal și al dependenței față de puterile suzerane și protectoare. În cadrul unei «ceremonii funerare» el a fost ars în București, la 6 septembrie 1848, manifestație la care, alături de orășeni, au participat mii de țărani din împrejurimile Capitalei. Manifestații similare s-au organizat în întreaga țară, arzîndu-se nu numai exemplare ale acestei legiuiri, ci și dispozițiile și ordinele autorităților elaborate în spiritul Regulamentului organic. Tot cu această ocazie a fost arsă și «Arhondologia» sau condica rangurilor boierești, gest care simboliza abolirea regimului privilegiilor feudale. În timpul acestor ceremonii masele strigau: Jos regulamentul! Trăiască Constituția!

REVOLUȚIA ESTE ÎNĂBUȘITĂ... REVOLUȚIA TRĂIEȘTE...

Deși înăbușită de intervenția externă, revoluția de la 1848 din Țara Românească a constituit un eveniment cu profunde urmări pentru dezvoltarea social-economică, politică și națională a poporului român. Ea a făcut din emanciparea socială și națională un țel al întregului popor, care și-a intensificat lupta pentru înfăptuirea lui. Evenimentele de la 1848 au evidențiat însă imposibilitatea realizării unor transformări în structura internă fără dobîndirea neatîrnării dinafară. În aceste condiții, încă din toamna anului 1848, fruntașii revoluției socoteau că lupta pentru unitate și independență națională trebuia să reprezinte țelul primordial al mișcării de emancipare a poporului român.

Exilați și stabiliți în unele din capitalele Europei occidentale, fruntașii revoluției din Țara Românească, în colaborare cu cei din Moldova și Transilvania, relau lupta pentru concretizarea acestui deziderat. Eforturile deosebite depuse în această direcție în decurs de aproape un deceniu, atît în interiorul țării cît și în emigrație, sînt pe deplin recompensate de actul istoric de la 24 ianuarie 1859, cînd Unirea Moldovei cu Țara Românească împlinește cerința afirmată cu atîta vigoare în timpul evenimentelor de la 1848.

De o deosebită însemnătate au fost urmările revoluției pe plan social-economic. Principiul emancipării și improprietăririi clăcașilor, proclamat de revoluția de la 1848 din Țara Românească, s-a impus atît de puternic în conștiința societății românești încît, în anii organizării statului național, moșierimii conservatoare i-a fost imposibil să împiedice decretarea și aplicarea reformei agrare din 1864. Tot în acei ani s-au realizat și alte reforme social-economice «proiectate» pe scena istoriei încă de revoluția de la 1848, printre care secularizarea averilor mănăstirilor închinate și trecerea lor în patrimoniul statului.

Pe plan politic, înrîurirea spiritului revoluției de la 1848 asupra generațiilor care au contribuit la organizarea statului modern român n-a fost de mai mică importanță. Abolirea privilegiilor politice, lărgirea bazei electorale și organizarea unor instituții ale statului burghez reprezintă cuceriri parțial inspirate din ideile și principiile proclamate în timpul revoluției.

În ciuda unor incontestabile progrese realizate pe plan social, economic, politic și cultural, după constituirea statului național și apoi în decursul unei întregi perioade istorice societatea românească n-a lichidat total din structura sa unele vestigii cu caracter feudal. Burghezia și moșierimea menținеau în inferioritate politică țărănimea și muncitorimea — majoritatea zdrobitoare a populației țării — împiedicînd masele să participe la viața politică în concordanță cu numărul și importanța lor social-economică. Deziderатul exprimat de Nicolae Bălcescu la 1848 de a se institui o largă democrație în care poporul să joace un rol dominant nu se putea realiza în România burghezo-moșierească.

Lupta pentru desăvîrșirea și depășirea idealurilor social-economice și politice pentru care a luptat poporul român la 1848 a fost reluată și ridicată pe o treaptă superioară de mișcarea muncitorească și socialistă.

Revoluția socialistă, înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist Român, a pus noi temelii dezvoltării materiale și spirituale ale poporului nostru. Socialismul a lichidat pentru totdeauna contradicțiile antagoniste din sînul societății și a creat noi condiții pentru afirmarea națională a poporului român. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, însuflețiți de un adînc patriotism, își concentrează energiile asupra înfăptuirii vastului program elaborat de partid pentru desăvîrșirea societății socialiste.

Cinstirea evenimentelor de la 1848, a tradițiilor revoluționare, reprezintă un imbold în lupta poporului român spre așezarea vieții sale pe noi culmi ale civilizației.

LA 14 IUNIE SFÎRȘITUL LUMII NU VA AVEA LOC...

...dar se va produce un interesant eveniment astronomic: asteroidul ICARUS se va afla la cea mai mică distanță de Pămînt

De cîtva vreme, două categorii de oameni vorbesc cu aprindere despre un «vizitator ceresc» care, în zilele următoare, va da binețe bătrînei Terra: asteroidul Icarus. Prima categorie de interesați — de departe cea mai numeroasă — este formată din iubitorii astronomiei, nu numai specialiștii, ci și amatorii pasionați care urmăresc în clipele de răgaz bolta cerească în speranța ascunsă de a descoperi (cine știe?) o cometă sau alte asemenea «apariții» ori, în cel mai «rău» caz, a se desfăta pătrunzînd tainele depărtărilor astrale.

O altă categorie de oameni — «proteții», și ei amatori sau profesioniști, precum și cei din rîndul cărora își recrutează adepți credulii — dau din cap cu înțeles și murmură: «Dar dac-o fi sfîrșitul lumii?»

În realitate, peregrinările asteroidului Icarus prezintă interes științific în sine, pornind de la însăși rațiunea pentru care acest corp ceresc a fost «botezat» Icarus. De ce o mică planetă a primit numele nefericitului fiu al lui Dedal, care s-a avîntat «dintr-un măreț îndemn» spre Soare?

Ce se va întîmpla la 14 iunie? Ce s-ar întîmpla dacă totuși (există o șansă la un miliard!) un asteroid sau un meteorit-gigant s-ar ciocni cu Pămîntul? L-am rugat pe ION CORVIN SÎNGEORZAN, directorul Observatorului astronomic popular, să vorbească despre aceste probleme cititorilor «Flacării».

*

Mica planetă Icarus, sau, alt fel spus, asteroidul Icarus, a fost descoperită la 26 iunie 1949 de către astronomul american Walter Baade. În gigantul telescop cu oglinda de 5 metri de pe Muntele Palomar ea apărea pe atunci ca o stea foarte slabă, de mărimea stelară 16, iar cercetările ulterioare i-au stabilit un diametru care o situează printre cei mai mici asteroizi cunoscuți.

De ce a fost botezată Icarus și nu a primit un alt nume, eventual pe cel al descoperitorului? Pentru că mica planetă astfel personificată urmează, se pare, același drum primejdios spre Soare pe care l-a încercat în legendă nefericitul fiu al vestitului arhitect Dedal, arhitect căruia, după cum se știe, i se atribuie unul din mărețele monumente ale lumii antice: labirintul din insula Creta.

CA O TORȚĂ APRINSĂ

Este de remarcat că în punctul cel mai îndepărtat de Soare (la afeliu) asteroidul depășește orbita planetei Marte, apoi — parcă «dintr-un măreț îndemn», după spusele poetului Ovidiu referitoare la Icarus cel din legendă — la distanța cea mai mică de Soare (la periheliu) se apropie de două ori mai mult de acesta decît însăși planeta Mercur. La periheliu, Icarus ocolește globul incandescent ca o torță aprinsă, suprafața sa devenind un adevărat cuptor — **încălzindu-se de 25 de ori mai mult decît suprafața Pămîntului!** În aceste condiții, nu numai ceara din legenda lui Icarus s-ar topi, dar însăși unele substanțe care intră în compoziția asteroidului devin incandescente, ajungînd să lumineze... Totodată, înalta temperatură a suprafeței sale determină ca, în acel punct al peregrinărilor, din masa lui Icarus să se degaje o mare cantitate de gaze și, probabil, chiar de vapori metalici.

Așadar, masa micii planete scade treptat o dată cu fiecare trecere la periheliu. Nu este exclus ca, după repetate revoluții în jurul Soarelui, din cauza pierderii de masă, Icarus în cele din urmă să se prăbușească, fiindcă, nu în Marea Egee, ca în legenda antică, ci de-a dreptul în Soare.

Orbita micii planete traversează și orbita Pămîntului, ba chiar din 19 în 19 ani Icarus trece foarte aproape de Terra («foarte aproape» trebuie înțeles în limbaj astronomic!). Este ceea ce se va întîmpla și în noaptea de 14 spre 15 iunie, cînd Icarus se va afla la cea mai mică distanță de Terra, adică «numai» la circa 6,3 milioane de kilometri, de **17,8 ori distanța Pămînt-Lună.**

INFLUENȚA ASUPRA PĂMÎNTULUI: PRACTIC NULĂ

În încheiere să ne ocupăm de o întrebare pe care unii și-o pun dar care — după cum am demonstrat — rămîne pur ipotetică. Nu s-ar putea totuși întîmpla ca Icarus să se ciocnească cu Pămîntul? Ar avea loc «sfîrșitul Pămîntului», cum înclină să creadă unii oameni neavizați? Absolut toate concluziile conduc la ideea că, în mod normal, pe baza previziunilor științifice, asteroidul nu numai că nu se va ciocni cu planeta noastră, dar influența lui asupra Pămîntului, la distanța minimă de 6,3 milioane kilometri, va fi practic **nulă.** Calculele recente arată că probabilitatea ciocnirii lui Icarus cu Pămîntul este de 1 la 1 000 000 000, adică din tr-un miliard de treceri ale asteroidului la această distanță numai un singur caz s-ar solda cu o ciocnire.

Mai dispunem însă de alte argumente și mai puternice: 6,3 milioane kilometri înseamnă, cum am spus, o distanță de aproape 18 ori mai mare decît cea de la Pămînt la Lună. Asteroidul Hermes însă, descoperit în 1937, cu **același** diametru pe care îl are și Icarus (1,5 km), a trecut deja pe lîngă Pămînt la numai 780 000 kilometri — deci nu la 18 ori, ci la puțin peste de două ori distanța Pămînt-Lună. Cu toate acestea **nu s-a ciocnit cu planeta noastră** și nici nu a produs vreun efect dăunător asupra globului pămîntesc sau a formelor de viață pe care le conține.

Lăsînd la o parte dovezile mai sus-arătate, să presupunem că din miliardul de cazuri arătate mai sus, printr-o «voință divină», am fi realmente expuși, de data aceasta, unei ciocniri. Ce s-ar întîmpla?

DE LA ICARUS LA GROAPA DIAVOLULUI DIN ARIZONA

Să ne închipuim o sferă din piatră cu diametrul de 85 m și o altă sferă, tot din piatră (sau chiar din oțel!), cu diametrul de 1 cm. Acesta este raportul dintre Pămînt și Icarus. Să ne închipuim că bila de 1 cm s-ar izbi cu viteza unui glonte de sfera cea mare. Oricine își dă seama că în acest caz bila, cu toată viteza ei uriașă, n-ar putea să facă decît o gropiță în colosul pe care-l ciocnește. Nici vorbă să-l pătrundă sau să-l rupă în bucăți.

Să nu uităm însă că în acest caz n-am pus la socoteală efectul atmosferei dense a Pămîntului. Or, cercetările arată că pătrunderea în atmosfera Pămîntului a asteroizilor sau a meteoriților-giganți produce o pierdere a masei lor, prin volatilizare, de cel puțin 10% din masa inițială. Am făcut personal, în această privință, anumite socoteli nu prea complicate asupra efectului pe care l-ar avea ciocnirea micii planete Icarus cu Pămîntul. Considerînd-o ca o sferă de 1,5 kilometri diametru și ținînd seama de obstacolele în trecerea prin atmosferă precum și de densitatea medie a asteroidului, am ajuns la concluzia că Icarus, «căzut» la suprafața Pămîntului, ar avea o masă de 262 milioane tone (am ținut seama și de pierderea masei prin volatilizare și explozie). Dacă ținem seama că obiectul cosmic (foarte probabil tot un asteroid) care a produs cunoscutul crater din Arizona (S.U.A.) a dislocat o cantitate de rocă de circa 300 milioane de tone, ajungem logic la concluzia că ciocnirea lui Icarus cu Pămîntul ar avea ca efect formarea unui crater de ordinul de mărime al Gropii Diavolului din Arizona. Efect pur local! În această lumină, «sfîrșitul Pămîntului» se înscrie în rîndul miturilor din care, de altfel, însuși Icarus își trage poeticul său nume...

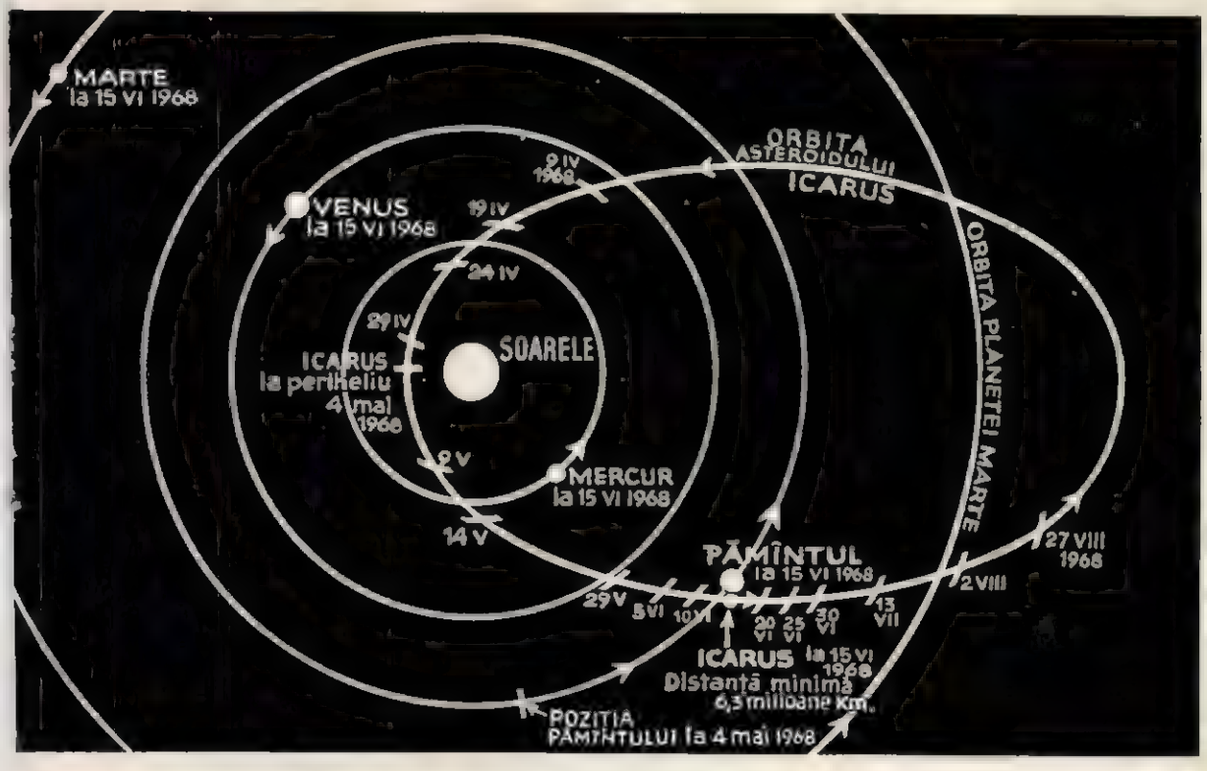

Iată peregrinările asteroidului Icarus în lumea solară... Se observă drumul primejdios pe care-l parcurge — parcă «dintr-un măreț îndemn», cum spune Ovidiu despre mitologicul Icar — în imediata apropiere a globului incandescent. În deson apare și poziția asteroidului la 15 iunie 1968, cînd de Pămînt îl va despărți o distanță minimă... la scară astronomică.
Calculele pentru Icarus pe anul 1968 au fost efectuate de astronomul sovietic N.A. Beljaev cu ajutorul mașinii electronice de calcul BESM-2, pe baza elementelor orbitei asteroidului, obținute din observații efectuate de către americanul S. Herrick. Este interesant de menționat că tocmai folosirea mașinii electronice a făcut posibilă luarea în considerare a perturbațiilor determinate de influența gravitațională asupra lui Icarus a șapte planete: Venus, Pămînt, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus și Neptun, cu toate că influența unora dintre acestea este aproape inexistentă în acest caz.

de ce călătoresc soli

Dublă ipostază: jos — o pereche de mîini bătătorite de 3 000 000 lovituri de vîsla (Ridgway și Blyth); mijloc și dreapta — tehnica cea mai avansată, goana după performanțe rentabile: Tabarly la bord și în cupola de plexiglas, din care poate supraveghea puntea fără a se expune intemperiilor.

...tarii pe mări și oceane?

ce vor?
sînt inutili?
ce rost au?

de Radu COSAȘU

Moto: «Dacă vă aplecați scaunul cu 35 de grade și vă imaginați că vă petreceți astfel timpul în bucătăria, în sufrageria și în dormitorul dv., vă veți da seama ce înțeleg eu cînd spun că sînt mulțumit de marea calmă».

(Sir Francis Chichester, în cea de-a o sută zi a călătoriei sale pe «Gipsy Moth» — 9 mai 1967).

La sfîrșitul lunii mai s-a împlinit un an de cînd «Gipsy Moth», bărcuța de 16 metri a lui Sir Francis Chichester, dotată doar cu două catarge, dar, ce-i drept, al naibii de bine utilată pe dinăuntru, se întorcea la Plymouth după ce înconjurase planeta noastră timp de 226 de zile. 500 000 de oameni l-au primit triumfal în Anglia, decretîndu-l «cel mai mare marinar de la Nelson încoace». După un an, sînt toate șansele ca sexagenarul viteaz să-și aniverseze victoria discret, tacticos, ca un Sir, între ai săi. «N-or să bată bucuroase tunurile» — cum zicea Călinescu, undeva — în semn c-au trecut 365 de zile de cînd Sir Francis s-a întors teafăr și sănătos din fantastica sa aventură. Tunurile au alte treburi. Treburi serioase. Or, Sir Francis a văzut de 226 de ori moartea și a rămas în viață — asta în spectacolul cu șteif al lumii nu mai e foarte serios, e extravagant, original, «interesant» și, încet-încet, cu trecerea timpului, prin acumularea cotidiană a attor drame mari și grave ale istoriei, în care sînt implicate milioane de oameni, Chichester ne apare simpatic, pitoresc și, în cele din urmă, vai, neserios ca o dramă care devine comedie cu happy-end. Nu poți cere oamenilor să țină minte scrupulos happy-end-urile. Firește, sînt oameni care visează la zilele cînd umanitatea își va încărca memoria cu asemenea date plăcute ca aniversarea călătoriilor originale, uitînd numărătoarea anilor de la Hiroshima încoace. Dar oameni aceia sînt sentimentalii incorigibili și ei n-au mai multă greutate în istorie decît comediile cu happy-end în repertoriul unui teatru serios.

CINE SE ÎNVÎRTEȘTE PE ORBITA MĂRILOR

În fond, Chichester n-a fost nici primul, nici ultimul «aventurier» al mărilor, și liniștea care s-a așezat în jurul lui e vecină obișnuinței cu care lumea privește știrile despre sateliții artificiali aruncați în cosmos — Cosmos-100, Cosmos-200, Cosmos etc. Chichester a fost un satelit care s-a învîrtit în jurul pămîntului străbătînd neantul furtunos al apelor în locul neantului ceresc. Într-un secol al vitezei de gîndire și simțire, «Gipsy Moth» și Cosmos-181 sînt secante.

Fără publicitatea enormă a englezului, dar simultan cu el, s-au învîrtit și se mai învîrtesc în jurul lumii:

— Polonezul Leonid Teliga, pe bordul iahtului «Opti», plecat de la 9 decembrie 1966 din Gdansk, pe o rută similară cu aceea a lui Alain Bombard: Casablanca-Las Palmas (Insulele Canare)-Barbados, trecînd Atlanticul. La sfîrșitul lunii septembrie 1967, Teliga era în Arhipelagul Galapagos, de unde pleca spre Sydney. Mai avea de făcut Oceanul Indian, ocolind Africa, și retur — în Polonia.

— Americanul William Willis, 74 de ani, pe o «coajă» de 3,8 metri, traversa în septembrie 1967 Atlanticul, visînd și vizînd țărmurile engleze.

— Vest-germanii Elga și Ernst Jurgen Koch, soț și soție, pe vasul «Kairos», 9 metri, două pînze, trei ani (1 182 de zile) pe ruta: Hamburg-Marea Nordului-Canalul Minecii-Insulele Canare-Atlanticul-Canalul Panama-Pacificul-Noua Zeelandă-Oceanul Indian-Capul Bunei Speranțe-Insulele Azore — din nou Canalul Minecii-Hamburg.

— Robin Lee Graham, 18 ani, plecat din 1965 cu o pisică pe o barcă de 8 metri, fără motor (motorul l-a vîndut pe drum contra unor alimente), fără vele, doar cu două rame, un sextant și cîteva hărți; startul l-a luat din California și în zilele lui mai '67 debarca pe Insula Thursday din nordul Australiei, urmînd să se îndrepte spre Darwin (Australia)-Oceanul Indian-Africa.

— Același punct Darwin era prima etapă a călătoriei Singapore-Franța, proiectată de soții Bourdens pe «Singa Betina» («Leoaica»), un «15 metri» dotat cu un motor diesel, un radiocompas și o sondă pentru ecouri. Plecarea: 20 septembrie 1966 — la o lună de la startul lui Chichester; după 3 000 de kilometri, în decembrie, naufragiu pe un recif, lîngă Insula Bathurst, nu departe de Darwin.

— Americanul Hugo Vilhem, 36 de ani, pe bordul unei bărci (1,80 metri) cu pînze și un dispozitiv care permitea închiderea ermetică a «punții» minuscule, împiedicînd atacul valurilor; proiectul său era o cursă Agadir-Miami în două luni, dar la cîteva ore după plecarea din portul marocan, în ziua de 5 aprilie 1967, ambarcația suferea o avarie și expediția lua sfîrșit.

Aceștia sînt călători simultani cu Chichester. Dar în 1968 sînt lansați pe orbita mării alți sateliți umani:

— Alexander Rows, un englez din Portsmouth, 60 de ani, plecat din Melbourne pe iahtul «Lively Lady» într-o călătorie tot în jurul lumii dar fără escală, fără porturi.

Francezul Etienne Grenapin, 24 de ani, pornit din Nantes pe o ambarcație de 6,7 metri spre Bahamas, Bermude sau unde o fi, luînd cu el un magnetofon și un mare stoc de benzi «pentru ca să-și îndeplinească cea mai curată plăcere a vieții: să asculte muzică în liniștea mării...».

— Pentru 1 iunie 1968 se anunță plecarea din Plymouth a primei femei «singuratice», o vest-germană — Edith Bauman — 26 de ani, pe «Koala 8».

PUNCTUL DE VEDERE AL LUI AZNAVOUR

Ce-i cu această nebunie ciudată, ce se întîmplă cu acești oameni care, de bunăvoie, în plin secol XX, în plin confort, se autoexilează între cer și apă și se autochinuie fără să le-o ceară nimeni? Oameni stupizi? Viteji care scapă înțelegerii noastre? Originali cu orice chip? Sau pur și simplu hămesiți ai gloriei? Firește că ei ne trezesc o anumită suspiciune — suspiciunea «pozei». Cui îi poate scăpa faptul că aproape nici unul din acești îndrăzneți nu pleacă la drum fără aparat de fotografiat? E latura actorului care joacă în fiecare dintre noi, e scinematograful» din noi unde, în fiecare zi, la matineu și seară, avem voluptatea de a rula un film cu noi înșine, chiar dacă știm că dăm de dracu', mai ales cînd știm că dracu' e pe-aproape. E un spectacol fără relas. spectacolul nostru, regizat de noi cu multă publicitate, cu mult orgoliu, cu multă speranță că va ține afișul ca orice spectacol de succes, lăsînd o urmă în conștiința publicului format din semenii noștri. Dacă ne e clară această situație, atunci suspiciunea la adresa «solitarilor» își pierde din gravitate și întrebarea care se pune este ce-i îndeamnă totuși pe acești oameni să monteze astfel spectacolele lor pe scena lumii?

Există o explicație nobilă și idealistă într-un cîntec al lui Aznavour, «Aventurierii», pe cuvintele lui Jacques Plante, și cred că merită s-o ascultăm ca pe un punct de vedere poetic. Aproximativ, ar fi așa: «Singuraticii mării s-au dus pînă unde i-a putut duce barca, pentru a afla unde se sfîrșește marea și ce se zărește la capătul lumii; ei s-au pierdut între soare și apele nesfîrșite, gata-gata să-și piardă mințile; ce le-a fost dat să sufere ca să nu moară, ca să «țină», n-o să se știe niciodată, dar zeii le-au dat cheile unui paradis minunat, ale unui imperiu cu comori fabuloase; ei au plecat pentru că lumea li s-a părut prea mică, dezgustați în prietenie, în dragoste, obosiți să trăiască de pe o zi pe alta»...

Poetul spune — ca orice poet — cîteva adevăruri, chiar dacă clanul său le desfigurează: există o latură anticonformistă în aceste spectacole de unul singur între soare și ocean; există un refuz al tracasărilor vieții moderne, o aspirație spre o nouă umanitate, descoperită în condițiile unei existențe sălbatice și primitive; există o dorință secretă de a percepe ceva dintr-un infinit iluzoriu, atunci cînd viața în orașe și confort ți s-a dezvăluit finită și fără enigme; încît, la urma urmei, spectacolul nu e atît de gratuit pe cît pare, nu e inutil, mai ales dacă-l înnobilăm cu versul altui poet francez: «C'est bien plus beau, lorsque c'est inutile»... («E cu atît mai frumos cînd e inutil» — Edmond Rostand, «Cyrano de Bergerac»). Plecările acestea nebunești sînt cu atît mai frumoase cu cît nu sînt inutile.

MOBILURILE

La o privire mai prozaică putem descoperi cel puțin patru argumente, patru zone de interes, unde vălurile romantice care poetizează pînzele acestor expediții sînt bine sfîșiate:

1) Argumentul științific — avînd ca exemplu expediția celebră «Kon-Tiki», condusă de Thor Heyerdahl. Pentru a dovedi teza conform căreia primii locuitori ai insulelor polineziene nu sînt veniți din Asia sud-estică ci — senzațional! — de peste Pacific, din nord-vestul Americii de Sud, această expediție se îmbarcă pe o plută primitivă corespunzînd exact condițiilor materiale ale acelei civilizații (pluta era formată din nouă trunchiuri de balsa, legate cu funii de cînepă, fără să folosească metalul) și străbate Pacificul aproape trei luni, plecînd din Callao (Peru) pentru a ajunge la Raroia (Tahiti). E o expediție de solitari, dacă singurătatea acceptă pluralul. Mobilul ei e însă aducerea unei probe științifice.

Din aceeași zonă de interes face parte — în 1967 — expediția «Emprensa Pacifica», formată din doi spanioli și un francez, plus cîteva animale luate la bord, care-și propunea să refacă drumul în Pacific al ecuadorienilor «huancavilcas», pe ruta Guayaquil-Australia. O furtună îi obligă să abandoneze călătoria la jumătatea ei, lăsînd demonstrația neterminată.

2) Argumentul sportiv — al cărui exponent notoriu e Eric Tabarly, cîștigător al marilor curse transatlantice pentru iahturi conduse de un singur om. În această zonă, esențial este vasul — ca în cursele de cai, animalul. Tabarly are un singur țel: performanța, iar performanța cere concentrarea într-o singură direcție: perfecționarea vasului. «Pen Duick IV» — ultima barcă cu pînze construită de Tabarly, o construcție spartană, zice un specialist, adică de un confort minim — e mai bun decît Pen Duick II, Pen Duick II era superior lui Pen Duick I, Pen Duick IV va fi mai bun decît Pen Duick III. «Ochiul» lui Tabarly pare rece ca al unui bătrîn antrenor de cai pursînge: «Deseori m-am întrebat ce impresie am cînd pierd vasul din vedere, la începutul unei traversări. Sînt clarificat: nu simt nimic...» Desigur că putem să nu-l credem și să-l acuzăm că joacă teatru, dar e bine să știm ce mască își alege solitarul pentru spectacolul său de loc dezinteresat, de loc gratuit. Spune-mi ce mască porți și-ți voi spune cine ești.

3) Argumentul intim-uman, ca să-l numim într-un fel. Prea puțin științific, oarecum sportiv — în măsura în care sportul e o atitudine sufletească, o sfidare a dramei, a durerii sufletești. Gerbault — marele singuratic din 1928 — ridică pînzele dintr-o mare dezamăgire sentimentală, cel puțin așa susține legenda. E categoria celor care pleacă pe mări decepționați în prietenie și amor, obosiți să trăiască de pe o zi pe alta în cotidianul uscatului. Nu pot să nu-l așez pe Sir Francis Chichester în această categorie; mi-e imposibil să uit diagnosticul de cancer care plana asupra lui din 1961. În ochii lumii «Gipsy Moth» e secant cu sateliții artificiali, privirea atentă și sensibilă descoperă însă în epicentru o tumoare. Chichester a găsit o soluție nobilă, disperată și extremă pentru a sfida spaima: un curaj pe măsura ei, o expediție nebunească la dimensiunea groazei care se lasă în noi auzind sentința aceea. Niciodată, oricît ar fi de individuală, o asemenea soluție în lupta pe acest «front» nu poate fi inutilă. Iar faptul că Sir Francis se socotește «un om perfect normal» ne face să-l îndrăgim și mai mult, ca pe orice mare nebun al adevărului, spre care în clipe foarte rare tindem în taină și cu teamă duce.

4) Argumentul moral — zonă în care se pornește științific pentru a se aduce probe de ordin sufletesc, probe ale tăriei de caracter, dovezi de rezistență a fibrei umane. Acești solitari nu vor să fie primii la capătul unei întreceri, ci se întrec doar cu ei înșiși. Dorința lor nu e aceea de a uita, înăbușindu-și durerile personale încercate pe pămînt. Ei vor să ajungă pe pămînt pentru a putea spune: «Se poate, vedeți că se poate, vedeți că omul are puterea să străbată oceanele, singur, viu, întorcîndu-se viu pe uscat?» Deliberat sau nu, ei caută să dea un exemplu întregii specte, «o învățătură». Această categorie are ca prototip extraordinara experiență Alain Bombard, din anul 1952. După părerea mea de om care nu a părăsit în viața lui uscatul, prin Bombard ne aflăm în posesia celei mai interesante călătorii de unul singur săvîrșite de vreun semen al nostru. În orice istorie a aventurilor omenești, Bombard e un capitol aparte.

ESENȚIALA EXPERIENȚĂ BOMBARD

Bombard a naufragiat de bunăvoie pentru a dovedi tuturor naufragiaților — meserie pe care nimeni dintre noi nu poate spune cu certitudine că n-o va practica vreodată — că moartea pe mare, oricît de singur te-ai afla, nu e obligatorie, nu e indiscutabilă. Acolo unde statisticile spuneau că 90% dintre naufragiați mor la 3 zile după catastrofă, Bombard încearcă să demonstreze că în mediul vrăjmaș, «la două degete de a-ți pierde mințile», se poate supraviețui pînă la 60 zile. Cu o condiție: să nu-ți pierzi mințile, să nu descurajezi, să nu mori din frică. Pe mare, singur, omul nu piere nici de sete, nici de foame, ci de groază, descurajat, deznădăjduit. De sete, de foame omul poate răbda mai mult de 3 zile, în schimb de frică omul poate muri înainte de a sucomba propriu-zis. Pentru Bombard, factorul moral, factorul psihic, e cel care joacă rolul hotărîtor în salvarea naufragiatului. Căpitanul Bligh — reflectează Bombard — a fost lăsat singur pe ocean, într-o barcă cu alimente pe 8 zile. Echipajul răsculat a crezut că aceasta e cea mai indicată moarte pentru un comandant prea crud — să fie lăsat în voia valurilor și înghițit plină la urmă de ocean sau de animalele lui. Bligh a supraviețuit 40 de zile și a fost salvat. Ce l-a ținut în viață? «Setea de răzbunare» — un factor moral, cum s-ar spune «științific». Alt exemplu elocvent. Copiii salvați din catastrofa «Titanicului» (1912): «Nici un copil

de ce călătoresc solitarii pe mări și oceane? ce vor? sînt inutili? ce rost au?

William Willis, 74 de ani — bătrînul și Atlanticul.

sub zece ani nu se afla printre cei care plătiseră deruta cu demența și demența cu moartea» — scrie Bombard. De ce? «Erau *încă* (sublinierea lui) la vîrsta cînd poți judeca...» Diagnostic tulburător care închide în paradoxul lui decisivul refuz al deznădejdii, pe care copiii îl au instinctiv în comportare.

Întreaga călătorie — desfășurată, după cum se știe, pe ruta lui Cristofor Columb, folosind curenții alizeelor și avînd bine precizată condiția de a evita principalele căi maritime pentru a ocoli tentațiile demobilizatoare — a avut ca scop răspunsul la această întrebare: «Cum trebuie luptat împotriva deznădejdii care ucide mai sigur și mai repede decît orice privațiuni fizice?» Fără exagerare, experiența e ruptă din coasta lui Prometeu, și oricine vede lesne din acest enunț că dimensiunea ei îmbrățișează — de loc «metuforic» — atît dramele mării cît și ale uscatului, Bombard adresîndu-se oricăror naufragiați ai planetei.

TESTAMENT, OTRAVĂ — FACTORUL PSIHIC

«Ereticul», barca glorioasă (4,65×1,90 m), și-a făcut datoria, aventura lui Bombard «e cunoscută — după cum spune Aznavour în cîntecul citat — de toți școlarii». Se știe că în timpul celor 65 de zile petrecute pe mare i-a fost și frică, și foame, și sete, și a trăit și singurătatea pînă la capăt, pînă la groază; a avut tulburări oculare, leșinuri, diaree, i-au căzut unghiile, i-au scăzut grav puterile, gîndul morții nu l-a ocolit, căci «e izbitor pînă la ce grad te urmărește mania persecuției cînd te afli pe mare; ai impresia că totul se unește împotriva ta»... După 20 de zile, prins într-o furtună, omul recunoaște că poartă asupra lui, în buzunarul cămășii, o doză serioasă de otravă — «e un lucru îngrozitor să fie de ajuns un val, unul singur, pentru ca totul să se isprăvească... n-ar fi deci mai bine să mă afund dintr-o dată în somnul cel veșnic?»... După 50 de zile, înnebunit în căutarea unui țărm care nu mai apare deși păsări îl anunță, omul își face testamentul care se încheie astfel: «Experiența mea e valabilă pentru 50 de zile, faptul că n-am ajuns în viață nu e un motiv ca naufragiații să-și piardă nădejdea. Dacă trece mai mult timp, ea depășește forțele omenești; ar fi de dorit ca la cursurile de cosmografie din licee și școli să se adauge un curs de navigație practică». În cea de-a 53-a zi — deci înainte cu o săptămînă de încheierea celor 60 de zile experimentale — se petrece însă cel mai dramatic episod al călătoriei. Mai «tare» decît foamea, setea și spaima de moarte. Tentația. Ispita renunțării. Cargobotul «Arakaka» întîlnește «Ereticul», Bombard urcă la bord și găsește aici oameni, confort, mîncare, un pat, dușuri, telegraf. «Mi s-a întipărit pentru totdeauna în minte luxosul salon al ofițerilor, cu fotolii de piele». Căpitanul Carter îi propune să-l ia cu ei la Georgetown. Bombard răspunde mai întîi da. Dar imediat — cu un schematism sincer al sentimentelor — îi aude pe marinarii de la Boulogne întrebîndu-l:

— Așa-i că n-ai traversat Atlanticul?

«Cele 53 de zile de încercare n-ar fi slujit la nimic. Cu toate că teoria era dovedită pe deplin, omul de pe stradă, sau mai exact omul de pe mare, ar fi văzut în întreruperea traversării eșecul complet al demonstrației. Pentru ca experiența mea să poată fi pusă în slujba salvării vieților omenești, trebuia să reușească pînă la capăt». Și Bombard plecă mai departe, singur, să ducă pînă la capăt cele 60 de zile, fără să știe dacă vîntul și soarta îl vor duce într-o săptămînă sau în zece săptămîni la țărmul visat. Va mai călători 12 zile, devorat — datorită vizitei pe cargobot, în care și-a înfrînt tentația — de o foame psihică, «foame neadevărată, mai degrabă o dorință de altceva, primejdioasă, căci e primejdios să dorești fără să obții». Dar pentru el această ultimă încercare e *«o nouă dovadă a predominării factorului mintal asupra celui fizic»*.

PROBLEMA NĂDEJDII ȘI A MORALULUI

Concluzia lui Bombard sună astfel: «Naufragiatul, după catastrofă, lipsit de toate, nu poate și nu trebuie să facă altceva decît să nădăjduiască. Lui i se pune cu toată brutalitatea problema: a trăi sau a muri; și va trebui să pună în curajul cu care va lupta împotriva deznădejdii toate resursele, toată credința lui în viață». Cui i se pare că problema e pusă prea abstract, prea moral în fața materiei dezlănțuite — într-un cuvînt: neconvingător — îi propun confruntarea inedită a două texte extraordinare. Două jurnale de bord a două echipaje formate fiecare din doi solitari, care exact în același timp (iulie-august 1966) traversau Atlanticul, din America spre Anglia, fără să știe unii de alții.

Pe o ambarcație — «English Rose III» (6,50 m) — sînt la vîsle căpitanul englez John Ridgway, 28 de ani, parașutist, căsătorit, și sergentul scoțian Chay Blyth, 26 de ani, tot dintr-un batalion de parașutiști. Calculul lor era clar: «Ne trebuie 3 000 000 de lovituri de vîslă pentru a ajunge în portul Galway, în Irlanda». Ei pleacă la 4 iunie 1966, orele 17,30, din satul de pescari Orleans, de pe coasta americană a Atlanticului. Cealaltă barcă se numește «Puffin» (lungă de 4,65 m), ceea ce rimează în engleză cu «Coffin» («sicriu»). La bord — doi englezi solizi, doi intelectuali — un ziarist, David Johnstone, 1,90 m, 120 kg, și un atașat de presă — John Hoare, 1,80 m, 80 kg. Ei pleacă din Boston, la 21 mai 1966, cu 10 zile înaintea celor doi militari — dar destinația e vagă și nesigură: «Vom debarca undeva pe o plajă, unde nisipul e moale, fie în Cornouailles, fie în Devonshire». Cele două jurnale sînt, de la stil și pînă la observațiile de conținut, două radiografii ale unor stări morale fundamental diferite. Cei doi militari sînt concișI, calmi, stăpîni pe nervi, extrem de asemănători în optică și reacții. Cei doi de pe «Puffin» sînt nervoși, pesimiști, tracasați, lamentîndu-se pentru orice fleac, visînd la confort, la femei frumoase, suspicioși, blazați în observații, răi cu ei înșiși. Fiecare poartă o furtună în craniu. Dar marea nu acceptă decît furtunile ei.

Cronologic, însemnările celor două «jurnale» se întîlnesc mereu și se încalecă — moral, ele se diferențiază ca o fabulă cu animale elocvente. De pildă:

4 iulie (sergentul Blyth): «Marea e din nou dezlănțuită și valurile cad peste noi cu zgomote de tren expres. Poți crede că pînă la urmă ne vor răsturna, dar nu se întîmplă nimic... Încerc totuși să dorm».

4 iulie (pe «Puffin»): «Ne-am întîlnit cu un vas american, dar nu s-a oprit. Cînd mă gîndesc că azi e sărbătoarea lor națională! Sextantul s-a defectat. O oglindă se mișcă în ramă, ceea ce poate duce la erori importante».

La 7 și 8 iulie căpitanul Ridgway notează că vîntul s-a ridicat, se poate vîsli alternativ, mîncarea e suficientă și «totul merge bine». La 6 iulie, «Puffin» întîlnește un iaht de lux, și cei doi călători reflectează cu invidie la copioasa cină a bogătașilor, la salata de homari pusă la gheață și stropită cu bere proaspătă. La 9 iulie Johnstone și Hoare se ceartă cumplit, «cearta ne lasă epuizați». John spune: «Aici e mai rău decît într-o închisoare ; nu mai avem nimic de citit sau de privit, gîndim prea mult». Dincolo, Ridgway notează în aceleași zile că vîntul de est îi împiedică să vîslească, moralul e coborît dar fizic sîntem în formă, putem să ne spălăm și să ne bărbierim: «*pentru moral, e foarte important să te razi*»... «Încrucișarea» notațiilor în ziua de 22 iulie mi se pare deplin clarificatoare.

Căpitanul Ridgway: «După calculele noastre, am pierdut un grad din programul pe care ni-l fixasem... O mare bucurie: Anglia a intrat în semifinalele Cupei mondiale de fotbal».

Johnstone: «E evident: zeii mării n-au încetat să ne lovească de cînd am plecat... Am ajuns la ultima treaptă a depresiunii nervoase și s-a produs inevitabilul. Am început să urlăm cu o violență nemaiauzită. Binoclul a zburat de la un capăt la altul al vasului, un pumn a căzut pe obraz. Un val de insulte în fața orizontului pustiu».

E exact ce a spus Bombard: cei doi de pe «Puffin», urîndu-se, ajungînd la disperare, dezarmați în fața deznădejdii — au murit pe mare înainte de a sucumba... Jurnalul lor se încheie în ziua de 3 septembrie, într-o derută totală, în căutarea unui vas care să-i salveze. «Steagul bărcii e zdrențuit, lampa de bord, ruginită, nu mai are decît o meșă de 10 centimetri»... Sînt ultimele cuvinte ale jurnalului găsit la bordul bărcii, printre conserve și hărți. Un distrugător canadian pescuiește «Puffin»-ul — sicriu gol, fără cadavre; se presupune că un uragan a încheiat destinul celor doi. Dar exact în ziua de 3 septembrie, exact ca în basmele morale cu cei slabi și cu cei tari, Ridgway și Blyth debarcau pe coasta irlandeză. Iată cum descrie Blyth momentele care au urmat după ce Ridgway a urlat, «Pămînt!» : «Începem să cîntăm. Ni se pare imposibil ca după 3 500 de mile la vîsle să ne înecăm stupid la picioarele unei faleze Sîntem beți de bucurie... Ploaia se înăsprește. Rugăciune rapidă. Sîntem gata să crăpăm vîslind împotriva curenților. *Am atins limitele absolute ale voinței și puterii de îndurare* (s.n.). La orizont, o barcă de salvare. Își bat joc de noi?... Atingem pămîntul. Totul s-a sfîrșit. Pentru toate comorile din lume, n-aș mai pune piciorul în această barcă»...

NIMIC INUTIL

Ca să fim drepți, aceste ultime cuvinte ale eroului s-au dovedit singurele «neconvingătoare». Căci atîția alții, din mobiluri diferite dar din același mare instinct omenesc de a pune mîna pe necunoscut, s-au urcat pe bărci și «s-au dus pînă unde i-au putut duce bărcile»... Și dacă mai vrem să-i dăm o dată cuvîntul poetului — căci pînă la urmă adevărurile lui se împerechează cu cele ale lui Bombard — atunci să admitem că «alții și alții vor pleca și vor face ceea ce au făcut înaintașii lor... Și atunci cînd pămîntul nu va mai avea nici un mister pentru ei, vor cuceri cerul, căutînd acolo acel Eldorado, acea imensitate pe care le-au dăruit-o cîndva aventurierii mării»...

Atît de tenace e lupta omului cu deznădejdea, cu finitul, cu cunoscutul și știutul. În această luptă, nici un Chichester triumfal și nici un «Puffin» tragic nu sînt inutili.

Fvarietăți

PORTRETE
de Al. CLENCIU

Pamfletarul

Dramaturg istoric

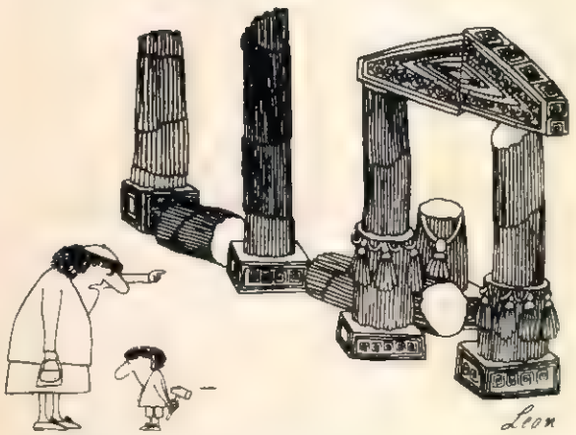

— Nu pot să te las singur o clipă, că uite ce faci...

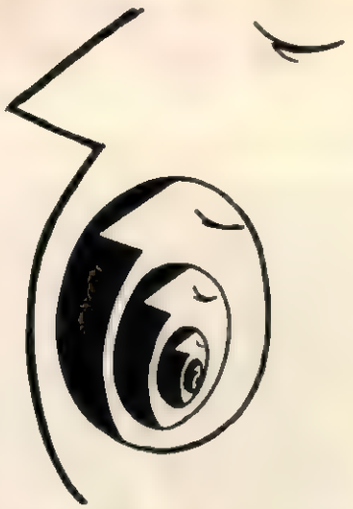

PE ARIPILE MUZICII

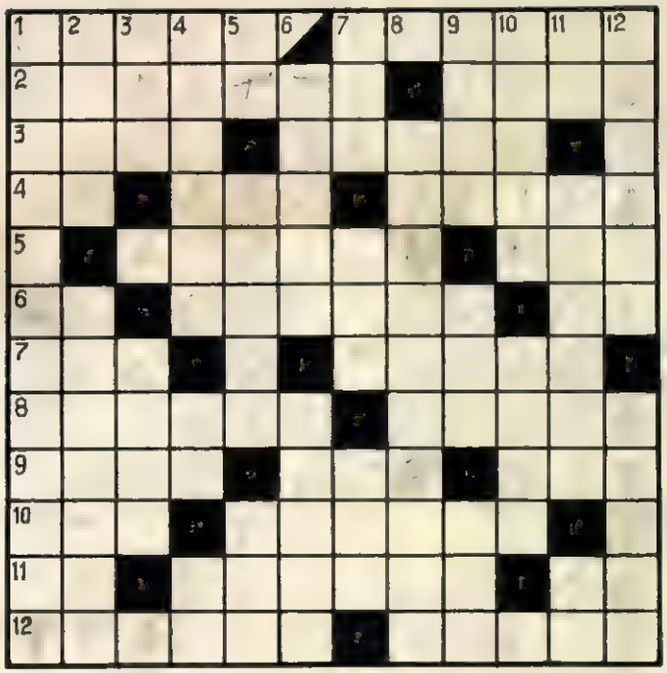

ORIZONTAL: 1) La pian, orgă, acordeon — Balet de Viorel Doboș și operă de Sabin Drăgoi. 2) Compozitor și pianist român de renume mondial (1917-1950) — Balet de Constantin Nottara și operă de Mascagni. 3) Cîntece — Dă glas viorii, violoncelului, contrabasului. 4) Pe portativ — Într-o cavatină! — Personaj din opera «Fata de la Cozia» de Emil Monția. 5) O adevărată casă a muzicii din București — Firmament. 6) Nuc gol! — Genial violonist, pianist, compozitor, dirijor și pedagog român (1881-1955) — Final la orgă! 7) Operetă de Lehar — Film românesc, cu muzică de Gh. Dumitrescu. 8) Primăvara vieții — Personaj principal dintr-o operă de Eduard Caudella. 9) În plus — Poemă de Victor Hugo — Zăgaz de pietre (reg.). 10) A locui — Patria lui Gilbert Bécaud, Jean-Claude Pascal ș.a. 11) Teluri! — Renumit violonist român, autorul cunoscutei «Hora staccato» — Pentru el e muzica. 12) «Harold în...», simfonie de Hector Berlioz — Eveniment de seamă căruia Vasile Alecsandri i-a compus o cunoscută «Horă».

VERTICAL: 1) Cîntă la un instrument de suflat făcut din lemn (pl.). 2) Instrumentele muzicale din antichitate — Cinci persoane fac muzică... 3) Prefix pentru albine — Personaj din «Năpasta» lui Caragiale. 4) Operă de Leoncavallo — Ținta serenadelor lui — Margini de deal! 5) Pete! — Caruso, Leonard, Dacian (sing.) — Feciori. 6) Mistere — Decor pentru cîntecul «Săniuța dragostei» de George Grigoriu. 7) Rogoz — Răsărit — Instrument muzical străvechi. 8) Autorul tabloului «Natură moartă, cu mandolină». 9) Sită — A stropi — Fie să nu-i mai auzim vreodată glasul! 10) Folosit la un joc de copii — Instrument muzical cu tuburi. 11) Jumătate de liță! — Compozitor român contemporan — În cor! 12) În seara zilei precedente — Extrase dintr-o partitură muzicală.

Ion PASCAL

Cuvinte rare: GAT.

DEZLEGAREA JOCULUI «DE ZIUA LOR...», APĂRUT ÎN NR. TRECUT

ORIZONTAL: *1) MAMA — COPILE. 2) ALAPTARE — ID. 3) TATICUT — UNU. 4) U — EA — S — PLIC. 5) RAR — M — CRESA. 6) INFASA — ATT. 7) SCINCETE — EI. 8) UIT — ACASA — E. 9) G — ANTAL — TI. 10) ARTE — TINERI. 11) RAI — GINGURI.*

ESCROCII VISĂTORI

de Teodor MAZILU

Cînd auziți de escroci visători, cînd auziți de escroci care plutesc cu capul în nori, nu trebuie să vă mirați prea mult. Am cunoscut chiar și asasini timizi, asasini care roșeau ca o fată mare. Am cunoscut un criminal timid care era în stare să-ți taie capul dar n-ar fi fost în stare să comită un gest de nepoliteță. Am cunoscut escroci capabili să-ți dea foc casei, dar incapabili să întîrzie măcar o secundă la o întîlnire. Așadar, n-are nici un rost să vă mirați prea mult... Există escroci romantici, escroci care plutesc într-o lume de paradis și care aterizează pe pămînt numai să-și încaseze beneficiile. Își umflă buzunarele și, cu interesul în cioc, se întorc din nou în sferele lor înalte și abstracte. Ei au aerul unor oameni pe care nimic din ce-i omenesc nu-i interesează, plutesc, plutesc dar nu știu cum dracu' fac că întotdeauna sînt cei mai aproape de ciolan, ca să ne exprimăm într-un limbaj care le-ar displăcea profund. Așa se întîmplă că întîlnim multe femei nebune, romantice, care visează o singură iubire și care aterizează cu o teribilă siguranță pe pămîntul sigur al unui interes indiscutabil. Găsim bărbați care se laudă că au focul sacru, că duc pe umerii lor metafizici și voinici crucea înțelegerii, și pînă una-alta se țin de coțcării și de cuplete. Ei plutesc ca niște păsări de pradă și de-acolo, din înălțimea lor încărcată de stele și abstracții, se reped spre interes cu o diavolească exactitate. Ei au însă mereu un aer abulic, sînt trași la față, au o privire pierdută, ceea ce le mai aduce, în afară de salariul tarifar, și farmec personal. Dintre toți escrocii, escrocii visători, escrocii meditativi mi se par cei mai primejdioși. Căci escrocii visători știu să se apere mai bine decît confrații lor, escrocii realiști. Știu să-și ia din timp măsurile de apărare, să-și găsească adăposturile cele mai sigure. Cînd vrei să pui mîna pe ei, să-i iei de guler pentru ultima coțcărie înfăptuită, fragedele pramatii se refugiază în stele și abstracții. Ca să pui mînă pe o asemenea lichea trebuie să te sui pînă la stele, ceea ce deocamdată e destul de greu.

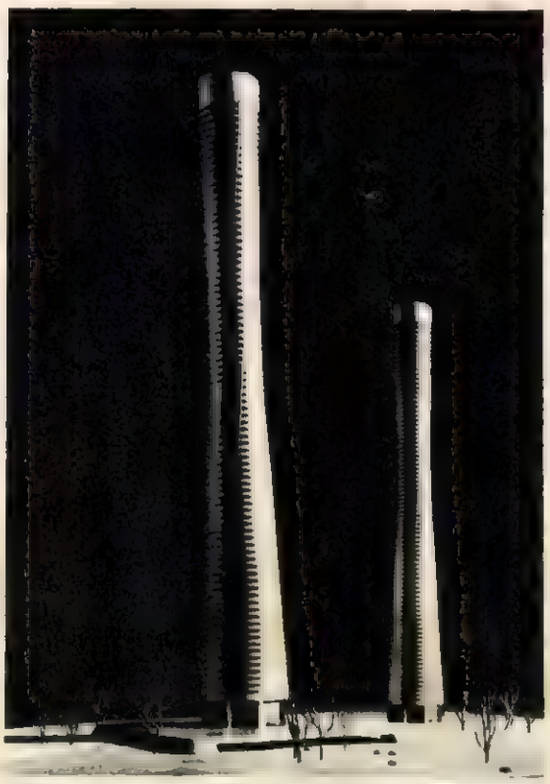

VILEGIATURĂ LA... DOMICILIU. Arhitecții elvețieni Werner Müller și Urban Rey susțin că au pus la punct noi procedee tehnice cu aplicare în construcții, care ar permite realizarea unor clădiri înalte de peste 1000 metri! Precum se pare, locatarii «de sus» nu se vor putea plînge de lipsă de aer curat.

STUDIU... CA PE ROATE. Biblioteca municipală din New York pune la dispoziția consultanților săi patine cu rotile silențioase, cu ajutorul cărora aceștia pot efectua o deplasare rapidă între diferitele sectoare ale bibliotecii.

● «Minciuni nevinovate» este una din cele două piese ale lui Peter Shaffer, montată la Teatrul Lyric din Londra. E o prezentare a unei lumi ciudate, în care fiecare personaj se străduiește să apară în fața altora mai bun decît este. Iată-i pe Dorothy Reynolds și Jan McKellen în rolurile principale.

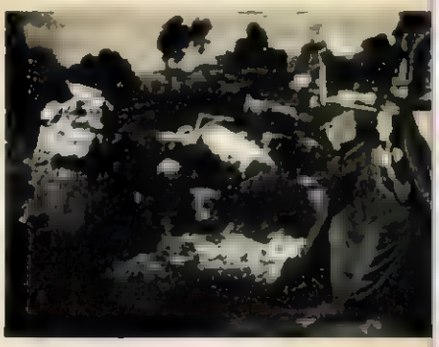

● După ce a obținut nenumărate succese în «Fedra», rol pe care l-a interpretat de patru sute de ori pe nenumărate scene, cunoscuta artistă franceză Marie Bell a reluat rolul pentru a patru suta una oară. De această dată în fața camerelor de luat vederi. Decorurile pentru viitorul film-spectacol sînt inspirate după nu mai puțin celebrele tablouri ale lui Nicolas Poussin.

● Cu prilejul sărbătoririi centenarului nașterii lui Maxim Gorki, piesele sale au fost înscrise în repertoriul multor teatre din Uniunea Sovietică. Teatrul Academic din Kazan a reluat din opera marelui scriitor piesa «Dușmanii», pe care o prezintă într-o nouă viziune regizorală. În fotografie: o scenă din spectacol.

rebeliunea din puerto santos

revelațiile disimulate în literatură ale unui om politic american

Un fapt aproape divers. Undeva, într-o mică republică latino-americană cu regim dictatorial, izbucnește o rebeliune. Statele Unite intervin în «numele libertății» pentru salvarea «ordinii existente». În cele din urmă operațiunea se întoarce într-un mod cu totul neprevăzut împotriva celor ce au conceput-o și aplicat-o. Dacă un fost diplomat american cu renume, faimos economist și profesor universitar, autor al unor tratate cu teme ca «Societatea bunăstării», «Noul stat industrial», își alege un astfel de subiect banal drept temă a primei sale lucrări artistice — un roman mai amplu — nu o face pentru că are prea mult timp la dispoziție sau pentru că gloria creației artistice îi tulbură clipele de meditație. O face, evident, pentru că vrea să spună ceva important, pentru care nu găsește oportun alt mijloc de expresie.

Așadar, subiectul cu care fostul ambasador al Statelor Unite în India — unul dintre principalii consilieri ai fostului președinte Kennedy — John Kenneth Galbraith debutează pe tărîmul literaturii este un pretext ce-i prilejuiește o amplă și originală satiră la adresa mecanismului diplomației americane pus în slujba unei cauze retrograde, a politicii externe de intervenție în afacerile interne ale altor state. «E un roman — scrie revista Saturday Evening Post **— mult prea bizar pentru a fi pe de-a-ntregul adevărat și mult prea adevărat pentru a fi pe de-a-ntregul bizar».**

Valoarea deosebită a lucrării lui Galbraith constă în caracterizarea fină și incisivă — prin momente bine creionate — a psihologiei personajelor care elaborează și înfăptuiesc o asemenea politică, în lărgirea informării competente, inedite, asupra modului în care își desfășoară activitatea intimă mecanismul instalat în «străfundurile încețoșate» — cum sînt denumite la Washington culisele diplomației americane — mecanism pe care autorul l-a cunoscut prea bine. Galbraith împletește elemente reale, cum ar fi evenimentele din Republica Dominicană și din alte zone latino-americane, cu elemente ficționale. Toate se îmbină însă într-un ansamblu mai adevărat decît ficțiunile cu care operează în viața de toate zilele mulți dintre diplomații «lucizi» ai Departamentului de Stat.

Romanul lui Galbraith se înscrie în seria de cărți-eseuri-studii-literatură care doresc să încurajeze curentul protestatar îndreptat împotriva conservatorismului, a lipsei de sensibilitate a unor instituții americane în fața problemelor noi puse de lumea contemporană.

Reproducem mai jos largi extrase din acest roman — intitulat în original «The Triumph» — în curs de apariție integrală în Statele Unite.

În clădirea, taxată încă nouă, a Departamentului de Stat, la etajul VIII, se află o cameră mică folosită uneori pentru recepții oficiale dar care găzduiește de obicei mesele virfurilor executive ale departamentului. Nu prea mare, cu mobilă simplă, camera oferă o ambianță plăcută. Nu se servește alcool sau bere. Această sală de mese are și o importantă funcție în viața publică. Cei care vine acolo poate să primească sau să pună în circulație informații cu un caracter mult prea speculativ pentru a fi prezentate secretarului Departamentului de Stat la ședința de dimineață sau să fie difuzate în diferite documente, informații care n-au fost suficient verificate pentru a căpăta dreptul să fie incluse în sinteza săptămînală a informațiilor de spionaj întocmită de CIA. Un înalt funcționar care se limitează să-și ia prînzul în biroul său nu va fi în măsură să observe prima scînteiere a marilor evenimente care se profilează la orizont. Și nici nu se va putea bucura de reputația că este o persoană care prevede asemenea evenimente. Dacă cumva ceva important începe să plutească în aer, cel mai înțelept e să iei prînzul în sala de mese a personalului executiv.

În ziua cînd această întîmplare a început să se depene, ceva plutea în aer. De aproape două săptămîni circulau zvonuri despre o revoluție în Puerto Santos. Acum ziarele relatau desfășurarea unor ciocniri armate. Puerto Santos nu este o țară importantă, dar o trăsătură unică a genului diplomației americane este să confere cu regularitate o însemnătate disproporționată unor colțuri obscure ale globului pămîntesc. Toți cei care se preocupau de problemele latino-americane, și în special de cele din zona centrală, erau în stare de alarmă.

— Care este situația noastră în Puerto Santos?

Întrebarea fusese pusă de un om scund, din sectorul de planificare politică. Nimeni nu se îndoia că întrebarea se adresa lui Worth Campbell. Unii pot avea opinii, dar Worthing Campbell — secretar-adjunct pentru probleme interamericane și coordonator american al Alianței pentru progres — nu avea numai opinii, ci și o poziție corespunzătoare. Cînd răspundea, vocea sa căpăta modulații în care se împleteau siguranța cu cumpătarea. Stilul se potrivea foarte bine părului său alb, frunții înalte și înfățișării sale destul de tinere. Numai ochii mici și parcă suferinzi constituiau un element cu totul străin acestui ansamblu. Campbell răspunse:

— Aș spune da și nu. Iată un bun răspuns diplomatic.

— Mă întreb dacă administrația Martinez poate supraviețui?

Vocea lui Campbell, în mod deliberat neangajantă, preciză:

— Ai văzut aceleași telegrame ca și mine. Ambasadorul nostru, Pethwick, crede că Martinez are forțele necesare pentru a face față situației și de rîndul acesta. Cît privește perspectiva mai îndepărtată, lucrurile nu sînt chiar atît de limpezi.

Interlocutorul cel scund nu se dădu bătut:

— Analizele noastre preliminare, în cadrul sectorului de planificare politică, ne demonstrează că există acolo rațiuni serioase pentru o atmosferă de nemulțumire.

— Niciodată nu se poate ști cît mai fierb dincolo de suprafață. Dar, în ansamblu, Martinez a fost un prieten bun al nostru. Comuniștii nu-l iubesc. Voi fi primul care să recunosc, desigur, că unele din metodele sale nu sînt pe deplin pe placul nostru.

Un personaj care se afla de cealaltă parte a mesei, atrase atenția lui Worth:

— Dr. Campbell, cum apreciați situația din Puerto Santos din punctul de vedere al securității lumii libere?

Cel ce pusese întrebarea era un bărbat bine, arătînd în jur de 40 de ani.

— Asta-i de fapt în grija departamentului dv., colonele Massey. Nu-i așa? Presupun că forțele aeriene au o imagine substanțială asupra situației. Evident, noi nu vrem ca comuniștii să avanseze peste linia trasă de Walt Rostow, care stabilește divizarea lumii actuale. Într-un asemenea caz tovarășii noștri din Guatemala și Venezuela, sau poate din Columbia, ar căpăta noi prilejuri și, în plus, mai avem și Canalul Panama.

— Există vreo alternativă la acest prezident Martinez, doctore?

— Totdeauna există alternative, colonele. Dar nu sînt totdeauna mai bune, citeodată sînt chiar mai rele și nimeni nu poate să spună ce va ieși în cele din urmă. Așa că e mai bine să sprijini prietenii pe care-i ai.

Convorbirea fu întreruptă de glasul chelneriței:

— Domnule secretar, vă caută la telefon secretara dv.

Worth Campbell încercă un sentiment de ușurare pentru întreruperea oportună.

În anticamera biroului lui Campbell se afla William (Bill) O'Donell, care-l aștepta cu o telegramă.

— Cred că asta va ajunge sus cam într-o oră. Am presupus că vrei să o cunoști în prealabil.

O'Donell se apropia de 40 de ani și continua să fie funcționar de categoria a III-a. Funcția sa actuală de director-adjunct al Biroului problemelor Americii Centrale era destul de inferioară în eșalonul ierarhiei Departamentului de Stat. Citeodată O'Donell era cuprins de îngrijorare, dar nu într-atît de mult cum ar fi fost de așteptat.

În practica Departamentului de Stat un document ștampilat «Cu urgență» este cu un grad sub cele ștampilate «Situație critică», ce se aplică numai în cazul izbucnirii unui război sau unor evenimente asemănătoare. Telegrama avea următorul conținut:

«SECRET

Flores

Cu urgență. Difuzare limitată.
SECRETARULUI
DE STAT
WASHINGTON

Tocmai terminat analiză detaliată cu echipa de aci în toate aspectele situației locale. Stop. Deși persistă neclarități, avem încredere în stabilitatea fundamentală a regimului Martinez și capacitatea sa de a ține sub control actuala rebeliune. Stop. Totuși ultimele 24 de ore foarte serioasă deteriorare a situației. Stop. Securitatea unor regiuni importante din Flores, printre care închisoarea, abatoarele, depozitele petroliere ESSO, este în primejdie, cu toate că guvernul ia măsuri restaurare a autorității. Stop. De două ore stațiile de radio transmit propagandă subversivă împotriva lui Martinez. Stop. Mă întîlnesc cu Martinez astă-noapte la ora 23, ora locală. Stop. Consider nimerită o acțiune decisivă promițînd sprijinul deplin al Statelor Unite pentru lupta împotriva rebeliunii. Stop. Aștept autorizația de a oferi un asemenea sprijin. Stop. În caz de răspuns negativ, nu poate fi exclusă o nouă deteriorare a situației, ducînd la o răsturnare a regimului de către forțe neprietenești. Stop. Urmăresc îndeaproape întreaga evoluție.

Pethwick»

Secretarul-adjunct aruncă o privire secretarei și spuse:

— Situația e serioasă. Spune-i lui Symes — dl. Jones — să vină la mine. Telefonează la cabinetul secretarului de stat că sînt la dispoziția sa. Ei vor ști de ce. Cred că n-ar fi rău să avertizez Casa Albă.

Orașul Flores se află pe un platou, departe de coasta rău mirositoare a Portului Sfinților. În anotimpul uscat, călătorii sînt de acord că în general clima este încîntătoare. Din nefericire, timp de 6 luni dintr-un an nici cel mai hrăpăreț agent de turism nu ar recomanda turiștilor să vină la Flores. Aerul îți amintește de interiorul unui automobil cu radiatorul stricat. Ploile și-au lăsat adînc amprenta asupra clădirilor vechiului oraș, iar acolo unde s-au făcut reparații s-au folosit materiale ieftine și de altă culoare.

Există și cartiere mai plăcute. Pe o colină în estul orașului se află casele celor bogați și ale străinilor. Aci sînt instalate cîteva ambasade și un hotel de lux. Ambasadorul Pethwick ținuse ședința amintită, cu echipa de experți americani, la începutul dimineții. Cu toții erau de acord că Washingtonul trebuie pus în stare de alarmă. După redactarea și transmiterea telegramei, ambasadorul Pethwick se pregătea să se deplaseze la vila sa pentru siesta de prînz.

Joe Hurd, care în timpul ședinței de dimineață devenise purtătorul de cuvînt al pesimismului, s-a mai oprit încă o dată în ușa dinspre biroul ambasadorului, pentru o ultimă pledoarie defetistă în legătură cu perspectivele președintelui Martinez. Reacția fu negativă.

Joe Hurd se îndreptă spre locul de parcare, își luă mașina și plecă afară din oraș. Dinspre nord se auzea un intens schimb de focuri. După cîteva minute se încrucișă cu un camion plin de ostași foarte-foarte veseli. Se îndreptau spre sud. Lăsînd în urmă șoseaua Roosevelt, Hurd o coti pe un drum interzis circulației publice și opri în fața unei vile vechi. Ușa se deschise și în întîmpinare veni un om

destul de bătrîn. Se instalară pe terasă și, în timp ce un servitor le aducea o tavă cu cafea și lapte, bătrînul îi spuse:

— E bine că ne-am întîlnit astăzi. E o zi importantă. Cred că sîntem în ajunul unor evenimente mari pe plan politic și constituțional, dacă bineînțeles în mica noastră țară ceva poate fi denumit mare.

— M-ar interesa să aflu amănunte.

— Cred că rezistența regimului față de prietenul meu Miro se va spulbera în viitoarele cîteva ore. De mult n-am mai avut o instalare de președinte la Flores. Știu încă de pe vremea cînd eram la Washington că e un spectacol foarte frumos. Cred că ar trebui să avem și noi un bal inaugural, la care să-l invităm pe Frank Sinatra.

— Ai avut astăzi ceva contacte?

— În această privință n-aș vrea să mă angajez. Dar nu cred că oamenii lui Martinez vor lupta pînă la capăt. Asemenea sacrificii n-au răsplăți concrete și implică pericole personale. Cred că se va ajunge la o tranzacție.

Joe Hurd se gîndea pe îndelete ce să spună. La ședința de dimineață el prezisese tocmai o asemenea evoluție. Pethwick își exprimase dezacordul și nu va mai putea fi convins de fapte noi. Hurd spuse:

— Am auzit din nou astăzi că Miro este numai fațada și că adevărata forță în spatele afacerii este Aragon.

— Nu l-am întîlnit niciodată pe Aragon — spuse bătrînul — deși am auzit adeseori numele lui. Dar sînt cîteva lucruri care nu pot fi făcute prin intermediari: bucătăria, pictura, dragostea și conducerea unei revoluții, chiar și a unei revoluții latino-americane. Poți să tragi fără reticență concluzia că Miro conduce lucrurile. Ce plănuiți dv. să faceți?

— Ambasadorul meu îl consideră pe Martinez drept o forță a stabilității într-o lume divizată. Washingtonul ar putea fi de acord cu el. Așa că ei îl vor sprijini.

— Va interveni oare guvernul dv. în sprijinul său?

— Nu știu. Și chiar dacă aș ști, n-aș putea-o spune. Dar primele noastre reacții sînt de prevăzut. Noi avem bani, așa că ceva s-ar putea dobîndi cu bani. Noi avem arme, așa că poate armele vor salva situația. Va fi adresat un puternic mesaj de sprijin. Și cu toții vor spera că asta va ajunge.

— Asta ar putea să-l salveze pe Martinez — spuse bătrînul. Nu pentru că mesajele de sprijin sînt decisive, dar o promisiune fermă de bani și arme ar putea convinge pe militarii noștri că statu-quo este mai profitabil. Am folosit cuvîntul profitabil în mod literal, în calitate de fost bancher. Spune-mi însă: de ce este Washingtonul gata să-i trimită lui Martinez arme? Îl consideră cumva un apărător al libertății și al guvernului constituțional?

— Nu. Este o părticică din ceea ce noi numim o strategie mai largă.

— Mi-ai mai spus asta și înainte, dar tocmai această strategie de ansamblu mă contrariază. Consideră oare Pentagonul că armata noastră este un factor în apărarea a ceea ce secretarul dv. de stat numește lumea liberă?

— Nu.

— Se așteaptă oare de la ea să joace un rol vital într-o eventuală confruntare cu Uniunea Sovietică?

— Nu.

— Crezi că sîntem amenințați de vecinii noștri?

— Nu.

— Se crede oare că armata noastră reprezintă apărătoarea libertăților noastre, aici, în Puerto Santos?

— Nu.

— Și totuși îl sprijiniți pe Martinez și considerați armata sa ca o parte a unei strategii de ansamblu a libertății?

— Da.

— În acest caz dumneata nu ești un apărător al unei asemenea manifestări a strategiei de ansamblu.

— Nu, nu sînt.

— Nu mi-am imaginat niciodată că ești. În ce mă privește, continui să cred că marea dv. țară are o calitate care ne va salva pe toți acum.

— Se spune de obicei că e idealismul nostru.

— Nu, stîngăcia voastră. Monarhia austro-ungară a putut fi tolerabilă din cauza ineficienței, iar voi grație stîngăciilor. Orice veți face în sprijinul lui Martinez, va fi prea tîrziu. Dar în calitate de prieten, aș vrea să te rog să nu folosești această conversație pentru a determina Washingtonul să fie mai expeditiv.

— Nu trebuie să fii îngrijorat — răspunse diplomatul. Nu ar avea nici cel mai mic efect.

Palatul președintelui este situat în centrul vechiului cartier al orașului Flores. Cînd a fost construit, în 1920, era firesc ca arhitecții să caute inspirație la Washington. Astfel palatul a fost conceput după modelul Capitoliului, cu o diferență: domul a fost făcut mai mare decît cel de la Washington.

La căderea nopții, președintele Martinez nu se afla în palat. El își petrecea vremea într-o altă casă, în vechiul oraș. În aceeași casă se afla și amanta sa, Maria, dar în aripa cealaltă. Tocmai sosise locotenentul-general Manuel Parez-Castillo, unul dintre cei mai credincioși sprijinitori ai președintelui.

— Luptă bine oamenii noștri? — întrebă președintele.

De fapt nu era o întrebare, ci mai degrabă un mod de a începe conversația.

— Din nefericire unii dintre ofițerii noștri au plecat.

— Vrei să spui dezertat? Presupun că acești clini luptă cu bravură pentru Miro.

— Fără îndoială, excelență, oamenii noștri sînt totdeauna bravi.

Luminile din cameră începură să pîlpîie ușor în ritmul generatorului aflat nu departe. Electricitatea fusese întreruptă încă din primele ore ale serii.

— Cum de au reușit să pună mîna pe stația de radio?

— Era ora siestei, excelență.

— Și centrala telefonică?

— E un obiectiv fără importanță. Doar deservirea era inferioară.

— Ce pierderi s-au înregistrat în lupte?

— Pînă acum numai civili, excelență.

Conversația stagnă un moment. Luminile continuau să pîlpîie.

— Excelență, aș vrea să vă pun o întrebare delicată.

— Presupun că vrei să știi ce voi face dacă restul acestor clini dezertează.

— Este logic să avem ceea ce americanii numesc un plan alternativ.

— Porcul ăsta de Pethwick mă vizitează din nou în astă-noapte. El îmi va vorbi despre lumea liberă, va insista să adoptăm o atitudine fermă, îmi va promite bani și arme și mă va întreba dacă poate să transmită la Washington că voi rezista pînă la ultimul om.

— Nu ați putea să-i cereți să-mi trimită infanteria marină pentru a lichida această insurecție nebunească?

— M-am gîndit la acest lucru. I-am spus lui Pethwick că în spatele lui Miro se află comuniștii. I-am spus că de fapt Aragon conduce operațiile, și cred că asta l-a băgat în sperieți. Dar dacă vor veni soldații lor, voi fi în situația de a primi ordine de la unul din generalii ăia tineri care fac toată ziua gimnastică și sînt convinși de virginitatea mamelor lor. Și ei îmi vor vorbi despre democrație și alegeri libere. Poporul nostru nu pricepe ce-i aia democrație. N-aș fi fost niciodată ales în alegeri libere.

— Aveți dreptate, excelență.

— I-am spus lui Pethwick că avem nevoie de arme, de bani, și în felul ăsta vom fi asigurați. Cred că a și spus-o la Washington. Sînt prea bătrîn ca să mai fiu îngrijorat. Mă voi duce la Miami sau în Spania. Să încerce puțină democrație, pentru o vreme. O merită clinii ăștia nerecunoscători

— Aeroportul este închis, excelență. Mă tem că oamenii lui Miro au ajuns și acolo.

— Atunci mă voi duce la ambasada argentiniană și voi aștepta. Sînt destule camere acolo și nimeni n-o să-mi vorbească despre democrație. Acum e timpul să te întorci la oamenii tăi. Spune-le că-i avansăm pe toți. Că vom primi bani de la americani. Spune gărzii palatului că sînt înăuntru și conduc personal luptele. Ei, oricum, îi vor spune lui Miro, și asta va localiza lupta în zona aceea. Spune-i lui Lopez, Santayana și Miguel să mă aștepte imediat după ce Pethwick pleacă.

— Mă tem, excelență, că nici unul dintre acești oameni nu mai este la dispoziția dumneavoastră.

(Va urma)

„SPIONAJ" ȘI „CONTRASPIONAJ"... LA B.O.A.C.

Începînd din toamna aceasta compania aeriană British Overseas Airways (B.O.A.C.) va dispune de serviciile unui functionar dotat cu calități remarcabile: o memorie fără greș, rapiditate amețitoare în efectuarea diferitelor operații administrative, putere de muncă practic inepuizabilă, calm desăvîrșit față de toanele superiorilor, politețe extremă față de clienți, modestie neîntrecută... Ați ghicit. Un asemenea funcționar în carne și oase nu există și nu poate exista. Este vorba de un «salariat» cu nervi de oțel (la propriu), cu memorie de fieră și «inteligență» din circuite integrate — un calculator electronic I.B.M., care va permite oficiului central din Londra al sus-menționatei companii să cunoască în decurs de cîteva minute, la orice oră din zi și din noapte, locurile disponibile pe întreaga rețea deservită de B.O.A.C. de-a lungul și de-a latul globului.

Intrarea în funcțiune a calculatorului este semnificativă din mai multe puncte de vedere.

Costul instalației se ridică la 40 milioane lire — sumă uriașă chiar raportată la posibilitățile B.O.A.C. O dată mai mult se evidențiază faptul că revoluția calculatoarelor — despre care s-a vorbit pe larg recent, în revista noastră — implică investiții imense, eforturi materiale importante, răsplătite însă în cele din urmă de o eficiență sporită. Astfel, s-a calculat că pînă în 1980, compania va economisi, grație calculatorului, 48 milioane lire. Așadar, în decurs de 12 ani, un beneficiu net de 8 milioane lire.

Iată însă că de detaliile tehnice ale acestei inovații s-a interesat și o companie rivală... Ceea ce a urmat ține mai mult de romanul polițist decît de electronică. Patru salariați au fost «atrași» ca să livreze secretele instalației, mai precis, detaliile programării.

A intrat apoi în funcțiune serviciul de «contraspionaj» al companiei engleze sau, după cum afirmă unele ziare, însești informații obținute de la compania rivală au permis, în mod neașteptat, descoperirea «rețelei»? Fapt este că trei din cei patru vinovați au fost prinși, cum se spune, cu mîța în sac, iar ultimul a dispărut... Pericolul a fost îndepărtat.

Merită remarcat că în Anglia nu există nici o prevedere legală împotriva spionajului industrial, însă în prezent o comisie legislativă studiază problema (și probabil furtuna de la B.O.A.C va stimula și mai mult zelul juriștilor), astfel încît se prevede că o lege specială în acest sens va fi supusă dezbaterii Parlamentului. Pentru moment, «spionii industriali» infiltrați în B.O.A.C. nu riscă altceva decît eliminarea din sînul companiei.

Așadar, în toamnă calculatorul își va lua funcția în primire. Călătorul grăbit, veșnic grăbit, care va zbura spre Sydney făcînd un mic ocol prin Capetown sau Stockholm, va fi servit prompt mulțumită electronicii. Mai puțin încîntați de calitățile mașinii sînt însă cei două mii de salariați pe care ea urmează să-i înlocuiască în viitorul apropiat.

CE VÎRSTĂ AU ROCILE?

Cercetătorii Institutului geologic din Capitală folosesc în scopul determinării vîrstei absolute a rocilor proprietățile radioactive ale acestora. Utilizînd metoda potasiu-argon, ei au reușit să precizeze, de pildă, «vîrsta» unei părți din șisturile cristaline carpatice.

Pe ce se bazează această metodă? Este cunoscut faptul că în momentul formării lor rocile nu cuprind argon, acesta rezultînd — de-a lungul istoriei geologice a rocilor — din transformarea ulterioară a unor izotopi radioactivi ai potasiului. Cunoscîndu-se pe de o parte ritmul de transformare a potasiului în argon și pe de altă parte conținutul în potasiu și argon al rocii la un moment dat, se poate determina cu o mare precizie, cu ajutorul spectrografului de masă, vîrsta absolută a acesteia.

Există desigur și alte metode, mai precise, de stabilire a vîrstei rocilor. Aplicarea lor reprezintă, în continuare, una dintre preocupările de seamă ale laboratorului de geologie nucleară din Institutul geologic.

IONI ARTIFICIALI PENTRU MEGALOPOLIS

Cu prilejul unui recent congres care a avut loc în Franța, la Briançon, avînd pe ordinea de zi ionizarea atmosferei, s-au emis o serie de idei și sugestii interesante privind condițiile de viață ale orășenilor. Condiții de viață anormale — au subliniat specialiștii — întrucît ele rup pe om de mediul lui natural. Soluții? Una din ele, ing. André Langevin de la Facultatea de științe din Paris o vede în ionizarea artificială a aerului.

Specialistul francez a observat că deși numărul instalațiilor de aer condiționat crește continuu, factorul «ionizare» este complet neglijat. Vorbitorul și-a exprimat părerea că un aparat de aer condiționat este nesatisfăcător chiar dacă asigură o temperatură constantă și o umiditate corespunzătoare cerințelor medicinei. Într-adevăr — a afirmat dl. Langevin — aceste instalații ar trebui să fie astfel construite încît să producă ioni atmosferici artificiali.

Mai mulți participanți la congres au subliniat, în același context, că ionii intervin în toate funcțiile vitale. Se impune în special studierea aprofundată a acțiunii asupra organismului a ionilor negativi de oxigen, pentru a se stabili dacă aceștia nu acționează ca adevărați catalizatori în oxigenarea sîngelui.

Programul de cercetări schițat la Briançon este menit, între altele, să indice căi pentru crearea unei atmosfere tonice (la propriu) în marile aglomerări urbane, în acele Megalopolis care constituie o «carte de vizită» a veacului nostru.

Trecerea întreprinderilor în proprietatea întregului popor a constituit punctul de pornire al întrecerilor pentru mărirea producției.

(Urmare din pag. 7)

fabrică. Ucenicului Vasile Pop i s-a dat sarcina să vegheze un anumit post telefonic la care nimeni nu avea permisiunea să vorbească. Tocmai spre acest telefon s-a îndreptat directorul (de fapt stăpînul de pînă atunci al fabricii) și a vrut să ridice receptorul.

— Nu se poate, domnule — l-a oprit, energic, tînărul.

Omul,care nu bănuia încă nimic, a rămas o clipă uluit:

— Ce-ai spus? Nu mă cunoști? Eu sînt directorul...

— Nu, domnule. Nu sînteți. Ați fost!

Vasile Pop și-a putut îngădui această încălcare a consemnelor de conspirativitate deoarece, în chiar clipa aceea, secretarul organizației de bază, însoțit de noul director al întreprinderii, venea să aducă la îndeplinire sarcina naționalizării întreprinderii ce avea să capete denumirea «Electromotor»-Timișoara.

. . . . . .

Așa se numește astăzi: uzinele «Electromotor»-Timișoara, iar anii în care s-a transformat dintr-un atelier arhaic într-o întreprindere socialistă modernă uzina timișoreană i-a utilizat din plin. De la 30 de motoare pe lună la 3 500 motoare produse lunar într-o singură secție (uzinele mai produc micromotoare, aspiratoare, ventilatoare etc.). Profilul uzinei s-a modificat, potrivit cerințelor actuale ale tehnicii. Aici, la «Electromotor», se produc servomotoare cu înalte caracteristici calitative, larg folosite în automatizări. Produsele «Electromotorului» sînt cunoscute în aproape toate țările Europei și ale altor continente.

La sfîrșitul lunii trecute a avut loc, la Porte de Versailles din Paris, a IV-a bienală de echipament electric. Printre exponatele ce au atras atenția vizitatorilor era servomotorul ferorezonant, o adevărată revoluție în concepția acestui utilaj indispensabil instalațiilor de automatizare. Autorul invenției (brevetată în România, S.U.A., R.F. a Germaniei, Anglia, Franța, Elveția, Japonia, Austria, Suedia, Italia) este conf. univ. ing. Dan Teodorescu, care și-a legat și această realizare de uzina «Electromotor», unde și-a creat un nucleu de cercetare (care, în treacăt fie spus, n-ar fi rău să fie oficializat și sprijinit mai larg de M.I.C.M.). Pe adresa uzinei au și sosit comenzi de servomotoare SF-901 de la firmele Kreft din Hanovra (R.F.G.), Honeywall din S.U.A. și altele.

Am amintit această împrejurare fiindcă ea onorează cei 20 de ani de existență ai întreprinderii timișorene ca unitate socialistă. În acești ani, din uzină s-au ridicat asemenea oameni ca vestitul inventator Dan Teodorescu, inginerii Gheorghe Mezaros, Marin Ghenciu, Octavian Abrudan (în prezent directorul Fabricii de motoare electrice din Pitești), maistrul Ilie Bălan și alții. La 11 iunie 1948 Dan Teodorescu era student, Mezaros — bobinator, Ghenciu — cazangiu, Abrudan — strungar, Bălan — lăcătuș.

Asta-i marea mîndrie a uzinelor «Electromotor»: nu numai că produce motoare vestite în toată lumea, ci, mai ales, că în 20 de ani în uzină au crescut oameni capabili să gîndească și să realizeze o producție la nivelul cerințelor socialismului.

nici mai devreme, nici mai tîrziu!

Cu Petre Dan am făcut cunoștință prin intermediul unei fotografii publicate în presa anului 1948: «Întreprinderea forestieră-Ilva Mică a fost naționalizată. Vorbește tovarășul Petre Dan, șeful brigăzii de naționalizare».

Dintr-un articol alăturat am aflat că Petre Dan lucra în vremea aceea la uzina «Republica» din București, unde îndeplinea și funcția de secretar al organizației de partid. Am desprins ziarul din colecție și am poposit în marea întreprindere bucureșteană, aici, unde bănuiam că voi reîntîlni pe comunistul Petre Dan.

— Unde se află și ce face la ora actuală? Cine mai știe?... De altfel, priviți și dumneavoastră: colegii de generație se numără pe degetele de la o mînă.

Și interlocutorul meu își arcui brațul spre marea hală a laminorului.

Într-adevăr, pretutindeni doar oameni tineri. Băieți și fete, veseli și guralivi. Munceau de zor fluierînd melodii la modă, iar la sfîrșitul programului i-am văzut plecînd în cîrd, înviorați în muzica săltăreață a nedespărțitelor transistoare.

Am desfăcut din nou ziarul și am privit, nu fără emoție, fotografia de acum două decenii. Tineri păreau și muncitorii strînși în jurul comunistului Petre Dan. Și totuși, cîtă deosebire! În locul salopetelor și căștilor de protecție oamenii purtau uniforma semiruralâ atît de caracteristică lucrătorilor de acum 20 de ani: cojocele, cioareci, bocanci grei, pălării și căciuli roase și înnegrite de zgură. Am arătat fotografia și unui martor ocular.

— Cel din stînga e Gheorghe Tomulescu, azi pensionar. Alături, Gheorghe Dinică, pensionar și el. La mijloc, Ion Oroveanu, care a trecut activist de partid; Simion Petrescu, aici, în dreapta, s-a făcut ofițer prin 1950... Asta e situația. Celula de partid și apoi organizația de bază cuprindea oameni între 30 și 40 de ani. Iar de atunci au trecut nu mai puțin de 20 de ani.

În secția de filetaj norocul începe să-mi surîdă. Un veteran al întreprinderii mă pune pe drumul cel bun:

— Petre Dan a părăsit uzina cu mulți ani în urmă. A făcut ocolul țării, dar pînă la urmă s-a statornicit nu departe de noi. În prezent e președintele comitetului sindical la Fabrica de mașini-unelte și agregate-București.

Tovarășul Petre Dan a luat parte activă la naționalizarea întreprinderilor capitaliste din județul Bistrița Năsăud. Filmul memorabilelor evenimente s-a desfășurat după cum urmează:

— Eram «de noapte» la uzină și îmbrăcat cu salopetă ruptă și pantofi scîlciați. Acest amănunt de ordin vestimentar nu e lipsit de importanță, deoarece, așa cum veți vedea, îmbrăcămintea mea ponosită mi-a produs multe neplăceri și încurcături.

În zorii zilei primesc un telefon: «Te prezinți imediat la Comitetul de partid al Capitalei». «Bine — zic — sosesc cît mai repede cu putință, dar înainte trec pe-acasă să-mi schimb hainele și să mă bărbieresc». Dar vocea interlocutorului meu sună mai mult decît ca un ultimatum: «Nici o escală! Te așteptăm în zece minute!»

De la Comitetul orășenesc plecăm în mare grabă spre sala de ședințe a Comitetului Central al partidului. Aici sîntem înștiințați că vom lua parte la o acțiune de extremă importanță: «Un adevărat act istoric». Ni se înmînează legitimații speciale, bani de drum și un plic sigilat. «Veți afla ce aveți de făcut în zorii zilei de 11 iunie. Nici mai devreme, nici mai tîrziu. Și acum, toată lumea la gară!»

Un tren special ne-a dus ca vîntul pînă la Cluj. Pe mine..., nebărbierit, echipat după ultimul jurnal și dispărut fără urmă pentru cei de-acasă.

Petre Dan zîmbește:

— Pentru cei mai tineri dintre noi, aceste întîmplări par aproape de necrezut. Dar băieții noștri care astăzi își lasă la vestiar costumul impecabil, cravata și cămașa scrobită uită că toate astea s-au petrecut acum 20 de ani, sub domnia patronilor, cînd mizeria și privațiunile fără număr se țineau scai de viața bietului muncitor.

În sfîrșit, iată-ne ajunși la Cluj. Primul gînd: mă duc să-mi cumpăr un costum de haine. Dar ghinion: ziua de 10 iunie era notată în calendar ca sărbătoare religioasă. Magazinele și frizeriile — toate particulare — stăteau închise. N-aveam de ales. M-am prezentat la județeana de partid cu o barbă mai ceva ca a lui Hanibal. Un tovarăș din conducerea județenei m-a privit lung, piezîș, și mi-a cercetat documentele cu atenție. Pe urmă m-a poftit «să iau loc» într-o cameră alăturată. «Dar bine, tovarășe, am sărit eu ca ars, peste cîteva ore trebuie să fiu la Bistrița!» În loc de răspuns am auzit cheia învîrtindu-se în broască. Eram pur și simplu sechestrat. Lucrurile s-au lămurit pînă la urmă, dar, evident, cu prețul unor ore de coșmar. Mi s-a pus la dispoziție o mașină și, prinzînd timpul din urmă, m-am văzut, în sfîrșit, la sediul județean de partid Bistrița-Năsăud. Aici lume multă: toți secretarii organizațiilor de bază din județ. Dar nimeni, absolut nimeni nu cunoștea ce anume vom avea de făcut. Am așteptat cu toții zorii zilei. La cinci dimineața «nici mai devreme, nici mai tîrziu» am desfăcut plicul sigilat. La scurtă vreme apoi a sosit de la București și secretarul județenei. Am primit lămuriri și instrucțiuni suplimentare. În sfîrșit, am aflat cu toții că vom lua parte la naționalizarea întreprinderilor capitaliste din cuprinsul județului. Acțiunea partidului nostru, pregătită cu minuțiozitate, s-a desfășurat în cea mai mare taină pînă în ultima clipă. Orice vorbă ar fi putut preveni pe patroni să-și dosească documentele și să golească seifurile întreprinderilor.

Personal, am luat parte la naționalizarea întreprinderii forestiere din Ilva Mică. Totul a durat aproximativ un sfert de oră. Interesant de arătat că patronul (habar n-avea ce se petrece!) a cerut să ia parte la ședință. «Poftiți, vă rog!» — și i-am oferit un scaun. Apoi am citit decretul de naționalizare. În cîteva clipe entuziasmul a cuprins întreaga adunare. Noul director, numit din mijlocul muncitorilor, a fost ridicat pe brațe și purtat în triumf pînă la biroul direcțiunii. În ziua aceea nu s-a lucrat; oamenii au desfăcut sticle cu jinars, au dansat și au cîntat pînă noaptea tîrziu.

Liviu TIMBUS

„... și a mai rămas doar brișca"

Așadar, au trecut 20 de ani... Să facem o mică socoteală: eu aveam 27 de ani, lucram tot în această întreprindere care pe atunci era o mică oțelărie, numai o umbră a ceea ce se vede azi. Intrasem la 14 ani la patron, unul Bastache, care conducea întreprinderea laolaltă cu alți cîțiva «asociați»: colonelul Livezeanu, Diaconescu, Weiner, și cum l-o mai fi chemat...

În noaptea de 10 spre 11 iunie, în cel mai deplin secret, am fost convocați la sector. Trebuia acționat rapid și fără gălăgie. Consemnul general: hotărîre și precizie. La ora 5, împreună cu secretarul organizației de bază din uzină și cu președintele sindicatului, ne-am prezentat la poartă. Am arătat decizia care hotăra naționalizarea uzinei «Vulcan» și am ocupat coridoarele și birourile conducerii. Am

20 de ani de la naționalizare

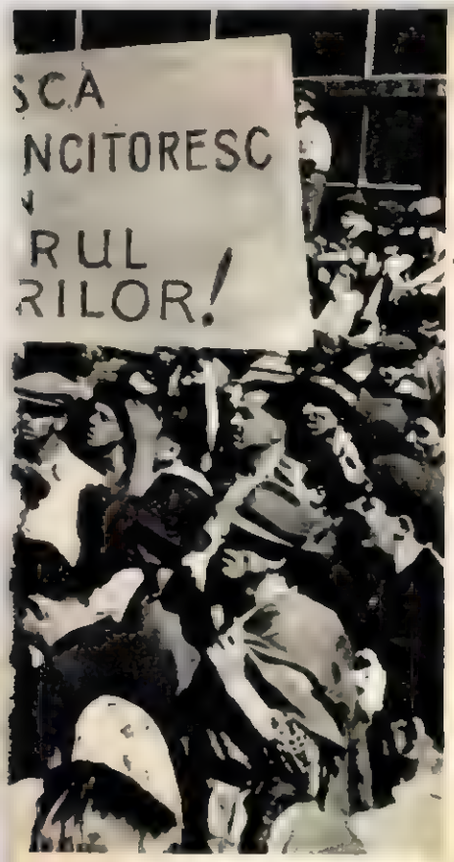

pe mîini bune

— Cum să nu-mi amintesc?! Eram strungar la atelierele «Griviţa roşie», secţia IV-mecanică. Într-o zi, aparent ca oricare alta, spre sfîrşitul lucrului am fost chemat la comitetul de partid pe fabrică şi convocat, împreună cu alţi tovarăşi, pentru ora 6 după-amiază la sectorul IV-roşu, care avea sediul pe lîngă Podul Grant. Era în 10 iunie 1948. În sală am întîlnit mulţi cunoscuţi de pe la alte fabrici şi uzine din Bucureşti.

— Aţi ştiut pentru ce eraţi convocaţi?

— Nu, nu am ştiut. Eu unul credeam că este vorba de vreo ediţie specială a ziarului «Scînteia», sau vreo altă acţiune la care eram obişnuiţi a fi mobilizaţi de partid pe atunci.

Cu o glumă, cu un film, mai vorbind cu prietenii din alte întreprinderi, cîteva ore au trecut repede. Dar iată că pe la ora 9 seara ni s-a adus hrană rece. «Bun! — zic — o să avem de lucru mai multă vreme», şi m-am apucat să mănînc fără prea multe mofturi. Timpul trecea şi începeam să ne întrebăm, din ce în ce mai insistent, despre ce poate fi vorba. Tovarăşul secretar, nu-mi aduc aminte cum îl chema, ne privea deseori cu luare-aminte, cu aerul unui om care căuta, care căuta ceva... A trecut şi miezul nopţii. Nimeni nu dădea semne de nervozitate sau oboseală. Toţi aşteptam cu încordare, pentru că ne era clar, după neobişnuitul lucrurilor, că sîntem în preajma unui eveniment.

Pe la 5 dimineaţa secretarul sectorului a deschis în faţa noastră un plic sigilat. Şi atunci am aflat că fuseserăm convocaţi pentru a participa la naţionalizare. Nu pot să vă descriu bucuria ce-mi umplea inima. Era, cum spun bătrînii, ca şi cum mirosul şi gustul plinii ar fi intrat în casa flămîndului care o jinduia atît de mult...

Am fost repartizat să particip la naţionalizarea întreprinderii textile «Dacia».

Pentru prima şi ultima oară am pus la îndoială «beţia de viteză» a şoferilor: prea mi se părea că merge încet maşina. Ajunşi la «Dacia», am sigilat totul împreună cu secretarul celulei de partid şi cu alţi tovarăşi. Cînd au venit patronul Asnavorian şi consiliul de conducere, s-au găsit în faţa unui fapt împlinit. Au mai zăbovit oleacă prin birouri şi ateliere, apoi au plecat lăsînd întreprinderea în mîinile noastre.

Muncitorii au primit vestea cu o bucurie de nedescris. Eu, împreună cu noul director, cu secretarul de partid şi cîţiva maiştri, am controlat documentele principale ale întreprinderii. Mi-aduc aminte de patru: jurnalul de casă, două mape cu procesele-verbale ale consiliului de administraţie şi registrul de inventar. Chiar falsificate, acestea s-au dovedit totuşi preţioase.

— Tovarăşe Anton Gheorghe, şi după aceea...?

— Vă referiţi la mine?

— Da.

— După îndeplinirea altor sarcini de partid am trecut la «Tehnometal»-Bucureşti, unde lucrez şi astăzi. Au trecut 20 de ani, totul e schimbat în jurul nostru. Dacă aş mai...

Discuţia a continuat în drum spre casă, pe Calea Griviţei. Am ascultat cu emoţie şi am retrăit împreună acele zile calde de iunie.

Petre PREDOANA

după douăzeci de ani

În 1948 lucram la uzinele «Dinamo» din Bucureşti şi făceam parte din comitetul de partid al uzinei. Convocarea din 10 iunie 1948, într-o joi, dacă nu mă-nşel, nu ne-a surprins, fiindcă aproape zilnic luam parte la diferite acţiuni iniţiate de partid. La sectorul IV-roşu, după vreo două ore de aşteptare (de obicei nu zăboveam), mi-am dat seama că se pregăteşte ceva important. Discuţiile şi cîteva filme documentare au rotit acele ceasornicului cale de cîteva ore. Cînd s-au adus pachetele cu mîncare, n-a mai existat nici cea mai mică îndoială că se pregătea ceva deosebit de interesant. Emoţiile s-au înzecit. În sfîrşit, în zorii zilei tovarăşul secretar a intervenit în acest circuit emotiv înfăţişîndu-ne naţionalizarea ca pe o victorie pe care trebuia s-o obţinem ca rezultat firesc al ofensivei noului în patria noastră. Cînd a citit repartizările, l-am rugat să mi se mai repete o dată, pentru a fi convins că urechile nu mă înşală. Năucit, şi în entuziasmul general, auzeam ca prin vis: «Curaj, directorel», cuvinte care îmi vibrau asurzitor în timpane. Eram numit director. Eram bucuros şi hotărît să îndeplinesc această sarcină de încredere. Imediat am pornit la uzina metalurgică «Griviţa», am luat legătura cu organizaţia de partid pe uzină, am sigilat totul şi, fiindcă «fruntea» uzinei nu binevoia să se arate, am răsucit o ţigară şi am explicat muncitorilor totul, ca de la om la om, de la inimă la inimă... Au sosit şi stăpînii, cam agitaţi. S-au dumirit mai lesne decît aş fi crezut, şi ne-am văzut stăpîni pe zestrea pentru care trudisem dar care ne fusese furată atît amar de vreme.

Începutul nu a fost însă uşor. A trebuit să cunosc profilul uzinei, dacă există materie primă, dacă e rentabilă, şi multe alte probleme pe care le-am rezolvat treptat, avînd căldura şi ataşamentul muncitorilor şi maiştrilor. Cu trecerea timpului am căpătat experienţă. Aşa s-a făcut că prin martie 1949 am fost numit tot director la uzina «Laminorul» (acum «Laromet»).

De atunci, de aproape douăzeci de ani, sînt director al acestei uzine. Nu e un record, nu e o minune, ci rezultatul unei munci îndîrjite, atît la uzină cît şi pentru pregătirea mea personală — pentru că am studiat şi am devenit inginer. Cîte nu s-au întîmplat în acest răstimp şi cîte se vor mai întîmpla... Dar anul acela, ziua aceea de 11 iunie 1948 îmi rămîne mereu vie în memorie, cu amintirile, bucuriile şi speranţele ale căror împliniri le trăim astăzi.

Ion PERIANU
director la uzina «Laromet»-Bucureşti

cea mai lungă noapte

...Pe Ion Bădeţ înştiinţarea l-a uimit puţin: «Vino seara, pe la şapte, la cinematograf, la «Picolo», pe Mătăsari». La cinematograf? Ce s-o fi întîmplat şi de ce tocmai acolo? A intrat în mijlocul unei reprezentaţii, a văzut ceva fără cap şi fără coadă şi, cînd s-a aprins lumina, a privit în jur: sala, ca de obicei, plină. Îi şi colo cîte un cunoscut. I-a întrebat din ochi. A primit aceeaşi ridicare din umeri, nedumerită. Filmul a mai rulat o dată, şi încă o dată. Ion Bădeţ începuse să-l ştie pe dinafară...

*

În zori li s-a comunicat vestea cea mare: «Naţionalizarea». Au urmat discuţii febrile, s-a pus la punct planul de acţiune. Lui Ion Bădeţ i se întinse un plic: «Mîine în zori, la «Amerom» (n.n. — actuala uzină «Acumulatorul»). Te prezinţi cu tovarăşii... Uite şi numirea dumitale de director».

*

...La «Amerom» — uzină de armament, apoi pirotehnie, proprietatea lui Traian Manitiu — totul s-a desfăşurat conform planului. S-au ocupat coridoarele şi birourile conducerii. Cînd a venit patronu., a fost pus în faţa unui fapt împlinit. Noul director a intrat timp de două săptămîni plină peste cap în calcule bancare, discuţii cu furnizorii, inventarieri. (Atunci cînd s-a luat legătura cu furnizorii s-au constatat fraude de milioane. Unul dintre «asociaţii» lui Manitiu, intuind probabil ce-o să se întîmple, ridicase cîteva sume uriaşe ca împrumuturi de la diverse firme cu care «Ameromul» avea contracte, semnase, în calitate de coproprietar, şi... dispăruse.) Către prînz, un incident. Procedîndu-se la sigilarea principalelor săli ale «Ameromului» (uzina, de fapt o fabrică cu cîteva sute de muncitori, lucrînd cu substanţe explozibile sau inflamabile, era dispersată pe o întindere de vreo 20 ha, în mici încăperi-ateliere, tocmai ca măsură de siguranţă), vechea conducere susţinea sus şi tare că ar trebui puse sigilii de ceară roşie, care să se topească cu chibritul.

Ion Bădeţ şi ceilalţi muncitori şi-au dat seama: oricînd, de la o singură flacără de chibrit, se putea produce o explozie, prin încăperile clădirii mai existînd urme de praf de puşcă. Aşa că s-au pus peceţi de... plumb.

...La prînz, în faţa sutelor de muncitori, s-a anunţat vestea care din acel moment avea să înconjure pămîntul: în România, naţionalizarea era fapt împlinit.

S-au spus o mulţime de lucruri pornite din inimă, fiecare a căutat să-şi exprime în felul său bucuria.

*

...După douăzeci de ani, lui Ion Bădeţ (actualmente director-adjunct la uzina «Republica») i-a rămas neştearsă aceă noapte în care a fost unul dintre participanţii direcţi la actul ce a fost numit de istorici: Naţionalizarea principalelor mijloace de producţie, de transport şi bancare.

M. HETCO

stat de pază la cele două porţi...

Apoi a început o aşteptare grea, neliniştită. Putea să se întîmple orice. În uzină Bastache avea oamenii lui, nu erau excluse incidentele...

Orele 6. Muncitorii au prins să sosească la lucru dinspre Sebastian şi Rahovei. Nimeni nu ştia nimic încă. A început munca. La ora 8 se aud frîne de automobil. Venea patronul, Bastache! Parcă-l văd: înalt, slab, aplecat, cu mustaţa neagră uşor încărunţită. Cum a intrat în birou am apărut şi noi. Nu bănuia nimic. I-am prezentat decizile cu care eram împuterniciţi şi i-am cerut să ne remită cheile casei de bani, actele, contractele:

— Din momentul acesta, uzina «Vulcan» este naţionalizată. Aparţine întregului popor!

La început a fost calm. Dar cînd am deschis casa de bani pentru inventariere, a avut un moment de slăbiciune, a cerut apă şi s-a întins pe o sofa; înăuntru, maldăre de bancnote şi cocoşei...

Patru zile am stat în biroul său pentru a descurca socotelile firmei, contractele cu furnizorii etc.

...Între timp au început să sosească şi «asociaţii». Nici unul nu a reuşit să intre în uzină! Colonelul Livezeanu, unul dintre directori, a venit în brişcă. Cînd a văzut ce şi cum, a început să strige, să se agite cum că o să cheme jandarmii. A pus mîna pe telefon, numai că tonul nu venea (uitasem să spun: firul fusese tăiat ceva mai înainte). Pînă la urmă l-am dat uşurel afară...

La sector ni se mai spusese: nici o violenţă, totul să se petreacă în cea mai deplină liniştel Dar şeful personalului (am uitat cum îl chema) n-a putut pricepe aşa ceva. Din înjurături nu ne mai scotea. Ba a ridicat şi mîna. Atît i-a fost. L-au alergat muncitorii pînă la «Fraga», fabrica de ciocolată.

...Şi cam asta a fost. La ora 14, în hala de montaj s-a organizat un miting. Abia atunci s-a aflat că întreprinderea a fost naţionalizată. Bucurie şi entuziasm general.

...Cam aşa a fost. Ba nu, uitasem: caii colonelului Livezeanu. I-am păstrat. Au făcut cărăuşie în curtea uzinei ani şi ani. Au fost alintaţi de o întreagă generaţie de muncitori. Cît despre brişcă mi se pare că şi acum este pe-aici, nu ştiu unde. De-ar fi ştiut colonelul toate acestea nu s-ar mai fi înfuriat în dimineaţa aceea atît de tare. A intrat în istorie? A intrat! L-au pomenit muncitorii? («io-te mă, caii colonelului!») L-au pomenit!

Petre PETCU
şef de atelier la cazangeria IV uzinele «Vulcan»

telex

HAMBURG **În legătură cu actualul curs al politicii R.F.G. față de țările subdezvoltate, ziarul «Bild Zeitung» scrie: «Pilulele anticoncepționale reprezintă cea mai nouă armă a Bonnului în politica ajutorului pentru dezvoltare».**

NORWICH **În timpul vizitei prințesei Margaret a Angliei la Universitatea din Norwich, studenții i-au aruncat la picioare steaguri aprinse. Prin acest gest — susțin ei — pentru prima oară un membru al casei regale britanice a fost implicat într-o demonstrație publică împotriva războiului din Vietnam.**

STOCKHOLM **Un nou Premiu «Nobel» — de astă dată pentru economie. Lansat de Banca de stat suedeză, premiul va fi decernat pentru prima oară în 1969 și va fi dotat similar premiilor «Nobel» pentru pace, fizică sau medicină.**

PRAGA **Redacția revistei vest-germane «Der Spiegel» care apare la Hamburg s-a văzut obligată să plătească, drept despăgubire, 10 000 de mărci președintelui Consiliului Central al sindicatelor cehoslovace, Frantisek Zupka. Motivul? Anul trecut revista inserase o știre calomnioasă potrivit căreia conducătorul sindical cehoslovac ar fi delapidat fonduri sindicale și ar fi fugit în Elveția.**

Imaginea de mai sus a fost înregistrată de aparatele fotoreporterilor la numai cîteva minute după odiosul atentat comis împotriva lui Robert Kennedy. Kennedy tocmai părăsea sala hotelului Ambasador din Los Angeles, unde rostise o cuvîntare pe marginea victoriei sale preelectorale din statul California.
Știrea atentatului comis în plină campanie electorală împotriva fratelui fostului președinte John Kennedy, ucis în urmă cu cinci ani la Dallas (Texas), în împrejurări rămase pînă astăzi incomplet lămurite, a provocat o vie emoție atît în cercurile politice cît și în rîndul maselor largi ale opiniei publice americane. Cu atît mai mult cu cît acest act criminal urmează la scurtă vreme după asasinarea militantului de culoare pentru drepturi civile Martin Luther King — ilustrînd în acest fel climatul de violență care capătă proporții tot mai amenințătoare în Statele Unite.

FLACĂRA-INTERVIU

NE VORBEȘTE CYRUS EATON

«A devenit evident că pacea trebuie să se înfăptuiască în lume. Omenirea are de ales între aceste două posibilități: ori pacea instaurată prin înțelegere reciprocă, ori distrugerea totală a speciei umane. Eu optez pentru prima» — ne-a declarat Cyrus Eaton, cunoscut industriaș american, inițiator al mișcării Pugwash a oamenilor de știință care militează pentru pace, cu prilejul vizitei făcute zilele acestea în țara noastră. Domnia-sa a amintit că făcea parte din Consiliul de conducere al Universității din Chicago pe vremea cînd, în laboratoarele acesteia, se efectuau experiențe pentru descătușarea energiei atomice. După ce primele bombe atomice au fost lansate, la Hiroshima și Nagasaki, oamenii de știință care au participat la experiențele amintite și-au dat seama că de aici înainte un război — care probabil ar fi nuclear — nu ar putea aduce vreo rezolvare a conflictelor, ci numai distrugeri îngrozitoare. Astfel s-a născut ideea reuniunilor Pugwash — prima, după cum se știe, avînd loc în anul 1957.

«Ca om de afaceri, ca om al acțiunii practice și ca bunic — am 14 nepoți — a adăugat dl. Eaton, doresc fierbinte să se ajungă la înțelegere între popoarele lumii».

Referindu-se la programul viitor de acțiune al mișcării Pugwash, dl. Eaton a mai arătat că «acțiunile oamenilor de știință vor continua S-au înregistrat, incontestabil, succese importante, în special în S.U.A., unde era nevoie ca în primul rînd să fie promovată ideea necesității de a se renunța la forță în rezolvarea litigiilor internaționale. În ultimul timp multe ziare importante, numeroase universități se pronunță pentru pace. Mulți industriași doresc de asemeni pacea, deoarece povara impozitelor este prea mare. În orice caz, cred că viitoarele alegeri prezidențiale vor dovedi că marea majoritate a populației S.U.A. este împotriva războiului...»

L-am rugat apoi pe dl. Eaton să ne spună ce crede despre *efectele pe care le-ar avea încheierea păcii în Vietnam asupra economiei S.U.A.*

«Reinstaurarea păcii în Vietnam ar ameliora de îndată în mare măsură situația economiei americane. Aceasta ar permite reducerea impozitelor, ar face disponibile sume imense de capital pentru investiții. Noi am făcut o mare greșeală în Vietnam. Cheltuim multe miliarde de dolari pe care ar fi trebuit să le investim în construcții și alte lucruri care ne sînt necesare. De aceea încheierea păcii în Vietnam va însemna un puternic stimulent pentru economia noastră...»

Împărtășindu-ne impresiile culese în timpul vizitei sale în țara noastră, dl. Cyrus Eaton a spus

«Am fost impresionat de progresele realizate în țara dv., care întreține relații bune atît cu țările socialiste cît și cu cele capitaliste, aducînd o contribuție importantă la instaurarea păcii în lume».

Irina VIANU

BELGRAD

ADMIRÎND FRUMUSEȚILE ROMÂNIEI

Corespondență specială de la Petar STOIANOVICI

Iugoslavii s-au întîlnit din nou cu frumusețile turistice ale României, de data aceasta la Belgrad, la expoziția deschisă zilele acestea în centrul Belgradului, în Casa sindicatelor din Piața Marx și Engels. Revelator pentru interesul publicului față de expoziție este faptul că numai în primele zile s-au distribuit vizitatorilor peste 10 000 de prospecte «Vizitatorii ne-au asaltat pur și simplu» — ne-a declarat tovarășa Rodica Varna, reprezentanta O.N.T. la expoziție.

Pe panouri mari, aranjate cu gust, fotografii în culori oferă vizitatorilor posibilitatea să-și încînte privirea cu cele mai frumoase peisaje din România. În afară de aceasta, vizitatorilor li se pun la dispoziție broșuri și prospecte turistice cu informații detaliate despre variatele posibilități de petrecere a vacanței în România, pe litoralul Mării Negre sau în Munții Carpați, în binecunoscutele stațiuni balneoclimaterice Herculane, Olănești, Călimănești, Sovata, Băile Felix.

Am constatat cu satisfacție, din datele etalate la expoziție, că numărul turiștilor iugoslavi care vizitează România este an de an tot mai mare. În 1967, de pildă, din 1 200 000 turiști străini care au vizitat România, 133 000 au fost iugoslavi. În anul 1968 se prevăd vizitele a cel puțin 200 000 turiști iugoslavi. Aceste cifre ne fac să privim cu optimism colaborarea dintre cele două țări prietene și pe tărîmul turistic. Reprezentantul agenției turistice «Putnik» din Belgrad, Vlada Markovici, ne-a declarat la expoziție că cei mai mulți turiști iugoslavi care călătoresc cu mașina se interesează în special de Mamaia, Eforie, Brașov, Poiana Brașov și Predeal.

ARITMETICĂ

După o serie de umilitoare înfrîngeri în lupta cu creierul electronic, creierul uman și-a luat o strălucită revanșă: tînăra indiană Sakuntala Davy a izbutit să bată la șocoteli și operații matematice cele mai stresnice mașini moderne de calcul. La New York, unde a fost invitată de către televiziune să susțină un «match», fenomenala fată și-a bătut adversarii electronici terminînd cu șase secunde mai devreme decît ei o serie de complicate operații. La Sydney, în Australia, sau în Africa de sud concurenta a întrecut cu cîteva secunde calculatoare ultrarapide puse să rezolve, ca și ea, o succesiune de probleme.

Așadar, fata cu nume de poezie sanscrită readuce optimismul în sufletele celor care — prematur — se temeau de începutul unei preponderențe a civilizației roboților. De altfel spiritele lucide au remarcat mai demult că, oricîte progrese va face mașina electronică, ea va reuși cel mult să dea din ce în ce mai numeroase și mai prompte răspunsuri; în schimb nu va putea niciodată să facă ceea ce rămîne privilegiul strict al omului: să pună întrebări.

E ceea ce s-a întîmplat și în cazul Sakuntalei. Devenită celebră, invitată peste mări și țări, ea și-a îmbogățit experiența și cu alte cunoștințe decît cele matematice. A văzut, în unele țări pe unde a fost, sărăcie cumplită alături de lux exorbitant, discriminări pe criterii de culoare și tot felul de alte nedreptăți; și în sufletul său s-a născut vechea întrebare.

— De ce toate acestea?

— Așa a lăsat Dumnezeu! — i-a răspuns cineva care, desigur, a scontat pe faptul că tînăra — genială la matematici dar nu lipsită de candoare — crede că toate răspunsurile sînt corecte.

Și astfel Sakuntala s-a întors din lungul ei turneu, în care și-a dovedit măiestria în operații de calcul, încredințată că Dumnezeu a făcut tare rău împărțirea..

L. SĂRĂȚEANU

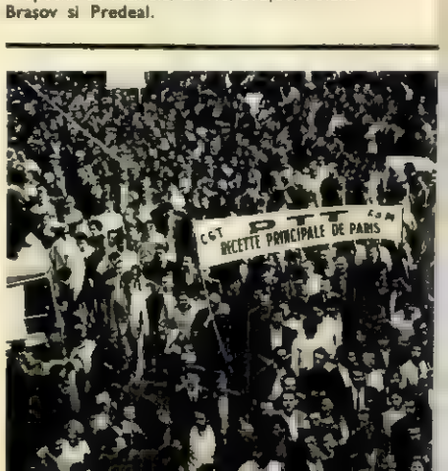

COMENTARIU

Mutații italiene

de Silviu BRUCAN

Italia este singura țară vest-europeană care a înregistrat în 1967 un ritm înalt de creștere a venitului național — aproape 6% — ritm care continuă perioada de avînt după recesiunea din 1964. Subliniem acest element de conjunctură, deoarece în ultima vreme în Republica Federală a Germaniei s-a făcut simțită, pentru prima dată în ultimii 20 de ani, stagnarea în economie, iar în Franța, în condițiile unei «încetiniri» sensibile a mersului afacerilor, au început să crească șomajul, să se reducă veniturile salariaților, să se agraveze procesul inflaționist — elemente care și-au jucat rolul în declanșarea viguroasei mișcări sociale care a paralizat economia franceză.

Tocmai pentru că Italia prezintă oarecum o excepție de la regulă, evenimentele politice din această țară au o semnificație specială. Faptul că la recentele alegeri Partidul Comunist a obținut peste 800 000 de voturi noi, 11 mandate în plus în Camera Deputaților și două în Senat, față de alegerile precedente, a făcut ca comuniștii italieni să fie principalii cîștigători ai ultimei confruntări electorale din peninsulă. Și aceasta a fost o excepție de la regula stabilită de experții occidentali care susțin, în materie de alegeri, că partidele comuniste își lărgesc influența politică numai în condiții economice proaste. Fenomenul a căpătat o consistență și mai mare prin aceea că și Partidul Socialist al Unității Proletare — aliat al P.C.I. — a întrunit mai multe sufragii, fapt indicînd o evoluție generală favorabilă forțelor politice de stînga.

În schimb, dacă în mod firesc principalul partid de centru — democrat-creștin — aflat la guvern a recoltat un spor de voturi venit de la dreapta și atribuit politicii care a permis Italiei să iasă din criză, socialiștii unificați aflați în coaliția guvernamentală au fost principalii pierzători în alegeri. Anunțată ca o «deschidere spre stînga», această coaliție s-a menținut în cadrul clasic al politicii capitaliste postbelice, iar concesiile principiale și practice făcute de social-democrația italiană pe altarul profitului monopolist s-au tradus, ca și în cazul social-democrației vest-germane, printr-o sensibilă diminuare a influenței sale politice. Dat fiind că social-democrația își concepe funcția politică în cadrul strict al parlamentarismului, acest eșec electoral a dat naștere hotărîrii de a se retrage din guvern, ceea ce anunță o complicare a relațiilor din coaliție și un proces de dezagregare a ei.

În pofida conjuncturii favorabile, Italia este însă departe de a fi scutită de frămîntările sociale caracteristice Europei occidentale în momentul de față. În raport cu cei 20,1 milioane angajați în 1960, în prezent sînt ocupați numai 19,3 milioane. Inflația bîntuie la un nivel de 3,4% față de numai 2-2,5% în anii trecuți. Decalajul dintre nordul industrial și regiunile sărace și înapoiate din sud continuă să producă o migrație anuală masivă. Aproape jumătate milion de studenți desfășoară o luptă viguroasă în universitățile din Roma și Milano, Trento și Pisa, Torino și Napoli, în stilul devenit familiar: ocuparea universităților, demonstrații și lupte de stradă etc. Ca și studenții din Franța și R.F.G., studenții italieni se ridică împotriva universității de clasă ce se reflectă atît sub aspectul limitării celor proveniți din straturile de jos, cît și sub aspectul educării lor pentru a deveni instrumente ale clasei dominante. Pe pancartele studenților din Torino stă scris: «Universitatea nu trebuie să fie o suprastructură a Fiat-ului». Ferindu-se de polemici sterile cu elementele anarhiste, comuniștii s-au apropiat cu înțelegere de studenți, ceea ce a și făcut ca influența partidului în universități să devină puternică.

De aceea, în momentul cînd în Franța și R.F.G. (vezi protestul împotriva legilor excepționale) începe o perioadă de tulburări sociale și de instabilitate politică, în care nu mai este posibilă ocuparea exclusivă a scenei vieții politice de către forțele de centru și în care formele de luptă extraparlamentară se manifestă cu tărie, fenomenele din Italia, deși mult mai atenuate, par să urmeze un curs similar. Ecoul acestui curs își găsește expresia și în țările mai mici — în criza politică din Belgia, care se prelungește de luni de zile, în radicalizarea unor forțe politice din Olanda etc.

Chestiunea care se pune acum este dacă Piața comună, care s-a descurcat relativ bine în perioada cînd economia celor «șase» înregistra progrese și viața lor politică cunoștea o oarecare stabilitate, va continua să funcționeze normal în condițiile mai puțin prospere și stabile care se instalează în prezent în Europa occidentală

ZÜRICH

„FESTIVALUL LUNII IUNIE"

Corespondență specială de la Sanda CRISTIAN

Manifestările culturale din cadrul «Festivalului lunii iunie» sînt în plină desfășurare. Programul, bogat în spectacole date de valoroase ansambluri dramatice și lirice, se bucură de concursul unor personalități artistice de prestigiu mondial. Festivalul s-a deschis cu premiera, la «Schauspielhaus», a piesei «Leonce și Lena» de Georg Büchner. Au urmat spectacolele prezentate de Comedia Franceză, Teatrul «Vahtangov» din Moscova, «Opentheatre» din New York, «Theater am Hechtplatz» găzduiește festivalul de păpuși și marionete, la care participă ansambluri din România, Italia și Cehoslovacia. Spectacolele cu «Cele trei neveste ale lui Don Cristobal», pe care Teatrul «Țăndărică» le va prezenta între 11 și 17 iunie, sînt așteptate cu viu interes.

Din seria manifestărilor muzicale reținem spectacolele cu «Flautul fermecat» de Mozart, prezentat de Opera municipală din Zürich, «Trubadurul», «Don Carlos», «Fidelio» și «Tannhäuser», interpretate de ansamblul Operei din Stuttgart, «Royal Ballet» din Londra oferă o distribuție de zile mari, în frunte cu celebra balerină Margot Fonteyn. Muzica simfonică este prezentă prin orchestra de la Tonhalle, un ansamblu de muzică de cameră al orașului Zürich, și orchestra Radio-Beromünster. Participă celebrități muzicale ca: Robert Casadessuss, Wilhelm Backhaus, Arthur Rubinstein.

Cît privește artele plastice, cea mai importantă manifestare a festivalului este considerată expoziția de grafică Picasso — 1 400 lucrări — care urmează să fie inaugurată în ziua apariției acestor rînduri, la 8 iunie.

Scenă din spectacolul «Cele trei neveste ale lui Don Cristobal».

TEL AVIV

SUCCESE ROMÂNEȘTI

Corespondență specială de la J. VLAD

La 3 iunie s-a deschis aici expoziția de bunuri de consum produse în România. Sînt expuse garnituri de mobilă — remarcabile prin simplitatea și eleganța liniei, prin coloritul lor odihnitor — o colecție variată de covoare, împletituri, țesături folclorice, confecții, tricotaje, încălțăminte în modele moderne, precum și diverse materiale de construcții. Expoziția românească, care se bucură de o bună primire atît din partea cercurilor comerciale interesate cît și a marelui public, vine să se adauge altor manifestări din ultima vreme care contribuie la dezvoltarea schimburilor economice dintre cele două țări. După recenta Expoziție industrială de la București a Israelului, aici, la Tel Aviv, a fost deschisă în cursul lunii mai o expoziție permanentă de mașini-unelte românești, comercializate de întreprinderea de comerț exterior «Mașinexport». Un mare succes de public a obținut și expoziția cu vînzare organizată în cadrul marelui magazin Shalon, pe o suprafață de 1 500 mp, unde au fost expuse bunuri de larg consum, produse alimentare și de artizanat. În restaurantul expoziției vizitatorii au putut lua contact «pe viu» cu produse culinare specific românești și cu farmecul melodiilor interpretate de o formație de muzică populară românească.

EREVAN

2750 — EREBUNI

Corespondență specială de la Dumitru HÎNCU

Capitala R.S.S. Armene se pregătește pentru sărbătorirea unui eveniment memorabil: împlinirea a 2750 de ani de la întemeierea cetății Erebuni, centrul politic al primului stat armean unitar. O vizită la șantierul arheologic deschis chiar la marginea Erevanului de astăzi ne-a convins de amploarea și importanța vechii cetăți înălțate în anul 783 î.e.n. O inscripție în caractere cuneiforme vestește solemn, peste veacuri, că «întru cinstirea zeului Hald, Argheștl, fiul lui Menui, a ridicat această măreață cetate și a numit-o Erebuni, spre cinstirea lui Biaina și înfricoșarea țărilor vrăjmașe». Ea atestă astfel că Erebuni — Erevan — este unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii, din aceeași generație cu Roma și Babilonul.

Mulțumită așezării sale geografice, în valea Ararat, de-a lungul unui important drum comercial dintre Răsărit și Apus, Erevanul a cunoscut în cursul celor 2750 de ani de existență epoci de strălucită înflorire, dar și vitregia multor năvăliri.

La toamnă, cînd săpăturile vor fi terminate, cînd muzeul ce va adăposti cele mai prețioase vestigii ale străvechii cetăți va fi gata, cînd noile hoteluri își vor deschide larg porțile, Erevanul va găzdui oaspeți din toată lumea, veniți să-și aducă omagiul deopotrivă unei antice civilizații și unui prezent ce impune tot respectul.

ZILE FIERBINȚI

Pe străzile Parisului, în zilele puternicelor mișcări revendicative: demonstrează muncitori de la P.T.T. (stînga); muncitori și studenți își afirmă solidaritatea (dreapta).

PARIS

EVENIMENTELE DIN FRANȚA în telegramele presei internaționale

Revenirea președintelui De Gaulle asupra intenției de a organiza în scurt timp un referendum, prin anunțarea — într-o cuvîntare radiodifuzată la 30 mai — a hotărîrii de a dizolva Adunarea Națională și a chema pe francezi în fața urnelor în vederea unor precipitate alegeri legislative a stîrnit vii reacții atît în Franța cît și dincolo de hotarele ei. Într-o declarație dată publicității de Partidul Comunist Francez, în care sînt respinse

(Continuare în pag. 30)

telex

CERINȚE FUNDAMENTALE

«Guvernul american trebuie să pună capăt războiului său agresiv împotriva poporului vietnamez, să retragă trupele americane și ale sateliților lui din Vietnamul de sud, să înceteze definitiv și necondiționat bombardamentele și toate celelalte acte de război pe întregul teritoriu al R.D. Vietnam; toate problemele din Vietnamul de sud trebuie să fie reglementate de poporul sud-vietnamez însuși, în conformitate cu programul politic al F.N.E., fără amestec străin; reunificarea Vietnamului trebuie să fie realizată de poporul vietnamez din cele două zone, prin mijloace pașnice, pe bază democratică și fără intervenție străină.

Acesta este de mulți ani obiectivul luptei perseverente și neabătute a poporului nostru. Această luptă măreață a înregistrat victorii uriașe și a dus dușmanul la impas».

Fam VAN DONG
primul ministru al R.D. Vietnam
(Din raportul prezentat la sesiunea Adunării Naționale a R.D. Vietnam)

CRIZA CEA MAI ACUTĂ

«Dintre toate problemele noastre, cea mai urgentă și cea mai presantă este mizeria locuitorilor din ghetouri și violența pe care o generează. Ne aflăm în acest moment — și vom rămîne probabil astfel încă o perioadă de aci înainte — în mijlocul a ceea ce devine rapid criza internă cea mai teribilă și cea mai acută pe care țara noastră o are de înfruntat de la războiul de secesiune în-[illegible]».

Robert KENNEDY
(Din cartea «Privire către o lume nouă»)

NEMULȚUMIRE CRESCÎNDĂ

«Incapacitatea celor doi lideri (premierul laburist Wilson și liderul conservator Heath — n. tr.) de a inspira încredere se adaugă scepticismului corpului electoral față de oamenii politici ca atare... După ultimele alegeri generale am constatat că cele două partide rivale provoacă o nemulțumire crescîndă».

Prof. Richard ROSE
(Dintr-o analiză publicată în «Times» pe marginea unor sondaje de opinie)

BUNĂ ZIUA, ALBERT!

— Bună-ziua, copii! Începem lecția.
— Bună-ziua, Albert! Sîntem gata.
— Fiecare trebuie să răspundă la întrebarea mea zece secunde.
— Răspunsul meu este...
— Ai greșit, Mark; încearcă încă o dată.
— Acum este bine!
— În sfîrșit: o.k.
— Pe mîine, copii!
— La revedere, Albert!

(Dialog între elevii unei școli din Brooklyn (S.U.A.) și profesorul electronic, botezat de ei «Albert»)

(Urmare din pag. 29)

atacurile la adresa sa, a oamenilor muncii în grevă pentru revendicările lor, a studenților și corpului didactic în luptă pentru o universitate democratică, se spune totodată: «...P.C.F. nu a așteptat acest discurs pentru a cere să se dea cuvîntul poporului în termenul cel mai scurt. El va merge la această consultare exprimîndu-și programul său de progres social și de pace și politica sa de unire a tuturor forțelor democratice...» La rîndul său, centrala sindicală «Force Ouvrière» își precizează astfel poziția: «De Gaulle n-a ținut de loc seama de revendicările și de aspirațiile milioanelor de muncitori intrați în mod spontan într-o luptă legitimă, plină de sacrificii. El nu a făcut altceva decît să hotărască menținerea unei politici condamnate de oamenii muncii și nu a reglementat nimic din conflictul uriaș care bîntuie țara».

Printre comentariile prilejuite de evenimentele din Franța dincolo de hotarele ei, se remarcă cel al ministrului de externe al R.F.G., Willy Brandt, care a arătat în Bundestag că țara sa nu poate rămîne indiferentă la dificultățile vecinei sale. Brandt și-a exprimat speranța că Franța va găsi răspuns la problemele sale urgente — aceasta și în interesul unității europene.

Aceeași neliniște — îndeosebi în ce privește repercusiunile pe plan financiar ale unei posibile devalorizări a francului — se remarcă și în coloanele presei britanice. «Nu este nevoie să mai spunem — subliniază în acest sens «Financial Times» — că dezordinea oricărei monede importante ar face să crească dificultățile dolarului și lirei».

În acest timp, în Franța, deși se manifestă o tendință spre reluarea lucrului, continuă să se mențină pe tărîm social o atmosferă de tensiune, iar pe plan politic se desfășoară cu febrilitate pregătirile în vederea celor două tururi de scrutin de la 23 și 30 iunie.

PROCESUL

În sala unui tribunal din Boston (S.U.A.) a început judecarea — și se așteaptă ca ea să dureze încă multă timp — a unor luptători americani împotriva războiului din Vietnam, în frunte cu doctorul Benjamin Spock. Un ziar se întreba: cum este posibil să aibă loc un asemenea proces, cînd chiar și candidații la postul de președinte atacă politica Administrației în problema Vietnamului (poate cu mai puțină consecvență decît doctorul Spock și prietenii săi), cînd înșiși reprezentanții Administrației sînt angajați la Paris în convorbiri pentru o reglementare politică?

Pentru a nu avea probleme în ducerea la bun sfîrșit a celor ce și-au propus, organizatorii procesului au luat două prime măsuri: alegerea locului și influențarea selecționării juriului.

Se știe de pildă că doctorul Spock și partizanii săi au acționat — cum arată de altfel și actul de acuzare — la New York, Washington, Connecticut, Boston. De ce a fost ales tocmai ultimul oraș drept sediu al judecății? Pentru că tribunalele din localitățile menționate, cu orientare liberală, au ezitat să dea curs unor astfel de acuzații. La Boston, oraș cu preponderență și orientare conservatoare, lucrurile s-au petrecut alt fel.

În plus, acuzatorii au respins, ca necorespunzător, pe orice membru al juriului care provenea fie din rîndurile femeilor, ale populației de culoare sau intelectualilor cu studii superioare. Au vrut să prevină probabil ca vreun crîmpei de rațiune cultivată, de sensibilitate feminină sau solidaritate în lupta pentru drepturile civile să blocheze mașinăria «legală» a inchizitorilor moderni.

În prima săptămînă, drept probe au fost prezentate fotografii și filme înfățișînd pe acuzați manifestînd împotriva războiului din Vietnam. Cred că ar trebui făcute cît mai multe fotografii și filme asupra organizării și desfășurării procesului. Pentru că va veni timpul cînd opinia publică, în plenul judecății sale, va avea nevoie de ele pentru a aprecia cît de mare este răspunderea celor ce au încercat să înăbușe revolta conștiinței americane împotriva unui război nedrept, purtat sub egidă oficială.

Nicolae URECHE

CRIMĂ ȘI PEDEAPSĂ. *Sfîrșitul săptămînii trecute și începutul acesteia a fost marcat de puternice atacuri ale forțelor patriotice sud-vietnameze. La Saigon, în cursul acțiunii detașamentelor F.N.E. în cartierul Cholon, a fost ucis șeful poliției saigoneze, colonelul Nguyen Van Luan, care cu puține zile în urmă fusese rănit în cursul unui alt atac (dreapta). Colonelul Luan s-a făcut recent «celebru» prin bestialitatea cu care a executat, în plin centrul Saigonului, un patriot sud-vietnamez abia făcut prizonier (stînga).*

CRONICA DE TREI SECUNDE

Simpatica alternativă

Medicina începe să fie din ce în ce mai enervantă. Firește, nu pentru asta a fost ea inventată și nu pentru asta o iubim. După ce a dezlegat atîtea mistere și a complicat altele, după ce a făcut lumină printre atîtea fenomene și a umbrit nu puține fenomene luminoase, acum pare-se că se trece la o fază și mai nuanțată: alternativa paradoxală. Specialiștii scoțieni — nu surîdeți, fiindcă poți fi zgîrcit și nimic nu te împiedică să ai dreptate, după cum nu trebuie să ai talent literar pentru a fi cinstit — atrag atenția că localizarea cancerului la plămîni survine mai ales la oamenii calmi și apatici, tocmai la aceia pe care de obicei îi privim cu invidie ca pe semeni așternuți la o viață lungă și binecuvîntată. Cei colerici, cei care strigă și urlă, cei care din nimic scot flăcări pe nas, nevricoșii, nu prea sînt pîndiți de un asemenea cancer. Ce e de făcut? Simpatică alternativă: dacă stau cuminte în banca mea, s-ar putea să vină acela la plămîni, și nu e bine. Dacă strig din adîncul plămînilor, ceea ce nu e frumos și nici oportun, s-ar putea să nu mai vină acela, scap de el, și e bine, chiar dacă nu-i frumos. Dar atunci, enervîndu-mă ca să scap de cancer, poate sosi un infarct sănătos. Am de ales — nu e bine să fii nici calm, nici nervos. Atunci, cum? Și am și un amic deștept care mă sfătuiește zilnic: «Totu-i să fii om!» Să-i dau un telefon.

Măselele semizeilor

Din cîte am citit despre cosmonauți — și am citit, nu glumă — chestia cu stomatologia mi s-a părut cea mai serioasă și deci cea mai amuzantă: după ce vor face temeinice studii pe pămînt, acești semizei — după unii — acești supraoameni — după alții — acești semioameni sau suprazei (căci orbita superlativelor nu e decît o învîrtire în jurul cozii) vor lua acolo sus, pentru drumurile mai lungi, o trusă cu 700 grame instrumente dentare. Căci s-ar putea să-i apuce prin cosmos strașnice dureri de dinți sau de măsele. Demult îmi spunea bunicu-meu că o durere de măsele te poate urmări și pe lumea cealaltă. Iată — imponderabilitatea nu ajută la nimic, și la viteza aceea de nu știu cîți kilometri pe secundă e greu să alergi la dentist. În trusă se va găsi un clește pentru extracție — și parcă văd lucirea aceea macabră de oțel, acolo, printre stele; dacă nu e cazul de extracție — cum spun atît de frumos dentiștii — semizeii vor avea la îndemînă fiole cu seruri pentru anestezii locale, și tot ce trebuie ca să-ți plombezi corect o măsea. Trebuie să fie minunat să tragi tare de o măsea, cu fiind în stare imponderabilă; și ce act într-adevăr superior să-ți tratezi o carie privind de sus Terra tuturor durerilor! Abia acum — prin aceste canale dentare, prin aceste nervuri ale caninilor — mă simt mai frate și mai solidar ca niciodată cu acești oameni vulnerabili ca și mine, tîrîtorul, la cele mai ale naibii dureri.

R.C.

MEMENTO

carte

● Cartea de poezii **Ritmuri de clopote** a lui Scarlat Callimachi ne descoperă deopotrivă un poet de o frumoasă și delicată sensibilitate și de un constant și energic militantism pentru progres social. În dreptele cuvinte liminare la această carte, Eugen Jebeleanu ne spune: «Scarlat Callimachi, strănepotul voievozilor, zvârlise tihna și celelalte avantaje pe care o asemenea ascendență i le garantau, acceptase cu un surâs dezmoștenirea și anatema familială și se încadrase nu printre stăpâni, ci în frontul celor care luptau împotriva lor... O viață care este o lecție de demnitate, de modestie și de curaj» (Editura pentru literatură).

● Evocarea istorică **Dacia Felix** de Victor Rusu Ciobanu ne oferă o plăcută și instructivă lectură (Editura tineretului).

● În colecția «Savanți de pretutindeni» a apărut **Albert Einstein** (ediția a II-a, revăzută și completată) de G.B. Kuznețov (Editura științifică).

● Se află din nou în librării romanul cursiștilor marinari și pescari din insula Guernsey, **Oamenii mării**, de Victor Hugo (Editura tineretului).

● Dramaturgul ceh de reputație mondială Karel Capek e prezent în librăriile noastre cu un compact volum de **Teatru** (Editura pentru literatură universală).

● În ciuda titlului ei cam rebarbativ, cartea **Noi scufundări fără cablu**, de căpitanul de marină și scafandrul Philippe Tailliez, e cum nu se poate mai interesantă prin relatarea unor întâmplări submarine inedite și pline de cutezanță (Editura științifică).

● Obiectivul satirei lui H. Salem reiese clar chiar din titlul cărții sale de schițe **Pastile contra prostiei**. Pastilele acestea dulci-amărui nu sînt lipsite de eficiență terapeutică și artistică (Editura pentru literatură).

cinema

● **Freedy, lovește tu întîi!** Cinematografia daneză, puțin cunoscută nouă, ne înfățișează una dintre preocupările ei: comedia aventuroasă. Familiarizat cu filmul modern de aventuri, regizorul Erik Balling îi demonstrează mecanismul, recompunîndu-l într-o parodie ce stabilește o amabilă complicitate cu spectatorul. Doar atît! În distribuție: Morten Grünwald, Ove Sprogøe, Paul Bundgaard, Essy Persson, Martin Hensen.

● **Mumia intervine.** Tot o parodie. A filmelor de spionaj. Dacă nu cerem prea mult (și nu e cazul s-o facem), ne putem amuza, mai ales la început și la sfîrșit. În rest, o admirăm încă o dată pe inepuizabila Eva Ruttkai. Scenariul și regia: Gabor Oláh. În alte roluri: István Avar, Tamas Major, Janos Koltai, Laszlo Menzaros.

Eva Ruttkai

● **Caut o nevastă.** Un «remake» după un cunoscut film realizat acum douăzeci de ani. Alți interpreți (Leila Sihlmskaia, Hasan Mamedov), alte pretenții. Oricum, inventivitatea compozitorului azerbaidjan Gadjibekov, a cărui comedie muzicală a stat la baza ambelor filme, rezistă, în mare parte unui examen al timpului. Regia: Toptik Tagnizade.

● Salutăm reluarea de către Cinemateca (în cadrul spectacolelor cu bilete la casă) a două filme reprezentative pentru creația lui Tony Richardson, din perioada acelui efervescent «free-cinema»: **Singurătatea alergătorului de cursă lungă** (cu Tom Courtenay, Michael Redgrave) și **Gustul mierii** (cu Rita Tushingham, Dora Bryan, Murray Melvin).

● Alain Resnais va realiza primul său film în limba engleză, **Cum vrei, Harry Dickson.** Interpreții principali vor fi Dirk Bogarde și Delphine Seyrig.

disc

● **De ce să nu aplaudăm și noi după** atitea «The Playboys», «The Carrolls» sau «The Federals» și pe aprecia[ți] noștri... «The Sincrons», cu nimic mai prejos decît mai sus-pomeniții. Cornel Fugaru și formația lui au făcut, fac și vor mai face multe pentru muzica noastră ușoară, lucru pentru care muncesc din greu. Ei au transcris melodii populare românești pe ritmuri noi, acum ne cîntă excelent o sută de zece piese anglo-saxone, dintre cele mai bune. Să nu ne mire dacă într-o bună zi Cornel Fugaru va încerca să ne cînte melodii de jaz pe ritmuri naționale. E posibil să-i reușească! Deocamdată ascultați EDD-1191!

● Formația «Entuziaștii» nu-i la primul ei disc. Pe discul de față (45 EDC-951) — patru piese: «I'm a believer», «Glad all over», «Can't you see she's mine!» și «Ten guitars» («Zece chitare» — asta nu mai știm cum o cîntă, ei fiind numai trei chitariști, o baterie și o orgă).

● După «Sincron», după «Entuziaștii», toți hiper, superelectronizați, iată și pe Gică Petrescu... la pahar. «Cîntece de pahar» au toate șansele să devină rarisime, fiind imprimate pe un disc cu un caracter extrem de atractiv, mai ales în anumite cercuri. Ba chiar sensibilizant (judecînd după titluri: «Dă-i cu șpriț pîn-la ziuă», «La mai toarnă-un păhăreț», «Uite-așa aș vrea să mor» și «Că doar n-o să trăiesc cît lumea» — ultimele două cîntece se pot asculta și în ordinea lor inversată!). Cu acest disc Gică Petrescu se dovedește a fi același neasemuit interpret al cîntecelor unice, nespus de frumoase, închinate libaților, într-o țară cu vinuri dintre cele mai bune din lume. E mai greu să cînți «Dă-i cu gin-fizz-ul pîn-la ziuă», cînci după două ore te doare capul! (EDC-952).

teatru

● **Bufonul**... (titlul întreg ar fi prea lung pentru această mini-rubrică) marchează debutul în dramaturgie al actorului Vasile Nițulescu. Piesă poetică și simbolică, îmbinînd elemente de comedie și dramă, povestește viața fantastică a bufonului Jacquinot. Cu unele calități literare, metafora piesei e dilatată în lungimi și presărată cu prea multe «amintiri» actoricești. Spectacolul este realizat regizoral de Valeriu Moisescu, care a făcut o excelentă muncă de creație în mișcarea de ansamblu, și jocul actorilor într-un spațiu scenic, de asemeni inspirat, semnat de Adriane Leonescu. În rolurile principale — cu multă dăruire față de text — Ion Marinescu, Matei Alexandru și Eliza Ploeanu, ultima creînd un personaj de o plastică remarcabilă.

● **Uriașii munților** — piesa poetică, din păcate rămasă neterminată, a lui Pirandello — a fost jucată de studenții-actori de la I.A.T.C. Regizoarea Eugenia Ionescu s-a impus prin autoritatea gîndirii scenice, prin finețea relevării nuanțelor poetice și tragice, prin metafora spectacolului. Cităm dintre interpreți: Lucia Dobre, Dan Werner, Sorin Stratilat, Ana Maria Bodo și Florian Pitș. Doi tineri scenografi au dat o haină inspirată reprezentației: Radu Boruzescu și Miruna Popescu.

● Cu mult interes și succes a fost primită în București reprezentația Teatrului de stat din Arad cu piesa lui Al. Mirodan **Camuflajul** (regia: Dan Alecsandrescu).

● **Kathleen** - comedioară cu totul nepretențioasă a irlandezului Michael Sayers — a cărei programare în repertoriul Teatrului «Barbu Delavrancea» rămîne enigmatică. În regia lui C. Dinischiotu — de la Teatrul din Pitești — efectele comice și melodramatice au fost susținute de Rodica Mandache, Al. Repan, D. Dunea. Scenografia: Elena Pătrășcanu-Veakis.

● **Farsa Icre negre sau fasole de** Acamicci și Tarabusi se joacă pe scena Teatrului de stat din Oradea, în regia spiritual cursivă a lui Gabor Iozsef și cadrul plastic semnat de Sandor Nagy, cu Halasy G., Botar Endre, Katalin Gabor etc.

● **Păi, de ce?** Noul spectacol-concert prezentat de estrada ploieșteană (al patrulea în această stagiune) aduce o contribuție demnă de subliniat în acest gen. Textul, semnat de Sadi Rudeanu și Sandu Anastasescu, ne oferă un umor de calitate, satirizînd unele aspecte pe care autorii s-au cam ferit în general să le atingă. O contribuție substanțială au adus cupletele și textele muzicale semnate de Aurel I cles. Muzica, datorată în cea mai mare parte compozitorului ploieștean Nelu Danielescu, a fost interpretată de Dorin Ionescu, Grațiela Chițu, Georgeta Mihalache, trio Dimitriu ș.a. Regizorul spectacolului, Alexe Marcovici, a iz-

Scenă din spectacol.

butit să ne prezinte, într-un decor agreabil (Mihai Gorduz), un spectacol viu, plin de ritm.

● **Spune-mi unde te Pitești?**, revistă a teatrului din orașul enunțat în titlu, cu texte inegale ca valoare dar cu o montare ingrijită și cu o bogată ilustrație muzical-coregrafică.

● Aflat în turneu în Capitală, colectivul Teatrului din Reșița prezintă luni, 10 iunie, în sala Teatrului de Comedie, spectacolul cu piesa **Vinovați fără vină** de A.N. Ostrovski. Direcția de scenă este semnată de Ioana Ottescu, iar scenografia de Paul Bortnovski.

muzică

● Prezența la București a **Filarmonicii din Belgrad** ne onorează. Este un ansamblu de mare prestigiu în întreaga lume muzicală și este suficient să amintim că la pupitrul acestei orchestre au apărut dirijenți ca: Malcolm Sergent, Thomas Beecham, John Barbirolli, Leopold Stokovski, Kiril Kondrașin, iar printre soliștii pe care i-a acompaniat se numără Yehudi Menuhin, David Oistrah, Isaac Stern, Nikita Megaloff și alții. Programul concertului de la București, dirijat de **Gika Zdravkovici**, cuprinde: uvertura «Carnavalul roman» de Hector Berlioz, Simfonia a II-a de Vasilje Mokranjsk (primă audiție bucureșteană) și Simfonia a V-a de Dmitri Șostakovici (9 iunie, sala Ateneu).

● Tot un dirijor din R.S.F. Iugoslavia, **Zeljko Straks**, la Opera Română, în spectacolul cu «Madame Butterfly» (9 iunie).

● Concertul săptămînal al Filarmonicii «George Enescu» are ca oaspete pe dirijorul clujean **Emil Simon**, cu un excelent program: «Dialoguri dramatice» de D. Bughici, Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de P.I. Ceaikovski (solistă **Sofia Cosma**), «Les ofrandes oubliées» de Messiaen și Rapsodia spaniolă de Ravel (8 iunie, sala Ateneu).

● Orchestra simfonică a RTV ne spune la revedere pînă la toamnă. Concertul de încheiere a stagiunii cuprinde: «Carnavalul roman» de Hector Berlioz, Concert pentru trei piane și orchestră de Mozart (soliste **Victoria Ștefănescu, Viorica Diaconu, Suzana Szőreny**), Preambul, Intermezzo și Marș de Zeno Vancea; «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel. Dirijor: **Michel Ganot** (Franța).

● Un spectacol pentru elevi organizează Opera Română cu baletul «Spărgătorul de nuci» după basmul lui Charles Perrault. Dansează: **Martha Hertzeg, Pușa Niculescu, Dan Moise, Paraschiv Pieleanu** (9 iunie, ora 11.00).

plastică

● **Irina Codreanu** — sculptură. Născută la București (1896), unde studiază la Școala de bele-arte (1915 – 1917) cu Cuțescu-Storck, Strîmbulescu ș.a., stabilită apoi la Paris (1918), unde va lucra în atelierele lui Bourdelle (1918-1924) și al lui Brâncuși (1924-1928), artista are o activitate prestigioasă și numeroase expoziții personale în București și diverse centre europene. Dacă Bourdelle i-a inspirat grația formelor și a mișcării, Brâncuși a învățat-o să cioplească piatra și să șlefuiască bronzul până către perfecțiune. Actuala expoziție de la Dalles însumează circa 30 de lucrări, dintre care cîteva remarcabile («Toro» — bronz polizat, «Foca», «Pasărea» ș.a.).

● **Aurel Nedel** — pictură. Plantele și florile sau naturile statice nasc dintr-o străduință laborioasă într-un spațiu și o ambianță epurată. Aurel Nedel compune suprafețe, insuflețindu-le cromatic cu sugestii, pe care privitorul e invitat să le descopere. Potențele efective zac în acel ritm minim al culorilor, în juxtapunerea lor, care dau naștere cînd unei «Flori albe», cînd unui «Autoportret» etc. Pictorul expune 22 uleiuri și 10 acuarele (str. Mihai Vodă 2).

● **Pop Aurel** (1879-1960) a fost de-a lungul întregii sale vieți un neconformist. Viața pictorului ardelean este obiectul unei monografii din colecția «Meșterii artei românești», semnată de R. Șorban și Z. Banner. O părere concentrată despre arta sa: «...nguroitatea redactării a preluat-o de la clasicismul academist, acordurile cromatice de la impresionism, de la secesionism unitatea decorativă și ritmul, iar de la expresionism potențarea, pînă la epuizare, a formei». Accentuînd latura socială a operei pictorului săt mărean, autorii trec însă prea indiferenți peste analiza peisajelor sale, unele din ele cu totul remarcabile (Ed. Meridiane).

televiziune

Tot filmul, săracu', a rămas să mai scoată din impas unele programe. Firește, filmul de cinematecă (adică Frederic March, Humphrey Bogart, Edwige Feuillère și alții). Rubrica de teatru se străduiește și ea să ne țină trează atenția. Și izbutește în bună parte. Atîta (e cam puțin) se face mai pregnant remarcat din programul săptămînii ce urmează. Cîteva recomandări, totuși.

DUMINICĂ 9 IUNIE. Cu prilejul **Zilei pionierilor**, de pe Stadionul Republicii din Capitală se retransmite o festivitate tradițională, plină de culoare și de tinerească veselie (10.00) ● Telemagazinul duminical cu tîituri... în zigzag se strămută, de circumstanță, pe litoral. Poate așa se va aerisi nițeluș (14.15) ● Telex orientative trebuie recomandate, cu orice risc (și riscuri sînt destule). Cîteva nume de interpreți care izbutesc, de obicei, să spună bine chiar și texte proaste: Stela Popescu, Ștefan Bănică, Nicu Constantin, Alex. Lulescu și alții (20.40) ● Într-un context cam neportivit (nici ziua, nici ora) filmul de zguduitor tragism «Moartea unui comis-voiajor» cu marele Frederic March (21.20).

LUNI 10 IUNIE. În adaptarea și regia lui Ion Barna, **Teatrul în studio** ne prezintă una din piesele mai puțin jucate din opera dramatică a lui Camil Petrescu: «Msoara». Foarte bună distribuție: Nineta Gusti, Anda Caropol,

Victor Rebengiuc

Eugenia Bădulescu, Mariana Mihuț, Victor Rebengiuc, Ion Marinescu, Anca Pellea, Mihai Dogaru și alții (21.20)

MARȚI 11 IUNIE. Vă puteți organiza «ad libitum» programul zilei, TV neoferindu-vă nimic de seamă.

MIERCURI 12 IUNIE O emisiune muzical-coregrafică, garantată de cîteva competențe: Magda Ianculescu, Marina Crilovici, Alexa Mezincescu, Valentina Massini, Ludovic Spiess, Cornel Rusu, Ion Cotovelea, Petre Ciortea ș.a. (20.00) ● Grandioasă operă cinematografică prezentată de **Telecinemateca**: «Bătutul din Oklahoma», cu Humphrey Bogart și James Cagney (21.15).

JOI 13 IUNIE. Programul I: **Studioul Mic** prezintă «Un capriciu» de Alfred de Musset. Prilej de a aplauda din nou distribuția, din care cităm: Melania Cîrje, Carmen Stănescu, Damian Crăsnaru (21.30).

VINERI 14 IUNIE. Studioul muzical, o emisiune în general ingrijită, își continuă investigația în istoriografia muzicii. Azi: începuturile operei italiene — Donizetti. Își dau concursul: Zenaida Pally, Vali Niculescu, Comelhu Finățeanu, Constantin Gabor și alții (20.20) ● Eugenia Oprona, Lucian Pintilie și Petre Sălcudeanu într-o discuție pe o temă explozivă: **Ce așteaptă publicul de la filmele românești** (poate dă Dumnezeu și ne lămurim o dată și o dată) (20.40) ● Al treilea film mare al săptămînii: «Atîta timp cît voi trăi», cu Edwige Feuillère (21.15)

SÎMBĂTĂ 15 IUNIE. Reținem din program: serialul «Campionii» (21.10) ● și **Parada vedetelor,** care ne prilejuiește o dublă și deopotrivă de plăcută reîntîlnire cu Hugues Aufray și Rika Zaraï (22.40).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr. 23 din 9 iunie 1968

I. Petrolul-Steaua	2
II. Progresul-F.C. Argeș	1
III. «U» Cluj-Dinamo București	1
IV. U.T.A.-Jiul	1
V. Dinamo Bacău-Farul	x
VI. A.S.A.-Steagul roșu	x
VII. Rapid-«U» Craiova	1
VIII. Foggia-Livorno	1
IX. Lazio-Bari	x
X. Lecco-Modena	x
XI. Perrugia-Veneza	1
XII. Potenza-Palermo	2
XIII. Verona-Genoa	1

«practic»

ASPIRATORUL ULTIMELOR CERINȚE

Practic

«PRACTIC» consumă numai 420 Wați pe oră.

Diferența de presiune pe care o creează el este de 1 300 milimetri coloană de apă.

«PRACTIC» are un randament superior, performanțele lui fiind comparabile cu ale celor mai bune produse similare străine. L-ați recunoscut deci: **«PRACTIC»**, noul tip de aspirator de praf realizat de uzina «Electromotor»-Timișoara, este rodul unor temeinice studii și experimentări. Tehnologia modernă de fabricație și execuția îngrijită îi conferă performanțe mult îmbunătățite în comparație cu tipul «Record». **«PRACTIC», ASPIRATORUL IDEAL, VĂ STĂ LA DISPOZIȚIE ÎN VITRINELE MAGAZINELOR DE SPECIALITATE.**

UZINA „ELECTROMOTOR"-TIMIȘOARA, BD. REPUBLICII 21, TEL. 13856

FLACARA

25
68

ANUL XVII
NR. (681)
15 IUNIE 1968

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ

Filmul «Ce noapte, băieți!» ne-a făcut cunoștință cu o actriță de origine austriacă, Marisa Mell, care, stabilită în Italia, pare a se afla pe drumul unei frumoase cariere.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

▲

PREMIUL I — «Capriciu» (fotografie).

RĂCEALĂ Valentina
cl. V-a, Casa pionierilor — Tr. Măgurele

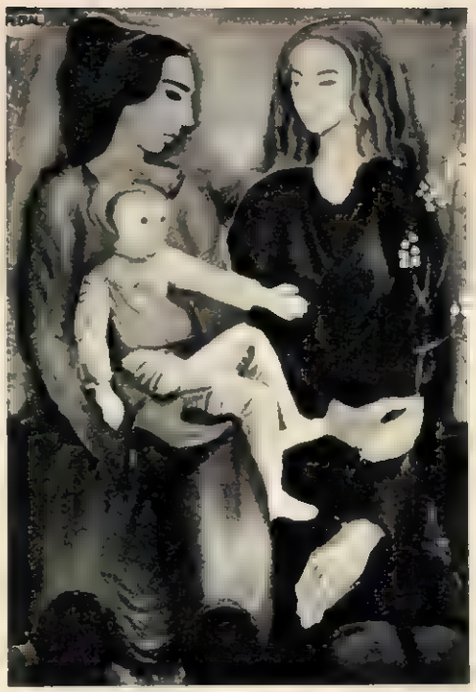

PREMIUL SPECIAL — Compoziție.

FOTA Florian
cl. X-a, Liceul de artă — Craiova

▲

PREMIUL III — Portret.

VLAD Ion
cl. V. Șc. gen. nr. 9 — jud. Maramureș

În încheierea marii serbări cultural-artistice de pe Stadionul Republicii din Capitală, mii de pionieri au înscris pe gazon, cu trupurile lor, deviza pionierească «Tot înainte».

▼

DE ZIUA PIONIERILOR

Conducătorii de partid și de stat vizitînd expoziția «Tinere speranțe» deschisă la Palatul pionierilor din București.

„tinere speranțe"

Constrinși zilnic să constatăm că, deși pămîntul e rotund ca un măr, este infinit mai puțin dulce, rămînem mereu îndatorați acelor evenimente în stare să ne întrețină omeneasca speranță că puritatea și candoarea nu-s chiar niște păsări atît de rare. Mai mult ca sigur, deschiderea, cu prilejul sărbătorii pionierilor, a expoziției de la Dalles poate fi socotită un atare eveniment, cu mențiunea că sentimentul nostru de gratitudine este născut aici și de alte, nenumărate alte virtuți.

Era poate de așteptat ca într-o expoziție închinunchind creații ale copiilor — pictură, desen, lucrări de artizanat, aparate și instalații tehnice — să descoperim în primul rînd imaculatarea și suavitatea vîrstei irepetabile. Era, de asemenea, de așteptat, expoziția fiind a fiilor și ficelor noastre și nu a unor copii de oriunde și de oricînd, să descoperim în linii și culoare, în jocul nepotolit al fanteziei acea superbă bucurie de a fi copil într-o țară unde tînăra generație este înconjurată de o iubire și o generozitate conducînd spre împliniri armonioase. Mărturisesc însă că, deși frecvent vizitator al acestui gen de expoziții, a fost pentru mine o emoționantă surpriză întîlnirea cu un desen care nu numai că înseamnă o promisiune, dar își cîștigă pe merit (în ciuda faptului că creatorii poartă încă pantaloni scurți) dreptul de a fi analizat ca o operă de artă, contactul cu o fotografie presupunînd savante cunoștințe de tehnică, aparate nu doar atestînd iscusință și îndemînare în a mînui unealta, ci reliefînd o concepție originală în tehnica construcției.

Nu intenționez ceea ce s-ar numi o cronică a expoziției și a exponatelor. Prea modeste, prea de «om mare care n-a avut vreme să fie copil», cum ar spune părintele Micului Prinț, ar apărea niște aprecieri fugare, fie ele făcute astfel încît să nu lase nici un fel de dubii cu privire la entuziasmul cronicarului. Dar o asemenea expoziție nu se poate povesti. Mai exact: nu permite crearea altor imagini în afara celor pe care ea le transmite direct, nemijlocit. În felul ei este unică. Pentru că este o lume unică. Lumea exuberantă, romantică, stînd sub semnul unor visuri cutezătoare. Lumea celei mai tinere generații a României de azi care printre multele-i titluri de noblețe îl mai poartă și pe acela de țară a copilăriei fericite. O bucurie fără egal, trăind în culoare, în mișcare, în ingeniozitatea construcțiilor. Este prezentă bucuria continuării unor vechi tradiții ale meșterilor populari, și nu mai puțin bucuria descoperirii noului în metafore ale prezentului. Este, la ea acasă, vie și dezlănțuită, declanșînd un farmec irezistibil, bucuria de a visa, de a înălța necontenit zmeiele fanteziei.

Octav PANCU-IAȘI

Compoziție (mat. plastic).
GYÖRFY Maria
Liceul nr. 3 Brașov

PREMIUL SPECIAL
La nunta fratelui meu.
SAVA Marin
cl. X-a Șc. gen. nr. 1 Dorohoi

PREMIUL I — La moși
SĂBĂREANU Mariana
cl. V-a, Șc. gen. nr. 44, Pipera — București

316.392

INTERVIU DE 5 MINUTE

După darea în funcțiune a primului furnal de 1 700 mc, după ce fabrica de aglomerare a minereului, cu o capacitate anuală de 1 440 000 tone, a început să producă, cu două luni mai devreme față de data planificată, iar fabrica de oxigen a livrat primele «șarje» pentru probele tehnologice ale oțelăriei, la Combinatul siderurgic de la Galați a fost obținut un nou și important succes: primul convertizor de oțel cu insuflare de oxigen, agregat unic în țară, a început să producă.

Am cerut inginerului Ion Cheșa, adjunct al ministrului industriei metalurgice, cîteva lămuriri:

— *Ce reprezintă pentru industria noastră siderurgică noul convertizor gălățean?*

— Agregatul are o capacitate de 130-150 tone pe șarjă, permițînd fabricarea unei game variate de oțeluri speciale. Durata elaborării unei șarje este de numai 51 minute. Un calcul simplu arată că producția anuală a convertizorului va fi de peste 1 250 000 tone oțel (în 1970 capacitatea oțelăriei se va dubla). Aș putea spune deci că importanța acestui eveniment rezultă în primul rînd din aceea că noul agregat va permite siderurgiștilor gălățeni să realizeze sarcina prevăzută în planul de stat, de a acoperi, în 1968, 71% din creșterea producției de oțel a țării față de anul trecut.

— *Cîteva cuvinte despre nivelul tehnic al convertizorului...*

— Întreaga oțelărie de la Galați și desigur, și agregatul la care ne referim se înscriu printre cele mai perfecționate realizări de acest fel de pe continentul european. În general, nivelul tehnic este comparabil cu al celor mai moderne oțelării din lume.

— *În încheiere, vă rugăm să încercați o caracterizare generală a volumului de lucrări executate pînă acum la oțelăria gălățeană.*

— Începută în 1965, oțelăria a necesitat «punerea în operă» a unor impresionante cantități de materiale. Numai construcțiile metalice ale halei cîntăresc 24 000 tone. Utilajele tehnologice și echipamentele electrotehnice au o greutate de peste 16 000 tone. Acestea au fost montate într-un timp record: 15-16 luni.

*

Un interesant simpozion de ergonomie aplicată la sectorul forestier a avut loc în zilele de 7-8 iunie, sub auspiciile Ministerului Economiei Forestiere în colaborare cu Ministerul Sănătății.

Ne-am adresat ing. *Victor Chiribău*, adjunct al ministrului economiei forestiere, rugîndu-l să facă unele precizări cu privire la conținutul și utilitatea comunicărilor prezentate cu prilejul acestei reuniuni științifice.

— *Cum se explică prezența, în acest moment, a problemelor de ergonomie pe agenda preocupărilor ministerului?*

— Sîntem și noi în plină campanie de perfecționare a organizării științifice a producției. Iată de ce s-a socotit oportun să se prezinte, în cadrul acestui simpozion, o parte dintre lucrările unor cercetători specialiști în ergonomia aplicată la sectorul forestier.

— *Care sînt principalele probleme abordate de simpozion?*

— Domeniul este vast și divers. În genere, se studiază comportamentul lucrătorilor, ținîndu-se seama de cauzele care pot favoriza creșterea productivității muncii, obținerea rezultatelor optime cu minimum de cheltuială de energie fizică și nervoasă. Se ține seama și de asigurarea unei depline securități a muncii. Un exemplu concret: se știe că, în genere, vibrațiile și zgomotele produc oboseală, îngreunînd procesul de producție. În cazul vibrațiilor produse de ferăstraiele mecanice folosite la doborîrea arborilor în păduri, s-a constatat că acestea au capacitatea de a modifica substanțial tensiunea arterială și pulsul lucrătorilor. Corelate cu o anumită stare emoțională provocată de prăbușirea arborelui, acestea au efecte asupra desfășurării muncii în ansamblul ei. Interesantă este constatarea că la acei lucrători cărora li s-a explicat fenomenul, care îl cunosc în detaliu, modificările fiziologice de care am vorbit apar diminuate.

— *Ce își propune Ministerul Economiei Forestiere să realizeze, în viitor, în domeniul ergonomiei aplicate la sectoarele de muncă din industria forestieră?*

— Ne propunem să organizăm, în continuare, ședințe de comunicări, simpozioane, consfătuiri, în care cercetătorii noștri vor face ca rezultatele muncii lor să devină cunoscute în cercuri cît mai largi.

Ergonomia forestieră este un domeniu puțin explorat pînă în momentul de față. Sperăm că în anii ce vin cercetările în curs vor fi încununate de succes, aducînd contribuții prețioase la cunoașterea cît mai nuanțată a comportamentului uman în procesul de producție.

Interviuri realizate de N. RĂDULESCU

O nouă sesiune de examene a început. La «confruntarea decisivă» de sfîrșit de an universitar, studenții se prezintă, ca deobicei, cu curaj și... speranțe. Recentele măsuri ale Ministerului Învățămîntului privind punerea în aplicare a unor noi planuri de învățămînt și stabilirea mai judicioasă a numărului de examene vor contribui, cu siguranță, la o mai justă oglindire a nivelului pregătirii studenților în calificativele pe care ei le vor obține. În fotografie: un grup de studenți de la Institutul politehnic din Capitală, așteptînd optimiști primul examen din actuala sesiune.

ZIUA AVIAȚIEI

Mîine, 16 iunie. Ziua aviației Republicii Socialiste România, vor avea loc în Capitală și în țară manifestări festive închinate zburătorilor români.

Pe Aeroportul Băneasa din București, în cadrul unui mare miting aviatic, vor evolua cei mai buni piloți ai aviației românești. Programul va cuprinde zboruri în formații, evoluții de planoare, lansări de parașutiști, acrobație aeriană etc.

În numărul viitor al revistei vom publica imagini de la festivitatea sărbătoririi Zilei aviației.

E DREPT, FACHETTI ARE UN HOTEL...

SPORT

Poate firesc ar fi fost ca astăzi, la aproape o săptămînă după consumarea celui mai important act al campionatului de fotbal ediția a 50-a, să mă ocup de cele petrecute pe terenurile din București, Ploiești și Tg. Mureș, acolo unde cele două întrebări dramatice ale soccerului autohton și-au primit răspunsul așteptat de-a lungul a 26 de etape.

Ar fi fost poate cu atît mai justificată această revenire cu cît sîmbăta trecută mă hazardasem să fac un pronostic, primul în cei aproape 30 de ani de profesie, pronostic pe care ar fi trebuit să-l dau exact pe dos pentru a se confirma (întrucît meciul egal s-a produs la București) din nou victoria la Ploiești!

Ei bine, nici acest amănunt, de loc neglijabil pentru unii poate, dar care mă onorează tocmai prin dezmințire, nu mă înduplecă să dedic cronica de azi fotbalului desfășurat pe terenurile amintite, pentru un motiv foarte simplu, deși — aparent — irațional: finalul celei mai populare competiții sportive de la noi a stat sub semnul tristului său destin, care i-a marcat jubileul semicentenar. (Apropo, cîte speranțe nu s-au legat de începutul recent apuzatei competiții, în august, anul trecut, cînd s-a dat startul întrecerii într-o atmosferă sărbătorească, prea repede uitată.)

Finalul de stagiune internă a coincis cu cel internațional, ceea ce ne-a făcut să binecuvîntăm televizorul, pentru imaginile pe care ni le-a adus de la Londra și Roma. Dacă așteptarea acumulată săptămînă de săptămînă s-a epuizat asemeni unui balon al cărui fîșîit nu-i mai sperie nici pe copii, în schimb supremația europeană de club și de reprezentative a onorat și sportul rege și pe cei care-l practică în Anglia, Iugoslavia, Italia, U.R.S.S. și Portugalia.

Cronicarii și comentatorii și-au făcut datoria, iar propriile dumneavoastră opinii, stimați cititori, au avut vreme să se sedimenteze în cîteva concluzii.

Mie mi-a rămas însă, peste toate acestea, o imagine, desigur anonimă printre cele cu pregnanțe tehnice și spectaculare: imaginea lui Fachetti prăbușit pe gazon după primele 15 minute ale prelungirilor. Las la o parte senzația pe care o conferă un astfel de tablou, al cărui personaj central este un atlet de o frumusețe vecină cu perfecțiunea, ca Fachetti, căpitanul echipei Italiei, pentru a da loc altor gînduri. Fachetti era obosit. I se citea adîncimea oboselii sale totale, a epuizării care-l aminînța, pe chipul său de obicei destins, zîmbitor chiar în plin efort. În clipele de care-mi amintesc, idolul publicului italian nu mai era atent nici la indiscretele camere de luat vederi, nici la prestanța unui căpitan de echipă, nici măcar la preocupările sale extrasportive, pentru că, nu știu dacă sînteți informați, Fachetti are un hotel.

Am încercat atunci să mi-l imaginez într-un costum impecabil, la «Recepția» propriului său stabilment, luînd cu delicatețe de pe panou o cheie cu breloc uriaș pentru a o oferi unui client grăbit. Nici urmă de efort pentru îndeplinirea unui astfel de gest, mai degrabă cochet decît util, atunci cînd este făcut de un asemenea om.

De ce oare tocmai imaginea aceasta m-a solicitat acum? Pentru că adeseori am auzit, de la mulți jucători și antrenori de pe la noi rostirea unei scurte propoziții investite cu calități de argument pentru explicarea valorii fotbalului italian: «Fachetti are un hotel!»

E drept, la 26 de ani, după 7-8 ani de sport de performanță la «Inter», Fachetti a devenit proprietarul unui hotel, nu interesează de ce anume proporții.

Dar iată-l totuși în teren, aparînd culorile echipei naționale; iată-l luptîndu-se cu oboseala firească după cele 105 minute de dispută sportivă, care veneau după alte 120 de minute suportate cu numai 48 de ore mai înainte, în jocul cu U.R.S.S.

Mulți cred că scopul unei cariere sportive este sinonim cu asigurarea unei bătrînețe liniștite. Și poate au dreptate, pentru că tinerețea nu e veșnică și nici măcar integritatea fizică nu rezistă anilor și adversităților uneori criminale.

Dar văzînd chipul epuizat al lui Giacinto Fachetti trebuie să înțelegem cu ce preț se poate obține liniștea viitoare, un preț care se numește muncă, chiar dacă este plătit în public, pe un stadion, în prezența a milioane de spectatori.

Fachetti are un hotel, e adevărat, și nici nu este primul, cum nu va fi nici cel din urmă fotbalist care își fructifică astfel calitățile sportive. El preferă însă scaunului plușat de la «Recepția» gazonul terenului și nu cred s-o facă exclusiv din considerente pecuniare tocmai acum cînd și-a asigurat retragerea. Asemenea gînduri știu că-i mai frămîntă și pe alții, în lumea sportului de pretutindeni. Tenisul, aristocrat prin naștere, a șters bariera dintre amatori și profesioniști. Ciclismul se luptă pentru a face același pas prin intermediul licenței unice. Ce-nseamnă toate acestea? Că însăși noțiunea de sport a evoluat, o dată cu accesul maselor largi de oameni pe stadioane și cu obținerea marilor performanțe, necesitînd un mare volum de muncă, de pregătire, sacrificii materiale și de timp...

...Dar pauza dintre cele două reprize s-a sfîrșit. Acum îmi dau seama că n-a fost nici măcar regulamentară, că s-a impus de la sine după efortul epuizant la care fuseseră supuși sportivii.

Pe teren, Fachetti, alături de ceilalți fotbaliști, își reluase locul în formație reîncepîndu-și munca pe care a îndrăgit-o, îndeplinind-o cu conștiinciozitatea și pasiunea celui mai desăvîrșit meșter din orice domeniu de activitate omenească.

Vă rog să mă credeți, îl stimez pentru ceea ce face, indiferent dacă are sau nu un hotel și dacă va sta vreodată în frac, la «Recepție».

Îi mulțumesc, mai ales pentru că m-a pus pe gînduri. Gîndurile sînt uneori molipsitoare...

Em. VALERIU

LA ÎNCEPUT DE VACANȚĂ MONTANĂ

Cum este pregătit angrenajul complex al întreprinderilor răspunzătoare de satisfacerea cerințelor vilegiaturiștilor?

Ce este nou anul acesta în stațiunile noastre de odihnă?

Sînt valorificate resursele și specificul local al minunatului nostru peisaj natural?

Iată cîteva întrebări la care vom încerca să răspundem prin constatările făcute de reporterii noștri în stațiunile balneoclimaterice Sinaia, Predeal, Govora, Tușnad, Borsec, Lacul Roșu și Vatra Dornei.

În numărul următor al revistei vom publica continuarea anchetei noastre pe litoral.

de V. CIORBAGIU, I. CORIBAN, M. HETCO, N. RĂDULESCU și L. TIMBUS

Bun venit în vilă nouă!...

DE LA PREDEAL LA VATRA DORNEI

Cum natura cu frumusețile ei nu poate completa integral ambianța, administrația stațiunii Predeal (respectiv I.S.C.P.) a avut inițiativa și grija ca în actualul sezon să ridice pe cît posibil nivelul de confort. Nouă dintre vile au fost dotate cu mobilier nou. Suma investită: 732 000 lei. O cameră bună și cu gust aranjată invită fără îndoială la o odihnă plăcută...

Recompartimentarea spațiului de cazare, introducerea apei curente, crearea unor grupuri sanitare, încălzirea centrală la unele dintre vile etc. au făcut ca gradul de confort să crească substanțial, diminuîndu-se numărul camerelor de categoria a III-a (–188) și sporind cele de categoria a II-a (+72) și cele de categoria I (+161).

I.C.S-Predeal administrează un fond important turistic: 26 de cabane cu 1 474 locuri de cazare (inclusiv camping). Anii de zile unele dintre cabane au fost ținta unor critici făcute pe bună dreptate de către temerarii drumeți ai potecilor de munte. Lipsa apei curente, a iluminatului la unele dintre acestea diminuau mult farmecul «aventurilor montane». În sfîrșit, cîteva vești bune. La «Trei Brazi», «Poiana Secuilor», «Cheia» și «Cabana Schiorilor» s-au executat importante lucrări de electrificare, permițîndu-se astfel și introducerea unor utilaje electrice pentru gospodărirea cabanelor.

*

În aceste zile pe versanții Bucegilor au înflorit trandafirii sălbatici de munte! Cerul este înalt și în depărtare se pot zări în toată splendoarea lor Făgărașii. Deci, nimic mai simplu! Urci la Cotă (fără să te oprești însă aici, fiindcă întregul hotel este supus unor reparații capitale ce se vor sfîrși «în august anul acesta sau cel viitor», cum a ținut să ne precizeze administratorul, reparații ce conferă clădirii un aer dramatic, de locuință devastată) și de acolo pe platou. Aici ai la dispoziție vreo 20 de cabane, așa că greutatea la prima vedere stă numai în alegere.

Dar pentru precizări suplimentare să coborîm din înălțimile montane și să ne oprim la Sinaia la serviciul cabane al I.S.B.C. Aflăm aici că reparațiile capitale au cuprins și cabanele Babele și Omu (apropo, de ce oare «cei din vale» nu cunosc aceste amănunte, de ce nu există un buletin cu situația la zi a cabanelor?), iar la Muntele Roșu s-au reamenajat anexele și s-a creat un camping permanent, format din vreo zece căsuțe. Imediat în vecinătatea telefericului, la Vîrful cu Dor, se va da în exploatare un bufet modern cu o capacitate de deservire de 50 de locuri. Pentru amatorii de premiere (mai puțin alpine și mai mult... cabaniere, ca să zic așa), o surpriză plăcută: construirea unei noi cabane pe Muntele Vînturiș, denumită «Cuibul Dorului». Spațioasă, modernă, electrificată, cu o capacitate de cazare de 60 de locuri.

Și fiindcă veni vorba de dotări. La Peștera și Padina s-au investit milioane pentru mari lucrări de modernizare. Cabana Peștera posedă chiar un bar utilat cu toate cele necesare și un camping modern cu 80 de locuri, iar la Padina s-au construit camere cu două paturi, lucru evident și pe bună dreptate foarte rar la mare altitudine. La ora actuală toate cele 20 de cabane de pe platoul Bucegi sînt electrificate, mai puțin cabanele Omu și Ciucaș, iar șapte dintre ele sînt încălzite cu gaze (Cota 1500, Vîrful cu Dor, Piatra Arsă, Babele, Caraiman, Căminul Alpin, Furnica). În privința instalațiilor sanitare problema rămîne, ca și în anii trecuți, în suspensie. La Vîrful cu Dor, la Omu, la Babele, a te spăla sau a uza de instalațiile sanitare respective reprezintă încă un adevărat act de curaj.

*

De la Gheorghieni și pînă în defileul Bicazului, pe toată întinderea arcului carpatin, natura și-a păstrat în întregime originalitatea ei seculară. Dar pentru omul modern, valorificarea frumuseților naturale înseamnă deopotrivă confort, bună deservire, civilizație. Ce au făcut în această privință gospodarii stațiunilor Borsec, Tușnad și Lacul Roșu?

Pentru Tușnad, foarte multe cuvinte de laudă. Noile clădiri, lucrările de amenajare și reparațiile capitale vor oferi o plăcută surpriză celor care au vizitat localitatea cu un an în urmă. Prima noutate: un nou birou de cazare, cu o sală de primire spațioasă și un bufet (cei care sosesc noaptea nu se vor mai culca cu stomacul gol). Apoi, o nouă cantină cu 300 de locuri (care va avea la etaj o terasă-restaurant, un bufet-bar și podium pentru orchestră). În centrul localității, cofetăria-terasă «Veveriță» (80 de locuri) iar la vila nr. 5, reamenajată structural, a fost introdusă încălzirea centrală. Crearea celor două termocentrale a făcut posibilă introducerea apei calde în tot spațiul sanatorial (400 locuri), iar prin construcția viitoarei centrale termice Tușnadul va beneficia de calorifere și apă caldă pentru alte 300 de locuri. Și tot în această vară, localitatea va avea pe malul lacului un camping cu 200 locuri și spațiu destinat parcajului pentru cei sosiți cu mașini cu rulotă.

Întreprinderea balneoclimatercă a obținut aceste realizări utilizînd ca fonduri de investiții beneficiile realizate cu un an în urmă și întrebuințînd atît la proiectare cît și în construcție grupul de tehnicieni din Tușnad. În felul acesta direcția între-

(Continuare în pag. 6)

LA ÎNCEPUT DE VACANȚĂ MONTANĂ

Vine, nu vine?...

C.F.R. ȘI VACANȚA

Direcția generală a mișcării și direcția exploatării comerciale C.F.R. au elaborat un cuprinzător plan de măsuri care să asigure transportul, în bune condițiuni, a vilegiaturiștilor în perioada sezonului de vară.

Să vedem în primul rînd ce s-a făcut pentru îmbunătățirea traficului de călători *spre* și *de la* stațiunile de pe litoral. Ca și în anii trecuți, numărul trenurilor accelerate cu punct terminus Mangalia a fost sporit cu 5 perechi pe zi. În afara celor ce asigură legătură directă între București și litoral, au fost (sau vor fi) puse în funcțiune trenuri speciale pe liniile *Timișoara-Mangalia* (cu vagoane speciale din Reșița și Craiova), *Baia Mare - Mangalia* (cu vagoane directe din Tg. Mureș, Sighetul Marmației și Brașov), *Suceava-Mangalia* (cu vagoane speciale din Bacău și Iași). Au fost incluse și în traficul internațional vagoane directe pentru litoral: *Praga-Mangalia*, *Budapesta - Mangalia*, *Varșovia - Mangalia*.

O seamă din măsurile luate privesc activitatea de deservire a călătorilor în gări și agențiile de voiaj. S-a luat astfel măsura salutară de a se evita sau măcar a se limita aglomerația la casele de bilete din gări prin înființarea unor ghișee de întărire și sporirea a numărului casierilor. Birourile de informații își vor îmbunătăți activitatea nu numai prin amplasarea în spații potrivite, ci și prin încadrarea lor cu personal bine pregătit. În acest sens, este interesant de urmărit experiența de la Cluj, unde s-a făcut apel la studenții cunoscători de limbi străine să accepte să lucreze, în lunile de vacanță, la biroul de informații pentru deservirea turiștilor străini.

Birourile de informații din cîteva stații principale (București-Nord, Craiova, Timișoara, Deva, Cluj, Brașov, Iași, Galați, Constanța) vor fi în curînd dotate cu un material de informare foarte modern, constînd dintr-o schemă luminoasă care, răspunzînd simplei apăsări pe un buton, va informa pe călător asupra rutei celei mai convenabile pe direcția solicitată, orariul trenurilor ce urmează să folosească, costul biletelor etc. Într-adevăr, ingenios!

În sfîrșit, în legătură cu măsurile de îmbunătățire a deservirii în stații s-a asigurat, în colaborare cu unitățile de exploatare, o bună funcționare a restaurantelor, bufetelor, chioșcurilor din gări.

Altă categorie de măsuri vizează buna deservire a călătorilor în timpul călătoriei. Aici lucrurile au început cu selecționarea și pregătirea tuturor funcționarilor C.F.R. care vin în direct legătură cu publicul, instruirea lor, de la cunoașterea perfectă a îndatoririlor de serviciu pînă la comportarea față de călători, ținuta îngrijită a uniformei etc. În limitele actualului parc de vagoane-restaurant, au fost incluse numeroase vagoane pe parcursurile mai solicitate în lunile de vară, introducîndu-se pe alte trasee vagoane-bufet aprovizionate cu băuturi răcoritoare și gustări preambalate.

N-avem nici un temei să ne îndoim că, o dată puse în aplicare, aceste măsuri — și poate și altele, impuse de necesități — vor da roade bune. Ne-am îngădui însă observația că unele stări de lucruri nesatisfăcătoare, unele lipsuri evidente în deservirea civilizată a călătorilor dăinuie cam de multă vreme. Citim, printre acestea, aspectul deplorabil al unităților de alimentație publică din incinta unor stații de cale ferată, organele C.F.R. manifestînd în acest sens o prea mare îngăduință; amintim de asemenea că serviciul în vagoanele restaurant și vagoanele-bufet se cere îmbunătățit de urgență sub aspectul aprovizionării, al comportării personalului ș.a.m.d. De aceea, credem că măsurile luate — bune, în general — vor fi și rodnice dacă un control serios și preventiv va asigura respectarea lor totală.

E. DASCĂLU

prinderii a izbutit să evite veșnicele discuții și numeroasele jalbe adresate trusturilor de construcții și D.S.A.P., acest tîrg infructuos care handicapează pregătirea sezonului estival în foarte multe stațiuni de odihnă și tratament. Multe felicitări tovarășului director, Ion Perelecan.

«Lacul Roșu s-a bucurat de un sprijin mai substanțial. «Între 1965 și 1968 — ne spune directorul stațiunii, tovarășul Kibeni Dionisie — am beneficiat de un fond de 2 milioane lei. Anul acesta am cheltuit ultimii 200 000 lei sau, cu alte cuvinte, am introdus mobilier nou în absolut toate vilele. Dar vă rog să notați: mobilierul nu este același. Uniformitatea, monotonia a fost înlăturată prin dotarea vilelor și cabanelor cu piese variate, de stiluri diferite». Și tot la Lacul Roșu este pe terminate centrala termică. «Pînă în 1970, ne spune interlocutorul nostru, stațiunea noastră va fi la fel de... caldă și iarna și vara».

Stațiunea balneară (curativă) Vatra Dornei dispune de 13 vile, construite la începutul secolului nostru. Anual se execută aici lucrări de reamenajare și modernizare. Fondurile afectate în acest scop pentru anul 1967 nu s-au cheltuit însă decît parțial. Vila nr. 2, supusă unor reamenajări structurale, pentru creșterea gradului de confort (apă curentă, baie, încălzire centrală etc., etc.), a reintrat în uzul pacienților abia la începutul lunii mai 1968 în loc de octombrie 1967. Grupul Trustului de construcții al județului Suceava, care a izbutit «efortul» acestei întîrzieri de aproximativ opt luni în predarea vilei nr. 2, prelungește acum «justificat» terminarea lucrărilor de renovare la vila 5! Dumirindu-se cît de puțin se poate conta pe termenele contractate cu amintitul grup de construcții, conducerea întreprinderii balneare Vatra Dornei a efectuat reparații și amenajări — bunăoară la vila 13 — folosind sistemul regiei proprii. Și, evident, cu mai mult succes.

Așadar, gospodarii stațiunilor balneoclimaterice întîmpină sezonul estival procedînd la revizuirea spațiului locuibil, reamenajînd numeroase vile și cabane. Ne întrebăm totuși dacă risipirea fondurilor alocate prin reparații și amenajări costisitoare vor avea pretutindeni eficiența scontată. Sulemenirea unor clădiri vechi, degradate, nu reprezintă de loc o măsură de bun augur (degeaba: bătrînețea nu se poate ascunde după fard și căneală). Aceste injecții care prelungesc în fiecare an viața unor edificii vechi, totalizează sute de milioane (40 milioane lei numai la Sinaia, echivalentul costului construcției unor vile cu 2 000 de locuri!) Este știut doar că acțiunea de sistematizare va cuprinde și stațiunile de odihnă și tratament. Or, în acest caz numeroase clădiri vechi vor fi supuse demolării (la Borsec, de exemplu, jumătate din locurile existente vor avea această soartă). Cîte clădiri, astăzi oblojite cu grijă, nu vor cădea sub loviturile excavatoarelor din moment ce nu există un acord deplin între munca proiectanților și activitatea desfășurată de reprezentanții stațiunilor de odihnă...

AERUL BUN CERE HRANĂ BUNĂ

La 1 040 de metri altitudine, înălțime la care este așezată stațiunea Predeal, fără îndoială ozonul și mișcarea trezesc apetitul. Prevăzînd sporul de vilegiaturiști dar în același timp și scurtarea timpului la servirea meselor, administrația a procedat la importante extinderi la cîteva cantine, mărindu-le capacitatea: cantina «8 Martie» plus 128 locuri, cantina «23 August», plus 200 locuri etc. Unitățile de deservire au fost dotate cu utilaje de conservare și preparare dintre cele mai moderne și în același timp productive. Va fi mîncarea mai bună? Să sperăm. În tot cazul toate aceste măsuri vor duce în primul rînd la o servire mai rapidă a cetățeanului, așa cum și-o dorește.

Am aflat de asemenea că pentru necesarul de legume, fructe și zarzavaturi s-au făcut numeroase contractări cu unități agricole din județele Brașov, Prahova, Buzău, Ilfov. Deci o mare parte din pămînturile țării concură la masa cetățeanului în vacanță la Predeal. Vom avea, sperăm, și bere, din moment ce s-a stabilit cu fabrica din Dîrste un grafic de livrare zilnică. Nu va lipsi, credem, nici gheața pentru frapiere (cei din Tușnad, prevăzători și practici, s-au îngrijit din vreme. În timpul iernii uzinele întreprinderii au «tăiat» din apa Oltului înghețat 120 camioane de gheață pe care au stocat-o într-un depozit de beton).

Încheiem acest tur de orizont alimentar amintind că anul acesta rețetarul gastronomic se va îmbunătăți și prin solicitudinea... mandatarilor. În stațiunea Predeal, circa 13 cabane vor fi sub administrația lor directă (Cerbu, Sîmbăta, Plaiul Foii, Gîrbova, Mălăiești, Curmătura etc.). Cabanieri cu experiență, al căror spirit gospodăresc a fost verificat anterior, acești proaspeți mandatari sînt puși pe mari fapte: înlăturarea șabloanelor culinare. Dar să nu anticipăm cu laudele!

«Cu o floare și o vorbă dulce cucerești inima unei fete». Mutatis mutandis, nu totdeauna edificiile mari, monumentale, cîștigă interesul și satisfac gustul omului sosit la odihnă. Sătul de beton, praf și zgomot, vilegiaturistul caută în concediu liniștea, atmosfera de intimitate, spațiul recreativ. Un precept pe care gospodarii Tușnadului l-au materializat, construind în centrul orașului un mic salonaș-bar. Totul făcut din casă». Într-o încăpere ruptă din spațiul cantinei și placată cu imitație de furnir a fost instalată o simplă tejghea (îmbrăcată în P.V.C.), cîteva măsuțe joase și scaune comode. Delegații comerciali au făcut rost de sticle cu Pepsi («de unde, cum, treaba noastră!»), iar bucătăria cantinei au garnisit bufetul cu gustări apetisante. La cîțiva zeci de metri de această modestă încăpere cu sandvișuri și băuturi răcoritoare se află restaurantul «Oltul». Zeci de locuri, muzică, ospătari numeroși. Și acum o concluzie fără comentarii: într-o singură lună, veniturile obținute în micul salonaș au întrecut cu 15 000 lei pe cele ale grandiosului restaurant...

Un exemplu asemănător în stațiunea Lacul Roșu. Cabana «Cheile Bicazului» poate sluji drept exemplu pentru foarte multe dintre marile restaurante. Iar pentru Suhard, cealaltă cabană turistică din localitate, edificatoare sînt aceste rînduri lăsate în «Cartea de impresii» de către un grup de turiști parizieni: «Toate felicitările pentru buna ținută a acestei frumoase așezări, pentru calda primire pe care ne-a făcut-o direcțiunea și întreg personalul. Dorim ca și alți francezi să vină să viziteze această splendidă regiune».

Atît doar că nu pretutindeni felicitările curg gîrlă. Direcțiile comerciale ale întreprinderilor balneoclimaterice întîmpină mari dificultăți în privința aprovizionării cantinelor cu legume și carne. I.R.I.C. județean distribuie săptămîni la rînd un singur sortiment de carne, iar O.V.L.F.-Gheorghieni nu a deschis nici pînă astăzi mult promisele chioșcuri cu zarzavat. Aprovizionarea defectuoasă și spațiul comercial insuficient știrbesc buna dispoziție a cetățeanului aflat la odihnă, în special a celor sosiți pe cont propriu. La Borsec și la Tușnad turiștii sînt nevoiți să vîneze locurile în restaurante sau să piardă ore întregi stînd la coadă în magazinele alimentare.

Uneori, e adevărat, aceste greutăți «inevitabile» pot fi înlăturate prin găsirea unor soluții compensatorii, dar asta reclamă spirit gospodăresc, mobilitate, inițiativă. Cei din Tușnad au renunțat în mare măsură la ofertele rețelei comerciale locale și se aprovizionează din județul Prahova, iar în prezent depistează în Banat noi baze de aprovizionare. Aceste măsuri de extremă urgență vor permite ca încă anul acesta să se introducă în meniul cantinelor șase feluri, la alegere, la prînz, și cîte două dimineața și seara.

Noutăți, noutăți, noutăți

În 1967 stațiunilor balneoclimaterice li s-au alocat pentru construcții, amenajări, modernizări și dotări peste 122 milioane lei, cu 16,5 milioane lei mai mult ca în anul precedent. Dintre obiectivele principale realizate din această sumă, care contribuie la sporirea spațiului de cazare, a gradului de confort din vile precum și la îmbunătățirea condițiilor de servire a mesei, amintim cîteva mai importante: un bloc cu 300 de locuri la Eforie Sud, iar un altul este planificat a fi gata la Băile Herculane cu 500 locuri; blocuri alimentare, adică spațiu de pregătire și de servire a mesei cu cîte 750 de locuri fiecare, s-au construit la Geoagiu-Băi și Moneasa; s-au extins sălile de mese din stațiunile Borsec, Predeal, Pucioasa; s-au făcut instalațiile necesare pentru introducerea încălzirii centrale într-un număr important de vile din stațiunile Sovata, Slănicul Moldovei, Olănești, Călimănești etc. Anul acesta s-au prevăzut încă 36 milioane lei pentru amenajarea vilelor și înzestrarea lor în continuare cu mobilier nou. Bazele de tratament din stațiuni au fost dotate cu noi aparaturi, mărindu-se capacitatea acestora cu circa 1 600 proceduri pe zi mai mult ca în 1967. Pentru îngrijirea sănătății celor veniți în stațiuni, Ministerul Sănătății a detașat în stațiuni peste 800 de cadre medico-sanitare.

În multe localități din țară, în special în cele renumite pentru efectul lor tămăduitor, au început sau vor începe anul acesta construcții importante: un complex sanatorial de peste 1 000 de locuri la Amara, două complexe însumînd 1 250 de locuri și o bază terapeutică la Băile Felix, alte două cu 1 500 de locuri la Singeorz Băi, unul cu 800 de locuri la Techirghiol și două cu 640 de locuri la Căciulata.

Înăuntru e frumos, curat, se dansează în fiecare seară. Afară, fațada împânată de schele.

De luni de zile Cazinoul din Sinaia oferă vizitatorilor aceeași imagine contradictorie și de loc reconfortantă.

DRUMURI ȘI... DRUMURI

La Tușnad, cei mai mulți turiști sosesc cu trenul de 1,30 noaptea. De la gară pînă la biroul de cazare, aproximativ 500 metri. Întreprinderea balneoclimaterică a luat toate măsurile pentru ca formalitățile de cazare să se desfășoare cît mai repede cu putință. O autofurgonetă preia bagajele proaspeților sosiți, funcționari ai biroului de primire imminează de îndată foile de repartizare, iar ghidul de serviciu încheie oficiile de gazdă însoțind turiștii pînă în fața vilelor respective.

Nu la fel de primitori s-au dovedit în schimb cei de la Borsec. Oamenii sosiți la odihnă cu trenurile de noapte sînt nevoiți să aștepte în gară la Toplița pînă la ora 4 dimineața cînd, în fine, pleacă un autobuz spre Borsec. Dar nici cei sosiți cu trenul de 5 dimineața nu beneficiază de un tratament mai bun. Următorul autocar se înființează abia peste două ore. E chiar atît de greu să se asigure o corelație între mersul trenurilor și cel al autobuzelor?

La Sinaia, altă drăcovenie. Întreprinderea balneoclimaterică a avut pînă deunăzi două microbuze care transportau cetățenii veniți la odihnă. I.G.O. din localitate a făcut ce-a făcut și a pus mîna pe microbuze. De atunci fiecare nou sosit în gara Sinaia își caută vila după noroc și inspirație. Dar dacă ajunge noaptea, n-are încotro: e nevoit să aștepte. Sosirea zilei, bineînțeles.

Nici la Vatra Dornei lucrurile nu se prezintă mai bine. De la intrarea în vigoare a noului mers al trenurilor, acceleratele nu mai opresc în halta stațiunii. Și nici vagon de dormit direct nu se mai atașază. De ce? Întreprinderea balneară a trimis o întîmpinare la Ministerul Căilor Ferate pentru a se reveni asupra acestei măsuri. Deocamdată însă nici un răspuns... Urmările: de la gara mare din Vatra Dornei pînă la stațiune sînt aproape 2 km, și în zilele cînd se schimbă seriile unii pacienți, dacă nu pot merge pe jos — și majoritatea nu pot — trebuie să aștepte pînă cînd mierobuzul face transportul cu cei 12 oameni și se întoarce pentru a lua alți 12... Or, după un drum de 12-13-20 de ore, așteptarea e mai mult decît chinuitoare.

BINE AȚI VENIT?..

Scenă ce se repetă de cîteva ori pe zi în biroul tov. Ion Dinu, șeful serviciului cabane din cadrul I.S.B.C.-Sinaia. Cîțiva vilegiaturiști, proaspeți sosiți, arată candid repartizarea pentru una dintre cabanele de la Padina, Peștera, Bolboci, Scropoasa ori Zănoaga. Cînd termină, sînt trimiși (spre evidenta lor stupefacție și mînie) la... Pucioasa sau Tîrgoviște! Să ne explicăm. Cabanele mai sus-amintite sînt unele dintre cele mai dotate și deci... căutate din întregul platou al Bucegilor. Prin noua împărțire administrativ-teritorială cele cinci cabane au trecut la județul Dîmbovița. S-a argumentat că județul vecin n-are de loc cabane, pe cînd dincoace, în Prahova, ele prisosesc. Toate bune, numai că, de cînd se știu, oameni urcă în Bucegi prin Sinaia și nu pe la Tîrgoviște. Sinaia a fost dintotdeauna «patroana» cabanelor de aici și nu Pucioasa (sau Tîrgoviște), prima aflată la 40 kilometri depărtare de Sinaia! Să-și imagineze oricine cu cît crește prețul de cost al transporturilor, aprovizionarea etc., etc. datorită acestui plus de kilometri de drum de munte... Urmarea? Enervări, schimbări de repartiții (dacă mai sînt locuri!), vacanță otrăvită.

Alteori vina o poartă personalul medical care stabilește diagnosticul și tratamentul curativ pentru numeroși bolnavi trimiși la sanatoriu. Despre acest lucru ne-au vorbit în special medicii din Vatra Dornei:

— Triajul celor sosiți la tratament ar trebui să se facă nu de către un singur medic, ci de către o comisie medicală competentă și obiectivă... Pentru că nu-i de loc plăcut să întorci din drum un om care nu suferă de inimă ci de nevroză astenică (așa cum s-a întîmplat recent)

...NUMAI ODIHNĂ...

...Asta în primul rînd. Dar în concediu omul poposește la munte dorind, deopotrivă, să se distreze, să participe la excursii, să fie antrenat într-o bogată și variată activitate cultural-sportivă. Vrea filme, spectacole de teatru, muzică, dans, cărți, reviste și jocuri distractive.

Din păcate și spre marele nostru regret, nu vă putem oferi în această privință informații deosebite. Reporterii noștri au căutat cu luminarea noutăți și aspecte inedite dar de cele mai multe ori bloc-notesul lor a rămas imaculat. Ici-colo, surprize sau încercări și inițiative timide.

La Vatra Dornei, bunăoară, conducerea stațiunii a hotărît să organizeze excursii pe distanțe scurte, la Prislop, Măgura Calului și Valea Bistriței, excursii la care să participe exclusiv cei care beneficiază de avizul medicului. Și tot aici, întreprinderea balneară organizează excursii la mănăstirile din nordul Moldovei, la Complexul turistic-Borșa etc.

Ingenioasă mi s-a părut intenția cabanierului de la Cerbu (stațiunea balneoclimaterică Predeal) de a pune la dispoziția turiștilor 2-3 cai pentru plimbări.

O știre de ultimă oră pe care o dorim cît mai grabnic confirmată: construirea unui mare bazin de înot la Sinaia. S-ar crea astfel vara un punct de atracție irezistibil, care n-ar face decît să sporească faima stațiunii.

În rest? Rest... nu prea există. Nimic nou, nimic deosebit. Programele întocmite de casele de cultură seamănă leit cu cele ale anilor precedenți. În incinta clubului, aceleași cîteva jocuri distractive: șah, rummy, table. Serile de dans sînt rare iar cînd se ivesc totuși, sălile rezervate acestui «eveniment» se transformă în veritabile cutii de sardele. «N-ai ce să faci, n-ai unde să te distrezi» — oftează prețutindeni turiștii.

În privința excursiilor, altă poveste. De fapt aceeași de ani de zile. Sosit la odihnă, omul vrea să călătorească, să viziteze locurile de interes turistic, să se miște prin împrejurimi. Excursii se organizează frecvent, dar cît de departe sînt ele de ce ar trebui să fie! Mai întîi caracterul întîmplător al programelor după care acestea se desfășoară. Apoi veșnicul criteriu al rentabilității: o singură excursie pe serie, dar pe un traseu lung și obositor. Cel sosit la Sinaia n-are de loc chef să viziteze, știu eu, Sibiul, iar turistul din Govora, zău că nu simte nevoia de a se plimba cu autocarul prin... București!

Alteori excursiile sînt pur și simplu șterse din program. «Am stat la Tușnad 20 de zile — declară Marin Iorgulescu din București — răstimp în care O.N.T. n-a organizat nici o excursie».

Se tot vorbește apoi de valorificarea specificului local. Succesul «Șurii dacilor» de la Poiana Brașov rămîne o excepție. De ce, bunăoară, se ignorează marile frumuseți ale unei localități ca Poiana Țapului? (lăsînd cu drumurile neîngrijite, gunoaiele de pe Zamora, lipsa acută de apă ar merita o promptă și rapidă acțiune). Aici, ca și la Bușteni, Sinaia, Predeal, Govora, Tușnad sau Borsec, s-ar putea crea localuri de o arhitectură rustică, terenuri de sport gazonate, popicării etc. Unde sînt micile magazine de artizanat a căror marfă se vinde peste tot ca pîinea caldă? După știința noastră, există un singur asemenea magazin în Sinaia și nici acesta nu strălucește prin conținut și prezentare.

Nici cu programele culturale nu stăm mai bine. Se pare că ne-a fost predestinat să ascultăm aceleași conferințe și pe aceiași conferențiari. Audițiile muzicale sînt aproape inexistente, iar cărțile bibliotecilor, îngălbenite și roase de scurgerea anilor, găsesc puțini amatori. Nu mai este pentru nimeni un secret că, în stațiuni, cluburile au mai degrabă menirea de a cultiva plictisul decît de a-l destrăma.

Inerție, comoditate, lipsă de fantezie. Lăsată pe seama întîmplării sau a specialiștilor de circumstanță, activitatea cultural-sportivă se prezintă la un nivel cu totul și cu totul nesatisfăcător.

ÎN LOC DE CONCLUZII..

Fără îndoială că raidul-anchetă întreprins de reporterii revistei noastre este departe de a cuprinde sau de a epuiza problematica pe care o ridică actualul sezon estival. Ceea ce rezultă în mod clar este faptul că munca organelor răspunzătoare de odihna oamenilor muncii nu s-a conjugat armonios cu investițiile financiare alocate, cu posibilitățile extrem de largi și variate existente. Acest lucru apare evident în cazurile de întîrziere a unor lucrări de investiții, în modul funcționăresc, birocratic, de a lucra al unor membrii din personalul stațiunilor, a lipsei de inițiativă și fantezie în organizarea de programe cultural-distractive pentru cei veniți la odihnă. Ceea ce se poate spune însă este că asemenea neplăcute situații sînt mult mai puține ca în anii trecuți și sperăm că ele vor fi «rară avis» în viitor.

Pînă cînd vom reveni, urăm cititorilor noștri vacanță plăcută!

mic lexicon de vacanță

Da, vizitați Peișul, Cazinoul dar mai puțin Cota (reparații capitale, elemente de calorifer scoase afară, pereți sparți, mase de carbid etc., etc.). Cînd va corespunde reclama de mai sus realității?

AUTOBUZELE Direcției generale a transporturilor auto, acoperă în mod practic, întreg teritoriul țării. Din 139 autobaze, mii de autobuze pornesc în cei puțin două curse zilnice (dus-întors) pe circa 2 700 trasee. Printre localitățile deservite se află și 89 de stațiuni balneoclimatice și cabane.

BILETE ÎN CIRCUIT se eliberează la cerere de către orice stație sau agenție C.F.R. Solicitatorii își întocmesc itinerarul pe care-l doresc, acesta nepuțind fi mai mic de 700 km dar nici mai mare de 2 300 km. Costul unui bilet în circuit clasa a II-a variază între 111,50 lei (pentru 700 km) și 214,50 lei (pentru 2 300 km). Biletul în circuit are o valabilitate de 60 de zile. El dă dreptul posesorului său să întrerupă călătoria oriunde, oricît și ori de cîte ori dorește; sînt obligatorii minimum 3 întreruperi.

CAMPINGURILE au fost înființate în țara noastră acum 3 ani. În momentul de față turismul nostru auto dispune de 33 de campinguri (dintre care 4 au fost inaugurate în aceste zile) și 68 terenuri de camparе. Alte circa 15 campinguri sînt în curs de amenajare. De asemenea, în ultimii ani au fost construite primele moteluri; ele sînt: «Paralela 45» (la Băicoi), «Bucuuma (lîngă Iași) și «Căciulata» (pe Valea Oltului)

CABANELE din întreaga țară — în număr de aproximativ 150, majoritatea în zonele turistice de munte. Numai în masivul Bucegi există 19 cabane.

DELTA DUNĂRII, cel mai tînăr pămînt al țării (s-a format în epoca preistorică), este în același timp un paradis al pescarilor, vînătorilor și turiștilor. Suprafața totală a Deltei (inclusiv complexul lacustru Razelm), depășește (pe teritoriul țării noastre) 4 300 km². Accesul turiștilor în Deltă se poate face cu mijloace auto, aviatice, feroviare (pînă la Tulcea) sau cu vapoarele NAVROM de la Brăila sau Galați (în sezonul de vară) și de la Cernavodă, cu navele rapide. Posibilitățile de cazare sînt foarte variate, de la hotelurile din Sulina, Maliuc și Tulcea (în acest oraș s-a terminat recent construcția unui nou și modern hotel turistic, «Delta»), la cabanele de la Ilgani — aparținînd O.N.T. — și Crișan — aparținînd A.G.V.P.S. — și pînă la cazarea în satele pescărești de pe tot cuprinsul Deltei.

EXCURSII în toate orașele țării sînt organizate de agențiile și filialele O.N.T — în țară și peste hotare — cu autocarele, cu trenurile, cu navele fluviale și maritime și cu avioanele.

Excursiile organizate de O.N.T. sînt de mai multe tipuri, după durata lor (de la 1 la 11 zile). Numai prin Agenția O.N.T.-București circa 200 000 iubitori ai drumeției participă anual la excursiile prin diferite regiuni tradiționale ale țării noastre și în țările vecine.

FESTIVALURI, ca și în alte veri, și în acest sezon vor avea loc pe litoral. Cele mai prestigioase sînt: Festivalul internațional al filmului de animație (Mamaia: 23—28 iunie) și Festivalul formațiilor folclorice de amatori (în toate stațiunile litoralului 1—15 august). Este o mare lipsă a organizatorilor de asemenea manifestări (Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și O.S.T.A., în primul rînd) că nu folosesc admirabilele noastre stațiuni de pe litoral și

(Continuare în pag. 8)

LA ÎNCEPUT DE VACANȚĂ MONTANĂ

Pe drumuri de munte

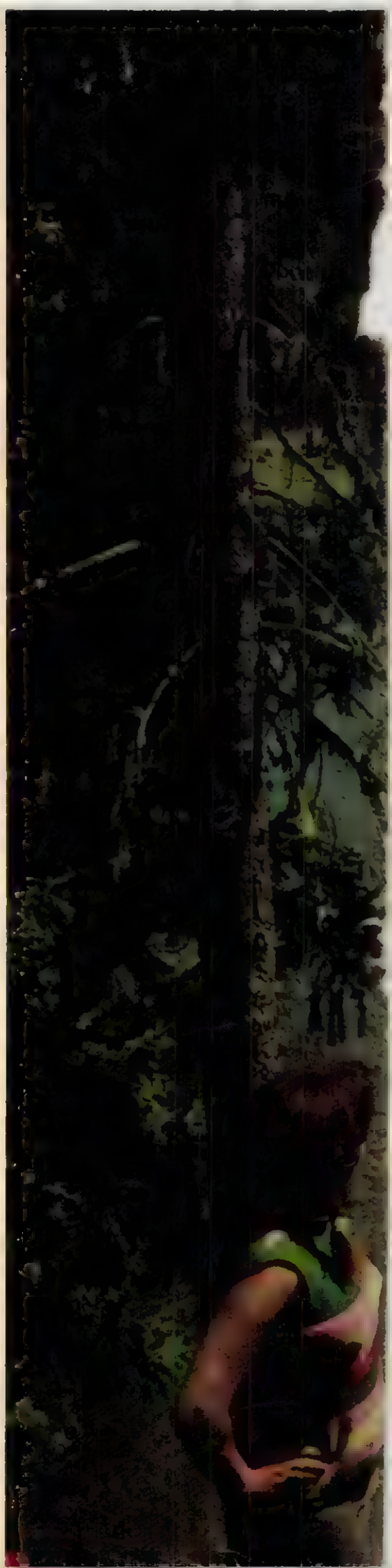

mic lexicon de vacanță

GHIDURI = tipărituri cuprinzînd informații turistice, itinerare, hărți-planuri etc. Două foruri se ocupă în țara noastră de editarea ghidurilor O.N.T. și Editura «Meridiane». În anii 1967—1968 O.N.T. a editat, în cooperare cu diferite edituri de peste hotare, 17 ghiduri ale României, cu tiraje variind între 5 și 10 mii exemplare. În Editura «Meridiane» a apărut anul trecut, într-un tiraj de 60 000 exemplare, lucrarea «România — ghid turistic», în limba română și în 4 limbi de largă circulație internațională. Acest ghid este în curs de reeditare, iar în aceste zile au ieșit sau sînt pe punctul de a ieși de sub tipar încă două ghiduri. În colecția «Mic îndreptar turistic» au editat cîteva zeci de titluri, prezentînd din punct de vedere turistic toate orașele principale ale țării, precum și toate stațiunile balneoclimatice. Aceeași editură mai editează seria «Itinerare turistice» cuprinzînd circuite, zone etc.

HOTELURILE din întreaga țară sînt în număr de 271. Dintre acestea, 93 hoteluri aparțin O.N.T. iar 178 sistemului Ministerului Comerțului Interior. Posibilitățile de cazare ale turiștilor sînt multiplicate prin campinguri, moteluri, cabane și hanuri turistice, prin vilele din stațiunile balneoclimatice ca și prin închirierile ce se fac la diferiți cetățeni ce dispun de spațiu și au încheiat în acest sens contracte speciale cu O.N.T. 16 hoteluri turistice noi au intrat în funcțiune în acest sezon turistic: 14 pe litoral și cîte unul la Tulcea și în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

TÂRGURILE ȘI TÂRGUȘOARELE mai mari trebuie și ele să stea în atenția turiștilor, datorită îndeosebi bogăției, frumuseții și pitorescului manifestărilor folclorice de care sînt însoțite: iarmarocul din Pitești ((3-15 iunie), cel din Buzău, «Drăgaica» (12-24 iunie) Bacău (19-29 iunie), Cîmpulung (1-28 iunie), Brădulet, județul Argeș (20-24 iulie), Uda, județul Argeș (1-15 august), Bogați, județul Argeș (6-29 august), Râmnicu Vîlcea (6-10 august), Buhuși (10-14 septembrie) etc.

JOCURI SPORTIVE mai importante: 20-28 iunie Cupa Mamaia la iahting; 1-3 iulie Campionatul republican masculin de canotaj academic (Snagov), 6-13 iulie turneu de fotbal cu participarea unor echipe străine (Constanța); 11-12 iulie Cupa speranțelor olimpice la caiac-canoe (Snagov); 15-16 iulie Regata Snagov la caiac-canoe, cu participarea echipajelor din 11 țări europene, 27-28 iulie — Campionatele internaționale de atletism ale României, la care și-au anunțat participarea 15 țări (Poiana Brașov), 4 august — manifestările prilejuite de Ziua marinei (Mangalia-Constanța); 14-17 august-Campionatul republican de înot seniori, etapa finală (București); 24 august — cursa de mare fond pe Dunăre la înot, pe distanța Brăila-Galați; 12-20 septembrie — Campionatul republican de iahting (Mamaia); 20-22 septembrie — Campionatul republican feminin de canotaj academic (Snagov).

KILOMETRI însumați de rețeaua drumurilor naționale din țara noastră ating cifra de 12 000, dintre care aproape 8 000 km drumuri asfaltate. În cursul anului 1968 se realizează asfaltarea a încă 700 km drumuri: 370 km șosele modernizate și 330 km șosele cu îmbrăcăminte asfaltică ușoară. Dintre cele modernizate au fost sau sînt pe punctul de a fi terminate șoselele: Reghin-Toplița—67 km; Crasna-Hușt-Albița—47 km și Călărași-Chiciu—7 km (terminîndu-se prin această porțiune modernizarea șoselei București-Ostrov-Constanța). Lucrările de îmbrăcăminte asfaltică ușoară s-au terminat (sau se vor încheia total sau parțial încă în actualul sezon turistic) pe drumurile: Tg. Frumos-Hîrlău-Botoșani—77 km; Albești-Urziceni—42 km (șosea care scurtează distanța dintre zona de munte și litoral cu 55 km), Caracal-Corabia—40 km; Gheorghieni-Lacul Roșu — 25 km; Oradea-Carei—104 km ș.a.

◀ Valea Frumoasei

▲
Lacustră

mic lexicon de vacanță

LITORALUL românesc al Mării Negre este de 245 km. De-a lungul său se înșiruie stațiunile și localitățile: Mamaia, Constanța, Agigea, Eforie (Nord și Sud, având în vecinătate și stațiunea Techirghiol), Costinești, Mangalia (Nord și Sud), precum și mai multe sate pescărești, mult prețuite pentru plajele și pitorescul lor.

Litoralul se bucură de largi posibilități în ce privește cazarea, aprovizionarea și distracția turiștilor și a celor veniți la tratament din țară și de oeste hotare. Numai stațiunea Mamaia, prin darea în funcțiune a 9 hoteluri noi, are în acest sezon 41 de hoteluri cu o capacitate de circa 20 000 locuri (față de 17 000 locuri anul trecut). De asemenea, la Mangalia s-au construit și au fost date în funcțiune 5 hoteluri noi cu 2 200 locuri și căsuțe cu 1 500 locuri. Pentru buna aprovizionare a turiștilor rețeaua unităților comerciale stabile de pe litoral a fost sporită cu 28 de magazine. Numai la Mamaia numărul unităților comerciale este de 41, plus 4 unități mobile (2 rulote și 2 automagazine) pentru zona de campinguri.

MUZEE sînt în număr de 220, dintre care unele cu renume internațional, ca: Muzeul de artă al României, Muzeul Satului și Muzeul George Enescu din București, Brukenthal din Sibiu, muzeele din Cluj, Iași, Constanța ș.a.

NEDEILE sînt serbări cimpenești tradiționale, pline de pitoresc, ce se țin pe vîrfuri de munte. Le întîlnim sub acest nume în aproape întreaga țară, dar mai ales în județele Dolj, Mehedinți, Gorj, Vîlcea și Olt, precum și în unele părți ale Transilvaniei (jud. Hunedoara, Alba, Sibiu ș.a.) și ale Munteniei (Argeș, Dîmbovița ș.a.). În diferite regiuni tradiționale ale țării mai poartă alte denumiri: govie (în unele sate din Oltenia), rugă (Banat), sînziene

(Continuare în pag. 12)

DE CE NU SE CUMPĂRA

de Alexandru BUIA
doctor în științe economice

Ilustrații de Vasile OLAC

Cu ocazia unui schimb de vederi, asupra conceptelor de organizare științifică a planificării și desfacerii, pe care l-am avut cu un specialist al unui concern farmaceutic din Europa occidentală, reținusem o maximă pe care interlocutorul nostru o sublinia cu deosebită tărie: «Astăzi nu mai vindem simple produse. Vinzarea înseamnă desfacerea unui întreg complex de valori, de utilități. Clientul de odinioară cumpăra o marfă simplă, o singură valoare de întrebuințare. Astăzi, el achiziționează un sistem».

Un exemplu din viața de toate zilele va lămuri această afirmație. Cînd omul de pe stradă intră

De ce cumpărăm pălărie și automobil, cafea solubilă sau cafea boabe, antenă... fără televizor? Nu vă grăbiți cu răspunsul; el poate fi mai complicat decît vă închipuiți. O confirmă cercetările de un tip deosebit denumite «Motivation Research».

NESCAFÉ-ul...

în farmacie și cere un analgezic sau un dezinfectant pentru căile respiratorii, o dată cu medicamentul el mai «cumpără» ambalajul, modul de întrebuințare, forma de prezentare (cașete, pastile, picături sau unguent), eventual instrucțiunile și mijloacele de administrare respectivă (pipetă, linguriță de plastic, pahărel gradat) și — prin toate acestea — complexul, sistemul de valori de întrebuințare și de facilități care se polarizează în jurul medicamentului solicitat. Deci, pe lîngă acoperirea nevoii de a dobîndi substanța chimică propriu-zisă, clientul așteaptă să primească și o serie de alte obiecte sau servicii fără de care el nu poate sau nu este dispus să le utilizeze, respectiv să cumpere efectul curativ al produsului.

UN ARSENAL DE TEHNICI MODERNE DE CUNOAȘTERE A PIEȚEI

Ca urmare a ritmului impetuos al progresului tehnic și deci al dezvoltării și flexibilității producției, problema majoră a marilor întreprinderi este desfacerea, adică valorificarea producției, *în acele condiții în care ea este cerută pe piață*. Progresul tehnic determină o producție crescîndă care, la rîndul ei, permite și pretinde un consum dinamic, favorizînd creșterea în continuare a producției. În același context apare însă necesitatea stringentă a cunoașterii în mod foarte concret a volumului și structurii consumului, pe sortimente, calități și sisteme de valori de întrebuințare.

Din toate acestea rezultă că producția trebuie să se adapteze în amănunt nevoilor concrete și în continuă transformare ale consumului, în ordinea priorităților și preferințelor care izvorăsc din comportarea cumpărătorilor potențiali.

Această orientare a producției și adaptarea ei la condiții determinate de cumpărător se realizează în cadrul activității de comercializare complexă denumită în limba engleză «marketing». Ea cuprinde întregul arsenal de tehnici de cunoaștere a pieței și a condițiilor de canalizare a curentelor de mărfuri și servicii de la producător la cumpărător. În linii mari, se disting patru grupe de activități, orientate spre intuirea (este vorba de «simțul pieței», un element intuitiv subiectiv), observarea evoluției pieței, sondarea ei (prin anchete etc.) și studiul experimental al pieței, adică cercetarea amănunțită pe ramuri, inclusiv prin lansarea experimentală a unui produs. În mod practic toate aceste activități și metodele respective se îmbină prin legături complexe. Aci se ridică însă și o altă problemă, foarte interesantă și importantă, și anume, explicarea, motivarea comportării cumpărătorilor și chiar a vînzătorilor de mărfuri și servicii. Astfel a apărut un domeniu suplimentar al cercetării pieței, pe care anglo-saxonii îl denumesc «Motivation Research», «cercetarea motivelor». Aceasta constituie un element esențial pentru asigurarea legăturii dintre producător și consumator, respectiv pentru valorificarea efectivă a bunurilor ce se produc.

«PENTRU CA SĂ PAR MAI ÎN VÎRSTĂ... SĂ NU RĂCESC... SĂ CÎȘTIG INIMA LOGODNICEI... SĂ SEMĂN CU CEILALȚI...»

Numeroase exemple ilustrează complexitatea motivelor care determină efectuarea, uneori, a celui mai banal act de cumpărare. Bunăoară, cumpărarea unei pălării...

Un student angajat temporar într-un magazin de pălării din S.U.A. a făcut o anchetă în rîndul clienților, întrebîndu-i de ce își cumpără o pălărie. Răspunsurile au dezvăluit o diversitate neașteptată de motive: «Eu cumpăr pălăria ca să par mai în vîrstă», «Munca mea reclamă purtarea protocolară a unei pălării», «Pălăria îmi este la fel de necesară ca purtarea cravatei», «Mi-a recomandat medicul», «Sînt predispus la răceală», «Pălăria mea este încă în stare perfectă, dar moda s-a schimbat», spunea un client, în timp ce altul argumenta: «Logodnica mea preferă bărbații care poartă pălărie; dacă merg cu capul descoperit șansele mele de a-i cîștiga inima sînt reduse». «Am purtat întotdeauna pălărie», a răspuns următorul. «Cred că este vorba doar de obișnuință», a opinat un altul. «De ce?! — s-a mirat de întrebare un cumpărător chestionat. Motivul este foarte simplu: fiecare din grupul nostru poartă pălărie». Următorul a explicat: «Recenta mea promovare în muncă m-a adus în preajma unor oameni deosebit de bine îmbrăcați, în consecință îmi reînnoiesc garderoba».

Așadar, pentru *același act*, deci același comportare, se invocă *rațiunile cele mai diferite*, «satisfacțiile» cele mai felurite așteptate de la pălăria respectivă, care devine de la caz la caz un mijloc de a părea mai matur, de a păstra o slujbă, de a se adapta la mediu, la obiceiuri, de a atrage sexul opus etc., etc. Evident, o comercializare eficientă depinde în mare măsură tocmai de înțelegerea și interpretarea tuturor acestor motive, mai ales avînd în vedere că în viața practică avem de-a face de regulă cu un complex de mobiluri și nu cu unul singur.

De ce, de pildă, visăm să devenim proprietarii unui automobil? Motivele izvorăsc din impulsurile cele mai diferite, de natură obiectivă și subiectivă, acestea din urmă fiind uneori preponderente. Simpla plăcere de a poseda vehiculul, posesia ostentativă, de prestigiu, îngemănată poate cu «magia vitezei» și a instinctului de dominație concură în mod cert la materializarea cererii.

OSTENTAȚIA ȘI IPOSTAZELE EI COMERCIALE

Consumul ostentativ, deținerea unui obiect «de prestigiu» sînt manifestări ancestrale și cunoscute ca atare din timpuri imemoriale.

(Continuare în pag. 12)

Ele promovează popularitatea, conferă siguranță și «poziție» socială, și de dragul lor cei interesați frizează uneori ridicolul. În acest sens, merită amintită comportarea anumitor grupuri de populație provincială din Anglia, care, cu ani în urmă, în perioada «eroică» a televizorului, și-au instalat antene pe scoperișul caselor... fără însă să fi achiziționat aparatul, prea scump pentru punga lor.

Ostentația de care vorbeam poate avea ipostazele cele mai diverse și neașteptate. Astfel, într-o serie de gospodării americane de nivel mediu anchetele privind folosirea cafelei au scos la iveală, în mod paradoxal, preferința unor gospodine pentru prepararea *amestecată* a cafelei din boabe și nu pentru cafeaua solubilă. În adevăr «Nescafé Instant Coffee» era considerat, în acel moment, drept un semn distinctiv al comodității și al nepriceperii gospodărești în fața soțului: «Oricine știe să prepare un Nescafé...»

Setea de prestigiu — element hotărîtor care concură la influențarea comportării unui anumit tip de cumpărător — poate să ducă la închirierea în plin sezon de vară a unor camere luxoase de hotel (peste mijloacele clientului) sau la abonarea la anumite ziare și reviste «de vază», considerate simbol al culturii sau al apartenenței la un anumit grup închis. Pe de altă parte, efecte identice pot să rezulte din motive diferite, așa cum s-a văzut în cazul cumpărării unei pălării. La aceasta trebuie adăugat în multe cazuri și motivarea, pur comercială, ca să-i spunem așa: sîntem evident înclinați să ne facem cumpărăturile într-un magazin universal modern, cu personal calificat și amabil, și nu într-o dugheană meschină, cu vînzători morocănoși.

O POVESTE CU CÎRNĂCIORI ȘI MORALA EI

Uneori în comportamentul cumpărătorilor intervin elemente imprevizibile care, o dată detectate de «Motivation Research», pot fi canalizate în scopul voit, astfel încît o situație comercială compromisă se redresează. Să dăm un exemplu aparent mărunt, dar sugestiv.

Un fabricant de produse din carne din Noua Anglie (S.U.A.) aflase de lansarea pe piețele din Chicago a unui sortiment de cîrnăciori semipreparați (fierți în fabrică), foarte apreciați pentru gustul lor. Produsul prezenta avantajul de a putea fi pregătit (încălzit și rumenit) doar în cinci minute, în loc de 15-20, deci părea foarte potrivit pentru micul dejun al salariatului grăbit să plece la slujbă. În plus, cheltuielile de producție erau scăzute: fiecare 500 g aduceau 3 cenți peste profitul realizat la vînzarea cîrnăciorilor obișnuiți.

Fabricantul nostru a început deci să producă și el noul fel de cîrnăciori, paralel cu cei pe care-i vindea de ani de zile. Afacerea a fost încununată de succes. Încă din prima săptămînă vînzările au crescut cu 36%, dar — surpriză! — în cea de-a doua săptămînă ele au scăzut la jumătate, pentru ca în cea de-a treia să se împotmolească cu totul...

După investigații minuțioase (sondaje, anchete etc.), a ieșit la iveală motivul insuccesului: spre deosebire de regiunea Chicago, populația din Noua Anglie se ferea de trichinoză, dat fiind că aci furajarea porcilor se făcea cu precădere cu lături și procentul îmbolnăvirilor era mai mare. Astfel, cumpărătorii continuau să prăjească cîrnăciorii mai mult decît cele cinci minute reglementare, ceea ce ducea la modificarea gustului — deci la deprecierea produsului — și, mai grav, la pierderea încrederii chiar în produsele tradiționale ale firmei! Abia printr-o campanie publicitară intensă și «prelucrare» masivă a opiniei a putut fi înlăturată prejudecata consumatorilor, și cîrnăciorii, care, fără vina lor, călcaseră cu stîngul în Noua Anglie, și-au restabilit reputația, iar fabricantul — cîștigul.

În mod curent, cercetarea motivelor care determină actele de cumpărare se referă la comercializarea bunurilor de consum și de servicii de masă. Dar practica a arătat că o serie de factori de ordin psihologic acționează și la achizițiile de bunuri tehnice, destinate producției. (Desigur, în măsură mai limitată, dat fiind că elementul «rațional» deține o pondere mai mare în deciziile specialiștilor decît în cazul consumatorului obișnuit, neavizat.) Astfel pot fi explicate culorile țipătoare ale unor tractoare și utilaje agricole și — pe alt plan — aranjamentele luxoase ale birourilor de primire a clienților, înfățișarea îngrijită și aleasă a procuriștilor — totul cu scopul de a impresiona clienții mărilor firme capitaliste. Problema constituie însă un subiect aparte și nu-și găsește locul în rîndurile de față.

PREVEDEREA, MAMA ÎNȚELEPCIUNII... COMERCIALE

În concluzie, recunoașterea și înțelegerea motivelor capătă în prezent o importanță fundamentală în operațiunile de vînzare, respectiv în organizarea și realizarea comercializării orientate și eficiente de bunuri și servicii. Deciziile legate de desfacerea producției trebuie să se bazeze, în ultimă instanță, pe cunoașterea *anticipată* a reacțiilor posibile ale cumpărătorilor față de diferitele acțiuni de promovare a vînzării și față de campania de reclamă și publicitate, raportată la condițiile de mediu în care se organizează vînzarea. Or, aceste reacții decurg tocmai din «motivele» existente la periferia sau în adîncul conștiinței cumpărătorilor.

Este inutil să insistăm asupra importanței acestui gen de cercetări în țările capitaliste, unde «Motivation Research» devine un instrument al luptei de concurență, un mijloc de menținere și de afirmare sau chiar de introducere pe piață. Apărută, în țările industriale dezvoltate, în condițiile comerțului capitalist, «cercetarea motivelor» își propune să adîncească legătura dintre producător și consumator, dintre momentul producției și cel al valorificării, în vederea atenuării decalajului dintre creșterea producției și consumul solvabil, și desigur aceste *limite* nici cea mai iscusită tehnică comercială nu le poate trece.

OSMOZA DINTRE PRODUCȚIE ȘI CONSUM — O PROBLEMĂ DESCHISĂ

Dar nu este mai puțin adevărat că nici un comerț — deci nici cel socialist — nu poate face abstracție de reacțiile posibile ale cumpărătorilor față de structura, sortimentul, calitatea, modul de prezentare și de valorificare a mărfurilor și serviciilor. Într-o țară socialistă comercializarea complexă constituie un instrument important în traducerea în viață a obiectivelor legate de creșterea continuă a nivelului de trai. În acest caz, cunoașterea exactă a motivelor care generează alegerea și achiziționarea anumitor valori de întrebuințare din motive obiective sau subiective devine o condiție importantă pentru elaborarea planului de producție și realizare a planului de vînzare.

Ideea cunoașterii mai profunde a cumpărătorilor, a consumatorilor și nevoilor lor concrete nu este nouă. Ea izvorăște din însuși caracterul comerțului socialist, orientat spre ridicarea necontenită a nivelului de trai material și cultural al populației. În această direcție se înscriu diferitele organe ale inspecției comerciale, acțiunea de colectare de sugestii ale cumpărătorilor de mărfuri și servicii, organizarea de concursuri de vitrine, paradele modei și — în ultimii ani — organizarea unor anchete pe teren făcute de către serviciul cererii de consum din Ministerul Comerțului Interior. Acestea au contribuit la identificarea mai amănunțită a cererii de consum, respectiv la îmbunătățirea sortimentelor, la o mai bună adaptare sezonieră a contractărilor, la construirea și amenajarea de magazine în concordanță cu dimensiunile raioanelor sau cartierelor pe care le deservesc, la organizarea de magazine cu autoservire etc.

Să recunoaștem însă că aceste inițiative, deși pozitive, nu au fost încă în măsură să realizeze acea osmoză între producție și consum pe care o fac posibilă cercetarea profundă și interpretarea comportării cumpărătorilor. «Analiza motivelor» urmează să se realizeze, la noi, în cadrul activității științifice fundamentale și aplicative a noului Institut de cercetări pentru comerț, care abordează și această latură, deseori plină de surprize dar cu dovedită eficiență economică, a cererii de consum.

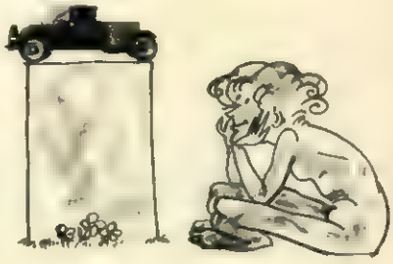

mic lexicon de vacanță

(Urmare din pag. 9)

și sîntilii (Moldova, Muntenia, Maramureș și în unele părți ale Transilvaniei). Cunoscutul «Tîrg de fete» ce se ține în fiecare an, la 21 iulie, pe Muntele Găina, este de fapt și el o nedeie.

Legate la început de hramul bisericii din fiecare sat, nedeile s-au ținut și se țin mai ales la datele de 24 iunie, 29 iunie, 20 iulie și 15 august.

Ele constituie frumoase serbări folclorice, care țin 2—3 zile, dar au și un rol economic, la origine fiind destinate a prilejui schimbul de produse dintre locuitorii comunelor din zonele de cîmpie, de Jeal și din văile munților — pe de o parte — și ciobanii aflați cu oile sus la munte, de alta.

PESCUITUL este practicat de peste 105 000 cetățeni ai țării înscriși în A.G.V.P.S. iubitorii sportului cu undița pot practica sportul lor favorit în toate colțurile țării, în apele curgătoare de munte (circa 8 500 km), de coline și de șes (circa 6 000 km), pe tot cursul Dunării (1 075 km), în lacuri și bălți (circa 5 000 ha), în lăzuri (circa 2 000 ha), în Delta Dunării (vezi litera D) și pe întregul nostru litoral (vezi litera L).

RESTAURANTELE din rețeaua alimentației publice a Ministerului Comerțului Interior, a O.N.T. și a Cooperației de consum s-au înmulțit în ultimii cîțiva ani cu o serie de unități de un tip nou: restaurante, hanuri, crame, birturi etc. cu specific culinar și decorativ tradițional. Numărul acestor localuri este în prezent de circa 120. Printre cele inaugurate în ultimele zile amintim: «Cîrciuma bihoreană» din Oradea și crama «Dacia» din Deva.

STAȚIUNILE BALNEOCLIMATICE existente în țara noastră sînt în număr de circa 100, dintre care mai bine de 20 sînt de interes republican. Acestora li se adaugă și cele 23 stațiuni climaterice de interes general, precum și cîteva zeci de interes local. În organizarea petrecerii vacanțelor și a concediilor medicale în aceste stațiuni, sînt antrenante: Uniunea Generală a Sindicatelor, Oficiul național de turism, Ministerul Sănătății și organele locale. Stațiunile balneare dispun de sanatorii cu circa 30 000 paturi cu profil de tratament, instalații speciale, cadre medico-sanitare.

TAROM deservește 15 linii interne pe care se efectuează 37 de curse pe săptămînă și 20 de linii externe (totalizînd aproape 20 000 kilometri), cu 23 de curse pe săptămînă. În traficul intern sînt deserviți anual circa 275 000 călători, iar în cel extern, circa 308 000, dintre care jumătate sînt turiști de peste hotare.

În afară de acestea, în timpul sezonului turistic TAROM mai efectuează:

— săptămînal, 84 curse «charter» (curse speciale pentru aducerea în România a turiștilor de peste hotare, care se îmbarcă pe aeroporturi străine pe care avioanele noastre nu le abordează în cursele regulate);

— zilnic, 2-3 curse București-Constanța și 1-2 curse Constanța-Sucseva în cadrul excursiilor organizate împreună cu O.N.T., la care, în tot sezonul estival, participă circa 18 000 excursioniști;

— numeroase excursii cu turiști de la Constanța la Istanbul, Odessa, Kiev, Moscova și Cairo.

TAROM are 17 agenții în țară și 19 peste hotare.

UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI vine în sprijinul turiștilor automobiliști prin cele 16 moderne «auto-service»-uri, stații de întreținere auto, care se adaugă altor stații similare și numeroaselor ateliere de reparații aparținînd rețelei Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, precum și industriei republicane și locale. Pe lîngă cele 16 existente, sînt în curs de amenajare încă 6 stații noi, la: Baia Mare, București (Chitila — o stație-model), București (Afumați), Satu Mare, Carei și Galați. În același timp s-a reînnoit instalațiile și sporit capacitatea (pînă la triplu) stației București-Băneasa și stația de spălare Ploiești.

VÎNĂTORII au început sezonul cinegetic de vară în luna iunie, cu vînatul la căprioare, care este permis pînă în luna septembrie inclusiv, pe baza autorizațiilor eliberate prin A.G.V.P.S. La 1 august începe vînatul de becaține, iar la 15 august cel de rațe, gîște și alte specii de baltă, precum și cel de prepelițe.

V. SAVIN

la ștrand

ORIZONTAL: 1) Refugii citadine pe timpul verii — Stă tot timpul în bazin! 2) Autorul poeziei «Pe plajă» — ... și al poeziei «Pe o plajă cu nisipul vibrînd» (vol. «Noapte de echinox»). 3) Pădure și ștrand bucureștean — Bronzat. 4) Abătut — Îl găsim pe plajă. 5) Înaintea erei noastre (abr.) — 365 de zile... la ștrand! — Literă chirilică — În mijlocul ștranduluil! 6) Merg mînă-n mînă (sing.) — Debarcader (abr.) — Zîmbetele fierbinți ale soarelui (sing.). 7) Întindere mare de apă — Arbore de pe malurile rîurilor de munte și din pădurile umede de la șes — Intrare la cinema! 8) Două bețe! — Poet din a cărui creație desprindem o «Marină» (vol. «Lupta cu inerția») — Ciolănos. 9) Fortăreață în apropiere de Batna — Stau una după alta! — Pielea celui care n-a intrat în apă (masc.). 10) Ziua în care dezlegați acest careu... — Ștrand bucureștean străjuit de plopi (în ciuda denumirii sale) — Lac în Scoția. 11) Abreviere... abreviată — Miezul verii! — Eroul povestirii «Pe plajă» de D.R. Popescu. 12) Se găsesc la chioșcurile din ștranduri pentru cei însetați. 13) De-aici plecăm la ștrand... — Lăuntrice.

VERTICAL: 1) Mamaia, Eforie Nord și Sud, Mangalia etc. — Sezonul ștrandului. 2) Solo de trompetă — Celebru pictor francez, autorul tabloului «Femei la scăldat» — Traversează lacul cu cei veniți la ștrand (acolo unde acest serviciu este necesar). 3) Roșu-închis (pl.) — Mijloc de agrement pus la dispoziția celor veniți la ștrand. 4) Anexă la motocicletă — Vai mare — Ciolan. 5) Petrecerea celor care s-au găsit... pentru o viață întreagă — Marină! — Bis (fem.). 6) La ieșirea din ștrand! — La intrarea în bazin! — Esteril 7) Poezia «Scaldă» aparține acestui poet român contemporan — «...pe plajă», poezie de Emil Giurgiucă — Timpuriu început! 8) Se coc vara la soare — Cursei — Fiul lui Iason (mit.). 9) Izlazuri — Scăpat din vedere. 10) Autoarea poeziei «Mă scald în zi» — Epoci. 11) Poliție otomană (od.) — Muncitor care face unelte. 12) De fiecare... — O aduce briza mării. 13) Acesta (pop.) — Autorul suitei simfonice «Pe o plajă japoneză».

Adam STOICA

Cuvinte rare: IUS, RBA, URR, ESON, AZAP.

Dezlegarea jocului «PE ARIPILE MUZICII» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CLAPE — PACALA. 2) LIPATTI — IRIS. 3) ARII — ARCUS — E. 4) RE — ATI — IRINA. 5) I — ATENEU — CER. 6) NC — ENESCU — GA. 7) EVA — O — TUDOR. 8) TINERI — RARES. 9) INCA — ANE — GAT. 10) STA — FRANȚA — I. 11) TE — DINICU — OM. 12) ITALIA — UNIRE.

F dialog

POȘTA REDACȚIEI

OPINII

Primul număr al «Flacării», sub noua lui formă, mi-a făcut o mare plăcere. «Flacăra» a devenit o revistă mult mai bogată, mult mai variată și cu o doză de interes pe care n-a avut-o mai înainte. Tipărirea este îngrijită și bună, înțeleg prin aceasta că se citește cu ușurință chiar de oameni care nu mai au puterea de viziune pe care o aveau altădată, cum e cazul meu. Cele două mari ilustrații în culori, aș putea zice cum rareori le-am întîlnit în publicațiile românești, în ce privește calitatea execuției.

Doresc ca perfecționarea revistei să meargă înainte și chiar să cîștige în intensitate. Nu trebuie să uitați însă că «Flacăra» este o revistă de ilustrație, mai mult decît de text, de aceea nu trebuie ca pe paginile care s-au adăugat să se piardă această dominantă specifică «Flacării». Ilustrația trebuie să fie pregnant prezentă de la începutul pînă la sfîrșitul revistei.

Acad. prof. G. OPRESCU

*

Am alături numărul ultim al revistei în «haină veche» și primul număr al revistei în «haină nouă». Diferența e mare. Salut cu multă plăcere noua revistă «Flacăra».

Scrisoarea nu o scriu numai pentru a vă felicita pentru noua revistă (mult mai interesantă, mai atractivă). Vreau să mă refer la un anume aspect al revistei. E vorba de faptul că «Flacăra» e o revistă ilustrată. Aș propune ca măcar coperta să apară în culori, pe o hîrtie lucioasă și eventual mai groasă decît restul paginilor.

Știu, teoretic, cum se realizează fotografia alb-negru și color pe o pagină de revistă. De aceea apreciez calitatea imaginilor apărute în revistă, cu o rezervă pentru fotografiile color. Culorile nu sînt redate totdeauna cu acuratețe, mai aproape de natural.

Cred că prin noile condiții tipografice de care dispunem azi se pot înlătura deficiențele semnalate, fiind convins că și din acest punct de vedere, al imaginilor color, voi avea numai satisfacții, așa cum îmi oferă, de altminteri, ansamblul revistei.

Mihai CANTEA
student — Iași

*

Cu ocazia apariției «Flacării» mai bogate, mai consistente, vă adresez și eu o scrisoare care să fie un fel de «scrisoare-sugestie». Ar fi bine ca în paginile revistei, pe lîngă articolele privind dezvoltarea tehnicii, științei, culturii, economiei etc., să apară și o pagină rezervată în exclusivitate tineretului. Ea să cuprindă, spre exemplu, articole privind dezvoltarea învățămîntului, noile sarcini ce stau în fața tineretului școlar, realizări ale tinerilor din patria noastră pe tărîm cultural etc.

Constantin CHIRIȚĂ
elev — Cîmpulung

Florian Eugen — Bistrița, *Viorel Culcea* — Ploiești, *Alina Ilie* — București, *Grigoriță Rogobete* — Turnu Severin, *Mihai Balint* — Timișoara și mulți alți cititori au scris redacției că au primit cu «multă satisfacție revista în haină nouă». Scrisorile mai cuprind și o seamă de valoroase propuneri tematice.

Redacția mulțumește pe această cale tuturor pentru interesul manifestat față de revistă și va căuta să concretizeze propunerile primite în paginile revistei.

MAI MULTE SCRISORI, O SINGURĂ PROBLEMĂ

Primul Festival de muzică ușoară de la Brașov stîrnește în continuare ecouri. Numeroși cititori își exprimă părerile mai ales asupra comentariilor apărute în presă. În rîndurile de față ne vom ocupa doar de două dintre ele.

Mnoara Crintă din Galați ne scrie: «Despre Festivalul de muzică ușoară de la Brașov s-a vorbit foarte mult. În legătură cu nivelul participanților noștri la concurs se spune că a fost slab. Dar nu dumnevoastră, criticii, ați fost aceia care înainte de festival îi lăudați și încurajați tocmai pe interpreții pe care tot dumnevoastră i-ați calificat, după festival, slabi? Oare nu v-ați dat seama mai înainte de ce sînt în stare? Cred că și înainte de festival îl puteați compara pe Dan Spătaru cu Bobby Solo și nu era absolută nevoie s-o faceți la fața locului, spre «degradarea» credșa interpretului nostru care a făcut la festival ceea ce face și mai înainte, cînd era lăudat și aplaudat».

Cititorul *Traian Radu* din Iași: «E tare interesant să citești ceva care să-ți placă cu adevărat, să-ți vezi propriile convingeri acriae de către altcineva, cu atîta sinceritate și dezinvoltură. Ceea ce se arată în articolul «Cînd obiectivul nu e clar» este foarte adevărat, însă prea puțin. Cronica e prea sumară. Cred că forurile în drept și presa — eventual cu concursul cititorilor — trebuie să analizeze cu mult simț critic calitatea spectacolelor de muzică ușoară, a compozițiilor și competența interpreților. Ar trebui văzut ce s-a făcut pentru modernizarea și ridicarea nivelului artistic al muzicii ușoare în țara noastră? Ce poziție critică s-a luat pentru ce este învechit în acest gen artistic? S-au aflat căile pe care se pot realiza lucruri mari și frumoase, împărtășindu-se din experiența altor țări? Dacă a existat un discernămînt în selecționarea interpreților, așa cum ne-au dovedit-o «Dialogurile la distanță», «Emoții în premieră» și alte forme de depistare a talentelor autentice, ce s-a întîmplat cu cei selecționați?»

Considerăm că cele spuse de cititorii noștri merită să fie discutate cu toată atenția de cei în drept, adică de interpreții înșiși, de critici, de animatori, de răspunzătorii emisiunilor radio și TV.

Cik DAMADIAN: «Naturalism».

GOPO: «Prima felicitare».

Salonul umoriștilor

de Aurel BARANGA

Un «Salon al umoriștilor», iată o inițiativă de mult așteptată, salutată astăzi, sînt încredințat, cu entuziasm de iubitorii frumosului înveșmîntat în haina zîmbetului.

N-am pasiunea investigațiilor statistice, dar sînt sigur că o mașină electronică de calcul, specializată în înregistrarea reacțiilor omului nostru de mijloc pus în fața diferitelor întîmplări ale vieții, ar oferi un bilanț surprinzător, derutant poate, dar, oricum, profund tonic: hohotul de rîs ar prima asupra tuturor celorlalte manifestări ale spiritului uman, confirmînd, în acest chip, o străveche și verificată metodă de apărare a sufletului omenesc, formulată sintetic și fericit în expresia: *a face haz de necaz*.

Filozofia aceasta de implicații sociologice evidente s-a manifestat de-a lungul veacurilor, convertită într-o literatură folclorică de o fabuloasă bogăție: snoave, cimilituri, strigături, cînd sîngeros sarcastice, cînd amabil ironice, dar întotdeauna de o explozivă încărcătură umoristică.

Aceeași atitudine spirituală o regăsești intactă și sporită în primele pagini de literatură cultă, cele ale cronicarilor, unde, alături de descrierea unor fapte cumplite, se află, ca o compensare obligată, o notație satirică savuroasă sau un portret polemic de o vervă necruțătoare.

Și, în sfîrșit, fiindcă am alunecat pe panta exegezei savante, nu mi se pare de loc a fi un simplu joc al hazardului faptul că cei mai mari scriitori români: Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu sau Arghezi,s-au demonstrat niște maeștri inegalabili ai genului, mînuind cînd spada mîniei, cînd bisturiul precis, menit să extirpe cangrena, cînd acul sortit să trezească somnolențe vinovate.

Mutată din condei și călimară în paletă și penel, trăsătura aceasta specifică a poporului și-a găsit în artiștii noștri zugravi niște interpreți ideali, de o inepuizabilă inspirație. Pomelnicul, începînd cu glorioșii Grigorescu, Andreescu, Luchian sau Aman, trecînd prin virtuoșii Tonitza, Iser, Șirato sau Murnu, este nu numai bogat, de o prestigioasă sonoritate, se demonstrează, pe măsura cercetării colecțiilor de ziare și reviste adormite în rafturile Academiei, un tezaur de fantezie în care arta se logodește cu atitudinea civică exemplară, la un punct de fuziune secret.

Aportul artiștilor ce și-au pus condeiul, în ultimele două decenii de dinaintea izbucnirii ultimului război mondial, în slujba luptei antifasciste — și nu voi cita decît cîteva nume dintr-un brav pluton: Jiquide, Anestin, Nicolae Cristea, Perahim, Kazar, Florica și Marcela Cordescu sau Ross — se constituie într-o moștenire de aur, de semnificații morale severe, ce-și așteaptă, abia de aici înainte, cercetătorii și specialiștii, alcătuitorii devotați de antologii și albume, de retrospective cumpănit gîndite, elocvent înfățișate.

Pe temelia unei asemenea tradiții nu e de mirare că arta graficienilor actuali a cunoscut, în ultimii douăzeci de ani, victorii certe. E de mirare — pentru ca să-mi spun gîndul cu o sinceritate totală — că aceste izbînzi n-au fost mai mari. Circumstanțe atenuante există, fără îndoială,dar nimic nu mi se pare mai inutil în artă decît explicațiile și justificările. Măreția acestei îndeletniciri anevoioase o dă faptul că posteritatea judecă în absolut, fără să țină seama de împrejurări și argumente. Aș îndrăzni să afirm că sancțiunea ei e de natura sentinței satirice: obiectivă, implacabilă, definitivă.

Am fost de cînd mă știu uimit de forța magică a inspiratului care, cu o bucată de hîrtie și un ciot de cărbune, realizează din două mișcări ceea ce a făcut Dumnezeu în șase zile,și mai bine decît El. Fiindcă nu știu ca cei din jurul Sfinției-sale să fi zîmbit cînd îl vedeau la lucru. Dimpotrivă, am toate motivele să cred, observînd ce a ieșit din mîinile Sale, că au fost mai degrabă ispitiți la lacrimă.

În schimb, umoriștii aduc omului de azi și de totdeauna darul cel mai scump și mai rîvnit: rîsul ca expresie a inteligenței ce răscumpără atîtea păcate și a fericirii veșnic visate.

Și fiindcă am alunecat spre cele sfinte, încep să mă cuget că păcatul lui Adam și Eva n-a fost c-au mușcat din mărul interzis. C-au rîs.

Neli COBAR: «Erou dintr-un film de animație».

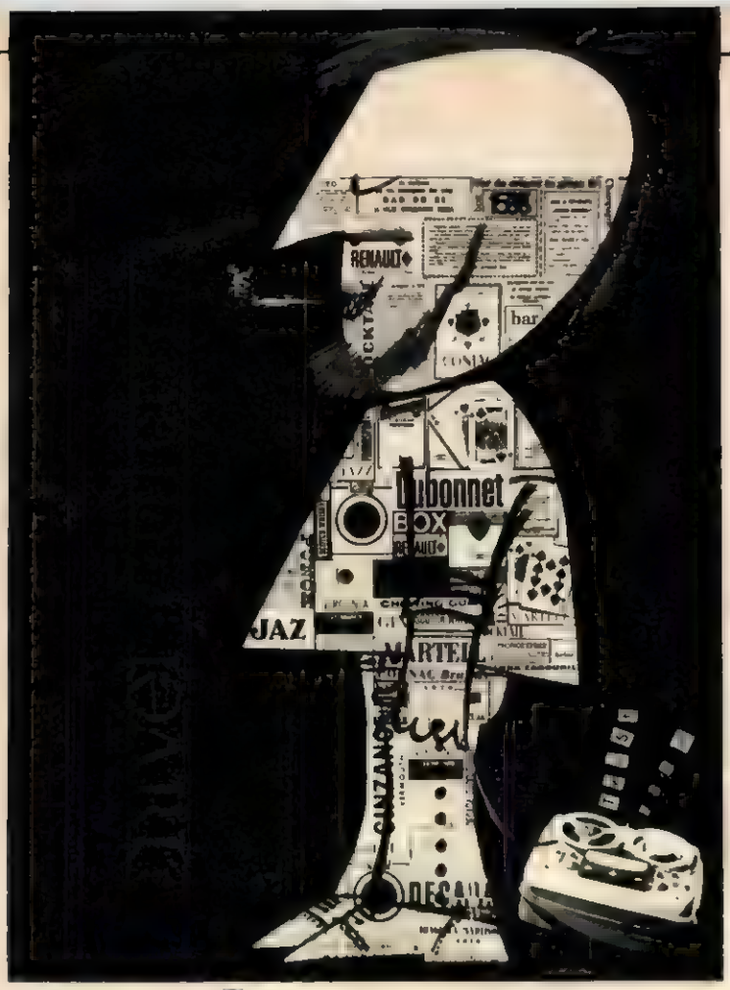

A. POCH: «Nivel cultural?»

Eugen TARU: «De! Cap rotund!...»

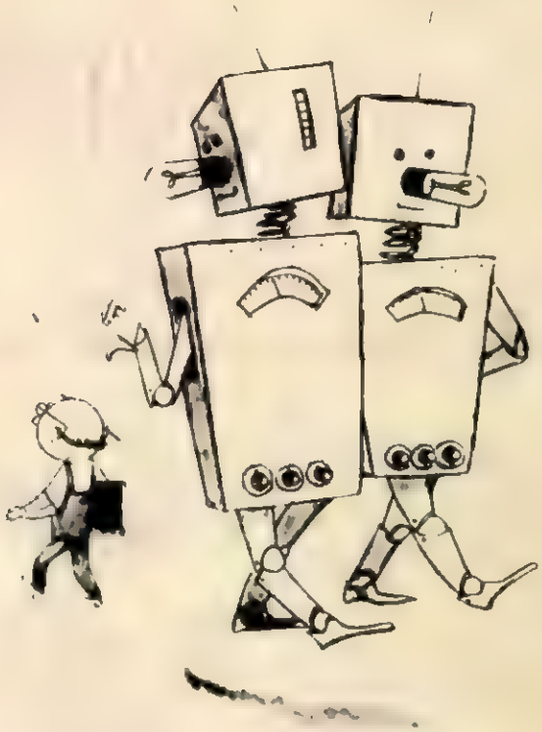

D. NEGREA: «O duşcă, pînă vin şefii».

V. VASILIU: «Nu mai ţipa, te aud vecinii...»

animație '68

Peste o săptămînă Mamaia va fi gazda celui de-«Al doilea Festival internațional al filmului de animație». Prima dintre paginile noastre — cea de față — închinate acestei prestigioase manifestări artistice am vrea să fie un fel de prolog care să ne reobișnuiască cu universul animației, cu «marile itinerare ale imagisticii».

Pe eroii animați ai întîlnirii de la Mamaia, ca și pe autorii lor, îi vom cunoaște mai tîrziu. Pentru început, ne-am adresat scriitorului Marin Sorescu, redactor-șef al secției de scenarii a studioului «Animafilm».

— Cu numai un an înaintea primului festival de la Mamaia începuseră să se tragă semnale de alarmă cu privire la destinul animației în lume. Un serios critic de specialitate, ca André Martin se întreba dacă nu cumva această artă este sortită să dispară într-o indiferență veselă, înconjurată de filme șic și de filme șoc. Festivalul de la Mamaia a dovedit însă exact contrariul «indiferenței vesele»: preocupări grave, chiar foarte grave, încrîncenate. Care vi se pare a fi nota dominantă a competiției ce bate la ușă?

— Prin definiție, orice festival nou este mai bun decît celelalte. Întîlnirea de acum doi ani aducea o problematică încruntată și o viziune foarte crispată asupra lumii; animația părea a fi ultima artă în care izbucneau cu o forță, aș zice mai mare, ideile existențiale, de viețuire și supraviețuire. Să ne amintim de școala iugoslavă («Zidul», «Porcul muzical»), de filmele francezilor («Melcii», «Mai repede», «Contre-pied»). Acesta a fost punctul maxim al filozofiei în filmul de animație. Peliculele văzute anul trecut la Annecy și cele sosite pînă acum la festivalul nostru (n.n. — pînă la data realizării acestui interviu) demonstrează o statornicire, o revenire la niște situații mai calme, la cîteva pete de lumină. Asta nu înseamnă că animația a slăbit ca artă. Dimpotrivă, poate și-a consolidat preocupările, stilurile și modalitățile. Cred că putem vorbi acum de o perioadă *de defrișare pașnică* a unor terenuri.

— Cum se prezintă la actuala ediție cu noscutele școli de animație?

— Școala iugoslavă, asupra căreia erau îndreptați ochii noștri în primul rînd, este la fel de compactă, prezintă o selecție bună, nu însă strălucită, cum poate m-aș fi așteptat. Se simte o oarecare oboseală, au ajuns la repetarea unor formule. Cehii au cîteva filme de mare interes; bulgarii, spre surpriza noastră, ne-au trimis o selecție foarte curată, filme lucrate cu vervă iar altele cu gingășie («Vaca», de exemplu, un film pentru copii.)

— Cu doi ani în urmă, filmul românesc de animație se afla la Mamaia — după părerea mea — în rolul elevului care mai are multe de învățat dar care în același timp parcă voia să spună «știu eu ce știu». Ceea ce am văzut în ultima vreme ne îndreptățește să sperăm într-o prezență mult mai semnificativă a creatorilor noștri. Încercînd să vă distanțați, cel puțin pentru necesitățile acestui interviu, cum vi se pare participarea noastră?

— Întrucît nu fac filme, pot să fiu foarte obiectiv. Părerea mea este că filmele de anul acesta se pot prezenta și se pot vedea la festival *fără să închidem ochii*. Acum doi ani aveam mai multe pelicule mediocre și unul sau două filme mai izbutite. Cred că nivelul mediu actual este bun. Citez cîteva reușite certe: *Sancta simplicitas* al lui Gopo, acesta ar putea să figureze pe o listă a marilor filme mici; *Pe fir* (autor — Constantin Musteața), *Brezaia* (film cu măști, realizat de Adrian Petringenaru după un scenariu al lui George Călinescu), *Valul* (autor, Sabin Bălașa), (ordinea citării s-a supus doar capriciilor aducerii aminte).

— Ce personalități ne vor onora festivalul?

— Amintesc cîteva nume de creatori și teoreticieni ai animației: John Halas, Pierre Barbin, Joji Kuri, Paul Grimault, Bretislav Pojar, Ezio Gagliardo.

Magda MIHĂILESCU

Cavalcada — scena de intensă spectaculozitate și încordare a oricărui western care se respectă. Fotografia noastră surprinde o astfel de cavalcadă din filmul «Drumul spre Vest».

telegrame

● Cunoscutul cineast american Elia Kazan își va ecraniza propriul său roman «The arrangement» («Compromisul»). După mărturisirile sale, încă în timp ce-l scria s-a gîndit că unicul interpret potrivit ar fi Marlon Brando. La rîndul său, nu mai puțin cunoscutul actor declară că în timpul lecturii s-a identificat total cu personajul.

● Regizorul iugoslav Fadil Hodzic, al cărui film «Protestul» a participat anul trecut la Festivalul internațional de la Bergamo (pentru interpretarea rolului principal, Bekim Fehmiu a fost distins cu Medalia de aur), lucrează în prezent «Dragostea de sîmbătă după-amiază», o interesantă incursiune în viața unor tineri obligați de specificul muncii lor să ducă o viață izolată. Protagonistă — actrița belgrădeană Stanislava Pesici.

● Unul dintre regii de acum cîțiva ani ai rock-ului, Adriano Celentano, a fost solicitat de către Pietro Germi să interpreteze un rol dificil în filmul «Serafino», prima peliculă în culori a autorului «Divorțului italian».

● Filmul cel mai discutat al anului, «Bonnie și Clyde», a lansat nu numai moda lui 1930, ci și o vedetă: pe californiana Faye Dunaway. În prezent actrița se află pe platourile filmului «Extraordinarul marinar» a cărui regie o semnează John Frankenheimer. Partenerul ei este David Niven.

● Înainte de a sosi în țara noastră pentru a lua parte la realizarea superproducției «Lupta pentru Roma» (regia, Robert Siodmak), Sylva Koscina a încheiat postsincronul unui film semnat de Marcello Fondato și Ennio Flaiano: «Protagoniștii».

● În noul film al lui Sydney Pollack, «Supravegherea castelului», Burt Lancaster va fi obligat să apară într-o nouă ipostază: aceea de dansator. Coregrafia aparține lui Dirk Sanders.

● Alexandre Astruc intenționează să realizeze un film închinat unuia dintre eroii Rezistenței franceze, Jean Moulin. Titlul, probabil, va fi «Umbre în noapte».

◀ **În luna iunie, actrița americană Julie Andrews (interpreta filmului «Mary Poppins») va turna la Paris o comedie muzicală — «Darling Lily» cu Rock Hudson.**

VITOȘA SUB ZODIA CINEMATOGRAFULUI...

Ca să ajungi din Sofia la «Kino-țentr», n-ai nevoie nici de ghid, nici de busolă. Nu trebuie decît să pornești pe unul dintre bulevarde, cu ochii pironiți drept în culmile cărunte ale Vitoșei. La km 12 în afara orașului, drumul te scoate singur în fața impunătorului complex al noului centru de producție cinematografică sofiot, întins pe 118 ha. Pe cele trei platouri ale studioului se lucrează intens. În dimineața în care l-am vizitat, am surprins turnarea unui serial de aventuri în 13 episoade, intitulat *La fiecare kilometru*, pregătit — bineînțeles

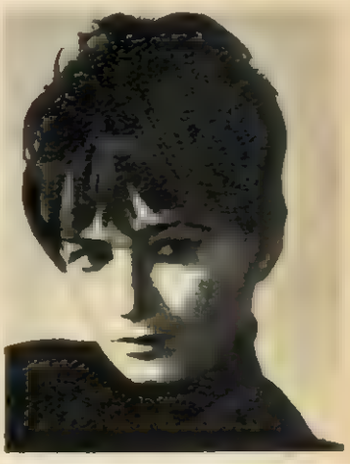

Nevena Kokanova, vedeta incontestabilă a cinematografiei bulgare.

— la comanda televiziunii. Ștefan Danailov, un tînăr și frumos interpret, lansat recent de coproducția bulgaro-sovietică *Primul curier*, deține aici rolul principal, cel al unui om de acțiune care peregrinează prin lumea clocotitoare a Europei din anii 1939 – 1944. Va fi — pe cît am înțeles — un fel de *El fugitivo* bulgar, incomparabil mai ancorat în istorie decît modelul citat.

Un film de cu totul altă factură am avut însă prilejul să vizionez, la două benzi, într-una din sălile de proiecție ale studioului. Este vorba de *Procurorul*, pe care regizorul Liubomir Sarlandjiev tocmai îl terminase în noaptea precedentă. Autorul unui film văzut și la noi — *Lanțul* — înfățișează de astă dată drama

(Continuare în pag. 18)

pornind de la box

După cum reiese din scrisorile primite de la telespectatori — ne informează cronica — dintre sporturi, boxul ocupă, în preferințele lor, primul loc, după fotbal. N-avem nici un motiv să ne îndoim: 12 000 de bucureșteni au confirmat această clasificare prin prezența lor pe Stadionul Republicii la finalele campionatului național. Telecronica «Flacării» a refuzat însă întotdeauna să se refere la transmisiunile de box. A fost uneori chiar nedreaptă, ca atunci cînd nu a consemnat competentele comentarii ale lui Paul Ochialb' la ciclul «Careul magic». Motivul e simplu: semnatara telecronicii nu agreează, nu acceptă acest sport, pentru că nu se poate dezbăra de prejudecata că omul are cap pentru o mie și una de rațiuni dar nu și pentru a primi pumni în el. Și mărturisește acest lucru cu riscul de a fi dezavuată de un mare număr de cititori.

Astăzi însă, cronica pornește de la o informație privind o transmisiune de box. Într-una din «miniaturile premieriene» frecvente în ultima vreme am prins din zbor fraza: «Pentru amatorii de box vom prezenta duminică aspecte de la campionatul național, filmate pe Ampex». Am auzit oare bine? Pe Ampex? Foarte puțini cititori își vor aminti probabil că au mai întîlnit numele la rubrica de față cu luni și luni în urmă. Era în momentul cînd televiziunea ne-a anunțat triumfătoare că și-a procurat un Telerecording. Telecronica exprima o firească nedumerire: de ce s-a cumpărat un sistem costisitor dar depășit de conservare a imaginii după ce televiziunile din întreaga lume se debarasaseră sau erau pe cale de a se debarasa de el, în favoarea unui «memorizator» mai perfecționat, numit Ampex? Reamintim că, spre deosebire de Telerecording, aparatul Ampex înregistrează pe aceeași bandă sunetul și imaginea. O atît de neîndemînatică folosire a fondului de investiții la orice altă întreprindere și instituție ar fi declanșat automat «Reflectorul» televiziunii. Ni s-ar fi comunicat exact suma irosită, pierderile calitative și cantitative produse și numele celor răspunzători, s-ar fi cerut... Dar «Reflectorul» este îndreptat de televiziune numai către alții, nu și către sine. Așadar să fim mulțumiți că acum s-a reparat cumva greșeala inițială și să tăcem din gură.

Poate că cititorii care obișnuiesc să ne scrie, cerîndu-ne să facem uz de ceea ce ei consideră a fi influența noastră asupra factorilor de răspundere ai televiziunii pentru a obține o anumită schimbare a programelor, vor fi dezamăgiți. Oare telecronicara «Flacării» află despre achiziționarea aparatului Ampex sau despre orice altă înnoire o dată cu ei, prin intermediul micului ecran? În telecronicile care apar în alte gazete sau reviste se pot citi întorsături de frază cum ar fi «cu prilejul unei succinte discuții despre programele de vară, la televiziune...» Este timpul să recunoaștem public această situație de inferioritate: niciodată, în cei doi ani și jumătate de cînd «Flacăra» a deschis rubrica de față, titularii ei nu a fost invitată de televiziune pentru o informare anticipativă sau pentru un schimb de opinii. Și niciodată amintiții factori de răspundere ai televiziunii nu i-au comunicat că sînt de acord măcar cu una dintre sugestiile sau criticile prietenești cuprinse în cronici.

Nu-i exclus ca această mărturisire să reducă întrucîtva numărul celor ce urmăresc fidel telecronica «Flacării». Celor ce nu se vor lăsa descurajați de indiferența televiziunii le spunem însă că situația are și anumite avantaje: 1) telecronicara se poate identifica mai bine cu telespectatorii întrucît recepționează toate informațiile și impresiile simultan și la fel cu ei; 2) nici o influență subiectivă, decurgînd din contactul direct cu cei ce «fac» televiziunea, nu o invită să-și atenueze spiritul critic.

Felicia ANTIP

VITOȘA SUB ZODIA CINEMATOGRAFULUI...

unui om al legii, asupra căruia se fac presiuni pentru a o încălca. La originea filmului se află o piesă omonimă de Gheorghi Djagarov, care a avut un succes remarcabil nu numai pe scenele bulgare dar și peste hotare. Important este că realizatorul filmului a știut să estompeze filiația teatrală a materialului original, printr-o investigație, cu mijloace profund cinematografice, a lumii interioare a procurorului. Pe primul plan stă nu atît replica retorică a scenei cît amintirile, nălucirile și obsesiile unei conștiințe chinuite. Întreaga acțiune a filmului se desfășoară pe un spațiu dramatic restrîns, dar tocmai aceste cîteva ore, în care se hotărăște dacă eroul va primi sau nu să fie complice la arestarea celui mai bun prieten al său, comportă revelații și clarificări hotărîtoare în definirea personajului.

Procurorul este numai unul dintre exemplele abordării, pătrunse de răspundere, a unor teme vitale, în reconsiderarea actualității (începutul s-a făcut cu *Ocolul*). Dramaturgul Diko Tucedjiev își reazemă filmul în pregătire, intitulat *Cerul de pe Veleka*, pe umerii unui personaj ridicat, o dată cu revoluția. Dar în ascensiunea sa, eroul și-a uitat tovarășii și iată-l, în film, contemplîndu-și trecutul nu lipsit de erori. Este interesant că în acest film declarat autobiografic, Tucedjiev a ținut să joace el însuși rolul eroului său.

După un spiritual documentar de călătorie prin cîteva țări ale Africii, Ranghel Vîlceanov intenționează să se reîntoarcă cu noul său film, *Esop*, la genul de ficțiune. *Esop* nu se revendică o biografie romanțată, cum s-ar putea crede, ci dimpotrivă, o meditație tragică despre raporturile artei cu viața socială. Scenariul filmului a fost scris de Anghel Vaguenștein, unul dintre cei mai prolifici dramaturgi de film din țara vecină, al cărui succes cu *Stelel* rămîne încă treaz în memoria publicului nostru. Acest film de o construcție dramatică originală și îndrăzneață, care comportă reconstituirea istorică, fabula, controversa filozofică, este realizat în coproducție cu studiourile cehoslovace de la Barrandov. Scenograful filmului este pictorița Esther Krumbachova, cunoscută pentru participarea ei la filmele unor fruntași ai «noului-val» ceh ca Chitilova sau Nemec.

De altfel, studioul de la poalele Vitoșei găzduiește și alte coproducții. Recent, pe platourile sale, regizoarea italiană Liliana Cavalli a montat un *Galilei* interpretat de Cyril Cusak în rolul titular, de Gheorghi Kaloiancev în Giordano Bruno și de frumoasa protagonistă a *Ocolului*, Nevena Kokanova. O dată încheiate filmările acestei pretențioase reconstituiri istorice, este așteptat aici — pentru un film de actualitate — regizorul vest-german Wolfgang Staudte. Noua coproducție realizată împreună cu studiourile din R.F.G. îl are ca dramaturg tot pe neobositul Vaguenștein, care a înfățișat, de astă dată, idila dintre un tînăr german și o fată bulgară. Georg Götz, protagonistul *Kermesei*, a fost ales pentru principalul rol masculin. Protagonista urmează să fie hotărîtă abia după sosirea regizorului la Sofia. În așteptarea acestuia, studioul de la poalele Vitoșei trăia, în dimineața în care l-am vizitat, febrele unei primăveri care se va dovedi, fără îndoială, bogată în roade...

T. CARANFIL

RESTAURANTUL
BORDEI
Bulevardul Aviatorilor 108

În sezonul de vară, nimic mai plăcut decît o seară la «BORDEI»
MUZICĂ — DANS — Concertează orchestra Mitică Stoica
La «Restaurantul Bordei» puteți ajunge cu troleibuzul 83

Tel. 33 18 32

Convulsii atlantice în „anul scadență"

Conferință N.A.T.O. în noul sediu, după ce organizația nord-atlantică a fost obligată să părăsească teritoriul Franței; scaunele libere sînt ale reprezentanților francezi. Dar mutarea n-a fost de rău augur numai prin acest fapt; chiar și între cei prezenți, numeroase voci se ridică împotriva caracterului agresiv de pînă acum al alianței.

«Anul scadență». «Anul fatidic». Sînt termeni pe care presa occidentală îi folosește tot mai des în ultimul timp pentru desemnarea ultimului an al perioadei de două decenii a Pactului Atlantic. Anul scadență a început la 4 aprilie. În Belgia mulți spun că ar fi preferat ca organismul muribund al pactului cu toate comandamentele sale — să fi fost lăsat să-și dea duhul pe malurile Senei, unde și-a dus traiul de la naștere, decît să fie mutat în Belgia. Ca și cum n-ar fi fost de ajuns cei 5 000 de «eurocrați», specialiști și tehnicieni care lucrează în organismele Pieței comune, găzduiți de Bruxelles din 1959, acum li s-au adăugat și cei 2 000 de «atlantici». O adevărată «invazie» de care belgienii abia așteaptă să scape!

Cei ce s-au văzut obligați să ceară «azil» pe teritoriul belgian au făcut-o poate și cu intenția de a demonstra lumii că N.A.T.O. ar fi depășit, pasămite, punctul culminant al crizei prin care trece și că ultimul din cei 20 de ani nu va fi chiar... ultimul. Numai că se fac auzite glasuri care, mai pe față, mai pe ocolite, spun totuși lucrurilor pe nume. De pildă, în ziarul «International Herald Tribune» se putea citi nu demult: «Noul N.A.T.O., în noul său sediu, trebuie să facă față unor complicații necunoscute cu un deceniu în urmă».

O BREȘĂ GREU DE ÎNCHIS

În cercurile atlantice s-a acreditat în vremea din urmă ideea că toate neajunsurile de pînă acum s-ar datora «crizei de armonie» dintre parteneri (ceea ce reprezintă abia jumătate de adevăr) și că, de vreme ce «oaia rîioasă» franceză a părăsit turma, totul s-ar putea reglementa. În realitate fenomenul are implicații cu mult mai largi. În lucrarea «Crisis of the West» («Criza Occidentului»), publicată la Londra, ziaristul american Drew Middleton constată: *«Guvernele principalelor puteri vest-europene încep să aplice o politică independentă și, în anumite cazuri, antiamericană»*. De fapt, cei ce caută să stabilească diagnosticul apreciază că s-a produs o ruptură ireparabilă între obiectivele politico-militare ale pactului și realitățile înconjurătoare ale lumii în care pactul s-a născut, a crescut și a îmbătrînit. Fapt care se reliefează cu atît mai mult azi cînd, după ce N.A.T.O. a fost timp de două decenii întreținut și regenerat pe baza gogoriței unei așa-zise «amenințări din Răsărit», este prezentat ca un «centru de coordonare politică» — un fel de for care să ia în discuție problemele politice, în special cele privind relațiile Est-Vest. Ceea ce nu se spune răspicat — dar reiese implicit — este că nu s-a renunțat la folosirea N.A.T.O. ca principal instrument agresiv pe continentul european. Accentul ce se pune acum pe activitatea Comitetului de planificare nucleară demonstrează că latura militară — cea mai periculoasă — departe de a fi neglijată, este dimpotrivă în atenția imediată a comandamentului, de la Casteau. În aceeași ordine de idei, recenta Conferință a miniștrilor apărării ai țărilor membre ale N.A.T.O. a reluat discuția pe un leitmotiv mai vechi: cum poate fi sporită eficiența militară a N.A.T.O. prin înzestrarea cu armament modern, în condițiile micșorării efectivelor. «Senzația» conferinței a fost oferta făcută de ministrul englez al apărării, Denis Healey, de a acorda mai multă atenție teritoriului vest-european, după ce restrîngerea activității militare britanice «la est de Suez» — adică din Golful Persic pînă în Malayezia — va fi înfăptuită. Este greu de precizat dacă actuala inițiativă britanică pe tărîm militar «cu fața spre Europa» i-a satisfăcut sau nu pe ceilalți parteneri, dar diplomația americană ar fi preferat totuși ca prezența militară britanică din Aden pînă în Singapore să continue...

PATRU COMISII ȘI O CONSTATARE

În decembrie 1966, cînd Consiliul ministerial nord-atlantic s-a întrunit pentru ultima oară în sediul din Paris, au fost constituite, din inițiativa ministrului de externe belgian de atunci, Pierre Harmel, patru comisii care să facă recomandări pentru restructurarea N.A.T.O., ținînd seama de schimbările intervenite în climatul politic european. Secretarul general al N.A.T.O., Manlio Brosio, s-a grăbit atunci să risipească orice dubii: «Planul Harmel nu tinde nici să reformeze, nici să transforme radical alianța, a cărei Cartă unică rămîne tratatul de la Washington». După un an de studii în cele patru comisii, la sesiunea din decembrie 1967 a Consiliului ministerial atlantic, dezbaterile

(Continuare în pag. 20)

Convulsii atlantice în anul scadență

Mutarea sediului N.A.T.O. la Bruxelles (fotografia de sus) a stîrnit o puternică reacție de protest în rîndul opiniei publice belgiene (fotografia de jos).

asupra planului au fost reluate, constatîndu-se că nu s-a înregistrat în linii mari «nici o schimbare»; cît privește concluzia că bolnavul s-ar fi însănătoșit, s-a dovedit cu totul neîntemeiată. De altfel ziarul «New York Times» a scris după sesiunea de la Bruxelles: «Ieșirea Franței (din comandamentele militare atlantice — n.a.) a deschis în dispozitivul de apărare al N.A.T.O. o breșă largă pe plan geografic, militar, politic și psihologic, pe care nici un proiect de schimbări nu o va putea închide». Cîteva consecințe pe plan strategic: grosul aviației tactice americane a trebuit să fie retras și amplasat într-un nou dispozitiv, iar «stratul aviatic» a fost rupt în două. Pentru ca un avion să zboare din zona N.A.T.O. central-europeană în cea sud-europeană, este necesar consimțămîntul autorităților franceze (care autorizează survolul doar periodic), elvețiene, austriece. A fost segmentat dispozitivul radar «în linie» din Norvegia pînă în Portugalia și, spre est, pînă în Turcia. În locul porturilor franceze Saint Nazaire, Bordeaux și La Rochelle, sînt acum utilizate Anvers, Rotterdam și Bremerhaven. Comandamentul atlantic a prezentat ca un succes acordul americano-francez încheiat în martie 1967, în baza căruia conducta petrolieră Saint Nazaire-Mannheim (800 km) a rămas în funcțiune. Dar nu este lipsit de semnificație faptul că în același timp respectivul comandament ia măsuri ca în orice moment, «în împrejurări speciale», să poată trece la aprovizionarea cu carburanți prin porturile belgiene, olandeze, vest-germane.

Consecințele pe plan politic ale dezangajării militare a Franței s-au dovedit cu mult mai grave pentru N.A.T.O., deoarece aceasta a demonstrat practic pentru prima oară că este posibilă înlăturarea hegemoniei americane. Procesul este în plină desfășurare. Nu fără temei, respingerea de către cancelarul vest-german Kurt Georg Kiesinger a «sistemului rigid al unui imperiu nord-atlantic», în care Statele Unite ar exercita asupra «comunității occidentale» o supremație comparabilă cu cea a Romei antice asupra vecinilor ei, a fost pusă pe seama unei înțelegeri franco-vest-germane; deși, la drept vorbind, cauzele acestei atitudini trebuie căutate mai ales în interesele specifice ale R.F.G. În rîndul cercurilor oficiale americane nemulțumirea față de aliații vest-europeni, mai ales după ce tentativele de a obține sprijin pentru agresiunea din Vietnam nu s-au soldat cu rezultatele scontate, a luat proporții greu de imaginat.

CÎND «DOUGLAS AIRCRAFT» ELABOREAZĂ IDEI...

«Merită să te consulți numai cu aliați dispuși să-și asume răspunderi» — proclama nu demult influentul săptămînal «U.S. News and World Report». Aceeași publicație cita declarația unei oficialități importante, neobișnuit de sincere la adăpostul anonimatului: «Țările (vest) europene nu au o viziune globală, nu au imaginație și nu au o conducere clară. Ele privesc numai în interior, se concentrează asupra problemelor lor, sînt preocupate exclusiv de interesele lor individuale, egoiste. Franța are o atitudine net negativă. Germania (occidentală) este inhibată din pricina trecutului ei. Italia este ineficientă. Iar Anglia este un outsider al comunității europene... Hotărîrea britanică de reducere a rolului ei militar anulează în mod virtual posibilitatea împărțirii poverii cu Statele Unite, deoarece aceasta înseamnă că ultima țară europeană cu angajamente în diferite puncte de pe glob se retrage».

Antecedentele stabilirii acestei poziții au devenit de curînd cunoscute publicului. În 1965, «Douglas Aircraft Co.» a primit din partea Pentagonului o comandă neobișnuită: să alcătuiască un studiu cu titlul convențional «Pax Americana». După multe luni de cercetări asidue, «think tanks» (adică «rezervele de idei») ale companiei au predat un volum intitulat «Alinieri strategice și obiective militare», iar nota de plată s-a ridicat la 89 500 dolari. Deși oficial conținutul studiului a rămas pînă azi secret, s-a precizat totuși că «rezervele de idei» au fost consultate pentru a indica pe ce căi pot Statele Unite să-și păstreze pozițiile. Și astfel, datorită unor indiscreții, s-a aflat că respectiva companie aviatică, legată de Pentagon prin contracte pentru furnizare de armament în valoare de miliarde de dolari, a ajuns la concluzia că, pentru a-și menține poziția, Statele Unite nu trebuie să se preocupe prea mult de părerea aliaților lor. Iar președintele Comisiei senatoriale pentru afaceri externe, William Fulbright, a apreciat — după audieri cu ușile închise la Washington — că «multe declarații făcute de membrii guvernului coincid cu ideile exprimate de studiu».

«INSTANT-N.A.T.O.» — READAPTARE STRATEGICĂ

Coordonatele acestei orientări au fost precizate în programul «Instant-N.A.T.O.»: S.U.A. procedează la o retragere parțială a trupelor lor din Europa, evaluate la un efectiv de 350 000 militari. Circa 40 000 dintre aceștia urmează să părăsească «bătrînul continent» încă în 1968. Reducerea efectivelor este dictată de modernizarea armamentului, ca și de necesitățile războiului în Vietnam. Mai există însă un aspect: factorul surpriză al readucerii, în orice moment și în orice loc, a unităților. Operațiunea «Big Life», în cadrul căreia unități masive au fost transportate peste Atlantic, se poate oricînd repeta. Totul depinde de comandamentul atlantic... La începutul lunii martie, în prezența președintelui Johnson, a fost lansat la baza aeriană Dobbins, lîngă localitatea Mariette (Georgia), avionul-gigant de transport «C-5-A-Galaxy», cu o capacitate de 900 de persoane sau 120 000 kg de echipament militar; «C-5-A» va face cursa de probă în luna aceasta, iar peste doi ani «Military Airlift Command» îl va putea folosi pentru a trimite în minimum de timp trupe și unități în orice «țară aliată».

Paralel cu eforturile pentru depășirea crizei politice prin restructurarea militară a N.A.T.O. în sensul «readaptării strategice», Statele Unite și Anglia tind să-și păstreze monopolul în lumea occidentală asupra armamentului nuclear, impunînd aliaților minori o dezvoltare a înarmării clasice.

Acum este în toi campania pentru coborîrea «pragului nuclear», adică pentru acceptarea principiului folosirii rapide — în caz de conflict — a armamentului nuclear tactic și apoi strategic. Deci, de la o ciocnire neînsemnată cu bătrîna pușcă, să se treacă eventual, fără ezitare, la folosirea bombei H. La a V-a Conferință atlantică de științe militare, care a dezbătut semnificația doctrinei «ripostei flexibile», prof. Bernard Brodie de la Universitatea Stanford a preconizat cererea unui angajament categoric că nu vor exista ezitări în folosirea armamentului nuclear. Cei ce l-au susținut au afirmat că doctrina nu prevede folosirea armelor clasice «pînă la epuizare». Arthur Stockaday, secretar general adjunct al N.A.T.O., a declarat în rîndul său că opiniile lui Brodie reprezintă de mult «doctrina oficială» a N.A.T.O. Caracterul periculos al unei asemenea doctrine reiese limpede din concluziile ziarului «Frankfurter Allgemeine» care, relevînd că această implică «trei trepte» (apărare directă — escaladare intenționată — război general), scria: «Ele nu pot fi comparate cu treptele unei scări, ci pot fi alese oricînd, fiecare în parte sau concomitent». În cadrul discuțiilor, generalul Beaufre, directorul Centrului francez de cercetări militare, a replicat prompt că «alianțele militare, ca cea atlantică, sînt imposibile, tocmai pentru că puterea de comandă asupra armelor nucleare este indivizibilă».

O PLEDOARIE ANACRONICĂ

Presiunile exercitate pentru reanimarea N.A.T.O., pentru acceptarea lui într-o versiune cît mai puțin modificată de către aliații Statelor Unite, se intensifică în actualul an fatidic. Secretarul general al N.A.T.O., Manlio Brosio, s-a văzut nevoit să lanseze un apel prin care cere ca organizația atlantică «să-și strîngă legăturile interne și să evite acțiuni individuale care ar periclita și mai mult alianța și așa tulburată de retragerea Franței din comandamentul militar și de mutarea silită a cartierului general de la Paris în Belgia». Discuțiile ce se poartă încă în jurul programului militar pe cinci ani (1968-1972) dezvăluie cîteva linii pentru menținerea alianței în condițiile cînd în culisele N.A.T.O. se desfășoară o dispută acerbă.

Cu toate că unele guverne vor să mențină alianța, în S.U.A. se declară că această aderiune formală nu este suficientă, de vreme ce ea nu este însoțită și de o participare mai mare la dăruirea poverii militare. Din numeroasele luări de atitudine împotriva Alianței atlantice și a rolului negativ pe care aceasta îl joacă pe scena politică europeană, citîm în încheiere două mărturii semnificative. Înainte de a muri într-un tragic accident, generalul Charles Ailleret, șeful statului-major francez, a scris în «Revista apărării naționale» un articol demonstrînd necesitatea ca Franța să părăsească și alianța (după retragerea din comandamentul militar), întrucît condițiile care au determinat crearea alianței nu mai sînt valabile astăzi. Iar decanul comentatorilor politici americani, Walter Lippmann, scria: «Efortul spre întărirea alianței atlantice este curios de demodat. Pledoaria pentru întărirea N.A.T.O. este în contradicție flagrantă cu destinderea pe care majoritatea europenilor o doresc și o caută cu perseverență».

Z. FLOREA

▲
BILLY ȘI HALEY

Billy are cinci ani și e de meserie berbec, Haley are doi ani și jumătate și e de meserie copil. Între cei doi s-au pus temeiurile unei strașnice prietenii, iar ceea ce vedem în fotografie nu este decît unul dintre aspectele ei.

ECONOMIE DE CAUCIUCURI!

Cunoscutul cascador francez Jean Suny pregătește o mare demonstrație pe care o va prezenta în apropiere de Fougères. Între alte numere de atracție el va încerca să atingă viteza de 150 km pe oră la volanul unui Opel, mergînd pe două roți!

Fotografia noastră este luată la un antrenament unde a realizat o viteză de «numai» 130 km pe oră!

▼

▲
COAFORII ÎN PAS CU TEHNICA

Iată o rezolvare originală și ingenioasă a spălatului pe cap, într-un salon de coafură din Praga.

ȘI ACUM... SUPERMETALUL

Experiențele doctorului Willard Libby, laureat al Premiului Nobel, efectuate la presiuni de milioane de atmosfere, deschid o fereastră spre viitor.

Viața modernă, trepidantă, în permanentă transformare și evoluție, ne-a obișnuit pe deplin cu calificativul *super*. Începînd cu cercetarea științifică pură (superfin, superdens...), trecînd prin tehnică (supersonic...), ficînd eventual și o incursiune în afara galaxiei noastre (supernove...), și apoi, din nou pe pămînt, terminînd cu banala și ultracomerciala superproducție, toate aceste noțiuni, atît de diferite între ele, păstrează totuși un anumit numitor comun al epocii. La lungul șir de «super» cunoscut pînă azi, vine să se adauge, de cîteva săptămîni, și supermetalul.

Prima comunicare despre acest nou venit a fost făcută de dr. Willard Libby, laureat al Premiului Nobel, autorul unor importante experiențe efectuate în laboratoarele Universității din California. Unele ziare americane, comentînd declarațiile savantului, au emis chiar ipoteza că s-a reușit crearea pe pămînt a celei de-a cincea stări a materiei.

Se știe că în afara stării solide, lichide și gazoase, materia se poate afla și sub formă de plasmă — «gaz» de atomi, ioni pozitivi și electroni, produs prin ionizarea atomilor, adică prin desprinderea unor electroni din complexul atomic neutru. De mai multă vreme se emisese însă o teorie conform căreia materialele supuse unor presiuni extraordinare, nerealizate încă în condiții experimentale, s-ar «comprima» pînă într-atît încît ar trece într-o nouă stare.

În ce constau experiențele lui Libby? El a introdus o bucată de grafit între două plăci de explozivi extrem de puternici, care au fost detonați concomitent. Într-un interval de cîteva microsecunde, asupra grafitului s-a exercitat o presiune de mai multe milioane de ori mai mare decît cea atmosferică normală, drept rezultat luînd naștere, din grafit, cîteva «diamante» cu aspect *metalic*.

Se poate vorbi în aceste condiții de crearea în laborator a celei de-a cincea stări a materiei? Care este importanța acestor experiențe? — am întrebat pe tov. N. Croitoru, doctor în științe fizico-matematice, șef de sector la Institutul de fizică al Academiei.

— *Din cele cîteva date de care dispunem deocamdată cu privire la modul cum au fost realizate aceste foarte interesante experiențe* — ne-a spus d-sa — *se pare că este vorba doar de transformarea grafitului în diamant la presiuni foarte înalte, deci de trecerea unei stări a corpului solid în alta, cu însușiri mecanice, optice și electrice diferite, din cauza schimbării structurale. Dar starea rămîne tot aceea de corp solid. De altfel, înșiși dr. Libby arată că a obținut diamante cu aspect metalic — deci un corp solid.*

După cum se știe, diamantul este una dintre rețelele cristaline posibile sub care se prezintă carbonul. Grafitul reprezintă o altă stare alotropică a acestuia. Trecerea de la starea de grafit a carbonului la cea de diamant, cu ajutorul presiunilor mari, pare să fie — ca realizare tehnică și științifică — foarte importantă. Pentru analiza ei vor trebui desigur mult mai multe informații asupra modului cum s-au efectuat experiențele.

Astăzi se obțin destul de curent monocristale de carbon — diamante artificiale. Metodele folosite implică «tragerea» monocristalelor de mare puritate și perfecțiune. Din cauza temperaturii înalte de topire s-au întîmpinat greutăți în realizarea de diamante mari. În ultima vreme însă se pare că dificultățile au fost depășite, deoarece s-au obținut monocristale destul de voluminoase.

S-ar putea ca experiențele doctorului Willard Libby să se încadreze în categoria metodelor noi de obținere a diamantului — ne-a spus în încheiere N. Croitoru.

Revenind la experiențele din California, menționăm că, după părerea doctorului Libby, aceste cercetări în tehnica presiunilor supraînalte pot prezenta interes nu numai teoretic, ci și practic, ducînd la crearea unor substanțe mai rezistente decît tot ce a cunoscut omul de-a lungul timpului.

L. NIȚESCU

cronică literară

NICHITA STĂNESCU: alfa

de G. DIMISIANU

Noua colecție de poezie a Editurii tineretului, intitulată **Albatros,** și-a asumat o misiune care fără îndoială că vine în întîmpinarea unei cerințe a publicului larg: aceea de a i se oferi o imagine cît de cît sistematizată și adusă «la zi» asupra activității poeților noștri de astăzi, ale căror volume mai vechi, pe lîngă faptul că sînt, unele, de multă vreme epuizate, nici nu oferă întotdeauna măsura deplină a înzestrării autorilor lor.

Includerea lui Nichita Stănescu printre primii poeți antologați în colecția **Albatros** este cît se poate de justificată, numele său fiind legat de unul dintre momentele de puternică afirmare a liricii românești contemporane. Într-adevăr, după primul mare impuls de înnoire adus în poezia tînără de Nicolae Labiș urmează impetuoasa erupție de talent a anului 1960, printre ai cărei protagoniști de marcă se număra și Nichita Stănescu, împreună cu confrații săi de promoție Cezar Baltag, Ilie Constantin, Grigore Hagiu ș.a., poeți care se apropie acum de momentul cînd ne vor dărui expresia literară a maturității împlinite.

Acest drum către faza maximei limpeziri și afirmări a forțelor de creație este elocvent ilustrat în antologia de care ne ocupăm. Volumul a fost alcătuit de către autorul său într-un spirit de severă selectivitate, nereținînd, de pildă, din placheta de debut **(Sensul iubirii,** 1960), plachetă atît de viu discutată (și disputată!) la vremea apariției sale, decît două poezii (**Marina** și **O călătorie în zori**). Urmează o selecție mai bogată din volumul **O viziune a sentimentelor** (1964), definitoriu pentru una din direcțiile în care va evolua lirismul lui Nichita Stănescu: un lirism de stăpînire lucidă (nu însă rece, conceptuală) a fluxului interior, dirijat spre o acțiune de cunoaștere și explorare a sentimentelor văzute în interferarea lor multiplă cu sfera realităților curente. E o interferare plină de surprinzătoare consecințe pentru poezie, proiectînd asupra spațiului înconjurător emanările lumilor interioare ale poetului, supunînd acest spațiu familiar viziunii sentimentelor sale. Reținem din acest ciclu, printre altele, frumosul poem **Amfion constructorul,** una din piesele cele mai caracteristice pentru ideea viziunii transfiguratoare, exemplificînd, la modul simbolic, convingerea poetului că arta deține o forță demiurgică, în stare să însufletească materia încremenită și să înalțe din ea lumi vii. Tot astfel cum Amfion, eroul mitologic, cîntînd fîlcea să crească zidurile cetății, poetul izbutește să declanșeze misterioase fluxuri de energie vitală și constructivă

Ciclurile următoare, selectînd poezii din volumele **Dreptul la timp** și **11 elegii** (acesta din urmă reprodus în întregime) indică evoluția tot mai decisă a lui Nichita Stănescu spre o lirică de tensiune intelectuală, angajată cu toate straturile ei în marea dramă a cunoașterii. Poetul se ridică, în această nouă fază a lirismului său, de la fragmentar la concepție, propunînd o viziune care nu e numai a sentimentelor dar totodată a unui univers constituit în toate articulațiile sale. Timpul este una din coordonatele acestei viziuni poetice, ea prezentînd o dublă funcție: una, de a fixa **durata** unei realități sufletești, deci a unei emoții declanșatoare de substanță poetică, și cealaltă, de categorie filozofică vastă, încorporînd durata istorică.

Lucrînd cu asemenea elemente ce ar fi putut repede să abată asupra poeziei sufluł înghețat al conceptualismului (cum se întîmplă în scrierile atîtor confrați atrași de meditația filozofică), lirismul lui Nichita Stănescu nu-și pierde căldura, frăgezimea impresiilor, aerul virginal. Sigur că unele mutații se petrec în interiorul acestei lirici care de la o carte la alta se purifică de orice balast, se esențializează și este aproape surprinzător să constați că de la imagismul debordant al primelor poeme Nichita Stănescu a ajuns la o poezie de esențe și cristalizări (în **11 elegii** mai ales) fără să-și estompeze însă un anume sunet ce vine de dincolo de versuri, marcînd orice creează poetul cu pecetea aceleiași personalități.

Ultimul ciclu al volumului **Alfa** — intitulat **Obiecte cosmice** — conține poezii inedite și ar fi putut constitui, prin dimensiuni și unitatea viziunii, materia unei culegeri independente. Multe piese sînt antologice aici **(Ideea cu gură, Căderea oamenilor pe pămînt, O, lucrurile!, Andru plîngînd, Marele canion, Ulysse, Măștile de fier, În sfîrșit** și altele), universul poeziei lui Nichita Stănescu definindu-se încă mai energic în multiplele sale dimensiuni. Se resimte în aceste poeme o adîncire a sentimentului tragic în fața spectacolului existențial, dar și senzația puternică, înnobilatoare a descătușării prin artă, cum descifrăm într-un splendid poem din volum care aduce parcă o replică **Odei în metru antic: «mai departe, mai aproape de centrul/ spațiului,/ inima mea se consumă//. Capul meu, ca o flacără de luminare,/ mereu pierde ochii fierbinți/ arzînd mîinile tale nevăzute/ .../ Minunată pradă și sprijin/ al foamei pămîntul--/ Minunat prilej de sete — marea./ Flacără încetă pierzîndu-și ochii/ mereu fierbinți — arzîndu-ți mîinile//. O, dureroasă lumină și miros!// Vălurile tale sînt/ fața mea de pămînt și apă//. Numai și numai ele/ mișcătoarele, îndepărtatele/ mă luminează, arzîndu-mă»** (**Alfa**).

Culegerea antologică din poezia lui Nichita Stănescu strînge între copertele sale poeme reprezentative pentru activitatea de un deceniu a unuia dintre poeții noștri cei mai importanți.

cronică satirică

ÎMPĂRĂȚIA MICILOR SERVICII

de Teodor MAZILU

Se spune că escrocii se înțeleg între ei. Da, asta-i adevărat, rar mi-a fost dat să văd escroci care să se bată pînă la sînge. Se simt de la distanță, au ei niște semnale magice cu ajutorul cărora se recunosc imediat. Eu sînt escroc, tu ești escroc, hai să trăim împreună, n-are nici un rost să ne certăm... Și micii escroci se înțeleg între ei, stabilesc o adevărată mafie. Și așa se face că acești mici escroci reușesc să organizeze un fel de împărăție a micilor servicii... Ei n-au planuri mari, nu vor să dea cine știe ce lovituri, ei vor numai ca afacerea cu micile servicii să meargă ca pe roate. Am văzut chiar frumoase clipe de comuniune sufletească între un mic escroc de la Alimentara și un mic escroc de la o librărie din centru. S-ar părea că, dat fiind natura meseriei lor, să domnească oarecare neînțelegere sau măcar puțină stînjeneală. Ei bine, nu, domnea cea mai gingașă dintre înțelegeri... Micul escroc de la Alimentara îi furniza ouă ceva mai proaspete, iar celălalt, în schimbul ouălor ceva mai proaspete, îi furniza hrană sufletească. Acești mici escroci confundă locurile lor de muncă cu un fel de moșie unde-și pot face interesul și unde pot oferi casă și masă tuturor amicilor. De aceea toate relațiile dintre ei se fac sub imperiul acestor mici servicii. Îmi faci un serviciu, îți fac un serviciu. Relațiile dintre ei sînt destul de necruțătoare. Cum nu mai ești în situația de a le face un mic serviciu, te dau afară cu bagaje cu tot. De aceea ei aleargă numai după cei care pot oferi și ei, la rîndul lor, asemenea mici servicii. Și astfel s-a creat această împărăție a micilor servicii unde nu pătrund decît cei hotărîți să ofere aceste blestemate mici servicii. Cum nu faci parte din această împărăție ți-e mai greu să obții un lucru sau altul. După ce o tînără vînzătoare de librărie mi-a oferit cartea pe care de mult și zadarnic o căutam, dînsa aștepta ca la rîndul meu să-i ofer un mic serviciu. Nu-mi cerea nici un supraprețț, nu-mi cerea nici măcar să o invit seara la un local. Îmi cerea să am încredere în talentul ei de poetă, s-o ajut să publice. Asta mi s-a părut cam prea mult. Ca în locul unei cărți, fie ea și o capodoperă, să ți se ceară încredere estetică, e prea mult. Ce-o să se mai întîmple cînd o să ceri niște ouă proaspete? Dacă la o carte există asemenea pretenții exorbitante...?!

Am refuzat să intru în împărăția micilor servicii. Am lăsat cartea să zacă în rafturi și n-am oferit duduii încrederea pe care mi-o cerea în schimbul tradiționalului bacșiș.

cronică teatrală

REVIZUIREA UNUI MIT

de Lucian PINTILIE

Unul dintre argumentele cele mai patetice și periculoase care se pot citi cu litere de sus pe orice steag al castei mediocrilor (din orice domeniu — al artei) este **argumentul publicului. Publicul** devine în această acțiune savant premeditată a mediocrilor scutul unei cumplite promiscuități intelectuale. Asumîndu-și arbitrar universul lor grosolan cu aspirația publicului, ei decretează adesea în **numele publicului** direcții false și exclusiviste în artă: se instaurează în **numele publicului** un nedemn climat discriminatoriu. Publicul devine un soi de paiață drogată — iar gesturile ei haotice capătă o semnificație ritualică — sacră și, mai grav, cel mai grav — aceste revelații de oracol devin pe un portativ milităros notele unui marș obligatoriu. Acest sistem de a decapita în **numele...**, sistem repudiat în ultimul timp cu extremă vigoare din viața socială, este timpul de a fi repudiat și în artă. Mediocrii au multe, complicate și subtile arme în lupta lor istorică pentru promovarea de criterii cretine. Ei au tactică, tradiție și multe-multe rezerve interne. Înarmarea lor a fost organizată. Este timpul să se procedeze organizat și le dezarmare. Foarte important ni se pare pentru început să li se ia din mînă acest cuțit periculos (într-adevăr cu două tăișuri): **argumentul publicului.**

Sanctificarea publicului — care legitimează violența oricărui abuz — interzice din capul locului posibilitatea oricărei discuții. Publicul nu este o categorie abstractă, nu e un oracol — nivelul lui spiritual depinde fundamental de nivelul creatorilor; aspirațiile sale sînt foarte contradictorii — reflectînd rigoros aspirațiile contradictorii ale creatorilor. Umanizînd acest concept sacru de public se recunoaște foarte limpede conviețuirea unor aspirații mediocre cu alte aspirații sublime.

Publicul poate fi grosolan și mediocru atunci cînd se identifică cu asemenea aspirații; el poate greși, el poate fi orb în greșeala lui — **este absolut necesar să mărturisim acest fapt** din nefericire, nu știm din ce pricină, nemărturisibil; el poate fi sublim cînd se identifică cu o aspirație sublimă. Mediocritatea nu trebuie ucisă în public, ci în noi — mediocritatea publicului (cînd există) este mediocritatea creatorului. Există în istoria oricărei culturi momente de acalmie și mediocritate — expresia unui pact de neagresiune între public și creator. Este un somn greu, de plumb, al spiritului, digestia grea a unui prînz de melci, un somn acceptat de ambele părți, printr-un pact laș, sinucigător. Singurul răspunzător — **pentru că el propune termenii pactului** — este creatorul. (Iar din acest somn cleios, se știe, țîșnesc monștri care apoi nu mai pot fi stăpîniți și relatorți cu bice în grădurile lor.) **Dar publicul poate fi definit și prin cealaltă aspirație:** procesul de înălțare de la o aspirație la alta e un proces foarte complicat și contradictoriu — e un proces spleandid, e unul dintre cele mai umane și vii procese **de dezvoltare,** din cultura socialistă. În teatrul românesc s-a petrecut în ultimii ani un asemenea senzațional proces. Personal mă număr printre acei care au promovat acest proces și contemplu cu o mare bucurie și uimire spirituală dezbaterile în curs.

▲

La sfîrșitul acestei stagiuni, putem afirma cu liniște și autoritate că toate vechile noțiuni despre psihologia publicului, despre aspirațiile sale, despre frivolitatea lui fonciară, «despre ce-i place» și «ne-i place» trebuie radical revizuite.

De ani de zile se exercită asupra conștiinței publicului un soi de bombardament fin și încăpățînat de neutroni încărcați cu o energie nouă, ignorată. Acest bombardament insinuant, perpetuu — în condițiile unui repertoriu dogmatic, exclusivist, în condițiile unui formalism teatral, acut etichetat «realism vigurous» — urmărea de fapt un obiectiv elementar: **contemporaneizarea conștiinței publicului,** eliberarea ei lucidă de **somnul dogmatic** și de **somnul burghez.** (Achard și Korneciuk).

Este absolut injurioasă acea imagine care a circulat din nefericire multă vreme — aceea a artistului (vorbesc, să ne înțelegem, de artistul valoros, nu de impostor, nu de mediocru) rămas în urma conștiinței publicului — care face din urmă disperate salturi de panteră pentru a nu pierde, pentru a regăsi pasul voiajecsc colectiv. Artistul nu e în urma conștiinței colective — el e creator de arhetipuri de conștiințe.

De ani de zile prin bombardamentul încăpățînat al multor spectacole excelente (deși aproape niciodată duse integral la capăt), prin bombardamentul încăpățînat al unei părți a criticii (deși multe obturații au bruiat și slăbit vigoarea bombardamentului, deși conștiința nouă a criticilor e o conștiință transplantată de la creator, dar în sfîrșit transplantată, netransplantată funcționează, slavă Domnului), **de ani de zile deci se propun publicului noi criterii** despre arta spectacolului, **criterii care pulverizează total vechile sale comodități.** Cu mai multă sau mai puțină fermitate se propune în esență să se renunțe la anestezie, la drog.

Cel mai pozitiv fapt al stagiunii trecute a fost marele succes la public al spectacolelor care propun renunțarea la anestezie și drog. S-a făcut cordă la spectacole care altă dată ar fi fost exemple pilduitoare de spectacole **antipublic** («Tango», «Livada cu vișinii», «Nepotul lui Rameau»). După părerea mea este cel mai important succes moral al teatrului **românesc; acest succes demonstrează ascensiunea** publicului spre alt nivel de conștiință, posibilitatea care nu demult părea miraculoasă ca el, sau o parte din el, să fie identificat cu aspirații de o infinit mai înaltă demnitate estetică. Această convingere dă celor care pe tăcute s-au înțeles să dezarmeze casta mediocrilor noi splendide, energii vitale.

Stadiul actual al luptei între cele două aspirații: **teatrul conștiință** și **teatrul drog** (evident, schematizez din fanatism pentru că în realitate concesiile diate-o parte sau din alta fac să existe o zonă intermediară, decolorată, de lumini amestecate, de trădări reciproce) este un stadiu de expectativă, de echilibru, de suspendare temporară a bombardamentelor. E adevărat că «Tango» face săli pline, dar «Heidelbergul de altădată» nu se lasă mai prejos.

(Va urma)

FRATELE MEU, CITITORUL

de Demostene BOTEZ

Cînd am început să scriu?... Acum... 57 de ani (peste o jumătate de veac). La vîrsta aceea, între copil și adolescent, firește, o poezie de dragoste. Adică, în intenția mea mărturisită, un fel de răvaș camuflat și discret, adresat, cu strașnică exclusivitate, unei singure persoane (care, de altfel, reprezenta întreaga omenire). O mărturisim deci: o încercare de dialog.

Deși izvorîtă aparent dintr-o nevoie absolută de a spune ceea ce simțeam, adică dintr-o nevoie de eliberare, adică pentru mine însumi, poezia avea o finalitate, un anume scop de comuniune, *o adresă*.

Era copilăria îndeletnicirii mele literare, cu tot vagul inerent gratuităților din acțiunile și reacțiunile copilăriei.

Anii au trecut. Au venit cu ei luciditatea, conștiința vieții în societate, între și împreună cu semenii mei cu care alcătuiesc un popor. S-au născut în conștiința mea datorii, obligațiuni, nevoia de comunicare tot mai diversă, tot mai amplă. Deja, și copilul cînd începe să vorbească o face pentru a comunica ceva, celorlalți — vorbește pentru el, dar și pentru ei.

Și de-atunci, cînd, deși singur, simțeam realitatea vie a tuturor contemporanilor și nu numai a celor din jurul meu, s-a născut conștiința că scrisul pentru sine este jumătate mutenie și că multe din cele ce gîndesc și simt trebuie, sînt dator să le împărtășesc altora, sporindu-ne astfel reciproc cunoașterea, mi-am limurit scopul și adresa scrisului meu.

El nu poate fi doar un automonolog, ci partea primă a unui dialog, nu numai cu prezența cugetului meu, în fapt unul și același, ci cu toți oamenii, ca o adresare, prin unde, omenirii ca atare.

Un asemenea proces de autoanaliză m-a făcut să-mi dau seama că în fond scriu pentru *cititori*, pentru a le spune lor ceva, pentru a comunica. Cu pretenția, nu prea modestă, de a le procura o plăcere artistică, de a fi și un interpret al lor, de a le îmbogăți cunoașterea, experiențele personale, de a mă simți *doi* sau o mulțime întreagă.

Pot mărturisi astfel, cu toată conștiința, că scriu pentru cititor, pentru acel «ipocrit cititor, semenul meu, fratele meu», cum a spus atît de frumos Baudelaire în unul dintre cele mai celebre versuri ale sale.

În acest «semenul meu, fratele meu» al lui Baudelaire este cuprinsă și ideea că se scrie, de către poet, cumulativ și simultan, și pentru el însuși, și pentru toți ceilalți semeni, frați într-un aceeași simțire.

Din faptul că poetul, scriind pentru el, scrie pentru semenii săi, adică pentru cititorii care vibrează la aceeași lungime de undă, decurg o serie de consecințe de cea mai mare importanță.

Mai întîi, cel ce se adresează altora vorbește în limba care este a lor, pentru a fi înțeles, pentru ca acea comunicare urmărită să poată avea loc. Cine se adresează unui francez, de pildă, nu-i vorbește nemțește, nici chiar esperanto. El caută și limba și expresia cea mai adecvată, în raport cu cel căruia se adresează, spre a fi cît mai bine și complet înțeles.

Expresia, vorbele, stilul trebuie să fie acelea pe care le percepe cel mai bine acel căruia te adresezi. De aici, claritatea și alegerea lor, în funcție de auditoriul, de audiența presupusă. Dacă vrei să comunici, nu uzezi de formule matematice ca să încurci partenerii, chiar dacă între matematicieni ele sînt perfect clare și inteligibile.

«Mutatis mutandis», nici nu trebuie să folosești, ca scriitor, limbajul prețios și pretențios al dialogului cu alt scriitor (ca doi matematicieni între ei), fiindcă riști să nu fii înțeles, deci să nu comunici nimic, și deci să nu-ți atingi scopul.

În al doilea loc, trebuie să comunici lucruri perceptibile, care să-l intereseze sau să trebuiască să-l intereseze, care să-i stimuleze îmbogățirea de gînduri și sentimente pentru a stabili o corelație.

Scriitorul deci, fie el prozator, poet, eseist, dramaturg sau critic, are misiunea de a fi un post de înaltă frecvență, pe undele cu bătaia cea mai lungă, de a se adresa cititorilor, partenerî într-un dialog cu el.

Dacă vrea să aibă un rost în lumea asta.

● **Un spectacol muzical antrenant dar totodată străbătut de idei grave: «Cabaret» de Harold Price și Joe Masteroff, prezentat în sala Palace din Londra. Autorul redă atmosfera sumbră din Germania în ajunul aducerii la putere a nazi-știlor, subliniind în același timp caracterul protestatar și neconformist al unor spectacole de cabaret din epoca respectivă.**

● **Teatrul «Royal Court» a reluat în această stagiune trilogia lui H.D. Lawrence — «Seara de vineri a minerului», «Nora» și «Văduvia doamnei Holroyd», scrisă în urmă cu jumătate de secol. Lucrarea care reflectă viața minerilor englezi, făcînd investigații adînci în psihologia acestora, atrage și azi interesul spectatorului britanic.**

● **Teatrul Stabile din Roma a prezentat, timp de o săptămînă, pe scena lui Aldwich Theatre din Londra, comedia muzicală «Neapole ziua, Neapole noaptea» cu Franco Sportelli în rolul principal. Imaginea alăturată a fost luată în timpul unui spectacol.**

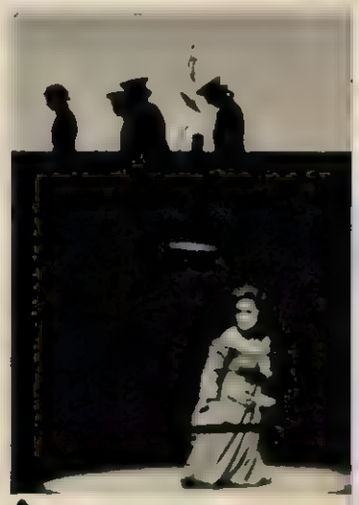

● **«Soldații» de A. Zimmerman, spectacol în care s-au introdus scene filmate și cîntăreți-comentatori în sală, a însemnat un însuccces pentru Opera din Köln. În ciuda unor momente echilibrate de muzică vocală, ritmul furios al unui «Dies Irae» în 36 mișcări, al unui «Pater Noster» executat pe fundalul sonor al unor rafale de arme automate etc. au gonit spectatorii. Recenta înregistrare pe disc e la fel de controversată ca și spectacolul.**

COMBINATUL APICOL
AL
ASOCIAȚIEI
CRESCĂTORILOR DE ALBINE

realizează produse cu un bogat conținut de substanțe stimulative și regeneratoare. Se folosesc în cazurile de oboseală, surmenaj, astenie, anemie etc.

De vînzare la magazinul «Apicola» și O.C.L.-Alimentara din București, iar în țară la centrele de aprovizionare și desfacere ale filialelor județene ale asociației.

NU PLECAȚI ÎN EXCURSIE

- fără TRUSA DE CAMPING, compusă din obiecte de aluminiu strict necesare gospodăriei în condițiile vieții campestre;
- fără SPIRTIERA «EXPRES», care funcționează foarte economicos, cu alcool sanitar;
- fără lămpița «LUCEAFĂRUL», cu care să vă iluminați cortul.

PRODUSE ALE ÎNTREPRINDERII «METALOGLOBUS» BUCUREȘTI, STR. FÎNTÎNICA 38

Ființe descinse dintr-o altă planetă? Cîtuși de puțin. Sînt pămînteni autentici, cărora meșteșugul înfricoșat al machiajului indian le-a conferit, în virtutea unei arte la fel de milenare, măștile de circumstanță ale unor eroi din epopeea «Mahabharata»: Krișna (în stînga) și Ardjuna. Spectacolul tradițional Kathakali dăinuiește în Kerala (India de sud-est) de mai multe secole și constituie una dintre variantele originale ale dramei clasice indiene, în care se îmbină armonios poezia, muzica, dansul și mimica. Un amănunt care merită reținut: machiajul fiecărui personaj de legendă durează nu mai puțin de 4 ore

AMERICA ÎNSÎNGERATĂ

O VARĂ SUFOCANTĂ

CORESPONDENȚĂ TELEFONICĂ DIN NEW YORK DE LA EUGEN PREDA

Canicula ștergea cu limbi de jar defileul de sticlă și beton al străzilor New Yorkului în ziua funeraliilor lui Robert Kennedy. O vară sufocantă începuse, și pe fețele împietrite deruta și îngrijorarea își puseseră pecetea.

Ore după ore au putut fi văzute pe ecranele televizoarelor astfel de fețe, de-a lungul itinerarului pe drumul de fier de la New York pînă în capitală. Dangătele clopotelor care vesteau trecerea trenului funebru răscoleau văzduhul Americii și cu greu vor putea dispărea din memoria celor ce le-au auzit.

Ele au răsunat poate în modul cel mai impresionant atunci cînd trenul a trecut prin Philadelphia, orașul care pe lîngă atîtea relicve sfinte americane datînd din vremea războiului de independență găzduiește celebrul și de mult tăcutul «clopot al libertății» care a îndemnat la luptă și a adus victoria.

Robert Kennedy a dispărut în mormîntul de la marginea capitalei americane, dar problemele care confruntă țara sa și ale căror ecouri s-au răsfrînt asupra campaniei pe care o ducea pentru a deveni președinte — războiul din Vietnam, relațiile rasiale și sărăcia unei importante părți a populației — au rămas. Acum însă panorama Americii a apărut într-o lumină și mai puternică.

În materie de drept, o întrebare rămîne fundamentală: «Cui folosește?» Chiar dacă vălul tăcerii se va așterne și asupra acestui asasinat politic — dintr-o lungă serie ce jalonează istoria Americii — va fi greu să se împiedice ca oamenii să-și caute ei înșiși răspuns la o asemenea întrebare.

Vara care a început va fi străbătută de frămîntările pe care o asemenea întrebare le suscită în rîndul tuturor americanilor. Va fi o vară sufocantă, mai ales din cauza climatului politico-social. În acest climat se vor descărca apogeul apropiat al «Campaniei oamenilor săraci», procesele asasinilor lui Robert Kennedy și Martin Luther King (după cum s-a anunțat, presupusul asasin al acestuia din urmă, James Earl Ray, a fost prins la Londra de Scotland Yard), convențiile celor două partide la care vor fi desemnați candidații în vederea alegerilor prezidențiale din toamnă. Aceasta va fi vara în care multiplelor și complexelor fețe ale Americii li se adaugă, ca un nou simbol, clopotul vestind trecerea unui tren funebru.

Asasinatul politic a zguduit opinia publică americană în ultimii cinci ani mai mult ca în întreaga istorie a Statelor Unite. Numai în ultimele două luni au avut loc două astfel de crime odioase. NOAPTEA DE 4 SPRE 5 IUNIE 1968 — LOS ANGELES (CALIFORNIA). La hotelul «Ambassador» se trage asupra lui Robert Kennedy, aflat în plină campanie electorală (foto 1). 4 APRILIE 1968 — MEMPHIS (TENNESSEE). În balconul motelului Lorraine este ucis Martin Luther King, militant de frunte al populației de culoare în lupta pentru drepturi civile (foto 2). 22 NOIEMBRIE 1963 — DALLAS (TEXAS). Gloanțe ucigașe pun capăt vieții președintelui John Fitzgerald Kennedy (foto 3).

Momentul prinderii asasinului lui Robert Kennedy.

Prin moartea lui Robert dispare al treilea dintre fraţii Kennedy. Primul, purtînd acelaşi nume ca al tatălui lor, Joseph Kennedy, a murit la datorie în timpul războiului, în august 1944, la vîrsta de 29 ani (fotografia din stînga); John Kennedy a fost ucis în noiembrie 1963, la vîrsta de 46 de ani. A rămas în viaţă Edward Kennedy, în vîrstă de 36 ani, senator — grav rănit într-un accident de avion în 1964 dar restabilit în prezent (fotografia din dreapta).

Iată o imagine a familiei Robert Kennedy imortalizată pe peliculă, cîteva luni înainte de monstruosul asasinat.

Şi iată-i (fotografia din stînga, jos), la 7 iunie 1968, pe doi dintre fiii mai mari ai lui Robert — Joseph (16 ani) şi Robert jr. (14 ani), însemnaţi cu X în fotografiile noastre — împreună cu senatorul Edward Kennedy, şi cu prieteni apropiaţi ai defunctului, purtînd sicriul cu corpul neînsufleţit al lui Robert Kennedy către catedrala newyorkeză St. Patrick.

Zeci de mii de oameni aşteaptă în faţa catedralei Saint Patrick din New York să aducă un ultim omagiu memoriei lui Robert Kennedy.

telex

MILANO **20 000 de apartamente neocupate. Chiriile fixate de proprietari variază între 60 000 și 80 000 de lire. Statisticile arată însă că majoritatea familiilor care nu dispun de locuință corespunzătoare pot oferi cel mult 30 000 lire.**

BELGRAD **Franța (firma «Société Péchiney») va participa la construirea în Titograd a unui mare complex industrial iugoslav pentru producția de alumină (200 000 tone) și aluminiu (50 000 tone).**

BONN **Potrivit unei decizii a cabinetului federal, în viitor fuziunile dintre diferite întreprinderi din R.F.G. în vederea constituirii de mari concerne vor fi favorizate din punct de vedere fiscal. Justificarea oficială a «primei de încurajare» este formulată astfel: «În comparație cu societățile-mamut din S.U.A. firmele vest-germane sînt mult prea mici; dovadă, faptul că «Volkswagen» rulează anual doar 10 miliarde mărci, în timp ce «General Motors» operează cu 80 de miliarde».**

PRAGA **De curînd a fost dat în exploatare traseul de autocare Praga-Hamburg. Autocarele olandeze DAF, care deservesc linia, efectuează de două ori pe săptămînă cursele respective. Distanța de 887 km este parcursă în 18 ore, cu opriri la Karlovy Vary, Koburg, Kassel, Hanovra și alte orașe.**

JOHANNESBURG **Ziarul «Financial Gazette» anunță noi presiuni americane asupra guvernului din Pretoria, pentru a-l determina să accepte vînzarea aurului pe piața liberă.**

LONDRA **O decizie a tribunalului londonez care a stîrnit mari controverse în opinia publică: nu consumarea de stupefiante este pasibilă de pedeapsă, ci deținerea și comercializarea lor ilicită.**

TOKYO **A început construirea tunelului subacvatic lung de 36 kilometri, care va face legătura dintre insulele Hokkaido și Honsu.**

După arestarea la Londra, de către inspectori ai Scotland Yardului a presupusului asasin al lui Martin Luther King — James Earl Ray — au fost luate severe măsuri de pază a acestuia. Imaginea înfățișează astfel de măsuri luate cu prilejul aducerii lui Ray în fața unui tribunal din Bow Street pentru a-i stabili adevărata identitate și a se pronunța asupra extrădării sale. După cum au transmis agențiile de presă, Ray «a adoptat tactica tăcerii».

CE MAI RĂMÎNE DE VÎNZARE?

«Vîndut domnului cu pălărie de cow-boy. Domnule, castelul Windsor este al dv. Cînd îl veți ridica?»

Această scenă de la o licitație de coșmar a devenit obsedantă pentru locuitorii Marii Britanii, pe măsură ce vechi și iubite reminiscențe istorice dispar, trecînd Atlanticul.

Faimosul pod al Londrei se îndreaptă spre Vestul sălbatic din S.U.A. — la Lake Havasu, Arizona. În toamna această transatlanticul «Queen Elizabeth», se va îndrepta spre Philadelphia. Acum cîteva timp a început chiar dislocarea estincilor albe» de la Dover.

S-a mers atît de departe cu vînzarea încît englezii nu s-ar mira dacă ar auzi că Palatul Buckingham a fost vîndut spre a servi drept motel în Florida.

Acum doi ani, o biserică întreagă din Londra a fost demontată și transportată în statul Missouri. Cam în aceleași timp un californian a încercat, deși fără succes, să achiziționeze o portiune din Valul lui Adrian, construit de romani de-a curmezișul Angliei de nord. Un magnat din Florida a cumpărat o parte considerabilă din regiunea Killarney, în Irlanda. Vînzarea navei «Queen Elizabeth» a fost precedată de vînzarea vasului «Queen Mary», care va servi ca muzeu la Long Beach, în California.

Pentru americanii care nu-și pot permite să cumpere castele, poduri sau transatlantice, la Windsor și Stratford on Avon, locul de naștere al lui Shakespeare, există de vînzare o cantitate de teren de mărimea unei batiste. Pentru un lot de circa 1 picior pătrat (30,5 cmp) plus un frumos act de proprietate prețul este de circa 10 dolari.

Exportul pieselor de tradiție nu se mărginește la proprietăți imobiliare. Titluri nobiliare pot fi cumpărate la licitații pentru cîteva sute de dolari. O firmă scoțiană a primit o comandă de export de containere de apă veritabilă din Scoția, în valoare de 1,2 milioane dolari, care se consumă cu whisky scotian veritabil.

Toate acestea se adaugă traficului constant de oameni de știință britanici care emigrează în Statele Unite.

A mai rămas un singur lucru pe care nimeni nu a încercat vreodată să-l cumpere sau să-l vîndă — coasta din Marea Britanie.

Faimosul pod londonez, demontat, este încărcat pe un vas pentru a fi transportat în S.U.A.

(Din «International Herald Tribune»)

INTERVIURILE FLACĂRII

NE VORBEȘTE DL. ANTHONY WEDGWOOD BENN,

ministrul englez al tehnologiei

La invitația guvernului român, dl. Anthony Wedgwood Benn a vizitat zilele acestea țara noastră. «Am semnat cu România o convenție de colaborare tehnologică, iar vizita mea aici mi-a permis să trec în revistă progresul realizat în aplicarea ei» — ne-a declarat domnia-sa.

Rugat să ne împărtășească părerea d-sale despre rolul tehnologiei în lumea contemporană, dl. Wedgwood Benn a remarcat «Există o strînsă interdependență între tehnologie și politică în lumea modernă. În ultimii ani guvernele au început să-și dea seama de acest lucru și să adapteze instituțiile existente la nevoile tehnicii. Pe tărîmul relațiilor internaționale tehnologia a ridicat probleme noi și a impus căutarea în comun a unor soluții.

Progresul extraordinar al tehnologiei în comunicații a redus globul nostru la dimensiunile unei portocale. Ideile se răspîndesc cu viteza fulgerului. Aceste perfecționări au o influență adîncă asupra valorilor umane. Mă gîndesc, de exemplu, la măsura în care revoluția anticolonială, care a distrus imperiile europene în mai puțin de 20 de ani, a fost posibilă grație mijloacelor de comunicație în masă, care au permis ca ideile unor oameni cum sînt Karl Marx, Mahatma Ghandi, Che Guevara, Pandit Nehru, să se răspîndească într-un timp atît de scurt. Mă gîndesc la faptul că întreaga omenire este astăzi indoliată de asasinarea unui tînăr om de stat american. Astfel, grație comunicațiilor de masă, întreaga omenire participă la o uriașă dezbatere. Și chiar atunci cînd părerile sînt diferite, oamenii discută pretutindeni aceleași probleme. Este un pas important spre înțelegere, spre o întîlnire a ideilor, spre pace».

În încheiere, oaspetele s-a referit la perspectivele relațiilor româno-engleze: «România și Anglia au interese comune în tehnologie și comerț. Sînt convins că există numeroase domenii în care cooperarea noastră se poate dezvolta, sînt convins de importanța politică a acestei colaborări pentru menținerea păcii. Sînt încîntat că am venit în România și foarte impresionat de primirea prietenească care mi s-a făcut».

I. D.

CONVORBIRE CU ELMAR KLOS

despre Festivalul de la Karlovy Vary

Astăzi, 15 iunie, se consumă aici ultimul act al festivalului cinematografic aflat la cea de-a 16-a ediție. Cele zece zile de paradă a filmului desfășurată în acest început de vară au prilejuit interesante confruntări între creațiile cinematografice din 16 țări. Chiar dacă, în ciuda selecției riguroase, pe lîngă «filmele mari» au reținut ecranul și unele pelicule de valoare discutabilă, Festivalul de la Karlovy Vary se încheie totuși cu succesul scontat, oferindu-și premiile filmelor care le merită.

În interviul pe care l-a acordat revistei «Flacăra», cunoscutul regizor ceh Elmar Klos (unul dintre autorii filmului «Magazinul de pe strada mare», distins cu mai multe premii Oscar) precizează, în calitatea sa de președinte al comisiei de selecționare și programare a filmelor, că ediția a 16-a marchează o trecere de la cantitate la calitate.

— Vă rog să ne spuneți în ce constă acest salt.

— *Criteriile de selecționare au devenit mult mai severe. Comisia noastră a vizitat înaintea festivalului o serie de țări și a vizionat peste 100 de filme.*

— Cîte trebuiau să fie reținute?

— *Numai 20, deși la festival s-au prezentat 22 de filme. Ceea ce ne-a preocupat a fost calitatea lor reală. Am ținut ca a 16-a ediție să însemne, de fapt, un festival cu totul nou. Participanții sînt în măsură să confirme dacă am reușit sau nu să realizăm acest obiectiv.*

— 16 țări participante la a 16-a ediție. Vă rog să ne indicați cîteva dintre filmele pe succesul cărora s-a scontat.

— *Personal, cred că merită atenție filmul «Vară capricioasă» al lui Jiri Menzel (filmul său «Trenuri păzite cu strictețe» a obținut anul acesta Premiul Oscar), care inițial trebuia să fie prezentat la Cannes. La Karlovy Vary s-au prezentat mulți concurenți serioși. Printre aceștia se numără Stanley Kramer cu filmul «Ghici, cine vine la cină». Este ultimul film în care a apărut Spencer Tracy alături de Katherine Hepburn. Alte creații: «Dancing la cartierul general al lui Hitler» (Polonia), «Șechestru pe persoană» (Italia), «Biotaxiu» (Spania), «Ola și Julie» (Suedia), «Cu singe rece» (S.U.A.), «Contemporanul tău» (U.R.S.S.), «Tante Zita» (Franța) și «Sarmana femeie» (Anglia).*

— Ce ne puteți spune despre juriile festivalului?

— *În primul rînd faptul că în componența lor s-au aflat personalități consacrate, ca Cesare Zavattini, Emmanuele Riva, Raf Vallone, Stanislav Rostoțki, Arnold Lustig și alții. În al doilea rînd, faptul că mai multe jurii au avut dreptul să confere premii unuia și aceluiași film.*

— Care a fost la această ediție tema dezbătută în cadrul tribunei libere a festivalului?

— *«Libertatea creației artistice și cinematografia contemporană».*

B. DIC

POZNAN

PARAMETRII EDIȚIEI 37

Corespondență specială de la D. BABOIAN

Un șuvoi nesfîrșit de vizitatori asaltează de cîteva zile pavilioanele celui de-al 37-lea Tîrg internațional de la Poznan, la care sînt reprezentate 46 de țări, între care și România socialistă. 3 000 de întreprinderi polo-neze și 2 500 firme de peste hotare și-au împărțit între ele cei aproape 130 000 mp suprafață de expunere, etalînd în cele mai variate și originale forme produsele lor.

De pe terasa hotelului Merkury poți cu-

COMENTARIU

Asasinarea lui Kennedy

de Silviu BRUCAN

Asasinarea mișelească a lui Robert Kennedy a repus pe tapet problema aprig disputată în ultimii ani a asasinatului politic în Statele Unite. Recitim în ziare și reauzim în emisiuni radiofonice despre șocul, oroarea și indignarea opiniei publice americane și mondiale care s-au produs aidoma la asasinarea fostului președinte John Kennedy, în noiembrie 1963, și a liderului luptei pentru drepturi civile, Martin Luther King, în aprilie 1968. Se repetă tragic formule și măsuri care par să fi devenit o tradiție americană: doliu național, drapele în bernă, funeralii la cimitirul Arlington și chemări la unitate națională, pe deasupra oricăror diviziuni politice sau rasiale. Ura și violența sînt condamnate de la cea mai înaltă tribună, în timp ce războiul dus în Vietnam continuă și presa publică zilnic cifra patrioților vietnamezi uciși în luptă...

Și iarăși auzim aceleași explicații care au căpătat un sunet familiar: cultul crimei și al forței brute în presă, în filme, în literatură, la televiziune; comerțul liber cu arme de foc pe care le poți cumpăra în magazine sau prin poștă; atracția celebrității, impulsurile subconștientului, alienarea individului în societatea supermaterialistă, abuzul în materie de senzualitate și sex și alte asemenea explorări în «străfundul uman» în care psihiatrii și sociologii americani sînt neîntrecuți. Nu pot desigur lipsi din acest jazz-band frenetic istoricii cu a lor teorie despre cele două laturi ale caracterului american — umanismul democratic, dorința justiției pentru toți, posibilități egale pentru oamenii de rînd, într-un cuvînt, ceea ce se numește «visul american», iar pe de altă parte brutalitatea de cea mai inumană și mai crudă speță, născută în viltoarea masacrelor de piei roșii și a comerțului cu sclavi și evoluată pînă la metodele «civilizate» ale napalmului și bombelor cu bile, într-un cuvînt ceea ce se numește «fox-hunt», vînătoarea de vulpi, denumire plastică dată mitralierii din elicoptere a partizanilor.

Cine ar putea nega însemnătatea și rolul acestor fenomene sociale cînd fiecare dintre ele este ilustrat cu statistici atît de convingătoare? Să o citățm doar pe cea mai recentă: în S.U.A. se întîmplă un atac grav împotriva unei persoane la fiecare două minute, o hoție la fiecare trei minute, un viol la 21 minute, un asasinat la 48 minute.

Și totuși, rezultanta acestor fenomene sociale incontestabile nu oferă, în cazul celor trei asasinate — John Kennedy, Martin Luther King și Robert Kennedy — o explicație plauzibilă. Nici în cazul asasinatului de la Dallas, nici în cazul asasinatului de la Memphis opinia publică n-a primit pînă astăzi o explicație completă și satisfăcătoare. Pentru că dacă fenomenele menționate definesc cadrul social general, adică ceea ce a fost caracterizat ca o «societate bolnavă», cele trei asasinate aparțin unei categorii speciale: ele sînt asasinate politice, iar asasinatele politice au logica lor specifică și — după cum constatăm — și o tehnică specifică. Ele s-au produs în momente politice cruciale: John Kennedy, la apogeul popularității sale care-l desemna pentru al doilea termen prezidențial; Robert Kennedy, la terminarea victorioasă a alegerilor preliminare care-l indicau drept pretendent favorit al Convenției democrate la candidatura în alegerile prezidențiale; tot astfel după cum și King se afla în preajma «marșului săracilor» asupra Washingtonului. Iar comun celor trei era orientarea democratică, potrivnică militarismului agresiv și rasismului, ceea ce ar putea să spună ceva în privința cercurilor interesate în eliminarea lor de pe scena politică.

Sirhanii și Oswalzii — mai mult sau mai puțin identificați — fac parte din categoria denumită în S.U.A. «hired killer» — asasini închiriați. Dar dacă despre asasinii reali sau presupuși s-au dat unele indicii, n-am aflat niciodată nimic din surse autorizate cine i-a închiriat. Or, aceasta este chestiunea esențială într-un asasinat politic. Cu Sirhan se încearcă a se acredita aceeași versiune oficială ca și în cazul Oswald: psihopat individual, motivat bineînțeles de porniri «naționaliste» sau «comuniste». Un «psihopat» care are grijă să nu posede asupra lui nici un act de identitate și să-și lase acasă un jurnal personal în care notase exact ceea ce trebuia pentru ca versiunea poliției să capete crezare!

La Los Angeles ca și la Dallas tehnica pare să fie aceeași. Cine l-a închiriat pe Sirhan? Va rămîne oare răspunsul un mister, ca și la Dallas?

În ce privește crima din Dallas, rezultă destul de clar că investigația conspirației a fost oprită pentru că principalii actori ai dramei — Oswald și Jack Ruby — aveau vechi legături cu cele două temute agenții federale — F.B.I. și C.I.A. — și orice pas în direcția lor ar fi dus la «compromiterea instituțiilor americane». Întrebarea este dacă și de astă dată va funcționa vreo frînă de acest gen în dezvăluirea adevărului. Aici rezidă și cheia problemei.

prinde cu privirea panorama tîrgului care apare, nu departe de albia riului Warta, ca un orășel pitoresc, cu totul insolit prin varietatea stilurilor arhitectonice ale pavilioanelor sale. Alături de turnul pavilionului țării-gazdă, silueta zveltă a turlei de 50 de metri a instalației de foraj petrolier F 200, produsă de uzina «1 Mai» din Ploiești, domină întregul ansamblu al expoziției. Operațiunea de înălțare pe verticală a acestui colos de metal, efectuată în cîteva minute cu ajutorul unui motor puternic, a produs impresie chiar și în rîndurile specialiștilor. Încă din prima zi pavilionul românesc s-a bucurat de afluența vizitatorilor, care se întîlnesc aici cu produse reprezentative ale industriei noastre, de la locomotiva diesel-electrică de 2 100 CP sau cea hidraulică de 1 250 CP pînă la robustele strunguri universale, ferăstraie circulare automate, mașini de filetat și mașini-unelte livrate în peste 40 de țări. Atenția vizitatorilor este atrasă, pe lîngă autocamionul «Carpați» de 5 tone sau autoturismul de teren M 461, și de recenta realizare: remorca Camping minor, folosită în agricultură.

Robin Sanders, trimisul special al revistei londoneze «Economist», ne-a declarat după vizitarea pavilionului nostru că exponatele reflectă un remarcabil avînt industrial și, în general, economic al României. «Ceea ce — spune el — nu poate fi decît rodul unei politici inteligente».

Și la actuala ediție a Tîrgului de la Poznan ponderea cea mai mare — ca volum de produse și suprafață de expunere (59 090 mp) — revine pavilionului polonez. 20 firme cehoslovace prezintă un ansamblu de exponate foarte solicitat de vizitatori.

Expoziția S.U.A. își propune să demonstreze rolul conducerii întreprinderii în industria americană, precum și tehnica studierii pieței. Totul este redat cu ajutorul unor instalații moderne de înregistrare și prelucrare a informațiilor. Replica japoneză constă în prezentarea de către «Nipon Electric Company Ltd» (una dintre cele 24 firme japoneze care expun) a unei serii de computere realizate în întregime pe bază de transistoare. Sînt de asemeni prezente la tîrg: R.F.G., R.A.U., Maroc, Ghana, Pakistan, Congo (Kinshasa).

În legătură cu caracterul larg al actualei ediții a tîrgului, ministrul comerțului exterior al Poloniei, Witold Trampczynski, a declarat la inaugurare că numărul mare de expozanți și de vizitatori dintr-o serie întreagă de țări capitaliste constituie o dovadă a faptului că Polonia este dispusă să acționeze pentru înlăturarea oricăror bariere artificiale existente în calea comerțului Est-Vest.

STOCKHOLM

TRICENTENARUL DE LA LUND

Corespondență specială de la Stig LARSSON

Timp de trei zile (13-15 iunie a.c.), în centrul universitar din sudul Suediei — Lund — a domnit o atmosferă festivă. Aici s-au desfășurat o serie de manifestări prilejuite de împlinirea a 300 de ani de la înființarea universității. Festivitățile s-au bucurat de prezența unor importante personalități din țară și străinătate.

Aniversarea ar fi trebuit de fapt să aibă loc cu o jumătate de an mai devreme — data reală a jubileului fiind 28 ianuarie. Dar, cum arată organizatorii manifestărilor, datorită «sezonului nepotrivit de iarnă» a devenit o tradiție ca toate aniversările să se desfășoare într-o perioadă cînd orașul Lund își poate pune cu adevărat în valoare frumusețile.

Universitatea din Lund a fost inaugurată în anul 1668 sub numele latin de «Regia Academia Carolina Conciliatrix», fiind opera regelui Carol al X-lea, care hotărîse înființarea unei instituții de învățămînt superior la Lund în cursul unei vizite de inspecție în provincia Skane, în partea de sud a Suediei.

Universitatea și-a început activitatea cu 80 de studenți și un corp didactic format din 14 profesori — alcătuit în proporție de jumătate din suedezi, cealaltă jumătate fiind danezi și germani. În prezent numărul studenților celor șase facultăți ale universității se ridică la aproape 16 000, iar corpul didactic este format din cîteva mii de cadre universitare, dispunînd de o bogată bază materială pentru desfășurarea unei activități susținute de cercetare științifică în diverse domenii.

Biblioteca universității posedă una dintre cele mai bogate colecții de cărți publicate în Suedia, întrucît, potrivit tradiției, primește cîte un exemplar din fiecare lucrare tipărită în Suedia.

Universitatea din Lund întreține legături de colaborare cu sute de instituții de învățămînt superior din lume, printre care și cu unele din România. De altfel, la Facultatea de filologie funcționează o catedră de limbi romanice, în cadrul careia se predă și limba română. Catedra este condusă de profesorul Alf Lombard, care menține contacte permanente cu filologi și instituții de specialitate din România.

BARCELONA

PREZENȚĂ REMARCATĂ

Corespondență specială de la José GARCIA

În ziua apariției acestor rînduri renumitul Tîrg internațional de mostre de la Barcelona își închide porțile. Este, desigur, prematur să apreciem concret eficiența lui comercială, dar ținînd seama de numărul foarte mare de vizitatori — mulți dintre ei veniți din aproape toate țările lumii — de interesul manifestat de produsele prezentate, putem spera că rezultatele, concretizate în cifra de afaceri, vor fi superioare celor realizate la edițiile precedente.

Printre participanți a fost prezentă pentru a doua oară consecutiv România. Pavilionul român, bogat în mărfuri de bună calitate și mare varietate, reflectînd dezvoltarea economică, în special cea industrială, a României, s-a bucurat de o afluență mare de vizitatori. Numeroși oameni de afaceri și specialiști s-au interesat direct și detaliat de performanțele și caracteristicile exponatelor, competitive cu produsele similare din oricare altă țară. Au impresionat în mod deosebit instalația de foraj, mașinile-unelte puse în funcțiune, utilajul electrotehnic, motocompresoarele și agregatele frigorifice. Tractoarele și mașinile agricole sînt de acum cunoscute și apreciate pe piața spaniolă, ca și alte produse de altfel din domeniul industriei chimice (materiale plastice, intermediari pentru industria organică de sinteză, produse farmaceutice) și petroliere.

Prezența românească la acest important tîrg internațional a fost remarcată de oficialități și de presă, care a scris mult și laudativ despre produsele prezentate. Acest succes s-a evidențiat în contracte comerciale importante, reciproc avantajoase, care contribuie la o mai largă dezvoltare a relațiilor economice dintre Spania și România.

telex

COSTUL BOMBARDAMENTELOR

«Bombardarea nordului (R.D. Vietnam — n.r.) a costat S.U.A. aproape o mie de soldați morți sau făcuți prizonieri și pierderea a peste 800 de avioane. În termeni financiari costul programului de bombardament a fost evaluat cu cîteva luni în urmă la șase miliarde dolari... Din punct de vedere politic încetarea bombardamentelor ar constitui în mod neîndoielnic un adevărat cîștig. Există o neliniște din ce în ce mai mare în rîndurile aliaților noștri europeni în legătură cu linia pe care o urmăm în Vietnam.

Pe plan atît militar cît și politic, așadar, bombardarea nordului nu mai pare a justifica cheltuiala. Din ce în ce mai mult pierderile americane depășesc pagubele provocate, în timp ce încetarea bombardamentelor poate aduce mari avantaje».

Roger HILSMAN
fost subsecretar de stat al S.U.A. pentru problemele Extremului Orient

„NU SE FACE"

«Multe dintre principiile noastre au fost călcate în picioare în cursa transplantărilor — și în primul rînd principiul universalității cercetării științifice. Știința e ori un bun universal, ori nu mai este nimic. În cursa transplantărilor sînt două lucruri care mă dezgustă: primul, spiritul sportiv cu care anumite persoane au început să manipuleze vieți omenești; al doilea, mania naționalistă. Cînd văd fotografia chirurgului englez fluturînd, după transplant, drapelul britanic, mi-e rușine pentru el. E absurd și supărător. Nu se face».

Werner FORSSMANN
laureat al Premiului Nobel pentru medicină (Dintr-un interviu acordat revistei italiene «Europeo».)

Centrul Saigonului s-a transformat în ultimele zile într-o adevărată linie I a frontului, în urma puternicelor atacuri declanșate de forțele patriotice împotriva capitalei sud-vietnameze. În legătură cu desfășurarea operațiunilor din Vietnamul de sud sînt semnificative declarațiile făcute recent de generalul Westmoreland cu prilejul părăsirii funcției de comandant al forțelor americane din Vietnam: «Este nerealist să se aștepte înfrîngerea rapidă a dușmanului...», spunea Westmoreland, subliniind totodată că nu este posibil să fie cîștigat războiul «în sensul clasic al cuvîntului».

Datorită evenimentelor legate de asasinarea senatorului Robert Kennedy — oglindite în numărul de față — continuarea romanului «Rebeliunea din Puerto Santos» de J.K. Galbraith va apărea în numărul viitor.

OPERAȚIA EXTRACȚIE

«Extragerea» de către Franța a sumei de 745 milioane de dolari din Fondul Monetar Internațional s-a făcut pe baza dreptului la «credit nelimitat» a membrilor majori ai acestui organism. Este vorba de dreptul de a retrage «tranșa-aur» și «supertranșa-aur», — respectiv suma depusă inițial și un credit suplimentar proporțional. Operația a fost calificată de experți ca o măsură de «apărare a francului».

Ce a determinat folosirea acestui drept? La bursele din Londra, Frankfurt pe Main, New York și chiar Hong Kong începuse un «asalt» împotriva francului. Speculanții care s-au năpustit ca să vîndă franci în schimbul altor valute au rămas, evident, neidentificați, dar s-a creat certitudinea că jocul era sincronizat cu scopul de a sili Banca Franței să arunce pe piață o parte din rezervele sale. Aceste rezerve sînt evaluate la 5 miliarde de dolari aur și peste un miliard în devize. Dar în locul politicii «devensive» așteptate, autoritățile franceze au trecut la contraofensivă și au determinat devierea loviturii. În felul acesta, Banca Franței și-a consolidat momentan rezervele și, totodată, și-a sporit lichiditățile necesare acum, în momentul reluării activității bancare și de afaceri după marea grevă din mai-iunie.

Refuzul autorităților franceze de a vinde din rezervele de aur a dezamăgit pe cei ce pîndeau o nouă «sursă auriferă». Tentativa de a declanșa o manevră asemănătoare cu cea premergătoare devalorizării lirei sterline a fost dejucată. Francul a rămas «stăpîn pe situație». Ceea ce însă nu exclude organizarea unor noi «asalturi», chiar mai masive, în viitor. Replicile se anunță, în orice caz, dure.

Z. F.

Startul, la Plymouth, în temerara traversare a Atlanticului — întrecere devenită tradițională în ultimii ani.

ANUL DESTINULUI

«Rebelii au fost înfrînți. Sîntem stăpîni pe situație». Astfel sună, în esență, un comunicat publicat la Port-au-Prince la cîteva zile după ce din capitala haitiană parveniseră știri cu privire la lupte cu grupuri de exilați debarcați în zona septentrională de coastă. Un comunicat mai mult autolinistitor. Că lucrurile stau așa vine să confirme nu numai faptul că președintele-dictator Duvalier a simțit nevoia obținerii unor «împuterniciri speciale» din partea parlamentului și a decretat «starea de urgență», ci și știrile de la începutul acestei săptămîni despre noi lupte în regiunea Cap Haitien. Șeful statului haitian, François Duvalier — «un despot care de zece ani de teroare sîngeroasă își menține dominația asupra celei mai vechi republici negre din lume» și care «s-a autonumit pe viață» atribuindu-și jovialul prenume de «Papa Doc», cum îl caracterizează revista vest-germană «Der Spiegel» — referindu-se la adversarii regimului său, îi califică drept un grup «în slujba fostului președinte Paul Magloire», refugiat în Statele Unite. Este o încercare de a minimaliza amploarea opoziției față de regimul Duvalier, opoziție evidențiată, pe de o parte, de astfel de acțiuni ca incendierea unor plantații de trestie de zahăr din apropierea capitalei (aparținînd unor mari latifundiari și companiei americane «Hasco») și, pe de altă parte, de activitatea faimoșilor «tonton-macoutes» care au lichidat peste 2 000 de «adversari politici» ai lui Duvalier. Profunda ostilitate față de regimul Duvalier, care a cuprins cele mai largi pături ale populației, își are originea în dezastruoasa situație ce domnește în Haiti pe toate planurile. Cînd ziarul «Le Monde» scrie că «la sfîrșitul acestui prim deceniu (de dictatură a lui Duvalier — n.n.) Haiti oferă un spectacol dezolant», se referă la faptul că această țară deține recordul în întreaga Americă Latină în ce privește venitul redus pe cap de locuitor (în medie 75 dolari anual, dar 85% din populație nu cîștigă decît pe jumătate!); se referă la procentul uriaș de analfabeți — 90%; la faptul că, deși economia acestei țări e aproape exclusiv agrară, doar mai puțin de jumătate din suprafața arabilă e cultivată iar majoritatea țăranilor dețin mai puțin de un hectar; se referă la faptul că Haiti este supusă unei exploatări de tip colonial — companiile nord-americane scoțînd de acolo materiile prime și revînzîndu-le țării ca produse finite; se referă la longevitatea medie a populației — 32,6 ani. De necrezut? Imposibil? «Astăzi, în Haiti — scria același «Le Monde» — aceste cuvinte nu mai au nici un sens».

La începutul acestui an, ziarul haitian «Lumea nouă», cîntînd osanale unui demagogic plan de «demaraj economic» lansat de Duvalier cu surle și trîmbițe, menționa că 1968 trebuie «salutat ca anul destinului». În lumina intensificării luptei împotriva regimului Duvalier s-ar putea întîmpla ca citatele cuvinte să fie profetice. Cu un amendament: un an al... sfîrșitului «destinului» prezidențial al lui «Papa Doc».

I. CIOARĂ

În țara cu Los Angeles

Nu sînt dintre cei care visează la o mașină sau la mașini; mașinile nu-mi inspiră nimic important; desigur, neputînd visa cînd le contemplu, nu mă interesează nici realitatea lor. Ca atare, nu știu să deosebesc în mod profund un Wartburg de o Simcă — și nu trăiesc de loc mai prost din cauza asta. Superioritatea jaguarului asupra Trabantului sau invers mă lasă rece; nu mă laud cu această ignoranță, o exprim doar pentru a nu mi se cere amănunte la cele ce urmează. Nu mă pricep, dar aflu că la General Motors — în țara cu Los Angeles, cimitirul Arlington și cimitire de mașini — urmează să apară mașini cu volan antișoc. Chiar la viteze de 70 la oră, acest volan-minune va absorbi orice conflicte violente între mașini și mediul înconjurător (parapete, pereți, copaci, borne kilometrice, stîlpi, stînci și ce mai iese în cale). Vor mai fi accidente, firește, dar nu mortale — zic specialiștii — ceea ce va constitui un progres, «cel mai important progres în domeniul securității auto de la inventarea centurilor de siguranță, după părerea unui cercetător de la Universitatea din Michigan. «Ciocnirile de copaci sau de stîlpi pot fi considerate de acum înainte ca benigne» — scrie «Washington Post». E prima oară cînd visez ca omul să fie sau măcar să aibă ceva de mașină: un volan antișoc, de pildă, miniaturizat în creier, la nas, la piept, unde o fi, căci pentru așa ceva nu există locuri tabu. Visez la un volan antișoc pentru lungile noastre curse pe șoselele complicate care se întind de la un om la alt om.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Ulise '68

Un tînăr grec — Petru Klutas — e într-o situație ambetantă, cum se mai întîmplă cu junii la vîrsta de 26. El ar vrea să realizeze în 3 luni de concediu ceea ce Ulise a izbutit în 10 ani, nesalariat: o odisee. Klutas are tot ce-i trebuie: o barcă de 9 metri, fără compas, bune cunoștințe în orientarea solară și stelară, ambiție, entuziasm și un itinerar homeric: Troia-nordul Greciei-insula Hidrei-Tunisia,-Corsica - Sicilia - Corfu și Itaca, unde ar trebui să-l aștepte Penelopa cu al ei covor. Numai că omului îi lipsește tocmai Penelopa: logodnica lui Klutas l-a anunțat că dacă nu se întoarce la Atena în trei luni, atunci pa și pusi — cum se zice într-un limbaj demitizat. Ce va face Ulise '68 cu această Penelopă ratată? Să plutească pe mare fără să-i pese de timp și de logodnică e o idee dar nu mai e o odisee căci — o știe și un școlar — fără Penelopă nu mai ești Ulise. Circe nu mai are haz, Scila și Caribda sînt fără sens și mai bine stai acasă. Să lase pluta unde o fi și fix după trei luni să ia un tren, un avion și să cadă la timp în brațele domnișoarei — ar fi nedemn pentru un bărbat care se orientează pe mare fără compas. Să ia o altă carte ca sursă de inspirație? Care? De la Homer încoace, mai toate cărțile serioase ale lumii spun cam același lucru: oricum te învîrtești, oricîte ocoluri faci, oricîte întîrzii prin golfuri și porturi, la capătul tuturor peripeliilor de bărbat călător te așteaptă implacabilă aceeași întrebare, fără scăpare: ce fac cu această femeie, ce fac cu Penelopa? O las? Rămîn? Eu aș face o combinație între primele două soluții, chiar dacă se bat cap în cap. În fond, la Penelope ratate e logic să apară Ulisi ratați. Odisei ratate. Secolul nostru nu s-ar mînia peste poate.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Numele scriitorului Marin Preda pe coperta unei cărți a devenit garanția indiscutabilă a unei proze de adâncime, de largi rezonanțe sociale și de mari eficiențe artistice. Zilele acestea, prestigiosului prozator i-a apărut un nou roman, **Intrusul**, asupra căruia vom reveni într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre.

● În excelente condiții grafice, cu numeroase fotografii în alb-negru și color, cu texte valoroase iscălite de Letiția Gîtză, Iordan Chimet și Valentin Silvestru, a apărut la Editura «Meridiane» **Teatrul de păpuși în România.** Fără îndoială că reușita acestei cărți ar fi fost deplină dacă nu s-ar fi petrecut și unele regretabile omisiuni în prezentarea evoluției acestui gen de teatru. Sîntem convinși că, la o eventuală viitoare ediție, îngrijitorii ei sau cei ce se vor ocupa de aci înainte de istoricul teatrului de păpuși la noi în țară vor ține seama și vor aduce justificatele amendamente și obiecțiuni făcute cărții într-o scrisoare semnată de Elena Pătrășcanu Veachis, Lena Constante, Ileana Popescu, Al. Brătășanu și publicată în «Contemporanul».

● În colecția «Biblioteca pentru toți» au apărut: **Poezii** de D. Anghel (ediție îngrijită și prefațată de M. Dragomirescu), precum și **Versuri originale și tălmăciri** de St.O. Iosif (ediție îngrijită și prefațată de Ion Roman).

● Tot în colecția BPT, sub titlul **Viața lui Bertoldo,** sînt strînse **Cărți populare** care au circulat ca lectură aproape exclusivă în faza preexistentă formării beletristicii românești. Povestirile, de ce să n-o mărturisim, își păstrează și astăzi nasvul lor farmec virginal prin care au captat atenția stră-străbunilor noștri.

● O selecție din opera lirică a poetului Adrian Maniu — plecat nu demult dintre noi — a apărut în colecția **Cele mai frumoase poezii.** Prefața — Mircea Tomuș.

● Dintre ultimele apariții la Editura Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport notăm: **Biomecanica exercițiilor fizice** de dr. A. Iliescu, **Anatomia funcțională a aparatului locomotor** de Clement C. Baciu, dr. în științe medicale, **Alimentația sportivului** de dr. C. Alexandrescu.

● Noi cărți de poezie: **Oamenii, visele...** de Tania Lovinescu (Editura pentru literatură), **Afectivități conștiente** de Lucian Bureriu (Colecția «Luceafărul»).

plastică

● **Tinere speranțe.** Peste 300 de desene, fotografii artistice, picturi, obiecte de artizanat, aparataje și instalații tehnice etc., creații ale școlarilor din clasele I — VIII din întreaga țară, sînt expuse la Dalles.

● Membrii cercului de artă plastică al Consiliului Sindicatelor Sanitare expun circa 200 de lucrări de pictură, sculptură, grafică etc., în Pavilionul C din Parcul Herăstrău.

● **Lucia Ioan** — pictură. Artista își îndreaptă atenția spre două direcții ferite de altfel: universul istoric și cel folcloric. Un remarcabil tablou prin picturalitatea și dinamismul construcției — «Răscoala» — deschide acest orizont istoric, completat de un dramatic «Dunărea 1877» și cîteva portrete. Relieful disimulat al culorilor, desenul discret, valorația abia sugerată sînt virtuți pe care, unele, le regăsim în cele cîteva tablouri de inspirație folclorică sau în «Gălbenele», flori cu delicate transparențe (Casa ziariștilor — Calea Victoriei nr. 163).

● **George Ștefănescu** — pictură. Cîteva ploze («Maternitate», «Femeia care așteaptă») cu personaje construite în volume rotunjite. Apoi peisaje și motive, echivalențe plastice ale unor senzații, tratate cu acutate cromatică, sonor și exuberant. O expoziție interesantă (str. Domnița Anastasia 7).

● **Radu Costinescu** — pictură. 14 lucrări ale unui artist aflat la prima sa expoziție personală. Cîteva peisaje născînd din culoare și sugerînd vastitățile spațiului («Peisaj», «Orașul»), o ancorare în baladesc într-o sugestivă lucrare («Mioriția»), în sfîrșit echivalențe metaforice în «Raze», «Reflex» etc. (Galeriile de artă, Calea Victoriei nr. 132).

cinema

● **Hiroshima, dragostea mea.** Eveniment cinematografic. Fără să ne mai șocheze prin noutatea limbajului cinematografic (într-un timp am mai văzut cîteva dintre marile creații ale ultimilor ani), filmul lui Alain Resnais, după un scenariu al scriitoarei Marguerite Duras, își păstrează întreaga frumusețe și căldură a mesajului său uman. Știința perfectă cu care este condusă năvala trecutului în prezent, minuția gradației psihologice, țesătura fină în care sînt prinse dragostea, uitarea, imposibilitatea de a uita fac din filmul lui Resnais — creat în 1959 — un punct de referință al artei cinematografice contemporane. În rolurile principale — doi actori aiciodată îndeajuns de lăudați: Emmanuèle Riva și Eiji Okada. Imaginea — Sacha Vierni și Takahoshi Michio. Muzica Giovanni Fusco și George Delerue.

● **Domnișoarele din Rochefort.** Autorul «Umbrelelor din Cherbourg», Jacques Demy, folosește încă o dată muzica, culoarea (cărora li se adaugă de data aceasta și dansul) ca pe niște prelungiri ale sensibilității noastre, într-un spectacol modern, poate mai puțin armonios decît «Umbrelele...» dar deopotrivă de cuceritor. În distribuție: Catherine Deneuve și nefericita sa soră, Françoise Dorléac, Danielle Darrieux, George Chakiris, Gene Kelly Michel Piccoli, Jacques Perrin. Muzica este semnată de Michel Legrand.

● **Bomba de la ora 10 și 10.** Un film de tensiune, cu subiectul luat din lupta partizanilor iugoslavi în anii ocupației hitleriste, povestit fără efort artistice de nici un fel. Scenariul și regia: Ceslav Damjanovici (o producție a studioului Avala-Film – Belgrad). În rolurile principale: Branka Plesa, Rade Marcovici («Hoțul de piersici»), Ljuba Tadici și actorul american George Montgomery.

Emmanuèle Riva

muzică

● Înainte de a-și lua și ea vacanță precum Orchestra simfonică a RTV, Filarmonica continuă să ne prezinte personalități muzicale de mare prestigiu, lucru demn de subliniat pentru întreaga stagiune ce se va încheia curînd. De data aceasta invitatul primei noastre orchestre simfonice este dirijorul belgian **Edgard Doneux.** Programul este alcătuit exclusiv din lucrări ale marelui repertoriu: Mozart — Simfonia nr. 39 în Mi bemol major; Haydn — Concertul nr. 1 în Do major pentru vioară și orchestră (solist, **Mihai Constantinescu**); Rimski-Korsakov — «Șeherazada» (15 iunie, sala Ateneu).

● Orchestra simfonică a cinematografiei n-a mai ieșit... În public de multă vreme. De ce? Doar și în trecut avea sarcini specifice și totuși ne făcea plăcerea să se lase și văzută nu numai auzită. Ne bucurăm să o vedem din nou într-un concert sub conducerea lui **Constantin Bugeanu,** în care ne va prezenta trei prime audiții: Concert pentru clarinet și orchestră de Marius Flotuis (solist **Aurelian Octav Popa**) și două lucrări de Igor Stravinski — «Mouvements», piesă pentru pian și orchestră (solist, **Constantin Ionescu-Vovu**) și suita de balet «Agon», lucrare dodecafonică. Vom mai asculta «Cele patru anotimpuri» — concert pentru pian și orchestră de Paul Hindemith, avînd ca solistă pe **Silvia Șarbescu** (16 iunie, ora 11, sala Ateneu).

● Între 13 și 16 iunie sala Palatului găzduiește spectacolele **Ansamblului de music-hall din Moscova.** Într-un recent turneu la Teatrul «Olympia» din Paris — adevărată piatră de încercare pentru oricine vizează consacrarea — ansamblul moscovit a obținut un frumos succes. Programele sale, credincioase specificului genului și tradiției, cuprinde melodii ritmate cu soliști vocali, cuplete și momente vesele, dans, varietăți estradistice etc.

teatru

● Ne aflăm în perioada în care unele teatre provinciale întreprind turnee în București. Astfel Teatrul Național din Cluj prezintă **Lungul drum al zilei către noapte** de O'Neill în regia lui Crin Teodorescu și scenografia semnată de Liviu Ciulei. Printre interpreți: Valentino Dan, Silvia Ghelan, George Mottoi, Ștefan Sileanu.

● Georges Feydeau, unul dintre cei mai reputați autori de comedii burlești, e prezentat pentru prima dată publicului românesc de către Teatrul de stat din Tg. Mureș cu piesa **Cu ochii legați.** Aventuri comice, qui pro quo-uri, vervă, iată pe scurt mijloacele de expresie ale autorului. Spectacolul a fost încercat cu deplină înțelegere a textului dramatic și cu multă subtilitate de către regizorul Emil Mandric, eroii fiind surprinși cu pasta desenului satiric. Scenografia — bună — aparține lui Șt. Hablinski. În distribuție, foarte tinerii interpreți ca Ileana Dunărceanu, Victor Strengaru, Irenne Flamann alături de Nae Floca-Acileoi, Viorel Comănici. Un spectacol reconfortant, în care ținuta artistică e mereu păstrată.

● Teatrul Țăndărică se află la Zürich, în cadrul zilelor festive ale acestui oraș, cu spectacolul **Cele trei neveste ale lui Don Cristobal.** Ultima premieră a teatrului bucureștean a fost spectacolul **Șoricelul și păpușa** — realizat cu fantezie și culoare de către regizorul Ștefan Lenkesch. Muzica, sugestivă, aparține lui V. Veselovski, iar scenografia Mioarei Buescu și Ellei Conovici. Două creații artistice: Brînduța Zaițs-Silvestru și Florentina Lenkesch.

● Teatrul din Piatra Neamț, specialist în spectacole pentru copii, prezintă publicului din București dramatizarea **Vrăjitorul din Oz** după Frank Baum. O nouă reușită regizorală a lui Ion Cojar.

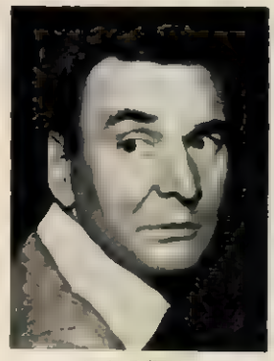

Radu Beligan

● În săptămîna care urmează vom putea asculta la emisiunea **Teatru radiofonic** actori ca Radu Beligan, Grigore Vasiliu-Birlic, Marcel Anghelescu («Mielul turbat»), Ileana Predescu, Ion Marinescu («Vacanțele visate»), Sanda Toma, Costache Antoniu («Andreea»), Toma Caragiu («În foișoc de hîrtie»), Vasilica Tastaman, Nineta Gusti («Nu-i adevărat, totuși cred»).

disc

● Electrecordul s-a întrecut în operativitate! Iată-l pe **Roddy McNeil,** ultrasimpaticul interpret scoțian de la Festivalul de la Brașov, aurizîndu-ne de pe fotografia copertei discului și cîntîndu-ne: «The tango of my youth», «Lewis bridal song», «The lovely lass of Inverness», «To the tattoo». Orchestra Festivalului de la Brașov, dirijată de **Richard Oschanitzky,** susține acompaniamentul cu același brio ca în timpul memorabilului eveniment (45-EDC-982).

● Deținătoarea «Cerbului de bronz» de la Brașov, **Kalinka,** vedeta numărul 1 a emisiunilor de televiziune belgiene, apare pe un disc românesc de dimensiuni medii dar de rezonanțe majore. Aici puteți reasculta nu numai excelenta interpretare a cîntecului lui Vasilache-junior «Ploaia și noi», dar mai ales «Nobody knows the Troubles I've seen», acel «negro spiritual» de neuitat pe care l-am ascultat la televiziune, în direct, de la Brașov. Acum îl puteți auzi în direct de pe discul EDD-1197, unde mai puteți găsi și «The last waltz» și «What now, my love» (versiunea engleză a celebrului cîntec compus de Gilbert Bécaud). Orchestra festivalului e dirijată de **André Coucke,** cel care a descoperit-o pe Kalinka.

● **Caterina Caselli,** «hors-concours» la Brașov, poate fi adusă fără mari sacrificii pe disc, de toți, la electrofoanele respective. Ca să mai auziți o dată: «L'uomo d'oro» sau «Sono bugiarda» sau, și mai bine chiar, toate piesele de pe acest disc remarcabil (EDD-1198).

● **Bobby Solo** și formația sa, copia infidelă a lui Elvis Presley și a formațiilor sale, a cucerit nu numai aplauzele ascultătorilor noștri dar și sufragiile ascultătorilor din lumea întreagă. În sfîrșit l-am văzut, l-am auzit, și-acum putem să-l auzim la infinit, fără să mai scriem totală ziua, bună ziua, la emisiunea radiolului de la orele 8,30, alături de alți cine știe cîți solicitanți. Aveți discul, e bine! Nu-l aveți? Tot bine! Nu poate să placă Bobby Solo la toată lumea (EDD-1199).

Ca încheiere: «Bravo Electrecord»! Pe curînd, la fel.

televiziune

Singurul lucru mai deosebit în această săptămînă este introducerea a încă unei zile (duminică) cu două programe paralele. Sporul acesta de ore de emisiuni se cere însă susținut de un efort mai vizibil în direcția îmbogățirii calitative a programelor: varietate, atractivitate, fantezie... Și, să nu uităm, a început perioada vacanțelor și de aceea — credem noi — ponderea emisiunilor de divertisment ar trebui să crească.

DUMINICĂ 16 IUNIE. Am asistat duminica trecută la un «Zigzag» neașteptat de slab. În consecință, nu ne mai încumetăm să recomandăm din această emisiune de circa 5 ore decît un singur titlu cu care mergem la sigur: **fotbal** — finala Cupei României (17.30) ● Emisiunea de **Varietăți** încearcă o improspătare lansînd invitații estradelor din Deva, Ploiești, Brașov, Pitești, Galați, Constanța, Suceava. Dacă plouă și nu ieșiți la plimbare la șosea, puteți încerca această emisiune (20.15) ● Frumoasa actriță italiană Antonella Lualdi într-un film necunoscut la noi în țară — «Telefonistele» (21.30) ● La concurență cu «Varietățile» din programul I — o emisiune coregrafică pe programul II (Cristina Hamel, Elena Dacian, Rodica Simion, Sergiu Stefanski, Ion Tugearu, Dan Moise), iar paralel cu filmul (neinspirată programare) **Teatru în studio:** «Mioara» de Camil Petrescu (Nineta Gusti, Anda Caropol, Eugenia Bădulescu, Victor Rebengiuc ș.a.).

LUNI 17 IUNIE. O temă spinitoare la **Teleuniversitate** (ciclul Istoria civilizațiilor): «Cele mai vechi urme de cultură pe teritoriul țării noastre» (20.45) ● «Honoré din Marsilia» — un film cu Fernandel (21.20).

MARȚI 18 IUNIE Seară de teatru: «Candida» de G.B. Shaw (Beate Fredanov, Septimiu Sever, Ion Caramitru) în regia lui George Carabin (20.30).

MIERCURI 19 IUNIE ne e dat ca, după toate lăsările de cortină peste toate campionatele naționale și internaționale, să vedem din nou **fotbal:** Rapid-Lokomotiv Sofia, în finala Campionatului internațional feroviar (18.00) ● O oră de **muzică populară românească** în compania Elisabetei Țicuță, Mariei Butaciu-Dragu și a lui Nicolae Florian (20.00) ● **Studioul tinărului interpret,** o tribună artistică valoroasă, prezintă formația «Coral» (20.45) ● Pe afișul **Telecinemateclî:** Nicolae Cerkasov și filmul său, «Aleksandr Nevski» (21.15).

JOI 20 IUNIE. Dick Rivers, cîntăreț de muzică ușoară (francez, în ciuda numelui), ne oferă un recital de 20 de minute (21.40) ● Cîntă eminenta violonistă belgiană de origine română, Lola Bobescu, în emisiunea **Mari interpreți** (22.30) ● Programul II: sirtaky, jenka, bostela, shake, hullygully. Învățați să dansați! Profesori: balerini ai Operei Române (22.25).

VINERI 21 IUNIE.Studioul muzical. Excelentă emisiune de propagandă pentru arta lui Euterpe Azi: opera italiană — Rossini (Arta Florescu, Elena Cernei, Magda Ianculescu, Nicolae Herlea) (20.20) ● «Ocolul» — realizare remarcabilă a cinematografiei bulgare. O foarte bună interpretă în persoana Nevenei Kokanova (21.15).

SÎMBĂTĂ 22 IUNIE. Participăm «de visu et de auditu» la concursul de **muzică ușoară** «Cheia de sus», tranșmisă de la Karlovy Vary (21.15) ● Filmul serial «Campionii». Sau poate «Răzbunătorii». Ci programarea acestor seriale este cam labilă (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 24 din 16 iunie 1968

I. Inter — Milan (pauză)	x
II. Inter — Milan (final)	2
III. Bologna — Torino	x
IV. Bari — Verona	1
V. Catania — Porenza	1
VI. Lazio — Foggia	x
VII. Livorno — Reggiana	1
VIII. Messina — Perugia	1
IX. Novara — Genoa	1
X. Padova — Modena	1
XI. Palermo — Catanzaro	1
XII. Reggina — Monza	x
XIII Venezia — Pisa	x

„PRACTIC“

ASPIRATORUL
ULTIMELOR
CERINȚE

Practic

«PRACTIC» consumă numai 420 Wați pe oră.

Diferența de presiune pe care o creează el este de 1 300 milimetri coloană de apă.

«PRACTIC» are un randament superior, performanțele lui fiind comparabile cu ale celor mai bune produse similare străine. L-ați recunoscut deci: **«PRACTIC»**, noul tip de aspirator de praf realizat de uzina «Electromotor»-Timișoara, este rodul unor temeinice studii și experimentări. Tehnologia modernă de fabricație și execuția îngrijită îi conferă performanțe mult îmbunătățite în comparație cu tipul «Record».

«PRACTIC», ASPIRATORUL IDEAL, VĂ STĂ LA DISPOZIȚIE ÎN VITRINELE MAGAZINELOR DE SPECIALITATE.

UZINA **ELECTROMOTOR**

[illegible] BD. REPUBLICII NR. [illegible]

TELEFON 13856

F
26
'68
FLACARA
ANUL XVII
NR. (682)
22 IUNIE 1968

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ

Mariella Petrescu, actriță a Teatrului „Lucia Sturdza-Bulandra".

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUȘATESCU

INTERVIU DE 5 MINUTE

Considerăm cu toții (și pe bună dreptate) că județul Brașov este una dintre cele mai importante baze turistice ale țării. Ne-am adresat tovarășului *Nicolae Bozdog*, președintele Colegiului O.N.T., rugindu-l să ne vorbească despre perspectivele dezvoltării acestei importante baze turistice:

— Voi fi foarte scurt. În acest an județul Brașov va fi vizitat de peste 300 000 turiști români și străini. Sperăm să se simtă bine. Îndăguiți-mi acum să spun cîteva cuvinte despre investițiile care vor fi făcute aici între 1968 și 1970.

În cursul anului 1968 se vor da în folosință: două hoteluri la Predeal, unul la Clăbucet, cu o capacitate de 100 locuri de cazare, și un altul la Trei Brazi, cu o capacitate de 100 locuri. La Timiș se va construi un motel prin reamenajarea unor construcții existente. Capacitatea: 44 locuri. La Poiana Brașov se vor da în funcțiune trei vile cu 10 apartamente. Campinguri vor fi construite la Timișul de Jos și Rîșnov. Tot în anul acesta se va termina extinderea restaurantului Capra Neagră, realizîndu-se un plus de 200 locuri. Sînt în curs de terminare: o secție de îmbuteliere a vinului la Brașov pentru T.A.P.-Carpați, iar la Poiana Brașov un patinoar. Tot în 1968 vor începe lucrările pentru un teleferic cu cabine, care pleacă din stația de jos a telescaunului pe Kantzer.

În perioada 1969-1970 se va întocmi studiul tehnico-economic pentru echiparea completă a Poienii Brașov, prevăzîndu-se capacitățile de cazare pe care le poate prelua stațiunea, cu alimentația publică respectivă, amenajarea terenurilor de sport și agrement ale stațiunii, amenajarea pîrtiilor de schi și bob și a trambulinelor. Astfel, Poiana Brașov va putea să devină o stațiune internațională din ce în ce mai modernă. Se mai prevede un teleferic la Timpa, lucrare pentru care studiile sînt înaintate, iar șantierul va putea fi atacat încă din acest an.

Mai este în studiu construirea unui teleferic (sau telescaun) la Bunloc. Pentru Poiana Brașov se examinează posibilitatea ca terenurile de schi să fie prevăzute și cu teleschiuri mobile. Tot aici se vor începe lucrările pentru două hoteluri amplasate în apropierea stației de teleferic, cu o capacitate totală de 350 locuri, un restaurant, o braserie și un bar de noapte. Este în curs de avizare proiectul pentru un hotel de 220 locuri în Poiana Brașov. Aceste lucrări vor fi atacate la începutul anului viitor. Tot la începutul anului viitor se va trece la realizarea unui motel la Poiana Brașov. La Predeal se proiectează un nou hotel, lucrare care va fi dată în folosință în 1970.

— Se poate vorbi despre amenajarea și punerea în valoare de noi zone și obiective turistice?

— Da. În cursul anilor viitori se preconizează valorificarea turistică deplină a orașului Făgăraș și a împrejurimilor sale. Vechea cetate a Făgărașului este în curs de restaurare. În incinta ei va fi găzduit muzeul medieval al Făgărașului, iar din anul 1974, tot aici, va funcționa un hotel cu o capacitate de 100 locuri și un restaurant. Tot la Făgăraș se va construi, în 1971, un camping.

Făcînd o analiză a bazei materiale existente în județul Brașov și a planului de investiții prevăzut pînă în 1975, se observă tendința de a dezvolta în acest județ stațiunile de munte. Astfel, Poiana Brașov va fi dotată cu amenajări turistice de prim ordin, pentru a deveni o stațiune de munte modernă. O atenție deosebită se acordă Predealului, care va deveni și el un centru turistic și sportiv internațional cu pîrtii de schi și amenajări corespunzătoare.

Dată fiind tradiția turistică a județului, se remarcă existența unor condiții favorabile pentru dezvoltarea unor sate turistice de vacanță. Astfel, localitățile Șirnea și Zizin se bucură de o poziție geografică prielnică, fiind puncte de pornire pentru excursii pe diferite trasee în Munții Piatra Craiului și respectiv Ciucaș și Piatra Mare. Oamenii de prin părțile locului și-au construit case frumoase, sănătoase, care pot oferi celor dornici să-și petreacă vacanțele în aceste colțuri liniștite condiții de cazare deosebit de bune.

Consiliile populare comunale ar trebui să sprijine în mai mare măsură, mai organizat și cu multă imaginație acțiunile de amenajare și înfrumusețare a satelor care prezintă interes turistic.

Interviu consemnat de Bazil DUNĂREANU

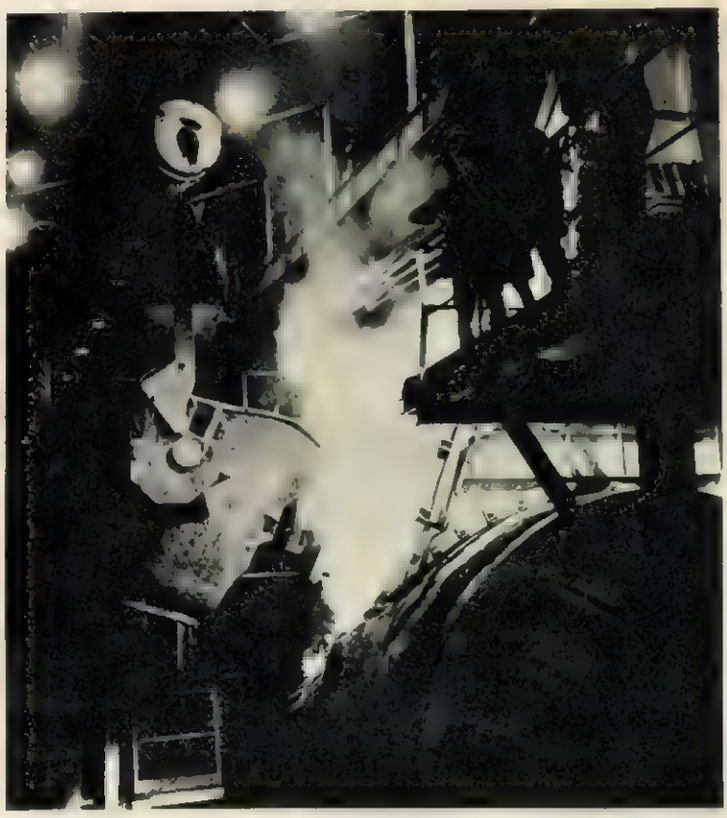

La Baia Mare un nou obiectiv industrial se afirmă în circuitul economic al țării: Combinatul chimico-metalurgic care cuprinde fabrici producătoare de oxizi de plumb, cupru, acid sulfuric.

Tehnică modernă la Centrul de cercetări forestiere de la Snagov: containere cu izotopi radioactivi servesc la efectuarea unor studii și cercetări de precizie. ▶

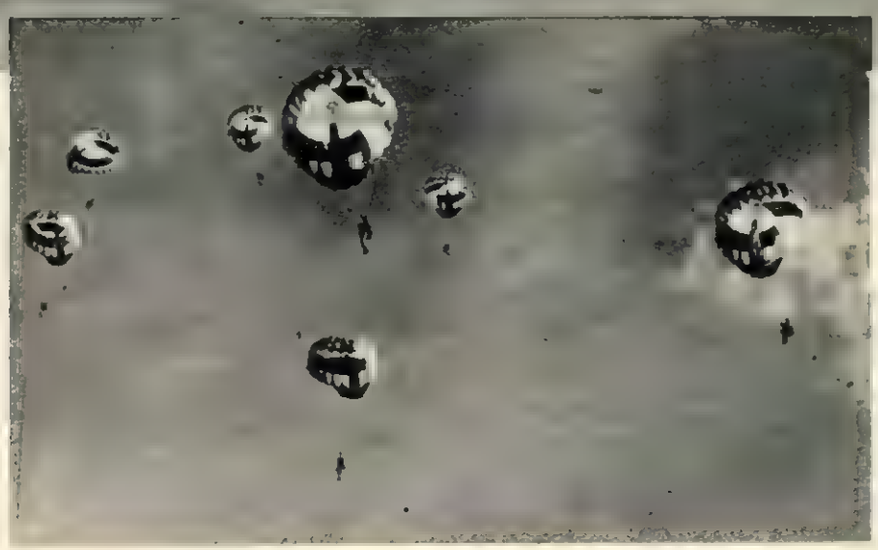

Ziua zburătorilor, a străjerilor din văzduh, a cutezătorilor și virtuoșilor, ziua acelora de azi prevestiți ieri de Traian Vuia și Aurel Vlaicu — Ziua aviației Republicii Socialiste România — a fost sărbătorită, în întreaga țară, cu entuziasmul și fastul de rigoare.

La București, elita aripilor românești, organizată într-un miting al Federației aeronautice române, a făcut o înălțătoare (și la propriu, și la figurat) demonstrație de cutezanță și măiestrie, transformind cerul de deasupra Bucureștiului într-o arenă aeronautică de prima clasă. Demonstrația aeriană de la București, desfășurată sub ochii a sute de mii de iubitori ai zborurilor, a transmis celor prezenți pe aeroportul Băneasa sentimentul de îndreptățită mîndrie pentru măiestria «aeriană» a băieților și fetelor noastre, reprezentînd în același timp o caldă evocare a drumului parcurs de aviația românească de la început și pînă astăzi.

DESPRE HEMATOLOGIE, ÎN CÎTEVA CUVINTE

În ultima vreme, cercetătorii Centrului de hematologie din Capitală au reușit, grație unor metode noi și perfecționate de investigație, să precizeze diagnosticul și conduita de tratament în unele boli ale sîngelui ale căror cauze sînt mai puțin cunoscute. Ne-am adresat unor specialiști ai centrului care ne-au relatat:

V. Bratu, cercetător științific, biochimist: Tehnicile speciale (electroforeză, cromatografie, spectrofotometrie etc.) folosite în studiul sîngelui unor bolnavi cu diferite forme de anemii au permis să se pună în evidență unele anemii hemolitice necunoscute.

Astfel au fost descrise, pentru prima oară la noi, anemii hemolitice cauzate de hemoglobine patologice precum și un mare număr de cazuri ale unei alte categorii de boli ale sîngelui — talasemiile — despre care se afirma că apar cu totul sporadic în țara noastră.

Semnalarea acestor forme de anemii are o deosebită importanță practică pentru diagnostic și tratament și o importanță medico-socială, dat fiind caracterul ereditar al acestora.

Dr. Constantin Predescu, șeful laboratorului de diagnostic al serviciului de boli de sînge: Deși aceste boli sînt grave ele pot fi tratate. Principalul medicament pentru această categorie de suferinzi este sîngele de la donatori normali. Cu alte cuvinte acești oameni nu pot supraviețui decît prin darul semenilor lor generoși.

Acest sînge este necesar în cantitate mare. Nu este indicat ca un donator să dea în fiecare lună o cantitate de sînge; avem în schimb nevoie să creștem masa donatorilor la 300 000-400 000, astfel încît fiecare să doneze o dată pe an sau o dată la cîțiva ani.

Aș vrea să se considere cele de mai sus ca un apel la toți acei care înțeleg să participe direct la această operă colectivă de apărare a sănătății publice.

316.392

PRIMELE CARGOURI FRIGORIFICE. Peste scurtă vreme, industria noastră constructoare de nave va lansa un nou vapor. Este vorba de primul cargou frigorific — capul de serie a unei duzini de asemenea vase pe care şantierele navale de la Turnu-Severin urmează să le construiască în aceşti ani pînă acum, în ţara noastră nu s-a construit un asemenea tip de navă. Deosebit de interesant în legătură cu aceste cargouri frigorifice este faptul că în construcţia lor intervine un element cu totul nou: suprastructura realizată din aliaje metalice uşoare, respectiv din aluminiu. Noul cargou frigorific va avea o viteză de 20 km la oră (energia de propulsie fiind furnizată de un motor diesel de 2 250 CP) şi va putea naviga, între două alimentări cu combustibil, 5 500 km.

La construcţia unui cargou frigorific, a cărui capacitate este de 2 000 tone, se utilizează 1 420 foi de tablă, circa 11 000 000 metri materiale de diverse profiluri, 25 km de cabluri electrice, 200 mc de cherestea, 17 000 kg vopsele.

FALSĂ ALARMĂ

S-a învrăjbit o familie! Nu-şi dau «bună-ziua» şi socot că au temeiuri să se urască. Fiecare oftează cu năduf: o viaţă de om tot nu-i de ajuns ca să-ţi cunoşti măcar rudele cele mai apropiate!

Bucluc a pornit de cînd soţii Voineagu şi-au cumpărat (de la stat) o locuinţă, pe strada Dobroteasa nr. 5. În fostul lor domiciliu (tot proprietate individuală veche) s-a mutat mama soţiei şi soacra soţului. Mama şi soacra au eliberat spaţiul fratelui său, în casa bătrînească a mamei lor. La nici una dintre cele trei adrese, formele nu se încheiau. Se târăgăna emiterea ordinelor de repartiţie, în chip cu totul misterios. Şi atunci a intrat dihonia între mama bătrînă şi cea tînără, care are o fată, şi între frate şi soră, şi între unchi şi nepoată. Fiecare îl bănuia pe celălalt că vrea «să-i ia casa» şi că unelteşte, pe ascuns, minat de setea averii... În fapt, fiecare se afla pe locul şi în spaţiul său, nici unul nu stînjenea pe nimeni. Lipseau numai confirmările scrise. Atîta tot.

Firul s-a încurcat la serviciul spaţiului locativ al sectorului IV din Capitală. Ordinul de repartiţie, care era solicitat de familia Voineagu, nici nu trebuia emis, în mod obligatoriu, dată fiind simplificarea formalităţilor, în cazul cumpărării, prin împrumut de la stat, a unui apartament. De unde să ştie însă inspectorii de la spaţiul locativ despre ce este vorba, dacă nu şi-au aruncat ochii peste sus-numita cerere, timp de o lună, trei, cinci?

*

Tovarăşul Petre Birzu, de pe str. Sfînta Vineri nr. 5, are pricini şi mai vechi de răfuială cu acelaşi serviciu. Din 1966, adică de cînd, după moartea socrilor, şi-a extins, fără dificultăţi, spaţiul ocupat la adresa amintită de el, soţia şi copilul său, elev în clasa a XI-a (domiciliul familiei Birzu pe str. Sfînta Vineri nr. 5 datează, dacă e să o luăm istoric, de 30 de ani!). Şi cum vă spuneam, omul plăteşte chirie, inclusiv pentru spaţiul suplimentar prin extindere, dar formele legale tot nu s-au rezolvat la serviciul spaţiului locativ al sectorului IV. S-a dus Petre Birzu o dată, de două ori, de şapte ori şi pe urmă a renunţat. Nu-i incomoda lipsa hîrtiei solicitate şi nici statul nu era păgubit, fiindcă plătea chiria. De curînd s-a adresat însă I.A.L. pentru eliberarea cantităţilor de lemne, conform cu spaţiul ocupat. Aici a fost însă refuzat pe motiv că... extinderea nu figurează. Bietul om era bănuit de necinste. I s-a spus, de la obraz, că vrea să obţină, ilegal, mai multe lemne...

Două necazuri sicîitoare, din pricina aceluiaşi I.A.L., unde se perindă inspectorii ca într-o farsă: Gh. Potoroagă, N. Vasile, apoi Gh. Georgescu, după aceea Constantin Sandu... Cînd şi cine să mai vadă cererile şi întîmpinările cetăţenilor? Alarma, în cele două cazuri relatate, e falsă. Veritabil este numai sistemul pompieristic în care se lucrează la spaţiul locativ al sectorului IV. Cînd se va încheia oare, aici, şirul «farselor»!?

Tudor JIANU

MINUTELE NECESARE

SPORT

Ca nişte dumnezei, creaţi în serie, inventatorii diverselor sporturi au stabilit cadrul desfăşurării viitoare a acestora după criterii care, o dată intrate prin repetiţie în reflex, au şi ieşit din zona interpretării stabilindu-se în cea fermă, a indiscutabilului, pentru că... aşa a fost de cînd se ştie, În afara rarilor istorici care reamintesc uneori şi cauzele, nimeni nu se mai întreabă, în prezent, de ce fotbalul se joacă timp de 90 de minute, cu o pauză la mijloc. Copilul, care se visează Eusebio trăgînd cu sete într-un ghemotoc de cîrpe sau într-o decăzută minge de tenis, ştie că fotbalul se joacă 90 de minute (ultimul devenind, uneori, fatal, aşa cum era să se întîmple şi duminică la finala Cupei României dintre Dinamo şi Rapid, prin bunăvoinţa arbitrului Vasile Dumitrescu, gelos, probabil, pe celebritatea altor confraţi în ale fluieratului pe un teren de sport).

Dar cum viaţa nu încape mereu în tiparele ce i s-au hărăzit cîndva, chiar dacă ele sînt respectate de regulă, fotbalul a început să se joace 120 de minute.

Ultimele săptămîni au cunoscut o avalanşă de astfel de meciuri: la Londra, la Florenţa, la Roma şi la Bucureşti.

Poate fi vorba de o echilibrare în calitate sau mediocritate (vorbim doar şi despre soccerul nostru!) a echipelor? Mai puţin mă atrage o asemenea pistă, pentru o discuţie, decît alta (şi nu din motive subiective). Asistăm, cred, la un ascendent al disputelor cu caracter eliminatoriu, în detrimentul celor programate sistem turneu, în care, indiferent de rezultat, meciul se încheie în minutul 90 (dinadins nu scriu «ultimul» minut pentru că nu-l consider ca atare). Gustul public a înclinat spre acel gen de dispute sportive care sfîrşesc prin a avea un învingător. Meciul egal, rezultatul nedecis, sînt din ce în ce mai mult refuzate. Cînd o luptă s-a angajat, firesc ea trebuie să aibă un cîştigător. În sport nu totdeauna aceasta este posibil şi rezultatul de egalitate este înscris de multe ori în folle de concurs ale multor discipline. Nu fac excepţie decît prea puţine: tenisul, scrima, voleiul, uneori, şi boxul. De aceea, succesul este decis prea adeseori de o confruntare indirectă, ţinînd de o anumită regularitate a performanţei, dar şi de lucruri mai puţin piezişe, aparţinînd culiselor.

Gustul victoriei, cucerită sub propriile priviri, nu poate fi egalat de satisfacţiile ulterioare provocate de statistică. Şi parcă cele dintîi stau mai aproape de miezul ideii de sport decît celelalte, în ciuda faptului că sînt dominate în prezent.

Ce-ar fi dacă egalitatea, identică adeseori cu nulitatea (aşa cum am avut atîtea prilejuri s-o constatăm), nu ar mai fi acceptată în sport decît acolo unde, într-adevăr, duelul nu este direct? La tir, concurenţii pot obţine acelaşi rezultat ca şi la haltere, dar de ce să se accepte egalitatea la box sau în uneie sporturi de echipă şi să nu se recurgă la prelungiri pe perioade de timp fixate dinainte (ca la Cupa României la fotbal) sau la prelungiri pînă în momentul dereglării echilibrului consemnat la sfîrşitul spaţiului de joc regulamentar (cum se prevedea, cîndva, la o serie de competiţii încheiate, după trecerea timpului regulamentar de joc, în clipa în care una dintre echipe înscria un punct).

Am mai asista în astfel de situaţii la «trageri de timp»? Dar la indiferenţă faţă de efortul coechipierului? Nu s-ar stîrpi posibilităţile de eludare a sportivităţii şi nu s-ar ajunge la o urgentă pensionare a arbitrilor lipsiţi de personalitate şi care se refugiază, în prezent, la atîtea sporturi, îndărătul deciziei nule?

Nu există, cred, primejdia unor lupte duse pînă la epuizare sau pînă la distrugerea fizică a adversarului, ca în copilăria sportului, deoarece sînt atîtea posibilităţi de limitare, tocmai prin regulament, a excesele.

Se simte parcă tot mai mult necesitatea acelor minute care să separe calitatea, care să atribuie celui mai bun victoria; a acelor temute minute la care să se gîndească jucătorii şi antrenorii lor încă dinainte de fluierul inaugural al partidelor, din necesitatea evitării, poate, a efortului suplimentar, atît fizic cît mai ales moral, toate aceste motive ducînd la un galop susţinut de ambii combatanţi dornici să ajungă la linia sosirii în timpul reglementar şi nu la supliciul minutelor ţinute în rezervă pentru astfel de eventualităţi.

Tocmai de aceea stărui asupra acestor minute şi le consider necesare.

Nu ştiu dacă o asemenea idee se va fertiliza cîndva pe ogorul internaţional al sportului, dar în grădina noastră tare bine i-ar sta, zic, fiindcă cele dintîi care nu i-ar rezista ar fi tocmai buruienile...

Em. VALERIU

Județul Constanța nu e numai litoral...

Apele bătrînului Danubiu sînt pompate în lacuri de acumulare, de unde pornesc mai departe să fertilizeze ogoarele.

Reportaj de V. ARACHELIAN

Fotografii de Traian PROSAN

NITUL DE ARGINT

Am bătut într-o zi la poarta de fier a județului, dintr-un compartiment modern al unui tren remorcat de motoarele diesel-ului cu mii de cai putere, refăcînd un drum din urmă cu aproape nouă decenii, un drum care avea să intre în istoria durată pe aceste locuri. În noaptea aceea podul era scăldat în lumina pală a lunii, iar zgomotul cadențat al trenului peste drumul de fier deschidea armonia unui dialog între două maluri, între două epoci, amplă respirație deschisă spre sugestii. Poate că într-o noapte asemănătoare, într-un poștalion purtat de cinci cai mărunți cu sînge iute, îndemnați interjectiv de vizitiul cu capul strîns într-o cealma, străbătea drumul întețit de hîrtoape un tînăr inginer al cărui nume devenise deja renume în cercurile tehnice din țară și din Europa. Aici nu l-au întîmpinat decît malurile ripoase între cîre torcea indiferentă, la timp și la oameni, Dunărea. Au urmat, din noaptea aceea, cinci ani de eforturi, uneori nefirești, pentru a face să prindă viață îndrăznețul proiect ce încolțise într-o noapte ca aceasta. Saligny era proiectantul, Saligny era directorul general al lucrărilor, Saligny era profesorul inginerilor săi, toți crescuți în școala sa de drumuri și poduri, Saligny a fost aclamat cînd ultimul nit, ales simbolic de argint, a fost bătut în ziua de 14 septembrie 1895, în solemnele ritmuri ale salvelor de tun. Încă de atunci, poate chiar din ziua aceea, renumele lui Saligny, geniu ingineresc născut undeva în Moldova de jos, devenea un simbol al gîndirii tehnice românești ce se descoperea lumii printr-o monumentală ctitorie din fier și din beton.

Nu întîmplător memoria selectivă a oamenilor de aici i-a destinat acestui nume o existență legendară. Căci locurile care ți se deschid de cum treci podul de la Cernavoda sînt domi nate în două coordonate esențiale de cultură (materială și spirituală) de numele său și de un altul tot atît de celebru aici, autorul «Tristelor», Ovidiu. Între ei, istoria cu acel ecou nestins în timp al lui «Io, Mircea Voievod», domn al Țării Românești pînă la marea cea mare.

PORTUL

Orașul are o istorie bimilenară ; podul, îndrăzneața punte de oțel filigranat, nu e decît o secțiune în istoria locurilor care se string ca într-un evantai invers spre străvechiul oraș Constanța, iar împrejurimile sale sînt rodul mării, fructul lor. Fertilizarea acestor locuri a fost însă dramatică, și mărturie ne șade destinul tragic al cetățeanului Sulmonei. Poetul însoritei Italii a crezut, nu fără temei, din trirema care-l purta spre Pontul Euxin, că aici e capătul lumii; desigur că nici briza blîndă care se reîntoarce seara să înnopteze în stepă nu i-a alinat gîndul morții pe care și-l asocia sfîrșitului de geografie cunoscută la Roma. Dar orașul, Tomisul de odinioară, începea ascensiunea spre noi încă din acele vremi. Negustorii Eladei făceau un fructuos schimb comercial cu locuitorii Scythiei Minor. Orașul se așază temeinic pe negoț și dintotdeauna faima sa va fi în primul rînd comercială. De-abia timpurile moderne i-au dat Constanței dimensiunile pe care le binemeritase prin așezarea sa geografică.

Portul, prezenta gară a apelor trecută în toate hărțile de navigație maritimă, are însă o vîrstă modernă, cu o istorie inseparabil legată de construirea podului; destinul său e circumscris destinului României moderne. În 1895, cînd primele vase sub tricolorul românesc — *Medea* și *Meteorul* — pornesc spre apele inde-

(Continuare în pag. 6).

Județul Constanța nu e numai litoral...

părtate, portul avea un dig de piatră de 200 de metri, un chei de lemn, cîteva magazii și cîțiva kilometri de cale ferată. Modernizarea portului Constanța — ca și cel al Brăilei — e legată de numele lui Anghel Saligny, după ale cărui proiecte se trasează cheiurile de beton și uriașele paralelipipede cărămizii ale silozurilor. Orașul evoluează într-un ritm alert mai ales în deceniul al treilea, dar portul actual, de întinderea unui oraș, este opera timpului socialist.

Vasele care-și așteaptă rîndul în bazinul exterior pentru operațiile portuare sînt de la un an la altul mai numeroase și de tonaje din ce în ce mai mari. În întîmpinarea acestui flux continuu de trafic vine îndrăzneața operă de extindere a portului, începută la 1 decembrie 1964, cînd autobasculanta 52051 DB a aruncat în mare primele zece tone de piatră purtate cale de 30 km de la cariera Ovidiu, pe un drum de acces special afectat acestei cărăușii. Căci cele două diguri de larg vor necesita mutarea unui întreg munte în haosul mării: douăsprezece milioane tone de piatră și o sută douăzeci de mii de metri cubi de beton vor delimita uriașul port. La capătul acestui șantier, portul va putea deservi traficul anual a 23 000 000 tone de mărfuri, adică 230 000 vagoane, ceea ce înseamnă o garnitură lungă de 3 450 km cu vagoane de 10 tone. E o cifră care potențează tot atîta emoție omenească cît și datele extreme ale acestei istorii: acum două mileniu, unul dintre marii poeți ai Romei, pe care l-a asimilat și cultura noastră, trimitea de aici *tristele* unui suflet urgisit să se stingă la capătul lumii; acum cîteva săptămîni tînărul comandant de cursă lungă Liviu Neguț și-a făcut faima de a fi primul oltean care a făcut de două ori înconjurul lumii. E un salt de geografie umană de la sfîrșitul unei civilizații în mijlocul celei mai moderne. Salt imposibil de a fi fost realizat fără dinamica vîrstă socialistă a țării.

LEGENDĂ ȘI AUR

Cu exact 70 de ani în urmă, profesorul Nicolae Filip a coroborat coordonatele legendei lînii de aur, coordonatele climatice ale locurilor de aici aflate la buza umedă a mării, cu toamnele ei prelungi, cu iernile blînde, cu verile uscate, și a adus în sprijinul ipotezei, pe cale de a o construi, obiceiurile devenite rit ale păstoritului mioritic, cutreierat întotdeauna peste Dunăre, după Sfîntul Dumitru, de turmele mocănești. Logodna științei cu poezia a reconstituit, vie, palpabilă, legenda lînii de aur, povestea adevărată a merinosului de Palas. O nouă generație de cercetători, condusă din 1924 de profesorul Nicolae Teodoreanu, a continuat experiența definirii unei rase superioare de oi dobrogene.

Din cele 1 000 de oi cu care reîncepe acțiunea de ameliorare, a căror producție de lînă nu depășea în medie 2,5 kg, profesorul reușește să selecționeze și să predea în 1948 doctorului Savu Timaru, succesorul său la conducerea stațiunii experimentale, 200 de exemplare de un tip total distinct, egalînd finețea lînii Rambouillet-ului francuzesc, abundența carnală a merinosului german (în plus, cu un gust superior, datorită vegetației sărate de pe pășunile din preajma mării), producția ridicată de lapte și marea rezistență la mediu a oii ungurești. În cele două decenii, doctorul Savu Timaru, împreună cu colaboratorii, a reușit, prin riguroase selecții și aplicarea unei alimentații specializate noului tip creat, performanțe care au făcut faima merinosului de Palas dincolo de granițele țării: o producție medie de lînă pe turmă în jur de 9,5 kg (producție care urcă la berbeci pînă la 20 kg), o finețe a firului (21 microni), o mare elasticitate și o lungime care satisfac exigențele cele mai înalte ale industriei țesăturilor fine. Astăzi, merinosul de Palas poate fi întîlnit, prin cele 15 000 de exemplare livrate unităților agrozootehnice, în multe colțuri ale țării: la C.A.P. Hărman și în nordul Ardealului, în Oltenia și la poalele munților, la Lovrin și în Prahova, în cîmpia Brăilei ca și a Bărăganului, dovedind astfel că străvechea pricepere și hărnicie a oamenilor este capabilă să reanime superior și cea mai înfiorată, de poezie, legendă.

PLÎNGE VIA, PRIMĂVARA

Aflat pe aceeași latitudine cu teritoriile dintre Veneția și Livorno, Murfatlarul nu are, primăvara, nimic spectaculos. Aparent. Căci cei 2 000 de oameni, cîți lucrează la fermele întreprinderii, fac, risipiți în largile amfiteatre de piatră, muncă de migală pentru a hotărî soarta unei noi recolte de struguri și fructe. Ca într-un calendar hesiodic, operațiile primăverii pe întinsele vii se rezumă la legatul coarzilor pe prima treaptă de susținere, stropitul pentru a doua oară a fiecărui butuc, altoirea etc., etc. Și totuși, dincolo de obișnuitele aparențe, în zilele în care am fost oaspeții județului se consuma un proces lăuntric de primă importanță a ceea ce va fi noua recoltă a vinurilor de la Murfatlar: plînsul viei, momentul labil cînd sevele pămîntului și ale calcarului dobrogean urcă pe butuci. Plînsul viei... Dintotdeauna podgoreanul a fost un poet, tot așa cum poezia nu a fost niciodată atributul băutorilor de apă. Plînge via primăvara, strălucind fecioreînică prin rubinele și briliantele strînse ciorchine toamna.

PĂMÎNTUL OAMENILOR

Pămîntul era sterp și era pustiu, plînea scoasă de aici mai dacă ajungea unei familii pînă la miezul iernii.

Atunci, Comana nu era decît un punct, sau poate nici atît, pe harta județului, sortit să împartă vitregia pămîntului și a timpului, dacă n-ar fi luminat și pe aceste meleaguri soarele alungător de bezne al socialismului. Iată un salt marcat de cifre semnificative nu numai pentru ceea ce a însemnat în viața comunei cooperativizarea și mecanizarea agriculturii sale, dar și la nivelul întregului județ. În 1950, la înființare, cooperativa cuprindea 72 de familii iar recoltele primului an erau de-a dreptul ridicole: 229 kg de grîu la hectar, 225 kg porumb, 320 kg floarea-soarelui, 93 litri de cap de vacă furajată și 0,9 kg lînă de oaie tunsă, pentru ca în media din ultimii doi ani recolta să fie de peste paisprezece ori la grîu, de douăzeci de ori mai mare la porumb, de peste șapte ori la floarea-soarelui, de peste douăzeci și cinci de ori la lapte, de aproape cinci ori la lînă de oaie tunsă. Paralel cu aceste producții a crescut și valoarea zilei de muncă de aproape șapte ori. Numai suma alocată anul trecut la fondul de acumulare, ca să ofer un alt exemplu, a fost de peste trei milioane două sute mii lei. Comana nu este nicidecum o excepție pe harta economică a județului. Producțiile agrozootehnice au dat posibilitate — în cadrul politicii naționale de industrializare și folosire judicioasă a forțelor de muncă, dusă cu consecvență de către partid — dezvoltării unei variate și moderne industrii a județului. E un flux tehnologic, aici, care vorbește de la sine despre politica economică profund științifică aplicată de partid în toate colțurile țării. Constanța nu mai e astăzi doar un port la mare sau rezidența caldelor nisipuri și răcoroaselor valuri ale vacanței, ci o bogată și specializată cămară a țării. De la Năvodari pleacă zilnic spre ogoare zeci de tone de superfosfați care se vor reîntoarce în hambare prin grîne. Pentru plînea cea de toate zilele, la Constanța a fost înălțat unul dintre cele mai moderne combinate de panificație. Paiele iau destinația fabricii de celuloză, devenind hîrtie, lîna se metamorfozează în țesături fine la noul combinat de lînă integrată, laptele trece prin retortele altui mare combinat pe porțile căruia iese și celebrul cașcaval de Dobrogea, legumele sînt industrializate la Ovidiu. Dar strugurii? Dar vinurile județului?

Dintr-un pămînt sterp și pustiu, oamenii au făcut în anii socialismului, aici, în acest colț de țară, un bogat grînar, un pămînt al oamenilor. Și perspectivele județului sînt dintre cele mai bogate.

În portul Constanța și șantierul său naval se fac investiții pentru construcții și modernizări a căror valoare se va ridica la sume importante. Uzina de superfosfați și acid sulfuric de la Năvodari, folosind cu o mai mare competență noile sale instalații, își va dubla pînă în 1972 producția de acid sulfuric și îngrășăminte. Medgidia, orășelul de odinioară, a cărui producție de azi valorează peste un miliard lei anual, va avea de asemeni o dezvoltare ascendentă. Fabrica de lînă integrată va ajunge la sfîrșitul cincina

carnet de scriitor

de **Aurel BARANGA**

TEATRUL COPIILOR

Am asistat, deunăzi, surprins și încîntat, la un spectacol al elevilor, reprezentație care n-avea, dintr-o fericire justificînd rîndurile de față, nici caracter de spectacol festiv și care nici pecetea unei improvizații prematur cabotine nu purta.

De altminteri, cuvîntul înainte, programatic, al inițiativei prezia un punct de vedere deosebit de prețios: copiii urcați pe scenă n-au idealul de a se pregăti pentru o viitoare carieră artistică, preocuparea lor dezinteresată și entuziastă vizînd un țel unic, nobil: împărtășirea de la bucuriile artei, în vederea lărgirii orizontului lor intelectual. N-am pedala cu insistență pe argument dacă întreaga noastră mișcare artistică de amatori — evident stimabilă în întregul ei — n-ar suferi de o amenințare: tendința de a copia formele de expresie ale artei profesioniste. Or, marele merit, caratul superior al acestei mișcări, trebuie să fie asigurat, dimpotrivă, de un profund coeficient de spontaneitate originală, de ingenuitate nesimulată. Nefericirea face, și atîtea concursuri și festivaluri stau mărturie a faptului care urmează, că numeroși instructori și metodiști în sarcina cărora cade îndrumarea artistică a echipelor n-au ca țel relevarea elementelor proprii colectivelor pe care le conduc, ci și-au formulat un ideal — detestabil și facil — din imitarea servilă a vedetelor oficiale. Te duci să vezi o echipă oltenească sau oșană și te pomenești cu un pseudo-Biban, un simili-Birlic sau cu un alter-Spătaru. Și în dirijarea formațiilor de jocuri s-a semnalat în ultima vreme o tendință de «stilizare» excesivă, împinsă pînă la o sterilizare tristă.

Cu atît mai prețioasă deci mi se pare inițiativa copiilor văzuți, care «nu vor să joace teatru», înțelegîndu-se prin formulă o lăudabilă fugă din fața unui cabotinism găunos, ci năzuie să cunoască fascinanta plăcere a slujirii frumosului de dragul lui, ca un complement al instrucției școlare, ca încă un element, fertil și stimabil, al educației. Spectacolul de care vorbesc a avut darul să convingă și prin seriozitate, și prin talent. E un început ce mi se pare fericit, demn de un salut și de urarea fierbinte de a fi continuat. Un teatru al copiilor, ferit de ispitele semnalate mai sus, constituie o preocupare nobilă a unui tineret dornic să-și formuleze o perspectivă de civilizație superioară, dominată de atributele generozității și ale entuziasmului creator, real și concret.

În 1970 Fabrica de lînă integrată va produce 6 500 000 m de stofă.

... dar este și litoral

lului să producă anual 6,5 milioane metri de stofă. Pămînturile județului vor beneficia de cel mai mare sistem de irigații din țară, cuprinzînd 170 000 hectare. Dimensiunile viitoare ale județului își găsesc măsura în înfăptuirile prezente. Un exemplu: numai pentru dezvoltarea economică și social-culturală a municipiului Constanța s-a alocat anul trecut, din bugetul statului, o sumă cu mult mai mare decît în anii precedenți. În același an producția industrială a Constanței a fost de trei ori mai mare decît în 1960. Dar în 1970? Dar în 1975?

...DAR ESTE ȘI LITORAL

Am revenit la începutul acestei luni, o dată cu primul grup masiv de turiști, la malul mării, căci județul Constanța înseamnă și litoralul cu toate miracolele sale naturale, cu toate împlinirile făptuite de oamenii săi, care au înălțat aici, de-a lungul celor 70 km cît măsoară latura țărmului românesc de la Mamaia la Vama Veche, un strălucitor colier arhitectonic, care primește nobiliar și înnobilează sub soarele și apa sa tămăduitoare oameni din cele patru zări ale lumii. Patru luni pe an, aici e rezidența vacanței, cu binefăcătoarea ei seducție a copilăriei uitate în fiecare dintre noi.

Anii au impus aici turistului să redescopere de fiecare dată litoralul redimensionat, atît în capacitatea sa de găzduire cît și în complexul de posibilități pe care-l oferă distracțiile zilnice și nocturne. Nici ediția de anul acesta nu va face abstracție de la această regulă bine stabilită, mai ales că numărul oaspeților e deja cotat la o cifră impresionantă: peste 2 100 000 de zile-turist, ceea ce înseamnă o creștere a afluenței de aproximativ 20 la sută. Cu alte cuvinte, la cinci turiști prezenți în anul trecut, aici, se va mai adăuga încă unul. Creșterea dovedește matematic seducția pe care o exercită litoralul românesc, de la un an la altul mai puternică, asupra turismului intern și internațional.

Mamaia se va îmbogăți cu o nouă salbă hotelieră: Riviera, Astoria, Metropol, Minerva, Majestic, Mercur; Mangalia se va redimensiona cu un alt grup de hoteluri de 9 și 14 niveluri și, la fel ca la Mamaia, și Eforie-Sud se va îmbogăți cu un grup de case pentru vacanță, realizate la I.C.L. Bacău. În toate stațiunile vor funcționa numeroase unități de desfacere rapidă, snack-baruri modern utilate, ca și o serie de unități specializate pe delicatesele bucătăriei orientale: chebap, cafea la nisip, fisticuri, patiserie etc.

Peste tot, începînd cu specialiștii spațiilor verzi și terminînd cu cei în arta culinară, grijile prilejuite de marele carnaval al vacanței estivale au ajuns la limita de sus, de unde constanta prezență lor este o elementară obligație de gazdă. Excepție fac însă, ca și în alte situații, constructorii. Într-o zonă de continuă efervescență arhitectonică e firesc ca procesul de construcție să continue și pe timpul verii în special în locuri care nu incomodează odihna sezoniștilor. Dar lucrurile nu se prezintă astăzi chiar așa. Astfel, în centrul Mangaliei se află în construcție un restaurant cu autoservire de o modernă soluție și frumusețe tehnică. Forma aerodinamică a construcției, betonul și oțelul folosite aproape în exclusivitate vor face locului printre cele mai frumoase de pe litoral. Numai că, deși termenul final a fost fixat la o lună după începerea oficială a sezonului, ritmul este încă lent și cu șanse mici de a se încadra în programarea calendaristică. În aceeași situație se găsesc și lucrările rețelei centrale din stațiune, cu același termen de predare beneficiarului, dar cu șanse mult mai reduse de a fi dat la timp în folosință. Exemple de acest fel pot fi întîlnite și la Eforie-Sud, unde ritmului de melc cu care înaintează construcția restaurantului cantină, situat în noul complex de hoteluri, i se adaugă neajunsurile provocate de constructor în executarea reparațiilor capitale. La Mamaia, situații de acest gen sînt, ca și în anul trecut, prezente.

Problema nu este de loc minoră, atît prin existența, și în timpul sezonului, a unor zone de șantier în plină stațiune cît și prin pierderile pe care le provoacă acestea asupra planului de beneficii. Căci litoralul este nu numai în contextul economiei județului o mare și complexă întreprindere comercială în care neajunsurile, altundeva mai ușor recuperabile, se traduc aici în pierderi de încasări care nu pot fi compensate în cele patru luni de sezon marin ale anului.

Printre elementele care coroborează la realizarea beneficiilor — ceea ce înseamnă în egală măsură și confortul și buna găzduire a oaspeților — în afara spațiului de cazare trebuie amintit aportul diverselor servicii suplimentare care contribuie la organizarea sejourului fiecărui turist, necesară a fi mai variată și pe un spectru larg de activități, care să satisfacă toate gusturile. S-au făcut, mai ales în ultimii doi-trei ani, progrese — trebuie spus, modeste — în această valorificare a posibilităților existente: rețeaua de deservire a fost oarecum diversificată, gama diferitelor jocuri distractive îmbogățită cu un număr sporit de jocuri mecanice, ofertele pentru excursii au cunoscut o lărgire a numărului de trasee — în Deltă, la Murfatlar, la Cetatea Histria, Adamclisi, la București, pe Valea Prahovei, în nordul Moldovei, în alte zone cu o mare valoare etnografică și folclorică din țară, în străinătate cu vaporul, avionul, autocarul, la Istanbul, Cairo, Beirut, pe litoralul bulgăresc. Noutățile, care înseamnă, din punctul de vedere al oaspeților, posibilități mai largi de agrement sînt însă departe de a fi epuizate. Ritmul general al construcțiilor, implicînd creșterea an de an a capacităților de cazare, ar trebui să genereze mici industrii auxiliare cu caracter permanent. Posibilitățile naturale trebuie incluse, printr-o mai bogată fantezie și spirit gospodăresc, în circuitul turistic. La Mamaia, lacul Siutghiol și împrejurimile sale au avut pînă acum parte de o neînțeleasă zgîrcenie a fanteziei comerciale, ca și lacul Techirghiol, folosit astăzi în exclusivitate numai pentru băile de nămol, deși o mică flotilă de ambarcații — bărci cu rame, biciclete acvatice, veliere — n-ar fi necesitat investiții pentru amenajări costisitoare, în schimb ar fi îmbogățit posibilitățile de agrement ale turiștilor. Totuși, dacă vrem să fim «la nivel mondial», și altminteri nu se poate nici în turism, unde sînt schiul nautic și pistele de călărie, pentru care există, aici, condiții pe care ni le-ar putea invidia orice plajă din lume? Pe de altă parte, o modă nenorocită a restaurantelor gigant s-a dovedit profund păgubitoare pentru rețeaua comercială. Totuși nici pînă acum eforturile de diversificare a rețelei cu unități specializate, amenajate nu cu fantezia trasă la indigo, ci în unicate și pentru toate gusturile și pungile, nu sînt la nivelul posibilităților.

Vacanța mai înseamnă și disponibilități afective și de timp pentru cultură. În acest an programul manifestărilor culturale se anunță mai atractiv și mai variat decît în anul trecut. Pe primul plan se află manifestări prestigioase, unele dintre ele intrate în tradiție: între 23 și 30 iunie, Festivalul internațional al filmului de

(Continuare în pag. 8)

... dar este și litoral

animație, între 26 august și 2 septembrie, Festivalul național de muzică ușoară și, în plus, o noutate: cinci spectacole organizate cu participarea laureaților «Cerbului de aur» de la Brașov. De-a lungul celor patru luni de vacanță estivală, litoralul va fi gazda altor 450 de spectacole susținute de formații profesioniste și de amatori, din rîndul cărora se detașează prezența valoroaselor trupe ale Teatrului Național «Ion Luca Caragiale», ale Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra», ale teatrelor bucureștene de operă și operetă, ale ansamblurilor folclorice printre care «Ciocîrlia» etc. Dar și în această direcție fantezia responsabililor lucrează cu indigoul. Or, în turism, dacă n-ai idei e mai bine să te lași de meserie sau să te faci regizor la Bufrea.

Am transcris, dintre însemnările prilejuite de călătoria noastră spre litoral, cîteva probleme de un real interes turistic care vor fi soluționate — în bună parte — încă în actualul sezon. Frumusețea vacanței pe litoral e lesă intraductibilă în frazele unui reportaj. De aceea, veniți să vedeți! Litoralul vă așteaptă.

Histria — vestigii ale unei civilizații milenare.

La început de iunie, pe litoral.

FLACĂRA - ALBUM
«O amintire prietenească» de la cunoscutul cîntăreț și actor de film Jean-Claude Pascal.
"FLACĂRA"

de Lucian **PINTILIE**

REVIZUIREA UNUI MIT (II)

Raţiuni de paginaţie care mă depăşesc au făcut ca primul meu articol din seria «Revizuirea unui mit» să rămînă cu paragraful final suspendat într-o oarecare neclaritate. Să încercăm deci un racord elementar al ideilor. Spuneam în articolul trecut că stadiul actual al luptei dintre cele două aspiraţii: teatrul conştiinţă şi teatrul drog este un stadiu de espectativă, de echilibru, de suspendare temporară a ostilităţilor. E adevărat că «Tango» face săli pline, dar «Heidelbergul de altădată» nu se lasă mai prejos. (Asta spuneam, şi acum continui.) Ar fi un infantilism stupid să ne imaginăm publicul ca un rîu de şobolani curgînd orb şi liniştit spre «Elena din Troia», cîrmind brusc, ca în povestea lui Grimm, cîrmind brusc să zicem spre «Nepotul lui Rameau», fascinaţi de inflexiunile flautului intelectual al lui Esrig.

Tenacele bombardament electronic de care vorbeam nu urmăreşte să schimbe integral conştiinţa publicului; el urmăreşte s-o disocieze; s-o stratifice; să-i determine apartenenţa — să determine în public capacitatea de alegere; formă superioară, calitativă, a libertăţii sale.

■

În Franţa, la Rochefort — în graţiosul oraşel al domnişoarelor din Rochefort, altminteri un oraşel mizerabil de provincie, cu o mentalitate provincială conservată la nivelul secolului al XIX-lea — am avut cîteva discuţii pasionate şi adînci — mai mult decît atîta, *competente* — despre Forman, Polanski, Bergman, despre cinematograful contemporan. Cu farmacistul oraşului, personaj absolut flaubertian prin ansamblul său de ticuri, am avut o foarte nuanţată şi fină discuţie despre criteriul timpului şi al memoriei la Resnais. Explicaţia acestei adeziuni era foarte simplă. În Rochefort exista un cineclub — şi o sală «d'art et essai»— aşa cum există sute în întreaga Franţă. Acest public fusese smuls dintr-un plăcut şi aromitor secol XIX, redat circuitului contemporan, la un voltaj de înaltă tensiune. Este absolut uluitor ce forme *monstruoase* chiar poate provoca pasiunea pentru cultură — cinematografică în cazul citat. Fanatismul noţiunilor, categoriilor, curentelor, poate deveni uneori chiar o tumoare care blochează spiritul. Aici este o formă extremă, de pasionalitate dementă, pe care numai cinematograful o cunoaşte. Există goddardieni cu care nu sfătuiesc pe nimeni să se întîlnească noaptea pe străzile Parisului — dacă au avut ziua discuţii contradictorii cu ei. Bertoluci, în «Prima della revoluzione», construieşte un astfel de posedat care noaptea visează travellinguri în loc de femei — iar ziua te pune jos pe trotuar pentru a-ţi vorbi gîfîit de noţiunea de panoramic ca o noţiune morală. Personal am — ca de altfel şi Bertoluci în filmul său — o imensă tandreţe pentru aceste forme comice, exaltate, care confirmă însă spaima faţă de gîndirea mediocră, prezenţa unei aspiraţii spre alt nivel de conştiinţă. În această repulsie faţă de mediocritate, concepută ca o condiţie normală a spiritului nostru, în această sete sălbatică şi panicată de aventuri intelectuale, există fără îndoială o puternică coloraţie bovarică. Există aici fără îndoială posibilitatea unui soi de parvenitism intelectual, bizuit pe snobism. Nu văd absolut nimic degradant în acest snobism. Snobismul, cînd nu e păcat originar, blestem congenital, adică prostie irremediabilă, nu e nimic altceva decît un inel fluid, o stare de trecere în formaţia spirituală a celui care aspiră spre noi criterii mai nobile. Snobii reprezintă o categorie care acţionează inconştient şi hipnotic, avînd în acelaşi timp orgoliul, cel mai adesea obraznic, al unei conştiinţe vii, vibrante — dar, oricum, hipnotic sau lucid, ei acţionează, cel mai adesea, în numele unor modele superioare artistic. Există un snobism bergmanian, altul antonionian, care au contribuit imens la răspîndirea şi înţelegerea operelor lor. Snobii pretind că posedă înţelegerea unei opere superioare — cel mai adesea sînt foarte departe de această înţelegere — dar, oricum, aspiră, şi această aspiraţie creează un climat favorabil operei; un climat de răspîndire. Foarte multe prostii îngheaţă pe buze din panica pe care snobismul o dă de a nu părea demodat. Personal nu mă interesează căile prin care se reduce coeficientul de prostie din viaţa noastră artistică. Cu siguranţă că snobismul nu e calea cea mai morală, dar dacă se dovedeşte, măcar uneori, eu aş stima-o, din cînd în cînd.

Dincolo de aceste aspecte comice, bovarice, absolut reale şi încîntător utile, există o mare frumuseţe şi noblеţe a aspiraţiei publicului spre alte raţiuni de existenţă ale artei. Am vorbit de publicul din Rochefort smuls unei înţelegeri moarte şi redat unei înţelegeri vii. O singură cinematecă, la noi, nu este evident suficient, dar a contribuit imens la *această clarificare a adeziunii, apartenenţei publicului.*

În acest public este creată astăzi perspectiva acestei necesare disocieri; există o linie foarte fină care schiţează zonele de demarcaţie; fringerea, ruperea, nu s-a produs încă. Noile suprastructuri administrative trebuie să ţină neapărat seama de această nouă realitate ivită: publicul nu mai este o categorie abstractă; pe diferite temeiuri, care merită mai mult sau mai puţin stima noastră, el este *în mod obiectiv* organizat, stratificat, după aspiraţiile sale estetice. Poate există o ierarhie a acestor aspiraţii, iar eu personal înclin numai spre unele dintre ele — dar ele, oricum, există şi trebuie satisfăcute. Este absolut condamnabil cînd *în numele* unei categorii de spectatori se exercită represiuni, constrîngeri, asupra celorlalţi. Este absolut condamnabil cînd un grup de spectatori plictisiţi, iritaţi de «Aventura» lui Antonioni, cer prin scrisori adresate în dreapta şi în stînga interzicerea filmului pentru alte categorii de spectatori.

Această realitate a stratificării publicului, a dreptului de a conviețui paşnic al fiecărei categorii, netiranizată, neconstrînsă de cealaltă prin *snobism* sau *trogloditism*, repune, cred eu, în cu totul alta perspectivă problema *profilelor teatrelor*, a *numărului lor*, şi în special a sălilor de teatru, a caracteristicilor lor tehnice şi spirituale, *repune* (şi despre asta doresc a discuta mai apăsat, pentru că doresc a discuta în primul rînd despre un anume soi de public), *repune problema sălilor mici.*

(Va urma)

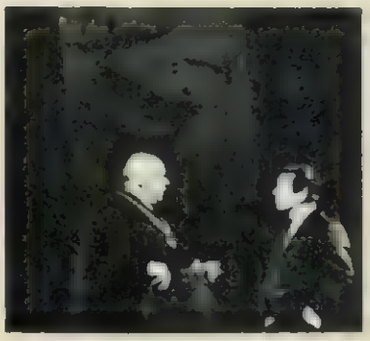

• Oare aş fi putut trăi şi altfel? este întrebarea la care încearcă să răspundă eroul piesei lui Max Frisch «Autobiografie». Concluzia care se desprinde: un om cinstit nu are decît un singur drum, cel drept. Iată o imagine din spectacolul prezentat pe scena teatrului din Zürich.

• La Deutsche Theater din Berlin, regizorul Friedo Solters a pus în scenă piesa lui Ariano Saussuna «Testamentul cîinelui», inspirată din folclorul brazilian.

• «Romeo şi Julieta» pe scena Teatrului Naţional Popular din Paris, în noua viziune regizorală a lui M. Cacoyannis, a stîrnit reacţii contradictorii. «Un spectacol novator», spun unii critici, «un răsunător insucces», spun alţii, cei mai mulţi — se pare. Iată o scenă din spectacolul pe care cunoscutul regizor grec l-a dorit fără tradiţionala poleială romantică.

cronică literară

de Lucian RAICU

TIBERIU UTAN: CLIPE

Lipsa contrafacerii, sinceritatea emoției, organicitatea fiecărei piese în parte, a fiecărei «clipe», dar și a întregului pe care fluxul acestora îl recompune, sînt imediat vizibile în noua carte a lui Tiberiu Utan, încît impresia mai generală rămîne a unui produs autentic sau a unui amestec de soiuri naturale. Amestec tonic, reconfortant, chiar și atunci cînd în compoziția sa intră și puțină cucută. Poeziile au, mai toate, o margine de tăcere, care le amplifică rezonanța în interior după ce s-a stins și ecoul sonor al ultimului vers, ele continuă să existe și dincolo de materia verbală îndeobște nepretențioasă în care s-au întrupat.

Un dar, de loc comun, de-a se plasa exact la punctul de intersecție al cuvîntului cu sugestia conținutului nerostit, al sentimentului cu «ideea» surprinzătoare, apți să-i deschidă o perspectivă de adîncime: «Ce-a fost n-a fost. Pădurea și vechea mănăstire. Vocile noastre stinse în neștire./ Nici aerul,nici noi nu ne-am opus./ Cine-a învins și cine-a fost supus/ din doi/ nu știm/ nici noi (...) Ce s-a-ntîmplat nu s-a-ntîmplat/ ce-am blestemat n-am blestemat/ și-a fost păcat ce-am binecuvîntat/ Ce înțeleg nu înțeleg/ M-am rupt în două și-am rămas întreg» *(Ce-a fost n-a fost)*. Ce e remarcabil aici? Aerul enigmatic al unei situații aparent determinate, umbra misterioasă, nepremeditată, care se naște din încercarea de a reconstitui lucrurile cît mai obiectiv, cît mai detașat cu putință, pornirea de a se confesa a poetului,reprimată în avîntul ei de o stare de perplexitate esențial lirică, de o *mirare* împietrită, extatică, în fața necunoscutului. Vom regăsi acest ton de evlavioasă surprindere, de elevată interogație, care se confundă, într-o anume accepție, cu starea de poezie, în *Ecce homo:* «Mă voi ruga de blîndul septembrie· să rămînă cu noi/ să nu pornească singur spre păduri/ nici unul dintre noi nu știe drumul/ și-i grea povara stelelor din cer/ și sabia de aur a speranței. Fratele timp de multă vreme zace/ cu fruntea în cununi de maci și spini./ Ar vrea să doarmă nu poate să doarmă/ ar vrea să moară nu poate să moară/ nici să trăiască». Lucrurile sînt surprinse chiar în punctul *critic* al dialecticii lor, cînd, întunecîndu-se în fața cunoașterii logice, se deschid contemplației interioare într-o perspectivă a tainelor fecunde, revelatoare. Abia în acest punct, la acest nivel *secund* al existenței lor, ele devin miracol, capabile așadar să spună ceva poetului. Înfiorarea produsă de fața lor nevăzută se traduce la Tiberiu Utan într-un sentiment elegiac, într-un *murmur* evocator care învăluie obiectul (fie și atunci cînd acesta se oferă privirii prezente) în straturi dense de pătrunzătoare nostalgie. Receptarea obiectului se face mai ales pe această cale, în stare să-i dea o atmosferă proprie, un sunet vechi, înfundat, de o consistență specifică, evidentă în atîtea poezii reprezentative, alteori însă absentă; atunci apar facilitățile, rezultat al unei excesive încrederi în sentimentul, altfel autentic, dar de o tonalitate minoră *(Păpădie)*; nici înclinația spre anecdotic nu e fericit valorificată *(Sadoveanu)*.

De la sine înțeles că și în sfera morală poetul manifestă predilecție pentru lucrurile așezate temeinic, verificate de timp, trecute prin examenul marilor încercări, în consecuția cărora capătă același aer de «vechime», de certitudine îndelung filtrată, o «patină» etică, dacă se poate spune așa, rezultat al unei insistente șlefuiri sufletești și al unui prea plin de vitalitate, a cărui imagine negativă, răsturnată,tinde să o reprezinte *Copacul fără păsări:* «Dureros răsucit,/ Braț de schilod medieval, peste coapsele unei tinere/ .../. Unic, copac fără păsări, numele tău/ nu mi-l mai amintesc».

Directitatea exaltărilor morale sau, dimpotrivă, a imprecațiilor, întîmpină însă, în ceea ce poetul are specific și esențial, o rezistență de ordin psihologic sau, și mai în adîncime, se estompează în acea realitate poetică originară (semnalată la început) care e a miracolului, a ingenuității întrebătoare: «Gladiatorul învins ,/ ridică brațul. Urletul publicului/ Ochii învingătorului,/ trufașa privire-ndreptată spre loja din care/ i se va face un semn.../ Și n-am înțeles niciodată care din doi sînt eu» *(Învingător și învins)*.

Rafinamentul senzațiilor interioare, din adevărul complicat al cărora poetul înțelege că nu poate sacrifica registrul bogat al afectivității, nuanțează în chip adecvat programul etic al liricii lui Tiberiu Utan. Sensibilitatea la valorile morale se convertește de altfel nu o dată în percepție a esteticului, într-un cult al frumuseții pure, totuna cu plenitudinea, cu muzicala armonie a sufletului, precum în *Bocetul* — de o tulburătoare simplitate — la mormîntul Matiei Tănase: «Cum treceam printre morminte/ a-nceput iarba să cînte./ Întrebai iarba: Ce ai/ de ai prins, firule, grai?/ Mi-a răspuns: Nu mai călca/ peste rădăcina mea./ Pui sămînță omenească/ și vrei altceva să crească· decît doină românească· decît doină românească?»

reflector științific

„AMPRENTA" VIRUSURILOR

O nouă tehnică de analiză promite identificarea virusurilor și bacteriilor cu o rapiditate ce ține de domeniul științifico-fantasticului

Dacă cineva ar sugera ca virusurile să fie identificate după «amprentele» pe care le lasă, desigur că aceasta ar fi considera ideea cel puțin năstrușnică. Amprenta unei particule minuscule, care ea însăși nu poate fi detectată decît cu ajutorul celor mai puternice microscoape electronice?! Chiar și un scriitor de romane științifico-fantastice s-ar simți descurajat... Și totuși tocmai cuvîntul «amprentă» a fost pronunțat nu demult la un simpozion științific internațional, care a reunit o serie de eminenți biologi și inframicrobiologi.

Desigur, este vorba de o amprentă de un fel deosebit, pe măsura acestor particule aflate la granița dintre lumea vie și cea nevie, asupra cărora se apleacă cu neabătut interes atît medicul cît și biologul.

Noua tehnică a fost descrisă de chimistul inginer John Gould, șeful laboratorului de electronică din Syracuse al companiei General Electric. Experiențele au dovedit posibilă identificarea unor virusuri individuale prin analiza substanțelor *chimice* create prin interacțiunea dintre aceste particule și celulele vii din organism.

Pe această cale a fost, de pildă, descoperită prezența unor virusuri în singele unor cai, *cu opt zile înainte ca infecția propriu-zisă* pe care ele o anunțau *să fi apărut!* Experiențe similare au fost întreprinse și la universitățile Cornell și Syracuse, cu rezultate încurajatoare. De altfel trebuie subliniat că aceeași tehnică a fost folosită cu succes în ultimii doi ani și asupra bacteriilor.

«Zigzaguri» specifice

Cercetătorii au introdus în țesuturi bacterii și virusuri cunoscute, apoi au extras substanțele chimice apărute acolo și le-au transformat în stare gazoasă. Gazul a fost trecut printr-un material absorbant, unde moleculele diverselor substanțe au dat naștere unor desene, mai precis unor «zigzaguri» specifice, în funcție de natura substanței deci și a virusului sau a bacteriei respective, obligate a-și lăsa astfel «amprenta». Această metodă de analiză, cunoscută sub numele de cromatografie, se utilizează în mod curent în laboratoare, dar, după cum a subliniat Gould, este prima dată cînd ea servește la identificarea bacteriilor și virusurilor. În acest mod — a adăugat el — anumite bacterii pot fi detectate doar după patru ore, și în unele cazuri doar după 20 de minute după pătrunderea în organismul respectiv.

Cercetările se găsesc abia la început și ele vor continua într-un ritm susținut pentru a răspunde la o serie de semne de întrebare. Nu se cunoaște încă formula exactă a substanțelor chimice care, în cromatograf, evidențiază prezența unora sau altora din virusuri și bacterii. În plus, cercetătorii își propun să extindă și la om experiențele, făcute pînă în prezent doar pe animale.

Abia cînd se va cunoaște rezultatul final se vor putea aprecia, în ansamblul lor, eficiența și perspectivele noii metode, care însă se anunță plină de promisiuni, oferind posibilitatea — deocamdată teoretică — de a stabili dacă un organism a fost infectat sau nu de anumite virusuri sau bacterii *concomitent* cu producerea «invaziei».

Cercetări românești: gripa,«detectată» după doar zece minute de la infectare

Trebuie relevat că în această direcție se desfășoară cercetări fructuoase și în cadrul Institutului de inframicrobiologie al Academiei. Despre rezultatele obținute l-am rugat să vorbească cititorilor «Flacării» pe tov. doctor docent Radu Portocală. Iată ce ne-a declarat d-sa:

— Orice agent infecțios — mă refer în acest caz la virusuri și la acizii lor nucleici, care pătrund într-o celulă sensibilă, adică dispusă să reproducă prin sinteză acești agenți, determină perturbări profunde ale metabolismului celulei gazdă. Aceste perturbări se traduc de cele mai multe ori prin apariția bolii caracteristice, iar în intimitatea celulei afectate, prin leziuni, dereglări metabolice sinteze aberante și, în ultimă instanță, prin generarea în cantitate impresionantă a virusului identic cu cel infectant.

Tehnicile moderne, precise și de mare finețe permit să se pună în evidență unele dintre modificările ce survin *în interiorul celulei* în timpul proceselor infecțioase. Se poate astfel detecta apariția unor compuși chimici noi, în timp ce aceia care există în mod normal suferă unele transformări fizico-chimice.

Este important de subliniat că aceste procese biochimice au loc într-un timp relativ scurt, care debutează o dată cu infectarea celulei. În acest sens noi am reușit să dovedim că în timpul infecției experimentale cu virusul gripal, primele modificări fizico-chimice celulare pot fi detectate după zece minute.

Mai puțin studiate și deci mai puțin cunoscute sînt însă modificările fizico-chimice celulare produse de infecție cu un anumit tip de virus,și deci identificarea specifică a infecției.

— Ce credeți despre cercetările de la Syracuse?

— Noua tehnică utilizată de John Gould, prin aplicarea unei metode cunoscute la studiul virusurilor, este, pentru motivele mai sus-arătate, interesantă. Ea dă tocmai posibilitatea identificării prezenței unor virusuri într-un anumit organism, *cu mult înainte* ca altă metodă să o permită, tocmai datorită detectării perturbărilor de metabolism de care vorbeam mai sus.

Utilizînd cromatografia în gaz, metodă întrebuințată în mod curent și la noi în țară în laboratoarele de chimie organică, autorul american a avut ideea de a studia comparativ substanțele chimice apărute în urma infecției cu diferite virusuri, constatînd astfel că fiecare virus studiat a lăsat o anumită «amprentă» în celulă. Este evident că, în acest caz, s-au produs unele substanțe specifice virusului infectant, pe care cromatografia în gaz a reușit să le pună în evidență — a încheiat dr. docent Radu Portocală.

Datorită sensibilității remarcabile a metodei, cromatografia în gaz aplicată la studiul virusurilor reprezintă, așadar, un nou instrument de investigație pus la îndemîna inframicrobiologilor, care va permite obținerea de noi date asupra mecanismului intim al infecției celulare.

L. NIȚESCU

sentimentul continuității

Nimic mai normal, mai de la sine înțeles, decît milenara succesiune neîntreruptă a generațiilor și continua confruntare între ele. Fiecare reinventează la rîndul ei viața și fiecare are mai întîi impresia că descoperă pentru prima oară în lume adevăruri nesesizate de înaintași și se teme mai tîrziu că generația următoare nu va fi niciodată destul de înțeleaptă pentru a învăța din experiența ei. În societățile armonioase, sănătos structurate, conflictul generațiilor ia forma unei simple crize de creștere, mereu înnoită și mereu depășită firesc în procesul dezvoltării. A da un sens pozitiv acestei crize de creștere, a crea condiții prielnice comprehensiunii mutuale și transmiterii experienței de viață de la o generație la alta este una dintre misiunile cele mai nobile. Televiziunea participă la îndeplinirea ei cu un succes crescînd.

Sarcina e delicată. Aici, orice notă falsă, orice abatere de la adevăr sau încercare de înfrumusețare a lui nu numai că anihilează efectul urmărit, dar duce la obținerea unui efect contrar. În numele acestei realități psihologice elementare am stăruit întotdeauna pentru eliminarea din programe a «discuțiilor» moralizatoare pe bază de scenariu disimulat. Tineretul are oroare de măsluiri și, pentru că generozitatea și idealismul caracteristice vîrstei sale sînt dublate de o intransigență pe măsura lor, refuză hotărît surogatele.

Cu puțină răbdare, în orice școală, în orice facultate pot fi găsiți adolescenți care știu să gîndească la fel de pătrunzător și să vorbească la fel de nuanțat ca fetița (infinit superioară din punct de vedere moral și intelectual părinților ei) prezentată de «Transfocatorul» de la 12 iunie. Întîlnirile dintre foști și actuali elevi ai unor licee au corespuns într-o măsură variabilă deziderateler formulate mai sus. Dar marea revelație în ceea ce privește forța de convingere a televiziunii, puterea ei de a emoționa au constituit-o emisiunile consacrate ștafetei pe care generația de la Bumbești-Livezeni o predă brigadierilor din vara lui 1968. Am ascultat mai întîi o discuție între doi dintre tinerii entuziaști ai anu lui 1948: regizorul Pavel Constantinescu, fost comandant de brigadă la Bumbești-Livezeni, și telereporterul Alexandru Starc, fost, se pare, simplu lucrător pe șantier. Amîndoi se bucurau atît de sincer și de evident că au prilejul să-și amintească împreună acele zile de elan și totală dăruire și să fie martorii reeditării experienței lor, încît adeziunea telespectatorilor la sentimentele lor era de neînlăturat. L-am revăzut pe Pavel Constantinescu la un Club XX. Parcă mai puțin tulburat de evocarea tumultuoasei tinereți a generației sale, și în schimb pătruns de responsabilitatea implicată în actul transmiterii experienței.

Decalajul dintre generații? Există, dar e mai curînd un decalaj între condițiile începuturilor și cele ale anilor împlinirii. În timp ce Pavel Constantinescu vorbea despre datoria de a-ți depăși sensibilitățile în numele unei cauze care se cere slujită fără preget, de a munci din răsputeri pentru că știi că ceea ce faci este necesar, o elevă de liceu, viitoare brigadieră, exprima întreaga lipsă de grijă a generației ei: «În cele două săptămîni petrecute pe șantier vom munci, desigur, dar vom face și nenumărate excursii, vom avea în fiecare seară un foc de tabără, vom pregăti serbări...» Bineînțeles, altfel era la Bumbești și altfel va fi la Comarnic. Nu va fi nici atît de greu cum își amintește regizorul, nici atît de ușor cum își imaginează școlărița. Peste ceea ce s-a schimbat în cele două decenii, generațiile își dau mîna. E oare contagios spiritul de abnegație? Cred că da, cel puțin pentru tineri care, astăzi, nu sînt în fond nici mai blazați, nici mai cinici decît cei de ieri. Poate doar ceva mai răsfățați.

Invitîndu-i pe pionierii aviației românești într-un șir continuu al generațiilor — de la camaradul lui Aurel Vlaicu pînă la constructorii de avioane de azi — Cristian Țopescu a realizat și el un lucru extraordinar: a insuflat tinerilor aeromodeliști și viitori zburători sentimentul continuității, al participării la o tradiție valoroasă și prețuită.

Felicia ANTIP

N.R. *Unele considerente cu referire la aparatura tehnică, conținute în telecronica din numărul nostru trecut, enunțate pe baza unor comunicări eliptice ale televiziunii, s-au dovedit nefundate la o verificare mai temeinică.*

Redacția noastră regretă de a fi publicat critici nedrepte la adresa colegilor și prietenilor noștri din colectivul televiziunii.

CE A ÎNSEMNAT 1848 PENTRU ȚĂRILE ROMÂNE

de Gelu NEAMȚU
de la Institutul de istorie al Academiei, filiala din Cluj

Revoluția de la 1848 din Moldova, Țara Românească și Transilvania a izvorît din condițiile și necesitățile interne, ca urmare a nedreptății și asupririi îndurate de popor veacuri de-a rîndul, dar prin conținutul ei, ca și prin forțele sociale participante, se încadrează în concertul revoluțiilor europene de la mijlocul secolului trecut.

Deși despărțite din punct de vedere politic, cele trei țări românești s-au regăsit la 1848 pe platforma comună pe care le-o dădea conștiința națională în plin avînt, conștiința că și pentru români a răsărit soarele libertății naționale și al dreptății sociale.

CERINȚE APROAPE IDENTICE

Programele revoluționare din 1848 conțineau în sine cerințe aproape identice: desființarea obligațiunilor feudale, împroprietărirea țăranilor cu pămînt (cu sau fără despăgubire), desființarea privilegiilor boierești sau nobiliare, egalitatea cetățenilor în fața legii, adunări legiuitoare alese de popor, libertatea întrunirilor și a tiparului. Acestea toate le găsim într-o formulare sau alta în cele 16 puncte de la Blaj, în programul expus la Islaz sau în Dorințele partidei naționale în Moldova.

Cerința de a se înlătura orînduirea feudală și îndruma societatea românească pe făgașul dezvoltării capitaliste imprima revoluției de la 1848 un caracter burghezo-democratic, cu un conținut profund progresist. Dar pe lîngă revendicările enumerate, și voința de unire a poporului român s-a exprimat în cele mai diverse chipuri în cadrul programelor revoluției și mai adesea în afara lor.

Patruzeci de mii de țărani cereau pe Cîmpia Libertății de la Blaj: «Să ne unim cu Țara!»; programul oficial al Comitetului revoluționar moldovean elaborat de Mihail Kogălniceanu — «Dorințele partidei naționale în Moldova» — reclama unirea Moldovei cu Țara Românească, aceasta fiind «cheia bolții, fără care s-ar prăbuși tot edificiul național»; revoluționarii munteni au acționat și ei în favoarea Unirii

Ideea de unire statală și independență înflorea acum, în 1848, în toată amploarea, iar mai tîrziu și-a dat roadele.

Nutreau pe atunci aspirații de unire și germanii, italienii, polonezii și popoarele mai dezvoltate din imperiul habsburgic. Era o renaștere ce cuprinsese tot ce era copt în Europa pentru aceasta. La fel și în țările române. Desigur, realizarea aspirațiilor a variat de la țară la țară, înfăptuindu-se doar atunci cînd împrejurările politice au permis-o.

1848... UNIREA... INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ

Nicolae Bălcescu prevedea o viitoare revoluție, care va fi o revoluție națională. Și într-adevăr, Unirea Moldovei cu Țara Românească la 1859 își are filiația directă în programele și aspirațiile pașoptiste.

Așa cum au remarcat Marx și Engels, anul 1859, crearea statului național România, a însemnat următorul pas viguros înainte. Era actul întregii națiuni române, așa cum afirma Mihail Kogălniceanu, și el a constituit o irezistibilă forță de atracție și pentru românii din Transilvania. Unirea nu a constituit însă numai primul pas pe calea înfăptuirii statului unitar român, ci a deschis larg porțile reformelor, ștergerii rămășițelor feudale, înnoirilor.

Se pregătește după Unire, cu febrilitate, independența României. Aspirație prezentă și ea la 1848, căci după cum mărturisește Nicolae Bălcescu, în inima fiecărui român stătea de pe atunci înscrisă «mîntuirea de orice domnire străină prin unitatea națională».

După realizarea unității, a urmat cîștigarea independenței cu armele în mîini, la 1877, și este profund semnificativ faptul că peste munți, din Transilvania, treceau atît ajutoare materiale, cît și voluntari care voiau să apere onoarea steagului românesc, pe care-l considerau drept propriul lor steag. Înălțătoarea jertfă a poporului și a celor mai buni fii ai săi, care au știut să lupte cu eroism și să înscrie astfel România în rîndul statelor moderne, egale în drepturi și suverane, a avut o importanță copleșitoare și în realizarea altui mare act istoric, desăvîrșirea, în 1918, a unității naționale.

În noul cadru național și social creat după desăvîrșirea unității naționale, proletariatul român, maturizîndu-se, își constituie partidul său de avangardă, Partidul Comunist Român, continuator al celor mai glorioase tradiții de luptă. Au loc marile bătălii de clasă, culminînd cu insurecția națională de la 23 August 1944, care deschide poporului nostru o eră revoluționară nouă, iar în prima etapă a acesteia are loc desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice, cu înfăptuirea deplină a idealurilor de la 1848.

Acum, în condițiile desăvîrșirii construcției socialismului, ale înfloririi națiunii socialiste, evocarea evenimentelor și oamenilor de la 1848 capătă înțelesuri profunde, semnificînd cinstirea de către constructorii societății socialiste a celor care au pus, primii, temeliile României moderne.

Imaginea acestui grup de revoluționari bucureșteni evocă sugestiv «generația de la 1848», atmosfera vremii, idealurile generoase ale pașoptiștilor.

GENERAȚIA DE LA 1848

Figuri mai cunoscute și mai puțin cunoscute

de doctor docent **N. CORIVAN** de la Institutul de istorie al Academiei, filiala din Iași

Evenimentele revoluționare de la 1848 din țările române reprezintă o pagină eroică în istoria frămîntată a poporului nostru. În fruntea luptei pentru cucerirea libertăților democratice au stat elementele cele mai înaintate ale intelectualității noastre, care au înțeles că numai prin mijlocirea unor prefaceri revoluționare se poate deschide calea progresului.

La rîndul lor, masele largi populare, exploatate și oprimate, erau interesate în cel mai înalt grad în doborîrea feudalismului. Țăranii dependenți cereau abolirea clăcășiei și împroprietărirea, iar meseriașii și muncitorii — libertăți economice, sociale și politice. Masele au participat din plin la revoluție, contribuind la radicalizarea mișcării; ele au fost conduse la luptă de cei mai luminați reprezentanți ai așa-numitei generații de la 1848, un Bălcescu, un Kogălniceanu, un Alecsandri, de oameni ca George Barițiu, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, Al. Golescu, C.A. Rosetti, însuflețiți de cele mai înaintate idei pentru vremea lor, sincer legați de popor, ale cărui interese le-au slujit cu energie și devotament.

Scriitorii din acea vreme nu se mai mulțumeau să constate comunitatea de limbă dintre cele trei țări române, ci au făurit din aceasta o armă de luptă pentru unirea politică. Ei au dat mișcării literare și științifice din cele trei țări române o direcție unică, un suflu nou, menite să întărească comunitatea culturală și să pregătească spiritele pentru unitatea națională.

Caracteristic pentru intelectualitatea română de la 1848 este îmbinarea acțiunii culturale cu cea politică, dusă de pe poziții democrat-revoluționare, și încercarea de a uni eforturile intelectualității progresiste din toate țările române. Intelectualii români din Transilvania, în frunte cu George Barițiu, Timotei Cipariu, se orientează, începînd cu al patrulea deceniu al secolului al XIX-lea, tot mai mult spre Principate, luînd parte la acțiunea societăților cu scopuri culturale și politice.

Atît Bălcescu cît și Kogălniceanu s-au pronunțat de la început nu numai pentru înlăturarea completă a raporturilor feudale dintre moșieri și țărani, pentru desființarea robăgiei, ci au militat și pentru independența națională și pentru unirea tuturor românilor.

Pașoptiștii nu și-au pierdut încrederea în revoluție nici atunci cînd după înăbușirea ei reacțiunea domnea în Europa, inclusiv în Principate. Exilați, ei au avut permanent viziunea realizării scopurilor lor, continuînd să lupte pentru îndeplinirea marilor deziderate ale poporului. Încrezători în dreptatea revendicărilor lor, ei au reușit să înfăptuiască mai tîrziu — într-o măsură mai mare sau mai mică — programul social-politic pentru care au suferit ani mulți de exil.

Alături de conducători s-au aflat o serie de tineri entuziaști, cu vederi înaintate, care au fost «secondanții» capilor mișcării de la 1848. Ca urmare a reprimării revoluției ei au avut de suferit ani de-a rîndul. Vom menționa aci cîteva dintre aceste figuri, tocmai fiindcă sînt mai puțin cunoscute publicului larg

ZAHARIA MOLDOVANU — O VIAȚĂ ZBUCIUMATĂ ÎN SLUJBA REVOLUȚIEI

Unul dintre principalii organizatori ai acțiunii insurecționale din martie 1848 de la Iași a fost Zaharia Moldovanu. Se știe că în ziua de 29 martie conducătorii revoluției hotărîseră, în urma refuzului lui Mihail Sturdza de a primi «ponturile» (programul) prezentate de delegația trimisă la dînsul, ca a doua zi să se adune o mare mulțime care să pornească în frunte cu mitropolitul la domn. Zaharia Moldovanu a reușit să recruteze oameni din rîndurile meseriașilor și muncitorilor în vederea acestei acțiuni, spunîndu-le că mișcarea are drept țintă să proclame republica. Tot el a strîns și arme pe care le-a depus în casa lui Lupu Balș.

O dată cu reprimarea mișcării, și Zaharia Moldovanu a fost arestat, în casa lui Mavrocordat. Grupul de revoluționari a fost trimis sub escortă la Galați, de unde urma să fie expediat peste Dunăre cu bărcile. Iată însă că în drum spre Măcin, stîrnindu-se o furtună, deținuții au fost nevoiți să se abată la Brăila. Aci, Zaharia Moldovanu împreună cu Epureanu, Alexandru

(Continuare în pag. 14)

120 de ani de la revoluția din 1848

Cuza, Canta, N. Rosetti reușesc să fugă de sub paza soldaților și să se refugieze la locuința consulului britanic de acolo, Cunningham. Apoi, cu pașaport austriac, el trece în Transilvania, pe drum întîlnindu-se cu C. Negri și Al. Russo.

La 3 mai îl întîlnim, împreună cu alți moldoveni, la marea adunare de la Blaj, iar peste cîteva zile — la Brașov, unde iscălește «Prințipiile noastre pentru reformarea patriei», cel mai înaintat program din timpul revoluțiilor de la 1848 din țările române.

În timpul exilului, Zaharia Moldovanu rămîne strîns legat de grupul revoluționarilor emigrați, de care-l uneau aceleași aspirații pentru cucerirea libertăților democratice.

UN «ADMINISTRATOR DE JUDEȚ» PROGRESIST: SCARLAT TURNAVITU

Unul dintre luptătorii înflăcărați care și-a cîștigat prețuirea conducătorilor revoluției din Țara Românească datorită convingerilor sale democratice a fost Scarlat Turnavitu. Bucurîndu-se de încrederea guvernului provizoriu, el este numit administratorul județului Rîmnicu-Sărat, în care calitate desfășoară o intensă activitate patriotică revoluționară, fiind considerat ca unul dintre piloniii regimului în provincie.

După înfrîngerea revoluției, Turnavitu este căutat cu înverșunare de autorități. Deși se ascunsese în casa francezului Calcagno, în Focșani, el este arestat la 16 septembrie, pus în fiare și întemnițat împreună cu Zăgănescu, subcîrmuitorul județului Rîmnicu-Sărat.

La judecată, principalele puncte de acuzare — reflectînd astfel atitudinea patriotică a «pîrîtului» — așa cum reiese din jurnalul Înaltei Curți Criminalicești din 17 iunie 1849, erau: «Netăgăduita disprețuire ce hrănește împotriva Regulamentului în asistarea sa cu caracter de cîrmuitor la arderea lui» și «stăruirea sa în nepocăință în urmări răzvrătitoare»... Drept pedeapsă i se retrage rangul de pitar și este trimis pe timp de șase ani la «munca Giurgiului».

Turnavitu a fost unul dintre luptătorii care a suferit cel mai mult de pe urma prigoanei regimului reacționar. În 1850 el se află încă în închisoare și în luna august a aceluiași an, cînd toți arestații din timpul revoluției, din temnița de la Mărgineni erau iertați, numai Scarlat Turnavitu și C. Zaman sînt trimiși la schitul Berca din județul Buzău. Libertatea și-o recîștigă abia la 7 martie 1851.

PROFESORUL AARON FLORIAN, «PĂRTAȘ ÎN FAPTELE REVOLUȚIONARE»

Un cărturar progresist care a luptat pentru aplicarea constituției revoluționare de la 1848 a fost profesorul Aaron Florian. El vine de timpuriu din Transilvania în Țara Românească, fiind chemat de Dinicu Golescu pentru înființarea unei școli la moșia sa din Argeș, iar mai tîrziu predă la Colegiul Sfîntul Sava, devenind unul dintre elementele proeminente din învățămînt

Aaron Florian participă la marea adunare de la Blaj, apoi se întoarce la București, unde i se încredințează sarcini de răspundere. Astfel, în calitate de administrator al județului Ilfov, el activează cu stăruință pentru aplicarea constituției și consolidarea noilor orînduiri.

Aaron Florian a contribuit la readucerea la București a guvernului provizoriu care, la sfîrșitul lui iunie, datorită unor zvonuri false, lansate de reacțiune, privitoare la așa-zisa intrare în țară a trupelor turcești și rusești, plecase din București. Masele populare, constatînd falsitatea știrilor, răstoarnă cămătăcimia reacționară și creează un guvern interimar cu elemente democrate, avînd în frunte pe I. Cîmpineanu. Noua conducere, cunoscînd atașamentul lui Florian față de revoluție, îl trimite la Rucăr, locul de refugiu al guvernului, pentru a determina reîntoarcerea lui în Capitală.

La cererea lui Gh. Magheru, nemulțumit de opoziția pe care o făcea regimului revoluționar administratorul ținutului Dolj, Filișanu, profesorul Florian este trimis la Craiova în acest post. Pătruns de conștiința datoriei și însuflețit de patriotism, el are mult de luptat împotriva intrigilor locale. Tot timpul, de altfel, el a lucrat în strînsă colaborare cu Magheru.

După intrarea trupelor turcești în țară, Aaron Florian sprijină acțiunea lui Magheru de a se organiza rezistența în Oltenia. După reprimarea revoluției el pleacă la Sibiu, și la 28 septembrie este numit secretar al «Comitetului român al nației române din Transilvania». Aci lucrează pînă la ocuparea Sibiului de către trupele generalului Bem, cînd se vede silit să se refugieze în Țara Românească.

În mai 1849, Aaron Florian este arestat și închis la Văcărești comisia de cercetare considerîndu-l «părtaș în faptele revoluționare precum și la arderea Regulamentului în oraș la Craiova». Acuzatul a fost însă expulzat ca supus austriac, și nu s-a putut întoarce decît după publicarea amnistiei, astfel încît în 1857-1858 funcționează din nou ca profesor la Sfîntul Sava, ocupînd importante posturi școlare.

Aaron Florian a fost unul dintre cărturarii cei mai atașați cauzei revoluției, un luptător înflăcărat pentru idealurile ei.

BOICEA RADIAN, SECRETARUL LUI GH. MAGHERU

Puțini dintre cititori vor fi auzit de Boicea Radian, care făcea parte din rîndurile negustorimii mărunte din Oltenia.

Evenimentele revoluționare, care îl surprind ca «scriitor» la poliția din Craiova, găsesc în el, de la început, un adept entuziast. Datorită sincerității convingerilor sale, Boicea Radian este mult apreciat de Magheru și devine secretarul său. În această calitate îl însoțește pe conducătorul revoluționar, în vara anului 1848, în toată regiunea muntoasă a Olteniei, de la Turnu-Severin pînă la Rîmnicu-Vîlcea. Boicea Radian a contribuit, de altfel, direct la organizarea taberei lui Magheru de la Cîmpul lui Traian.

Ravagiile holerei, care secerase o parte dintre membrii familiei lui, îl determină să părăsească tabăra și să se ducă la Craiova Aci, Aaron Florian îi încredințează postul de secretar la Sfatul orășenesc din Craiova, unde rămîne pînă în ziua arestării, la 26 octombrie 1848. «Capul de acuzare»: o înverșunată activitate revoluționară...

Boicea Radian a trăit pînă în 1873, ocupînd înalte posturi în magistratură și dînd dovadă de o mare integritate. Dar tot timpul el a arătat un profund interes pentru soarta țăranilor, rămînînd pînă la sfîrșitul vieții un sincer democrat.

Toți acești reprezentanți entuziaști, sinceri, înflăcărați ai generației de la 1848 au luptat și au suferit pentru cauza revoluției. Dar abia după un veac de frămîntări și răscoale țărănești, după un veac de lupte ale maselor largi, ale muncitorimii, ale intelectualității progresiste, idealurile înaintate ale revoluționarilor de la 1848 aveau să-și găsească realizarea integrală și apoi depășirea. Libertățile democratice, dreptatea socială pentru care au luptat și pătimit cei mai curajoși exponenți ai generației de la 1848 au fost înfăptuite în zilele noastre într-o lume nouă, într-o lume unde nu mai există exploatarea omului de către om, în societatea socialistă.

Iașii anului 1848 au fost teatrul unei acțiuni insurecționale la organizarea căreia a jucat un rol de seamă Zaharia Moldovanu.

Boicea Radian (stînga) a însoțit pe Gh. Magheru (dreapta) în toată regiunea muntoasă a Olteniei, de la Turnu-Severin pînă la Rîmnicu-Vîlcea, într-un moment de grea cumpănă pentru revoluție.

PUNCT ȘI DE LA CAPĂT

● Orga electronică... de buzunar este ultima realizare miniaturizată a tehnicii moderne. Măsoară exact 19 cm în lungime, 11 cm în înălțime, 3,8 cm în lățime și a fost construită de o firmă britanică. Clapele ei sînt atinse cu vîrful unui stilet, iar sunetele scoase sînt, după avizul melomanilor, clare și melodioase, așa încît, cuplată la un amplificator, e imposibil s-o distingi de o orgă obișnuită.

● Pentru a controla și regla bunul mers al ceasurilor publice din diferite puncte ale globului, un orologiu electronic în greutate de 85 kg va călători cu avionul prin toată lumea.

● Căile ferate din R.F.a Germaniei au scos în vînzare cincizeci de gări de pe un traseu al cărui trafic a fost suspendat ca nerentabil. Deocamdată au fost vîndute doar două: una va fi transformată în muzeu, cealaltă în hotel turistic.

● Cel mai original Zoo se află la Paris. Nu e o simplă grădină zoologică, ci mai curînd un azil pentru pui de animale părăsiți. Amatorii pot găsi aici cățeluși, pisicuțe și chiar maimuțe minore.

● În Finlanda s-au pus în circulație, pentru turiști, sănii-taxi trase, bineînțeles, de reni. Pentru o sumă modestă, amatorii de călătorii originale pot parcurge 50 kilometri prin zăpezile polare.

● Numărul pachebotului flotei comerciale franceze a scăzut vertiginos. Dacă în 1939 erau în serviciu 146, azi nu mai circulă decît 43. De vină e concurența avioanelor, care acaparează din ce în ce mai mulți călători pe distanțe mari. Fenomenul se repetă și cu flota comercială a altor țări.

● Pe distanța dintre aeroportul internațional Kennedy și New York se experimentează un autobuz care poate circula și pe șosea și pe șine de cale ferată. Se speră ca astfel să se reducă durata de parcurgere a acestui traseu, de la 90 minute la 40 minute.

UIMITOAREA MISS HONEYWELL

Mai rar o cameristă atît de îndemînatică, de punctuală și de respectuoasă ca miss Honeywell. Fata-robot este «fiica» lui «Honeywell Controls Limited Computer Control Division» (o firmă producătoare de computere și instalații de automatizare) și îi uluiește pe vizitatorii unei recente expoziții de specialitate deschise la «Olympia» din Londra. Printre numeroase alte avantaje, bona-robot îl prezintă și pe acela că nu trezește gelozîile soțiilor.

CĂȚELUȘ CU PĂRUL CRET...

Tînăra Carolyne Harmar (20 de ani) a părăsit de bunăvoie atracțiile vieții dintr-o metropolă ca Londra și s-a retras la țară pentru a-și ajuta părinții, reputați crescători de clini. «Specialitatea casei» o constituie rasele de clini miniaturizate. Că tinerei Carolyne îi place meseria, nu e nici o îndoială: e suficient să privim fotografia de față. ▼

Moda «mini» continuă să se afle în actualitate. De data asta nu ne referim la fusta tinerei din fotografie, ci la «mini-automobilul» cu caroserie complet transparentă, care și-a făcut apariția (se pare, cu succes!) în Anglia. ▶

COLIERUL DE PERLE

...auzite la ora de istorie

● «Inimosul rege Henric al VIII-lea, care își ucidea în aceeași măsură nevestele și supușii...»

● «Abraham Lincoln s-a născut într-o colibă de lemn pe care a construit-o chiar el».

● «Pe vremea vechilor egipteni era foarte greu să ajungi împărat. Pentru asta trebuia să fii mai întîi faraon».

● «În perioada matriarhatului, copiii se născeau numai din mame».

● «Ciclopul avea doar un singur ochi, pentru că pe celălalt i l-a scos Ulise».

● «Generalul primi două răni grave: una la picior și cealaltă la Waterloo».

● «Filozoful Empedocle s-a sinucis aruncîndu-se în vulcanul Etna, descoperind astfel incinerarea».

● «Romanii își petreceau viața mai mult în războaie, după cum se vede și din filmele de pe vremea aceea».

Fotografie de AL. FLORESCU

O imagine «emblemă» pentru plastica elegantă a spectacolului «My Fair Lady».

«My fair Lady»

de Sanda FAUR
Fotografii de
E. HENDREA

E veselă viața în piețele Londrei, mai ales cînd acestea s-au mutat pe scena Operetei.

Cine spunea că opereta se stinge de bătrînețe? Că această strălucitoare doamnă de altădată, ce vrăjea inimile în «Drei-Viertel Takt», nu mai reușește azi decît să ne înduioșeze, duioșia tristă pe care o încerci în fața ridurilor văduvelor vesele, a povestioarelor desuete și a frunzelor ofilite din pădurea vienezei? Cine spunea că la operetă se vorbește cu tremolo în voce? Poftiți-l la «My Fair Lady». Această sălbăticiune devenită «frumoasa mea lady», pe care o știți din «Pygmalionul» lui Shaw, a irumpt în sala de pe Splai cu coșul ei de florăreasă, cu țipetele ei nearticulate și a scuturat-o din amorțire pe bătrîna doamnă, operînd asupra ei un «lifting» miraculos. Umorul acidulat al lui Shaw a măturat dulcegăriile și hazul gros; muzica lui Frederick Loewe a arătat că nu numai valsul rezistă la operetă și a impus ritmurile moderne; iar furiile (vorbite!) ale profesorului Higgins și chinuitele lecții (vorbite!) de fonetică ale Elizei, și toată povestea acestui Pygmalion îndrăgostit de Galateea lui au dovedit că actorii de la operetă pot vorbi — firesc! — pe scenă, se pot mișca — firesc! — în scenă, că pot nu numai cînta arii fixați lîngă arlechinul din stînga, ci pot face teatru muzical, teatru modern de calitate!

«My Fair Lady» înseamnă mai mult decît un spectacol de succes: într-un fel, ea ni i-a restituit pe artiștii noștri de operetă, ne-a arătat măsura lor, ne-a demonstrat că atunci cînd ferestrele sînt larg deschise spre un repertoriu neanchilozat, aerul proaspăt năvălește în toate ungherele, scuturînd praful, răscolind și înviorînd totul.

«My Fair Lady» a ajuns la noi după ce s-a plimbat, de-a lungul unui deceniu, pe multe scene ale lumii, după ce și-a consacrat triumful și pe peliculă, într-un film de mare răsunet, cu Audrey Hepburn și Rex Harrison în rolurile principale. Și totuși a ajuns la fel de proaspătă ca în prima zi.

Pe coperta programului de sală, un Higgins în frac și joben manevrează, prin sfori de marionetă, pe sălbatica florăreasă; și mica metaforă plastică ar fi limpede, dacă graficianul, pus

(Continuare în pag. 18)

al doilea festival internațional al filmului de animație – mamaia 1968

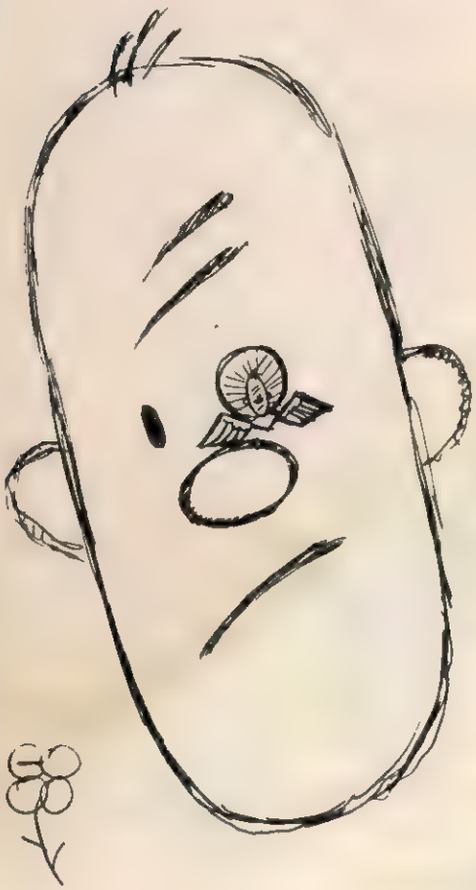

Omulețul lui Gopo într-o înfățișare nouă, plină de tlc: cea din filmul «Sancta Simplicitas».

Mîine se deschide la Mamaia cea de-a II-a ediție a întrecerii celor mai buni artiști ai animației din lumea întreagă. Fantezia fără hotare, pusă în slujba celor mai scumpe idei ale omului, va fi din nou stăpînă, timp de șase zile, peste serile litoralului. Ce e nou în universul miraculos al animației de la Mamaia '66 și Annecy '67 încoace? Vom ști în ceasurile următoare. Pînă atunci, cîteva date informative:

- Cele peste 160 de filme de scurt și lung-metraj (are și animația superproducțiile ei), realizate în 25 de țări, vor fi apreciate de un juriu internațional din care fac parte: John Halas (Anglia), Robert Veral (Canada), Bretislav Pojar (R.S. Cehoslovacă), Joji Kuri (Japonia), Fedor Hitruk (U.R.S.S.), Florian Potra, președintele juriului, și Marin Sorescu.
- Se vor acorda 5 premii mari «ex aequo», precum și alte premii și mențiuni speciale.
- Selecția românească cuprinde următoarele noi creații ale Studioului Animafilm: Sancta Simplicitas (Ion Popescu-Gopo), Pe fir (Constantin Mustețea), Valul (Sabin Bălașa), Poveste pe geamul înghețat (Angela Buzilă), Plimbarea lui Esop (Geta Brătescu).
- Printre oaspeții de seamă ai festivalului se vor afla: Pierre Barbin (Franța), directorul festivalurilor de la Tours și Annecy, secretar general al A.S.I.F.A. (Asociația internațională a filmului de animație); Viniclo Beretta (Elveția), critic cinematografic, secretar general al FIPRESCI; Ezio Gagliardo (Italia), regizor și producător, directorul casei de filme «Corona Cinematografica», membru în consiliul de administrație al A.S.I.F.A.; Rostislav Iurenev (U.R.S.S.), critic cinematografic; Matolczy György (Ungaria), directorul studioului «Hungarofilm»; Herbert Kossower (S.U.A.), regizor și producător, președintele pentru Coasta de Est al A.S.I.F.A.; Paul Grimault (Franța), regizor și producător, membru în consiliul de administrație al A.S.I.F.A.; Pierre Wildenstein (Franța), reprezentantul casei «Cineaștii asociați»: Hans Grümer (R.D.G.), director al studioului de filme de animație; Tzoung Hua (R.D. Vietnam), directorul studioului de filme de animație din Hanoi. Și-au mai anunțat participarea creatorii: Ivan Ivanov Vanno (U.R.S.S.), Daniel Szchechura și Witold Gierz (R.P. Polonă), Katya Georgy (R.D.G.).
- Hors-concours va fi prezentată o selecție din realizările animației românești din cursul anilor 1965—1968, precum și o retrospectivă Ion Popescu-Gopo.
- În timpul festivalului, Mamaia și Constanța vor găzdui trei expoziții: una dedicată filmului românesc de animație, iar celelalte două eminenților realizatori Bretislav Pojar (Cehoslovacia) și Joji Kuri (Japonia).

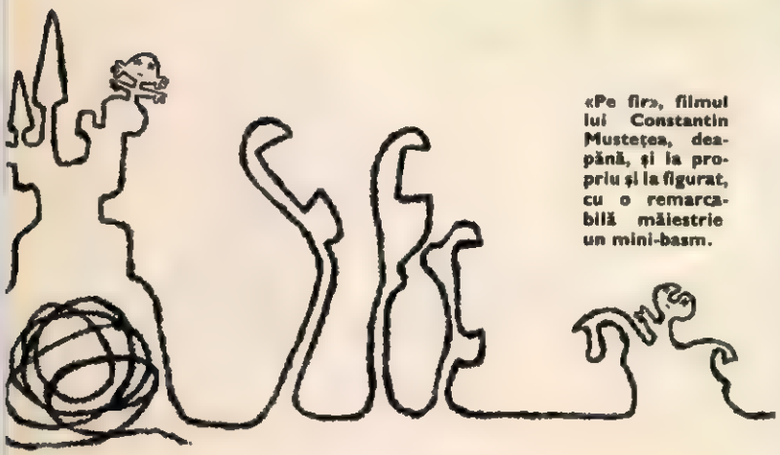

«Pe fir», filmul lui Constantin Mustețea, deapănă, și la propriu și la figurat, cu o remarcabilă măiestrie un mini-basm.

Printre «cele 8 nume care au schimbat fața cinematografului de animație», revista Cinema'65, într-un număr special, îl amintește și pe Bretislav Pojar, pe care festivalul nostru îl onorează cu o expoziție. În fotografie: o imagine din «Leul și cintecul», «operă unică, perfectă, memorabilă și istorică»

„My Fair Lady"

desigur pe glume, n-ar fi inventat și un soi de Sf. Petru cu aripi și chelie care, ascuns după un nor, trage, la rîndul său, sforile marionetei Higgins. De fapt, e evident că nu intervenția vreunei puteri supranaturale a dus la reușita spectacolului, ci faptul foarte vizibil că aici s-a consumat gîndire și o foarte pămînteană și sfîntă sudoare omenească. Michel Boyle, tînărul coregraf englez care a montat pe multe scene acest «musical» (și care, după cum mărturisește cinstit același program, semnează nu numai coregrafia ci și *mișcarea în scenă*), s-a mișcat într-adevăr, în sensul cel mai curat al cuvîntului, pe interpreți: a urnit corul și corpul de balet, cărora le-a dat logică, expresie, firesc, ritm, care aveau, în sfîrșit, ceva de făcut în scenă și o făceau cu convingere; a mișcat, scuturîndu-le de convențional și de automatisme, personajele comice, și să vedeți cum dansează și cîntă, cu ce haz proaspăt și nerutinizat, Nae Roman (Doolittle), și Dușan Bugarin, și Nelu Marinescu, și citá naturalețe scenică au George Groner, Tamara Buciuceanu, Cornel Fînățeanu, Denise Vrancea, și cît de firesc se încheagă atmosfera din piețele și mahalalele Londrei, și cît de elegant-țeapăn e high-life-ul londonez în acea excelentă scenă «ca-la-fotograf», petrecută la curse. Toată această plastică a mișcării este completată cu plastica de o eleganță desăvîrșită a costumației (Elena Agapie-Stanciu), care dă spectacolului un cadru mai personal decît reușesc decorurile arh. Ștefan Norris, încă tributare, pe alocuri, unui bătrînesc conformism «operetistic».

Privit dinafara sa, spectacolul te cucerește cînd ajungi însă în miezul său fierbinte de gînduri, de trăiri, el te convinge. La operetă, lucrul acesta se petrece cam rar. Să-i dăm deci lui Dacian ceea ce e al lui Dacian: el semnează direcția de scenă, el a lucrat cu interpreții pe nuanțe, pe trăiri, pe sinceritate, pe gradații, ca «la teatru» (și asta înseamnă, se știe, mult mai mult decît «ca la operetă»). Dacian a lucrat, în primul rînd, cu Dacian, și din colaborarea aceasta fără compromisuri a rezultat un Higgins la fel de fermecător cînd cîntă și cînd vorbește, mai puțin dur și misogin cum l-am cunoscut din alte versiuni scenice, mai uman și, poate, cu o picătură de umor inteligent în plus. Și iată-ne ajunși în fața unui alt succes actoricesc al spectacolului, cel al Cleopatrei Melidoneanu. Eliza ei înaintează încet, fără opinteli, în miraculosul drum al florăresei către lady. Scenă cu scenă ea face cîte un pas înainte și noi o credem, îi credem exasperările, tenacitatea și dragostea nemărturisită pentru Higgins. Dar o credem mai puțin în postură de lady: distincția ei e încă destul de evident confecționată.

Cine spunea că opereta se stinge de bătrînețe? Poftiți-l la «My Fair Lady» și va recunoaște, cu mîna pe inimă, că a greșit. Aceasta comportă însă un risc, un mare risc, pentru teatrul din Splai: nimeni, nici măcar pensionarele care-l iubesc pe Ion Dacian încă din tinerețe, nu va mai putea suporta, la operetă, spectacolele dulcege și săltărețe care făceau deliciile părinților noștri cînd erau logodiți. Căci «My Fair Lady» e un spectacol care obligă...

PENTRU ELEVI

În urmă cu cîtăva vreme, la restaurantul «București» din Cluj s-a inaugurat prima pensiune pentru elevi, în cadrul căreia s-au introdus și abonamente săptămînale cu prețuri reduse. Rezultatele obținute fiind considerate satisfăcătoare, s-a trecut la organizarea a încă două pensiuni similare în cartierul Gheorghieni și în cartierul Grigorescu. N-ar fi rău ca și alte I.A.P.L. din țară să se «molipsească» de acest exemplu.

ÎN MIJLOCUL DUNĂRII

Un original restaurant de sezon s-a inaugurat la Giurgiu. E vorba de un restaurant plutitor, amenajat pe un ponton platformă, cu o suprafață utilă de servire a consumatorilor de peste 200 mp, ancorat în apropierea malului Dunării. Specialitatea casei, bineînțeles, peștele.

MERCUR URCĂ ÎN BAROMETRUL TRANZACȚIILOR

Întreprinderea de stat de comerț exterior «Mercur» și-a îndeplinit în mai puțin de cinci luni planul pe întregul an. Creată pentru a realiza tranzacții comerciale nevalutare, I.S.C.E. «Mercur» oferă firmelor de peste hotare produse românești ca schimb pentru alte mărfuri de larg consum de care are nevoie piața noastră comercială. Numai în patru luni și jumătate «Mercur» a realizat un volum de afaceri de peste 153 milioane lei valută, depășind cu aproape un sfert valoarea totală a tranzacțiilor încheiate în întreg anul 1967.

«BINE-AȚI VENIȚI»

Urarea va putea fi curînd adresată primilor oaspeți ai noului complex turistic din Slănic-Prahova. În curs de finisare, complexul va dispune de un hotel modern, restaurant, braserie-bar, grădină de vară și pistă betonată pentru parcarea automobilelor.

Tot în județul Prahova, la Mătăsaru, pe Valea Ialomiței, a început construirea unui complex turistic format din: hotel, restaurant, cofetărie, pistă de parcare și atelier de întreținere auto.

STRÎNGERI DE MÎNĂ

Peste 14 000 sticle de ulei de floarea-soarelui produse de I.S. «Valea Roșie» (valoare: 99 000 lei); 5 400 cutii cu spaghete cu ouă, de la Trustul de panificație-Banat (20 000 lei); 4 680 borcane de gem de gutui fabricat la întreprinderea bucureșteană «Fulgerul» (21 000 lei); 8 000 borcane de gem asortat de la fabrica «Dunărea» din Tulcea (peste 43 000 lei); 18 000 borcane cremă de morcovi produsă de fabrica «Munca» din Constanța (peste 31 000 lei); 21 125 cutii pastă tomate de la Fabrica de conserve Zagna-Vădeni (120 000 lei) — iată o serie de mărfuri livrate de unele întreprinderi din industria alimentară și refuzate de I.C.R.A.-București, ca necorespunzătoare calitativ. Și aceasta numai în decurs de cîteva luni!

Fabricilor respective, cuvenitele «felicitări»!

SPĂLAȚI PARCHETELE NUMAI CU «ODOL»!

Dacă vă cumpărați o perie de parchet «Gospodina» produsă de fabrica «Viitorul» din Oradea (lei 10.40

Perie de parchet înainte...

...și după întrebuințare.

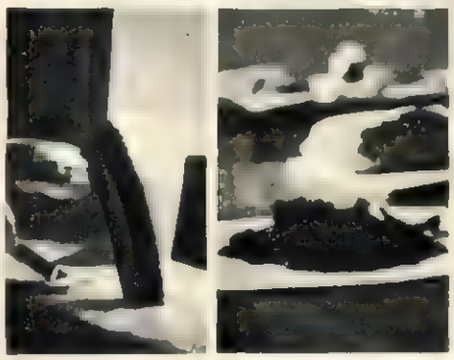

N.I.I. nr. 21288/67), puteți s-o folosiți fără grijă cu condiția să frecați parchetele numai cu apă de gură, praf de dinți, fulgi de săpun sau ceai. Să nu încercați însă cu petrosin sau cu alte derivate petroliere, deoarece în acest caz minerul frumoasei dumneavoastră perii din masă plastică (?!?) verde se va dezagrega subit, transformîndu-se într-o grămăjoară de splendide granule de culoarea smaraldului. Recomandăm gospodinelor să se ferească de aceste perii, iar întreprinderilor comerciale să le adune din unități și să le expedieze contra ramburs la Oradea.

DESPRE ADAS (III)

Continuăm să informăm cititorii noștri cu privire la unele forme de asigurări practicate de ADAS. Pentru astăzi, interlocutorul nostru este tovarășul MARIN RECE, director al Direcției asigurări de persoane din Direcția generală ADAS.

RED.: *Despre ce categorii de asigurări doriți să vorbiți?*

M.R.: Mai întîi, se impune o precizare. Administrația Asigurărilor de Stat practică în prezent 12 feluri de asigurări de persoane. Acestea pot fi grupate în: asigurări mixte de viață, asigurări de accidente, asigurări de deces, asigurări de rentă și cu termen fix.

RED.: *Vă propunem să ne oprim, în cadrul acestei convorbiri, asupra asigurărilor mixte de viață.*

M.R.: Caracteristica acestor asigurări constă în faptul că suma prevăzută în contractul de asigurare se plătește oricum de ADAS. Pentru o mai bună înțelegere este necesar să menționez că suma asigurată se plătește:

— în caz de invaliditate permanentă parțială sau totală (ca urmare a unui accident) sau de deces al asiguratului (din orice cauză);

— în caz de amortizare la tragerile ce se organizează lunar;

— la expirarea asigurării.

Aceasta înseamnă că asigurările mixte de viață constituie nu numai o măsură de prevedere, ci și una de economisire planificată.

Cele de mai sus sînt valabile pentru toate cele patru feluri de asigurări mixte de viață pe care ADAS le pune la dispoziția cetățenilor. LA ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ obișnuită ele se regăsesc întocmai; celelalte feluri au și unele particularități.

RED.: *Care sînt celelalte asigurări mixte de viață ce pot fi încheiate la ADAS și ce particularități prezintă ele?*

M.R.: ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE — a cărei particularitate constă în faptul că în cazul decesului sau al invalidității permanente, survenite ca urmare a unui accident, se plătește de 5 ori suma asigurată corespunzătoare. ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ — prin care se poate asigura întreaga familie — și ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ CU PENSIE PENTRU URMAȘI — care permite să se asigure, pe lîngă o sumă de cel puțin 12 000 de lei, și o pensie lunară pentru urmași. Desigur, fiecare dintre aceste asigurări răspunde unor anumite necesități, unor preferințe ale cetățenilor.

Primele de asigurare, pentru oricare dintre asigurările menționate, sînt convenabile. Ele constituie un argument în plus pentru ca cetățenii să se adreseze unităților ADAS sau organelor de teren (inspectori, agenți etc.), în vederea încheierii asigurării preferate.

RESTAURANTUL

MIORIȚA

PE MALUL LACULUI HERĂSTRĂU, ÎNTR-UN COLȚ DE O RARĂ FRUMUSEȚE, VĂ INVITĂM SĂ PETRECEȚI O SEARĂ LA GRĂDINA-RESTAURANT «MIORIȚA»

Telefon 17.10.95.

rebeliunea din puerto santos (II)

În mica republică latino-americană Puerto Santos, unde se află instalat regimul de dictatură militară al lui Martinez, izbucnește o rebeliune. Este vorba de grupuri liberale conduse de un anume Miro. Ambasadorul american în capitala republicii avertizează Washingtonul de iminența căderii regimului Martinez, în cazul că nu primește urgent sprijinul guvernului Statelor Unite. Ajutorul este promis, dar se pare că lucrurile sînt prea avansate pentru a fi oprită căderea dictatorului. Iată, pe scurt, rezumatul primei părți (apărute în numărul 24) a romanului cu cheie scris de fostul diplomat american, profesorul economist John Kenneth Galbraith. Reproducem în cele ce urmează continuarea acestui roman deosebit de semnificativ pentru moravurile existente în viața politică americană.

Regimul de dictatură al lui Martinez luase ființă într-o noapte de beție. Era cam prin 1932 — unul dintre cei mai grei ani ai marii depresiuni economice. Puerto Santos era condus de un avocat,Roberto Pagal, ales printr-un scrutin electoral aproape onest. Pagal avea de făcut față unor probleme care ar fi pus la grea încercare chiar și un geniu politic. Veniturile aduse de plantațiile de zahăr erau derizorii. Prețurile ce se obțineau pentru excelenta cafea produsă în țară erau la limita acceptabilului, și asta numai datorită faptului că Brazilia nu arunca pe piață toată producția sa de cafea, reprezentînd cea mai mare parte a producției mondiale. Vitele nu mai găseau plasament în străinătate. Din cauza reducerii pieței bananelor, «United Fruit Company» începuse să-și închidă filialele din Puerto Santos.

Încă beat după un chef monstru, tînărul maior Martinez, în vîrstă de treizeci de ani, a pătruns împreună cu alți nouă ofițeri în palat, ale cărui intrări au fost apoi blocate, din ordinul comandantului gărzii, de unul dintre tovarășii de băutură ai lui Martinez. Înarmați cu arme găsite în arsenalul gărzii palatului, ei l-au arestat pe președintele Pagal și l-au forțat să-și semneze demisia. Mai ingenios — și probabil mai treaz în acel moment decît prietenii săi — maiorul Martinez a luat textul demisiei și s-a dus să-l citească la radio. La sfîrșitul lecturii s-a autoproclamat președinte provizoriu, a anunțat suspendarea constituției și dizolvarea congresului și a avertizat că orice fel de rezistență, indiferent din ce parte ar veni, va primi o ripostă fermă. A doua zi Martinez a primit vizita ambasadorului american. Președintele provizoriu a făcut o excelentă impresie ambasadorului, mai ales că acum nu mai păstra nici cea mai mică urmă a chefului din ajun. Președintele i-a declarat ambasadorului că nu are cîtuși de puțin intenția să adopte o atitudine tolerantă față de tendințele de stînga ce s-au manifestat sub fosta administrație. În același timp, a precizat că el consideră că guvernul are doar un caracter provizoriu; de îndată ce rezistența va fi eliminată și reinstaurată stabilitatea economică, va trece la organizarea alegerilor. Cîteva zile după această convorbire, secretarul de stat al Statelor Unite, Stimson, a anunțat recunoașterea noului regim, iar președintele Hoover a trimis un mesaj în care își exprima încrederea în noua administrație Martinez, adăugînd convingerea sa personală că prosperitatea țării va fi înfăptuită foarte curînd.

În concepția administrației Martinez principiul că viața merită să fie trăită era profund înrădăcinat. Acționînd în strictă conformitate cu acest principiu, dictatorul și-a propus de la bun început să-și însușească, pentru sine și familia sa, tot ce putea concura la asigurarea unei vieți bune. În anii celui de-al doilea război mondial și după aceea,o parte considerabilă din banii adunați de trezoreria statului s-au scurs în seifurile personale ale lui Martinez. Între 1940 și 1960, cele mai bune plantații de trestie de zahăr, precum și cele cinci întreprinderi prelucrătoare existente au intrat în mîna familiei Martinez. La fel s-a întîmplat și cu cafeaua. Cele mai mari ferme de vite au fost cumpărate de agenți ai președintelui, de asemeni și zăcămintele de bauxită, a căror concesiune a fost cedată ulterior reprezentanților unor firme canadiene. Familia Martinez a ajuns să stăpînească multe din terenurile de construcție ale țării, cea mai mare companie de transporturi și, cu ajutorul unor societăți intermediare, monopolul asupra importului celor mai renumite mărci de automobile din America și Europa, țigărilor, whisky-ului materialelor de construcție, filmelor, produselor farmaceutice. Foarte puține dintre bogățiile țării rămăseseră în afara familiei Martinez.

Juan, fiul favorit al președintelui, studia la Universitatea din Michigan, ca urmare a unui bacșiș deghizat sub forma unei burse acordate de o mare firmă petrolieră americană. Compania căpătase în schimb dreptul de a participa la activitatea unei societăți comerciale conduse de Jaime Martinez, fratele mai tînăr al președintelui.

Într-o după-amiază, profesorul August Schmiltz își ținea la Universitatea din Michigan cursul despre dezvoltarea constituțională și politică. În timpul expunerii sale de două ore, el s-a oprit pe îndelete asupra rolului pe care l-a jucat personal în elaborarea constituției din Baden-Württemberg, în timp ce se afla în Germania sub comanda lui John McCloy. Nedîndu-și seama că pierde auditoriul din mînă, profesorul Schmiltz a abordat problema influenței «revoluției marilor așteptări» și a altor revoluții asupra stabilității regimurilor constituționale. A ținut să sublinieze insuccesele stîngii. Un student ridică mîna. Nimeni nu-și putea aminti să-l fi văzut pe acesta punînd vreodată o întrebare. Era Juan Martinez, fiul dictatorului din Puerto Santos.

— Considerați, domnule, că noua stîngă ar putea avea succes acolo unde vechea stîngă a înregistrat insuccese?

Auditoriul acordă foarte puțină atenție răspunsului lui Schmiltz. Excesiv de informat asupra trecutului, profesorul era mai puțin la curent cu problemele prezentului. Era pur și simplu incapabil să la în serios noua stîngă, mișcarea studenților pentru democrație și alte diferite organizații de acest gen. De fapt, abia dacă știa despre ce este vorba. Aruncă o privire asupra studenților și răspunse:

— În ultimă instanță, cred că putem conta pe victoria spiritului liber și să vă spun de ce...

Dar studenții încetaseră să-l mai asculte cu mult înainte ca el să fi terminat.

În timp ce la Puerto Santos rebeliunea atingea punctul culminant, la Washington toată lumea se afla în ședințe. Reuniunile începuseră imediat după prînz, în urma primirii telegramei lui Pethwick. Nimeni nu-i subaprecia caracterul urgent. A avut loc în primul rînd o reuniune importantă a șefilor militari cu cei ai CIA, pentru a elabora planul de acțiune în cazul unei încercări comuniste de cucerire a puterii. Reprezentanții mai multor departamente s-au reunit în biroul lui Campbell pentru a pune la punct un fel de plan-pachet destinat salvării regimului Martinez. La ora cinci s-a anunțat că președintele este gata să-i primească în seara aceea. Pe baza acestor elemente, Worth Campbell aprobă trimiterea unei telegrame către Pethwick, cerîndu-i să dea asigurări lui Martinez că Washingtonul va răspunde satisfăcător problemelor ridicate de el. În aproximativ 24 de ore se putea aștepta ceva concret în această direcție.

Worth Campbell o chemă la telefon pe soția lui. Îi era cu neputință să vină acasă la cină. Era aproape șapte cînd Campbell părăsi aerul condiționat al Departamentului de stat pentru a pătrunde în atmosfera toridă a orașului. Luă un taxi și dădu adresa celui mai bun restaurant din apropierea Casei Albe — «The Occidental».

Există oameni de a căror importanță chelnerii își dau seama imediat. Sînt alții, nevoiți în mod invariabil să ia masa avînd în nas ușa WC-ului. Worth Campbell făcea parte din a doua categorie. Chelnerul luă comanda. Worth Campbell nu era omul care să acorde importanță unor asemenea detalii. Mintea lui era plină de evenimentele din acea după-amiază. Întîlnirea cu militarii mersese bine. Ei stabiliseră de mult cine era dușmanul, așa că nu existau motive să aibă rezerve. Unele dintre propunerile lor fuseseră destul de brutale. Treaba lor era însă să propună, iar misiunea civililor era tocmai a-i modera și a lua hotăriri.

Încurcătura a început la a doua reuniune, cînd unul dintre reprezentanții A.I.D. (Administrația ajutorului pentru dezvoltarea industrială) a pus sub semnul întrebării însăși ideea sprijinirii lui Martinez.

— Nu mă consider o autoritate în problemele acestei țări — spusese el — dar am senzația că nu obținem prea mult de pe urma investițiilor noastre. Credem noi oare că Martinez este o soluție rentabilă?

Worth Campbell considera că reușise să-l identifice pe liberalul care-și camuflase ideile de stînga sub limbajul brutal al omului de afaceri, și cele spuse de acesta în continuare îl dăduseră de gol:

— Dacă există cumva acolo vreun program real destinat cetățeanului simplu, ceva care să reflecte țelurile sociale ale Alianței pentru progres, eu n-am reușit încă s-o văd. Eu m-aș pronunța împotriva sprijinirii lui Martinez.

Fața lui Bill O'Donnell exprima satisfacție și, înainte ca Worth Campbell să poată răspunde, reprezentantul Agenției de informații a Statelor Unite (U.S.I.A.) luă poziție: «Cum putem oare privi în mod serios sprijinirea unui om ca Martinez? Asta ar reprezenta o desconsiderare totală a tot ceea ce predicăm noi în America Latină despre libertate sau onestitate elementară în viața guvernamentală». Un avocat mai tînăr, care era prezent numai pentru a-și spune părerea în legătură cu problema cotelor de zahăr, dădea entuziasmat din cap. Din nou, desigur, Bill O'Donnell se arătă plăcut impresionat. Pentru o clipă Worth Campbell ajunsese să se întrebe dacă nu cumva toți aceștia se înțeleseseră în prealabil. În cele din urmă, ajunse la concluzia că ei nu ar fi avut nici măcar timpul necesar pentru a se pune de acord, dar decise să acționeze cu hotărîre pentru a pune capăt unor tendințe lipsite de sens.

— Există, probabil, în Puerto Santos, oameni mai buni decît Martinez. Nici mie nu-mi place acest guvern. Dar Martinez se află instalat la conducere. Cei care ne-ar putea servi interesele mai bine n-au nici o putere și nici măcar nu știm cine sînt.

Secretarul de stat adjunct își plimbă încet privirile deasupra întregii asistențe, înainte de a da glas concluziilor sale: «Nimeni în această țară nu poate să-mi indice numele vreunui om pe care noi l-am putea sprijini, avînd certitudinea că ar ajunge la putere, și pentru a cărui comportare, o dată ajuns la putere, ar putea garanta. Noi nu știm ce fel de oameni doresc să preia puterea. În aceste condiții ce avem de făcut? Vă spun, domnilor, după părerea mea trebuie să fim practici. Trebuie să-l sprijinim pe Martinez».

Era un discurs bun, deși probabil nu el atîrnase decisiv în balanță. Pe treptele birocrației, cîștigătoare poate fi poziția superiorului, întărită de o anume certitudine, siguranță de sine în maniere. Worth Campbell era în posesia ambelor atuuri. După ce el și-a spus cuvîntul, cei prezenți s-au și apucat de lucru.

Casa Albă își dezvăluie în mod diferit personalitatea, în funcție de ușa prin care pătrunde vizitatorul. În fiecare zi mii de turiști intră prin aripa răsăriteană. Pentru ei Casa Albă apare ca un ansamblu de săli mari, coridoare, camere impresionante cu portretele lui Lincoln, străjuite de reprezentanți ai serviciului secret în uniforme albastre.

Pentru cei care, ca Worth Campbell și secretarul Departamentului de stat, intră prin aripa apuseană, Casa Albă este un loc de muncă grea, oficială. Ea se desfășoară fie în spațiosul birou oval al președintelui, fie în sala mai sobră a cabinetului. Și aci, oricine ia cuvîntul este conștient de faptul că spusele sale ar putea într-o zi să facă

parte din istorie. Activitatea se desfășoară și în camere de lucru mai mici, la etajul superior sau în diferitele birouri mai modeste ale ajutoarelor președintelui. În aceste camere oamenii discută mai liber, fără prea multe rezerve. Aci diversele idei devin propuneri, propunerile se transformă în planuri, planurile sînt sintetizate și definitivate și ajung să devină în cele din urmă discursuri prezidențiale, mesaje către Congres, proiecte de legi, comunicate de presă, ordine prezidențiale, instrucțiuni către ambasadori și generali care acționează la mari depărtări. Chiar și la Washington se înțelege numai parțial cît de multă putere conferă acest proces acelor cîțiva care sînt capabili să transpună gîndurile în cuvinte, în fața unor colegi prezentabili, inteligenți, dar necultivați.

Cele două înalte oficialități părăseau tocmai o asemenea ședință de lucru. Mai înainte, în cursul serii, avusese loc o reuniune la președinte. La sfîrșitul ei, cei prezenți rămăseseră în continuare să consemneze rezultatele pe ceea ce la Washington se numește «o hîrtie» și să dea o formulare finală mesajului prezidențial de sprijin ce urma să fie adresat lui Martinez. Secretarul de stat putea foarte bine să se ducă acasă mai devreme. Desigur însă că secretarul de stat adjunct trebuia să rămînă pînă la sfîrșit. La fel au procedat și ceilalți.

S-a căzut de acord asupra textului unei scrisori în termeni fermi.

— Crezi că-și va atinge scopul?

Întrebarea fusese pusă de secretarul adjunct de stat și avea mai mult un caracter de rutină

— Ei bine, este un fel de plan-pachet. Pentru moment, singurul lucru pe care-l putem face este să întreținem dialogul cu Martinez, să-i consolidăm apărarea și moralul său.

— Cîtă încredere se poate avea în Pethwick? Secretarul adjunct de stat vorbea aproape în șoaptă. Nu există subiect mai intens discutat la Washington decît competența celei de-a treia persoane.

— Nu este un amator, are multă experiență și știe împotriva cui luptăm.

— Să sperăm că totul va ieși bine. Citeodată mă gîndesc că de fapt pentru asta sîntem plătiți. Ai cu ce să mergi acasă, Worth?

— Mi-au pus la dispoziție o mașină a Casei Albe; dar trebuie să-i transmit toate astea lui Pethwick. Mă așteaptă băieții.

Bill O'Donnell și Symes Jones, ajutorul secretarului de stat adjunct, așteptau în anticamera acestuia din urmă. De îndată ce-și zări oamenii, Campbell întrebă:

— Aveți ceva de la Pethwick?

— Numai o confirmare în legătură cu ultimul mesaj pe care l-am trimis — răspunse Bill O'Donnell. CIA a primit o informație fulger de la omul pe care l-au trimis la fața locului. Luptele par să se fi redus și orașul este relativ calm.

— Avem un fel de plan-pachet — spuse secretarul de stat adjunct, aruncînd pe masă un plic. Este apropiat de ceea ce am propus noi, cu unele reduceri. 10 milioane pentru noul buget, aceeași sumă pentru noi arme. Consilieri militari, intensificarea antrenării unităților lor armate în tactica antiinsurecțională, cîteva elicoptere pentru mai multă mobilitate. În sfîrșit, o scrisoare de sprijin personal în termeni fermi, adresată de președinte lui Martinez. Iar Pentagonul pune la punct un nou plan alternativ.

— Cum ai caracteriza reacția președintelui? Symes Jones făcea în felul ăsta exercițiu în vederea însușirii stilului profesional obișnuit în aceste locuri.

— N-aș putea spune că era prea fericit.

— Care consideri că sînt principalele sale rezerve?

— Banii. Oamenii lui l-au făcut o prezentare destul de negativă despre Martinez, deși nu s-ar putea spune că este mai rea decît o merită.

— Nu sînt deplin lămurit ce înseamnă un nou plan alternativ. Remarca aparținea tot lui Symes Jones.

— Aviația a prezentat după reuniunea noastră de după-amiază un document, arătînd că în cazul în care comuniștii ar fi în situația de a prelua puterea, drumurile și căile de aprovizionare folosite de insurgenți ar putea fi blocate prin atacuri aeriene.

— Dumnezeule! — exclamă O'Donnell — pot ei să deosebească de la înălțimea enormă la care zboară un insurgent de un loial?

Worth Campbell răspunse sever:

— Aviația a studiat și restudiat misiunea care-i revine în operațiunile antiinsurecționale. Ea a ajuns la concluzia că bombardamentele trebuie să fie îmbinate cu un efort intens pentru a cîștiga mințile și inimile poporului. După o clipă, continuă pe un ton mai neutru: să asigurăm transmiterea acestui program lui Pethwick. Cînd Martinez va afla că a sosit ceva de la Washington, probabil că-l va convoca imediat pe Pethwick la o întîlnire.

— Excelență! Excelență! Vreau să vă comunic ceva urgent.

Glasul care urma unui ciocănit violent pătrunse prin ușa dormitorului Mariei, trezindu-l pe președinte. Martinez aruncă o privire Mariei. Dormea adînc. Obișnuia să bea zdravăn, dar era o femeie bună și loială. Își puse papucii, căutîndu-și grăbit tunica.

— Excelență! Excelență!

Se simțea o anumită nerăbdare în glasul generalului Perez. Președintele deschise ușa dormitorului, intrînd în camera alăturată.

— Excelență, mă tem că nu avem prea mult timp de pierdut. A fost proclamat un armistițiu. De aceea focul a încetat acum o oră. Una dintre obligațiile acordului este informarea părții adverse asupra locului unde vă aflați dumneavoastră.

Undeva, în străfundurile minții, președintele începu să înțeleagă că sosise mult temutul moment.

— Mă duc la ambasada Argentinei.

— Excelență, nu vă puteți asuma riscul unei călătorii cu automobilul. Singura șansă este ambasada Paraguayului. O luăm prin aleea din spatele casei și pătrundem direct în grădina lor.

Președintele începu să-și încheie tunica.

— Consider, excelență, că nu ar fi înțelept să plecați îmbrăcat în uniformă. Aveți bani?

— Da, am bani.

Cei doi oameni o luară spre bucătărie, de acolo pătrunseră în grădină și printr-o alee îngustă ajunseră în grădina unei case mici, în ușa căreia președintele începu să ciocănească. În acel moment, Perez spuse:

— Excelență, nu vă însoțesc mai departe. Datoria mea este să fiu acolo unde e țara. Și, în plus, astăzi a avut loc un exod considerabil spre diferite ambasade. Mi s-a spus că ambasada Paraguayului mai are liber doar un singur pat.

Ușa ambasadei se deschise și, o dată cu aceasta, ceea ce în mod exagerat fusese numit era lui Martinez, se închise.

«Secret

Cu urgență. Difuzare limitată.

Secretarului de stat, Washington

Consider înrăutățirea pozițiilor aci. Stop. Căutat întîlnire cu Martinez pentru a-l informa de ajutorul acordat. Stop. Nu a venit la întîlnire. Stop. Personalul de serviciu al palatului dezorientat. Stop. Nu pot afla locul unde se află președintele. Stop. La întoarcere la ambasadă înconjurat de vagabonzi care au smuls steagul de pe automobilul ambasadorului. Stop. Au aruncat cu pietre și zarzavaturi. Stop. Cred că mașina poate fi reparată aci. Stop. Intenționez să protestez energic mîine. Stop. Dispariția împușcăturilor înseamnă că forțele lui Martinez au controlul situației. Stop. Nu poate fi exclusă totuși o evoluție contrară. Stop. Consider atacul la care am fost supus o dovadă a necesității urgente a unui program de sprijin puternic pentru Martinez.

Pethwick»

Căderea lui Martinez nu reprezenta un prea mare succes al politicii externe americane. La conferința de presă de la ora prînzului, purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat, William Henry McWilliams jr., a fost întrebat:

— Bill, ce se știe despre Martinez?

(Continuare în pag. 22)

— Departamentul urmăreşte îndeaproape situaţia de cîtva timp. Eram desigur informaţi că administraţia Martinez a fost supusă unui atac din partea anumitor elemente din această ţară.

— Dar ce e cu acest Miro?

— Deocamdată nu pot face nici un comentariu.

— Nu poţi să ne spui ceva mai neoficial?

— Cred că vă pot spune în modul cel mai strict neoficial că noi am nutrit dintotdeauna rezerve faţă de unele persoane ce par să se afle în spatele lui Miro.

— A avut loc vreo şedinţă azi dimineaţă la Casa Albă?

— Orice informaţie în această privinţă trebuie să vină de acolo.

— Îl vom recunoaşte pe Miro?

— Nu pot face nici un comentariu.

— Oare ăsta... cum îl cheamă? — Pethwick, va fi rechemat?

— Ambasadorul Pethwick se înapoiază la Washington pentru consultări.

— Este adevărat că el v-a informat că Martinez este capabil să facă uşor faţă furtunii?

— Cred că el a urmărit foarte îndeaproape situaţia. Mai mult decît atît nu pot afirma nimic.

— Adică vrei să spui că a fost luat prin surprindere?

— V-am spus că nu am nici un comentariu de făcut.

— Se ştie ce s-a întîmplat cu Martinez?

— Sîntem informaţi că i s-a acordat azil la ambasada argentiniană.

— Se spune că un anume Aragon ar fi în spatele lui Miro.

— Şi noi sîntem informaţi în acest sens, dar nu am nici un comentariu de făcut.

În ziua aceea, în biroul secretarului de stat adjunct Worthing Campbell au avut loc mai multe reuniuni, dar numai două dintre ele au afectat întrucîtva cursul istoriei. La prima au participat William O'Donnell şi ambasadorul american pe lîngă Organizaţia Statelor Americane. Ambasadorul avea în spate o lungă carieră politică şi publică. Rezultatele ei, precum şi situaţia sa materială confortabilă îndreptăţeau binemeritatul respect de care se bucura. O caracteristică a lui era că, pe măsură ce îmbătrînea nu-şi pierdea nimic din aptitudinea de a fi favorabil schimbărilor. Dacă o politică i se părea greşită, propunea revizuirea ei, indiferent de consecinţe.

— Cred — spuse el — că ar trebui să-l recunoaştem pe Miro cît mai repede. Martinez nu a făcut niciodată nimic bun pentru nimeni, cu excepţia propriei sale persoane şi a cîtorva sute de femei. Presupun că Miro a ajuns la o înţelegere cu armata şi, fără sprijinul nostru, acordul nu va avea durabilitate.

Secretarul de stat adjunct se aplecă înainte şi sublinie:

— Cred că ai dreptate în ce priveşte tranzacţia şi posibilităţile lui Miro de a se menţine fără ajutorul nostru. Cred că a fost o hotărîre înţeleaptă cea luată azi dimineaţă ca, în ciuda presiunilor, să nu trimitem trupe şi avioane. Armata lor este intactă. Ea nu va tolera preluarea puterii de către comunişti. Aşa că putem aştepta. Nu cred că trebuie să ne grăbim să venim în ajutorul lui Miro. Mai bine să vedem ce fel de om este.

Ambasadorul îşi permise încă o singură observaţie:

— Ştiu cîte ceva despre familia şi mediul lui şi cred că el doreşte să fie prietenos faţă de Statele Unite.

— Ai văzut asta? Secretarul de stat adjunct fluturâ în faţa ambasadorului o foaie de hîrtie galbenă,scoasă dintr-un dosar.

«Detalii biografice

JOSE MARIA MIRO-SANCHEZ

Strict confidential

S-a născut într-un mic orăşel, Buenavista, Puerto Santos, la 16 mai 1932. Este fiul unui fermier bogat. Numele tatălui Roberto Miro. Numele mamei: Sanchez. Şi-a făcut studiile la Şcoala catolică (iezuită) din Flores şi la Academia militară a republicii. Nu se cunoaşte ca în anii studenţiei să fi avut legături cu elemente radicale. S-a angajat apoi în armata din Puerto Santos. A început să activeze în grupul tinerilor ofiţeri ostili regimului. Demis sau demisionat din armată la o dată neprecizată. A părăsit ţara şi a călătorit prin Venezuela şi Costa Rica. Posibil să fi vizitat în această perioadă Cuba. A studiat un an la Universitatea din Puerto Rico. Se crede că în această perioadă a avut legături strînse cu elemente disidente, inclusiv socialişti, catolici, foşti ofiţeri, liberali, emigraţi politici, comunişti, inclusiv castrişti. Se spune că atitudinea sa de opoziţie este legată de exproprierea tatălui său de către guvernul Martinez. La un moment dat s-a reîntors la Puerto Santos alăturîndu-se mişcării subversive îndreptate împotriva lui Martinez, ulterior asumîndu-şi conducerea ei. Numeroase mandate de arestare pe adresa sa. Şi-a afirmat hotărîrea de a folosi violenţa pentru a-l răsturna pe Martinez. Martinez l-a declarat de mai multe ori comunist. Se crede că ar fi asociat cu un anume Aragon, identificat drept comunist. A anunţat un amplu program politic, prevăzînd reformă agrară, alegeri, dezvoltarea economică, învăţămînt liber, prietenie cu toate naţiunile».

Ambasadorul dădu hîrtia mai departe lui O'Donnell care o restitui secretarului de stat adjunct.

— Am văzut-o; de fapt, am furnizat şi eu unele date pentru alcătuirea ei — spuse O'Donnell. Pentru a o folosi ca un argument în sprijinul nerecunoaşterii lui Miro, cred că are prea multă apă chioară.

Secretarul de stat adjunct se înroşi uşor:

— Nu cred că lucrurile stau aşa. Şi chiar dacă ar fi aşa, ar trebui să fim foarte, foarte siguri. Întorcîndu-se către ambasador, adăugă: cred că-ţi dai seama ce-ar însemna să greşim, adică să sprijinim acolo un comunist, şi ce ar însemna asta pentru cel care au făcut greşeala, adică pentru administraţie.

Este foarte posibil ca tocmai în acel moment poziţia lui Campbell faţă de Miro, cum se spune la Departamentul de stat, să se fi înăsprit.

Cea de-a doua întîlnire a lui Campbell a fost cea avută cu un mare ziarist, care în articolele sale se autodenumea «acest reporter». În Santo Domingo, Panama, Guatemala, Indonezia, Ghana, Vietnamul de sud, Macau, Hong Kong, la Universitatea Berkeley, în cercurile liberale ale Vaticanului, pretutindeni unde a fost el a descoperit activitatea comuniştilor. În toate cazurile, cu excepţia Vaticanului a prezis o preluare a puterii de către comunişti. Din nefericire pentru el, un asemenea om care prezice sfîrşitul lumii declanşează mecanismul destinat împiedicării catastrofei. Astfel, el salvează omenirea cu preţul reputaţiei sale de profet. În ciuda unui asemenea handicap, «acest reporter» îşi etala zilnic îngrijorarea în 147 de ziare.

— Cît de aproape sînt de preluare?

Cei doi vorbeau în limbajul prescurtat, folosit de veteranii acestui război.

— Nu ştim. Cîţiva dintre cei aflaţi în spatele lui Miro nu prea arată bine.

— Miro e atunci un fel de firmă?

— Mai degrabă un instrument. Poate decent şi cinstit. Noi ştim cum pot fi folosiţi astfel de oameni.

— Desigur. Aşadar, ne putem aştepta la o preluare a puterii?

— Nu prezic nimic — spuse secretarul de stat adjunct — dar s-a creat o situaţie periculoasă şi nu ne putem asuma riscuri.

— Cred că America nu va accepta o nouă Cubă.

— Am căutat să explic acest punct de vedere toată ziua — spuse secretarul de stat adjunct.

— Poate aş putea să-ţi dau o mînă de ajutor.

Marele reporter se îndreptă spre maşina care-l aştepta în faţa intrării.

Cel puţin încă o oficialitate a căutat în acea zi să intre în legătură cu presa. Bill O'Donnell a avut o convorbire cu un reporter care pleca a doua zi spre Flores. Cu toate că nu-i plăcea să recunoască că este un om prudent şi cu toate că nu există nici un regulament care să interzică oficialităţilor Departamentului de stat să discute cu reporterii, convorbirea telefonică pe care a avut-o părea destul de rezervată: «Joe Hurd va fi însărcinatul nostru cu afaceri. Este un om bun, bine informat, cu simţ politic, ceea ce nu s-ar putea spune despre Pethwick. Joe a fost totdeauna sursa mea de informare acolo. Transmite-i cele mai calde şi confidenţiale salutări. Sărmanul,a dus-o greu în ultimii ani şi are şi un ulcer deschis. Joe consideră că Miro nu este comunist. Aceasta înseamnă că rapoartele sale vor fi privite cu rezervă, cum se spune la noi. Caută să tragi propriile tale concluzii dacă, bineînţeles, meseria ta ţi-o permite».

(Va urma)

desene de N.M. BODECKER

cronică satirică

de Teodor MAZILU

O INSCRIPȚIE DE NEÎNȚELES

Prin magazine și frizerii întîlnim adeseori inscripții greu de înțeles. Ele se refuză înțelegerii noastre mai anevoie decît abstracțiile lui Kant. Există o asemenea inscripție care în aparență pare simplă ca bună-ziua, dar care, de fapt, ascunde o mare taină — dacă nu a sufletului omenesc, cel puțin a comerțului omenesc. Inscripția cu pricina este următoarea: «Unitate cu deservire exemplară». Deci există o unitate cu totul specială unde ți se dau garanții că ospătarul n-o să te dea pe ușă afară. Logica ne spune că toate unitățile ar trebui să asigure o deservire exemplară, nu unele anume create în acest scop, ca niște muzee singulare. Cînd intri într-un magazin te aștepți numai la o deservire exemplară, nu la una așa și așa. Dacă magazinele unde ți se asigură deservirea exemplară sînt tot atît de rare ca niște temple de artă, ar trebui ca și în celelalte magazine să apară inscripțiile de rigoare: «Aici se asigură o deservire așa și așa», «Onorata clientelă este asigurată că nu va fi dată afară». Altele trebuie să aibă curajul să mărturisească adevărul, oricît de crud ar fi acel adevăr: «Aici nu se asigură o deservire exemplară», «Aici ospătarii noștri sînt obraznici...»

N-am înțeles niciodată aceste oaze ale comerțului perfect. N-am înțeles cum de se pot împărți unitățile comerciale în unități în care clientul e primit cu plecăciuni pînă la pămînt și în altele în care este pur și simplu dat afară. Deservirea exemplară, care este de fapt obligația elementară, devine astfel un eveniment cu totul și cu totul ieșit din comun. Așa se ajunge că păstrăm pînă la adînci bătrînețe amintiri despre ospătarii care s-au purtat frumos cu noi. Așa se face că ajungem să ținem minte pînă-n ceasul morții chipul de neuitat al unei vînzătoare care n-a ridicat tonul. Așa se face că povestim și altora evenimentul, cu totul senzațional, sublim și de neînțeles, despre vînzătoarea care nu s-a înghesuit să ia bacșiș... Așa se vor naște legende și balade despre vînzătorii care pur și simplu își fac meseria, se vor naște cîntece nemuritoare despre ospătarii care-și văd de treabă și nimic mai mult.

spectacol pe glob

• Teatrul Alpha din Paris a reluat piesa lui Samuel Beckett «Sfîrșitul jocului» în regia lui Roger Blin, care și-a asumat și rolul principal. La prima reprezentație, piesa a fost apreciată ca o denunțare a pericolului unui război atomic și ca un poem al permanentei reînnoiri a vieții.

• Între 13 și 18 mai, «Paul Taylor Dance Company» a prezentat la Paris șase spectacole. În repertoriul cunoscutei trupe americane de balet modern: o viziune nouă a «Infernului» lui Dante și trei piese inedite.

• «Funny Girl», un spectacol muzical care evocă viața unei celebre artiste de revistă din anii 1920, s-a impus ca unul dintre cele mai mari succese de pe Broadway. Regizorul William Wyler a transpus recent piesa pentru ecran. Ca și în spectacolul muzical, Barbra Streisand deține rolul principal, avîndu-l de astă dată ca partener pe Omar Sharif.

varietăți

ZOO-Mastroianni

În Italia, și nu numai în Italia, numele de Mastroianni este celebru nu numai datorită cunoscutei vedete de cinema, ci și unui nu mai puțin celebru caricaturist. Revista ilustrată italiană de mare tiraj «L'Europeo» îi publică în fiecare număr cîte două caricaturi, iar alte mari reviste ilustrate occidentale îi reproduc lucrările, ducînd departe faima talentatului artist. Cititorul nostru va observa desigur că cele nouă caricaturi de Mastroianni, reproduse în numărul de față al «Flăcării», au, toate, ca eroi, animale. Mastroianni nu desenează decît animale, el este un autentic fabulist care se exprimă grafic. În oricare din clinii, pisicile, găinile, girafele lui Mastroianni pot fi recunoscute tipuri umane în diverse ipostaze.

Nădăjduim că publicului românesc cunoștința cu Mastroianni îi va fi plăcută.

— ...cînd apare o primejdie, să-ți bagi capul în nisip.
— ...și pe urmă cum am să-mi amintesc unde l-am pus?

—A băut lapte bătut și...

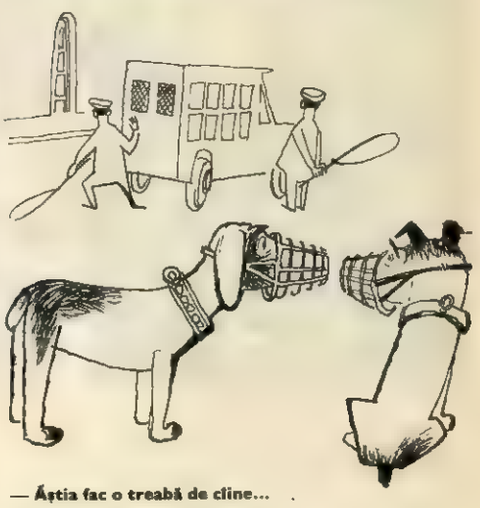

— Ăștia fac o treabă de cline...

— Unde e mititelul?
— Nenorocire! Am fost buzunărită...

prin lume, cu loto-prono-sport

O plimbare prin Moscova e de neconceput fără să urci pe colina Lomonosov, care oferă o perspectivă unică asupra orașului.

Pădurea seculară de tisă și cimișir — unul dintre punctele de atracție turistică ale orașului Soci.

Iată o indiferență «condamnabilă»: cea cu care trecem (unii dintre noi) pe lîngă ușile deasupra cărora scrie «Loto-Pronosport». Nu se știe niciodată de unde sare iepurele și ce-ți poate el aduce: un Renault 16, o sumă mai mult decît frumușică ori o călătorie prin lume. Fără doar și poate, mașina ispitește pe mulți și stîrnește multe invidii, dar și o excursie căzută din cer îți poate stîrni o tonă de încredere în propriul tău noroc. Mai ales cînd invitația «Loto-Pronosportului» ne oferă perspectiva unei cunoștințe cu capitalele europene. Am însoțit recent un grup de 31 de turiști aparte. 31 de oameni cărora le-a surîs norocul la tragerea specială a Anului nou. Am străbătut împreună mii de kilometri, de la Moscova la Odessa, lăsînd în urmă tinuturi de intensă frumusețe și cultură; Azerbaidjan, Țara aurului negru și a aurului alb, Armenia, Georgia, litoralul Mării Negre, orășelul petroliștilor din Baku, construit în mijlocul mării, pe estacade, asemenea unei cetăți din filmele științifico-fantastice, se înscriu puternic în memorie. Erevanul, unul dintre orașele cele mai vechi de pe glob, ne-a întîmpinat cu obrazul său mereu proaspăt: clădirile, construite din tuf multicolor, fac ca oriunde ți-ai arunca ochii să ai impresia că privești un tablou de curînd terminat. Pe bulevardul Rustaveli din Tbilisi ne-am plimbat ca pe Magheru... Poate și pentru faptul că eram constituiți într-o adevărată familie, cea a «norocoșilor». Lîngă Soci ne-am înfundat într-o vestită rezervație caucaziană, «păduricea de tisă și cimișir», cu arbori cotropiți de liane, după legea junglei; am uitat cu totul că la numai 20 de km se răsfață în voie vegetația subtropicală, cu palmieri și magnolii. În ultima etapă a călătoriei noastre am avut ambiția să ne plimbăm pe «scara din Odessa», cea care a dat naștere uneia dintre cele mai celebre secvențe din istoria cinematografiei. Am imortalizat-o și noi, cu aparatele noastre, încercînd să ghicim cam din ce unghiuri o fi filmat Eisenstein. Desigur, tot traseul merită să fie prins pe peliculă. Ne-am mulțumit cu cîteva imagini, care n-am vrea să aibă alt merit decît acela de a vă stîrni dorința călătoriilor și pofta de a juca la Loto-Pronosport, care vi le oferă!

Elena GHERA

Turistul este, prin excelență, un om vesel. Ceea ce își propune să demonstreze și acest instantaneu fotografic.

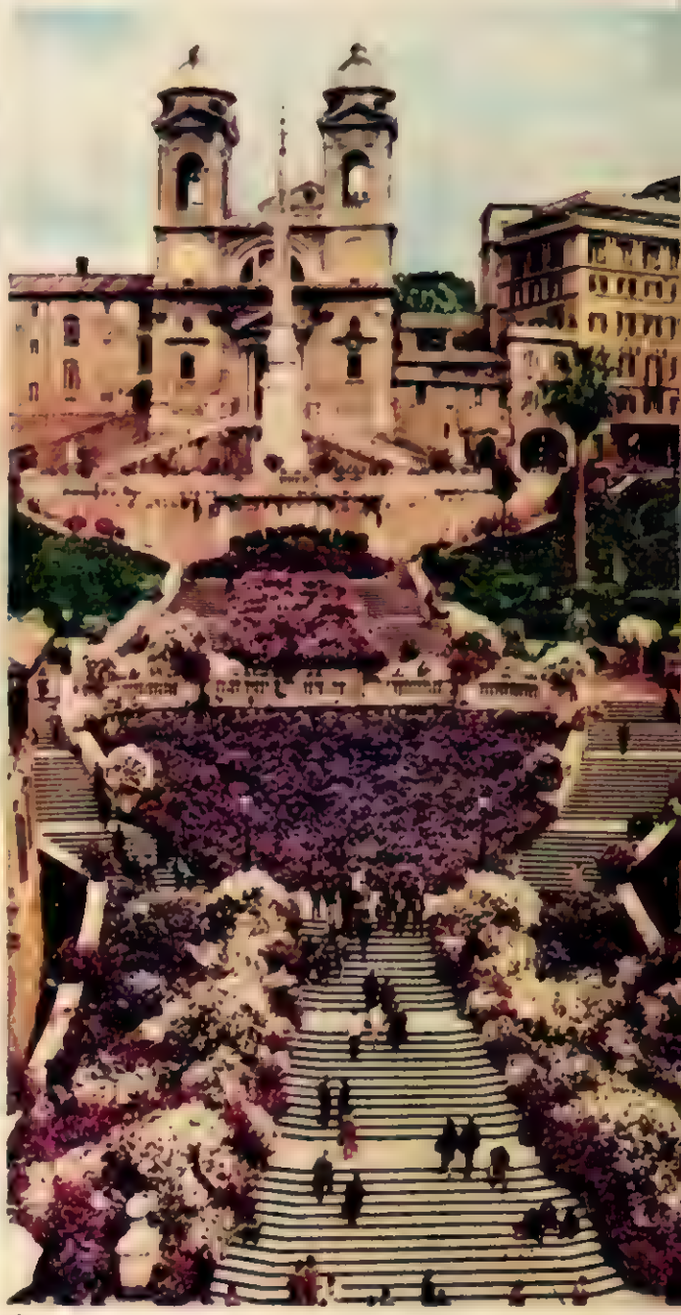

Vă amintiți de filmul italian «Fetele din piața Spaniei» ? Dacă norocul vă surîde, veți putea urca monumentalele trepte spre biserica Trinita dei Monti din sus-pomenita piață a Romei, cheltuind nici mai mult, nici mai puțin, decît un bilet de Loto.

Baku — orașul aurului negru. Așa este denumit acest important centru al economiei sovietice.

varietăți

ZOO-Mastroianni

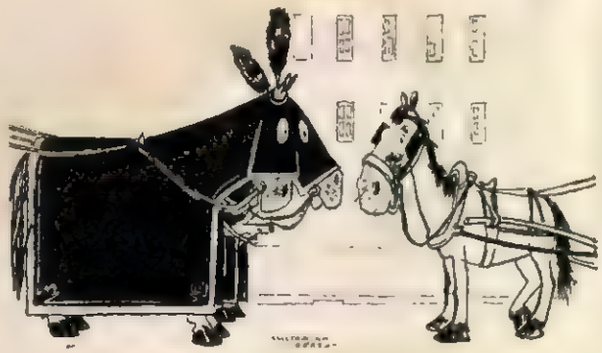

— La ce croitor îți lucrezi?...

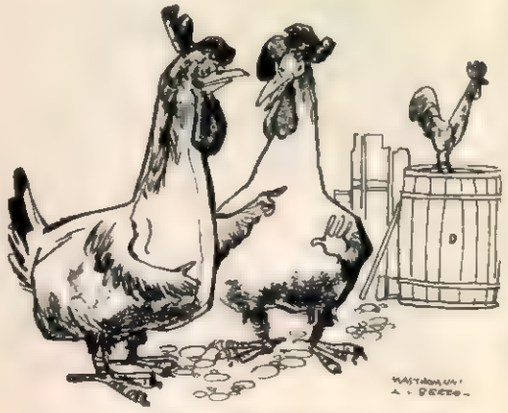

— Niciodată nu greșește. La 5 fix se scoală.
— Păi cred și eu! E un cocoș elvețian de mare precizie.

— Acum vă las... Mă așteaptă o duduie drăguță să ne fotografiem...

LA DOMICILIU

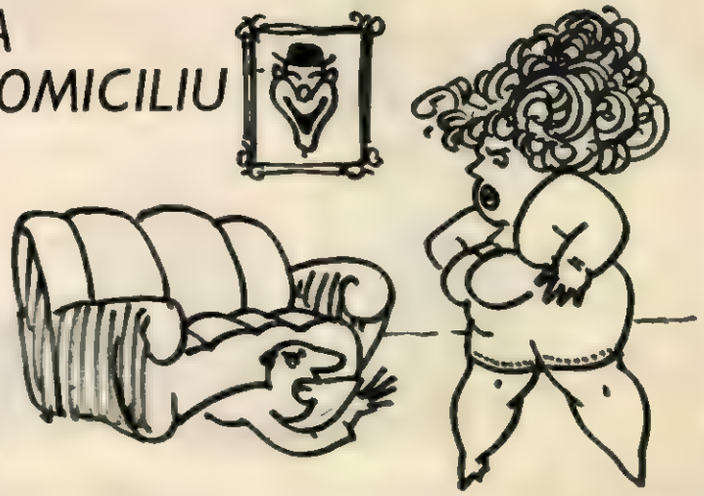

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2						■					
3								■			
4				■			■				
5			■		■				■		
6		■									■
7	■						■			■	
8		■		■		■					
9					■						
10						■					
11	■				■						
12				■				■			

ORIZONTAL: 1) La domiciliu — Pentru hainele musafirilor (pl.). 2) Mobile odihnitoare — Cameră de zi. 3) Strîns legate de casa părintească — Amor nesfîrșit! 4) Pasăre de curte — Case! — Producător de in (od.). 5) Refren — La telefon — Nicu Micu. 6) Apare! — Ochii caselor. 7) Vas de pămînt — Pare! 8) Cu ea — Merge ceas. 9) Identitatea casei — Lampă... de doi poli. 10) E un vițel (dim.) — Se scutură bine și se pune jos. 11) Fetele dintr-o casă a lui Schubert — Stau în casă (fam.). 12) În viață — Căși peste căși — Titlu (abr.).

VERTICAL: 1) Casă în bloc. 2) «Alimentara» la domiciliu — Apucați. 3) A pune pe foc — Ochii leliței. 4) Verbul musafirului în fața ușii — Mușcata din fereastră... 5) Articol de la «Romarta»! — Casa de economii și consemnațiuni — Înrăit (Mold.). 6) Întreprindere industrială de stat — Prejudecată despre soacră 7) La fereastră — Pere! 8) Mobilă în perete (pl.) — Scărița... — Doboară tot în cale (inv.). 9) Pune... mîna — În casă. 10) Avînt — Reconstruit. 11) Se găsesc în bibliotecă — Chipuri cioplite. 12) Bloc-turn — Prin preajma casei.

Victor STÁNICĂ

Dezlegarea jocului «LA ȘTRAND», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ȘTRANDURI — APA. 2) TAUTU — TOMOZEI. 3) A — BĂNEASA — ARS. 4) TRIST — NISIP — T. 5) IEN — AN — IUS — RA. 6) UNIT — DB — RAZA. 7) NOIAN — ARIN — CI. 8) II — LABIȘ — OSOS. 9) RBA — AA — USCAT. 10) V — AZI — TEI — URR. 11) ABR — AR — STELEA. 12) RĂCORITOARE — T. 13) ACASĂ — INTERNE.

ȘANTIERUL NAVAL GIURGIU

CONSTRUIEȘTE:

Remorchere fluviale de 500 CP și de 150 CP
Complete șlepuri de 900 tone
Șalupe fluviale
Hidrobuze de 70 și 80 locuri
Tancuri fluviale
Stații plutitoare de pompare
Docuri de 200 tone
Pontoane-dormitor de 24 și 42 locuri
Pontoane de acostare

REPARĂ:

Orice tip de navă fluvială

EXECUTĂ:

Piese de schimb pentru motoarele și agregatele navelor fluviale

Comenzi, la ȘANTIERUL NAVAL GIURGIU, telefon **1450 — 1451 — 1452 — 1453**, *telex nr.* **11712**

telex

DARESSALAAM **Potrivit relatărilor ziarului «Ngurumo», guvernul rasist sud-african al lui Vorster recrutează mercenari pentru a-i trimite în ajutorul regimului rasist rhodesian al lui Smith în lupta împotriva mișcării de eliberare. Același ziar precizează că 362 persoane au și fost recrutate și au început instruirea.**

GENEVA **A fost terminată construcția noului aeroport de la Cointrin — fost sătuleț, la 4 km de orașul de pe malul Lemanului. Cel mai modern aeroport din Europa este rodul muncii de șase ani a zeci de arhitecți, ingineri și 122 întreprinderi și cuprinde: o nouă aerogară, spații de staționare, un sediu al radiodifuziunii elvețiene, trei aeroporturi-satelit, destinate degajării traficului central etc. Informarea călătorilor se face prin afișaj telecomandat pe 42 panouri; 4 ascensoare de 10 persoane și 9 scări rulante.**

BRASILIA **80% din copiii brazilieni nu reușesc să termine patru clase elementare — relevă «Jornal do Brasil». Din cauza situației materiale grele numărul celor care își continuă studiile în cursul secundar inferior este infim, iar dintre cei ce încep un an școlar numai o treime îl duc pînă la capăt.**

ROMA **Mașini electronice care pot identifica un înscris fals au fost instalate la noua agenție Roma-Eur a Băncii din Roma. Asemenea aparate urmează a fi instalate și la agențiile din Milano, Torino etc.**

BONN **Presa citează statistici care arată că dacă pînă în 1961, — respectiv în anii «boomului economic» — exodul savanților vest-germani, îndeosebi spre Statele Unite, scăzuse, ultimii ani au marcat o creștere îngrijorătoare. Se amintește că din 1966 ministerul federal al cercetării științifice acordă ajutor financiar savanților dornici să se reîntoarcă în țară.**

TOKYO **Japonia a hotărît suspendarea relațiilor comerciale cu Rhodesia și interzicerea intrării pe teritoriul ei a turiștilor cu pașapoarte rhodesiene. Au fost suspendate relațiile consulare dintre cele două țări și întrerupte zborurile dintre Tokyo și Salisbury.**

ADDIS ABEBA **Date dramatice evidențiate în raportul secretarului Comitetului O.N.U. pentru planificare și dezvoltare: în ritmul actual, Africa va atinge abia peste 270 ani (în 2238) nivelul de trai pe cap de locuitor din țările dezvoltate mediu și peste 340 ani (după anul 2300!) cel al țărilor puternic industrializate.**

LONDRA **La începutul anului 1970 «Independent Television Authority» și stațiile B.B.C. vor începe simultan transmisiunile de televiziune în culori. Inițial, numărul spectatorilor va fi de 29 000 000. După un an se scontează pe cifra impresionantă de 44 000 000.**

BUDAPESTA **Trustul petrolier «Shell», care are o reprezentanță în Ungaria, va instala încă 10 stații de benzină de-a lungul principalelor șosele ale țării. În total, în acest sezon turistic vor fi amenajate 50 de asemenea puncte de aprovizionare pentru automobiliști.**

EU TRAG, TU TRAGI, EL TRAGE

La Chicago există un muzeu de știință și industrie. Frumos. Instructiv.

Dar nu de mult acest muzeu a expus cu reclamă și tam-tam o sumedenie de produse ale industriei americane de război folosite pe teritoriul Vietnamului. De la pistoale automate pînă la tancuri și aruncătoare de rachete «Dragon». De la puști mitraliere pînă la bombardierul B-52. La care se adăuga un fel de regie artistică și scene filmate «la fața locului», menite a-l transporta pe vizitator în plin delicviu și delir al crimei.

Firește că muzeul atrăgea mulți curioși. Mai ales copii, iar pentru ca micul Bob să se amuze din belșug i se oferea o armă, la alegere, cu care trăgea în neștire pînă-și consuma «eroic» guma de mestecat. Jocul cu mitraliera, de pildă, era foarte nostim. Micului Bob îi plac nespus de mult rafalele. După ce descărca banda de gloanțe secerînd cîteva duzini de «inamici» care cutezaseră să-și apere țara, pușcaul se simțea în muzeu ca Genghis-han în cortul său trufaș. Culmea plăcerii era însă alta. Te așezai comod în cabina de pilotaj a bombardierului și, ca prin minune, se făcea că zbori deasupra Vietnamului de nord. Exploziile trucate, incendiile, coloanele imense de fum, toate te scufundau într-un vîrtej euforic. Ai, ce viață grozavă! Spulberi orașe, poduri, școli, ucizi și bei limonadă din craniile de om. Micul Bob părăsea incinta muzeului gata să dea foc întregii lumi...

Părinții, îngrijorați, au adresat proteste autorităților de la Washington. Unii au demonstrat în fața muzeului. Ziarul «Chicago Sun Timesa» a exclamat: «Este un mod de a educa... înfiorător!» În cele din urmă directorul muzeului s-a văzut nevoit să închidă expoziția. Dar un general fălos declara: «Copiii trebuie să știe că soldații americani trag».

Asta o știe de fapt toată lumea. Trag și soldații, trag și civilii. Trag, trag, trag. Pe cînd citeam relatarea despre ingenioasa expoziție, senatorul Robert Kennedy mai trăia!

Eugen FRUNZĂ

Dosarele procesului — 70 000 pagini; actul de acuzare — 972 pagini.

AACHEN

TREI FORMULE – O TRAGEDIE

Corespondență specială de la Sanda CRISTIAN

Unsprezece ani după punerea în vînzare pe piața liberă a tranchilizantului Contergan și a altor medicamente avînd la bază thalidomida, șapte ani după retragerea lor de pe piață în unele țări și de la începerea anchetei, justiția vest-germană este chemată să se pronunțe asupra vinovăției firmei de medicamente «Grunenchal» din Stolberg — proprietar Hermann Wirtz. Acesta, de altfel, nu apare pe banca acuzaților la Alsdorf (lîngă Aachen), deoarece a fost operat de curînd (nu s-a precizat încă necesitatea urgenței acestei operații). Cei nouă acuzați, printre care și șeful laboratorului de cercetări științifice al sus-zisei firme, sînt chemați să răspundă pentru crimă prin imprudență, leziuni corporale și infracțiuni la legea medicamentelor. În aceste trei formule, justiția vest-germană a înglobat tragedia cumplită a mii și mii de familii din 20 de țări.

Deschizînd dosarul acuzării, Curtea a chemat la bară, prima dintre cei 400 de martori citați, o femeie de 72 de ani, Catherina Aesdecker, care, la sfatul medicului său, a luat timp de un an și jumătate thalidomidă, pentru combaterea hipertensiunii arteriale. Cu toate că a întrerupt tratamentul de circa șapte ani, ea continuă să prezinte, ca de altfel multe alte persoane care au făcut această cură, grave tulburări nervoase, mîinile și picioarele i-au rămas anchilozate. Potrivit actualei legislații federale germane, avocații inculpaților pot cere imediat audierea unor experți; în cazul acestei prime martore, expertul a declarat că... fenomenele se pot datora aterosclerozei și nu efectelor thalidomidei.

Am relatat această primă fază a procesului, ca să introduc cititorii în atmosfera de încleștări și tergiversări în care se desfășoară lucrările, punînd parcă voit o barieră-tampon între cauză și efect. Cînd principalul efect al thalidomidei a fost nașterea a mii de copii phocomeli (cu membre de focă) — numai în R.F.G. s-au înregistrat circa 3 500 copii cu malformații, și există numeroși părinți care n-au vrut să facă publică drama familiei lor — cînd se apreciază că în diferite alte țări, Anglia, Suedia, Elveția etc., circa 10 000 de copii suferă de malformații și alte tulburări datorate unor medicamente preparate pe baza aceleiași thalidomide, dinamica dezbaterilor procesului este considerată de membrii familiilor lovite — reprezentate de 233 reclamanți constituiți ca parte civilă — și de presă, cu totul insuficientă și necorespunzătoare.

Încerc să fac aprecieri cît mai obiective. Dar în sala tribunalului și îndeosebi pe culoare, la hotelurile unde locuiesc membrii familiilor reclamante, avocații, experții, martorii, ziariștii (în număr de peste 200) se simte din ce în ce mai mult că aspectul de tragedie umană este acoperit, înăbușit de tergiversările justiției care, în dorința, poate, de a atinge perfecțiunea procedurală, neglijează esențialul.

Întreaga desfășurare a lucrărilor este privită de altfel cu scepticism. Lucru explicabil — afirmă observatorii — de vreme ce în caz că justiția va hotărî că firma producătoare este vinovată de acuzațiile ce i se aduc, atît respectiva firmă cît și societatea de asigurări care a anunțat că o va susține vor suferi un uriaș crah.

În lumina acestui fapt nu sînt lipsite de semnificație revelațiile ziarului «Die Welt» din Hamburg, care în numărul său din 10 iunie anunța că, puțin înaintea deschiderii procesului, o serie de importante documente acuzatoare în procesul thalidomidei au fost furate de la profesorul Horst Frenkel din Frankfurt pe Main — unul dintre primii medici vest-germani care a atras atenția asupra nocivității Conterganului și care avea în acest sens o amplă documentare, compusă din circa 10 000 de fișe.

SOFIA

LA ORIZONT: FESTIVALUL

Corespondență specială de la Gh. IEVA

O clădire nouă, cu cinci etaje, cu tencuială roșie-cărămizie, de pe strada Rakovski 134 din capitala bulgară atrage atenția trecătorilor. Pe fațada ei au fost fixate inscripții luminoase: «Al IX-lea Festival mondial al tineretului și studenților, 1968 — Sofia» și «Solidaritate, pace, prietenie». Clădirea adăpostește statul major, internațional și național, de pregătire a festivalului. O scurtă vizită făcută zilele trecute ne-a dezvăluit activitatea

COMENTARIU

Franța în fața urnelor

de Silviu BRUCAN

La 23 iunie are loc primul tur de scrutin în alegerile legislative din Franța. Fiind de ales în total 487 de deputați, primul tur va desemna, în mod definitiv, aleși pe candidații care vor întruni majoritatea absolută a voturilor exprimate, urmînd ca la al doilea tur, din 30 iunie să fie aleși restul deputaților pe baza majorității relative.

Astăzi s-a încheiat cea mai scurtă campanie electorală din istoria Franței, dar și cea mai netă, mai articulată, în privința opțiunilor care stau în fața alegătorului. Departe de noi gîndul de a subaprecia capacitatea proverbială a burgheziei franceze de a se travesti în cele mai neverosimile veșminte politice și de a lansa cele mai amăgitoare perdele de fum în jurul interpușilor ei mai mult sau mai puțin mărturisiți, gata să joace roluri de dreapta sau de stînga cu aceeași dezinvoltură și putere de identificare. Dar fapt este că momentele de ascuțire a contradicțiilor sociale sînt mai puțin propice acestor exerciții de mistificare politică; o mișcare socială de asemenea amploare ca aceea care s-a desfășurat recent în Franța silește pe cei mai diferiți reprezentanți politici ai marelui capital să-și părăsească rolurile episodice și să se alinieze pentru «a salva republica». Tixier-Vignancour, redutabilul reprezentant al dreptei la fostele alegeri prezidențiale, s-a grăbit să se alăture gaullismului, după cum René Capitant, reprezentant al «aripei de stînga», a acceptat postul de ministru al justiției.

Polarizarea forțelor politice este consecința logică a tensiunii sociale. Gaullismul, care în «timpuri normale» ocupa centrul vieții politice franceze, își caută reazem mai larg. Deși premierul Pompidou anunță lărgirea bazei U.D.R. «prin candidați noi care vin de la stînga ca și de la dreapta», presa franceză semnalează doar pe cei din urmă, inclusiv generalii care se opuseseră independenței Algeriei. De altfel, insistența aproape exclusivă cu care U.D.R. atacă comunismul în programul său electoral oferă și platforma de raliere a acestor forțe. Scoaterea de la naftalină a vechii gogorițe urmărește desigur și atragerea tuturor celor care votează «cu frică» mici burghezi, elemente nehotărîte, confuze, speriate de caracterul violent al mișcărilor sociale. În ce privește pretenția U.D.R.-ului de a reprezenta o «a treia cale» strategii electorali ai celei de-a cincea Republici nu se așteaptă să le aducă prea multe voturi, deoarece francezul este și el destul de sofisticat.

La stînga, Partidul Comunist Francez se prezintă la primul tur de scrutin cu programul și candidații proprii. Puternicele mișcări greviste și demonstrații populare care au cerut reforme economice și universitare radicale au arătat o dată mai mult că Partidul Comunist este o forță politică de primă importanță în Franța, o forță fără de care asemenea reforme sînt de neconceput. La al doilea tur, conform acordului încheiat de comuniști cu Federația Stîngii Democratice și Socialiste (F.G.D.S.), ambele forțe vor susține candidatul stîngii cel mai bine plasat pentru a înfrînge candidatul pro-guvernamental. Scopul pactului este înfrîngerea candidaților gaulliști. În afara acestui obiectiv electoral, propunerea Partidului Comunist de a elabora în comun cu federația un program de guvernare pentru o coaliție a întregii stîngi n-a găsit încă înțelegerea cuvenită la conducerea federației.

Bătălia principală se dă deci între U.D.R. și forțele de stînga: în cadrul fiecăruia se manifestă însă tendințe centrifuge sau ambiții personale. La U.D.R., care desfășoară o campanie pe două linii — anticomunism și reforme promise sau mai bine-zis impuse de mase — Giscard d'Estaing cu republicanii săi independenți țin să se delimiteze mai ferm ca altădată. La stînga, Mitterand și Mendès France militează pentru înfrîngerea gaullismului mai mult pe plan politic decît programatic, ceea ce — ei înțeleg prea bine — nu se poate realiza fără comuniști. Dar și în conducerea federației se fac resimțite manevre de izolare a comuniștilor.

Presiunea extrem de puternică pe care mișcările sociale au exercitat-o asupra vieții politice a impus în campania electorală un accent aproape exclusiv asupra marilor probleme interne ale Franței. Orientarea externă, care a fost în ultimii zece ani factorul popular al politicii gaulliste, nu constituie un motiv ascuțit de controversă politică electorală.

febrilă care se desfășoară aci. Pînă la deschiderea oficială a întîlnirii tineretului lumii — 28 iulie a.c. — a mai rămas puțin. Pe coridoare, un permanent du-te-vino. Zeci și zeci de tineri discută aprins în bulgară, rusă, franceză, engleză, spaniolă. Peste 150 de colaboratori, translatori, pictori, membri ai unor comisii pe probleme lucrează aici de dimineața și pînă seara tîrziu. Zecile de cutii poștale sînt pline pînă la refuz de corespondență. Se definitivează ultimele amănunte în legătură cu programul, primirea și cazarea celor 15 000 de delegați din 123 de țări ale lumii, a 7 000 de oaspeți de peste hotare, fără a ține seama de turiștii individuali al căror număr este apreciat la 60 000—70 000.

O adevărată armată — circa 1 000 de ziariști, fotoreporteri, operatori ai radioului și televiziunii vor fi prezenți la Sofia. În cartierul Lozenetz se construiește special pentru ei hotelul «Hemus», cea mai înaltă clădire din oraș. Zilele trecute a apărut și primul număr al ziarului «Festivalul», într-un mare tiraj, în limbile bulgară, rusă, engleză și franceză. În timpul festivalului, el va apărea zilnic. Au început să se editeze diferite ghiduri, dicționare, hărți, albume, timbre, programe ale festivalului; sînt, de asemenea, pregătite suveniruri.

Intensele pregătiri pe care le face țara gazdă pot fi remarcate nu numai în activitatea febrilă care se desfășoară în clădirea de pe strada Rakovski, ci și în întreaga țară. Sofia a început să-și pregătească haine de sărbătoare. La unul dintre obiectivele principale, stadionul «Vasil Levski», locul unde se va desfășura deschiderea oficială a festivalului și a altor manifestări cultural-artistice și sportive, renovările sînt de acum aproape terminate. După mărirea capacității sale, zilele acestea a avut loc darea în folosință a noii instalații de iluminat a terenului și a pistei, precum și alte lucrări. În plină construcție se află și orășelul festivalului, cu cele zece blocuri ale sale și cinci restaurante, sala de sport din Parcul Libertății, două internate pentru grupurile sportive, cîteva noi hoteluri, restaurante, terenuri acoperite pentru tenis, bazine de înot etc. Se repară și se reconstruiesc bazele existente — este vorba de cele peste 200 de diferite săli, de teatru, cinema, cămine culturale etc., care vor fi folosite în timpul festivalului. Pentru cei veniți cu autoturisme sînt prevăzute locuri de parcare pentru 1 100 autobuze sau 6 500 de autoturisme. Bulevardul Vitoșa, unul dintre cele mai frumoase ale orașului, va fi transformat într-o magistrală comercială model.

«Bulgaria și Sofia — a declarat Ivan Panev, prim-secretar al C.C. al U.T.C.D., ministru pentru problemele tineretului — vor acorda Festivalului tineretului nu numai numele lor, dar și ospitalitatea lor».

O imagine ce ilustrează în mod semnificativ normalizarea situației în Franța, după puternicul val al mișcării social-politice care a zguduit țara în ultima vreme. În pofida campaniei electorale — de foarte scurtă durată — mulți parizieni au ținut să petreacă din nou week-endul în afara capitalei.

Frankfurt pe Main. Aspect de la una dintre demonstrațiile de protest care continuă să aibă loc în R.F.G. împotriva așa-numitei «legislații excepționale», în virtutea căreia autoritățile vest-germane capătă împuternicirea de a decreta «starea excepțională» ori de cîte ori vor considera că există un «pericol intern sau extern», aducînd astfel o gravă atingere drepturilor cetățenești prevăzute de constituție.

LONDRA

PENTRU O REALĂ EGALITATE

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Sindicatul muncitorilor și funcționarilor municipali — unul dintre cele mai mari din Marea Britanie — a înscris recent în programul său revendicativ lupta pentru o salarizare egală a femeilor prestînd aceleași munci cu bărbații. De asemeni, a luat ființă «Organizația locuitoareior din oraș», care la un recent congres a elaborat un proiect de lege preconizînd eliminarea politicii de discriminare a femeii, practicată în industrie, învățămînt și viața politico-socială, proiect ce urmează să fie prezentat în Parlament. La rîndul său, raportul anual al Consiliului național pentru drepturi civile arată: «Este necesar să se creeze o situație de reală egalitate a femeilor în domeniul învățămîntului, al salarizării și pregătirii profesionale. Există încă diferențieri în ce privește dreptul la tutelă și dreptul la proprietate; sistemul de salarizare și de impozite este cu totul inegal. Femeia nu are încă posibilitatea de a desfășura o bogată activitate politică și socială, de a participa din plin la viața economică».

Anul acesta, an al luptei pentru drepturile omului, ridică și în fața a numeroase organizații britanice sarcina de a lupta pentru ca guvernul să ratifice convenția nr. 111 din 1958 a Organizației Internaționale a Muncii, care stabilește o deplină egalitate în muncă și salarizare a femeii și bărbatului. În ciuda faptului că această convenție a fost semnată și de Anglia, guvernele care s-au succedat la putere au evitat să rezolve situația femeii engleze.

Un studiu statistic întreprins de Comitetul femeilor laburiste a arătat că numai 5 la sută din femeile care lucrează ocupă un post administrativ superior, că în ciuda evidentei lipse de cadre medicale cu calificare superioară, numai 5 la sută din medicii britanici sînt femei. Cît despre salarizare, se spune limpede: «Forța de muncă feminină este folosită în mod abuziv». Este atinsă și problema acută a lipsei creșelor și căminelor. În timpul războiului, cînd munca femeii era o necesitate stringentă, creșele și căminele apăruseră pe tot cuprinsul țării. Apoi însă, «din motive de economie» au fost închise, fiind înlocuite de așa-numite «cămine particulare» cu prețuri exorbitante. «Multe femei — se arată în încheierea studiului amintit — sînt amenințate de completa lipsă de mijloace, de nesiguranță. Orice discuție despre egalitate este pur și simplu o farsă atîta timp cît 4 milioane de femei muncesc pentru mai puțin de 5 șilingi pe oră» (reprezentînd o salarizare insuficientă pentru întreținerea unei persoane — n.n.).

Faptele sînt cu atît mai grave cu cît ele sînt dezvăluite de un organ subordonat Partidului Laburist și care, ca atare, evită criticile prea ascuțite la adresa guvernului.

telex

TEMĂ ELECTORALĂ I

«Deși deplîng moartea violentă a președintelui Kennedy și a pastorului Martin Luther King, țin să subliniez că asasinatul este cu desăvîrșire străin moravurilor politice ale Statelor Unite».

Hubert HUMPHREY
vicepreședintele S.U.A.

(Dintr-un discurs electoral ținut la Dodland — Carolina de Sud — cu 44 de ore înainte de atentatul împotriva lui Robert Kennedy.)

TEMĂ ELECTORALĂ II

«Dacă ritmul actual al criminalității se menține, numărul violurilor, atacurilor înarmate și asasinatelor se va dubla pînă la sfîrșitul lui 1972».

Richard NIXON
fost vicepreședinte al S.U.A., candidat la investitura republicană

(Dintr-un recent discurs electoral)

TEMĂ ELECTORALĂ III

Paradoxul la Nelson Rockefeller (guvernatorul statului New York — n.r.) este faptul că el are mai curînd șansa de a cîștiga în alegerile prezidențiale din S.U.A., decît de a obține investitura de candidat al propriului său partid republican.

James RESTON
(«New York Times»)

GATA-GATA SĂ SE SCUFUNDE

«Mă simt exact ca un paralitic care se află în largul mării, la bordul unei corăbii cu pînze, pe trei sferturi scufundată în apă și gata-gata să se dea cu totul la fund».

Tran Van HUONG
noul prim-ministru saigonez

(Dintr-o declarație făcută agenției «Associated Press»)

ȘI CINEMATOGRAFIA

«Am creat acest film («Față-n față», care rulează în prezent la Paris — n. tr.) după demisia lui Papandreu, în semn de protest împotriva loviturii de stat în urma căreia au venit la putere cei de dreapta. În prezent, filmul este interzis în Grecia... Sînt profund convins că cinematografia are datoria să lupte pentru libertăți civile, democratice și estetice... Intenționez să realizez acum un film care să reprezinte o versiune modernă a tragediei «Agamemnon» de Eschil, pentru că în această tragedie este vorba de acaparare ilegală a puterii».

Robert MANTULIS
regizor grec, în exil după lovitura din aprilie 1967

CLASAMENTE

Un miliard — un miliard și jumătate dolari. Aceasta e averea pe care — potrivit unui «clasament» al celor mai mari businessmeni americani publicat în revista «Life» — o dețin în S.U.A. doar două persoane: Paul Getty, în vîrstă de 73 ani, despre care se vorbește destul de des în presa occidentală, un atît pentru afacerile sale petroliere, cît mai ales pentru mondenitățile sale (el trăiește în Anglia), și Howard Hughes — businessman în domeniul industriei aviatice și al industriei constructoare de mașini — dar mai ales atotstăpînitor al orașului jocurilor de noroc — Las Vegas. În rîndul celor cu averi între 500 milioane-1 miliard, dintre numele mai cunoscute în lumea de afaceri din S.U.A. este înscrisă familia Mellonilor. Clasificare înșelătoare — destinată mai mult fiscului american. Pentru că, luați la un loc, membrii acestei familii, ale căror interese sînt legate de bănci, industria metalurgică, petrolieră etc. — Ailsa Mellon Bruce (66 ani), Paul Mellon (60 ani), Richard King Mellon (68 ani) — totalizează o avere ce întrece chiar cifra de un miliard și jumătate dolari.

Un alt mare magnat al petrolului, de astă dată din Texas, este H.L. Hunt (79 ani) — averea: 500 milioane-1 miliard. Dar tot în această tabel, puțin mai jos, printre cei cu averi între 300 și 500 milioane, întîlnim numele fiului său, N. Bunker Hunt, în vîrstă de 42 ani. Alfred I. Du Pont, nume binecunoscut în industria chimică (inclusiv ramificațiile ei mai puțin pașnice — este trecut în categoria celor posedînd aproximativ 200-300 milioane dolari, adăugîndu-i-se însă Lammot Du Pont (62 ani) și Henry B. Du Pont (69 ani), trecuți printre cei cu 150-200 milioane. Tot în categoria celor cu o avere de 200-300 milioane întîlnim numele șefului «clanului Kennedy» Joseph Kennedy, în vîrstă de 79 ani. Și, de asemenea — prin aceași operație de segmentare ca în cazul Mellonilor — numele Rockefellerilor (Abby, David, John, Laurence, Nelson, Winthrop). În sfîrșit, printre «cei mici», posedînd averi personale de 150-200 milioane dolari, sînt trecuți trei membri ai renumitei familii din Detroit — Ford (numele spune totul) — Benson Ford, Josephine Ford, William Ford. Iată aci încă și două nume a căror rezonanță e mai puțin legată de lumea de afaceri: artistul Bob Hope (64 ani) și cunoscutul «columnist» Arthur Hays Sulzberger, în prezent editorul lui «New York Times».

Iată bogății ale Americii — pare să vrea să exclame, plină de mîndrie, revista «Life». Într-adevăr, aceasta e o față a Americii. A Americii citorva sute. Dar Statele Unite cunosc și o altă față. O relevă aceași presă americană — e drept, cu mai puțină mîndrie — publicînd constatările «Comisiei cetățenești de anchetă asupra foametei și subnutriției în S.U.A.». «Foametea cronică și subnutriția au luat aspecte terifiante în Statele Unite» — afirmă raportul amintitei comisii, care a făcut investigații în 256 districte din 20 state americane. 30% din populația celor 256 districte — afirmă comisia — trăiește în stare de sărăcie, indicele mortalității în rîndul acestora fiind dublu față de media națională și deosebit de ridicat mai ales la copii. «Este revoltător — subliniază raportul — cînd afli că o mie de persoane nu au de mîncare nimic, la mică și masă, zile întregi, într-o țară bogată. Dar noi afirmăm că în America această cifră e de mai multe milioane, iar situația merge pe tot mai rău». Cum se obișnuiește a se spune, comentariile nu-și mai au rostul.

I. CIOARĂ

COMPUTER

• Gloria cărbunelui apune în Anglia. De la 300 de milioane tone în 1913, producția a scăzut succesiv la 231 milioane în 1938, la 219 milioane în 1958, la 176 milioane în 1966. În 1968 datele statistice indică: scădere continuă.

• În întreaga Iugoslavie s-au construit în 1966-1967 un număr de 266 000 apartamente. Planul inițial e depășit cu 10%.

• Beneficiile companiilor aviatice internaționale au realizat în 1967 încă un salt: 1 065 milioane de dolari. Totalul încasărilor a crescut cu 14% atingînd cifra de 12 515 000 000 dolari.

• Potrivit datelor furnizate de «International Financial Statistics», buletinul organizației Fondul Monetar Internațional, în primul trimestru al anului 1968 principalele țări industriale capitaliste (S.U.A., Anglia, Japonia, Canada) au înregistrat pierderi de rezerve monetare în valoare de 2 000 000 000 dolari. Practic, aceasta reprezintă lichidarea rezervelor de dolari realizate anul trecut în semestrul doi.

• Premierul suedez Erlander a denunțat pericolul «concentrării puterii în mîinile marelui capital». Cifrele arată că în 1963, în Suedia, 100 din cele 13 000 întreprinderi existente produceau 50% din volumul producției. Astăzi doar 40 de concerne dețin controlul asupra economiei naționale, realizînd nu mai puțin de 40% din producția totală. 15 familii și două mari bănci, reprezentînd 17 «grupuri de putere», dispun laolaltă de un capital de peste 1 600 000 000 coroane.

• Tîrgul de la Brno '68: suprafața totală de expunere — 87 000 mp. Zilnic, 40 000 de vizitatori.

• 5 000 de cetățeni spanioli trec zilnic linia de demarcație pentru a lucra în Gibraltar.

• La mică distanță de paralela 81, la mai puțin de 1 000 km de Polul Nord, funcționează cel mai mare observator arctic: «Drujnaia». Stația arctică sovietică studiază razele cosmice, cîmpul magnetic terestru, aurora boreală. De aici sînt lansate rachete meteorologice.

• Din buletinul M.T.I. (Agenția telegrafică ungară): «900 000 000 dolari — traficul comercial cu țările capitaliste. După recente statistici, în 1967 țările capitaliste dezvoltate au pătruns în traficul comercial al Ungariei în proporție de 26%. Numai valoarea tranzacțiilor cu țările Pieței comune reprezintă 450 000 000 dolari».

Caraghiosul Van Schil

Pînă azi știam că pentru a-ți cîștiga pîinea cea de toate zilele e nevoie, de nenumărate ori, să-ți schimbi caracterul cu care ai copilărit și ai crescut. Nu e un păcat prea mare și de multe ori e spre binele tău. Tot omul se dezvoltă, pîinea — ca și munca — educă. Mai neplăcut e să-ți schimbi caracterul după felul pîinii pentru care asuzi: să fii brav pentru o pîine neagră și laș cînd e vorba de una albă și pufoasă. Sînt unii care, preferînd intermediara, adoptă un caracter intermediar. Și mai neplăcut e să-ți schimbi opiniile pentru o pîine — dar și asta s-a mai întîmplat și nimeni nu a murit dintr-o opinie azi albă, mîine neagră. Dar ce s-a întîmplat în turul ciclist al Italiei e cam fără precedent: un semen de-al nostru, belgianul pe două roți Van Schil, ca să-și cîștige existența, a ajuns ca la controlul antidoping să-și schimbe un produs foarte intim al ființei sale — mai intim poate decît multe opinii; omul s-a dat după un paravan și în loc să aducă ceea ce trebuia să aducă, și care-i aparținea numai lui (conform definiției lui Sancho Panza: «Stăpîne, 'urmează să faci o operație în care nimeni nu te poate înlocui...»), a încercat un subterfugiu

CRONICA DE TREI SECUNDE

și a golit o fiolă cu un lichid străin în eprubeta de control. Întîmplarea asta caraghioasă vestește că în lupta pentru pîine, pentru cîștiga dolari în plus — lucrurile merg prea departe, pînă la caraghioslîc, adică pînă la dramă. Așa caraghioasă cum e, pățania nu mă face să rîd prostește, nici să roșesc puritănește. În fața lui Van Schil, tac, bag bine la cap și mă rog mie însumi — ajută-mă, prietene, să-mi cîștig pîinea de fiecare zi fără să-mi pierd sufletul, gîndurile și — Doamne, iartă-mă! — produsele intime!

Evidențele

«Uimitor — spunea un gînditor englez — nu e că două trenuri se ciocnesc, ci faptul că milioane de trenuri trec unele pe lîngă altele fără să se ciocnească»... Filozoful voia astfel să reabiliteze evidența, evidențele cărora noi le dăm cu piciorul ca niște proști terorizați de catastrofe și formidabil. Viața și lighioanele ei par că-i dau ascultare acestui domn Chesterton, înfățișînd în ultima vreme o suită de evidențe strălucitoare ca un colier de perle. Două avioane se ciocnesc în zbor și nu se înregistrează nici o victimă, nici un accident de proporții. Icarus trece ca un nebun pe lîngă Terra și, simultan, oamenii urmăresc la televizoare un film cu o îscroacă frumoasă intitulat: «Atîta timp cît voi trăi...». Cum altfel să se numească un film, cînd un bandit de asteroid nu-ți cade în cap? La Londra, furgonul cu asasinul lui King e escortat de o sută de polițiști — o pază și mai severă decît cea necesară pentru gangsterii trenului poștal. E evident astfel că hold-up-ul secolului nu a fost cea mai gravă netrebnicie de pe acest pămînt. În sfîrșit, în țara cu 200 de milioane arme de foc la 200 de milioane de locuitori — la numai o săptămînă de la asasinarea lui Robert Kennedy — un copil se naște la un spital din Brooklyn (New York) cu un glonte în stomac. Cu ce altceva să se nască? E clar ca lumina zilei — și încet-încet vă trebui să ne obișnuim cu jocul evidențelor, așa cum am intrat pînă-n gît în jocul apa-rențelor, al dragostei, morții și întîmplării și ce-o mai fi și ce s-o mai găsi...

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● La Editura științifică au început să apară **(Opere I)** scrierile lui D. Gusti, proeminentă personalitate — recunoscută și peste hotare — în domeniul cercetărilor sociologice. Studiu introductiv de conf. univ. Ovidiu Bădina. Texte stabilite, comentarii, note de O. Bădina și O. Neamțu.

● **Truman Capote: Cu sînge rece.** O carte de faimă universală. Faptul divers ridicat la altitudinile artei prin-tr-o formulă, proprie autorului, a romanului «non-fictiv», formulă care în ordinea narativului folosește «toate tehnicile artei fictive», dar care respectă «exactitatea faptelor». Prezentare și traducere de Const. Popescu (Colecția Biblioteca pentru toți).

● Se află în librării **Romanul lui Eminescu** (Luceafărul, Nirvana, Carmen Saeculare) de Cezar Petrescu. Cuvînt înainte de Cezar Petrescu, postfață de Mihai Gafița (Editura pentru literatură).

● Basarab Nicolescu: **Cosmologia «Jocului secund».** O carte bine primită de critică și rapid consumată de public, în care tînărul critic și matematician investighează universul poetic al lui Ion Barbu cu instrumente matematice în scopul (realizat) ca lectorii să-și apropie personalitatea poetului «în totalitatea ei», avîndu-se în vedere că activitatea științific valoroasă a autorului **Jocului secund** nu putea rămîne «fără profunde implicații pe planul general spiritual» (Editura pentru literatură).

BASARAB NICOLESCU

ION BARBU

●

Cosmologia „Jocului secund"

● În colecția Biblioteca pentru toți a apărut: **Faust** de Goethe în traducerea lui Lucian Blaga. Prefață de Tudor Vianu.

● Tot în B.P.T., romanul **Leviathan** de Julien Greene. Traducere din limba franceză și prefață de excelentul Modest Morariu.

● Noi cărți de poezie: **Din ochiul ciclonului** de George Dan, **Minie și marmură** de Crișu Dascălu, **Versuri** de Cătălin Ciolca.

cinema

Semnele staginii estivale se arată din plin. Ele se numesc:

● **Vicontele plătește polița.** Cinematografiei îi era greu să mai supraviețuiască — în lupta cu televiziunea — fără acest **viconte** care încearcă să facă față amintirii noastre despre Sfîntul și Baronul. Să notăm deci încă un detectiv particular, simpatic de altfel, care aspiră la nemurire. Și să mai notăm ceva: nu se mai poate trăi fără carate. Cel puțin așa ne învață cele mai noi filme de aventuri. Regia — Maurice Cloche. Interpreți: Kerwin Mathews, Sylvia Sorrente, Jean Lanne, Fernando Rey, Franco Fabrizzi, Folco Lulli, **Maria Latour**.

Maria Latour

● **Prin Kurdistanul sălbatic** («prin» este contribuția traducătorilor). Karl May transpus pe ecran fără milă și fără nici un pic de pasiune, de către o echipă somnoroasă. Regia — F.J. Gottlieb. În distribuție: Lex Barker, Marie Versini, Ralf Wolter, Gustavo Rojo, Werner Peters.

● **Inimă nebună... nebună de legat** (Cuore matto...). După «invazia Gianni Morandi», invazia compatriotului său cu nume americanizat Little Tony (ne întrebăm cu groază dacă nu cumva i s-a ecranizat tot repertoriul, stil de lipat de personalitate). Tot inconsistent și tot penibil pe alocuri ca și «Ea va rîde». Regia — Mario Amandola. În alte roluri: Eleonora Brown, Ferruccio Amandola, Lucio Flauto. După cum vedeți, tot vedete de mina I.

● Două documentare-anchetă ce nu trebuie pierdute: **«Ursul»** (realizat de Alexandru Boiangiu și Mihai Stoian, autorii «Cazului Dn) și **Invenția** (Gabriel Barta și Mihai Stoian). Pătrunzătoare, la obiect, decupînd cu autenticitate realitatea, aceste două noi producții ale Studioului «Sahia» ne îndreptățesc să cerem cît mai multe creații asemănătoare.

● **Mari cineaști pe ecranele noastre:** Alain Resnais («Hiroshima, dragostea mea»), Howard Hawks («El Dorado»), Akiro Kurosawa («Cei șapte samurai»), Jacques Demy («Domnișoarele din Rochefort»).

● Marele cineast spaniol Luis Bunuel și-a anunțat un nou film, «ultimul» după mărturisirea sa. Este vorba de «Calea laptelui», inspirat de unele probleme acute ale contemporaneității.

disc

● Dacă reușiți să găsiți recitalul înregistrat pe disc al lui **Nicolae Secăreanu**, veți putea asculta în cele mai bune condiții arii din opere interpretate de unul dintre cei mai admirabili cîntăreți ai scenei lirice românești. De la cunoscuta arie a lui Leporello din «Don Juan» («Madamina»), «Calomnia» lui Don Basilio din «Bărbierul din Sevilla», aria lui Daland din «Olandezul zburător», monologul lui Pogner din «Maeștri cîntăreți din Nürnberg», aria lui Nilakantha din «Lakmé», aria lui Susanin, a lui Gremin din «Evghenii Oneghin» și pînă la testamentul lui Boris din «Boris Godunov», parcurgeți aproape întreaga istorie a muzicii de operă, vă întîlniți cu Mozart, Rossini, Wagner, Delibes, Glinka, Ceaikovski și Musorgski. Orchestra de studio a Radioteleviziunii, condusă de Constantin Bobescu și de tînărul Ludovic Baci, asigură calitatea necesară succesului pe deplin meritat al acestui disc (ECE-0347).

● «Concertul pentru violoncel și orchestră în do major», capodopera lui Haydn regăsită la Biblioteca Națională din Praga, în interpretarea solistului român Radu Aldulescu și a șefului de orchestră belgian René Defossez, în fruntea orchestrei simfonice a Filarmonicii «George Enescu», ne uimește prin prospețimea inspirației și dezlănțuirea plină de vitalitate a construcției (ECE-321/1).

● «Concertul pentru violoncel și orchestră în si bemol major» de Luigi Boccherini ne apare de astă dată sub o nouă înfățișare; ne aflăm în fața versiunii originale a concertului, cunoscut pînă acum la noi numai în prelucrarea lui Grützmacher, care și-a permis intervenții personale frizînd, după unii, arbitrariul. Radu Aldulescu, de astă dată împreună cu Mircea Basarab, ne transmit spontaneitatea și melodicitatea conținute de concertul lui Boccherini (ECE-328/2).

plastică

● **Expoziția școlilor populare de artă** — o manifestare artistică devenită tradițională și de o rezonanță tot mai amplă. Sculpturi și lucrări de grafică, tapiserii și panouri ceramice sau de metal bătut, o gamă largă de obiecte și vase, servicii și figurine decorative, multe de un cert gust și realizare, vin să confirme talente autentice. În pictură, amatorii au început să mai ficșteze «naivii», cu toate că farmecul acestui gen nu e ocolit (M. Tone — «Compoziție» etc.). Ei aspiră spre tehnici și maniere pe care mentorii dintotdeauna ai artei le impun prin prezența lor puternică (Parcul Herăstrău, pavilioanele A și B).

● **Iosif Constantin** — sculptură. Lemnul, material tradițional pentru artistul popular, a sedus o mare parte din generația de tineri sculptori. Iosif Constantin e unul dintre aceștia. El nu dimensionează obiectele cunoscînd ansambluri, nu iese din noaptea densă a fibrei chipuri, ci acceptînd volumul primar al materiei, îl prelucrează creînd spații și dîndu-i forme epice monumentale («Dans», «Chemarea cerbului» etc.). El modelează cu sensibilitate portrete, de astă dată din ciment («Creangă», «Horea») sau tentează raporturi spațiale insolite. La această primă expoziție personală artistul prezintă 18 lucrări (Galeriile de artă, bd. Magheru nr. 20).

● **Lascăr Viorel,** un nume prea puțin cunoscut în plastica noastră. Eseul lui Petru Comarnescu (Editura «Meridiane») vine să resbilitеze memoria și arta acestei personalități, care și-a desfășurat activitatea la München, în anii de mari înnoiri ale artei moderne (1900-1918), fiind unul dintre primii expresioniști români, «nobil reprezentant al unui umanism modern... un inventator de forme noi plastice, încărcate de sentimente și idei ce-și păstrează și azi acuitatea și semnificația».

teatru

● Anul revoluționar 1848 este oglindit în teatrele bucureștene prin spectacolul **Fotografii mișcate,** două piese într-un act de Ilie Păunescu, regizate de Dan Nasta. Pe cînd va intra oare în repertoriul bucureștean și **Bălcescu** de Camil Petrescu? Între Tompaze și Heidelberg, Naționalul a uitat de 1848.

Toma Caragiu

● Un teatru care nu cunoaște vacanță: **teatrul la microfon.** Și în săptămîna care urmează ne putem întîlni, pe calea undelor, cu vocea chiar a cîtorva dintre actorii noștri preferați: **Eugenia Popovici, Tamara Buciuceanu, Gheorghe Dinică, Dumitru Furdui, Dem Rădulescu, Neamțu Ottonel** («Nunta de pomină», o comedioară de Arkanov și Gorin), **Carmen Stănescu** și **Toma Caragiu** (comedia «Arkanda» de Andrej Nowitzky); **Silvia Dumitrescu-Timică, Raluca Zamfirescu** și **Radu Beligan** («Idolul și Ion Anapoda» de G.M. Zamfirescu); **Liliana Tomescu, Tatiana Iekel, Ionescu Gion, Constantin Codrescu** («Viraj periculos» de J.B. Priestley).

● **La Sibiu se joacă Ștefan cel Tînăr** de Iosif Vulcan — cunoscutul om de cultură ardelean și întemeietorul revistei «Familia» din secolul trecut. Piesa, jucată prima dată în 1892 (cu Aristizza Romanescu, Nottara, Brezeanu), se inspiră din domnia lui Ștefăniță-vodă, cu elocință dramatică. Regizoarea Ariana Stoica a compus un spectacol inegal, cu Mircea Hindoreanu, Ion Ghișe, Costel Rădulescu, Adina Rațiu.

● **Din jale se întrupează Electra,** cunoscuta dramă a lui O'Neill, pe scena Teatrului de stat din Oradea. Drama familiei Mannon se desfășoară în excelentul cadru scenografic al lui Paul Bortnovski și în regia lui I. Farkas. Spectacolul consemnează creația remarcabilă a tinerei interprete Ildiko Vitalyos.

● **Povestirile reginei de Navarra** de Scribe — o piesă nesemnificativă a atras și Teatrul de stat din Brașov, care a montat totuși un spectacol cursiv, semnat de regizorul Eugen Ban. Decorul: Jules Perahim. Cîteva compoziții pot fi citate: Ion Jugureanu, C. Voinea Delast, Dan Săndulescu, Bucur Stan.

● Alt spectacol «colorat», **Doamna nevăzută** de Calderon de la Barca, la Sibiu, într-o regie (Ariana Stoica) bazată cu succes pe efectele «commedia dell'arte». Joacă: Avram Bessoiu, Paul Mocanu, C. Stănescu, Ovidiu Stoichiță

televiziune

O să ne abatem oarecum de la rosturile exclusive ale acestei rubrici (de a face recomandări din program) pentru a pune, celor în drept, două întrebări întru dumirirea noastră și a multor telespectatori. Mai întîi : este oare cu neputință ca emisiunile să fie încadrate în timpul propus? A ajuns un lucru rarisim să deschizi televizorul la o anumită oră și să afli emisiunea programată. Foarte supărător pentru telespectatorii care — pe drept cuvînt — vor să-și chiverniselească bine timpul destinat televizorului! În al doilea rînd : chestiunea titrării filmelor pare definitiv rezolvată. De ce atunci mai sîntem siliți adesea să renunțăm la un film, uneori bun, pentru că titlurile sînt total ilizibile?

Și acum să trecem la ale noastre:

DUMINICĂ 23 IUNIE. Telemagazinul duminical **Zigzag** începe cu o oră mai tîrziu ca de obicei. Foarte bine! Omul mai trebuie să și doarmă. Realizatorii emisiunii ne anunță că s-au întors de la Mamaia cu forțe proaspete și ne făgăduiesc un program bun. Să dea Dumnezeu. (15.15) ● Sezonul fotbalistic se tot prelungește. N-avem nimic de obiectat dacă-i vorba, mai ales, de o întîlnire Cehoslovacia—Brazilia (17.50) ● O veselă peliculă englezească: «Pirați cu fuste», în care avem de-a face nu cu lupi, ci cu «lupoaice de mare» (21.00) ● Programul II ne rezervă o **Seară de teatru** cu «Bătrînele și marea» de Ianis Ritsos (21.00).

LUNI 24 IUNIE. **Teleuniversitatea** — o emisiune consecvent bună. Urmărițî tema «Geneza scrisului» (20.45) ● Pe afișul emisiunii **Teatrul universal contemporan:** «Marianа Pineda» de Federico Garcia Lorca (Simona Bondoc, Elena Sereda, Eugenia Bosînceanu, Ion Marinescu, Gheorghe Cozorici, Al. Repan, Paul Avram ș.a.) (21.20).

MARȚI 25 IUNIE. **Filmul sovietic,** verificat pe marile ecrane: «Ciocîrlia» (20.45).

MIERCURI 26 IUNIE. Trei buni interpreți de **muzică populară:** Maria Pietraru, Ion Văduva, Emil Gavriș (20.00) ● Telecinemateca anunță filmul «Clèo de la 5 la 7» de Agnès Varda,

Maria Pietraru

reprezentantă de seamă a «Noului val» al cinematografiei franceze (21.15) ● O posibilă retransmisie de la Belgrad a **meciului de fotbal** Iugoslavia—Brazilia.

JOI 27 IUNIE. O emisiune sportivă... răcoritoare: **meciul de polo pe apă** Dinamo-Steaua (18.50) ● **Teleglob** își extinde investigațiile. Titlul noii emisiuni: «Pe urmele lui Columb și Vasco da Gama» (21.55) ● **Parada vedetelor:** Caterina Caselli (22.00) ● Pe programul II, un film documentar cu un titlu atractiv: «Întîmplare neobișnuită în Mato Grosso» (20.00).

VINERI 28 IUNIE. Încă o rubrică de bună ținută: **Cărți și autori.** Vom fi martorii unei discuții despre romanul «Intrusul» între autorul cărții, Marin Preda, și criticul literar Georgeta Horodincă (20.45) ● «Omul cu rîcșa», admirabilul film japonez, cu actorul mult apreciat Toshiro Mifune (21.15).

SÎMBĂTĂ 29 IUNIE. Surpriza «pour la bonne bouche» a programului săptămînal: «Festivalul de muzică ușoară de la Veneția»: Caterina Valente, Petula Clark, Dalida, Sylvie Vartan, Sandie Shaw, Alain Barrière, Claude François, Mina, Adriano Celentano, Ornella Vanoni, Milva, Caterina Caselli, Rita Pavone, Gigliola Cinquetti, Gianni Morandi și mulți alții (21.00).

Gianni Morandi

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul nr. 25 din 23 iunie 1968

I. Cehoslovacia	— Brazilia	2
II. Bologna	— Inter	x
III. Milan	— Torino	1
IV. Foggia	— Palermo	x
V. Genoa	— Messina	1
VI. Livorno	— Catania	x
VII. Modena	— Venezia	x
VIII. Potenza	— Reggina	x
IX. Monza	— Lecco	1
X. Novara	— Catanzaro	1
XI. Perugia	— Bari	x
XII. Reggiana	— Lazio	1
XIII. Verona	— Padova	1

b u m b a c ș i i n

flori, culori și sărbătoare
toate adunate în țesături
minunat colorate

MINISTERUL INDUSTRIEI USOARE vă oferă ultimele colecții

FLACARA

27
68

ANUL XVII
NR. (683)
29 IUNIE 1968

347.40

săptămîna

COPERTA NOASTRĂ

Actrița Racquel Welch — una dintre cele mai apreciate vedete de cinema ale ultimilor trei ani.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică: Vlad MUSATESCU

ÎN APĂRAREA AVUTULUI OBȘTESC

Am luat cunoștință cu satisfacție de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 19 iunie a.c. Modul în care au fost abordate de plenară și, apoi în Marea Adunare Națională, o serie de probleme care privesc masele largi de oameni ai muncii din țara noastră, felul în care au fost ele analizate, precum și principialitatea soluțiilor aprobate demonstrează tăria regimului nostru, cunoașterea profundă a problemelor care frămîntă societatea noastră. Susțin din toată inima măsurile de apărare a avutului obștesc, de constituire a unui control riguros asupra provenienței bunurilor dobîndite în mod ilicit de diferiți cetățeni. Măsurile au deosebite semnificații, deoarece sînt menite să combată fenomenele de parazitism și necinste. Din aceasta decurge și îndatorirea tuturor organelor statului, a tuturor organizațiilor obștești și a tuturor cetățenilor, de a apăra prin orice mijloace avutul obștesc proprietatea socialistă. Sancționarea faptelor de sustragere sau risipă prin care se lovește în avutul obștesc este unul dintre aceste mijloace.

Dispozițiile prevăzute de noul Cod Penal pentru sancționarea infracțiunilor prin care s-au adus pagube avutului obștesc sînt și cred că trebuie să fie aspre. Nu există argumente prin care să poată fi negată necesitatea luării unor măsuri severe față de cei care prejudiciază interesele economiei noastre naționale. Pedepsirea fără cruțare a elementelor înrăite, care lovesc în avutul statului, se impune ca o consecință logică. În sistemul de sancționare a acestor infracțiuni există o corelare obiectivă, necesară, între gravitatea faptei ce dăunează avutului obștesc și severitatea pedepsei.

Carol BORA
șeful controlului economic din cadrul trustului interjudețean de construcții — Craiova

CONTINUITATE

Drumuri de piatră și drumuri de fier, drumuri de pămînt și drumuri de beton. În '48 au fost și au rămas în inima noastră Bumbești—Livezeni, Salva—Vișeu și Agnita—Botorca. Au fost drumurile reconstrucției, au fost drumurile tinereții noastre. Acum, după 20 de ani, sînt drumurile tinereții de azi: din nou Bumbești—Livezeni și București—Pitești, Cîmpina—Comarnic, Baia Sprie—Sighet. Peste alți 20 de ani, alți tineri cu argint la tîmple vor avea amintiri, nostalgii și insigne.

În acest iunie, așadar, răspunzînd chemării C.C. al U.T.C., în pragul celei de-a XX-a aniversări a Bumbești—Livezeniului, mii și mii de elevi și studenți au deschis o nouă filă în cartea tradiției șantierelor de tineret. Acum nu vor mai sparge «munții-n pumni», ci cu mașini moderne, dar spiritul va continua să fie același: înaripat, patriotic.

B. DUMITRU

INTERVIU DE 5 MINUTE

Am purtat o discuție cu tovarășul DUMITRU JOIȚA, vicepreședinte al Consiliului popular al Municipiului București (care coordonează activitatea Direcției generale comerciale) în legătură cu aprovizionarea piețelor Capitalei cu legume și fructe.

— Vorbind despre factorii esențiali care au contribuit la progresul agriculturii românești — ne-a declarat interlocutorul nostru — trebuie să amintim aici mai întîi devotamentul și hărnicia țărănimii înseși, fără de care progresul la care ne referim n-ar fi avut loc. Dar, în egală măsură, trebuie spus că realizările în agricultură nu s-ar fi produs fără ajutorul multilateral al statului în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și în aplicarea cuceririlor științei. Direcțiile principale, se știe, au fost și sînt: mecanizarea, chimizarea și irigațiile. Cîteva cifre — deși cunoscute — sînt utile: de la 4 049 tractoare în 1938, la 92 800 în acest an; de la 10,3 kg îngrășăminte substanță activă folosite în medie pe hectar în 1939 la 45 kg folosite în 1967. Suprafața totală amenajată pentru irigații a ajuns la 500 mii hectare și va crește pînă la sfîrșitul anului cu 100 mii. Să mai notăm: între 1965 și 1968 s-au acordat cooperativelor agricole credite pe termen lung în valoare de 6 miliarde lei, în 1967 veniturile țărănimii au fost de circa 3 ori mai mari decît în 1950. În fine, desfacerile de mărfuri cu amănuntul, din ce în ce mai mult de calitate superioară, au sporit în mediul rural în 1967 față de 1965 cu 37%.

Toate acestea, parte integrantă a dezvoltării noastre generale, sînt rezultatul direct al activității eroicei noastre clase muncitoare care, cu patriotism și cu un elan înaripat, a dus greul operei de construcție socialistă.

ÎNTREBARE: Tocmai în această lumină, vă rugăm să vă referiți la scăderile care se mai manifestă în aprovizionarea populației orășenești cu legume și fructe

RĂSPUNS: Încă anul trecut, pornind de la unele scăderi serioase manifestate în acest sector, conducerea de partid și de stat a indicat luarea celor mai eficiente măsuri pentru aprovizionarea populației cu legume și fructe în mod corespunzător. La recenta Plenară a Comitetului Central, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat deficiențele care mai persistă. S-a putut constata, că în multe cazuri, prevederile contractuale nu sînt respectate nici de producători și nici de organele de valorificare, paralel cu tendința manifestată de unele C.A.P.-uri de a-și desface mărfurile, la prețuri exagerate, pe piață, înainte de a-și onora obligațiile prevăzute în contracte, determinînd adevărate perturbații în aprovizionarea populației. Pe de altă parte, s-a constatat că unele întreprinderi nu preiau la timp legumele și fructele contractate cu producătorii, în ciuda solicitărilor populației. Acestea sînt stări de lucruri complet nesatisfăcătoare care, așa cum s-a desprins din dezbaterile recentei plenare, nu mai pot dăinui. Ridicarea nivelului de trai al țărănimii nu poate în nici un caz să se realizeze opunîndu-se intereselor celorlalte categorii ale populației și, în primul rînd, clasei muncitoare; adevăratul drum spre bunăstare al țăranului cooperator nu poate să treacă printr-o sporire artificială a prețurilor, ci în primul rînd și numai prin creșterea producției agricole, prin muncă cinstită și harnică. Așa cum a arătat la recenta plenară secretarul general al Comitetului Central al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, interesele fundamentale ale poporului cer să se ia toate măsurile pentru a se dejuca jocul anarhic al prețurilor la produsele agroalimentare.

Așa cum, prin rețeaua cooperativelor sătești populația satului primește tot ce-i trebuie, în cantități și calități corespunzătoare, și piețele orașelor trebuie să primească produsele pe care le livrează satul.

Tocmai în acest spirit s-au mobilizat și organele de resort ale Consiliului popular al Municipiului București.

Interviu consemnat de Bazil DUNĂREANU

INTERVIU DE 5 MINUTE

CONDUCĂTORII DE PARTID ȘI DE STAT AU VIZITAT CENTRUL DE PERFECȚIONARE A PREGĂTIRII CADRELOR DE CONDUCERE DIN ÎNTREPRINDERI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășii Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Lupu, Manea Mănescu și Dumitru Popa, a făcut o vizită la Centrul de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi de la Otopeni.

Această nouă instituție, rezultată din aplicarea ansamblului de măsuri stabilite de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a P.C.R., în vederea ridicării nivelului general al eficienței activității economice, are menirea să contribuie la perfecționarea conducerii activității economice în raport cu stadiul actual și perspectivele de dezvoltare ale economiei naționale.

După cum se știe centrul de la Otopeni a fost organizat pe baza unei convenții între guvernul român, Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare (P.N.U.D.) și Organizația Internațională a Muncii.

Vizita, discuțiile purtate cu specialiștii și experții centrului au relevat deosebita atenție pe care o acordă conducerea partidului și statului continuei îmbunătățiri a activității întreprinderilor, promovării metodelor moderne de organizare și conducere menite să asigure ridicarea eficienței economiei noastre și creșterea nivelului de trai al poporului.

ESENȚA

«Prin tot ce facem urmărim să asigurăm condiții pentru promovarea a tot ce este mai valoros în societatea noastră, pentru afirmarea nestingherită a tuturor capacităților umane, pentru punerea pe primul plan, ca suprem criteriu de apreciere a omului, a muncii și creației entuziaste închinate societății, patriei».

Din cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 19 iunie 1968.

În filozofia noastră despre viață, înțelegînd prin aceasta nu concluziile teoretice pe care le acceptăm,ci ceea ce fiecare dintre noi gîndește, fără citate, că trebuie să fie viața sa și a celor din jurul său, noțiuni ca umanismul socialist. dreptate și echitate socială, norme socialiste de convietuire, sînt atît de permanent prezente, încît am impresia — poate că greșesc, deși nu cred — că le socotim de la sine înțelese, și, tocmai de aceea, le discutăm prea puțin. De fapt conținutul concret și consecințele pentru fiecare dintre noi, a unor noțiuni ca etica socialistă au și trebuie să aibă în realitatea preocupărilor noastre cotidiene o extindere la fel de largă ca și conținutul concret și consecințele pentru fiecare dintre noi a organizării științifice a producției și muncii.

Revoluția politică pe care am realizat-o, o consolidăm și o perfecționăm, s-a desfășurat și se continuă în țara noastră, într-o epocă în care lumea civilizată trăiește cea mai formidabilă revoluție tehnico-științifică din istorie.

Într-o astfel de epocă, romantismul revoluționar este inutil fără calcul matematic, puritatea conținutului este gratuită fără organizare științifică, dreptatea însăși se leagă direct de productivitatea muncii, iar viitorul luminos, în numele căruia ne bătearn cu reacțiunea în 1946 depinde în mod hotărît de planificare riguroasă, de metodă, de eficiență tehnică și economică. Cu condiția, tot atît de hotăritoare, ca nimic să nu fie știrbit nici din romantismul revoluționar, nici din puritatea conștiințelor, ca dreptatea să fie evident legată de posibilitățile reale ale stadiului concret în care se află societatea și ca viitorul să fie atît de luminos, egal luminos, pentru toți.

Din acest unghi se explică sentimentul general de profundă satisfacție cu care a fost întîmpinată, în opinia noastră publică, rezolvarea, în plenara din 19 iunie, de către Comitetul Central al partidului, a unor probleme deosebit de importante legate de sistemul retribuției în societatea noastră, precum și măsurile privind introducerea controlului social asupra averilor și raționalizarea cheltuielilor valutare necomerciale.

Pentru că, dincolo de problema concretă a, să zicem, disproporțiilor, a veniturilor excesive ale unor persoane, anomalii care totuși nu amenințau bazele materiale ale societății noastre, se ridică probleme etice care angajează și prezentul, și viitorul.

Printre foarte puținele mele calități se numără inaderența totală la sentimentul de invidie. Am avut prilejul să vizitez țări în care pentru început am invidiat eficiența structurilor industriale, competitivitatea tehnică, metodele științifice de organizare. Și totuși în aceste țări, cu magazine opulente, mașini pînă și pe trotuare, vacanțe în Spania și televiziune în culori, viața e urîtă pentru că e nedreaptă și viitorul e înnegurat prin egalitatea celor mulți în nesiguranță.

Iată de ce cred că, atunci cînd secretarul general al Comitetului Central al partidului nostru vorbește despre «continua purificare morală a vieții sociale», aceasta se referă la esența superiorității socialismului asupra capitalismului.

Cine crede că, în țara noastră, revoluția s-a făcut pentru a i se obține, lui însuși, cîte un curcan umplut cu nuci pe săptămînă, se înșală. Construim o uzină de automobile pentru că vrem mașini personale pentru cît mai mulți oameni ai muncii. Dar socialismul e ceva incomparabil mai important, mai frumos și mai omenesc decît frigider și televizor în rate, Renault și concediu anual plătit, fie și la Nisipurile de Aur: socialismul este societatea în care fericirea — drept și obligație a tuturor — se cîștigă printr-un efort superb și inteligent de solidaritate umană în acțiune.

Eugen MANDRIC

EVOCAREA ANULUI REVOLUȚIONAR 1848

În mari adunări populare, pe cîmpia de la Islaz și în orașele Sf. Gheorghe și Lugoj, în prezența unor conducători de partid și de stat, zeci de mii de oameni ai muncii au participat la evocarea unui eveniment memorabil din istoria țării — Revoluția din 1848. Tovarășii Paul Niculescu-Mizil la Islaz și Janos Fazekas la Sf. Gheorghe au rostit ample cuvîntări.

Patruzeci de mii de locuitori ai Teleormanului și ai județelor din vecinătate, urmași ai luptătorilor de la 1848, s-au adunat pe cîmpia de la întîlnirea Olțului cu Dunărea pentru a cinsti, pe pămîntul Islazului, memoria înaintașilor.

Semnal victorios al revoluției pașoptiste muntene, moment de cotitură spre istoria modernă a patriei, evenimentul de la Islaz a fost sărbătorit printr-o evocare de mari proporții. Zeci de mii de stră-strănepoți ai celor care au așezat Islazul în istoria noastră au participat cu însuflețire la manifestarea desfășurată sub cerul roșu al amurgului. Două mii de ani de istorie, pînă la 1848, și după aceea, pînă la noi, în zilele revoluției socialiste, sînt pline de episoade ero-

(Continuare în pag. 4)

Ca și acum 120 de ani, participanții la adunare salută Proclamația.

EVOCAREA ANULUI REVOLUȚIONAR 1848

ice ale îndelungatei lupte pentru libertate și neatîrnare duse de poporul din cele trei țări române, Muntenia, Moldova și Transilvania. Cită dreptate avea Nicolae Bălcescu afirmînd că «Revoluția europeană a fost doar ocazia, iar nu cauza revoluției române, cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sînt 18 veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși».

De cealaltă parte a munților, la Sf. Gheorghe, mii și mii de locuitori din satele județelor Covasna și Harghita s-au adunat în Piața Libertății pentru a aduce și ei prinos de recunoștință celor ce au înscris o pagină glorioasă în zbuciumata istorie a patriei în urmă cu 120 de ani cînd obidiții de altădată, români și secui, locuitori ai acestor plaiuri, s-au strîns sub stindardul revoluției în lupta pentru dobîndirea libertății naționale și sociale.

fotocomentariu

Așa arată, văzută de sus, «Piața mare» din București, această vitrină a agriculturii ilfovene. Să coborîm însă jos, printre oameni și gherete, și să vedem care a fost efectul aplicării recentelor măsuri de îmbunătățire a aprovizionării.

GHERASIMA TONCEANU, țesătoare: «Introducerea mercurialelor, sau mai bine-zis reintroducerea lor, e cît se poate de oportună. Nu poate fi admis la infinit criteriul «bunului plac» în stabilirea prețurilor».

IOANA AVRAM, gospodină: «... Și totuși, nu toate produsele de sezon din rafturi (sau de sub tejghele) sînt înscrise în mercurial. De ce? Cine își poate permite să nu respecte în continuare dispozițiile date și, fiindcă e vorba de prețuri, cu ce preț?»

ALEXANDRU CAZACU, funcționar: «Stai și te crucești văzînd comercianți care lovesc în interesele comerțului și în propriile lor interese: nu vînd roșiile de 4 lei pentru că nu le-au terminat pe cele de 5,50! Clientul se încăpățînează (acesta să fie singurul drept?), nu mai cumpără nimic și pierd toți cei interesați. Ar trebui sancționată prin lege și prostia!»

ILIE GAGEA, economist: «În ultimul timp, reapăruseră intermediarii de tot felul, care trăiesc din speculă. Brigăzile mobile ale miliției economice ar trebui să fie mai mobile iar spiritul populației — mai combativ. Nu-i uităm însă nici pe aceia care, vînzîndu-le acestora sau cumpărînd de la ei mărfuri, îi susțin».

VICTOR STOICESCU, lăcătuș-mecanic: «La numai cîteva zile nu se pot constata rezultate spectaculoase. Dar măsurile luate se dovedesc eficiente; piața a început să fie aprovizionată; «dansul» prețurilor a fost stăvilit.

SPORT

PILULA

Perioada romantică a sportului a fost depășită, urmîndu-i altele, pînă la cea de azi, cînd nici campionul nu mai satisface exigențele și cînd asistăm la nașterea super-campionului. Limitele capacității fizice ale omului, considerate maxime, au fost de mult spulberate. Performanța a devenit o noțiune din ce în ce mai complexă, iar în prezent ea domină viața arenei sportive. Activizarea acestui cuvînt, pătruns nu demult în vocabularul universal, a creat o stare paroxistică, obsesională. Marile competiții și, mai ales, cele internaționale suprasolicită rezultatul maximal de fiecare dată. Confruntările în care cununa de lauri era țelul suprem și adeseori unică răsplată, au rămas în file de istorie, lupta sportivă de azi fiind încărcată cu semnificații complimentare dintre care cele pecuniare și politice cîntăresc poate cel mai mult.

Acesta este contextul în care a apărut suportul cel mai insidios și fățarnic al sportivului: pilula.

Pregătită în retorta morală o vreme, pilula a parcurs rapid drumul de la miraj la realitate. De la acele vorbe șoptite de acum 15—20 de ani «a luat CEVA» și pînă la trista listă a produselor farmaceutice administrate azi, așadar, la doping, calea nu a fost așa de lungă. Ceea ce altădată știau doar inițiații, știe astăzi orice începător în ale sportului. Semnalul de alarmă s-a tras însă prea tîrziu. A trebuit ca dopingul să facă victime printre cei mai buni sportivi, pentru ca forurile de resort (ajungînd chiar pînă la O.N.U.) să înceapă luarea de măsuri. Aceeași lume care se înfioară și condamnă comerțul cu stupefiante, născut și rămas în faza de clandestinitate, a acceptat, ani de zile, noul comerț al produselor drogante, la lumina zilei.

Recent, încheiatul Giro (turul ciclist al Italiei) s-a soldat cu o listă uluitoare (prin valoarea sportivă a celor aflați pe ea) de rutieri care au recurs la doping. Declarațiile lor stîrnesc nedumerire și stupoare, deoarece ele resping acuzațiile susținute de rigoarea științifică a analizelor. Înseamnă că ei sînt de două ori, dacă nu de trei ori, victime: ale directorilor tehnici, ale medicamentului în sine și ale inocenței.

Și dintre sportivii români cîțiva au fost găsiți în aceeași culpă. Ne întrebăm dacă nu cumva situația lor nu este similară cu cea a cicliștilor eliminați din II Giro? De ce să se creadă mai lesne în culpabilitatea sportivilor și mai puțin în cea a antrenorilor, managerilor, directorilor tehnici, președinților de cluburi sau cum le-om mai zice celor care compun anturajul (din ce în ce mai interesat) al mișcării sportive?

Olimpiada de la Mexic este aproape și ea va coincide cu cea mai directă confruntare a sportului cu dopingul.

Este absolut necesar ca cei care ne vor reprezenta țara să nu cadă pe acest cîmp de bătaie, lipsit de glorie. De aceea, măsurile se cer a fi luate de pe acum și rezultatele lor să fie publice.

Cineva îmi spunea, cîndva, cu o tristețe pe care o înțeleg deplin, că ultimul război,cu cortegiul său funebru de cea mai neagră amintire, a grăbit totuși nașterea penicilinei.

Oricît de crud ni s-ar părea războiul declarat azi stupefiantelor vieții sportive, să-l ducem cu curaj, din prima zi, spre a-i micșora proporțiile, spre a-i smulge cît mai multe posibile victime.

Em. VALERIU

Instantaneu:

CU MICROBUZUL ÎN JURUL PĂMÎNTULUI

Zilele acestea au trecut prin București doi tineri din Japonia, care fac ocolul pămîntului la bordul unui microbuz.

Cei doi tineri — Kony Kuvobora și Tosh Ikatsu Mogukzi — și-au început călătoria de la Tokyo la data de 4 februarie 1968 străbătînd, de atunci, un traseu care cuprinde orașele Singapore, New Delhi, statul Kuweit, Istanbulul și Sofia. De la București echipajul s-a îndreptat spre Belgrad, urmînd să străbată alte țări ale Europei. Călătoria va dura doi ani.

LA ANIVERSAREA REVISTELOR „Új Élet" și „Igaz Szó"

S-au împlinit, recent, zece ani de cînd la Tîrgu Mureș a apărut primul număr al revistei literare și culturale, «Új Élet».

În acest deceniu, «Új Élet» îmbogățindu-și continuu conținutul, multiplicîndu-și, perfecționîndu-și genurile publicistice, îmbunătățindu-și prezentarea grafică, a oglindit cu pasiune marile realizări ale constructorilor socialismului din țara noastră, succesele repurtate de întregul popor prin transpunerea în viață a politicii partidului nostru.

Propagînd ideile umanismului socialist, «Új Élet» a militat consecvent pentru formarea conștiinței socialiste, a contribuit la întărirea prieteniei de nezdruncinat dintre oamenii muncii români, maghiari și de alte naționalități, înfrățiți într-un același ideal de înflorire a patriei, România socialistă.

Întîmpinînd cu caldă inimă aniversarea stimatei noastre consoare, îi urăm totodată noi succese în viitoarea ei activitate.

Salutăm cu vie satisfacție aniversarea celor cincisprezece ani de existență a revistei «Igaz Szó» din Tîrgu Mureș, periodic în limba maghiară al Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România.

În frontul nostru literar, «Igaz Szó» a adus o substanțială contribuție la dezvoltarea noii noastre literaturi. Extrăgîndu-și seva creației din terenul fertil al realităților socialiste, literatura promovată în paginile revistei — rod al generațiilor diferențiate ca vîrstă, dar nu și ca spirit — a înfățișat de atîtea ori în imagini artistice convingătoare și emoționante aspecte semnificative ale construcției socialismului în România.

Urăm tuturor acelora care se ostenesc pentru scoaterea frumoasei reviste «Igaz Szó» un drum de cît mai spornice rezultate.

Colectivul redacțional al revistei «Flacăra»

ÎN CURÎND – MEDICI ELECTRONICI

Bioradiotelemetria a permis specialiștilor de la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei Republicii Socialiste România să urmărească comportarea piloților chiar în timpul zborului, și a mecanicilor C.F.R. — pe locomotivă, surprinzînd astfel pe viu modificările fiziologice, starea de tensiune emoțională și rezistența organismului la efortul fizic și psihic.

Acad. prof. dr. docent GR. BENETATO:

„COLABORATORII NOȘTRI – INGINERII ELECTRONIȘTI"

Metodele electronice permit nu numai determinarea unui diagnostic, ci și studierea și supravegherea de la distanță a proceselor vitale din organism.

Preocupați de asigurarea unei orientări moderne a cercetărilor de fiziologie din țara noastră, în planul de cercetare al Institutului nostru de fiziologie normală și patologică figurează și o serie de teme legate de comportarea organismului în condiții variate. Aceste studii au devenit posibile datorită metodelor electronice de telemetrie, și ele ne-au permis urmărirea omului în condiții cît mai apropiate de cele existente în mod normal în timpul exercitării profesiei: la piloți — chiar în timpul zborului, la mecanicii de locomotivă —

(Continuare în pag 24)

Profesor dr. docent P. VANCEA membru corespondent al Academiei

GÎNDIREA CREATOARE SE DESFĂȘOARĂ ÎN AFARA MAȘINII...

...dar calculatorul electronic ușurează munca în domeniul cel mai spinos al medicinei — diagnosticul

Mașina electronică nu se substituie, desigur, specialistului, dar îi ușurează munca în domeniul cel mai spinos al medicinei: diagnosticul. Dificultatea decurge din faptul că obiectul medicinei este cea mai complicată formă a vieții, organismul uman. Or, de un diagnostic exact depinde însăși eficacitatea terapiei instituite, tratamentul *cauzal* — și nu cel simptomatic — constituind țelul medicinei curative moderne.

Mașinile electronice au o «memorie» prodigioasă, practic ne-

(Continuare în pag. 24)

ÎN CURÎND MEDICI ELECTRONICI

...care nu-i vor înlocui însă pe cei cu care ne-am obișnuit de cînd lumea. Alianța rodnică dintre medicină și tehnică duce, de pe acum, la rezultate spectaculoase în ceea ce privește precizia și rapiditatea diagnosticului și capacitatea de intervenție în lupta împotriva celui mai vechi dușman al omenirii: BOALA

O vizită la o clinică medicală modernă. Medicul de gardă seamănă cu un dispecer de la o centrală automată care, de la «tabloul de comandă» din camera sa, poate supraveghea de la distanță pe toți bolnavii din secție.

Cum este posibil acest lucru? Fiecare bolnav este prevăzut cu aparate electronice minuscule care înregistrează pulsul, tensiunea arterială, temperatura, respirația. Aceste date, transformate în impulsuri electrice, sînt transmise postului central de la biroul medicului de gardă unde se înscriu sub forma unor parametri. Este de ajuns ca medicul să apese pe un buton pentru a obține de la un pat la altul informații precise despre starea bolnavului. La pacienții în stare mai gravă electrozii înregistrează și transmit, la intervale de timp stabilite de medic, electrocardiograma, electroencefalograma sau alte «imagini» ale unor organe vitale. În funcție de datele aflate pe această cale, el poate declanșa, tot automat, aparatul de respirație artificială, de reanimare cardiacă sau de transfuzie.

În sfîrșit, fiecare bolnav are posibilitatea să comunice verbal cu medicul cu ajutorul unui microtelefon atașat lîngă perna sa. Medicul de gardă, la rîndul său, poate sfătui pacienții sau da îndrumări surorilor și infirmierelor printr-un sistem de interfon aflat în cabina sa.

Sistemul pe care l-am descris în linii mari a fost introdus de acum într-o serie de spitale moderne și în mod special în secțiile cu bolnavi gravi, în secțiile de reanimare și terapie intensivă, care reclamă o supraveghere centralizată și constantă ca, de pildă la Spitalul Nord din Marsilia și Azilul din Strasbourg. Aparate similare de telediagnostic pot funcționa și pe ambulanțele sanitare, transmițînd spitalului prin radio simptomele bolnavului, «activitatea electrică» a inimii, creierului, mușchilor și date despre alte funcții biologice.

CENTRALA DE DIAGNOSTIC

Alte cercetări privind introducerea automaticii în medicină se orientează spre folosirea calculatoarelor electronice pentru îmbunătățirea diagnosticului medical. S-a constatat că în «memoria» celui mai modest calculator se pot păstra detaliile a nenumărate cazuri; în orice caz în număr mult mai mare decît le întîlnește un medic în cursul întregii sale cariere. Teoretic, un șir de mașini legate în lanț pot păstra în memoria lor *istoricul tuturor bolilor pacienților care trec prin spitalele unei țări întregi*. Inginerii și medicii care lucrează în acest domeniu precizează că în următorii 10-20 de ani va fi posibil ca orice medic să se adreseze prin telefon «centralei de diagnostic» pentru a obține confirmări asupra unor afecțiuni presupuse pe baza simptomelor constatate la un bolnav.

Astfel, cel puțin medicii care lucrează în spital vor fi în măsură să utilizeze, prin intermediul telexului, memoria mașinilor de calcul fără a-și părăsi cabinetele în care lucrează. La cîteva centre medicale britanice s-a început colectarea datelor necesare pentru alcătuirea «arhivei patologice». La complexul spitalicesc din Birmingham, care deservește cinci milioane de oameni, s-a început stringerea de informații asupra antecedentelor patologice, pe fișe perforate, de la 400 000 pacienți.

La spitalul din Boston (S.U.A.) o mașină electronică întocmește foaia de observație a bolnavului. Pe o fișă specială pacientul notează numele, vîrsta, sexul, profesia, antecedentele medicale și răspunde prin *da* sau *nu* la întrebări privind simptomele pe care le prezintă. «Robotul-medical» prelucrează aceste date și furnizează *într-un timp record* un diagnostic preliminar sau, cum îl numesc specialiștii, profilul patologic al pacientului.

Pe baza acestui «profil», medicul știe încă înainte de a examina bolnavul în ce sens trebuie să-și orienteze investigațiile și ce analize sînt necesare.

DEPISTAREA ELECTRONICĂ A CANCERULUI?

Diferite tipuri de medici electronici funcționează de acum în diverse centre spitalicești. La Institutul de cercetări matematice de pe lîngă Academia de științe maghiară a fost realizat un robot care stabilește gradul de însănătoșire a bolnavului de tuberculoză și capacitatea de muncă a acestuia. În mod obișnuit compararea datelor diagnostice, a declarațiilor bolnavului, a probelor funcționale și a radiografiilor și analizelor, depinde de opinia subiectivă a medicului. Erorile posibile sînt înlăturate prin analizarea electronică a peste 8 000 date inițiale de către mașina numită «electroclarificator», care efectuează toate aceste operații în timpul cel mai scurt și elaborează un diagnostic final obiectiv și competent.

O originală «combină medicală» funcționează la spitalul din Novosibirsk (U.R.S.S.). Ea efectuează 12 electrocardiograme și stabilește viteza respirației, cantitatea oxigenului inspirat și a bioxidului de carbon, și trepidația corpului la fiecare bătaie a inimii.

Un calculator electronic menit depistării în masă a cancerului a fost construit în Anglia. Aparatul, înzestrat cu o memorie prodigioasă, va primi și analiza informațiile recepționate prin fotografierea microscopică a celulelor din corpul omului.

Unii specialiști emit ipoteza că peste cîțiva ani va fi posibilă depistarea tumorilor maligne în fază vindecabilă prin analiza automată a fotografiilor celulare. Se presupune că depistarea va fi tot atît de simplă ca cea a leziunilor tuberculoase prin microradiografiere. Dar aceasta este o problemă a viitorului...

Calculatorul electronic, după ce primește «datele pacientului, furnizează instantaneu «concluziile». Cu aceasta rolul său s-a terminat; are cuvîntul Omul, specialistul care interpretează concluziile mașinii.

«ROBOTUL BIOCHIMIC» — O JUMĂTATE DE MILION DE ANALIZE ÎN CINCI ZILE

Automatizarea a pătruns și în lumea laboratoarelor de analize medicale.

În laboratoarele societății americane «General Electric» a fost pusă la punct o mașină de diagnostic... bacteriologic: 32 de culturi microbiene din flora «curentă» pot fi identificate și analizate rapid. Doi medici suedezi au realizat un aparat care poate efectua analize deosebit de precise ale sîngelui, serului sanguin, urinei, lichidului cefalorahidian. Instalația trebuie alimentată și golită manual; în rest, toate operațiile decurg automat. Acest «robot biochimic», denumit Autochemist, a fost experimentat într-o regiune cu 100 000 locuitori, realizîndu-se jumătate milion de analize în cinci zile!

În țara noastră, automatizarea își croiește și ea drum în instituțiile medicale. Numeroase instrumente ușurează în acest mod investigațiile, precizarea diagnosticului și intervențiile de toate felurile. Astfel, inima este studiată prin vectocardiograf, angiocardiograf, balisticocardiograf și stereocardiograf, pe lîngă cunoscutele electrocardiografe. Creierul poate fi investigat cu aparate electronice perfecționate care culeg 72 curenți biologici *simultan* din diferite puncte ale scoarței cerebrale. Aparate de telediagnostic funcționează la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei.

În domeniul chirurgiei, aparate de anestezie automată, instalații electronice pentru înlocuirea temporară a inimii și plămînilor sau «automate de cusut», care economisesc chirurgilor ore de muncă încordată, funcționează în numeroase clinici. Pentru blocurile chirurgicale, industria de aparatură medicală din țara noastră a realizat instalații automate de sterilizare, aparate de anestezie în circuit închis care permit reglarea amestecului de gaze (oxigen, protoxid de azot, ciclopropan etc.) în orice proporții, după cerințe. Oxigenatorul slujește la administrarea oxigenului bolnavilor, debitul fiind reglat și măsurat după nevoie între 1 și 12 litri pe minut; cronaximetrul românesc este un aparat electronic utilizat în diagnosticul paraliziilor nervoase și musculare.

Mașinile și aparatele electronice nu vor înlocui, desigur, niciodată medicul. Acționînd după dorința și la comanda lui, cu rapiditatea ce le este caracteristică, ele îl vor elibera de operații stereotipe și migăloase, lăsîndu-i mai mult timp pentru gîndire și creație. Calculatoarele electronice vor permite în același timp reducerea personalului paramedical, degrevarea sarcinilor acestuia și crearea unor condiții superioare de diagnostic și tratament. Iată de ce ele reprezintă un fenomen progresist în medicina contemporană.

Dr. E. ROȘIANU

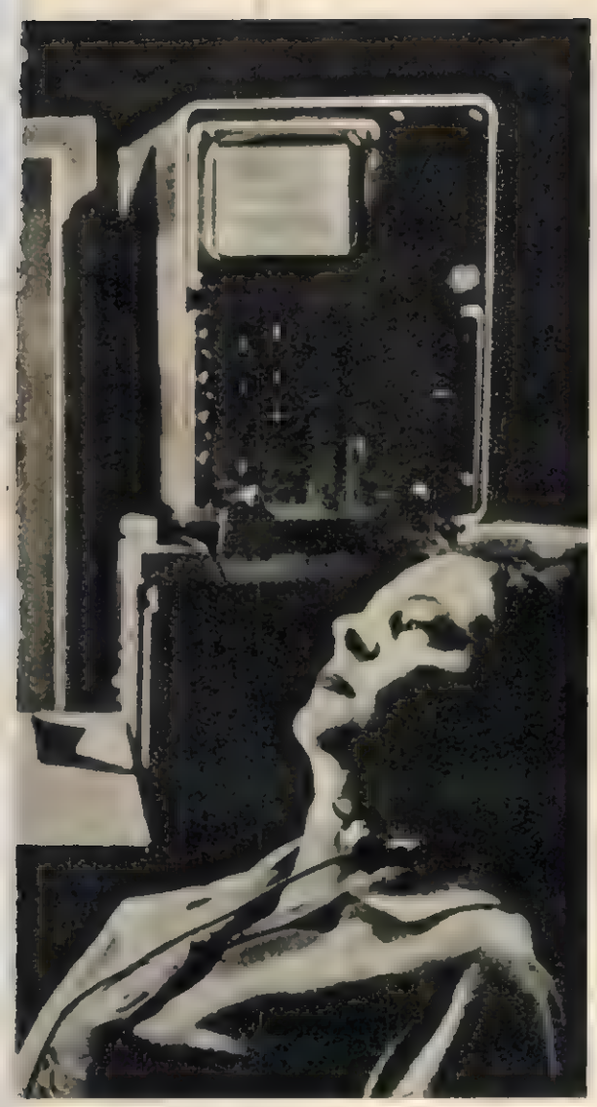

Starea ochiului acestei paciente este analizată de un calculator electronic.

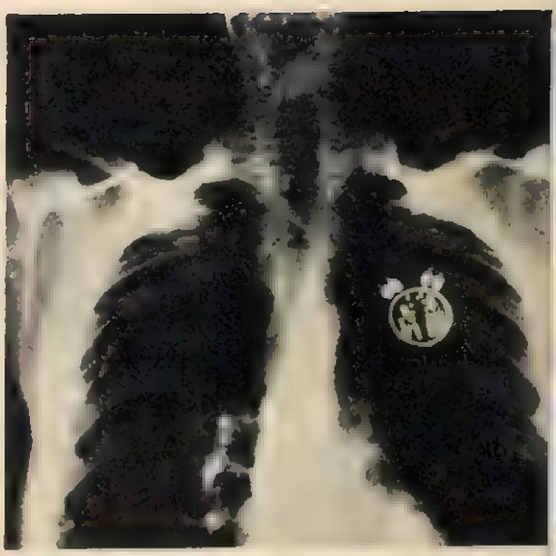

Radioreceptorul minuscul și microelectrozii apar clar în această radiografie a bolnavului de angină pectorală. Rezultatele sînt spectaculoase... dar deocamdată doar la scară experimentală.

Medicina electronică? Iat-o în acțiune!

Dispariția durerii la o simplă apăsare pe buton... Iată în adevăr o realizare evidențiind, o dată mai mult, cît de vastă, și în același timp cît de strîns legată de viața cotidiană, este revoluția în electronică ce se desfășoară pe tăcute sub ochii noștri. Și aceasta cu atît mai mult cu cît, în cazul de față, este vorba de una din durerile cele mai sfîșietoare cunoscute medicinei și anume, cele cauzate de angina pectorală.

Se știe că în această boală, arterele coronare îngustate prin depunerea de plăci ateroscleroticе nu mai lasă să curgă sîngele cu debitul normal. În această situație, orice efort fizic, de pildă urcatul unei scări, o emoție sau chiar simplul contact cu frigul pot produce dureri atroce, o senzație de apăsare și sufocare care durează uneori zeci de minute în șir.

Bolnavilor li se recomandă evitarea eforturilor și a emoțiilor (ceea ce, firește, nu este totdeauna ușor de realizat...) și li se prescriu medicamente, care măresc afluxul de sînge oxigenat spre inimă și, în același timp, fac să diminueze nevoia de oxigen a fibrei musculare miocardice. Din păcate, în cazurile grave arterele coronare sînt prea îngustate de plăcile aterosclerotice și nu se poate realiza dilatarea lor eficientă prin administrarea de medicamente.

PRINTR-O SIMPLĂ APĂSARE PE BUTON

Recent, un grup de specialiști de la Institutul național de cardiologie al S.U.A. din Bethesda, statul Maryland, lucrînd sub îndrumarea doctorilor Eugene și Nina Braunwald, a pus la punct un dispozitiv care oprește durerea *printr-o simplă apăsare pe buton*.

Cercetătorii și-au îndreptat atenția asupra sinusurilor arterei carotide (zone așa-numite reflexogene formate dintr-o aglomerare de celule nervoase și localizate pe ambele părți ale gîtului). Ei au stabilit corelația exactă dintre volumul de oxigen necesitat de inimă, pe de o parte, și ritmul bătăilor cardiace, starea mușchiului cardiac și presiunea în cavitățile ventriculare (camerele de pompare ale inimii), pe de altă parte. Se știa, totodată, că sinusurile carotidei sînt acelea care trimit impulsuri nervoase centripete, grăbind sau încetinind ritmul bătăilor cardiace și în general activitatea mușchiului inimii, și contractînd sau dilatînd, după nevoie, vasele sanguine.

Dacă presiunea sîngelui tinde să scadă — de pildă, cînd ne ridicăm brusc în picioare — impulsurile nervoase sosite pe această cale grăbesc ritmul și «alura cardiacă». Dimpotrivă, atunci cînd tensiunea crește, sinusurile carotidei comandă neuroreflex încetinirea ritmului cardiac. Or — și acesta este elementul principal — reducerea ritmului și activității inimii implică și micșorarea consumului de oxigen. Deoarece s-a constatat că atunci cînd tensiunea crește impulsurile nervoase sosite din sinusurile carotidiene sporesc în intensitate, tocmai pentru a încetini activitatea cardiacă, echipa din Bethesda a emis părerea că stimularea electrică artificială a zonelor reflexogene mai sus-menționate ar putea oferi bolnavilor de angină o soluție terapeutică eficace.

Stimulatorul electronic folosit este destul de complicat și, firește, trebuie introdus în prealabil în corpul pacientului printr-o intervenție chirurgicală. Microelectrozi sînt fixați în zonele reflexogene carotidiene și conectați prin fire cu un radioreceptor miniatural plasat sub piele.

Bolnavul poartă în buzunarul de la vestă, pe cît posibil deasupra radioreceptorului, o bobină de inducție legată printr-un fir electric obișnuit de o baterie fixată de centură. La apariția durerii precordiale, pacientul apasă pe un buton și într-un răstimp extrem de scurt impulsul electric generat de baterie ajunge în bobină, de aici la radioreceptor, care la rîndul lui îl retransmite electrozilor. Sinusurile astfel stimulate reduc pe cale neuroreflexă activitatea cardiacă și permit astfel atenuarea pînă la dispariție a durerii cardiace!

BOLNAVUL... MERGE PE BICICLETĂ

Primele experiențe «pe viu» au fost încununate de succes. Unul din pacienți, un artist în vîrstă de 54 de ani, poartă aparatul de zece luni. El este capabil în prezent să meargă 40 de minute pe bicicletă. Înainte, doar după cîteva minute, o durere chinuitoare îl obliga să înceteze orice efort.

Dr. Eugene Braunwald a declarat că stimulatorul este preferabil medicamentelor vasodilatatoare coronariene întrucît el oprește durerea instantaneu și nu dă naștere la efecte secundare negative.

Ingeniosul dispozitiv se folosește deocamdată doar experimental. Costul lui este de altfel extrem de ridicat și producerea în serie, deci procurarea pe piață la un preț accesibil, rămîne o problemă a viitorului. El deschide însă perspective îmbucurătoare milioanelor de bolnavi de angină pectorală, încadrîndu-se, după cum spuneam la început, în revoluția pe care electronica o înfăptuiește în medicină și în alte domenii ale științei, cu efect direct asupra vieții de zi cu zi.

Din nefericire, stimulatorul electronic nu aduce și nu este menit să aducă un remediu bolii vasculare coronariene ale cărei manifestări dureroase exterioare le combate cu eficiență. El rămîne un procedeu paleativ și nu un tratament radical. De aceea problema profilaxiei și a tratamentului aterosclerozei, încă nesatisfăcător rezolvată, continuă a fi una dintre problemele medicale fundamentale ale veacului nostru.

L. NIȚESCU

Soveja. O arhitectură și un port pitoresc fac faima acestei comune vrînceme. Aici a fost exilat în anul 1849 Alecu Russo și tot aici a descoperit el capodopera literaturii populare: «Mioriţa»

călătorie nouă:

VRANCEA-

ţara celor şapte munţi

de C. BOZBICI

În vest munţii care odinioară erau îmbrăcaţi în haina verde a pădurilor, cu ferigi care acumulează răcoare, cu postate de zmeură, paradis pentru urşii iubitori de dulceaţa sălbaticului arbust, cu riuri tenace şi repezi în care viseză păstrăvii şi, la acei păstrăvi, pescarii, cu văi adînci şi plaiuri întinse care mai păstrează drumurile transhumanţelor şi ecoul de demultelor tălăngi. Aici mai este încă epicentrul trecutelor seisme şi al celor viitoare, locul marilor şi tainicelor mişcări tectonice, supravegheate zi şi noapte de acele seismografelor. Apoi,ca o urmare firească, înălţimile coboară, din vest spre est, transformîndu-se în dealuri domoale, şi din terasă în terasă se naşte cîmpia, cea a Focşanilor, cea a Siretului, cu soluri fertile... Aceasta e Vrancea, pămînt al unei sfinte trinităţi agreste: pădurea, via şi grîul. Acesta este pămîntul pe care l-a cîntat poate şi Russo: «Verzi sînt dealurile tale, frumoase pădurile şi dumbrăvile spînzurate pe coastele dealurilor, limpede şi senin ceriu tău; munţii se înalţă trufaşi în văzduh; riurile, ca briie pestriţe, ocolesc cîmpurile; nopţile tale încîntă auzul, ziua farmecă văzutul...»

SPRE NOI DIMENSIUNI

Noua împărţire administrativ-teritorială, care a făcut din ţinutul Vrancei un judeţ armonios alcătuit, a dinamizat întreaga activitate economică şi socială. Se manifestă din ce în ce mai mult participarea maselor la rezol-

Pod pe valea Nărujei.

Munții Vrancei sînt renumiți prin frumusețile lor. Poieni și păduri alternează cu văi și rîuri repezi.

varea problemelor vieții sociale, la conducerea treburilor obștești.

Pornind de la particularitățile județului în care se întîlnesc toate formele de relief, de la existența unui mare număr de comune și de sate dispersate pe o arie largă, s-a făcut un amplu studiu în vederea unei noi delimitări a comunelor, la care au participat economiști și ingineri, profesori și geografi, reprezentanți ai organizațiilor de masă și activiști de partid. Astfel s-a definitivat în aceste săptămîni organizarea a 59 de comune (față de 91 existente pînă acum), cu o medie de 4 864 de locuitori (față de circa 3 000), suprafața acestora crescînd de la circa 5 000 ha la 7 800 ha. Sînt premisele unor viitoare dezvoltări economice.

Discuții mai aprinse au comportat denumirile unor comune. Propunîndu-se schimbarea numelui satului Dragosloveni în Soveja, au intervenit argumentele tradiției. Soveja este numele sub care sînt cunoscute împreună două comune: Dragosloveni și Rucăreni. Într-o scrisoare, G. Geană, cercetător științific la Centrul de cercetări antropologice al Academiei, scria comisiei județene: «...denumirile celor două sate — Dragosloveni și Rucăreni — sînt corelative, ele semnificînd numai împreună istoria atît de interesantă a oamenilor de pe aceste meleaguri, începînd chiar de la origini, știindu-se îndeobște că sovejenii sînt veniți de la Rucăr și Dragoslavele din Muscel».

Drumurile istoriei ne duc astfel spre izvoarele numelor, ca să știm cine sîntem și de unde venim. Demult, ciobanii din Țara Bîrsei porneau cu saricile, măgarii și oile lor în lungi transhumanțe. Unii s-au oprit cu timpul pe malurile Șușiței, în niște poieniște, și-au așezat stînele la răcoarea pădurilor de brazi și au întemeiat comuna Cîmpuri. Țăranii iobagi din Muscel care au fugit de pe moșii și-au găsit loc de odihnă și libertate tot în acești munți. Migrînd, ei au întemeiat Rucărenii și Dragoslavele, au adus cu ei portul, obiceiurile, cîntecele și spiritul implacabil al libertății, s-au numit răzeși și Matei Basarab, ca să-i aibă drept sprijin la restriște, a zidit aici o mănăstire (1645), semn că nu i-a uitat.

LEGENDE

Vrancea a dăruit literaturii române capodopera sa nemuritoare: *Miorița*, o cantilenă

(Continuare în pag. 10)

VRANCEA – ȚARA CELOR ȘAPTE MUNȚI

a spiritualității românești, descoperită de Alecu Russo în exilul său la Soveja.

Vrancea ne-a dăruit inspirate legende, care încep cu popasul lui Ștefan cel Mare în codrii aceia generoși, la casa Tudorei Vrîncioaia, mamă a șapte copii, pe care bătrîna îi va trimite să adune plăieșii risipiți prin văile tăcute ca să întregească oștirea voievodului și să învingă dușmanul. Tot legenda îi atribuie domnitorului aceste cuvinte: «Iată, voi sînteți șapte frați, iar în Vrancea sînt șapte munți. Ai voștri să fie în veci cu văi, ponoare și tot ce se află acolo. Întoarceți-vă dar înapoi în codrii voștri și să-i stăpîniți sănătoși din neam în neam; iar mamei voastre duceți-i multă sănătate din partea voievodului Ștefan care, la vreme de strîmtoare, a găsit la casa ei pat pentru odihnă și brațe voinicești de luptă». Și de atunci — se spune — datează cele șapte sate: Negrilești, Spulber, Brisești, Bordești, Păulești, Spinești și Nistorești, purtînd numele celor șapte feciori ai Vrîncioaiei.

Viticultura rămîne unul dintre sectoarele forte ale județului, celebritatea podgoriilor sale fiind atestată încă din vechime.

Focșani: vechiul centru comercial al orașului. Străzile aduc aminte de mărunțul comerț de altădată...

VRANCEA: O PRIVIRE SPRE VIITOR

O analiză complexă și lucidă întreprinsă de organele de partid și de stat a dus la constatări edificatoare. Din punct de vedere economic Vrancea are actualmente un nivel mai scăzut comparativ cu alte județe cu o structură teritorială și bogății similare. Luîndu-se drept an comparativ 1966 — anul unui amplu recensămînt — se constată că la o pondere de 1,8% din populația țării, județul deține numai 0,9% din producția globală industrială, 0,8% din numărul salariaților din industrie, 1,4% din producția de grîu (la 1,7% din suprafața agricolă a țării), 1,6% din efectivele de bovine etc. Cu toată dezvoltarea însemnată a viticulturii, producția globală agricolă pe locuitor se situează sub media pe țară. Nivelul de dezvoltare relativ scăzut al județului se reflectă și în gradul nesatisfăcător de urbanizare, ponderea populației orășenești fiind numai de 19,4% față de 38,2% proporția medie pe țară, iar cel mai important oraș — Focșani — are doar 35 000 de locuitori.

Proporțiile sînt în net dezacord cu posibilitățile potențiale. Județul Vrancea dispune de un important fond agricol (342 000 ha suprafață agricolă dintre care 148,4 mii ha teren arabil, 26,6 mii ha vii, adică 10,5% din suprafața de vii a țării), de unul forestier de loc neglijabil (37,6% din suprafața județului), la acestea adăugîndu-se resursele naturale.

Există deci un decalaj care trebuie recuperat. Industrializarea va fi fără îndoială motorul care va dinamiza economia județului pe teritoriul căruia sînt în curs de construcție sau de amplasare importante fabrici și uzine.

Agricultura concurează din plin la dezvoltarea viitoare a economiei județului. Dar pentru obținerea unor producții de cereale sporite și stabile se impune extinderea imediată și pe scară largă a irigațiilor. Apa rămîne una dintre problemele majore ale acestei regiuni care nu e lipsită de ape curgătoare: Milcov, Putna, Zăbala etc. dar care în ani mai secetoși, ca acesta, prezintă spectacolul dezolant al unor albii secate. Un studiu al regimului de precipitații în perioada 1921-1955 atestă un nivel scăzut în această zonă de deal și cîmpie: 550 mm anual față de 680 mm medie pe țară.

Viticultura rămîne sectorul forte al județului, celebritatea podgoriilor sale fiind atestată de documente încă din vechime. Pe vremea lui Ștefan cel Mare podgoria Odobești era o concurentă temută a Cotnarilor prin marea cantitate de vinuri pe care o producea. Județul deține și astăzi primul loc pe țară în producția de struguri, depășind substanțial producția medie pe țară. (Podgoria Odobești: 5 968 kg/ha, podgoria Panciu: 6 300 kg/ha.) Dar acestea sînt doar cifre medii întrecute la rîndul lor de producții record (1967) ca cele de la C.A.P.-Timboiești: 8 983 kg/ha, C.A.P.-Gugești: 9 636 kg/ha sau C.A.P.-Movilița: 11 230 kg/ha etc. Stațiunea experimentală viticolă de la Odobești urmărește pe mai multe planuri conservarea și dezvoltarea viilor, acest important fond economic.

— Printre preocupările noastre actuale ne-a spus cercetătorul ing. Brăguță Grigore — este tipizarea și obținerea de partizi mari de vinuri. În podgorie au existat mai mult de 100 de soiuri de struguri, unele valoroase, altele mai puțin și unele slabe. Stațiunea a selecționat cîteva soiuri de bază productive și de bună calitate care să formeze sortimentul podgoriei: Galbenă de Odobești, Fetească de Ardeal, Riesling italian etc. Trebuie să aflăm care din aceste soiuri asigură singure un vin bun, și să stabilim proporțiile ideale între acestea pentru menținerea unei constanțe a calității an de an.

«VIN' LA MILCOV CU GRĂBIRE...»

Curios cum un oraș ca Focșani, centru al multor evenimente istorice, situat într-o regiune bogată, a rămas o așezare fără prea

Vrancea dispune de un fond forestier important: pe o treime din suprafața județului se întind păduri.

mare importanță economică. Străzile aduc aminte de un mărunt comerț defunct; casele, cu rare excepții, nu depășesc două nivele. Nici timpul n-a fost prea blînd cu orașul. Prădat și ars adesea de-a lungul timpului, pustiit de ciumă (1829), zguduit de cutremure Focșanii au renăscut de fiecare dată încet și pașnic, au tentat adesea și o afirmare administrativă ca pe vremea lui Constantin Cantemir cînd pe ulițele sale se plimba, plămădindu-și marea sa cronică, Miron Costin, staroste de Putna, sau aproape cu două secole mai tîrziu, datorită poziției sale, cînd a devenit — fără precedent în istorie! — reședința a două județe, a Putnei moldovenești și a Slam-Rîmnicului muntenesc. Evenimentele care au precedat Unirea i-au dat strălucire în epocă, aici fiind găzduită Comisia centrală. Printre aceste ziduri și-a purtat melancoliile pe-atunci poetul Grigore Alexandrescu și lucidul Mihail Kogălniceanu. Este epoca în care orașul și rîul care-i scaldă marginile — Milcovul — intră în istorie și legendă:

«Vin' la Milcov cu grăbire
Să-l secăm dintr-o sorbire...»

Este vremea care va deschide orașului nebănuite perspective culturale datorită unor buni și venerabili cetățeni ai săi, ca artistul Ion Lupescu sosit prin 1870 cu o trupă al cărui sufleor, Vasile Conta, va deveni unul dintre spiritele strălucite ale națiunii. Ion Lupescu va dura un teatru, va aduce de la Milano cîțiva artiști printre care se va afla și un cîntăr, Lucio Vecchi, marele animator al vieții muzicale focșănene din acel sfîrșit de secol, nu lipsit de strălucire, cînd orașul avea o societate filarmonică de renume. Apoi, cînd toți acești bătrîni entuziaști vor fi doborîți de apusul vieții, va apărea insolitul om care a fost Gheorghe Pastia, maiorul, moșier ciudat, care vinde pe rînd totul ca să construiască în Focșani unul dintre cele mai frumoase teatre din țară, urmărindu-i pe schele înălțarea, mîncînd alături cu zidari și dulgheri, și pe care donîndu-l municipalității n-are decît o singură dorință: «...iar pentru ca în realitate să-și ajungă menirea (teatrul — n.n.) ce-i destinez, executorii testamentului care și conducerea lui culturală nu va îngădui să se prezinte pe scena lui decît spectacole ce vor crede serioase și morale cu condiția să îndeplinească un scop cultural, educativ și național...».

Azi Focșani nu este decît un popas pentru turnee, cu toate că pînă în 1963 avea o filarmonică la pupitrul căreia au mînuit bagheta dirijori renumiți. Ea a fost mutată însă la Galați din rațiuni care azi ni se par inexplicabile. Stimularea vieții artistice preocupă forurile județene dar, ambițiile ni se par mini me

— În situația în care ne aflăm acum — ne mărturisește Liviu Braica, directorul Casei de creație a județului Vrancea — înființarea unui teatru de estradă se impune cu necesitate. În concepția noastră teatrul de varietăți ar trebui să aibă două secții: de estradă și de folclor. Zona Vrancei este posesoarea unui bogat tezaur folcloric, literar și muzical. O asemenea unitate artistică va beneficia de largi posibilități de valorificare a fondului artistic popular. Cadre artistice avem. Mă gîndesc numai la instrumeniștii cu experiență care au rămas în orașul nostru după mutarea filarmonicii la Galați. În sfîrșit, trebuie să mai amintesc că în componența județului există în afară de Focșani alte patru orașe care sînt lipsite de viață artistică proprie, de unde se va impune ca teatrul de varietăți pe care-l preconizăm să creeze și aici stagiuni permanente...»

O estradă nu satisface totuși multitudinea gusturilor și aspirațiilor culturale ale unei populații care are exemplul unei tradiții muzicale și al unei vieți teatrale de care își amintesc cu melancolie cei mai vîrstnici.

Noua împărțire administrativ-teritorială a dinamizat, după cum se poate constata, toate forțele. Aspirațiile merită și trebuie susținute, Focșanii zilelor noastre se află în fața unui nou imperativ: modernizarea. Reședință de județ, cu o industrie în plină dezvoltare, orașul va cunoaște o amplă creștere a populației. Planurile de sistematizare anunță importante lucrări edilitare.

Viața modernă înlătură treptat vestigiile trecutului și pe aceste pămînturi și așezări.

Fotografii de Sorin DAN (color) și Gh. AMUZA (alb-negru)

trei într-o arcă, fără a mai socoti și... șopîrla

Interesul și sentimentul de satisfacție cu care oamenii muncii din țara noastră au primit măsurile Plenarei C.C. al P.C.R. din 19 iunie, măsuri care se referă la apărarea consecventă a avutului obștesc, la prevenirea și sancționarea faptelor care duc la acumularea ilicită de bunuri materiale, exprimă adeziunea deplină a poporului nostru la politica de continuă întărire a economiei țării pe care o duce Partidul Comunist Român. Numeroase luări de poziții exprimate public arată dezaprobarea legitimă a cetățenilor cinstiți față de actele de nesocotire a legalității socialiste, de însușire nejustificată de bunuri și valori materiale în dauna avutului obștesc și individual, față de toți cei care încalcă principiul de bază al retribuției muncii după calitatea și cantitatea sa.

Relatăm în paginile de față un caz penal ales la întîmplare, încercînd să răspundem la întrebarea: oare o răspundere morală pentru delictele comise în acest caz nu revine și colectivului de muncă în care s-au comis faptele?

— Vă rog să țineți cont că m-am «oprit» la numai 20 000 de lei!

Punct. Acît a avut de spus în apărarea sa Bogdănescu Mircea, fiul lui Traian și al Margaretei, în vîrstă de 38 ani.

Era inculpat pentru escrocarea unui număr mare de cetățeni, pînă la limita sumei la care a catadixit să se «oprească». Dosarul mai cuprindea și o colecție bogată de alte «mărunțișuri»: delapidare, abuz în serviciu, fals, speculă. Toate, în împrejurări legate de funcția sa de calculator la I.G.O.-Urziceni.

Impertinență? Cinism?

Procurorul spune că Mircea Bogdănescu și-a mărturisit, în particular, regretul că nu a înșelat cu cel puțin 40 000 lei.

Tipul e un fel de jurist-amator. Cînd ticluiește un fapt penal, îl calculează ca un șahist, cîntărind riscurile, analizînd posibila încadrare în drept, pregătindu-și alibiurile.

— Vițelul l-am tăiat ca să pregătim și noi o gustare la serviciu. Pulpa dreaptă din față l-am dat-o șefului-contabil.

Cade pe gînduri. Abia mai tîrziu voi înțelege legătura ascunsă cu ideea următoare:

— Să vedeți că peste vreo două săptămîni vine și frați-miu pe-aici.

— Tot...?

— Da, tot arestat...

Nefericită faimă! Așa cum există familii de violoniști celebri, familii de gauchos sau de acrobați la trapez, există, din păcate, și familii de infractori.

— El a fost fraier. S-a băgat prea mult în avutul obștesc. De fapt, l-a mîncat Cristache.

— Cristache?

— Da, contabilul-șef. Ehe, cîte știu eu despre ăsta! Tenebroasele relații dintre infractori... Și ciudata lor psihologie cine o pătrunde pe deplin?

Am încercat să ne apropiem de subtextul acestor cazuri participînd la judecarea «fratelui», desfășurată în prezența tuturor salariaților unității.

URMĂTORUL PERSONAJ DIN ARCĂ

Bogdănescu al II-lea, zis Ioan Nicolae, s-a «urcat» pe banca acuzaților la Urziceni, în anul 1968, prin delapidarea — în numai trei luni și două zile — a sumei de 22 953 lei. Și cincisprezece bani. Casier, el primea diferite taxe datorate întreprinderii de gospodărie orășenească, pe care și le însușea. Rupea ori înlocuia chitanțele, modifica înscrisurile ori, pur și simplu, încasa pe bază de... nimic.

Cum a fost posibilă o asemenea activitate sub ochii conducerii, ai unui întreg birou de contabilitate, ai atîtor altor salariați?

Demascat fiind, toată lumea a sărit să explice: «Era un bețiv fără pereche! Pleca ore întregi la circiumă în timpul programului! Pînă și cu prilejul descoperirii fraudei a absentat zile întregi, nu s-a prezentat la revizori decît beat!» Nu a lipsit nici scuza răsuflată: «I-am atras atenția, ba, chiar în repetate rînduri, l-am criticat, l-am dat instrucțiuni scrise! Însă..., după cum se vede (vai!)..., fără rezultat».

Dar de ce a fost angajat și menținut în funcție un casier bețiv? Cînd Nicolae Bogdănescu a solicitat postul, și conducerea întreprinderii i l-a oferit, nevasta acestuia, Victoria Bogdănescu, a telefonat de îndată directorului, implorînd să nu i se încredințeze soțului ei mînuirea banilor statului. Ea, care-l cunoștea cel mai bine, îi semnala viciul, avertizînd cu disperare că o asemenea angajare înseamnă fraudă gata făcută.

Ce au gîndit cei din conducerea unității? Vezi fila 152 a dosarului: «*S-a cunoscut că... are viciul beției... Însă datorită asigurării date* (de ursul venit la stup) *că poate face față acestei munci, și a angajamentului lui că se va lăsa de beție pius faptul că n-avea antecedente penale, s-a ajuns la concluzia să fie numit casier*». Ei da, așa mai merge, dacă și-a luat și angajamentul!...

De neînchipuit! Cum să mai ai încredere în oameni? Că era bețiv notoriu, mai treacă-meargă, dar să nu fie odraslă de hoț și totuși să fure? După o asemenea «surpriză», conducerea I.G.O.-Urziceni nu-și va reveni, fără îndoială, multă vreme, cel puțin în componența ei actuală...

ÎN SFÎRȘIT, ȘOPÎRLA

Al treilea personaj, Maria Conn-Tabacu, nu are importanță decît pentru privirea și surîsul disprețuitor aruncate martorului mult așteptat: Vasile Cristache. Altfel, în cartea de(z)onoarei întreprinderii figurează ca o mărunță delapidatoare și autoare a unui tot atît de mărunt abuz în serviciu. O ciupercă în plus pe terenul prielnic al haosului financiar-contabil de la I.G.O.-Urziceni. Despre ea se vorbește însă că era muza finanțată de cei doi mari infractori, și se mai vorbește că tot ce i se poate reproșa, deocamdată, nu-i decît un aperitiv.

Mă rog, pentru noi prezintă interes mina amintită. Expresia inculpatei privindu-și fostul șef cred că poate fi asemănată numai cu a elefantului care, minunîndu-se cît de mic e șoarecele pe lîngă el, a auzit justificarea acestuia:

— Da, dar eu am avut și scariatină...

De fapt, ce poate fi mai rușinos pentru un contabil, în raport cu un gestionar hoț, decît să apară ca martor în fața completului de judecată? Pentru că acesta este Vasile Cristache, mult pomenitul șef-contabil: principalul răspunzător pentru crearea climatului infracțional.

Omul folosește un argument ce se întoarce împotriva lui ca un bumerang prost mînuit. Inițial, spune el, Nicolae Bogdănescu s-a comportat ireproșabil. S-a «stricat» numai în ultimele luni. Dar, exact în aceste luni, ai devenit dumneata, domnule Cristache, contabil-șef la I.G.O.-Urziceni! Exact în aceste luni, dumneata, domnule contabil-șef, trebuia să organizezi riguroasa circulație a imprimatelor cu regim special, pentru a asigura tocmai integritatea, deplina siguranță de folosire a carnetelor-chitanțiere, conform prevederilor regulamentului operațiunilor de casă. Ai încredințat sarcina contabilului Enache Constantin.

Cum a înțeles subalternul dumitale direct să-și îndeplinească îndatorirea? Cum înțelege el vina pe care o aveți împreună?

— Lipsa mea este că nu la toate chitanțele s-a pus pe ultima pagină ștampila...

Asta era, ștampila!

Ce poate aștepta mai mult un infractor decît atitudinea de gură-cască, lăsatul pe tînjeală al celor care-l controlează, subestimarea de către înșiși aceștia a normelor legale menite să asigure corecta mînuire a avutului obștesc?

Enache Constantin recunoaște că nici nu numerota carnetele-chitanțiere, lăsînd această obligație la latitudinea... celui păzit, a casierului, sau altor salariați.

— De ce n-ai observat la timp acest lucru Constantin Enache? De ce nu ai observat Vasile Cristache?

Și, mai ales, de cîte ori ai făcut verificarea casei, pe care legea o impune *inopinat și cel puțin lunar*, domnule șef-contabil? De două ori și de mîntuială. Nu s-au întocmit acte constatatoare, s-au făcut simple mențiuni pe registrul de casă, și acelea inexacte sau de rea-credință. La 31 octombrie 1967 Vasile Cristache menționează, într-o rezoluție, că soldul faptic al casieriei corespunde cu cel scriptic: 82,10 lei. Ban pe ban. Ulterior, văzînd că gogoașa e prea umflată, a modificat toate calculele acelui registru pînă la fila corespunzătoare zilei de 4 noiembrie, calculînd o lipsă de 400 lei, pe care o lichidează în final printr-o pretinsă reținere de la cel vinovat. A doua «verificare» poartă data de 24 noiembrie 1967. Pînă la acel moment Nicolae Bogdănescu «suflase» peste 4 000 de lei. Constatarea domnului Cristache: plus 14 lei.

DAR DE CE «ȘOPÎRLĂ»?

Pentru că Lacerta agilis, din ordinul saurienilor — popular, «șopîrlă» — are ciudata proprietate ca, atunci cînd e urmărită, să-și abandoneze coada. Fuge practic nevătămată, așteptînd să-i crească o nouă terminație, numai bună de sacrificat într-o altă urmărire.

Aceasta era impresia lăsată de Vasile Cristache cînd depunea ca martor la proces:

— Ați dat dispoziție ca activitatea de casier să fie efectuată de mai mulți salariați, la întîmplare, după cum inculpatul era sau nu prezent la serviciu? Cunoașteți că în asemenea împrejurări s-au comis o parte din fraude, nemairecunoscîndu-se cine a încasat și cine și-a însușit banii?

— Nu am dat o asemenea dispoziție, nu am permis asemenea obiceiuri. Dar cunoșteam că așa se întîmplă. Le-am interzis categoric această practică, spunîndu-le că...

dacă totuşi o fac, să obţină contrasemnătură.

Halal fermitate! Tot atît de «categoric», domnul şef Cristache dădea instrucţiuni casierului, însă pe de altă parte îi strecura aşa-zise referate pentru avansuri spre decontare, primind bani pentru sumele înscrise în ele. Actele erau volt imperfecte, un fel de chitanţe de mînă pentru casier care, dîndu-i banii, uita, atent să-i înregistreze ca plătiţi. Cristache Vasile se spală pe mîini ca Pilat din Pont: «Eu nu cunosc de ce casierul nu a înregistrat sumele. Era treaba lui, eu nu am nici o vină!»

— Bine-bine, dar despre faptul că la 21 decembrie 1967, verificînd registrul de casă, vizînd fiecare operaţiune, aţi sărit tocmai peste desfăşurarea C.E.C.-ului 753 999 din care Bogdănescu îşi însuşise 3 000 de lei, ce aveţi de spus, domnule Cristache? Dar despre faptul că, în general, contul casierului era primit de contabilitate fără o verificare propriu-zisă a actelor justificative? Oare practica de a vă «împrumuta» sistematic cu sume de bani de la subalterni nu a fost de natură a submina prestigiul domniei-voastre de contabil-şef? Mai este de mirare că Nicolae Bogdănescu afirma faţă de toţi salariaţii că, dacă îl mai prinde pe «tovarăşul şef» prin casierie, îi sparge capul?

La 28 noiembrie 1967 şopîrla noastră a vizat dispoziţia de livrare a unei sobe, nr. 346. Cumpărătoarea reală era cetăţeana Maria Stîngă, dar, conform obiceiului pămîntului de la I.G.O.-Urziceni, un solicitant obţinea foarte greu cahle de teracotă dacă nu avea un «sfînt» cît de mic printre salariaţii unităţii.

De păstrarea «tradiţiei» s-a îngrijit personal tovarăşul director Constantin Neagu, care aproba cererile pe care cetăţenii trebuiau să i le facă în acest sens. Vă întrebăm, în paranteză, tovarăşe director, ce rost mai aveau aceste cereri, în plină campanie de combatere a formalismului, decît de a se acoperi faptul că plăcile se distribuiau pe sprînceană? Doar ca să vă compromiteţi modificînd uneori cu mîna dv. numele solicitantului, aşa cum aţi făcut în cazul Gheorghe Dimcea?

Dar să revenim la Maria Stîngă. «Sfînta» ei a fost mai mică în grad, cuvioasa Vasilica Popescu, îngrijitoare. Aceasta primise de la adevărata cumpărătoare circa 1 300 lei pentru a achita integral soba. Pe numele ei s-au întocmit formele. Dar depune numai 842 lei, şi nu înainte ci după livrarea cahlelor, adică la 4 decembrie 1967, iar restul abia la 11 ianuarie anul curent, după începerea reviziei. Existau indicii că banii au fost daţi contabilului-şef. Cum s-a apărat Cristache? Prin declaraţia de ultim moment a cuvioasei Vasilica, ce recunoaşte că ar fi fost în posesia întregii sume dar, văzîndu-se în bani, a cheltuit în zece zile 400 lei; descoperindu-se dintr-o dată atît de risipitoare, a implorat pe Vasile Cristache să-i păstreze restul de circa 88 lei. Acest monument de cumpătare a acceptat, după lungi insistenţe, să-i facă binele de a-i asigura banii pe care, vezi Doamne, o femeie simplă nu se simţea în stare să şi-i ţină.

Bursa împrumuturilor contabil-casier-alţi salariaţi era vastă la I.G.O.-Urziceni. Să fim înţeleşi, nu avem nimic împotriva ajutorării între colegi la locul de muncă. Dar cazurile noastre prea sînt cusute cu aţă albă şi firele prea duc către Bogdănescu şi Cristache; salariul casierului, care mai era şi beţiv, prea apare ca un izvor nesecat. Apoi, năravul acesta al «păstrării» banilor te miri cui, prea des se constată. Nu-i aşa, Mihai Bogasievici, salariat ce deţineai, împreună cu întregul colectiv, răspunderea morală a tolerării celor trei infractori condamnaţi în ultima lună din rîndurile voastre? De ce aţi depus casierului banii primiţi de la cetăţeanul Traian Papa, acceptînd să nu vi se elibereze chitanţă?

La unul din controalele făcute de pe cal, Vasile Cristache a găsit un plus în casă de circa 800 lei. Nu i-a evidenţiat. Explicaţia: a crezut motivarea casierului că banii reprezintă un rest din salariu, nedus acasă.

Lacerta agilis.

ŞOPÎRLELE SÎNT BEŢIVE

Cu ochii apoşi, cu obrajii puhavi dar uşor rozaţi, ca după bate, Vasile Cristache îşi bîiguie răspunsurile privind în tavan. Întrebările pe care i le adresează inculpatul se izbesc de nerecunoaşteri, dar frapează prin caracterul lor direct:

— Cine-mi dădea dispoziţie să las chitanţierele cînd eram trimis după vin, ca să se bea la serviciu?

— Nu-i adevărat.

Vin alţi salariaţi şi confirmă: frecvent, în casierie, se consumau băuturi în orele de program. Nu ştim cine plătea. Participa şi contabilul şef. Dar şi în dosarul celuilalt Bogdănescu s-au amintit asemenea five-o'clock-uri. Ce părere aveţi, tovarăşe director? Hotărîrea din 10 mai 1967 privind folosirea eficientă a orelor de muncă nu este aplicabilă şi la I.G.O.-Urziceni? Ori aparatul administrativ vă este supranumerar?

Să recapitulăm: cînd Nicolae Bogdănescu nu era la circiumă, bea în casierie. Cînd nu bea nici în casierie, era trimis de cei din conducere să le cumpere lemne ori să le facă alte servicii personale. În timpul ce-i mai rămînea din orele de program, delapida. Asta zicem şi noi eficienţă!

CÎND ARCA A LUAT APĂ...

...şopîrlele au răsuflat uşurate. În boxă — principalul vinovat, cel care, conform legii, răspunde penal de însuşirea pentru ei ori pentru altul. Ceilalţi consideră că alerta a trecut. Iar ca să împăcăm conştiinţele, hai să ne clătim cu apă de ploaie uşor frapată în autocritică.

— Nu contabilul-şef, eu, directorul, am făcut propunerea de a se angaja casierul Bogdănescu. Din acest punct de vedere eu îmi asum toată răspunderea şi mă declar vinovat în faţa instanţei.

Vasile Cristache a fost mai necruţător:

— Consider că nu este permis nici unei persoane, indiferent cît ar fi de înrăit sau orice ar avea pe suflet, să-şi bată joc de el şi de familia sa şi să fure prin metodele pe care Bogdănescu le-a folosit pentru însuşirea sumei de 20 000 lei.

Deasupra oratorului, un bec de plafon clipeşte emoţionat de atîta patos. Îl crede. Din toată sala, doar el îl crede.

Mircea RADU

A.M.D.M. (Asociația mîncătorilor de mărgele)

Din expoziția internațională de fotografii «100+1» a lui A. MIHAILOPOL

tv

un reporter talentat

Nu dintr-o înclinație specială către problemele pedagogiei muzicale am ținut să nu cumva să pierd discuția despre «tradiția enesciană a școlii muzicale românești». Primele două reportaje aduse de Catinca Ralea după călătoria în Anglia fuseseră însă atît de deosebite de ceea ce realizează indeobște trimișii televiziunii în deplasare peste hotare, încît aveam certitudinea că și sub acest titlu — nu deosebit de tentant — se ascunde ceva original și valoros. Pentru că atît plimbarea cu aparatul de filmat prin Londra cît și interviul cu Henry Moore s-au înscris între creațiile remarcabile ale televiziunii române. A prezenta, cu discretă ironie, Londra cărților poștale ilustrate și a clișeelor literare și reporterești, a strecura printre ele o colorată informație inedită, nu este o performanță la îndemîna oricui. Reporterul se preface doar a descoperi o dată cu noi un oraș pe care îl cunoaște prea bine și îl îndrăgește, ceea ce îi permite să distribuie cu mînă sigură accentele, să dozeze just efectele.

Pentru orice trebuie să ai talent. Chiar și pentru a călători. Nu poate fi un bun reporter cel ce consideră că a înregistra pe peliculă fenomenele sugestive întîlnite în drum, a povesti și altora prin cuvînt și imagine ce ai văzut, e o corvoadă care strică plăcerea voiajului. Catinca Ralea ne-a demonstrat că știe să se bucure împreună cu noi de ceea ce întîlnește și că știe să aleagă esențialul din tot ce ne-ar putea arăta. E agreabil să ai un tovarăș de drum inteligent, cult, spiritual. Aceasta a fost senzația cu care ne-am despărțit de emisiunea «Teleglob» consacrată Londrei.

A urmat Henry Moore. Era evident că și marele sculptor gustă discuția cu o interlocutoare atît de avizată, care știe ce și cum să-l întrebe pentru a-i oferi prilejul de a-și expune opiniile despre artă, despre trecutul și perspectivele ei. L-am văzut deci pe Moore la el în atelier, am văzut cum sînt implantate și se desfășoară statuile lui pe imensa peluză înconjurătoare, ne-a spus cum lucrează, de ce nu agreează expozițiile, și multe altele. În antologia televiziunii noastre, pagina Henry Moore va rămîne ca una dintre cele mai prețioase. A fost excelentă ideea de a o include în «Teleenciclopedie». E de altfel de dorit ca în cadrul schimburilor cu alte societăți de televiziune, acest interviu memorabil să fie oferit spre vizionare și telespectatorilor din diverse țări străine.

Iată, așadar, de ce am suportat cu stoicism, într-o seară de duminică, plictiseala inerentă vizionării unui reportaj plat, superficial, «de serviciu» despre niște frumoase văi din Țara Românească: așteptam a treia surpriză semnată Catinca Ralea. Și n-am fost dezamăgită. Am făcut cunoștință cu o distinsă doamnă în vîrstă, soția fostului magnat al presei britanice, Cecil King, și totodată una dintre animatoarele școlii muzicale engleze. E agreabil să auzi elogii despre învățămîntul muzical din România din partea unei personalități competente, chiar și atunci cînd aprecierea verbală nu este întărită de dovezi concrete. Dar doamna Cecil King a făcut mult mai mult: atît a fost de impresionată de metodele de predare ale profesorului Iftinchi care, în bună tradiție enesciană, imprimă elevilor săi nu o virtuozitate stearpă, nu doar o tehnică impecabilă, dincolo de care simțămîntul artistic rămîne în umbră, ci înțelegerea profundă și nuanțată a muzicii, încît și-a trimis propriul fiu adoptiv să studieze vioara la București. Iată un certificat calificat primit de conservatorul bucureștean. Reportera Catinca Ralea a știut s-o caute și s-o găsească la Londra pe semnatara lui și a determinat-o să ne împărtășească amintiri și gînduri dintre cele mai interesante. Înapoiată la București, s-a adresat tînărului student de origine singaporeză, care în numai cîteva luni a învățat foarte bine românește, și, în completarea interviului de la Londra, ni l-a prezentat.

Un reporter talentat, ingenios, cultivat, poate face, așadar, pentru televiziune mai mult decît... Dar să nu bîrfim pe nimeni

Felicia ANTIP

fugă pe portativele filmului muzical

de Nina CASSIAN

Dicționarele cinematografice nu șovăie a numi creația lui Robert Wise, «West side story», una dintre capodoperele filmului muzical. Noi le credem pe cuvînt.

Ce se înțelege prin film muzical? Comedia muzicală? Comedia muzical-coregrafică? Opera filmată? Opereta? Baletul? Fantezia muzicală modernă? Filmarea biografiilor romanțate ale compozitorilor sau interpreților celebri? Filmul în care muzica joacă un rol dominant sau foarte important? «Show»-ul, adică revista? Filmul scris special pentru o vedetă muzicală? Compoziția cinematografică bazată pe «song»-uri?

Simpla notare a principalelor realizări în toate aceste genuri poate compune o enciclopedie.

De aceea, titlul articolului de față trebuie

(Continuare în pag. 16)

Avalanșa de muzică, dans și culoare din «Domnișoarele din Rochefort» poartă totuși și semnele unei oboseli a lui Jacques Demy (în fotografie, surorile Catherine Deneuve și Françoise Dorléac).

«Porgy și Bess» (autor — Otto Preminger), încă una din creațiile peste care nu putem trece atunci cînd vorbim de filmul muzical modern. Interpreta principală — regretata actriță de culoare Dorothy Dandridge.

luat ad litteram: «fugă» adică «goană», și nicidecum acea formă muzicală strictă și austeră care epuizează motivul ales.

MOTIVUL VEDETEI

Bucălată, bucată, cu gropițe-n obrăjori, știind să joace, să cînte, să danseze step și să facă acrobații, Shirley Temple a fost vedeta a zeci de filme dulcege, optimiste ușoare, idilice, agreabile, filistine sau neverosimile. Pe parcursul unui ceas și ceva de proiecție se petreceau patru scene vesele una tristă și un happy-end, răsunau circa trei cîntece, se prezentau circa două momente coregrafice și toți spectatorii se pretau de bunăvoie acestui joc sumar și încîntător.

La o vîrstă mai dificilă, adolescenta Deanna Durbin, pe subiecte aproximativ similar lucrate, cînta cu «vocea ei de aur», se întrecea în zburdălnicii și năstrușnicii, ca pe vremuri Franciska Gál. (Ce ciudat! Astăzi spunem: «ca pe vremuri, Deanna Durbin» vorbind despre alte vedete...)

Se cuvine să facem aci o plecăciune pentru marele cuplu-minune Ginger Rogers-Fred Astaire, artiști compleți, scăldînd în virtuozitate și spirit simplista canava a scenariilor-tip în care figurau adesea.

Cîntece, dansuri și surîsuri fără moarte ne-a lăsat acest cuplu, fără îndoială întîiul în ierarhia valorilor, dar nu-i uităm nici pe Jeanette McDonald și Nelson Eddy (oh, Rosemarie! ah, Tarantella!), pereche romanțioasă, cu poveștile lor incredibile dar unanim acceptate.

De o tristețe accentuată — la propriu, dar mai ales, estetic — mi s-au părut singeroasele și sfîșietoarele melodrame cu Tino Rossi în registru brun, și tot dulcege, deși mai cu bun-simț, anumite filme cu Bing Crosby în registru blond. (Ulterior, acesta din urmă s-a depășit renunțînd la poza edulcorată; astăzi, urmașul lui, firește în stilul de interpretare modern, ar putea fi considerat Elvis Presley.)

Și au existat și alți idoli — n-o putem omite pe fascinanta Marlene — și, oricît ne-am distanța de facilitatea unor procedee de stas-urile și strass-urile acestor producții, vom gusta mereu parfumul, ca al vinurilor vechi, al unor seducătoare.

MOTIVE MELODICE

Țineți minte «Cheek to cheek»? Nu e nevoie să aveți 40 de ani și să-l fi auzit cîntat de Fred Astaire. El se cîntă și azi și se va mai cînta și mîine, laolaltă cu «The Continental», cu «Chattanoga-choo-chou», «Begin the Beguine», «Night and day», «Marinella», «Cîntînd în ploaie», cu atîtea altele create de Gershwin, Irving Berlin, Cole Porter, Jerôme Kern, Georges Auric, Michel Legrand. Vom mai fredona «Două inimi într-un vals» al lui Robert Stolz, alături de melodiile lui Bernstein din «West side story» și chiar delicioasele cîntece din desenele animate ale lui Disney și din «Vrăjitorul din Oz», pentru că în alb și negru, în color, în peliculă de animație etc., filmul a fost și este cea mai puternică rampă de lansare a șlagărelor. Și cea mai spectaculoasă desigur, astfel de filme fiind, de obicei, însoțite de fast, feerie, exultanță a retinei.

TIMBRE NOI

Ca în orice gen, fie el oricît de constituit, se găsesc și pentru filmele muzicale soluțiile de înnoire care să spargă unele convenții, să le înlocuiască sau pur și simplu să le dea o altă așezare în pagină.

În «Umbrelele din Cherbourg», de pildă, șocul de a auzi fraze uzuale, în simplitatea lor cotidiană, puse pe melodii suave și subtile, de o certă penetrație emoțională și evitînd pe muchie de cuțit parodia posibilă sau ridicolul, situează acest film la limita de sus a divertismentului. (Venind» «plasate», «Domnișoarele din Rochefort», în ciuda calităților de cizelură vizuală, nu evită vodevilul mediocru.)

O comedie muzicală ieșită din comun, cu elemente burlești, fără adjuvante luxoase, dar cuceritoare prin originalitate și explozie vitală, a fost «Toată lumea rîde, cîntă și dansează» cu Liubov Orlova.

În «My Fair Lady», cu al său Pygmalion Shaw devine «show», dovedindu-se cu acest prilej facultatea de transformist și jongler pe care cinematograful o are printre altele — după cum «Romeo și Julieta», într-una dintre variantele ei moderne, ține afișul la Paris, de ani de zile, în exclusivitate, sub numele dramei muzical-coregrafice «West side story».

Tommy Steele, simpatica vedetă a multor filme muzicale engleze actuale, imaginea noastră îl prezintă în filmul lui Stanley Donen «Half a sixpence».

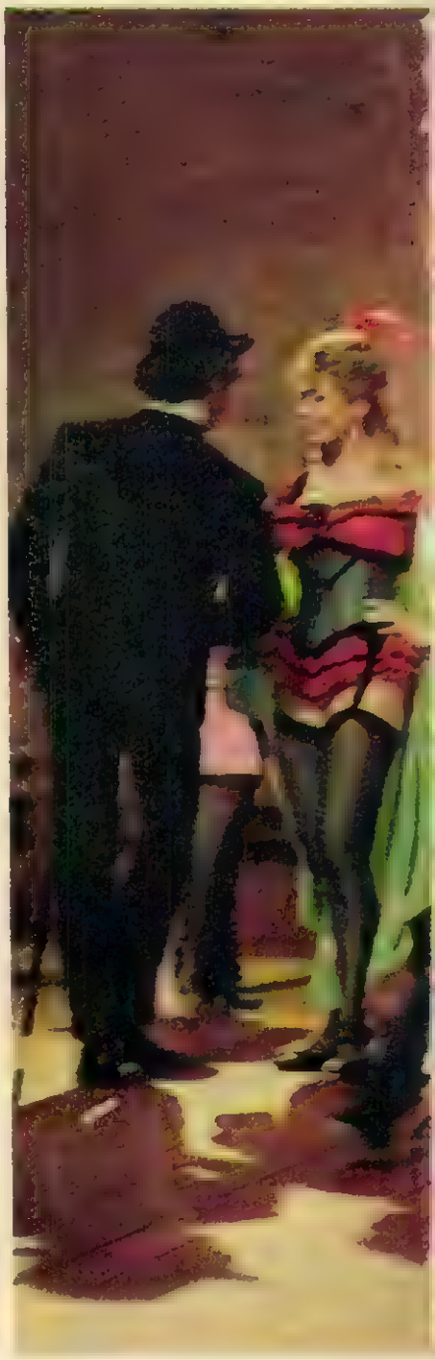

Cu totul speciale rămîn cele două filme germane «Copiii minune» și «Rosemarie», satire macabre cu inserturi muzicale de tipul «song»-urilor, stînd sub concepția pe care a lansat-o, ducînd-o pînă la genialitate, Bertolt Brecht.

Din păcate, nu înnoirea creatoare, ci pretextul ușuratic, ingeniozitatea de suprafață, improvizația fără alegreță caracterizează recenta comedie muzicală românească «Împușcături pe portativ», dintre care unele doar nimeresc la țintă, ceea ce ne face să ne amintim că nici «Dragostea la zero grade» nu ne-a ținut de cald.

Şi doar — cum s-a semnalat de atîtea ori pe bună dreptate — nu lipsesc nici compozitorii, nici interpreţii, avem umorişti, actori, cu fizionomii de neconfundat, plini de vervă, coregrafi şi dansatori. Excelentă e Margareta Pîslaru (şi tot aşa, s-ar putea face apel la Constanţa Cîmpeanu, Coca Andronescu, Anda Călugăreanu). Dar necesitatea unui spirit coordonator al tuturor acestor factori se resimte de mult şi tot mai mult.

Cu riscul de a-i irita pe acei scenarişti şi regizori care visează un «nou val» românesc, cînd încă nu există un val anterior cît de cît format, ci doar armonia unor volute singulare şi, mult mai des, plescăituri, cred că avem încă nevoie (fie şi deocamdată) de acele filme cu «expunere, tratare, încheiere», cu un subiect atrăgător, coerent şi plauzibil, «povestit» fără jenă de a fi logic, fără jenă de a crea caractere etc.

Absenţa unor astfel de filme în cinematografia noastră constituie o tristeţe, care se adaugă şi următoarelor

MOTIVE DE REGRET

Deşi foarte preţuite de o parte a publicului, mărturisesc că nu mă satisfac operele filmate şi, încă mai puţin, peliculele consacrate biografiilor romanţate de compozitori şi interpreţi vestiţi.

În acest al doilea caz mi se pare deplorabilă schematizarea şi degradarea procesului de creaţie a compoziţiei (simfonii redactate într-o noapte de furtună, teme melodice deduse din susurul piriiaşelor, priviri furioase aruncate planului şi trîntiri de capace, mototoliri de foi de partitură etc.) şi drumul invariabil, de la anonimat la glorie, trecînd prin nenorocite şi fericite concursuri de împrejurări ale marilor interpreţi.

Schubert, Chopin, Johann Strauss (acesta, prin «Valsul nemuritor», constituie totuşi o excepţie datorită caracterului accesibil al facturii muzicale) sînt făcuţi eroi de film în mod jenant; viaţa lor personală, aşa cum e îmbrăţişată în aceste filme, fiind mai totdeauna de o mediocritate psihică imposibilă în raport cu creaţia lor.

În sfîrşit, presupun că astfel de producţii sînt totuşi necesare şi nu neg dreptul la viaţă cinematografică unor Caruso, Melba, Darclée, dar deocamdată mă bucur că Bach cel mare a rămas neatins, aşteptîndu-şi, poate, regizorul congenial.

Să recunoaştem însă că merită să se bucure de succes cel puţin acele cîteva arii celebre, cîntate cu o înaltă calificare, chiar cînd unii actori sînt puşi doar să facă figuraţie pe celebrele voci.

Un motiv de regret este şi că, în cazurile de mai sus, se vorbeşte de filme «serioase», spre deosebire de lejera comedie muzicală — ceea ce măreşte confuzia. Comedia muzicală are cinstea de a se recomanda drept ceea ce este, fără să aibă pretenţia creionării unor sentimente profunde şi drame ale creaţiei.

LAITMOTIVE

Fragmentul «În văgăuna Regelui Munţilor» din «Peer Gynt» al lui Grieg a fost ales pentru a crea reflexul a două psihologii morbide: o dată în «M» (Mörder), însoţind tentaţia de a ucide a lui Peter Lorre, altă dată în «Inamicul femeilor» cu Basil Rathbone în rolul unui «Barbă albastră» contemporan. Motivul pregnant şi sumbru care se înteţeşte pînă la paroxism corespunde perfect impulsurilor patologice pe care e menit să le potenţeze.

Amintiţi-vă de asemeni, forţa cu care fragmentele din Concertul pentru pian de Rahmaninov transfigurează întîmplările atît de reduse epic din «Scurtă întîlnire» sau rolul emoţional al Concertului pentru pian de Grieg în neuitatul «intermezzo» cu Leslie Howard şi Ingrid Bergman.

Partituri scrise special pentru anumite filme au devenit simbole ale lor afective, înlăturarea lor fiind de neconceput (ca, recent, în «Un bărbat şi o femeie»).

Într-un film aparte, poate uitat, «Drumul spre stele», cu David Niven în rolul unui aviator traumatizat, o ţesătură muzicală bazată pe octave paralele, sugerînd vidul sau doar pustietatea, constituia reperul abstragerii, al lunecării lui în moarte.

Iată deci cît de proteică este prezenţa muzicii în arta filmului. Putem considera de aceea ca un act de autonomie decizia unor regizori moderni de a o exclude cu totul, ceea ce dă rezultate interesante («Diamantele nopţii» al lui Nemeč ori unele filme ale lui Bunuel), cu condiţia de a nu deveni o tendinţă absolutistă.

MOTIVE CARE S-AR PĂREA CĂ NU ŢIN DE ACEST ARTICOL

În primul rînd, filmul mut. Şi totuşi... oare rudimentarul, absurdul, fermecătorul şi, deseori, incompatibilul acompaniament la pian nu face parte integrantă din aura producţiilor acelor timpuri?

Şi... muzica fără film. Deşi... am văzut filme a căror unică valoare şi tensiune stătea în muzică (vezi aportul lui Tiberiu Olah la filmul «Avalanşa»).

FINAL

Îmi cer iertare pentru această fugă printre teme, probleme, realizări şi nume, pentru omiterea unei categorii de muzicieni care au devenit actori (Yves Montand, Aznavour, Brel), a discutării mai amănunţite a convenţiilor genului şi a atîtor ramificaţii şi întrepătrunderi ale lui, cu convingerea că slalomul acesta nu face decît să atragă atenţia asupra importanţei fiecărui steguleţ şi reper plasat pe marea şi strălucitoarea pîrtie a filmului muzical.

Și am deschis o mie de ferestre.

Foltozanii...

...Ajuns într-un amurg de vară în marginea Galaților, deșelat de oboseală și cu fața neagră de praf și funingine, Nicolae Foltozan și-a desprins de pe umeri perechea de bocanci noi-nouți, i-a încălțat și, după un moment de ezitare (poate slăbiciune fizică sau poate emoție), a pornit-o sprinten înainte.

Orașul... Venea spre el cu speranțe și hotărîre. Voia să-nvețe o meserie. La 21 de ani poți încă spera orice, adică poți să speri mult mai mult decît în mod normal îți dau dreptul calitățile și bruma de cunoștințe pe care le-ai adunat de ici, de colo. Poți să speri cu sufletul împăcat și, eventual așteptînd, poți să comanzi un păhărel sau zece. Doar au fost și dintre aceștia pentru care orașul n-a însemnat decît lumină și zgomot. Cu Nicolae nu s-a-ntîmplat nimic din toate acestea. A urmat drumul miilor și zecilor de mii de țărani tineri care au dorit cu tot dinadinsul să-nvețe o meserie. Cu seriozitate, cu perseverența unor oameni care știu ce-nseamnă munca.

După cîtva timp frații Foltozan (sînt patru cu Nicolae: Constantin, Vasile și Ștefan) au primit o scrisoare din Brașov. Au aflat, nu fără puțină mirare și invidie, că Nicolae s-a angajat acolo, că este (auzi-auzi!) «specialist», și anume în construcții metalice. Ce-o fi aceea nu prea știau dar ce i-a uimit mai mult a fost invitația din finalul scrisorii ce le părea un îndemn la o acțiune dacă nu necugetată, în orice caz aventuroasă: cică să vină și ei, unul după altul, la fel cum făcuse cu un an în urmă Nicolae...

Bine-bine, acesta s-a descurcat, dar cine pune mîna în foc și pentru ei? Și-apoi încercarea moarte n-are! Constantin și Vasile au urmat sfatul lui Nicolae și după terminarea școlii au început să lucreze toți trei în aceeași echipă ca sudori. A picat apoi și Ștefan, mezinul, și s-a calificat ca lăcătuș.

...Sînt de 18 ani împreună. Un fel de mușchetari ai înălțimilor. Își încrucișează acolo,sus, la înălțimi amețitoare, palele incandescente ale aparatelor de sudat într-un duel continuu cu metalul dur al schelăriilor de tot felul. La Govora, ori la laminoarele de la Hunedoara. Imense și capricioase articulații de oțel cărora ei, cei patru frați, trebuie să le confere trăinicie veșnică. Columnele zvelte ale Uzinelor chimice din Făgăraș, acest templu al uluitoarelor mutații suferite de elemente. La Ploiești, strălucirea zecilor de turnuri ale rafinăriei «1 Mai» i-a orbit o clipă cu albul lor sărbătoresc.

...Iarna metalul minte; îl prinzi în palmă, te îngăduie, și cînd tragi mîna ți-o lasă numai rană. Au montat bucată cu bucată mii de tone de utilaje, țevi, grinzi, console.

Dedesubt, pămîntul începe să joace, e o măreție în jur și celor patru li se pare citeodată că de-ar întinde mîinile ar putea să zboare.

...S-au reîntors la Galați în 1962. S-au maturizat o dată cu marele șantier. Cînd laminorul a ajuns la cota finală și a intrat în producție, Foltozanii s-au mutat alături, pe șantierul furnalului cu care s-au luptat pînă în ultima clipă, pînă în momentul în care plămînii de 1 700 mc ai acestuia au început să scoată foc și pară. Apoi la oțelărie. Sus, pe cea mai înaltă traversă. Fără emfază, patru scînteieri ce aruncă punți în nesfîrșite crochiuri.

Fără emfază și cu demnitate — patru destine contemporane.

Fotoreportaj de
Arcadie OSMULCHEVICI

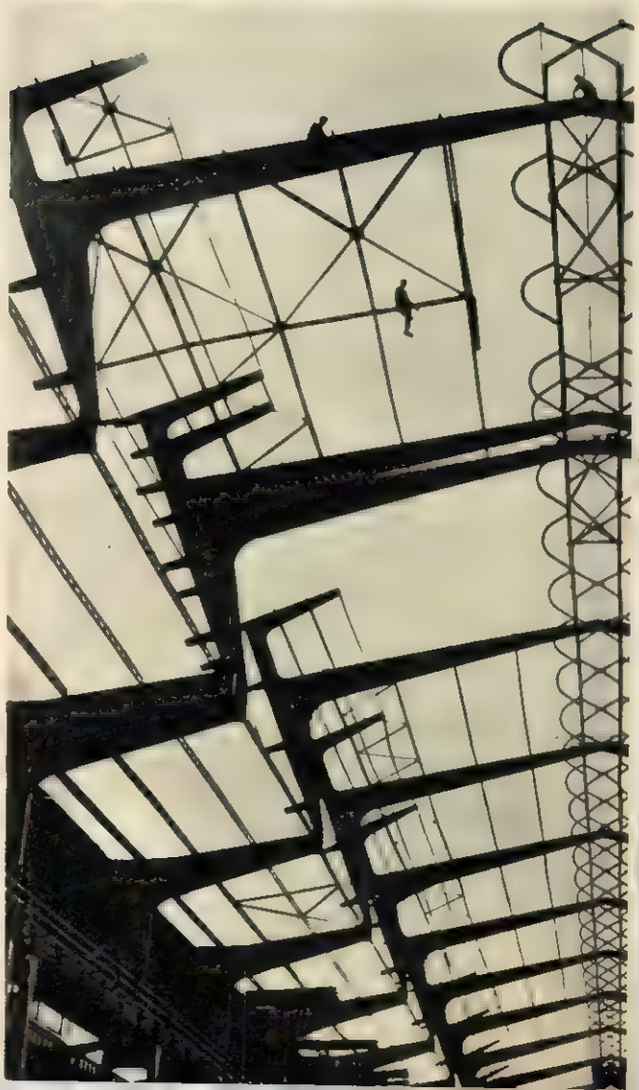

semnături în metal

Spre infinit. ▶

O ultimă privire spre cer și spre nori.

◀ Dacă ne-am gîndit vreodată că facem sculptură? Nu. Nu ne-am gîndit.

carnet de scriitor

de Cicerone THEODORESCU

Speranțe cutezătoare

Aria cea mai întinsă a interesului public — oglindită cu fidelitate de presa noastră — pare a fi acoperită de știință, tehnică, reportaj, ultimele știri, artă, literatură, critică și istorie literară. Și totuși, mai deschidem și cîte o pagină, din cînd în cînd, de istorie pur și simplu.

În zilele înseninate și răsplătitoare, generoase și drepte, ale acestui iunie *al nostru*, ziarele au rememorat evenimente petrecute în aceeași lună cu douăzeci și cinci (și cu treizeci și cinci) de ani în urmă. Ani care erau *ai altora*...

Acele evenimente împrospătează amintirii și recunoștinței noastre lupta eroică a partidului pentru organizarea ripostei luminii împotriva negurilor agresive, pentru declanșarea sevelor vii ale trunchiului țării, pentru așezarea temeinică a acestuia în văzduhul cuceririlor de azi.

Iunie 1943: constituirea Frontului patriotic antihitlerist.

Iunie 1933: apelul Comitetului național antifascist.

Peste suflete mai apăsa — de nesuportat — tăvălugul silniciei, al mîhnirii, al insultei morale.

Peste conștiințe mai amenințau — descumpănitoare — spectrele terorii și morții, prelungite ca niște uriașe pete informe în aerul irespirabil.

Împotriva lor, ca să fie învinse și alungate, era nevoie de mobilizarea cu maximă urgență a unor speranțe cutezătoare, a unor dăruiri totale. Nimic nu era mai important pentru conducătorii poporului (și nimic mai primejdios pentru potentații statului de atunci).

Căile viitorului trebuiau abia despicate, iar purtătorii lui, mai ales copiii și adolescenții acelui timp, trebuiau să fie apărați și ocrotiți — dar și pregătiți, și capabili ei înșiși să se apere și să ocrotească. Prin înlăturarea nebuloaselor, etern utopice, și a făgăduielilor, etern mincinoase, prin îmbrățișarea largă a unor certe idealuri de viață, prin extinderea ideilor socialismului, ei nu mai trebuiau să crească în suferință, ci într-o tumultuoasă împlinire a bucuriei. Nimic nu era mai scump oamenilor de atunci.

Țara aștepta cu neabătută nădejde zilele care urmau să vină.

Cîndva! Încă nu se știa cînd...

Se știa numai că partidul duce cu perseverență întreg greul luptei.

Cine mai cercetează cîteodată colecțiile ziarelor vechi, desprinde cu ușurință imensele concentrări de eforturi datorită cărora, pas cu pas, pe temelia unui lung șir de jertfe, poporul și-a creat astfel noua lui orînduială.

Acolo, la temelie, din primele ceasuri ale chemării și în primele rînduri, s-au aflat cu contribuția lor și cărturarii, ca modești depozitari și simpli catalizatori ai memoriei și sensibilității obștești, atunci cînd meșteriți calculelor din umbră întîrziau un proces firesc și puneau mize mari pe urzeala plaselor negre, pe pescuitul în ape tulburi, pe variațiile de rezistență ale diferitelor pături sociale.

Cu prilejul retrospectivei la care ne-au îndemnat luna aceasta ziarele, am recitit apelul «Comitetului național antifascist» din iunie 1933. Alături de el, și din aceeași vreme, am recitit și alte apeluri și luări de poziție. Cu emoție și — recunosc — cu mîndrie: pe unele din ele există și semnătura mea.

Și iată că, ajuns către cestălalt capăt de viață, mă socotesc în drept (iertate fie-mi și emoția, și mîndria, și citatul...) să atribui un preț moral mai presus de al oricăror texte literare din cîte am publicat de atunci încoace, unor asemenea rînduri pe care, împreună cu Sandu Eliad, N.D. Cocea și Geo Bogza, le semnam la cinci luni după sîngeroasa represiune din februarie 1933:

«Vinovați n-au fost muncitorii. Vinovați au fost cei care au impus muncitorilor, și numai lor, grele sacrificii materiale și suportarea acestei situații tragice...

Soarta noastră este legată de soarta lor. În mersul general al vremii, problemele vieții se pun tot așa de grele pentru noi ca și pentru muncitori. Oricît de timide sau oricît de drepte ar fi revendicările noastre, să fim siguri că ni se va răspunde tot astfel cum s-a răspuns și muncitorilor. De aceea, nevoile și aspirațiile lor nu pot fi decît și ale noastre» («Facla» din 17 iulie 1933)

Sînt treizeci și cinci de ani de atunci

Desigur, senini ctitori și inchizitori ai democrației fățarnice sau încruntați slujbași și instructori ai libertăților măsluite continuă ici-colo să ne cătănească — de peste graniță — cu prea binevoitoarele lor sfaturi, cu prea iscusitele lor reproșuri, ba uneori și cu vibrante rechizitorii... pe tema defectelor noastre de frumusețe sau a încălcării vechiului regulament!

Străinii serioși care ne vizitează, intrînd, așadar, în cunoștință de cauză, rareori mai proferează asemenea zădărnicii.

Temeliile țării de astăzi, puse mai de demult și rezistente la atîtea ultragii ale timpului, nu mai au cum să fie clintite.

Adevăratele libertăți democratice nu pot fi numai ale unora. Ele sînt ale tuturor. Și acestea sînt definitiv consolidate. După etapele străbătute, vechile aspirații cutezătoare ale poporului nostru direcționează zborul unor noi aspirații cutezătoare.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

Omul cu zîmbet de piatră

Nu e atît un om cît mai curînd un zid, și încă un zid de piatră. Desigur, cîndva a fost și el un om, a iubit, a suferit, s-a plimbat cu barca; nimeni nu se naște zid, tot așa cum nimeni nu se naște soldat, asta se învață cu timpul. El a fost însă un elev sîrguincios și a reușit ca într-un timp record să se transforme dintr-un om de treabă într-un zid de piatră.

Nu-l interesează decît ceea ce se întîmplă cu el, toată ziua stă de gardă durerii lui de măsele. Dacă i se anunță moartea cuiva, ridică din sprîncene.

— A murit? Ei, nu vorbi... Interesant, interesant... Durerea, și așa fățarnică, nu și-o duce pînă la capăt. Imediat, în coada oftatului fățarnic se și nasc grijile pentru vila de la Comarnic. El crede că e singurul om viu din univers, singurul om în carne și oase, restul, inclusiv soția, sînt doar niște sărmane abstracții. E o adevărată nebunie să-i ceri omului-zid un ajutor, chiar dacă ai fi pe patul de moarte; el nu te aude, el nu te vede. Dacă-i ceri o bucată de pîine, omul cu zîmbet de piatră îți povestește cu lux de amănunte impresiile nostime ale unei escapade nostime. Orice necaz al altui om îl consideră o jignire adusă tabieturilor sale

— De ce s-a îmbolnăvit X tocmai cînd eu eram așa de bine dispus? Ca să nu-mi fac eu partida de table, de aia s-a îmbolnăvit...

Omul-zid ține la sacrele lui tabieturi. Chiar dacă planeta s-ar prăbuși, el n-ar renunța la partida lui de table. Urăște oamenii fiindcă aceștia îi amenință cafeluța și căscatul.

— Cum o să mă duc duminică la spital? Duminica e ziua mea de odihnă... Duminica e ziua mea de pescuit...

Omul-zid pare un om tare, de piatră. Aparențele nu înșală de multe ori, dar de data aceasta înșală cu adevărat. Omul-zid e un om slab, care se clatină, în ciuda înfățișării lui magnifice, la cea mai firavă atingere. Cînd interesul lui este lovit direct, omul-zid umblă pe străzi ca un om beat. Și deși e de piatră, deși are o înfățișare atît de copleșitoare, la cea mai plăpîndă lovitură se scurge și se stinge picătură cu picătură. Dacă vedeți undeva o baltă stătută, să știți că aici și-a dat sfîrșitul neputincios și ridicol, omul cu zîmbet de piatră.

spectacol pe glob

De curînd s-a desfășurat cea de-a IX-a ediție a Festivalului folcloric de la Marrakech. Succesul primului festival, din 1960, a determinat pe organizatori să-l repete în fiecare an, în mijlocul grandioaselor ruine ale palatului El-Badia, crezîndu-se astfel tradiția unui festival al artei populare, în general, și, în special, al celei marocane.

Cunoscuții artiști italieni Anna Proclemer și Giorgio Albertazzi s-au reîntors dintr-un recent turneu în Uniunea Sovietică. În rolurile Clitemnestrei și al lui Agamemnon din tragedia lui Alfieri, oaspeții au cules aplauzele spectatorilor din Moscova și Leningrad.

Pe scena teatrului «Les Tréteaux de France», piesa lui Alain Decaux «Soții Rosenberg nu trebuie să moară» se bucură de succesul unui subiect cu rezonanțe încă actuale. Nu este o simplă evocare a unei drame, ci o analiză lucidă, acuzatoare, a ceea ce a însemnat maccarthysmul. În fotografie, artista Silvia Monfort în rolul Ethel Rosenberg.

Cu prilejul aniversării a șaptezeci de ani de la nașterea lui B. Brecht Teatrul Național din Budapesta a pus în scenă piesa «Sfînta Ioana a abatoarelor». Iată o scenă din spectacol, cu Mari Törőcsik în rolul titular

de Lucian PINTILIE

Revizuirea unui mit (III)

Majoritatea aproape absolută a sălilor și scenelor de teatru din București înspăimîntă nu prin lamentabila lor înzestrare tehnică, ci în primul rînd prin răceala, uniformitatea, indiferența și neutralitatea lor burgheză. Arhitectura lor — pe diferite trepte ale istoriei, urcînd liniștit din «belle-epoque» pînă spre contemporaneitatea noastră — este expresia, mai mult chiar, triumful *concepției care identifică arta cu digestia*.

Relația *public-spectacol, scenă-sală* este principalul subiect «metafizic» al dezbaterilor profesioniste de înaltă conștiință; este argumentul primordial al neliniștii celor care în mod real sînt preocupați de destinele teatrului modern. Formula contemplării inerte, burgheze — departe, foarte departe de a se fi epuizat — își află strălucit corespondentul spiritual în vastul șir de construcții teatrale amorfe și indiferente.

Orice teatru vital, cu capacitate vizionară, orice teatru de revizuire începe discuția fundamentală cu precizarea punctului său de vedere despre această relație: *scenă-sală*. El promovează *o concepție despre spații* — care înainte de a fi o concepție arhitectonică, e o concepție poetică și filozofică militantă. *Concepția despre spațiu* este de fapt programul spiritual al teatrului; mai precis, schema unui vast și metodic atac pentru recuperarea publicului în spiritul aventurii spirituale propuse. Subtila, complicata geometrie a spațiilor, urmărește crearea unui climat spiritual de convingere, captare și seducere. Complexul sală-scenă devine, trebuie să devină, o realitate spirituală; scena operei e și ea o realitate spirituală pentru un bun, sănătos somn, la «Fîntîna din Bahcisarai».

Un hangar sau un grajd, arată Artaud, pot deveni o astfel de realitate spirituală în care să acționeze noile cifruri încărcate de o nouă semnificație și seducție. Concepția sa despre spațiu este mult mai puțin precisă decît s-ar crede; e o concepție fabuloasă, poetică și haotică. Imaginea lui despre spațiu, este o imagine exaltată, este imaginea unui *spațiu dinamitat*, pe verticală și pe orizontală, de multiple incendii, de serii de focare de joc și conflict teatral. Prin suprimarea scenei spectatorul devine punctul de interferență al tuturor iradiațiilor emanate spre-a-l scoate din regnul lui mineral spre regnul pur al viziunilor. Această concepție cere un anumit tip de sală. Concepția lui Grotovski, inspirată de Artaud, dar foarte departe de ea, de plenitudinea ei senzorială, căutînd căi mult mai reci și mai exacte pentru revelarea magiei, cere un alt tip de sală. La Paris, la Teatrul Națiunilor, i s-a propus lui Grotovski să joace spectacolele sale experimentale pe imensul transatlantic «à l'italienne» care este scena de la Sarah Bernhardt. Acceptînd acest compromis artere nevăzute ar fi fost sfîșiate; tot sistemul de legături interioare între spectator și scenă ar fi fost dereglat — dar el a tras cortina și a improvizat acolo pe scenă o altă sală care să amintească cît de cît realitatea spirituală a sălii sale din Polonia.

Un spectacol îmbînzește și modelează aerul din jurul său. Există o anumită rază, analizabilă chimic pesemne, pînă unde bate și luminează fascinația unui spectacol. Există o anumită distanță pentru crearea magiei. Am văzut, cu prilejul unor transferuri absurde de la o sală la alta a unor spectacole, actorii derutați, cu o panică de animale sălbatice în fața noilor spații ostile, care le creau o nervozitate electrică. Ei părăseau aerul în care depuseseră semnele, amprentele vocilor lor, aerul pe care abia îl îmbînziseră. Există săli cu o personalitate spirituală atît de distinctă că singure pot organiza structura unui spectacol. O astfel de sală care determină mecanic și spiritual o mizanscenă — singura de altfel aparținînd profesioniștilor în București — este sala studioului «Nottara». (Cernescu a intuit strălucit în Ghelderode valorile și sensibilitatea spațială a scenei.)

Există foarte multe săli-scene asemănătoare în București care zac pur și simplu sau, mai grav, sînt pretextul unor spectacole hibride de amatori, care mimează gesturile teatrului nostru mort de bulevard. Acea disociere în conștiința publicului, prin tenacele, încăpățînatul bombardament, a creat *un public de avangardă*. Acest public există dar e stupid, și pentru el și pentru publicul «burghez» cu care coexistă, să blocheze mari săli mamut, echipate greoi, antediluvian, cu monstruoase instalații menite de a crea burghezului secolului trecut «iluzia adevărului».

Aceste săli mici — semănate prin tot Bucureștiul — trebuie redate tinerilor creatori, tînărului public. Rosmersholm — și alte spectacole latente — în asemenea săli trebuie jucat. Trebuie create asemenea noi nuclee de creație — în săli elementare, dotate cu micromecanisme. Scăpate de marele haos birocratic aceste săli își pot demonstra printr-o schemă de organizare uluitor de simplă, prin autofinanțare își pot demonstra și rentabilitatea economică.

*

Acest public care a ales, acest public fanatic dacă vreți, are dreptul de a vedea *extinse în timp* spectacolele de valoare (evident un anume tip de spectacole — pentru că altele au o extindere organică în timp). Epuizarea aceasta a publicului, a stratului tău de public, trebuie făcută lent, subtil, calculat. La Paris spectacolul «Cîntăreața cheală» are peste 9 000 de reprezentații!!! — și se joacă neîntrerupt de 12 ani; dar sala nu cred că depășește 50 de locuri. Prin acest ser de întreținere administrat unor spectacole, timpul existenței lor, filmat cu mai multe imagini parcă, se dublează, se triplează. Există după cum se știe și un clasicism al avangărzii («Turandot»-ul lui Vahtangov — rușii l-au reconstituit, scoțîndu-l de sub molozul dogmatic sub care fusese înecat, cu o grijă mai mare decît incendiatele palate imperiale din jurul Leningradului). Ar fi foarte bine ca «Biederman și incendiatorii» să se joace și astăzi — dar stratificarea pe zone în conștiința publicului abia începuse.

*

Giurchescu polemizînd, cu Ciulei cred, susținea ideea următoare: nu trebuie să așteptăm publicul să vină la noi, trebuie să ne coborîm noi la el; să-i ieșim noi în întîmpinare. Eu nu sînt de acord cu asta și din această pricină, în primul rînd, am redactat această serie de articole intitulată «Revizuirea unui mit». Ați văzut părinți care se infantilizează și se răsfață în preajma copiilor, care vin deci în întîmpinarea vîrstei lor? Acest spectacol sufocant arată cum se netezește organizat calea spre cretinismul matur.

Publicul are nevoie de autoritatea unor modele estetice desăvîrșite spre care să aspire; în această aspirație spre culmi severe el se disociază; alegerea — repet acum la sfîrșit — este actul de împlinire al libertății sale interioare.

Sigur că pînă la urmă e vorba și de o reciprocitate magnetică între creator și public; e vorba de publicul care-l alegi și care te alege. Prin această alegere ambii termeni ai ecuației se autodefinesc.

de Valeriu CRISTEA

A.E. BACONSKY: Remember

Cred că se exagerează cînd se consideră că tehnica modernă pune în primejdie unul din genurile literaturii: jurnalul de călătorie. În realitate, raportul dintre călător, care e un cititor al semnelor lumii, și cititor, care e un călător pe un itinerar fictiv, nu s-a schimbat prea mult în ultima vreme. Memorialistica de călătorie se bucură încă de succes. Au redemonstrat-o, recent, cele două volume intitulate *Remember*, ale lui A.E. Baconsky, care prilejuiesc cititorului o lectură captivantă. Rod al două serii de lungi călătorii, întreprinse la date și în direcții diferite, cărțile poetului se nasc dintr-o sumă de impresii. Fie că se îndreaptă spre Sud și Răsărit (Bulgaria, U.R.S.S., Coreea) sau spre Apus (Austria, Franța, Italia), autorul, care și-a creat de timpuriu un stil primordial, determinant, poartă peste tot cunoscuta și simpatica sa mască de infante înfatuat, ceea ce nu-l împiedică să coboare uneori pînă la emoția cea mai comună (și deci mai omenească) sau pînă la remarca cea mai măruntă. Ceea ce imprimă caracterul specific, de gen, acestor cărți de călătorie, în care lirismul, uneori prea «gros», diletantismul, uneori voit prea «subțire», observația, meditația se prind într-o horă perpetuă ca obiectele unui cîmp privit de la fereastra trenului, sînt trecerile continue de la generalizările filozofice, de exemplu, la amănuntul picant, iar uneori chiar... gastronomic, de la admirația tinerească la gesturi de politicoasă și rece detașare, și tocmai această așezare în scară a materiei, care-l antrenează pe cititor în coborîșuri precipitate, vesele, și în urcușuri lente, pline de gravitate, constituie farmecul peregrinărilor lui A.E. Baconsky. Calitățile sale de scriitor se măsoară mai bine pe drumurile Bulgariei. Ce surprize ne mai poate oferi țara vecină, din dreapta Dunării. Și totuși, în notațiile lui A.E. Baconsky, ele sar de pretutindeni, și cît de frumoase sînt de exemplu paginile despre orașul Tîrnovo, clădit în trepte naturale, cu simfonia acoperișurilor colorate sau cele care povestesc despre întemeierea cetății Calofer de către haiduci.

Cele mai bune pagini ni s-au părut însă cele despre țara dimineților răcoroase, a sălciilor pletoase și a berzelor, Clo-son, unde lumina zilei pare să nu izvorască dintr-un focar unic, ci de peste tot, din mii de guri solare, unde oamenii vorbesc în metafore, iar o fată întîlnită întîmplător se numește Ke-san, *Zîna pomului care crește în lună* — și care în număr de peste o sută alcătuiesc în corpul jurnalului un adevărat roman coreean.

Notațiile despre marile orașe europene: Leningrad, Moscova, Paris, Milano, Florența etc. sînt mai previzibile și de aceea mai puțin interesante. La Moscova autorul vizitează muzeul Dostoievski, la Leningrad, desigur, Ermitajul, la Paris, Luvrul, la Milano, Domul ș.a.m.d. Bineînțeles, lucrurile nu se separă tranșant, și observații interesante găsim și aici, cum este aceea despre rolul stimulator al Parisului în creația artistică: «Să fie oare tocmai în această indiferență imperială fermenții stimulatori care-i fac pe străinii stabiliți aici — și uneori chiar pe francezi — să-și concentreze spiritul într-un efort herculean dînd cărți remarcabile și depășindu-și prin trăiri convulsive și paroxistice dimensiunile propriului talent?». Să explicăm la rîndul nostru scăderile cărții prin faptul că *Remember* n-a fost scris la Paris? Oricum, deficiențe există: suprafața «narațiunii» prezintă pe alocuri umflături, e moale, indicînd goluri, stilul e uneori prețios și pretențios, considerațiile — destul de banale.

Dar în general lectura acestor volume este agreabilă, profitabilă și nu o dată emoționantă, și nu cel mai neînsemnat cîștig al cititorului, care călătorește prin atîtea locuri, e cunoașterea mai bună a complicelui său: autorul.

rebeliunea din puerto santos (III)

O rebeliune izbucnește în mica republică latino-americană Puerto Santos, împotriva regimului de dictatură militară a lui Martinez. La sesizarea ambasadorului american, Washingtonul se pregătește să-i acorde lui Martinez nu numai sprijin moral, ci și în arme și bani.

Evoluția rapidă a evenimentelor, culminînd cu răsturnarea lui Martinez și instalarea unui regim mai liberal, Miro, face inutil efortul organizat la Washington.

În noile condiții, preocupările S.U.A. se concentrează în direcția speculării greutăților președintelui Miro în vederea răsturnării sale cu ajutorul elementelor favorabile unui regim de dictatură militară. Acesta este subiectul capitolelor reproduse pînă acum din romanul unui fost diplomat american, economistul John Kenneth Galbraith, din care continuăm publicarea de largi extrase. Romanul reușește să redea atmosfera și trăsăturile psihologice ale participanților la politica americană de intervenție în afacerile interne ale altor țări, constituind în același timp o aspră satiră la adresa moravurilor politice ce se nasc într-un asemenea cadru.

A doua zi după căderea regimului Martinez, capitala republicii Puerto Santos, Flores, avea o înfățișare de sărbătoare. Mulțimea umplea străzile, purtînd portretul noului președinte, Miro. Din loc în loc apăreau și pancarte cu inscripții care îl atacau pe ambasadorul Statelor Unite, Pethwick. Fratele fostului dictator, Jaime Martinez, vru să se refugieze la o ambasadă, dar nimeri într-o casă de toleranță. Poate din greșeală, poate din obișnuință. Era beat ca de obicei. Într-un tîrziu a fost scos de acolo și purtat pe străzi pe platforma unui camion al serviciilor de salubritate.

Spre seară a fost anunțată lista noului guvern. Ea a produs o anume dezamăgire cînd s-a aflat că noul ministru al apărării naționale va fi generalul Perez. Generalii au pus mîna de asemenea pe ministerul lucrărilor publice, considerat ca o sursă de căpătuială, ministerul transporturilor, ministerul moralei publice și religiei și alte două-trei posturi de sinecură. După multe eforturi, Miro a reușit să rezerve ministerul de interne pentru unul dintre cei mai capabili prieteni ai săi, Luis Carlos Madera. În vîrstă de 30 de ani, trăgîndu-se dintr-o veche familie de bogătași din Puerto Santos, absolvent al Universității americane Yale și al școlii de studii economice din Londra, scriitor, om cu vederi socialiste și din nefericire mare bețiv, Carlos Madera nu era totuși, așa cum se spunea, un antiamerican feroce. Din cînd în cînd își permitea critici la adresa Statelor Unite. O dată, cînd cu prilejul unui forum organizat de posturile de televiziune newyorkeze în legătură cu politica latino-americană, unul dintre participanți a menționat în apărarea președintelui Martinez aprecierile ambasadorului Pethwick, Madera l-a caracterizat pe ambasador drept un om care într-o altă perioadă, mai agitată, ar fi devenit fascist, dar care acum era pur și simplu nebun. Familia Pethwick este originară din Peoria, Illinois, și este în bune relații cu senatorul din acel stat, Dirksen. Evident, faptul că senatorul a venit în apărarea lui Pethwick l-a asigurat lui Madera o anumită publicitate.

Pe lista guvernului mai figura o numire interesantă. Roberto Ryan provenea și el dintr-o familie din Puerto Santos, care însă nu a atins niciodată bogăția descendenților familiilor Miro și Madera. Nepot al unui țăran cu venituri modeste din apropiere de capitală, el era considerat comunist. În viața publică i se atribuiau legături cu faimosul Aragon. Legăturile dintre Ryan și Aragon nu constituiau o bună recomandare pentru Miro. Dar Ryan se bucura de popularitate în rîndurile sprijinitorilor mai tineri ai lui Miro. Lor le plăcea atitudinea sa critică față de compromisuri față de Statele Unite și sprijinul dat de el unei politici de naționalizare a plantațiilor de zahăr. Includerea lui Ryan în guvern ar fi garantat într-un fel sprijinul dat regimului de către cei care împărtășeau punctul său de vedere. Așa se face că Ryan a fost numit ministru al educației. Titlul era destul de răsunător, dar din punct de vedere al puterii practice reprezenta un post lipsit de semnificație, datorită simplului fapt că în Puerto Santos nu exista un sistem de învățămînt.

Festivitățile și audiențele protocolare au ocupat în întregime prima zi a administrației Miro. A doua zi însă, s-au pus cu toții pe treabă. Președintele Miro a avut în cursul după-amiezii cea dintîi convorbire cu ministrul de finanțe. În acest sector Miro numise pe singurul om din Puerto Santos care era binecunoscut în lumea financiară internațională. Senor Andrés Medina Alvarez a condus timp de mai mulți ani filiala din Flores a lui Royal Bank of Canada. Pentru un timp, în perioada celui de-al doilea război mondial, cînd regimul Martinez căuta să obțină sprijin internațional, inclusiv o serie de împrumuturi la New York, Alvarez a fost numit în conducerea Băncii naționale. Cu acest prilej a luat parte la activitatea Băncii internaționale și a Fondului Monetar Internațional și a purtat tratative cu Banca de export-import din Washington. Senor Medina însă nu s-a înțeles niciodată cu Martinez și de aceea a fost concediat. De atunci trăia confortabil la proprietatea sa de lîngă Flores, existența fiindu-i asigurată datorită pensiei încasate de la banca canadiană ca și legăturilor sale cu cercurile financiare nord-americane. Arăta destul de voinic pentru cei 70 de ani pe care-i avea. El era prietenul cu care a vorbit Joe Hurd în ziua rebeliunii. Alvarez i-a spus președintelui Miro:

— O privire sumară asupra situației arată că nu mai avem nici un ban.

— Ce vrei să spui? — întrebă Miro.

— Exact asta. Registrele, în măsura în care ele există, vădesc o dezordine considerabilă. Este necesară o reorganizare generală a finanțelor, însoțită de o anchetă serioasă. Dar, după cum am putut să constat pe baza celor spuse de persoane informate, republica nu are nici un ban.

— Oare nu se încasează impozite?

— Veniturile din impozite — spuse ministrul — nu s-au revărsat niciodată în cantități prea mari în casele noastre de bani. Presupun că pe măsură ce Martinez își însușea proprietăți aducătoare de venituri, își îmbunătățea situația economică neplătind pur și simplu impozitele.

— Atunci de ce n-am confisca proprietățile lui Martinez, conturile sale bancare și toate celelalte?

— Într-adevăr, ar fi o măsură care ar însemna că am hotărît să facem dreptate, pentru că înainte de toate e vorba de bunuri furate. Din păcate însă, o avere sub formă lichidă are proprietatea de a se scurge. Banii lui Martinez se află acum cel mai probabil în Elveția, iar restul nu poate fi utilizat pentru a plăti salarii și alte datorii. Nu poți folosi o plantație de cafea pentru a plăti salariul bunului dumitale general Perez.

— Nu putem împrumuta bani?

— Vechea mea instituție bancară nu ar considera că republica se bucură de suficient credit. Pe aceeași poziție se va situa oricare altă instituție financiară cu un minimum de competență.

— Trebuie să constat că nu-mi prea ești de ajutor. Îmi permit să-ți reamintesc că ești ministrul de finanțe al acestei țări.

— Asta ca urmare a puternicelor dumneavoastră insistențe și a acordului meu șovăielnic, domnule președinte. Sînt însă conștient de răspunderile mele. Am să încerc să fac ceva. În profesiunea mea, domnule președinte, se pot găsi în cele din urmă bani. Dacă avem timp vom putea realiza ceva de pe urma proprietăților lui Martinez. Vom mai obține ceva din importuri. Dar asta pentru viitor și noi avem nevoie de bani acum. Există un singur loc de unde i-am putea primi.

— Statele Unite?

— Domnule președinte, aveți dreptate. Trebuie să trimitem cît mai curînd o persoană de înaltă încredere care să pregătească terenul.

Era foarte cald. Reporterul, care cu două zile înainte îi telefonase lui Bill O'Donell, se afla la Flores, în apartamentul însărcinatului cu afaceri american, Joe Hurd.

— Presupun că s-a raportat despre Miro că e roșu — îl întrebă Hurd pe ziarist, referindu-se la felul în care ambasadorul Pethwick, reîntors în țară, a prezentat situația din Puerto Santos.

— Unii spun că e comunist și că ar fi preluat puterea. Alte elemente, mai liberale, îi acordă un anume credit. Ei susțin numai că preluarea puterii ar fi iminentă.

— Sper că nu gîndesc toți la fel.

— Există printre noi cîțiva care evită să tragă concluzii. Ce părere ai dumneata, domnule Hurd?

— Misiunea noastră de aci a adoptat poziția că Martinez, în ciuda greșelilor sale, constituia o adevărată stîncă a stabilității. Nu avem dovezi că Miro este comunist, dar avem serioase îndoieli în legătură cu cîțiva dintre oamenii din jurul lui.

— Și ești de acord cu această poziție a misiunii?

— Întrebarea mi se pare impropriu. În profesiunea noastră ambasadorul trebuie să aibă deplină autoritate. Nu putem avea un conglomerat de voci americane în fiecare capitală a lumii. Aceasta ar pune în încurcătură atît pe străini, cît și Washingtonul. Totuși, funcționarii noștri diplomatici, la toate nivelurile, trebuie să manifeste inițiative individuale și să se considere pe deplin liberi să-și exprime punctele lor de vedere. M-am străduit întotdeauna să respect cu strictețe ambele reguli. După cum l-am informat în mod neoficial pe O'Donell, Miro este un om cît se poate de corespunzător. 30 de ani de dictatură au creat în țară un fel de vacuum politic și financiar. Și Miro descoperă acum acest lucru. Chiar dacă în mod inconștient el ar putea face greșeli, cred că este suficient de inteligent pentru a-și da seama că singura sa salvare o reprezintă Statele Unite. Cît despre comuniștii locali, în întreaga republică nu sînt decît 200.

— Nu cred că dorești să te citez în legătură cu cele declarate.

— Nu, aș prefera să nu mă citezi. Dar nu contează chiar atît de mult. Indiferent ce ai scrie în această privință, o serie de oameni informați de la Departamentul de stat tot vor spune că eu te-am orientat... Ești convins că poți face față unei asemenea situații?

Un sentiment de noutate străbătea Puerto Santos, izvorînd din însuși faptul dispariției vechiului dictator. În schimb, în funcții, apăruseră în diverse locuri oameni noi, inteligenți, tineri. Luis Madera s-a dovedit o persoană energică și îndată ce simți povara puterii, renunță complet la băutură. Poliția a primit ordin să trateze cetățenii cu mai mult respect, iar cei compromiși pentru acte de violență au fost concediați. Madera a cerut judecătorilor aserviți lui Martinez să demisioneze, ceea ce a avut drept rezultat înlăturarea întregii ierarhii judiciare. S-au înregistrat și alte înfăptuiri. S-a hotărît să se țină alegeri pentru înlocuirea oamenilor lui Martinez din diferite posturi. Au fost realizate o seamă de lucrări edilitare necesare confortului populației. Țăranilor li s-a promis pămînt. Activitatea economică a început și ea să se înfiripe din nou. Oameni de afaceri vest-germani și olandezi au început să apară în capitală, în concurență cu englezi și americani. Spre surprinderea multora, unele dintre succesele inițiale ale noului regim au fost înregistrate în sectorul lui Ryan. În Puerto Santos a început să se manifeste dorința din ce în ce mai puternică de a se crea școli. Și aceasta nu din sete de cultură, ci de cele mai multe ori datorită faptului că oamenii au ajuns la concluzia că cei care știu să scrie și să citească pot obține mai ușor de lucru, iar cei care au mai multă învățătură pot obține posturi mai

Desene de N.M. BODECKER

bune. Ryan a făcut rost de cîteva mii de dolari cu care a cumpărat cărți din Mexic. După aceea a organizat comitete ale instrucțiunii publice, care să asigure alfabetizarea și instruirea tineretului în mod gratuit.

Problemele situației financiare au fost din nou dezbătute cu prilejul unei întîlniri între președintele Miro și ministrul său de finanțe, la șase luni de la răsturnarea regimului Martinez. Senor Medina nu lucrase chiar atît de prost în această scurtă perioadă. Reușise să facă rost de fonduri pentru a plăti armata și pe funcționari. Impozitele au început să intre în bugetul statului; totuși nu existau bani suficienți pentru a acoperi toate necesitățile. Au fost adresate apeluri Statelor Unite să reia furnizarea de ajutoare. Reprezentantul trimis la Washington nu a obținut nici un rezultat. Acum se pregătea de plecare senor Medina, personal.

— Caută să-i convingi de urgența imperioasă a nevoilor noastre — îi spuse președintele.

— Sînt deja informați. Am avut o discuție cu Hurd zilele trecute, și m-a lăsat să înțeleg că toate necazurile noastre provin tocmai de aci.

— Vrei să spui că Washingtonul vrea să mă aibă la mînă?

— Nu vor formula poziția lor în termeni atît de brutali — spuse ministrul. Vor să fie numai siguri că sînteți profund angajat față de cauza lumii libere.

— Toată lumea știe că nu sînt comunist; ce-ar trebui să fac ca să-i asigur de asta? Doar încerc să respect cîteva dintre promisiunile pe care le-am făcut.

— Unele oficialități americane nu sînt chiar atît de ușor de asigurat. Dacă nu ești comunist, te suspectează că ești un tovarăș de drum. Dacă nu ești tovarăș de drum, te suspectează că ești o unealtă. Dacă ești prea inteligent pentru a fi o unealtă, te suspectează că ești un fel de intermediar. Și dacă au asigurări în toate aceste privințe, vor trage totuși concluzia că pregătești o deschidere spre stînga.

— Ei bine, dă-le toate asigurările — spuse președintele.

— Vă promit că voi face tot ce-mi va sta în putință. Nu este ușor pentru un om bătrîn să pună în mișcare întreg Washingtonul.

În aceeași seară, pe la orele 11, președintele Miro avu o a doua întrevedere legată de ajutorul american. De astă dată îl avea ca interlocutor pe generalul Perez. Generalul trecu imediat la chestiune.

— Am auzit că bătrînul Medina se duce mîine la Washington.

— A plecat azi după-amiază.

— Te rog să-i comunici că trebuie să obțină din nou ajutor militar.

— Trebuie!... Asta nu e un cuvînt pe care o țară de mărimea noastră poate să-l folosească față de Washington. Te rog ia loc, generale.

Generalul se așeză confortabil pe scaun.

— Americanii dau arme vecinilor noștri. Trebuie să le obținem și noi. În plus, soldații care nu capătă arme noi au moralul scăzut.

— Iar ofițerii nu mai pot cîștiga bani din vînzarea celor vechi.

— Domnule președinte, eu vorbesc foarte-foarte serios și vă informez că pe aceeași poziție se situează și camarazii mei. Armata are nevoie de combustibil, de piese de schimb, de provizii de tot felul. Și vreau să mai adaug următorul lucru: se întîmplă ceva printre tinerii ofițeri. Nu știu ce, dar s-ar putea să iasă rău pentru dumneata și pentru toată lumea.

— Ce vor de la mine? Să expropriez proprietățile lui Martinez? Să declar război Statelor Unite?

— Nu știu ce vor. Circulă mai multe zvonuri. Am auzit că sînt chiar și eu criticat. S-ar putea să fiu considerat prea prietenos față de dumneavoastră. Au aflat că americanii sînt de părere că noi am pornit-o spre comunism. Domnule președinte, vă avertizez în calitate de prieten: noi sîntem ofițeri credincioși și nu putem tolera agitația subversivă. Trebuie să avem un guvern care să fie pe placul americanilor și în același timp capabil să pună capăt agitației în armată.

Președintele Miro îl privi îndelung pe general. Apoi răspunse cu grijă:

— Desigur, sînt foarte impresionat de tot ceea ce mi-ai spus. Depunem cele mai puternice eforturi la Washington. Acum permite-mi să-ți dau un sfat prietenesc. Nu sînt comunist și nu încurajez comunismul în rîndurile tinerilor ofițeri ai dumitale. Cei de la Washington s-au pronunțat în ultimii ani în favoarea unor guverne civile în această parte a lumii. Sper, vorbindu-ți în continuare ca prieten, că vei lua notă de acest lucru.

Cei doi interlocutori își strînseră mîinile. După plecarea generalului, președintele Miro chemă secretara:

— Transmite un mesaj lui Medina. Se pare că armata se polarizează atît la stînga, cît și la dreapta. Poți să ghicești cine e la mijloc?

În ziua în care ministrul Medina pleca la Washington, la sediul ambasadei americane din Flores trei oameni discutau într-unul din birouri. Unul dintre ei era însărcinatul cu afaceri, Joe Hurd. Al doilea era ajutorul atașatului militar, un anume căpitan Gonzales, care fusese numit la ambasada din Flores pentru că vorbea limba spaniolă. Al treilea era un cetățean american care locuia la unul din hotelurile din Flores. Acesta din urmă spuse:

— Mi se pare că voi, diplomații, ar trebui să vă grăbiți să dați binecuvîntarea lui Miro și, o dată cu aceasta, bani — altfel va fi răsturnat.

— Hai, spune ce secrete știi — zise Hurd.

— Am auzit că bătrînii generali devin neliniștiți. Nu mai au jucării noi și nici afaceri. Abia de primesc salariul. Am aflat că Perez intenționează să pună piciorul în prag. Ce ai auzit căpitane despre tinerii ofițeri?

(Continuare în pag. 24)

Rebeliunea din Puerto Santos

— Există un grup care se consideră trădat — spuse căpitanul.

— Ce doresc? — întrebă Hurd.

— Nu-l vor pe generalul Perez — precizează căpitanul. Unii ar vrea ca Miro să fie mai activ. Nu pot decît să fiu de acord că ar trebui să-l sprijinim. Nu știu ce ne împiedică s-o facem.

— Teama de comunism, căpitane — spuse Hurd. De ce nu înțelegi teoria miopiei pe care ne bazăm noi, vechii luptători împotriva comunismului. Miro este apreciat la Washington ca manifestînd miopie față de comunism. Așa că atunci cînd eu îi dau un certificat de bună purtare lui Miro, aceasta înseamnă că manifest miopie față de Miro. O'Donell consideră că eu am dreptate, de aci reiese că el este miop față de mine. În plus e catolic, iar catolicii sînt considerați miopi față de comunism și aceasta îl include și pe Papă. Unii dintre tinerii de la Casa Albă au tendința de a simpatiza cu poziția noastră. În acest caz, sînt considerați ca suferind de miopia lipsei de experiență. Cu alte cuvinte, toți cei care nu sînt de acord cu linia oficială sînt descalificați, purtînd caracterizarea de miopi.

Căpitanul Gonzales, complet zăpăcit, spuse:

— Consider totuși că ar trebui să aibă încredere în oamenii care cunosc situația. Ce-ar avea de pierdut?

— Tocmai asta e problema — spuse Joe Hurd. Ei au mult de pierdut. Nu eu. Eu sînt deja bătrîn în serviciu și voi fi pus în retragere. Dar nu este cazul cu O'Donell. Dacă i se va cere să garanteze că Miro nu va trece niciodată de partea comuniștilor, probabil că va avea o mică ezitare. Și această ezitare va fi notată. Sînt două greșeli grave pe care serviciul nostru diplomatic nu le uită și nu le iartă: abordarea indecentă a persoanelor de același sex și subestimarea comuniștilor. În plus, oamenii care sînt apreciați drept cunoscători nu sînt cu noi, ci împotriva noastră. Ambasadorul Pethwick este împotriva noastră. Și el este venit de la fața locului. Worth Campbell este împotriva noastră și el este considerat un experimentat specialist în problemele comunismului. Secretarul Departamentului de stat e împotriva noastră și el consideră că poate descoperi existența mîinii comuniștilor în fiecare atac îndreptat împotriva Statelor Unite. Acesta este tabloul situației, căpitane.

— Știți, spuse americanul care locuia la hotel, pînă în momentul cînd am părăsit Washingtonul, Miro nu avea o presă chiar atît de proastă.

— Da, dar ziarele adăugau că punerea lui Madera în fruntea poliției și a lui Ryan la educație fac parte dintr-un plan dinainte stabilit. Din acest moment cititorii n-au mai urmărit ce se petrece la Puerto Santos. Cadrul fundamental a fost creat. Miro a devenit o unealtă comunistă.

— Am aflat că ministrul de finanțe a plecat pentru a mai face un efort. Doar n-or să creadă că și el e comunist?

— Cred că va fi etichetat drept ramolit. Sursa sa de miopie va fi considerată vîrsta.

— Ei bine — spuse americanul de la hotel — aș putea furniza o apreciere plină de tact, sugerînd că Miro este un om corespunzător care știe să-și ducă treaba la bun sfîrșit.

— Ar fi bine dacă ai face-o, conchise Hurd.

Senor Andrés Medina Alvarez a fost întîmpinat la aeroportul din Washington de către reprezentantul pe care președintele Miro îl trimisese imediat după răsturnarea lui Martinez. În mașină, pe drumul de la aeroport la hotel, reprezentantul i-a înfățișat în mod detaliat eforturile zadarnice de a obține bani și recunoaștere din partea Statelor Unite. Mai deprimantă era vestea că primele convorbiri pe care Medina trebuia să le aibă în cursul după-amiezii cu secretarul de stat adjunct, Campbell, trebuiau amînate, deoarece interlocutorul american era ocupat și în ziua respectivă și a doua zi. Secretara lui Campbell telefonase, sugerînd ca ministrul să se întîlnească cu ajutorul lui Campbell, domnul Symes Jones.

Worth Campbell avea la îndemînă scuze acceptabile pentru a evita întîlnirea cu ministrul. În afară de faptul că administrația Statelor Unite privea cu rezervă regimul Miro, Campbell era ocupat cu o sesiune a Comitetului senatorial pentru probleme latino-americane. Cînd s-a întors la birou, după ședința comitetului, Worth Campbell a fost informat că ministrul de finanțe din Puerto Santos i-a trimis o scrisoare redactată în termeni politicoși, în care-l informa că nu vrea să răpească din timpul ajutorului său și că va aștepta momentul cînd secretarul de stat adjunct va fi disponibil. Campbell puse de o parte scrisoarea și începu să rezolve teancul de mesaje adunate pe biroul său. Deasupra se afla o telegramă de la Joe Hurd, terminată în felul următor: «Dacă nu acționăm rapid, generalii îl vor răsturna pe Miro. În locul unuia care încearcă să facă treabă va fi instaurat din nou un dictator militar de tip vechi».

Alte două mesaje se refereau la situația din Puerto Santos. Unul — din partea lui Pethwick, în care se spunea: «Am văzut telegrama însărcinatului cu afaceri din Puerto Santos. Nu poate fi considerată drept un punct de vedere sănătos în interesul Americii și al lumii libere. Punctul său de vedere despre Miro este total necorespunzător. Experiența relațiilor mele cu Hurd mă îndreptățește să afirm că nu se poate pune întotdeauna bază pe analiza sa».

Cealaltă comunicare era sigilată și Campbell recunoscu imediat că este vorba de un mesaj de urgență din partea C.I.A. În el se arăta că Miro se află în criză. Se adăuga, ca o apreciere obiectivă de spionaj, că singura posibilitate de prelungire a existenței regimului Miro ar fi restabilirea relațiilor diplomatice depline cu Statele Unite și ajutor prompt. Mesajul evita orice sugestie în ce privește acțiunea care urma să fie întreprinsă. Se aprecia totuși că alternativa la regimul Miro o reprezintă un guvern militar. În timp ce Campbell studia poșta, secretara îl avertiză că secretarul departamentului apărării se afla la telefon.

— Alo, Worth, am primit o comunicare interesantă azi dimineață din partea unui tînăr căpitan pe care îl avem la Puerto Santos. Numele lui este Gonzales. Este de părere că trebuie să recunoaștem administrația Miro și să-i dăm ajutor. În caz contrar, generalii vor prelua puterea.

În timp ce secretarul apărării vorbea, Worth Campbell avu răgazul să facă o rapidă apreciere a situației și să decidă cum va reacționa.

— Am impresia, domnule secretar, că băieții noștri de acolo au început să constituie o gașcă; acesta este al treilea mesaj primit în ultimele 15 minute, redactat aproape exact în aceași termeni.

— Ei bine, am vrut numai să te informez. Nu se întîmplă prea des ca unul dintre militarii noștri dinafară să sprijine o linie de acțiune liberală.

Campbell își stabilise de acum bine poziția.

— Ar trebui să fim îngrijorați de unele lucruri care se petrec acolo, domnule secretar. Atunci cînd am retras ambasadorul, noi am lăsat la fața locului și pe alți cîțiva — o echipă de oameni tineri și inexperimentați. Aș vrea o dată să stăm de vorbă mai pe îndelete despre acest aspect.

— Oricînd dorești sînt la dispoziția telefonului dumitale.

La Washington, cînd cineva afirmă că este la dispoziția telefonului său înseamnă că nu vrea să mai discute vreodată problema respectivă.

Campbell se gîndea. Băieții ar fi putut fi puțin mai inteligenți. Ar fi putut să distanțeze mesajele lor sau să diferențieze puțin prezicerile. Observa adesea că atunci cînd cineva manifestă miopie într-o problemă, reacțiile sale generale sînt cam naive. Totuși, telegramele trimise de tinerii ăștia îi vor provoca o serie de greutăți. Vor încuraja pe unii oameni cu vederi greșite.

(Va urma)

„COLABORATORII NOȘTRI — INGINERII ELECTRONIȘTI"

(Urmare din pag. 5)

în timpul mersului trenului. Am putut astfel surprinde pe viu modificările fiziologice, starea de tensiune emoțională, precum și rezistența organismului la efortul fizic și psihic.

bioradiotelemetria permite înregistrarea datelor fiziologice la 80 km depărtare de locul de experiență

În institutul nostru s-au realizat sisteme de bioradiotelemetrie perfecționate prin care s-au înregistrat pe piloți, pe mecanici de locomotive C.F.R. și pe conducători auto, de la distanță, în timpul lucrului, biocurenții creierului și inimii, mișcările respiratorii, temperatura cutanată. Datele despre activitatea electrică a creierului, a inimii, despre amplitudinea și ritmul respirației sau despre temperatura pielii au fost culese cu ajutorul unor aparate miniaturizate, purtate de către mecanicii sau de aviatorii respectivi și transmise din aer sau de pe sol unei stații de radio special amenajate.

Transmiterea datelor culese de către aparatele «la purtător», urmărite continuu și înregistrate de către colaboratorii noștri, printre care se numără și ingineri electroniști, s-a făcut pe mai multe canale. Faptul că măsurătorile unor parametri fiziologi deosebiți au putut ajunge *în același timp* la aparatele de recepție, este deosebit de important și vorbește de la sine de complexitatea instalațiilor. Uneori, datele se recepționau la 20-80 km de locul unde se desfășura experiența!

Metodele de bioradiotelemetrie folosite în institutul nostru au extins cunoștințele noastre asupra factorilor de solicitare din cursul muncii și efectele lor asupra organismului, permițînd elaborarea unor concluzii cu aplicație practică în scopul creșterii siguranței circulației și randamentului muncii.

dialog pacient - mașină...

Considerăm că într-un viitor apropiat medicina va profita din plin de pe urma metodelor de telediagnostic. Diagnosticul ideal, diagnosticul real, este cel care este realizat prin procedee de înregistrare obiectivă a simptomelor, fără ca măcar pacientul să știe că este supus examenului. S-a spus, pe bună dreptate, că la o consultație obișnuită «sistemul nervos al bolnavului este cel care dă examenul cel mai mare». În viitor, desigur pe lîngă dialogul pacient-medic, va fi necesar și cel dintre pacient și mașină.

GÎNDIREA CREATOARE SE DESFĂȘOARĂ ÎN AFARA MAȘINII...

(Urmare din pag. 5)

limitată. În acest sens ele se pot asemăna cu o vastă enciclopedie medicală ținută la zi datorită imensului material informativ introdus în «creierul» lor. Această memorie sui-generis este capabilă să înmagazineze noi date și să modifice la nevoie pe cele memorate.

Metoda electronică de stabilire a diagnosticului în medicină se bazează, de asemenea, și pe fidelitatea extremă a memoriei mașinii, care nu poate «uita» — cum i se poate întîmpla chiar și celui mai conștiincios medic — nici una din afecțiunile înscrise în ea, și a căror luare în considerare servește la diagnosticul diferențial.

În plus, oboseala — caracteristică creierului uman — nu are loc în cazul mașinii, iar exploatarea datelor memorate în vederea stabilirii unui diagnostic științific se realizează într-un timp record.

Un exemplu de aplicație a diagnosticului electronic în bolile oculare sînt keratitele, ce se pot trata prin metode medicale «conservatoare» sau chirurgicale. Materializate pe cartele perforate, informațiile sînt înregistrate pe benzi magnetice realizîndu-se scheme în care ești izbit imediat de complexitatea «rationamentelor».

Mașina îi oferă oftalmologului soluția optimă extrem de rapid și de precis. Pe baza datelor furnizate de mașină, el hotărăște oportunitatea continuării tratamentului «conservator», medical sau necesitatea unei intervenții chirurgicale. În speță, transplantarea de cornee.

diagnosticul — «problemă polițistă» de un fel deosebit

În prezent mașinile electronice de calcul au încă unele dezavantaje: complexitatea, dimensiunile mari, costul ridicat, lungimea duratei de programare, de «învățare» (mai mică totuși ca pentru un medic!). Dar aceste dificultăți sînt susceptibile de a fi depășite.

Firește, să nu uităm că, oricum, mașina este lipsită de gîndire proprie, de intuiție și de acel «simț clinic», rezultat al unei lungi practici medicale, caracteristic pentru un vrednic discipol al lui Esculap. Mașina nu poate decît să combine niște date, cu alte cuvinte ea rămîne un robot. Gîndirea creatoare se desfășoară în afara ei, în mintea omenească, înainte de «intrarea» în mașină și după «ieșirea» din mașină a formulelor.

Savantul P.D. White scria că un medic nu trebuie să-și piardă timpul citind povestiri polițiste deoarece el este pus zilnic în fața unor probleme de același gen, în stabilirea diagnosticului. Mașinile nu vor face decît să-i ofere medicului «materia primă» pentru rezolvarea unor astfel de probleme «detective» științifice...

scurt circuit

Preferați soluții simple...

M-am adresat deunăzi unui funcționar din Ministerul Comerțului Interior:

— Lămurește-mă, frate, de ce vă dovediți atît de zgîrciți și lipsiți de imaginație atunci cînd procedați la întocmirea firmelor pentru magazine și restaurante? Pretutindeni, o stereotipie dezolantă. Șapte magazine cu pantofi pe strada Lipscani și pentru toate aceeași denumire: «Încălțăminte». Pe bulevardul Bălcescu, față în față, două unități cu profil identic. Firma, aceeași: «Marochinărie». Vrei să-ți inviți amicul din provincie la un local public din Capitală? Fără puncte de reper ești pierdut: «Așteaptă-mă la bufetul din strada X, dar vezi că sînt trei, botezate la fel. Ne întîlnim la cel de lîngă maternitate, peste drum se află o tutungerie, pe stradă trece tramvaiul 20, taie linia lui 6, dar nu merge mai departe decoarece traseul e în reparație!» Evident, lucrurile s-ar simplifica dacă, să zicem, Bucureștiul ar fi împărțit de paralele și meridiane: «Hai, băiete, că dau o bere la 26°06'44" longitudine estică și 44°24'31" latitudine nordică».

— Glume de prost-gust. Trebuie să știi că cei care au gîndit aceste firme au dat dovadă de un subtil simț psihologic. Principalul e ca cetățeanul să știe ce are în față și, distrat cum e, să nu caute nasturi la «Alimentara» și cremă de ghete la cofetărie. De ce să-i împovărăm mintea cu tot felul de denumiri complicate? Simplu și răspicat: Carne! Apă! Ochelari! Bodegă! Cravate! În loc de «Dulciuri apuci-te mata și scrie «Cofetăria porumbelul alb». A doua zi te-ai pomeni că-ți intră în unitate toți columbofilii din Capitală. Sau imaginează-ți o firmă ca aceasta: «Aperitive la tigrul bengalez». Vai de clienții cu astenie și boli de inimă!

Într-adevăr, nu m-am gîndit la toate acestea. Ei bine, nu înțeleg atunci de ce se admit în continuare firme compuse din trei-patru sau chiar cinci cuvinte. De ce sîntem nevoiți să citim: *Restaurantul Athenée Palace, Frizeria Cinfulici, Romarta încălțăminte*, cînd, în locul acestora, am putea instala firme concepute mult mai sugestiv: «Mîncăm», «Tundem», «Încălțăm», (sau «Descălțăm», în cazul atelierelor de reparații). De ce un magazin: «La vulturul de mare cu pești în gheare»? Zăpăcim mintea vînătorilor și consumatoarelor de pește. Neapărat un anunț suplimentar: «Nu căutați la noi produse de pescărie și arme de vînătoare».

Cred că metoda ar putea fi extinsă și în domeniul transporturilor auto. Pretutindeni autobuze, autoturisme, tramvaie, troleibuze, purtînd numere în față, numere la spate. Inutil! Cetățeanul — vorba amicului — trebuie să știe ce are în față. Propun montarea unor plăci edificatoare: *Mașină mare, Mașină mică, Tramvai roșu, Tramvai galben, Troleibuz tip '61, Troleibuz cam mai vechi*. N-ar fi rău dacă șoferii ar purta uniforme speciale pe care să vedem scris «Șofer», iar călătorii să primească un talon cu inscripția «Călător».

Multă bătaie de cap ne dă și modul în care sîntem obligați să facem prezentările. «Îmi dați voie să vă recomand pe tovarășul inginer Ion Popescu...» Sau: «Aveți în fața dv. pe cunoscutul scriitor I.M., autorul...» Risipă de cuvinte, timp irosit. O simplă plăcuță, prinsă de reverul hainei, ar vorbi de la sine: «Funcționar ideal», «Scriitor talentat», «Tînăr de viitor», «Fată de măritat». Copiii ar putea îmbrăca hăinuțe imprimate cu «Atenție, copil!», iar pentru cei distrați sau uituci, chiar confecții purtînd mențiuni speciale: «Mîna dreaptă», «Mîna stîngă», «Haină de vară», «Haină de iarnă».

...Și cîte altele. De ce să nu preferăm soluții simple, cînd organizatorii rețelei comerciale ne-au ușurat traiul, obligîndu-ne să întîlnim pe tot cuprinsul țării aceleași firme lapidare: Apă, Bodegă, Nasturi, Ceasuri, Încălțăminte, Încălțăminte, Încălțăminte...

Liviu TIMBUS

Cînd doi se ceartă, al treilea... tace

La Uzina de mașini grele-București (U.M.G.B. o numesc tehnicienii cu slăbiciunea lor pentru abreviații) a intrat în funcțiune marea turnătorie electrică de piese din oțel și fontă. De cîteva luni de zile noua secție a întreprinderii produce piese din fontă și oțel (între acestea, carcasa primului rotor ce va fi montat în centrala electrică de la Porțile de Fier).

Pînă aici totul e bine și cu felicitări. Nu e de mirare deci că și oamenii întreprinderii au solicitat din partea Băncii de investiții un fond premial.

Banca i-a refuzat.

Conducerea întreprinderii a protestat vehement și a demonstrat negru pe alb temeinicia actului financiar.

Banca a refuzat și de data aceasta. Argumentul hotărîtor: turnătoria de la U.M.G.B. n-a fost nici terminată și nici n-a intrat cu adevărat în funcțiune. Iar în sprijinul acestei păreri sînt citate instrucțiunile proiectantului: «Utilajele și instalațiile turnătoriei sînt dependente unele de altele. Tocmai de aceea probele tehnologice trebuie să se efectueze simultan pe întreaga secție, iar în funcție de complexitatea procesului tehnologic (și avînd în vedere dificultățile care pot apărea) probele tehnologice reclamă o durată de aproximativ trei luni de zile».

Care este situația «pe teren»? Evident, alta decît cea prezentată de conducerea Uzinei de mașini grele-București. Principalele instalații și utilaje zac inerte. Cuptorul de 240 mc așteaptă rodajul mecanic, cele două cuptoare de uscare s-au născut cu grave infirmități (defecțiuni la arzătoare), instalația pentru transportul materiilor prăfoase face mai mult praf decît treabă cu folos, iar agregatul pentru umidificare n-a stors pînă în prezent nici o picătură de apă. Și totuși, turnătoria funcționează. Zorind să prindă din urmă zilele pierdute, colectivul turnătoriei a fost nevoit să dezgroape procedee și metode de lucru de-o vîrstă cu bunicii noștri. În moderna hală de la Berceni a reapărut furtunul (înlocuitor practic al instalației de umidificare), la operațiile de uscare a fost reînviată civilizația La Tène (uscarea se efectuează direct în gropile de turnare), iar pentru transportul oțelului lichid de la oțelăria la turnătorie tehnicienii întreprinderii au descoperit utilitatea tractorului.

Lucrînd la nivelul tehnicii mondiale de acum o jumătate de secol, colectivul secției a izbutit cu toate acestea să toarne 1 013 tone piese din oțel.

Ei bine, dacă facem uitate dispozițiile privind securitatea muncii, și dacă nesocotim riscurile care au pîndit din umbră această curajoasă acțiune, atunci, evident, felicitările pot curge gîrlă. Oamenii de aici au muncit din greu, dar cu folos, și deci aveau tot dreptul să primească mult așteptatele prime de producție.

Deocamdată banii zac în seiful băncii și, după toate probabilitățile, vor mai rămîne acolo multă vreme. Pentru Banca de investiții, turnătoria trebuia să intre în producție cu întreaga ei capacitate de 12 000 tone anual la 31 martie 1968, dar evenimentul se va produce în cel mai fericit caz abia spre sfîrșitul celui de-al treilea trimestru al anului.

Cum s-ar zice, dreptate au și unii și alții.

Cînd doi se ceartă, al treilea... tace chitic. Purtătorii muștei pe căciulă sînt de fapt Combinatul siderurgic din Galați și IPROMET-București. Livrarea cu întîrziere a utilajelor comandate a făcut imposibilă realizarea în termen a lucrărilor de montaj, iar proiectarea greșită a unor utilaje a întors filele calendarului cu luni de zile în urmă. Iată cîteva date semnificative: cuptorul de 240 mc cu termen de livrare la 30 iunie 1967 a ajuns la U.M.G.B. (în proporție de 30%) abia în decembrie. Tot în decembrie au ajuns la întreprindere «bucăți» din alte trei agregate importante: cuptorul de tratament de 60 mp, cuptorul de 120 mc și cuptorul rotativ de uscat nisip. Termenele oficiale înscrise în contract: 30 septembrie și, respectiv, 30 septembrie și 10 martie 1967.

Pentru arzătoarele celor două cuptoare pomenite la începutul acestor rînduri vina principală o poartă proiectanții de la IPROMET.

Această situație, creată de furnizori și proiectanți codași, a avut drept rezultat final nașterea actualului conflict între U.M.G.B. și filiala bucureșteană a Băncii de investiții!

Ei bine, zău nu mai știm ce să credem. Se vor găsi poate unii să ne lămurească. Le mulțumim anticipat

L. MAIOR

Dintre sute de... tarabe

«Bună treabă» — și-a zis Dumitru Brînduşescu, valorificator de produse pe piață la C.A.P.-Domnești. «Ferice de mama care m-a făcut».

În vara anului 1967 sus-numitul a cîștigat încrederea cooperatorilor din Domnești de a valorifica într-o piață din București legume și fructe. Nu știu cît au cumpănit și cum s-au decis, dar *nea Mitică* a fost «uns» și s-a pus serios pe treabă. Taraba trosnea din încheieturi sub povara trufandalelor, iar lădița de lemn casca gura înghițind banii ca un mic dar lacom cetățeu. Celor din consiliul de conducere li se încălzea inima văzînd prețioasa încredere, și-l felicitau călduros. «Nea Mitică, să-ți mai dăm un ajutor». «Nu... destul mă chinuiesc eu... stat în picioare, mîncare rece, sticlele, răspundere mare...»

Cine spune despre nea Mitică că-i om rău la suflet și fără dare de mînă se-nșală amarnic! Cînd unul dintre șoferii cooperativei a devenit tată, «blajinul» a scormonit în mărunțaiele lădiței și o mică atenție (doar 500 lei) a poposit pe plăpumioara de mătase a puștiului. «Nea Mitică, e cam mult!» «E sudoarea mea... las'că n-o să trăim cît e pămîntul!» Peste cîteva timp alt șofer a tăiat «moțul» la un băiețel și iarăși nea Mitică a trebuit să bage mîna pînă la cot în lădiță pentru a face față situației.

Hamic, nevoie mare, s-a apucat omul să-și repare casa. Griji, cheltuieli, mii de lei din vînzarea legumelor și fructelor. A țipat zărmana lădiță după ajutor, dar cei din consiliul de conducere de la C.A.P.-Domnești erau prea departe, foarte departe... «Taci afurisito! Nu vezi c-ai răgușit? Aici eu tai și spînzur!»

Toamna a încărcat pînă la refuz taraba. Alte fructe, alte legume, alte probleme, alte obligații. A venit mult așteptata zi cînd Brînduşescu-junior a trebuit să facă nuntă. Bucuria lui nea Mitică nu mai avea margini zburda, nu alta, în jurul mărfii, jongla cu virtuozitate vinetele, balansa kilograme de roșii într-o singură mînă, catapulta cu măiestrie ardei în plase și pungi... Dar cel mai important lucru era faptul că eroul nostru se dovedea a fi un fachir, un fachir, în toată puterea cuvîntului, care printr-un simplu «hocus-pocus» văduvea lădița de bani, lăsînd-o să plîngă neconsolată printre sughițuri. Cuscrul mare a dat semnalul începerii unei feerii de trei zile și trei nopți. «Fiu-meu nu-ți fie frică, are tata parale! Mîinile astea-s de aur, mă!» Nimănui nu i-a dat mîna să-l contrazică. A fost o nuntă ca-n povești, însă întîmplarea a făcut să iasă în pierdere. «Las'pe mine c-o aduc eu din cîntar!» și-a luat dinsul solemn angajamentul.

Lucrurile au început să meargă din ce în ce mai prost. Tot mai puține roade ersu aduse la piață. Cîrduri de ciori cu glasuri de cobe li trîmbițau sosirea sezonului rece și umed... Una mai îndrăzneață și-a vîrît chiar capul în lădiță; a urmat un croncănit de luare aminte și sursta a decolat în zborul de misiune secretă spre C.A.P.-Domnești. Cum, necum, noaptea următoare cei din consiliul de conducere l-au visat pe omul de încredere doborît și sfîșiat de pîlcuri imense de ciori. «Fuga fraților! De-am ajunge la timp!»

Cam tîrzior au ajuns. Dar mai bine mai tîrziu decît niciodată. Au apelat la cîțiva specialiști înarmați cu creioane chimice și tari la aritmetică care i-au pus cu precizie diagnosticul: «delapidare acută generalizată cu un indice de toleranță de 17 534». A mers vestea și mai departe, oamenii s-au dovedit atenți și i-au recomandat o grabnică internare într-un loc retras și liniștit.

Jos microbii, nea Mitică, și la mai mulți ani!

Petre PREDOANA

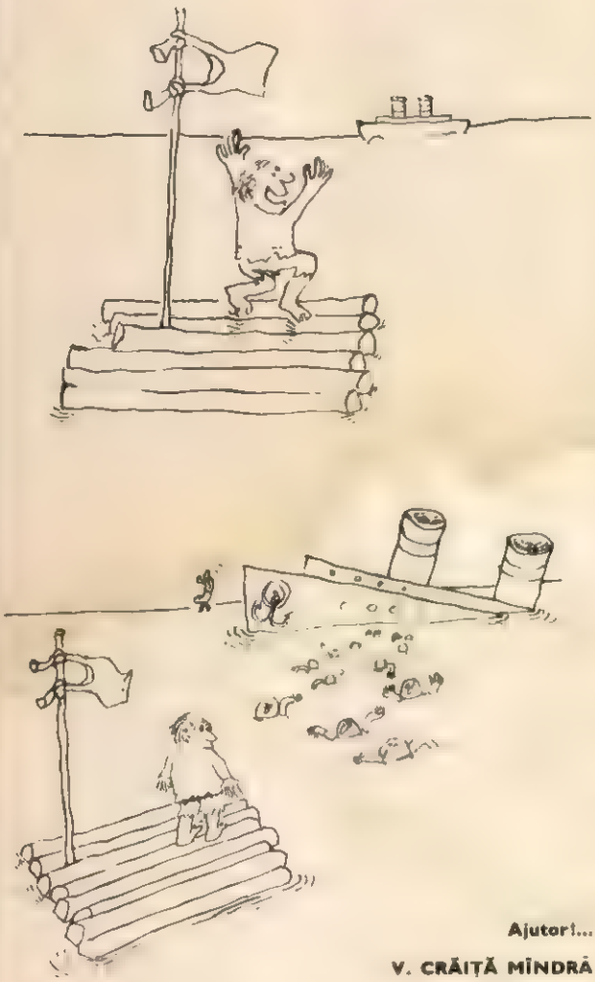

Ajutor!...

V. CRĂIȚĂ MÎNDRĂ

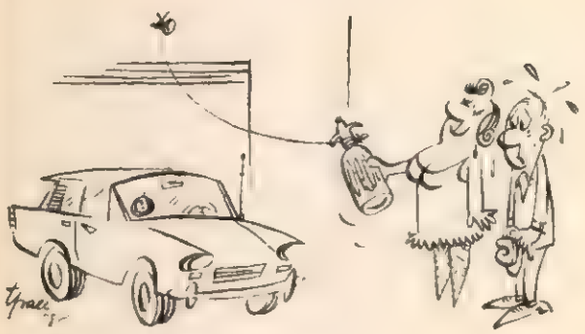

Inaugurarea automobilului.

T. PALL

PĂSĂRI

1 C	2 C	3 E	4 L	5 S	6	7 I	8 R	9	10	11 B	12 E
2 A	R	I	P	I	■	Z	E	E	L	O	C
3 M	A	R	A	T	■	■	I	B	■	S	I
4 A	T	I	C	A	■	S	■	E	S	O	P
5 R	A	P	■	R	A	T	A	■	I	■	T
6 I	N	I	■	■	C	C	■	T	E	T	E
7 ■	I	T	■	P	E	L	I	C	A	N	I
8 N	I	■	S	T	R	U	T	I	■	E	N
9 C	■	C	C	■	A	R	A	■	C	A	F
10 C	I	R	I	I	■	I	T	A	R	■	O
11 A	D	A	M	■	D	■	E	V	A	L	I
12 R	A	P	I	T	C	A	R	E	■	C	A

ORIZONTAL: 1) Altă denumire dată berzei — Cap de becață! 2) Sine qua non al păsărilor (pl.) — Se ocupă printre altele și cu ornitologia. 3) Povestită — Păsările sfinte ale Egiptului antic. 4) Pînză rară și subțire — Autorul fabulelor «Privighetoarea și eretele», «Porumbeii și cioara» etc. 5) Răpitoare dar nu de tot! — Pasăre de curte. 6) Nedrept — Adăposturi pentru păsări. 7) Caiet! — Păsări din Delta Dunării. 8) Nichel — Păsări din regiunile tropicale ale Africii — Enel 9) Cobalt — Papagal din America de Sud — Prescurtare telegrafică. 10) A face ca cioara — Scripete de ițe. 11) «Vînzătorul de păsări» de Zeller — De forma oului (masc. pl.). 12) Păsări de pradă — Vorba giștei.

VERTICAL: 1) Pasăre cîntătoare (pl.) — Altă denumire dată păsării numită și alunar. 2) Denumire generică pentru păsările de curte — Munte în Creta. 3) Vorba păsărelelor... — Pește de apă dulce. 4) Prin care nu trece lumina — Păsări răpitoare. 5) Pasăre călătoare căutată de vînători — Pentru (abr.). 6) Vultur — Notă muzicală. 7) Miros — Formații de păsări în zbor. 8) Albine în zbor — Incitător. 9) Boală a găinilor și a giștelor — Numele rusesc al Adigelui — Salut roman. 10) Pasăre de baltă cu pene negre — Vorba ciorii. 11) Orășel în India — Principalul personaj al Eneidei — Culege! 12) Patria ibișilor — A se umfla ca un curcan în pene.

Giuseppe NAVARRA

Cuvinte mai puțin cunoscute: CAF, IDA, EGI, BOSO.

Dezlegarea jocului «LA DOMICILIU», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ACASĂ — CUIERE. 2) PATURI — SALON. 3) AMINTIRI — AMO. 4) RATA — SE — INAR. 5) TRA — C — FON — NM. 6) AA — FERESTRE — 7) M — ULCEA — EE — A. 8) EL — O — A — ORNIC. 9) NUMĂR — TRIODA. 10) TAURAS — COVOR. 11) TREI — PARALE. 12) VII — TURN — TIT.

LA 63 DE ANI actrița mexicană Dolores del Rio, neuitata «Ramona» a ecranului din al patrulea deceniu, va apărea într-un film a cărui premieră mondială constituie unul din evenimentele artistice ale Jocurilor Olimpice din acest an de la Mexico City. La întrebarea ziariștilor despre metodele folosite spre a-și păstra tinerețea, Dolores del Rio a răspuns:

— Mi-am impus mereu zîmbetul și buna dispoziție, pe care le socotesc adevăratul tonic al unui fizic și psihic deopotrivă de elastice.

DANSUL OUĂLOR. O străveche tradiție britanică păstrată cu sfințenie — ca orice tradiție englezească — pînă în zilele noastre, a ajuns de pe străzile din Hull pînă pe scena de la Albert Hall din Londra. Veselul «dans al ouălor» este jucat cu ardoare de tineri legați la ochi și îmbrăcați în costume de epocă, străduindu-se ca, în ciuda ritmului îndrăcit al dansului, să nu spargă nici un ou.

DIN ALUMINIU. Recent, la Hamburg, a fost prezentată publicului și specialiștilor prima vioară realizată în întregime din aluminiu. Creatorii ei pretind că instrumentul ar avea toate calitățile muzicale ale viorii clasice.

LA HANUL CU PREPELEAC:

În condiții originale, preparate tradiționale românești. Zilnic, pui cu mujdei de usturoi, frigărui, cîrnăciori oltenești și alte preparate cu specific național.

Vinuri superioare din podgorii renumite, servite direct de la butoi.

La «Hanul cu Prepeleac» puteți ajunge cu autobuzul 60, de la capătul tramvaielor 6 și 20.

telex

PARIS Ultimul succes de librărie — 6 000 exemplare, la prețuri piperate, în doar cîteva săptămîni: «Muzeul torturilor» — un album cu reproduceri de lucrări de artă, depistate timp de doi ani în muzeele și colecțiile particulare din Europa. Zeci și zeci de ilustrații înfățișînd numai scene de tortură, dintre cele mai rafinate, folosite de-a lungul secolelor. Succesul înregistrat de această adevărată «panoramă a torturii» — scrie L'Express — este «un succes care dă de gîndit».

TOKYO Un scandal politico-financiar în plină campanie electorală pentru alegerile de la 7 iulie. Arestarea unui deputat socialist — Okura — a dus la dezvăluirea faptului că un grup de 30 deputați făceau trafic de influență în favoarea unei mari societăți ce deține monopolul transportului cerealelor — Nittsu.

BUENOS AIRES O comisie condusă de doctorul Jaime Averbach, care a efectuat cercetări serioase în întreaga Argentină, a făcut această dramatică constatare: în provinciile nord-vestice ale țării foamea ucide anual 31,9% dintre copiii pînă la cinci ani.

STOCKHOLM Concentrarea economiei suedeze s-a accentuat în ultima vreme. 17 «grupuri de putere» — 15 familii și două bănci — își exercită influența asupra a 200 de întreprinderi cu 450 000 de salariați. În frunte se găsește familia Wallenberg — cointeresată în 68 întreprinderi — urmată de familia de armatori Brostom, familia Bonnier, care domină editurile, grupul Johnson ce domină industria siderurgică etc.

WASHINGTON În primul semestru al acestui an vînzarea armelor de foc a fost de peste două ori mai mare decît cea din primul semestru al anului 1960 — afirmă șeful poliției din capitala S.U.A., John Layton. Numai pistoale s-au vîndut în număr de 4 658, față de 1 719 în primele șase luni din 1960.

BONN R.F.G. ocupă primul loc în Europa în privința autostrăzilor: 3 607 km. Pe locul doi — Italia, cu o rețea de 2 377 km. Următoarele țări vin la mare distanță: Franța — cu 963 km, Anglia — cu 870 km, Olanda — cu 854 km.

SAN SEBASTIAN 58 ani închisoare — aceasta e pedeapsa dată de un tribunal militar spaniol unui tînăr basc, în vîrstă de 19 ani, Ignacio Sarasqueta, care n-a vrut să răspundă «gărzilor civile» și le-a opus rezistență...

BRUXELLES La 26 iulie urmează să fie oficializată aderarea a încă trei state africane — Kenya, Uganda și Tanzania — la formula de «asociere» a 18 țări africane și malgașe la Piața comună. «Deschiderea» barierelor vamale vest-europene pentru noii veniți nu se va aplica însă produsele agricole omologe și concurente produselor agricole vest-europene și va fi limitată introducerea cafelei, a conservelor de ananas și a cuișoarelor pe piețele celor șase».

Primul tur de scrutin al alegerilor legislative din Franța a făcut cunoscute numai o parte din numele celor ce-și vor ocupa locurile de deputați în sala Adunării Naționale a Franței (fotografia de sus). Din Franța metropolitană, la al doilea tur de scrutin, din 30 iunie, urmează să mai fie aleși 316 deputați. Numărul total al deputaților Adunării Naționale este de 487.

FLACĂRA-INTERVIU

STOP TOXICOMANIEI

Convorbire cu Harry GREENFIELD

președintele Organului internațional de control al stupefiantelor

Anul acesta, după cum s-a anunțat recent și în paginile revistei «FLACĂRA», Comitetului central permanent al stupefiantelor, cu sediul la Geneva, i-a luat locul Organul internațional de control al stupefiantelor, subordonat Consiliului economic și social al O.N.U. și prezidat de Sir Harry Greenfield. Președintele acestui nou organism internațional a binevoit să răspundă unor întrebări puse de corespondentul revistei «Flacăra».

— Cu ce se deosebește Organul internațional de control al stupefiantelor de fostul organism internațional?

— Comitetul central permanent al stupefiantelor, care a funcționat timp de 40 de ani (1928-1968), avea un caracter juridic, administrativ-represiv. În ce privește orientarea actualului organism internațional — compus din 11 membri — se impunea o schimbare. Acesta e chemat, prin membrii săi, specialiști în diferite ramuri (farmacologie, medicină, psihiatrie, sociologie etc.), să lărgească sfera activității, dîndu-i un caracter de studiu și cercetare pentru cunoașterea cauzelor toxicomaniei, să lămurească masele asupra pericolului acestui flagel, să determine schimbări în acele pături ale populației în rîndurile cărora producerea și folosirea stupefiantelor fac ravagii.

— V-aș ruga să treceți în revistă, pe scurt rezultatele obținute în cei 40 de ani de activitate a Comitetului central permanent?

— Încă de la începutul secolului nostru, în fața pericolului pe care-l reprezintă flagelul stupefiantelor, s-au luat unele măsuri pe plan internațional care au dus la încheierea convențiilor din anii 1925 și 1931, întărite apoi de Protocolul din 1946 — toate avînd drept scop limitarea și reglementarea comerțului internațional cu opium și a folosirii acestuia. O convenție unică asupra stupefiantelor a fost întocmită sub egida O.N.U. — la 30 mai 1961.

— Aveți legături directe cu Interpolul și polițiile naționale?

— Desigur, prin natura întregii noastre activități avem legături cu Interpolul. Dar organismul nostru internațional tratează, în vederea aplicării cu strictețe a convențiilor internaționale, numai cu guvernele țărilor respective. Dacă prevederile sînt încălcate, comisia poate lua măsuri ce merg pînă la declararea embargoului asupra importului de stupefiante. Căci, dacă pînă în 1945 în obiectivul nostru intra un singur drog, acum avem de-a face cu circa 100 droguri cunoscute,

WEEK-END LA AUSCHWITZ

Știu. Toate cuvintele acestea au mai fost scrise. Știu. Fotografiile acestea au mai fost comentate de mii de ori. Știu că acum nici un suspin și nici o lacrimă nu mai pot schimba nimic, pentru că aici nemernicia și durerea umană au fost infinite și infinitul rămîne infinit oricît ai adăuga, oricît ai scădea...

Duminica trecută am fost la Auschwitz. Tinerii mergeau la șirand cu sacoșe și cu chitare. Pe șosea zburau cicliști veseli, cu pături făcute sul, pe portbagaje. În sate, răsăreau fețite îmbrăcate în cochii lungi și albe, ca niște șiruri de îngeraș rătăciți pe șoseaua națională. Îngerașii se duceau la prima comunione Ciclișiții fugeau spre picnicuri. Duminica trecută noi mergeam la Auschwitz.

Acestea sînt cuptoare. Cam așa arată și cuptoarele de pîine. Pe podurile astea de fier se aruncau trupurile. Cu lopețile astea trupurile se împingeau în flăcări. 4 milioane de oameni s-au prefăcut aici în cenușă. Cenușa se arunca în mlaștină, în riu, pe cîmpie. M-am dus să văd mlaștina,și riul, și cîmpia. În ape nu sforăie monștri, pe pămînt nu fîlfîie limbi de foc, valea nu s-a despicat. Lutul e tăcut, umbrit de iarbă grasă, de troscot și de romaniță. Cum e cu putință?

Acest morman de fire încîlcite ar putea fi mătase de porumb, adunată toamna după ce se strîng cocenii. Nu e mătase de porumb. Sînt șuvițe de păr, smocuri de păr, milioane de șuvițe și de smocuri decolorate. Părul se ambala în saci de hîrtie. Iată sacii. Iată pînza care se făcea din păr de bărbați, de femei, de fetițe. E o pînză aspră și castanie. Din ea s-au îmbrăcat fotolii pentru că pînza e durabilă. Pentru că ține mult. Pînă cînd?

Aici sînt cutiile cu gazul morții. Par niște cutii de ceară de parchet. Gazul nu e gaz, sînt niște boabe cafeniu-albicioase. Așa arată pietrișul în grădinițele cu pitici de ghips, cu globuri colorate. 6 kg din pietrișul acesta omoară 150 000 oameni Auschwitzul a cumpărat 21 000 kg pietricele Facturile sînt în vitrine

Munți de perii de dinți. Biberoane Strecurători. Picioare de lemn. Mîini de lemn. Cutii de cremă. Păpuși fără cap. O fotografie cu o fetiță cu fundă în ziua premiului. Premiul întîi. Zeci de fotografii cu bătrîne rase în cap. Sîrma ghimpată. Carcera. Poarta cu «Arbeit macht frei» Și din nou cuptoarele.

Femeile au inima slabă. Lăsați deci femeile la o parte. Chemați spadasinii. Chemați gladiatorii, chemați acrobații de triplu salt mortal și pe cei care s-au înscris voluntari ca să plece în Lună. Chemați-i și întrebați-i dacă mușchii lor de oțel nu se înfioară?

Știu. Totul a fost spus. Știu. Totul a fost văzut și revăzut. În cărți, în ziare, în reviste. Aici nemernicia și durerea umană au fost infinite și aceste rînduri nu au fost scrise ca să adauge sau să scadă ceva din infinit.

Dar cuvîntul ăsta trebuie repetat în neștire. Cuvîntul ăsta trebuie săpat pe craterele vulcanilor din Lună pentru ca nici o lume să nu mai vadă vreodată ce-am văzut noi. Cu riscul de a vă arunca o umbră pe obrajii voștri bronzați, acest cuvînt trebuie să-l învățați și voi. Chiar dacă azi e duminică și zburați spre șirand cu bicicletele și cu chitare: Auschwitz... Auschwitz... Auschwitz...

Ecaterina OPROIU

COMENTARIU

Cauze sociale comune

de Silviu **BRUCAN**

Acum, cînd metropolele lumii occidentale respiră ușurate că studenții se dispersează în vacanță, apar și condițiile unei analize «la rece» a originilor și sensurilor unor mișcări care, chiar dacă nu au zguduit lumea, au zguduit numeroase teorii social-politice cu balsam de armonie și echilibru și imagini publice ale unor guverne și regimuri care credeau despre ele numai bine.

Care era pînă în ultima vreme figura tipică a studentului în societatea consumului — așa cum era proiectată prin toate canalele de mass-media? Un tînăr apolitic, mai mult sau mai puțin conformist, preocupat să-și ia examenele și diploma pentru a găsi apoi un post bine remunerat și o soție, și a-și organiza viața pe baza unor raporturi matematice între avansare și numărul copiilor, între economii și plata ratelor la mașină, televizor și aspirator, între visul unei căsuțe în afara orașului și un voiaj în străinătate. Poate nici unul din basmele idilice servite omului contemporan n-a fost desființat și repudiat cu violență și năduf ca acesta! Recurgînd la metoda sintezei de laborator, ziaristul englez Richard Davy a imaginat o revoltă studențească în felul următor: pune cîteva mii de studenți în sociologie să asculte cursuri într-o sală în care încap 100, spune-le că chiar dacă trec examenele nu vor găsi probabil un post, înconjură-i cu o societate care nu practică ceea ce predică și este condusă de partide politice care nu reprezintă ideile studenților. Și cum umorul britanic nu putea lipsi din acest «model», Davy sugerează: «Spune-le studenților să gîndească asupra societății și imediat ce devin interesați în chestiune, trimite poliția să-i ia la bătaie ...»

Modelul lui Davy, ca orice model, constituie o simplificare. Elementele lui le regăsim însă lesne în evenimentele care au avut loc în universitățile din Paris, Roma, Berlinul occidental și alte orașe europene, cu ecoul lor recent în America Latină. Chiar dacă manifestarea nemulțumirii și revoltei este extrem de variată, la originea lor găsim peste tot două cauze fundamentale: societatea, *care oricum ar fi botezată sau poleită, rămîne esențialmente capitalistă și* tehnologia modernă, *ale cărei mutații bruște subliniază și mai puternic structura arhaică a universităților și sentimentele de frustrare pe care le pricinuiește tinerilor. Chiar într-o țară cu o cultură și civilizație înaltă ca Franța, taxele universitare sînt atît de costisitoare încît 40% din studenți trebuie să muncească după cursuri pentru a le putea plăti; trei din patru studenți nu ajung la diplomă, iar în numeroase domenii profesionale tînărul, care a făcut eforturi grele de studiu timp de 5 ani, nu are siguranța că va găsi de lucru în specialitatea lui. Structura vechilor universități, în faimoasa Sorbonă, la Roma și Torino, la Heidelberg și Tübingen, a rămas neschimbată de secole, profesorii formînd o castă aproape închisă, conservatoare și autocratică, interesată în menținerea unui statu-quo pietrificat.*

Mai pregnant ca orice însă a reieșit caracterul politic al mișcărilor studențești. Departe de a se lăsa induse în eroare de factori mărunți sau de conjunctură, de miturile neocapitaliste cu care li s-au îmbuiat capul, de fațade și travestiuri sociale amăgitoare, de discursurile meșteșugite ale politicienilor, de tăvălugul strivitor al mașinăriei propagandei oficiale, de corupția organizată de societățile de binefacere și de predicile popilor, mișcările studențești din acest an au știut să meargă la rădăcina răului, să denunțe și să demaște capitalismul. «Apare mai curînd ca o revoltă generală a tineretului (vest) german — scrie «Times» — împotriva a ceea ce el vede ca o societate obeză, putredă, vinovată, endemic reacționară». Simbolul acestei societăți este uriașul trust de presă Springer, împotriva căruia studenții vest-germani și vest-berlinezi au desfășurat puternice acțiuni.

Mișcările studențești au deci aceeași cauză profundă ca și mișcările muncitorești îndreptate împotriva exploatării monopolurilor, ca și mișcarea negrilor împotriva opresiunii rasiale, ca și acțiunile largi de masă din toată lumea împotriva războiului din Vietnam. Închegarea solidarității de luptă a acestor mișcări dinamice ale zilelor noastre mărește eficacitatea lor și — acolo unde se prezintă în front comun — asigură succesul bătăliei politice și economice, mersul înainte al forțelor sociale progresiste.

dintre care sînt utilizate aproximativ jumătate.

— Față de această avalanșă de droguri, ce prevedeți pentru a se pune stop toxicomaniei pe scară mondială?

— Am fost foarte mulțumiți că într-un for atît de important ca Organizația Mondială a Sănătății s-a dezbătut recent, cu prilejul celei de-a 23-a Adunări generale, la care au participat toate statele membre, pericolul pe care-l reprezintă pentru omenire plaga stupefiantelor. Pentru noi problema are două aspecte. Este vorba în primul rînd de toxicomania clasică, cu droguri pe care le-am controlat și continuăm să le controlăm; în această privință urmărim aceleași obiective ca și pînă acum — limitarea culturilor și a posibilităților de procurare a drogurilor. Al doilea aspect al problemei îl constituie drogurile cu acțiune psihotropă, extrem de periculoase. În această categorie intră barbituricele, amfetaminele, tranchilizantele, L.S.D.-ul etc. Comitetul a luat poziție față de acest nou aspect al utilizării drogurilor și a propus, pe baza unui tratat internațional, un control național, care ar trebui să fie atît de larg, încît să cuprindă controlul asupra tuturor acestor substanțe periculoase definite prin termenul de drog.

Geneva, iunie 1968

Sanda CRISTIAN

RABAT

LA SUD DE CASABLANCA

Corespondență specială de la C. BENGA

De la Casablanca, trenul electric zboară ca o săgeată spre sud-vest și, după aproximativ două ore, coborîm la Safi. E noapte. Orașul, feeric luminat, pare totuși pustiu. Începînd de dimineață însă, el cunoaște o vie agitație. Centru industrial și turistic Safi oferă vizitatorului, în afara medinelor sale, a atelierelor de ceramică, hoteluri luxoase, piscine, terenuri de sport, plajă, cluburi hipice și nautice într-un minunat decor natural. În ultimii ani, populația Safiului a crescut cu 40 000 de locuitori ajungînd astăzi la 120 000. Pescari, muncitori de la minele de fosfați și de la întreprinderile de prelucrare a acestora ca și de la fabricile de conserve — toți acești oameni, în majoritate originari din sud, sporesc într-un ritm rapid aglomerația din vechile cartiere, creînd în afara perimetrului municipal o suită de așezări improvizate.

Instalațiile portuare, industria sardelelor precum și un uriaș complex de tratare a fosfaților, intrat în funcțiune acum doi ani — iată, după cum spun safiotii, «formula chimică» a actualului și viitorului oraș. Dar complexul nu este decît un început. Marocanii îl numesc «polul modernizării». În afara îngrășămintelor chimice și a altor produse fosfatice, fabricate aici, locuitorii orașului vor vedea în curînd născîndu-se noi obiective industriale, printre care întreprinderi de prelucrare a cuprului, apoi o uzină de trifosfați — baza fabricării diverșilor detergenți — și, în sfîrșit, un combinat siderurgic.

Cînd am vizitat Safi, buldozere răscoleau pămîntul chiar în centrul lui, în vederea creării unui parc și a unei grădinițe de copii. Se prevede, de asemenea, construirea unor cluburi, a localurilor și terenurilor unor asociații sportive și în curînd a unei biblioteci populare. Și aici, în ciuda a numeroase asperități, omul dorește ca prin truda sa să trăiască zilele secolului său...

TOKYO

ACASĂ LA GIGANȚII OCEANELOR

Corespondență specială de la Florea ȚUIU

Am făcut zilele acestea o vizită la șantierul din Yokohama aparținînd firmei «Ishikafajima Harima Heavy Industries», unde cu cîtva timp în urmă s-a născut cel mai mare vas din lume. În preocupările firmei intra o vastă gamă de produse, de la poduri suspendate la reactoare, uzine atomoelectrice și multe alte «sortimente». Faima mondială și-a dobîndit-o însă în materie de construcții navale.

Fabricile, uzinele, șantierul naval formează laolaltă un orășel aparte, ce se întinde pînă în apele golfului Negishi. Ne oprim în fața docului unde se află în curs de asamblare o parte a celui mai mare petrolier din lume (aproape 300 000 tone) a cărui construcție a început în octombrie anul trecut și urmează să se încheie în luna septembrie. Pentru construirea gigantului se folosesc 45 000 tone de oțel — cantitate extrem de redusă dacă se are în vedere volumul navei de 3,5 milioane metri cubi și suprafața de un hectar și jumătate a covertei, care ar permite amenajarea a trei terenuri de fotbal. Pentru încărcarea și descărcarea petrolului din cele 22 de compartimente-depozit se utilizează aproape 5 kilometri de conducte. Nava este complet automatizată. Acest mamut, cum îl numesc constructorii, este lung de 346 metri, lat de 53,3 și înalt cît o clădire cu 10 etaje.

În suita de vase de mare tonaj acesta este — așa cum mi-a spus reprezentantul firmei «Ishikafajima Harima Heavy Industries» o piatră de încercare. În vara aceasta se va trece la construirea unui petrolier de peste 300 000 tone.

În Europa occidentală zguduită de frămîntări. La Veneția s-a deschis Bienala de artă.

telex

PÎNĂ CÎND...

«...Împotriva democraților nu se pot folosi decît soldați. Pe această veche bază se altoiește acum legislația excepțională.

Adepții legislației excepționale nu vor ține seamă de nici o barieră. Adunări de felul acesteia vor fi împrăștiate cu ajutorul gazelor lacrimogene. Capitaliștii și liderii partidelor care ne conduc, nu ne vor asculta. Ei vor fi surzi, pînă cînd uniți cu studenții și muncitorii, ieșind în stradă, ne vom face ascultați».

Hans Magnus ENZENSBERGER
filozof și scriitor vest-german

(Dintr-o cuvîntare rostită cu prilejul unei adunări de protest la Frankfurt împotriva «legislației excepționale».)

NICI UN FEL DE AUTORITATE

Nimeni nu ar trebui să se îndoiască de gravitatea unui asemenea pas. (respingerea preconizatei reforme a Camerei Lorzilor — n.r.). Ar fi o provocare clară și directă la adresa unui guvern ales, din partea unei Camere a Lorzilor, în majoritatea ei ereditară — o Cameră în care cea mai mare parte a membrilor n-ar putea avea pretenția să exercite nici un fel de autoritate legislativă dacă n-ar fi moștenit titlurile strămoșilor lor».

Roy JENKINS
ministru de finanțe al Angliei

(Dintr-o cuvîntare ce previne asupra implicațiilor pe care le-ar avea respingerea reformei Camerei Lorzilor.)

DE UNDE SE FACE AUZITĂ CHEMAREA

În numărul din 21 iunie, ziarul «International Herald Tribune» publică, pe o pagină întreagă — sub titlul: «De unde se face auzită chemarea pentru o mai eficientă lege a armelor de foc?» — apelul unui impozant număr de personalități ale vieții publice americane pentru adoptarea unei legislații severe împotriva deținerii armelor de foc. Semnăturile — și ziarul precizează că în această pagină sînt trecute doar o parte dintre cele primite — sînt precedate de un citat dintr-o cuvîntare rostită de Robert F. Kennedy, la 24 august 1967: «În fiecare an, mii de americani sînt omoriți cu arme de foc — 17 700 numai în 1965. Dacă acționăm acum, putem salva sute de vieți în această țară și să lipsim mii de familii de pe acest pămînt de suferințele și loviturile dureroase pe care le-ar provoca pierderea unui soț, unui fiu, unui frate sau a unui prieten. E de mult timpul să facem să dispară acest stigmat al violenței de pe pămîntul nostru».

În lunga listă a personalităților din domeniul cinematografiei și muzicii se află, printre alții: Julie Andrews, Harry Belafonte, Waren Beatty, Leonard Bernstein, Yul Brynner, Elizabeth Taylor, Richard Burton, Julie Christie, Petula Clark, Jules Dassin, Sammy Davis jr., Olivia De Haviland, Kirk Douglas, Clint Eastwood, Henry Fonda, Cary Grant, Rex Harrison, Rock Hudson, Danny Kaye, Elia Kazan, Deborah Kerr, Eartha Kitt, Janet Leigh, Jack Lemmon, Joseph Losey, Shirley MacLaine, Fredric March, Melina Mercouri, Roger Moore, Paul Newman, Anthony Perkins, Mary Pickford, Sidney Poitier, Edward Robinson, Sylvia Sidney, Frank Sinatra, Tommy Steele, Barbra Streisand, Stuart Whitman, Natalie Wood. Sînt prezente, de asemeni, numele unor cunoscuți scriitori ca James Baldwin, Kenneth Galbraith, Arthur Miller, Harold Pinter, Murray Schisgal, William Styron, John Steinbeck, Arnold Wesker, al foiletonistului Art Buchwald etc. Între personalitățile politice semnatare se numără: Willard Wirtz, ministrul muncii, Nicholas Katzenbach, subsecretar de stat, Arthur Goldberg, reprezentantul permanent al S.U.A. la O.N.U., Nelson Rockefeller, guvernatorul statului New York, mai mulți senatori și membri ai Camerei Reprezentanților.

CA ȘI ÎN VIETNAM: TEROAREA NU AJUTĂ!

Cunoscutul scriitor englez Basil Davidson, autorul cîtorva valoroase lucrări despre Africa, a petrecut recent o lună pe teritoriile eliberate ale Guineei «portugheze». «În punctul cel mai fierbinte al continentului negru» el s-a întîlnit cu luptătorii pentru eliberare, care îi înfruntă pe cei 30 000 soldați și ofițeri portughezi înarmați pînă în dinți. Iată mărturia lui B. Davidson:

«...Inițiativa militară se află complet în mîna partizanilor și unităților armatei regulate a PAIGCV (Partidul african al independenței din Guineea portugheză și insulele Capului Verde). În prezent, ea controlează peste jumătate din teritoriu și își răspîndește treptat influența asupra restului țării. Ca și americanii în Vietnam, portughezii recurg la orice mijloace pentru a înfrînge voința populației de a rezista... Dar teroarea nu ajută!»

Și în operațiunile pe uscat portughezii urmează exemplul S.U.A. în Vietnam. Cu avioane ale N.A.T.O. detașamentele de represiune efectuează zboruri deasupra satelor pașnice, aruncînd bombe cu napalm și fosfor alb. Dintr-o convorbire cu un țăran — scrie Davidson — am înțeles că speranțele detașamentelor de represiune nu s-au justificat. Oamenii spun că dacă înainte se temeau de colonialiști, acum ei îi urăsc și-i disprețuiesc. Cînd am plecat, copiii cîntau un cîntec nou:

«...Partizanii pășesc liberi pe pămînt,
Iar Salazar comandă norilor...»

O unitate a Armatei de Eliberare.

ÎN FARFURIA ALTUIA

Pasiunea descoperirii «farfuriilor zburătoare» și a farfuronauților capătă formele cele mai diverse, dacă nu năstrușnice. Recent, societatea engleză «Contact», înființată cu scopul de a facilita legăturile membrilor săi pămînteni cu presupusele nave și locuitorii lor a organizat un experiment original. 1 100 de membri au încercat în grup să intre în contact cu farfuronauții prin intermediul... telepatiei. Președintele asociației, Brinsley Trench, a motivat astfel acțiunea: «Printr-un fel de transfer al gîndurilor sperăm să intrăm în contact cu ei și să-i invităm să coboare printre noi ca prieteni. Cred că oamenii aceia nu sînt diferiți de noi. Ei sînt doar mai evoluați».

Ne întrebăm însă ce impresie își vor face aceste ființe evoluate despre noi cînd vor constata că, în ciuda evoluției tehnicii și științei pămîntene, locuitorii Terrei nu găsesc alt mijloc de comunicație mai bun decît...telepatia. Vor trage desigur concluzia că sîntem mult mai înapoiați decît sîntem și că ei sînt mult mai avansați decît sînt. În definitiv dacă domniile-lor au ajuns la un nivel de dezvoltare atît de înalt, n-au decît să coboare fără teamă. N-ar fi exclus însă ca și tehnica lor de zbor, inclusiv călătoriile în spațiul cosmic, să se bazeze pe aceeași sursă: telepatia. A lor ca și a noastră.

Nicolae URECHE

COMPUTER

• Contabilitatea grevelor în Italia: în decurs de doi ani — 1966 și 1967 — s-au înregistrat 400 000 000 ore de grevă.

• Coordonate indiene: 550 000 000 locuitori. Creșterea anuală a populației — 12 000 000. 800 de limbi și dialecte.

• Washingtonul este vizitat în fiecare an de aproape 40 milioane de americani. Aparatul guvernamental concentrează un număr de 300 000 de funcționari. Administrația primului președinte al Statelor Unite, George Washington, număra doar 1 000 de funcționari.

• Cele mai rapide ascensoare din Europa vor funcționa în noul turn olimpic de televiziune din München. Viteza: 7 metri pe secundă. În 30 de secunde o «încărcătură» de 30 persoane este transportată la o înălțime de aproape 200 metri.

• Consiliul de gestiune al «Fondului pentru promovarea cercetării științifice» din Austria a aprobat 148 din cele 168 de proiecte capitale care i-au fost prezentate. În bugetul de stat al Austriei sînt alocate în acest scop 29,4 milioane de șilingi.

• În 10 secunde o viteză orară de 120 km, în 30 de secunde un salt la 245 kilometri pe oră. Performanța aparține automobilului de curse italian «Miura»; 350 CP — 12 cilindri.

• În ultima jumătate de secol, în U.R.S.S. extracția de petrol a crescut de 26 de ori, cea de cărbune de 18 ori, producția oțelului de 22 ori și cea a îngrășămintelor minerale de 400 de ori.

• Problema locuințelor la scară americană: în următorii 10 ani, vor trebui construite în S.U.A. 20 000 000 de locuințe. Aproape 2 000 000 de locuințe vechi așteaptă să fie modernizate, iar multe altele demolate ca insalubre.

CRONICA DE TREI SECUNDE

Trotinetele

Curioasa — «Tribune de Genève» tot așa o numește: «curioasă» — severitate cu care Curtea de apel din Aix-en-Provence a revizuit o judecată a tribunalului din Toulon, îmi trezește un suspin. Pe marginea unui accident fără urmări grave, între o motocicletă și un copil care alerga cu trotineta pe șosea, cei din Toulon socotesc că e drept ca impricinații să fie condamnați la plata în părți egale a ceea ce era de plătit. Nu — decide Curtea de apel; plata să nu se facă în părți egale, ci trei sferturi să fie suportate și doar un sfert de motociclist. De ce? Uite de ce: «trotineta nu e un vehicul, ci o jucărie, așa că ea n-are ce căuta pe șosea și nu poate beneficia de nici un drept la prioritate». Milioane de motocicliști vor citi cu plăcere această argumentare și oricît îi antipatizez nu vreau să le întunec bucuria, mai ales că în ruptul capului nu m-as amesteca în legile circulației pe magistrale și artere. Dar o clipă dacă ridicăm privirea de pe asfaltul șoselelor și privim lucrurile ceva mai de sus — cum e necesar de atîtea ori nu numai de 1 iunie — vom observa că pe sinuosul drum al lumii, la viteza uluitoare de circulație a știrilor, ideilor, gloanțelor și imaginilor, trotinetele copiilor n-au mai niciodată prioritate și au prioritate obiectele, mașinile, uneori cele infernale. N-ar trebui ca din cînd în cînd, suspendîndu-se legile terre à terre, trotinetele să aibă întîietate față de bombe și de armamentul numit (ca în muzică, nu știu de ce) clasic și prin extensie preclasic, romantic și modern? Pe acest drum sinuos al civilizației, legile circulației ar trebui să fie invers concepute decît pe șoselele terre à terre, iar prioritățile — altele. O trotinetă ar trebui... dar să nu transformăm un suspin nici în utopie, nici în lamento.

Timiditatea

O lege — pe care din multe motive o găsesc foarte frumoasă — a lovit blînd un tînăr englez mînat mai mult ca sigur de sentimente la fel de frumoase. În Anglia e interzis să stingherești un cetățean al regatului fără «o rațiune legitimă». N-ai voie să incomodezi oameni necunoscuți dacă n-ai un motiv valabil. Or, acest tînăr — foarte timid, după cum s-a stabilit — a bătut într-o dimineață la usa unei actrițe fermecătoare, Miss Hayley Mills, pentru a o vedea mai de aproape, pentru a-i murmura un cuvînt de admirație. Domnișoara nu a apreciat deranjul și tînărul a plătit 2 lire amendă — pedeapsă pentru încălcarea benignă a poliției. Ce mă supără este că vinovatul și-a recunoscut vinovăția. Eu m-aș fi bătut ca un diavol să dovedesc că a dori să te uiți o clipă în ochii unei fete frumoase este un «motiv valabil», este rațiune legitimă. M-aș fi bătut ca un diavol să dovedesc că nu eu, ci frumoasa juna mi-a stingherit, fără o «rațiune legitimă», exprimarea timidului meu sentiment pașnic. Ea să fi plătit cele 2 lire. Dar ușurința cu care tînărul și-a recunoscut o vinovăție inexistentă merită o amendă mult mai aspră.

Radu COSAȘU

MEMENTO

carte

● Prestigiosului istoric și critic de artă, academicianului George Oprescu i-au reapărut, zilele acestea, la Editura Meridiane, monografia **Théodore Géricault** (ediția a II-a) și **Scrieri despre artă** (ediția a II-a revăzută și adăugită).

● La Editura Academiei Republicii Socialiste România a apărut un masiv volum cu un cuprins bogat și divers: **Studii de istorie a literaturii române. De la C.A. Rosetti la G. Călinescu.** Din cele cincisprezece titluri incluse în sumar, notăm doar cîteva: **Un romancier român de limbă franceză la 1862 : N. Predescu** de Paul Cornea, **Folclorul la «Convorbiri literare»** de G. Călinescu, **Mateiu I. Caragiale** de Teodor Virgolici, **Publicistica lui Mihail Sebastian** de Cornelia Ștefănache.

● O contribuție valoroasă la cunoașterea literaturii țării celor o mie de lacuri o constituie cartea **Nuvele finlandeze.** Sînt antologate scrieri din proza unor reprezentanți de seamă ai literaturii Finlandei, aparținînd mai multor generații de scriitori, aceștia avînd anul nașterii între anii 1860 și 1931. În românește de Leontina Moga. «Cuvînt înainte» de Livia Deac (Editura pentru literatură universală).

● În colecția «Romane de ieri și de azi» s-a reeditat **Trubendal** de Virgiliu Monda, apărut întîia oară în 1946. Recitit, observăm că interesul pentru destinul lui Anton van Trubendal, principalul erou al romanului, a rămas intact.

● **Să vă mai spun una?** — astfel se intitulează cartea actorului Florin Scărlătescu, o amuzantă colecție de «istorioare» petrecute în «spatele decorului». Prefață de Radu Beligan (Editura Meridiane).

● Iubitorii scrisului viu, agitat, proaspăt, direct al lui Ilya Ehrenburg găsesc în librării romanul acestuia **Julio Jurenito,** creat în anul 1921. În românește de Radu Albala și Sara Buium (Editura pentru literatură universală).

● Numim cîteva capitole din densa carte **Studii agrare** de acad. V. Malinschi: Privire retrospectivă asupra gîndirii agrare, Ion Ionescu de la Brad — economist agrar, Tipologia reformelor agrare, Statistica agricolă și actualitatea agrară... (Editura Academiei Republicii Socialiste România).

● O carte frumos tipărită, ieșită din entuziasm și dragoste pentru comorile spirituale ale poporului: **Ce-am în inimă și-n gînd. Folclor din Banat.** Ediția îngrijită de Ion Illescu și Ilie Birău a apărut sub egida Comitetului de cultură și artă al județului Timiș — Casa creației populare.

cinema

Françoise Dorléac

● **Dirijabilul furat.** Jules Verne văzut de un cineast care și-a dobîndit celebritatea cu stilul său personal de a realiza și conduce fantasticul: Karel Zeman, ingenioasul autor al «Invenției diabolice», «Baronului Münchhausen», «Cronicii unui bufon», creații ce alătură ficțiunii tehnica filmului de animație. În distribuție: Cestmir Randa, Jaroslav Mares, Rudolf Deyl, Jana Sedlmayerova, Miroslav Holub.

● **Nuntă la Malinovka.** Frînturi de comedie inserate într-o poveste în care fundalul istoric (războiul civil) este doar pretext, deși se pare că intențiile au fost altele. Regia — Andrei Tutiskin. Interpreții: Valentina Lisenko, Gheli Sisoev, Evgheni Lebedev, Andrei Abrikosov, Zoia Fedorova.

● **Împușcătura.** Una dintre «Povestirile răposatului Ivan Petrovici Belkin» ale lui Pușkin transpusă pe ecran de către regizorul sovietic Naum Trahtenberg («Cotoșofana hoață»), vizibil preocupat de găsirea unui echivalent cinematografic credincios spiritului marelui scriitor. În distribuție: Iuri Iakovlev, Ariadna Senghelaia, Mihail Kozakov, Oleg Tabakov.

● Mari cineaști pe ecranele noastre: **Alain Resnais** («Hiroshima, dragostea mea»), **Howard Hawsk** («El Dorado»), **Stanley Kramer** («O lume nebună, nebună, nebună»), **Akira Kurosawa** («Cei șapte samurai»).

● Actori care trebuie văzuți: **Alec Guiness, Christopher Plummer, James Mason** («Căderea imperiului roman»), **Catherine Deneuve, Françoise Dorléac, George Chakiris,** Michel Piccoli («Domnișoarele din Rochefort»), **Barbara Barrie** («Un cartof, doi cartofi»).

disc

La «Electrecord», recoltă bogată de cîntărețe și cîntăreți, de tarafuri și instrumentiști (soliști și mai puțin soliști), în orice caz dăruiți de maica natură:

● «Lume, lume, dragă lume» și «Ușurică-i dragostea» cîntate de **Natalia Gliga** și orchestra lui **George Vancu** (EPC-961).

● «Mîndru-i Clujul și Feleacul» interpretat de **Maria Peter,** acompaniată de Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii dirijată de același de mai sus (EPC-967).

● «Jocu-i din bătrîni lăsat» (ca să-l joace tinerii, desigur), «Mîtru meu e pădurar» și alte două cîntece tot atît de moldovenești, cîntate de **Maria Băraru** (EPC-965).

● «Din Bilteni plină-n Țicleni», «Ieșe mîndra din grădină» și altele, zise de **Maria Șterian.** O să mai auziți de această voce! (EPC-962)

● «Strugurași crescut la soare», «I-auzi, mamă, lăutarii», două mici capodopere folclorice interpretate de **Camelia Iacob** și orchestra **Victor Predescu** (EPC-966).

● «Cînd eram fată în sat» și alte piese rare («Măi bădiță, fir de floare», de pildă) în execuția orchestrei **Stan Simion-Bănățeanu** și a solistei **Ana Pacatiuș** (EPC-971).

muzică

● Concertul de închidere al stagiunii la Filarmonica «George Enescu» sub conducerea lui **Mircea Basarab** este închinat unei lucrări vocal-simfonice destul de rar interpretate la noi. Este vorba de oratoriul pentru soliști, cor și orchestră «Scene după Faust» de Robert Schumann. Soliștii concertului sînt **Elisabeta Neculce-Cartiș, Eugenia Moldoveanu, Martha Kessler, Corneliu Finățeanu, Octav Enigărescu, Constantin Dumitru.** Corul (Filarmonicii) e condus de **V. Pântea** (29 iunie, sala Ateneu).

● Înainte de a-și lua și ea vacanță, Opera Română a invitat cîțiva soliști de renume mondial pentru două spectacole: tenorul **Leonardo del Ferro,** din S.U.A. pentru rolul titular din «Othello» de Verdi (semnalăm, cu același prilej, debutul **Marinei Crilovici** în Desdemona); **Marie-Luce Bellary** (Franța) și **Georg Schnappka** (Austria) în «Cavalerul rozelor» de Richard Strauss.

● Opera într-un act «Amorul doctor» de Pascal Bentoiu, în premieră la Opera maghiară de stat din Cluj în regia lui **St.I. Arbore** și sub conducerea muzicală a lui **Demian Vilmos.** În fotografie — o scenă din spectacol cu interpretele **Toszer Iulia** și **Lucia Vanica.**

● Parada modelelor create de casele de modă din Belgrad ne prilejuiește întîlnirea cu o originală formație feminină de muzică ușoară (voci și chitare) alcătuită din **Snejana Veselinovici, Liliana Mandici, Slobodanka Miscevici** (29 și 30 iunie, Sala sporturilor Floreasca).

plastică

● **Salonul umoriștilor '68.** După o absență îndelungată, umoriștii înfruntă publicul în colectiv. Rigoarea selecției e de bun augur, iar prezența tuturor generațiilor dă prestigiu. Cei mai în vîrstă (Gruia, Ross, A. Murnu etc.) sînt preocupați de portret, satiric sau amiabil. Lor li se raliază pictori ca O. Angheluță, cu excelentele sale șarje policrome, Dan Hatmanu cu prezentările sale acide sau Jules Perahim, excelentul desenator de totdeauna. Ingenioasă tentativa lui Nell Cobar care-și construiește personajele din materiale ca și utilizarea colajului la unii dintre expozanți (V. Vasiliu, D. Dumitriu etc.). Din această artilerie grea a umorului românesc contemporan nu lipsesc Gopo, G. Voinescu, Cik Damadian, A. Lucaci, Benczedi (cu statuetele sale), D. Negrea, Taru etc. personalități distincte; sau foarte tinerii C. Ciosu, M. Grosu etc. (sălile de expoziție ale Ateneului).

● **Victor Rusu Ciobanu** — gravură. Cîteva surse de inspirație dar aceeași unitate de stil și consecvență. Artistul smulge lemnului lumini și umbre, grație și decor și creează o lume antropomorfică a plantelor-oameni, a păsărilor-simbol, o întreagă mitologie fantastică vegetală și animală, care evoluează într-un cadru mirific. Dar în afară de acest imagism exuberant, abordează cu aceeași pasiune și succes momentul istoric («Dac călare», «Strămbunul» etc.) (Galeriile de artă — bd. Nicolae Bălcescu).

● **O. Angheluță** de Adina Naum. O monografie din seria «Artiști români». Autoarea încearcă să distingă liniile directoare ale creației pictorului insistînd cu deosebire asupra portretelor satirice prin care Angheluță se înscrie pe linia marilor tradiții urmînd lui Grigorescu, Steriadi, Iser, Ressu etc. (Ed. Meridiane).

● **I.D. Ștefănescu: «Arta veche a Maramureșului».** Pe lîngă descrierea și explicarea ceramicii și a scoarțelor, a bisericilor și locuințelor, a icoanelor și a decorurilor murale, autorul exprimă un punct de vedere interesant și documentat asupra temelor principale ale artei populare (Ed. Meridiane).

teatru

● Ferenc Molnar a fost unul dintre «boulevardierii» de mare circulație acum patru decenii. Comedie și melodramă, piesa lui, **Olimpia,** rămîne o «rețetă» de succes la public. La Teatrul de stat din Brăila, spectacolul a fost montat de regizoarea debutantă Raluca Iorga; un spectacol cursiv, fără pretenții.

● Obține succes la Constanța spectacolul **Un concert pe adresa dumneavoastră** (autori Eugen Mirea și Sașa Georgescu), datorită și unor reușite compoziții muzicale (Temistocle Popa, H. Mălineanu, A. Manolache). Inspirate, decorurile lui Dan Sachelarie. Se reține dintre interpreți: Jean Constantin, I. Caramitru, Gelu Manolache.

● **Vis de secătură** la Teatrul de stat din Brașov. Spirituala comedie a lui Mircea Ștefănescu e realizată într-un spectacol plin de vervă în regia lui Sică Alexandrescu și scenografia Elenei Pătrășcanu-Veakis. Buni interpreți: Mircea Andreescu, E. Mihăilă Brașoveanu, Virginia Marcu, Ion Neleanu, Geta Grapă, Flavia Constantinescu și artiștul poporului Marcel Anghelescu.

● Teatrul de stat din Reșița, vădește încercarea de a se autodepăși, ieșind din limitele unor reprezentații mediocre. Însuși repertoriul său marchează această încercare: **Anna Christie** de O'Neill — spectacol izbutit regizoral de Eugen Vancea, în scenografia lui Jules Perahim, **Veac de iarnă** de Ion Omescu realizat de Val Mugur, **Vinovații fără vină** de Ostrovski (regia, Ioana Ottescu) și piesa polițistă **Martorii se suprimă** de Robert Thomas în direcția de scenă a lui Mircea Avram.

● Reținem din afișul acestei săptămîni al «teatrului la microfon»: **Doctor fără voie** de Molière (Radu Beligan, Marcel Anghelescu, Nicolae Gărdescu, George Trestian, Aurelia Sorescu, Nineta Gusti, Virginica Romanovski ș.a.), **Doamna neagră din sonete** de G.B. Shaw (Marcel Anghelescu, Fory Etterle, Dina Cocea, Stela Popescu); **Discurs despre o floare** de Paul Everac (Costache Antoniu, Dana Comnea, Florin Piersic, Coca Andronescu, Florin Scărlătescu ș.a.).

Marcel Anghelescu

televiziune

Programul săptămînii este pătruns, de la un capăt la celălalt, de calm. Un calm dezarmant. Nici una dintre rubricile mai mult sau mai puțin permanente nu amenință să ne șocheze cu ceva. Șocați-ne, tovarăși! Sîntem în lunile vîrf de concediu, avem și timp și dispoziție să recepționăm programe-surpriză. Dați-ni-le!

DUMINICĂ 30 IUNIE. Ultimul **Zigzag** ne-a redat cursul să-l recomandăm din nou. Telemagazinul de săptămîna asta promite, pe lîngă multe altele, și o selecție din filmele de animație prezentate la Festivalul internațional de la Mamaia. Și încă ceva: Zigzag ne îngăduie să ne facem tihniți siesta amînîndu-și din nou ora de începere cu aproape două ore (17.00) ● Hotărît lucru, ne aflăm în zodia festivalurilor. Astăzi — unul de cîntece: «Orfeul de aur» în **transmisie de la Sofia** (21.00) ● Pe programul II **spectacol operetistic** cu promisiuni de inedit. Cîntă: Teodora Lucaciu, Valy Niculescu, Ion Dacian, Valentin Teodorian, Nicolae Țăranu, și (fiind ineditul) Roxana Matei, Anca Agemolu, Aurelian Andreescu... (20.00) ● **Teatru în studio** :«Nu-ți plătesc», adaptare după piesa lui Eduardo de Filippo (Matei Alexandru, Ileana Stana-Ionescu, Dumitru Furdui, Tudorel Pops, Marian Hudac, Jeana Gorea, Elena Sereda ș.a.) (21.00).

LUNI 1 IULIE «Istoria a început în Sumer?» — e tema pe care își propune să o dezbată **Teleuniversitatea,** în ciclul său «Istoria civilizațiilor» (20.45) ● **Filmul** «Amprenta». Cine nu l-a văzut pe marele ecran... n-a pierdut nimic (21.20).

MARȚI 2 IULIE. Emisiunea **Seară de teatru** ne oferă un foarte bun spectacol: «Oameni și șoareci» de J. Steinbeck în regia lui Alexandru Finți (Valeria Gagealov, Florin Piersic, Matei Alexandru, Constantin Rauțchi, Emanoil Petruț ș.a.) (20.45).

MIERCURI 3 IULIE. Angela Buciu, Maria Crăciun și Petre Sălăbeanu, într-un **program folcloric** intitulat «Cîntec dulce românesc» (20.00) ● Un trio de nemuritoare vedete ale ecranului: Edward Robinson, Humphrey Bogard și Joan Blondell în **filmul** «Focuri în noapte» (21.20).

JOI 4 IULIE. Pe programul II: emisiunea de istorie literară **O samă de cuvinte...** care se bucură de participarea lui Șerban Cioculescu. Subiectul: «Dimitrie Bolintineanu — legende istorice» (21.00)●Mari interpreți: David Oistrah (22.30).

VINERI 5 IULIE. **Studioul muzical,** ciclul «Cultura muzicală de-a lungul timpului»: Robert Schumann (20.20) ● Un **film** al lui Francesco Rosi (distins cu «Leul Sfîntului Marcu») «Sfidarea» — cu Rosanna Schiaffino (21.15).

SÎMBĂTĂ 6 IULIE. O emisiune **în direct de la Sofia** adresată mai ales tineretului: Concertul laureaților festivalurilor internaționale ale tineretului și studenților (19.00) ● Emisiunea intitulată (nu știm pentru care motiv) «Romantism la alegere» ne prilejuiește întîlnirea sau reîntîlnirea cu cîțiva interesanți și reprezentativi interpreți de muzică ușoară contemporană: Jacques Hustin, Marion Rung, Mafalda Sofia, Patricia Cahil, Miquel Peirro, Guy Mardel, Katy Kovacs, Kalinka, Joseph Laufer (22.45).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul nr 26 din 30 iunie 1968

I. Progresul-Steagul roșu Baraj cat. A.	x
II. Politehnica Galați-Crișul Baraj cat. A.	2
III. Gloria Bîrlad-Chimia Rm. V. Baraj cat. B.	2
IV. Progresul Brăila-Victoria Roman Baraj cat. B.	x
V. Metalul Tr. Severin-Gaz metan Baraj cat. B.	2
VI. Chimica Tîrnăveni-A.S. Cugir Baraj cat. B.	x
VII. Stuful Tulcea-Portul Constanța Cupa de vară	1
VIII. S.N. Oltenița-Metalul Buc. Cupa de vară	1
IX. Șoimii Buzău-Flacăra Moreni Cupa de vară	1
X. Rapid Ploiești-Poiana Cîmpina Cupa de vară	x
XI. Foresta Fălticeni-Chimia Sv. Cupa de vară	1
XII. Inter.-Torino Cupa Italiei	1
XIII. Bologna-Milan Cupa Italiei	x

«practic»

ASPIRATORUL ULTIMELOR CERINȚE

Practic

«PRACTIC» consumă numai 420 Wați pe oră.

Diferența de presiune pe care o creează el este de 1 300 milimetri coloană de apă.

«PRACTIC» are un randament superior, performanțele lui fiind comparabile cu ale celor mai bune produse similare străine. L-ați recunoscut deci: **«PRACTIC»**, noul tip de aspirator de praf realizat de uzina «Electromotor»-Timișoara, este rodul unor temeinice studii și experimentări. Tehnologia modernă de fabricație și execuția îngrijită îi conferă performanțe mult îmbunătățite în comparație cu tipul «Record». **«PRACTIC» ASPIRATORUL IDEAL, VĂ STĂ LA DISPOZIȚIE ÎN VITRINELE MAGAZINELOR DE SPECIALITATE.**

UZINA „ELECTROMOTOR" - TIMIȘOARA, BD. REPUBLICII 21, TEL. 13856